Ч. 72. Чернівцї, вівторок дня 2 (14.) квітня 1896. Річник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цілий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Гереніца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Говори до гори!

Шкода, що Римляни не знали редакторів і Русинів, а то они певно були би зложили пословицю, „кого боги нелюбили, того **редактором** у Русинів зробили“; а а так ми й досї думаємо, як Римляни, що жертвою гнїву богів суть лише самі професори. Думку ту про нещасних професорів треба буде закинути, особливо по підвисшеню їм платнї, а натомісць ужеку пословицю згідно з правдою треба „приспасувати“ до наших обставин так, що чисти di odere, redactorem fecere. Все нещастє руского редактора лежить в тім, що коли в одної частини Русинів він уходить як не за доброго денникаря, то хоч за порядного і чесного чоловіка, то в очах другої частини Русинів стає він Герострат, котрий тілько всеї журби має, як би гідно величати рабство і власти, котрий з ширення політичної деморалїзациї робить собі спорт і з легким серцем та щастливою усьміхкою дивить ся, як повітовий достойник бє в лице горожанина. А котрий же би чоловік не бажав, щоби **всї** єго мали за чесного чоловіка? Отже й гірка доля руского редактора лежить в тім, що він мусить наперед погодити ся з тою думкою, що значна частина Русинів буде єго уважати що найменче шкідливим чоловіком, коли не запроданцем. Нехай би він мав в руках і иньший хлїб і кождої хвилї міг покинути своє невдячне ремесло, всї противники скажуть: „запродав ся для кусня хлїба“ — і тут апеляциї нема. Так було у всїх народів, так єсть у нас і мабуть инакше не може бути. Противники політичні не станутъ себе гладити по головах і цїлувати ся взаїмно; они себе взаїмно будуть уважати шкідливими і будуть поборонати.

А таки. . . придавсь би і ту якийсь modus in rebus. О нїм же можна би богато дечого сказати, але сентиментїя в політицї — кажуть — нема, отже і ради в тім взглядї не оплатить ся давати. Нехай дальше бють громи в редакторів; потрібні-ж і на наші бурі якісь громоводи...

Але як часто приходить чоловікови охота, глянувши на наше політичне житє, сказати з польским поетом Шухом:

Z polityki także żwita!
Czyż się znowu pożre „dowcę wieszcz?
Swiat się zwoim torem toczy
I o zdanie nas nie pyta,
Mnie, ni ciebie, mój Rejencie
Ani tego, co w gazecie
Te smalone duby plecie,
Którym wzbrał wierzysz święcie!

Вжеж, жалєн денникар не скаже **сам на себе**, що він „смалені дуби плете“, але за те у другого він добачить зовсїм вигідно „смалені дуби“, так я тепер радше-рад добачую їх у *Дньи*, котре замісць розібрати точку за точкою серию статий в *Буковинї* п. з. „Політика реальна“ кине зпоза плота каменюку „величанє рабства і власти“ і само сховає ся, певне того, що мовчанє возьмуть єму за найбільшу мудрість політичну. Ми тут громадою радимо над тими статями, душу в них вкладаємо, раді би як найлїпше, ждемо на основну відповідь противників, а противники? Та що їм? Їм найлекше мовчанєм обути раду чернівецкої громади. На їх думку, видко, вся чернівецка руска громада не має нїчого лїпшого до роботи, як радити над запропащенєм Руси; на їх думку ми тут всї заняли ся нищити не кого иньшого, тілько своїх братів; — а звідки би нам нараз така охота мала прийти, від чого би наші серця мали нараз стати такі байдужі на недолю руску, від чого би буковинська Русь не бажала собі того самого, що й галицка, — того у противника й не питай, бо нїколи не дізнаєш ся; заслїплений противник кине тобі в очи пустою фразою „величанє рабство і власти“ і оберне ся, він вже все сказав, що знає, він вже тим відповів на статї „Політика реальна“, єго совість патріотична уже чиста... Тяжкі часи! Ми в опозиціонїстів не „рідні брати“ і нас

Маленькі фотоґрафії великих людий.

II.

Пан редактор.

(Конець.)

Килиметенко підвів одно око до стелї, друге вставив в мене і, насупивши свої густі щетинковаті брови, промовив:

— Сего не можна сказати, тріпаєть ся і галушки; звістно не дуже часто, по сироїзї...

— Так не часто і такі дрібненькі, що в Толоцкі їх і помітити не можна — кажу я.

— Що дїєть! Килиметенко розкрив рота, немов би хотів зітхнути, але не зітхнув, мабуть нїчим було. Коли станемо давати галушки та галушки, та ще такі, щоб плавали поверх толоки, дає у нас зараз же й толоки відберуть: тодї чим ми животїти-ємо? хиба сухарі грызти-ємо...

— Що-ж! можна і з сухарів животїти; зба вони добрі були, сьвіжі, не плїсні, не з прозаїзного борошна...

— То-то що не можна! Килиметенко ще більше підвів брови. Он Стариславий попав був колись у Китаї сушити сухарі на арнїю, да тільки хинезам собі наступив...

— Кажуть: за те йому нагнали дню з фонду імператора Миколая.

— Да то хиба за сухарі? то за його праці... в „Московскомъ Листку“.

Я й собі насупив брови. Килиметенко те спостеріг і мовив:

— Певна дїло добре; 500 карб. гроші!

— Звістно, гроші, а гроші дїло взагалї добре, що й казати...

— А вже ж! кождому треба їсти і пити. За нашого часу, коли переходили у людий рручкі, коли не вгадаєш, звідкіль, вітер віє, коли погадали і дужи!... ну, розумієте?... він нервовий, бурно-хвилевий! сїдаєш в човнї не певен, куди тебе прижене хвиля? чи твоє весло і руки встоять проти хвилї? В таку кору не можна вельми переходити... Не можна витребенькувати за розбірати: чия вина, хто з ної їсть, хто вливає туди страви; аби страва була смачна...

— Все-ж таки годилось би відрізнити толоко від галушок, бо...

— А на нов дужку—ні! — перебив мене нервово Килиметенко: — на добрий камень, що кинь, дає дводе... Треба і толоку і галушкам надавати однакової культури, а вже обетинини їх культурою **тепер** (з підкреслюю нам: **тепер**, кажись дбати-ємо і про „розєдиненїє“...

— Я гадав би взвали: на ґрунтї **розєдиненя** доходити до **єдиненя**...

Килиметенко знов не всхопив і відсьпечивши мовив:

— Та що се ви? справдї забули, що ми не в Америцї!... Ну що, коли-б, не дрівдя Боже Мати! хто-б підслухав отсї наші слова?! Гаїгаї! отвали нагайки і бахнули наш був! тепер не мо ви осїи ся?

— Ні! властиво се було таке перезвичаєнє...

— Знати, що ви, ховаючи ся в кавунах, нехтуєте **ваше** житє і обетинини... А прецїнь же в Кобеляках все можна; там жандарів нема.

Килиметенко дуже вельміхнув ся одним кутиком рота.

— Є! та не аж три — мовив я.

— Дає знати, що ви людина ще не хрещена!... а ще залюкуєтесь часопись видавати! Ось поживіть у Зьвіринци, не те скажете...

— Скажу, що...

— Та годї! не в тому сила; а в тому... Ось вернїмось до часописї... сила в тому, що у часописи є ще инше, **єдине** начальство — се читач! Читач вимагає, щоб часопись не годовала його сухарами, а завдала зажиї відповідне часу, щось свіжого, нового. Та щоб і самі ви сказали, коли-б часопись наша стала говорити **тепер** на пр. про Галицкі, скажемо, пости? Увесь сьвіт говорить про Абесинїю, кожда часопись пильнує вглядати, хто кого побє? чи Менелик Італїю, чи вона його? чи справдї провали отї принци Абесинські, чи се тілько жарти?... Еге! а ви би тепер саме почали розмазувати Вагнєвського...

— А нам що за хоч Абесинїї?

— Як то що? А спитайте у Анинова? розкуєть: чого він зовсїм випирнув? та? хиба не тямите, що Росия взяла Менелика під своє крило?

— А нехай бере на здоровє.

— Звістно, але про се і треба говорити; а **пости** не втечуть... Вони заходять перворядне питанє економічне: як дешево сперуїзати земляні наїзди у Ташкентї...

Тут вже і я не всхопив і хоч мені не лич-

можна з болотом мішати; они-ж „рідні брати“ і з ними панькай ся!

Роздумуючи, яке властиво гасло мають опозиціоністи, я доходжу до того, що не иньше, лише „або дай або видру!“ Добре! Тепер же річ така певна, як те, що по ночи наступає день, що коли власти не схотять нам дати нічого, то не дадуть, а ми знов щоби як хотіли видерти тепер щось, то не видремо силою, бо єї не маємо: значить, в такім випадку наступає провізория, котру не знати чим заповнити, чи опозицією чи опортунізмом. Така провізория єсть у нас і єї заповнюють Русини, як хто думає найліпше. Але було би крайним самодурством вірити в те, що ми вже потрафимо видерти щось справдї важного.

Мені здає ся, що отсе коротка розвязка всеї путаниї, а всї наші спори часописні не мають же нічого иньшого на цїли, як будучу нашу силу, з котрою можна би починати всяку політику. Чому-ж в тих спорах *Буковина* старає ся о с н о в н о полєнити наше положенє і робить з того висновки, а з противної сторони мече ся тілько зневажливі слова, а не відповідає ся на основні питами докладними відповідями? Певна річ, що то вигідно, але ми без обиняків сповідаємо ся зі своїх думок, так маємо право жадати від противної сторони також щирої сповіди! Кидаючи нам в очи остатні слова, годить ся чей же умотивувати їх д о к л а д н и м розбором наших гріхів, а не пінеловечками про величаве рабство і тим подібними знегами. Де величаємо рабство? Перегляньте 72 сегорічні числа нашої газети і покажіть, де?... В них маєш віз і перевіз, маєш нашу сповідь, і коли тобі що не в лад, говори, пиши, але говори так, як до рівних собі, а не як до наймитів! То буде по братерски, а не по дитячому! Ми всї найміти свого народу і кожда наша робота не гірша одна від другої. А коли ми приняли ся викладати гнїй і нильнувати худоби незагаяної, то ми тим ще не гірші, як ті, що возять пана до Відня... Господарство велике, для всїх наймитів робота найде ся.

Ах! я й забув ся! Якже-ж можна панів опозиціонїстів порівнувати з наймитами?! Они-ж деспоти, що ввели в остатних двох-трех роках крайний терроризм на Руси; они одинокі мудреці на Руси, они проповідники непомильні, що немилосердно засуджують одних на небо, а других на пекло; они люблять братів рідних і називають їх з любови злодіями; они безкорисні адвокати, що по 12.000 річно заробляють з хлопа і по Марієнбадах курують ся на товстість; они безкорисні опозиціонїсти з того часу, як Барвіньский не випробив котрому посади; они жертвують „все“ для народу, а н. пр. посол Пігуляк, властями узнаний за найлучшого кандидата на директора реальної школи в Чернівцях, то карієрович, що гонить за золотими конїтрами, бо пожертвував директуру і остав простим послом-слугою свого народу; они найліпші опозиціонїсти з того часу, як при помочи намістникових 3000 зр. дістали ся до ради державної; они за золотими конїтрами не гонять, відколи і без золотих конїтрів мають посади на кілька тисяч; они фелєребренники, великих посад бажають лише на те, щоби мати спасенний вплив на нарід, — то лиш Барвінчуки на гроші лакомі; они найліпші борці против Поляків з того часу, як у себе дома Польщу завели, дочок післали до Сакраперок, а синів до польских гімназий, щоби не „схлопіли“... Якже-ж їх наймитами знати, тих наших всьможних, тих демократів премудрих, тих єдиних спасителїв народних?

Як мені досадно, що не випадає по імени називати на всї ті випадки поодиноких опозиціонїстів або й цїлі купки їх? А єсть они, цїла хмара єсть таких! Нехай же їх Бог милує з їх „єдино-спасенною“ лояльною і політичною! А нас така братня „любов“ ні загріє ні змерзнить... ми останемо ся наймитами свого народу, горді на своє рабство!

* * *

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 13-го квітня 1898.

В память Тараса Шевченка устроюють рускі народні товариства в Перемишли музикально-вокальний вечер дня 14-го с. м.

З бук. кр. ради шкільної. На засїданю з дня 9-го квітня уділено запомоги на будинки шкільних будинків громадам: Фірстенталь 1000 зр., Виталїшї 1000 зр. і Юрбінцам 300 зр.; в народній школї у Войтінець заведено волоску мову викладову; принято до відомости справоздане інспектора Поповича з єго інспекційної подорожи і предложено міністерству; признано питалїтні додатки; пров. при реальній школї Денисови Симйоновичови другий, уч. Олександрови Кучаєвови в Горішних Станівцях і Іванови Терлецкому в Невалоківцях перший, кандидатови Кароляви Шоренови в Садагурі і уч. Посиєови Заніхевскому в Молодїй-Дерелуї другий, кандидатови Дмитрови Скалатови в Маґалї третий, в кандидатови Іванови Мандичевскому в Шешорах пятий. Всїми полагоджено деякі справи меньшої ваги.

Для ремісників. Дирекция бук. кр. музея зарядила, що кождого вівторка і пятниці від 5—6 год., і кождої недїлї від 2—4 год. пополудни буде уділяти ся ремісникам безплатно всякі ради і відомости, потрібні для ремісників.

Епископ Куїловский виїхав дня 11-го квітня на послїдуючі ферії для поправленя здоровя до Неаполя в теперішку епархію.

Посла Костя Телїшевского, котрий — як звістно — „виказав ся“ невпрсутностю в парляменті і так гарно заступає справи своїх виборців, просить вже чергуваня ради в Сьмборі з гірководане з єго дальности посьвячений, бо — як каже — старостю заборонює йому, отже треба би таким способом порозумітись. Ми цїкаві, чи вихаде ся п. Телїшевский перед своїми виборцями, забуть лише виступленем з руского клюбу!

Загальні збори „Руської Ради“ в Сокали відбудуть ся дня 28-го с. м. в канцеляриї міського уряду громадского в Сокали; між иньшими буде

за перебиваня пана редактора, а проте я перебив його, кажучи:

— І в Кобеляках, і в Лозанні і скрізь таке питане — нервові руки і ноги; одначе „Тудоно съ Галушкою“ мовчить... Ташкент єму свербить; а Кобеляки байдуже...

— На всі свій час! Властивіда дещо про се у нас вже говорено; була замітка, що Кобелька досягнула родить меньше жита, ніж пруський ворс: хоча десятина більша за ворс і земля в Кобеляках єсть більш родючих ніж в Познані...

Я мовчав.

Климетенко глянув на годинник,

Я досідав єм і взяв за шапку.

— І не думайте і не гадайте йти без обіду — мовив Климетенко, беручи у мене з рук шапку. За пів години борщ буде, а тим часом може хто з „наших“ людий прийде, спізнаєтесь.

Я вдякував і почав роздивляти ся натрети.

— Се Климет — говорив пан редактор — вказуючи на старий патрет — предок нашого роду, другий тесть Куреневого, ну, з сего нічо не знаєте... начальство... не можна... треба...

Ще не роздивив ся я в тих патретів, як прийшов мужчина вже пристарковатий, пузатий, з очима прищепленими мовби у старого кота на печі або у старого недаїка на зерен.

Климетенко нас познайомив. Се був Микита Сліченко „наш“, се-б то „Толоконо і Галушкоъ“ політик і публіцист. Розмова зараз перейшла з я в и г о і на чужу мову, не через те, щоб Сліченко не розів „по хахлацки“, а через те, що в останній бриколло йому „культурних виразів.“

— А про що на завтра передвиця?—спитав пан редактор у публіциста.

— Трава Бадьні дня...

— Добре! зайте!.. А є за що?

— Чому він досі Туна не прожене?*)

— Добре! візьми за се?

— Ні, не й за те, що він не хде ходу в Галичині людям старої партиї...

— Гм! — промовив Климетенко, а я, що чоловік тревля що не зовсїм не сьвідомий в справах галицьких, велив розвидлити очима.

— Між нами, кажу я — говорив Сліченко — що в Галичині зовсїм ще мало „р у с с к и х“ бісмаїй, а Бадьні на се не вкаже... Ми-ж не можемо не жадати широкого розвитку „руского языка“ в Галичині, бо се спріяти ме „нашій общо-русский“ справі...

Климетенко звів: Гм! а я мовчу.

Сліченко далї:

— І Барвінському гаїхав за те, що дво віри тому Бадьні.

— Воно-б з дитинства треба-б натякнути, що отей „русский языкъ“ — властиво не той руский, що в Росиї, а „наш“. Ви як про се?— обернув ся Климетенко до мене.

— Коли-б на мене, я-б таки виразно ужив замісць „русский“—український або хоч „руський“...

Обидва пан розвинули шаблями рукави.

— Про се той й гадати... не на часї...

— Нехай прийде свій час,— говорив Климетенко — Я певен, що „наш“ час прийде...

— Ба! — кажу я — а більш певен; я певен, що час вже нажого слова і нажого житя прийде... Але от питане: з чим ми, чи наші наступники, зустрінуть його? Не вже тепер? от про що треба дбати н а м...

— І дбаємо! — зекторадами відрізав Климетенко; але ми дбаємо пахитуючи: „будьте мудрі як змії і кротці як голуби“...

— І в сїдле не дакайтесь — додав політик. — Дарма, що ми говоримо вже не про „наш“; у читача сколко не шляхом бити; впадає, про що річ ідо.

— А коли не вгадаю? — спитав ся я.

— Про такого вологдїлого не варто й говорити...

— Але-ж більшість не догадаєть.

— Колись буде нашими.

— Колись не треба буде і шкуратити — сказав ся я.

— Прошу до столу! борщ на столї, — мовив Климетенко і взяв мене від плечей.

Обід був добрий: істовий, смачний, так і ми до смаку; говорили про кулїнарию, та про шуть „мистуку“... А я все думав, що мені дїти? Нанс на малині бачив я у т е н е р, що ні до ідеального, ні на сучасно-реального редактора я не тому ся; а через те бідолашний Кобеляка не бачити ніколи часописи... Хиба... Хиба чи не просто і в Кобеляках свій Климетенко!..

Лепер.

---

*) Се статут проклято він по на початку нашого року. — *Ред.*

відчит „о потребі нового звороту в сільскім господарстві.“

В Товаристві взаїмних обезпечень „Днїстер“ заключено в місяци марті с. р. 2203 важних обезпечень (в попереднім роцї 1563 полїс) на суму 1,466.760 зр. в. в. (в попер. роцї 1,189.129 зр.) з премією 11.523 зр. 43 кр. (в попер. роцї 8.515 зр. 28 кр.) Разом було в першім кварталї від Нового року с. р. 5596 важних полїс на суму 3,820.570 зр. обезпеченого капіталу з премією 30.004 зр. 53 кр. т. є. в четверо тілько полїс з в трое тілько обезпеченого капіталу і премії, як було в першім роцї. (Именно було в I. кварталї 1893 р. 1453 полїс на суму 1,163.279 зр. з премією 9.773 зр. 11 кр.) Шкід прибуло в марті 15 случаїв, разом було в I. кварталї 40 случаїв, з котрих 39 вже виплачено, а в однім случаю з причини правно-правних на разї виплату відповідовання здержано. Сума всїх шкід, по відчисленю части реасекурованої, виносить разом з коштами лїквідациї 6.748 зр. 19 кр. на власний рахунок. — Львів, дня 8-го квітня 1896. — *Від дирекциї.*

Олїмпійскі грища. Дня 6-го с. м. в 75-ті роковини повстаня Грециї против панованя турецкого розпочали ся в Атенах давно приготовлювані грища олїмпійскі. Рано по службі божій відбула ся військова парада, а пополудни при великім здвизї видїв президент комітету грищ, наслїдник престолу Константин, віддав одвітною промовою порозеви стадіон, по чім відспівано сьвяточний гимн. Король Юрій обвістив отворене стадіону і початок грищ. Мимо слїтного часу зібрало ся на узгірях в овал стадіону над 30.000 видїв, між ними що найменьше 20.000 сторонних. Прибув цїлий двір, королева, наслїдник престолу з женою, російский великий князь Юрій і дипльоматичні заступники сторонних держав. Зібрало ся також богато Греків з цїлого краю і з островів. Грища почали ся бігом, скаканем і киданем диску. Першими побідниками були майже самі Американцї.

Епископ Куїловский і москвофіли. Коли основано в Станїславові гр. кат. епископство, радували ся Русини, що мають новий осередок, котрий вплине корисно на культурне житє Русинів. Та не довго тревала втїха, бо по впр. епископові Пелешови став епископом станїславівским теперішний епископ Куїловский. Гадали Русини, що він піде питомою дорогою, але тепер они гірко розчарували ся. Клїканска кліка зараз зручно осягнути вплив на него, а тепер — як пишуть нам наші допісувателї з станїславівскої епархії — опанувала его так цїлковито, що став просто — орудієм в кацапских руках. Хоч в станїславівскій епархії мали вироди сини Руси все великий вплив, то все таки так сумного стану, як тепер настав, нїхто не побоював ся. Станїславівску капітулу опановують тепер кацапскі жандарми цїлковито і панують в ній — мов у своїм панславу. Дійшло тепер до того, що коли який сьвященик є щирим Русином, то він задля того одного вже повнимо всяких заслуг не удостоїть ся в станїславівскій епархії жадного признаня, жадної похвали, вже й не говорити о якійсь лишній посадї або титулї деканя! Противно-ж москвофіл дістає всякого можливого уваженя за то, що він — зрадник свого народу. Притім зовсїм не розбирають, чи він гідний якогось достоїньства, пр. деканьства, бо сего не хоче — кацапска кліка! Таке дїє ся вже від давнього часу і як вже минулого року з болем серця виказали на сї незвичайні відносини та жалїли ся хоч своїй-такої поправи їх. Але замісць поліпшеня наступило погіршенє, бо кацапска кліка дезорганізує тепер безкарно цїлу епархію. Послїдними днями став ся факт, котрий всїх честних людий обурив до крайности: о. Онеслїй Каратницкий став станїславівским деканом! Снитає можливо, за які заслуги? А хто їх знає? Нам подали замісць спису заслуг о. Каратницкого лише — судовий акт, після котрого заставлено слїдство против нашого достойника за — крадїж і спроневіренє задля браку доказів!! (Гл. судові акти станїславівского окружного суду ч. 7126.) Хоч о. Каратницкого пока-що увільнено від злочину задля браку доказів, то честний чоловік, а тим більше духовний отець повинен чути ся обидженим такими закидами. Не так у о. Каратницкого: він не вніс нї жалоби о клевету, анї навіть о обиду чести! Чи се не характеристичне? Ба, коби се одинокий факт, який роблять о. Каратницкому; але се є лише дрібна цьвітка з его моральних подвигів! Коли таке стане ся сьвітському урядникови, то его безпардонно усувають з посади, а станїславівска консисторія — іменувала о. Каратницкого деканом! Думав би хто, що коли о. Каратницкий мав „безмежно“ тілько неприємностий з міранами, то він хоч з иньшими сьвящениками, своїми товаришами по чину, обходить ся добре. Ага, коби на се позвалила кацапска мораль! А то зійшов ся з двома сьвящениками-народовцями, з котрими було ще кілька селян, і назвав їх просто „гуньвотами“. Щоби мати хоч малу сатисфакцию, посаджали ся сьвященики у консисторії, а она — кинула жалобу в піп! Бо яже-ж можна в станїславівскій епархії скаржити ся на москвофіла! Такі то „порядки“ заканчували в станїславівскій консисторії за епископа Куїловского, такий приклад моралї дають они своїм вірним! Коли так мало би бути дальше, то доведуть католицких вірних до крайности, і тому мусимо повстайати против таких деканів.

Письменні іспити зрілости розпочнуть ся в гімназиях середних нижше, а то в гімназиях: в Бродах 10-го липня, в Бережанах 12-го червня, в Дрогобичи 25-го червня, в Коломиї 5-го липня, у Львові з русскій гімназиї 17-го червня, в Перемишли з русскій гімназиї 5-го червня, в Самборі 1-го липня, в Сяноці 2-го липня, в Станїславові 27-го червня в Стрию 20-го червня, в Тернополи 22-го червня, в Яворові 12-го липня.

Велика вистава в Нижнім Новгородї буде отворена російским царем небавем по его коронациї, а то з початком червня с. р. Вистава буде представляти ся справдї величаво. Буде там більше як 300 павільонів, в котрих буде представлена теперішна культура в Росиї так европейскій як азиятскій. Великий інтерес збудить без сумніву відділ Сибіру, Кавказа, Туркестану, головних країв азиятскої Росиї. На ту виставу виберають ся майже всї Славяни. І так Чехи рішали громадно виїхати на неї і при тій способности оглянути головні міста Росиї; так само зробить Сербія, Болгари і Чорногорцї. На Буковинї дамоли ся виїзди на Новгородску виставу чернівецкі відділ загального австрийского клюбу туристів; виправа має наступити в липни. Очивидно не буде та виправа мати національного характеру, бо — як запитуємо — мають взяти в ній участь Русини, Поляки, Румуни, Поляки, а навіть кілька жидів. Щоби уладити охочих до тої виправи групи, постарали ся згадана філїя австрийского клюбу туристів в чернівецкім російскім консулятї о інформациї і оголосила їх в урядовій Cirkulaire Ztg. 3 Буковини можливі до Новгорода три роди їзди: 1) з Новоселиці на Київ і Москву до Новгорода і назад на Москву, Петербург, Варшаву, Границю і Брестів (кошту) II-гою класою 33 рубли, III-ою класою 22 рубли. 2) з Новоселиці на Київ і Москву до Новгорода і назад на Москву, Берестя литовский, Варшаву і Границю (кошту: II-ою кл. 30 рубл. 30 коп., III-ою кл. 20 рубл. 20 коп.); 3) з Новоселиці на Москву і назад тою самою дорогою (кошту: II-ою кл. 22 рубл. 80 коп., III-ою кл. 15 рубл. 20 коп.). Карти їзди в першім і другім випадку важні на три місяцї, а в третім лише на 20 днїв. У Львові має заложати ся комітет, котрий займе ся зрановаженє виправи галицких людий до Новгорода. Хто хоче в чисї виїхати на виставу, повинен скоро постарати ся о паспорт. — Спостерігаємо, що так богато людий виберає ся на виставу. Новгородскі спекулянти піднесли ціну за помешканя в нечуваний спосіб, і тому загранична прага домагає ся справедливо, аби російске правительство зарядило сему лиху, на що є певна надія.

Хустка зрадила. Перед шести лїтами згоріла в приселку Лукавцях коло Підгаєчка корчма, а з нею жид-орендар Мошко Гальперн, его жінка і дочка Хана. Деякі з людий, що прибігли на пожар, вхопили ся мужа великого жалю до серединї і знайшли цїлу родину замордовану. Гадали всяко, що злочинець допустив ся убійства задля рабунку, а підпалив корчму. Жандармерия тягала за виновниками, та не могла їх викрити, а в селї загалом говорили, що певно російскі жовтяри напали на корчму і допустили ся злочину. Одна як тепер справа виявила ся, Хустку Хани, дочки арендаря, знайшли в Гаях каздубинских у одного огородника, а слїдство виказало его вину і він вкінци признав ся та й видав своїх помічників.

Побитє фінансових стражників. В ночи на 30-го марта с. р. мали два фінансові стражники службу коло сіл Лукавця і Котузбаїньский над румуньскою границею. Один з румуньских стражників граничних повідомив австрийских стражників, що на румуньскій території є кілька начварів з безрогами з Лукавці. Австрийскі стражники не надумували ся богато і хотїли арештувати тих начварів. Але дедки переступили границю, як на них напало кілька румуньских стражників граничних, відобрали їм оруже і звязали. На даний знак вийшли з корчів начварі, побили тяжко австрийских стражників і свобідно перейшли границю з безрогами. Аж на наказ команданта румуньскої сторожи випущено австрийских стражників на волю. Заряджено слїдство і арештовано вже шістьох підозрілих. Цїла справа збудила очивидно великий інтерес уряду і населеня, бо всї хотїли би знати, як румуньскі власти покарають своїх нечемних стражників.

Паперова гармата. Нова винайдене на поли военної штуки зробив — як доносить газета Münchener Neueste Nachrichten — один інжинер, занятий в фабрицї оружя Круца в Ессен. Він зробив малу гармату з паперової маси, котру кождий піхотинець може вигідно умістити на торнїстрі. Паперова маса, з котрої складає ся тота ручна гармата, має більше відпорної сили як сталь, а певність вистрілу на розмірно велике віддалене має бути незвичайна. Гармата має 5 центиметрів проміру. В часї війни, коли артилерия з причини недогідности терену не могла би успішно дїлати, повинна би новооднайдена гармата віддати великі користи. Винахідник вистарав ся вже о патент, а шкільні баталїони в Німеччинї мають бути заосмотрені в то нове винайдене. Коли-б та вість виказала ся правдивою, можна надїяти ся великого перевороту в в орґанїзациї військовій.

Торговцї живим товаром. У Відни арештовано жида Мешулима Лянґера, котрий під посередною торговлї сувоєм провадив від кількох вже лїт торговлю дївчат, переважно з Галичини. Він мав дуже добре зорґанїзоване бюро вивозове, а в тім геньоєтї помагали єму его власні дві доньки. Здаєть ся, дальше не можна допускати безвстидність! Віденьска поліция зарядила слїдство, котре подасть великий материял. Кілько нещасливих дївчат стало ся жертвою того безличного жида, можна виносити вже з того, що при ревізиї найдено в домі Лянґера 200 фотоґрафій молодих дївчат — жертв того злочинця.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 13-го квітня 1896 року.

Відень. Новоіменований гр. пр. митрополит Аркадій Чуперович зложив присягу в руки цїсаря; вперше приймав его цїсар на залїзний.

Відень. Сяти прибули сегодня зрана, президент угорских міністрів Банфі з женою, а вчера вечером міністри Йошіка і Люєч. Цїсар приймав вчера президента міністрів Бадєнього, котрий має перуш з Будапешту, на щоденній особній аудиенциї.

Векеди. Німецкі і італїйскі жовняки вступили вчера місто. Они вели себе поміж руку і замінили шапки. На площи Марка урядила публика сердечну овацию німецкій парі цїсарскій. Цїсар Вільгельм і цїсарева кілька разів лежували з балькону. Цїсарска пара відїхала вічне сильного дощу; їм товаришував до Риєя італїйский король Гумберт.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За кожде слово платить ся 1 кр.

Важне для всїх!

Хто із Вп. Читателїв хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу газету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно буковиньске місто має дві великі огневі сикавки на продаж. Цїна дуже низька.

70 двоїтних винових лоз на продаж, 1 штука по 15 кр.

Млин вінний з французькими камінями і з всїма найлїпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Цїна дуже приступна.

Фортепян старий на продаж в Чернівцях. Цїна 30 зр.

Книга адрес для купців. Містить $1\frac{1}{2}$ міліона всїляких адрес. Замість 14 зр. лише 2 зр. 50 кр.

Пошукує ся купити 15 роїв.

Американьский будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 5 кр.

Зегарок стїнний з вагою, що лише йде а не бє, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 кр., а такий, що бє і будить, 1 зр. 90 кр.

Французкі зегарки стїнні надручують ся раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 60 кр.

Цїни сих зегарків суть фабричні для перепродажи. Меньше як тузин (12) не висилає ся.

Ножики кишенькові з 2-ма і 3-ма вістрями, 6 тузинів (82 штук) 7 зр. 20 кр. Меньше як 6 тузинів не висилає ся.

Машина до шитя употреблена, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ратами сплачувати.

Машина до плетеня панчіх і рукавиць, употреблена 25 зр. За помочію сеї машини можна денно 8 пар панчіх сплести і то о много красше, як руками.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати ріжних річий: 12 ножів столових, 12 вилок, 12 ложок (британія), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хлїба, 6 ножиць сталевих, 6 ножиків кишенькових, 2 кохлї (британія).

100 великих сьв. образів в красних з руськими підписами 5 зр. Близько 40 штук таких образів (кождий инший) висилає фабрика на взір за 2 зр. Такі образи продають перепродавці по 15 до 20 зр.

Про сї оголошеня (4—13) дає близші відомости Адміністрация „Добрих Рад“ в Гостіні н. п. Садагура.

На кожде замовленє треба прислати почтову марку за 5 кр.

Поручаємо гостинницю Метрополь Лерхенфельда в Чернівцях при улици Ратушевій.

Віктор Тірінг з Відня, Praterstrasse 11, поручає вин. Публицї свою новоотворену філїю зі складом одежі в Чернівцях при улици Ратушевій ч. 7. Цїни як найнизші! 4—12.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодоти Галїни, сторін 110, вісїмка, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волі. Оповіданє О. Н. Кониського, сторін 42, 16-ка, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, приперучене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Вирсосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди здїйснює ся і виплачує ся сейчас по нагоді, а договори заключені з иншими Товариствами контрасекурацийними подають „Днїстрови“ можність обезпечувати і вивдачувати і найвисші суми.

Полїси „Днїстра“ приймає банк краєвий у Львові при низших інтересах.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Краєві**, котре дає ся найкористнїйші услівя і видає полїси і квіти в руских книгах.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до спорядженє **на 5** процент. Говорить вільнати. Уділи по 50 корон. Позички удїляють ся більш конституїтим реальностям, міліонах від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на уділ.

Зголошенє о уділи **вчиняє** в місцевостях, де „Днїстер“ ще не заступлений, приймають ся.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

znał Wilhelm Kopfsitz in Troy.

Dem Einfluß dieser einfachen medicinischen Schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, hält man jetzt nach der Wirkt: „Kopfsitz“.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1895 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Сняти́на	12^{24}	.	.	6^{29}	10^{34}	6^{30}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	2^{10}	.	.	9^{20}	9^{41}	5^{00}		
З Новоселиці, Садагури	.	.	.	.	.	.	11^{45}	9^{35}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{22}	5^{10}	8^{40}	7^{00}	9^{05}	9^{00}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	9^{50}	.	.	1^{33}	7^{27}	6^{17}		
З Підволочиск	2^{25}	10^{00}	.	8^{45}	5^{00}	.		
З „ на Підзамче	2^{13}	9^{44}	.	8^{12}	4^{22}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{05}	8^{10}	1^{42}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	4^{40}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	9^{15}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний поїзд)	.	.	.	.	.	.		

Відходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
з Чернівцїв								
До Сняти́на, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{04}	.	.	9^{48}	9^{47}	5^{13}		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{44}	.	.	6^{54}	10^{44}	6^{30}		
До Садагури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	8^{50}	9^{25}
зі Львова								
До Кракова і Відня	8^{40}	2^{50}	11^{00}	4^{55}	10^{05}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	1^{56}	5^{40}	.	9^{50}	10^{00}		
„ „ з Підзамча	.	2^{18}	6^{00}	.	10^{14}	10^{44}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{15}	.	.	10^{00}	2^{40}	10^{08}		
„ Стрия	.	.	.	5^{25}	9^{35}	7^{20}		
„ Белзця	.	.	.	9^{11}	7^{10}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{0}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний поїзд)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 73. Чернівцї, середа дня 3 (15.) квітня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Гороніца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Полїтика реальна.

XIII.

(Вавилоньске сполотворенїє. — Невірне і невірене поколїнє. — Що що може борба народностий?)

Нехай і так, нехай се і правда, що безхарактерність національна стоїть Русинам на перепонї до культурного поступу, але се, мовляв, „за день, за годину не счезне“. „Правда, москвофіли здержують поступ *руского народу*“, але „москвофіли *полїция* не убє, бо не може, не має рогів“. „Чим більше руский нарід буде розвивати ся і наперед поступати, тим скорше недоварені їмї будуть вимирати“.

Правда, як се гарно сказано! Певно, що аж розливало ся серце передплатників „Дѣла“, коли таке читали в ч. 68-ім. А ми якось зовсїм тими словами не обдовали. Простим хлопским розумом міркували-б ми так, що коли москвофіли здержують поступ *руского* народу, то *Русини* а не полїция, повинні-б щось таке зробити, аби москвофіли того поступу не могли здержувати. Міжтим виходить на таке, що мовляв, чекай пес, нехай побила здохне, нехай москвофіли вимруть, та ще вібере ся і тоту послїдну надію, бо і полїция, мовляв, москвофілів не убє, не то що. Правда, надію покладає ся на те, що нарід руский буде розвивати ся і наперед поступати. Очивидно, не каже ся, яким чином той нарід буде розвивати ся і наперед поступати, коли єго поступ здержують і то такі, що їх і полїция не убє, бо *не може, не має рогів*. Гадав бись, що коли против москвофілів потрібно рогів, а полїция їх не має, то нехай би Русини показали роги москвофілам. Се „було-б перед усїм їх обовязком, а не полїциї, бо-ж москвофіли здержують поступ *руского* народу. Чи може і Русини не мають рогів? В такім разї чи можливий поступ взагалї? Чи не очивидний упадок чекає руский нарід?

Як сеть, так сеть, одно певне: москвофіли здержують поступ руского народу — так сказано виразно в „Дѣлѣ“. Се правда, се факт, і ми се признаємо. Але щоб із сего факту висновувати якусь розумну думку, руский молок вже не годен. Він зараз путаницю думок, хоть із того поміж Русинами треба зовсїм привикнути, добачуємо ми в тім, що одним душком каже ся в „Дѣлѣ“ ось що: „Польска шляхетчина якуні з жидівнею ще ся зі шкіри, *щоб нам не дати прийти до себе...*“, „незгоду межи Русинами противник обертає *виключно* на свій хосен“. Після того, що вище сказано гадав бись, що то москвофіли пруть ся зі шкіри, щоб нам не дати прийти до себе (бо що значить ся „прийти до себе?“), а то ось що: шляхетчина з жидівнею! Не вже-ж поки винна, що москвофіли здержують поступ руского народу? Але сказано, що в рівній мірі і шляхетчина з жидівнею через те, що не дає нам „прийти до себе“, і що незгоду межи Русинами обертає *виключно* на свій хосен (чи може має по половині і на наш хосен *нашу* незгоду обертати?), здержує поступ руского народу. Так що-ж далї? Після рецепти „Дѣла“ виходило-б чекати, нехай і шляхетчина з жидівнею вимре. Ба, нї! Се значило-б „жертвувати интереси руского народу“, бути „слїпими орудами чужих интересів“! Чудно, як гарно! А придивляти ся з заложеними руками тому, як москвофіли здержують поступ руского народу, ба їм ще в тім помагати, се не значить жертвувати интереси руского народу і бути слїпими орудами чужих интересів?!

Отакеж то у нас Вавилоньске сполотворенїє в справах наших національних! І, здає ся, не годен тут нїхто до чогось путнього договорити ся.

Коли глубше вглянемо в річ, аби пізнати, відки беруть ся такі попутані висновки у Русинів, то переконаємо ся, що ще лихо лежить в тім, що *у нас межи вірн в себе, в свої власні сили*, що у нас завсїгди ще ставляє ся річ так: як маю бути Поляком, або Волохом, то волію

КЕРМАНИЧ.

Оповідане

Марта Черемшини.

I.

— Ей лишя ся, мій балічку, сего року дома, та не сяти себе, мій дьобчику! — говорила Оксана до свого чоловіка Івана Саїва.

— Та нех тобі — сказав Саїв — з твоїм „лишя ся“: чи-ж то не сорок було-б, аби хирляві клотарі аж у Новоселицю пускались, а їх кальа-германич дома вигрівав ся?

— А я тяв ще раз тебе, балічку, прошу: не йди, не сяти ся! От чув-есь, що стало ся із попійником Дзичевим Іваном?

— Ех! що мені так Іван Дзичів! То не чоловік, а гонарина був, прости мні Боже!

— А ти-ж гадаєш, що вола питає, хто вмарина, а хто сидить?

— Коли хоч знати, то й питає, а мене вже вола достоєтно знає.

— Та зваж і то, що то слєтливий рік, дощі за дощами перевалюють тай Черемши аж казить ся.

— Още як раз на мій млин вола! Завтра під вечір у Черешнях стану. Не гнєв, ся моя сина, а лише йди та загадь мені бутор на завтра. Мені вже не перешна на Черемшиеви гульти. Не журись за мене, душеньо! Ей, а то хто такий коло дровітнї вораєть ся? Ану сьогодень! А! то наше золото, наш Семенко дорогенький! А-нуж бо глянь, якого ми робітника маємо; не бій ся, вару, то не вели бідувати. Ой ти моя нотїка, ходи д мені, Семенку! Боже, як вгомон ся, аж нїт з чола лїзть ся.

— Я, дядку, для вас не так працював би, хоби стало сили, а то лиш махну топірцем, вже й головка...

— Болить, синку, правда?

— Нї, дядку, не болить, але їгнути ся не мож.

— Та що ти кажеш? Поперек тебе болить?

— Нї, нї, мене нїчо не болить, я здоров, тілько головка моя...

— Но-но, синочку мій, моя ти валїйо, воно лежне стане.

— Пістуючку ти мій — сказала невочка, тай пригорнула його із собі.

Семенко справдї хирлявенький собі був.

— Не журя ся, Оксаночко — сказав Саїв. В дядький ще утлїці на вирубкіи виростають. І наш Семенко виросте, очуває, ще й вовк з него буде, як колись і з мене. Цуєто сумувати, давай харчувати!

II.

Лишень на бежу дяку забиратись стало, а Саїв з товаришами в дорогу загадить ся. Оксана з Семенком так і вилляють ся, що й казати, а вишочуєм обвинойно відчуть. Бачить то Саїв, та поводить ся наче-б йому байдуже було. А на товаришів-плотарників так і гукає собі. Прото калка!

— Коли тебе, балічку, сполїзатись? — промовила Оксана.

— Тогди, коли вода д горі обернеть ся — прожартував Саїв.

— От не говорив-бись зиме, а то ще в зиму годину принести могло-б. Мені й так щось дуже тяжко. Сохрань Боже від якої пригоди!

— Тай що що?! Може ти хотїла-б, аби Черешни по дорогі нас до єну полисував, чи як? О, коли-б він собі так починав, то не звав би ся гукуль-єнем різов. Але що про се й говорити? А ну, товариство, бутор в руки тай із горі!

— Слава небесному! — гукнули всїхи.

— Здорова ми будь, Оксаночко-нїчко! Здорове будь, моє любатко, Семенку!

— Щасливо пан дядку, дорога!—а слїзи відказали обоє.

— Холїмо-ж тепер в добру годину. Аби-сте здорові!

— Гостїть здорові!

III.

Минув тиждень, минув другий і на третий стало забиратись, а Саїв як вчма так вчма. Вона гей дївчина веселиця цьвітом увзїчалась. Из Зарїнку вал Черемшем дївчать волятка та пражі білять, вернуть, жартують та регочуть ся. Не оглядали на прибитій дорозї сидить блїдий Семенко та на воду поглядає, а все із горі. А

бути Москалем, а не так: не хочу бути ні Поляком, ні Волохом, ні Москалем, а хочу бути Русином і показу, що о *власних* силах я стою і стояти буду яко Русин. І справді, чи не найлїпше ще було-б з огляду на се чекати, доки тото *невірне* або *зневірене* поколїнє не вимре. Се спосіб з великим успіхом практикований вже Мойсеєм на жидах. Одна лиш хиба, що тепер годї того способу ужити, задля того треба конечно говорити, може таки до чогось договоримо ся.

Так отже і отсе, що ми тут з „Дѣла“ навели, стверджає наглядно безхарактерність національну Русинів, і доказує далї, що тота безхарактерність національна Русинам шкідлива не лиш в культурнім розвитку але і в *полїтичнім* і економічнім розвитку. Отсе треба докладнїйше розібрати.

В 19-ім столїтю розгоріла ся майже в цїлім сьвітї завзята борба народностий. Так як перед тим лила ся кров струями за віру, так тепер боре ся одна народність против другої, а борба тота хоть веде ся понайбільше без пролиту крови, то все-ж таки вона не меньше згубна. Борба народностий виявляла ся з того, що богато народностий в протягу віків утратили свою самостійність полїтичну або єї собі доси ще не виборали, і так опинили ся в залежнім положеню від других, котрі своє домінуюче становище стали на *кождім кроцї* супроти побіджених народностий визискувати і їх вінечити. Пануючі нациї вінечать добробит і богатство народне, вінечать цїлу культуру, вінечать духову і тїлесну силу инших слабших, старають ся удержати їх в служебнім становиску, аби їх працею збогачувати ся і жити. Борба тота веде ся не против одної або другої кляси народної, а на *цїлій лїнії*, сї відчуває не лиш хлїбороб, міщанин, але і урядник, професор, дїдич і т. д. Всї, що признають ся до упослїдженої народности, терплять однаково; ба, інтелїгенция упослїдженого народу, через те іменно, що вона, маючи ширший сьвітогляд, знає і відчуває всяку кривду глубше, терпить навіть далеко більше ніж хлїбороб, робітник, бо терпить не тілько матеріяльно, але і морально. Борба народностий не єсть отже властиво нїчого иньшого як борба економічна, борба о хлїб насущний, очивидно не одної кляси против другої а одної народности против другої. Вона стає також борбою полїтичною о стілько, що пануючі народности бажають удержати в державі такий устрій, який їх панованю найдогіднїйший, міжтим коли упослїджені народности добивають ся зміни державного устрою в свою користь.

В протягу сего віку уміли деякі народности виборoти собі національну самостійність і таким чином визволити ся зпід чужого ярма. В державах національно сконсолїдованих виступає відтак борба клясова, борба правно упослїджених верствів против правно упривілїованих — полагоджуванє сих ріжниць становить в тих національно одностайних державах зміст їх полїтичної історії.

Не так воно в Австриї, що з огляду на народність зовсїм не є одностайною державою, бо до неї належить аж кілька більше то меньше розвитих народів. Тут борба народностий і тепер ще в повнім розгарі, тут полагоджуванє ріжниць між народностями становить властивий зміст полїтичної історії, тут питаня економічні і полїтичні майже правильно набирають характеру питань національних. Що-ж в такім станї річий природнїйше, як що всї одинокі упослїдженого народу вяжуть ся до купи і яко цїлість, а котрій має стояти один за одного, всї за одного а один за всїх, ставить до *спільної оборони своєї народности?* Се просто стає конечностю задля того, що і народи більше розвиті супроти упослїджених виступають також яко цїлість, яко народність, і тим самим роблять неможливим виступленє кляс против кляс, т. зн. роблять неможливою некраву борбу суспільну, так що і борба суспільна у нас є властиво борбою національною.

Коли-ж так — а се дїйсно таки так, то і Русини в Австриї в тій економічній, полїтичній і суспільній борбі, мусять брати участь яко *Русини*, яко *народність*, а не яко суспільні кляси. Тую конечність відчувають Русини інстинктово, бо в своїх проґрамах завсїгди, а часом і мимоволї клали натиск на нарід яко цїлість. Так в проєктї згоди (19-го марта 1894) каже ся: „Хочемо повної автономії нашого *народу*“... Так і радикали в своїм проєктї згоди (2-го лютого 1894) кажуть: „Згід признає потребу добивати ся розширеня автономії і економічного добробиту *руского народу* в Австро-Угорщинї...“

Се отже треба уважати загально признаною у нас *засадою*.

Що нового в сьвітї?

Австрийский парлямент зійшов ся вчера на нарадн. До вчерашного дня були великодні ферії, посли мали дома інформувати ся у своїх виборців, як ти поступати в дальшій працї, головно при справах виборчої реформи і австро-угорскої угоди. В справі **виборчої реформи** дали почути ся лише Молодочехи і социял-демократи. Наші читателї вже знають, що клюб молодочеських послів рішив більшостю голосів, при третім читаню голосувати за правительственним проєктом. Ся постанова наробила богато шуму так між самими Чехами як в Австриї взагалї. Тож не диво, що в Чехах відбули ся в послїдних трех тижнях богато зборів, на котрих обговорювано головно реформу виборчу. Велика часть похвалила поступову молодоческого клюбу, лише радикальнїйші елементи домагають ся, аби посли молодоческі не допустили своїми голосами до ухвалення реформи. Хоч три послї-радикали домагали ся в молодоческім клюбі увзглядненя сего жаданя, то більшість не хоче уступити від повзятого раз рішеня. — Ще жива партия обговорювала дуже широко виборчу реформу, а то австрийскі социял-демократи на своїм з'їздї в Празї. Они домагають ся вправдї так само, як Молодочехи рівного, тайного і безпосередного голосованя, але коли реформа виборча буде ухвалена, то рішили ставати в пятій курії своїх кандидатів. Дуже характеристичні суть голоси деяких преводирів социял-демократів, котрі — хоч і не згоджують ся на правительственний проєкт — все таки признають єму деякі добрі сторони і уважають єго великим кроком наперед. В сім проявї добачає одна часть тамошних політиків („Дѣло“) вже „інкамерованє“ социял-демократичної партиї!

Сеї осени мають ся відбути **вибори до сойміи** Горішної і Долїшної Австриї, Стариї, Каринтиї, Залїзбурґу, Форарльберґу, Моравиї, Шлезку і Трієсту. „Деякі часописи подали вість, що мають відбути ся також вибори до буковинського сойму; одначе ся вість мильна, бо у нас відбули ся послїдні вибори 1892 р., значить до слїдуючих виборів ще два роки часу.) Коли ті вибори тревожать нас, то менш найбільше лїберали, бо після всяких певних їх кандидати вийдуть лише в дуже малім числї. В Долїшній Австриї остають ся їм хиба мандати з дїльниць середмістя і Леопольдштат у Відни. Щоби хоч подекуди уратовати почасти свій вплив, приняли лїберали в Горішній Австриї, Форарльберґу і Шлезку бегати точок з антисемітськи взглядно клерикальної програми. Чи тим удасть ся скоро упадаючий вплив лїбералів в Австриї уратовати, се ще велике питанє. В Стариї они не мають вже нїчого до страчення. Лише ся одна Моравія, де лїберали мають ще добрий виборчий апарат, але і тим в деяких округах мусять увійти в переговори з чеськими сторонництвами, аби не втратити і там грунту під ногами. Як бачимо, чеські лїбералів кривда доля, а їх невдача при сойміних виборах відіб'є ся безперечно також на їх становиску в парляменті, де они тепер поки-що становлять найсильнїйшу партию.

Угорщина стала краєм скандалів в повнім розумінню того слова. По скандалї з дерев-

---

дївчата синової-чорнової шуткують собі з него. Що їм за жура?

— Така біда, кажуть, хирляка на нас не й дивитись не хоче! Засміяй-ко що, Семенку; кину-ю, кину сам або з вами!— крикнула Юстина.

— Боже помагай ті, Юстиночко, мені не до сміху. Пішов лядик дарабу спускати, тай і не вертає. Инші клятарі мо хвилї серця поприходили тай нїчого сказати не хочуть. В хатї неньки слабі лежуть, побоюють ся, що й слухати гляба. До того ще приїзжий забрав шмате й одежину за податок, а жиди строву за довги...

— Ей що тобі, не тюсуй, ет борше засміяй з нами; лїпше верне, нема нагуже, все то змінить ся.

— Хиба на гірше, Юстина.

— Та бо ти все своє: сміяй, кажу!

— Ні; мені тепер веселим не бути: тяжко мені тїшити ся, мали душечка не добре віщує. Бувайте здорові!

IV.

— Що ви оце кажете, куме Тимофійку? Саїн покійник?

— Ого, аби ми здорові, кумочку Юрійку. А страшну мав небіщик смерть. Ний Бог відхтяні кождого ратує! Та ще собі хоть за свою кров, а то за нехристя...

— За якого нехристя оце?

— Таже за нижинського Майорка.

— За Майорка?... За оту пяку, що хотїв то за дурно за кримінку зелїзти, що клїть сам вовряк тертий, а на Саїна звалив кралїж та ще фальшиво й присяг?

— От і бачите, що за того самого. Покійник усїх кандїв.

— Кайте ся, люди! Ото чоловік! Та де то саме покійничок минув ся?

— Таки під самим Сокільским, перед Смеречинов. Повіз прийшла тай Майорову дарабу сторцлом пустила. Майорко пропав, а покійник як стояв, так і скочив за ним. За добрий таки часок вирвуть із Майорком в руки. Притьскав то їх єго дарабі і верг на ню трохи що не вмертвого. А ктемин ся серцета був вже добре. Але йняв ся одною рукою дарабу і вже мо вистрочити на ню, а то, знаєте, нахлєтів хлопок й грямнув покійника против грудий. Дивно ся із нашої дарабы, з нашого Саїна вже нема. Коби хоть один був з нас вдивав, з то якому було й поратувати.

— Та хоби-сте хоть тїла були шукали!

— Ей ми шукали, кумочку, та знаєте, що так плоха, а в повінь то й бесїди нема. Міркуйте собі, під Смеречина під водою по ремінь. І хто знає, чи туди мебіщик не дванесто, бо туди вся вода спрямлять будь. — Гай-гай, що то вода може! А! така вже відай була божа воля. Царство небесне єго душечкі!

(Конець буде.)

Ціна: 1 зр. 20 кр. на рік.

Ціна: 1 зр. 20 кр. на рік.

тором ґалериї образів Пульским — наступив скандал з міністром Феєрваріом, потім скандал з пос. Даніелом, котрий грав фальшиво в карти, а по сім випадку, котрий ще не вполагоджений, викрито, що пос. Бабо також фальшиво грає в карти, а так само якісь два аристократи, споріднені з уторешними міністрами, і т. д. без кінця... До чого може довести така страшна деморалізация в висових кругах, не треба богато говорити. Надто се прикро відбиває ся від великих приготовлень до обходу тисячлїтя держави. Програма великого торжества почасти вже уложена; після неї має найважнїйшою хвилею бути похід парляменту на королївский замок, щоби віддати поклін королеви. В память того торжества має в книгу законів вписати ся закон, в котрого чотирох параґрафах зазначені будуть вірність Мадярів католицкій династиї.

Італїянцям в Африцї дїє ся зле. Коли висланно полковника Стевавнього, аби прийшов до окруженої Дервішами кріпости Касалї — живність і амуницию, він помимо строгого заказу ґенерального команданта Бальдіссеріого почав з Дервішами борбу, в котрій згинуло 400 Італїянців. Вираділ удало ся єму вкінци передати в Касалю живність і амуницию, але за те сполучене сеї важної твердинї з головним військом перервано. Що-до Абесинців, то поки-що спокій, а в Італїї радять, яким чином можна би італїяньских плїнників викупити. Нараз прийшла сумна і обурюча вість, що абесиньский король Менелик випустив кількох Італїянців на волю, але перед тим казав їх страшно покалїчити. Сим доказав доволї свою звірскість.

Франция тїшить ся короткими сесиями парляментарними до 21-го с. м. Коли оногди в сенатї інтерпельовано президента міністрів Буржоа в справі заграничної полїтики, він покликав ся лише на свої попередні заявлення і дальших поясненьь не хотїв дати. Тодї сенат торжественно висказав правительству своє недовірє. Та се не спонукало кабінет до димісиї. Виходило би, що сенатори так дуже йде о заграничну полїтику з тимчасом кажемся заняли є прогресивний податок доходовий і від спадщини. Се сенатови не в смак і тому хоче кабінет повалити. А кабінет хоче дальше перемагати що найменьше до мая, бо тодї відбудуть ся громадскі вибори, а нові громадскі ради мають вибрати одну третину сенату. Правительство надїє ся вплинути на громадскі вибори — дарма, що там безпосередне загальне право виборче—і тодї зломить опозицию сенату. В цїлий спір вмішано президента републики Фора, бо кажуть, що він повинен розігнати таке міністерство, котре не має довіря сенату. Та п. Фор надїє ся, що спір буде скоро полагоджений і радикальне міністерство остане ся при верві.

Залотїло ся болгарскому князеви Фердинандови признаня від европейских держав і елерхиї єго. Однак Росия зажадала жорстк. Тому кусїв передовсїм молодецький князь Борис перейти на православіє. А тепер має Росия ще два важні жаданя: князь має тих болгарских офіцирів, котрі задля зради втїкли до Росиї, принати назад в болгарску службу, і то в тій ранзї, яку они до сего часу були б осягнули; а болгарска національна церков має втратити свою самостійність і підчинити ся царгородскому патріярхови. Що-до першого жаданя, князь уже згодив ся тих офіцирів принати і дати в пенсию в ранзї, якої они були би досягнули ся. Але сих Росия мабуть не задоволить ся і примушує князя до послушности. Тим було би болгарске військо віддане на рішаючий вплив російский. Ще важнїйша справа болгарскої церкви. Болгарска церков була давно злучена з грецкою і підчинена царгородскому патріярхови, котрий до Болгариї висилав грецких епископів. Ці своїм впливом на сьвященьство вміли населенє болгарске довести до крайности. Тому Болгари вже 1870 р. побивали ся за самостійностю своєї церкви і грозили навіть переходом на католицизм. За помочию Росиї они добили ся 1872 р. автономії церковної та власного екзарха в Царгородї. Той екзарх іменує епископів для Болгариї, Румелії і Македонії. Отже тепер жадає Росия, щоби болгарский екзархат в Царгородї знесено, екзарх став митрополитом в Софії і підчинив ся патріярхови. Тим самим мав би патріярх власть, іменувати епископів в Болгариї і Македонії, котрі заразом мають в руках шкільну власть. Таким чином хоче Росия мати рішаючий вплив на Болгарию, котра тодї стала би російскою провінциєю під управою власного князя. Сї преважні справи рішать ся небавом в Петербурзї, куда кн. Фердинанд вчера виїхав.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 14-го вересня 1896.

Митрополит Аркадій Чуперкович перебуває тепер у Відни. Як вчерашні телеґрами донесли, зложив впр. митрополит присягу в руки цїсаря і був опісля на авдиенциї. Впр. митрополит був вже перед тим у поодиноких міністрів, ґр. Голуховского, ґр. Ґлайспаха, д-ра Ріттнера і президента найвисшого рахункового трибуналу ґр. Гогенварта. Всї сї наноне були потім у впр. митрополита на візитї. В суботу перед полуднем була у впр. митрополита депутация віденьскої сербско-православної громади і просила о єго опіку. Впр. митрополит обіцяв всїми силами старати ся о добро своїх вірних і увзглядненє їх справедливих бажань.

Сьвячене в львівскім товаристві „Зоря“, устроєне минувшої недїлї, відбуло ся торжественно і поважно та сердечно. Як що року, загостив і сим разом Є. Е. кардинал Сембратович і повитав „Зорю“ гарною промовою, в котрій обяснив докладнїйше значінє Воскресения Христового, а закінчив свою промову щирим бажанем, аби „Зоря“ сьвяткувала сьвяченє як найсвященнїйше у власнім домі. Щоби се бажанє здійснило ся скорше, жертвував Є. Еминенция 100 зр. на „Зорю“. Іменем товариства подякував Є. Е. кардиналови п. Василь Нагірний і вніс в єго честь „многая лїта“, котрє присутні відсьпівали горіємо. По відїздї Є. Е. кардинала наступили ще инші патріотичні промови, між котрими визначала ся бесїда проф. Грушевского.

Іменованє. П. Юліян Литовский іменований дїйстним старшим учителем при учительскій семинариї в Станїславові.

Фабрика цукру на Буковинї. В згаданій справі скликали посли др. Стефанович і бар. Мустаціа на понедїлок відозвою всїх дїлачів і селян. На зібраню явило ся більше як 70 дїлачів і арендарів добр земских. Директор рільничої школи Баєр мав відчит про саджене цукрових буряків на Буковинї і добрі питаня на се. Опісля зобовязали ся 29 панів садити в своїх посїлостях цукрові буряки на просторі 1129 моргів. Однак се ще не вистарчить на удержанє фабрики. Тому просять ся всїх селян, котрі средини на тім можуть мати добрий зарібок, щоби устно чи письменно зголосили ся у посл. бар. Мустаціа в Чернівцях. Він їх запише до спису тих 29 панів. Коли буде нас досить таких, котрі будуть садити цукрові буряки, то тодї можна буде вибудувати фабрику, а люди будуть тут продавати свої буряки і самі тим найдуть роботу при фабрицї. Се річ дуже корисна, отже нема чого побоюватись.

Злобний намір чи неувага? Коли в Чернівцях вийшла Buk. Post, що повстали трудности що-до будинку для нової ґімназиї з рускими паралелями в Чернівцях, ми сей факт подали, але і висказали надію, що удасть ся ті трудности усунути. *Дѣло* перевернуло нашу новинку зовсїм. Ну се нїчого злого, бо так буває. Але зараз на другий день ми подали телеґрафічну вість, що трудности справдї вже усунено, а *Дѣло* сю радостну вість доси ще не подало. Коли задало о противбажаючу вістку, то *Дѣло* бере поспішно ся, але коли рускі паралелі має помимо всїх трудностий таки сего року отворити ся, оно якось не спішить ся? Може се після дьогікіт: „Отже, що так якось паралелі?“ Ми не раді хотїли би тут відозвати злобний намір, але оно якось так виглядає, бо про власну руску ґімназию повинен кождий подути як найскорше вістку, тим більше, коли она добра.

По пяти лїтах виграла процес з державними зелїзницями о відшкодованє Камілї Хехлиньска, вдова по урядникови зелїзничім, що перед пятьма роками погиб в наслїдок наїзда двох поїздів на шляху зелїзничім Стрий-Дрогобич. Справа дійшла аж до найвисшого трибуналу, котрий затвердив вирок львівскої апеляциї, признаючий вдові 525 зр. відшкодованя річно, числячи від дня катастрофи. Прокураторія скарбу, заступаючи скарб державний, противилась сему відшкодованю, оправочись на тім, що катастрофа наступила в наслїдок vis major, мраки і заметелі снїжної. Крім вдови домагали ся відшкодованя також родичі пок. Хехлиньского, а то на основі, що як довго він жив, мали від него удержанє. Трибунал не прихилив ся до того жаданя, бо після австрийского закона цивільного дїти жінки і дїти мають право домагати ся удержаня, а родичі від сина ні, тож о відшкодованю сего, що було давнїше з ласки а не з обовязку, не може бути й бесїди.

Чому люди пють? На то питанє відповідає проф. Бунґе з Базилї так: Головною причиною налягу до піяньства є дух наслїдування. Перша „гальба“ пива, перша чарка горілки не смакує лїпше, як перше циґаро: люди пють тому, бо так роблять инші. Коли однак призвичаїть ся чоловік до пиття, то не бракує єму нїколи нагоди до того. Пють при працюваню; пють при повитаню; пють, коли голодні — для убитя голоду; пють, коли ситі — для збудженя апетиту; пють, коли їм зимно, — щоби розгріти ся; пють, коли їм горячо — для охолоди; пють, коли на них находить сон, — аби розбудити ся; пють, коли не можуть спати, — аби заснути; пють, бо часом їм сумно; пють також, бо їм весело. Пють на хрестинах, слюбах, похоронах; аби почтити уродини, подружє, аби оплакати смерть; пють якінци аби убити нудьгу. Ба, всїх можливих нагод до пиття не списав би і на полонїй шкірі!

Дрібні вісти. Руский народний театер перебуває вже до Тернополя і розпочне сегодня там свої представленя. — Тов. „Клюб Русинів“ у Львові одержало від комісиї промислу краєвого 300 зр. субвенциї на підпомоганє заходів сего товариства коло народних вишивок. — В Перемишли зарізала одна жінка дитину з двома головами і четверма руками. — Убійник о. Адама Гошовского, син дїдича, помер в божевільности і находить ся тепер в закладї для божевільних в Кралївцї коло Львова. Гошовского ненуджено на смерть, але за обстанї дїйсного причини він буде мабуть вільно улаштований.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 14-го вересня 1896 року.

Відень. На вчерашній конференциї міністрів уложено спільний буджет, котрий не богато ріжнить ся від торічного.

Венеция. Сенатори і депутати венецияньскі переслали німецкому цїсареви адресу, в котрій віднесли велике значінє гостини німецкого цїсаря в Італїї під теперішну пору.

Відень. Вчера в ночи приїхав сюди німецкий цїсар Вільгельм з родиною. Сегодня відбула ся в їх честь велика військова парада віденьскої залоги.

Прага. Посол Герольд заявив перед своїми виборцями, що ґр. Бадені приготовляє полагодженє чеського питаня. Теперішна резерва Молодочехів не буде перешкаджати дальшому острійшому виступленю против правительства, коли би се в будучности було потрібне. Ухвалу молодоческого клюбу що-до виборчої реформи назвав бесїдним передчасною.

Царгород. Вийшов наказ султана, котрим кажде ся всїх турецких підданих, котрі чи то на державні чи на власні кошта виберають науки в заграницї, вернути сейчас до вітчини. Ті студенти звичайно приналежали молодотурецкого руху.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

складена д-ром Гр. Велічком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в літографічнім закладі Андрія Андрейчика у Львові.

Книгарска ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празі, загально признаний **знаменитий усмирюючий лік на втиранє:** по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лік** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і пранимати з осторожностию дане важливе ім'ямк знаком відомим „Котвиця“, бо лише й правдивий.

Аптика Ріхтера під золотим ланком у Празі.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За кожде слово платить ся 1 кр.

Важне для всїх!

Хто із Вп. Читателїв хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу газету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно буковиньске місто має дві великі огневі сикавки на продаж. Ціна дуже низька.

70 двоїтних винових лоз на продаж. 1 штука по 15 кр.

Млин кінний з французкими камінями і з всїма найлїпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Ціна дуже приступна.

Фортепян старий на продаж в Чернівцях. Ціна 30 зр.

Книга адрес для купців. Містить $1\frac{1}{2}$ міліона всїляких адрес. Зоміснь 14 зр. лише 2 зр. 50 кр.

Пошукує ся купити 15 рой.

Американьский будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 5 кр.

Зегарок стінний з вагою, що лише йде а не бє, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 кр., а такий, що бє і будить, 1 зр. 90 кр.

Французкі зегарки стінні напручують ся раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 60 кр.

Ціни сих зегарків суть фабричні для перепродажи. Менше як тузин (12) не висилає ся.

Ножики шпиньлові з 2-ма і 3-ма вістрами, 6 тузинів (82 штук) 7 зр. 20 кр. Меньше як 6 тузинів не висилає ся.

Машина до шитя употреблена, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ратами сплачувати.

Машина до плетеня помочів і рукавиць, употреблена 25 зр. За помочію сеї машини можна денно 8 пар помочів сплести і то о много красше, як руками.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати ріжних річий: 12 ножів столових, 12 вилок, 12 ложок (британїя), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хлїба, 6 ножиць сталевих, 6 ножиць шпиньлових, 2 вохлї (британїя).

100 великих сьв. образів в красках з рускими підписами 5 зр. Близько 40 штук таких образів (кождий инший) висилає фабрика на взір за 2 зр. Такі образи продають перепродавці по 15 до 20 кр.

Про сї оголошеня (4—13) дає близші відомости Адміністрация „Добрих Рад“ в Ґоґінї п. н. Салаґура.

На кожде замовленє треба прислати почтову марку за 5 кр.

Поручаємо гостинницю Метрополь Лерхенфельда в Чернівцях при улици Ратушевій.

Віктор Тірінґ з Відня, Praterstrasse 11, поручає вп. Публиці свою новоотворену **філіяльну складом одежі** в Чернівцях при улици Ратушевій ч. 7. Ціни як найнизші! 4—12.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодора Галіна, сторін 110, вісїмки, ціна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповіданє О. Ю. Кониського, сторін 42, 16-ка, ціна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1895 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди посьпішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Сняти́на	12^{24}	.	.	6^{29}	10^{04}	6^{30}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	2^{40}	.	.	9^{20}	5^{01}	5^{00}		
З Новоселиці, Салаґури	.	.	.	.	.	.	11^{45}	9^{35}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{22}	5^{15}	8^{40}	7^{00}	9^{08}	9^{00}		
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станїславова	9^{30}	.	.	1^{32}	7^{37}	6^{17}		
З Підволочиск	2^{25}	10^{00}	.	8^{35}	5^{00}	.		
З „ на Підзамче	2^{12}	9^{14}	.	8^{12}	4^{39}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{05}	8^{10}	1^{42}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	4^{40}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	9^{15}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	.	.	.	.		

Відходять	Поїзди посьпішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
з Чернівців								
До Сняти́на, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{04}	.	.	9^{48}	9^{47}	5^{13}		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{44}	.	.	6^{54}	10^{44}	6^{30}		
До Салаґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	8^{00}	6^{25}
зі Львова								
До Кракова і Відня	8^{40}	2^{50}	11^{00}	4^{55}	10^{05}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	1^{56}	5^{40}	.	8^{00}	10^{00}		
„ „ з Підзамча	.	2^{16}	6^{00}	.	10^{14}	10^{44}		
„ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту	6^{15}	.	.	10^{00}	2^{40}	10^{05}		
„ Стрия	.	.	.	5^{25}	9^{31}	7^{35}		
„ Белзця	.	.	.	9^{14}	7^{10}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{8}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 74. Чернівцї, четвер дня 4. (16.) квітня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Д. Гереніка в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находять ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 8 кр. від стрічки; в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Полїтика реальна.

XIV.

(Головні записи полїтичної програми Русинів. — Русини мусять стати Русинами.)

Здає ся, удало ся нам перевести доказ, що національна засада і в борбі економічній і полїтичній мусить бути тепер у Русинів найпершою засадою, що беручи участь в житю полїтичнім мусить Русин виступати яко Русин, яко нация, бо лише в такім разї може бути надія на успіх. Узнавши се за правду, зробім тепер з того розумний висновок. Льогічно випливає з того ось що: До своєї оборони мусять Русини старати ся злучити *всї* сили, *всїх Русинів*. Їх полїтична програма мусить обіймати *цїлий* руский нарід зі *всїма* его веретвами і без огляду на полїтичні границї, серед яких він живе; вона мусить бути *загально народна*, вона не може обмежати ся на якусь одну клясу, пр. на селяньство і маломіщаньство; Русини мусять однаково заступати ся за всїх Русинів, бо-і той урядник, професор, сьвященик, адвокат, лїкар, дїдич і т. д., на котрого чолї Русь витиснула своє питно народности, терпить кривди і то, се мусить кождий признати, в далеко більшій мірі ніж несьвідомий часто своїй кривди робітник, селянин; тота програма мусить змагати до щирого братерства всїх Русинів, змагати до того, щоб всї сини матери Руси звали собі мов рідними братами і в своїй недолї взаїмно себе підпирали. Задля того не можна серед Русинів, ні і взагалї серед упослїдженої нациї, витягати на верха борбу клясову, борбу суспільну; тада борба можлива лише серед пануючої нациї; серед такої нациї, що пожинає плоди чужої працї, можлива завзять клясова. Але що-ж у нас одна верства другій може завидувати? Більших чи меньших злиднїв? Коли-ж деколи і трафляє ся таке, що один Русин другого утискає і нищить, то се є справа чисто особиста а не випливає з якоїсь загальної засади, то хіба ся се повнайбільше длятого, що народна ідея досї ще не сполїла цїлого загалу в одно тїло, що одиниці не перевили ся ще наскрізь, як то повинно бути, ідеєю братерства народного. В таких разах вистарчить поклик до того братерства і добре уміновно, а не потрібно лайка, котра власне розєднює тих людий, що повинні відносити ся до себе по братерски, заострює різниці і робить неможливою оборону своїх прав. Випливає борби клясової серед народів упослїджених ослаблює їх силу відпорну для охорони національного биту і свого добробиту і тим самим спиняє найважнїйшу працю — *виробленє своєї національної сили*. Маючи перед очима *загальну* небезпечність, небезпечність для *цїлого* народу, треба всї внутрішні справи полагоджувати так, щоб загальна справа на тім нїчого не потерпіла. Та не лиш з тої причини, але також і задля того треба виключити з такої народно-полїтичної програми всякі клясові борби серед рускої суспільности, бо се прецїнь річ ясна, що *всї загально людскі питаня, отже і питаня социальне*, нїколи *не рішають* народи залежні, народи упослїджені, бо такі народи не мають до сего відповідної сили, щоб перепертн свою волю, а *завсїди лише народи полїтично і економічно самостійні*, і то рішають їх не лиш для себе, але заразом *і для народів відрядних*; так було з поборенєм абсолютизму (Русини прецїнь були свого часу підпорою абсолютизму!), з заведенєм конституцийної форми правлїня і т. д.; — поки і тілько ті народи зможуть вирішати також і дуже важне социальне питаня. Видячи неспроможність народу руского рішати такі питаня, годї пускати ся з мотикою на сонце. А пізнавши се докладно, що *тілько народи самостійні можуть мати вплив на загально людскі справи*, треба змагати до *самостійности полїтичної і економічної* руского народу, т. зн. треба змагати до того, щоб виборотн собі неза-

КЕРМАНИЧ.

Оповіданє

Збаула Чорнолиницкого.

(Конець.)

V.

В селї кого не зустрінути, всякий про Саїна говорить.

„Шкода, кажуть, небіщика; добрий був чоловік та минув ся так жалєва“. Семенко все то сяде на приспічок, то зірветь ся, на улицю вибіжить, дивна виглядає. — Ні слухом не слухати, ні видом не видати!

Аж в пятницю пізно вечір йшла тїтка Настя із міста тай вступила по дорозї до Саїна.

— Дужий, здоров, Семеночку? А йди-ж д мені, там ти бублика, бо далека Черемоша вже не пустить школи. Не вернеть ся він до тебе тай не пригозубить і малечиком не обдарує.

— Що, що, тїточко? Що кажете за дядька?

— Ей ні, нїчого... Ти щось нич не знаєш, синку. Та що-ж, не тоскуй, бадьоро тній у Бога.

— Ой горечко! Не жиють? *Умерли...?* Ой дозечко, ой надочку... Тїточко! Що ви оце говорите? — Тай захлипув ся від плачу.

— Гей Оксано, а дайже хлопцеви води, дивись, як посинів! — крикнула Настя; а поки що сама взяла та зняла хлопцеви водицею студеною. Кликала Оксану кругом, а ні й не чути. Ввійшла в хату; тут аж серце з болю рветь ся. Мати—Оксана лежить в горячці на постелї, біля неї маленька дитиночка пищить невмита; серпь кирпи, ой Богу!

— Та що це ти, Оксаночко, слабуєш, сестрице, тай дядька звати не даєш?

Оксана не відзиваєть ся.

— А може так кріпко заснулась, щоб заспати несподіване горе?

— Ні... ні... що?... коли...? Іван прийшов?

— Прийшов, прийшов, каже Настя, ану-но відведи ся, Оксаночко.

— Ой... люди кажуть... ой... кажуть... ні... я его виджу.... який красний сидить... в Сверчині... о... о... в білій сорочці... йду д нему привитаюсь... Семенко мій... Марічка моя... я...

— Ой надочку мій, се горячка в неї — подумала собі Настя, а тут і мала дитина вже такі сиве, кисне. Взяла шидко води в глечик, охрестила сама й Марієвою назвала, бо таке їма Оксана в горячці виговаряла. Відтак розтопила в печи, припрятала, дитя скупала, уповила й матері его мокру хустечку до голови прилагодила, сусїдоньку прикликала, позирати попросила тай сама до своєї домівочки помандрувала. А Семенка на другий день із нагуди під тиною сьлаченого знайшли. Засипали горе.

VI.

Саїна всї в селї любили і шанували. Отже-ж тепер двері в їх хатї не замикались. Одні приходили, щоб потїшити, розговорити та хоть трошечки тугу з серця розгнати, другі з ідечком, з кирею-галяною й жолом, аби недужій Саїнові горечку прогнати. А в неї неборота що раз більше житя пропадає. Ні говорити вже, ні в рот нїчого взяти не може. Прийшли й кревні, бавльні і далекі, тай заголосили. Пішла Настя до старшого панотця просити, щоб висповідав й закопав недужу. Панотець саме тодї по обідї спав. Настя ввійшла до кухні, аби панночці виповідати про Саїнку тай розплакалась. Схопив ся панотець й вдетя до передпокою. Панночка, дай їй Бог добру долю, пішла й все татусеви розповіла. Сейчас післав панотець по паламаря і з „Божим тїлом“ до Саїнів пішов. Добрий не був панотець, розговорив, порадив й сам що по лїкаря післав до міста.

VII.

Сонце від обід вже було. В Саїновій хатї плачі та нарікання, що й слухати годї. Мала дитина плаче, не взнає, Семенко хоче нельзи заходить ся від плачу, а другі то бачуть та й собі сльози утирають. Оксана лежить немачо мертва. Приїхав лїкар, пообглядав, попукав, виписав рецепту, але все поск вопком на всїх позирав гейби бісноватий. Настя запиталась его в сїнях, чи є яка надія; він і пробурмосив єї: „Кобіта здаєсь так по передзе“ тай відїхав.

Що робить? Прийшла Настя й те; добре що хоть так потїшив за десять левів. Взяла-ж она тепер з гроден свій найбільшого полотна чіманого тай сьпішила до міста. Застанила у жида й зміна за ті гроші у витиї купила. Мішки такі й зелїя зерцуда. Прийшла тай те, що позичила, застала. Пішли сидїти.

Заметала рукави й стала варити ся. От

лежність, щоб вийти з упосліджено́го становиска і стати поруч з другими народами до загально людскої культурної праці, треба змагати отже до того, щоб бодай колись і Русини могли причинити ся до рішеня таких питань, як социяльне і т. д. Длятого то справа самостійности руского народу мусить належати до *політичної* програми Русинів і з тої точки програмової не можна ані на волос попустити, бо вона є істотою самої програми.

Оттак представляє ся нам в головних зарисах політична програма Русинів. Як тоту програму в подробицях перепровадити, се є друге важне питанє. Але коли *знає* ся остаточну цїль, коли *має ся* щиру волю і горяче бажанє дійти до тої цїли, *коли працює ся*, аби до неї дійти, то чи скорше чи пізнїйше цїль осягне ся! Але у всїм дїланю треба мати тоту цїль перед очима!

А як же-ж у нас тепер? — Остаточної цїли нема перед очима, в найлїпшім разї що їно єї шукає ся, щира воля і бажанє хоть і є у декого, то зачерез то, що нема *одної* остаточної цїли перед очима, завсїгди вони звернені в иньший бік, праці також нема, то-ж і від цїли ми ще дуже далеко. У нас радить собі, мовляв, кождий, як хто уміє; у нас так, як Основяненко про жіноцтво написав в Салдацькім Патретї, усї разом розкалують, а ні одна не слуха; у нас сераліїв тьма, а війска нема — звістна річ, бо нїбито кождий має *свій* плян і переводить єго; на зборах і нїчах западають ухвали, котрих нїхто не виконує, бо вони є виразом інстинкту і хвилї, а не розваги і розумного змаганя до остаточної цїли. — Все, все, що у нас дїє ся, ясно говорить, що хоть ми і одушевляємо ся часом, то кождий до чого иньшого, що у нас поки-що нема ще нїчого такого *одного і спільного*, котре-б всїх одушевляло, всїм додавало охоти і сили до праці, всїм ясно казало, задля чого і що має ся робити. Тим одним є і може бути лиш ідея національна. Без того висшого ідеалу живуть наші люди, богато зовсїм в него не вірять, богато хилить ся сюди і туди, може лиш яка третина леліє в своїм серцї той ідеал і працює для єго здїйсненя. Задля того то недостатку висшого ідеалу серед руської суспільности має Русь так богато відступників народних (то до Поляків; то до Москалїв, то до Волохів, то до Мадярів), — дарма, нема нїчого такого, що при Руси їх удержало-б. Одна лише ідея національна може в нас (хоть би і оминати слово Русин, то воно таки містить ся в слові „нас“ — і се знов доказ, що без національности тепер годї рушити ся!) будити надію, що прецїнь колись виплинемо на верха. Жити без тої ідеї, без віри і надії на лїпшу будучність народу, котрі сталять силу, родять витревалість, женуть до чим раз висших помислів і до чим раз труднїйших починів, а нарешті вінчають ся успіхом, значить коротати житє з дня на день. В такім разї одні зложивши руки надіють ся хиба на якесь чудо, на якусь посторонну поміч, чекають і чекають єї, другі, звеспіривши́сь у все, пристають до тих орґанїзмів народних, де такі ідеали є, стають відступниками народними; і так роблять люди не завсїгди найгірші, вони тим шукають виходу із тої безідейности, безнадїйности житя, яка серед суспільности панує.

Такий сумний стан у нас. Наша суспільність майже загально т. зв. не лиш москвофіли-обєдинителї, але і народовці уважають і „Галичанина“ і „Православную Буковину“ і т. и. газети газетами рускими, у нас читають пр. в „Галичанинї“ в ч. 71-ім такий уступ: „нам так само дорога домашня буденна малоруска балачка як і мова Гоголя, Пушкіна, Достоєвского“, і навіть собі притім нїчого не подумають, у нас „Галичанин“ скаже Романчуковя в очи, що „руска народність єсь лиш польска інтриґа.“ що „нова повстала тілько з тої пори, коли противники *руского* народу прийшли до впливу“, що се лиш „*полські* політики змагають до того, щоби на Руси витворати літературний і політичний сепаратизм, що всї народовці т. зв. властиві Русини „стоять на службі польских подтиків“ і т. д. і т. д., а Романчук лиш обліже ся і запросить редактора „Галичанина“ п. Маркова яко мужа довірія на нараду над справами *рускими*.

І провадь же тут в такім станї безхарактерности національної розумну народну політику в тій добі, де, як ми показали, в політицї головною засадою мусить бути засада національна, де все а все вимагає від тебе ясности і рішучости в національних поглядах! В такім станї не можлива жадна політика, всюди буде видко лиш саме безголовдє, доки Русини не стануть Русинами.

З „Народної Торговлї“.

(Письмо з редакциї).

Дирекция „Народної Торговлї“ прислала нам отсю відповідь на звану статю п. Краяна в чч. 57. і 58. „Буковини“. Поміщаємо єї радо, бо бажаємо, аби наші читателї про справу нашої торговлї мали як найдокладнїйше понятє. Радо також приймемо і дальші замітки читателїв в тій важній справі. — Редакция *Буковини*.)

В ч. 58. часописи „Буковина“ поміщена статя п. Краяна з Галичини від загол. „З міст і сїл“, в котрій між иньшим знаходять ся деякі заміти против нашої „Народної Торговлї“. Ми не хочемо приписувати авторови сеї статї злого наміру супроти нашого товариства і тому спішимо з нашими поясненями і з обороною так єї управи як рівнож в обороні самого дїла, надїючись, що їх. Редакция не відмовить нам на се місця в своїй газетї.

З гори мусимо зазначити, що заяв п. автора згаданої статї, мовби дирекция товариства „рада з того, що вже зробила, шукає тепер супокою, відпочинку і насолоджуваня, та сповняє плоди своєї праці“, — висказаний без вглядня в суть річи. Просимо проте вглянути в дїловодство наше близше, а ми певні того, що так автор статї, як рівнож кождий инший переконає ся, що не дирекция „Народної Торговлї“ відпочивати. Само дїло не стерпить відпочинку, а крім того мусить дирекция, служачи громадському дїлу, зносити всїлякі заміти кождого громадянина, оправдані чи неоправдані, мусить над кождою

незабаром прилагодила всего: і чаю горяткo цукром засолодила й молока горячого налила і рассолу із рижом й порошки із катиси в воді розпустила. Всего, всего понастаралася перед Оксаною, чого лишень душа забагає. Зводить єї й пригукує, та що-ж! Душа не приймає. Ледви не силою перемогла зализ. Видить добре, що не ив гарадї їде тай нїяко не відступає від хорої. Сидить біля неї і уважає; коли лишень пробудить ся, вже й ліками й молочком заливає. Так проминув день, ба і другий. Третього подекнало Оксанї. В снї нешане говорить, а прокинеть, то і їсти-пити забагає. Наєть із того рада тай всего їй від добрих людий приносить. Семенко також все коло неї та коло своєї маленької сестрички. Поволеньки згодила ся бідносенький із своєю долею.

VIII.

По двох недїлях підвелась Оксана з ліжка. А глянути на єї, то й не спізнати, тиль дївчина тай тїльки. Бувало у вереча найде на поступі і сяде на присїс против сонця і дивить ся на світ божий, на малий садочок черешневий, на вишеньки, що румяними китицями узрелись та на хрещатий з слобожа вінка барвінок в снїги залишеним городчику. Підтяв гляне на двійко дїточок своїх, що коло неї одно другого на руках держить, зітхне тяжко тай задумаєть. А із очий хілко сльози польють ся. Перед нею стане єї чоловік любезний, єго смерть незрозуміла, стане тай кроїть їй болїє серце. Що й будуча доля єї сирітсе стає перед нею й кровавї витиске сльози. Нараз очуває, прокине ся і з дїтьми розмавляє.

IX.

От і зима настала. Крепкі морози не дають віддиху бідним людям. Студений вітер все проникає й хати нїяк не обтопити. Та ще і тонка на вікнах шкла. Богачі рідко коли бідному чоловікови в пригоді стають, хоч і цїлий рік їм незлишно працюй. Піди у ліс, назбирати хворосту, а тут перебігне та добережник, заберо все рішє, ізбє, ще й до штрафу запише. От таке то лихо! — Коли кому, то Оксанї ся зима найбільше дала ся в знаки. Нема кому дровець нестарати, нема кому теплого одїнчика придбати. В хатї студень, що й пришлина гобана не здержала бина. Піде у ліс Семенко, хде що то! Боно слабе небожатко, принесе прихіточку рішечка тай по всему. І справдї годї вже було-б прожити Оксанї, якби-б не дасканий намотець, що відпожгли єї біду. Бувало у неї ставало хлїба свого до нового й гроший в кубі про всяке стояли, а тепер всюди пусто. Знав, що бідна в хатї не стало. Пішла-б на заробітки, та дарма, не годна робити і бесчі не прийняла-б, а най би і так, та жалу литину на весь день полежати голі. Не приходить ся нїяким, як таки Семенком заступатись. А Семенка й застановити не треба. Сам він для немоги хоч куди піде.

В один раз вибрав ся він був у Смеречину оберемок хворосту розлобути. Збирав, збирає, як лишить ся, якийсь бадїяк порвать ся коли замуджений перьвоєї кінці. Дивно йому стало, коли чує: „Семенку, Семенку, а йди сюди!“ В мить станув він коло бадїяка.

— Здорові були, вуйчику! — промовив.

— Здоров був, синку.

— Чого ви мене оце кликали?

— Ні! подивись, чий по хрестик і одей ретязь?

— Ой . . . ой . . . бадїчку та це дївчин хрестик, це дївчин ретязь! Падочку мій не шелевний!

— Жди, небоже, не плач! Он під сею кипиєю кости твого дїдика замуджені. Кости тай більше нїчого, а з тобіцки ще лишень близки остались. Сей хрестик, синку, і я пізнаю добре, не від моєї сестри Оксани. Пошайнечок все єго при собі носив. Не плач, синку! Хліпко мозоров заголити.

X.

То не голубки тиха з потятами — голубятки за голубом кидають, проживає, то Оксаночка із Семенком за Сайном ідуче і радує, то товариство на погребі свого кілим-германича слїзми заливають.

Гадаєте що Семенко з Черешнем у гнїву? Сохрань Боже! Як лиш стан нарубочити, то і до черни пали ся. Тільки він вже не терпиче, бо хиробовальний собі злак ся. І доси плетерює, а Оксана ще й свою Марічку дерегулку за плетарика ба ще й за германича віддала. Така то вже наша гуцульска вдача: очень нечо, а ми йому насупротив!

ким-небудь кинеиою гадкою зріло застановити ся, чи не можна би єї в житє ввести.

Хто вглянє в занятя дирекциї, переконає ся, що окрім дирекциї яко такої на щоденних сесиях, які тревають годину до двох годин, присутні предсїдатель Совіта і заступник предсїдателя. На сесиях тих обговорюють ся всї справи товариства, не виключаючи і таких, о котрих згадує ч. автор згаданої статї. Найменче раз в тижни відбувають ся анкети і комісиї, в котрих беруть участь також члени Совіта управляючого для обсудженя справ важнїйших і в сей спосіб прилагоджує ся материял до засїдань повного совіта, які відбувають ся що найменче раз в місяць.

Вглянувший близше в справи нашого товариства переконає ся, що справа крамничка є для управи товариства одним з найважнїйших і частїйших предметів нарад, — а наводи до иньої не все не так викінчено, ніби собі бажав ч. автор статї, вина не лежить на управі товариства, котре здїлало тілько, кілько серед наших обставин могло здїлати. — Люди наші звичайно покликують ся на кружки рільничі і вказують на їх скорий розвій, однак не беруть під розвагу сего, що товариство кружків рільничих числить над 40 тисяч членів і протегованим є всїми і всюда, а на відворот не беруть сего в рахубу, що товариство наше не досягнуло числа членів одної тисячки, і того, що на кождім місци мусить бороти ся навіть зі своїми о своє істнованє. Однако наводи порівнаємо то, що ми дотепер зробили для нашого крамничного дїла, з тим, що зробив головний заряд кружків для своїх крамниць, вийде такой по нашій сторонї значна зважка, а іменно в тім, що ми утворили для крамниць наших головні місця для закупна товарів, а іменно філії нашого товариства, в котрих побирають свої товари також і много кружків, а головний заряд кружків не має сего в нашій части краю помимо протекциї зі сторони раду і помимо субвенций, — бо дїло се не таке легке, як собі не один необізнаний з справою представляє. — Всї ті обставини треба добре розважити, коли хто бере ся до гадкової критики інституциї торговельної.

Рішучо мусимо застерегти ся против підозріня, будьто дати, оповіщувані зарядом нашого товариства в справі крамниць, суть вимірені на „обдурюванє себе і публики“. Дати, подавані нами в справоздання, основані на справоздання зарядів наших складів, а ті знов опирають їх на книгах рахунків, виданих крамарям на побрані товари. Ми зарядили з самого початку істнованя нашого товариства копіованє всїх крамничних рахунків в книгах конційних і на основі сих копій можемо подати не тілько суму, за яку побрали крамниці товару, але навіть кілько, коли, котра крамниця і якого товару побрала. — Автор дописи, придивши ся спискови крамниць і цифрі, поданій прим. в послїднім нашім справоздання, припускає, що они не суть правдиві, бо не сподївав ся сего, щоби „Народна Торговля“ в тім взглядї такій результат осягнула, хотяй — до чого нашіть признаємо ся, — всего ще не здїлала, що для крамничного дїла зробити треба.

Що крамниці дїйсно з складів наших користають, маємо на се докази, та признає се також і чесний автор дописи. П. Брам каже, що деякі начальники наших складів нарікають, що „робота з крамницями є тягарем в інтересї“, — а се значить, що робота та не приносить інтересови доходу, а противно страту, і так, з не инакше належить розуміти висказ начальника складу, бо сей чоловік, хоть знає о тім, що на основі обіжників і регулямінів, виданих головним зарядом товариства, жде его похвала, виглядає також нагорода за се, як в его повітї буде много крамниць, такой признати мусить, що крамничний торг не приносить зиску для товариства, але приносить єму очевидну страту. Розуміє ся само собою, що жертву тую для крамниць, т. є. працю переходу і оборот капіталу без хісна для інтересів товариства уважаємо за наш обовязок і раді будемо, коли в кождій місцевости в окрузї наших філій, а навіть в кождій місцевости нашого краю буде заведена крамниця. Впрочім і що-ж злого в тім, коли начальник, працюючи в інтересї і вилучи все те, кому довіреному свою гадку виповість? Однак єсть річию певною, що так головний заряд товариства як рівнож начальники складів знають свої обовязки супроти загального дїла і сповняють їх після найлучшої своєї волї, бо суть того сьвідомі, яке значінє має сильний і розумний розвій нашого крамарства! — Щоби справу крамничну посунути наперед, носить ся головний заряд з гадкою, в відповідний час скликати анкету крамничку, а начальникам приворучено, щоби бажаня крамарів точно списували і їх подавали до відомости дирекциї.

(Конець буде.)

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 15-го квітня 1896.

Є. В. Цїсар удїлив громадї Вишнів, долиньского повіту, 100 зр. запомоги на виплиненє устроєнє новозбудованої філїяльної церкви.

Іменованя. При бук. кр. правительстві іменовані дїйстними повітовими комісарами тимчасові комісарі Матей Мактнер і Франц Цїргофер, тимчасовим комісарем концепіст Людвик Вурцер, дїйстними концепістами тимчасові концепісти Теофіл Грамадович і Юліян Крижановский, а практикант др. Ернст Таранґул тимчасовим концепістом.

За бл. п. митрополита Морара-Андрієвича, від котрого смерти минув сегодня один рік, відбуде ся сегодня заходом гр. кр. консисториї заупокійне богослуженє, сполучене з парастасом.

Відзначенє. Директор поліциї у Львові, надворний радник Кнаковский одержав кавалерский хрест ордера Леопольда.

П. К. Колаковский, редактор місцевої Gazeta Polsk-ої, має ся тепер краще богато лїпше і є надія, що скоро подужає.

Міщаньска Читальня в Чернівцях, товариство зложене з міщан-Русинів, тїшить ся незвичайно доброю славою у всего тутешного міщаньства і на свої вечерки, які від часу до часу устроює, збирає все дуже богато гостий, через що і дохід має значний. Сей дохід призначує она звичайно на бідну шкільну молодїж, котра дуже богато має завдячити нашій читальнї. Сего тижня по дуже гарнім вечерку в недїлю, Міщаньска Читальня дала **сто** зр. на нашу „друкарню“, так що разом всїх складок на друкарню зібрало ся доси **610 зр. 70 кр.** Вчинок сей міщаньскої читальнї заслугує на всяке признанє і наслїдованє. Як би так кожде наше товариство, чи то читальня чи звичайний кружок знайомих Русинів (от як в Путилові) при нагоді збирали дрібні складки і присилали нам на друкарню, то в короткім часї збільшились би кошти Народного Дому, о котрім ми всї мусимо на кождім кроцї памятати. В найблизшім часї мусимо в Народнім Домі поробити деякі направи, дати новий дах, уладити відповідно на буфет, і хоч на те спитаємо ся дістати такий запомогу з державної льотериї добродїйної, але своя власна поміч така найнеобхідніша. Міщаньска Читальня дала й тепер гарний доказ, як розуміє громадске дїло: всї за одного, один за всїх! — отак з усїм повинно бути. Справдї добре було би, як би доходи з рівних вечерків і прогульок призначувано на нашу друкарню. Люди бавлять ся, а притім є й загальна користь. Не забувайте о тім!

Нещаслива пригода. У Львові дучають ся майже щодня якісь випадки задля скорої їзди. В понедїлок їхав без гальми дорожкар Франц Мостика і переїхав 5-лїтного сина крамаря Йосифа Чорнія. Кінь вдарив в голову дитини так сильно копитом, що хлопчик за кілька хвиль помер. Арештований візник виказує ся, що властитель коний дав єму віз без гальма і з лихими знарядами.

Знов жид лихвар! Минувшого тижня відбувала ся через три дні перед судом присяжних в Станїславові розправа карна против Лейби Габера з Богородчан о лихву, котрої допускав ся через продаж на кредит селяни збіжа завсїгди за цїну висшу на однім кірци о 2—3 зр. від цїни торговоі. До того ще Габер уживав фальшивої ваги і міри: корець у него виносив замісць 32 ґарнїв лише 28. Загалом жид-лихвар побирав від недосьвідних селян 100—120%. Трибунал засудив его на пять місяців вязниці, на 400 зр. кари грошевої і на уневажненє всїх циганьских его інтересів.

Конкурси розписані в кіцманьскім повітї на посади з рукою викладовою мовою: двох учителїв і одного мол. учителя при 4-кл. школї у Вереснянї; надучителя, учителя і мол. учителя при 3-кл. школах в Юрківцях і Вікнї; надучителя і мол. учителя при 2-кл. школах в Суховерхові і Лашківцях; учителя при школах у Мосорівцї, Тютрах, Кулївцях, Малятинцях, Матеєві, Опутах і Крепатику; мол. учителя при 6-кл. школї в Кіцмани; мол. учительки при 4-кл. дївочій школї в Кіцмани; мол. учителя при 4-кл. школї в Бастинї; мол. учителя при 3-кл. школї в Дерешівцях; мол. учителя при 2-кл. школах в Погорелівцї, Брїдку, Василеві, Шевчівцях, Клїводинї, Берговецї і Іванківцях. Подавати треба до 4-го мая с. р.

Померли о. Николай Дячишин, гр. кат. парох в Підгайчиках, уніївского деканату, в 27-ім роцї житя, а 12-ім сьвященьства; — Іван Маланчевский, гр. кат. парох в Руді, буского деканату, в 71-ім роцї житя, а 42-ім сьвященьства; — в Молотові, бобрецкого повіту, учителька Марія Іванович в 20-ім роцї житя.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 15-го квітня 1896 року.

Відень. В цїсарскім бурґу повитали німецку цїсареву пару сьвідні міністри, оба президенти міністрів, австрийскі міністри і угорский міністер Поніка. Опісля відбув ся пир, в котрім взяли участь 110 осіб. Цїсар іменував німецкого престолонаслїдника підпоручником при 7. п. гузарів, а другого сина німецкого цїсаря принца Айтель Фрица підпоручником при 34. п. п.

Відень. Німецка цїсарева під'їхала вчера вечером з принцами до Берлина. На двірци попрощали їх наші цїсар, німецкий цїсар Вільгельм і инші достойники. Оба цїсарі по дорозї назад поступили до німецкого амбасадора і опісля вертали самі до бурґу.

Відень. *(З ради державної)* При першім читаню правительственного проекту що-до удержавленя північно-західної і полуднево-північної німецкої зелїзниці відносили всї бесїдники крім. Кайцль, Шделінґер, Ґрос, Штайнвендер, Кафтан, Люеґер і Менґер вагу удержавленя, однак заявили, що удержавленя в предложеній формі не можуть приняти. Міністер зелїзниць Гуттенберґ заявив, що правительство відповість на закиди в комісиї; без зелїзниці в долинї Лаби було би удержавленє пустою роботою. Після концесиї одна може ся придбати цїлу зелїзницю лише купном. Тому правительство помимо закидів остає при своїм поглядї. Проект придїлено комісиї зелїзничій.

Відень. Цїсар надав німецкому канцлерови кн. Гогенльоге ордер золотого руна, а німецкий цїсар нашому міністрови заграничних справ ґр. Голуховскому ордер чорного орла.

Відень. Сегодня відбула ся велика весенна парада віденської залоги при дуже гарнім веремю і величезнім натовпі народу. Серед одушевлених окликів приїхав наш цїсар, а небавом потім і німецкий цїсар, також серед грімких окликів і три пруского гимну. Німецкий цїсар був в уніформі полковника свого австро-угорского 7-го полку гузарів. Єму на зустріч поїхав наш цїсар, а гальоп! три рази пізблею поздоровив і здав рапорт, по чім оба цїсарі оглянули стоячо війско. Наступила дефіляда цїлого війска з нашим цїсарем на чолї перед німецким цїсарем; коли цїсар минув вже німецкого цїсаря, повернув свого коня і став поруч свого гостя. Коли-ж мав дефілювати сьвий полк гузарів, котрих полковником є німецкий цїсар, сей галопом під'їхав до него і на чолї свого полку дефілював перед нашим цїсарем. По цїлій параді поїхали оба цїсарі кінмя до Шенбруну, а відтам поводом до Відня.

Царгород. Султан іменував болгарского князя Фердинанда фельдмаршалом турецкої армії.

Літературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

Хто хоче

мати красні, добрі і дешеві фотоґрафії, най буде ласкав удати ся до мене!

Фотоґрафую що дня від 7-ої год. від рана до заходу сонця.

За 6 штук беру лише 2 зр.

З поважанєм

Е. РІХТЕР,

4—12. фотоґраф в Чернівцях, ул. ганьска ч. 18.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмирюючий лік на втираніє:** по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр. можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати свій **загально улюблений лік** просто від назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і приймати з осторожностию лише ті, які мають знаком „Котвиця“, бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера під золотим ланком у Празї.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За кожде слово платить ся 1 кр.

Важне для всїх!

Хто із Вп. Читателїв хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу ґазету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно буковиньске місто має дві великі огневі сикавки на продаж. Цїна дуже низька.

70 двоїтних винових лоз на продаж. 1 штука по 15 кр.

Млин кінний з французскими камінями і з всїма найлїпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Цїна дуже приступна.

Фортепян старий на продаж в Чернівцях. Цїна 30 зр.

Книга адрес для купців. Містить $1\frac{1}{2}$ міліона всїляких адрес. Замість 14 зр. лише 2 зр. 50 кр.

Пошукує ся купити 15 рець.

Американьский будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 5 кр.

Зеґарок стінний з вагою, що лише йде а не бє, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 кр., а такий, що бє і будить, 1 зр. 90 кр.

Французскі зеґарки стінні накручують ся раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 60 кр.

Цїни сих зеґарків суть фабричні для перепродажи. Менше як тузин (12) не висилає ся.

Ножики кишенькові з 2-ма і 3-ма вістрами, 6 тузинів (82 штук) 7 зр. 20 кр. Менше як 6 тузинів не висилає ся.

Машина до шитя употреблена, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ратами сплачувати.

Машина до плетеня панчіх і рукавиць, употреблена 25 зр. За помочію сеї машини можна денно 8 пар панчіх сплести і то о много красше, як руками.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати ріжних річий: 12 ножів столових, 12 вилок, 12 ложок (британїя), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хлїба, 6 ножиць сталевих, 6 ножинів кишенькових, 2 ковлї (британїя).

100 великих сьв. образів в красках з руськими підписами 5 зр. Близько 40 штук таких образів (кождий инший) висилає фабрика на вір за 2 зр. Такі образи продають перепродавці по 15 до 20 кр.

Про сї оголошеня (6—13) дає близші відомости Адміністрация „Добрих Рад“ в Ґрізиї п. п. Садаґура.

На кожде замовленє треба прислати почтову марку за 5 кр.

Поручаємо гостинницю Метрополь Лерхенфельда в Чернівцях при улици Ратушевій.

Віктор Тірінґ з Відня, Praterstrasse 11, поручає вп. Публицї свою новоотворену філіяльну складом одежі в Чернівцях при улици Ратушевій ч. 7. Цїни як найнизші! 6—12.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, повідане Теодота Галїка, сторін 110, вісїмки, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої ночі. Оповідане О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ки, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1895 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Сняти́ва	12^{24}	.	.	6^{30}	10^{31}	6^{20}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбови	2^{40}	.	.	9^{20}	9^{31}	5^{00}		
З Новоселиці, Садаґури	.	.	.	.	.	.	11^{45}	9^{25}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{22}	5^{10}	8^{40}	7^{00}	9^{06}	9^{00}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	9^{50}	.	.	1^{18}	7^{37}	6^{17}		
З Підволочиск	2^{35}	10^{00}	.	8^{23}	5^{00}	.		
З „ на Підзамче	2^{15}	9^{44}	.	8^{12}	4^{03}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{05}	8^{10}	1^{41}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	4^{40}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	9^{05}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	.	.	.	.		

Відходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
з Чернівцїв								
До Сняти́ва, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{04}	.	.	9^{40}	9^{47}	5^{15}		
До Глїбови, Сучави, Яс, Букарешту	12^{44}	.	.	6^{34}	10^{44}	6^{00}		
До Садаґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	8^{30}	6^{25}
зі Львова								
До Кракова і Відня	8^{40}	2^{50}	11^{00}	4^{15}	10^{05}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	1^{50}	5^{40}	.	9^{50}	10^{20}		
„ „ з Підзамча	.	2^{10}	6^{00}	.	10^{14}	10^{44}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{15}	.	.	10^{10}	2^{40}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	5^{25}	9^{35}	7^{20}		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	7^{20}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{0}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору ночну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час рожнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зегарнци є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарні „Руської Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 75. Чернівцї, пятниця дня 5. (17.) квітня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Д. Героніка в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня крім неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 9.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Українська лїтопись.

Допись Буковини.

(Як поляки Київщини поминали Шевченка. Реформа російского духовенства на гірше.)

Ми таки вгадали, гадки наші справдили ся може ще більше, ніж було у нас на думцї.*) Російське „Лїтературно-артистичне“ товариство у Київі поминуло генїя нашого слова, поминуло уетами „нашого“ чоловіка та тільки не нашою мовою. З поминальною промовою виступив п. редактор *Кіевской Старины-и*, Науменко. Чудна трохи вийшла промова та. Шевченко — пишов усїм, чим хочете, опріч себе самого, а перше за все російським радикалом, народником і т. д. Але Шевченка страдальника за українську ідею, Шевченка з наскрізь перенятим українською ідеєю духово-моральним організмом, Шевченка репрезентанта високого українського націоналїзму не було...

Може „съ дозволенія начальства“ инакше й не можна було єго показувати... Може, але-ж коли „начальство“ не хоче, щоб показували Шевченка таким, яким він дійсно був, так чи повинні „наші“ люди показувати його таким, яким він нїколи не був і не міг бути? Здаєть ся, тут не може бути двох думок! Або мовчати про Шевченка, або говорити правду, не примішуючи до неї жадної „самобытности“ видумки. Чому д. Науменко не схотїв пошанувати Шевченка рідною мовою поета? — Годї гадати, що начальство не дозволило-б; коли можна було читати Шевченкові твори, написані мовою українською, так чом же-б не можна промовляти по українськи? Ми не проти того, що-б Українцї брали хоча те, що можна взяти, але ми сугубо проти того, щоб Українцї поступали ся тим, мого від них навіть жандарі не вимагають; бо инакше се вже будуть не Українцї, а „паньки, дядьки отечества чужого“, як сказав Шевченко.

Українцї повинні свою хоругов національну держати високо і не нахиляти її перед „кокардами на лобі“ і не вважати на те, що подобаєть ся, а що не подобаєть ся Василю Дементієвичу або графам Ігнатієву чи Делянову. Стояти на ґрунтї легальному не значить вгадувати думку начальства: вгадувати таке се вже не єсть льояльність, а що нагше, щось не добре, лихе, не моральне.

Нова хмара темноти збирає ся над Росиєю — вже нас і над Україною. Річ відома, що сповон-віку, аж до кінця віку XVIII українське духовенство не було кастою; воно виходило з народа, і шло з народом і часто-густо дїти його вертали в народ. Через се духовенство все було проводирем в масу народню осьвіти, культури і моральности евангельскої. Спасоння на Українї виборного духовенства і инші реформи уряду російського — зробили з духовенства касту, одірвану від народу, темну касту, касту ворожу інтересам народним. Духовні семинариї реформа року 1884 повернула на казарми: семинаристи повинні жити в семинарських бурсах, звідкіль випускають їх на сьвіт божий тільки по недїлям на кілька годин. Семинаристови не вільно піти ні до театру, ні на концерт; не вільно навіть читати книжки сьвітскі. Ректорами і інспекторами почали настановляти темних фанатиків, аскетів-деспотів, ченців, що поводили ся з семинаристами гірш, ніж фельдфебель з жовнірами.

Через те хоч трохи заможнїйші попи почали віддавати синів до сьвітских гімназий; але більшість попович, яко ходи убогі, мусїли йти в бурсу, та скінчивши семинарию іти до університету, звістно, склавши іспит зрілости. (На се треба по семинариї ще попрацювати не менш року і поправляти добре). Щоб спинити еміграцию семинаристів і примусити їх виходити на попів — узнала духовна адміністрация нових заходів; але з тих заходів виходили самі тільки „бунти“, часом кервані, от як було в Тифлїсї, в Володимирі, в Смоленську, в Чернигові і по инших містах, де фанатики ректори і инші ченцї гнали сьвіт і напускали хмари темноти.

Тепер по наказу Побідоносцева заходжуєть ся знов коло реформи семинариї: два митрополити — Київський і Московський — в гурті з ченцями-урядниками синоду

*) Гл. „Українську дїтопись“ в ч. 33 „Буковини“.

Гра в карти у Русинів.

(Ст хрещени і весїлїм.)

Дуже симпатичний приятель нашого народу, чеський письменник Франтішек Ржегорж, написавши недавно дуже сумлїнно оброблених праць про житє Русинів-Галичан, описав і жилу Русинів до грання в карти, як се було згадано в числї 28. „Буковини“.

В 44-ім числї „Буковини“ поміщено лист одного сьвященика з Борщівщини, котрого „дивує, що п. Ф. Ржегорж найбільш тілько картярів поміж нашими сьвящениками.“

Дуже бим тїшив ся, щоби дивоцане того ч. сьвященика було виправдане. А я з власного досьвіду мушу потвердити, що п. Ф. Ржегорж написав дійстну правду.

Не пишу се, щоби говорити нашому загалови, що так дуже любить в карти грати, але пишу се, щоби звернути увагу нашого загалу, що як зійдуть ся наші люди — а се звичайно не так часто буває — то вийде час на карти тратити, а даше було би той час обернути на взаїмне поучуванє і взаїмну пораду — чи в справах особистих тяжкого теперішного житя, чи в справах відносеня нашого народу з єго темноти і з єго страшенного упадку матеріяльного.

Отже-ж вертаю до нашого виправданя п. Ф. Ржегорж.

Я є син руського сьвященика. О кілько я пам'ятаю від наймолодших лїт, то видів я, що коли зійшли ся наші сьвященики (а як трафило ся: і міряни і свої і чужі), то иньшої забави межи ними не було, як лиш, що в карти грали. Коли я був студентом, то з моїми товаришами-Русинами сходив ся і в низшій гімназиї у Львові, і в висшій гімназиї в Дрогобичи — і знаною найулюбленїйшою забавою була — гра в карти.

Яко студент гімназиальний був я в честних домах сьвященичих в Стрийщині і в Болехівщині — і там забавляли ся наші люди інтелїґентні виключно лиш грою в карти. — В Скілщині, де я перебув дїточі, хлопячі і молодечі лїта, було так само з тою відмінною, що на ріці Онорі грали лиш три комерсиальні преферанс, тарок і инші, а на ріці Орані грали наші інтелїґентні люди висько в ферблї. — Також мушу в честь „солонія Руси“ і автора улюбленої пісні: „Верховино, сьвітлі ти наш“ бл. п. о. Николая Устияновича, котрий близько 30 лїт був душпастирем в Сколеську над Онором, сказати, що покійний не любив в карти грати і лиш з неохотою до них сїдав: він волїв говорити і дискутовати, але до того не мав товариша рівно високо осьвіченого, рівно ученого, рівно перенятого для всїх красних ідеа.

Коли я в осени 1863. прийшов на університет львівський і заходив до руської семинариї духовної між товаришів і знакомих, то все застував питомців при грі в карти — помимо того, що славний учитель інспектор О. Ільницький, прозваний „пастхом“, переслїдував, як лиш міг, грі в карти.

Коли пару лїт пізнїйше бував я в честних сьвященичих домах під Львовом і в Бобрецчині, бо й в подальшій Ходорівщині, то знову виходив, що наші інтелїґентні люди лиш картами забавляли ся. Знаю з досьвіду, що й тепер, як до зійдуть ся наші люди — чи духовні чи міряни — то лиш в карти грають; иньшої благороднїйшої забави у них нема. — Над 25 лїт не був я в руській семинариї духовній; не знаю проте з власного досьвіду, чи там і тепер панує пристрасть до карт. Але з артикулу знаменито написаного в *Нивѣ* з року 1890 на ст. 27 і 28 „семинаристом“ Л. Б. під заголовком: „Як виховуєть ся питомці гр. к. головної семинариї ві Львові на проводиря народа“ написано, що семинаристи „не чуючи ся обовязаними до якоїсь праці, сидять по найбільшій части за картами“. Судячи з всїх обставин мушу уважати, що сей голос був голосом правди.*) — І я тїшив ся, що „На-

*) Зі питомців гр. кат. семинариї у Львові знаємо, що відколи семинария перенесена до нового будинку, гра в карти майже зовсїм так нема, як що знаємо ся правдивим ректорови теперішному і єго помічникам, управителям семинариї. — *Редакция Буковини.*

зложили вже й новий статут. Реформа йде до того, щоб сьвітскі науки на половину поменьшити в семинариях і взагалї семинарську осьвіту так уладити, що-б з неї „нїкуди було йти семинаристови, опріч тільки на попа! Добрі будуть попи! слїпі поводарі слїпої маси... Куди-ж попи їх заведуть? Вже-ж більш нїкуди, як не в болото забобонів і деморалїзациї... „Україно! за що тебе сплюндровано? за що, вене, гинеш?“

З „Народної Торговлї“.

(Письмо з редакциї).

(Конець.)

Що „Народна Торговля“ не в силї нинї ще крамареви всего достатчити анї всего від него відкупити, се для сьвідомого дїла зовсїм ясне; на се треба довшого часу як 13 років, — (а п. Краян повинен і о тім знати, що заснуючи наше товариство не мали ми навіть на стільки фахового персоналу, щоби один склеп ним обслужити) — і треба працї спільної так торговельників як також купуючих, — отже цїлої нашої суспільности. Автор статї повинен був взяти під розвагу ту обставину, що трикатькільканадцять крамниць розкинені суть по цїлім краю нашім в Галичинї і на Буковинї і що потреби тих крамниць суть дуже ріжнородні. Хотячи приміром спровадити для крамниць кукурудзу і муку до філїй наших, треба провадити вагонами, — без инакше з уваги на конкуренцию не можна — значить ся, треба з кождого з тих товарів спровадити по одному вагонови до філї т. є. 24—26 вагонів. До таких товарів, що треба їх спроваджувати вагонами належить також риж, цукор і т. п. товари. І з тих товарів прийшло би ся спровадити 24—26 вагонів. Та само закупно і спроваджене таких товарів вагонами не є виключно анї трудом анї зиском, але в таких справах важне се, коли їх ті по краю розкинені крамниці розкуплять. — Товари, які наведені, на котрих так мало зарібку, нехай належать тілько один місяць в такій скількости, принесуть такий убиток, що може товариству підтяти ноги. — При фоксованю справи крамничної належить взяти під розвагу також уровень образованя наших крамарів. Мало що є таких, що почувають ся до солїдарної працї і котрим справи загальна стоїть ясно перед очима. Переважний наш крамар не в силї нинї того ще зрозуміти — та є много і некрамарів таких — що коли-б всї як один муж стали при „Народній Торговли“, она би виказавшись сильною обороту, здобула для себе, в тим самим і для купуючих у неї як найбільші

рад“ мав відвагу ту правду написати, а тїшив ся тому, що Русини, котрі з своєї природи не є люди з злими нахилами, пізнають свій блуд і що поправляють ся. Не дармо-ж бо кажуть: „Русине, пізнай себе, а будь з тебе!“ Не дармо-ж і старинна філософія грецька клала яко одну з найважнїйших основ розвиненя чоловіка: „пізнане себе“.

Тимчасом не завважав я, щоби жадна до гри в карти у Русинів затратила ся, а жадна ґазета руська не доторкнула ся більше через пять лїт того порока народного, аж дивувати п. Ржегоржови і „Буковинї“ приглядо ся Русинам сей їх блуд.

Ми Русини нїчо доброго тим собі не робимо, не на свої хиби закриваємо, прикрашуємо або навіть виправдуємо. Обовязком нашої публицистики є, ті хиби без обмаїнія розкривати, а обовязком Русинів є — поправати ся.

(Конець бр.)

обувати. У нас одначе йде инакше. Кождий мишкує, щоби лише дешевше купити, а дорого спродати, а на тім мишкованю часто зле виходить і шкодить справі загальній. Та крамарам і не дивуємо ся, они люди початкуючі; але дивує нас се, що богато з інтелїгентних людий поступають у тім взглядї не лучше крамарів. На се хоть би один з многих примірів: П. Н. замовив через „Народну Торговлю“ прим. сьвітло виросте з фабрики. Одержавши посилку і підчитавши на перевозовім листї фірму, — але не фабрики, — лише фірму спедитора, замовляє сьвітло вже не через „Народну Торговлю“, лише у спедитора, думаючи, що се фабрикант і пише: „Jeżeli Wielmożny! proszę przysłać mi takiego samego światła, jakie u Wielmożnego Pana Narodna Torhowla kupuje“... І що-ж погадав собі спедитор, одержавши таке письмо, про розуч і солїдарність руску? Зашиваєте сего патріоту, бо думаєте, що дістав в сей своєй сьвітло дешевше. Не гадаємо, щоб так було; ну, а коли-б і так було? Але з того вийшло ось таке, що сей патріот не дістав дешевше сьвітла, а процент, котрий належав ся за посередництво „Нар. Торговли“, пропав фабрикантови. Значить ся, і сам не заробив і Торговли не дав заробити!

Автор висше згаданої статї, пишучи єї, мав імовірно на гадцї подати сказівки, що робити належить, аби піднести добробит народу нашого, отже ударив на „Народну Торговлю“ за те, що після гадки его не старає ся задоволити крамарів, і робить „Народній Торговли“ закид, що она не законтрактувала з ними угорским маком доставу муки, бо, як каже ч. автор, „жиди продають таку пасинь, що з неї не мож упечи кусень порядного святочного колача анї хлїба“. Чи законтрактовавши угорскої муки з угорского збіжа прийдемо хлїборобови нашому в поміч — того ми не знаємо, бо може дійсно щось в тім такого, чого ми не розуміємо, але то знаємо, що „Торговля“ не може держати такої муки, щоби з неї не мож було упечи кусень порядного колача, она мусить держати муку чисту, а тим самим мусить продавати єї дорожше, як жид. А з того опісля виходить нарікане, що в „Народній Торговли“ дорожше.

Найлучше ілюструє ч. автор зомлїнє крамарів в уступі, де сказано, що „Народна Торговля“ жадає за сьвітло II-а по 72, а крамар не може дорожше продавати тої сьвітла як по 80. Чи 80 кр. мало? Чи се досвід того, що крамар не може в сьвітлї конкурувати з жидом? Ч. автор взяв цїну, яку оповіщуємо для братств церковних, — а тих нїхто за крамарів уважати не буде — і причепив єї крамарям. Наколи ч. автор стає в обороні крамарів, повинен був і о тім знати, як хоче уходити за справедливого, що крамарі мають з тої цїни ще рабат в міру того, кілько того сьвітла побирають і як отже крамар дістає через „Народну Торговлю“ сьвітло по тій самій цїнї або й дешевше, як у станїславівского Понаєв. Коли п. Краян сеї обставини не пізнає, був для рускої інституциї несправедливим. Рівно-ж несправедливо наступив собі п. автор статї супроти нас, кажучи, що фабрика сьвітла зачисляє фрахт тілько від Dziedzic, а себ то ми зачисляємо фрахт з фабрики. Ч. автор може одначе впевнити ся всюди, що й ми зачисляємо так само, а іменно фабрика платить все сама фрахт до Dziedzic, а партиї, замовлячої сьвітло через нас, платить тілько від Dziedzic. Так все було і ми не видїли в тім причини сим хвалити ся. — Що-до проценту, даваного фабрикою, замітити мусимо, що стоїть проценту дуже змінка, а ч. автор підхопив як раз процент з послїдного місяця. Перед тим давано лише пять процент, а дальшане не було жадного; одначе процент зачисляє фабрика тілько тогди, коли платить ся зараз готівкою, бо фабрика партиям по кредитує. Коли отже партиям не крамарям ми сего проценту не зачисляємо, зовсїм купець уважить се справедливим, що за посередництво, за кредитоване і за се, що коли сьвітло прийде зволожене, ми єго беремо назад, дає инше сьвітло або звертаємо гроші, чого фабрика не робить, — чейже і „Народній Торговли“ належить ся заробити.

Що до другого артикулу, котрий автор надводить яко доказ дорожнї супроти крамарів т. є. мило, яке ми оферуємо по 30 кр. окрім коштту транспорту і каже, що мило Фібера Ісса Bichlitz коштує по 26 і пів, а ми оферуємо по 30, заявляємо, що мила Фібера на ту цїну ми нїколи не висилали не то крамарам, але навіть партиям. Мило офероване нами по 30 кр. єсть лучше. — По тій цїнї продаємо мило і инші товари крамарам, сего ми в інтересї самих крамарів і після звичаю купецкого не голосимо. Замісць того дали ми припоручене начальникам складів, щоби крамницям обнижували цїну до можливих границь.

Справедливий заміт здїлав нам Краян один, а то сей, що на господарскім вічу в Перемишли не була управа товариства нашого заступлена. Се правда, але рівнож правда й се, що комітет, уряджуючий віче, нас о тім не завідомив. Впрочім признаємо ся до сеї вини.

Взнця нехай буде нам вільно завитати п. автора згаданої статї, чи погадав о тім, що подібні статї, як в мові будуча, можуть шкоду внести товариству нашому? Чи погадав п. автор о тім, що появлене такої статї в часї передсьвяточних торгів, заким поясненє наступить, в найважнїйшій хвили для купецкого товариства єму може пошкодити? — На тім кінчимо своє поясненє. Дирекция Народної Торговлї.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 16-го квітня 1896.

Впп. передплатників просимо о вирівнане залеглостий. За час, відколи розходить ся розширена „Буковина“, дали ми доказ, що наша часопись заслугує на підпору Русинів. Одначе без помочи рускої суспільности не можливий дальший розвій „Буковини“. Ми не хочемо зазнати на собі наслїдків рускої неточности так як зазнали їх инші рускі часописи; тому просимо о вирівнане залеглостий і заповідаємо, що в інтересї справи народної і часописи ми не згадуємо ся на таке тодерошнє нетовариске передплатників, яке у Русинів пійшло в звичай. Адміністрация „Буковини“ дасть впр. передплатникам всякі можливі полекші у сплатї належитости, але підтримувати несолїдність ми не думаємо.

В справі вдів і сиріт по священиках промавляв вчера посол Ол. Барвіньский в радї державній при законї пенсийнім. Телеграфічно донесено нам вчера вечером з Відня ще по відгулюваню часописи, що резолюцию п. Барвіньского о внесене такого закона для вдів і сиріт по унїятских і православних священиках принято.

Іменованя. На послїдній засїдаю черновецкої ради міскої іменовано при висшій дївочій школї в Чернівцях учителями п. Олену Лев і Евфрозину Вільгельм, а молодшими учительками п. Сабіну Гуттерт і Альбертину Шваб.

Загальні збори членів Ставропигійского інститута для вибору нового совіта на час від Провідної недїлї 1896 до такої недїлї 1897 відбули ся дня 12-го с. м. Вибрані на слїдуючий рік сенїорем дяк проф. др. Ізидор Шараневич, заступниками проф. М. Полиньский і суд. радник Голиньский; членами управляючого совіта: Ром. Балиньский, Волиньский, суд. радник Герасимович, Глиньский, др. Іванч, Клемертович, Дев. Кудлаковский, суд. радник Левіцкий, др. Лагодз, проф. Плешкевич, др. Савицкий і Синуляк. Секретарем інститута єсть др. Добраньский.

Пос. др. Кароль Асваковский, котрого наступлене з відкликаєть „кола вольного“ наробило тілько шуму, скидав у нїтворок у Львові справоздане з своєї посольскої дїяльности. Хоч нїчого справоздання були і талановні сцени, але вкінци взяла посол Левицовский вотум довіря від своїх виборців. На тім кінчить обичайна ся шумка „теца“.

В справі фабрики цукру на Буковинї доносить політично, що гр. кр. релїгійний фонд

обовязав ся на 200 моргів своїх посїлостий садити цукрові бураки, так що разом було би вже 3265 моргів. Дальші зголошеня приймає бар. Мустацца і др. Стшедьбинский (при ул. Петровича ч. 11).

Міністерство шкільництва надало приватній ґімназиї оо. Сługітів в Рашківцях коло Хирова на дальші три роки право публичности.

Для повитаня митрополита Чуперковича завязав ся в Чернівцях комітет. Головою комітету став бар. Мустацца, а єго заступником посол Тамінський. Під проводом тих двох панів мають робити ся всякі приготовленя, аби гідно повитати митрополита Чуперковича, коли він буде вертати по посьвященю з Відня до Чернівців. Як дуже той комітет хоче бути „між собою“, цїлком фамілїйно, видко з того, що Русинів-народовців доси туди не запрошено ні одного. Не йде о те, аби православні Русини-народовці накидували ся з своєю участію, сего нїколи не було і не буде; але чейже чемність вимагала, запросити і їх до повитаня православного митрополита.

Велику втрату потерпіли ми недавно, бо ось *Зоря* приносить таку суму вістку з подільскої губернії: Петро Нїщиньский, звістний перекладник Антіґони, Одіссеї, автор „Вечерниць“ і инших загально любезних пєс музикальних, визуж ний професор грецкої мови в Атенах. Аванесі, Одесї й Бердиньску, помер 16. н. ст. марта с. р. нагло у свого зятя о. Адамовича в місті Ворошиловцї, подільскої губернії. Вічна єму память!

Розширенє черновецкого двірця. Міністерство земниць вставило в свій буджет на розширенє малого, скромного двірця в Чернівцях суму 200.000 зр. Хоч ся сума не вистарчить, аби наш дворець виглядав так, як на дворець головного міста краю випадало би, то все таки буде перон о 31 метрів довший. Як зачуваємо мають уладити на двірци католицку каплицю.

Стало ся чудо в Чернівцях: черновецкий маґістрат зачав основну направу доріг в місті! Доси видали камінє на дорогу і лишали мешканцям, утовкувати єго своїми ногами — що не конче добре відбиває на обуте людске; тепер же нараз витягнено на верх стару машину (вал), котра по довголїтнім сунучинку стане давити камінє і зробить дороги гладкими мов тротоари. Коби лише всї дороги зазнали тої щасливої долї, а то ми готові хвалити день перед заходом сонця.

Щіпленє віспи. Черновецкий маґістрат оголосив відозву, в котрій взиває мешканців міста до як найсовершенного щіпленя віспи у дїтий.

Обманьство. Перед судом присяжних в Кракові вели ся сими днями розправи против Йосифа Вуйцїка, селянина з Завали, Вал. Менцїя, шевця з Сандійки, та Войт. Конечного, зарібника, обжалованих о обманьство. Справа була так: Йосиф Вуйцїк, котрого називали згадані товариші, прийшов до канцеляриї адвоката д-ра Махника в Волиї і представивши ся єму яко Климентий Костух, заявив, що потрібує 350 зр. позички на купно ґрунту. Адвокат, котрому Вуйцїк предложив гіпотечний витяг кільканоріпового господарства Костухового не обложеного вартости пожичку на 400 зр. в касї щадничій в Бохни і виплатив їх Вуйцїкови, гадаючи, що має до дїла з Костухом. То було дня 18 грудня 1895 р. Дня 27 грудня зголосив ся в касїощадности правдивий Костух і спитав, чи то правда, що на єго ґрунт взято позичку. Др. Махник переконавши ся, що тут допущено ся обманьства, зробив донесенє до прокураториї, а жандармерия увязнила виновника і єго спільників. Всїх трех по переведеній розправі засуджено, а то: Вуйцїка на півтора року тяжкої вязниці, а товаришів, котрі єго до обманьства намовили, на пять дїт тяжкої вязниці, заостреної постом кождого місяця.

Незвичайний злочин став ся недавно в селї Ватушині під Тоншовою в Польщи. Стуча костела зазнажли на цмитарю, що три муровані гроби є ушкоджені і два з тім нехт властям. Коли комісия приїхала туди, представив ся їй страшний вид. Невислїджені злочинці виломили двері до гробів, відтяли трьом мерцям голови і забрали їх з собою.

Таємнича історія. В Ростові над Доном вислано великий пакунок до Орлова. Пака дістала ся на стацию Михайлівка і там стояла якийсь час, але опісля вислано єї з урядових причин до Острогожска. Тая зміркували, що річи в паці зачали ся псувати, отже отворено паку. Присутним представив ся страшний вид: в паці була відрізана голова женщини і посїкане тїло людске; до того була додана картка, на котрій злочинці в цинїчний спосіб подають до відомости, що два мужчини любили ту женщину і два єї забили. Урад зарядив енерґічне слїдство.

Довгий вік. В місті Ґорі на Кавказї, в Росиї, жиє вірменьский сьвященик Тер-Мікаелянц, що числить тепер 108 лїт. Помимо такого старечого віку Тер-Мікаелянц ще на тїлько кріпкий, що ходить кождого дня до церкви пішки, а раз на рік править литурґію, котру в сім році відслужив дня 10. марта. Яко сьвященик запамятав Тер-Мікаелянц девять вірменьских патріярхів.

На клясичні язики многі люди в нинїшних часах глядять як на пережиток педаґоґічний, що зуживає велику масу енерґії ума молодїжи без відповідної міри користи. Погляд той оказує що-раз ширші круги в Европі, взнїть в Росиї. Там радить тепер окрема комісия над тою справою — і кажуть, що, міркуючи по весну, она мабуть обкроїть клясицизм в школах. Слїд тої тенденциї показав ся в зміні проєкту що-до вступних іспитів женщин, кандидаток до маючого отворити ся в Петербурзї жіночого інститута медичного. З-первну було запроєктовано, що кандидатки мають складати іспит з клясичних язиків в обсягу цїлої ґімназиї; тепер же, як довідують ся „Новости“, мають жадати від кандидаток іспиту з клясичних язиків лише в обсягу чотирох клас ґімназиї. Вість о такій зміні принято загалом прихильно, бо кандидаткам дуже значно полекшено би, а женщина-доктор при знаню латини в обсягу чотирох клас ґімназиї — кажуть — не дим кашиє добре розуміє, але потребить писати і наукові розвідки, а сьміє не пропалить ся, як замість „nadnato“ напише „nadstato“, а замість dexter et sinister — „правий і лївий“, значить коли наукова праця буде написана по клясичному новому.

Податок від рецепт. Правительство іспаньске побільшило свої доходи новим податком — від рецепт. Кождий лїкар буде обовязаний писати рецепти лише на остемпльованім папері, а аптики будуть видавати лїкарства тїлько на остемпльовані рецепти. Власть скарбова буде мати право в кождім часї контролювати аптики. Остемпель виносить 10 центимів.

Померли в Кзиюе Хариаюе Трієуліс, б' президент міністрів в Греції, в 64-ім році житя; — у Львові Маврикій Вільгельм-Урбер, судовий радник в пенсиї, в 74-ім році житя.

Наука, штука і лїтература.

* *Конкурс.* Редакция „Зорі“ продовжила речинець конкурсу на лїтературні твори, що кінчив ся 1-го квітня с. р., до 1-го червня с. р. Конкурс такий: „Щоби розбудити живійший рух пожвавлення письменниками, часопись „Зоря“ розписує конкурс на повісти, оповіданя, новелї, розправи наукові і т. и. Кожда праця має складатись менче-більше з 3000—4000 вірших друку. До оцїнки праць буде визначена окрема комісия. Праця узнана за першу, одержить премію 75 зр., друга 50 зр., третя 25 зр. Ті праці будуть надруковані в „Зорі“. Крім сего редакция застерігає собі право друкувати всї ті праці зложіи надісланих, котрі будуть для „Зорі“ відповідні. Речинець до надсилання творів назначає ся до 1-го н. ст. червня 1896. Пізнїйше присланї твори не можуть уважати ся конкурсовими, хоч можуть бути друковані. Твори треба посилати рекомендовано на адресу: Кость Паньківский, директор Інституту руского товариства педаґоґічного у Львові, при ул. Театиньскій ч. 19. На кождій праці дає ся знак або число: те саме пише ся і на замкненій коверті, в котрій містить ся імя, прізвище і адреса автора. Коли твори будуть приняті, коверту отворить ся: автори непринятих творів можуть собі відобрати свої праці, показавши якусь адресу, під котрою має ся твори звернути. Конкурс рішить ся в червни 1896 р. і результат оголосить ся в „Зорі“ і инших часописях“.

* В 7-ім числї *Зорі* кромі давнїйше початих річий находимо такі нові: Поезия В. Лиманьского. Оповіданє Михайла Заволоки: Історія одної ночи. Поезиї Школиченка: „Великодні дзвони“ і Т. Галїна: „Чужинець“. Замітки Василя Лукича про народописну карту Руси-України і пробу О. Я. Кониського улаштованя хронольоґії до творів Тараса Шевченка. Звістка про Василя Тарновского (з портретом єго) і мала хроніка. В сім числї маємо ще й два образки: один після образу Брандта: „Вихід на лови“, другий з фотоґрафії Ф. Ржегоржа: „Міщаньска хата на передмістю в Жидачеві“.

* *Geneza poetycznych utworów* Markiana Szaszkiewicza. Napisał Cyryl Studziński. Сю працю нашого молодого ученого видрукувала краківска Академія наук в 27. томі розправ виділу філольоґічного, а також видала окремою відбиткою. Суть то уваги над ґенезою творів першого реформатора духового житя галицкої Руси — Маркіяна Шашкевича. Висновки, до яких др. Студиньский у своїй праци дійшов, показують нам близше причини, які зложили ся на розвій лїтератури галицкої Руси. Були то: 1. розбудженє ідеї народности, зворот до народної веслї і етноґрафічні розслїди народности; 2. знайомість з лїтературою українською, котра також розвивала ся під впливом ситуализму для народности; 2. знайомість з науковою, особливо історичною лїтературою, польскою і російскою; 4. вплив лїтератури польскої, а головно польско-української школи, і 5. розширенє ідеї славянського відродженя. Праця обіймає 46 сторін великої вісїмки.

* Число 7. *Дзвінка* містить такі праці: Любов Тараса Шевченка до вітчини. Байка Жарса: Черепаха та орел. Уміні розмови Николця з татусьом. Образок з житя бідного ученика. н. з. „В розпуці“ Ост. Васиєнка. Письмо до всїх руских дїточок меньших та більших, щоби читали „Дзвінок“. Сьвяточна статя „Христос воскрес!“ і и. Треба би нам на Буковині розширяти „Дзвінок“.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 18-го квітня 1896 року.

Відень. При вчерашнім пирі в касарни в Посьвентатї вніс полковник Штрер тоаст в честь цїсаря Вільгельма. Цїсар подякував і вніс тоаст в честь нашого цїсаря.

Відень. Німецкий цїсар Вільгельм відїхав вчера вечером до Карльруге в Німеччині. Наш цїсар попрощав ся з своїм достойним гостем на двірци дуже сердечно і два рази цїлував ся з ним.

Відень. Рада державна полагодила на вчерашнім засїданю цїлий ряд петиций. Опісля веди ся нарада над законом о пенсиях урядників і ухвалено перехід до специяльної дебати.

Відень. Новий статут міста Львова одержав цїсарску санкцию.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

складена д-ром Гр. Величкою, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в літографічнім закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

ОСВІН ФЛЕК

в Чернівцях при ул. ратушевій

продає

машини до шитя

ручні по 20—50 зр., а ніжні по 35—75 зр.

Окрім того поручає

пневматичні біциклі

по ціні 80—350 зр.,

переберає всінця заведеме телеґрафів, телефонів і всякі поправки в тих річах.

(Чет. і нед. 1—12).

LINIMENT. CAPSICI COMP.

auf Richters Apotheke in Prag.

Beim Einkauf bitte ausdrücklich schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, jede man stets nach der Marke: „Anker“.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За кожде слово платить ся 1 кр.

Важне для всїх!

Хто із Вп. Читателїв хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу ґазету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно буковиньске місто має дві великі огневі сикавки на продаж. Цїна дуже низька.

Всї прибори до роблення соломяних улїв є на продаж. Цїна дуже низька.

Млин кінний з французькими камінями і з всїма найлїпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Цїна дуже приступна.

Фортепян старий на продаж в Чернівцях. Цїна 30 зр.

Книга адрес для купців. Містить $1\frac{1}{2}$ міліона всїляких адрес. Замісць 14 зр. лише 2 зр. 50 кр.

Візок для одного коня з двома дишлями, плетеним возом, мягким сидженєм, ще мало уживаний, і шори є на продаж. Цїна дуже приступна.

Американьский будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 5 кр.

Зегарок стінний з ваговм, що лише йде а не бє, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 кр., а такий, що бє і будить, 1 зр. 90 кр.

Французькі зегарки стінні, накручують ся раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 00 кр.

Цїна сих зегарків суть фабричні для перепродажи. Менше як тузин (12) не висилає ся.

Ножики кишенькові з 2-ма і 3-ма вістрями, 6 тузинів (82 штук) 7 зр. 20 кр. Менше як 6 тузинів не висилає ся.

Машина до шитя употребленя, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ратами сплачувати.

Машина до плетеня помчіх і рукавиць, употребленя 25 зр. За помочію сеї машини можна лише 8 пар помчіх сплести і то о много красше, як руками.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати ріжних річий: 12 ножів столових, 12 вилок, 12 ложок (британїя), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хлїба, 6 ножиць сталевих, 6 ножиків кишенькових, 2 вохлї (британїя).

100 великих сьв. образів в красках з руськими підписами 5 зр. Близько 40 штук таких образів (кождий окремий) висилає фабрика на взір за 2 зр. Такі образи продають перепродавці по 15 до 20 кр.

Про сї оголошеня (6—13) дає близші відомости Адміністрация „Добрих Рад“ в Розіґні п. н. Садаґура.

На кожде замовленє треба прислати поштову марку за 5 кр.

Поручаємо гостинницю Метрополь Лерхенфельда в Чернівцях при улици Ратушевій.

Віктор Тірінґ з Відня, Praterstrasse 11, поручає вин, Публиці своє новоотворену **філїю** зі складом одежі в Чернівцях при улици Ратушевій ч. 7. Цїни як найнизші! 6—12.

Виданя „Буковини“.

Перші 3 арк. звичайне видане, Ґазета, сторін 110, вісьмки, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої недїлї. Оповіданє О. Ж. Кониського, сторін 42, 16-ка, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1895 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: почтовий			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	12^{24}	.	.	6^{29}	10^{24}	6^{00}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	249	.	.	9^{20}	9^{41}	5^{00}		
З Новоселиці, Садаґури	.	.	.	.	.	.	11^{45}	9^{05}
до Львова								
З Відня, Кракова	1[illegible]	5^{10}	8^{40}	7^{00}	9^{00}	9^{00}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	9^{00}	.	.	1[illegible]	7^{27}	6^{17}		
З Підволочиск	2^{25}	10^{00}	.	8[illegible]	5^{00}	.		
З „ на Підзамче	2^{15}	9^{44}	.	8[illegible]	4[illegible]	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{00}	8[illegible]	14[illegible]		
З Белзця	.	.	.	8[illegible]	4[illegible]	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	9^{16}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний поїзд)	.	.	.	.	.	.		

Відходять	Поїзди: почтовий			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{04}	.	.	9^{48}	9^{47}	5^{15}		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	1244	.	.	6^{24}	10^{44}	6^{00}		
До Садаґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	8^{30}	6^{25}
зі Львова								
До Кракова і Відня	8^{40}	2^{00}	11^{00}	4^{35}	10^{05}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	1^{56}	5^{44}	.	9^{00}	10^{00}		
„ „ з Підзамча	.	2^{10}	6^{00}	.	10^{14}	10^{41}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{15}	.	.	10^{10}	2^{40}	10^{55}		
„ Стрия	.	.	.	5^{55}	9^{03}	7^{20}		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	7^{10}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{0}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний поїзд)	8^{10}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору ночну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут: коли на зегарах є 12 год., то на львівскій годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучинича.

Ч. 78. Чернівцї, субота дня 6. (18.) квітня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Д. Гервіца в Чернівцях, ул. Гедеона ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Недїлнику“ по 10 кр. від стрічки.

Полїтика реальна.

XIV.

(Реальна програма. — Цїль і задача віч).

Хто збере всї свої сили умислові до купи і так застановить ся глубоко над тим, що повинен він робити і до чого брати ся, аби тоту полїтично-народну програму в практиґ переводити, той мусить прийти до того самого висновку, що *Буковина*, той мусить згодити ся на тоту програму, що поставила *Буковина* в ч. 11-ім з прошлого року. І він мусить разом з *Буковиною* сказати:

Треба працювати, щоб розбудити сьвідомість національну серед руского народу;

Треба працювати, щоб у руского народу збудити интерес для житя державного;

Треба працювати, щоб виховати наш нарід так, аби він в обох сих напрямах виявляв здоровий погляд і хосенну дїяльність.

Він мусить і дальше разом з *Буковиною* дійти до такого висновку: „Основувати самостійну руску державу годї народови, що полїтично і національно такий нерозвитий, як нарід руский; доля Русинів в Росиї занадто добре знана, так що анї на хвильку не може заманути ся щирому Русинови, шукати в Росиї спасеня для руского народу. Де-ж зрештою має шукати руска інтелїґенция пристановища для рускої народности, як не в Австриї, в котрій засадничими уставами *кождій* народности запоручено можність свобідного розвитку, і де навіть самим Русинам, помимо некорастних обставин, все таки удалось, виєднати для себе деякі культурні і матеріяльні здобутки?! Розглянувшись добре, заявляємо виразно, що після нашого найглубшого переконаня наш руский нарід зможе аж тодї роздобутись на найвисші добра культури, коли тїсно сполучить свою справу народну із справою Австриї. Интерес народний сего домагаєсь“.

„Виходячи із сего чисто національного становища, а по друге з огляду на указані відносини рускої народности до австрийскої держави, мусимо ми поборювати всякі такі аґітациї помiж руским народом, що виходять так на шкоду держави як і нашої народної справи. Ми мусимо отже поборювати москвофілів, котрі змальовуючи в загально знїстних своїх цїлах аґітацийних стан Русинів в Австриї як найчорнїйше, заміплюють зневіре у власні сили, викликують байдужність до справ народних і державних і закривають очи Русинів за кордон; їх аґітациї намірені не крім того на цїлковиту загладу нашої народности, вони просто ворожі і погубні для нашої справи народної. Так само будем ми поборювати всїх тих, що поставили собі немов за головну цїль, ширити саме лиш невдоволене межи руским народом і маловажене національної ідеї, бо і ся робота не меньше шкідлива. Тай нічим нарікане, скаргами, стогнанем і плачем нічого не здобудем, а хиба утратимо ще й те, що маємо. Нам треба позитивної *дїйсної працї*, нам треба своєю *власною працею*, своїми *власними силами* підготовляти умови до всяких культурних і матеріяльних здобутків, нам *самим* треба розвинути як найбільшу дїяльність на кождім полї, всюди орґанїзувати свої хоть покищо слабі сили, а успіх *мусить* бути неминуче. За нас чей же нїхто не буде нашу роботу робити, а як зробить, то зробить по своєму. Лиш те, що *власними* силами здобудем, є дїйсним здобутком і такі здобутки мають ще і то добре в собі, що завсїгди заострюють енерґію до дальшої працї. В працї-ж народній має нам завсїди бути провідною думкою добро нашої рідної землї, нашої рускої народности, народности, що не є нїчиєю причепою, а сама для себе відрубна і самостійна“.

Таку програму поставила прошлого року *Буковина*, нїхто і одним словом не старав ся виказати єї хиб, гадав бись, що неї годить ся на нас. Міжтим одна лиш *Буковина* і єї прихильники дїйсно щиро і з запалом працювали в дусї сеї програми, инші дерли противно. Події минувшого року показують, що одна часть Русин-

Гра в карти у Русинів.

(Із оригінала і наслїдків.)

—

(Конець.)

Запитаю-ж тепер, чому Русини так пристрастно люблять грати в карти, чому у них инший забави нема, як лиш карти? І думаю, що не помилю ся, як на се відповім, що причиною сего є: брак відомостий, брак основного образованя, брак замилованя до працї, котру вважає ся або неволею, або нещастє, брак высшого полету душі, брак ідеалів. І як же можуть ся ті неї брак поповнити, узаконити? Коли я зайду до якого інтелїґентного руського дому, чи найду там одинку на шту 20-відповідну Русь дуже добре редаґовану літературну ґазету „Зоря“, чи найду там знаменитї періодичні видавництва: Записки Товариства імени Шевченка, Житє і Слово, Історичну бібліотеку Олександра Барвіньского, або хоть ґазети: Буковину, Діло, Правду, Читальню, Учителя, Дзвінок, Батьківщину і пр. або чи знає хто в тих домах руських о цїнній історії літератури руської Огієнка, Огоновського, або чи читає хоть Найдозволенїйші повісти, що виходять при „Ділї“, або видання „Просьвіти“? О тім всїм нема бесїди! Анї господині анї їх дїти того всього не читають, більшини тих видавництв не знають навіть по імени. Десь-недель можна подибати ще число „Галичанина“, що баламутить і так обдурюваних Русинів, тай знайде застарілий польский роман, а в додатку Kalendarz або Временник. І дивувати ся потому, що Русини, навіть інтелїґентні, не знають історії руського народу, — не знають історії рускої літератури, — ба й не знають чисто по руськи говорити, а уважають українсько-московську рекрутчину, чи як в Україні називають, наламарщину, якою пишуть платні і неплатні ґазетки „обєдинителї“, за саму найкрасшу бесїду „твердорусску“ сирч російську.

Отже-ж що з того виплиає? Тоє, що ми Русини учім ся, а учім ся переважно з тих дїл і часописий, що їх пишуть наші питомі мислителї, а тоді не будем бачити одинку розрадку в картах, а тоді не будемо так бідовати, а тоді не дамо ся так від ноги брати, а тоді не буде нам байдужно, чи до нас по руськи, чи по хвеськи говорять, чи до нас по руськи, чи по хінськи?; пишуть, тоді не будем ми поплатними, тоді не будем ми увідлити ся, тоді постоємо за своїм народом, за своїми вековими правами, і тоді поверне ще до нас і добра доля і „честь і слава.“

Не можу при тій нагоді не повторити слова критики Л. Б. в згадаїм позаснє артикулї: „Як виховують ся питомцї гр. кат. семинариї в Львові на проводирів народа“. Бо розібравши ті слова критики sine ira et studio, переконаємо ся, дзвячого то нинї наш руский „інтелїґентний“ загал в своїй більшости є до нічого. Отже-ж критик Л. Б. пише дальше: „Між собою питомцї рідко поводять ся з довірєм... О якімсь спільнім дїйстві нема й бесїди. Слова й солїдарности також не додержують... Досолити жиротови, добре напити ся, пересвати ся та заграти відтак спокійно в карти — ось питомецкий рай; поза него не сягає більшість питомців навіть гадою. Божоко, хто би радив занимати ся якоюсь поважнїйшою працею, товариші висьміють... Просьвітними, солїдними справами (питомцї Русини) інтересують ся чим раз меньше... Багато (питомців) глядить в часописях лиш за вістями перевиними; більше таких, що читають лиш новинки, а половина питомців взагалї не дивиує ся за ґазетою. Всего на всего тяжко з одно десятина питомців (из 250) читає ґазету всю... А чим же питомцї прийдуть до народу? Чим можуть відплатити єму за піт кровавий, котрий оплачує їх виховане? Чого можуть єго, коли самі нїчого путнього не знають ся? Полїтика для них байдужа, — письменство — якщо хай-

---

*) На почтї в П. висїв новий почтальйстер. Приходить на почту руський сьвященик. Канцелїстерка питає ся, чи дати реґістер руський. На то мілосердне сьвященик: „Мыи чинушки добры, сьвобу і ро сьвіньки, буде мыи ресгрь. То ни пиньгу ітьо в тиотуи достыйстом; ни в ниньо ньо дыт, то ну и и ы ы ы ы ыдый чинушки ньо.“ Чи люди з такими перекривленими звуками найдуть вийдї? Чи то ще буде щіткою до сливкий „гвой“ чинший? — *Автор.*

Видає Редакция „Буковини“. Редактор: Ілярий Малинович. Друкарня Ґ. Гаусмана і Ф. Кнаусмюлєра.

нів і то Русинів-народовців замість будити сьвідомість національну серед руского народу, а в першій лінії серед руської інтелігенції, всїх сил немов добирала, аби єї затирати, затемнювати, вбивати. Русини робили спілку з москвофілами, аби Русинів-народовців при виборах поборювати, відбували разом з москвофілами спільні наради, разом з ними їхали до Відня яко депутация Русинів, а газети їх писали і пишуть в тім зглядї так, що коли-б не руска мова тих газет, гадав-бись, що читаєш таки самого „Галичанина“. Так само, а може навіть ще гірше представляє ся річ, коли докладно розібрати, чи старали ся і чи старають ся Русини будити интерес для житя державного, чи виховують вони свій нарід так, аби він в однім і в другім напрямі (і що до національности і що-до житя державного) виявляв *здоровий* погляд і *хосенну* дїяльність. З болем серця приглядаєм ся, як замість здорових поглядів ширять у нас сьвідомцю баламутство, замість хосенної дїяльности пустомельство. Який же з того може бути хосен? Хосен великий, а шкода велика! — Ба, то у нас віча, котрі ми устроюємо, до нічого? — скаже може який патріотник. Нехай нас патріотники і окаменують, а ми завсїгди про віча будем те думати, що висказали в 52-ім ч. *Буковини* з р. 1893.

„Після нашої думки, казали ми там, мали-б народні віча отсю задачу: 1) перевести як найширшу політичну організацию народних сил; коли політика Русинів має мати якісь успіхи, то мусить бути *одна*, одностайна, сьвідома своєї цїли; для цїлї для політики одного осередка повинна зібрати ся вся Русь. Політика потребує гроший, і на ту цїль повинен кождий Русин добровільно себе оподатковувати. Русь мусить мати свій скарб народний про всякі випадки. Така організация не буде ілюзорична, при такій сильній як найширшій крути обіймаючій організациї, котра зміцнить і харакїр народу, і успіхи руської політики, будуть великі. Отсю організацию повинні народні віча мати перед усїм на оці. 2) Народні віча повинні осьвідомляти загал Русинів з теперішними уставами політичними і можете, як те можна найлїпше для Руси використати. Не дасть ся замеречити, що не лиш мужики, але і переважна часть сїльскої інтелїгенциї мало що з ними обізнані. В тім лежить причина, чому навіть добрі і корисні устави, як пр. теперішна устава громадска нами зовсїм не використані. Хто-ж винен, що наша господарка громадска зробила цїлковитий банкрот, що нема, можна сказати, і одної громади, де господарка була-б в добрім станї? Хто з Русинів обізнаний добре з обсягом дїланя Сойму, Видїлу краєвого, Ради державної і зі складом уставодайних тїл і т. д. і т. д.? Возьмім устану дорогову, вона, правда, несправедлива і треба старати ся о єї зміну, але поки-що при тій устані можна-б мати добрі дороги в кождім селї, між тим кождому відомо, які у нас по селах дороги, і як тую несправедливу устану що несправедливійше виконує ся. А хто тому винен? Також устави цивільні і карні і скарбові і ріжні прийшли повинні бути предметом формальної науки на вічах. 3) Віча повинні показувати і обговорювати способи, якби Русинам в економічнім зглядї піднести ся, як роздобути чим більше гроша. Не треба забувати, що поступ національний складає ся з суми індівідуального поступу, що засіб національний складає ся з суми маєтку індівідуального. У нас сотки тисячів лежать по скринях, та в стріхах без найменьшого ужитку, навіть почтові щадниці наш нарід не знає, економіч в грошевих потребах майже зовсїм не зорґанізований. Чому-б не могли Русини бути пр. арендарами пропінаций, рогалок і т. д.? Сотки морґів руської землї переходить рік-річно дорогою лицитациї в чужі руки. Чому-б не мали вони позістати в руских хоть инших руках?

Оттаку і т. п. працю повинні-б взяти на себе віча, така праця принесла-б народови хосен, се була-б в новім того слова значіню *орґанічна і розумна праця*.

Віча можуть служити також для демонстрациї, але демонстрация лиш тоді добра і успішна, коли поза демонстрацию стоїть сьвідомий нарід, инакше віче для демонстрациї се лиш фанфарон, на котрий шкода пороху і труду; тоді може вона ще і ту хибу, що *дезорганізує* нарід, не інтелїґентний, перед ада нами висариною зі староства гне ся в три погибели, а при виконуванню своїх політичних прав оглядає ся на старостве, демонстрация стає ся просто сьмішною.“

Ми умисно подали те, що писала *Буковина* ще в 1893-ім р., бо коли-б що йно тепер такі думки про віча висказати, то не було-б випадї від нїного річевої на се відповіди, але зате напевно що найменьше бризнули-б *Буковині* в очи словом „рецепта“!

Так отже знаменити отсе, знаменити і те, що свого часу і *Дѣло* про віча писало (гл. *Буковину* ч. 133 і 134 з прошлого року), і приглянувши ся докладно тим вічам, які в Галичинї відбули ся і тепер відбувають ся, мусимо сказати, що вони в великій мірі розминули ся зі своєю цїлею.

Що-ж у нас зрештою робить ся? Дуже мало, майже нїчого доброго, за те, як бачимо, далеко більше такого, що якраз виходить на шкоду народній справі.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 17-го квітня 1896.

Руске товариство педаґоґічне у Львові внесло просьбу до міністерства просьвіти, щоби теперішну 4-клясову руску дївочу школу вправ у Львові перемінити на 8-клясову. В мотивах просьби каже ся, що в Галичинї нема ще руської видїлової школи женьскої (школа в Яворові єсть приватна, хоч з публичним характером, і може повістити лиш небогато учениць); дальше звістно, що більшість Русинок не кінчить висших шкіл, тілько 8-клясові, тому наука повинна їм подавати ся в рідній мові; відтак статистика львівских шкіл показує, що вже 200 Русинок ходить до видїлових клас у Львові, а родичі бажають, щоби їх дївчата не потребували міняти викладової мови — взагалї потреба руської видїлової школи у Львові очевидна. Руске товариство педаґоґічне має надію, що міністерство просьвіти сповнить єго просьбу, тим більше, що вже в шк. роцї 1879/80 були отворені 5. і 6. клясы подібної школи (мішаної), але єї потім закрито.

З руского театру. Пп. Лопатинські виступили з руского театру. В декотрих часописях тепер суперечка про недолї в театрі, котрому має бути винна Руска Бесїда у Львові. Бесїда тому перечить, а „Галичанинъ“ обстає при своїм, тому що репертоар руского театру єсть головне для редакциї „Галичанина“ несимпатичний. Що до переовалу кождого театру, отже й руского, то загально відомо, що єго не так легко утримати разом і в згодї. Трудно всїм догодити.

З „Просьвіти“. На засїданю головного видїлу „Просьвіти“ з дня 14-го с. м. приняте з фондів товариства 25 зр. на фонд стипендиї ім. Т. Шевченка, принято до відомости, що бібліотека товариства вже упорядкована і буде скоро днями віддана до ужитку членів товариства; принято вісїм 20 нових членів.

Наша праса. Під таким заголовком подає *Народна Часопись* статї, в котрих історично розбирає невстане і нелегке нашої праси, тягнучи від новин на сьвіт „Батьківщини“ і „Діла“. „Діло“ — читаємо там — так як і „Батьківщина“, не може відвати ставити справу національну всесторонно і зовсїм ясно. Оно появилось серед загального хаосу і опирало ся на тім хаосї, поставивши собі за задачу, заводити новели в нїм якийсь лад в дусї національнім. Держало по части з давними традициями народовців і надавало своє істнованє до того хаосу, який наробили були у нас москвофіли; „Діло“ в своїй тактицї стануло на тій самій дорозї, що й „Батьківщина“. Вийшли з того ще зараз в самім початку заснованя тої газети двоні наслїдки: конкуренция з „Батьківщиною“ і можете становище супротив москвофільства. П. Романчук противив ся рішучо заснованю „Діла“; бо видїв в нїм небезпечного конкурента для себе, — а він, може бути, мав надію зробити колись з „Батьківщини“ звичайну часопись. З надходом теперішний „Діло“ до істнуючого хаосу, а зірвавши з давними традициями народовцями зайшло дальше то, що газета ся стала органом партийним, а не органом національним в цїлім значіню того слова. Виходить з того всего, що „Діло“ має в своїм заснованю опирає на недолї в народнім таборі, на незмірности цїлї національні, стануло на становищи партийнім і остаточно послужило москвофілам за вигідний і досить безпечний парасол. — Та була перша

мавчо, науки — просто не стерпимо. Щож остає ся? Чекати лиш спокійно уліченя четвертайтних нудів, оженити ся, осїсти при тестеви на відьма літ, а потім дістати добру парафію, щоб жити без журби. От і найвисша думка більшої частини интелїґенциї, от як віддають вони своє становисько.*)

Ці гірші слова правди най прочитають собі і тепер молоді здолати стану духовного і най старають ся, щоб они цїлковито зреформували своє внутрішнє житє в хосен руського народу. Бо видимо, як руський нарід, з докладнїйше кажучи: як руські маси, котрі нї проводу, нї поради не находять у „загалї“ руського духовеньства, падуть чим раз нижше і під взглядом осьвіти і під взглядом добробиту. Видимо, як духовна сїльска інтелїґенция руська бідне і падає чим раз нижше. Боскто причин до того, але чи не найважнїйша: брак відповідного образованя, брак виробленя характеру із краєш.

Я не кажу, що всї руські сьвященики і необразовані, і неробы і без характеру. Я лиш кажу, що *нинї можна* се сказати про загал наших сьвящеників. А виняткі, що заслугують за своє працю для народу руського на признанє, суть і найдуть все за то у сьвідомих Русинів признанє і похвалу.

Не беру з такою и оборону руську міряку інтелїґенцию, бо она в *ежеїм загалї* нинї тілько карта, що й нинїшна духовна руська інтелїґенция. Але не дасть ся замеречити, що загал інтелїґенциї міряної руської має значно більше відомостий, як загал духовної інтелїґенциї; і не дасть ся заперечити, що нинїшний величезний поступ в нашій лїтературі нашою завдячити майже виключно лиш руській міряній інтелїґенциї, котра нераз поклала і житє своє, борючи ся тяжко перед за нашли непередїлимі права нашого 20-міліонового народу, от як Володимир Барвінський, Володимир Навроцький, і др. нечисленні вже за нашого нашого борця народного, преславного Тараса Шевченка.

Василь Колонюк.

---

*) То саме можна було сказати і про більшу часть нинїшнїй в 1897-ім роцї, коли вистановка вместо тупка і такі горячі і високо образовані говорили, як Данило Танячевич, Олекса Нарочевський, Йосиф Цїсарик, Анатоль Вахнянин, Олександер Стефанчук, Ілія Гудак і много других знаючих сьвященики в роцї 1862—1868 на передовсїм становищи в національнім розвитку університетскої руської молодїжи у Львові. — Тому то можемо лиш руським кадетам на вечерних бесїдах в семинариях, бо від них — можна сказати — залежить знак руських сїл. — *Автор.*

хиба і она лишила ся до нині: „Діло“ і до нині не уміє, не може оцінити якої небудь справи з иньшого становища, з висшого, народного, як хиба лиш партийного. Не перечимо, що перші плани, з якими виступило „Діло“, ведені одною і тою самою рукою, були би може і довели до якогось успіху. Змаганьем „Діла“ було в перших его початках не лиш звязати в одну цілість політичну всіх Русинів, що стояли на чисто національнім грунті, але й притягнути до себе також і тих, котрі може несьвідомо зійшли з того грунту в наслідок захіпаний москвофільских. Се послідне не легка була робота і вимагала великої зручности. Доки веденє „Діла“ спочивало в руках того, хто собі той плян уложив і після того він роботу, доти плян той й удавав ся, „Діло“ звекувало собі прихильників; коли-ж не стало того, то й плян той упав. Отсе був той наслідок хиби в самім зложеню „Діла“.

Нараз умирає перший редактор „Діла“, а тяста переходить в руки молодого сотрудника, академика, чоловіка, що правда, з иньших взглядів може й здібного, але не до веденя політики і не давана проводу цілій суспільности. Був ним теперішний редактор в. Белей. За найвисшнайшу участь в руху студентскім, патріотично-науковім, він був проскрибований не так властями, котрі его увільнили, як галицкими кацапами і їх органом, ну, тай частию народовців, котрі все на то оглядали ся, що скаже такий господин Плошаньский в „Слові“, або господин Марков в „Правді“. Кацапам лиш поклай Господи! Они й здорово використували момент з жатя редактора „Діла“ і пішла нагінка на „социалістів“ в „Ділі“. Ся нагінка як і дружба та близькі зносини п. Белея з Франком, котрий навіть якийсь час працював разом з ним в „Ділі“, а відтак і з давним товаришем Павликом, наконець і молодий вік та недосьвідність і особиста вдача редактора були причиною, що надзирництво поставило его в курателю. Курателю становили старші люди, котрі помагали в роботі, а більше головно о то, щоби в чімсь не „переховити ся“, та щоби „чесати дідька з ріжка“, се-б то кацапів, бо готові відкрити преснумерати кацапи, котрі в часах трівоги стояли ся пильно за сильнїйшим їм як з неба нарвати, а з котрих „Діло“ жде надію, ну, та й розуміє ся, добру волю, поробити чистих народовців.

Той взгляд на преснумерантів в „Ділі“ був зовсїм понятний і оправданий, бо „Діло“ засноване без всякого капіталу і лиш при помочи жертволюбивости нежонатих народовців, держало ся лиш преснумератою. Мимо того не переставали зьвісні кацапи ширити в краю вісти, що „Діло“ стоїть пальними фондами і пускали чутку, то раз, що котрийсь із. Сяніга дає гроші, то знову, що котрийсь із. Чарторийский. В краю вірили тому сьвято; а спитайте, хто найбільше? Певно погадаєте, що кацапи на провінциї. Де-ж так! такі самі народовці і у Львові і на провінциї — патріоти пахтентовані „Ділом“. Атже самого автора сих статий питав раз такий патріот-народовець при одній нагоді: Скажіть — каже — правду, по щирости, та-ж ви свої; хто дає гроші на „Діло“? Сяніга?

А як збали народовці про свою газету? Посьвали би то найлїпше рахункові книги редакциї. Нехтіня з тих, що иньші уїдає з цілої сили на людий, котрі не щадили для „Діла“ ні гроша ні праці, не причинив ся і здемаляя крейцаром, хоч взяв був на себе обовязок. Хто знає, чи який посол виозиціонїст, великий для страх політик, заплатив яко преснумерату ще за вісїмдесяті роки. Уміняти ся у такого патріота годі, бо то значить образити сьвітлу его особу і ще сьвітлїйший его патріотизм; готов ще на злість „Ділу“ запреснумерувати „Народну Часопись“ або „Буковину“ і так само нічого не платити, або тим й зовсїм обходити ся без газети. А редактор преці і его помічники мусять з чогось жити, то-ж і не диво може, що „Діло“ так дуже оглядаєть ся на „опінію публичну“; а та опінія для него двояка: теоретична і практична в злотовій монеті — навіть не в трубах банкнотах. Серед таких обставин мало „Діло“ „високо держати прапор народний“, вести політику і давати провід своїй публиці. Додаймо-ж ще, що редактор мусїв і редмувати газету і рівночасно виробляти школу політичну.

Ціла політична діяльність „Діла“ по смерти першого его редактора була така, що оно лиш обгавало себе або народовців від нападів москвофілів — розуміє ся, дуже осторожно і делїкатно, в рукавичках, та від польскої праси, против котрої виступало вже трохи сьмілїйше. Отсе, як і реєстроване поодиноких належить на провінциї — особливо таких, як нарушенє сьвят руских і браку друкарнів руских на почтах — тягне ся в рочниках „Діла“ дійстно як червона нитка. О якімсь систематичнім проводї в народній роботї, о даваню дирекциї в сім напрямі людям на провінциї, о підношеню бигу економічного, о вихованю національнім майже ані слїду, бо хоч воли й появила ся одна або друга статя в сім напрямі, то приходила з боку, або була видана дериваточно, без всякого плану і цїли.

„Благотворителї.“ В Славяньскім добродійнім Товаристві в Петербурзї наставить помалу виплї посади. Сьвідчить о тім пригода на недавнім обідї, який устроїв в Петербурзї для членів славяньского благотворительного общества В. В. Комаров у відзиву за те, що общество устроїло було пир в его честь по повороті его з Болгариї, куди їздив на торжество переходу кн. Бориса на православіє. Отже коли на сім обідї почали ся бесїди на темат звістного расийского славянофільства — немов студеною водою зілляв усїх член общества Ламаньский. Забравши слово, висказав він (як читаємо в „Новім Времени“) такі слова: „Всї люди однакові і всї повинні помагати один другому на дорозї знаня і поступу. А моє бажанє є, щоби Росия стала такою, аби всї славяньскі народности уважали собі за честь стояти при ній“. Такими словами виповів він притику теперішної Росиї, котрої порядки не можуть одушевляти Славян. Не диво, що по сїй промові градоначальник Петербурга В. А. Ратьков-Рожнов виразив ся, що „на горизонтї славяньского общества бігаєть якісь хмари“...

Огнї. Послїдним часом лучають ся знов часто випадки огню, головно на селах. Минувшої суботи пр. згоріло в Шурові, селї західної Галичини, 240 будинків, а лише дуже мала часть погорільців була обезпечена. Згоріли живности для людий і пашу для худоби, так що тепер в селї велика нужда.

Зьвірска мачоха. Селянка Марія Ружкла в селї Лисовичах коло Гусятина вийшла замуж за вдівця. Она не могла терпіти свою 2-літну пасербицю Франциску і як лиш могла знущала ся над нею. Морила єї голодом і тримала в зимі, раз-раз єї била без всякої причини і кидала до землї, а батько був на заробітках і о тім нічого не знав. Бідна дитина марніла від нелюдскими руками своєї мачохи, а нарешті марно згинула. Але в селї зараз такі розійшла ся вістка, що дитина померла від побоїв мачохи. Прийшла отже комісия і найшла ту вістку оправданою. Длятого арештовано зьвірску мачоху і передано судови.

Асфаєра Даниша заразину на миши пільні і домові придалила на весняну пору бактеріольогічна робітня проф. д-ра Шпільмана в школї ветеринарий у Львові (ул. Кохановского 33). Ціна за 4-ланочку 40-грамову виносить для поодиноких осіб 25 кр., а для громад і корпорацій, що вимагають ся сертифікатом політичних властий, 20 кр. Фляшинки з ліквровою годівлею противу миячого тифу продає ся по 30 кр. Громади, що бажають набути заразину безплатно на кошт фонду краєвого, мають в тій цїли відносити ся до виділу краєвого, через раду повітову. Про недмі місце цїни повідомлено я, к. намістництво галицке на виразне его жаданє, а то для оповіщеня в газетах, яке намістництво за дозволом міністерства рільництва видасть незадовго разом з розпорядженєм о примусовім нищеню пільних миший. Вільно годить ся завітити, що новим способом годівлї у лаз ся силу заразини збільшити так, що она не розточена убиває пільні миши вже по трех днях, коли давнїйше аж по 5—6 днях гинули заражені миши.

Сьвяткованє недїлї жидами. В північній Америцї розпаношено від незвиного часу звітання за тим, щоби жиди сьвяткували недїлю а не суботу, та щоби в недїлю відправляли своє богослуженє. Три рабіни оголосили тепер публично, що суть за тим, аби сьвяткованє саббат, але задля теперішних социальних відносин потреба відправляти богослуженє в недїлю, бо тим способом подасть ся нагода многим жидам відбувати вім практики релїгійні. Сеся концесия для християн — кажуть рабіни — лиш конечність.

Зафантована Угорщина. Під таким заголовком появила ся сими днями брошурка д-ра Стефана Берната, секретаря союза угорских хлїборобів. В ній описаний докладно невідрадний стан угорского господарства і доведено, що земля Угорщини не приносить тілько доходу, кілько виносить довги краю, а навіть і тілько ні, кілько процентів має ся річно платити від довгів. Після горічного буджету виносить проценти від довгів Угорщини річно 126,900,000 зр., окрім рат в висоті 13 міліонів, котрі має ся рік-річно платити за викупленї землї. Чистий дохід грунтовий не досягає в Угорщині суми 140 міліонів, значить, земля в Угорщині не дає тілько доходу, кілько на ній тяжить довгів. Тому вираз „зафантована Угорщина“ є цїлком оправданий. Окрім того є ще поза державний довг інтабульований на землї довги в сумі більше як одного міліярда. Не диво отже, що дїдичі угорскі дуже скоро банкротують і їм треба що року вишукувати якісь посади, аби мали з чого жити: так пр. в 1893 р. змінило 377.805 посїдостий своїх властителїв! Як оно так піде дальше, то за кілька лїт наступить громадне банкротство в Угорщині.

Чи канарки говорять? Gefiederte Welt, часопись любителїв і торговців птахів, подає таке никмо: „В ранїй часописи вичитав я про канарка, котрий говорить, а хоч то не перший знаний випадок, то все-ж цікаво буде вам довідати ся, що і ту в Дрезні є такий канарок. Я чув его недавно на виставі канарків в Stadtwaldschlösschen. Сидів він в клїтцї в середині салї, а богато цікавих людий все слухало его. Не зважав, видко, на тамір довкола, бо скоро в нїйшов до клїтки, а хтось тогди засьвистав, то канарок почав звільна і виразно вимавляти слова: Da, da, da, da süsses, liebes Mädchen, da, da! (Ти, ти, ти, ти, солодка, добра дівчино, ти, ти!) Я не думав нїколи, щоби ту мову можна було так зрозуміти, і дуже здивував ся, почувши такі виразні слова пташка. Два рази чув я сам, як той канарок говорив по людски, а богато иньших людий своїми відписами посьвідчили, що чули також мову сего дивного канарка“.

Складки. На руску друкарню дарували далї: учит. з Гапралівців Георг. Анюк 2 зр., надучит. з Кіцманя Грат. Ниборович 2·50 зр., надучит. з Заставни Андр. Лучкевич 5 зр. Разом: **620 зр. 20 кр.** Сердечне спасибі!

Дрібні вісти. Русаг тішаєтьмо тов. „Сокіл“ у Львові устроює в недїлю для своїх членів і запрошених гостий сьвітлицю сьвячечно. — Послїдна загальна конференция з дня 31-го грудня 1896 р. виступала після розкладних обчислень разом 1,315.487 зр. 78 кр.; самі друкарни для сиротів виступали 27.000 зр. — Д-р Кит. Отечинский, адвокат в Стрию, переносить свою канцелярию до Коломиї. Дізнаєть о тім Dilonik Polski. Як би то була правда, то Русини в Стрийскій втратили би свого провідника.

Помер: почетний членомиши Вацлав Чекарина в Самоці; прожив 63 роки. Він був колись досить збагачений в Дрогобичи.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 17-го квітня 1896 року.

Відень. (З ради державної.) Міністер рільництва гр. Ледебур заявив у відповіль на інтерпеляцию пос. Гавного що-до торговлї збіжем на терміни, що правительство задумує розпочати небавом наради що-до заряджень против збіжевої гри на біржи. — В сьвяткальній дебатї над вечерним законом урядників заявив міністер вісників Бідиньский, що треба би бажати скорого полагодженя сего проєкту закону; правительство не тодить ся на загальне знижене

службових літ на 35, однак можна би застановити ся над тим, чи теперішні літа служби не є за довгі. — Принято перші чотири параґрафи з малими змінами; також принято внесене пос. Льюбера, що би найнизша пенсия урядників виносила 400 зр., а слуг 200 зр. річно. При § 5, в котрім говорить ся о пенсиях для вдів по урядниках, промавляли майже всї бесїдники против високих пенсий для вдів по урядниках трьох найвисших ранґ. Пос. Менґер узасадняв дотичне внесене меньшости. Міністер фінансів Білиньский відвіс, що правительство при вимірі пенсий поступало після певної системи і то після відношеня 20 процентів від платнї з додатками. Вимірене пенсий для вдовиць по урядниках першої і другої ранґи правительство лише надалї, але що-до третої ранґи мусить обстати при правительственнім проектї. На тім перервано засїдане. — Пос. Айм інтервелював в справі реформи військового карного поступованя і реформи військового суду мирового.

Відень. В понедїлок розпічне ся розправа над реформою виборчою.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 15-го квітня 1896.

	Львів.		Чернівцї.	
Пшениця	від 7.50	до 7.70	від 7.35	до 7.45
Жито	„ 6.30	„ 6.65	„ 5.90	„ 6.05
Ячмінь бров.	„ 5.40	„ 6.—	„ 5.50	„ 5.60
Ячмінь простий	„ 5.75	„ 5.—	„ 4.70	„ 4.80
Овес	„ 5.70	„ 6.—	„ 5.30	„ 5.40
Ґрах	„ 9.—	„ 9.25	„ 8.75	„ 9.—
Горох	„ 5.—	„ 8.—	„ 5.—	„ 6.—
Вика	„ 4.75	„ 5.—	„ 0.—	„ 0.—
Льнянка	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—
Біб	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—
Бобик	„ 4.25	„ 4.60	„ 0.—	„ 0.—
Гречка	„ 7.—	„ 7.50	„ 0.—	„ 0.—
Конюшина черв.	„ 25.—	„ 30.—	„ 28.—	„ 31.—
Конюшина біла	„ 30.—	„ 50.—	„ 0.—	„ 0.—
Конюш. шведск.	„ 30.—	„ 35.—	„ 0.—	„ 0.—
Кукурудза нова	„ 5.—	„ 5.50	„ 4.—	„ 4.10

Хміль 60.— 90.— злр. за кілько у Львові оцінили за 10.000 літрів 12.50—12.75

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За кожде слово платить ся 1 кр.

Важне для всїх!

Хто із Вп. Читателїв хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу газету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно буковинське місто має дві великі огневі сикавки на продаж. Цїна дуже низька.

Всї прибори до роблени солодких удів є на продаж. Цїна дуже низька.

Млин кінний з французкими камінями і з всїма найлїпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Цїна дуже приступна.

Фортепян старий на продаж в Чернівцях. Цїна 30 зр.

Книга адрес для купців. Містить $1^1/_2$ міліона всїляких адрес. Замість 14 зр. лише 2 зр. 50 кр.

Візок для одного коня з двома дишлами, плетеним тилом, мягким сидженем, що мало уживаний, і шори є на продаж. Цїна дуже приступна.

Американьский будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 5 зр.

Зегарок стїнний з вагою, що лише йде а не бє, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 кр., а такий, що бє і будить, 1 зр. 90 кр.

Французкі зегарки стїнні наручують ся раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 60 кр.

Цїни сих зегарків суть фабричні для перепродажи. Меньше як тузин (12) не висилає ся.

Ножики кишеньковї з 2-ма і 3-ма вістрами, 6 тузинів (82 штук) 7 зр. 20 кр. Меньше як 6 тузинів не висилає ся.

Машина до шитя употреблена, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ратами сплачувати.

Машина до плетеня панчіх і рукавиць, употреблена 25 зр. За помочию сеї машини можна денно 8 пар панчіх сплести і то є много красше, як руками.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати ріжних річий: 12 ножів столових, 12 вилок, 12 ложок (британїя), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хлїба, 6 ножиць сталевих, 6 ножиців кишеньових, 2 сокиї (британїя).

100 великих сьв. образів в красних з русними відписами 5 зр. Близько 40 штук таких образів (кождий инший) висилає фабрика на взір за 2 зр. Такі образи продають перепродавцї по 15 до 20 зр.

Про сї оголошеня (6—13) дає близші відомости Адміністрация „Добрик Рад“ в Реґіні п. н. Скляґура.

На кожде замоклене треба прислати почтову марку за 5 кр.

Поручаємо гостинницю Метропол Лерхенфельда в Чернівцях при улици Ратушевій.

Віктор Тірінґ з Відня, Ґрабенґасе 11, поручає пп. Публиці свою новоотворену філїю зі сказлем одежі в Чернівцях при улици Ратушевій ч. 7. Цїни як найнизші! 7—12.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодета Галїна, сторін 110, вісїмна, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої недїлї. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ма, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

Котешка

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиране:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр. можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто від назвою:

Ріхтера Liniment з котвицею

і принимати з осторожностию лише кожде те, що має на ярлику „Котвиця“, бо лише її приклеєні.

Аптека Ріхтера під котвицею „Котвиця“ в Празї.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

ВИШИВКИ
вехідної Галичини

після колекциї зібраної Товариством „Клюб Русинок у Львові“, появилась накладом Антона І. Хойнацкого з літографічного заведеня Андрія Андрейчика по цїнї

3 зр. 30 кр.

за примірник, складаючий ся з **20 таблиць** з 4° королевского формату в **хорошо надїланій тецї**.

Видане сих „Вишивок“ перевисшає значно подібного рода видання, що появились в Київі, Одесї і Москві, і то не лише від складу технїчного виконаня, але також і відповідним самого змісту, бо видане то складає систематичну репродукцию численних взорів народних вишивок з повітів Бережан, Городенка, Калуш, Надвірна, Снятин, Тенетин і инших з вірним вилїдуванє кроєв, уживаних народом в дотичній окрестности.

Я вимовляю можемо звертатись до Антона І. Хойнацкого, управителя Книгарнї Ставропигійского Інститута у Львові, улиця Руська ч. 3. 7—26

Літературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Олександром Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1 зр. 20 кр.** за річник, а всї **7** разом за **7 зр.**

З пересилкою почтовою **7 зр. 30 кр.**

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і єдиноє руске товариство всекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Єп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збоже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачують ся зараз по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними вносять „Днїстрови“ можливість обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми**.

Побіч „Днїстра“ працює банк кредиєвий у Львові при сталих інтересах.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найвигіднїйші умови і видає полїси і квити в рускій мовї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, суспільство зареєстроване з обмеженим запрукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до нарощуваня **по 5** процент. Гваранция обмежить 7 днів по 50 кр. Позичка удїляє ся лише властителям рекомендацій, вимагає від поручителя, як ручителя два членів. З членів відтягає ся деяка часть на удїл.

Оголошеня в удїлах **аґенциї** в міщанчиках, що „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 77. Чернівцї, недїля дня 7. (19.) квітня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Д. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находять ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Полїтика реальна.

XVI.

(В чім наше спасеніе? — Чого вимагає від Русинів конституция? — В чім слїдства ріжниця? — Де могли-б всї спірнуючі ся?)

„Добре тобі говорити, скаже один і другий „патріот“, аби научати, осьвідомляти, виховувати нарід; се за далека дорога. Хиба ти не видиш, що наш нарід вже потапає, шляхетчина з жидівнею пре ся зі шкіри, аби нас знищити. Хиба ти не бачиш, що робить ся в Турцї, в Жидачеві, в Тернополи і т. д.?! Тут нема часу на науку. Ми нашими вічами хочемо цїлий нарід рушити, і так як Люегер потрас цїлим Віднем, так ми рушимо нарід одним махом змінимо ситуацию. Нехай і чорт не то москвофіли нам в тім помагають, нам все одно. Росия нам не страшна, вона тут нам нїчого не пошкодить, але Поляки, ті нас зїдять“.

Хоть і як недотепна яка балачка — а з нею щодня можна стрінути ся, хоть і як ми на пілетані рахунку з олівцем в руках не то не вірямо, але навіть глубоко переконані, що з того зворушеня народу не буде жадного успіху, жадного хісна, а ще навіть шкода, то все таки годї тоту балачку так просто збути; треба єї розібрати.

Скажім, що удало ся нам зрушити цїлий руский нарід так, як Люегерови цїлий Відень; скажім, що в наслїдок того наступає зміна в краю — якої саме зміни бажають і як собі єї представляють ті, що так резонують, годї властиво сказати; здає ся, що все вийшло-б на те, аби замість Барвіньского і Вахнянина стали послом Романчук і Олесницкий; скажім, що навіть знесено курії, а заведено у нас безпосередне тайне голосованє, що прецїнь поміж всїми бажаними треба уважати найважнїйшим бажанєм; скажім, що вже нинї наступила тота зміна і вже нинї розписані нові вибори, а за місяць мають стати виборцї до урни: то чи думаєте, що з нашим мужиком-анальфабетом і з нашою нездарною інтелїґенциєю Ви годні будете переводити вибори в користь Русинів? Хто так думає, той певно виборів ще не видїв, виборів не „робив“, той не знає, які ріжні видини, штучки, відступи і т. д. і т. д. бувають і будуть завсїди при виборах. І вийшло-б на таке, що „посїдна лесть гірша першої“.

Але скажім, що удало-б ся нам нинї-ось чудом і вибори щасливо переводити, так що-ж тодї? Чи годні-б Ви були тоту зміну для руского народу добре визискати? Ми як є нинї нарід економічно немічний, так були-б ним і далї. Ми як нинї так само і далї були-б своєю культурою низші. У нас як нинї, так і тодї були-б свої москвофіли, бута-б зайка і сварни за пустяки. Поляки як нинї так само і далї були-б економічно і культурно від нас сильнїйші — стосунки в краю остали-б і на далї тоті самі, незмінені. Та-ж прецїнь і в Франциї і в Німеччинї і т. д. є безпосередні тайні вибори, а чи там економічно і культурно слабші елементи зискали перевагу в установодайних тїлах? Отже не в безпосереднім тайнім голосованю лежить сук нашого щастя, конець нашої недолї, а зонсїм в чім иньшім — *в культурній і економічній силї!*

Ми нинї єї не маємо, і за місяць єї не будемо мати, і безпосередне тайне голосованє нам єї не надасть, бо до витворева культурної і економічної сили потрібно не великих слів велику силу але власної працї, працї і ще раз працї, а в нас єї мало, дуже мало.

Яка у нас тота сила, се якраз показує ся при виборах; вона дуже не виявна. Не хочу вже говорити про вибори до сойму, до ради державної, але от хотьби при виборах громадских тота сила не виявляє ся і по наших таки селах, де, здавало-б ся, повинно бути все в наших руках, маємо ради громадскі і війта (дїдичника), котрі є всїм лиш не нашими. Коли-ж ми не уміємо і не маємо сили визискати теперішну уставу виборчу до ради громадскої, до сойму і до ради державної, то що-ж було-б при безпосереднім тайнім голосованю?

Оттак куди не глянь, всюди побачиш, що нарід наш, не виймаючи і загалу ру-

БИТВА.

Нарис з природи

Ольги Кобилянської.

Буковинські Карпати.

Гора біля гори, стоять радом в якій величі, одягнені в смерекові лїси.

Ріжно сформовані, вганяють ся під небеса, стоять так нерухомо тисячі лїт: кинують собі з нежди зміни, що перед їх очима відбуває ся, розкошують ся у власній красї, сьвідомі своєї можучої тривкости...

Богато паєм гір Кімполунґского повіта є ще вкриті пралїсами. Темно-синьою зеленю мигтять з далечини, а складні з густих вершин, здають ся в синяво-синїх мраках недоступними.

В околиці Русої Молдавиці зійшли ся два паєма рівнобіжних гір так близько з собою, що долина, яка їх лїзла від себе, могла бути витїлним місцем ігри хиба лиш для бутного потока. Де та долина ширшала, або ставала ще вузшою, де губилась цїлим, не знати нїхто докладно. Не було тут видно нїякої дороги, нїякої стежки, нїякого найменшого слїду людского житя. Долина тягнула ся закрутами, розширяючи гори, і бережена на право і на ліво залїсненими вершинами, губила ся враз з весело бігучим потоком поміж стінами гір, що неначе тї на перекір десь не десь майже дотикали ся себе.

Тут панувала всюди таємна тишина. Царювала рослїн у вегетациї, ріка в берегах фльори, а на горах таке богатство зелени, що щось аж приголомшало чоловіка.

Зелено-брунатний, шаговий по колїна мох був нїяки встилений, лагідними филями у мокрявій землї пралїса. З него — всякого густо — виривали сосни, котрих вік можна було вгадати, але котрих красу і обем тодї було змалювати. Їх синї корони вестили ся з облаками і зносили над собою лиш своєм сонце.

Десь не десь лежали на земли дерева-великани, підрвані і поборені віком, або і розколені громом. Сочинявчи в траві, були зверхи оброслі мохом, а в середині порожні і порохняві. Біля них була нїкоя деревина, а далї нарослуха, а в горі струнка, і повна молодечої гнучкости. Сьпів птахів — рідко чути.

За те частїйше голосний в тишині, немов нервний, виразно чутний шелест і тріск, немов доказує всякого гиля і майже завсїди сумовитий, далеко сягаючий шум...

Рідко, щоб коли вітер відмикав галузє. Ледви щоб при найсильнїйшім вихрі хитались верхи.

Здавалось, що шум прибуває десь з далекої площини, ловив ся в галузє, розходив ся важким зітханєм по лїс і боров ся з густим гилєм лиш о нихіх на простір.

. . . . . .

Коли свист льокомотиви розтяв по раз перший воздух схованої між гірськими стінами долини, прошибло щось столїтні дерева на горах немов близкавиця.

З льокомотивою появилась горстка людий. Они люди важились ступити через недоступний беріг пралїса в єго глубінь.

Тут і не виглядало будемо.

Навкруги панувала незвичайна тишина.

Воздух був холодний, вогкий. Текуча живиця з попуханої кори дерев твердїла на воздусї і наповнила єго своїм запахом. Високий мох не давав легко ходити. Корінє дерев, трубе немов рамена, виривало гадючою з моху тверде і упрямо, сплетене одно в другє, тягнулось дивачними перетинами в глубіна лїса, котра сповита в зелену темінь лишала непривазностю.

Один з прибувших вдарив желїзним топірцем по старій смереці, на котрої пни росли грби мов великі застїжки гнїзда.

Она здрігнула ся. Від коли жила, не чула ще на собі топора. Удар той розлиг ся по цїлім лїсї, і всї дерева здержали віддих, безмучна тишина, повна ожидання, розіслала ся, і почуло ся звільна і виразно сказане слово: зрубати!

Неначе первою пробігло лїсом: „зрубати“! „Зрубати“ задзвонило недалеко і зарвало в тій самій хвилї в найдальшій далечині. Оно відповало ся немов просунуті поклони, вічнию цїлий

ской інтеллїґенциї, зовсїм ще не доріс до конституцийного житя. Сего найлїпшим доказом і тоті якісь містичні надії на „якусь“ зміну положеня у деяких проводирів народних, нїбито тота зміна могла-б наступити якось так сама від себе. Сего доказом і то, що Русини їздили в депутацию до цїсаря зі скаргою — за вибори! Тому нема що дивувати ся.

Конституцийна управа дісталась народам Австриї, між ними і нам, але коли вона супроти иньших народів була лиш доконечним виразом їх культурної і економічної сили і *мусїла* їм дістатись, то сила культурна і економічна руского народу ще і нинї дасть ся скорше порівнати до сили тої дитини, що єї ще треба за руки вести, аби не спіткнула ся і не упала, нїж до того мужа, що о *власних* силах уміє ходити і *уміє в кождім випадку сам собі раду дати*, ба ще і другого повести. Конституцийна управа *вимагає* співудїлу, працї, енерґії і иніциятиви в справах публичних, вона не знає патріярхальної опіки, а єсть єї заперечевем, а ми все ще домагаємся ся опіки, — працї, енерґії і иніциятиви не виявляючи. Яка у нас иніциятива, яка енерґія і праця в справах публичних, подивіть ся лише по радах громадских, а просто перелякаєте ся; а прецїнь в тих радах засїдає і наша інтеллїґенция! У нас треба отже що йно будити интерес до житя державного, треба що йно виховувати нарід так, аби він в тім напрямі виявляв хосенну дїяльність, а такими річами доси у нас дуже мало хто займав ся.

Розтрясаючи оттак подрібно думки і учинки нашої інтеллїґенциї, попадаємо по-мало на тоті ріжниці, які людий, зрештою щирих для справи народної, розлучили і зробили противниками. Не опортунїзм одних а опозиция других становить істотну ріжницю, се лиш вираз правдивих ріжниць, які лежать в осудї теперішного нашого положеня і в поглядах на те, яким чином нарід з того положеня вивести. „Уїд признає потребу добивати ся розширеня автономії і економічного добробиту руского народу в Австро-Угорщинї через *розширене політичних прав і свобід* взагалї і прав демосу спеціяльно“ — кажуть радикали. Правда, як се гарно сказано? Хто-б собі того не бажав! А прецїнь я — навіть мене за сесе обскурантом, ретроградом, поклонником рабства і власти і т. д. — не годен так без обиняків під тою тезою поклясти своє імя. Чому? Вже тота конституция, яка є, була для нашого народу, що зовсїм ще не доріс був до неї, а завсїгди ще потребував прихильної і жичливої опіки, простим нещастєм. Вона єго сили не скріпила, а руйнувала. По 30-ти роках конституцийного житя наш нарід не навчив ся ще тягнути користи з конституциї. Розширене політичних прав — очивидно не самого руского народу, але і всїх других, і проворнїйших єго сусїдів — могло-б єго добити, бо тоті розширеня права і свободи *за нею* використував би єго проворнїйший сусїд на свій хосен а на *єго* згубу далеко в більшій мірі, як се тепер дїє ся, де з прав конституцийних Русинів за Русинів тягнуть користи другі. Ми отже замість слів „через розширене політичних прав і свобід...“ поклали-б: через *визискане* аж до послїдної краплї *перш усього тих прав політичних і свобід взагалї, які дає теперішна конституция...*“, а що йно відтак, відтак... Отсе був би поступ природний. В розвитку народу скоків нема! Годї хотьби і з найбільшим розбігом перескочити величезну пропасть. Не маючи відповідної економічної і культурної сили, ми в часах, де все на тій силї опирає ся, дуже легко попали-б в рабство, з якого не було-б вже виходу.

Виходить отже тота ріжниця, що одні відбивши ся від землї бувають задалеко під облаки, вливаючи ся в гарні ідеали, другі ходять пішки по землї, не відриваючи очий від дїйсности; одні теоретики-ідеалїсти, другі реалїсти. І одно і друге не дає патенту на патріота анї на зрадника. Ріжниця є, та не така, щоб задля неї обкидувати себе болотом. Хто щиро відносить ся до справи народної і єї одну має перед очима, той певно не кине каменем на другого, у котрого так само на кождім кроцї проявляє ся щирість, хоть би той другий не годив ся на єго теоретичні виводи. Та така теория для свого переведеня потребує не слів, а дїйсної працї, а при працї, при дїйсній працї, думаю, могли-б всї Русини стрінути ся.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 18-го вічня 1896.

Іменованє. Фінансовий комісар Йосиф Бідер іменований фінансовим інспектором в Чернівцях.

„Підгірска Рада“ в Стрию скликує своїх членів на загальні збори на день 23-го с. м. в сали „під Чорним Орлом“. В програму зборів входить між иньшим обговорене дїяльности галицкого сойму і ради державної та політичного положеня Русинів, і справи подгаєцкі.

Народне віче має відбути ся в недїлю, дня 19-го с. м., в Кривчу, перемиского повіту, з слїдуючою програмою: взаїмн громадский, закон повітовий, справа голосованя, катастер ґрунтовий, право презентациї, постепенний податок і реформа Сойму.

В память Тараса Шевченка устроюють сегодня ученики VII-ої кл. ґімназиї в Збаражи музикально-декламацийний вечерок.

Вибори до ради міста Львова. Комісия скрутацийна скінчила передвчера в полудне свої роботи і обчислила голоси віддані при виборах. Вислїд виборів вийшов такий, що вибрано 92 радних, а 8 треба буде ще вибрати при тїснїйшім виборі. Голосованє відбуде ся в той спосіб, що виборцї будуть голосувати на 16 кандидатів, котрі одержали найбільше число голосів.

Кари за депутацию до цїсаря. Як ми про ту велику депутацию селян до Відня писали, то читателям взяли віщо. Ми не вірили в єї успіх і — як показує ся тепер — усяку з неї справдї вели, а як є нинї, то такий неудачний, що зовсїм не дорівнує великим коштам депутациї. На ті кошти збирали ся складки поміж Русинами, а за збиранє складок старости почали накладати кари на тих, що збирали. І так в сокальскім повітї ті кари виносять 175 зр.: тим поводом, що збирав складки, засуджено на 25 зр. кари. В тернопільскім старостві ті кари виносять 155 зр., бо староста Западский наложив на одного сьвященика 50 зр. кари, на селян же по 25 і по 10 зр. Засуджені вносили рекурс у найвисше намістництво. З них один селянин в Сокальщинї одержав вже затверджене засуду старостви, отже мусить заплатити 25 зр. кари за збиранє

зле і розбігалось тревожно по всїх єго кутах, не знаходячи.

„Зрубати!“ Оно перебило в шерстяне. З того повстав стрівожений шепіт, зітхаю, врешті відняв ся шум, немов від вихру, наповнив далеко-широко воздух як шум моря, що аж ставало лячно, збив ся аж від хмари, а на остатку затумиліла буря.

Небо затьмило ся грізно-чорною барвою, а відтак почала ся она, гірша буря.

Тяжкі краплї дощу стали падати.

Зразу поодинокі і такі тяжкі, що листя під їх ударами задрожали і заплеснїли; відтак густїйші, а врешті сьвісним течіями.

Блискавиці дістали в смереки, розколювали без милосердя найкрасші пнї, а грім пробував розважувати гори. З таким доскотом і гуком потрясли ними, немов-б хотів їх присипувати, виступити зовсїм із свого непохитного супокою. Здавалось, що горами котились великанські кулї, викинуті від часу до часу залїзисто-миготячими блискавицями...

Вітер утихав і дощ падав без упину. Голосно і хлипаючи падав він.

. . . . . .

В дві стемнїло.

Нерухомо, з хлержавим віддихом стояли старі дерева, прислухуючись сїй зміні, а тимчасом молоді похитували ся з легка нетутешно. З кущів, що росли на краю лїса, капали сильно великі краплї дощу в мох, а розігрантий ся потік в долинї мотав ся брудно-волтрабними вилями по каміню в перед, голосно шепчучись, і волочачи все з собою: пнїти, нетруги, сухе гилє, тут і там зірвані кусні землї — мчав ся в незнім не гамованій, бездумній, своїм нетоли не виданій розпуці.

. . . . . .

Одного хмарного порыву почала ся битва. В зумній долинї збудованою желїзною лопатою, котрої нинї немов грібні гнї вили ся поволїнно по скалах потока, що коло них біг, прибув тягарний потяг.

Ворожий сих, пронизуючий, проникливий свист оповістив єго приїзд.

Недалеко кінця тої желїзної дороги стояв він, сонучи та витягаючи дуло чорні перетемі диму в гору.

Прийшо ворота.

Він висїв.

З грубим обличем, в волосатій, замашній одежі, З невпворотними, від тяжкої працї майже невуглеко великими руками; узброєний лискучими топорами, тяжкими желїзними лопатами — сам собою зовсїм великий між них — такий прибув він.

Одна орда, що сидїла великою на стрілкій скалї і приглядала ся тому всему з нетямним зірком, розмахнув нараз широко своїми зрадами, хтось нїмо уражено і дивно, і збив ся в гору. Бружав довго, немов глубоко зворушений, над тою, оказиною, відтак спустив ся блискавицею, як би до нагаї внутрішний приказ, в своїм напрямі в долину, задержав ся тут на хвилинї, підняв ся знову в гору, сим разом вже підняв повільною летом і знов в синих хмарах, мов як він прийшов... Несказаний сум розлїв ся горами, якийсь передсмертний настрій.

Все ждало, дерева не хвилали ся. Найстарші стояли уоружені в гордість і недоступність і не вірили, щоб який напад був можливий. Адже стояли тут тілько років — віки стоїть! бачили, як багато умирало і виростало, пережили чи одну весну, одну зиму; бачили так часто всїх сонць прекрасного золотого сонячного сонця, в котрого жарко-червоним сьвітлї розкіш хупали ся, а в-чем они їх благословляли; опирали ся чи одному вихрови, — а тепер мали би надати вилою смертию, як їх предки, що виявились самі від старости або від блискавиць?

Сьміхи!...

Але они не хотїли сьміятись; не хотїли навіть найдовшим пнем показати свое зуб... Лише молоді... Коли-б лиш молоді не хотїли ся так легко!

Почав ся напад.

З диким тріщи „гурра“ почали єго насїдати. Они кидали ся з нетямною дружностию на вершку гору; один хотїв другого випередити, немов-б се мало бути геройским вчинком на віки

складки на депутацию. Коли сї вісти *Дньа* і *Голосу* правдиві — а не маємо причини їм не вірити — то треба сказати, що таке поступоване старостів мусить огірчувати кардинала, а се в нїчім інтересї не єсть потрібне. Невдоволене і недовіре в той спосіб певно не усуне ся і галицке намістництво лучше зробило би, як би заборонило старостам накладати такі кари. Бо хоч з депутациї хісна мало, все-ж таки була она обапом довіра до цїсаря, а того довіра нїкому підкопувати не вільно.

Примір для руских женщин. Дня 12-го с. м. відбули ся загальні збори волоского товариства жіночого в Чернівцях. З справоздання уступившого видїлу виймаємо сї цікаві дати: Членів має товариство 323; в послїднім роцї уділило оно 1.646 зр. запомоги біднім дїтям; в дївочім інститутї товариства учило ся 31 дївчат, між ним 26 безплатно, а 5 по 5 зр. місячно. Доходів було 8.101 зр. 84 кр., а розходів 5.090 зр. 58 кр. Так дбають Румуни про свої дївчата, аби їх виховувати в румуньскім *дусї*, а у нас чи тілько робить ся?... Волохів на Буковинї всего чверть мілїона, а Русинів в Галичинї і Буковинї тринайцять разів більше! До нового комітету Societatea Doamnelor române вибрані п. Софія Залозецка, жена Русина-лїкаря і п. Олена Волян, жена руского посла Волянна, обі з роду Волошки. Так то жінки Русинів свій обовязок супротив свого роду знають, а чоловіки дуже часто єго забувають; навіть до руских товариств не належать!

В приступі божевільства убив в селї Ближнім коло Бжозова селянин Мартин Хенць сокирою свою тещу і троє своїх дїтий, а свою жінку тяжко ранив, так що нема надії, сї удержати при житю.

Умер в арештї — з голоду! До арешту в Сарбургу замкнули були дня 6-го с. м. за піяньство музиканта. Полїциянт, котрий мав надзір над ним, забув на него цїлковито і так за вісїм день найдено музиканта умерлого в арештї. Лїкарі орекли, що смерть наступила від голоду. Забудьковатого полїциянта арештовано.

За торговлю дївчатами арештовано тепер у Відни Фільмона Залеського, котрий перед кількома дїтами поповнив голїсну дефраудацию на віденській почтї. Залеский приїхав тепер до Відня з Одеси, де — як значатку говорив — мав готель і до того готелю найняв дївчата за служницї. Ти все показало ся невправдою і до неї вже признав ся Залеский.

По американьски. 75 годин радити в парляментї — годні хиба тілько Американцї! В канадийскім парляментї прийшла на чергу розправа над законом шкільним. Засїдане почало ся в понедїлок о 3-ій год. по полудни, а тревало до 6-ої год. вечерня в четвер. Бесїдники правили про річи, що не мають нїякої звязи зі справою: відчитували з дневників довгі статї про шкільництво в Анґлїї; один посол відчитав навіть кілька глав з біблїї і розводив ся широко над ними. — Не згадують лише нїчого о тім, як посли засповоювали свої потреби: отже треба було і їсти і спати: як же відбули ся без перерви засїданя?

Дарований пес. Перед кількома днями зажартовано собі з одного віденьского музика в той спосіб: Єго товариші повістили в часописах оповістку, що у него єсть пес, котрого він хоче дарувати. Час, коли можна по пса зголошувати ся, був в оповістцї назначений на ті години, як музик сидїв дома. Утомлений музик, прийшовши до дому, хотїв як раз положити ся, аби виночити, коли роздав ся голос дзвінка і до комнати увійшла стара бабуся та питає, чи тут мешкає такий а такий пан, що має пса до дарованя. Зачудований музика відповів, що тут певне мусить бути якась похибка, але бабуся витягнула з кишенї ґазету і показала єму. В ґазетї стояла як найдокладнїйша єго адреса. За одну годину зголосило ся кільканайцять осіб за псом. Обурений музика, що не мав ні хвильки спокою, не міг собі инакше порадити, лише мусїв на дверях прилїпити картку з написом: „Мій бокс вже проданий!“ Картка помогла і більше нїхто не дзвонив до дверий. Але на другий день тота сама приємність. В означений час відозвав ся дзвінок і до комнати увійшов якийсь чоловік з ґазетою в руках в котрій стояло, що музик хоче купити пса „дога“. Він зараз дорозумів ся, що то має значити і наученний досьвідом прилїпив зараз картку з написом, що вже дога купив. Від того часу дивить ся він недовірчиво на кождого свого товариша і безустанно старає ся вивнати того, що так з него зажартував.

Конкурси розписані у книжницкім повітї на посади одного учителя і одного мол. учителя у Вашківцях з руською, нїмецкою і польською мовою викладовою; двох мол. учителїв в Русиї Банкові з руською мовою викладовою; подання треба до 25-го мая с. р.

Наука, штука і лїтература.

Повістки і ескіси з українського житя А. Кримського. Під доглядом М. Павлика. Цїна 60 кр. Львів і Коломия. 1895 р.

Лучає ся иноді, що читач богато дав би за те, коли-б міг перед собою узріти автора та стиснути по приятельски ту руку, що подарувала нам щедрий єдиновечний дар. Таких авторів є дуже мало по всїх лїтературах. От хотьби в сусїдній російскій лїтературі (котра більше нїж иньші нас обходить, бо частїйше нїж иньші має безпосередне значінє для України): отже тут Гоголь, Салтиков-Щедрін, Турґенєв... безперечно належать до сего роздїлу народних любимцїв. Они-ж бо й були громадскими дїячами, апостолами моралї в громадї і в родинї.

Особливо Салтикова-Щедріна „Губернскіе очерки“, (що вийшли ще в 50-тих роках) приглядують ся живо, коли читаєте „Повістки і ескіси“ д. Кримського. Можна би навіть сказати, що сї послїдні є рідними братами перших. Від нових „губернскихъ очерковъ“, що виросли на великорускій половинї російскої держави, невне давало ся чути питанє: а як же она виглядає на Украинї, та російска культура? Тому то з „повістов і ескізів“, виключивши національний український кольорит, повіває особливе російске повітре, властиве виключно країнам тої сторони. Се, до річи сказати, тут стало ся так само, як з иньшого боку на збірнику п. Франка. „В ночі чола“ лежить печатка галицкої польско-жидівскої культури, котра знов є хоч і поривним зеркалом сучасного західно-европейского культурного житя.

В девятьох нарисах і повістках кинув п. Кримський цїлий снп ярких промінїв на сучасні українські відносини. А що поодинокі оповіданя мали становити один великий роман, то типи в них досить собі свої і вражінє не роздробляє ся. Надзвичайно зацікавлені зараз на вступі, ідемо ми від одного оповіданя до другого за „новими повітами“, що всюди веснаний дегіт навіщують і оживлають понуту сном „велику руїну“. Щось чудне діє ся. То тут то там весняні сьвіжі щепи виростають із громади молоді, нервові, горячі „нові люди“: українофіли, народники, прихильники ближніх (альтруїсти), а поперед усего вороги поганої традициї, брехуньства, примусу і неволї родинної та громадскої.

Як батько впиває ся в душевне житє сина-малолїтка і виклинає в нїм ненависть до себе та робить з него матеріял на „нігілїста“; як ще „антисемітизм“ на жалкого жида-вінника, гриха-ю жебрака; як жінка не хоче зносити тиранства свого чоловіка; як син-демократ не може погодити ся з низкопоклонським поведенєм мами-мінзини супротив панів та урядників; як молодий інтелїґент старає ся переводити свої не цїлком ясні ідеали в дїло та які при тому лучають ся непорозуміня або й нещастя; як нарешті осьвічена людина попадає в сумнїв й здезперованє; про се все оповідає д. Кримський в обійнистій книжцї (332 сторони). Крім того в збірнику принятий є вариант з щоденника п. з. psychopathia nationalis. Тутки ми бачимо величезну силу українського родолюбства, доведеного через несприятливі обставини до крайности, до надзвичайної, майже хоробливої любови всего, що українське, а з другого боку до ненависти того, що чуже і лежить як тяжкий камінь завали для національного розвою народу.

Повісти і ескіси належать певне до тих письменьских творів, котрі посувають суспільність наперед. Се є критичні образки з житя, схоплені дуже влучно, оброблені по майстерски, писані немов огнем, а не пером, а при тім вільні від разючої умшевности.

Мова в сих оповіданях, не треба й казати, прегарна. А. Кримський відомий яко знавець українсько-руської мови, а при тому щедро обдарований П. В однім оповіданю ж, автор тримав ся зі всею точностию мови й нарічя Київщини. Тут знов можна переконати ся, як дуже єдинова, можна великої географічної далечини, мова в надвіпрянських степах і примірем над горішнім Дністром.

Се нова книжка представляє з кождого боку важний набуток лїтератури. Надїємо ся отже, що ще почуємо дещо про неї із сторони дослїдчених критиків.

Т. Т.

житє, бути тим, котрого рука приложила перша сокиру до пралїса. Та ба! они натрапали на опір. Обманчивий, брунатно-зелений мох піддавав ся під їх грабіжливими руками і они ховали ся в долину. Крізь мокрета земля роздроблювалась під їх ногами і они ранили собі руки, хапаючись єго небудь, щоб не ринути в яму. З кипящого при корінї вогкого мху шіпіли уникаючі сьвітла гидкі комахи і розбігали ся їм по руках.

Коли розлочені до борби, кинули ся на шесть спорохнявіло дерево на землї, щоб єго скотити в безодню і їм удало ся єго лиш легко захолебати, — вивинула ся з-під него сполошено гадюка і розмачало ся на них. Деяких наємників, що мали лиш легке обуває, покусала.

Колючі кущі дикої ружі, котрої галузє вибуйно зелеными рілями дуковато, сплетені з другими корчами і перерізаними бляшками, поломи і тернєм, стояли мов непроходимі стїни. Буйна ясно-зелена папороть розкинула ся нахаркнуто в своїй росяній красї вперти і вздовж, а тлоїті гриби червоної краски вокалували ся на сьвіт і звертали на себе увагу. Молоді ялинки стояли так густо, простягали так відпорно галузє від себе, що дальший хід був майже неможливий. Они колали в лице, рвали волосє, і чіпали ся широко одежі.

Неоремні горбаті пнуги почіпляли від дерева до дерева сїти, котрі укладали ся незвичним серпанком на очи, а журавлиска, збудовані з сухої червоної частини сосновоі, підносили ся з землї гладкими горбками, і нога зсувалась по них немов по скованих боньках.

Але они йшли ся сизоміць вперед.

Глубоко в лїсї і до вже земля розстелювала ся рівнинов — заблисло против них з темно-зеленого тла лїса щось блискуче. Оно було обведене розлогими сосонами, з котрих звисав серпанковато сонний біло-сивий мох майже до землї, буйними кругловистими багновими рослинами, і широкою тростиною.

Се було морске око.

Неначе зеркало, берегами прибиваючим богатством зелени, лежало оно тут нерухомо, сонливо, з погідною, гладенько поверхнею, безгранично, мов вічне зеркало склепіння і вершків дерев — кусень нетиканої краси.

Сїрсно на нїм, і на половині в водї лежала сосна. Місцями мохом обросла, становила кладку для дезовинних лїсних звірів і була місцем, де вигрівали ся вужіки і стрекозки.

Ті стрекозки кружали мелькотливо над водою в блискавичній гульбі, від часу до часу дотикаючись скавіляно прозоро-синими крилцями лискучої поверхні.

. . . . . .

(Дальше буде.)

Телеґрами „Буковини“.

З дня 18-го квітня 1896 року.

Відень. *(З ради державної.)* Палата послів приняла на вчерашнім засіданю без зміни решту параґрафів закону о пенсиях урядників враз з внесенем пос. Конна що-до права вдовиці на пенсию, коли її чоловік умре в наслідок самоубійства. Міністер фінансів Білиньский заявив, що правительство ще застановить ся над тим, чи має ухвалений закон предложити цісареви до санкциї, бо §. 5 здає ся в принятій формі неможливим.

Відень. Архикнязь Карол Людвик вернув вчера вечером з радиною з своєї подорожи на полудне.

Відень. При сегодішнім виборі віденьского бурмістра були присутні всі 138 радні; бурмістром вибрано 93 голосами д-ра Люеґера, а 42 ліберали віддали свої голоси на 6. бурмістра Ґрібля. Зібрана в великім числі публика приняла результат вибору окликами в честь Люеґера.

Берлин. Німецкий цісар іменував архикнязя Оттона шефом 11-го полку гузарів у Вестфалеи.

Берлин. Рада державна приняла проект закону о поборюваню нечестної конкуренциї.

ОСВІН ФЛЕК

в Чернівцях при ул. ратушевій

продає

МАШИНИ ДО ШИТЯ

ручні по 20—50 зр., а ніжні по 35—75 зр.

Окрім того поручає

пневматичні біциклі

по цінї 80—350 зр.,

перевоще всякі заведенє телеґрафів, телефонів і всякі поправки в сих річах.

(Чер. і вел. 2—12).

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За кожде слово платить ся 1 кр.

Важне для всїх!

Хто із Вп. Читателїв хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу ґазету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно буковинське місто має дві великі огневі сикавки на продаж. Цїна дуже низька.

Всї прибори до роблення солоних уліїв є на продаж. Цїна дуже низька.

Млин кінний з французскими камінями і з всїми найлїпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Цїна дуже приступна.

Фортепян старий на продаж в Чернівцях. Цїна 30 зр.

Книга адрес для купців. Містить $1\frac{1}{2}$ міліона всїляких адрес. Замісто 14 зр. лише 2 зр. 50 кр.

Візок для одного коня з двома лиштами, плетеним кошем, мягким сиденєм, ще мало уживаний, і тори є на продаж. Цїна дуже приступна.

Американьский будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 5 кр.

Зеґарок стїнний з вагою, що лише йде а не бє, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 кр., а такий, що бє і будить, 1 зр. 90 кр.

Французскі зеґарки стїнні накручують ся раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 60 кр.

Цїни сих зеґарків суть фабричні для перепродажи. Менше як тузин (12) не висилає ся.

Ножики кишеньові з 2-ма і 3-ма вістрами, 6 тузинів (82 штук) 7 зр. 20 кр. Меньше як 6 тузинів не висилає ся.

Машина до шитя употреблена, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ратами сплачувати.

Машина до плетеня панчіх і рукавиць, употреблена 25 зр. За помочію сеї машини можна деннo 8 пар панчіх сплести і то о много красше, як руками.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати ріжних річий: 12 ножів стальових, 12 вилок, 12 ложок (британїя), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хлїба, 6 ножиць стальових, 6 ножиків кишеньових, 2 коцлї (британїя).

100 великих сьв. образів в красках з руськими підписами 5 зр. Близько 40 штук таких образів (кождий инший) висилає фабрика на взір за 2 зр. Такі образи продають перепродавці по 15 до 20 кр.

Про сї оголошеня (1—13) дає близші відомости Адміністрация „Добрих Рад“ в Розгінї п. к. Скнїгура.

На кожде замовленє треба прислати почтову марку за 5 кр.

Поручаємо гостинницю Метрополь Лерхенвельда в Чернівцях при улици Ратушевій.

Віктор Тірін з Відня, Praterstrasse 11, поручає вин. Публиці свою новоотворену філіялї складом одежі в Чернівцях при улици Ратушевій ч. 7. Цїни як найнизші! 8—12.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодата Галїна, сторін 110, вісїмки, цїна 30 кр., з пересиланю 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ки, цїна 10 кр., з пересиланю 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересиланю.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втираню:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр. можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто від назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і принимати з осторожностию дешо надіяки зі знаком охоронним „Котвиця“, бо дехто ті продають.

Аптика Ріхтера від святого Леона у Празї.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

ДР. ПЕТРО ІССЕЧЕСКУЛ,

ц. к. нотар

в Чернівцях

переніс свою канцелярию з головної улиці до власного дому при

ул. палати красвої

(Landhausgasse) **16.** (1—3)

Хто хоче

мати красні, добрі і дешеві фотоґрафії, най буде ласкав удати ся до мене!

Фотоґрафую що дня від 7-ої год. від рана до заходу сонця.

За 6 штук беру лише 1 зр.

З поважанєм

Е. РІХТЕР,

5—12. фотоґраф в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 18.

Літературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редиґовану Олександром Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і єдиноє руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скоп, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а дотеперка виплачено з перших Товариствами контрасекурацийними подвоєно. **„Днїстров“** можуть обезпечувати і виплачувати і **взаїмні суми.**

Подїли „Днїстра“ приймає банк кредитний у Львові при риночках Іванчових.

На житє можна обезпечити ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** розбивкий **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкористнїйші услови і видає подїли і хліба в ручки кожд.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженим поручаєм, приймає від своїх членів і тутешних лиць **вкладки** до перемінї **по 5** процент. Товариство обмежує Уліїв по 50 корон. Позички уділяють ся лише властителям реальностей, більших від тягарів, за третину, дома часть. З позичок відтягає ся десятина на уліїв.

Згоняєнє о уліїв **вгнаці** в можливостях, до „Днїстер“ не є заступлений, прибиваєть ся.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучкевича.

Ч. 78. Чернівцї, вівторок дня 9. (21.) квітня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Гороніца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошення приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Для вдів по сьвящениках.

(Промова пос. Олександра Барвіньского, виголошена в Палатї послїля дня 15-го с. м. при дискусиї над проектом закона о пенсиях цивільних урядників і слуг державних).

Висока Палато! По основних виводах моїх передбесїдників обмежу ся лиш на короткі замітки. Предложенем проекту закона о пенсиях цивільних урядників державних, учителїв державних, слуг, як також вдовиць і сиріт по них, відповіло правительство довгу ожиданому бажаню і тим приложило руки до того, щоби на будуче судьбу вдовиць і сиріт по урядниках забезпечити, тисячам урядників, учителїв і слуг державних за їх вірну і ревну службу дати виглядя на лїпшу будучність і зарадити теперішній кривдї.

Предложене правительства вийшло хлопоти з вдовиченем вілий стан урядничий. Правительству належить ся щира подяка за то, що оно вислухало висказуваних нераз у всїляких кругах урядничих і в товариствах та вічах урядничих справедливих жадань і предложило управильнене пенсий, відповідаюче нинїшним відносинам часу.

Що правда, предложений проект закона містить в собі не одно покривдженє, котре правительство, як єму здавало ся, не могло усунути з огляду на фінанси. Передовсїм потерпіли від проекту правительства тяжко вдовиці і сироти по урядниках державних, котрі вже побирають пенсиї, бо що-до них закон сей не має дїлаючої взад сили, і потреба більше як пять мілїонів риньских, щоби сим вдовицям і сиротам забезпечити добродїйства сего нового закона.

Треба длятого з признанем зазначити, що комісия буджетова в рамках того, що дасть ся осягнути, полїпшила побори пенсийні бодай 25-процентовим підвисшенем для вдовиць, котрі вже побирають пенсию, і що правительство на єю постанову пристало.

Однакож обтяженє скарбу державного було би дуже мале, коли-б признано побори після теперішного управильненя також і тим особам, котрі в часї від предложеня сего закона як до сего правительности поводили або осиротїли. Неможливо собі то порушити і просити п. к. правительство, заробити для таких вдовиць і сиріт в дорозї ласки побори після нового управильненя пенсий.

Крім того було би також конечним зробити пільгу в дотеперішних законних постановах, після котрих лиш вдовиї з четверо дїтьми дістають додатки на виховане, в котрій то справі комісия буджетова не поставила нїякого внесеня з браку потрібного матеріялу, після котрого могла би була бодай в приближеню обчислити потрібну на видаток суму.

Значна кривда містить ся в постановах §. 10 проекту закона, після котрого пенсийні побори вдовиць і сиріт по урядниках померших на пенсиї, не сьміють переходити нормального пенсийного побору мужа взглядно отця. Длятого справедливо підносить ся в пропамятнім письмі „товариства австрийских урядників державних“, що тим нимір пенсий для сих вдовиць і сиріт зроблено зависимим від часу служби померлого і що припадкова подїя, що якийсь урядник, по котрім має ся право до пенсиї, помер в стані спочинку, стаєсь причиною неоднакового з кимсь поступованя; се обмеженє дотикає як-раз найбіднїйших урядників найнизших клас рангів, в котрих пенсиї мужчин при передчасним спенсіонованю суть найменші, що зі взгляду на установлений в сїм законї для всїх урядників обовязок, причиняти ся однаково до пенсий, не єсть оправданим. Було би длятого зовсїм справедливо, щоби §. 10, котрий задля дуже рідкого передчасного пенсіонованя австрийских урядників державних і лиш споpадично прийде ся уживати, зовсїм вичерпано.

Згадане товариство урядників державних вказує також зовсїм слушно на то,

---

БИТВА.

Нарис з природи

Ольги Кобилянської.

(Дальше).

— Гурра!

Ще задрожав.

— Тут дїс займемо!

Розлиг ся відгомін: „дай-мо-мо!“

— Тут ударити!

Проникливий окрик жаху пронїс ся: „ударити!“ Топори заблисли в півсвітлї, і немаче один удар пішов гук дїсом...

Лявина затріщала ся незадовго пташинята і — по раз перший відбились в нерухомій поверхни морского оса пишні з'яниєв, на пишні дерев і скалїнє.

. . . . . .

Вперед мавзолї.

Многонадійних звірево.

Тих, що були однакового зросту, однаково здорові і струнні, стато і обдерто з зелений одежі. Коли їх по обох кінцях однаково стинено, зложено з них в кущій далині межи горами і майже поверх потока — дорогу. Там, де жолїзні дерева не могли далше повести, кусїли они службу робити.

Один день укладали тїсно біля другого. Таким чином робили дорогу для прочих трупів. Она тягнула ся тонко в кругах межи двоєм пасмами гір і сумно було на ню подивати ся. По тій дорозї мали відтак перевозити столїтних великанів.

Коли їх уставлювано рядом на земли, дїставали в голову і в ноги удари сокирами, щоб приставали рівно один до другого і були мостом на землї. З них витїкала кров. Потік, що біг бавльно них, втиснувсь під них, витїкав дагідно зпоміж них, обмивав їх і забирав їх кров з собою. Місцями, де сонцем прямо грало з его верхами, уєдала ся она на его камінє і заграсила его на всї пасм темно-пурпурною барвою...

. . . . . .

Поки пасмини упорались з тим всїм, пройшов довгий час і вони самі майже здичїли. Не сходили нїколи в лоси, і не стрічали ся майже нїколи з жінками. Свою одежу измочили в дехтї, а борода і волосє виросли в них довгі і надали їм дикий вигляд.

Жолїзницю дїставали що тиждня харч і що потребували до житя, а перед нахром і студенею хоронили їх колиби, сплетені з обтятих соснових галузий, що лежали в окрутї з великим надостатку.

З дерев полїрані вони, пересїкнені жилами, що сунули на сонце немов зелїзні брунатні знитки пляну — завалювано вечером по лївій і правій стороні на вершинах, і они налагоджували чергованя жолїзних клинами, що тесло жилки найнятїя.

Так приборали ся они до бою з столїтними.

Вреншті прийшла черга і на них.

Ніч перед тим... се була сьвітлим уявна ніч... місяць збільшив ся в великий мятово-червоний круг.

В тишині, що зростала ся з темнотою, здавали ся гори з своїми темними безмежними лїсами пристановищем для стоїчного спокою. Місячне сьвітло провизало ніжно-синяві нічні мрали, розсьвічувало дзеркальну і немаче уділяло ся верхам дерев, що стояли на найвисших шпилях гір. Дерева змінили ся в его сьвітлї і, здавало ся, в нїм розплили ся...

Деякі попростягали свої стрійні рамена нагорю до небес, нїби о що благали.

Лиш деякі?

Скілько їх тут було — а їх було так богато, що нїхто не був в силї їх счислити — то всї витяжились в гору і благали о житє! Навіть воздух був повний того бажаня! Він цих сиротою о „ще більше“ і здавав ся віддихом тисячок і тисячок істот, жадних житя.

Самий вітер, що розходив ся з глубини лїса, нагадував уповолну роскіш, саму пригарну повну зрілість, та подивив і тих з собою, що стояли двоє в непорочно скритім дожиданю, зберігаючи бажане житя повною мірою як сокровищну тайну.

Напоротив заговорили пророчим шелестом: чашки найсвященнїйших цьвітів розвинули ся в виліченні цьвіти. Обава, що они могли би завтра перестати житя, збудила в них жадане показати ся в послїдний раз один другому в новій красї. Завтра може будуть уже потоптані, їх корони поломані і позбавлені листя. Завтра може не

що порушену на вічу урядників 1889 р. уплату удїлів пенсийних зі сторони урядників, перенятy також і до проєкту правительства, не переведено раціонально та вимірена за високо, тим більше, що урядник крім сеї уплати буде ще мусїв платити таксу службову задля єго претенсиї до пенсиї.

В пропамятнім письмі віча урядників державних предкладали ся удїли для доповненя фонду пенсийного проґресивного і після того, як хто буде в силї платити, та якої пенсиї може сподївати ся; тимчасом отсей проєкт закона накладає на всїх урядників однаковий удїл по три процент. Та постанова обтяжила би урядників занадто таксою службовою і трипроцентовими удїлами на пенсию, підчас коли скарб державний мав би покривати лиш дуже малий удїл всего запотребованя у висотї 17 процент. Треба би длятого конче бажати, і було би то зовсїм слушно і справедливо, щоби удїл пенсийний був установлений після проєктованого в пропамятнім письмі віча урядників з 1889 р. проґресивного виміру у висотї півтора процента в XI. і X. клясї ранги аж до 3 проц. в II. і I. клясї ранги.

(Конець буде.)

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 20-го липня 1896.

Відповідь. В *Дїлї* з 18-го с. м. находимо на вступі „заяву з Буковини", в котрій „один зміж черновецких Русинів", а як *Дїло* додає, „знаний Русин-народовець", закидує *Буковинї* клевету. Шкода, що той знаний народовець не підписав ся повним іменем, а то справдї може ми й не знаємо, що ту між собою маємо якогось геніального полїтика, розумнїйшого за всїх. Ми в статї „Говори до гори" написали, що „ми тут громадою радили над тими статями („Полїтика реальна", а противними збуваємо раду черновецкої громади незчасом". Отже на се „знаний народовець" пише в *Дїлї*, що черновецка громада „низькими ідеалами" *Буковини* не одушевляє ся, а над статями нашими „думає" пять чи шість людий. „Ті люди — пише він — творять самі собою комітет редакцийний, котрий свої наради старанно укриває від сьвітла денного і не допускає нїкого з громади черновецкої, хто би міг єму противорічити. (Видумка! — *Ред.*)

По друге: Громада черновецка, що складає ся з інтелїґенциї і міщаньства, а також загал Русинів буковиньских — не дали нїгде і нїколи повномочія (!) видавати *Буковину* на теперішний єї лад — бо їх навіть не питано о се. Противно — є певність, що воля народу, коли-б мала нагоду обявити ся на вічу, осудила би провідні ідеї і поступованє *Буковини* як найстрожше.

По третє: Прибиранє фірми товариства „Руска Рада" є мляве і нїчо не значуче. Велика більшість інтелїґенциї і цїлий нарід — з дуже малими виїмками — не беруть участи в тім товаристві.

Такими чином наведені повисше слова *Буковини* є лжні і можуть лиш обламутити земляків мало знаючих або й цїлком не знаючих відносини черновецкої громади." До сеї заяви додало *Дїло* кілька уваг, мічих не замітних.

На се, розуміє ся, і ми мусимо дати від себе заяву. Заявляємо отже, що коли *Дїло* разом зі своїм дописувателем бажає дурити себе, що і в Чернівцях і на Буковинї суть такі самі опозиціонїсти, як в Галичинї, а спеціяльно в редакциї *Дїла*, то єму з того самодурства нїчо не прийде, а ми лиш маємо з того потїху. Галичани все мало займали ся Буковиною, мало знають про ню, і хто з них що й тепер каже, що наша полїтика навіть ту на Буковинї не відповідає, той дає доказ крайного незнаня наших буковиньских обставин. Ми о тих обставинах писали нераз і повтарати тепер не думаємо. Кого не переконали наші статї, коли єму дурити себе і других.

Звістна річ, статий в *Буковинї*, котра щодня виходить, не може укладати вся громада, але дописуватель *Дїла*, коли бував вечерами в Народнім Домі в Чернівцях, нїт дуже часто чути, як перед другим приходимо відчитувати ся і повиходити ся більше разів сотки, то єсть кождому забирати слово та казати свою думу. Але знана річ, з такими думами, яку висказує дописуватель, він анї разу не виступив; ми єго нїколи не чули і тому підозріваємо, що те все містифікация або витвір збаламученого, збулїлого при горівцї студента.

Прихильність Буковинцїв що-до нашої газети проявляє ся найдучше тим, що *Буковина* єсть найбільше розширеною часописию в нашім краю; як би не подобала ся, то би єї не читали. „Коли народу, коли-б мала нагоду обявити ся на вічу, осудила би провідні ідеї і поступованє *Буковини*" лише тодї, коли-б віче було зложене з самих таких людий, як дописуватель *Дїла*, а таких на щастє тут ледви кількох. Впрочім жаден „нарід" не видає ґазети, нарід має лише вибір поміж ґазетами.

Товариство „Руска Рада" справдї поки-що мляве, та не диво: громада черновецка маленька, а роботи богато, правдива сьвідомість народна істнує мало що більше десятьох лїт, анальфабетів пропорціонально більше, як в Галичинї, а кромі того є ту людиї, що знають лише писати критики по чужих часописях, а самі з патріотичної розпуки вибирають ся до Далмациї або Босни на добрі посади, бо на Руси для їх широкої вдачі за тїсно, і они, великани, не мають що тут робити. Але проте ми тут за послїдних кілька лїт розвинули ся так, як жадна рухка сторона в Галичинї. Сего факту нїхто не заперечить.

Кінчимо нашу заяву, ґратулюючи *Дїлу* до єго самодурства. Коли оно сліпе, то ще другі люди видять наше поступованє. Гірке буде колись розчарованє єго, а поки-що може „тїшити ся" погордою черновецкої громади і буковиньских Русинів разом із своїм „знаним" дописувателем...

З російского консуляту в Чернівцях. Новоіменований консул, штатский совітник Павло Вітель-Пачулїдзев приїхав вже до Чернівцїв, щоби перебрати управу місцевого російского консуляту. Дотеперішний консул в Чернівцях, штатский совітник Гераїмов, від'їзджає дня 22-го с. м. до Відня, куди він переніесений яко ґенеральний консул.

Відзначенє. Старший учитель в Колимиї, Николай Дверницкий одержав золотий хрест заслуги.

Резолюция пос. Барвіньского в справі всесий для клевиць і сьвіт по гр. кат. і православних сьвящениках відослала палата послів до буджетової комісиї, де она буде трактована разом з законом о конґрві для гр. кат. і православного духовеньства. — Інтересну промову пос. Барвіньского в сїй справі подамо на вступних місцях.

Право виборче для жінок. Сими днями була у президента міністрів гр. Бадеґого депутация жінок і вручила єму петицию, в котрій жадає ся для жінок признанє виборчого права. Гр. Бадеґі приняв депутацию дуже прихильно і заявив, що в принципі він годить ся на то жаданє і що треба би лише постарати ся о услівя для признаня виборчого права. Зрештою правительство застановить ся над сею справою.

Вироби з соломи на Буковинї. Чужі держави поставили до нашого правительства запитанє, як стоять вироби з соломи в Австриї. З

буде вже нїхто знати, що они були, і що були гарні!...

Лесна земля оживила ся сьвітлянками, що блестїли на єї темно-зеленім тлї. Немов крадуть сьвітла, в бодїч сверщкія перекликувала ся, відповідала собі і не хотїла нїяк умовкати.

Панував настрій такий, як би всї висипали з себе і безжалїсно розбудили ся їх чутя, котрі приглушувала лише глубокий сумний ночи. Сьміх самого здорового житя, змішаний з тяжкими слезами жалю, пробивав ся сильнїйше крізь все, а якась туга, загідна мов оксамітний плащ, зежала на всїм, і викликувала що раз більше бажань і любов до житя.

Чудні були пути дїла в тихий сеї ночи! Нежнїйші від музики; був то радше шепіт, що зілляв ся з мягкою темнотою ночи, а серед того шепоту з листя на листок падали краплї дощу, що зросив усе ще за сонця.

. . . . . .

Довгий, тяжкий час — і столїтнї волоцї.

Проті, необимані волити зежали умощені у власній зелени.

Пняки, що по них остали ся, і валковате, як на верх землї вибуяле корінє, стояли покалїчені з моху.

Ще зежали столїтнї на горах — одиноке воспоминанє. Обсїяні були гори їх трупами, на право і ліво. Лежали і скінно, поперек і рівно... Густо ядні коло одних, голова об голову, групами, або один верх другого, або як котре упало.

Заклекотїли ріки від пражіня скопаного ліса!

Гори, необвалені майже до наготи свого строю, котрий був зимою і лїтом, віками, нетлїнний в своїй сьвіжій красї, стояли тепер наєжрешені до небес, гнїтючись надгрим остинами полишеної одежі закрити неформні суставы.

Зраджені орли і осиротїлі яструбы пролїтали сумнїйто сюди і назад; лише коли орли від часу до часу по вороттім дїтї спочивали і наїжали своїх пера, чорні, ворожо блестячі очи ширтали чигаючо в даль, тоді яструбы сьвували ся в невільних нечутних кругах над полягами...

. . . . . .

Коли упавших стягано з їх висоти, вела ся борба на житє і смерть.

Богато вьсоних стратило житє; богато стало на віки нездатними до праці; в инших знов зежали тяжко покалїчені місцями в плах.

Велетів знаджувати!

Таких, що стояли на місци сотки років, котрих корінє зарило ся в найглубше нутро гори і тим перемішало з корінєм ріжнородних инших рослин на віки!... Знаджувати їх і не упошкодити себе, не знищити молодого нарості, і не знищити всего довкола...

Так як нїколи нетонкі журали, взирали ся насьвинки на найдоступнїйші місци, уоружені лавдухами і ярчим зиризом.

Найсьмерд отбували з них кору.

Она задала чимало праці. Ларесла сильно в тїло і ставрдла так, що сонце відскакувало від неї; аж по довгім рубаню розскакувала ся трісками і падала на множество елястичного зеленого гьлуза, котре відділене від тїла, мало висихати.

Відтак сильні руки, нагорджаючи всякими небезпечностями і перешкодами, витягли таких волоцїв. З глухими, рівночасно накладаними оспиками, що мали дедавати відгаки, а пригадували скорше окрики диких птахів, чим гармонійні людскі звуки, сьпівали наємники сю працю, підчас коли з їх чола злив ся струями піт, а з поранених рук текла кров. Пробувано на сьмоті, а і здичінє наємники їх при такій роботі тяжкою відвагою, а надія на високу нагороду запалювала в їх очах блеск побіди.

Недалеко підніжя отроблених гір, будувались на борзї з грубих балків мости. Кожде з вершини великими сьпирались на тих мостах, а підтім знов потручувані наємниками падали одні на других з глухим лоскотом на рівну землю.

Тут не зежали они довго. Великі желїзні гаки забивались їм в голову; до гаків запрягали коний, і ті волокли їх новільними кроками, з похиленою головою. Волокли дорогою, валячою з молодих дерев...

Кроваво-червоний огонь палахкотїв на тих вершках до висоти до гори, а горі-рубачі, умостивши ся вигідно серед того, знакурювали наємники, обговорювали відпорку саду по-біджених.

(Конець буде.)

відповіди нашого правительства виймаємо уступ про Буковину: „На Буковині розширені вироби з соломи виключно яко домашний промисл, і то головно в північній части краю між Дністром а Прутом (політичні повіти Кімпань і Чернівці), а по трохи також в сторожинецкім і ґурагуморскім повіті. Плетенєм соломи яко побічним ремеслом доходовим займають ся в північній части краю мужчини і женщини, а в полудневій части переважно лише женщини. Виробляють передовсім соломані капелюхи для селян, в полуднево-східній части соломянки, солемані вінки, матти і кошики. В Чернівцях виробляють ще кошики до печеня хлїба і звичайні плетені вози. Материял, якого уживають до плетеня, є з пшениці, жита або вівса. Соломяних капелюхів уживають самі селяни, инші вироби продає ся або на замовленє або на ярмарках. Однак вибір не є надто великий, виноз того артикулу нема“. Треба би додати, що коли-б лише правительство видало смертічну інициативу, то загранична торговля тим виробом могла би процвитати, бо всякі услівя до того є.

Товариство лїкарів на Буковині відбуде засїданє в пятницю дня 24-го с. м. На нїм буде між иньшим др. Кватковский мати відчит про проміні Рентґена і їх значінє для хірурґії.

Сими днями помер у Відни славний різьбар Віктор Тільґнер. Він родив ся 1844 р. в Пресбурґу, ходив потім до реальної школи і академії у Відни. Там пізнали скоро его талант і майже всї премії, які лише були, діставали ся вже тоді молодому академикови. Ще яко ученик дістав він заказ для цїсарского арсеналу зробити статуу князя Леопольда VI. з мармору. Але молодому різьбарови зазнули, що він за богато мальовничости вкладає в своїй працї і тому з розпуки хотїв піти до війска. Тоді прийшов з Франциї різьбар Дельоа і сей заохотив Тільґнера до дальшої витревалости. 1874 поїхав до Італії, опісля вернув до Відня і працював у славного Макарта. Там побачив наш цїсар его роботу, похвалив єї і від тоді діставав Тільґнер все роботи для цїсарских будівель. В своїй автобіоґрафії признає Тільґнер, що завдячує цїлий свій бит лише ласкавій інициативі нашого цїсаря.

Убійник власної жінки. Перед судом присяжних у Львові вела ся від второка до переувчера карна розправа против Василя Голода і Стефана Мовчка, обжалованих о убійство Доськи Голод, жінки Василя. Голод, родом з Стратина, в бережанськім повітї, оженив ся недавно на жаданє своїх родичів з Доською, хоч мав любовні зносини з другою дївчиною. Зараз по весїлю покинув він свою жінку і переселив ся до Львова, де найшов службу яко льокай в асекурацийнім товаристві ім. Гіселї. Знакомі, котрі знали, що Голод покинув жінку та що видає себе всюди за неженатого, робили єму докори і тоді обіцяв Голод погодити ся з жінкою і велїв їй приїхати до Львова, де найшов їй службу у кухарки бурси Старонтийского інститута. Мимо того з жінкою жив зле, встидав ся єї і лиш рідко до неї заходив, як хотїв вимагати у неї гроші, і здає ся, що вже тоді носив ся з думкою, щоби жінку убити або позбути ся єї в який инший спосіб, хоч Доська щиро его любила і була чесна та добра жінка. Тимчасом найшов собі Голод любовницю, Магду Забурську, представив ся їй яко паробок і обіцяв з нею женити ся, а наслїдком тих зносин була дитина. Жінка довідала ся й Магди, що Голод женатий, і робила єму тяжкі докори, що єї зве, але він успокоїв єї, що Доська слабовита і вскорі умре. Щоби-ж позбути ся жінки, сприятелював ся з Мовчком, злодієм без занятя, і оба они уложили спільно плян, як жінку Доську убити. За присудту мав Голод дати Мовчкови 50 зр. і взяти. Сверну намірали злочинцї утопити Доську, але що то було в зимі і стави позамерзали, покинули той плян, а придумали инший. Іменно рішили заманити єї до прачкарнї в Старонтийї і там задушити, а відтак повісити, щоби видавало ся, що Доська сама собі відобрала житє. В тій цїли отяв Голод — як каже — за намовою Мовчка, розпускати поголоску, що его жінка хоче повісити ся. Вночи дня 13-го грудня намовив Голод жінку, щоби прийшла вечером до прачкарнї, а він там буде на неї ждати. Утїшена жінка, гадаючи, що чоловік хоче з нею знову помирити ся, пристала на его предложенє і вечером по 7-ій годинї прийшла на умовлене місце. Але тут ждала єї смерть. Оба убійники, Голод і Мовчко, що засїли ся були на свою жертву, кинули ся на Доську несподївано і хоч она була дуже сильна та — як показували знаки на земли і віддерта дверка від дверий — мусїла з розпукою боронити ся, задушили єї а відтак повісили. По убійстві вийшли оба розбійники з прачкарнї. Голод пішов до дому, а Мовчко, що взяв від Голода корону, потяг ще на горівку. На другий день арештовано Голода, а в кілька днів пізнїйше і Мовчка. При розправі признали ся оба злочинцї до убійства, але вину звалювали один на другого. Переслухувані сьвідки оповідали, що Доська любила дуже свого чоловіка, що зносила терпеливо всякі зневаги від него, була тиха, робітна і честна. В пятницю вечером скінчила ся розправа, а трибунал засудив Голода на кару смерти, а Мовчка на 10 лїт тяжкої вязниці. Оборонї внесли відклик від сего засуду.

Шпиталь, в котрім хорих удушують. До шпиталю в Шарльотенбурґу під Берлином принесли хорого робітника Бурдзиньского, котрий в ночи був все неспокійний і кричав. Слуги его успокоювали, але даремно. Одного дня найшли его вже трупом. Лїкарі орекли, що він помер з наслїдок удушеня. Отже оба слуги, що вартували коло Бурдзиньского, почали себе обопільно оскаржувати, що то він силою хотїв неспокійного заспокоїти і при тім удушив. Арештовано обидвох і вточено їм процес.

Romania Jun a. Віденский донисуватель „Дньа“ пише таке: „Перед тижнем обходило товариство академічне „Romania Jun a“ свій 25-лїтний ювилей істнованя. Торжество відбуло ся величаво під протекторатом члена палати панів Николи Думби. В комерсї взяли участь делеґати румуньских студентів з Чернівцїв і з Букарешту; було також множество гостий. Зі Славян прийшли ся Чехи, Словаки і московофільска „Буковина“; та послїдна майже в комплетї. Румунам мусїло сим разом дуже залежати на Русинах, бо до „Січи“ окрім запросин присилали двома епалами ще й по трех відпоручників. Та товариство „Січ“ не взяло участи, лише вислало поздоровлєнє письмо. В мотивах сказано, що „Січ“ з огляду на роз'ярену борбу межи Румунами і Русинами на Буковині вважає своїм обовязком не брати участи в румуньских торжествах характеру національного. Сим разом становище „Січи“ подібно нельзе академичне „Ognisko“. Зі Славян прийшли на комерсї один Словак, але й єму відобрали слово, коли почав розкривати картину мадярского насильства. Шкода, дуже велика шкода, що не забрав слова представитель „Буковини“; був би може заспокоїв нашу цїкавість і розказав: що іменно спонукує московофільску молодїж поділяти політичні погляди своїх трунів, як посли Волян, Бежан et tutti quanti... Для цїлости опису запримічу, що всї промови мали бути досить сухі і нецїкаві. Остаточно випито стовчи тоасти: вперед за нашого цїсаря а дальше — за народи Румунії... От, всьо можна зробити, треба тілько знати взятись за дїло...“

Муки арештованого. Перед трибуналом присяжних в Чернівцях відбула ся оносги карна розправа против дївчини Николаи Онуфрейчука з Волоки о злочин вимушеня. Дня 19-го падолиста з. р. казав він арештувати Николая Горду і замкнути в комірі. Коли арештований не хотїв признати ся до вини, зачав обжалований враз з Тодором Онуфрейчуком его бити кулаками в лице і голову. Але Горда ще не хотїв признати ся, отже они стали его обкладати грубим кійом по голові, лиця і голих ногах так, що Горда через два тижнї не міг взяти ся до жадної роботи. Обжаловані виперли ся вини, однак суд засудив Тодора Онуфрейчука на два місяцї арешту, а Николая О. увільнено.

Їхав через ліс жид, що получав гроші на дуже великі процентн, а сам був хитрий і не давав ся нікому вошукати. Та прийшла раз і на него черга. Моторний якийсь паробок сховав ся в лїс коло Б. з стрільбою в руках. Коли жид мав коло него минати, вискочив він нагле з гукнанням і крикнув: „Купи від мене стрільбу за 100 зр., бо инакше зараз тебе застрілю“. Жид перелякав ся, але скоро осьміхнув ся і заплатив паробкови 100 зр. Взяв він тоді стрільбу, вимірив до паробка і каже: „Віддай тих 100 зр., бо застрілю!“ — „Ага!“ — відповів з сьміхом паробок — не вистрілиш, бо ся стрільба пороху ще не бачила і не набита.“ Сказав і втїк в лїс, а жид стиснув люто губи і повандрував далї.

Практичний винахід. Віденьска фірма патентова виставила тамтого тижня у віденьскім товаристві промисловім модель таких дверий, котрі нїякий злодій не годен отворити або розбити. Двері складають ся з двох половин і суть з середини обиті блахою. На дверох із середини есть такий прилад, котрий в тій хвили, скоро би злодій отворив підробленим ключем двері, закладає грубу штабу зелїзну, котра не дає єму отворити одної половини дверий дальше, як на три пальцї. Можна би двері отворити аж тогди, коли-б двома тайними замками отворило ся ще й другу половину дверий, але тогди знов прилад електричний дає знати, що злодій добуває ся. Цїлий сей прилад коштує всего лиш 25 зр.

Коротка драма. Яко найновшу пробу американьского гумору подає одна часопись з Нового Йорку слїдуючу драму: (Заслона підносить ся.) Молодий мужчина сидить на колїнах гарної маленької женщини. Они себе обіймили. Відразу отворяють ся задні двери і входить нечутно чоловік тої жінки в подорожнім убраню. Він кидає на бік ручний куферок і парасоль, витягає револьвер і стріляє. Бум! (Жінка паде мертва до долу). Бум! (Молодий мужчина вмерає.) Чоловік приступає близше, засаджує монокель і придивляє ся трупам: Господи! Та-ж я не в своїм помешканю! (Заслона спадає).

Який буде 1896 рік? Знаний вереньог Матіє предсказує, що теперішний рік буде мірно мокрий, і більше теплий як холодний. Весна буде з початку бурлива і холодна; лїто горяче; осїнь погідна і суха; зима умірковано морозна і сніжна. В такі роки — як виказує досьвід — урожай збіжа і трави буває по більшій части середний, в західних же сторонах буває більше як середний, а навіть добрий.

Дрібні вісти. Восьмий концерт дїлности при тр. реальній школї в Чернівцях розпічнуть ся дня 4-го жня с. р. — Іспити з жіночих робіт ручних відбудуть ся в Самборі дня 20-го жня с. р. перед іспитовою комісією. — Шість, що др. Е. Ольшанкий перенесть ся зі Стрия до Кімпаньских, подобала ся неприхильно. — Дрібницуя народного віча у Львові внесла рекурс против заборони того віча, котрий вважа опинив ся аж в державнім трибуналї, однак і сей орік оногди, що заборона була узгоднена. — Коли Дужая витягнула люди з Прута трупа вдаленого хлопчика. Сконстатовано, що дитину найбільше два дни перед найдоном кинено в ріку. Виряджено строге слїдство. — З нагоди 50-лїтного ювилею кашоча цїсаря рішила Societatea pentru cultura şi literatura romînă in Bucovina заснувати зі складок приватних дар для бідних учеників.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 29-го липня 1896 року.

Відень. Правительство має намір по полагодженю виборчої реформи полагоджати ще дальшу поступовану екзекуцийного, ревізию катастру і уставу пенсийну по зверненю єї палатою панів.

Відень. Вчера відбула ся нарада міністрів; рішено не предложити вибір д-ра Люстера до затвердженя.

Відень. Покищо заперечить удержує ся поголоска, що міністер війни бар. Крітгаммер думає уступити. Яко наслїдника називають ґенерала Дзиндзи, теперішного начальника Дзальмаци.

Літературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаґовану Ольяном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

складена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в літоґрафічнім закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної має на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

☛ Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10. ☚

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За кожде слово платить ся 1 кр.

Важне для всїх!

Хто із Вп. Читателїв хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу ґазету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно будкамьське місто має дві великі огневі сикавки на продаж. Цїна дуже низька.

Всї прибори до роблени соломяних узїв є на продаж. Цїна дуже низька.

Млин ніжний з французкими камінями і з всїма найлїпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Цїна дуже приступна.

Фортепян старий на продаж в Чернівцях. Цїна 30 зр.

Книга адрес для купців. Містить $1^1/_2$ мілїона всїляких адрес. Замісць 14 зр. лише 2 зр. 50 кр.

І. Рехенберґа книгарня і папірня в Чернівцях, улиця ратушева 23. Поручає ся до заставлюваня руских книжок і ґазет. Має великий склад руских книжок для всїх шкіл. Прибори до писаня продає по найдешевших цїнах. Для шкіл народних особливе вигідні услівя.

3—12. **І. Рехенберґ.**

Візок для одного коня з двома дишлами, клетяним кошом, мягким сидженєм, ще мало уживаний, і шори є на продаж. Цїна дуже приступна.

Американьский будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 5 кр.

Зеґарок стїнний з вагою, що лише йде а не бє, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 кр., а такий, що бє і будить, 1 зр. 90 кр.

Французкі зеґарки стїнні накручують ся раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 60 кр.

Цїни сих зеґарків суть фабричні для перепродажи. Меньше як тузин (12) не висилає ся.

Ножики кишеньокові з 2-ма і 3-ма вістрями, 6 тузинів (82 штук) 7 зр. 20 кр. Меньше як 6 тузинів не висилає ся.

Машина до шитя употреблена, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ратами сплачувати.

Машина до плетеня почіх і рукавиць, употреблена 25 зр. За помочію сеї машини можна денно 8 пар почіх сплести і то о много красше, як руками.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати ріжних річий: 12 ножів столових, 12 вилок, 12 ложок (британїя), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хлїба, 6 ножиць сталевих, 6 ножиків кишеньокових, 2 кохлї (британїя).

100 великих сьв. образів в красках з руськими підписами 5 зр. Більше 40 штук таких образів (можний инший) висилає фабрика на взір за 2 зр. Такі образи продають перепродавці по 15 до 20 кр.

Про сї оголошеня (1—13) дає близші відомости Адміністрация „Добрих Рад“ в Рогізні п. п. Салаґура.

На кожде замовленє треба прислати почтову марку за 5 кр.

Поручаємо гостинницю Метрополь Лерхенфельда в Чернівцях при улици Ратушевій.

Віктор Тірінґ з Відня, Praterstrasse 11, поручає нов. Публицї свою новоотворену **білїзну зі складом одежі** в Чернівцях при улици Ратушевій ч. 7. Цїни як найнизші! 9—12.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодоти Галїки, сторін 110, коштує, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої кози. Оповіданє О. Н. Кониського, сторін 42, 16-ка, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиранє**: за цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр. можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і пересьвідчити ся о користности дальше вказане зі знаком ґальки „Котвиця“, бо лише сї продають.

Аптика Ріхтера під чорним орлом у Празї.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

ДР. ПЕТРО ІССЕЧЕСКУЛ,

ц. к. нотар

в Чернівцях

переніс свою канцелярию з головної улиці до власного дому при

ул. палати краєвої

(Landhausgasse) **16.** (2—3)

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Рогізні що місяць. Передплата, платна в Рогізні, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізні, почта Салаґура.

В редакциї можна ще дістати давні річники Добрих Рад.

1. річник „Д. Р.“ містить до 200 научаючих рисунків а звиш 120 забавних приказок і много инших. Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 80 кр., а без 2. і 3. числа 40 кр.

2. річник „Д. Р.“ містить до 300 статейок, дуже много приказок і одну дуже повість, що кажде через неї число тягне ся: „Як то я Василя Дзіренчука пробав за Василь Дзіренчукий і які він приходи мав, що я сего ряду відчував.“ Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., а без двох чисел 50 кр.

3. річник „Д. Р.“ містить так само як і другий річник дуже много пожиточного для господарства і забави, много образків і одну цїкаву повість: „Як виходили Сергій і Гриць свойх жінок з кобиць“. Ся повість була печатана вже 4 рази (3 рази по руськи і раз по німецки). Цїна цїлого річника 1 зр. 50 кр., без двох чисел 60 кр.

4. річник „Д. Р.“ містить як і попередні дуже много пожиточного і забавного для всїх і серіи того много дуже практичних рисунків. Цїна цїлого річника 1 зр. 40 кр. а без двох чисел 70 кр.

5. річник „Д. Р.“ містить серіи забавних образків для всїх що і 8 дуже забавних повісток на мір.: „Хлопці з всїх“, „Русальний вадик.“ Цїна 1 зр. 20 кр.

6. річник Д. Р. містить забавну повість: „Петро Фостяк і его син Фостяк“.

Цїна 6 річників разом з рис. пересилкою 6 зр.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

первше і єдиноє руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечує будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно і стоги і будинки против шкід огневих за можливо найнизшими вкладами.

Шкоди лїквідують ся і виплачують ся скорше як гдинди, а доневоли вкладчиків з першого Товариства взаїмноасекурацийного подають **„Дністрови“** можність обезпечувати і виплачувати і **найнизші суми.**

Подїлом „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при ліцитациях іншочасних.

Як жите можна обезпечити ся **через „Дністер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Краєвї**, котре дає як найкористнїйші услівя і кидає подїл і капіт в другім взаїмі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, суспільне, зареєстроване з обмеженим поручем, приймає від усїх клясів і третиє лиш **вкладки** до перепрошуваня **на 5** процент. Товариство обіцює Уділ по 10 корон. Позички уділяють ся більш кваліфікованих рольників, обіцяє від тягарів, за другим лиш хиба. З окремим міркуєм ся дають часть на уділ.

Зголошеня о уділи **вітаєї** з кождим, хто „Дністер“ не є інституцією, приймають ся.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

Ч. 79. Чернівцї, середа дня 10. (22.) квітня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Гороніца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня крім неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Для вдів по сьвящениках.

(Промова пос. Олександра Барвіньского, виголошена в Палатї послів дня 15-го с. м. при дискусиї над проектом закона о пенсиях цивільних урядників і слуг державних).

(Конець.)

Наконець мушу ще уважати оправданим та відповідним бажаню всего стану урядничого і то жаданє товариства австрийских урядників державних, щоби біжучі уділи призначені на цїли пенсийні не вчислювали ся до звичайних доходів державних, лиш були призначені для доповненя фонду пенсийного, маючого основати ся на підставі асекурацийної технїки.

Я уважав за потрібне порушити сї гадки, щоби звернути увагу високої Палати на деякі постанови проекту закона, котрі без значного обтяженя скарбу державного можуть бути змінені відповідно до оправданих жадань.

Коли-ж правительство предложенєм сего проекту закона заопікувало ся тими, котрі ставали державі до розпорядимости своїй сили, щоби уможливити правильну господарку державну або виховати молодїж на будучих горожан держави, то єсть так само обовязком правительства заопікувати ся тими і дати їм спокійнїйший вигляд на безжурність, котрі не лиш своєю урядовою дїяльностию роблять державі значну службу, але сповняють яко вихователї народу і душпастирі свій обовязок дуже часто з найбільшою небезпечностию для свого житя. Маю іменно на думцї греко-католицких сьвященикiв в Галичинї і на Буковинї, котрі суть женаті, і поблагословлені нераз численним потомством. Дотацию греко-католицкого клира становлять головно грунти, дохід з котрих вчисляє ся до конгруи, в наслїдок чого приходник дістає лиш незначне доповненє до конгруи, котре звичайно не переходить 300 зр., а в многих приходах виносить менше як 100 зр. Коли-ж зважить ся, що при теперішній кризї рільничій дохід з господарства рільного упав і не рідко виказує дефіцити, то можна собі легко уявити сумне матеріальне положенє греко-католицкого духовеньства. З загального їх числа припадає 94 процент на приходників сїльских, котрі мусять покривати значні видатки, коли хотять дати своїм дїтям виховане відповідне становищу. Почислїм лиш річне удержанє одної дитини в школї в місті по 300 зр. річно, а будемо мати понятє о лихім матеріальнім положеню греко-католицкого духовеньства. Крайно лихе положенє не дає духовеньству можности заосмотрити відповідно вдовиці і сироти, а наслїдки того такі, що они по найбільшій части суть виставлені на найбільшу нужду, а коли не гинуть з голоду, то мають се завдячувати лиш найвисшій ласцї нашого сьвітлого Монарха, з котрого то найвисшої ласки дістають запомоги і заосмотреня з фонду релїґійного.

Епархіальні фонди вдовично-сирітскі в наслїдок лихого материяльного положеня духовеньства не могли осягнути такий стан, щоби вдовицям і сиротам по греко-католицких сьвящениках давати відповідне відносинам часу заосмотренє. Загальне число вдовиць і сиріт львівскої епархії та епархій перемиской і станиславівскої доходить до числа 963, а то 617 вдовиць і 346 сиріт, побори вдовиць на заосмотренє виносять річно на одну особу 55 до 60 зр., а на одну сироту 30 до 60 зр. Сї числа не потребують нїякого коментаря і говорять самі про себе, що таке заосмотренє вдовиць і сиріт по сьвящениках, котрі роблять державі значну службу, єсть зовсїм недостаточне, і невідповідне анї обставинам часу анї повазї духовеньства. Позваляю собі длятого звернути увагу високого правительства на одну в сїй справі петицию львівского митрополичого ординарияту і на численні петициї греко-католицких деканатів. В подібнім прикрім положеню материяльнім знаходить ся також греко-православне духовеньство в Далмациї, як я то довідав ся з особистих інформаций від

БИТВА.

Нарис з природи

Ольги Кобилянської.

(Дальше).

В долинї ждав на попалених ужасний побіг. Він складав ся з кільканайцятьох возів, сплитих до купи, і з льокомотиви, що ветернеливо сопіла.

На кождий віз заложено чотири до шість пнів і скинувано грубими мов рамена дзьцухами. Скинувано так тїсно, що жахтїв вгрызало ся в їх тїло, обдерте з кори, і місцями витікала кров. Сї пруталя і хлїпоцали в клубах і запалюю уживали в мрачних осїнних вечерах при вечерній за походню.

З так сповязаними пнями гнав ся побіг в низину, розтинаючи від часу до часу воздух прописливим свистом побіди.

На остатнім возї сидїв дозорець.

Затиши свою сокиру в груди одного великана, що лежав на верху, сидїв він із згорбленими на грудях руками і тупим поглядом.

Так часто їздив вже отсею дорогою! Так часто сточував его погляд на шпилях тих гір, так часто сидїв за закрутами желїзної дороги, що тепер вернув ся вже в себе утомлений.

Ті, що над ними він мав нагляд, заховували ся спокійно. Они подивовували окиди, котрі проїздили, і працали ся з ним. На право і на ліво знижали ся гори і були не вариті лїсами. Они складались з їх товаришів, були їм ними безлїч лїтами, а тепер розставались з собою на віки. Школи не почують уже більше їх шуму...

Підлїтше згадували, куди їх везуть. Що з'їдженали в низину, в широкі доли, де гори що раз розступали ся, а з потока бистра ріка розлїгала ся, се знали они. Побіг летїв божевільною скоростию, мов ся тїнями мов жив, одначе чи се они між двоїм тїнем?

Згадали час сумнїв, коли стояли горло, а корни їх зелених дотикали ся лиш хмари і ерли! Тепер валяли ся ті корни від ногами... Згадували, як наступало одно по другім і як відтак валились одні по других...

Отже чи вездись тепер до тих, що з а к у п и л и собі право управляти їх долею? Чи знов до насипників, котрі не знали ні сьвята ні недїлї, а о кремі не мали понятя? Але ніг серця одних і других мусїли бути ще якісь инші люди, може якісь до них самих подібні!

Так; до них самих подібні!...

. . . . . .

Коли в'їхали по втомливо-довгій їздї працями в простору долину, доглянули тут і там хатини. Спершу порозкидані по горах, відтак чим раз низше, а врешті і при сїльскій дорозї, котра злучила ся незадовго з желїзною дорогою і не розлучала ся вже з нею більше. Ті хати були маленькі, вариті дошками і часом камінями приложені, з довгі саними гонтами.

При кімнатї пнику, що вирвав при дорозї, задержав машиніст поїзд. Він мав забрати якихось чужинців і робітників, що дожидали его тут. Тут і показались мешканцї тих хатин.

Гуцулами звали себе.

Великі і сильні, з славянськими чертами, в мальовничій одежі — так сидїли і лежали они тут. Ось одна молода жінка з трохи зжитим, але гарним, майже дитячим обличем, одягнена після звичаю свого народу, барвно і пусто. Она курила люльку і лишилась байдужно вперед себе, не дбаючи про то, що цїла громада чужих людий незвичайно пожирала єї очима. Єї товариші, презарні мужчини, стрункі мов смереки і елястичні, сидїли в хатї тут і там в найвигіднїйших позах на сьвітї. І їх стрій був не меньше оригінальний. Червоні поганиці, до того біла, вишивана сорочка, і пусто вишивані ґвитарки. Широкі, барвні, шкіряні пояси, прикрашені квіетками і ріжними блискучими дрібницями. Малі чорні капелюхи, прибрані в пахкі вера, доповняли стрій.

Се було сьвято, отже они зібрались тут до гульби. Двоїх з них грало на скрипках коломийку. Инший звав лежав на лаві, простягнувши на ніг свою дружину, і глядїв поглядом повним невиразних мрій отворенною пащею кудись в простір. Давав ся цїкаво оглядати. Всї довго ся оглядали, не відчуваючи сего в кімнатї своїй, немов ті дїти. Самі не показували зацїкавлення, анї для полорожних чужинців, мов з'явили ся задля раз в рік в їх оселї, анї для инших

преосьв. епископа в Задарі д-ра Мілова. Єсть длятого обовязком держави і правительства зарадити сему лихому станови основанем доповняючого фонду пенсійного для греко-католицкого і греко-православного духовеньства. Позваляю собі длятого поставити слідуючу резолюцию:

Взиває ся ц. к. правительство, щоби в справі заосмотреня вдовиць і сиріт по греко-католицких і греко-православних сьвященичках розвело як найскорше потрібні доходженя і предложило о скілько можна найскорше проєкт закона о поборах на заосмотрене тяжке до конституцийного трактованя.

Прошу високу Палату о прихильну підпору сеї резолюциї.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 21-го мітня 1896.

Наша цісарева перебуває тепер, як звістно, на греческім острові Корфу. Єї ласкаве обходженє з бідним людом і доброчинність для бідних взагалі здобули їй щиру любов населеня. Отже оногди прийшло около 5.000 мешканців з своїм парохом на чолі з музикою перед палату цісаревої і окликали єї почетною горожанкою Демосу Гібріаіс. Цісарева подякувала з балькону за сердечну овацию і вказує того достойництва.

Висьвященє митрополита Чуперковича відбуло ся в неділю, дня 19-го с. м., в православній церкві у Відни. Посьвящували епископа з Дальмациї Мілова і Нетиновича. По висьвященю мав митрополит Чуперкович промову до вірних, в котрій обговорив міжвиннитство православної церкви, а сьвічча по місяцях, підносячи лояльність гр. кр. вірних.

Іменованє. Радника фінансової прокураториї у Львові др. Євгенія Зубрицкий іменований совітником красного суду в Кракові.

Отець декан. О. деканови Ом. Каратинському з Загвіздя мусимо ще раз посьвятити трохи місця з ріжних причин. Найважнійша для нас причина та, що, на нашу думку станиславівска капітула потребує радикальної реформи і доки власти за ту реформу не вольмуть ся, доки преосьв. епископ буде оставати ся під кураторелем москвофілів, доти ми єю справу будемо завсїгди порушувати і жадати розумного полагодженя. Тілько надії, таку вагу покладаємо на наше духовеньство, отже й мусимо жадати, щоби духовеньство було найрцеве. О. Каратинского іменували деканом тайном поза сесиєю консисторскою, а сей факт сьвідчить найлїпше, які люди управляють епископом і дицезиєю і як. Між тими людьми о. Каратинский є одною з головних фігур, протеґованцем маршалка і „patryarchy powiatu“ Чеслава Бриєчиньского, котрий повалив п. Гурина против славного п. Винничука — отже трудно, аби ми не займали ся єго особою, так дуже замітною.

Начальник Загвіздя, кілько радних і „писатель“ Іван Стасюк прислали нам письмо з громадскою печатною про о. Каратинского. В тім письмі у відповідь на наші давнїйші замітки про о. декана розповідає нам старшина громадска заслуги о. Каратинского. Аби не посудив нас хто о односторонність, подаємо з сего письма докладний зміст, поки скажемо від себе слово. О. Каратинский пробуває в Загвіздю від 1888 р. Застав громаду занедбану від кождим взглядом, а тепер люди і до церкви ходять і в скарбонї церковній є 4000 зр. готівки і риз справлено за 2000 зр. На будову нової церкви зібрано около 8000 зр., бо стара церква за тїсна; 130 сажнів дров є вже до палена цегли, церков ставлять на другий рік. О. декан завів в селї моральність і дбає також о добробит громади: 1. шлях улицю спадену відбудовав коштом звиш 2000 зр. (своїм?) 2. Купив млин, на котрий громада не дала анї крейцара, а тепер має доходу 500 зр. 3. Нестарав ся о нові дороги і мостів для громади при нїй, а також о 25 мостів. 4. За пісок і камінь заробляє тепер громада 570 зр., а перше не було нїчого. 5. Двом хлопцям помагає о. К. в гімназиї. 6. Клади від маєтности Солотвиньского аж у Відни виграв. 7. Завів хоральний сьпів. 8. „Готовий завжди до помочи і поради своїм парафіянам, так що слава єго пошла на їх далеко поміжу“. 9. Таких отців духовних з серцем ліпшим для народу більше — і певно нїхто не буде нагоняти до Бразилії анї на Сибір анї до Америки. Що повисше все наведене — читаємо в тім письмі — правда єсть, кождий з нас посьвідчить і присягу зложить“.

Що старшина з Загвіздя так обстає за своїм панотцем, се один дуже відрадний і ми готові вірити, що о. Каратинский дуже заслужений чоловік. Але коли вже про него тілько сказано ся, то скажемо ще більше, а іменно, не додаючи від себе ніяких заміток, згідно з правдою, згадуємо коротко, що в р. 1891 Василь Добош скаржив о. Ом. Каратинского о крадїж і спроневірене гроший по померлім (мало бути 700 зр., а люди зізнавали, що 7000 зр.) і — що правда — комната радних відослала жалібника на дорогу цивільну, застановивши слїдство — але о. Каратинский не скаржив потім Добоша анї о образу чести анї о клевету. Відтак в роцї 1893 Андрій Драґанчук, господар з Загвіздя, скаржив о. Каратинского о спроневірене, обманьство і надужите власти, заподіяне при ріжних нагодах. Ми знаємо від людий, дуже близьких о. деканови, що в згаданій скарзї говорило ся богато про дїяльність о. К. в громаді. Дїяльність була така, що кільканесять господарів удавало ся (хоч безуспішно) до ріжних властий, щоби увільнили село від о. декана, а о. декан перед комісиєю консисторскою майже на колїнах просив з плачем господарів, щоби простили єму єго прошиня, обіцюючи поправити ся. Щоби громада Загвіздь знала, що не пусто-дурно чіпаємо ся людий, скажемо їй, що знаємо докладно вчинок війта К. Костишина, знаємо давнїйші рахунки громадскі (справу з податками і млином), знаємо о комісиях, які приїздили до Загвіздя, знаємо як будував ся один міст, знаємо про пок. тїтку Николи Костишина — і ще неодно инше. Зглядно з правдою зазначуємо, що прокураторія не вважала потрібним вести слїдство против о. Каратинского, і що о. К. не скаржив відтак А. Драґанчука о образу чести. Констатуємо лише ті факти, здержуючи ся від заміток на адресу о. декана. Кажемо лише ще раз, що станиславівска капітула потребує дальше реформи.

Нова фабрика на Буковині. Як ми довідуємо ся, задумують пп. Сінер і Ляндав побудувати в Бенках від Чернівцями фабрику штучного гною. Сими днями має комісия оглянути місце для фабрики. Що така фабрика на Буковині дуже потрібна і має всякі виглядн на процвитанє, се треба ще окремо доказувати, бо кождий знає, що на Буковині гною нема достатком, а штучного майже нїхто не спроваджує знова краю.

Пожар ліса. В неділю около 1-ої год. з полудня приклинаємо дзвінку сторожу огневу на Янівску ратушу, де повстав пожар ліса. Мабуть кинули невсторожні пастухи в сухе листє гірних, а з того повстав пожар на 3 до 4 верстів ліса. Львівска огнева сторожа вийшла ся зараз до гашеня огню і за три годинн утушила небезпечність. Ліс не упшкоджений, згоріло лише нагромаджене листє. Ліс є власностю міста Львова.

Льокаї. Ті найняти москалі, що найчастійше вежать з противниками словом „льокаї“, ріжнять ся від наших дочів тим, що коли наші на противі служать народній справі, то москалі

проти. Підчас коли поїзд кождим своїм приїздом зворушував всїх сусїдних їх житєвій, двертали они задни гадку в ту сторону. Се було для них з'явище таке чуже і таке їм далеке, они мали з тим так мало спільного, немов-б були з иншого сьвіта, і мали з всїм тим так мало стикатись, як з образами на небесах!

Більше похожі були вже на тих, що сновані в желїзні пута вели ся тепер в нилини. Так незарушимо виростали і они, так гармонійно, питомо в своїй праці, і в своїх звичаях. На гордих верхинах, в замітних кутах, вели своє житє без пашів і без найманїв. Неосьлїчені такі, що як диво і жаль бере, і для всеї величи цивілізациї неприступні, стрічали они ці здобутки з дитячим усміхом на устах.

Такі були тії діти лесів, що за віку ціну не хотїли прикладати рук до здвоєнєм величїв з їх квіти!

— Що ви за віра?—питали они недовірчиво тих, що прибули обчислити їхнєм битви. І кажучи се — морщили грізно чола, стискали в в руках топірці.

На збрі розуміли ся они.

Коли у перше побачили поїзд, то перехрестили ся і сплюнули від себе. В тім була мабуть нечиста сила і они не хотїли жадного діла мати з тими, що керували тим всїм. Они і держали ся з далека від цього того підприємства і межи численними вакмиками, що брали в битві участь, — не знаходили ся ні один Гунуз.

— Рубайте саме, що Бог сотворив, а нас остаите в сумнїю? — відповів один з ненависти на поїзде, помагати при зрубуваню дерев.

І їх оставлено в сумнїю. Їх сьвіт був ліс і гори і лише тут дивували они вивіні! Немає претязії поїзді пьяти мигоїли в своїх гарних мальовничих строях межи зелено дерев, або пролїтали на своїх гуттоґрацких конях, котрих палкою належало до їх найкращих занять.

Лесами розходила ся душа їх сумовитих пісень.

Се були тії до них подібні люди!..

Коли поїзд зиня рушив і чим раз скорше в місця ухопив, бачили ті, що лежали в остатнім поїзді, через поотвирані вікна і двері опину, як тут в величім поїзді гуділи жінки і чоловіки з лисім захватї. — Незабутний вид, перелетний мов блискавиця, а і такий палкий!

Проста молодиця двоє скринок після їх в такий спосіб. З неопогамованою, розбушованою ся одетою гуділи они. Їх одежа і хустки аж виївали в кружаню, а они від часу до часу ухали з розбурханої, майже дикої веселости. Здавали ся, немов-б з танцем мали покинути їх все щастє, і они хотїли насмотрити ся ним на ціле житє...

Перед хатою стояли малі грудки, або лежали, курячи з вересових люльок, розтягнені при своїх осїдланих конях. Являлись, що хата з цією вишитою барв і богатством житя пролїтає попри поїзд! Одна гарна жінка — удовиця мабуть — посмілила на молодім півлиця ніжно до прочих. Як вона мчала ся, так сама сказано, рій молодих хлопців. Она не дала здогнати ся. Звернувши гадку як через плече за ними, остаивши з простягненими руками кінем свободу в поводах — реготала ся голосно безкурним голосом!

Всї ті безкурні, оставлені в шаленій веселости люди сміяли ся ще тим сміхом! ще не відчували жадного дрожу при приходї і відході того страхованця, що неправдиво сичить, що приносить своєю вокою сьвітло, але й несказане горе! Ще не знали жадного прочуття о тій сумній, розкладаючій туї з хорим усміхом на устах, яку викликує лиш образованє і культура! Они жили з дня на день, не дбаючи о будучність і єї безвадійність; їх бажаня були прості і прозорі, а умова їх щастя — блеск сонця і синє небо...

. . . . . .

В низині кинїло голосне житє.

Там гомоніла велика парова трачка.

Цеглано-червоні комини предвинної величини зникали ся з землї, і виходили чорні хмари диму від небосвід, підчас коли в самім будинку фабрики — лакуна гук і сьвіст і жужжанє, що всї прочі звуки заглушували ся вдвоєнєм.

Округ фабрики на складі лежали тисячі дощок, укладаних високо в верх, приготовлених до транспорту, і лежаних на окрест, дугах і перових. Безліч невеликих шопок ожидало на своєї смерти. Тут лежали велети в обсязі майже кількох метрів, справдешні чудеса старости і краси.

скі кажуть собі добре платити. І нема на сьвітї більшої безличности, як у наших москвофілів, котра міліони рублів вже покрали чи „заробили“ за свою аґітацию, а нашим невинним видавцям дошкулюють ріжними підозріннями. Хтож-то про *Дѣло* давнїйше пускав чутки, що его утримує якийсь князь польский? Пускали їх ті, що самі зовсїм зависимі від Москалїв і своєї власної думки не сьміють мати. От і тепер таке саме *Галичанинъ* торочить про *Буковину*. А що ми призвичаєні відповідати на таке фактами, то із своєї одної теки, повної документів, записок і спостережень з житя москвофілів, виймаємо кілька дуже цїкавих і поучаючих чисел, що дотикають ся н. пр. *Науки*, котра також богато торочила про „льокаїв“, так як тепер *Галичанинъ*. І так куратор варшавского округа шкільного письмом з дня 4. лютого 1892 до ч. 1.271. прислав в адміністрацию *Науки* 1.295 рублїв за 241 примірників „Науки“ і заразом приказав всїм дирекциям шкіл у своїм окрузї передплачувати „Науку“ з шкільного фонду. — Начальник сїдлецкої дирекциї школи письмом з дня 30. липня 1887 ч. 5.218 прислав на „Науку“ 170 рублїв; так само прислав 26. квітня 1890 р. до ч. 4.441 рублїв 170. Начальник холмского шкільного округа письмом з дня Люблин 23. липня 1887 р. до ч. 3984 прислав на „Науку“ 360 рублїв; той сам 27. червня 1892 р. до ч. 76 прислав на „Науку“ 260 рублїв. Так само приходили гроші і з инших округів шкільних в царстві польскім. Звідки-ж така ласка для *Науки*?! — а числа наші ховєїя правдиві! О тім, що приходило з Петербурґа до Відня на руки москвофілів, яку нагороду дістав пов. Наумович від російского правительства і за що, звідки то походить, що тілько москвофільских ґазет може у нас жити, поки-що не згадуємо; ми сподїваємо ся, що те все для більшої слави Росиї спише в своїх памятниках Купчанко, славний шпіон на всї боки, або хто инший. Коли-ж они не будуть мати відваги, то ми їх колись виручимо. Вже один еміґрацийний аґент, що тепер сидить в арештї за свої подлости, хотїв в свій час відкрити ріжні махінациї москвофільскі в окремій брошурі (видно із злости, що не дали єму також заробити), але від него весь накład недокінченої брошури москвофіли відкупили за грубі гроші і знищили (кремі одного примірника, котрий лишив ся на памятку між нами). Так коли не зробив того сей господин, то ми будемо відкривати москвофільскі тайни, о скілько можемо.

Отже тепер спитаємо, чи то за тенденциї прихильні Австриї і Русинам, удостоїлась *Наука* такої відпори ріжних начальників російских шкіл? Чи *Наука* не була найнятом московским? А всї теперішні москвофільскі видавництва, що

і струнві молодосеньскі явища. Майже без перестанку закочувано сьвіжі пиї до фабрики, щоб їх вже по недовгім часї, перетиваних на тонка дошки — висувати знов на двір. Поїзд приносив що раз нові жертви, а ніколи не сьпочиваючий Молох переробляв їх в чудно-коротїм часї.

І сим разом знов.

Льокомотиву відпнято від воза, і ті поволи ся самі з своїми невільниками о кусень вперед і на місце складу. Тут розпиняно пиї з їх желїзних пут і відкладовано.

Коли хочемо їх поїзд вхід фабрики, доносились до них бесїда майстра від трачів до пилось гостий.

— Працїя загуцала фірма О-ба від релїґійного фонду. Пилимо вже сїм років. І маємо ще три роки перед собою. Дешо пилуємо сїмсот пиїв.

Сїмсот пиїв денно!

Як же безсердечно виразно звучало се!

Сїмсот товаришів їх пищено денно, з котрих потребувало кождий десятоє лїт, ба сотень лїт, щоб розвинутись до отсего славного обєму! — А тут лежали ще гори пиїв, ще тисячі і тисячі лежали там, дома, ще й на вершинах гір, звідки рішено котити їх вже на самім остатку; а знов масами лежало їх хлопаних на мостах у підніжа гір, — а три рази денно приносила желїзних жертви сьвіда! Дахтого кванили ся так з їх пищенєм, так зорежили кождою годиною в лиї!...

(Конець буде.)

Знов скарги. Ми вже нераз мали нагоду, висказати загальні скарги на спілку, котра в Чернівцях завела електричне осьвітлене. Коли вже мешканцї міста уважають додатки до податків за електричне осьвітлене занадто високими, а електричне осьвітлене недостаточним, то ще гірше обурені люди на те, що в послїдних днях не горять лукові лямпи. Сим хочуть мабуть доказати, що Чернівцям може лучше було би, як би були побільшили число нафтових лямп і не мали тепер тілько клопотів.

Перша жертва грому. Від Коросна доносять, що дня 12. с. м., в провідну недїлю навістила тамошну околицю сильна буря з градом і громами. В Полянах, коросняньского повіта, убив грім около 2-ої години з полудня 10-лїтну дївчину і 4 штуки худоби. Хлопчик, що стояв недалеко дївчини, був лише оголомлений і грім ушкодив єму очи.

Злодійскі вивіски. Російскі власти в Конґресівій вибрили цїкавий спосіб, як порозумівають ся конокради з своїми спільниками. Доми, в котрих ті злодії можуть безпечно просити о ночлїг і переховане украдених коний, пізнають ся по знаках, уміщених на стодолах або воротах. Найчастїйше ті знаки складають ся з одної лїнії позеної, зробленої вилом, а від сеї лїнії ідуть чотири коротші, простовисні. Такий рисунок мав представляти коня.

Конкурс розписаний на посаду нас. учителя в Лужани в. С. з рускою викладовою мовою. Подання треба до 25-го мая с. р.

Дрібні вісти. Черновецкі робітники рішили на зборах в недїлю сьвяткувати день 1-го мая с. р.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 21-го квітня 1896 року.

Відень. Цїсар іменував судових совітників Адольфа Гайдиґа в Чернівцях, Генрика Крітеґельда в Сучаві і Йосифа Левіцкого у Львові надрадниками при львівскім висшім суді краєвім.

Відень. Міністер судівництва переніс судового радника Оттона Заверкавда з Сучави до Чернівцїв; дальше іменував судовими радниками в Чернівцях: секретаря з титулом і характером радника в Чернівцях Бернгарда Бербера; в Сучаві: повітого судию з Вижниці Йосифа Гуґальского і секретаря в Чернівцях Ілю Кока.

Відень. *(З ради державної.)* Палата послів приняла в третім читаню пенсийний закон. — Опісля зачала ся ґенеральна дебата над виборчою реформою. Промавляли референт Ґен за проектом, Молодочехи Сваник і Брзорад і пос. Перлестоперер за безпосереднім загальним правом голосованя. Іменем консервативної чеської шляхти заявив пос. Шадкфі, що она буде придержувати ся правнодержавного становища і висилати послів до ради державної краєвими сеймами. Пос. Мадейский зазначив автономічне становище Полщи. Обидва бесїдники заявили, що будуть голосувати за проектом, аби не проволікати справи. Антисеміт Шайхер відніс потребу розвязаня ради державної; пос. Руе заявив, що хоч проект не відповідає нїмецкому елементови, то лївиця буде голосувати за ним, бо в проекті містить ся розширене виборчого права, а сего домагала ся лївиця все.

Відень. Барон Гірш помер сегодня о 3-ій годині зрана, на своїм добрі коло Бемориа в наслїдок удару страшного.

Париж. Писатель Леон Сей помер.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 29-го квітня 1896.

	Львів.		Чернівцї.	
Пшениця . .	від 7.50	до 7.70	від 7.35	до 7.45
Жито . . .	„ 6.30	„ 6.65	„ 5.90	„ 6.05
Ячмінь бров. .	„ 5.40	„ 6.—	„ 5.50	„ 5.60
Ячмінь простий	„ 5.75	„ 5.—	„ 4.70	„ 4.80
Овес . . .	„ 5.70	„ 6.—	„ 5.30	„ 5.40
Ріпак . . .	„ 9.—	„ 9.25	„ 8.75	„ 9.—
Горох . . .	„ 5.—	„ 8.—	„ 5.—	„ 6.—
Вика . . .	„ 4.75	„ 5.—	„ 0.—	„ 0.—
Льнянка . . .	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—
Біб . . .	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—
Бобик . . .	„ 4.25	„ 4.60	„ 0.—	„ 0.—
Гречка . . .	„ 7.—	„ 7.50	„ 0.—	„ 0.—
Конюшина черв.	„ 25.—	„ 30.—	„ 28.—	„ 31.—
Конюшина біла	„ 30.—	„ 50.—	„ 0.—	„ 0.—
Конюш. шведск.	„ 30.—	„ 35.—	„ 0.—	„ 0.—
Кукуруза нова	„ 5.—	„ 5.50	„ 4.—	„ 4.10

Хміль 00.— 00.— злр. за кілько у Львові оковитя за 10.000 літрів 12.50—12.75

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСЇДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Олеяном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За кожде слово платить ся 1 кр.

Важне для всїх!

Хто із Вп. Читателїв хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу ґазету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно буковиньске місто має дві великі огневі сикавки на продаж. Цїна дуже низька.

Всї прибори до роблени сезонних улїв є на продаж. Цїна дуже низька.

Млин кінний з французскими камінями і з всїми найлїпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Цїна дуже приступна.

Фортепян старий на продаж в Чернівцях. Цїна 30 зр.

Книга адрес для купцїв. Містить $1\frac{1}{2}$ мілїона всїляких адрес. Замісць 14 зр. лише 2 зр. 50 кр.

І. Рехенберга книгарня і папірня в Чернівцях, улиця ратушева 23. Поручає ся до доставлюваня руских книжок і ґазет. Має великий склад ручних книжок для всїх віків. Прибори до писаня продає по найдешевших цїнах. Для шкіл народних особливо корисні услїги.

4—12. **І. Рехенберг.**

Візок для одного коня з двома дишлами, клетевим кошем, зелїзним сидженем, ще мало уживаний, і шори є на продаж. Цїна дуже приступна.

Американьский будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 5 кр.

Зегарок стінний з вагою, що лише йде а не бє, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 кр., а такий, що бє і будить, 1 зр. 90 кр.

Француські зегарки стінні накручують ся раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 60 кр.

Цїни сих зегарків суть фабричні для перепродажи. Менше як тузин (12) не висилає ся.

Ножики кишенькові з 2-ма і 3-ма вістрями, 6 тузинів (82 штук) 7 зр. 20 кр. Меньше як 6 тузинів не висилає ся.

Машина до шитя употреблена, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ратами сплачувати.

Машина до плетеня панчіх і рукавиць, употреблена 25 зр. За помочію сеї машини можна денно 8 пар панчіх сплести і то о много красше, як руками.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати ріжних річий: 12 ножів столових, 12 вилок, 12 ложок (британа), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хлїба, 6 ножиць сталевих, 6 ножиків кишенькових, 2 ковдї (британа).

100 великих сьв. образів в красках з руськими підписами 5 зр. Каждо 40 штук таких образів (кождий инший) висилає фабрика на взір за 2 зр. Такі образи продають перепродавцї по 15 до 20 кр.

Про сї оголошеня (1—13) дає близші відомости Адміністрация „Добрих Рад“ в Рогізнї п. п. Салґура.

На кожде замовленє треба прислати почтову марку за 5 кр.

Поручаємо гостинницю Метрополь Лєрхенфельда в Чернівцях при улици Ратушевій.

Віктор Тірінґ з Відня, Praterstrasse 11, поручає вп. Публицї своє новотворену **фіґу** зі складом одежі в Чернівцях при улици Ратушевій ч. 7. Цїни як найнизші! 10—12.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

складена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виходить з літоґрафічного накладу Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, виклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

ДР. ПЕТРО ІССЕЧЕСКУЛ,

ц. к. нотар

в Чернівцях

переніс свою канцелярию з головної улиці до власного дому при

ул. палати краєвої

(Landhausgasse) **16.** (3—3)

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Рогізнї що місяць. Передплата, платна в Рогізнї, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізнї, почта Салґура.

В редакциї можна ще дістати давні річники Добрих Рад.

1. річник „Д. Р.“ містить до 200 поучаючих розумів з звиш 120 забавних приказок і много иншого. Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 80 кр., а без 2. і 3. лише 40 кр.

2. річник „Д. Р.“ містить до 200 статейок, дуже много приказок і одну дотепну повість, що найшла через всї числа читане ся: „Як то з Васьлем Дворнчука пробав ся Васьль Дворнчний і які зі приходи мав, що ся кому роду відурак.“ Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., а без двох чисел 50 кр.

3. річник „Д. Р.“ містить так саме як і другий річник дуже много пожитечного для господарства і забави, много образків і одну цїлку повість: „Як вмовляли Сорочка і Грицко своїх синів з войска“. Се повість була печатана вже 4 рази (2 рази по руски і раз по мадярски). Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., без двох чисел 80 кр.

4. річник „Д. Р.“ містить як і попередні дуже много пожитечного і забавного для всїх і окрім того много дуже практичних рецептів. Цїна цїлого річника 1 зр. 40 кр., а без двох чисел 70 кр.

5. річник „Д. Р.“ містить серце забавних повістий для всїх що і з дуже забавних повістий як напр. „Адвокат в всїх“ „Ґренадий жаден.“ Цїна 1 зр. 20 кр.

6. річник Д. Р. містить забавну повість: „Петр Фостек і єго син Фостеньо“.

Цїна 6 річників разом з рок. пересилкою 6 зр.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Волова ч. 11.

перше і єдиноє руске товариство вспомоградийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Єп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачують ся зараз по нагоді, а потвердженє виплати з подписом Товариства контрасигнованим подписом „Дністра“ можуть обовязуватись і виплачувати і кавнїйші суми.

Полїси „Дністра“ прийняли банки кредитні у Львові при платних пасмах.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“ після всїх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень з Краєвої, котре дає на найкористнїйші услови і якраз полїси і взяє в руских мовах.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоїть рівнорядно зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від серед членів і третих лиць **вкладки** до спорядженє **на 5** процент. Товариство відносить Уділ по 20 корон. Поличка уділовиць ся тілько кількадцять реальностей, можна від тягарів, за ручаєм двох членів. З полїчки відтягає ся деяка часть на уділ.

Зголошенє в уділови вкладкі в товаристві, як „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Руской Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучинського.

Ч. 80. Чернівцї, четвер дня 11. (23 квітня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Гервіцка в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ
щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. за стрічку; а в „Надісланім“ (по) 10 кр. від стрічки.

Полїтика реальна.

XVII.

(Остаточна задача і цїль кацапів. — Кацапи а Русини. — Заслїплене Русинів. — Що робити?

Ще одна річ, на котру ми нераз вже вказували, є і теоретично і практично взявши каменем преткновеня між Русинами, а ее: відносини до москвофілів, до кацапів. Нам зовсїм непонятно, як можуть Русини бути в тім взглядї ріжної гадки. Але дїйсно так є, дїйсно одна часть Русинів не зважаючи на те, що москвофіли „здержують поступ руского народу“, не зважаючи на всю роботу москвофілів, їх цїли і задачу, панькає ся з ними і уважає їх навіть Русинами. Хоть *Буковина* вже нераз висказувала ясний свій погляд на відносини наші до москвофілів, то не завадить, ще раз тоту річ тут пригадати. Але що-ж можна ще більше додати до того, що сказано вже в статї *Буковини* під заголовком „Черниховский Месиа IV.“ (ч. 88 з прошлого року)? Тому ми виводи автора сеї статї тут повторимо.

„Зухвалість і цинїзм кацапів навіть в справах кождому Русинови найсьвятїйших повинні вже раз цїлковито нас протверезити і отворити нам очи на їх цїли і роботу. Ми мусимо перестати вже раз обдурювати себе самих думкою, що наші домородні кацапи, то нїчого иньшого як руска партия, котра хоче працювати для морального і материяльного піднесеня нашого народу, а зним добирає до того иньших способів, нїж народовцї. Се все неправда. Хоч і як скривають кацапи свої остаточні цїли, хоч і як уміють вони підшивати ся руским патріотизмом, хоч і як їх ганьбає на Поляків і на жидів нашим людям може подобати ся і здобуває собі у них популярність, то мимо того треба вже раз знати, що *задача і цїль наших домородних кацапів є, передусїм зробити з нас Москалїв, а в разї коли-б се не удавало ся* — а воно і не удає ся — *не дати дичинки ся нашому народови з морального і материяльного упадку, не допустити до того, щоб руский нарід був в Австриї стояв поважним полїтичним і економічним чинником*, спинити всякий его розвій, боротьбу велику роботу, віддержувати всяке баламутство, — а все то на те, *обо* не дай Боже *австрийска Русь не змінила ся враз, що можуть Росия мусїла-б з голоду ми ню і з України двоїжити війта, або щоб сильна австрийска Русь не зверхую на себе очей України і не стала ся противною силою для України.* Сю цїль мають перед очима платні кацапи, вони за те і платні; неплатні вірять платним і роблять те саме. Проте треба з кацапами так поступати, як поступають вже від давна буковиньскі народовцї: вони не узнають їх за Русинів, вони не дають їм мішати ся в рускі справи і таким ясним поставленем питаня довели до того, що бодай народовцї між собою згідні не так як народовцї в Галичинї, де саме стосунок до кацапів одних і других дав початок до того, що народовцї тепер розбиті тай в додатку ще й з собою ворогують на втїху ворога-кацапа; таким ясним поставленем питаня довели вони до того, що богато людий збаламучених кацапами, прозрівши їх крутанину, пристало назад до руского народу. Най нїкого се не застановляє, що наші домородні кацапи є руского походженя. Адже Черкавскі, Зибликевичі і и. також руского походженя, а чи вони були Русинами? Яка-ж ріжниця між Черкавскими, Зибликевичами а Зубрицкими, Шоцкими і т. д.? Одні Поляки, другі Москалї, а жаден з них не є Русином — вони ренегати рускі. Ба, ми маємо і таких людий, що хоть з походженя Русини, стали опісля Румунами, Мадярами, Нїмцями. Чому-ж ми тих не уважаємо за Русинів? Чому ми їх відмурали ся? Бо розум тому противить ся. Що-ж за розумна причина, трактувати ренегатів кацапів инакше як иньших руских ренегатів? Оп-

БИТВА.

Нарис з природи

Ольги Кобилянської.

(Конець.)

Розпаленим желїзом наштиковано новоприбувших, а відтак їх оставлено, щоби розглянули ся округ себе.

Они бачили, як тиї самі насмішки, як ті ланцї здичілі на горах, працювали і тут в долинї. Як они рями мов невтомимі мурашки вештали ся у фабрицї і в округ неї на дворі. Як они кривавого, желїзного Молоха, що в нищеню дожидував страдженні дива, плекали і майже жертвували ся, щоб єму лише на нїчім не забракло.

— Так, так — чули між иньшим, як оповідав один робітник, котрого звали „Клевета“ — так нищуть чужі антихристи наші прекрасні ліси, що становлять жасток нашого краю. Бог знає, хто їх нам сонотить їх хто і будуть раз за те перед Богом відповідати. Тепер має ся сей прекрасний материял вивозити мабуть аж за море! І що має наш край з того? Спитайте тих, що правлять такими мастками, що живуть в розкоши, що їх грішні тїла аж розходять ся, — спитайте їх, що наш край з того має?! — А по хвилинї молчаня говорив дальше: — Яко будуть і в другу сторону лїсом желїзну дорогу: чую — лїси продано далї на ними десять років! Так, ми „лиш на десять років“, а відтак знов на десять років і пропадає жасток нашого краю!... Проклята правда!... Чому не противно радше сї погане тїло, як отсю невинну деревину; а всї ті нескальні речі тут під нашими ногами, не пожеруть лучше їх чертітівских тїл...

Голосний удар майстра від пил в его лице перервав єму бесїду.

— Чому не доглядаєш лучше твоїх малпячих дїл, а лопотиш ротом безустанно, ворооо!

Відповідь утаранного згубила ся в отаємничім гуку, бо мою пришочені ниї мали сумутнїсть від пили. Одні пішли від пили десятиножні, другі від пятнайцять, а знов иньші, стоятні, від двайцятьножні. З сином, роздираючим уха, жим вперід ниї заголомшено, лише їх убито, пірнули пили в їх тїла. Остроконечними зубами прорізували з блискавичною скоростию прекрасні ниї, а трачене немов кров вибухали з них, обсипували їх і покривала около них пошет.

Коли ножі метнулись прїч них по раз послїдний, то по фабрицї пронїс ся острий, пронизливий зик і колишні горді великани розпали ся нахлїпнувато в тонкі білі дошки і перестали на віки істнувати.

Робітники з величезними тачками з'явили ся сквапно і відїхали.

Они змітали трачене, накритане на земли, виносили его і висипували в ями печий в приземнім забудованю. Без перерви, з дня на день сповняли они сю працю. Другі знов витягали дошки, розпадаючі ся з-від пил. І клали їх з такою вагою на склад, що они надаючи вимагали ся у послїдне мов сирожисті сталеві листи. Знов иньші підносили струн... пилки від жужачі пили, розтинаючі дерево в вузкі лати, а ще иньші ковали і острили пили та розсївали около себе червоно-блискучі іскри...

І доношка фабрики вештали ся богато людий. Одні виносили дошки з середини, другі відбирали та подавали їх дальше, треті складали їх одних верх других, лючили, роздїлювали на вузкі і широкі, або як там уже треба було. Всюди панував рух, гамір, оклики, неустанний прихід і відхід: горячкова, з математичною акуратностю вичислена дїяльність, викликувана страшно жужачим пильосом-машиною, від котрої біла сонка майже невидимка.

Здавалось — що нечутно обертались величезні чорні колеса, обведені шіраними пасами, одначе воздух був переповнений їх гуком і околиця була оживлена аж від лїса...

Лише в ночи панувала ту смертельна тишина. Немов страшних, стояв тут чорний комин і глядів похмуро на цїлий воєнний табор.

Тут лежали безлїч пилих пил, освітлених злїгдиня сьвітлом місячним, мов мерці. Посеред дошок, поскладаних до гордої висоти, виготїли срібласто, а оглядні з боку здавали ся синими лїнїями.

Ниї: всюди, де спинив ся погляд, лежали ниї, лежало дерево, дошки, відпадки: а жеми всїм тим пошталась нечутно величезні чорна мов мари, кидаючи біла себе велику незграбну тїнь і шаправочи повсюди. Від часу, як фабрика стояла раз, тихость підлагала, в страшний полумінї, кидаючи їх, тих ниїв, за страженних.

ні хотїли, щоби ми стали Поляками, другі хочуть, щоб ми були Москалями. Коли-ж ми не хочемо бути Москалями, то і з кацапами мусимо так поступати, як поступили з тими ренегатами, що пішли на сторону польску; ми не сьміємо уважати їх за Русинів, так як тамтих не уважали за Русинів; ми мусимо їх *виключити із народної суспільности*, ми в жаднім разї не повинні позволити, аби вони мішали ся в наші рускі справи, промовляли в імени руского народу, давали напрям нашій культурній роботї.

Европа знає вже і узнає Русинів за осібний нарід від Москалїв. Австрийска конституция дозволяє кождому народови розвивати ся після вподоби. Най отже наші кацапи використують австрийску конституцию для себе, для свого московского народу, коли є тут який московский нарід в Австриї; най той московский нарід в Австриї плекає собі свою московску мову, свою московску народність, ми єму в тім не будемо мішати, але ніяким чином не дамо того робити на кошт руского народу, не дамо кацапскої мови і иньших кацапских ідеалів накидати русному народови. Наколи-ж Русини уважають свою народність за осібну від московскої народности, то яким же чином можуть вони уважати кацапів за Русинів? Такі Русини, що помимо того уважають таки кацапів за Русинів, се певно не Русини, а такі-ж кацапи, як і тамті. Такі иноди згідні здає ся з розумом, а коли-ж помимо того поступає дехто у нас в Галичинї инакше, то се є лиш доказом, що таке поступованє не згідне з розумом. Коли ми перестанемо в нашій роботї народній брати взгляд на кацапів, робити їм всякі уступки, задля них самі свої засади ногами доптати, тоді ми зможемо опорати ся дуже легко і з такими просьвітителями нашого народу, котрі замісць осьвітити, отруту защіплюють в серце нашого народу, котрі баламутять і бунтують его против его рідної інтелїгенциї, против его великих генїїв; отгоді то ми зможемо ще не одну „пощечину“, себ то не одного поличника дати тим, що в зухвалий спосіб сьміють нас зневажати. Така зухвалість противників, такий їх цинїзм лиш доти можливий, доки у нас морочать голови різними примиреніями і подібними теориями. Але-ж треба уже раз бути сьвідомим того, що *кацапи се найгірший ворог нашого орґанїзму народного*, він точить его внутрі мов той рак, точить его так, що богато не добачає рака, хоть бачить, що від якоїсь хороби орґанїзм розпадає ся; кацапи гірші вороги, ніж всї инші противники, бо инших противників бачить ся і можна перед ними устеречи ся, а кацапів допускає ся до спільности народної, дозволяє ся їм завдавати трутину народному орґанїзмови, а коли орґанїзм від тої трутини вже гине, ще й тодї не добачає ся їх роботи, а складає ся вину на кого иньного; міжтим кацапи сьміють ся і роблять своє дальше. Доки ми кацапів уважати будемо за Русинів, доти наш орґанїзм народний буде такий слабий, як тепер, такий слабий, що від вітру паде.

Але що-ж? У нас люди такі ще заслїплені, що не бачать того всего, не бачать, що самі кацапи веводи відгороджують ся хіньским муром від народовців, не допускають їх поміж себе, в свої товариства, самі відрубно орґанїзують ся і т. д., не бачать того, що вони держачи ся самі для себе відрубно, втискають ся межи народовців, відпихують одних на других, терроризують, кидають кість нелгоди і ненависти — а відтак із всего сьміють ся“.

Розваживши се добре, чи можна далї казати, що Росия нам тут нічого не шкодить? Чия-ж се робота тота, кацапска робота? Але скажім навіть, що наші кацапи то таки зовсїм наші; і не стоять в звязи нї з Побідоносцевими, нї з Ігнатиєвими і т. д., то чи може Русин спокійно придивляти ся, що Росия робить з Україною?

Чи можна казати, що Росия нам не шкодить? Таж мілїонная Русинів затикала зовсїм рот, ба ще і поза своїми границями платними наємниками колотить наш спокій і не дає нам дихати! А тут горлає ся: Поляки нас з'їдять!

Зрештою чиста справа наша народна потребує чистих рук. Злука з кацапами робить єї нечистою!

Здаєть ся, що на тій точцї могло-б ще найскорше прийти межи Русинами до згоди. І крайна пора, вирізати з свого тїла того рака, що его немилосердно точить.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 22-го липня 1856.

Буковиньска щаднича каса дала на свої головнїйші зборі з дня 21-го с. м. запомоги. Між иньшими дістали „Руский Народний Дім“ 50 зр.; гр. кат. парохія в Чернівцях на будову нової церкви 1000 зр. і гр. кат. парохія в Сереті 200 зр. Рішено на заснованє приставовища для невалїчних ужелезно хорих дарувати 20,000 зр.

Зміни в судівництві. Окрім донесених вчера телеґрафічно змін треба занотувати: Радниками суду краєвого у Львові при трибуналї першої інстанциї іменовані: секретар і начальник суду повітового в Перемишлянах Тит Сінґалевич для Бережан, начальник суду повітового в Лїску Йос. Шведицкий для Перемишля, секретар ради при судї окружнім тернопільскім Омелян Бриович для Тернополя, заступник прокуратора в Перемишли др. Франц Маклебур для Тернополя, судия повітовий в Щирци Йос. Прокопчиц для Тернополя. — Секретарями ради при львівскім висшім судї краєвім іменовані ад'юнкти: Антін Дальнкий у Львові і Ник. Бавлєвский у Львові; секретарями ради при трибуналах І. інстанциї іменовані: судия повітовий Людв. Сикалевич в Новім Торгу для Львова і ад'юнкт Ферд. Зегадлевиц у Львові для Львова. — Титулярними радниками суду краєвого іменовані судиї повітові: Бойтемир Жарский в Ярославі, Стан. Темпле в Дрогобичи, Володимир Ґаньский в Олеську і Артур Ахльов в Бреховци, з полишенєм їх на дотеперішних місцях службових яко начальників судів повітових. — Судиями повітовими іменовані ад'юнкти: Вал. Заградник в Самборі для Буска, Ник. Прешневич в Збаражи для Перемишлян, Ів. Лазорик в Добромили для Рогатина, Антін Пшемуб в Станиславові для

Але нїхто не зрадив ся; нїхто і не мутив сумовно волатних.

Пішчалоєне шемранє тїркої ріки, котра улискувала ся недалеко з-під темної лїса, преносилось житєо і виливано сюди, а сам лїс стояли наверти долини непроступний мур, з-поза котрого міг хиба місяць вирвути.

А він з'явив ся що ночи над тим муром. Блїдий і тихий і нерухомий, мов би був цїлком втомлений з смутку, і мов би єму лежало, коли розпускав свої проміні в синяво-прозорих мраках ночи, або купав їх тут і там в темній глубині води...

Смутне шемранє ріки настроювало его так жалібно, а він не був в силї здвигнути его.

„Куди, куди, куди?“ — шемрали вилї монотонно кождої ночи, і лизали жалібно беріг, і плескались відхлібно в чутних звуках о великі камінє, котре десь не десь визирало невсторонно з води.

Але они не дїставали жадної відповіди.

В таборі вставалось тихо.

Нї лежали без душ, в дощки простягнені...

Але він бачив відповідь. Куди лиш звернув своє затїплене лице, читав єї. На дошках і ниях, приставлених до транспорту, стояли чорними буквами виписані слова: „До Батум“. „До Батум“, „До Батум“...

. . . . . .

Лїто.

Розпалено проміне сонця жарило, а воздух був душний.

Поодинокі хмари, що погубили ся на синім небосводї були темної барви. Від часу до часу підносив ся легкий вітер і розгонив хмари вищо і ниже і з хвилини тїни. Здавало ся, що він спонукує їх улетїти звідси, і що потуга сонця вливе на них пагубно; одаж ще раз в полудневій порі здержались они в своїм летї і спинили ся сиво-чорними масами над горами...

Було по битві.

Наверти панувала безлуднаа тишина.

Як далеко оно зменшало, стрічало найбільше спустошенє, а відражаюча нагота вершин будила жаль у серци.

Білані, спорохнавілі пни стирчали густо одні коло одних, неначе пістями з пожовклої трави. Податні дерева лежали в великім числї покалїчені в верти, а з кори обдерті пні, що показали ся недорозвинені, перетинали ветвисті далїнє. Великі вивалені місця на земли нагадували рани нинежні і сьвідчили о побіді нелюдській, що блестїли тут так часто в ночи і пожирали жалібно все, що в їх сусїдстві находило ся. Стоси соснової кори лежали темно-брунатними шматами і звоями, на-пів перегнилі, і важко лежали маси трісок на траві. Старі, блїдозелені нарубані смерки, оставлені ветхаво, стояли сумно, простягаючи на-пів вивалені рамена від себе далеко, мов безпомічні старці, силуючись надарно здержати вітер у своїм галузю. Від часу до часу проносились воздухом жалісно, смутно стрвнїнє. Они походило від здорових поодиноко полишених пнїв, котрі молодечо-струнні і незвичайно буйного росту, стояли без галузя і мали лише на самім вершку корони. Тії їх верхи гнули ся тепер луковато до землї, мов би в їх густій зелені була завішена сильна вага і тягнула до долу. Віддані звірам вітру, позбавлені вдарони і зелеї пишної корони, колисали ся они жалібно і скрипіли...

Молоді сосновi деревця, колись жайно зелені, блискучі барви, були полишені, і як ніяк упокійені. Наверть опустила своє зубчасте, тепер пірасте листє, і позбавлена тепла та вологи звільна на сонячнім жарі.

Високий мох, барвяний і пишнотовстий, то порівнем виверений до сонця, висох, а тепер сумно скрегтав гнучко і подентяка трава. Прерідні дрібні кущі, малини, ялинець і инші сплїтались відпорні рослини і плїти, що були колись в повній розкоші, прилягли тепер до землї і були жайно з корінєм повитягані. Поверх всего того котили і волокли тисячами і тисячами воли камінї!

Тут і там до землї придавлено кругами не позбавлена своєї сили пізнього — зрештою безлїч чересних ягід, а ті сили з далека з зелено-зелїного тла немов ярі плодкі кроки...

Несміливо пробивали між камінєм в долині волишний розкучений потік. Маси обвитого глуди, корч і тріски пригнетували его воли журчанє на довгий неозначений час. Орли і яструби дивились свої гнїзда і навертали ся дві рідко сюди. Ледви що перелетїли раз або два в рік вечнимо порою, гемо їх колись гордо батальїщами.

І галузя перестала тут хилити.

Дожидаючи надарно лучи свого волит

Городенки, Волод. Янишкий в Долині для Жидачева, Теодор Марсін в Язорові для Немирова, Лукіян Кмицикевич в Мостисках для Ліска і Люд. Герасимович в Тисьменици для Щирця. Перенесений радник суду краєвого др. Філярет Сембратович з Тернополя до Бережан.

Гр. пр. консистория в Чернівцях — ворогом всего руского. Коли наш народний заступник пос. Шігуляк в буковиньскім соймі вказував і доказував, що гр. пр. консисторія в Чернівцях ворожа всему рускому і старає ся всюди розсилати по селах румунізаторів, котрі опісля волоцять діти руські, тоді вставав звичайно архимандрит Калінеску (свого часу Русин Калиновский) і пустими фразами перечив всему, а раз сказав, що нема тілько руских сьвященників, аби всї руські парафії обсадити Русинами. Виходило з того, що коли знайшов би ся на руску посаду відповідний Русин, то консисторія сейчас ту посаду надала би єму. Та ноби оно так! Навіть сї слова консисторского совітника є пустими фразами і противорічать всему тому, що консисторія доси робила, ба ще й тепер робить. Дійшло навіть до того, що консисторія полишає на боцї духовне і моральне добро своїх вірних, аби лише осягнути свої румунізаторскі цїли! Не будемо тут говорити о жаданю руских парафій, а наведемо один всеправий факт, де розходить ся о молодих учеників: Гр. пр. руский катихит при черновецкій гімназиї о. Іванович занедужав і дістав відпустку. Єго заступав тимчасово о. Стефанелї — як, сего не питайте. Вкінци удало ся заходам Русинів, що міністерство шкільництва згодило ся на установлене суплента на місци о. Івановича. Бук. гр. рада шкільна мала іменувати суплента; при тім мусїла очивидно уважати на те, аби той суплент вмів по руски викладати, а се найлїпше вміє такий лише Русин. Ну, тут великого вибору не було, бо в Чернівцях є лише один-одинісенький сьвященик-Русин, о. Бриндзан. Як далеко дійшла вже румунізаторска робота, що в Чернівцях, столици краю, котра лежить в рускій части православної диецезиї, є всего на всего один Русин-сьвященик! Серед таких сумних, невиносимих обставин мала гр. рада шкільна легкий вибір: она іменувала о. Бриндзана суплентом гр. пр. рускій для Русинів черновецкої гімназиї. О. Бриндзан зачав зараз такі науку і він єї через цїлий місяць. Русини були суповійні, бо знали, що о. Бриндзан яко Русин знає по руски і щиро завішує ся повіреними єму гр. пр. рускими дїтьми. Та власне се заболїло гр. пр. консисторию і она присилувала о. Бриндзана зречи ся тої суплентури. На єго місце предложила консисторія на суплента о. Сзіанеса, Румуна, котрий якоди в своїм житю не учив ся рускої мови, сї отже не знає, бо не може знати, так, аби міг учити руских дїтий. Спитає ся вождий: чому консисторія не хотїла на тім місци мати Русина, але Румуна? Та в тім іменно та цїль, якої консисторія добиває ся вже від 15 лїт і котрої она ще й тепер не покинула: румуньщити руских дїтий, руский нарід! Шкільна власть не має таких тенденций і тому спитала передовсїм, чи має о. Сзіанеса кваліфікацию з рускої мови? Коли-ж показало ся, що нї, то гр. рада шкільна не могла згодити ся на предложене консисториї і не іменувала о. Сзіанеса суплентом. Се стало ся ще перед великодними сьвятами. В наслїдок того застановлено в черновецкій гімназиї науку гр. пр. релїгії для руских дїтий ще перед сьвятами: так стоїть справа ще й сегодня. Рускі дїти не учать ся своєї релїгії, бо консисторія не хоче, аби они могли учити ся своєї релїгії в матерній мові, бо она хоче, аби они румуньщили ся, бо она хоче їх винародовити. В сїм, а не в чім иньшім бачить гр. пр. консисторія своє післанництво! Чи так само митрополит Чуперкович, о сїм поки-що сумніваємо ся, а побачимо по єго приїздї до Чернівців. Тут потрібно скорої направи лиха, яке заподїяла консисторія Русинам, бо инакше злі наслїдки — неминучі!

До відомости шкільних властий. Що рускі справи шкільні на Буковинї не все і не всюди полагоджують ся так, як їм належить ся, се ми мали нагоду хоч би і в послїднім часї піднести. Але щоби наказ висших шкільних властий не виконував ся, се вже чисто буковиньскі порядки! Минає вже третий рік, як по довголїтних і тяжких заходах Русинів міністерство шкільництва казало в школах запровадити руску фонетичну правопись, а в Чернівцях заведена она в школах від двох лїт — та думаєте, що у всїх школах? Нї, у нас управителї або управительки шкіл не почувають ся завсїгди до обовязку, сповнювати наказ з гори, а коли іде о рускі справи, то нїхто на єї й не звертає уваги. От тепер довідуємо ся, що у висшій дївочій школї в Чернівцях, де директорою є п. Гривдїч, доси все ще вчать етимольоґічної правописи! Відкликуємо ся длятого до висших шкільних властий з жаданєм усунути той непорядок і потягнути виновних до одвічальности.

Руска народна школа в Чернівцях. Рускі народні товариства, головно „Руска Школа“, домагають ся вже від кількох лїт рускої народної школи в Чернівцях. Хоч здавало ся, що справа піде гладко, бо потреба такої школи є безперечна — в Чернівцях є більш 500 руских хлопців в школах середмістя — і либеральна рада міска має бути прихильна для справедливих жадань Русинів, то все таки справа затягнула ся власне в тій радї міскій. Не помагали резолюциї, приняті одноголосно в буковиньскім соймі, не помагали заходи Русинів у батьків міста. Вкінци звернула ся „Руска Школа“ до гр. ради шкільної і та мала черновецкій радї міскій пригадати скоре полагоджене справи. До того ще бук. сойм на послїдній сесиї рішив одноголосно відповідну резолюцию. Отже довідуємо ся сегодня від одного батька міста, що черновецка міска рада шкільна на своїм вчерашнім засїданю предложила міскій радї одноголосне рішене: що з уваги на заснованє рускої гімназиї в Чернівцях і з уваги на велике число руских дїтий в черновецких народних школах треба конечно ще в 1896 р. заснувати чотири паралельні рускі кляси при народній школї на ул. палати краєвої. Коли справа дійшла вже так далеко, то мабуть міска рада не буде єї проволїкати, і черновецкі Русини дочекають ся по довголїтних заходах власної рускої народної школи. Заступники Русинів в міскій радї повинні постарати ся о як найскорше полагоджене тої важної справи.

Рускі а волоскі студенти. Минувшого року в м. лютім лучило ся, що черновецке волоске товариство „Армонія“ єдине між волоскими товариствами запросило на вечерниці товариство „Союз“. Союзани з радістю вихіснували таке рідке запрошене і вислали своїх представителїв на вечерниці. Аж тут стала ся така пригода, що кільканацять присутних студентів з волоского студентского тов. „Жуніме“ на вид руских студентских бинд позпимали свої національні відзнаки — а се один з них поясняв на запитане Союзан так: „національні барви, рускі і волоскі не можуть терпіти ся в купі“. Сю пригоду тогдї промовчало ся, бо не мала она на собі нїчого особливого, а до волоскої нетерпимости Русини вже привикли. Але ось сего року в іденьскі волоскі студенти аж страх як заходили ся, аби руска „Січ“ асистувала їм при національно-волоских демонстрациях поруч з студентами з Букарешту та з відпоручниками черновецкої „Жуніме“. Ну, Січовики не ішли на поклик. І добре зробили, бо хто знає, як були би заховали ся наші боярчуки, котрі одноголосно показали, що „національні барви рускі і волоскі не можуть терпіти ся в купі“. Або чи они може вже доси народумили ся? Ми сїли такого нового розуму раді би видїти тут, а не лишень у Відни.

котра гнїздась давнїйше в покажних, мовчаливих лїсах мов на в переймі з поклоном, мовчала она тепер завзято, і неначе забувала тут свій звичай кувати...

Спустошені, знуєтїлі, ограблені із всеї питомої краси, і колишнього богатства — гори — остались немов на посміховище, і не могли спинити, щоб жарке сонце не випалювало немилосерно єї останної ся вальори, котра шукала для свого істнованя самої найглубшої тїни. Полишені, ледви покад землю виросші клинки і сосонки, в неупокоєні сонця принадком, стояли смутні і опущені. Буря і сонячна спека переходила на відміну повал їх молодосеньками коренами, що не були ще на довго так вкоріненї, щоб зносити всї зміни і удари времени.

Столїтні батьки оберігали їх доси своїми обширними раменами від всего, — але від тепер? А коли-б они і опирали ся всему? Всему жару сонця, що випивав так жадібно їх молоді соки, всїм бурям, що бажали зломити їх корени, всїй студени і всїм прочим знадвірним потрєбам — так що-ж тодї? Чи не простягнула-б ся теж і за ними, коли би стояли як раз в своїй найгордїйшій красї, розвощуючи в пишнотї, уважаючи над собою лише небеса — тота сама убійча рука?

Они рішили ся вмерти.....

Чернівцї, 25. грудня 1895.

Телєґрами „Буковини“.

З дня 22-го квітня 1896 року.

Відень. Цїсарева іменувала гр. Маріанну Гоес-Турн, жену буковиньского гр. президента, двірскою дамою.

Відень. *(З ради державної.)* Підчас дальшої розправи над виборчою реформою промовляв міністер Ріттнер. В краях з загальним правом виборчим жалують ся на неувзглядненє важних культурних інтересів, в краях без загального права виборчого жалують ся на неувзглядненє великих мас населеня. При кождій реформі виборчій розходить ся тепер о переведене тих двох засад. Австрийске правительство рішучо противить ся зносеню засади о заступництві інтересів, а також заведеню загального права виборчого. Міністер кайє ся на єдиняне конгеренативного елементу в будуччині і що нові посли не змінять цїлковито парляментарних відносин в Австриї. *(Жваві оклески.)* Промавляли пос. Брамарж, Діпавлї, Кальтенеґґер, Ріхтер, Штайнер і Перач, з котрих одні заявили ся за, другі против переходу до специяльної дебати. — Перед закінченєм засїданя вела ся нарада над нагляним внесенєм пос. Романчука: взиває ся правительство, дати наказ властям, щоби єї уможливили виконанє прав товариств і зборів. Президент міністрів гр. Бадені заявив, що скаже доходити справу як найдокладнїйше. Сконстатував, що в 1896 р. не було нї одного рекурсу против заборони віч, в 1895 р. лише один рекурс, і в сїм випадку затвердив державний трибунал рішенє міністерства внутрішних справ. Підчас дебати сказав пос. Перинерсторфер, що коли є який край, де нарід мав би право збурити ся, то се певно руский нарід в Галичинї. За се покликано бесїдника до порядку. Пос. Щепановский назвав виводи Перинерсторфера кликанєм до убийств. Пікліність внесени відкинено.

Париж. Вчера приняв сенат помимо спротивленя Буржва 170 голосами против 90 внесенє, відложити голосованє над предлогом малгаскерским на так довго, поки не буде зложене міністерство, котре має довіре обох палат.

Париж. Міністерство рішило подати ся в димісию. Оно скликало на завтра обі палати, щоби подати причини димісиї.

Париж. Республиканські і консервативні членики поддерживають сенат, що єму удало ся міністерство присилувати до димісиї. На завтрішнім засїданю буде горяча дебата. Радикали поставлять внесенє, в котрім кликають міністерство, щоби оно остало ся при верні.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 21-го квітня 1896.

	Львів.		Чернівцї.	
Пшениця . .	від 7.50	до 7.70	від 7.35	до 7.45
Жито . . .	„ 6.30	„ 6.65	„ 5.90	„ 6.05
Ячмінь бров. .	„ 5.40	„ 6.—	„ 5.50	„ 5.60
Ячмінь простий	„ 5.75	„ 5.—	„ 4.70	„ 4.80
Овес . . .	„ 5.70	„ 6.—	„ 5.30	„ 5.40
Ріпак . . .	„ 9.—	„ 9.25	„ 8.75	„ 9.—
Горох . . .	„ 5.—	„ 8.—	„ 5.—	„ 6.—
Вика . . .	„ 4.75	„ 5.—	„ 0.—	„ 0.—
Льнянка . . .	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—
Біб	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—
Бобик . . .	„ 4.25	„ 4.60	„ 0.—	„ 0.—
Гречка . . .	„ 7.—	„ 7.50	„ 0.—	„ 0.—
Конопшина черв.	„ 25.—	„ 30.—	„ 28.—	„ 31.—
Конопшина біла	„ 30.—	„ 50.—	„ 0.—	„ 0.—
Конопш. шведск.	„ 30.—	„ 35.—	„ 0.—	„ 0.—
Кукурудза нова	„ 5.—	„ 5.50	„ 4.—	„ 4.10

Хміль 00.— 00.— злр. за вілю у Львові оцінила за 10.000 зітрів 12.50—12.75

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСЇДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За кожде слово платить ся 1 кр.

Важне для всїх!

Хто із Вп. Читателїв хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу ґазету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно буковинське місто має дві великі огневі сикавки на продаж. Цїна дуже низька.

Всї прибори до роблени солоних улїв є на продаж. Цїна дуже низька.

Млин кінний з французькими камінями і з всїма найлїпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Цїна дуже приступна.

Фортепан старий на продаж в Чернівцях. Цїна 30 зр.

Книга адрес для купців. Містить $1\frac{1}{2}$ мілїона певних адрес. Замісць 14 зр. дане 2 зр. 50 кр.

Візок для одного коня з двома дишлами, плетений зовнїч, лагким сидженєм, ще мало уживаний, і шори є на продаж. Цїна дуже приступна.

Американьский будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 5 кр.

Машина до шитя употреблена, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ратами сплачувати.

Зеґарок стїнний з вагою, що лише йде а не бє, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 кр., а такий, що бє і будить, 1 зр. 90 кр.

Французскі зеґарки стїнні навручують ся раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 60 кр.

Цїни сих зеґарків суть фабричні для перепродажи. Меньше як тузин (12) не висилає ся.

Ножики кишенькові з 2-ма і 3-ма вістрями, 6 тузинів (82 штук) 7 зр. 20 кр. Меньше як 6 тузинів не висилає ся.

Машина до плетеня панчіх і рукавиць, употреблена 25 зр. За помочію сеї машини можна дешево 8 пар панчіх сплести і то о много красше, як руками.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати ріжних річий: 12 ножів столових, 12 вилок, 12 ложок (британїя), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хлїба, 6 ножиць сталевих, 6 ножиків кишенькових, 2 кохлї (британїя).

100 великих сьв. образів в красках з руским підписами 5 зр. Близько 40 штук таких образів (кождий инший) висилає фабрика на взір за 2 зр. Такі образи продають перепродавцї по 15 до 20 кр.

Про сї оголошеня (1—13) дає близші відомости Адміністрация „Добрих Рад“ в Ґоґінґ н. н. Садаґура.

На кожде замовленє треба прислати почтову марку за 5 кр.

Поручаємо гостинницю Метрополь Лєрґенфельда в Чернівцях при улици Ратушевій.

Віктор Тірінґ з Відня, Praterstrasse 11, поручає вп. Публицї свою новоотворену **філїю** зі складом одежі в Чернівцях при улици Ратушевій ч. 7. Цїни як наймисші. 11—12.

І. Рехенберґа книгарня і папірня в Чернівцях, улиця ратушева 22. Поручає ся до достачаня руских книжок і ґазет. Має великий склад руских книжок для всїх шкіл. Прибори до писаня продає по найдешевших цїнах. Для шкіл народних особливо корисні услівя.

5—12. **І. Рехенберґ.**

Бетвка

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втираня:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Прошу жадати сей **загально улюблений лїк** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і приймати з осторожностию лише коли на знаках цїлого сторонника „Котвиця“, бо дане ті фальшиві.

Аптика Ріхтера під котвицею одна у Празї.

ОСВІН ФЛЄК

в Чернівцях при ул. ратушевій

продає

МАШИНИ ДО ШИТЯ

ручні по 20—50 зр., а ніжні по 35—75 зр.

Окрім того пропонує

пневматичні біциклї

по цїнї 80—350 зр.

переборює всїлякі лагодне інструменти, шелєбожія і всякі поправки в ціні річчі.

Чет. і нед. 3—12.

ДР. ПЕТРО ІССЕЧЕСКУЛ,

ц. к. нотар

в Чернівцях

переніс свою канцелярию з головної улиці до власного дому при

ул. палати краєвої

(Landhausgasse) **16.** (4—5)

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ І ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

складена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, з видана в лїтоґрафічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., а рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад великий; купуйте чимскорше!

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і єдиноє руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трох галицких Епархій, обезпечує будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках проти шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачують ся скорше як можливо, а договори заключені з нашими Товариствами контрасекурацийними видають „Дністрови“ можність обезпечувати і виплачувати **взаїмні суми**.

Подїл „Дністра“ приймає біро дорогий у Львові при площи Івоничка.

На житє можна обезпечати ся **через „Дністер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає на найкрасші услівя і шле подїл і квіти в руских мовах.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, спеціальне зареєстроване з обмеженим поручнем, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опрокентованя **на 5** процентів. Товариство обмежує 7 дїн на 50 кроків. Позички удїляють ся членам кваліфікованим реальностям, вільним від тягарів, за вкладом двох членів. З позички відтягає ся десятий часть на рік.

Зголошенє з удїлом **агенцій** в місцевостях, де „Дністер“ ще є заступлений, приймають ся.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 61. Чернівцї, пятниця дня 12. (24. квітня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в Бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Полїтика реальна.

XVIII.

(Віра і церков. — Ународовлене рускої інтеллїґенциї. — Церков народна.)

І ще раз мушу запожичити ся у автора статї „Черниховский Месия“, мушу дословно подати єго виводи в справі відносин рускої інтеллїґенциї до церкви (ч. 86-те *Буковини* 1895).

— „Та що вже лїзеш з церквою? Церква в полїтицї і взагалї в роботї народній нї при чім! Віра се річ сумлїня кождої людини!“ — скаже дехто.

Отже-ж не зовсїм таки так. Розважте лиш добре.

„Церков є у Русинів, серед котрих письменність все ще мало розширена, а школа не запустила ще глубоких корінїв, [illegible] первоначній мати“ — сказано в програмовій статї *Буковини* (ч. 11 з р. 1895). Чи може се неправда?

„Узнаючи-ж церкву за важний чинник культурний, каже автор статї „Черниховский Месия“, знаючи, що церква є розсадником релїґійно-морального виховання народу, треба і народній інтеллїґенциї згорнути ся около церкви, стати живими членами церкви і тим допомочи церкві сповнити свою задачу супроти нашого народу. Очивидно не до загалу народоцїв се говорить ся, бо загал, о скілько знаємо, нїколи не відтягав ся від церкви, але до тих, що задля сих або тих причин були байдужні. Байдужностию як всюди так і тут нїчого не вде ся, нїчого не поправить ся: чинна участь всїх буде мати лиш добрі наслїдки. Великі розумованя тут не на місци, одно розумоване має лиш рацию, а то: що *наш нарід єдино ще для церкви має живий інтерес*; коли-ж ми почуваємо ся до спільности з нашим народом, то мусим разом з ним мати живий інтерес для церкви.

Обставини, серед котрих наш нарід проживав і серед котрих наша народна інтеллїґенция розвивала ся, довгий час зовсїм тому не справили, щоб та інтеллїґенция почувала ся до спільности з народом. Все, що з народу виходило, покидало разом з заміною сїрака на сурдут також все те, що було народним, відцурувало ся від народу. На всїм народнім лежала печатка чогось згірдного, а так само і церков наша через то, що до неї признавали ся лиш самі мужики-панщизняники, була атрибутом пролетарийа, прикмою хлопа: до неї не дуже радо признавали ся „пани“. Коли-ж під впливом животворного слова Шевченка і инших лицарів слова збудило ся серед осьвіченїйшої верстви, яка вийшла з руского народу, почуте спільности з тим народом, то і та спільність була довгий час лиш чисто формальна, без змісту, більше уплекна нїж глубоко прочута. Инакше і бути не могло: наша інтеллїґенция своїми поглядами, яких набрала ся серед чужих нашому народови елементів, була від нашого народу зовсїм відорвана, і треба було довшого часу, щоб вона не лиш формально але есенціонально приближила ся до народу, злила ся з народом. Ми ще і сегодня не можемо сказати, що той процес ународовленя рускої інтеллїґенциї закінчив ся, ще і сегодня мусимо з жалем серця признати ся, що до того, аби межи народом а єго інтеллїґенциєю була дїйсна не уроєна спільність, аби у інтеллїґенциї рускої було живе почуте народне, досить ще далеко, хоть з другого боку констатуємо великі старання інтеллїґенциї, дійти до того. Але-ж бо на се треба бодай десяткiв лїт — за одну ніч годї вийти в думки і сьвітогляд народний. Длятого то ще і тепер є богато фальшивого в відносинах рускої інтеллїґенциї до народу. Се, що тут сказано, дотичить ся так само сьвітскої як і духовної рускої інтеллїґенциї. Помимо того, що духовна інтеллїґенция, стикаючи ся безпосередно з народом, могла скорше дійти до цїлковитого поєднаня з народом, так не стало ся: вона старала ся — се уважала за найлїпше — удержати ся на становиску мандатора супроти народу — се був єї первовзір в відносинах до народу, котрий вона копіювала. Але часи помалу змінюють ся на лїпше, а нже-ж загалови нашої народної інтеллїґенциї не можна бодай відмовити щирого стараня дійти до цїлковитої спільности з народом.

Одним із тих місткiв, що нас прибли-

На кримських виноградниках.

(Ол. Н. Кожевьової.)

II.

„Ангельский чин.“

В сьвітличку до бахчисараджи[1]) Ібрагима зібрала ся компанія „невеличка, але честна“: сам Ібрагим, хараул[2]) Іван, бондар Лягор[3]) та и. Усї ми з ріжних сьвітів: Ібрагим з тутешнього села Руського Мангуша, де татарська культура потатарила так православну людність, що перковний титар гоїть лише балакає по татарськи, нїж по великоруськи. Хараул Іван з Козельського повіту найблизший мені земляк: з „дяди Лягор“ (тоб то Юрий) десь з півночі Миншини. Кожному значить цїлком спостерігати одному одного. Іван і Лягор вже кілька років живуть вкупі з Ібрагимом у одній заміжньовській Новий, властителем значного виноградинку. Чи Ібрагим, чи всї обставини — про те не скажу — можить, тяли поєднали і Івана і Лягора; але-ж і Іван хоч не єли собою, а за запомогою своєї сестри, що живе тут поблизько, не більш поукраїнив Ібрагима: навчив його сьвоювати сало і пареники (звістно нишком, в заховку, щоб „правовірні“ того не спостерегли). Балакають вони разом на четирох мовах, але понуг Іванова мова; бо сеструнька його Настя нї за що не хоче инакше, як „по свойому по батьчиному да по матчиному“.

Ібрагим не тільки сьвоювив, але й пив. Сьвітличка його вельми чепурненька; стоїть собі близько дороги серед кущів жирти: вона на дві половини: в одній живе Ібрагим, другу заставлена пляшками з вином... Кому треба, той купить того чи сего вина. Ібрагимові вина добрі і не дорогі...

Вже вечеріло... От-от сонечко сховаєть ся за Чатирдаг... Вдарили в дзвони до вечерні... завтра суботи, так звичайно служать вечерню.

Сидить наша компанія округ столу і слухає „дядю“ Лягора, як він „ходив, бродив“, да часом протягнемо руки до пляшок і проковтнемо:

— Шевкинсе![5]) — і випємо.

(Я теж почав потроху татарити ся і вживати татарських слів. Татари се вельми любять.)

Ледві промовили ми четвертим разом: „Шевкинсе!“, як почули крети відчиненого вікна: „Ахет ашуи![6])

То був голос пазмара йдучого з вечерні до господи, він „носив почуй“, що в Ібрагима „невеличка, але честна компанія“ — „сидить на шарабі“[7]) — і вже-ж не можна було йому не помитати нас.

Пазмар той — Мартин Чуприна — родом українець з Мелитопольского повіту: „пройшов“ два класи бурси і „пайшов“ на попамара „по пристрастію, як він казав, к исповѣдію.“

Сїв з нами до гурту і Чуприна. Чаруємо собі да хвалимо „ялди рук винника Ібрагима“.

Ще не дійшли ми слїд сказу, коли „хараул“, звернувши у вікно, допив швидче свою шклянку, встав зза столу і мовив:

— Гей, брате Мартиво! допиваймо, да швидче втїкаймо!

— Хиба що? — спитав Чуприна.

— Ангельский чин гряде...

— У мене за вухом не свербить.

— Що то за „ангельский чин“? — спитав я Івана, запікавившись самою назвою.

— Но чули хиба? Черець з К-ого монастиря Михаїл: наш таки земляк з Чернигівщини.

Я радий був побачити нового земляка та ще в ангельскому чинї.

Дядя Лягор швидче витер вазко свої чверти патьоки з вина, що пролиляли ми на стіл. А Ібрагим хоч би тоби нам моргнув! знати, що „ангельский чин“ про його байдуже.

В сьвітличку вступив черець кабанюватий, прикудлуватий, з широкою руською бородою. Червона тиара його аж лиснила. Поставивши в кутку біля олїярка свій кошик, черець тричи

[1]) Гляди „На кримських виноградниках“ (Журба Основа-Іванус в чч. 152 і 153 *Буковини* 1895 р.

[2]) Сьвітник. [3]) Сторож. [4]) Лягор — Юрий.

[5]) На наше здоровє. [6]) На здоровє. [7]) Вина.

жає до народу, є церков народна; треба проте церков народну узнати за свою церков і очивидно супроти церкви відносити ся так, як повинен чоловік, повний сьвідомий ваги церкви для народу. Ми не хочемо тим сказати, щоб наша сьвітска інтеллїґенция стала клерикальною: релїґійність а клерикалїзм не все одно.

Наша інтеллїґенция повинна о то дбати, щоб наша церков перестала бути виключно лиш хлопскою, мужицкою церквою, а стала церквою всїх верств народних — а до того веде жива участь в богослуженю, дбалість о церкву, о єї красу і величавість. Дальше є великі сьвята церковні, як різдво, йордан, великдень, зелені сьвятки і т. д., котрі обходять наш нарід з особливими народними звичаями: треба і рускій інтеллїґенциї ті сьвята обходити більше по народному, а не по нїмецки, по волоски або Бог знає по якому. Треба взагалї скинути з себе плащик байдужности для церкви і особливо в таких разах, де можна-б супроти иньших задокументувати приналежність до рускої народної церкви, треба се і зробити. Таким чином нарід побачить нас вкупі з собою, він навчить ся нас відріжняти від иньших сурдутовцїв, і до нас стане відносити ся з такою вірою, з якою звичайно відносять ся до себе вірні одної церкви.

Інтеллїґенция всїх народів: Москалї, Поляки, Нїмцї, жиди і т. д. з меньшими виїмками вірна своїй народній церкві і показує се дїлами. Так пр. по містах позакладували латинники товариства для музики церковної, на більші сьвята виступають хори з своїми продукциями, в котрих бере участь не одна Русинка, не один Русин; але як би такому Русинови або Русинцї сказав, пійти до церкви на хори і там засьпівати — то се трохи чи не за образу взяли-б. Отсе сумне явище. Зайдіть до божниці міскої пр. на судний день або на инше яке жидівске сьвято, а побачите там всїх банкерів, адвокатів, одним словом всїх вірних жидівскої віри при купі; а богато інтеллїґентних Русинів буває пр. на воскресній утрени? Я-б заложив ся, що на лат. резурекциї їх більше. Се-ж значить ся, соромити ся *своєї* віри, а се ганьба. Коли в церкві буває якийсь непорядок, то на то є спосіб, щоб его усунути, але задля сего або того годї цурати ся своєї церкви! Вдаримо ся в груди! Ми мало що або нїчого не зробили, щоб нашу церкву народну витягнути з пониженя, в яке вона за часів неволї нашого народу попала ся; а і се наш народний обовязок, як і все иньше. (Тут така сама вина впадає на наше духовеньство, як і на сьвітску інтеллїґенцию). Отже в повній сьвідомости нашого *народного* обовязку звернїм ся для заспокоювання потреб душі з цїлим серцем до нашої народної церкви, а тодї та церков, побачивши нову свою кріпку підпору, яку вона колись також мала в інтеллїґенциї народній, зможе красше розвивати ся, зможе лїпше заспокоювати духовні потреби народу; а тодї і наша церков буде дїйсно церков народна".

Ріжницї в тій точцї між Русинами справдї не великі. Вже і радикали на раціоналїзм в вірі не кладуть ваги. Тим лекша тут згода. Але аби оминути всяке непорозуміне, скажемо те, що віра справдї річ сумлїна и тім змислї, що кождий Русич най собі придержує ся тої віри, в якій зріс, але з огляду на єї культурне значінє для народа най таки єї придержує ся, а не буде байдужним.

Що нового в сьвітї?

Послїдний час то був час з'їздів монархів приналежного союза. В Венециї гостив німецкий цїсар. Відвідав у своєго союзника, італїйського короля Гумберта, а опісля відвідав нашого цїсаря у Відни. Час і обставини тих з'їздів склали ся на те, що вже з самого початку приписувано їм політичне значінє. Коли знажить ся, що власне недавно тому розходили ся о повну Англії для Італїйцїв в Африцї через довгольету експедицию і що хапали слухи, мов би Німеччина не конче приязно дивила ся на те, — коли дальше знажить ся, що недавно тому їздив наш міністер заграничних справ гр. Голуховский до Берлина, то кождий мусить здогадувати ся, що з'їзди монархів мали політичні цїли. Які ти певно цїли, сего напевно не знати; але кажуть, що розходило ся о серйозне трактованє союза і привернене добрих відносин між Австриєю а Німеччиною. Коли воно так, то цїль та вповні на цїлковито. Сердечне приняте і принцип цїлого совлїзиня доказує, що наш цїсар і італїйський король вповні задоволені з усного тих з'їздів, а се дає нам запоруку, що придержний союз тепер стоїть сильнїйше, між коли небудь перед. Тим самим піднесла ся єго вага в европейскій політицї і єго вплив на жарі відносин між всїми державами.

В *суботу* вибрала антисемітска більшість нововибраного віденьского ради міского проводиря д-ра Кароля Люеґера четвертий раз бурмістром. Люеґер заявив, що приймає вибір і в своїй промові остро напав на Угорщину; борбу антисемітів і їх вперті при виборі бурмістра назвав він борбою християнства о висвободженє з жидівского ярма. Се промова богато острійша, як та при послїдних виборі. Нашим читачам знане, що правительство не предложило послїдного разу вибору Люеґера на бурмістра тому до затвердженя, бо не мало запоруки, що він яко бурмістр буде безстороннїй. Коли-ж тепер Люеґер виступив ще більше партийно, то чи дав тим може доказ своєї безсторонности? Здає ся, що Люеґер сам не надїяв ся потвердженє і палить всї мости за собою. Як ся гра скінчить ся, годї сказати, коли добре інформовані круги віденьскі кажуть, що Люеґер і тепер не буде затверджений, хоч раз міскі не розважують. Правительство має вже вільний вихід.

В понедїлок розпочала ся в радї державній генеральна розправа над правительственним проектом виборчої реформи. Ми вже вперед много разу розповіли історию сеї реформи, отже її тут повтаряти не будемо. Дальше тепер звичайно провадить ся при такій важній справі горячковий несуновий. А у нас сим разом инше. Всї сторонництва із спеціяльною розважаннєю хотять ся до полагодженє сего важного дїла, бо треба єго вже раз залагодити. Се дивно може здасть ся тим поверхним, що ми вже тому кілька років перед через два роки приготовляли ся до сего дїла і тепер доберемо ся до сего знову. Що проект буде ухвалений, і то більше як ⅔ всїх голосів, се вже певне; опозиция будуть робити хиба антисеміти і Малодечи, але і ті будуть при третім читаню голосувати за правительственним проектом. З ухваленем виборчої реформи розвіє ся в Австриї нова доба. Чи правительство рішить тепер теперішну раду зразу і заниде нові вибори, сего ще не знати. Говорять, що нововибрані мали би відбути ще дві вибори нових 72 послів з нагої курії, так що після мали би ще в теперішній радї перевести перебути огневу пробу.

Французький кабінет Буржоа з лише

перехрестив ся великим хрестом, поклонив ся усїм нам до ніг і промовив:

— Доброго здравія!

Ібрагим, не підводячись з місця, подав йому руку. Чуприна і дядя Лагор взяли благословенє у чернця, а хлопці Іван просто пошлепали ся з ним в губи. Чернець сїв поодаль мене, скинув на мене очи і полїхнув, затуляючи рот долонею.

Засмердїло горівкою і часником.

— Душно! — мовив чернець — в ротї так посохло, що аж смак виступила.

— Да не без того, що і втюпили ся — додав Іван — легко сказать: вісїмнайцять верстов! се не те, що зайдеш до базару.

— Я не дорогою йшов, а стежечками, повз „чортів ялин": на позовину близше...

— Хоч і на позовину, а все-ж не крилами перелетїли, а підошви топтали...

Чернець знов полїхнув і промовив:

— Жажду!

Ібрагим поставив на стіл ще одну пляшку і налив в усї шість „равлинцу".

Нїхто не почував. Чернець повів очима, облизав губи і мовив:

— Що-ж! Чуприно! отверзся уста...

Випили. Тілько Ібрагим да я не пили.

— Ви що-ж? — спитав нас чернець: — кораму бієтесь мабуть? Добре було Магометові, прохлаждуючись усїлими шербетами, пити за боронї! нехай би він по нашому пожив. Чи так, Ібрагиме?

Ібрагим мовчки усміхнув ся і набрав повний рот диму з своєї восгрійки.

— Воно не тільки в кораму, а і до виду сказано: „не упивайте ся вином — в нїм єсть блуд", — озвав ся Чуприна, підпираючи чолом руку пляшку.

— На те й мій гзек на капусту! а вожа того, щоб знати: „вожечки взяку"? А про те: „прийдите пиво пити вино"... А воно справдї яке буде? — спитав чернець Ібрагима: — на вожеє люботь, а торошно?

— Позагорішнє — відповів вожка.

— Так я й думав! по смаку вгадав зараз. — А ви що-ж? — обернув ся до мене чернець: пийте! Ібрагим і сам кажуть і пишу не сказе і про вас. Та нуран старо річ! не все те чинити, що там пропевсне...

— Я православний! — відповів я.

— Пра-во-славний! — здивовано мовив чернець, а я думав: з магометів! Що-ж ви від благословенє до мене не підійшли?

Я присунув кавка, не тямив, що сказати. Спасибіг, хлопці виручили, сказавши:

— Вони не тутешні, приїжі.

— Приїжі?... гм!... з якого? — спитав у мене чернець.

— А как-ж з якого...

— Роботи шукати?

— Коли-б трапила ся...

— А який вам робети?

— Який? — вони прийшли у мене аж з горгані.

— Перепрошуваю винограднини, дяк не рано і земля суха зелена, треба лозу жовтогорим чернець, смакуючи ракдинг. — Що-ж роботу знайти легко, аби здоровє. Треба бо молити ся, що-б дав і здоровє і роботу. Що молитві і вірі вашій буде вам. От би на до в монастир, ж і помолили ся-б там...

— Дяк помолїть ся...

— Можна, тільки пісня... тес...

— Нехаляним воном вакно їхать — дорогорив Чуприна.

— Єсть, єсть! істинно так! угодив уста...

Я дотяв ся: вожка кожушка і вже не пливши вина. Чуприна хлопця ся налякати...

Як житно чарою отець Михаїл почав бо сьвідати: „за ісходящі ся уста наша", але Чуприна не дав йому, перебив: „не лякить", кажучи і сам заспів: „І умера нехай і сегодні нехай умре жаба".

Чуприна пе не дожив до краю, як Ібрагим стоячи проти вітчинного вікна, засьпівав:

„Стоїть хвір над хрещатим...
Треба жити за нинїшнє...
Ой нинїшнє не робітниця...

— Анастасія! — перебив мою чернець — ти зрозуміє мене?

радикально-социялїстичний подає ся в димісию. Ми вже о тім писали, що французкому сенатови не сподобав ся проґресивний податок від спадщини і доходів і тому став сенат в опозициї до кабінету. Міністерство-ж мало все відпору в парляментї, де радикали і социялїсти становили его відпору. Але парляментъ не все був такий сильний, щоби спас міністерство від моральних невдач. Додаймо до того, що сенат три рази висказав міністерству вотум недовіря, що міністерство має принесати собі невдачу в заграничній полїтицї що-до анґлїйскої виправи — то маємо досить причин до димісиї. На засїданю з вівтірка розходило ся о видатки на африканьский остров Малдаґаскар, котрий Франция війною здобула минувшого року. Отже сенат не хотїв значний кредит повірити міністерству, до котрого не має довіря. Се була безпосередна причина упадку міністерства Буржоа. Як справи дальше уложать ся, годї сказати, бо у Франциї несподїванки не рідкі.

Анґлїя може хоч трохи тріюмфовати. Коло Токар над Чорним морем побили єгипетскі війска Дервішів. Правда, побіда не була така сьвітла, щоби можна єї використати по военному; але одни успіх єгипетскі війска не уважають більше Дервішів необхідними. Коли перед сїмома лїтами Дервіши повстали, анґлїйскі війска потерпіли страшні невдачі, і тому тепер Єгиптяни ішли против повстанців мов засуджені на смерть. Ся слава тепер счезла цїлковито і в сїм лежить велика вага тої побіди. Коли Нил вильє, анґлїйска виправа рушить против козовної сили коло Хартум, а опісля на полудень Африки против Трансвалю і злоцких републик.

В Іспанії переведено нові вибори до парляменту і они вийшли — як все так — в користь правительства. Новий парлямент буде радити над кубаньскою справою. Повстанцїв на острові Куба узнав був конґрес американьских Сполучених Держав воюючою стороною. Ішли слухи, що президент тих Держав не хоче мішати ся в ту справу, але тепер вислав таки секретар державний ноту іспаньскому послови в Вашингтонї і американьскому послови в Мадридї, в котрій порушує кубаньску справу. В нотї тій прикадує ся іспаньскому правительству давнїйшу обітницю, що Іспанія буде ласкавійше поступати з Кубою; обітницї тої не додержано. Дальше вказує нота, що теперішна нерухобна прибрала характер поважнїйший і дальше розширяла ся, ніж давнїйше, та що через те дуже терплять інтереси Америки. Іспанія є нїяке так могучою державою, що не потребує боятись ся, учинити те, що слушне. Вкінци пригадує нота, що Іспанія вже давнїйше заявила свою готовість покорнотуватись інтервенциєю Сполучених Держав, коли би оказала ся потреба. Нота, списана взагалї в дуже чемних і уважливих словах, просить Іспанію о як найскоршу відповідь.

— Що кажете?

— Питаю: чи ти бачиш мене?

— Не показуйся мені, бачу!

— А коли бачиш що тут ангельский чин, так до чого-ж ти колоґласиш таку дурницю?

— Я не колоґлашу, а сьпіваю... Он як у вас там в монастирі колоґласять! Думаєте: не знаю! Як раз! якщо я не своїма очима бачила, як ви у пятьох на траві в кущах...

— Годї! годї! не про те річ! — перебив її червець.

— А про що-ж?

— Геть собі, Настє! — мовив Іван до сестри.

А отець Михаїл, щоб перевести річ на що инше, обернув ся до мене і спитав, звідкиль я?

— З Київа.

— А я з Погару...

— У мене мати була з Погару.

— Значить, ми з вами сестри в перших! За се не можна не випити. Чуприно! винесо!

— Винесо, отче!

Випили.

— Я ставлю! — озвав ся дядя Лагер, ставлячи нових дві пляшки.

Пемо... Очи отця Михаїла сьвітнїйшають, твар червонїйшає, більш вилискують ся; сам він стає більш говірким.

(Конець буде.)

Болгарский князь Фердинанд перебуває тепер в Петербурзї; від свого дїйсного пана, турецкого султана, поїхав до свого морального пана, російского царя. Підчас его побуту в Царгородї говорено богато о жаданях Росиї до Болгариї. Отже найголовнїйше жадане, знесене болгарского екзархату в Царгородї, не сповнило ся, бо сему спротивив ся передовсїм сам екзарх, а по нїм султан. Що-до принятя еміґрантів до Росиї назад в болгарску службу, то се мабуть також лише бажане, бо против сего повстають болгарскі офіцири і такий крок міг би допровадити край до збурення. Говорено ще о російско-болгарскій войсковій угодї т. є. передачі Болгариї на ласку і неласку Росиї. Сему запобіг султан, іменуючи князя турецким фельдмаршалком. Яко урядник турецкий може князь лише те робити, на що згодять ся султан. Поняко звязаних рук князя, приймають его в Петербурзї дуже величаво, але чи так само щиро, се велике питане.

Ще минувшої зими прийшли з Японьску вісти, що Хіна заключила з Росиєю тайну умову. Сим вістям перечено рішучо, аж тепер дістала Vossische Ztg. з Шанґаю вість про ту умову. Після неї Хіна віддала остров Корею на поталу Росиї, а сама навіть признала їй величезний вклик. Сї вісти ще потребують потверджена, але коли-б они справдили ся, то забуть стане сусїдам тих двох велитів трохи тісно.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 23-го квітня 1896.

Цїсарску санкцию одержала новела конкуренцийного церковного закону, котру галицкий сойм ухвалив на своїй послїдній сесиї.

Краєвий президент ґр. Гоес виїхав в кімполюнґский повіт і повернє в суботу назад.

Тіснїйші вибори до львівскої ради міскої відбудуть ся в днях 15-го і 29-го мая с. р. Окрім тих 8 радних мають ще двох радних вибирати, бо з вибраних померли вже два.

Руский театр. Видїл „Рускої Бесїди“ у Львові оголосив справоздане з дїяльности руского театру за час від 1. сїчня до 1. квітня с. р. З того справоздання довідуємо ся, що персонал руского театру числить тепер 37 осіб і дав в тім часї в Сокали і Золочеві 53 представлени, котрі принесли доходу 4.693 зр. 40 кр. Місячно видїлює видїл членам персоналу театрального суму 1460 зр.; 383 зр. дав видїл на справлене і відновлене гардероби, декораций і знарядів театральних; за 176 зр. завів нове осьвітлене сцени; закупив за 60 зр. фахових часописий, розділив поміж членів театру в сїчни 400 зр. титулом тантієми, підвисшив лектория з них платню, нагороджує тепер всї надзвичайні занятя членів, як управителя, режисерів, бібліотекаря і того, що займає ся гардеробою; поробив з всїми осібні контракти, обовязуючі посовуу і Руску Бесїду і персонал до квітня 1897 р., побільшив сили артистичні о 4 членів (поміж ними зазнаменував артистку п. І. Біберовичеву) і скріпив театральну орестру о 2 членів. Репертуар театру збільшено о пять нових творів, а персонал працює над виставою нових драм, відновленя давних і т. п.

Вже сам факт, що видїл Рускої Бесїди постановив оголошувати квартальні справоздання зі своєї дїяльности, що мають на цїли піднесене народної сцени, а рівночасно скликує надзвичайне засїдане видїлу, на котре запрошує всїх членів Рускої Бесїди і предкладає їм всї акти, дає відповіди на закиди і приймає радо інформациї своїх членів, — доказує, що видїл Рускої Бесїди у Львові не усуває ся зайвї критики, противно бажає собі єї, як оперетої на значимости для розвою сцени народної і такої, що хоче помогти видїлови в єго трудній задачі, трудній через те, що театр грає на провінциї, а видїл перебуває у Львові. Справоздане се доказує крім того, що видїл з всїї сили старає ся, щоби народну інституцию, якою єсть театр, піднести, а не дати їй упасти.

З черновецкої ради міскої. Радник проф. др. Гандль зложив свій мандат до ради міскої. В причинах того небувалого поступку подає проф. Гандль, „що пересьвідчив ся на жаль, що ухвалами черновецкої ради міскої кермує скорше особиста аґітация, як безсторонна оцїнка дїйсних обставин.“ Сего пересьвідчена набрав проф. Гандль при послїдній обсадї посад учительок. Ся резиґнация викликала велике пригноблене, а міска рада рішила одноголосно, не приняти єї до відомости. Чи тим спонукає проф. Гандля до пофнення своєї резиґнациї, се велике питане.

Скарбківский театр у Львові взяли в аренду на 60 лїт др. Бандровский і спілка. Контракт має бути такий монструзальний, що наробив в польскій пресї богато крику. Навіть міска рада львівска вислала до краєвого маршалка депутацию з просьбою о незатвердженє тої умови. Однак видїл краєвий мусїв контракт узнати за правосильний, бо не було в нїм нїчого противзаконного.

Льотерия. Під високим покровом Єї цїс. і кор. Високости Цїсаревичевої-Вдови Архикнягинї Стефанії відбуде ся льотерия творів на дохід товариства золотого хреста. Приспоєна она розпорядженєм ц. к. міністерства фінансів з дня 17. листопада 1895 р., ч. 49.168. Почесна предсїдательна комітету: ґрафиня Мария Баденї. Предсїдательна комітету: ґрафиня Анастасия Кільманеґ. Товариство золотого хреста намірає оснувати доми для хорих ц. к. урядників державних в лїчебних місцевостях Абазиї, Карльсбадї, Баденї коло Відня, Краниї-Теплицї, Арко, Новім-Торлї в Стириї і т. д. Позаяк товариство ограничає ся на вкладки своїх членів, що дозволили-б осягнути намірену цїль аж в дуже далекій будучности, тому має ся льотерия подати можливість, докінчити з доходів сего предприємства хоч один з проектованих домів, і таким способом частину державних урядників, для котрих в тім напрямі ще мало що зроблено, здїлати участниками правдиво людскої цїли товариства. Із сим предприємством получений заразом намір, пожертвити артистам і артистичним промисловцям, що в нашій державі так сильно підпимають ся, в р. 1896 і 1897 надзвичайний заробок, призначуючи що найменше 200.000 корон на закупно творів штук красних (оріґінальних образів, статуєт і т. д.) і штучного промислу зі всїх країн сегобічної половини держави, призначених на виграні. Цїна одного льосу 2 корони. По 100 льосів разом творять серию. В кождій серії виграє що найменше один льос. Цїна цїлої серії 200 корон. Тягнене 1897 р. Перед тягненєм будуть всї виграні публично виставлені. Відень, в лютім 1896 р. Головний комітет: Відень, I. Улиця ванька 11.

Про наших еміґрантів до Бразилії одержала віденска Polit. Correspondenz з Ріо-Жанейра з жерела поважного такі вісти: Около 1200 еміґрантів з Галичини знаходить ся уже довше як півтрети місяця на острови Ilha das Flores в затоцї Ріо Жанейра і ще з пять тижнїв мусять там остатись, заки їх впустять до краю. Між сими еміґрантами страшна нужда. В провізоричнім брудним упіщеню тиснуть ся мов селедцї, хорують, а дїти мруть; нема сьвященика, щоби хоронив мерців. Дуже доскулює сим еміґрантам брак води до пиття; немають складають жертви для них, щоби мали за що воли собі спровадити. Люди ті у правдивій розпуцї. Кромі сих Галичан знаходить ся зараз около 2000 душ в хаздю коло Finheiro при шляху зелїзничий до Сао Паольо; ті рівнож нужлують. Факти ті сьвідчать, як легкомисно люди з Галичини прутъ ся до „раю“ бразилїйского.

Зміна властителїв. Маєтність Добровода, *буковинского повіту, храм від Стах. Оноцкого гр. Генрик Шелевский властитель Ковеля в Ґерожанинї.*

Дрібні вісти. В середу відїхав *з російский посла* Ґірса до Відня. — У вчерашнім потягу львівско-черновецкім найшов клуня пакунок, з котрого вийшла кров. Коли пудко отворено, найшли в нїм задушену дївчину. Очевидно мов ся дїло з убійством. Заряджено строге слїдство. — В Дорнватрї найшов одну Михайло Пашка неживого. Він в четверсїм стояв уже в бистрицю і утопив ся. — В Загребі, маєтности гр. пр. релїґійного фонду, повстав огонь, при чім показав скорого ратунку згоріла одна часть двора і богато забраного обіжа. Шко-

да виносить 7000 зр. — В Кіцполкшгу відібрали невислідженої доси злочинні куферок, котрий був приказаний до почтового воза. В куферку були грошеві посилки і рекомендовані листи. Оцісля найшлася розбитий куферок в ярі. — Цкрк. Сьогодня прибув сесьдня по полудни до Чернівець. Перше представлене відбуде ся в суботу.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 23-го квітня 1896 року.

Відень. В добре інформованих кругах запевняють, що вибір Люеґера не буде затверджений.

Відень. *(З ради державної.)* В ґенеральній розправі над виборчою реформою промавляли пос. Менґер, Гаґенгофер, Фалькенгайн, Ваштатий, Прадс, Ґреґорик і Дідушицкий. З виїмкою Ваштатого, котрий заявив, що буде у всіх читаннях голосувати против проєкту, піднесли всі бесідники, що внесений проєкт становить поступ до загального права виборчого.

Берлин. По бурливій дебаті приняв німецкий парлямент внесене, попросити всі европейські держави, аби всіми можливими средствами, які лише мають до розпорядимости, виступали против поєдинків.

Вашинґтон. Коли президент Сполучених Держав Клевлєнд виїздив, сполошив ся він і повіз розбив ся на-хусні; президент неушкоджений.

Петербург. Болгарский князь Фердинанд відїхав нині вечером виїзд до Парижа, а на поворотї вступить до Берлина.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За кожде слово платить ся 1 кр.

Важне для всїх!

Хто із Вп. Читателїв хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу ґазету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно буковиньске місто має дві великі огневі сикавки на продаж. Цїна дуже низька.

Всї прибори до роблення сьмеманних улїв є на продаж. Цїна дуже низка.

Млин кінний з французкими камінями і з иншими найлїпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Цїна дуже приступна.

Фортепян старий на продаж в Чернівцях. Цїна 30 зр.

Книга адрес для купців. Містить $1\frac{1}{2}$ мілїона всїляких адрес. Лежить 14 зр., лише 2 зр. 50 кр.

Візок для одного коня з двома дишлами, плетеним сидлом, мягким сиджєнєм, ще мало уживаний, і шори є на продаж. Цїна дуже приступна.

Американьский будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 5 кр.

Машина до шитя употреблена, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ратами сплачувати.

Зеґарок стїнний з пагоню, що лише йде а не бє, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 кр., а такий, що бє і будить, 1 зр. 90 кр.

Французкі зеґарки стїнні накручують ся раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 60 кр.

Цїни сих зеґарків суть фабричні для перепродажи. Меньше як тузин (12) не висилає ся.

Ножики кишенькові з 2-ма і 3-ма вістрями, 6 тузинів (82 штук) 7 зр. 20 кр. Меньше як 6 тузинів не висилає ся.

Машина до плетеня панчіх і рукавиць, употреблена 25 зр. За помочію сеї машини можна денно 8 пар панчіх сплести і то о много красше, як руками.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати ріжних річий: 12 ножів столових, 12 вилок, 12 ложок (британія), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хлїба, 6 ножиць сталевих, 6 ножиків кишенькових, 2 кахлї (британія).

100 великих сьв. образів в красках з руским підписом 5 зр. Близько 40 штук таких образів (кождий инший) висилає фабрика на взір за 2 зр. Такі образи продають перепродавці по 15 до 20 кр.

Про сї оголошеня (1—15) дає близші відомости Адміністрация „Добрих Рад“ в Ґоїзиї п. п. Сальґура.

На кожде замовлене треба прислати почтову марку за 5 кр.

Поручаємо гостинницю Метрополь Лерхенфельда в Чернівцях при улици Ратушевій.

Віктор Тірінґ з Відня, Praterstrasse 11, поручає вин, Публицї свою новоотворену фірму зі складом одежі в Чернівцях при улици Ратушевій ч. 7. Цїни як найнизші! 11—12.

І. Рехенберґа книгарня і паперня в Чернівцях, улиця ратушева 25. Поручаю ся до достарчування руских книжок і ґазет. Маю великий склад руских книжок для всїх шкіл. Прибори до писма продаю по найдешевших цїнах. Для шкіл народних особливо вигідні услівя.
6—12. **І. Рехенберґ.**

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодота Галїна, сторін 110, вісїмки, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої вади. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42. 16-ка, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна наклеїти ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

складена дуже Гр. Волошком, видана товариством „Просьвіта“, з накладом з друкарнею накладу Андрея Андрейчика у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

ДР. ПЕТРО ІССЕЧЕСКУЛ,

ц. к. нотар

в Чернівцях

переніс свою канцелярию з головної улиці до власного дому при

ул. палати краєвої

(Landhausgasse) **16.** (2—4)

ВИШИВКИ

вехідної Галичини

після колекциї збираної Товариством „Клюб Русинок у Львові“, виконані накладом Антона І. Хойнацкого з друкарнею накладу Андрія Андрейчика по цїнї

3 зр. 30 кр.

за примірник, складаючий ся з 20 таблиць у 6' зеленого паперу з хорошо надбитий тиці.

Видане сеї „Виставки“ перевисшає всяку подібного рода видання, що появили ся в Київі, Одесї і Москві, і то не лише під взглядом технїчного виконаня, але також і під взглядом самого змісту, бо видане то складає ся точних репродукций чудесних взорів народних вишивок з повіта Берлад, Городник, Калуш, Надвірна, Снятин, Тисмениця і инших з цїлого вигідного краєвиду, уживаних народом в дотичній окрестности.

З замовленнями можуть звертати ся до Антона І. Хойнацкого, управителя Краєвого Ставропигійского Інститута у Львові, улиця Руська ч. 3. 9—26

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і єдине руске товариство асекураційне, припоручене Веч. Архиєпископу і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Єпархій, обезпечує будинки, инвентар, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найдешевшою оплатою.

Шкоди обсїдить ся і виплачує ся сейчас по можливі, а дотеперішні є перевисші Товариства контрасекураційними подають „Днїстрови“ можність обеспечувати і виплачувати і найвисші суми.

Подїли „Днїстра“ приймає банк краєвий у Львові при ул. Валовій.

Не жиє можна обеспечати ся **через „Днїстер“** після всїх можливих особливостий **в товаристві взаїмних обезпечень в Краєвої**, котре має до найдешевші услівя і видає полїси і жиє в руских мовах.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, уже рахує зареєстровані з обмеженою порукою, при якім від своїх членів і третих лиць **видає** до оборотчання **на 5** процент. Товариство обмежує ся до 50 корон. Почтові уплати ся також приймають реальностий, більших від тисяча, за рахунок двох членів. З членом відносить ся лише часть на уділ.

Вступнина в уділах **вгуцці** в обмеженість до „Днїстра“ не є заступлений, приймають ся.

Памятайте на Народний Дім

в Чернівцях!

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 82. Чернівцї, субота дня 13. (25.) квітня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Місцеві шкільні ради і їх предсїдателї.

(Голос буковиньского учителя.)

Місцеві ради шкільні, котрі мають дбати о добро школи і підпирати змаганя учителя, суть для руского шкільництва тілько тягаром і перепоною. А то ось чому: По наших селах суть сьвященниками Волохи і перекінчики волоскі або московскі. Всї они завзяті вороги нашого руского народу і спиняють его розвій, як лиш можуть. Предсїдателем місцевої шкільної ради есть звичайно сьвященик, котрий анї раз не прихильний для школи, переслїдує учителя на кождім кроцї, чорнить его перед старшиною і старає ся на всякий спосіб підкопати его повагу в громадї, щоби він не мав жадного впливу на ню.

Нераз думав я, чому то сьвященики Волохи такі не прихильні нам Русинам і есь до чого додумав ся. Волохи хочуть, щоби їх нарід був на висшім степени культури, як наш руский, бо тодї були би сильнїйші і всї мусїли би з ними рахувати ся. Але просьвічають они свій нарід всїма силами, просьвічаємо і ми свій і тримаємо крок з ними. Они пізнають, що далеко від нас не то що не відбігли, але можуть навіть легко лишити ся позаду.

Видять они, що тодї їм в звичайний спосіб осягнути свою цїль і тому, коли в волоских селах сьвященики яко предсїдателї шкільної ради старають ся, щоби всї дїти ходили правильно до школи, щоби громади розширали школи, жиють з учителями в згодї і взагалї піддержують просьвіту, то в наших руских селах виступають сьвященики против школи і учителя, а як хто пристане до читальнї, то кажуть, що перейшов на унїю, і закладають якісь православні читальнї, так як би читальня була якоюсь сектою віри; а в тих православних читальнях читають селянам з Купчанкового „Просвѣщенія“ про російского генералгубернатора Ігнатєва (чи як там єму), а з „Православной Буковины“ про смерть батька Александра III. і таке саме иньше; баламутять нарід, бо кажуть, що нїя волоскої віри і мусять свої дїти по волоски вчити, бо Бог покарає і т. д., і взагалї спиняють просьвітний рух з висше наведеної причини.

Другі члени місцевої ради шкільної (по руских селах) є також против школи, бо они темні і не знають, до чого школа провадить, а маючи від сьвященика вказку і злий приклад, ставлять учителеви великі перепони в сповнюваню его обовязків; бо н. пр. що такий підъюджений сьвящеником мужик доброго зробить, як він прийде на інспекцию, стане ходити по клясї і дїтий питати, хоч сам нїчого не знає? Тілько перешкаджає в науцї. А борони Боже, щоби єму що сказати, бо він має право на то.

З сего видко, що шкільна місцева рада, така, яка по наших руских селах на Буковинї завела ся, не приносить для школи жадної користи, противно она є шкідлива для руского шкільництва і для того треба старати ся, єї як найскорше усунути.

Правда, вже тому буде зо два роки, як ставили учителї Кіцманьского повіту на учительскій повітовій конференциї внесенє, щоби зробити відповідні кроки щодо скасованя місцевих рад шкільних, але не ухвалено сего внесеня, бо предсїдатель заявив, що то неможлива річ, бо то закон їх установив, а закон не так легко скасувати. Але на мою думку поправа відносна в тім взглядї доконче потрібна і учителї рускі на Буковинї повинні всюди застановляти ся, що з тими радами зробити. Як би рускі села вічно мали мати предсїдателями місцевих рад шкільних своїх ворогів, байдужих о добро руского народу, то лїпше нам обходити ся зовсїм без тих рад і старати ся о то, аби їх скасовано. А нї, то ми мусимо ще довгі лїта ждати, поки в руских селах настануть сьвященики Русини, прихильні школї, і до того часу бороти ся з противниками і їх заходами. Та як той час перебути, коли дїждемо ся такого положеня?

Отже заким що буде, добре би було, щоби рускі круги сею справою заінтересували ся, особливо справою з сьвященика-

---

На кримських виноградниках.

Од. Н. Кіньковою.

II.

„Ангельский чин.“

(Конець.)

Забувши, що питав мене про „вид“, він знов:

— Дес ви з „видом“, чи так?

— Я-ж вам казав, що з „видом“.

— А я думав так, як я колись... не тепер, давно; тепер жадного „виду“ менї не треба... Тепер „ангельский чин“ заступає менї „вид“.

Помовчавши трохи знов до мене:

— Ви, значить, з хахлів?

Мене наче щось подмуло; але кажу собі на думцї: „ну його к Богу! він людина неосудна“, тай відповім йому: з „хахлів“.

— Паскудний народ — хахли...

„Отакої утки!“ подумав я і глянув на Ібрагима. Ібрагим усьміхаєть ся, а харкуя Іван не втерпів і каже:

— Але-ж і отець Михаїл з хахлів?

— Був колись хахлом, а як воспринив „ангельский чин“, то й став нї хлопом, нї сином, нї хахлом, нї москалем...

— А хто-ж? — питає Ібрагим.

— „Ангельский чин“ — тай годї!

З сїм словом черненъ скинув клубок і рвну і мовив:

— Да не осудит чина сія! Чудрано! твоє пово?

— Не мою, отче, а Лєтерову.

— Благо тобі! надивай! ти теж хахол... Паскудний, брате, народ хахли! Тобі на здоровє, випиймо!

— А скажіть же, отче! — смиренно спитав я у „ангельского чина“, — чому саме паскудний народ хахли?

— Тому, що паскудний! — відповів отець Михаїл, силкуючись надати своєму голосу повному авторитетну ноту: — люди „ангельского чину“ не брешуть... Коли я кажу „паскудний народ хахли“, дак і амінь тому! значить, паскудний і є. Ну от хочби мене самого взять! Та ж хвоїте по сьвітах — усякий вечий народ дак озолотив би таку людину як я; шпи-б їй не сказав, — а у нас що? гнали мене, наче хорти зайця в степу! Хиба я таким був?... Ой-ой! та в другому народї!... що й казати! Господь надїлив мене недавними дарами: я люди задрїли тай почали мене бити... Отже не з'їли, а нельку не пройшов... Який з мене проповідник, коли-б ви почули?! На архиерейскому богослуженю говорив, усїх до сліз довели. Такого другого житї треба шукати!... Мене-б просто до царського двору за проповідника! от що! а вони мене, бач, куди гнали!...

Черець зачепив мою цікавість. Слово по слові я почав розпитувати його про житє його.

— Яке тая у мене житїє?! — мовив отець Михаїл — таке житє, як з собаки щетина. Кажу вам, я на проповіди був великим охочий. В батьків своїх вдав ся; вони були і проповідні і говірні. Загадали менї в семинариї говорить в церкві. А тодї саме гемонський наказ на нину семинаріє жандарі відвали. Менї про те байдуже-б, дак же жалко стало, що товаришів позагнали біє батька знає куди... Прости мене Господи!... Я і ну на тому: „Отци, не раздражайте чад“. Звістно, проповідь треба сперту написать, да подать до ректора на цензуру, а тодї вже в церкви читать. — Добре!.. випиши! Я й написав, ректор перечитав, — написав бене... Розумієте, що значить бене? Значить: добре, хорошо; „пиши“ по твойому, Ібрагиме! Став я в церкві из проповідь... Тілько що почав, — а клис у мене не на той бік повернув ся!.. вчужа читаю одно, а язиком випалюю зовсїм инче, те, що серце чує... Скінчив... Зараз мене з церкви до ректора, до архиерея, до губернатора! Чиста напасть на мене!.. попущеніє Господнє! „Ти, кажуть, що говориш? дїтий баламутив проти батьків, проти начальства!.. Ви! зайда з семинариї!.. Отже! хотїли вигнати з вовчим білетом; да вже губернатор заплатив ся, якби написати: „по слабому здоровю“. Ну й гнали... І ректором і архиереєм були ніхто-ж як не наші-ж хо-

ми і старали ся доконче в якийсь спосіб о зараду сему лихови, бо оно спиняє просьвіту і розвій нашого народу.

(Радо поміщаємо се письмо буковиньского учителя-Русина і просимо наших учителів — передплатників на Буковині, щоби в сїй справі, як і в иньших річах, що обходять нашу школу, забрали голос. Ми відступимо як найрадше місце на се в ґазетї. — *Редакция.*)

Буча в радї державній.

Наша часопись за мала, щоби ми могли докладно здавати справу з засїдань ради державної, особливо коли на Руси дїє ся богато иньших річий, котрі можуть поминути годї. Але день 20-го квітня с. р. був для нашої ради державної памятний так задля нерушених там справ, живо обходячих Русинів, як і задля дуже пристрастного настрою, в якім наради вели ся. Настала правдива буча, до котрої причину подав посол Романчук. Отже з того засїданя подаємо коротко справу.

Того дня п. Романчук мотивував своє пильне внесенє в справі заборон віч і зборів. „Давнїйше — казав він — полїтичні власти строго придержували ся закона о зборах і евентуально розвязували збори. Послїдними часами не вдоволяють ся власти розвязуванєм зборів, лиш придержують ся цїлком нової тактики. В роках 1893 і 1894 заборонено численні збори з причини холери. Страх перед холерою минув, а прийшла горячка кампанїї виборча до сойму. (Др. Брзорад: Се гірше не як холера!) По тій кампанїї заборонюють ся всякі віча і збори, навіть довірочні, як в Тернополи, де сімох комітетових поставлено перед суд. Селян переслїдує ся за участь в депутациї до Відня, і даже ся їм „підсьвіт дає“ або „дїть собі до цїсаря по справедливість“.

Промову п. Романчука перебивав п. Перерсторфер і иньші різними пристрастними окликами обуреня і замітками.

На се президент міністрів гр. Бадені заявив, що не заперечує парляментови права ставляти і ухвалювати наглячі внесеня. Однак се може стати ся лиш в таких случаях, в котрих або правительство не є інтересоване або коли в кождій хвилї може правительство завити якесь становище. Скоро однак відносить ся справа, то треба придержувати ся засади audiatur et altera pars. Обжаловані власти і урядники мусять мати нагоду оправдати ся. В сїм случаю, хоч би палата ухвалила наглячість, не буде можна зачати нїякої акциї без попередного доходженя. А таке доходженє буде зарядженє і скоро покажуть ся які надужитя, то видасть ся відповідне розпорядженє. Однак годї з гори сказати, чи й яке оречене буде видане. Відтак замітив гр. Бадені, що в 1896 р. не війшов до міністерства нїякий рекурс против заборони віч, а одну жалобу в такій самій справі (всенародне віче) відкинено у всїх інстанциях. Зашевнив, що анї взагалї анї специяльно для Галичини, анї він анї теперішний намістник не видали нїяких окремих розпоряджень в справі зборів. Має лист намістника з донесенєм, що роздражненє населеня дає ся замічати в деяких околицях, тож власти мусїли заборонити віча. З тих причин просив гр. Бадені відкинути наглячість внесеня.

П. Леваковский признав наглє внесенє оправданим, богато несправедливостий сам знає, але каже, що то не лише против віч руских так поступають власти, але й против польских. Се австрийска господарка в Галичинї, а не польска.

П. Перерсторфер замітив на се, що злі відносини в Галичинї панують вже від многих лїт. Недуги епідемічні суть для галицких властий знаменитим средством домашним против всяких зборів. Скоро в Галичинї суть які епідемичні недуги, то се передовсїм твер дюду і обманьства полїтичні, доконувані шляхтичами і властями полїтичними на люд. Треба дивувати ся спокійному поведенню галицкого люду. Як низько і в нуждї мусить лежати галицкий люд, польский і руский, скоро доси не найшов сили, щоби бодай дрібку повстати против істнуючих там відносин. Тої хвилї, коли се стане ся, не можете вижидати з чистою совістию. Тодї або свобідно розвине ся полїтичне житє радикальних сторонництв, а в той час настануть для вас прикрі часи, або скоро й дальше так будете гадувати, наспіє страшна хвиля для Галичини, бо мор і пожежа перейде по нашім краю! (*Протести і голоси обуреня між польскими послами.*) Скоро в Австриї істнує край, де єсть прегнетений нарід, що має право повстати против своїх гнобителїв, то се безперечно Галичина! Дрожіть за нашу шкуру, коли нарід польский пробудить ся, бо ми не заступники а гнобителї того народу.

(Нові оклики обурена. Бігають до президента палати, Гамір. Президент Хлопицкий напімнув бесїдника, щоби не уживав таких слів.)

П. Щепановский марікав, що Перерсторфер викликує люд до мордy і вижежі против польскої шляхти і інтелїґенциї. Таку мову мусить осудити кождий посол. Люд польский має довірє до шляхти; важно се в сойми. В Галичинї була, єсть і буде окликом: z polską szlachtą — polski lud.

Молодочех п. Кайль замітив, що не лише в Галичинї, але й в Чехах заборонюють так само збори, і сказав, що его сторонництво буде голосувати за наглячістю внесеня.

Посол Люеґер приписав вину тих відносин тому, що Чехи і Нїмцї сварять ся, а верх ведуть тимчасом Поляки і Мадяри. Австрийска а польска господарка винна всю лиху, бо перед 20 роками галицкі хлопи еміґрували, а урядники боронили хлопів перед гветом. Аж тепер ті всї благодати по 20-лїтнім „ущасливлюючім“ нанованю польскім. Доказом сего хоч би галицкий сойм, де послови-селянинови, длятого що се селянин, знесено в очи словом „hyдle“.

Так глубоко запустили корінє ті кривди, зазнавані хлопом польским від шляхти. Скоро бачу, як Поляки беруть міліони з нашої вітчини Австриї, а притім чую промови Щепановского, то дивне чувство мене огортає. Ті, що засновали державу і єї боронять (Нїмцї), вже нинї нїчого не значать, а референт буджету Щепановский гадує в тій палатї. Демократи такі, як Щепановский, Ґутовский, не заслугують на назву представителїв люду і лиш длятого називають себе демократами, щоби покрити свої провини. Поручив ухвалити наглячість внесеня.

Відтак п. Романчук застеріг ся, щоби не ступав против народу польского: він виступив лише против верховодячого польского сторонництва. А п. Поточек відповів Перерсторферови, що польский люд его ради не послухає.

Вівши при голосованю наглячість внесеня п. Романчука відкинено; за наглячістю голосували також пп. Барвіньский і Вахнянин.

З нашого короткого справозданя не можбути добре видно, щоб у радї державній була справдї тодї велика буча. Щоби се було видно, потрібно докладного, широкого справозданя. Але відомі часописи пишуть, що такої бучі, такої пристрасти в промовах, яку бачили 20-го с. м. в радї державній, вже давно так не видали.

З бучі тої можна висновати дещо важне, а іменно, що правительство в потребі заборони безпідставно віча не лиш рускі, але й польскі та чеські і нїмецкі. Значить, треба правительству виходити, що заборони по всяких своїх віч — як справедливо сказав п. Кайль — суть кликами безпомощности в настрою народу, яке виговорить ся і яке їм через те лекше. Чи осягають те, чого бажають, на те не все віча кладуть вагу.

Відтак при тій нагрі, що розложив п. Романчук, спекли собі Нїмцї і свою печеню, бо хоч згадували про Русинів, але притім і Мадяри впекли ся і Чехам. Вже то велика річ, що нїмецкі посли, коли й обстають за Русинами, то тілько тодї, коли притім і для себе дещо вторують.

хля... От замісць попа став я писарем в полициї... Строчу! пишу! єже писях, писах і дописах ся до секретарства. Секретар полициї — ба! се сила у нас!

Ми всї кивнули головами.

— А якийсь нечистий попи — говорив далї чернець — той украв у мене з шуфлядки одну дуже великим секретну бумажку про соціялїстів... Зник на мене напасть: знов Господнє попущеніє. „Ти, каже на мене начальство, продав ту бумажку“... А хуто, докажіть! — змагаюсь я. — „Еге! кажуть мені: коли-б можна було доказати, сидїв би ти не тут, а у хурлиї за зелїзними ґратами“... — „Дайте мене під суд!“ Се так я на їх; а вони до мене: „Нехай вже тобі Бог судить! От тобі вовчий білет, йди собі від нас“... Тут мене взяло за серце! взяв я той білет, попіматовав, кинув їм межи очи, плюнув, ноги на плечі, та сьвіт за очи... Як пішов, як пішов, тай прийшов аж, куди-б ви думали? Не вгадаєте!... Дядько! звідтіль не видно... Аж у Воронїж прийшов... І тепер не тямлю, чого я туди прийшов! Так вже! — рух Всевишнього привела мене туди... І прийшла до мене в голову думка... нїхто, як не Мати Божа подала мені ту думку: принять ангельский чин. Пішов я в Митрофановський монастир, до ігумена, до архиєрея. „А „вид“ у тобі є?“ — питають. — Еге! а у мене саме настоящого „виду“ й нема... Зник з мої голову наче з неба упала думка: потягти, що я був секретарем полициї, а показати той „вид“, що дали мені з семинариї. Я його взяв, звістно, пишном з полициї, а то-б не дали... Сплачі душі!... А ну, хвацуе! да не окуйнає десниця твоя! пішов я в шинку. От я і в монастирі, ігумен мене вполюбав!... дали мені постриг, з Мусїя нарекли Михаїлом, а за рік — став єромонахом!... Он воно як!... Проповідями я вславив ся в монастирі; де було архиєрей служить, там і я проповідую, чи в соборі, чи до инде, всюди я!... А ви думали ви?... Мабуть з ангельским чином найшло на мене пантїє з самого неба. Став я таким проповидником, що увесь Воронїж слухує було за хвалить мене. Отже чорт, прости Боже на сїм слові, кинула сатана не в свої дїло, тай забив мені памороки. Було якесь сьвято в монастирі. Архиєрей казав мені проповідь держати... Я сказав, що в церкві було усе начальство. А тодї саме у нашому містї панували соціялїстів і страх, як нїмечили людий.

Необзир тягали в острогі, него треба, него й не треба. Зник взяло мене серце. Не можна було стерпіти. Зник — пантїє!... Що-ж! таке діло; коли люди в голови зайшли, коли у него клепки не стали, дак ти ж то-ж і начальство, щоб любезно-сердечно оброзумити земних людий... А вони їх в острог, за Сибіряку!... По мойому — дак би ласкаво їх, вони-б і прятили: я то в острог!... От я й ну питаювати на пантїю на тему „вид“ сплячого от малих сих попубите...“ та знов і те „покинуйте ся властям! — єсть власти, вже не від Бога“. Шпукую! і тих і тих, та бачу, так усї приступають до мене, щоб лучше чути. Уважно слухають... вже очка мене їсть... Кажу і чую, що не я кажу, а устами мойми небо гадає... Аж хтось мене з боку за ризу — смик! дивлю ся: попик... Владика, каже, звелїв туж хвилину сьвячити... Послухав ся: сущі власти від Бога суть — треба слухати ся їх не гузому: „ізвій уши одпяти, да сляпить!“... Скоро вступив я до олтаря, бачу: владика хварою на мене дивить ся!... А вже ігумен! аж борода йому тремтить, аж на вітрі; а віддрає... вже в кожу!...

Скінчила ся відправа, архиєрей на мене: „не минуть тобі Сибіру...“

Отже не вгадав він... Сибір мене минув, але і тут хиба не Сибір? Як ти про се, хвацуе?...

— Як як кого, — відповів дванадцятий їзик. — А мені нїсколько стало знати, як скінчила ся архиєрейська потреба. Я знов звернув на свої річ.

— Ба! на чому! — мовив отець Михаїл — на тому-ж і скінчило ся, що мене за пантїє на мене Божої благодати і вкинули в отсю Татарію! Ти, Ібрагиме, не сердь ся; ти хвалив гарем і ріжне до тебе... Хоч же тобі вже і тес... чубати колись, але і як нам дїдки давали за батьки

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 24-го квітня 1896.

†

ДР. ЮЛЇЯН ПЕЛЕШ

Епископ Перемиский, Самбірский і Саніцкий, Приступник Трону Єго Святости Папи і Граф Римский

упокоїв ся дня 22-го с. м. в Перемишли.

Др. Юлїян Пелеш родив ся дня 3-го січня 1843 р. в Смерекївци, ясельского повіта, перемиской епархії, з батька Григория, учителя народної школи, і матери Іванни, дочки о. Теодора Щавиньского, пароха в Регетові. Народні школи скінчив Юлїян в Яслї 1854 р., до ґімназиї ходив від I-ої до VI-ої класи в Пряшеві на Угорщинї, а до VII-ої і VIII-ої в Перемишли, де зложив іспит зрілости з відзначаючим успіхом в 1863 р. Богословіє скінчив 1867 року у Відни, а дня 13-го жовтня 1867 р. рукоположив єго пок. перемиский епископ Тома Полянський, почім виїхав молодий сьвященик до Відня яко докторанд богословія і префект тамошної духовної семинариї. Докторат зложив в 1870 роцї і зараз по тім перенесено єго до Львова на префекта студий в духовній семинариї. На тім становищи оставав до 1872 р. і перейшов звідси до Перемишля яко заступник професора богословія пастирского, а майже рівночасно іменовано єго референтом перемиской консисториї і членом комісиї для укладу руских шкільних книжок. В жовтни 1874 р. іменував єго цїсар парохом при церкві сьв. Варвари у Відни і ректором віденьскої руской семинариї. На тій посадї оставав др. Пелеш до 1883 р. Цїсарскою постановою 1883 р. іменований архидиконом і деканом руской митрополитальної капітули у Львові, а 1885 р. став першим гр. кат. епископом в Станїславові. По смерти св. Ів. Ступницкого іменований був епископом в Перемишли.

Др. Пелеш звістний також яко писатель. Довгий час був головним сотрудником „Руского Сіона“, написав „Учебник кат. богочестия для V і IV-ої кл. ґімн.“, „Пастирске Богословіє“ і нині дїло Geschichte der Union der ruth. Kirche mit Rom в двох грубих томах. Брав також участь у виданню нїмецкого Kirchenlexikon-у.

Др. Пелеш визначував ся образованєм і брав свого часу живу участь в народнім житю Русинів, а й до послїдної хвилї причиняв ся щедрими жертвами до відлиґшеня і розвою руских товариств в краю, а особливо в Перемишли. — Вічна єму память! Похорон Преосв. епископа д-ра Юлїяна Пелеша має відбути ся в понедїлок, дня 27-го с. м. Похорон попеде мабуть Ем. кардинал Сембратович. — Пок. епископ Юлїян вже від довшого часу терпів на сильну нервовість, котра не давала єму брати участи в публичнім житю. Тому він відтягував ся від него цїлковито і жив лише при своїй тихій роботї канцелярийній. Минувшого тижня зневіг пок. епископ дуже і положив ся до ліжка, з котрого більше не встав. Лїкарскої помочи не жадав, бо — як казав — чув ся здоровим. Всї реферати держав у себе до самої смерти, котра наступила, в середу 22-го с. м. о 4-ій годинї з полудня.

Іменованє. Радником скарбовим іменований податковий інспектор Носкевич, а інспекторами податкові Мих. Маритчак і Щасний Томек старшими інспекторами при львівскій дирекциї скарбу.

Відзначенє. Концептовий практикант при львівскім намістництві Казимір Пшибиславский одержав гідність шамбеляна.

В память Тараса Шевченка устроює молодїж коломийскої ґімназиї вечерниці дня 25-го с. м.

В справі висилки руского сьвященика до Бразилиї була оногди депутация руского еміґрацийного комітету у Є. Ем. кардинала Сембратовича. До Бразилиї вибрало ся доси 10.000 Русинів, з котрих около 4000 мешкає в одній громадї. Се число вірних вистарчить, щоби один сьвященик міг мати удержанє. Депутация передала кардиналови ще карту Бразилиї, де зазначені руські кольонїї. Є. Ем. кардинал обіцяв полагодити сю справу в користь вірних Русинів, а навіть не щадити власного гроша, коли би се було потрібне для удержаня одного сьвященика.

До відомости наших передплатників. Ми часто дістаємо від наших вп. передплатників по містах галицких листи, в котрих нарікають на неправильне доставленє часописи. Хоч ми і знаємо, що у богатьох випадках вина тому неточність почти, то мусимо вп. передплатників зробити уважними: що по великих містах мусять ся за доставленє дневника платити почті 15 кр. місячно або самому відбирати часопись. З незвідому знаємо, що богато наших вп. передплатників не знає сего і невинно жалує ся опісля на неточність своєї посередника.

З „Просьвіти“. На засїданю головного видїлу з дня 21-го с. м. рішено установити провізоричну посаду канцелярского учителя господарства і люстратора читалень, а на пробу люструвати львівский і борщівский повіт. Принято до відомости, що філїя в Стрию скликує на день 15-го мая с. р. загальні збори зполучені з господарским вічем; рішено висилати до Стрия делеґата, а на премії визначено суму 50 зр.

Аспіранти на рускі колачі і книші. Один з наших читателїв пише нам: Їдучи якось желїзницею до Червівцїв прийшло ся менї сидїти в однім возї з богословами румуньскими, многонадійними аспірантами на рускі колачі і книші. Ті панки, було їх кілька, не оглядаючи ся на публику, завели пісню, в котрій висказує ся найгірша ненависть до всего, що руске і не тхне волоским духом. Один з тих духів дійшов до такої буйности, що став без сорома звуцати ся над якоюсь дївчиною. От вам кандидати на пастирів, котрі відтак консисторія висвятить на наші рускі приходи. Борони нас, Боже, від такого щастя!“

Гірка доля. До готелю від рибою при ул. Жовківскій у Львові заїхав перед кількома днями Володимир Полянський з своїм сином калїкою, щоби єго умістити в якім добродійнім заведеню. По довгих а безуспішних вандрівках і просьбах, видячи, що дитини нїгде не хочуть приймити, лишив єї в готели, а сам пропав без слїду. В листї полишенім в руках хлопця, доносить, що „поки дає єго на ласку Божу“, бо не маючи занятя не може єму дати удержаня. В листї находить ся метрика хрещеня хлопця і сьвідоцтво уряду громадского в Галичи, в котрім посьвідчає ся що Полянський стратив там в наслїдок пожару цїлий маєток.

Дрібні вісти. Письменні іспити кваліфікацийні і устні для кандидатів на учителїв ґімназий і реальних шкіл розпічнуть ся у Львові дня 27-го мая с. р. — Говорять, що секретар російского консулату у Львові А. Грущецкий буде іменований урядником в російскім міністерстві заграничних справ, а на єго місце має прийти хтось иньший. — У вівторок відбуло ся у львівскім маґістратї перше цивільне вінчанє жидівске. При акті вінчаня були зі сторони власти президент Мохнацкий і комісар маґістрату Білиньский. — Іван Калинюк, господар і властитель каменоломів в Хрещатику, перебрав достаку каміня до будови великого моста від зелїзницю на Днїстрі коло Заліщиків. — В Ізидорівцї, жидачівского повіту, вибух оногди огонь і знищив 13 господарств. Школа лише в малій части обезпечена, виносить 13.000 зр. Заходить підозріне відпалення. — Фінансовий інспекторат в Сереті перенесений з днем 1-го мая с. р. до Радівців. — „Руска Читальня“ у Веренчанї розвязала ся добровільно.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 24-го квітня 1896 року.

Відень. Палата послів відкинула 174 голосами против 61 внесенє, щоби за відставу спеціальної дебати взяти загальне право виборче і рішила перейти до спеціальної дебати над правительственним проектом. Против того голосували лише Кронаветтер, Первестороґер, Шлезінґер і кілька Молодочехів. Опісля зачато спеціальну дебату.

Париж. В парляментї відчитав президент міністрів Буржоа заявленє: що міністерство з огляду на відмовленє мадаґаскарского кредиту сенатом, через що дальше функціонованє війска на Мадаґаскарі спинено, рішило відчинити все иньше національній безпечности і повелї, і димісіонує, щоби лише умożливити слїдуючому міністерству одержанє того кредиту. Буржоа протестував против того, щоби міністерство не було конституцийне і заявив, що старав ся свою проґраму перевести. Серед великого зворушеня і окликів „Геть з сенатом!“ вийшли міністри з салї. По оживленій дебатї принято дневний порядок, котрий висказує висність виборних на підставі загального виборчого права і поставову, дальше вести політику демократичної реформи. Президент Фор приняв димісію і розпочав сегодня переговори. Сенат радить сегодня над кредитом для Мадаґаскару.

Хмельницкого, та за нашого хана Гирея — чув? то то!... давно те було...

Бачу я, отець Михаїл знов збочує, давнину згадує; а його знов „на путь правий“.

— Та що-ж — мовив він — на мене й виходить, що хахли — народ паскудний... Губернатор з хахлїв і ігумен — Полтавець... Вранцї другого дня мене до губернатора... На вандрівнїть ся він на мене, аж піна з рота бризкає! І те на мене і друге. Ти і такий, ти і такий! Забув — і хто я; не вважає на мій ангельский чин да гукає: „гниєш ти у мене в соловецькому острозї!...“ Я хотїв і на його „гикнуть“ і нагадати йому про свій ангельский чин, а далї думаю: „гниєш ти, собаче нїйло: а я удаю ся од злого і сотворю благо...“

— І що-ж ви? — спитав я.

— Що-ж я! нїчого, змовчав... Думав: хмара вітром перейде. У добрих людий так би воно і стало ся, а у хахлїв... один одного цькуємо!... Через місяць мене отсюди відвезли, та ще й проповіди заборонили говорити... От-де лихо!... Тодї я... що його в тятерський пустелї з печени робити? На гилю високу не хочу, поли глибокої — нема! а нудьга клїта гадиною серце сіє. — Взяв ся братію виказати на боротьбу з сатаною і умовив мрежи закидати да на суходолї ловити рибку і велику і маленьку... Отак і казав. — Ось, ну! Ібратиже! наповни мрежи мої!

Ібрагимови — звати — не вперше порати ся з „мрежами“: він достав з черничого кошика торбу і спитав:

— Відерко?

— А вже-ж! по чотири на брата — відповів отець Михаїл.

Винник вложив в торбу шістнайцять пляшок, обмотаних соломою і мовив:

— Готово!

— Добре!... але-ж вже пізно, самому не вільно йти... А хто-ж мене молодого та до дому проведе? — несподо промовив отець Михаїл, оглядаючи раєт.

— Звичайно — хто! — відповів Іван — кума!

— Добре! гукни на всї!

Іван вийшов і небавом вернув ся з огрядною молодицею у великоруському сарафанї. То була кума „дядї Лягора“, перегуна Садоха.

— Дерлай, куме! — мовив „ангельский чин“, вказуючи на кошик — брема сіє легко єсть.

Садоха мовчки взяв кошик і вкупі з „ангельским чином“ рушили з сьвітлиці. Була вже девята година вечера.

— Саме опівночі прийдуть в монастир — мовив Іван.

— Сверщать, значить, ночное бдїнїє — додав Чуприна.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 23-го квітня 1896.

	Львів.		Чернівцї.	
Пшениця . .	від 7.50	до 7.70	від 7.35	до 7.45
Жито	„ 6.30	„ 6.65	„ 5.90	„ 6.05
Ячмінь брен. .	„ 5.40	„ 6.—	„ 5.50	„ 5.60
Ячмінь простий	„ 5.75	„ 5.—	„ 4.70	„ 4.80
Овес	„ 5.70	„ 6.—	„ 5.30	„ 5.40
Ріпак	„ 9.—	„ 9.25	„ 8.75	„ 9.—
Горох	„ 5.—	„ 8.—	„ 5.—	„ 6.—
Вика	„ 4.75	„ 5.—	„ 0.—	„ 0.—
Льнянка . . .	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—
Біб	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—
Бобик	„ 4.25	„ 4.60	„ 0.—	„ 0.—
Гречка	„ 7.—	„ 7.50	„ 0.—	„ 0.—
Конюшина черв.	„ 25.—	„ 30.—	„ 28.—	„ 31.—
Конюшина біла	„ 30.—	„ 50.—	„ 0.—	„ 0.—
Конюш. шведск.	„ 30.—	„ 35.—	„ 0.—	„ 0.—
Кукурудза нова	„ 5.—	„ 5.50	„ 4.—	„ 4.10

Хміль 00.— 00.— злр. за кільо у Львові оплата за 10.000 літрів 12.50—12.75

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, віцдав і селян, редаґовану Олександром Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За кожде слово платить ся 1 кр.

Важне для всїх!

Хто із Вп. Читателїв хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу ґазету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно буковинське місто має дві великі огневі сикавки на продаж. Цїна дуже низька.

Всї прибори до роблення солоних уділи є на продаж. Цїна дуже низька.

Млин вінний з французкими камінями і з всїма найлїпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Цїна дуже приступна.

Фортепян старий на продаж в Чернівцях. Цїна 30 зр.

Візок для одного коня з двома дишлами, плетеним кошем, мягким сиджанєм, ще зовсїм уживаний, і шори є на продаж. Цїна дуже приступна.

Американьский будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 5 кр.

Машина до шитя употребляна, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ротами спонукувати.

Зегарок стїнний з вагою, що лише йде а не бє, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 кр., а такий, що бє і будить, 1 зр. 90 кр.

Французкі зегарки стїнні накручують ся раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 60 кр.

Цїни сих зегарків суть фабричні для перепродажи. Менше як тузин (12) не висилає ся.

Ножики кишенькові з 2-ма і 3-ма вістрями, 6 тузинів (82 штук) 7 зр. 20 кр. Менше як 6 тузинів не висилає ся.

Машина до плетеня панчіх і рукавиць, употреблена 25 зр. За помочію сеї машини можна денно 8 пар панчіх сплести і то о много красше, як руками.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати ріжних річий: 12 ножів столових, 12 вилок, 12 ложок (британїя), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хлїба, 6 ножиць стальових, 6 ножиків кишенькових, 2 бритвї (британїя).

100 великих сьв. образів в красках з руськими підписами 5 зр. Близько 40 штук таких образів (вождий пильний) висилає фабрика на взір за 2 зр. Такі образи продають перепродавцї по 15 до 20 кр.

Про сї оголошеня (1—13) дає близші відомости Адміністрация „Добрих Рад“ в Рогізнї п. п. Садаґура.

На кожде замовленє треба прислати почтову марку за 5 кр.

Поручаємо гостинницю Метрейчик Лєрхенфельда в Чернівцях при улици Ратушевій.

Віктор Тірін з Відня, Praterstrasse 11, поручає вик. Публицї свою новоотворену **філіялю** зі складом одежі в Чернівцях при улици Ратушевій ч. 7. Цїни як найнизші! 12—12.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодота Галїпи, сторін 110, вісїмки, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день схиленої волї. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ки, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

сей Найчистї Ґрабель із Праґи.

Єдин Найлїпший знаний знеболюючий, обмерзлїнїнїнїнїнї Мазидлом, що із або Прасїбіна коштує 1 зр. Ще має бути на Марк: „Анкер“.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-руского народу.

складена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в літоґрафиї накладу Андрія Андрейчика у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з реєстрованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Рогізнї що місяць. Передплата, платна в Рогізнї, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізнї, почта Садаґура.

В редакциї можна ще дістати давні річники Добрих Рад.

1. річник „Д. Р.“ містить до 200 поучаючих статей з сверх 120 забавних приказок і много вказок. Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 80 кр., а без 2 і 3. лише 40 кр.

2. річник „Д. Р.“ містить до 300 статейок, дуже много приказок і одну довгу повість, що кажде через всї числа тягне ся: „Як то з Василя Дзіренчука пробив ся Василь Дзіренчукий і які він пригоди мав, що як свого роду відкрив.“ Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., а без двох чисел 50 кр.

3. річник „Д. Р.“ містить так само як і другі річники дуже много пожиточного для господарства і забави, много образків і одну більшу повість: „Як мандрівка Сорокин і Грицко своїх гасла з войска“. Ся повість була печатана яко 4 рази (3 рази по руски і раз по німецки). Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., без двох чисел 60 кр.

4. річник „Д. Р.“ містить як і попередні дуже много пожиточного і забавного для всїх і окрім того много дуже практичних рахунків. Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., а без двох чисел 70 кр.

5. річник „Д. Р.“ містить окрім забавних статей для всїх ще і 8 дуже забавних повісток як нпр.: „Дзвонят в небі“, „Розумний жаднє.“ Цїна 1 зр. 20 кр.

6. річник Д. Р. містить забавну повість: „Петр Фостик і єго син Фостикик“.

Цїна 6 річників разом з рок. пересилкою 5 зр.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і єдиноє руске товариство асекурацийне, приноручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Вировськ. Митр. і Преосьв. Єп. Ординарияти всїх трех галичан Евархій, обезпечає будинки, скот, тяжарскі хвасти, збіже в зерні і соломі, збіже в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди обсїдують ся і виплачують ся скорше по пожарі, а договори заключені з перемиським Товариством взаїмноасекурацийним видають „Дністрам“ можність обезпечувати і виплачувати і найнизші суми.

Подїли „Дністра“ приймає також кроєвий у Львові при почтових іспитах.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“ після всїх можливих комбінацій в товариствах взаїмних обезпечень в Кракові, котрих дає ся найрозмаїтїйші услови і видає полїси і квіти в других мовах.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, зареєстроване з обмеженим поручтвом, приймає від своїх членів і других лиць **вкладки** з процентом **на 5** процент. Гарантиєю обмежить Уділи по 50 корон. Позички уділяють ся відповідно реальностям, більшої від тягнїв, за вкладкою своїх членів. З докладнїйшими відомостями ся дорозумієте на уділ.

Вкладки і уділи **вгодні** в можливости, у „Дністрі“ ні а постуцьмем, приймають ся.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Руської Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 33. Чернівцї, недїля дня 14. (26.) квітня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в Сварі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за платою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Про „Народну Торговлю“.

(Статя надіслана.)

Певно нїхто не посьміє заперечити, що основателї „Народної Торговлї“ мали щирі патріотичні наміри, основуючи товариство для „користного набуваня і продажі товарів і продуктів краєвих і заграничних; для відкриваня складів і закладаня крамниць з товарами мішаними по містах, селах і взагалї там, де того окаже ся потреба; для посередництва при закупнї і доставі товарів крамницям і для достарчуваня фондів, потрібних до веденя торговлї“. Широка се, дуже обемиста задача.

Чи „Народна Торговля“ сповнила тоту свою задачу і оправдала надії, чи она через 13 лїт, при знаній байдужности нашої суспільности до справ загальних, могла більше зробити, як зробила, — про се можна собі думати як хто хоче. Суперечка не доведе тут до нїчого. Те, що було, ми вже не змінимо, але берім річ так, як она представляє ся нам тепер.

З одного боку чути голоси із суспільности, аби перестроїти стоваришенє відповідно до теперішних вимог, а з другого боку оправдує ся „Народна Торговля“, що она зробила, що лиш могла, і при тім ще і питає ся: „що-ж злого в тім, коли начальник“ якобь філії „працював в интересї і бачучи, що крамничний торг не приносить зиску для товариства, але приспорює єму очивидну страту“, не дуже прихильно відносить ся до крамниць?

Вже саме таке оправданє достаточно показує, що заходить конечна потреба як не перестроїти товариство, то бодай в управі єго запести инший лад.

Вимоги суспільности нашої збільшають ся, а щоби їх заспокоїти, годї вимагати, щоби „Народна Торговля“ поносила в жертву „працю персоналу і оборот капіталу без хісна“. Як не одобряємо того, щоб якесь товариство надмірно визискувало суспільність, так тим менше годимо ся на те, аби таке товариство жертвувало працю і гріш задля суспільности. А коли „Народна Торговля“ каже так про себе, то хочемо єї вірити; але и такім разї бачимо, що и господарнї товариства є хиба, котрі конче треба залагодити, наколи наше одиноке торговельне заведенє має дальше успішно розвивати ся і процвитати. Та як залагодити?

Розглянемо ся і розберім орудки торговельні, то може зарадимо сему клопотови. Ось, н. пр. в Чернівцях є кілька гуртових складів. Они потягають товари із Білої (Bielitz), з Відня, Пешту, Триесту, Гамбурга і т. д. Вже тому, що спроваджують товари цїлими вагонами, виносить перевізне на зелїзници далеко дешевше, як перевізне для дрібних посилок, чи то зелїзницею чи почтою; а також памятати треба і на те, що і устава про цла і акцизи накладає висшу оплату на меньші почти. Яка ріжномірність в тім згляді, можемо з того пізнати, що із Вершец (на Угорщинї) червоне вино з року 1876 коштує: 100 лїтрів 59 зр., 50 лїт. 32 зр., 25 лїт. 17 зр., 15 лїт. 11 зр., а 4 лїтри 3 зр. 20 кр., отже купуючи вино малими барилочками за 100 лїтрів треба заплатити 80 зр. т. зн. о 21 зр. більше, нїж спроваджуючи 100 лїтрів нараз.

Мало хто із тутейших купцїв може спроваджувати собі товари вагонами, а спроваджене товарів в меньшій скількости збільшає цїну товарів так значно, що для нашого купця далеко користнїйше, побирати товари із тутейших гуртових складів, нїж собі їх осібно спроваджувати; та ще і то промовляє за тим, аби побирати товари в тутейших гуртових складах, що купець може зараз таки бачити, який товар купує, а то зчаста буває таке, що товари надіслані залїзницею а фабрики або замісцем комісіонером, не тілько тріпі що-до якости, — але часом навіть зовсїм неадалі; деколи на вагї є хиба. В тім то лежить причина, що кождий купець волїє потягати товари просто з гуртового складу в своїй таки місцевости, як сам замовляти по фабриках або по заграничних гуртових складах.

Предприїметва комісийні побирають від фабрикантів і від головних гуртових закладів яко опуст з цїни певний процент, котрого стопа залежить від обороту того товару. При таких відносинах між фабри-

На кримських виноградниках.

Ос. Н. Бєнєзєнко.

III.

Marie.

В коридорі, саме против дверий моєї сьвітлички, чую гомін; гомонять два жіночі голоси: пізнаю з голосу, що гомонять „нумерантки“. Гомін голоснїйшає. Вже я виразно чую, що дївчата сварять ся: сварка йде за якийсь виноград. Одна з них придбала собі кошик винограду і закинула вечерати приховала його в бучеї на шафі, а „хтось“ взяв тай поїв той виноград.

Отсе і увесь зміст сварки.

— Там того й винограду було — каже одна нумерантка, очивидно не та, що сховала його — як купити на базарі, дак за 20 копійок.

— Чи на базарі-ж такий виноград? там дрібний наче горох, а се — був який буйний! чисто наче волоські горіхи — зацвіла ся друга, та, що сховала виноград. Звали єї — і господарка і всї ми протекі — Marie.

— Та хоч би його було там і дванї жовкли, так ти чужого не займай! гріх, сором! — усовіщує Marie.

— Я й не думала його займати...

— Ще що скажи! Не думала, не думаючи взяла...

Сварка йде, звістно, мовою російською. Іде все в гору, та в гору: нарешті доходить до того fortissimo, що аж в ушах лящить. Я вже давно був прочинити двері і прохати, щоб замовкли. Вже вже ся був за клямку, аж чую Marie чистою українською мовою промовляє:

— Нехай він тобі випадком випаде! от-що! тьфу!

І з сих словом задріботїла в другий кінець коридору.

У мене рука наче прилипила до клямки: кілька хвилин я стояв нерухомо, не відходячи від дверей!... Рідна мова на чужині!... Чи тямить хто з нас, панове, що таке рідне слово на чужині і яка його величезна сила? Хто жив, як я, по чужинах, той відає і тямить, що рідне слово, почуте несподівано на чужині разом всюди гроновиня та і підносить і пригнїчує, і радує і охмарює! Хмарною журбою воно дає знати, що ти не в рідній країні, і бальорить тобі радощами, що ти тут не сам, що є ще ті уста, які промовляють твоє рідне слово, і є ще та душа, те серце, які ці милі слова... Чуєш, що слова на чужині тягне тобі, наче тягуниць тягне до себе зелїзо? Отак було і зі мною, коли я почув отсе „милине“ українське слово з уст Marie.

Та таки й здивовала ся я чимало. Marie входила звичі подавала мені самовар, прибирала сьвітличку, приносила обідати, постіль слала. Часом було й забалакаю з нею: отже й на думку менї не нападало, що вона українка, нї з твари нї з постаті, нї з бесїди нїчим не визначала ся вона, яко українка; а до того ще знадто вертка, спритна, чорноока і... Marie!... Я гадав, що вона вихрестка з жидів або з татар, та набрала ся Одеських і Ялтинських вивілізаний. Але-ж тепер почувши отсе „нехай“, я зразу стяв певен, що Marie українка... Знати, що прирожденних людині національних ознак, наче того шила в торбі, не сховаєш; десь вони та виваже свій кінчик.

Цікаво мені стало розпитати у Marie, звідкіля саме вона і яким чином дістала ся сюди?

Небавом після отсеї сварки і на сам вопсль її виновадного „нехай“, приходить Marie слати мені постіль. Питаю я у неї по українськи, звідкіль вона родом?

Marie, почувши моє питанє, наче на кілька хвилин застигла: як відняла я гору подушку, щоб перебити, так і стояла, повернувши лице трохи до мене. Я бачив, що її хвилувало промовлене мною до неї українське слово. Хвилюваннї її здивовані очи пильно дивили ся на мене... Потім вона повернула лице до подушки і перебиваючи її, відповіла по російськи:

— Я съ Кіева.

Тут вже і я зумів ся і дав спитав:

— З самого таки Києва?

— Съ Кіева.

кантом або комітентом головного гуртового закладу з одного боку а комісіонером з другого боку веде ся така практика, що купцїв, жадаючих якогось товару просто з фабрик, відсилають тоті до своїх комісіонерів місцевих і не продають товарів нїкому подрібно, міжтим коли комісіонери місцеві торгують лише з заводовими купцями і також нїкому иньшому не продають товарів подрібно. Що така торговля поплатна, що процент за посередництво мусить бути достаточний, на те доказ, що тутешні комісові доми не тілько удержують численний добре платний персонал, займають обширні канцеляриї і магазини, але і доробили ся маєтку.

Розважмо далї. Кождий купуючий мишкує, щоби дешево купити, — так повинно бути в кождім розумнім господарстві. А що товари добрі і дешеві дістати можна в стоваришенях споживчих, того нїхто не може заперечити, і не диво та. Таке стоваришенє не виходить на зиск — єго цїль придбати своїм членам товари добрі а дешеві.

Хто отсї короткі замітки розбере безсторонно, той мусить прийти до висновку, що було би на часї:

1) щоби „Народна Торговля“ у Львові перестроїла ся на торговлю гуртову і розсилкову і занала ся посередництвом між фабриками і купецтвом, а полишила дрібну продаж товарів виключно склепам і крамницям;

2) щоби філії „Народної Торговлї“ перемінити постепенно на стоваришеня споживчі, а крамниці прикатні на спілкові, або щоб такі позакладати;

3) щоби перестроїти „Народну Торговлю“ так, аби щорічний збір відпоручників показував старшині „Народної Торговлї“ напрям дїлання і дальшого поступованя, а склепи і крамниці аби орудували яко відрядні стоваришеня після постанов краєвих статутів, між тим, коли агенти, повномочники або мужі довіря „Народної Торговлї“ наглядали-б над їх дїловодством.

Таким чином „Народна Торговля“, увільнивши ся від тягару подрібної продажі, могла би занити ся закупном всяких продуктів і виробів краєвих і їх вивозом, а також імпортом гуртовим товарів заграничних, і могла-б стати таким осередком торговлї цїлого краю, що в установленю краєвої цїни був би міродайним, а зносини єї торговельні з заграницею не остали би також без впливу і на заграничний торг.

З другого боку через заснованє спілкових склепів і крамниць злучив би спільний интерес всїх спільників стоваришеня в добре зорганїзований мірний знизок, з котрим в кождім разї мусїли-б всї числити ся. Приговорюватя людям до патріотизму, як справедливо зауважав Краєв в листї до редактора „Буковини“ в ч. 58-ім, та повтарати стереотипно „свій у свого, свій для свого“ тут не буде треба. Патріотизм сам знайде ся, бо він лежати ме в самій засадї — в спільности.

Предкладаючи погляди мої під осуд людий, що застановляють ся над справами народними, думаю, що таким способом причиню ся хоть трохи до того, аби розвести у нас бесїду про орґанїзацию взагалї, а може причиню ся також дечим і до полагодженя відносин „Народної Торговлї“.

І. О.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 25-го вересня 1896.

Галицкий видїл краєвий рішив з нагоди смерти преосв. епископа Пелеша вислати іменем краю кондоленцийне письмо до капітули перемиської по русски і по польски, висилати на похорон краєвого маршалка гр. Бадєнього і члена видїлу краєвого д-ра Сьвачка і д-ра Гошарда, зложити вінок з відповідним написом в обох краєвих мовах.

Загальні збори „Щітірової Ради“ відбули ся в Стрию дня 23-го с. м. при участи понад 300 членів. Уступаючими виділами висказано довіре. Головою вибрано знову д-ра Олесницького.

Дирекция товариства взаїмних обезпечень „Днїстер“ приглашує всїх членів, що четверті звичайні загальні збори членів товариства взаїмних обезпечень „Днїстер“ за рік 1895 відбудуть ся дня 1-го жня 1896, о год. 3-тій по полудни в великій салї „Народного Дому“ у Львові.

Прикарпатска Русь. Від впп. Івана Ом. Левіцкого у Львові одержуємо письмо, з котрого подаємо сей уступ до ширшої відомости, менї того, що оно всїх буде обходити: „Дякуючи помочи нечисленного, але патріотичного кружка любителїв нашої лїтератури, менї повелось довести до кінця видане „Галицко-руской бібліоґрафії 19-го віку“ в 2-ох томах, після проспекту оголошеного мною в 1887 р. Видана мною бібліоґрафія містить в собі хронольоґічний спис руских і Русинами оголошених публікаций, котрі появились в лїтах 1801—1886 не лише в границях Австро-Венґрії, але були напечатані урожденцями австрийскої Руси поза-границями нашої монархії. Таким способом в виданій мною бібліоґрафії єсть представлений в хронольоґічнім порядку розвій нашої словесности у всїх єї напрямах за перших 86 лїт нашого віку. Я задумав одразу представити по можности повну картину нашого національного і культурного движеня в бігучім віцї, і прото рішив ся я в 1886 р. приступити до видання нового свого труду під заголовком: *Прикарпатска Русь* в 19-ім віцї з житєписях і портретах єї дїятелїв. Сей новий мій труд, над котрим потрудив ся я немало лїт, збираючи дотичні материяли, буде обнимати з показчиком порядку около 2000 біоґрафій не лише наших писателїв о грінских іменах і широкій популярности, і не самих лише славних у нас і своєї офіціяльности людий, але взагалї всїх на австрийскій Руси замітнїйших дїятелїв, котрі в нашім побудї взаїмні культурного нашого житя зложили свої лепти на жертовницу народного проґресу і стали ся тим способом участниками і наближниками того, в силу неумолимих історичних фактів, викликаного культурного движеня, котре нашому народови запоручує занятя достойне місце не лише межи численними родинами славянських племен, але також і межи иньшими культурними народами“. Можна сподївати ся, що сей новий труд автора знаменитої бібліоґрафії найде богато читателїв межи Русинами.

Волоска странність. Незначне число трістичних буковинських Русинів може з упевненостию сказати про себе, що руска патріотична робота виходить на добре не лишень Русинам, але й Волохам. В послїдним часї робить ся у волоских політиків якась важка робота лишень з огляду на — Русинів і їх успіхи. Найновійше предприємство, задумане нашими сусїдами, т. є. приставленє для волоских шкіл, продало ся під назвою сполїзних руских гімназиялних клас в Чернівцях. Сьмішно читати, з яким ентузіязмом кажде тутешний волоский вістник Gazeta Bucovinei своїх крамарів до кождих на те приставленє: „або довеземо ся дїла до кінця, а як нї, то пропадемо“ — сказа-

---

— Давно в Криму?

— Вотъ ужъ третій годъ.

— Третій рік! не що й давно... Що-ж ви по свойому забули, чи може й не вміли говорити?

Маріє все ще перебивала полушку і не повертала ся лицем до мене.

— По хахлацки? — спитала вона, замість відповіди.

— По українськи, чи по малоруски.

— І вміла і не забула. З якої-б речи я забула?... і не думала забувати!—відповіла вона вже рідною мовою і додала:—Тут по нашому й слова не почуєш. От за три роки отсе вперше чую. Та і в Каїні вони по нашому не говорять... А на сході, як була, так з мужиками звичайно по мужичи. А ви як довідали ся, що я хохлушка?

Я відповів, що чув, як вона скінчила сварку.

Маріє засміяла ся і мовила:

— Та хто-б його і втерпів! Взяла дивна-дова душа і пойла мій виноград! бодай вона була задушила! Я собі на вечеру в Аслана випросила буда, а вона і вкрала... Тепер що менї робити: або йти да знов з таким-ж пакостником, або вечерати обідешними недоїдками.

З того часу Маріє вже більше не бідкала за мною, як не по українськи. Правда, раз якось після нашої бесїди з нею в коридорі, вона, провівши обох, стала прохати, щоб я „при людях по говорив з нею по нашому“.

— Чому се? — спитав я.

— Тому, бачте — відповіла вона чорнобривочки — що отсей худлатий пакостник, що все лазить з Херсону, так, проходячи тоді, усьміхнув ся чогось і промовив, наче мі до него, „хахландка“... Він ще думати-ме, що я мужичка необразованна.

Я не хотїв поступити ся і сказав Маріє, що коли вона не хоче балакати при людях по мною по українськи, для я не говорити-му до неї мі по нашому. Маріє трошки помовчала, вислухала мої думки про те, що не годить ся вічне і вкінци кидатись рідної мови, і сказала:

— Та нехай же вже й по нашому.

З щоденної нашої бесїди з Маріє, я потроху-потроху тай довідав ся, що вона батьків не знає, не відає, що вона покинула. Пішовши її до убогого шинка на Куренівці[1]. У шинка того, хто і були свої дїти, одначе він хрестив її, охрестив Марією, годував, доглядав з своєю жінкою, наче рідну дитину. Були їй веселе дїтє, як шинець пожу; убогій шинчиці мі з чого було годувати і одягати її: вона стала її і свою дочку Настю, меншу за мі, посилати в „Пріютъ для дѣтей рабочаго класса“. Там її з рану до вечера доглядали, одягали, годували і вчили. На тринайцятому лїтї взяла її до себе в сім'ю одна богатирка-вдова, з тих, що піклували ся нами „Пріютъ“ і повернула її на помочну до своїх двох дїтий, трійки молодших за Маріє. З того часу й стали її звати по Марусеньки, по Мані, а Маріє.

Минула їй 18-а весна. Пані та з дочкою поїхала на весїлї до південний берег Криму взяли й її.

— Не побачила я — казала менї Маріє — гори, да море, так я прийшла до Криму, хочь хто причарував мене!

Свостерегла Маріє, що в Криму та не як курортах добрим, жетним слугам — добрі перебіги; та що вона стала чемурна і вродлива, як вона. От і закажуде ся їй, поживуть свою ж-ню, да піти служити в один курортний пансіон, де чимало було приїжих. „За дїть, так без гріха, говорила менї Маріє, можна заробити три сотні карбованців; а від кого що? 50!... Ж його втерпіти не нїти? Тай господиня того пансіону стала мене закликати до себе. Добре, ж-ня собі; піду; але як же нам без мене буде?... Якось не нашо менї, наче сорромно видати її, і в пансіон так мене і тягне і тягне!... Хоть кажу собі: от як, треба так, щоб не я вже пожнула; все-ж таки вона мене і одягала і годувала, як я була ще недоросленю, нерозумною... Треба, щоб вона мене прогнала, тоді мені й сорромно буде... Треба чимсь довести її гнїв, щоб прогнала... А голова моя не полетіла вчала я посуду вбивати: звістно, будем не так не бити... Оце посу шкуду на обіх двох дївок

[1] Передмістє у Києві.

там у ветунній статї. Очивидно, волоскі кравци під впливом таких розучливих поглядів не можуть заховати ся байдуже. І є надія, що війде в житє приставовище, котре як каже Газ. Вас. в тій самій статї, має бути заборолом для усуненя небезпечности, яка грозить із сторони рускої ґімназиї... Яким чином та приставовище має усунути „небезпечність, грозячу із сторони рускої ґімназиї“, не знаєм, але догадуємо ся, що се має бути новий капкан (сильа) для заваблення руских дїтий в волоскі пазурі. Адже в тім поганім ремеслї волоскі політикани то майстри. Они рахують на бідноту рускої дїтвори, котра має прийти до нашої ґімназиї і гадають її, як колись терроризували катихитами á la Чуйтудиє, переловлювати жаденим хлїбом в „приставовищу“. І от на сю високу ціль жертвують волоскі патріоти дуже щедро. Дванацять визначних Волохів дало по сотїй, один дав тисячу зл., один двіста і т. д. Руска ґімназия збудує Волохам приставовище, але не для „усуненя якоїсь небезпечности“, лишень для розвою родовитих волоских дїтий, бо вже минули ся звістні часи нашого упадку. Русин прийшов до самопізнаня, і нинї вже й руска дитина відверне ся з погордою від того, хто его хоче вчити, як треба матери цурати ся. А руский нарід, хоть не богатий, скине ся громадою на свою руску бурсу, і не дасть пропасти своїм дїтям серед чужих людий, що чигають по мусулманьски на нашу плоть і кров.

З черновецких „тайн“. Перед двома місяцями пішла по цїлім нашім місті поголоска, що радний міста др. Вахтель не має чистих рук в справі заведеня електричного осьвітленя в Чернівцях. Говорили навіть досить виразно, що дістав 20,000 зр. за те, щоби в міскій радї вже референт переміг контракт, котрий містить для сеїлки незвичайно вигідні і користні услівя. Ті поголоски занотували черновецкі часописи, а опісля говорено про се публично в міскій радї. Вибрано отже в сїй досить поганій справі осібну комісию, котра розбирала справу дуже докладно і по переслуханю всїх сьвідків рішила міска рада на тайнім засїданю таке: „Міска рада уважає на підставі сконстатованих слїдчою комісиєю фактів поступоване д-ра Вахтеля не лїдним з гідностию і мандатом радника міского“. Се рішенє запало одноголосно. В сю справу замішаний також другий радний, Зігмунд Гербель. Рішенє що-до него запало таке: „Міска рада вискалує своє незадоволенє з поступованя Гербеля на підставі сконстатованих слїдчою комісиєю фактів“. На підставі тих рішень повинні оба ті радники зложити свої мандати, бо ті рішеня рівнають ся засудови. Коли-ж они того не зроблять, то мусять всї радники вийти з складу нарад, коли ті відважать ся явитись на засїданю. Але сим ще не скінчила ся справа, а противно ще заповідає ся дуже цікаве продолженє. В послїдний хвили довідуємо ся, що др. Вахтель вже зложив свій мандат яко радник міста.

Напад на редакцию. У Варшаві вийшла кримінальістична повість Володислава Ґрайнера. На ту повість помістила редакция Mich-а критику в віршах. Ґрайнер чув ся скривдженим нею і післав не дуже делїкатне спростоване в віршах, в котрім висьміває критика, Mich-у і єї редактора. Розуміє ся, що редакция не могла такого спростованя помістити. За се відгрожував ся Ґрайнер і післав раз якогось чоловіка з карткою до редактора Mich-а, щоби сей вийшов на двір для розправи. Редактор не послухав, але за те купив собі револьвер. Небавом опісля вступив Ґрайнер в редакцию, напав на редактора і став его душити. В обороні себе вистрілив редактор з револьвера і ранив Ґрайнера легко в голову. Але Ґрайнер душив его дальше, отже редактор вистрілив ще раз і тяжко зранив напастника в черево. І тепер ще душив Ґрайнер редактора, аж на крик збігли ся люди і розборонили їх. Ґрайнера відвезено до шпиталю, де лїкарі побачили, що рана в черевї була смертельна. Але ще Ґрайнер доси жиє.

Убійства власних дїтий не сходять в послїднім часї з дневного порядку. В четвер арештовано двох 18-лїтну слугу Гольду Петрушку, котра враз з акушеркою Розою Зікер удушила свою новонародженну дитину. Одна сваляє вину на другу і не хочуть показати місця, де закопали дитинку. Се дїялось у Львові.

Віщованє погоди в урядах почтових. Як звістно, вибивають всюди уряди почтові на марках надданих листів стемпелї, котрі означують день, місяць і рік, коли лист надано. Отже у Вашингтонї, головнім місті Сполучених Держав, рішало правительство за почином професора Мура завести в урядах північної Америки такі стемпелї, на котрих будуть подані крім дня, місяця і року ще й короткі віщованя погоди на той день, коли надано лист в дотичній місцевости. Віщованя будуть дуже короткі, в одним слові, на пр.: дощ, сніг, мороз, спека і т. д.

Барон Маврикій Гірш, знаний чоловіколюбець, помер — як ми вже писали — на своїм добрі в Угорщинї. Знаний він був з своєї доброчинности, головно для своїх одновірців-жидів, до чого мав при своїм величезнім маєтку все добру нагоду. Маєток той зробив бар. Гірш при будові зелїзниці в Туреччинї, а опісля своїми хоч не чистими то все шаленими операциями на біржи. Утративши перед 30 лїтами свого одинака-сина, постановив доходи з свого величезного маєтку жертвувати на добродійні цїли. Передовсїм старав ся о поправу биту своїх. І так заложив для будови народних шкіл жидівских в Галичинї і на Буковинї фундацию 12 мілїонів франків. Тих шкіл є тепер 41. До великої акциї дало єму нагоду витиснє жидів з Росиї. Він хотів з початку заложити фундацию 50 мілїонів франків в Росиї для будови жидівских шкіл ремісничих і рільничих; але коли Росия зажадала, щоби капітали вложив в якийсь російский банк, а бар. Гірш хотів їх вложити в однім анґлїйскім банку, розбили ся переговори. Тодї приступив пок. бар. Гірш до проекту жидівскої кольонїзациї в Арґентинї. Що сей проект не має бажаних успіхів, се знане. Окрім того видавав бар. Гірш богато гроша на бідних. В тій цїли заложив він навіть осібні комітети у Відни, Пештї, Кракові, Львові і Новім Йорку. Ті комітети дїставали місячно до розпорядимости 10,000 зр. Фундациї Гірша доходить до суми 100 мілїонів франків. Коли місто Стрий згорїло, дарував бар. Гірш на его відбудоване 100,000 зр. Маєток его обчислюють на 600 мілїонів франків. Головними спадкоємцями суть вдова і три братя; окрім того мав бар. Гірш записати дуже великі суми на добродійні цїли.

Отсе в нас називає ся весна: вітер дує холодний, і добирає ся аж до кости, легенький але зимний пластовець морозить елабеньке ще листє, на перезїну посипають ся з неба крупи снїгу; з того всего бере ся болото, спізнюють ся роботи по огородах і полях, примерзають засїви, одним словом, настає шкода і невигода, бо справдї до Сьватого Духа годї покидати ся кожуха. І найбільш поетично настроєний молодець не потрафив би тепер, загрівши ся коло печи, писати оду на честь весни, бо сам побачив би, що нема чого олушевляти ся нею. Квітень кінчить ся, але студінь не кінчить ся. Від того й люди ходять скулені і як би прибиті. Десь мусїв упасти добрий снїг.

Конкурси розписані у книжницкім повітї з рускою викладовою мовою на посади: учителя в Слободзії-Бавилові, учителя в Мелї і вол. учителя в Стороннім-Путилові. Подавати треба до 25-го мая.

Дрібні вісти. В Чернівцях арештовано листоноса Кароля Оцмерейчука, котрий вже через довший час фалшував на почтових переказах підписи адресатів і гроші задержував собі. Сими днями зробив таке з посилкою 800 зр. — Бурмістром міста Станїславова вибрано тяжи жида, дотеперішного заступника бурмистра, д-ра Артура Нюгіка. — Рада міста Брода в Хорватиї рішила не брати участи в 1000-лїтнім торжестві Угорщини, бо Хорвати не мають чого тїшити ся, що Угорщина стоїть вже 1000 лїт.

Померли: В Кракові др. Мах. Зелєнєвский, довголїтний лїкар гвазний в Краковї і автор многих брошур і статий лїкарских; — в Грацу старший П. Облак, доцент університету, один з найвидатнїйших вчених славістів нашого П. Ягича; — в Тачеві Александер Ружієвский, катедр. довголїтний бурмістр Тачева і член видїлу Ради повітової в Ґрасі, в 44-ім роцї житя; — п. Адам Зоєнский, гр. кат. парох в Горонській, кудрявецкім деканату, в 32-ім роцї житя, в 8-ім сьвященстви; — у Вашківцях 5-лїтна Клементина, дївчина п. Онєзима Боярского.

тай спітку ся... Посуда моя пішла черешками по підлозї; аж задзвонить!... а пиї — плати! посуда чужа! Або, оце, працюючи манжетки, чи що инче, возьму тай пропалю! Плиї моя дотуг, та дасть ся; а я мовчу, терплю. Да за два тижнї й довела її до того, що вона на мене: „Геть з моїх очий! іди собі куди хоч! щоб я тебе не бачила. А я до неї сріль сльози: „паспорт мій дайте!“... Вона вийшла мовчки той паспорт тай кинула мені межи очи... Я взяла. „Прощайте!“ кажу плачучи, та і зараз пакала ся в пансіон.

З того часу Маґіє й жиє коли не в тому, так в иншому пансіонї...

— А коли-ж до Київа? — спитав я у неї: може вже й думки про те нема?

— А кого я там у Київі покинула? кого я там не надала? Доки назарабляю стільки гроший, що можна буде з них жити, не служачи в наймах, доти з Криму не рушу, а тодї може... Подумаю і про Київ.

— Скільки-ж вам на те треба гроший заробити?

— Е! богато треба! У Київі мені не прожити менш як за 600 карб. річно. Значить, треба стільки гроший, щоб я на проценти з них прожила...

— Не малу то силу й треба! — відповів я. Скільки се дїт треба вам в Криму отут сидїти, щоб заробити таку силу гроший! Мабуть і десяти дїт мало.

— Се як кому потадаить! кому мало й 20, а кому богато й десяти, — відповіла Маґіє, всміхаючись.

Я й собі всміхнув ся... Думка моя кларала ся в иншу сторону, але зараз перекинула ся на другий бік. Менї здало ся, що Маґіє не вміє раховати і зовсїм не тямить, що на те, щоб з банку взяти 600 карб. процентів, треба вложити що найменьше і в лїпшому разї 12000. Я сказав про се Маґіє.

— Ба! ні! стільки не треба: досить би і половини того. Хиба-ж тілько й сьвіта, що в вікнї! Хиба-б я стала усї гроши держати в банку? Куди-ж так! Частину-б так якусь показала в банк про всяк случай, а останні-б пустила-б в „оборот“...

— В крамарський?

— Нехай воно сьвисне, те крамарство! не люблю я його, крамарювати пораду не можна: прогораш... Ні! я стала-б роздавати гроші в позику за добрі проценти: вельми великих би не брала: а 2% на місяць усякий дасть, це й дякувати-ме...

(Конець буде.)

Телеґрами „Буковини“.

З дня 25-го вересня 1896 року.

Відень. Палата послів радила над I. артикулом проекту виборчої реформи що-до числа послів. Підчас розправи сказав пос. Ентель імени Молодочехів, що уповноважений одноголосно клюбом до заявленя, що голосованє Молодочехів над проектом реформи виборчої не стоїть в жадній звязи з домірем чи недомірем до правительства. Молодочехами вермуєть в сїм разї однако річені причини, бо они не могли би перебрати на себе одвічальність, коли би не дано 3,000,000 людям виборчого права. По заявленю др. Бадентого против всїх відмінних внесень принято без зміни I. арт. правительственного проекту, після котрого мають вибирати ся 72

нових послів, 195 голосами против 30. Тим самим відкинено всї відмінні внесеня.

Париж. Сенат приняв одноголосно проєкт о мадаґаскарскім кредитї.

Хто хоче

мати красні, добрі і дешеві фотографії, най буде ласкав удати ся до мене!

Фотографую що дня від 7-ої год. від рана до заходу сонця.

За 6 штук беру лише 2 зр.

З поважанєм

Е. РІХТЕР,

6—12. фотограф в Чернівцях, ул. пашеска ч. 18.

ОСВІН ФЛЄК

в Чернівцях при ул. ратушевій

продає

МАШИНИ ДО ШИТЯ

ручні по 20—50 зр., а ніжні по 35—75 зр.

Окрім того поручає

пневматичні біциклї

по цїнї 80—350 зр.,

перебирає всїлякі заведенє телеграфів, телефонів і всякі поправки в тих річах.

(Чет. і пят. 4—12).

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За кожде слово платить ся 1 кр. ◆

Важне для всїх!

Хто із Вп. Читателїв хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу газету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно бувшоньське місто має дві великі німецкі гиталяди на продаж. Цїна дуже низка.

Всї прибори до робленя економних уліїв є на продаж. Цїна дуже низка.

Млин кінний з французскими камінями і з всїма найлїпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Цїна дуже приступна.

Фортепян старий на продаж в Чернівцях. Цїна 30 зр.

Візок для одного коня з двома гишлями, плетеним кошем, мягким сїдженєм, не мало уживаний, і шори є на продаж. Цїна дуже приступна.

Американьский будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 75 кр.

Машина до шитя употреблена, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ратами сплачувати.

Зеґарок стїнний з вагою, що лише йде а не бє, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 кр., а такий, що бє і будить, 1 зр. 90 кр.

Французскі зеґарки стїнні наручують ся раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 60 кр.

Цїни сих зеґарків суть фабричні для перепродажи. Меньше як тузин (12) не висилає ся.

Ножики кишенькові з 2-ма і 3-ма вістрями, 6 тузинів (82 штук) 7 зр. 20 кр. Меньше як 6 тузинів не висилає ся.

Машина до плетени панчіх і рукавиць, употреблена 25 зр. За помочію сеї машини можна денно 8 пар панчіх сплести і то о много красше, як руками.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати ріжних річий: 12 ножів столових, 12 вилок, 12 ложок (британія), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хлїба, 6 ножиць сталевих, 6 ножиків кишеньокових, 2 пасмаї (британія).

100 великих сьв. образів в красках з русскими підписами 5 зр. Близько 40 штук таких образів (кождий инший) висилає фабрика на взір за 2 зр. Такі образи продають перепродавцї по 15 до 20 кр.

Про сї оголошеня (1—13) дає близші відомости Адміністрация „Добрих Рад“ в Рогізнї п. п. Садаґура.

На кожде замовленє треба прислати почтову марку за 5 кр.

Поручаємо гостинницю Метрополь Лерхенфельда в Чернівцях при улици Ратушевій.

Віктор Тірінґ з Відня, Fraterstrasse 11, поручає вин. Публицї свою новоотворену філїю зі складом одежі в Чернівцях при улици Ратушевій ч. 7. Цїни як найнизші. 12—13

І. Рехенберґа книгарня і папірня в Чернівцях, улиця ратушева 23. Поручає ся до достачаванєя руских книжок і газет. Маю великий склад руских книжок для всїх шкіл. Прибори до писаня продаю по найдешевших цїнах. Для шкіл народних особливо корисні услівя.

7—12. І. Рехенберґ.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодата Галіпа, сторін 110, вістини, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ка, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

складена д-ром Гр. Велгачем, видана товариством „Просвіта“, в важнїйшім і обширнїйшім накладї Андрея Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, виклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 70 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад великий: купуйте чимскорше!

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиранє:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і пранимати з осторожностию лише флаш-ки зі знаком знаком охоронним „Котвиця“, бо лише ті праводні.

Аптика Ріхтера під оголтим львом у Празї.

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Рогізнї що місяця. Передплата, платна в Рогізнї, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізнї, почта Садаґура.

В редакциї можна ще дістати давнї річники Добрих Рад.

1. річник „Д. Р.“ містить до 500 поучаючих рецептів з сверх 120 забавних прикладів і много иншого. Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 80 кр., а без 2. і 3. лише 40 кр.

2. річник „Д. Р.“ містить до 300 статейка, дуже много прикладів і одну дуже повістку, що майже через всї числа тягне ся: „Як то з Василя Дзіраєчука зробив ся Василь Дзіраєцький і які він пригодів мав, що ся свого роду відкрив.“ Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., а без двох чисел 80 кр.

3. річник „Д. Р.“ містить так само як і другий річник дуже много пожаданого для господарства і забави, много образків і одну цїлу повістку: „Як вихованка Сарепта і Грицко свойх синів з войска“. Ся повість була печатана вже 4 рази (3 рази по ручки і раз по цїнах). Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., без двох чисел 80 кр.

4. річник „Д. Р.“ містить як і попередні дуже много пожаданого і забавного для всїх і окрім того много дуже практичних рецептів. Цїна цїлого річника 1 зр. 40 кр. а без двох чисел 70 кр.

5. річник „Д. Р.“ містить окрім забавних порад для всїх що і 8 дуже забавних повістей як нпр.: „Адвокат в небі“ „Розумний жидок.“ Цїна 1 зр. 20 кр.

6. річник Д. Р. містить забавну повість: „Петро Фостик і єго син Филипко“.

Цїна 6 річників разом з рок. пересилкою 6 кр.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Волова ч. 11.

перше і єдиноє руске товариство асекурацийне, приморучене Всч. Духовеньству і дотм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в снопах і сїнї, сїно в стогах і будинках против шкід огня за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі, а доплату надаємо з першим Товариством взаїмнокурацийним подвоєнє „Дністром“ можемо обезпечувати і виплачувати і найвисші суми.

Побіч „Дністра“ працює банк кредитовий у Львові при вулицї Іванчиків.

На житє можна обезпечати ся **через „Дністер“** після **всїх можливих** комбінацій **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає на найрозмаїтїйші умови і задля любви і кайф в ручки вмиї.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоїть рівнїж зареєстроване у обмеженім порутцю, при якім від сьвіх членів і третих лиць **валидне** до переплатнення **на 5** тисяч. Товариство обіцяє Уліїв на 50 корон. Можемо удїлити ся кілька властивих реальностий, кілька від тягнуть за другим дня чисел. З можемо відкрити ся кілька часть на уліїв.

Зголошенє є уліїв **вільні** і можливість до „Дністра“ не є потрібний, приймають ся.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

З друкарнї „Руских Рад“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучинчука.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

Ч. 84. Чернівцї, вівторок дня 16. (28.) квітня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находять ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Полїтика реальна.

XIX.

(Що робити, аби чесно носити імя Русина?)

Здасть ся, що досить ясно виложили ми наші погляди на руску народну полїтику, а заразом і засади реальної полїтики. Правда, можна-б про сю річ ще дуже богато говорити, бо се предмет невичерпаний, але хочемо на тепер закінчити; може зрештою покортить ще декого иньшого і під себе кілька слів докинути. Хоч далеко більшу кладемо ми вагу на дїйсну працю, ніж на патріотичну балачку, то все таки треба справу і обговорювати з усїх боків, бо в роботї дуже важна річ одноцїльність, а сего не осягнути не побалакавши.

Ми доказали, що ідея національна повинна і мусить бути у нас тепер що найпершою і найважнїйшою засадою, що тота ідея сама може навіть заступити Русинам програму полїтичну.

Здасть ся, що меньше годї від Русина вимагати, як щоб був дїйсно Русином, а прецїнь у нас є се найтяжша вимога, найбільше жаданє, жаданє дуже трудне до виповненя. Ми-ж уже нераз показали, що наші люди властиво ще не Русини, що вони не мають ще виробленої і певної засади національної; задля ріжних обставин їм дуже тяжко стати Русинами, вони ще сего не навчили ся, але хоть і як се трудно, треба себе перемочи, бо без того годї.

Всяка людина, що хоче бути Русином, повинна перед усїм 1) як про око в голові, так дбати про руску мову, про сей найперший і найпевнїйший вираз своєї народности, про сю найскраснїйшу признаку рускости. Руска мова є *одна*, нема двох, трох, чотирох руских мов. Конечний висновок з того такий, що коли ми узнаємо мову Шевченка, Федьковича, Конисського, Франка своєю мовою руською, то *ніяким чином* не можемо рівночасно узнати мову „Галичанина“, „Православной Буковины“, „Русского Слова“, „Буковинскихъ Вѣдомостей“ мовою руською, бо се противить ся здоровому розумови. Серед нормальних обставин може прецїнь бути щось лиш або псом, або бараном, або волом... а не і псом і волом і бараном разом. Так і руска мова є або така або сяка, а не і така і сяка. Треба отже валїти із кучля, треба приняти нїяком певну форму, а не подобати на таке сотворінє, що нї пес нї баран. Треба знати, що хто узнає чи то в письмі чи то в слові мову „Галичанина“ своєю мовою, той може собі бути чим собі зрештою схоче, навіть і капаном, але *Русином він нїяким чином не є*. Виходячи з того розумного заложеня, треба далї сказати, що такі Русини, котрі уважають „Галичанина“ рускою ґазетою, *не сьміють* мати голосу в руских справах, бо вони не Русини; а що такі люди небезпечнїйші для рускої справи народної, що підпивають ся під імя Русинів, то треба тоту річ занстгди різко ставити: або — або, і треба, рішучо все і всюди всїх таких людий, що мають в тім взглядї своєї осібні, ненародні „убѣжденія“, виключати із спільности народної.

До їх товариств, до їх ґазет треба заняти рішучо „відпорне становище“ і просто працювати над тим, аби вони не мали жадного впливу, видїли, загибали. З ними загибне у нас всяке баламутство. В жаднім руськім домі не повинно бути ніяких капанских „іздаваній“. Або — або: як так ясно і виразно поставите капанам або капанствуючим тото питанє, як скажете їм: або хочете бути Русинами, хочете мати з нами якусь спільність, тодї вирікайте ся „Галичанина“ і т. д., тодї вони від нас, то богато з них порозумить ся, і положить ся конець тій епідемічній белхарактерности національній. Тодї тим нешкідливше капанїя у нас не стане, тодї навіть і Росия, як схоче через ґазети впирати поміж австрийскими Русинами для себе симпатиї, буде мусїла се робити

На кримських виноградниках.

Ол. Н. Кониського.

III.

Marie.

(Конець.)

Я скривив ся! Перед себе я бачив досї несвастереженний нимо» тим молодої на-пів освіченої, лїнив: на-пів темної „реалїстки“ нашого часу. Мене трохи занудило; але я переміг себе, бо вельми цїкаво було спостерегти, далї розпитати у Marie глибше про її „економічний ідеал“.

Я кілька хвилин помовчав, нїби шукаючи сїрничків. Marie взяла з віяна і подала менї сїрнички. Тодї я й кажу до неї:

— Позичати гроші — се теж крамарство, тілки більш нескудне, гидке і вередне.

— Чим воно паскудне? он які пани, та хоч би і мои пані — на всю губу лудрав-пані! — а й вона було: сама віляє в позику з банка за 8% на рік, а людям роздає за 2 й за 3% на місяць.

Я почухав за вухом і тлянув з віяна на море... Грає вона... А Marie, чую, веде річ далї:

— Кажете: нечесне дїло... Звістно, хто візьметь ся необережно... але я не така-ж собі така! Я без застанови*) нікому-б не позичала...

— Еге! — кажу я собі на думкі — он вона куди йде! лихвар в спідници!...

— А не викупить застанови? от наші гроші й пропали!

— Нї з роду не пропали... я застанову продам! Вже так я не позичу стільки, скільки варта застанова; дам третину того, а богато — коли половину... Он у мене й тепер лежать в застанові два перетнї з брилянтами і сережки з такими алмазами, наче буйна квасоля... Під перетнї одному дала 15, другому 20 карб. Спитала ся в Ялтї у ювелїра, що вони коштують? „По 50 карб., каже, зараз дам...“ А сережки одна панї застановила: богатирка вона, да з татарами дети в гори тадила верхи, доки усї гроші — чи вкрадено у неї, чи вона їх загубила. Казала, що загубила, та мабуть — неправда... Присичила їй так, що нї з чим і виїхати... Вона до мене: чи не знаю, у кого-б тут позичити? Знаю, кажу, татарин такий є, але він без застанови не дасть... От вона й дала менї ті сережки, а я, буйм у татарина їх застановила і позичила їй 150 карб. Процентуу великого не взяла, по божому взяла 3% на місяць...

Я слухав і все дивив ся на море. Перед очима у мене, наче з води виходила, виростала постать лихваря... Нудота брала мене. Охоти слухати далї не було. Земляка мои стала менї осоружною. Щоб скінчити бесїду, я взяв брилю на голову і кажу:

— Не похваляю я за се... Не добре дїло... Але в усякому раї не швидко Київ дожлеть ся вас, бо не так то швидко зібрати вам хоч би й шість тисячів карбованців.

— Се як Бог поможе! Не вгадати! у мене вже й тепер дещица є.

— Велика тая дещица! — дерпуло мене за язик.

— А ви як би гадали? — спитала Marie. Очи її блищали, уся твар сьвітила ся бажанем похвастати ся...

Я нехотя відповів:

— Як же менї вгадати? не можна! — і пішов до дверий. А Marie взяла ся за клямку, буцїм хотїла відчинити менї двері, але не рушила і я добре бачив, що вона не хоче мене пустити.

— А куте бо! вгадайте? — мовила вона, усьміхаючись правим куточком своїх коралових губ і заглядаючи до мене у вічи.

— Коли-ж не вгадаю... Ну, нехай сотень три і є...

Marie зареготала, сплеснула руками і самозадоволена, весело мовила:

— Три сотнї!... Та у мене в Ялтї в „сбережательной“ касї лежить дві тисячі з позичкою!... Менї сам Біг з неба за один раз скинув цїлу тисячу карбованців!

Звоп цїкавість спинила мене і перемогла нудоту...

— Як то так!... Біг з неба скинув?... Розкажіть?

Але з якоїсь сьвітличи затрещали дзвони. Marie кинула ся туди, промовивши до мене: „другим разом“.

Знати, що Marie саму кортїло швидче розповісти менї, яким то робом „Біг з неба скинув їй гроші“. Вертаючись з гулянки, я помітив, що Marie дожидає мене.

*) Без застави. — Ред.

ґазетами в *рускій* мові, очивидно, наколи знайде поміж *правдивими Русинами* для себе якого наймита, в що тяжко вірити. Бо хто признає засаду національну, той не годен буде просто за гроші, не оглядаючись на положенє Русинів-Українців під Росиєю, ширити симпатиї для гнобителя рускої нациї.

2) Русини мусять дбати про чистоту письменної рускої мови і про єї народовість, мусять также вже нарешті постарати ся для о неї одностайну, свою, питому, народну одежу зверхну — о правопись. Одностайність і певність в правописи зовсїм річ не маловажна чи то на зверх супроти других, чи то внутрі супроти Русинів самих. Треба всїм із повною сьвідомостю потреби і користи приняти одну правопись, а такою рускою, питомою правописю є лиш правопись фонетична.

3) Русини мусять старати ся для своєї мови рускої придбати в публичнім житю як найширші права, мусять дбати о се, аби вона мала можність, плекати ся і розвивати ся в кождім напрямі. До того служать школи і всякі такі заведеня, як тов. ім. Шевченка; до того служать катедри університетскі. Розширенє прав рускої мови в публичнім житю збільшить поважанє для рускої народности взагалї і в кождім зглядї. Успіх в тім напрямі залежить від самих Русинів, длятого мусять Русини перед усїм у себе в дома в тім зглядї порядок зробити. Коли домагаєм ся ми, і то повним правом, рускої мови від урядів і властий правительственних, то тим самим правом мусимо ми жадати чистої рускої мови від тих урядів, що є майже виключно для самих Русинів, т. є. від урядів парохіяльних, деканальних і від консисторий. Всї ми добре знаємо, яке страшне „язичіє" панує якраз подекуди в тих урядах, і хоть „язичіє" велика зневага рускої мови, ми мовчимо і так самі зневажаємо те, що яко нация повинні як найбільше шанувати. Отже вон з всяким язичієм в публичнім житю! У нас кацапи є сьвящениками, деканами, крилошанами. Якою моною послугують ся вони в своїм приватнім житю, се нас нїчого не обходить, але скоро вони чи яко учителї духовні чи яко власть промовляють словом чи письмом до руского народу, тодї мусять послугувати ся чистою рускою мовою, ми Русини *мусимо* і маємо право від них того жадати. З того права ми якраз супроти кацапів не сьміємо анї на волос попустити. Взагалї треба старати ся тоті права, які руска мова має вже тепер в публичнім житю, як найбільше вихісновувати, очивидно без національної загорілости, але розважно і рішучо; цїлковитим визисканєм тих прав, що є, промощує ся дорога до нових прав.

Від власти церковної конче Русинам домагати ся св. письма в рускій мові. По більших містах читають на великдень евангелія у всяких мовах — може-б ми могли почути вже раз хоть на великдень евангелія і в рускій мові?! А може-б ми могли і що недїлї і що сьвята почути евангелія перед проповідю в рускій мові, як се буває у иньших народів?! Чей св. письмо для людий!

4) Рускі школи, більшоклясові народні, а особливо середні, се не лиш заведеня, де плекає ся руска мова, але цїла вага їх лежить ще і в тім, що вони є *фабриками рускої інтелїґенциї*. Нарід без своєї рідної інтелїґенциї нїчого не вдїє, нїчого не значить. Кождий нарід, як ми вже се нераз казали, стоїть своєю інтелїґенциєю. Наш руский нарід не заняв ще серед иньших народів свого місця, бо великий недостаток у него своєї інтелїґенциї, котра єму тото місце виборола-б. Зріст власної інтелїґенциї спиняють дуже чужі школи. Досить сказати, що ледви 5 процент тих руских дїтий, які вступають до першої кляси шкіл мійских в Чернівцях, доходить до 4-ої кляси. Подібно і по школах з польскою мовою викладовою. Поминувши отже те, що рускі школи мають велике культурне значінє для руского народу, вони нинї, можна-б сказати, є що найпершою підставою до витвореня економічної сили Русинів, бо вони достарчають рускої інтелїґенциї, без котрої нїякий нарід не годен витворити у себе культурної і економічної сили. Проте мусять Русини всїх сил докладати, аби мати рускі школи. Кожда паралелька се великий здобуток, і тому, хто єї придбав, належить ся подяка народу. Взагалї *всю увагу свою мусять Русини звернути на те, аби мати як найбільше рускої інтелїґенциї*. Длятого обовязком суспільности рускої, підпирати всякі бурси, розширювати їх, закладати нові, заохочувати заможнїйших селян, аби посилали свої дїти до висших шкіл, притім уважати, аби жадна руска дитина не пропала марне для руского народу, не відчужувала ся від него. Два інститути, котрі стоять тут Русинам на перепонї і виховують кацапів, Народний Дім і Інститут Ставропигійский у Львові, треба доконче Русинам здобути для себе. Скажіть, що зробили-б пр. Чехи, якби таж у них два інститути, що повстали з складок народу, стали виховувати ренегатів народних?!

5) Інтелїґенция повинна всїма силами підпирати розвій лїтератури рускої і рускої науки, предплачуючи всякі рускі письма, складаючи гроші на ріжні лїтературні і наукові фонди.

6) Інтелїґенция руска повинна всюди ширити сьвідомість національну особливо межи народом, а з завзятєм і рішучостю викоріняти і поборювати баламутство, яке ширять кацапи межи інтелїґенциєю і народом. Вона повинна о то дбати, аби і иньші народи знакомили ся з руским житєм духовним, пізнавали нас і учили ся нас шанувати. До того перед усїм треба, щоб самі Русини знали добре історию свого народу і історию рускої лїтератури.

7) Доки у нас нема *щиро рускої інтелїґентної родини*, доти взагалї вся наша праця національна просто Сизифова робота. Все, що ми придбаємо, другі заберуть і ми завсїгди наново і наново мусим починати чогось доробляти ся. Марно пішли ве-

---

— Може самовар давати? — спитала ся вона, стоячи біля дверий моєї сьвітлички. Я мовчки кивнув головою.

І от, подавши самовара, Маґіе й почала просторікувати:

— Позаторік з весни й до зими служила я у Симеїзї, у Ш-ої. Гостий приїзжих було повно. Між ними якийсь пристарковатий вже Черкес. Казали, що він князь. Може й не князь, а чоловік вельми богатий. Ну він до мене лицяти ся! І що-б ви думали: вигадав собі сватати ся до мене. Раз ото, перед Покровою вже, сиджу я собі на каменї біля мори, да любую, як воно грає, як бризькає. Дивлюсь: іде мій Черкес. Сїв поплїч мене на другий камень. Слово по слові і каже: „Пішла-б ти заміж?" (він на всїх „ти", хоч би там хто, такий вже у них звичай... так само, як і в татар). Я за лїто добре спостерегла його і зараз імкнула, до чого він річ веде. А я про те від його-ж знала, що він одинокий і хоч він магометової віри, а такий богобоязливий, доброї душі і ласкавий такий!... Тільки ти вмій догодити йому, дак хоч в ухо його бгай! Але-ж не до вподоби менї з себе... Так, щоб пожартовати, то ще-б і нїчого, а щоб брати ся, так нї! не по менї... Я йому на відповідь і кажу:

— Як його йти, коли женихів нема?

— А якого-б ти жениха хотїла?

— Такого, щоб був менї під мисли.

— Щоб молодий був? джиґун?

Я кинула на його очима і кажу собі на думцї: „а ну, лишень, я тебе подрочу", та й мовила:

— Що там менї з молодого! молодий — все одно що вітер! я люблю людий поважного віку. — Тай зирк на його, а він аж язиком своїгуби лизнув, та веселю так до мене:

— А за Черкеса-б пішла?

— Дак Черкеси-ж не нашої віри!

— Віра тут не шкодить... Ну, він би перейшов на вашу віру...

— Та коли-б у його гроший — повна торба..— перебила я його жартома. Дивлю ся, щось він — наче хмарою вкрив ся і питає:

— Добре! нехай би все отсе було у його; нехай би гроший у його не торба, а цїлий віз! а ти-б його не кохала... як тодї? пішла-б?

Я знов — на жарти:

— Не пішла-б, а побігла-б. Як гроший, дак і всїм хороший! а без гроший — яке там кохане?!

Черкес мій як схопить ся!

— Посидь тут! підожди мене! — А сам бігцем до дому. Що з ним таке? дивую ся я. Дивлю ся, як він потюпав, да сама собі сьмію ся: „справдї, кажу, чи не вкусив його дрік?" — За кільки хвилин, бачу: тюпає назад мій князь. Прийшов, став, кинув менї під ноги якийсь пакет і промовив: „Візьми!" Повернувсь, плюнув і пішов повагом...

— Що воно за знак? чи не здурів чоловік? думаю собі, беручи з землї той пакет. — „А ну: що-ж тут?" Цїкаво подивити ся. Розгорнула... гроші!... Я швидче до себе в господу... двері на ключ!... раз, два, три... десять!... десять катерин*) ого! цїла тисяча! Та на що-ж він дав менї їх? Ума не приберу! Здурів! Коли-б не здурів — по людськи-б дав і сказав би, за що й на що дає гроші... А то... кинув під ноги.. „візьми"! більш нї слова! Морока тай годї!

Сховала я ті гроші в потайну кишеню і не тямлю: чи радїти менї, чи нї? Може він... А може на що инче? Чую, аж пропасниця мене бє, наче я не стою на підлозї, а підстрибую.

Да отак до самого вечера несамовитою ходила, аж доки не прийшов час вечерю подавати да постелї слати... Взяла ся до роботи — пропасниця трошки вгамовала ся... Вечеряти Черкес не приходив...

Пішла я постїль йому слати.

Думка була і за гроші спитати у його, що менї з ними робити?

Іду, та трохи й бою ся: що, думаю, як він напинеть ся на мене?... Я про Черкесів від „своєї" тїєї панї чула, що вони такі... не пропустять нашого брата...

Дивлю ся: лежить він на ліжку не роздягнений; руки підложив під голову, а твар наче хмара...

— Ти чого? — питає так строго, а дивить ся наче й привязно.

— Постїль прийшла послати: наче не знаєте...

— Не треба, йди собі.

Я спинила ся, стала..

*) Російські банкноти по 100 карб. з патретом царицї Катерини.

личезні маєтки в руки сусїдів і ідуть завсїгди ще і тепер. Оскілько маєток одиниць переходить в чужі руки, остілько маєток народний зменьшає ся і цїла нация стає біднїйша. Цїле своє житє працює Русин, дбає, сам собі від рота віднимаючи, аби придбати щось для дїточок і їм лишити, і лишить гарний маєточок, але з дїточками, котрі вихонувала мамуня не руска, пішли грошики від Русинів і з тих руских гроший запомагає ся не руска а чужа лїтература, чужа штука, чужі патріотичні цїли, звернені нераз просто против нас. Правда, годї комусь приписувати, з ким має ся женити, за кого іти замуж — і за Русинками переходить богато руского гроша в чужі руки, але все таки у Русинів повинна бути засада: руска, щиро руска родина. У нас сї майже ще нема, а по містах, помїж сьвітскою інтелїґенциєю бувають „рускі“ родини, що зовсїм живуть не руским житєм. Богато дехто з „независимих“ або „принципіяльних“ полїтиків руских страх як горобжить ся против правительства, против „пануючої польскої партиї“ за утиски і кривди в справах руских національних — вони не видять того, як у власній їх хатї терпить утиски і кривду власна їх нация, їм і на думку не прийде що перед усїм треба-б зробитись независимим в своїй власній хатї, треба в своїй власній хатї перевести „полїтику засад“. Родина є підвалиною нациї, підвалиною держави, без рускої інтелїґентної родини не дасть ся подумати руска нация.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 27-го квітня 1896.

З буковиньского правительства. Новоіменований староста Йосиф Відман удав ся сими днями на своє становище до Сторожинцїв. Єго місце яко управителя президияльного бюра обіймив правительственний концепіст др. Вільгельм Вірвель, котрий безперечно належить до найздібнїйших урядників правительственних.

— Для собі! геть! — каже він.

— Я хочу вас спитати: про сті гроші...

— Геть з очий! — як гукне він да з ліжка! Я злякала ся, думала: чи не бити-ме; у їх дика вдача: та швидче не обзир за двері!

— Скиди ти, сказано! думаю собі: завтра спитаю, як одійдеш.

Лягла собі спати і так солодко, незвичайно солодко спала ту ніч!... Подумайте: Тисяча карбованцїв!! Я з роду віку стільки не бачила... Вранцї прокинула ся — перш за все до гроший... Цїлі! Я аж поцїлувала їх.

Роблю своє дїло і думаю: що-ж то мій Чернес? чи одійшов? і якого гасила він учора так ольвірив ся? Чисто — сказив ся.

Не виходить він до снїдана, я зазирнула в щелинку до його в сьвітличку. Не видко. Прочинила двері — нема його... Думаю: натще серце пішов купати ся...

А перед обідом господарка і каже менї, що Чернес перед сьвітом поїхав звідсїль зовсїм!..

Я тодї прямо з радощів аж підскочила!.. Так ее-ж він менї на вино подарував ті гроші! Пошли-ж, Боже, йому віку довгого, та здоровя доброго!

Рано-рано другого дня — я зараз в Ялту, да гроші ті в касу, щоб цїлі були! От як Бог скинув менї з неба ті гроші... Коли-б що вдруге так! — скінчила Марїє.

З того часу я вже не здіймав бесїди з Марїє нї про що, опрічь щоденно потрібних услуг П.

Для повитаня митрополита Чуперковича установлено слїдуючу проґраму: I. 1) На кравій границї (на стациї Залуче) повитають дня 3-го мая с. р. митрополита делеґати церковних патронів, клеру і міряи. По повитаню відїзджають всї разом осібним поїздом до Чернівцїв; по дорозї повитають митрополита ті громади, через котрих територию митрополит буде переїзджати; 2) на двірци в Неполовівцях очікують впр. митрополита парохи окружних громад з процесиями; 3) на двірци в Лужанах повитають єго кімпаньский протоєрей враз з всїми парохами і процесиями з окружних громад. — II. На гарно прибранім двірци в Чернівцях повитають впр. митрополита заступники архиепископскої консисториї, патронів церковних, ц. к. урядів, виділу краєвого, столицї, инших віроісповідань, шкіл, товариств і инших корпорацій. — III. З двірця відїзджають всї повозами в такім порядку, як осібний комітет се уладить, і то до гр. кр. церкви сьв. Параскеви, де відбуде ся богослужене, а відтам через улицю головну, ринок, улицю ґімназияльну, Сенковича, унїверситетску і резиденцию до палати резиденцийної. — IV. Підчас торжественного походу становлять шпалїри: а) від двірця до церкви сьв. Параскеви ремісничі товариства, гр. кр. вірні з передмість і окружних парохій; б) коло самої церкви: процесиї черновецких гр. кр. парохій, а в їх середині парохи в ризах і душпастирі з новітів. В церкві стоять муть заступники урядів, шкіл і инших корпорацій; в) від церкви сьв. Параскеви аж до ринку буде стояти шкільна молодїж, а в самім ринку дївочі школи; г) від ринку до резиденциї уставлять ся ті, котрі були поставлені від двірця аж до церкви сьв. Параскеви. — V. Коло брами палати резиденцийної повитають митрополита наставники і питомцї семинариї, заступники цїлої архиепископії передадуть митрополитї хлїб і сіль, а відтам попровадять єго до головної каплицї в резиденциї.

З бук. кр. ради шкільної. На засїданю з дня 22-го с. м. одержали безпроцентові запомоги для будови шкіл громади Качика 1000 зр., Ясловець 2000 зр. і до того по субвенциї 1000 зр., громади Хлївешти 1000 зр., Брідок 800 зр., з Самушин 500 зр. Учитель Сидір Остапович у Вижницї одержав запомогу 75 зр. 15 кр.; надучителї Олександрови Костракевичови в Долїшних Пертештах признано другий 5-лїтний додаток; запомоги одержали: надучителї Іван Абаджер в Ілїшештах і Стефан Пелеван в Топорішках і уч. Матей Григорович в Суховерхові; суплент при учит. семинариї Антін Клим одержав четвертьвеку відпустку. Рішено лишити ще кілька справ меньшої ваги.

З черновецких „тайн“. До нашої послїдної вісти в сїй прикрій справі маємо ще донести, що і радник міста Зиґмунт Ґербель зложив свій мандат яко радник. — До того треба ще занотувати факт, що Bukowinaer Post, німецкий орґан румунїзаторів, котра уважає себе „моральною“ працею, обороняє — вправдї лише посередно, бо инакше забуть тодї — тих двох панів. Як то наша пословиця каже: крук крукови ока не виколе...

Вісти з Станїславова: Смерть епископа Пелеша, першого станїславівского епископа, викликала у всїх щирий жаль, тим більше, що она застигла єго в силї віку, а в тутешних кругах майже нїхто нїчого не знав о єго недузї. Всїм ще в живій памяти остають ся найсьвітлїйші днї житя пок. епископа і єго ревна пастирска дїяльність. На похоронах будуть станїславівску епархію заступати епископ Куїловский, митрат Фацієвич і архидїякон Литвинович. В містї порозліплювані плакати, котрими повідомляє ся, що (нинї) в понедїлок, дня 27-го с. м., відбуде ся о $^{1}/_{2}$9 год. зрана поминальне богослуженє, котре відслужать крилошани оо. др. Гробельский і Торовьский з прочими консисторскими совітниками. На богослуженє запрошені власти і школи. На похоронах виберає ся велике число сьвященників з нашої епархії. — Зараз музичного кружка при станїславівскім „Клюбі руськім“ намірає заложити музичне товариство під назвою „Боян“ і скликав був на суботу засїданє для уложеня статутів. Бажаємо новому товариству як найбільше сьпіваків народовців, щоби оно не було опісля завсїгди від своїх москвофілів, котрі при народних виступах сердять ся або просто відмовляють своєї участи, коли приходить ся засьпівати наш народний гимн. — Філїя „Общ. Качковского“ в Станїславові скликала на 27. с. м. свої загальні збори до салї „Руского Клюбу“.

Здавна вже і справедливо жалують ся Русини на галицкий вістник законів і розпоряджень краєвих, з котрого Русини не можуть мати хісна, бо невірно толкований і зле по руски. Маємо в руках вістник з 1896 р., виданий і розісланий 25. марця с. р. І там н. пр. читаємо на ст. 23. „*Уведомлене в такої лїків, в порозуміню з ц. к. Міністерством ганделю, видане по особлене лїкарственних* офіцинальних артикулів.“ Тут же: „Такса лїкарств... котра під тим *вильїовом* (nagłówkiem) вийшла, на підставі... *составлена.*“ На сторонї 26. §. 4. Рецепти можуть дипенсовані бути лише тогди, если лїкар до *количество тяжести врыпишет знак воклика* (!)“ — на ст. 32 §. 5. *воклик* — називає ся вже *воклихоте.* На ст. 27. „Розпорядженем... пригадуємо, що при примїненю сего постановлення *здужаючо* (zdążającego) до *выздоровленя* і т. д. На ст. 29. §. 18: „Цїна ся не вліяє *відсотковому вимогу для сотоводителя.*“ На ст. 31. „*Общі* постанови і правила. З огляду на менший відбут уповажняють ся полїт. власти краєві составити спис сих артикулів, котрі також в сельских аптиках всегда мусять бути в запасї і таковий спис оголошати.“

І таких то „руских“ слів, такої конструкциї рускої у сїм вістнику повно. Може би не повходило н. „Законотолкователю“ купити собі граматику руску бодай за гроші з краєвих фондів і навчити ся лучше по руски. Галицке намістництво даремно видає гроші на такі рускі толковання. Послїдними часами — о скілько ми зачували — оно щось зробило було, чи старало ся зробити, аби ті переклади рускі були лучші, але чому позволило минувшого місяця видати такий монструальний нумер вістника, з котрого Русини будуть лише сьміяти ся?

„Не люблять нас!“ Під таким заголовком помістила черновецка Gazeta Polska статю, в котрій нарікає, що нїхто Поляків не хочо любити. Що в Славянщинї нїхто Поляків не любить, о тім писав уже недавно кс. Ян Бадені. А Gaz. Pol. дохе, що „часи, в котрих Поляки були розпещеними любимцями західних народів, давно вже минули і мабуть не вернуть ся. Вправдї і давнїйша прихильність инших суспільностий до Поляків була поправдї лише платонїчна, не приносила нам жадної дїйстної користи, — але таки була, істнувала, — і була для нас потїхою, що правда дешевою, в наших нещастях. А нинї і ту симпатию тратимо, а навіть ми сї вже зовсїм стратили, бо коли деребудь она ще й не пропала, то сї закривають відносини полїтичні так, що поза ними сї доглянути годї!“ Що Росия і Німеччина не любять Поляків, то зовсїм зрозуміло, особливо тепер. Але-ж і Франция, для котрої Поляки пролили море крови, і Анґлїя, що до недавна була опікуном народів, бажаючих свободи, тепер від Поляків відвернули ся. Італїя має свої домашні клопоти і нїким не журить ся, а инші народи таки вже зовсїм забули про Поляків. „Ми (Поляки) повинні навіть тими, що за дїнні нашї прислуги повинні нам бути вдячні. Ту байдужність чужих народів до нас (Поляків) можна би потроха вложити на карб нинїшнього духа часу, на скрізь зматориялїзованого, але попри те мусить она мати і инші причини, над котрими варто застановити ся“. Але Gaz. Pol. тих причин тепер не подає. Ми думаємо, що їх повинні Поляки шукати у себе...

Спроневірене на почтї. До чортківского суду відставлено почтового асистента з Тернополя Николая Богриновича під закидом злочину обманьства, надужитя власти урядової і спроневірена. Богринович спроневірив в місяци лютім с. р. два грошеві листи на суму 750 зр. для покритя дефіциту в касї підчас свого урядованя. В слїдстві він признав ся цїлковито до злочину. Богринович є по вдачі легодушний, передчуває лихо і старав ся кілька разів даремно о перенесене.

Статистика нужди. Публичні засїданя застав-

ничі є термометром для материяльного положеня населеня. Коли материяльний бит поліпшає ся, зменьшає ся рух в тих закладах і на оборот, коли материяльний бит зменьшає ся, тоді збільшає ся рух в заставничім закладі. Таке треба на жаль сконстатувати в нашім черновецкім закладі заставничім. Єго заложено 1868 р. Тоді заставили 1652 людий свої річи за суму 53.206 зр., а з них викупили 616 за суму 16.583 зр. Від того часу бачимо рік-річно, як ті числа збільшають без упину. Таке було і минувшого 1895 р. Заставило 16.900 людий річи на суму 219.710 зр., а викупило 15.929 людий за суму 219.460 зр., значить річий, котрі остали ся з 1894 р., майже зовсїм не викуплюваних. Се дуже злий знак, а заставничий заклад не хоче вже дрібниці приймати в застав, бо не має на них досить зарібку.

Нове о проміннях Рентгена. Кілька лїкарів в Чікаґо робили проби з Рентґенівскими проміннями, і пересьвідчили ся, що они убивають мікроби холеричні, дїфтеричні, сухітничі і від інфлюєнци. В чім лежить іменно та убійча сила, сего ще не дійшли. Очивидно старають ся лїкарі винайти ту причину і таким чином раз на все закінчити з довгим лїченєм тих тяжких хороб.

Новий Йона в черевї кита-велериба. Анґлїйска наукова часопись Сонтов оповідає такий пречудний факт: Торік в лютім недалеко Ґренландиї полювали рибаки на китів і зранили одного смертельно. Зранений кидаючись ударив хвостом в лодку з рибаками так, що перевернув єї і рибаки висипали ся в море. Всї виратували ся, тілько один пропав без слїду. Аж коли витягнули кита на сушу і по цїлій добі роботи добули ся до єго жолудка, найшли там того пропавшого рибака, живого ще, але омлїлого. Стало ся се так, що кит проливнув рибака тоді, коли той впав з човна. В черевї кита міг рибак віддихати, але було єму страшно горячо; кромі того мучив ся думкою, що готов задушити ся, і омлїв. Добутий живцем з кита, лїчив ся в шпиталї, бо кислоти жолудочка кита попарила єму точа лише і руки, але небавом цїлком виздоровів.

Як посилати живі риби. Щоби можна вимуть післати живу рибу, треба так зробити: Бере ся кусень мякушки від хлїба, і кладе ся в горівку. Коли мякушка набрала в себе досить горівки, затикає ся тим рот риби, обвиває ся рибу в сьвіжу солому, а все опаковує ся в полотно. Коли риба дістане ся на місце свого призначеня, треба єї сейчас вкинути у воду, де она відживає. Таким чином можна рибу через всїм днїм удержати при житю без води і посилати в далекі сторони.

Дрібні вісти. З днем 1-го мая с. р. входить в житє новий розклад поїздів на шляхах черновецко-львівскім і львівско-краківскім. Зміни значнїйші сими днями в нашім розкладі поїздів на четвертій сторонї нашої газети. — Інжинер Клїка перебрав будову нової гр. кр. церкви в Пожоритті.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 27-го квітня 1896 року.

Відень. Лїберальна лївиця лишила своїм членам свободу голосувати за посередними або безпосередними виборами. Такий чином загрожений II. артикул правительственного проєкту.

Відень. Підчас сегодняшних загальних авдиєнций приймав цїсар також Люеґера.

Відень. В антисемітских кругах говорять, що др. Люеґер готов на виразне жаданє цїсаря не приняти вибору на бурмістра. В такім разї вибрано би бурмістром д-ра Кунца.

Трисст. Сегодня пущено перший раз у воду корабель для обороны побережя „Будапешт“. Похрестною дамою була архикнягиня Марія Валерия, котру заступила гр. Сеченї-Андраші. Бурмістр Будапешту був враз з депутациєю. Намісць хорого адмірала Штернека функціонував віцеадмірал Шпан.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За кожде слово платить ся 1 кр.

Важне для всїх!

Хто із Вп. Читателїв хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу ґазету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно буковиньске місто має дві великі огневі сикавки на продаж. Цїна дуже низька.

Всї прибори до роблення соломяних узїв є на продаж. Цїна дуже низька.

Млин кінний з французскими камінями і з всїма найлїпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Цїна дуже приступна.

Фортепян старий на продаж в Чернівцях. Цїна 30 зр.

Візок для одного коня з двома дишлями, плетеним кошем, мягким сидженєм, ще мало уживаний, і шори є на продаж. Цїна дуже приступна.

Американьский будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 5 кр.

Машина до шитя употребленя, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ратами сплачувати.

Зеґарок стїнний з ваґою, що лише йде а не бє, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 кр., а такий, що бє і будить, 1 зр. 90 кр.

Французскі зеґарки стїнні накручують ся раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 60 кр.

Цїни сих зеґарків суть фабричні для перепродажи. Меньше як тузин (12) не висилає ся.

Ножики кишеньові з 2-ма і 3-ма вістрями, 6 тузинів (82 штук) 7 зр. 20 кр. Меньше як 6 тузинів не висилає ся.

Машина до плетеня панчіх і рукавиць, употребленя 25 зр. За помочію сеї машини можна денно 8 пар панчіх сплести і то о много красше, як руками.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати ріжних річий: 12 ножів стальових, 12 виделок, 12 ложок (британїя), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хлїба, 6 ножиць стальових, 6 ножиць кишеньових, 2 ваклї (британїя).

100 великих сьв. образів в рамах з руськими підписами 5 зр. Близько 40 штук таких образів (инший виклад) висилає фабрика за пір за 2 зр. Такі образи продають перепродавці по 15 до 20 кр.

Про сї оголошеня (1—13) дає близші відомости Адміністрация „Добрих Рад“ в Ґрізлї п. п. Салґура.

На кожде замовленє треба прислати почтову марку за 5 кр.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ І ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

складена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в Літоґрафічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, висиленої вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад великий; купуйте чимскорше!

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиранє:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр. можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто від назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і пранимати з осторожностию лише вказане зі знаком закритим „Котвиця“, бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера під оцїлєтєм ласки у Празї.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, принорученє Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, сїна, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі, а договори заключені з нерижних Товариствами контрпокурацийними подають „Днїстрови“ можність обезпечувати і виплачувати і найвисші суми.

Поліси „Днїстра“ приймає банк краєвий у Львові про позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Днїстер“ після всїх можливих комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найсолиднїйші услови і видає поліси і житє в другій валюті.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, основане зареєстроване з обмеженим дорогом, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до спорядженє **на 5** процент. Гарантиєю вкладок суть по 50 корон. Позички удїляють ся тілько властелїнам реальностей, відомих від пожарів, за поручнєм двох членів. З позички відтягає ся десятий часть на уділ.

Зголошенє о уділ **асекурації** з можливостию до „Днїстер“ по є заступлений, приймають ся.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 85. Чернівцї, середа дня 17. (29.) квітня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. голинна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Полїтика реальна.

XX.

(Руска громада. — Руске товариство. — Що є найвисшим і найсьвятїйшим обовязком рускої інтелїґенциї)

Ми подали кілька точок немов заповідий, котрі кожда людина повинна сповнити, скоро хоче чесно носити імя Русина. Число тих точок можна-б ще збільшити, але хто вдумає ся добре в значінє слова „Русин“, „Русь“, хто схоче приглянути ся тому, як другі народи розуміють свою народність і що для неї роблять, той і сам зможе далї тягнути собі всякі розумні висновки.

Коли кожда інтелїґентна руска людина стане в повнім того слова значіню Русином, коли ми витворимо также інтелїґентну руску родину, то тоті, почуваючись до обовязку супроти своєї рускої народности, мусять далї брати ся до праці, аби витворити *руску громаду*.

Громада є підставою полїтичної і економічної сили. Русини доси не звертали на громаду найменьшої уваги, а як що і робило ся в тім напрямі, то без ясного пляну і без сьвідомости цїли. Зачерез те ми і доси не маєм ще, можна-б сказати, нї одної рускої громади. А треба знати, що громада має всюди голос, громада се є урядъ. Громада, де живуть рускі люди, мусить стати сьвідомою рускою громадою.

Здаєть ся, що доси було вже богато часу, аби кожду людину в кождій рускій громадї навчити, що то є громада, які вона має права, які обовязки, а яка повинна ще з осібна бути руска громада. Коли-б попрацювати в тім напрямі через кілька лїт в кождій рускій громадї, коли-б наша інтелїґенция руска, беручи участь на засїданях рад громадских старала ся і в практичнї переводити тоту свою науку, коли-б вона в громадских справах виявляла ініциятиву, енерґію і безкористну працю, коли-б завела в кождій громадї лад в господарцї громадскій, коли-б розбудила і у громадян якусь дбалість про громаду, интерес для громади, ініциятиву в громадских справах, тодї така громада серед всяких обставин своє зробить, повинність рускої громади з сьвідомостю того сповнить, а противники наші національні не будуть мати до неї жадного приступу.

І наша орґанїзация народна мусить основувати ся, мусить опирати ся на рускій громадї, инакше цїла будова стоїть же на ледї. Маючи добре зорґанїзовані наші рускі громади, всякі вибори, чи до Ради повітової (в Галичинї), чи до комітетів дорогових (на Буковинї), чи до соймів, чи до Ради державної були-б для нас простою забавкою. Або коли-б так — се прецїнь річ можлива — кожда руска громада достарчала річно до скарбу народного пересічно лиш 5 зр., то збирала-б ся поважна сума 15.000—20.000 зр., а котрою можна-б щось почати. Так прецїнь чеські і нїмецкі громади роблять, що на ріжні народні фонди вставляють певну суму в свій прелїмінар.

Тепер наша громада зовсїм не активна, а дуже часто нам навіть противна.

Аби громада могла міцно стати на власних ногах і всюди виявляти свою волю, треба єї і громадян зробити незалежними від чужого капіталу. Нїчого так не лучить всїх до купи, як спільний интерес. Треба проте в кождій громадї закладати стоваришеня для пожичок і ощадностий і то після системи Райфайзена, треба крім того закладати стоваришеня для покупу і продажі всяких продуктів і иньші стоваришеня господарчі. В кождій громадї повинна бути своя руска крамниця спільна, поміщена в осібнім домі з обширними комнатами, призначеними для читальнї громадскої. З читальнї повинно виходити сьвітло на цїлу громаду.

По таких місцевостях, де характер громади не може бути руский, але де Русинів все таки є значне число, як по мі-

З житя.

(Стара пісня про весну. Всякое древо цьвіти пускает. Жаби польскі і руські. Надходить май! Замітки з прогулки. Многоязыки Будапешта. Шевчина горою! Уступай, Русина. Чужому кланяйтесь, своїх не цурайтесь!)

Нинї хоч бийте, хоч ріжте мене, я о полїтицї вам анї не пишу. Нехай їй хрін і редька, тій рускій полїтицї, що до сварки доводить братів, що жадає нервів як посторонки, що з розмов наших витягнула все иньше, а сама розсїла ся як пані у всїх руских мозках. Не лиш ли ни бишет, братіє, начати старими словами стару пісню про весну?... І пишу я не сокиль, а стальне перо по папері, закутаю ся у хмару диму з турецкого тютюну, нагадаю собі свої прогули по Горечі над Прутом, по горі Цецині з руїнами старого замку, а то й хоч би по черновецкім місцім огородї, що на всїх мовах черновецких називає ся Volksgarten, або по Bischofsberg'у з прекрасним видом на далекі околицї, на Прут, на лїси й горби, — нагадаю собі те все і воспою на честь весни великолїпну пісню:

Всякое древо цьвіти пускает,
Земля траву прозябает,
Про-о-за-ба-ет!

Тимлю, по время оно, коли завели ся спери в якімсь кружку Русинів, з тоді було співати загорілі голоси, в сам розгар суперечки хапав якийсь спокійнїйший товариш, сьлїдаючи на дївчину, згадуючий уступ з великодної пісні: „Всякое древо цьвіти пускает“ і в одну хвилю лиця всїх зібраних ставали загадкові, уста складали ся до сьміху, а другої хвилї всї вже сьпівали: „Земля траву прозябает, про-о-за-ба-ет!“ Тим і кінчила ся звичайно суперечка і в кружку настував мирнїйший настрій.

Оттак і тепер, на мих весни, всякайте всї разом зі мною вселгласно: „Всякое древо цьвіти пускает“, дарма, що не у всякого древа ті цьвіти такі красні, щоби нам не бачити дїйсної краси, а то листя, зеленого прекрасного листя, і дарма, що ми витаємо весну, заплющивши добре в печи. А вже хоч би ми не хотїли спільно ту пісню засьпівати, то я собі єї сам засьпіваю, бо звиж мені надїла так, що крий Господи! Все єсьмо ми не в одній то й другій хатї, на місто вийти нїкуди, на хожаний офіцири і бурші ведиями громадами „кларують з жадібними жіноче питанє“, нїде чоловікови на волї погулять, всюди стрінеш той самий плитний фірт, товариску обгуду, так що мимо мимо вимушуєть ся дивити ся на тих самих людий. А тепер — махай, серце, в ле та прислухай ся, кому хоч, чи сьвященики, чи вагуді, або й руским музикальним жабам.

А propos жаб все мені приходить на думку вірш з „Жаб Талов“ Міцкевича. Міцкевич, як добрий польский патріот, пишаєть ся навіть тим нашкати, що „żaby żaby nie grają tak ładnie, jak polskie. Они, вали добре тямлю, мають грати, jak dwie arfy cołskie, одна грає в одній стайнї, а друга в другій, і одна гомонить красно другої. Супротив того, що в Австриї Поляки говорять, а готов вірити, що як не давнїйше, то певно тепер і жаби польскі повставали сьмілїйше свої солодкозвучні роти з багна і голоснїйше кричать на всю окольницю, але чи красше, більше гармонїйно, як наші, о тім сумніваю ся. А в тім... хто знає? — Ох! бо наші жаби всї горнять на тиженьку задуму. Хоч би над ними бульки не стояли, они з багна й не вилазять. Тілько вечерами, як уже бульки йдуть спати, они відізвуть ся, тут одна, там друга, а нїяки набравши „духа ратного“ і засьпівають до місяця так жалібно, що не то залюбленому, але й такому, що „всїх“ любить однаково, серце від того помякшає. А проте на перекір Міцкевичови я пошаду ся таки сказати, що й наші рускі жаби грають можеїм не гірше польских. І велить мені се сказати не моє руске серце патріотичне, а просто почутє справедливости, котре каже признати і руским жабам то, що їм по їх вдачі, заслуги і спосібности до вечірних концертів належить ся. А патріотична моя думка підтуває мені на папір навіть гордий висказ, що „жадні жаби не грають так гарно, як рускі“. Ми таки горою! ми не дамось, наших жаб більше тут!

Надходить май, голодний місяць, в котрім стільки молодим людям трапляє ся любовні пригоди, і я на перекір весняним Франка, котрий серед весняної краси все бачить як не секвестратора за видатки, то замілїсь з голоду сьвященика, готов таки бачити в природї саму красу без тїни недолї, а хиба з тїнию такою, що дає любий холодок для сьвященику. Вчини й сам Франко радить: „Юних лиця, лиця весни не забудь!“

стах і по містечках, треба найти якусь форму, аби всї Русини з собою стикали ся, про себе відали, себе знали і почували ся до спільности з собою. Здаєть ся, можна-б ее осягнути пр. через братства церковні, при котрих могла-б переводити ся така економічна організация, що робила-б і тут Русинів в кождім аглядї незалежними.

Де жиє більше рускої інтелїґенциї, там конечно треба о то дбати, аби рускі родини і Русини взагалї з собою товаришували, аби всюди повставало *руске товариство*. Воно почасти вже трохи так і є, але якраз товариске житє з своїм осібним народно-руским характером у нас дуже слабо або майже нїчого ще не розвите. Наше товариство виглядає ще зовсїм не по руски.

Але найважнїйшим, найбільшим і найсьвятїйшим обовязком народної інтелїґенциї є вести добре, сумлїнно, із знанем і зрозумїнем полїтику т. зв. господарку народну. До того кожда інтелїґентна руска людина повинна рук і голови приложити. За долю чи недолю, за славу чи неславу, за честь чи нечесть, за силу чи немічь, за все а все, чим нарід яко нарід відзначає ся, чим не домагає, за все відповідає перед судом історії інтелїґенция народна. Горе тому народови, у котрого ледача інтелїґенция, горе тій інтелїґенциї народній, що не сповнила свого обовязку народного — проклятє цїлих грядущих поколїнь тяжким каменем тяжити ме на лихій єї памяти. Незгідлива, лукава, самолюбна, безглудда — одним словом ледача інтелїґенция народна завдавала вже нераз долю цїлого народу, стала причиною злиднїв і лихолїтя народного. Розсудлива, згідлива, щира, дбала, працьовита — одним словом патріотична інтелїґенция народна двигнула вже нераз цїлий нарід з найбільшого занепаду. Поляки, Чехи, Словінцї, Серби, Болгари се яскраві приміри на се. Наша-ж історія показує рідко коли що иньшого, як лиш занзату боротьбу взаємного патріотизму одиниць против лукавства, самолюбства і нерозсудку других одиниць, поза котрими товплять ся маси, так що цїлість, весь нарід не може прийти до себе.

Чи-ж тепер у нашої інтелїґенциї є сьвідомість того тяжкого обовязку, тої великої відповідальности за долю народу? Нехай кождий вдарить ся в груди і відповість на ее по щирости — а відповідь тота буде певно взагалї некористна. В такім разї і добутки господарки нашої народної не можуть бути користні. Треба отже перед усїм сьвідомим вже інтелїґентним одиницям ширяти почутє обовязку і відповідальности поміж загалом рускої інтелїґенциї, аби всїх загріти до працї, аби всїм дати зрозуміти вагу кождого їх кроку полїтичного.

НОВИНКИ.

Чортківї, дня 28-го вересня 1896.

Архикнязь Евгеній, властитель 41-го полку піхоти в Червіницях, іменований фельдмаршал-поручником.

Архикнязь Петро Фердинанд іменований поручником при 41-ім полку піхоти в Червіницях.

В память Тараса Шевченка устроюють руско-народні товариства в Коломиї дня 30-го с. м. вокальний вечерок в сали Каси ощадности.

Тлїнні останки епископа Юліяна Пелеша перенесено в недїлю, дня 26-го с. м., пополудни з епископскої палати до катедральної церкви. Величавий похід від станїславівскої епископії Кубовский. Напередї йшли перемиські братства, військові ветерани, вихованцї перемиского дївочого інститута, за ними оо. Реформати, латинські сьвященики, вихованцї перемиской духовної семинариї, котрих хор співали „Перемиский Боже“ і хор учеників ґімназияльних. За ними ступали в двох рядах більше як 70 руских місцевих і заміснених сьвящеників в ризах, за ними перемиска капітула і деякі члени львівскої і станїславівскої капітули. Перед самим карававом несли катедральні і молодші сьвященики портрет покійного і его епископскі відзнаки. Каравав був укритий двома гарними вінками: від родини і „Дністра“. За карававом ішли родичі покійного, між ними кілька сестер, заступники властий правительственних і автономічних і велика товпа народу. Військові власти на ходе дяку не були заступлені. Коло костела Францисканів взяли сьвященики домовину на плечі і несли як до самої церкви катедральної, де є уставлено на гарно прибранім катафалку. Руські сьвященики відправили панахиду і на тім закінчено недїльну часть похоронної програми. Вечером приїхав зі Львова кардинал Сембратович з о. Евгенієм Гузаром; окрім того зголосили ся: Василіян др. Сарницкий, проф. др. Шараневич і о. крил. Дельцевич.

Вчера в понедїлок відбули ся в Перемишли зрана поминальні богослуженя, котрі відслужив кардинал Сембратович, князь-епископ Пузина, епископи Солецкий, Куїловский і Вебер і дуже велике число сьвященників обох обрядів. Трогаючу проповідь виголосив о. архимандрит Войтович. В похоронах взяли участь намістник кн. Сапуно, краєвий маршалок гр. Станїслав Баденї з депутациєю, повітовий маршалок кн. Сапіга, генерали з ґен. Ґальґочим на чолї, заступники всїх урядів правительственних і автономічних і велике число замісцевих депутаций. Народу зібрало ся неліченна маса. По 2-ій год. пополудни рушив похорон з катедри на цмитер.

Головний видїл товариства „Просьвіта“ у Львові вислає сими днями на кошт товариства „Просьвіти“ вандрівного учителя господарства до читалень „Просьвіти“ в повітї львівскім в цїли провірення дїяльности тих читалень а також поучування читальників в справах просьвітно-господарских. На жадане буде вандрівний учитель господарства вступати також до тих громад, в котрих до сего часу нема ще читальнї „Просьвіти“. О дни приїзду будуть наперед завідомлені дотичні громади. Сподїватись належить, що наш нарід радо прийме наслїдного „Просьвітного“ учителя господарства та воспользуєть ся устним поученем о справах просьвітних і економічних.

Загальні збори „Рускої Ради“ в Сокалї відложено задля смерти епископа Пелеша на ві зійше.

„Извѣстный нашъ патріотъ“. Русини по жалу вже привикли до того, що наші москвофіли і їх прихвостні величають в своїх газетах кождого, хоч би й як незначущого москвофіла „извѣстнымъ нашимъ патріотомъ“; ба, вже навіть то вже новість не разить. Отже такого одного „патріота“ витягали тутешні *Буковинскій Вѣдомости*. Як би не було нагла часу і місця, то подали би сїльскому того „извѣстного патріота“

Гей, в дїс над Прут, на Горечу! Година ходу туди, година звідтам, побудь там годину-дві і вже половина дня пропала. Шкода! бо роботи жде богато. То може на Цешину? Там справдї так гарно, поетично! Дві години ходу туди, дві звідтам, побудь там зо дві години, втомиш ся дорогою — цїлий день пропав. Потано, Тетяно! На таке добро можна собі позволити хиба у сьвято, а не в будтена; значить: і душу розведеш тільки в сьвято; а там у будтень і не думай, чи се весна чи не весна.

Нема ради, треба йти у Volksgarten. Ідем і замічаєш: хто любить сьвіжий воздух, хто знає використувати весну? Жиди! Як жиди все уміють використувати, так і Volksgarten — то їх город. Ідеш і чуєш нїмецку розмову, дивуєш: Нїмцї! Так ні, заговорить котрий слово, в котрім є *ж*, зараз і пізнаєш жида по нїмцї. Я не антисемїт, а проте не радо дивлю ся на ті нинїшні строї, якими чванять ся доньки небіщика Ізраеля, на ті наслїдовані рухи панські, на ті „шнурованї“ уста, котрі нехай тільки голоснїйше промовлять, зараз і продїть розвіз. І мені все здає ся, що ті жиди і жидівки користають з весни іменно в той спосіб, як із своїх строїв. Як свої карлїнешкаті носи і бакенбарди вони прикрашають „культурними“ цилиндрами або капелюхами з цїлими пільнями штучних зриних квітов на них, так своєю поквою, своїми строями в а т л і в е с н и они пишають ся перед другими людьми, вказуючи прохід в огородї чиїсь панським.

Не инакше праміне роблять они, лиш таке, і через те мені стає знов скучно понїж нижче, а втїкаю до цукорнї, читати сьвіжі часописи. Там в ілюстрованих часописях побачив вправдї дуже гарний краєвид, але рисований артистом, котрий на тло зелених дерев і купів квітов не поставить людини з бакенбартами очима, з нимірними руками рота і рук, байдужими на всю красу довкола, а зарозумілих тільки на свою красу або своїх строїв. І потинеш у такій картинї, посадили себе у нарисованім лїску і за мрїями про сьвіт забудеш.

— Guten Tag! — Guten Tag!

Входять гості в цукорню і сїдають довкола сусїднього стола. Рад не рад звернеш на них увагу, прислухаєш ся їх розмові і сотий раз почуєш чисто буковинське „столпотвореніє“. Товариство розмовляє на всїх чотирох мовах: на нїмецкій, волоскій, руській і польській. Приглядаю ся товариству ближше: двох панів, хлопчик, три панї, забудь понадї, і православний сьвященик, котрий як би більше дбав о свою бороду і знїте волосє, то зовсїм би мені подобав ся. А так зараз видко, що про свій вигляд не дбає.

— Gott sei Dank — почимає сьвященик, обтираючи хустке знов з ноги — wir haben schon den Frühling. Es ist heute schon ganz warm.

— Ні! ну вже треба уміти ім імбрахат ся стрійне до зрия (а є без потреби одягати ся по зимовому) — замічає одна з пань і до хлопця, що хоче послужити гостям, каже: — Gib uns Thee!

— А моїе, tata, ciekoladki! — просить малий панич тата.

— Моїе сїньеїко? — питає ся одна з пань.

— Єсть ту вчерашна *Буковина*? — радує ся другий панич в хлопця. — Дай мені її!

Пиротець (може й з рутного села) дивить ся на того панка, що шукала *Буковину*, водячи очима, видко, пригадав собі, що не вільно Мозар-Андрієвич заборонив сьвященикам свій читати *Буковину* і хоч то вже чиєї дївчинки ся, а він таки не повіжим би ся взяти в руки заборонену чисто-рутну часопись.

І починає ся в товаристві розмова, в котрій по кілї почуєш то волоскі, то руські, то нїмецкі речинки, над котрими йде горою нїмецчина. Чудна річ, яка германїзация захопила на Буковині не лише жидівскі, але руські, польські і волоскі родини. Вправдї руска мова на Буковині — то мова торговельна; всї сї розуміють, і тому Волох найспокійнїйше з Поляком говорить по руски, а Німець, кулуючи на ринку у волоскої селянки, говорить також по руски, — але прийдеш на празник до руского сьвященика в руській селї і чуєш: розмова веде ся по нїмецки. По руски знають всї і мабуть не сороміть ся звичайно по руски говорити, але чи нїмецка мова належить до буковинського доброго тону, чи то в якоїсь така звичка ся „хвастовня“ — досить, що як за богато всюди сї нїмецчини.

До кумерні входить два офіцери-гусари і чують: говорять по мадярски. Мені видить ся, що они не повернулись би нїгде говорити по своєму, переконаїсні, що навіть сам Бог в небі говорить по мадярски. До сего монументального то-

а так подамо лиш маленьку сцену з каварні. Сидить той „патріотъ“ з иньшим панком та балакає по нїмецко-польско-руски — так собі після буковиньского звичаю. Каже „патріотъ“: „Гм, знаєте шан lässt uns in Österreich keine Russen sein, ми мусимо бути Ruthenen; wie pan, to skandal! Як нас сьміють сидувати? Ale ja nie poddał się i zapisał moich chłopców jako Russen; бо знаєте, річ така: в краю може бути лише одна Landessprache, а на Буковинї нею є мова нїмецка. Ruthenische Landessprache не есксистує, бо co to jest „ruthenische“ Sprache? Мої хлопцї є Russen, а не Ruthenen, отже они не потребують учити ся ruthenisch“. — Правда, що гарний той „извѣстный наш патріотъ“! А скажи *Буковинским Відомостям*, що они піддержують капанів, а властиво тягнуть в капанскім армі, то они удають, що сердять ся на те... Ми би спитали того „патріота“, котру мову — після своєї „льогіки“ — уважає він краєвою мовою в Галичинї? Мабуть польску, бо він сказав ще: „Мій хлопець кінчить тепер die Normalschule, але я его не дам до рускої ґімназиї, най іде до якої польскої в Галичинї!“ Здасть ся, що наші читателї вже з того будуть мати вірний образ такого „извѣстного нашого патріота“...

Убійство в Монастири. В Будапештї викликала велике пригноблене загадочна смерть о. Козели в манастири Братів слуг. Дня 22-го с. м. найдено о. Козелу повішеного на хустцї на рамах вікон. Хустка була лише легко завязана коло шиї, а ноги досягали до землї; отже заходить підозріне, що три слуги, котрих о. Козела ізо прокуратор хотів віддалити від служби, сповнили сей злочин. Заряджено пильне слїдство, але поки-що не арештовано тих трьох слуг.

Жертва забобону. В Каменї, селї черновецкого повіту, слабувала молода жінка Марія Костачук. Їй пухли ноги неустанно. Бідна терпіла страшні болї, але замісць удати ся по лїкарску поміч, слухала сїльских бабів, котрі удають, що можуть легко лїчити від всїх хороб. Лїчили они своїми лїками, але нїчого не помогли — ноги пухли дальше. Тодї показала що одну стару 90-лїтну бабу, аби та ратувала. І от она порадила: щоби чоловік прозбав острий ніж і о півночи перетяв рану; коли певна скількість крови витече, тодї рана загоїть ся і все буде добре. Послухав чоловік Марії, Олекса Костачук, тої ради і коли его жінка сильно спала, перетяв їй рану. Кров почала ся страшно лляти, а за годину жінка вмерла, бо утратила багато крови. Необережного чоловіка арештовано, а жінка стала ся жертвою забобону. — Се не перший раз лучає ся, що темні люди стають жертвами забобону. Помимо наук і відраджувань темний нарід все ще лїчить ся у нерозумних бабів, а потім гірко кає ся свого нерозуму, коли вже за пізно.

Погода в квітни. Сей місяць зазначив ся взагалї студеним і слотою, а в декотрих сторонах ще й цїлими дуже рідкими з'явищами. У нас була переважно слота і студінь. В декотрих сторонах як н. пр. в Надніжнянщинї упав послїдними днями великий снїг. В околици Відня ще в марті розпочала ся весна, дерева пустили листє, а звичайні весняні цьвіти тепер вже відцвитають. Незвичайну вимку зробили каштани. Як звістно, каштани дуже чутливі на студінь і тепло; коли тепла осінь, то они цвитуть і пізною осінню. Отже в марті сего року почали они були вже розвивати ся і листкові пупінки зачали були розростати ся; тимчасом настала студінь і спинила дальший ріст так, що коли вже другі дерева вкрили ся листєм, каштани стоять все ще без листя як би серед зими. Друга незвичайна річ була та, що у Відни і і его околици падав снїг при 8 степенях теплоти. Розуміє ся, що стопив ся, заким ще долетів на землю. З метеорольоґічної обсерваторії у Відни доносять тепер, що ріжниця в напорі воздуха зачинає вирівнувати ся і длятого можна сподївати ся, що в найблизших днях захмарене зменьшить ся і настане теплїйша пора.

Довгий вік. З Пйотркова в Польщи пишуть: Від кільканайцяти лїт звертав на себе увагу мешканців Пйотркова сивенький дїдусь, що сидів кождого дня при дорозї коло кладовища, чисто одїтий і нїколи не жебракючий. Помимо того жертви складано щедро і всї люди в містї любили его. Був то певне вже послїдний ветеран з воєн Наполеоньских, бувший подофіцир І. полку кінноти Пилип Филиповский, котрий в пятницю дня 17 с. м. помер майже без нїяких мук. Филиповский уродив ся в р. 1789, отже мав вже 107 лїт. До послїдної хвилї житя тїшив ся цїлковитим здоровлєм, притомностию ума і памятию. Оповідав охотно про свої воєнні походи, особливо про битву під Славковом і про перехід через Березину.

Торговля жабячими удками. Жабячі удка уважають ся у Франциї за найбільший присмак і в Парижи з'їдають їх велике множество. Але то нїкаже, що той присмак епроваджують по найбільшій части із заграниці, іменно з околиць Оверелї, в голяндскій провінциї Зеляндї, де єсть богато ставів і калюж, і в котрих плодить ся безчисленне множество жаб. Там відбувають ся формальні польовання на жаби в однїй громадї ловлять на день по тисяч до півтора тисяча жаб; їх доплять таки руками або палицями, а котрих на кінци вбитий довгий цьвях, а на котрий їх вбивають. Жабам відрізують удка, здоймають з них шкірки, звязують разом і що 12 пар силять разом на тоненькі лїсочки. Більшу скількість пакують зараз в коші між лїд і продають торговельникам, котрі висилають їх до міста Ґенту в Бельґії до гуртівника, а той висилає їх до Парижа. Буває нераз так що одного дня висилають і по 20.000 пар жабячих удок. Жаболов дістає від торговельника за кождих сто пар удок по 20 до 25 крейцарів, а вправні жаболови заробляють на день півтора до двох риньских.

Складки. На початок заснованя рускої б у р с и при Народнім Домі в Черніцах прислав п. Теодозій Г и ї д и й, надучитель з Бергомету над Пр., 3 зр., а п. А. Фльондер, дїдич Ганинцї, 10 зр. На друкарню зложили пп.: Марко Ч е р е м ш и н а з Коломиї 1 зр. 3 кр., о. Іван Ш и х з Сучави 1 зр. — разом **622 зр. 23 кр.** Сердечне спасибі!

Дрібні вісти. Цїсар помилував засудженого на смерть самбірским судом Василя Николяка, котрий убив жінку, а найвисший трибунал змінив єму кару на 18 лїт тяжкої вязниці. — У Львові найдено знов труп 6-тижневої дївчинки. Дитина умерла від удушеня. Заряджено строге слїдство. — Депутация до Відня і до Риму, зложена з духовних і сьвітских Русинів, вийде в місяци червни з адресою заосмотреною підписами, щоби подякувати як цїсареви так і папі за іменоване митрополита о. Сильвестра кардиналом. — Чинности і рішеня руского провінциального собору з року 1891, у Львові — друкують ся вже в Ставропигійскій друкарни. Книжка — як инше „Душпастир“ — буде обіймати около 16 аркушів друку, а до того прийдуть ще додатки в окремій книжцї.

Помер в Черніцах місский радуновий резидент на пенсиї Франц Краль в 71-ім роцї житя.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 28-го квітня 1896 року.

Відень. Цїсар від'їхав сегодня до Будапешту на отвореве угорскої виставки і побуде там два тижнї.

Відень. В палатї послів промавляла більша часть бесїдників за безпосередними виборами в пятій курії. Президент міністрів ґр. Бадені заявив ся против того. Правительство готове пристати на безпосередні вибори, коли таке стремлене буде у деяких сойміи. Поки-що правительство обстає при внесенім проєкті.

Відень. Ґенеральний віцарій Володимир Рента і архимандрит Филипович іменовані архимандритами-митрофорами.

Відень. Авскультант Григорій Ганкевич іменований судовим ал'юнктом в Салцбурґу.

Відень. Після комунїкату нїмецкої лїберальної лївиці мав клюб нараду над послїдними подїями и справі віденьского бурмістра, про котрі всї бесїдники висказали своє невдоволене, бо поведенє правительства наробило баламутства в публичній опінії і потрясло вірою в силу і консеквентність правительства. Помимо того не витягне клюб жадних консеквенций з того що-до свого поступованя в справі виборчої реформи, бо вже давно рішено, голосувати за єї принятєм. Клюб не дасть ся звести з своєї дороги, хоч би і правительство не поступало так, як се повинно бути.

Париж. Зложене міністерства перебрал Мелїне.

варвства в цукорнї не достає ще якого питаня з Глинян і Липована-москаля з Білошерки, коренного Вірменина з Сучави і вже би можна чути всї мови Буковини.

Гарна то річ, знати більше мов, але не гарна річ, уживати в рускій родинї без потреби нїмецкої мови. Через те наших родин і розізнати не можна, через те можна думати, що они маловажать собі свою національну признаку, на яку кождий инший нарід є гордий. Показати ся такою спадщиною по батьках не личить осьвіченому і чесному чоловікови. Тому то сун бере дивити ся на тих буковиньских пановтців, котрі хиляють ся все туди, куди вітер повіє, і єсть митрополит Волохом, то й они стають Волохами, хоч би з роду були Русини. Зі страху! — скажете. Нехай і зі страху, а проте й такий тиран для Русинів, яким був пок. Морар, не дав собі ради з кільканайцятьма русинами-православними сьвящениками на Буковинї, не зволощив їх — чому? бо то були люди характерні, а характерних і ворог мусить поважати та з ними числити ся. Нїякий ворог не може заборонити Русинови бути Русином, коли той хоче бути Русином.

В ночи з минувшої суботи на недїлю тревало ся мені вертати домів рускою улицею. Була друга година по півночи. Довкола тихо і темно. Іду, аж чую монотонний, набожний, гуртовий сьпів. Йти не міг я сверну розібрати, де се сьпівають, аж як підійшов до одної камениці, побачив, що в сутеренах, де за дня Липовани продають яблока, в комнатї, котрої вікна сягали мало що висше земли, сьвітить ся сьвітло (кілька сьвічок перед образами) і стоїть або клячить громадка людий та сьпіває. Вікна закриті летними занавісками і не все можна крізь них побачити. Але докладно чую голоси яких десятьох старовірців, жінок, мужчин і хлопця, котрі сьпівають дуже монотонно і пізоло. Один править (мабуть читає) утреню, а всї відповідають єму сьпівом. І сей сьпів у пивницї в ночи, мов у катакомбах за римских часів, здає ся таким незвичайним, таємним в тишині ночи, що я з чверть години стою непорушно і слухаю богослуженя знадвору.

Надходить до мене якийсь панок, бачить, що я стою, і питає ся: was ist da?

— Липовани — кажу — молять ся.

— А! Липовани! знаю, знаю! Чудна річ, як ті шанують свої звичаї! Так їх мало, ледви кілька тисяч, і тілько лїт живуть на Буковинї, а таки й доси нїхто про них не скаже, що они Нїмцї, Русини, Волохи або Поляки, — они Москалї, що не забули нї своєї мови нї своєї віри.

І стало мені сорамно за тих буковиньских Русинів, що не тїдні навіть такого доброго слова, яке про Липованів можна сказати...

* * *

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1895 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	12^{24}	.	.	6^{39}	10^{24}	6^{30}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	2^{49}	.	.	9^{20}	9^{31}	5^{00}		
З Новоселиці, Садаґури .	.	.	.	.	..	.	11^{45}	9^{35}
до Львова								
З Відня, Кракова . . .	1^{22}	5^{10}	8^{40}	7^{00}	9^{06}	9^{00}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова .	9^{50}	.	.	1^{32}	7^{37}	6^{17}		
З Підволочиск	2^{25}	10^{00}	.	8^{25}	5^{00}	.		
З „ на Підзамче	2^{13}	9^{44}	.	8^{12}	4^{42}	.		
Зі Стрия.	.	.	.	12^{05}	8^{10}	1^{42}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	4^{40}	.		
Зі Сколього і Стрия . .	.	.	.	9^{16}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг) .	.	.	.	.	.	.		

Відходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{04}	.	.	9^{48}	9^{47}	5^{12}		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{44}	.	.	6^{54}	10^{44}	6^{30}		
До Салаґури, Новоселиці .	.	.	.	.	.	.	8^{00}	6^{21}
зі Львова								
До Кракова і Відня . .	8^{40}	2^{50}	11^{00}	4^{55}	10^{25}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	1^{56}	5^{46}	.	9^{50}	10^{00}		
„ „ з Підзамча .	.	2^{10}	6^{00}	.	10^{14}	10^{44}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{15}	.	.	10^{00}	2^{00}	10^{55}		
„ Стрия	.	.	.	5^{35}	9^{03}	7^{00}		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	7^{10}			
„ Сколього і Стрия . .	.	.	.	.	.	3^{0}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг) .	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся зі львівского о 36 мінут, а зі черновецкого о 44 мінут: коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За кожде слово платить ся 1 кр.

Важне для всїх!

Хто із Вп. Читателїв хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу ґазету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно буковиньске місто має дві великі огневі сикавки на продаж. Цїна дуже низька.

Всї прибори до роблення сплавних улїв є на продаж. Цїна дуже низька.

Млин кінний з французскими камінями і з всїма найлїпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Цїна дуже приступна.

Фортепян старий на продаж в Чернівцях. Цїна 30 зр.

Візок для одного коня з двома лишлями, плетеним кошем, матеци сиджоном, що мало уживаний, і шори є на продаж. Цїна дуже приступна.

Американьский будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 5 кр.

Машина до шитя употреблена, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ратами сплачувати.

Зегарок стїнний з нагоєм, що лише йде а не бє, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 кр., а такий, що бє і будить, 1 зр. 90 кр.

Ножики кишеньові з 2-ма і 3-ма вістрями, 6 туцинів (72 штук) 7 зр. 20 кр. Менше як 6 туцинів не висилає ся.

Француські зегарки стїнні нагручують ся раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 60 кр.

Цїни сих зегарків суть фабричні для перепродажи. Меньше як тузин (12) не висилає ся.

Машина до плетеня ножчих і рукавиць, у потребленя 25 зр. За помочи сеї машини можна денно 8 пар ножчих сплести і то о много красше, як руками.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати ріжних річий: 12 ножів столових, 12 вилок, 12 ложок (британія), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хлїба, 6 ножиць сталових, 6 ножиків кишеньових, 2 ножі (британія).

100 великих сьв. образів в рамках з русими відписами 5 зр. Близько 40 штук таких образів (кождий инший) виробляє фабрика на взір за 2 зр. Такі образи продають перепродавці по 15 до 20 зр.

Про сї оголошеня (1—13) дає близші відомости Адміністрация „Добрих Рад“ в Ґоґінї п. н. Садаґура.

На кожде замовленє треба прислати почтову марку за 5 кр.

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, жінок і селян, редаґовану Олександром Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по 1 зр. 20 кр. за річник, а всї 7 разом за 7 зр.

З пересилкою почтовою 7 зр. 30 кр.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодота Галїка, сторін 110, вісїмам, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповіданє О. Д. Конисського, сторін 42, 16-ма, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Вилова ч. 11.

перше і єдиноє руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечує будинки, сент, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найдешевшою складкою.

Шкоди обслїдують ся і виплачують ся скорше як можна, а договори заключені з нашим Товариством асекурацийним подають „Днїстрови“ можність обезпечувати і вкладчикам і найвисші суми.

Полїса „Днїстра“ приймають банки кредитові у Львові при лепших інтересах.

На житє можна обезпечати ся через „Днїстер“ після всїх можливих комбінаций в **товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає на найвигоднїйші умови і видає полїса і житє в купіля капіталї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, спорядженє зарестроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до спорядженє **на 5** процент. Товариство обезпечує улїси на 50 років. Позичає улїсники на підставі хлїбтатевих реальностий, обіжних від татарів, на ратуючі лиць части. З позичок відчитує ся десята часть на улїс.

Зголошенє в улїсних **дїтцях** є можливе, як „Днїстер“ не є наступником, приймають ся.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 86. Чернівцї, четвер дня 18. (30.) квітня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 5 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Полїтика засліпленя.

Від часу до часу „Дѣло“ виходить з високопарними окликами, що наче той соломяний огонь запалахкотить і відібють ся луною на рускім овидї і здавало-б ся, що се дїйсно огонь великої пожежи. Однак по хвилї огонь погасає, а темрява обгортає все навкруги. Отак буває і з тими високопарними окликами — загоготить один-другий шумний оклик і через кілька днїв щезне як піна морска.

Остатними часами пустило „Дѣло“ знов оклик „полїтика засад“ (яке не „принципіяльна“, бо та якось не повела ся). Ми з цїлої душі раді і щиро бажали-б, щоби „Дѣло“ придержувало ся „полїтики засад“, поясняло своїм читачам і прихильникам сї „засади“ і виховувало руску суспільність та вело її в напрямі „полїтики засад“. Як орган щоденний має доволї місця і простору, щоби свою публику основно поучувати підховати в тих засадах.

Однак в дїйсности показує ся, що анї редактори, сотрудники і дописувателї, анї прихильники „Дѣла“ такої „полїтики засад“ не придержують ся або й зовсїм не мають нїяких певних і постійних засад, а кидають лише шумними окликами, пустими фразами. Статї на ту тему писані носять на собі виразне питно авторства людий хорих, нервово роздратованих, що в хвилї роздратованя спалахнуть аж до нестями і не здають собі навіть справи з того нагнаня людий, якого вони в нестямі допускають ся. Після такого пориву хвилевого наступає знов повне знесиленє, неміч. А коли недавно автор надісланої статї покликував ся там на пок. Вол. Барвіньского, що він побачивши, що дїє ся, вдруге вмер би, то ми приложимо сї слова до сего „Дѣла“, котре покійник заснував і двигнув своїм талантом і невсипучою працею до значіня, яке воно давно вже втратило. „Від смерти В. Барвіньского“, пише один знатний письменник український про лїтературний рух руский в „Атенеум“ (1885 р.), „нї один публїциста не заняв того місця, нї один не вмів нести дальше тої самої полїтики з рівною єму енергією і щиростю. Замісць давнїйших статий „Дѣла“ щирих, енергічних, писаних з талантом, стрічаємо там часто воднисте балакане, з котрого не все можна доглупати ся, чого автор хоче, а в деяких важнїйших питаних „Дѣло“ або мовчить, або вдоволне ся подаванєм нїяких відомостий“.

Ст хиба й недостачі „Дѣла“ відчувала і єго власна спілка і все сторонництво народовске. І з одного і з другого боку лїтами вимагано від редакциї статий, які би пояснювали „засади“ нашого житя полїтичного й народного, однак цїлих 13 лїт на дармо! А сего й не можна було сподївати ся, бо пок. В. Барвіньский пірня и те, що писав, був перенятий до глибини душі поглядами, які голосив і тому з єго статий віяло тепло, огріваюче серце кождого Русина, промовляло до серця й переконувало; він мав виробдену провідну ідею, бачив ясно мету, до якої йде, він провадив публику і нераз против хиткости спільників „Дѣла“ висловлював сьміло свої полїтичні засади.

Тепер же т. зв. засади є пустими фразами, які задає ся читачам, невдоволеним з водянистого балакання і пустого змісту часописи, наче наркотик для подратованя ослаблих нервів. Доволї переглянути один річник „Дѣла“, а можна впевнити ся, що там нема нї провідної ідеї, нї ясно витиченої дороги, нї означеної мети, а погляди і „засади“ змінюють ся там як марцеві хвилї. Тусні рами нашого пістника не позволяють нам підперти сего численними цитатами. Однак нагадаємо лише кілька подій, щоби пояснити сю „полїтику засад“ Белейского „Дѣла“.

Коли в 1884 р. п. Романчук в соймі виступив з своїми шкільними внесенями щодо гімназий і семинарий, яких наслїдком було заснованє руских клас паралельних при гімназиї в Перемишлї, „Дѣло“ не могло

Житрий Іван.

(Німецка народна сьвідомка.)*

„Сегодня продав я мою стару!“ Такі були перші слова мужика Івана Бірнбіґлера, коли вступав в двері.

Жінка єго ступила перед него статочно і сказала: „З такими дурними дотепами лїпше бись вийшов ся на двір, як входив до хати!

Обійшов він єї за шию і каже: „Жіночко, ти не порозумїла мене. Тобе не можна продати, то значить людину не можна продавати — і я таки не хочу, не хочу. Нї, нї, мою стару безрогу я продав!

Жінка обома руками йшла ся за груди: „Тепер мене заколола в серци. Ти стару пустив? Господи Боже, він свиню продав! Того не бувало, зовсїм не бувало. Що тепер зачинати? Тепер він єї затратив і мене не питає! Пустив єї? Нї, я сего не допускаю, нї! — вільно-житрошний дістав ти за неї?

— Шлу куну! — шепнув Бірнбіґлер своїй жінцї і при тім зробив проклято хитре лице.

— Але як то? як то, про милість Божу! — клинула вона.

— По першім — сповідає він — іду до шинку на порцию, знаєш, що мені єї пирулик з Горішного Села записав, через мою нечишову слабість. А що мені і доктор з Нового Міста одну перелїв пити, ну, то я випив дві. При тім думаю собі: чому все держати ся порад лїкарсеої, добру раду можеш собі раз і сам дати, і так за власною порадою випив я третю порцию. Шинкар каже, що чоловік і в лїкарстві мусить знати міру, і взимає мені четверту порцию і питає мене так мимоходом, чи не маю свиней на продаж. Я не таїв ся з нашою старою, що вже від Всїх Сьвятих годує ся, і що богато не стане до двох сотнарів. Він каже мені віднайдить талярів на стіл, а я кажу єму льоху на стіл, то значить, відрахую єму.

— Ти варіят! — крикнула тепер жінка.— Кругу як куля, жиру безрогу за віднайдить талярів!

Бірнбіґлер не дуже зажурив ся єї окликом, але оповідав далї: Коли потім вертаю селом, кричить за мною різник, чи нема я мене в карманку ситої безроги? Розуміє ся! кажу. Вірю тобі, Бірнбіґлер, каже він. Не перша се річ межи нами і не буде і послїдна. Тепер перед святами потребує мяса. Двайцять талярів за нею на руку, на слово! — Добре, кажу.

— Але, Іване, адже ти єї шинкареви продав! — клинула жінка.

— В горі коло хреста — каже Бірнбіґлер далї — сидить телятник з Нового Міста. Біганє в таку жуєлу єму надобе з єго ногами з татарською. Чи би де не взяла ся свиня на заріз! Він би добре заплатив. Найде ся, кажу, бо на що нашу стару затаювати? Солонина сама два сотнарі, кажу і маю на місци двайцять чотири талярі в руцї.

Жінка Бірнбіґлера ломить руки. Три рази єї продав! Три рази! Лихий чоловік! Опутаниець!

— Але не було довгого часу на уймане чести. Отворились двері, сусїд Брайтенбіхлер затупав тяжким ходом до хати. Най трошки припочине, запрошував Бірнбіґлер. Він не від того, аби відпочити, відповідає сусїд і сїдає коло стола.

— Біганина тепер — додає він — менї вже надоїла. Моєї доньки патрона на другий тиждень, ти знаєш. Доня все приставати для вісїмдесять гостий! Бракує менї ще жирних безрога. Чув я, сусїдо, що маєш одну в карманку. Не буду скупий, добре заплачу.

— Так є, йдім обідріти — відповідає Бірнбіґлер — як мож зробити сусїдови добре, чому-ж не зробити?

Чверть години пізнїйше була льоха продана Брайтенбіхлерова за двайцять пять талярів.

Пізнїйше, коли Іван Бірнбіґлер з жінкою самі пістали, випорожнив він в деревяну свої кишені, повні талярів, вісїмдесять і сїм, і примовляв: Від коли ґаздую, цем не продав ситої свинї за таку ціну.

— За ґрати підеш! — клинула жінка.

— Чому? — спитав ся чоловік. — Таже жадеи не питав, чи худоба моя. Лиш кождий: чи нема в карманку ситої безроги — що і правда, і зараз гроші в руки. Дурень, хто не хапає за гроші в нинїшних часах!

— Але гей, старий! — зенетїла жона і розвертала руками близько него. — Я продала єї, льоху, сегодня перед полуднем, коли ти пішов. Найняв коновода сторгував за двайцять пять талярів і пять пістов на пропій.

— Но то ми гетъ! поки сто талярів прибули за худобу! — радував ся Бірнбіґлер.

*) З Ґроссторф *Heimgarten*, 18. рочник, 1897 р. „Das Bauernfuchs-Schwein“. Volksschwank.

нахвалити ся, що п. Романчук покинув „високу політику“ а вступив на дорогу реальних потреб, і величало умірковані і поважні его виступи. Так само коли настала т. зв. „нова ера“, було „Дѣло“ одушевлене не „рускими паралельками гімназияльними“, не „рускими школами взірцевими при семинариях“, не „катедрою історії України-Руси“, не „руским товариством „Днѣстеръ“, але тим, що такі бажаня поставили руські посли до правительства під проводом свого голови п. Романчука і що єсть повна надія, що правительство зроблені в тім напрямі обіцянки переведе в житє. На тему сих обіцянок правительственних („концесий“, як звичайно називало „Дѣло“ і п. Романчук) писало „Дѣло“ цілу серию статий, в котрих політику ведену рускими послами під проводом п. Романчука вважало найлїпшою. Тоді то також безнастанно писало ся в „Дѣлѣ“, що москвофіли найбільші вороги народу руского, перепона его культурного розвитку, і прославляло ся ту хвалю, коли народовці зірвали з москвофілами всякі „сделкі“, а навіть сам п. Белей придумав термін „нова ера“ для означеня сего благодатного для народовців звороту.

Тепер же, коли наслїдком заходів руских послів (а особливо п. Барвіньского, що після слів п. Підлашенкого „робив політику на власну руку“, се-б то ходив за рускими справами) маємо і рускі школи вправ і гімназиї рускі в Перемишлї і Коломиї і катедру історії України-Руси і товариство „Днѣстеръ“, вельми користну для Русинів зміну обетавши на Буковині, каже „Дѣло“, що „ніякий сьвідомий Русин не може добачати тих мнимих злобутків“, обливає послів Барвіньского і Вахнянина „прокляками політичними“, а їх заходи і змаганя „політикою жебраними“, „рускими ставничками після взору Черкаских і Савчаньских“ і проголошує свою „політику засад“.

Те саме „Дѣло“, котре доказувало з настанєм проголошеної ним „нової ери“ неможливість „сделок“ з москвофілами, підпирало в 1893 р. акцию марцеву п. Романчука в справі консолїдациї з москвофілами, а п. Белей засїдав побіч мужа „довірія“ п. Маркова. Коли-ж та акция консолїдацийна розбила ся як милана банька, те саме „Дѣло“ підчас виборчої акциї в Калущині знов шкляло москвофілів, доказувало, що між пп. Романчуком і Барвіньским єсть спільний грунт, а відтак знов одушевляло ся для т. зв. рускої депутациї віденьскої, що під проводом верховодів москвофільскої клїки їздила віддати „послїдний поклонъ запалу“.

У великодній статї з 4. квітня с. р. одушевляє ся „Дѣло“ розвитком між иньшими товариства „Днѣстеръ“ і наукового товариства ім. Шевченка, хоч знає добре, яким способом повело ся осягнути концесию на „Днѣстеръ“, та що матеріяльні засоби виєднані виключно заходами п. Барвіньского дали наук. товариству ім. Шевченка спроможність розвинути таку хосенну діяльність. Однак те саме „Дѣло“ з 11. квітня такими поганими епітетами пятнує п. Барвіньского і его товаришів. Чи-ж се та слава „політика засад?! Се безглуздє, до якого може довести лиш заслїпленє.

Так само ми могли-б перевести доказ і то з документами в руках на численних одиницях серед нинїшної т. зв. опозициї рускої, що у тих людий також нема ніяких „засад“, але обмежимо ся на нинї одним прикладом. Відомо нашим читачам, як завзято виступало „Дѣло“ против головного комітету перед виборами соймовими. Однак коли п. Нагірний (котрого термін „худобівоть“ війшов тепер до словаря „Дѣла“) убігав ся о мандат посольский до сойму і мав вже потверджене своєї кандидатури з комітету москвофільского і т. зв. незаписмого, п. Белей інтервеніював, щоби п. Нагірного затвердив також і пятнований ним в „Дѣлѣ“ комітет головний. Отже якого терміну треба би ужити на означенє такого поступованя?! Головний комітет однак з „засади“ сего домаганя не увзглядняв, очивидно inde irae.

Отже так виглядає та „політика засад“, шумно голошена „Дѣломъ“, для котрої воно кидає камінєм на людий, що після найлїпшого розуміня і найщирше хотять ся для справи рускої і можуть показати наглядні придбаня своїх заходів для руского народу. На таке поступованє „Дѣла“ і его робітників можна хиба відповісти словами св. письма: „Отче, простя їхъ, не вѣдятъ бо, что творятъ!“

(З „Правди“.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 29-го квітня 1896.

Архикнязь Петро Фердинанд від'їхав сегодня поспішним поїздом враз з своїм генералстром підполковником бар. Пелїшім до Будапешту на торжественне отворенє виставки. Архикнязь верне до Чернівців дня 12-го мая, а опісля дня 2-го червня відїде вже на все з нашого міста. Від червня до вересня перебуде архикнязь у своїх родичів в Сольногородї, а відтак вступить до военної академиї.

Про похорони епископа д-ра Юлїяна Пелеша подаємо ще отсї подробиці: В понедїлок по утреній почав Є. Е. кардинал Сембратович сьпівану службу божу в сослуженю кількох. При кінци служби витолоєня крест, Войтович гру провідь. Підчас служби сьпівали питомці дївчі і перемиські, „Перемиский Боян“ і ученики гімназиї. По провідї відправили латинські епископи похорон після свого обряду, по чім слїдувало „послїдне вітанє.“ О год. 2-ій слїдуня вирушив похід з церкви на кладовище в такім порядку: Передом ішли братства церковні і цехи, між котрими хоругви були оперезані через плечі і в инші дивними тканями покриті дзвонарі відпоручники міського братства з Сольного Міста з [illegible] сьвечами, прикрашеними в квіти; відтак [illegible] вість вінок, а то: від родини, від капітули [illegible], від товариства обезпеченя „Днїстер“ від ліцейного тов. „Друг“, від кліру [illegible] (на лентах написи руска і польска), від кліру [illegible] ради повітової (з написю лиш польською, хоч носили рускі сьвечі). Вінок і Кетутак, а прочі вінці несли прислуги [illegible]; відтак ішли: руский інститут дївочий, молодїж гімназиї, ветерани військові, [illegible], Гнєзнєнія, дух. духовеньство, хор, до двоста пар руских

— Найнят конвоїди відбере єї за кілька днів, — додала жінка.

— Хто швидше прийде, швидше змете.

— А прочі? Прочі чотири?

— Ідь, стара, лиши мене! — загарчав він — все, коли верну до дому, завертаєш мені голову. Я хочу тепер супокою! — і пішов на двір в сїно, де розтягнув ся.

Другого дня, коли Бірнбіґлер здоровше дивив ся і приуладив собі вимаганий торт, стало єму якось мерзотно. Таже то якось так, ніби він свою свиню пять разів продав! Міжтим проконтував він досить богато медицини задля слабости печінки, а та медицина була добрим ліком і на неспокійну совість.

І одного дня настає рух коло хати Бірнбіґлера. В горі гостинцем їде шикар о наличнях; стежкою через поле наближає ся різник з ножем. За ними завертає телятник з посторонком. Через плїт перелазить кусїк Брайтенбіґлер з найнятом, а дорогою їде найнят конвоїди конем і возом.

Коли наші Бірнбіґлери побачили таких гідних гостий, посупокали обидвоє руки і пошепотїли рівночасно:

— Тепер свиня готова!

Але Іван Бірнбіґлер мав все добрі гадки, то-ж каже і тепер:

— Найрозумнїйше буде, не лаймо єї жадному, затаїм єї і самі заріжемо.

— Я вже знав, що зробю — замітила вона — я скажу, що правда, що ти здурів, свиня належить ся найнятови конвоїди, а тебе най вкадять до шпіталя.

— Файно дякую! — відповів він і вклонив ся перед товаришкою житя.

— Но дурний Іванку, що-ж мислиш починати! — кричала вона, бо все таки була їй жаль за нею, а небезпечність була велика.

— То може чодоніка плаг травити!

— Я знаю, що! — шепнув він, коли чоловіки на дворі переходили подвіре. — Я знаю, що. Менє травив плаг.

Він простер ся на лаві.

— Я вже вмер. Накрий мене і плач як вдова!

Вона се зрозуміла. Гадка страх небезпечна, але що робити?

Коли один по другім ветупали в двері, почули серце розриваючий плач жінки Бірнбіґлера. Ламаючи руки стояла перед накритим мерцем!

— Перед годиною був ще сьвіжий і здоровий, а тепер вже небіжчик! Ах, як сьвіті чотирнайцять помічників в нужді, заступить нас!

— На печінку слабий був він вже здавна — запримітив шикар. — Печінка мусїла напухнути і серце роздушити.

— Ох Боже, бідний чоловік вже давно мав камінь на серци! — голосила жінка.

— То мав бути великий камінь — додав різник. — І так розглядували вони, хто чого і як Іван Бірнбіґлер так швидко помер. Найнят конвоїди приміняв ся вкінци до слїдуючої бесїди:

— Що правда, не хто ся, ніхі-гадаю, аби чоловік при такім нещастю говорив про свої справунки. Виразні міг би я кілька разів прийти, але дорога далека, а я кожда жаю з собою — знаєш, господине, як безрогию я прийшов, що я в тебе перед кілька днями купив.

Вона дивно-ж наче боронить ся:

— Боже, — каже — бери, бери, є так в харинку! Дайте мені лиш тепер з такими річами спокій!

Але тепер і прочі прикладали ся, як чи прийшли; жінка справляла всїх до харинку, а вони чудували ся, що Бірнбіґлер пять тучних безрог тримав від своїм дахом, хоч такий здоровий виглядав ся небавом маленькими. Найшов ся лиш один харинк, а в нїм лиш одна безрога, а впіцци певність, що кущі здурені. Різник хотів ерш пробати, але скромний Брайтенбіґлер пригадав на честь, яку ми померлому на всякі случай віддати повинні. Кара очевидно єго вже дійшла, а для них, кущів, буде би найрозумнїйше, позбігти безрогу на пять різних касаків, аби кождий хоть мав якусь прикмету. Зводили ся. І коли вони з своїми пятьма крихтами відбиралися, воскрес Іван Бірнбіґлер із мертвих і осьміхнув ся. Він мав в своїй мошонці пятисту сонцо, а кождий кущик мав з одної сонї лиш пяту часть. Але розум треба мати!

— Відай тобі тим лиш пійде, як вони довідають ся, що ти їхнім повесїлив! — розважувала жінка!

— Аби тільки жури! — сказав чоловік. — З тими пятьма мусїв я вийду. Лиш коби не зробили мені процесу, то було би мені не мило. Лостєри, то страх розумні бестиї.

Чим бояв ся, то й стало ся. Коли ті пять одурених замуди, що пятистий продавець безрог воскрес, пасторили єго перед суд. Жінка була

сьвященики в ризах, крилошани всїх трех епархій, епископи латиньскі, митрати рускі, епископ Куїловский і кардинал з асистами. Домовину покійного несли сьвященики, а перед нею несли сьвященики інсігнія і портрет покійного епископа. За домовиною ступала родина пок. владики (дві сестри: одна за о. Єдваким, друга за господарем Собіньом в Бортнім, і брат господар з того села), дальше достойники і представителї властий військових і цивільних, а на послїдку їхав чорний віз похоронний. Похід посуває ся улицями обложеними тисячами публики. Закінчили ся похорони о годині 4-ій на кладовищи. — По похоронах запрошено ще кер до епископскої палати, де явили ся також кардинал, еп. Куїловский і крилошани. По примаїв подякував декан о. Щавиньский (свояк пок. епископа) іменем родини Є. Ем. кардиналови і еп. Куїловскому за віддане послїдної прислуги покійникови. У відповідь подякував кардинал Сембратович духовеньству за щиру любов, заявлену покійному іменуючою участію в похоронах, і додав, що буде молити Бога, аби дав їм архиєрея з подібним посьвяченем для добра церкви і народу, яким визначав ся покійний епископ Пелеш.

В буковиньскій гр. пр. архидисцезиї зачинають ся вже трохи лїпші часи. Вчера ми в телеграмі донесли, що ґенеральний вікарій Володимир Рентя і архимандрит Филипович стали архимандритами-митрофорами. Сегодня можемо ще один радістний факт донести: наш народний поет і композитор о. Сидір Воробкевич іменований архипресвітером-ставрофором. Хто згадає тяжкі часи, які переживали ще до недавна буковиньскі Русини, як за часів митрополита Морара-Андрієвича відзначуване все Волохів або Русинів-ренегатів, той тепер радувати ме ся, що нам стали лекше. Правда, нам стала ся кривда при іменованю митрополита і ґенерального вікарія, бо після всякої справедливости належали ся Русинови коли вже не митрополичий престіл то хоч місце ґенерального вікарія, тим більше, що був один дуже поважний кандидат, котрий мав всякі услівя до тих гідностий. Але видко, митрополит Чуперкович відчуває сам то і тому надгородив о. архимандрита Филиповича хоч тим, що іменував его митрофором. Ми тим обичаєм радуємо ся дуже, хоч нїк не можемо сказати, що тим справедливі бажаня православних Русинів вже заспокоєні. Ми їх ставили і ще будемо ставити до нар. митрополита.

Не меньше радує нас відзначенє Русина-народовця, ветерана на нашій народній ниві, о. Сидора Воробкевича, котрий яко щирий Русин нам радо участь в депутациї буковиньских русько-народних товариств до митрополита Чуперковича. Не лише буковиньским Русинам, але також галицким і українським нашим братам знане імя о. Воробкевича з літератури і на полю музики. О. Воробкевич — як звістно — перший на Буковині зачав писати чисто народною мовою і друкував свої гарні твори в ріжних галицких народних видавництвах. Від того часу не замовк наш поет, а рік-річно не забуває на рускі видавництва. Тож відзначенє сего патріота-народовця нас щиро радує, а з нами певно і кождого щирого Русина.

Адміністратором перемиской дисцезиї поставив Є. Е. кардинал Сембратович архипресвітера о. Чеховича.

Иньші часи... Ми оногди мусїли з жалем серця записати сумний факт, що православна консисторія в Чернівцях все ще виступає ворожо против Русинів. Але справедливість каже нам подати нашим читателям до відомости і відрадну вістку з консисториї, а іменно таку: Наша редакция мала вчера нагоду прочитати відпіс „Circulare“ черновецкої гр. пр. консисториї в чисто руській мові! Circulare пишене т. зв. фонетично-етимольоґічною правописію, значить, уживано ѝ, ѝ і т. д., але зрештою мова є чисто руска. Нас, а з нами певно всїх Русинів сердечно радує, що за митрополита Чуперковича зачала руска народна мова входити в уживанє у гр. пр. консисториї і тим їй признано ті самі права, як народній волоській мові. Перший перелом вже зроблений. При сїй нагоді мали би ми ще дві просьби до гр. пр. консисториї: Коли вже мають обіжники писати ся в народній рускій мові, то належало би до них давати руску назву: „обіжник“ а не волоску Circulare; а по друге: нехай би консисторія пробувала писати народною правописію фонетичною, а тим улекшить народови читанє тих обіжників і скріпить в нїм віру. Спробувати можна, а користь найде безперечно. — Нашим консисториям, а головно *Буковиньскимъ Вѣдомостямъ* і *Православной Буковинѣ* ставляємо консисторскі обіжники яко приклад, як виглядає чисто руска мова!

Зміни в буковиньскім судівництві. Міністер справедливости переніс судових ад'юнктів Гарта з Застави до Кімпаня, Рандперта з Кімпаня до Ралівців, Пльоза з Садагури до Чернівців, а Якубовича з Садагури до Сучави. Дальше іменовані судовими ад'юнктами Біхалес для Застави, Вайсман для Кімпаня, Ґрегорович для Сторожинця, Седелмаєр для Путилова, Майкснер для Серета, Балїнеску для Ралівців. Мунтян і Ґанцевич для Садагури.

В справі віденьского бурмістра був др. Люеґер передвчера на авдиенциї у цїсаря. Про ту авдиенцию доносять антисемітскі ґазети, що цїсар похвалив перед усїм его талановитість, честність і патріотизм, але заявив, що его вибір не може тепер одержати цїсарскої санкциї. Тому радить єму цїсар зречи ся вибору, аби можна містови привернути управу міску. Люеґер відповів, що сим разом піддасть ся волї цїсаря і зрікає ся вибору. Вчера в полудне мав др. Люеґер довший розговір в парляменті з президентом міністрів ґр. Баденїм.

Лихвар. В Станїславові перед карним судом відбула ся сими днями розправа против властителя реальности в Винограді Давида Трінчера, котрий від 9 лїт займав ся лихвою і позичав селянам в часї передвойну гроші на процент по 1 кр. від риньского на тиждень, т. є. на 52 проц. Жертвами того лихваря були самі бідолахи, що мали всего по кілька моргів поля і в наслїдок здирства Трінчера обдовжили ся в банках. При розправі, що тревала три дни, переслухано звиж 50 сьвідків. Розправа скінчила ся засудом лихваря на 6 місяців вязниці і заплату грошевої кари в висоті 600 зр.

Дрібні вісти. В Острові від Тернополем покусав скажений пес четверо людий: двох селян і двох помічників інжинерских при будові зелїзничого шляху; покусаних урядників по виздоровленю рани відвезено до заведеня д-ра Буйвіда в Кракові, а селянами — як кажуть — нїхто не занопікував ся. — В кошарах львівскої місової сторожи акцизової на рогатці Жнівскій стрілив бувший стражник Лапиньский до свого товариша Короля з мести, бо гадав, що Король причинив ся до его віддалення; Лапиньского арештовано.

Померли в Бережанах Іванна Кузьмина, жена місового урядника; — в Довгім під Дрогобичем учитель Іван Бунанець в 31-ім роцї житя; — в Ременові Олена Ковшевичева, вдова по гр. кат. парохови, в 79-ім роцї житя; — в Кракові студент фільозофії В. Сапичевский, автор нагородженої польскої драматичної штуки „На безлорожах“, в 22-ім роцї житя на сухоти.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 29-го маїтя 1896 року.

Будапешт. Сегодня зрана приїхав сюди цїсар, витаний сердечно народом. Офіциального повитаня не було.

в розпуцї і добачувала вже шибеницю»; мужик був досить спокійний і так собі рахував: Вони поділили свиню між себе, поїдили ся, тут вже заспокоєні. А про мене? Коли чоловік відже, то на то нема жадної кари. Трошки неспокійний все таки був, добрий Іван Бірнбаумер, тож пійшов до Нового Міста і нанав собі адвоката.

Пан доктор Шлявхель був чоловік бувалий, що випростував богато гачків від параґрафів закону, на котрих люди були повисли, але сей випадок здавав ся єму небезпечним.

— Чоловіче! — каже він по глибокій задумі, — ви нашу свиню сьвідомо кілька разів продали. З нами зле буде, ви програєте!

— А дїлько би їх! — загарчав мужик.

— Але я маю гадку — сказав адвокат. — Треба спробувати, може вдасть ся. Але май розум, Бірнбаумер!

— Ой-ой! — здвигнув той, мов хотїв сказати, що розумом его нїхто не переженє.

— Ви будете стояти перед судом — навчав адвокат доктор Шлявхель. — Там будуть богато говорити і вас про мене питати. І хоч би ви не знали що відповідати, то нїчого не поможе, то і своєї на буду не придасть ся. Тому се памятайте собі: О що би вас не питали ся, нїчо иньшого не кажіть, тілько: пропало! При цїлій розправі ні одного словечка, лиш завсїгди: „пропало“.

Мужик осьміхнув ся дуже і каже:

— Красно дякую вам, пане доктор, я так зроблю.

— А вертаючи принесете мені мої гроші, тридцять талярів. — Так доктор, а Іван Бірнбаумер пішов до суду.

Ну, тут зібрало ся людий! тут було пять позивателїв, двох судиїв, двох писарів і поліций. Десять против одного! А ще і книг законів кучи. Мужик досить смирно стояв перед зеленим столом і мав краєм від капелюха.

— Ви, Іван Бірнбаумер, маєте тілько з тілько дїт, до тепер не карані, і ви продали свиню. Так чи не так?

— Пропало! — замітив сумнївно звинений.

— Що-ж ви думаєте? — продовжав судия. — І нас винуєть, що ви ту саму безрогу кількою купцям продали. Що-ж ви на се?

— Пропало! — відповів мужик.

— Хочете се заперечувати? Тут стоїть пять сьвідків, поважні люди. Ну?

— Пропало! — вирвикнув мужик грімко.

— Чи ви здурїли? Ви знаєте, що кару можете собі зменшити, коли зараз всїм звернете гроші тай ще кілька всїх перепросите.

— Пропало! — відповів мужик сумовито.

Судия застановив ся. І коли на далші питаня почув від замішаного все лиш слово „пропало“ і нїчого иньшого, як „пропало“, раз вигукуване як клик о поміч або грозьба, відтак зелїзно як з тупоумности, звернув ся судия до пятьох позивателїв і сказав до них з докором: „Кого привели ви сюди? Таже то нещасливий, бідний, неповна розуму чоловік! Відай і надалечний, через що ви в нашім бистроумю его смерть виділи. І в такого чоловіка ви купуєте безроги? Відай не з иньшим наміром, як щоб слабоумного пизнекати? — Я орікаю, що сей чоловік безрогу продав повторно не з нечистого наміру, але ізза слабої памяти. Він свобідний, а ви памятайте, що розумний чоловік не купує у варіатів. Можете йти собі, Іване Бірнбаумер.“

Сей поклонив ся так дрібку і придурковато поплентав ся до дверий.

По дорозї до дому пішов він через Нове Місто. Вулиця йшла попри величавий дім пана доктора Шлявхля. Пан доктор лишив ся з вінка. Мав «свиню» значечку на голові і довгий чибух в ротї і золоточ обведені окуляри на носї. Тому своєтеріг він Івана Бірнбаумера вже здалека.

— От, пиджу, ви зовсїм веселі і на вільній стопі, Бірнбаумер! — крикнув він в долину.

Мужик кивнув головою, значить, він веселий і вільний.

— Отже пійшло все добре?

Мужик притакнув радістно, далї махаючи.

— Отже моя рада помогла? Так? Но, файно, то мене тїшить. Тепер же зайдіть по дя мене на гору, Бірнбаумер, і принесіть мені мої тридцять талярів.

— Пропало! — сказав мужик і пойшов ся спокійно своєю дорогою.

Ст. Дмитрів.

Відень. Рада державна приняла II. артикул що-до посередних виборів, і то уступ 1-ий і 2-ий 209 голосами против 29, уступ 3-й 214 голосами против 14. Тим отже принято першу часть проєкту реформи виборчої в другім читаню. Дальше приняла рада державна по відкиненю всїх змінюючих внесень решту параґрафів правительственного проєкту.

Відень. В комісиї зелїзничій здавав пос. Щепановский справу про проєкт удержавленя північно-західної зелїзниці. Принято внесене пос. Кафтана, вибрати осібний субкомітет, котрого головою став пос. Рус.

Відень. Позаяк др. Люеґер заявив рішучо, що не приймає вибору на бурмістра, виписано поновний вибір на день 6-го мая.

Відень. Антисеміти будуть на бурмістра кандидувати Штробаха, а першим віцебурмістром стане др. Люеґер.

Будапешт. В сойми заявив президент міністрів Банфі, що угорске правительство не мало жадного впливу в справі Люеґера і не має права в ню вмішувати ся.

Льондон. В парляменті заявило правительство на підставі інформаций в російсій амбасаді, що поголоски о хіньско-російскім союзї суть безпідставні.

Подяка.

Всїм, що зволили взяти ласкаву участь в похоронах нашої доночки, бл. п. Клементиї Емілії, як рівнож і тим, що поспішили до нас з розрадою і помочію в пресяжних годинах єї недуги і смерти, складаємо подяку з глубини наших опечалених сердець.

Емілїя і Клементина Бодрські.
в Вижниці.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За кожде слово платить ся 1 кр.

Важне для всїх!

Хто із Вп. Читателїв хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу ґазету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно буковиньске місто має дві великі огневі сикавки на продаж. Цїна дуже низька.

Всї прибори до роблення солодких улїв є на продаж. Цїна дуже низька.

Млин хінний з французкими камінями і з всїма найлїпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Цїна дуже приступна.

Фортепян старий на продаж в Чернівцях. Цїна 30 зр.

Візок для одного коня з двома дишлами, плетений кошем, мягким сидженем, ще мало уживаний, і шори є на продаж. Цїна дуже приступна.

Американьский будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 5 кр.

Машина до шитя употреблена, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ратами сплачувати.

Зегарок стїнний з вагою, що лише йде а не бє, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 кр., а такий, що бє і будить, 1 зр. 90 кр.

Ножики виписані з 2-ма і 3-ма вістрами, 6 тузинів (82 штук) 7 зр. 20 кр. Меньше як 6 тузинів не висилає ся.

Французкі зегарки стїнні нагрупуют раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 60 кр.

Цїни сих зегарків суть фабричні для перепродажи. Меньше як тузин (12) не висилає ся.

Машина до плетеня помочіх і рукавиць, потреблена 25 зр. За помочію сеї машини на на денно 8 пар помочіх сплести і то є красше, як руками.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати ріжних річий: 12 ножів столових, 12 виток, 12 ложок (британїя), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хлїба, 6 ножиць сталевих, 6 ножиць кишенькових, 2 вокалї (британїя).

100 великих сьв. образів з красками з релїґійними підписами 5 зр. Близько 40 штук тих образів (кождий инший) висилає фабрика на за 2 зр. Такі образи продають перепродавці з 15 до 20 кр.

Про сї оголошеня (1—13) дає близші вказівки Адміністрация „Добрих Рад“ в Львові ул. Садаґура.

На кожде замовленє треба прислати паштову марку за 5 кр.

ОСВІН ФЛЕК

в Чернівцях при ул. ратушевій

продає

МАШИНИ ДО ШИТЯ

ручні по 20—50 зр., а ніжні по 35—75 зр.

Окрім того поручає

пневматичні біциклї

по цїнї 80—350 зр.;

полїпшене стїнни зегарки, телефони і всякі потреби в низ. цїнах.

(Чет. і пят. 5—12.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Години посьпішні			Години особові			Години мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{29}	.	.	6^{42}	10^{28}	5^{30}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{23}		
З Новоселиці, Салаґури	.	.	.	.	.	.	11^{15}	9^{00}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		6^{55}	9^{00}	9^{45}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	9^{55}	.	.	6^{13}	7^{28}	2^{01}		
З Підзамочиск	2^{30}	10^{05}	.	8^{35}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{50}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{19}	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{00}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходять	Години посьпішні			Години особові			Години мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	9^{29}	5^{38}		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	7^{17}	10^{48}	6^{19}		
До Салаґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{07}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{50}	11^{00}	4^{40}	9^{25}	6^{45}		
„ Підзамочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{45}		
„ „ з Підзамча	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{48}	11^{12}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{19}	.	.	10^{05}	9^{45}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{00}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{13}	7^{05}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{00}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	8^{00}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час рівняє ся зі львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зегарах є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 87. Чернівцї, пятниця дня 19. квітня (1. мая) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цілий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

БУРСА.

Яку вагу для буковиньских Русинів має руска гімназия, що буде и осени отворена, того може не зрозуміли так добре буковиньскі Русини, як зрозуміли Волохи, котрі — помиваємо се — чи дійстно так налякали ся, чи лише удають такий страх перед рускою гімназиєю, але з причини єї основаня бють в дзвони на тревогу і заманають свій нарід до солїдарности та до основаня волоскої хлопичої бурси в Чернівцях. Щасливі Волохи через те, що мають патріотичну, заможну і жертволюбну інтеллїгенцию! Їм не тяжко против рускої бурси, яку ми думаємо основати для учеників рускої гімназиї, поставити зараз волоску бурсу в Чернівцях і скинути ся по сотнї, а то й по тисячі на ту цїль. Тілька пішла чутка, що ми основуємо руску бурсу, Волохи вже зложили на свою кільканадцять тисяч зр. складками. Хоч мотиви Gaz. Bue., які она подає, пливаючи Волохів до складок на волоску бурсу, нас не переконують, нам здають ся майже сьмішні — бо сьмішно, коли силача страшать слабшим — але проте признати мусимо своїм тутешним сусїдам, що в них далеко більше не пустослівних, але жертволюбних патріотів, ніж у нас. Єсть їх ледви чверть міліона на Буковинї, а они утримують — і то добре утримують свої товариства і інституциї, завдяки більшій і головно жертволюбнїйшій інтеллїгенциї.

Ми пересьвідчені, що ніхто з буковиньских Русинів не відносить ся так ворожо до заходів волоских проводирів для піднесеня свого рідного народа, як ворожо они відносять ся до таких самих наших заходів. І такий н. пр. барон Мустаца разом з цїлим своїм штабом помічників як з одної сторони заслугує на велике признанє за старання свої коло піддвигненя власного народу, так з другої сторони здає ся нам Русинам маленьким, завистним, слабосилим карликом тоді, коли ослаблюванєм нашого орґанїзму думає скріпити орґанїзм волоский і краєвий, коли в борбі з нами не пронизує такої толеранциї, яка лише чоловікови з висшими поглядами на сьвіт і людий, а не шовіністови.

Дитячі арґументи Gazet-и Bue. для виказаня потреби волоскої бурси в Чернівцях (ми о них недавно згадували) навели нас на отей думки. Волоский патріотизм міг би сьміло виступати на сьвіт в одежі поважній, а не в дитячій, або й в такій, яку носять церкові кльовня, — міг би тому, що у власнім народї находить силу, яка єму вистарчає для дальшого розвою. А розбуджуванє волоского патріотизму показуванєм на розвій Русинів позбавляє лише інтеллїгенцию волоску тої симпатиї, яку Русини, завсїгди терпимі і справедливі, хотїли би їй заплати.

Певна річ, що конкуренцию з Волохами нам, з нашою незаможною, нечисленною і мало сьвідомою інтеллїгенциєю, а не то селяньством, дуже трудно видержати. Але проте, не нарушуючи в нїчім прав волоского народу, і не доказуючи н. пр. потреби рускої бурси ненавистию до Волохів, так як се они роблять, ми таки і можемо і повинні ступати рівним кроком з Волохами наперед, бо не поступаючи рівним кроком, ми останемо ся позаду. В Чернівцях потреба рускої бурси вже через те велика, що ми мусимо витворювати інтеллїгенцию з синів незаможних селян, а ті без опіки і помочи загалу не можуть обійти ся. Загал буковиньских Русинів мусить сам дбати о то, щоби число інтеллїгенциї нашої більшало, отже мусить в тім випадку помагати черновецким Русинам до удержуваня як найбільшої бурси.

Як би сю справу зрозуміло лише кількасот буковиньских Русинів і при всякій нагоді вже тепер заряджували дрібні складки на бурсу, як би так у кождім рускім селї зібрано лише по 1 кр. від кождого селянина, то вже поміч була би така, що кількадесять хлопців можна би удержувати даром в бурсї. Чехи помагають собі завсїгди в такий спосіб і крейцаровими складками збирають що-року сотки тисяч,

Одна пригода.

Образок з сїльского житя

Дениса Лукіяновича.

(Мотів)...

Що лиш перегула сумним відголосом пісні новобранців, котрі поїхали до міста ночею з пятниці на суботу, ще сьвіжий був жаль по них по селу — як Роман заслав святів до Ксеньки, вбогої, кльовної дївки. Заслав, хоч і знав, що між новобранцями пішов єї хлопець Штефан, котрий ходив до неї і танцював з нею по весїлях, хоч знав, що Ксенька заздалегідь оплакувала тую розлуку з Штефаном. І само тепер, коли переносила моторич до старостів, відступили їй сльози до очий: тиха сльоза не покинула ока батечка, що від десяти лїт лежав в могилї, она плакала за ним. Але Роман любив єї без памяти і нїчим були для нього незмішні хлопці: сьміяти ся з кого не тяжко, а ще з Ксеньки: она не дуже охоча була до роботи, вона у неї нїжного, кілька раз нарубки робили на неї тиску.

А проте полюбив єї Роман: єго мати розповідала сусїдам і божила ся перед ними, що Ксенька вчарувала єго. І справдї вчарувала — красою! Тай віддала ся за нього: щось з разу заносило ся на звичне виклад,[1] але потім надужалась дївка, чи вговкала її мати, бо вже-ж! Роман хоч трохи не бідний, а проте за ним є в чім розкидати: він статочний робітник, а зимою сидить за ткацким варстатом. Розживалась і Ксенька. Роман радий був їй неба приклонити, слухав єї у всім, як тілько міг, а от в неділю, було, то не лиш не боронить їй піти на друге село до мами (бо мати єї пішла там за куховарку до єпископа), а то і найняв для неї віру, як она була в такім станї.. Привела на сьвіт хлопчика і тоді битьбо не лиш полюбив сина, але і тую полюбив кріпше, що голубила та плекала Петруся.

А дитинка-ж вже той Петрусь! Росте здоровий і кріпкий і розумне: чим-боржі узяло ся жабонїти, а всьо розуміє той старе.

Роман твердими долонями працював і заробляв на сїмю, радував ся родинним щастєм, все витаючи в тенїя кружку між ним, єго женою та малим сином.

Тее сунїйне, рівне житє мав закладгутити Штефан, що на третім року служби військової прийшов до селя на коротший урлоп в часї сьвят великодних. Але на щастє Ксенька оброзумилась: по весїлю стала дуже статочною, отже і тепер не зробила нїчо великого. Дізнавши ся, що Штефан в селї, несумнїла, кибігала часто з хати, то в вікно глядїла, а в ночи, як він драбуга возочив ся аж до рана по їх перї, посьвистуваа та присьпівуваа всяких пісень, зложених нарочно за неї, — она плакала і другого дня була недобра, сварлива. А знов в неділю, як дївки збирали ся до гаївки, она з ним перебалакувалась і зразу соромлив ся, але потім говорила свобідно і глядїла грішним поглядом на нього, як він стояв гордий та лопав тростиною по твердій халяві, як дусеїт інов. Далї відступили до молодих, що в малих гурточках, все в трійно одно позаду другого стояли в просторе ідеєо розставлені і грали троїка. Власно коваль, молодий вдовець, стояв самий та розглядав ся, чи не стане двох з ним до гурту, бо не міг би брати участи в забаві: Штефан з Ксенькою прийшли перед нього.

— От як я прийду з війска, — говорив він, обіймаючи єї за стан — тоді буде троїк.

— Як-же то буде?

— Я, ти і Роман, буде нас троє, будемо грати троїка. — відказав єї пошепки над самим ухом. Саме тоді Тимко обігнав Гандзю доводи кмесу і пристав позаду коваля, отже Ксенька, що лиш отямнила ся, мусїла тікати перед ним, а що й вважати собі, позаду котрого гурточка пристане Гандзя, щоб знати, кого їй прийдеть гонити. І так відбилась від Штефана, а заким змогли зійтись в однім гурту, мусїла іти з цимбалярем. Бо прийшла до них мати в гості, а що не хотїла будити зяти, Петрусь прийшов єї аж на цимбалярем. Другого дня знов що лиш по хвалї божій зараз побігла Ксенька з чоловіками та з сином до мами і тоді вдвоє вибрав ся Штефан з села; враз з другими пішов до станції желїзничої.

А Ксенька через кілька днів розхмарилась

[1] Кидати пшеницею на приготованою до весїля (звичай сей мучить, що заносять старости, належить ту). Приказка старого жуєть їй другій звернути.

з котрих удержують школи, товариства, видавництва і т. п. І и нас без такої помочи загалу не можна обійти ся.

Вже тепер на справлене всего того, що до бурси потрібно, як ліжок, шаф, столів, начиня, книжок і т. п. потрібно кількасот зр. Хто їх дасть? Не дасть один чоловік, бо одному за трудно, але коли-б навіть лише кількадесять людий зайняло ся збиранем складок, то ми певні, що зібрали би тих кілька соток ще перед вакациями. Іде о то, щоби ми в бурсї могли удержувати як найбільше хлопців даром або за малою доплатою, а того не можна вчинити без помочи загалу. Тому не дивуйтесь, що вже тепер пригадуємо сю справу. Займіть ся всї нею горячо і поможіть нашим черновецким Русинам ввести в житє заклад, в котрім молодїж вихонувала би ся в рускім дусї. Що котрий зробить доброго для загалу, тим самим зробить добро і для себе або для своїх дїтий, бо як настануть лїпші часи для цїлого народу, то тим самим настануть они і для поодиноких людий.

Складайтесь на бурсу!

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 30-го квітня 1896.

Від редакциї. Задля завтрішного сьвята робітничого, котре обходить також складачі нашої друкарнї, вийде слїдуюче число аж в суботу вечером.

Цїсарску санкцию одержали рішенї буковинським краєвим соймом закони, після котрих вносить ся на дорозї з Радівців-Арбори-Далїнних Портенщ до Ледігуморі постаття третьо рогачку, і зачислити дорогу з Посьвальни до Літен в катеґориї повітових доріг.

Митрополит Аркадій Чуперкович приїдже до Чернівцїв в недїлю, дня 3-го мая с. р., о 1-ій годині зполудня.

Хто хоче закладати читальню Руської Бесїди, мусить собі І. купити в Руській Бесїдї в Чернівцях пять готових друкованих вже примірників статутів і готову друковану просьбу (все то коштує 70 кр.); 2. потім на всїх статутах і на просьбі підписати що найменьше десять основателїв читальнї; 3. приліпити на чотирох статутах стемпелї по 15 кр., на пятім статутї стемпель за 1 зр., а на просьбі за 50 кр.; і 4. прислати то все до Руської Бесїди в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2., а та вже сама подасть просьбу до правительства. Коли правительство потвердить статут, то пришле его до старости (капітана), староста повідомить о тім двірника, а двірник має дати знати все тим, що підписали ті статути. Як би до чотирох недїль від того дня, коли внесло ся просьбу до правительства, не прийшло зі староства жадне потвердженє, то се значить, що правительство годить ся, аби в данім селї отворено читальню, і тогди можна також без такого потвердженя статутів закладати читальню. Подаємо се до відомости тих сїл, що ще не мають читальнї, бо декуди хотять закладати єї, а не знають, як до того брати ся.

Кацапска зухвалість. Як ми вже доносили, віддав Є. Ем. кардинал Сембратович адміністрацию перемиської епархії архимандритови о. Константинови Чеховичеви, котрий недавно тому став архипресвітером перемиської капітули. Се заболїло наших москвофілів дуже. Видко було то вже на принятю по похоронах епископа Пелеша, коли виступив о. Крушинський з промовою, в котрій не встидав ся представляти покійного епископа Пелеша яко прихильника „обєдиненія“, хоч всї знають, що епископ Пелеш від молодих лїт належав до горячих приклонників народовців і се доказував передними росами зовсїм виразно. Правда, коли нервова слабість відорвала его сили і він став просто невступним, тодї не міг очивидно зреалїзувати своїх безперечно гарних намірів. Але з того, що покійний епископ Пелеш в послїдних лїтах відтягнув ся від публичного житя, не можна нїяк — як се зробив головний орґан москвофілів *Галичанинъ* — висновувати, що він не годив ся на політику народовців, а хиба лише те, що его здоровє було вже цїлком підкопане з причин, котрі тодї виступили. Кацапска зухвалість о. Крушинського дістала належиту відправу від Є. Ем. кардинала Сембратовича, котрий рішучо заявив, що буде старати ся о епископа, щирого оборонця церкви і руського народу. Коли-ж тепер Є. Ем. кардинал назначив архим. Чеховича адміністратором перемиської епархії, *Галичанинъ* виступив в 85-м числї з тим, що капітула вибрала адміністратором о. Матковського, знаного із своїх ревних „обєдинительних убїждений“, і хвалить ся тим, що Є. Ем. кардинал поставив адміністратором не москвофіла, а отвертого народовця. Тут було би на місци, коли-б сьвященики-народовцї перемиської епархії виразно підержали архим. Чеховича в его дїяльности для добра церкви і руского народу. Іменоване перемиского епископа може наступити доперва по роцї, бо нас ся Пелеш дістав був від правительства завдатки на введенє ладу в епископськім майнї, а той завдаток має ся сплатити з доходів майна в часї нового року. — Хто буде наслїдником сп. Пелеша, годї вже нинї вгадувати. Говорять о. архим. Д. Турковичу і Теофілю Сембратовичу, але безперечно ширше кандидатів більше.

Вчера одержала наша редакция запрошенє на торжественє повитанє митрополита Чуперковича. Ми не мало здивували ся, коли побачили що комітет, на котрого чолї стоїть бар. Мустаца, а его заступником є „консерватист“ п. Тимільский, розіслав російскі запрошеня. Значить так: православна консисторія зачала писати ся сто руською мовою, а комітет для повитаня митрополита, до котрого входить велика часть пр. пр. сьвященикiв, висилає не рускі, але російскі запрошеня. Голова того комітету бар. Мустаца і его невідлучний „заступник“ п. Тимільский не відносили ся прилюдно в соймі москвофіли, але тепер дали ся пізнати докладно! Чи они поверили в соймі правду, сему найлїпший доказ ті запрошеня. Від тепер буде і загал знати, що цїнити правдолюбивість тих панів. Бо, що більше, ті пани навіть не подумали над тим, чи они таким поступованєм зробить милу прислугу митрополитї...

Помилуванє. Дня 14-го другого с. р. засудив краєвий суд карний селянина Станїслава Кітгу на кару смерти за убійство Івана Хиї, також селянина. По відкиненю жалоби незадоволости і затвердженю засуду помилував его цїсар і найвисший трибунал змінив єму кару на 20-лїтну тяжку вязницю.

Матний аванс. Комендант 59. бриґади піхоти в Чернівцях Альберт Маєр іменований генералом; відкомендований іменований гофмайстер архикнязя Петра Фердинанда бар. Посма Пейн, при 41-ім полку піхоти іменований; надзвичайно Николай Лемер, капітан 1-ої кл. Адольф Ландер, капітанами 1-ої кл. Антін Шлезвиґ, Гиполит Костевич і Артур Ган-Гаменгайн, капітанами II-ої кл. Теодор Обрєчай, поручниками: Еміль Штайнгардт, Август Тот, Антін Варвалда, Оскар Фіала, Отмар Адольфер і Карол Ворель. — Поручник Ернст Вільтер перенесений до 42-го полку піхоти. — До капітурату переносений до Чернівцях капітан Отто Вранкі. — При краєвій обороні іменовані капітанами II-ої кл. Альфред Мейор і Герман Воллінґер, а поручником Талей Дрозлевский.

З Топорівцїв прислали нам письмо, в котрім тамошні селяни нарікають на двірника Ко-

---

і всьо інше давним-давно. Дивка до лиши була нелїпша: Роман заробляв, Кесенька ґадулила, Петрусь рве і шебетав, і всї трое були щасливі.

Може бути, що Кесенька лиш так представляла собі.

* * *

Всьо на сьвітї має свій конець, отже і для бідних жовнарів тривалий тяжкий ясир мусїв скінчити ся і они в розцвітї молодости і сил відірвані від батьківскої стріхи, стративши більше, чим могли зискати у місті в ріґорі „в сьвітї“, вернули від рідну стріху, де старий будник гнїлю кладе. В Неченїю прийшло їх чотири, мало не враз поприходили, та Штефана не було між ними.

Ще зразу, як лиш пішла по селу чутка про урльопників, рівно жите Романа та Кесеньки почало каламутитись. Она зробила ся непокійною. А що на біду переходив попри Романа коваль та гукнув єму: „Пильуй там жінки, бо от урльопники поприходили“.

Нїколи було розмовитись з тим ковалем, а то і вибити єго добре, але Романа вчепилась гризка. Отже між ним і Кесенькою було ще гірше. Не було сварки ні колотнечі в їх домі, але щось невидиме висїло у воздусї між ними, щось перегороджувало їх, а їх бесїдї давало звалість, прикало їх слова.

І всьо за-марно, бо от сказав війтів син, що Штефан лишить ся у войску служити за дуну. Казав, що знає се дїйсно, бо чув від самого-ж Штефана.

Тодї Романови зняв камінь з серця. Він заспокоїв ся.

Раз носив Роман вишку вісна аж за Опарівським лїсом. Підробив сусїдови. А що то йшла субота і пошта була гатинсь, він на віч не ходив до дому. Сказав собі, що завчасу покінчивши сїсьбу, піде до хати, щоб полагодити де-що у себе. Мусить шарити стіжечок заробленого та присїваного житя.

А вдаяне з полудня доповіли єму, що вернув до села Штефан. Роман носив дальше. Косить, а пішерсї наносе перебігла біла тїнь жари-остраху, поглянув на небо, чи не йде хмара; — потягнув косою, але тїнь-жара перебігла знову попереду неї.

Роман ставив на нивї, вітюнув і задумав ся.

Він був так — ніби певний за своє жінку, а не відав нїчо такого, за що-б ст міг підозрівати, але... хто знає? ану-ж біда не спить?

І аж струсив ся від тої гадки: гадюка в долонї тай знов поза мигтячи проти сонця блискавкою сунулась проміж стебла, потому назад стерисе і знов в стебла, а срібний вісник клав ся в пашеся...

Але зрадлива гадка не встукала з голови. Роман став дрожати всїм тїлом, а гадкою перебував у своїй хатї і мучив ся, слухаючи любої розмови жіночної з Штефаном.

— Го, го! — крикнув він, почекай!... і стемнив ся. Але тїльки на хвилину, бо кров в жилках пішла йому, як вода по потоках, не перестала лупати-стукати — він закусив губи і став клепом косу клепати, а з таким замахом, що мало розсипитись.

Ще пару верівок пасеся встелилось на стерни і Роман, хапаючи кожух та мішок, закинувши косу на плечі, кинув погляд вбік на воду і пустив ся трохи не бігцем до села.

Перебрав ся нокал потічок вузкою стежкою проміж лозину, як єго здержала Тина, товариш молодечих лїт, але ще не женатий хлоп.

— Здоров!

— Здоров!

— Ти косив сьвіс, бачу?

— Косив.

— І не був дома?

— Не був! — крикнув Роман та пустив ся бічи хлїп.

— А знаєш, питав Тина здержуючи ся по с Штефан з войска? — От ми обо войскові, а ми такого не творили, як він. В червоних штанцях і в червоній шапці пишає ся по селї, посвистує та ходить ужиком; мислить, що хатами хитає.

Ту минула їх одна жінка та поздоровала.

— Кажуть, що він знов піде, але може і лишить ся — кінчив Тина розповідати. А Роман пішов своєю дорогою. Незабаром полем сутолоками, рудою і мокладами побрав ся прямо в свій садок.

І раз-два перебіг єго, задержав ся на перед обворотом, струсив з плечий кожух, як сняв очи на сонї.

Побачив розпалений кожух Кесеньки —

ста Двірничука, кваного уже кілька разів арештом зовсїм не за „політичне“, і на посесора села Йойну Фішера. Під проводом такої добраної сеїльки настало в селї велике піяньство і переслїдуване читальників. В пропінациї платить Фішер людям за роботу і люди там просиджують до пізної ночи. Парох Топорівцїв о. Митрофанович почав дуже дбати, аби люди були тверезі, але роботу єго перервавше така старшина громадска. З того часу, як в Топорівцях „вкричали“ холеру, люди пють, як безроги. Фішер за холеру дістав ордер, хоч в метриках панотця записано, що по тій „холері“ більше людий померло, ніж підчас холери. І всма ради на таких Двірничуків та їх запитих прихвостнїв.

Дня 1-го с. м. в голови читальнї Петра Ґелича вкрали пару коний, візок і упряж. Жандар і читальники найшли відтак коні в Раравецкім току на поли, а візок перевернений в ярі, лише упряж забрали злодії.

Дві розмови з села: — Чуєте ґаздо! — питає ся шинкар читальника. — Ви ходите до читальнї?

— Ходжу або що?

— Що вам з читальнї? На що вам читальнї? Читаєте там за Івана Штіпк, як він запилило за горівки, а жид єго зафантував?

— Ну та що?

— Ну? як би я вам винно гроші, а ви мене подали до суду, то я би не мусїв вам платити?

— А що дальше?

— Читаєте за ваше Федькович, як оно писало (сьпіває думку) ту, ту, ту, ту, ту... Возьмете прийти до корчми, тут є горівки і щось нового вчуєте.

— А що ще? Ну?! що? кажіть! — питає ся читальник. — В читальни учимо ся (з пратиком) розуму. Пан професор нам...

Жид єму перебиває: „Що? розуму? Ви вірите яке розумне, що ви би чтири пан професор від'учило. Що ви дивите ся на пан професор? Як би то було добре, то би й ваше він до читальнї ходило. Ваше він преці розумне, таке як наш рабін. Єго слухайте, не пан професор! Як би пан ваше рабін казало, куди ніть іти, то ми би ваше жінки й дїти забрали.

Читальник: „Ет говорітъ ви своє, ми ваємо свій розум, вашої ради не потребуємо!“ Обернув ся і пійшов.

От і жид пізнає, що так, як православний сьвященик (правда не кождий, є й виїмки „дбає о добро народу“, то се тілько єму (жидови) на руку і тому покликує ся на сьвященика. Но, а що жидови на руку, то народови на упадок.

Инша розмова: Сьвященик до читальника: „Ви читаєте ґазети? — Ой! то зле! Лишіть гет то! Як би то було щось доброго, та й я би їх читав. (Очивидно думає він на „Буковину“, котру бачив в читальника в руцї.) „Читайте собі книжки церковні, а все иньше лишіть гет!“

Читальник: „Панотець! Я знаю, що ви не читаєте сеї ґазети. Ви як би могли, то бисьте нас з читальнї гет нерозгонили, бо ви робите против нас.“

Се дїяло ся в Малім Кучурові. З сего образця видко всно змаганя сьвященика, як також, яке довіре має нарід до него. — Вже знає наш нарід, хто єму брат. — Але коли сьвященик втратив своїм поступованєм довіре народу, то не зазнає він і поваги від него; а на тім терпить церков. Чей зарадить сему новий митрополит.

Старий він. Сими днями зголосив ся в одного лїкаря в Москві старець, аби єму зранену руку забандажувати. Лїкар зробив єму се і спитав о вік. Виказало ся, що старець родженний 1757 р., отже має тепер 139 лїт. Він родив ся за царицї Єлисавети і жив за Петра III., Катерини II., Павла, Александра I., Николая I., Александра II., Александра III., а тепер за Николая II. Старець є родом з Москви і був до свого 86-го року візником; коли раз якось припадково перевернув повіз свого паньства, заслали єго на Сибір. Там він жив до 1891 р. Того року рішив ся вернути в родиннє місто, але наперед ще повертав до молебних місць і аж опісля прийшов до Москви.

Великопістник Суччі скінчив дня 27-го квітня свій піст у Відни. Трийцять днів постив. За той час випив лише 16.150 ґрамів води мінеральної, 28 ложочок кавець ліку, що має в собі желїзо, а в останних двох днях випив 10 склянок навою „боврілъ“, щоби направити жалудок. Перед постом важив Суччі 73 кілї., а при кінци посту був о 15 кільеґрамів лекший. Навіть на зріст поменьшав о 3 центиметри. Піст скінчив ся бенкетом. Нашим сединам на передмінку дуже придала би ся така штука, яку вміє Суччі. Помимо такого великого посту він цїлком був здоров і веселий.

По жидівски. Сими днями лучила ся в одній віденській божници така пригода: До рабіна прийшла молода пара і пан молодий заявив єму, що хоче свою суджену гирну Ревеку Нахтіґаль взяти за жінку. Рабін вислухав заявленя суджеиого і взяв ся одтиї в відповіднім одязї к божници. Численна дружина свояків і приятелїв проводила молоду пару. Коли рабін запитав Ревеку, чи хоче она взяти за мужа суджеиого Іцка, відповіла тота рішучим голосом: „Ні!“ Зачудований рабін повторив ще раз питанє, але й сим разом одержав таку саму відповідь. Весїльна дружина вся заметушила ся, зчинив ся крик і гамір, стали Ревеку намавляти, але она не дала собі нїчого й говорити і від'їхала домів. Опісля з'явила ся та сама пара знов у рабіна і сим разом панї Ревека відповіла на питанє рабіна як найсолодшим голосом: „Так!“ Показало ся, що Іцик, котрий перед вінчанєм невзобіцював був дуже богато п. Ревецї, не хотїв підписати у нотаря слюбної умови і за то так єго покарала молода.

Котяча мати. Минувшої осени спровадила ся до одного дому при ул. Сіммерінґ у Відни стара панна Б., де мала мешканє зложене з трех комнат і спальнї. Між богатою і елеґантною обставою, яку панна Б. спровадила до свого мешканя, було також 6 великих полорежних котів, на котрі велїла она двигарям як найбільше уважати. На питанє властителя дому і сторожихи, на що їй такого великого мешканя, коли она сама одна, відповіла вимиваючо, що надїє ся приїзду свого сестрінця, котрий мабуть буде у неї мешкати. Тим вдоволили ся пані і панна Б. зажила від тепер тихим спокійним житєм. Однако сусїди скоро дізнали ся, що в тих шістьох великих кошах було. Ті коші дуже вигідно уладжені і вистелені подушками були схоронком для 6 котів, котрими стара панна себе окружила. Лише дуже мало людий могло похвалити ся, що бачили мешканє старої панни, она жила цїлком відокремлено і не впускала до себе майже нїкого. Але ті, що були в її мешканю, стали оповідати чуда-дива о старій панні і єї котах. І так, як розповідали, стояло в першій і другій комнатї кільканайцять низьких столиків, котрі стара панна накривала в полудне білими обрусками і заставляла 6 тарельців, з котрих єї любимцї їли. Кождий кіт сидїв на деревляним пеньку вистеленім подушкою, кождий мав при столї своє означене місце, а на кождім тарельци було виписане імя кота, котрий з него їв. При столиках сидїло по чотири коти, їх обслугувала стара панна, а як оповідали наочні сьвідки, коти поводили ся при їдї дуже чемно. О їду дбала тота котяча матїр незвичайно і єї любимцям не сьміло нїчого бракувати. Кождого дня перед полуднем ходила до міста і купувала там за 2 зр. волового мяса, а один хлопець з поблизької молочарнї приносив денно по 14 лїтрів молока. Той хлопець належав також до тих немногих, котрим був дозволений вступ до мешканя старої панни. Раз взагалї позволила она єму оглянути спальню своїх котів. Они спали в тих таємничих шістьох кошах, а коші були так подїлені, що кождий спав окремо. Очивидно, що в середині було всьо вистелене подушками. Спати ішли на даний знак і котяча мати аж тодї клала ся в постіль, як переслїдчила ся, що єї любимцї всї уложили ся. Не она любила ті звірята, видко з того, що коли перед кільома тижнями здохли їй два коти, она уложила їх в складну сьвяточку на мягкій подушцї і часто цїлими годинами пересиджувала коло неї задумана. — Всїми спирикрило ся господарени і сусїдам терпіти довше в каменици котячу матїр і її невиносимо мешканє, а що она не хотїла добровільно з него уступити, то викинено єї силою. В часї того нового перевроваджеия здох їй один кіт. То так єї дїймило, що она рішила покинути Відень і винаймила собі на силї цїлий дім з огородом, де має мешканє від 1-го мая.

она ту ночувала. Тодї ударив знід спаду малотном в перстінь, той підкинув ся, пасхнув падав ся, а тяжка коса зсунулась Романови під ноги.

Він єї підняв і скочив на обійстє.

Було тихо. Забіг до повни і до хлїва, але Штефана не було. Заглянув до хати, не було нїкого. Не чув дїточої забави з улицї, отже глубока тишина шуміла своєю пустотою в ухах бідного Романа. Він ще раз розглянув ся по хатї і серце єго заболїло, в оці закрутила ся сльоза. Але він не чув тої сльози, она зворушила, не змінила єго, бо він рішучесно опустив косу на лаву, а єї дзвінкий бренкіт нагнав єму всю хоробрість на єго системи нервовий. Він схопив косу і вилетїв на подвіре.

Тут наскочив ся єму Петрусь, що заворожений котив ся як гарбуз прямо з улицї від дїтворн.

— Добре, татуню, що ви прийшли, — лепетали малютко і хотїло до тата на руки. Пішли оба в хату, а Петрусь розповідав татови всьо, що було нового.

Роман сїв ся на ґрубу, перед єго на-пів прижмуреними очима ходив хоровод сьвіт, на печи стояв оборіг, на сїнї спала Кесиьса — не сама..., і він не слухав того, що Петруська, держачись дрібними пальчиками за широкі холяки тата, розповідав про ґаздівство і про суєтїв. Але прокинув ся: — у жінки був хтось; хлопчик памятив убір гостя так само, як Тимко: Се був Штефан. І тепер увійшла Кесиьса до хати. Тая Кесиьса, котру любив Роман аж до одурїва.

Хлопя, побачивши єї, усьміхнуло ся і повторило що найособливійше було для нього: „в первоних салаварах був, татуню!“ тай засьміяло ся в голос.

— Ти, пупьвірку, ти вструбе! — розігнавсь до нього мати, а Петрусь аж тодї розреготав ся на всю хату.

Роман блиснув очима против жінки, опамятів ще скорше, поступив кроком до синка і Петрусьо не докінчив свого реготу.

Вибіг Роман на обійстє, ставув біля плота і схопив ся руками за біл.

Вечеріло — лягала роса.

Роман стояв задеревілий біля плота. Потому поклін ся в сьдок.

А як знїть показав ся біля перелазу, відкі люди дійшлись вже на подвіре, як на пренцу.

Роман блїдий, мав вже сльози в очах, посунув ся до хати — люди розступились перед ним . . . . . .

В Миколаєві 26-го лютого 1896.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 30-го квітня 1896 року.

Будапешт. Сюди приїхала цїсарева Єлисавета.

Відень. Підчас дальшої розправи над реформою виборчою говорили до § 9. посли Ебенгох, Кайль, Браве, Кавкіц, Пох, Трель, Морре, а по ґенеральні бесїдники Першеторовер і Менґер. Пос. др. Фолькенгайн поставив відмінне внесенє, щоби перший уступ того параґрафу так звучав: В загальній курії виборчій має виборче право кождий самостійний мужеский горо-

жанин, що скінчив 24-ий рік житя, має власне господарство або окреме помешкане або що найменьше віх одного року належить до каси хорих. Міністер фінансів предложив долятковi кредити на 1896 р.

Відень. Загальні збори спілки львівсько-червенської зелїзниці дали управляючій радї абсолюторию і одобрили внесене, щоби з чистого доходу роздати акціонарам за кожду акцию по 13 зр. дівіденди.

Париж. Нове міністерство зложене в слїдуючий спосіб: Мелїне обняв президентуру і рільництво, Дарльо судівництво, Ганото заграничні справи, Бартон внутрішні справи, Кошері фінанси, ген. Більо війну, адмірал Бакард маринарку, Рамбо шкільництво, Лебон кольонії, Буше торговлю а Турель комунікацию.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За кожде слово платить ся 1 кр.

Важне для всїх!

Хто із Вп. Читателїв хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу газету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно буковиньске місто має дві великі огневі сикавки на продаж. Цїна дуже низька.

Всї прибори до роблення соломяних улїв є на продаж. Цїна дуже низька.

Мани кінний з французькими клїнами і з всїма найлїпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Цїна дуже приступна.

Фортепан старий на продаж в Чернівцях. Цїна 30 зр.

Візок для одного коня з двома лисками, плетеним кошем, мягким сидженем, що мало уживаний, і шори є на продаж. Цїна дуже приступна.

Американьский будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 5 кр.

Машина до шитя употреблена, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ратами сплачувати.

Зегарок стїнний з вагою, що лише йде а не бє, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 кр., а такий, що бє і будить, 1 зр. 90 кр.

Ножики кишеньові з 2-ма і 3-ма вістрями, 6 тузинів (82 штук) 7 зр. 20 кр. Меньше як 6 тузинів не висилає ся.

Французькі зегарки стїнні нагручують ся раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 60 кр.

Цїни сих зегарків суть фабричні для перепродажи. Меньше як тузин (12) не висилає ся.

Машина до плетеня панчіх і рукавиць, употреблена 25 зр. За помочію сеї машини можна денно 8 пар панчіх сплести і то є много красше, як руками.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати ріжних річий: 12 ножів столових, 12 вилок, 12 ложок (британія), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хлїба, 6 ножиць стаднях, 6 ножиків кишеньових, 2 кухлї (британія).

100 великих сьв. образів в кресах з русскими підписами 5 зр. Близько 40 штук таких образів (кождий инший) висилає фабрика на взір за 2 зр. Такі образи продають перепродавцї по 15 до 20 зр.

При всїх оголошенях (1—15) дає близші відомости Адміністрация „Добрих Рад“ в Ґрізлї п. п. Салгура.

На кожде замовлене треба прислати почтову марку за 5 кр.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усуваючий лїк на втиране:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загальнє улюблений лїк** просто від назвиско

Ріхтера Liniment з котвицею

і пренебрегати з осторожностию всїх инших зі знаком знаком отворенням „Котвиця“ бо лише сї правдиві.

Аптика Ріхтера від золотої лїлиї у Празї.

ВИШИВКИ
вехідної Галичини

після колекциї збірної Товариством „Кілї Руских у Львові“, помістили накладом Автора і Хоймацького з літографічного закладу Андрія Андрейчака по ціні

3 зр. 30 кр.

за примірник, складаючий ся з **20 таблиць** з 4 передмовами вступу з **хорошо** видїлений тоді

Видане сих „Вишивок“ перевисшає своїм подбаним родом видання, що появили ся в Відни, Одесї і Москві, і то не лише від погляду технічного виконаня, але також і від показаня самого змісту, бо видане се складає ся точних репродукций чималих взорів народних вишивок з околїць Борщів, Гермаков, Калуш, Надвірна, Снятин, Тисмениці і инших з вірних послїдуваня кроєк, гаптованих народом з дивочій чистотности.

З замовленнями можуть звертати ся до Автора І. Хоймацького, управителя Книгозбірні Стефаниньского Інститута у Львові, улиця Руска ч. 3. 10—20

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Години: посьпішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станиславова, Коломиї і Снятина	11^{18}	.	.	6^{37}	10^{28}	5^{50}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{22}		
З Новоселиці, Салгура	.	.	.	.	.	.	11^{15}	5^{20}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		6^{55}	9^{30}	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станиславова	9^{55}	.	.	6^{13}	7^{28}	2^{01}		
З Підволочиск	2^{10}	10^{05}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{50}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний поїзд)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходять	Години: посьпішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станиславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	9^{20}	5^{30}		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	7^{17}	10^{48}	6^{16}		
До Салгура, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{30}	9^{00}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{00}	11^{00}	4^{40}	9^{05}	6^{05}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{40}		
„ „ з Підзамча	.	2^{24}	6^{14}	.	9^{00}	11^{12}		
„ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{05}	2^{45}	10^{13}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{05}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	7^{05}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{00}		
„ Кракова, Відня (т. зв. блискавичний поїзд)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору вічну від 6 год. вечерня до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

Ч. 98. Чернівцї, недїля дня 21. квітня (3. мая) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодиноке число по 6 кр. в бюрі газет Л. Гервіца в Чернівцях, ул. гнїзна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надіслане“ по 10 кр. від стрічки.

Полїтика реальна.

XXI.

(Полїтика внутрішна. — Основа людности народовцїв. — Полїтика вкінци. — Конець.)

Полїтика т. зв. господарка народна мусить бути внутрішна і вкінци.

Полїтика внутрішна мусить бути звернена на те, аби *витворити культурну і економічну силу народу*, бо на тій силї опирає ся полїтична сила народу. Безперечно залежить тут дуже богато від ініциятиви і працї кождої руской людини з осібна, але інтелїґенция народна мусить зібрати всї свої сили умислові на те, аби тоту працю індівідуальну підперти, зробити єї видатною, постарати ся о те, аби тота праця не марнувала ся; одним словом, інтелїґенция народна повинна заняти ся докладно орґанїзациєю працї народної. Се дасть ся осягнути через всякі товариства наукові, лїтературні, просьвітні, через всякі стоваришеня економічні і т. д.

Правда, у нас вже дещо зроблено в тім напрямі, але кождий мусить признати, що се зовсїм ще не вистарчає, що се лиш слабі початки того, що повинно у нас бути. Не хочу тут вдавати ся в критику дїяльности ріжних наших товариств, єї вже нераз обговорювано в *Буковинї* і в иньших часописях, але одно мушу сказати: всюди у нас в тій роботї видно недостаток сьвідомости цїли, недостаток плану, робота веде ся доривочно, на прихапця, всюди лиш якісь хвилеві пориви, тут щось робить ся, де инде нїчого, там знов зроблена робота марнує ся, — одним словом *нема гнади* розумного, дбалого, мачучого на все бачне око, котрий би в ту роботу завів якийсь лад, давав всему порядок, тут пїслав поміч, там придбав робітників, тут навчив, що і як робити, там поправив і т. д. і т. д.

Як в кождій господарцї так і тут дуже важна річ добре і докладно уложений інвентар того, що вже є, докладний спис робітників і всяких засобів чи то матеріяльних чи умислових, так щоб з інвентаря кождої хвилї можна видїти стан господарства. Річ ясна, що гадї народному мусить на тім залежати, аби робота *всюди* робила ся, і аби в цїлій роботї була якась орґанїчна звязь. Длятого то потрібно, 1) аби кожду і найменшу силу втягнути в роботу народну, *всїх* до неї приєднати; 2) аби *цїлій* роботї надати одноцїльність. Всїх повинно підносити чуте, що *всюди* робить ся, і робить ся *моєю силою* робота. Всї — одиниця, родина, загал повинні стояти в живій службі народній, і кожде свою роботу робити так, аби з того вийшла *одна* гарна цїлість. Аби се осягнути, мусять перед усїм тоті одиницї, що сьвідомі своїх обовязків народних і своєї відповідальности, зійти ся, порозуміти ся, уложити плян, не моделюючи єго на чужих плянах: анї на плянах Люеґера анї на програмах соціяльних демократів, а основуючи єго єдино на докладнім розпізнаню питоменних обставин руского народу — вибрати господаря (т. зв. головний заряд для справ народних), дати єму средства в руки, і самі починати після плану і зарядженьтого заряду всюди роботу, а небавом пристане до них весь загал, побачивши ся змагання, їх роботу і успіх тої роботи. Не будемо проте входити в подробиці, бо се мусить зробити збір всїх інтелїґентних щирих і охочих до працї одиниць, але скажемо вже тут, що навіли має ся на умі, витворювати культурну і економічну силу *руского народу*, то не лиш праця культурна, але і орґанїзация економічна мусить доконечно бути оперта на національній засадї; ми рішучо противні тому, щоб в спілї з кацапами, нехтуючи на їх лїтературні „убѣжденія“, — так у нас звичайно вже ся — приступати до економічної орґанїзациї. Така орґанїзация має прецїнь бути підставою економічної сили *руского* народу, вона нею не буде, скоро приймуть в неї участь не Русини. Зрештою історія „Народного Дому“ у Львові може кождому отворати очі, що не на добро народови можуть обернути ся гроші народні! Тепер закладають ся вже і такі товариства задаткові, котрі з часом готові зробити наш нарід залежним від чужого — російского капіталу...

Друга важна річ: оперти всю орґанїзацию на громадї, властиво-ж всїх сил доложити, аби зорґанїзувати громаду. Коли ми приглянемо ся близше нашій громадї, то побачимо, що зорґанїзувати руску громаду значить тілько, що зорґанїзувати хлїборобів руских. Правда, маємо ми вже по місцях наших ремісників і про них мусимо дбати, аби їх було як найбільше і аби збільшити їх силу економічну, але хлїборобы се властивий пень нашого орґанїзму народного, на нїм він стоїть. Бажаючи зробити цїлий орґанїзм сильним, мусим зробити сильним наш стан хлїборобский. Се майже цїлковито від нас залежить. Але єсли не мати ми той стан, навіли єго спролетаризує ся, ні! Він тодї або пожене в Бразилїю, або стане в своїй власній вітчині рабом других. Ми всїх сил мусимо доложити, аби сей стан скріпив ся, зміцнив ся, став як найбільше незалежним. Тодї той стан стане підвалиною нашого культурного і економічного поступу, нашої полїтичної сили.

Оттак ми в загальних зарисах розуміємо господарку народну т. зв. полїтику. В тій внутрішній господарцї лежить суть реальної полїтики. Реальна полїтика се праця для витворення культурної і економічної сили у руского народу, а реальна вона тому, бо бере свій початок і має свій конець в дїйсних обставинах руского народу. Реальна полїтика се праця, а не полїтиковане, не галабурда.

Річ ясна, що становище прихильників реальної полїтики далеко труднїйше ніж иньших наших полїтиків з тої простої причини, що коли принципіяльники і радикали обмежають ся лиш на саму критику дїяльности других (реалїстів, Поляків, правительства і т. д.), всюди знаходять щось виткнути і тим чисто негативним способом, на чужі кошта і без власної працї здобувають собі імя патріотів, то реалїсти мусять упрівати коло нуравлиної роботи, зносити неголки до будови, будувати звільна, а се завсїгди труднїйше, часто получене з неудачами і проте тим меньше привабне і популярне, що нераз треба чекати довго на якийсь-такий успіх. Але маючи тото глубоке переконане, що лише власною силою може нарід бути сильний, думаєм ми, що нема иньшого виходу, як лиш старати ся добути тоту силу з народу і єї виробити. Розглядаючись в історії розвитку нашого народу за послїдних яких 30 лїт, видачи, що лиш те нам остало ся, що ми самі собі придбали, порівнюючи підтак колишнї часи з теперішними, порівнюючи також наш розвиток з розвитком других народів, набираєм ся непохитної віри в успіх такої працї. Правда, можна деколи ріжними штучками, ріжними аґітациями осягнути якийсь успіх, але певність успіхів і тривкість їх наслїдків залежать єдино від сили народної, добутої власною працею. Се є єдина дорога до мети. Що-ж дотичить популярности, то ми враз з тим. Експером скажем лиш тілько, що найпопулярнїйші люди часто дочинили найбільших здобутків, а найпопулярнїйші бували часто найбільшими лайдаками.

Коли-ж так, то бодай в справах внутрішної господарки народної повинні-б всї Русини, думали-б ми, бути одної думки, всї з однаковою щиростю працювати, бо-ж прецїнь, праця тота, хоть би навіть річ брати з чисто партийного становиска, може кождій партиї, чи реалїстам, чи принципіяльникам, чи радикалам вийти лише на користь. Не без того, щоб не спеpечати ся, щоб з собою не боротя ся; нї, ми тому не против-

ні, сперечаймо ся, борім ся за добру справу, се може навіть добре, щоб не заплеснїти, не зашкаралупіти, не струпіщіти, але притім знаймо міру в боротьбі, і в боротьбі маймо цїлість і єдність національну на оцї, і в боротьбі не руйнуймо того, що другий зробив доброго, і в боротьбі шукаймо згоди. Критика річ дуже пожадана, але вона мусить бути сумлїнна, полєміка мусить бути чисто річева, не підбита напастю і злобою. Етику, що зросла на грунтї слїпої партийности, і котра наказує витягати на верх самі лиш хиби противника-Русина а промовчувати єго добрі сторони, се дуже низька і підла етика, се етика шахрайска, котру з огляду на загальну руску справу в відносинах Русинів до Русинів доконечно треба закинути.

Се є підстава згоди всїх народовців — слово то беру в найширшім значіню і розумію під ним всїх Русинів, чи то реалїстів, чи принципіяльників чи радикалів, всїх а всїх, що хочуть бути Русинами і нїчим більше; для всїх них, скоро лиш схочуть працювати, знайде ся поле дїяльности як найбільше відповідної їх індівідуальному темпераментови. Але очевидно зірване всяких „зносин“ з „обєдинителями“ се conditio sine qua non всякої згоди.

На даних господарки внутрішньої основує ся полїтика вишна. Задача єї є також добувати средства для культурного і економічного дивгення народу, але вже не з народу самого але і з відносин народу до держави і до сусїдів; вона мусить про се дбати, аби тоті відносини народу до держави і до сусїдів так якось уладити, щоб народови притім було як найлїпше, щоб він як найлїпше мав ся і міг розвивати ся. Задача тота, як бачимо, вже більше замотана і тим трудна. Міжтим коли для веденя полїтики внутрішньої потрібно лише щирости, дбалости, працьовитости, потрібно таланту чисто господарчого, то для веденя полїтики вишньої потрібно не лиш мати найдокладнїйший огляд своїх власних сил і уміти ними розпоряджати, але треба як найдокладнїйше розуміти житє державне у всїх єго явищах і складниках, житє і змагання сусїдних народів, треба кождої хвилї мати як найдокладнїйші відомости про замїри і заходи всїх инших полїтичних чинників, треба утримувати живі зносини з тими чинниками, треба уміти зручними маневрами відперщути лихо, заскочити противника, здобути позицию. Полїтика вишня се вже отже стратеґіка і вимагає величайної бистроти ума, палкої фантазиї а притім холоднокровности, дару комбінациї, одним словом всяких таких прикмет, які визначають доброго воєводу і мужа державного. Буває таке, що слабими силами удасть ся далеко сильнїйшого противника побороти, але буває і таке, що незручним кроком можна цїлий нарід поставити на краю пропасти.

Коли вести полїтику взагалї річ дуже трудна, то серед наших стосунків вона ще труднїйша: се кождий мусить признати, хто здає собі справу з того, що то є полїтика, і хто знає добре тоті наші стосунки. А прецїнь у нас страх богато полїтиків, але які вони, се може собі кождий подумати. Що у нас тепер богато полїтиків, се зрештою не злий знак, а лиш доказ, що у нас стало тепер більше людий таких, що щось думають; біда лиш в тім, що вони думають ріжно, але треба звести їх до купи, розмовити ся, порозуміти ся; з того наберуть всї до себе віри, і вийде одна полїтика.

Головна річ мати в полїтицї на кождім кроцї ясну цїль перед очима, здавати собі завсїгди справу з того, що кождим кроком хоче ся осягнути.

Зважимо докладно наші внутрішні стосунки; зважимо і те, що правительство австрийске дїйсно бажає собі, щоби ми розвивали свою культуру і економічну силу і дає нам навіть можність до того через школи, запомоги товариств і т. д., так що ми тут в Австриї маємо вже навіть якийсь засіб тої сили; бажаючи тоту силу ще більше виробити, щоб єї стало на двигнене цїлого *руского* народу, ми *мусимо* відносити ся до того правительства щиро, приязно, а не ворожо. Се ще зовсїм не сервілїзм, коли *руский* нарід *для своєї власної справи* підпирати ме правительство, що єму прихильне, прихильнїйше бодай, ніж инші правительства, се хиба интерес. Треба зрештою знати, що і правительство конституцийне мусить числити ся з силою, воно може лише то, що може. Що обєдинителї мають причину бути невдоволеними із заходів правительства, се можна розуміти, але интерес обєдинителїв нам якраз противний. Коли-б правительство стало по сторонї обєдинителїв і їх змагання підпирало, тодї побачило-б воно нас рішучо проти себе. Головна наша *національна* засада наказує нам вести так полїтику.

Реалїсти, як бачите, се люди засад.

Завсїгди будуть у нас люди, що кликати муть до домашньої річеньки:

„Шуми, гуди дрімлюю,
Щоб далеко чути!“

Але най зважають, що річенька каже:

„Я би в долю загреміла,
Та *[illegible]* жаль...

Лучше навести по тихонько
Та невсипуще ходи,
Обвивати встрепенїли,
Камінє й колодя.

Так повільку тихо, скирно,
Без шуму, без гера;
З дичком чистим, незмучеим
Чей дійду до мера!“

Голований.

А тепер сьміємо ще просити, аби не стрілити до мене зла плота. Коли вже бороти ся, борім ся — в отвертім полю!

Др. Ст. Смаль-Стоцький.

Що нового в сьвітї?

Австрийска рада державна докінчує вже наради над правительственним проектом виборчим. Як можна було передвидїти, проект буде принятий більше як потрібною $^2/_3$ всїх голосів. Головними точками, котрі становлять відхилену цїлого проекту, є перед усїм § 1, в котрім постановлює ся нових 72 мандатів з пятої куриї. Против того було поставлене внесене на заведене безпосередного рівного права голосованя і знесене системи куриї. За сим внесенєм меньшости голосували лише 61 послів, а то Молодочехи, німецкі народовці, антисемїти, здаляжитньої ланеславісти, пос. Первестерфер, Бронаветтер і Романчук. За правительственним проектом голосували 175 послів, між ними руські посли Барвіньский, Охримович і Вахнянин, а посли Телїжинский і Піднянецкий відтягнули ся від голосованя. Коли отже внесене на заведене безпосередного рівного права виборчого відкинено, домагає ся пос. Романчук побільшеня числа мандатів з пятої куриї, а то намісць 72 — 89 мандатів, якраз за сим внесенєм голосували лише 58, навіть „коло польске“ спротивило ся тому внесеню. Зрештою інше ухвалене правительственного проекту досить гладко — хиба треба спімнути затягнене пос. Левановского против гвалту польскої шляхти в Галичинї — аж до II-го артикулу, де постановлює ся в пятій куриї посередні вибори. Велика часть послів уважала і уважає таку постановку несправедливостю супроти робітника і тому постановлено внесене на заведене безпосередних виборів в тій куриї. Однак тому спротивило ся рішучо правительство і тому відкинула більшість палати те внесене 129 голосами против 121; за тим внесенєм голосували одна часть німецкої лївиці, Молодочехи, антисемїти, руські посли Романчук, Барвіньский, Охримович, Вахнянин і Піднянецкий і пос. Левановский. З ухваленєм того артикулу усунула правительство найбільші перешкоди для правительственного проекту і тепер не буде вже жадних трудностий для єго ухваленя. Так стоїть поки-що справа в парляментї.

Від часу до часу викликує то пос. Левановский, котрого виключено з „польского коля“, то скрайні Молодочехи то знов пос. Романчук більше оказену лайку, щоб не сказати сварню. Після Левановский і Романчук викладують ріжні несправедливости, яких допускає ся верховодча польска шляхта в Галичинї супротив руского і польского народу. На жаль не вижмо тут досить місця, аби подати ту дуже поучаючу позиції галицких послів в радї державній і розібрати їх докладно що-до єї стійности і вартости. Знов же Молодочехи мають клопіт з своїми радикалами, котрі остро виступають против цїлого проекту, коли противно більшість клюбу при деяких параґрафах голосує за правительственним проектом і те саме зробить в третім читаню.

Ми вже мали нагоду подати нашим читачам мотиві причини, чому Молодочехи рішили ся голосувати за правительством, хоч остають ся в опозициї. Лише рев, що тяга поставлена дуже здивувала всїх, бо-ж кредит, треба признати, що тоді Молодочехам принесувати недотепність в такій важній справі. Отже тим залякували ся також Москалї і вже вдруге розбалакав ся в сїй справі замешкатель „Московских Вѣдомостей“ з проводирем Молодочехів пос. Айном. Послухаймо, що такий визначний молодоческий полїтик пос. Айм каже вкотрій: „В полїтицї годї гарячити ся серцем і чутєм, а треба лише розумом, коли хто хоче уникнути небезпечности. Скажім, що Молодочехи доводили би до того, що гр. Балїні упав би, то що-ж з того? Хто може бути єго наслїдником? Або гр. Франц Тун, бувший намістник Чехів, або гр. Шенборн, бувший міністер справедливости. Чи то було би лїпше для Чехів? Сто разів гірше, бо гр. Балїні вказує що найменше охоту до залагоджения чеської справи. Через те, що Молодочехи вимогли би недопустити до ухвалення правительственного проекту реформи виборчої, не ухвалив би міністерство Балїнїне, бо гр. Балїні сказав виразно: коли не ухвалите виборчої реформи, то корона і правительство прийде до переконання, що вам ще не потрібно такої реформи і она буде відложена на деякі лїта. Для парляменту виходить отже: або така реформа або жадна! Се очевидно мусїло спонукати парлямент, а тим самим Молодочехів, відносити ся до правительственного проекту прихильно. Ще одна дуже важна обставина спонукала Молодочехів до їх нового рішення: правительственним проектом поставлено нечасти закону загального права голосованя, а се вийде з Австриї на користь Славян. З тих нових 72 мандатів одержать Славяни разом 27, значить славянський елемент двигнить ся значно — а се чейно не може бути недрижане Славянам. Правда, проект Балїнїного має богато хиб, але все таки є в нїм дещо доброго, а лише дістати кришку доброго, як воно“... Так розумував визначний політик, котрий в радї державній тїшить ся загальною повагою. Здаєть ся, коментарі до тих слів не потрібні?

День 27-го квітня буде безперечно становити памятний день в історії міста Відня. Великий антисемітською більшостю міскої ради на

бурмістра др. Люеґер стан на завізване перед цісарем. Цісар сказав єму, що на тепер неможливе потверджене єго вибору і що надіє ся по єго вирозумілости, таланті і честности, що уможливить містови автономічну управу добровільним уступленєм. Др. Люеґер обіцяв сейчас сповнити волю цісаря і так зробив. Вість о сій заходнцій зробила в цілій Австриї велике враженє, а лібералів пригнобила страшно. Німецка лівиця зійшла ся сейчас на нараду і ухвалила комунікат, в котрім висказує своє невдоволенє з того кроку правительства. Тут виходить на верх властиве жаданє лібералів: щоби правительство за всяку ціну піддержало розпадаючу ся лівицю, хоч би то наступило навіть против кілька разів висказаної волі народу. Мешканці Відня висказали вже кілька разів при виборах своє недовіре до лібералів, а прихильність для антисемітів. Коли вибрано бурмістром д-ра Люеґера, не затверджено єго задля єго власної особи, а не тому, що він антисеміт. Він не давав досить поруки, що буде безсторонно правити містом, він є завзятий „Parteimann.“ Коли-ж єго тепер знов вибрали, то мусїло би правительство єго знов не затвердити, знов розвязати раду міску і так би повторала ся давна комедия. Сего мабуть і бажали ліберали. Однак правительство поступило инакше: Люеґер уступив на тепер добровільно, правда, аж на виразне жаданє цісаря, але слова цісаря признають антисемітам право радити містом, дають Люеґерови надію стати пізнїйше бурмістром — антисемітські часописи пишуть, що вже сеї осени, по угорській виставі, — а заразом відносять значінє антисемітів до небувалої висоти. Се іменно пригнобило лібералів, бо наслїдки сего випадку зарисовують ся вже досить виразно: ліберали втратили Відень на все, втратять і инші міста і краї, а се відобє ся на їх становищу в державі взагалї.

Угорщина сьвяткує тисячлїтнє істнованє своєї держави. Нині починають ся там незлічимі торжества. Доси ми не маємо про се докладнїйших вістий, отже обмежимось тепер на замітці, що притім не обійшло ся також без квасів. В Будапешті мають урядити похід, а при тій нагоді мають нести також сербский герб старий. Се не сподобало ся Сербії, котра добачає в тім погорду для себе, і тому заборонила она своєму конзулови взяти участь в тих торжествах. Вийде таке, що будуть заступлені всї европейскі держави з виїмкою — Сербії. З початку сердили ся Мадяри, а тепер стали собі кепкувати з малої Сербії і випоминають їй, кілько то австро-угорскі посли помагали їй в біді. А коли тепер Сербія даремно горюжить ся, то се не зробить Мадярам жадного клопоту, бо они, з з ними решта держав того й не замітить... Зрештою треба би ще занотувати, що міністер гонведії 63-лїтний бар. Феєрварі перебув в послїдним часї два поєдинки щасливо...

Франция має нове міністерство. З початку поручив президент Фор зложенє нового міністерства Саррієнови, котрий недавно тому став міністром внутрішних справ за міністерства Бурвіа. Однак єму не удало ся зложити коаліцийне міністерство, бо радикали жадали, аби в проґраму міністерства вставити ревізию конституциї, а на се знов не хотїли згодити ся умірковані республиканцї. Тому поручено зложенє міністерства Мелїновови, котрий зложив республиканьско-консервативне міністерство. Таке міністерство має забезпечену прихильність сенату, а сей дасть своє приволенє на розвязанє парляменту. Там не має нове міністерство більшости і тому хоче при нових виборах о те постарати ся. Однак радикали вже тепер заповідають новому міністерству скорий упадок.

Болгарский князь Фердинанд був в Парижи, де єго приняли мов самостійного монарха. Та тілько й єго, бо окрім того хлопця, там він нїчого не зискав. Взагалї втратила єго подорож на вартости, від коли знають, що султан спутав єго так добре, що він зиме також може думати ся. До того ще і обрядно вийти єго поєдинство для Росиї, так що тепер загально говорять: кн. Фердинанд є подвійний вазаль, султана і царя.

Послїдного разу ми подали за иншими часописями вість, що Хина заключила з Росиєю трактат, котрим передає Корею і себе на поталу Росиї. Та вість показала ся хибною. Такого трактату не заключено доси. На тій погодоснї лише тілько правда, що ведуть ся переговори в справі заключеня трактату. Найзнаменитший муж стану в Хині Лї-гунґ-чанґ виїзджає яко заступник хіньского цісаря на коронацию російского царя і при тій нагоді буде переспрашати що-до трактату. До Berliner Tagblatt-у доносять, що Хина пристане на відступленє Росиї всїхідних пристаний в Кореї, будову російскої зелїзниці в Хині, а евентуально на вимуштрованє одної части хіньскої армії російскими офіцирами. Чи треба ще більше, аби стояти під цілковитим впливом чужої держави?

Справа пенсий вдів і сиріт по сьвящениках

порушена п. Барвіньским в радї державній 15-го квітня заспокоїла очивидно і „Галичанина“ і „Дѣло“, бо обидва на свій дад силкують ся відняти єму всяке значінє. „Галичанинъ“, відомий з своєї москвофілскої хитрости, загнув для своїх читачів ось-яку карлючку (подаємо єї в перекладї):

„На другім засїданю посольскої палати находив ся на дневнім порядку проєкт закона о емеритурах для урядників як і о пенсиях для вдів і сиріт по сьвящениках унїятских і православних. Факт, що п. Барвіньский, основуючий свою політику на агелоньскій (!) ідеї, т. є. на служеню руского народа інтересам Польщі, вступив ся також за інтересами православного духовеньства, можна приняти лише за нову пробу притягнути руске православне духовеньство на Буковині в новоєрский табор (!!). Ми цікаві, чи то стало ся за радою кардинала Сембратовича і польского „кола“; правдоподібно се послїдне дало свій дозвіл з тактичних причин. — Не зважаючи на все те, вдови по руских сьвящениках не можуть нїчого надїяти ся від нинїшного правительства.“

Не знати, — каже на ст. *Пресвѣ*, — проєкт тут більше чудувати ся, чи хитрощам московского орґану, чи наївности тої публики, на яку сей орґан спекулює! При тім і се характеристичне для наших обставин, що „Галичанинъ“ не каже вдовам по руских сьвящениках сподївати ся нїчого від теперішного правительства! Се легко зрозуміти, бо очивидно „Галичанинъ“ і сам вижидає звідки инде „спасенія“ і рад би, щоби всї за ним туди зітхали!

В „Дѣлѣ“ віденьский донисуватель Поступишин (= Романчук) отак знов толкує при сеї справу своїй публицї:

„При генеральній дебатї над справою заосмотреня вдовиць і сиріт по урядниках пос. Барвіньский поставив резолюцию в користь вдовиць і сиріт по сьвящениках. Я писав ще перед трома тижнями, що ту справу поручив уже в комісиї буджетовій пос. Романчук, та вже й уложив резолюцию, на котру згодив ся також міністер, але що після перероблених там замітів відложив дальше трактованє тої справи до нарад над реґуляциєю конґруи. Отже лївиці посли висказували приватно своє заступованє (!) і виступленя п. Барвіньского, мов-би розпочинаючого акцию, котра-ж уже була розпочата. П. Барвіньский думав мабуть присьпішити справу, але она таки мусїла піти до комісиї буджетової і таки відложити ся аж до нарад над реґуляциєю конґруи, — дарма, що і польскі посли залили ся провадити за нею. — Петициї в тій справі вплинають тепер численнїйше: надійшло дальше кільканайцять петиций на руки Романчука і кілька на руки Барвіньского від сьвященників після депутатів, і петиция від вдовиць сьвященичих з Самбора“.

Очивидно, каже *Пресвѣ*, що монополь великої акциї після погляду Поступишина належить до п. Романчука, котрий вже не тілько розпочав справу, але й зробив все, що приписують собі пп. Барвіньский і Вахнянин. До него взагалї петициї численнїйше пливають, бо на руки п. Романчука надійшло кільканайцять петиций, а на руки п. Барвіньского кілька! Ми провірали виказ сих петиций після стенограм. записок і після того на руки п. Романчука війшло петиций разом 19; на руки же п. Барвіньского війшло петиций 20. Більше позвенень донись Поступишина не потребує. Ми лише звертаємо ся до п. Кіндрата, котрого „Дѣло“ наслїдує писати гумористичні фейлетони (а він собі селєдїнник), може би звернув ся до своєї бабусї Штокаловоі, у котрої шукає натхненя до своїх писань, чи вона би єму сказала, де та правда в „Дѣлѣ“ дїла ся.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 2-го жня 1896.

Львівский митрополичий ординарият пошукує для наших селян, що виеміґрували до Бразилії, одного гр. кат. сьвященика і взиває длятого безженних і кліриків з духовних, котрі хотїли-б ся пожертвувати для добра свого народу, аби зголосили ся як найскорше до митрополичого ординариату.

З перемиской епархії. Цїлком природна річ, що хоч обсадженє епископского престола ще дуже далеке, вже тепер виринають ріжні кандидатури, з котрих хочемо тут подати лише такі, о котрих можна говорити на серіо. Найблизша, розуміє ся, є гадка, що станїславівский епископ Куїловский стане перемиским епископом, а тодї мав би єго місце заняти др. Теофіл Сембратович, бувший ректор віденьскої семинариї, а тепер парох при церкві св. Варвари у Відни. Не будемо тут говорити о тім, о скілько надає ся епископ Куїловский на перемиского епископа, бо зрештою рішенє тої важної справи ще досить далеке і ми будемо ще мати нагоду, про се ширше писати. Але одно мають всї Русини право жадати від правительства і рішаючих кругів: щоби на епископских престолах, от як тепер в Перемишли, засїдали епископи, котрі би вповні відповідали своїй високій задачі, котрі уміли би зробити порядок в своїй диецезиї, аби не дїяло ся таке, як от тепер в станїславівскій. Окрім того, Русини-народовці мусять всїми силами домагати ся, щоби на владичих престолах засїдали мужі з виразними руско-народними засадами, від котрих би они від жадним чоловіком не відступали ні на крок. Се повинно бути у нас conditio sine qua non, инакше сьвященство не сповнить своєї задачі вповни так, як треба. Мабуть в зрозуміню сеї засади відносять — як довідуємось — у впливових кругах також кандидатуру крилошанина д-ра Івана Гробельского в Станїславові, котрий свого часу був консисторским совітником в Перемишли. Кандидатуру сю відносять цїлком серіозно, тим більше, що о. др. Гробельский знаний з своїх спосібностий на поли церковнім.

Філія „Просьвіти“ в Стрию устроює дня 15-го мая торжество в память 48-их роковин тисячи пашини.

Акад. товариство „Січ“ у Відни відбуде дня 20-го мая с. р. свої надзвичайні загальні збори. На порядку дневнім стоїть між иншими вибір заступника голови і одного видїлового.

О. Остап Нижанковский, знаний наш народний композитор, піддав ся сими днями іспитови в консерваториї в Празї і здав єго з відзначенєм. О. Нижанковский буде тепер старати ся о посаду учителя сьпіву при учительских семинариях, а таке місце він занимає вже тепер тимчасово у Львові.

Добрий приклад. Сеї зими їздили Бітляни до Тухольи клеци возити і дізнали ся, що там селяни завели тверезість. Повернувши домів вирахували, що Бітля пропиває річно 6.000 зр., відчає коли суму цїлого податку оплачуваного громадою виносить 2.900 зр. Сей рахунок отворив Бітлянам очи, що головною причиною убожества є горівка, і длятого постановили завести у себе повздержність від всїх напоїв. Що загадали, то і вчинили. Самі ходили від хати до хати, заохочували одні других і в цїлому селї майже всї зложили обіт тверезости на пять лїт.

Загадочний случай. Минувшого тижня зникнув 55-лїтний господар з Гужинских коло Тере-

бовлї Йосиф Трендоваций збудити свого 21-лїтного сина, котрого відобрали сего року до війска. Син не хотїв вставати, а батько взяв тодї орчик та вдарив сина двічи так сильно по голові, що сей до години вмер. В розпуцї вхопив батько косу і розпоров собі живіт.

Хінець у Львові. Гсу-Тінг-Чун, родовитий Хінець, член хіньскої амбасади в Берлинї і др. Карол Крамер, Нїмець, секретар хіньскої амбасади у Відни, Берлинї і Петербурзї приїхали у вівторок в переїздї до Будапешту на виставу до Львова і заїхали до готелю „Імперіаль". Гсу-Тінг-Чун, молодий, може 25-лїтний чоловік, був одїтий в народний хіньский одяг, а з голови его звисала конечна у Хінца, доконечна, бо аж по кістки сягаюча коса. В готелевій книзї записали ся оба подорожні: Хінець по хіньски намалював аж три стовпці дивовижних значків, а Крамер підписав ся по нїмецки і по хіньски. Пополудни, користаючи з вільного часу, перейшли ся хіньскі гостї по місті і очивидно хіньский одяг Гсу-Тінг-Чун-а викликував всюди збіговище цїкавих. В середу рано від'їхали оба гостї зелїзницею на Стрий до Будапешту.

Смерть піяка. В Лужанах, селї кіцманського повіту, арештовано Онуфрія Лахнюка, котрий все запивав ся і опісля виробляв в селї крики і гамбурди. Порядні люди старали ся его відтягнути від того поганого звичаю, але дармо: єму був Мощно з своєю горівкою лїпший, як порядне статочне житє. Коли на другий день по арештованю прийшли до громадского арешту, найшли его повішеного. Таке то: по панському жив, по панському й вмер.

Телеґрами „Буковини".

З дня 2-го мая 1898 року.

Будапешт. Сегодня рана наступила в при сутности цїсарскої пари, членів цїсарского дому, спільних австро-угорских міністрів, заступників чужих держав — з виїмкою Сербії — і заступників парляментів обох частий держави отворене тисячлїтної вистави. Цїсареску пару витала публика відчас цїлої тади грімкими окликами. На повитанє міністра торговлї Даніеля вілїнів цїсар, що прибув з прикїшною радостю на отворене вистави, а та радість збільшає ся тим, що вистава через представленє плодів тисячного і кільканастрічного розвитку духового і материяльного добра представляє визначно дїло мира і доказує сьвітови, що мадярска нация, котра удержала державу через тисяч лїт серед нераз дуже прикрих обставин, не лише хоробростю на поли битви зуміє охоронити цїсарский трон і вітчину, але заняє також на поли культурнім гідне місце між цивілїзованими народами. Цїсар спізнав мілість і значливість цїлого краю, як також прихильність заграниці, котра радо пристарила дорогоцїнні річи великої історичної вартости для вистави. Вистава докаже, що хоч в мирнім борбі богато людий наберає для переведеня своїх патріотичних цїлий ріжні дороги, то в вірности для угорскої корони знаходять ся при хосенній роботї для розширеня науки і відвесеня добробиту і слави краю всї горожани при купі. Цїсар щиро бажає, щоб та братерска єдність обняла все, що може придати ся для упрославленя і забезпеченя будучини улюбленого королївства, а дотеперішний успіх нехай буде горячою зохотою до дальшої мирної праці. О се благає цїсар Бога, а Сто онїму і благословенє просить для вистави, котру отсим отверає.

Відень. Цїсар при урочім винятаю в Чернівцях Бронислава Мисеский одержав золотий хрест заслуги.

Тегеран. Якийсь злочинець застрілив шаха перского.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За кожде слово платить ся 1 кр.

Важне для всїх!

Хто із Вп. Читателїв хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу ґазету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно буковиньске місто має дві великі огневі сикавки на продаж. Цїна дуже низька.

Всї прибори до роблення соломяних улїв є на продаж. Цїна дуже низька.

Млин кінний з французскими камінями і з всїма найлїпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Цїна дуже приступна.

Фортепян старий на продаж в Чернівцях. Цїна 30 зр.

Візок для одного коня з двома дишлами, плетений кошем, мягким сидїнєм, ще мало уживаний, і шори є на продаж. Цїна дуже приступна.

Американьский будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 5 кр.

Машина до шитя употреблена, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ратами сплачувати.

Зегарок стїнний з вагою, що лише йде а не бє, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 кр., а такий, що бє і будить, 1 зр. 90 кр.

Ножики кишенькові з 2-ма і 3-ма вістрами, 6 тузинів (72 штук) 7 зр. 20 кр. Менше як 6 тузинів не висилає ся.

Французскі зегарки стальні накручують ся раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 60 кр.

Цїни сих зегарків суть фабричні для перепродажи. Менше як тузин (12) не висилає ся.

Машина до плетеня панчіх і рукавиць, употреблена 25 зр. Да панчіхи сеї машини можна лише 8 пар панчіх сплести і то є много красше, як руками.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати ріжних річий: 12 ножів столових, 12 виделок, 12 ложок (британка), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хлїба, 6 ножиць сталевих, 6 ножиків кишенькових, 2 ножі (британка).

100 великих сьв. образів в красних з ґрецкими підписами 5 зр. Близько 40 штук таких образів (кождий инший) висилає фабрика на взір за 2 зр. Такі образи продають перепродавці по 15 до 20 кр.

Про сї оголошеня (1—13) дає близші відомости Адміністрация „Добрих Рад" в Ратїнї п. н. Сидагура.

На кожде замовленє треба прислати почтову марку за 5 кр.

Виданя „Буковини".

Перші Зорі, оповіданє Теодори Гаїна, сторін 110, вістки, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день скитої волї. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ка, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини" обі книжки коштують лише 20 кр. разом з пересилкою.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиранє:** по цїнї 60 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто від назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і приймати з осторожностию лише коли ся на пакунку опісля отверкою „Котвиця" бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера від золотого льва у Празї.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу.

складена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта", з виконана з літоґрафиєю закладу Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєна вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти" і передплатників „Зорі" 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї" у Львові, ринок ч. 10.

Наклад великий; купуйте чимскорше!

ОСВІН ФЛЕК

в Чернівцях при ул. ратушевій

продає

машини до шитя

ручні по 20—50 зр., а ніжні по 35—75 зр.

Окрім того поручає

пневматичні біциклї

по цїнї 80—350 зр.;

переберає взірці знамените шелєрубів, шелєбомів і всякі поправки є таки річи.

(Чеч. і нем. 6—12).

Добрі Ради.

Чемнись ілюстрована для господарства, ремісства і забави. Виходить в Ратїнї що місяця. Передплата в Ратїнї, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради" в Ратїнї, почта Сидагура.

В редакциї можна ще дістати давні речи ся Добрих Рад.

Літературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА"

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

Ілюстровану бібліотеку

для молодїжи, міскої і селяк, редиґовану Олександром Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1 зр. 20 кр.** за речинець, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7 зр. 30 кр.**

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях.

З друкарнї „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Осипа Бучинського.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

Ч. 89. Чернівцї, вівторок дня 23. квітня (5. мая) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

за „Буковину“ виносить на цїлий рік 16 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодиноке число по 6 кр. в бюрі газет Л. Гороніца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня крім недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

По висьвяченю митрополита.

В недїлю 3-го с. м. зполудня було в Чернівцях дуже рухливо. Се бо приїзджав з Відня наше висьвячений новий митрополит. Окрема депутация, зложена — як ми зауважали — з самих Волохів, виїхала осібним поїздом до Залуча, щоби на границї Буковини повитати митрополита Чуперковича. Дворець черновецкий, церков сьв. Параскеви, ратуш і резиденция були сьвяточно прикрашені. Товпи народу і школи творили шпалїр, котрим переїзджав митрополит до своєї резиденциї. Промовами витали єго в Залучу, на двірци, в церкві сьв. Параскеви і в резиденциї. Одним словом, вїзд митрополита робив гарне враженє.

І треба було, аби то гарне враженє у Русинів затерти тим, що цїле торжество мало характер чисто волоский, а не мішаний, руско-волоский, як се з огляду на Русинів і Волохів повинно було бути! Богослуженя правили ся волоскі, промови були волоскі, а навіть сам генеральний вікарий о. Рента, питаючи митрополита в імени цїлого православного духовеньства, не вважав відповідним промовити і по руски, а говорив лише по волоски. Хоч би й як малу вагу класти на подібні торжества, котрі мають більше хвилеве значінє, все-ж таки то характеристичне, що комітет, до котрого належали і „консерватисти“ Русини, не постарав ся о то, щоби цїле торжество приняти митрополита мало також по части характер руский. Що більше, опікун „консерватистів“, бар. Мустаца у своїй часописи Buk. Post. привитав митрополита статею, повною ненависти до Русинів-народовців, та імпутованими новому митрополитї думками, що він буде переємником традиций, закорінених за пок. Морари-Андрієвича на Буковинї. Волохи, котрі до недавна зовсїм не ярили ся зі своєю неприхильностию до нового митрополита, котрих академична молодїж (Линіївка) остентантацийно не взяла вчера участи в повитаню митрополита, з правдивою візантийскою перфідиєю приняли ся нараз бути одинокими приятелями і поклонниками о. Чуперковича, намагаючи ся повести єго тою самою хоцкою дорогою, по котрій пок. Морар-Андрієвич на селенє...

Вже комітет, який зложив ся для принятя митрополита, виявив свої інтенциї тим, що у склад свій не приняв жадного Русина-народовця, аби той — борони Боже — не упімнув ся о то, що Русинам при такій нагоді належить ся, т. є. о зазначенє, що православна церков не єсть церквою лише Волохів, але церквою і Русинів. Консерватисти в комітетї з п. Тимінським на чолї відограли суму ролю мовчазних слуг і не упімнули ся о то, що они вкінци і для себе повинні консервувати, т. є. руске слово, в обороні котрого они вважають себе єдиними покликаними адвокатами. Чому-ж з них нїхто не підізвав ся?...

Отже в результатї вийшло таке, що судячи після вчерашного торжества, треба би признавати церкви православну лише для Волохів, а і не для Русинів. Нема нїчого небезпечнїйшого над ширенє такої думки в краю! І пропаганда подібна може бути шкідлива не лише для руского, але й для волоского народу і для самої православної церкви. Чи подумало правительство над тим, коли предкладало іменовати о. Чуперковича митрополитом, що єсли він під впливом своїх дорадників мав би йти слїдами свого попередника, то в краю нїколи не буде ладу і спокою? Нехайже-ж тепер правительство старає ся, аби Волохи Русинів не провокували та подібними найдоцнїйшими, як вчерашна, не вперли фальшивої думки, що церков православна є лише для Волохів. А новий митрополит в інтересї краю і своїм власнім нехай знає відріжняти облудників від людий, котрі бажають лише того, аби церков православна була церквою для своїх вірних, так для Волохів як і для Русинів.

Кава і мід.

Кавою можна затроїти ся. Затроєнє кавою, не иньшою, лише такою, яку ми щодня пємо, трапляє ся частїйше, ніж як би хто собі думав. Се затроєнє кавою трудно відріжнити від затроєня алькоголем і тому на дуже шкідливе уживанє кави, котра так само як алькоголь псує жолудок і систему нервову, не звернено доси загальнїйшої і пильнїйшої уваги.

Наша кава то злий гість, що особливо від початку нашого столїтя загнїздив ся у нас щораз ширше на необачну шкоду для здоровля нас, а іменно тих, котрі духово працюють і нервово працюють, отже й потребують розбудженя і відсвіженя. Все то для тих усїх нешасте, що того відсвіженя шукають в каві — все нешасте також для наших жінок, котрі розпиряють каву-отруїв і оборонюють єго молодого напитку так богато причиняють ся до того, щоби зробити нам час „нервовим“ т. є. неталим, слабим у постановах і їх переведеню, а відлагодячим без відпори всяким впливам і подразненям.

Коли професор Брілят-Саварін з Парижа каже, що сильний мужчина може пити денно дві фляшки вина і притім сьвіжим і здоровим прожити довгі лїта, але стан би скоро тупоумним і мусїв би вмерти на сухоти, коли би денно випив ту саму скількість кави, то сим пренїв дуже ясний приклад і для кождого продумілий доказ про шкідливість і руйнуючий вплив кави.

Сей вплив постійного і правильного уживаня кави, що нищить безперечно здоровлє навіть найсильнїйшого чоловіка і допроваджує остаточно до властивого затроєня, показує ся переважно в загальнім роздразненю нервів, болю голови, заворотї, шумі в ушах і скорім битю серця. Се все опісля зникає, а починають ся ознаки т. зв. діспепсиї від кави, перешкід у травленю. Коли язик обложений, чоловікови відбиває ся незмало і кисло, а апетит видимо меншає, то се перші ознаки отроєня. Коли-ж не зменшить ся уживанє кави або не заставить ся єго цїлковито, то збільшає ся відрада перед нерішучою стравою. Були випадки, що такі хорі (як се французкий лїкар Жіль де ла Тур недавно виявував у своїм виказї) не хочуть нїчого споживати, як лише хлїб намочений в каву, вино, яке можна нагоди, іменно у старих завзятих любителїв кави спостерегти. Опісля наступає т. зв. кахексия кавова т. є. дає ся відчути перешкоди в живленю тїла через остаїсть, блїдоту лиця і хоровитий вигляд. На одних, що люблять палену каву їсти, замічено перед такий вигляд.

В дальшім розвитку отроєня терпить також обіг крови. Безсонність або що найменш неспокійний сон із зморами, склонність до нагального перепаду і непобораима бажань, що аж віт виступає з тїла, се ознаки, котрі в сїй стадиї можна пізнати; до того всего ще дрожать всї члени тїла, головно уста і язик, а часом всї мушкули на тварі. Від тепер отроєнє поступає скоро наперед, тїло і дух зближають ся чим раз більше до свого упадку, котрий потім кінчить ся нерва омраченєм і божевільностию; в деяких случаях наступає цїлковите спаралїжованє нервів або одиноче застановленє битя серця, серцевий паралїж.

Одну відраду має ся при сїй хоробі, іменно що єї вилїченє далеко скорше можливе, коли в свій час пізнати ознаки єї і цїлковито занехати пити каву-отруїв, як н. пр. вилїченє від часовоть отроєня алькоголем через занехане алькоголю (вина, горівки, пива і т. д.)

Та хто вже раз затроював би ся улюбленою кавою, як би знав, який єї склад та все дехто грозить від неї для тїла? Такої сильної правди прецїнь уживане кави не може мати, щоби задля неї переслїпити важні наслїдки! Вже цїлком инший дух є від вина, пива або горівки, котрий своїм жертвам окружає бодай вигуманими потїхами, коли їх затягне в безвихідну безодню. Але потїхи з дуру від кави чей же що нїхто не мав!

Часто говорять, що наші предки не знали тої нервовости, тої сухлости і немочи в дводцятій недїлї, хоч самі богато пили. Се новий доказ, що нешасний в давних часах правильний ужиток кави є причиною сегодняшної нервовости. Передтим пили богато більше вина, розуміє ся

ВИСТАВА в БУДАПЕШТІ.

В суботу дня 2-го мая отворено виставу в Будапешті на памятку тисячлітного істнованя мадярскої держави. Історики не рішили ще сего напевно, чи сего року минає справді тисяч літ від появи Мадярів в Европі; тому загальна думка є така, що Мадяри своєю виставою хотять лише зложити сьвідоцтво своєї культурности перед Европою. Признати їм треба, що велику силу гроша вложили в сю виставу, котра після описів в часописях має виглядати величаво. Але при своїх торжествах, які мають тревати пів року, Мадяри все будуть відчувати немилу дісгармонію у своїй державі через те, що всї немадярскі народности Угорщини відтягнули ся від вистави. Ті народности (Серби, Словаки і Румуни, — Русинів там не чути) на торішнім конґресї в Будапешті вибрали комітет, котрий перед виставою видав протест против Мадярів. Годить ся позаявити ся із змістом сего протесту.

„Мадяри — сказано в протестї — хотять устроїти виставу, котрої мотиви не мають історичної підстави і суть обидою для мілїонів тих народностий, що становлять більшість Угорщини. Намірена вистава має доказати перед Европою, що угорска держава під взглядом національним від 1000 лїт була і єсть мадярскою державою, хоч се історична неправда. Бо т. зв. занятє краю Мадярами, се видумка, основана на давній поезиї, а навіть угорска академія наук не могла подати року, коли Мадяри прибули до Угорщини. А хоч би то й правда була, що Мадяри тому 1000 лїт прийшли і заволоділи всї народи в Угорщині, то сї народи тепер, зазнавши тілько нещастя від Мадярів, зовсїм не мають причини обходити сю тисячлїтну подію весело і через то понижати ся.

Не лиш т. зв. занятє краю єсть байкою, але також і перші початки упадженого житя державного не мають найменшої познаки національно-мадярского характеру. Бо племя побідне заняло своєю значаї, обряди, упадженє державні немадярских народів, а в їх мові що нині аж кишить від сказаньских і чужих слів. Про ее, мов би мадярске племя надало нашій вітчині мадярске імя, нема за тілько століть навіть найменшого слїду, а народности Угорщини задержали свою питому індивідуальність. Повна рівноправність народна була в Угорщині до р. 1790. З того часу постепенно нарушувано ту рівноправність так, що в рр. 1843—89 Серби, Румуни і Словаки з оружієм в руках виступили против мадяризациї.

Коли в 1867 р. заведено дуалїстичну систему монархії і угорскі мужі державні зачали добачувати необхідну потребу примиренє народностий, то в 1868 р. мав бути виданий т. зв. закон о народностях. Однак коли в проєктї сего закона задумано представити угорску державу яко національно-мадярску державу, то присутні під той час в угорскім парляментї заступники народів заложили торжественний протест; а коли опісля сей проєкт став законом і не були навіть додержані навіть ті немногі концесиї, які зроблено в нїм народам, лиш противно потоптані, — то заступники народів, як довго ще засїдали в угорскім парляментї, жадали при кождій нагоді застановити сей ухвалений закон.

Однак коли довгі лїта брами угорского парляменту були й на дальше зачинені для инших народів Угорщини, зібрав ся 1895 р. конґрес немадярских народностий в Будапештї, котрий ухвалив проґраму, після якої можна би завести повну рівноправність в Угорщині. Ся проґрама, розуміє ся, суперечна теперішний струї в Угорщині, котрої завершенєм єсть сегорічна вистава. Ся вистава, то мана, пущена на Европу, що Угорщина то чисто мадярска держава. Тому протестуємо против неї."

Такий зміст протесту немадярских народностий. Хоч він певно не перешкодить рівних мадярских народних сьвят, та все остане ся рівним голосом, що псує гармонію мадярску.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 4-го мая 1896.

Від редакциї. З причини завтрішнього сьвята сьв. Юрія вийде слїдуюче число *Буковини* в середу вечером.

Папскі іменованя. Кардинал Ледоховский, префект конґреганиї, катедра гримов від папа Льва XIII з іменованєм: прелятами домашними оо. архиєпископа о. Льва Турковича і канцлера капітули Александра Бачиньского, а шамбеляновими тайними оо. Александра Чевернявського, декана золочівского, Льва Шановского, декана стрийского, і Северина Назрошского, декана тернопільского.

З ради державної. Послїдне засїданє ради державної в сїй сесиї відбуде ся дня 27-го с. м. До того часу має ся вилагодити новелю о екзекуциях, закон о приналежности, о грунтовім податку і реформу податкову почасти. Чи се послїдне удасть ся правительству, не знати, бо пр. Молодочехи рішучо противлять ся тому.

Загальні збори природничого товариства лїчничого в Чернівцях відбудуть ся в недїлю дня 10-го с. м. в год. 4 год. пополудни.

Відзначенє. Гр. пр. барон Константин Довгаєвич в Жолкві одержав сїдмість сьвятих.

День 1-го мая сьвяткували робітники в Австриї торжественно. В Чернівцях відбули ся зрана в публичнім городї збори робітників, на котрих остро нападали на теперішнє правительство і головно на лїбералів; між одним з провідирів робітників з редактором Bukowiner Nachrichten п. Вальштайном прийшло до острої перепалки. Впрочім ті збори не були вічим замітні і все відбуло ся тихо. Пополудни була забава, а вечером наступив вхід в місто при осьвітлених домівках. — Богато поважнїйше відбули ся збори у Львові. Зрана зібрало ся там до 2000 робітників в сали музичній на площи вистави. По отворенїю зборів наступили реферати о наступах робітничої партиї, о 8-годинним дни робочім, о реформі виборчій і о свободі праси. По зборах робітники рушили в місто. Пополудни они зійшли ся на забаву, але дощ з градом перервав єї. Що не всї львівскі робітники сьвяткували день 1-го мая, доказом се, що всї тамошні часописи появили ся сего дня, коли в Чернівцях лише урядові вийшли, а инші нї. — До великих галабурд прийшло у Відни. Замітне було, що число участників в торжестві сего року було значно менше, як коли небудь. Коли робітники прийшли до публичного города Пратеру, вступили деякі з них до реставрациї Свободи, бо казали, що робітники рішили не вступати до тої реставрациї. Зараз взяли ся инші робітники і зробили тих других уважними, що не вільно тестити ся у того реставратора. Прийшло до суперечки, а коли яка ся комісар поліциї, то настала бійка. Кидали в комісаря скляними, кріслами, камінями; а коли надійшов другий комісар, то єго стрінула така сама доля. Не без того, щоби не побили ся й самі робітники. Прийшло до проливу крови. Закликали війско і оно розігнало сходи робітників. Арештовано 50. з кілька ранених.

Концерт уряджує завтра бурси ім. сьв. Онуфрія в Ярославі в недїлю дня 10-го мая в готелю „Victoria". Запрошений до участи Перемиский Боян і оркестра 40. полку піхоти. По вечерку танцї. Ціна місць 3 зр., 1 зр. і 50 кр., для учеників і гарнізону 25 кр.

Польский театр імени Александра гр. Фредра загостив в Чернівцях і розпочав свої представленя в суботу комедиєю Sluby panieńskie, а в недїлю образом історичним Trzeci maja Бреженского. В одній і другій штуцї виступав з великим бувший член руского театру Лев Лопатинский. Ціла трупа сего театру представляє

тоді що не альпінованого і дешевого. До того він більше і стравнїйше, що також богато значить, а що найгодовнїйше, тоді роздражнюючої і убійчої кави зовсїм не знали або мало уживали. Она стала ся аж в послїдних сїмох або вісьмох десятках лїт загально модним напитком.

Коли-ж кава є лише собі модою і лише длятого смакує, що чоловік привичаїв ся до неї, знаєньку, коли она видто має меньше прикмет, як кождий инший алькогольчий напиток, то чей же можна буде тепер, пізнавши єї небезпечність, уступити і єї пановане затаманити? Се наступить тим легше і непомітнїйше, коли подасть ся за нею в заміну щось таке, що має подібний до раз улюбленого смаку і подає рівно злотого при уживаню без єї небезпечних наслїдків. Таку заміну дає ся знайдено в послїдних часї в богато обговорюваній і знаній каві Катрайнера, котра попри добрі прикмети домашного солоду має подібний смак і запах як кава і котрий виробляють — як кажуть — з екстракту кавової рослини, що відмінна від кавеїну. Сей новий рід кави у нас вже дуже розширений а також у всїх майже культурних державах, отже можна що найменше пишнувати з того, що она надає ся до уживку і що в своїх наслїдках поживна ся як справдї відповідно средство, щоби небезпечні прикмети кави зменшити або єї наслїдки цїлковито усунути.

Радять також замість кави пити д-ра Лемана какао; має бути дуже поживне а непомітне. Але найпевнїйше пити добре варене молоко, яке кождий у нас, коли хоче, може собі розлебути. Знаємо людий, котрі молока „не знесть", очищено без найменшої підстави, так собі з примхи. Нема нїчо лучшого над молоко.

А тепер поговорім собі про мід, бо і про него мало що знаємо та за мало єго пиємо.

Мід є незвичайно поживний і легко стравний, бо переходить в тїло дуже скоро і відім своїх складі. У живаний за поживу, очищено оживлює орґанїзм, бо кров приймає мід легко і по має богато роботи з непотрібними для неї остатками: мід додає крови сверсїй, котра удає ся жуждля, скріпляє нерви і спровадяє спокійний сон. Мід має на тїло такий вплив, як алькоголь в малій мірі, тілько між ними рівнина важна така, що алькоголь роздражнює кров і нерви, не скріпляє їх і не оживляє, лише розбудить на малий час енерґію, а потім наводить на чоловіка утому тїла і духа; — а тимчасом мід має знаєнїли дуже добрий вплив на тїло, бо не на хвильку, але справдї на довший час скріпляє і відживляє єго. Отже у всїх випадках злого відживлюваня тїла, через котре повстає слабовитість, недужливість і знитя нервова, мід може принести дуже великі вороти. Виходить з того, що мід дуже добре пити людям старим, у котрих сили вже упадають.

Мід розвиває енерґію житю в білих кульочках крови, а до того не дає недуготворчим бактериям розмножувати ся в тїлї, бо в меді є цїлком етеричні і мурашкова кислота, котра убиває бактериї. Що від справдї винить недуготворні бактериї, видко з досвідів, котрі показали, що бактериї не множать ся на кружках мелених з пристаною тинуть. Тому то річ зрозуміла, длячого мід, уживаний простими людьми против дїфтериї, сухіт, золотуха (скрофулїя) і т. п., дуже часто видуває хорих. Длїя тих прикмет меду уживають єго прості люди також против ревматизму, застарілих ран, лишаїв і инших недуг шкірних, причім мід залїзїя показує ся дуже помічним.

Особливо дуже помагає мід на недуги грудні, при котрих появляє ся кашель, тяжкий відих і недостаточне виходжує клїтки, — також на катари жолудка і кишок, на геморойди, на свинку і пухлину скрофулїчну, при хронічних хоробах шкіри і тїлосложеня та безсонности. Тому що мід має добрий вплив на витворюванє крови, то лїкарі радять поручати медом дїтий, котрі задля приємного смаку меду радо єго їдять та ростуть здорові і сильні, безпечні зрастїм від недуг епідемічних. Шкода лише, що в деяких сторонах думають, мовби то від меду дістають дїти скрофули; се очевидно несправда. Противно, длячи против занепаду жіночих соків витворюванєм доброї крови, мід може розвивати наличити скрофули. А добрі матери були би не лише добрі, але й дуже розумні, як би дїтям замість цукру, цукерків, конфетур і масла, котрі несьвіжого, давали мід в якій будь формі.

ся взагалї добре; лише тутешні Поляки забули свій обовязок супротив свого театру. Дивувати ся справдї треба, що на повитане театру найшла ся в пятницю ледво сотка людий, а в недїлю — коли давано штуку патріотичну — могло сьміло ще раз тілько гостий помістити ся в театрі, як їх було. — Як зачуваємо, театр сей має намір остати ся тут через один місяць. В вівторок грають Балуцкого комедию Ciepła wdówka, в четвер комедию Ладиновского Rzeczpospolita babińska, в суботу комедию Блїзиньского Pan Damazy, а в недїлю драмат Строки Ofiary 1863 roku.

Чудо, якого не бувало. Деякі черновецкі виборцї здобули ся на геройске дїло і — запросили радного міста д-ра Штравхера, аби схотїв здати справу з своєї дїяльности. Сего в Чернівцях не бувало, тож не дивуйте ся, що називаємо се чудом. А ще більшим чудом було би, коли-б радник др. Штравхер послухав голосу своїх виборцїв і справдї станув перед ними. Поживемо, побачимо! Виборцї д-ра Штравхера задотїли нараз почути справоздане з єго дїяльности тому, що він в радї міскій говорив про християн, як про іновірцїв.

Конкурс. На посаду дїйсного управителя 4-клясової школи ім. М. Шашкевича у Львові розписаний конкурс з речинцем до 31-го мая. Чей уже тепер тим директором буде Русин.

Цікаве обчисленє. Після нового права виборчого буде в Чернівцях 11.475 виборцїв до натої курії. Голосоване буде посередне, т. є. ті 11 і пів тисяча правиборцїв має вибирати 124 виборцїв, і доперва ті будуть вибирали посла. У Львові до ради громадскої голосує меньше виборцїв, они вибирають лише 100 радних а проте обчисленє голосів тревало 6 недїль! Доперва в 6 недїль по голосованю мож було довідати ся, кого вибрано. Як то буде замішана в Чернівцях, де 11 і пів тисяча голосує на 124-ех?! Голосоване у Львові відбуває ся письмено, в Чернівцях буде устно голосоване. Де знайде ся виборець, котрий запишить собі 124 імен?!!! — Коли до голосованя ставуть всї виборцї, то є 11.475 мужів, тоди комісиї будуть мусїли записати півтора міліона імен! Як то буде? — питає ся „Громадский Голос“, котрий подає се якраз обчисленє. Справдї, як то буде? Хиба до обчислюваня треба буде кількайцять комісий, а для комісий богато часу. І так справдї буде.

Запопадливі читальники. Члени читальнї „Просьвіти“ в Борщеві будують коло перших гарний одноповерховий будинок, в котрім на долинї має помістити ся філїя „Народної Торговлї“, що незадовго буде заснована в Борщеві, а на поверсї в сали має містити ся читальня, котра гарно розвиває ся, особливо заходами молодших міщан, при помочи також деяких старших. Читальня залежила собі касу позичкову і хор, котрі богато причиняють ся до розросту читальнї.

Читальня в Ставчанах, котра істнує вже від кількох лїт, розвалила ся сими днями, а єї члени завязали натомісць читальню „Руской Бесїди“. Перші загальні збори відбудуть ся в недїлю, дня 10-го с. м., о 2-ій год. зполудня. Бажаємо новій читальнї з щирого серця як найкрасшого розвою.

Гадє. Знає єї кождий, що наддоктане гадє зачинає сичїти і обкидає чоловіка затроєною слиною. Тодї чоловік або вбиває те гадє або кине ногою і з погордою відвертає ся від него. Се прийшло нам мимоволї на думку, коли взяли в руки послїдне число *Буковинских Відомостей* і переглянули їх статї. Вступна статя, дописи і новинки повні того болота, котрим обкидає гадє переходячих людий. Замісць, щоб „консервативні Русини“, а властиво справдїшні кацапи з руского роду, навчали руский нарід добру, они тілько й робити знають, що бороздити, кривити, служити вірно волоским панам-румунізаторам і обкидувати болотом чесних Русинів, що своєю мозольною працею вже богато доброго придбали для руского н а р о д у. Ренеґатство у Русинів дійшло вже до того, що отверто похваляє ся румунізаторів, як о. Прелича в Брайї; а кацап, що про руску літературу знає лише тілько, кілько *Галичанином* та єму подібні письма писали памфлетів на нїм, бере ся критикувати людий науки і працї; людина, котрій чесний чоловік не подасть руки, щоб єї не закалати кацапским брудом, бере ся судити о честности людий, знаних з чистоти свого характеру; ба, кацапска підлота дійшла до того, що зрадник народу важить ся закидувати щирому Русинови злочин з того, що сей остає Русином! За богато чести було би для тих отворінь, коли би ними богато занимати ся; зробимо хиба так, як робить чоловік з гадом: кине ногою і відтисне ся від тих нечистих отворінь.

Голодника Суччіого зловлено 25-го дня єго посту при смачнім снїданю. Один віденьский лїкар прийшов до него і найшов єго в хатї, як їв велику порцию почеснього мяса, а перед ним стояла склянка шампана. Надворчий комітет запитав ся телеграфічно Суччіого, котрий був питан з Відня, чи то була правда. Суччі відтелеграфував, що за відомостию д-ра Лямбеза 25-го дня свого посту їв мяса, яйця і пив шампана для „реставрациї жолудка“. То потвердив також др. Лямбеза і дальш, що Суччі справдї постив через цїлих 25 днїв, як се виказали наукові слїдженя лїкарів. Виходить зі всего така наука: що і найславнїйший голодник може 25 днїв не їсти, але 26-го дня він вже такий голодний, що мимо всяких надворчих комітетів засїдає до снїданя.

В злости. Сими днями прийшло до сварки між С. Штольцом а єго жінкою, що мешкають у Львові при ул. під Дубом. В злости кинув Штольц ножем у свою жінку, але замісць неї поцїлив дитину, котра на місци згинула. Штольца і єго жінку арештовано.

Джек Порун. Свого часу подавали часописи відомости про страшні убійства, котрі виконував якийсь незнаний злочинець у Льондонї. Видало ся очи, що жертвами тих убійств були виключно женщини, і то злої слави. Всякі слїдства остали ся без результату, Джека Поруна — як єго тодї люди називали — не можна було зловити. По якімсь часї дучали ся такі самі злочиньства в Новім Йорку в Америцї, де злочинець неморальних женщинам розтинав черева. Єго зловлено і опісля страчено. Називав ся він Кароль Файґенбаум. Перед самою смертію признав ся, що то він той славний Джек Порун, що став ся в Льондонї острахом.

Смерть перского шаха. Шах Насер-ед-Дін став ся жертвою убійства, виконаного релїґійним фанатиком з секти Бабі. Насер-ед-Дін родив ся 1840 р., а по смерти свого батька Мутамеда вступив 1848 р. на трон, отже панував майже півсотнї лїт. За єго часів впорядковано адміністрацию і фінансі Персиї, а також богато зроблено в напрямі цивілїзацийнім. Іменно виїхали за позволенєм нашого цїсаря кілька австрийских офіцирів до Персиї і зорґанїзували там наукові заклади і перску армію на европейский лад. Аби запізнати ся з европейскими звичаями, шах їздив три рази по цїлій Европі, а по єго повороті в вітчину наступило упорядковане трошевих справ, уряджене почт і оголошено також терпимість релїґійну. Сї реформи не подобали ся одній перскій сектї релїґійній Бабі і тому три рази виконувала она замах на шаха, але без успіху. Тепер пав шах Насер-ед-Дін жертвою четвертого замаху фанатика з тої секти. Він полишив чотирох синів, з котрих майстарший Музафер-ед-Дін став єго наслїдником. — Близші вісти, які вийшли з Персиї, описують ту секту, що завзяла ся на житє шаха. В Персиї віровою державною є магометаньска, але від 40-их років пастали там „єретики“, котрих основав Магомед Алї, називавший себе „Баб“, т. є. брама до неба. Шах переслїдував ту секту і лиш для неї був нетолерантний. Тому між нею мав богато ворогів. Саме убійство склало ся так: В пятницю 30-го квітня зполудня переходив шах разом з великим везиром і своєю дружиною через площу, де зібрали ся люди на процу. По дорозї дав шах одному Арабови милостиню, а з другим полюбоєм розмавляв ласкаво. Коли відтак минав раз людий, підійшов против него убійник і на кілька кроків від него стрілив з револьвера. Шах упав на колїна, відтак підняв ся, ступив кілька кроків і знов упав. Убійника зараз зловили, а шах в дорозї до палати в новий помер. Куля нарушила єму околицю серця і ратунку не було.

Нещасливий. В Градци найдено дня 29-го квітня професора при тамошній школї ремісничій Бараля Пекаріого мертвого. Він повісив ся на вісмі. Пекарі був вже від давна нервовий і тя слабість була мабуть також причиною самоубійства. Пекарі був свого часу професором при чернівецкій школї ремісничій, а в 1875 р. поставив статую Австриї на площи Австриї в Чернівцях.

Розлючений новобранець. Полковий лїкар др. Шуля, котрий повертав з Відня до Олємуца, їхав в переслїдї вагона, в котрім був крім него ще якийсь молодий мужчина. Коли поїзд минув станцию Голїц, поблизу перед Олємуцом, збудив лїкаря гук вистрілу. Коли надолоханий др. Шуля скоро зірвав ся, роздав ся другий вистріл, котрий скалїчив єго легко в руку. Відтак той молодий чоловік стрілив до себе і упав трупом на місци. В Олємуцу сконстатувала судова комісія, що самоубийцею називає ся Мізер і єсть купцем з Хвалєнець від Олємуца. Найдено при нїм лист, в котрім питав, що вимірає застрілити д-ра Шуля длятого, що він узнав єго при асентируку за спосібного до військової служби в на-

---

При нерокальнім стані здоровля дуже добре споживати мід три рази денно в можливо великих дозах, як пр. по лижці стоновій рано з будною або перварским молоком і по обідї та по вечері так само по лижці з водою або з гербатою. Перед самим сном також дуже добре з'їсти ложку меду. По тім уляжуе мід травленє. В недузї, з уваги на зменьшену силу тїла, треба поживати перварену і відтак остуджену воду з медом, але за те треба заживати єї частїйше, що годину або що дві години.

Треба однак зазначити, що мід має добрий вплив на наше тїло тодї, коли він цїлком чистий, не мішаний з чим иншим, як то продають єго нечовістві торговцї по селах. Щоби певнїйше дістати добрий мід, треба купувати єго в кружках білих і прозорих. Чорні кружки не добрі длятого, що в комірках восковних, в котрих без сумніву вилягали ся кілька разів молоді пчоли, находять ся остатки болонок. Мід в кружках, навіть найлїпший, має то для себе, що коли єго їсти, то годї не провентнути притім і кусничка воску, а з воску жолудок не має иншої поживи. А що-до згущеного і нічим не заправленого меду, то єго також не можна вважати цїлком чистим, бо пасїчники приготовляють мід звичайно недбало і до меду дістають ся кусники воску або вид з квітів, через що мід робить ся терпким. Далеко дучший дистільований мід, який приготовляють в добре уряджених пасїках. Лучотрі пасїчники дистільований мід фільтрують ще через дуже густі сита і лишають єго, аби встояв ся. Тодї, коли в меді були які окрушини воску, вісї виплине на верх. Відтак збирають з начиня з медом верхню верству і мають уже мід чистий. Лише такий мід сьміло можна назвати медом лїчничим.

Мід без яких примішок, який дістаємо з кружків, в котрих комірки суть заткані воском, по якімсь часї кристалїзує ся, або як то кажуть: цукріє, перемінює ся в крупки зерна, і густїє. Коли мід був розріджений або запраклений, то кристалїзує ся труднїйше. Добрий мід, сильно розітрітий, лишає ся довго в плинним стані і густїє лише від морозу. В однім гатунку меду кристалики бувають більші, в иншім меньші, але проте мід один і другий може бути добрий. Поміж кристаликами находить ся все трошка плину. Хоч здукрілий мід можна легке розріжнити від запраклений, але й єго запрахляють мукою, крейдою або дрібною квасою. Такі примішки легко розпізнати, впустивши трошка меду до теплої води. За якийсь час мід розпустить ся, а примішки лишать ся.

Зовсїм добрий і чистий мід, так званий лїчничий, не псує ся і можна єго довгі лїта тримати в місци сухім і холодним, в судинї закоркованій; він нїчо не тратить на своїй добротї, — коли тимчасом мід запраклений або розріджений псує ся, кисне і киснїє.

слїдок чого Мілєра асентеровано. Також розслїдила комісия, що перший вистріл, котрий збудив д-ра Шулю, був також до него вимірений, але куля відбила ся від твердого ковнїра не наносячи лїкареви нїякої рани.

Небіщик ожив. В однім місточку над росийскою границею везли помершого жида на вічний супочинок. Небіщик лежав після звичаю правовірних жидів на возї, обвинений лише в накривало. Нараз звели жиди, що ішли навколо воза, страшний крик: труп зачинає ся порушувати і підносити. Хлоп, що поганяв конї, оглянув ся і як побачив, що дїє ся, скочив зі страхом з воза тай в ноги. Тимчасом показало ся, що небіщик справдї небіщиком і не жиє, тілько накривало запутало ся в колесо, порушувало трупом, аж вкінци его піднесло до гори.

З черновецкої почти. Надінжинер Кароль Рушіль перейшов в стан сталого супочинку.

При черновецкім судї іменовані авскультантами Григорій Анюк, др. Балєану, др. Сидір Ґольд, Константин Іеспесеку, Орест Киселиця, др. Герман Шварцвальд і Константин Цента в Чернівцях і Анодьо Чатраш в Сучаві.

Померли—Мальвина Глїбовицка, вдова по професорі учительскої семинариї, сестра нашого писателя Леонофонта Климковича, в Чернівцях в 54-ім роцї житя; — о. Віктор Коверович, декан і гр. кат. парох в Жаваловї, перемиской епархії, в 85-ім роцї житя, а 59-ім сьвященьства; — у Львові Йосиф Бідецкий, адвокат державних зелїзниць, в 44-ім роцї житя.

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСЇДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За кожде слово платить ся 1 кр.

Важне для всїх!

Хто із Вп. Читателїв хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу ґазету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно буковиньске місто має дві великі огневі сикавки на продаж. Цїна дуже низька.

Всї прибори до робленя соломяних улїв є на продаж. Цїна дуже низька.

Млин кінний з французкими камінями і з всїма найлїпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Цїна дуже приступна.

Візок для одного коня з двома дишлями, плетеним кошем, мягким сидженем, ще мало уживаний, і шори є на продаж. Цїна дуже приступна.

Американьский будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 5 кр.

Машина до шитя употреблена, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ратами сплачувати.

Зеґарок стїнний з вагою, що лише йде а не бє, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 кр., а такий, що бє і будить, 1 зр. 90 кр.

Ножики кишенькові з 2-ма і 3-ма вістрями, 6 тузинїв (82 штук) 7 зр. 20 кр. Меньше як 6 тузинів не висилає ся.

Машина до плетеня панчіх і рукавиць, употреблена 25 зр. За помочію сеї машини можна денно 8 пар панчіх сплести і то о много красше, як руками.

Фортепян старий на продаж в Чернівцях. Цїна 30 зр.

Французкі зеґарки стїнні накручують ся раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 60 кр.

Цїни сих зеґарків суть фабричні для перепродажи. Меньше як тузин (12) не висилає ся.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати ріжних річий: 12 ножів столових, 12 вилок, 12 ложок (британія), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хлїба, 6 ножиць сталевих, 6 ножиків кишенькових, 2 кохлї (британія).

100 великих сьв. образів в красках з руськими підписами 5 зр. Близько 40 штук таких образів (кождий иньший) висилає фабрика на взір за 2 зр. Такі образи продають перепродавцї по 15 до 20 кр.

Про сї оголошеня (1—13) дає близші відомости Адміністрация „Добрих Рад“ в Рогізнї п. п. Садаґура.

На кожде замовлене треба прислати почтову марку за 5 кр.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиране:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і приймати з осторожностию лише фляшки зі знаним знаком охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера під золотим львом у Празї.

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Рогізнї що місяця. Передплата, платна в Рогізнї, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізнї, почта Садаґура.

В редакциї можна ще дістати давні річники Добрих Рад.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	6^{57}	10^{28}	5^{50}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{23}		
З Новоселиці, Садаґури	.	.	.	.	.	.	11^{13}	9^{50}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		6^{55}	9^{30}	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	9^{55}	.	.	6^{13}	7^{28}	2^{01}		
З Підволочиск	2^{30}	10^{05}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{50}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	9^{29}	5^{28}		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	7^{17}	10^{48}	6^{16}		
До Садаґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{50}	11^{00}	4^{40}	9^{55}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{30}	10^{45}		
„ „ з Підзамча	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{48}	11^{12}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{25}	2^{45}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{35}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	7^{05}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{05}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучкалича.

Ч. 90. Чернівцї, четвер дня 25. квітня (7. мая) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Д. Гераніца в Чернівцях, ул. гнїзная ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня крім неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Власний дім.

Заходи читальникiв в Борщеві, котрі — як ми писали в попереднім числї — ставлять одноповерховий дім на поміщене своєї читальнї і Народної Торговлї, наводять нас на думку вправдї не нову, але таку, котру треба від часу до часу пригадувати всїм читальням. Іде о то, аби кожда читальня старала ся чимскорше мати свій власний дім, щоби не тиняти ся в комірнім. Все що своя хата, то не чужа.

Читалень руских і в Галичинї і на Буковинї маємо досить богато, але всї ми знаємо, що богато з тих читалень зовсїм засмітилo ся і не проявляє нїякого житя. Шукаючи за причинами упадку тих читалень, ми звичайно — і не без рациї — бачимо єї в байдужности інтелїґенциї сільскої, в інтригах і т. п., але на се мабуть кладемо за малу вагу, що читальня без власної хати не має через то першого і найголовнїйшого услівя розвою. Читальня повинна бути касином для селян; коли-ж містить ся в чужій, звичайно тїсній хатї, то й помістити не може тілько людий, кілько вправ збере ся, і не може дати тих вигід, які дає власний дім. Маленьку комнату, наняту на читальню, заповнить цїлком кільканайцять людий, а прочим членам читальнї нема де подїти ся.

Ми мусимо погодити ся з тою думкою, що осьвіту поправдї ширимо не поміж найбіднїйшими селянами і міщанами, лише поміж такими, котрі ще щось мають. Селяни зовсїм бідні, голодні хлїба, необуті і непевні завтрішнього дня, — то не є материял на членів читальнї, бо у них найважнїйша справа кождого дня — то кусень хлїба, який мають роздобути для себе і родини. Щоб занимати ся читальнею, на те у них нема нї часу нї охотя.

За те читальники походять звичайно з тої верстви по селах, в котрій люди поза роботою находять ще троха часу на розривку, на часописи і книжки. Доки читалень не було, ті люди, жадні новин, охочі до балакання, сходили ся по корчмах і плюгава жидівска буда була касином для них. Від коли-ж настали читальнї, они в вільний час користають з них. Показує ся, що там, де читальня має свій власний дім, а в тім домі є ще й крамниця, в котрій можна випити добрий тербати, — там люди попросту не потребують корчми. Їм читальня дає вже то, чого перше глядали і находили в корчмах.

Дехто думає, що читальня то місце лише для дуже поважних розмов і наук, що там подібно як в церкві мають селяни слухати дальших проповідий на тему моральности і науки. Ся думка хибна, бо коли читальня поверне ся на такий строго нахопуючий заклад, то людий не стягне, а противно богато розжене, не маючи в собі того божественного чару, який має церков. Читальня має селянам подавати не лише науку, але й розривку, бо нїхто мабуть не такий нїканний на дотепи, шутки і забави, як наш селянин, котрий до того любить таку розривку не на сухо, а принаймнї при склянцї гербати. Розривки нашого селянина не нибагливі, але проте мусять мати доконче форму якогось маленького празника.

Де при читальнї в однім домі є й крамниця, там люди більше горнуть ся і до читальнї і до крамницї, там надко якесь житє. І особливо корисно єсть, мати читальню разом з крамницею в однім домі, а не окремо. У власній хатї чують ся читальники свобідними, звичайно мають більше місця, тому й сходить ся туди радїйше. Коли в такім громадскім домі комната є обширна, то в нїй можуть відбувати ся і забави сїльскі, танцї в маєвцї і вечерки. В Америцї не соромить ся першов урядженувати для своїх пірних балї; чому-ж би за таке не могли приняти ся наші читальнї?

Отже першою повинностию кождої читальнї єсть: постарати ся як найскорше о власний дім, в котрім містилась би читальня, велика комната на сходини і крамни-

БРУС.

(З житя сїльскої учительки).

Написав

Ізидор Жоравуба.

Кажуть люди, що коли поділити ся з кимсь радостю, то єї в двоє прибуде, а коли смутком, то єго в половину убуде!

Радостю не стану з нїким дїлити ся, бо єї з мене зганяв. Не знаю навіть, що означає то слово „радість“!

А горем!? Тим нема з ким дїлити ся! Кому розверну своє серце, коли я один одінесенький, як палець, на світї? Родичам? Коли они мене не в силї зрозуміти. Они люди прості: думають, що як вешу сурдутину, то я вже щасливий! Раз став я сестрі розказувати своє горе, а она й до половини не дослухала! що й чудним мальєм назвала! Приятеля у мене нема — самі холодні лиця, щоби серце не забе жвавійше до мене. Хиба прийде ся числити у приятелї тих, що не стикують собі з мене у вічи!

А може любка розважить мою тугу і притерпне до сердечка?... Ох! об тім я нераз мріяв за молоду і се додавало менї сили до борби, мчало мене все в перед. А тепер! Будь бурлаки до любви!

А проте я мушу перед нїким отворити своє серце, бо оно трісне — чую, що трісне от-от за часочок. Так кацучкаю з туги і горя.

Єсть спосіб! От вилию всю смуту на папір. Він терпеливий — все знесе. А менї видавати-ме ся, що я оверши голову на давно любви говорю їй казку про минулі дїтя, давні часи. Ох! що за чарівна казка!

Так я починаю:

I.

Я — казали люди — вже вродив ся нещасливим. Мати привела мене на сьвіт у полї в жнива. Жала на панськім тай і злягла під вівсом щось ще на кілька недїль перед слушним часом. Зараз і занесли мене до попа окрестити. Батько думав, що я от-от і перестаю ся. Він як раз під ту пору за щось своєм оком лини ся на батька тай окрестив мене Теоповитом. Годі було змагати ся: „все собі імя прийде, таке нехай носить!“

Одним менї не хотїло ся так скоро умирати. Ще таки при хрестинах розверещав ся я на цїлу губу, так, що куми сейчас стали ворожити менї довгий вік. І я жив! Жив рік, жив другий, жив третій. Вже став сам за поріг вибігати і розглядати ся по обійстю. Тут не то, що в душній хатї: і просторо і тарно, а тілько нових речий, що дивлю ся бувало на все і надивитись не можу. Нїхто за мною не наглядав, бо й не було кому! Батька по тижни дома не бувало — по фірмах їздив, а мати цїлісенький день на зарібках. Лише одним одна сестра, дїт семи, часом показувала менї дещо. Але й она мусїла гуси пасти.

Раз я наважив ся подивити ся, що там видко по-за огорожею, що замикала наше обійстє. Але до клямки хвіртки не міг дістати, аж підвотна камінь один-другий, вилїз і так вітчинив хвіртку. Опинив ся на улицї.

Тут гравло ся кілька хлопців більших від мене. Менї стало цікаво, що они роблять і я підбіг до них.

— Що ти ту хочеш? — гримнув один на мене. Я злякав ся і не міг з місця рушити ся.

— Чий се? — поспитав другий.

— Та се Теоповит! Не знаєш? — відповів той, що він перед.

— Ха-ха-ха! Теоповит, Теоповит! — закричали дїти і обскочили мене зі всїх боків. Той скубнув, той штовхнув, а инший і вдарив.

Я розплакав ся в голос... Дїти розбігли ся.

Від сего часу я не виходив до дїтий. Менї видало ся, що они — ті „вони“, якими мене часто сестра і мати страшили, що коли тілько покажу ся між ними, звоп мене бити-мутуть.

Батько дивить ся, бувало, на мене і каже до матери:

— Та-бо то, жінко, наш хлопець дурноватий буде, чи щось! Дось дитина в тім віїй бігає, збитуе! А то ходить, мов обухом вибите, коли й не заговіє ся. Не будемо ми хали з него потїхи!“

Мати бувало зітхає тай тілько! А я собі

ци. В тім домі може бути також каса пожичкова, або й шпихлїр (амбар); — взагалї громадский дім повинен збирати у себе всю громаду і давати їй попри науку ще й вигоду та розривку.

Повитане митрополита Аркадія Чуперковича.

Доповнюємо наш опис приїзду митрополита в Чернівцї ще деякими подробицями:

В недїлю, о год. 10-ій зрана відїхав з Чернівцїв осібний поїзд з делегатами комітету для повитаня митрополита Чуперковича до Залуча. На чолї тої депутациї, зложеної виключно з Румунів, стояв бар. Мустаца. Кажуть, що до неї прилучили ся архимандрит Филипович і п. Тимінський. О годинї $^{3}/_{4}$12 вполудне прибула та депутация від гр. пр. вірних до Залуча, куда о 12 год. приїхав митрополит Чуперкович зі Львова. Єго повитав архимандрит Калиноску волоскою промовою, в котрій по руски сказав сї слова: „Вірна православна паства витає тебе радістним серцем, з довірєм і любовію, з певною надїєю на користну і щасливу дїяльність свого висловаженого архипастиря.“ Впр. митрополит подякував за повитане і замітив, що знає свої повинности супроти церкви, сї вірних і супроти монарха, котрий назначив єго дасканю митрополитом. Але він жадає також від духовеньства сонїтного сповнюваня обовязків для добра вірних і держави. — Іменем церковних патронів повитав митрополита коротенькою бесїдою пп. др. Вольчиньский. Опісля слїдувало повитане від депутаций селяньских, в імени котрих промавляли по волоски Василь Дяк з Дорни, а по руски Василь Снятвичук з Кіцмани. По руски витали впр. митрополита ще о. Харжевич і уч. Маковієвич.

По зоретній перекусї рушив осібний поїзд до Чернівцїв. Серед гримах музики переїздив поїзд шлях аж до сьвяточно прибраної стациї Новоселїшця, де поставлено триюмфальну браму. Там повитав впр. митрополита кіцманьский старшина Захар з урядниками староства, а іменем духовеньства протоєрей о. Мартинович. На промову старости і протоєрея відповів митрополит, дякуючи всїм приятелям за сердечне повитане і запевняючи їх о своїй прихильности. В Лужанах повитав впр. митрополита протоєрей Гоміяк з духовеньством, а по кількох мінутах відїхав поїзд до Чернівцїв, де прибув о $^{1}/_{4}$ 1 год. вполудня.

Тут очікували на гарно прибраним двірци впр. митрополита заступники державних і автономічних властий, депутациї міст, церков і товариств. Передовсїм повитав впр. митрополита краєвий президент гр. Гоєс сердечними словами, на котрі митрополит Чуперкович у відповідь запевнив о своїй вірноподданости для цїсарского дому і о щирій волї направити все те лихо, яке тепер дїє ся в православній церкві. По представленю російского консула Панчулїдзева промовив маршалок краю Лунгу, а по нїм повитав митрополита генеральний вікарий о. Володимир Рента по волоски іменем цїлого православного духовеньства.

Ще витав митрополита бурмістр Чернівцїв Кохановский, університетский ректор Евсевій Попович, куратор протестантскої громади з Чернівцїв Яків Маєр, президент каталу Наєталї Тіттінґер і рабін др. Розенфельд, опісля депутация іменем товариства волоских дам і заступників міст Радівцїв та Сучави. Всїм тим депутациям дякував впр. митрополит за щире повитане і обіцяв бути оборонцем всего доброго і пожиточного.

З двірця рушив цїлий похід до міста. В першім поході їхали відпоручники комітету для повитаня: ректор духовної семинариї о. Михайло Драгомирецкий і старший управитель почти Чухуляк; в другім їхали чверо білих коний митрополит з президентом краю, а за ними довгий ряд повозів з ґратулянтами. Коло брами церкви сьв. Параскеви повитали митрополита духовеньство і дївочи в рядах, питомці духовної семинариї і братства та заступники військових властий. В церкві повитав митрополита волоскою промовою професор богословія др. Тарнавский, а впр. митрополит мав опісля волоску промову до зібраних. В промові підніс свою вірноподданість для цїсаря і єго дому, а потім говорив про віру, любов і надію яко три головні чесноти християньскі.

З церкви удав ся ся впр. митрополит до своєї резиденциї, а за ним поїхали депутациї. По дорозї були уставлені учениці шкіл і прочеські. Коло брами резиденциї промовив ректор духовної семинариї о. Драгомирецкий по волоски, опісля заступник патронів церковних Іван Тебора. Серед сьвіту попрощали генеральний вікарий о. Рента і архимандрит Калиноску впр. митрополита до єго комнат, а відтак до домашної каплиці, чим нїко торжество закінчили ся.

Оно мало ту характер волоский, бо в Чернівцях не почув руский нарід з уст впр. митрополита нї одного руского слова.

*

Про перебід митрополита через Лужани пишуть нам з того села: „Задля переїзду митрополита Аркадія з Відня до Чернівцїв зібрали ся в недїлю множество народу около тутешного двірця прибраного зеленю, а на самім перед стояли: пять сьвященників з Кімманьским протоєрєєм на чолї в білих ризах, прочеські з Лужан і околичних сїл, ради громадска з Лужан, школа Руска Читальня з синьо-жовтими фанами, жали з торою і прочі урядники тутешні. Нарештї осібний поїзд перед перон, роздали ся трембити вистріли з мозджірів і митрополит вийшов з свого вагону, привитаний насамперед протоєрєєм впр. п. Гоміяком: „Благословен грядий во імя Господнє“, де висказано радість духовеньства і вірних про щасливе прибуте новоіменованого Архипастиря.

Митрополит відповів ся також по руски: „Любовю Єго Величества став я достойний іменованя на архиепископа і митрополита Буковини і Далмациї і як довго позволить Всевишний радувати ся кріпостию, буде моє старане бути тої ласки достойним, сповняючи урядовий свій по справедливости і отцївскій журливости. Гражі бачити требує знаніє архиерейское, але наш нарід добрий, наш нарід щирий, наш нарід робітливий, наш нарід богобойний — тому і гражі і труд мало єго спасенія стануть легкі і уменьшить ся журба над тягарем нашого уряду.“ По сїм виступила дївчинка з школи Лужаньскої і сказала: „Ваша Еміненциє! Малечіє школи Лужаньскої перелає єї пупінки на знак своєї дитинної любови і предпокости і прирікає, що коли пупінки розцвитуть ся, коли ми підростемо, будемо кирими і лагідними членами нашої прадідної церкви“.

Виконо урядовий поблагословив митрополит школярку і взяв до рук прекрасний букет з камелїй.

В імени громади привитав Єго Еміненцию п. Пшибиловский. По сїм виступив, окружений сотнею читальників з синьо-жовтими фанами в руках, голова нашої читальнї, знаний руский патріот гадка Дьордий Майсюк з хлїбом-солию і єго трійка і прекрасно виголошена промова заімпонувала так Єго Еміненциї, як і всїм зібраним. Він сказав: „Тату наш преосвященний! Нарід руский пасть бесїдо лиць, нужди і горе терпіла і терпить, але він добрий і вема стрепе єму помогати, бо нарід пізнає і вдячний своїм добродїєм. Нарід християньский руский радуєсь, що нам тато єго похваляли за ту, що ми робітливі, добрі, щирі і богобойні, і ми просимо о опіку у нашого тата рідного. Витайте, вкажіть! приймить сей дар від Лужаньскої читальнї руской“. Митрополит взяв до рук великі ножиці і розмовляючи зімком і сказав: „Буду гордий ся (се з радости — Ред.) і як Вас і до проходу“, почім нарід клинув трикратно „Слава“. Митрополит поблагословив пару і відїхав до Чернівцїв.

байдуже! Нераз годинами думаю, чому то батько такий недобрий і вони, що тягнуть такий важкий віз, батогом бє. О! то мусить їх болїти — аж лоскіт іде. А они й не плачуть! Або що я наробив ся, коли раз бачив, що мати курку різали!...

До роботи мене не брали, хоч мені вже на шестий рік ішло. „Він до нїчого не здалий!“ — каже батько тай махне рукою. „Хиба дай єму гуси пасти!“

— Ага! вигадав! — відказує мати — щоби ще де гуси позаганяв! Не хочу! Нехай уже йде радше до школи!

— Та про мене! Хай їде! Він одинокий нам на нїчо не придав ся!

Так я й пішов до школи!

II.

Учительна мене нелюбила. Я був собі поганенький: худощавий, нездоровий, а волосє якось чудно стояло мені на голові. Бувало, других гладсає по голові, а навіть поцїлує — а на мене нїколи й не кине ласкавим оком, хоч я учив ся найлучше за всїх. Дїтвора не любила мене ще дужче. Тихий, не мішав ся я школи до їх забав і збитків, а они єго не любили — дикою називали.

— Диву, диву! — гукнеть нераз — що ти так випалив очи як теля на жальовані ворота?..

Я мовчу, бо що їм скажу?

— Та кажи-бо, коли питають! — розлютить ся та починають штовхати і щипати з усїх боків.

Нехай штовхають! А я їм покажу, що не заплачу. І не плачу я, хоч сльози мені підходять.

Одного дня прийшов до мене на лавку Олекса Купиїр, мій найбільший ворог, та взяв за руку:

— Ходи! — каже — я тобі щось покажу!

Я видивив ся на него здивованими очима. Так приязно він не до мене нїколи не говорив.

— Ходи, дурний! Не бій ся!

Ми вийшли. На горедвори стояли хлопці двома лавами напротив себе. Я не знав, що се буде і оглядав ся довкола. Та в сю мить пхнув мене Олекса на хлопця, що стояв з праву в лаві. Я не встів отямитись, як той відпихнув мене до другого, той до третього... Так перейшов я між лаву і вийшов уцїл на землю. Ідїв арба заготовила ся.

Від другими бодай мене плечі і боки, а тепер падаючи стояв я собі й сьпіваю. Як не заплачу потім я голос!...

„Бе-е-е! бе-е-е!“ — передражнювали ся всї дїти: „Павлик бекає!“ А Олекса тим ніг самим моїм ухом бекає.

Я сьпіваю. Так відо пхнула мене відпихнувши і що сьміє ся! Зірвав ся з землї і кідрив Купиїра між ноги.

Олекса в крик, дїти собі — налїтїли учительна.

„Що такого? Хто тебе бив?“ — до Олекси, а сама аж трусить ся зі злости. Любила бачити, що найбільше зі всїх дїтий.

Олекса і дїти показали на мене.

„То ти, почаро, будеш мені ту голови розбивати! — крикнула і зовсїм важка дївка опала ся на мій спині, руках і плечах.

Мене хлопнуло за серце, хлупнуло за серце. Але я не плакав.

III.

Так то минули мені дїти в сїльскій школї. Один лиш пам'ятник, що від часу до часу приходив „на сатисфакцію“, був дасканий для мене: сталив мене за примір другим. Нераз клицав до себе, частував яблоками або чим малим, гладив по голові і заохочував до науки: „Вчи ся, дитинко, — може будуть з тебе люди“. А й батькови говорив, що нарешті би дїти мене до школи. Батько спершу сьміяв ся: „От етимо! шутують собі! Мій Тодоцко до простої роботи не здатний, а не то до книжки!“ Але коли пан отець не перестали про се говорити, раз дядько прийшов батько до дому.

— Чуєш, жінко! — гукнув ще з ворота — Єлисавета хоче хочу, щоби я дав Тодоцка до школи!

Мати недовірчиво глянула і хлипнула кумчика: „Та що тобі, Іване, захотїло ся пакостити! Та-ж у школах самі пани! Там треба богато платити!“

— А що мене то обходить! Хай пімсто

Нам дуже стало відрадно, що митрополит Аркадій відніс ся до нас щиро і отверто і промавляв виключно по руски, хоть то прийшло єму дуже тяжко, яко родовитому Волоховн. Але нам милійші є подекуди перекривлені руські слова з правим змістом, як медові слова єго пок. попередника, затроєні тайною ненавистю. Відтак бажали би ми, аби весь нарід руский за примір взяв собі щирого борця за права руского народу, нашого Льоріля Мойсюка з цілою тутешною читальнею, що так красно виступив на привіт митрополита, та справді через свою орґанізацию і карність перед веде в Лужанах і околици і промощує сьвідомо лїпшу будучність для Русинів. Волоска господарка тут вже не причім, що міг видїти бар. Мустаца і о. Калївеску, котрі на промову ч. Мойсюка удобряючо потакували головами — перед людьми.

Ж.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 6-го мая 1896.

Відзначенє. Директор черновецкого товариства музичного, п. Войтїх Грімалї, Чех-композитор, що Русинам знаний із своїх виступів на руских концертах, одержав від цїсаря золотий хрест заслуги з короною.

Вечер в память Т. Шевченка, устроюваний для 30-го квітня народними товариствами в Колонії, випав під кождим взглядом гарно. Відчит проф. Пачовского і декламациї та сьпіви держали численну публику постійно в одушевленю, котре знати було найбільше при кінци вечера, при появі живого образу. По вечерку відбув ся ще спільний вечерє.

Між гр. пр. духовеньством мають в недалекій будучности наступити деякі важні зміни з нагоди інтронізациї митрополита Чуперевича.

Поминальне богослуженє за бл. п. бар. Мориця Гірша відбуде ся в недїлю, дня 3-го с. м., в черновецкій божници. По відслуженю богослуженя мав рабін др. Розенвельд гарну промову про житє і памяти бар. Гірша. Він представляв житє покійного яко приклад житя чоловіколюбства взагалї. Жиди численно зібрані поминали свого добродїя.

Зі Стрия доносять, що дня 15-го с. м. відбудуть ся там загальні збори відділу „Просьвіти" сполучені з продажою предметів господарских. Зрана відбуде ся заупокійне богослуженє за бл. п. Омеляна Огоновского, а повсудни збори з такою проґрамою: 1) справоздане з дїяльности уступаючого виділу; 2) справоздане касове; 3) вибір нового виділу; 4) самостійні внесеня членів; 5) виклад д-ра Олесницкого про 1848-ий рік; 6) виклад п. Василя Короля зі Львова, делеґата головного виділу „Просьвіти", на темат економічної орґанізациї; 7) льосоване предметів господарских поміж членів товариства; 8) продукциї хору „Бояна" і декламациї.

Самосуд. В трудни м. р. засудив черновецкий суд присяжних Стефана Ткачука за скритоубійство тещі на кару смерти через повішенє. Вже рік перед тим був Ткачук опустив по кількарічній вязниці карний заклад за убійство свого тестя. На єго відклик помилуваня єго цїсар, а найвисший трибунал змінив єму кару на дожизнену вязницю. Ткачук вислухав в суботу зрана сего вироку рівнодушно. Коли в недїлю вийшли арештанти, що були разом з ним поміщені в одній комнатї, він повісив ся на вислій грубі сидячи. Як з рана на шиї і на грудях можна було пересьвідчитись, борба з смертию була страшна. В полудне найшли Ткачука умерлого.

Підкинена дитина. В понедїлок зрана ішов один селянин з Молодїєва на роботу і найшов в ярі на Семигородскій улици новонародженну дївчинку. Він приніс єї на палицю. Там найшли при дївчинцї карточку, на котрій було по жидівски написано, що дївчинка є жидівкою. Позвано передано дївчинку опіцї міскої мамки і зараджено сїдство.

Хитрий жид. В турчаньскім повітї панувало пїяньство майже у всїх селах так, що більша часть селяньского маєтку була в руках жидів-арендарів. З тої причини наступила страшна нужда, а щирі люди взяли ся тодї ратувати нарід від біди. Всїцци удало ся в кількох селах спонукати селян до обіту, що через пять лїт не будуть пити горівки. Зачали наставати помалу порадки, а жиди-шинкарі з гора не знали що дїяти. Та пішов один жид до голови по розум — а у такого шинкаря він все є на своїм місци — і придумав от що: аби люди, котрі присягали від горівки, не потребували сорамити ся перед сьвітом, що они помимо присяги пють горівку, уладив шинок для тих селян в пивниці. Таке стало ся в Турці, де до пивниці Блюма сїпають люди цїлими товпами.

Дрібні вісти. Інспекторат зелїзниць в Черівцях перенїс ся нас на Паньску улицю ч. 9. — Кілька громад із стрийского і жидачівского повіту подали петициї до ради державної в цїлю ревізиї катастру ґрунтового в Галичинї. — Почтовим експедитором в Борівцях став Володимир Варчинский. — В Черівцях отворив нову друкарню п. Омелян Кавацкий при ул. Головній ч. 10. — В корчмі пана Радехова посперечав ся надстражник фінансовий Шльосер з одним жандармом, а сей в злости заколов Шльосера багнетом. Заразженю сїдство. — В Залїщиках відбув ся сими днями поєдинок, в наслїдок котрого поручник Антін Ільгнер згинув. — В Судовій Вишни отруїв ся 27-лїтний ветеринар Бронислав Осостович. Причиною самоубійства має бути нещаслива любов.

Помер — в Сяноцї Франціщек Дольета, довголїтний капельмайстер руско-народного театру, проживши 54 лїт.

Хлїб без муки.

Ви пригадуєте собі певно ту новинку, що в зимі сего року переходила з одної часописи в другу, новинку цїкаву для всїх, що їдять хлїб, а таких чей же і на нашій Руси єсть богато. Сказано було в ній, що тепер можна печи хлїб без муки. А то що за новина? — спитаєте ви певно не й нинї, немало тим здивовані — як же можна печи хлїб без муки? А видко, що можна, коли тепер вже й печуть такий хлїб. Хоч у нас не зараз такий хлїб появить ся (звичайно, ми собі до всього пізні), але послухати, як то можна печи хлїб без муки, то таки кождий з нас цїкавий. Тому й скажемо тепер про се дещо більше, ніж було сказано в згаданій новинцї в зимі.

Вся загадка печеня хлїба без муки лежить в тім, аби хлїб печи просто з зерна немеленого, а не з меленого. Нїхто би не сподївав ся, яка велика ріжниця між хлїбом з зерна, а хлїбом з муки. Кождий з нас добре знає, як зерно мелють. В муцї, яку дістаємо з млина, ми находимо не лише саму муку, але й богато иньших річий, котрі можна докладно оглядати крізь побільшаюче скло. Млиньскі камені, все наново острені, лишають в муцї богато камінного пилу і ми можемо сьмідо хвалити ся, що наш жолудок, приймаючи через рік хлїб, травить притім добрих кілька кільоґрамів твердого каменя, так непричком, як жолудок струся. А до того нїхто з нас за тим не слїдить (тай добре робить, бо инакше хлїба не їв би), які „слїди" по собі лишають і в зернї і в муцї мини і шурі і дома і по млинах. Ми так мало на чистість зерна звертаємо увагу, що навіть великі дїдарі, котрі ловлять побільшаючими склами на кождім кроцї ріжні невидимі мізми і мікроби, та ними полохають здорових і хорих людий, самі без гризоти з'їдають з хлїбом — просто сказавши — сверменти звірят зовсїм не маленьких. З тих же млинів парових, де урядженє млиньске єсть металеве, ми дістаємо муку ще й з пилом металевим, отже в кождім хлїбі міскім з'їдаємо потрошка й зелїза. А притім треба знати, що через мелене зерно тратить дуже богато своїх поживних частий.

Щож тут робити, аби ми могли мати муку цїлком чисту? Попросту не маємо способу такого, щоби в наших млинах можна молоти муку без всїх тих невигід і шкід. Застановив ся над тими невигодами один Москаль І. Н. Заков і видумав спосіб печи хлїб просто з зерна. Придумав таку машину, що приготовляє зерно до печеня. Але що Москаль, хоч би який проворний, все таки Нїмця не перейде, то і Заков не знав, що із своєю машиною робити тай продав єї купцеви в Римі, Нїмцеви Гелїкови. А Нїмець сей з машиною вдав ся до Берлина, спік нею хлїб з зерна, дав той хлїб розібрати славному хемикови Бішофови і порівнати єго з звичайним хлїбом з муки. Бішоф найшов, що хлїб з зерна таки лїпший від звичайного — і так з Берлина пішла по цїлім сьвітї новина, що такий а такий Нїмець Гелїк придумав дуже мудрий спосіб, печи хлїб без муки. І став Гелїк славний, бо всї часописи на всїх европейских язиках назвали єго винахідником того способу. А тимчасом Нїмець прибрав ся лише в чуже піре тай певно заробить на тім способі грубі гроші.

Який же той новий спосіб? Передовсїм трісрами (такими прикладами, що відлучають лучше зерно від гірного) і віялками очищує ся зерно від пилу і болота, відтак промиває ся єго в проточній холодній водї, промиває ся так довго, поки в водї не буде вже видно бруду. Воду ту зливає ся і на зерно дає ся окріп так, щоби кіп потопало в нїм. Коли збіже постоїть довший час в окропі, то здорове, тяжке зерно впаде на дно, а нездорове, лихе або зіпсоване сплине на воду і єго треба забрати на бік. Лишить ся таким чином саме чисте і здорове зерно, котре дають в машину, що має приготовити тїсто. Та машина, на котру Гелїк уже мав патент, складає ся з кількох частий. Зерно сушить ся перше на окремім столї і з него товстими веретнами всуває ся в машину, де дробить ся; звідси маса тїста по звичайній пекарскій манипуляциї з квасом, переходить в дїжку. З дїжки виходить у форми — і ту вже робота машини кінчить ся, а починає піч печи, як звичайно. Підчас цїлої сеї роботи стараються ся, аби робітники цїлком не доторкали ся руками материялу, — всьо машина має робити. Єї порушає ґазовий мотор в 25 коний сили і она може на день приготовити хлїба з 240 сетнарів зерна.

Яка ж користь з такого хлїба? Хемик др. Бішоф в Берлинї порівнував хлїби печені на старий і на сей новий лад — і винайшов таке, що хлїб з немеленого зерна не лише що чистий, але й задержує в собі 60 до 70% поживних частий таких, які звичайно відпадають у висївки і граж. До того ще й тяньший на кождім фунтї о 1 до 1½ кр., що в великих пекарнях значить дуже богато. Не будемо подавати докладного хемічного розбору хлїба з зерна, — скажемо лише коротко, що новий спосіб печеня хлїба з часом може набрати великого значіня і розши-

---

платить! Менї казали, що я потребую лиш пятку місячно давати і то лиш через чотири місяцї. Потім він було вже з якоїсь каси гроші брати.

— Та про мене, хай собі їде до шкіл — бовкнула мати, засуваючи горнець у піч — він і так менї на нїчо не здав ся!

— Тай менї ні! Такий великий шгикав ся, а навіть провести новий не вміє.

Менї так в грудях серце аж забило з радощів. Цїлими ночами я не спав і передумував, як то я поїду до великого міста. Виїхав вже собі між паничами у школї, переносений немов у якийсь роскішний новий сьвіт. Буду мати кожнісїнку, буду — може навіть тїльо, як сам пишетесь їх мав! Стану мудрим, ученим, всї мене поважати-муть: навіть війт і писар здїймуть шапку передо мною...

І моїї мрії здїйснились! Мене повезли до Львова до бурси. Я став вчащати до учительскої семинариї. Ані одна сльоза не потекла менї за рідним селом. Та за чим менї було тужити!? Там всї сьміяли ся з мене, поштовхували мене— тут чекало мене нове житє.

Так почало ся нове житє!...

Нове житє? Ха-ха-ха! Та чим же-ж воно було нове? Хиба тим, що старі злодиї появили ся в новій формі...

(*Конець буде.*)

Хлїб без муки.

Ви пригадуєте собі певно ту новинку, що в зимі сего року переходила з одної часописи в другу, новинку цїкаву для всїх, що їдять хлїб, а таких чей же і на нашій Руси єсть богато. Сказано було в нїй, що тепер можна печи хлїб без муки. А то що за новина? — спитаєте ви певно не й нинї, немало тим здивовані — як же можна печи хлїб без муки? А видко, що можна, коли тепер вже й печуть такий хлїб. Хоч у нас не зараз такий хлїб появить ся (звичайно, ми собі до всього пізні), але послухати, як то можна печи хлїб без муки, то таки кождий з нас цїкавий. Тому й скажемо тепер про се дещо більше, ніж було сказано в згаданій новинцї в зимі.

Вся загадка печеня хлїба без муки лежить в тім, аби хлїб печи просто з зерна немеленого, а не з меленого. Нїхто би не сподївав ся, яка велика ріжниця між хлїбом з зерна, а хлїбом з муки. Кождий з нас добре знає, як зерно мелють. В муцї, яку дістаємо з млина, ми находимо не лише саму муку, але й богато иньших річий, котрі можна докладно оглядати крізь побільшаюче скло. Млиньскі камені, все наново острені, лишають в муцї богато камінного пилу і ми можемо сьмідо хвалити ся, що наш жолудок, приймаючи через рік хлїб, травить притім добрих кілька кільоґрамів твердого каменя, так непричком, як жолудок струся. А до того нїхто з нас за тим не слїдить (тай добре робить, бо инакше хлїба не їв би), які „слїди" по собі лишають і в зернї і в муцї мини і шурі і дома і по млинах. Ми так мало на чистість зерна звертаємо увагу, що навіть великі дїдарі, котрі ловлять побільшаючими склами на кождім кроцї ріжні невидимі мізми і мікроби, та ними полохають здорових і хорих людий, самі без гризоти з'їдають з хлїбом — просто сказавши — сверменти звірят зовсїм не маленьких. З тих же млинів парових, де урядженє млиньске єсть металеве, ми дістаємо муку ще й з пилом металевим, отже в кождім хлїбі міскім з'їдаємо потрошка й зелїза. А притім треба знати, що через мелене зерно тратить дуже богато своїх поживних частий.

Щож тут робити, аби ми могли мати муку цїлком чисту? Попросту не маємо способу такого, щоби в наших млинах можна молоти муку без всїх тих невигід і шкід. Застановив ся над тими невигодами один Москаль І. Н. Заков і видумав спосіб печи хлїб просто з зерна. Придумав таку машину, що приготовляє зерно до печеня. Але що Москаль, хоч би який проворний, все таки Нїмця не перейде, то і Заков не знав, що із своєю машиною робити тай продав єї купцеви в Римі, Нїмцеви Гелїкови. А Нїмець сей з машиною вдав ся до Берлина, спік нею хлїб з зерна, дав той хлїб розібрати славному хемикови Бішофови і порівнати єго з звичайним хлїбом з муки. Бішоф найшов, що хлїб з зерна таки лїпший від звичайного — і так з Берлина пішла по цїлім сьвітї новина, що такий а такий Нїмець Гелїк придумав дуже мудрий спосіб, печи хлїб без муки. І став Гелїк славний, бо всї часописи на всїх европейских язиках назвали єго винахідником того способу. А тимчасом Нїмець прибрав ся лише в чуже піре тай певно заробить на тім способі грубі гроші.

Який же той новий спосіб? Передовсїм трісрами (такими прикладами, що відлучають лучше зерно від гірного) і віялками очищує ся зерно від пилу і болота, відтак промиває ся єго в проточній холодній водї, промиває ся так довго, поки в водї не буде вже видно бруду. Воду ту зливає ся і на зерно дає ся окріп так, щоби кіп потопало в нїм. Коли збіже постоїть довший час в окропі, то здорове, тяжке зерно впаде на дно, а нездорове, лихе або зіпсоване сплине на воду і єго треба забрати на бік. Лишить ся таким чином саме чисте і здорове зерно, котре дають в машину, що має приготовити тїсто. Та машина, на котру Гелїк уже мав патент, складає ся з кількох частий. Зерно сушить ся перше на окремім столї і з него товстими веретнами всуває ся в машину, де дробить ся; звідси маса тїста по звичайній пекарскій манипуляциї з квасом, переходить в дїжку. З дїжки виходить у форми — і ту вже робота машини кінчить ся, а починає піч печи, як звичайно. Підчас цїлої сеї роботи стараються ся, аби робітники цїлком не доторкали ся руками материялу, — всьо машина має робити. Єї порушає ґазовий мотор в 25 коний сили і она може на день приготовити хлїба з 240 сетнарів зерна.

Яка ж користь з такого хлїба? Хемик др. Бішоф в Берлинї порівнував хлїби печені на старий і на сей новий лад — і винайшов таке, що хлїб з немеленого зерна не лише що чистий, але й задержує в собі 60 до 70% поживних частий таких, які звичайно відпадають у висївки і граж. До того ще й тяньший на кождім фунтї о 1 до 1½ кр., що в великих пекарнях значить дуже богато. Не будемо подавати докладного хемічного розбору хлїба з зерна, — скажемо лише коротко, що новий спосіб печеня хлїба з часом може набрати великого значіня і розши-

рити ся всюди, особливо по містах. А вже що войско верце хопить ся того нового способу, то річ майже певна. Він же дуже вигідний і корисний так відчас мира, як і відчас війни, — коли жовни не всюди є під руками, а хліба потрібно. В війні певно не будуть і просівати такого прочищеного та подробленого зерна крізь сита, бо то річ доказана, що плівки зерна зовсїм не шкодять жолудкови, а противно дразнять єго стїнки і спонукують виділити з себе соки, потрібні до травленя. Чому н. пр. наньскі дїти люблять звичайно дуже грубий ржаний хлїб? Бо они, хоть того не розуміють, чують потребу таке їсти, жолудок їх того хоче. А як то їм і нам буде колись смакувати хлїб, печений просто з зерна?

Як проживемо, то певно й діждемо ся ще того, що бодай по містах будемо могли їсти такий хлїб. На селї о него буде трудно, бо хоть то дуже розумна давна гадка, аби для заощадженя палива і роботи були по селах спільні громадскі пекарнї (кілько би через то заощадило ся гроша і часу, о тім люди й понятя не мають), однак з нашими селянами трудно дійти до ладу, трудно їх навчити жити правдивим громадским житєм. Але як би ті машини Зиова показали ся з часом добрими і практичними, а не дорого коштували, то чому би властиво не могли й сїльскі громади їх жати?

Телеґрами „Буковини“.

З дня 6-го жня 1896 року.

Відень. При сегодїшнім виборі бурмістра віденьского вибрано християньского социяла Штробаха 94 голосами против 42 бурмістром. Штробах заявив, що приймає вибір і пробить Люеґерови місце, коли прийде відповідний час.

Відень. Палятова комісия ради державної приняла внесенє пос. Боєра, аби по введеню податкової реформи ті податники, що не будуть платити 5 зр., а лише 4 зр. податку, задержали право голосованя.

Льондон. Бюро Рейтера доносить урядово з Каіро, що італїяньске войско в Африцї прибуло щасливо до Адіґрату і звільнило тамошну залогу.

Царгород. Порта намірає Віреєнина д-ра Шерміана іменувати губернатором Цейтуну.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За кожде слово платить ся 1 кр.

Важне для всїх!

Хто із Вп. Читателїв хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу газету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно буковиньске місто має дві великі огневі сикавки на продаж. Цїна дуже низька.

Всї прибори до роблення солоних улїв є на продаж. Цїна дуже низька.

Млин кінний з французькими камінями і з всїма найлїпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Цїна дуже приступна.

Візок для одного коня з двома дишлами, плетеним кошем, мягким сїдженем, ще мало уживаний, і шори є на продаж. Цїна дуже приступна.

Американьский будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 5 зр.

Машина до шитя употреблена, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ратами сплачувати.

Зегарок стїнний з вагою, що лише йде а не бє, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 зр., з тим, що бє і будить, 1 зр. 90 зр.

Ножики кишеньскові з 2-ма і 3-ма вістрами 6 тузинів (82 штук) 7 зр. 20 кр. Менше як 6 тузинів не висилає ся.

Машина до плетеня панчіх і рукавиць, употреблена 25 зр. За помочию сеї машини можна на день 8 пар панчіх сплести і то в много красше, як руками.

Фортепян старий на продаж в Чернівцях. Цїна 30 зр.

Французькі зегарки стїнні накручують ся раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 60 кр.

Цїни сих зегарків суть фабричні для перепродажи. Менше як тузин (12) не висилає ся.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати рівних ручий: 12 ножів сталевих, 12 вилок, 12 ложок (британія), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хлїба, 6 ножиць сталевих, 6 ножиків кишеньскових, 2 ковші (британія).

100 великих сьв. образів з хрестами з рельєфними відносами 5 зр. Близько 40 штук таких образів (пожидий виглядї) висилає фабрика на кар за 2 зр. Такі образи продають перепродавці по 15 до 20 кр.

Про сї речі (1—13) дає ближші відомости Адміністрация „Добрих Рад“ в Ґрімі в. н. Сальгура.

На кожде замовленє треба прислати почтову марку за 5 кр.

ОСВІН ФЛЕК

в Чернівцях при ул. ратушевій

продає

МАШИНИ ДО ШИТЯ

ручні по 20—50 зр., а ніжні по 35—75 зр.

Окрім того поручає

пневматичні біциклї

по цїнї 80—350 зр.

переборює всякого знакомого конкуренцию, полагодженє і всякі потреби є зараз рівнї.

(Чет. і вел. 7—12.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Сняти́на	11^{28}	.	.	6^{31}	10^{25}	5^{20}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{23}		
З Новоселиці, Садаґури	.	.	.	.	.	.	11^{15}	9^{00}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{00}	5^{19}		6^{55}	9^{30}	3^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	9^{55}	.	.	6^{13}	7^{20}	2^{01}		
З Підволочиск	2^{30}	10^{05}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{20}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{50}		
З Белзя	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Сняти́на, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	9^{29}	5^{25}		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{00}	.	.	7^{12}	10^{40}	6^{18}		
До Садаґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{40}	6^{00}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{00}	11^{00}	4^{40}	9^{05}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	5^{00}	10^{43}		
„ „ з Підзамча	.	2^{29}	6^{14}	.	9^{40}	11^{12}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{03}	2^{45}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	3^{22}	9^{05}	7^{25}		
„ Белзя	.	.	.	9^{15}	7^{05}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{00}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	8^{10}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору вічну від 6 год. вечерня до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут: коли на зегарнику є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

Ч. 91. Чернівцї, пятниця дня 26. квітня (8. мая) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в книгарнї газет Л. Гергеліка в Чернівцях, ул. годовика ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня крім неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймають ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Перемиска епархія руска.

(Допись з Перемишля).

Перемиска епархія руска, котрої престіл епископский тепер опорожнений, числить після шематизму з року 1896 більше як один мілїон вірних, отже есть найбільшою зі всїх трьох галицких епархій. Самих деканатів має трийцять девять; а се вже дає поняте, кілько роботи має або може мати кождий перемиский епископ із зверхуванєм такої великої епархії.

Записки що-до канонїчних візитаций, які находять ся в кождій парохії, сьвідчать, як дуже рідко і давно вже відбували ся візитациї в нашій епархії. Від смерти епископа Снїгурского (року 1847) відбули ся канонїчні візитациї лише в 12 деканатах, і то епископ Ихимович візитував два деканати в рр. 1852 і 1858; епископ Полянский — один деканат р. 1864; адміністратор апостольский і митрополит Йосиф Сембратович зверхував чотири деканати в рр. 1869, 1870 і 1872; епископ Ступницкий — два деканати в р. 1876, а епископ Юлїян Пелеш три деканати в роцї 1894 (тай то не всї парохії).

Так було від часів еп. Снїгурского. Сам же Снїгурский, котрий був епископом від 1818 до 1847 р., візитував 23 деканати від 1821 до 1845 року і довершив то в 14 роках, бо не кождого року виїздив. Епископ Михаїл Левицкий в роках 1814—1816 зверхував пять деканатів; в двох деканатах нема й слїду, коли їх котрий епископ візитував, так само і в деяких парохіях в двох иньших деканатах.

Ті дати доказують, що в порівнаню з епархіями львівскою і станїславівскою, де митрополити Йосиф і Сильвестер Сембратовичі і епископ Пелеш в послїднім 25-лїтю зверхували більше, як дві третини деканатів, перемиска епархія остає ся в тім взглядї далеко по задї. Отсему то фактови приписує дехто не без слушности такі прояви, як знана історія з Тучапами. Не було в нас епископа, що знав би докладно всю епархію і відповідно до того нею управляв. А заява лат. епископа з Перемишля, Солецкого, в часї представленя єго цїсареви в Ярославі, що він уже візитував всю свою диецезию (о тім писали в свій час дневники), сьвідчить добре о тім, яку вагу кладуть латиньскі епископи на такі пастирскі візити в своїх епархіях.

Так то і наша епархія потребує епископа в силї віку, щоби міг довгі лїта систематично трудити ся в занедбаній здавна епархії.

Також потрібно, щоби і наша перемиска капітула мала свого „предстоятеля“ з правом ношеня мітри, як се єсть у Львові і в Станїславові, де при капітулї єсть двох мітратів, — а то тим більше, що в Перемишли є два латиньскі епископи, а один латиньский капітуларний має право носити мітру. Капітула найстаршої, бо сїм столїть уже істнуючої перемиской епархії, не повинна бути позбавлена тої відзнаки, котрої недостачу так було видко на похоронї пок. епископа Пелеша. А у нас же, Перемишлянів, єсть своя заслужена епархіальна гординя, котра каже нам щонайменче домагати ся того, що вже иньші епархії мають.

Вповнї годимо ся з гадкою, піднесеною в *Буковинї*, щоби наслїдник пок. епископа Пелеша мав виразні і рішучі пересьвідченя руско-народні; але щоби Русини могли такого епископа в Перемишли отримати, треба вперед руско-народного кандидата представити в міродатних кругах, яко такого, що має всї вимоги, ставлені правом нерушимим до него. Коли поляньскі Поляки — на нашу думку: справедливо — жалували ся свого часу, що настановлено Нїмця Дїндера на епископа в Познани, — відповіли їм Нїмцї, так як то їм було вигідно, — що єп. апостол Павло не пише, аби епископом для Поляків мав бути доконче Поляк, лише: „подобает убо епископу бути непорочну, цїломудру, странполюбну учителю“ і прч. Так готові і нам сказати, що наслїдник еп. Пелеша не потребує бути Русином, та ще з рішучими

БРУС.

(З житя сїльского учителя).

Написав

Мирон Жордуба.

(Конець).

Кождий, що провів на шкільній лавї кілька лїт житя, все ту хвилю мило згадує. Кілько то мрій, кілько спомнин звязаних з тою душевно вимаганою, запаленою молодими ученицями аж по береги. Кажуть, що сердечність, яка ту панує, житє товариске, оніяке якимось теплом родинного чутя, не повторює ся вже нїколи у тій формі в житю.

Кажуть... Може бути, що воно так і є...

Як то „може бути...“? Та-ж і я був в школах, просидів на лавцї довгих чотири роки, обертав ся серед школярского житя!...

Житє товариске!... Тепло родинне!... о, як тірно звучать в моїх ухах сї слова! Се банальні фрази! Се гдум!

Так! се гдум! Нехай менї закинуть, що я песиміст, мізантроп, Бог два що. Може бути, що я такий, але таким мене люди зробили, а в першій мірі мої шкільні товариші.

Чи-ж се моя вина, що природа поскупила менї фізичних дарів, що я з дитя був собі погаснутий, навіть дуже погнетений? Чи-ж се моя вина, що судьба вложила мене чудовищним іменем: Теоневит Козел? Чи-ж се сором для мене, що я ужив сьвіт в убогій курній хатинї, від соломяною стріхою?

А прецї все те служило моїм товаришам за влучну тему до дотинків і дотепів. О! сї дотепи були більш болючі, чим штихаючі дїтвори на селї! Они ранили душу...

Через цїлий час школярства не почув я ні одного привітного слівця, не удрів ніодного приязного погляду очий... скрізь гдум тай тілько!

Раз лише мав я приятеля, який навчив мене, що приязнь — се пуста назва на одиноке понятя, яке не істнує. Я полюбив его за се, що менче чим другі сміяв ся надї мною. Раз навіть станув в моїй обороні!

Від сеї хвилї я боготворив его. Кілько разів заговорив до мене, я цїлу дневну не чув себе з радощів. Се було якесь пристрастне прихилане, що може зродити ся лише в того, кого, як мене, всї відкинули. Менї видалось, що й він чув нахил до мене... Ну, і я вирішив ся раз сказати єму, щоб ми стали добрими приятелями, отворив свою травену душу перед ним. Що-ж, думаєте, відповів на сеє?... Здвигнув плечима і відвернув ся. Опісля ще вспкував собі з моїх „телячих сентиментів“... Менї немов хто в лице вплюнув...

Тепер я зовсїм став боятися від всїх. Мене прозвали „диким козлом“, „страхополохом“. Горячо дожидав я хвилї, щоб раз вже видістати ся з сего проклятого пекла, зі шкіл.

Так згадую я свої „веселі, щасливі лїта молодости, прожиті на шкільній лаві серед товаришів-другів“...

IV.

Вкінци дали мене на посаду учителя сїльского в село Пустинники. Село живописне, сховане між лїсами, навіть церковцї нема. Тут живу справдї немов у вийсї, пустинї, сам один, одинокий, мов палець.

І добре менї з тим! Чого-ж пхати ся між людий!

Коли я став учителем, положено менї за обовязок представитись старостї. Я три ночи не спав, морочучись, як то явитись перед таким високим урядником і що єму сказати. Ну! але що-ж було робити! Надійшов означений день. Я убрав ся, в що мав найлучше, перехрестив ся тай почимчикував до повітового містечка Кзмянки.

За дві години ходу добив ся на місце. Хустинною обтер воботи з болота — се якось по дощи було — і допитав ся з бідою до „бюмрсу“. Вже доходив до дому старости, вже лиш через улицю перейти. А тут лихо надвесло водяку! Як вихор пронуміла по-при мене, обтрясуючи мене болотом від стіп до голови?

Я з злости мало не плакав. Опісля мала гору рефлексия. Що менї бідному сарай-небогу лїзти? Не вже-ж вертати домів з нічим!

Однак сонце сьвітило мені і болото скоро необсихало. Менї удалось его яко-так повитирати.

руско-народними пересьвідченями, а чи ми, яко Русини, добре би на тім вийшли, не потрібно казати. Тому дуже богато залежить на тім, які інформациї буде мати правительство про кандидатів на будучого епископа перемиского.

Епархіянин.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 7-го мая 1896.

Є. В. цісар дарував погорільцям громади Карів, равского повіту, з своєї приватної каси запомогу 200 зр.

В память Тараса Шевченка устроює товариство „Бережаньский Боян“ в сали офіцирского касина в Бережанах дня 19-го с. м. вечерок.

„Руска Бесіда“ у Львові буде мати дня 30-го с. м. свої надзвичайні загальні збори.

Поміч для рільництва. Рільнича комісия австрийскої ради державної відбула минувшого тижня в присутности міністра гр. Ледебура кілька засідань, на котрих обговорювано ріжні справи рільничі. В справі резолюциї пос. Бреннера, аби правительство зарядило сего року рільничу анкету, рішено, щоби правительство скликало письменну, а парламент устну анкету. Опісля вела ся нарада над внесенєм пос. Бреннера, щоби заложити фонд для постійного кредиту на позички для всїх галузий рільництва. На се внесенє згодив ся і міністер, но чім ухвалено таке внесенє: „Взиває ся правительство, аби оно з інвестиційної позички, яку небавом має ся затягнути, дало міністерству рільництва до розпорядимости 10 міліонів зр., а з тих гроший треба після потреби давати радам краєвої культури, рільничим спілкам і земодоним стоваришеням рільничим в поодиноких краях для осягнення їх цїлий відповідні средства у формі безпроцентових позичок.“ — Як з того бачимо, бере ся правительство цїлком серіозно до підмесєня рільництва і буде рільничим спілкам та стоваришеням давати безпроцентові позички, котрі можна буде помалу сплачувати. Що сей крок буде хосенний для рільництва, о сїм нема що сумнївати ся. Але ми спитаємо тепер: де-ж між Русинами є такі рільничі спілки або стоваришеня? Їх нема у нас зовсїм! Вийде таке, що німцї, чеші і польові стоваришеня возьмуть гроші для своїх рільників, а Русини і сим разом будуть оглядати дулю. Ми вже минувшого року писали о потребі руских спілок рільничих, але якось загал не дуже похожий був на ту здорову тадку і все остало при старім, значить, при нїчім. Коли-ж тепер Русини бачуть, на що заносить ся, повинні чим скорше орґанізувати кружки, котрих цїлею буде би спомагати господарку, а тодї і они дістануть безперечно такі запомоги. Нам сего конечно потрібно, отже лишім красні промови на тему високої політики, а робім се, що для нашого селянина конче потрібне, аби не вивандровував до Бразилії!

О наших еміґрантах в Бразилії так пише урядовий дневник бразилийский: Всїх виселенців австрийских висаджують на берег острова, що лежить 50 мінут їзди від головного міста Ріо-Жанейро. На острові так мало води до пиття, що треба єї спроваджувати з міста. А довозять єї в човнах. Човни тих нїколи не чистять, а вода стоїть в них нераз по два або й три дні на жарі та ще й мішає ся з морскою водою. Хто йно дости з виселенців напиє ся тої води, дістає все бігунку. Всї виселенцї нерут своє шмате, одїж і т. д. на березї острова в моря, а від солоної води морскої випрано бїлє, як і тїло остаєсь так само брудне, як і було. Примінцують виселенців по тисяч душ з окладом в великих сальнях величезного будинку без вікон. Там тиснуть ся бідаки мов оселедцї та повтом спочивають на своїх клунках. Все спить в купі, молоді і старі, чоловіки і жінки, дївчата й парібки і все серед страшенного бруду і нехаряства. В разї пожежи ледви чи утїк би хто з душею. Люди з потребою ходять таки по-за хату; від того-єтрізь довела бо в ніс, що не видержати. Їсти варять 8 кухарів, а бруд з них як капає; до великих кітлів кидають все таки поняте. В відділї для хорих лежать недужі на нужденних ліжках понаприсвані захами. О чистім білю ані говорити. В відділї для недужих дїтий лежить звичайно по двоє і по троє на однім ліжку. Умерлі дїти довго ще лежать поміж живими, бо до їх обслуги нема нїкого, тілько матери самі мусять ходити коло своїх дїтий. А що в шпитали майже всї дїти умирають, то матери тамть хоробу своїх дїтий і часто восьмеро їх при грудях не умирають. Майже по дайни можна по спальнях бачити по четверо і по пятеро умерших дїтий, позагортаних в захи; пахуть їх разом з старі скрині з бульб та так хоронять. Словом найбільша нужда!

Дивує ся Gazeta Polska, чому нїчого при їзду митрополита Чуперовича в Черновцї не писали єго ту гр. прав. Русини, хоч він, скоро тілько обняв своє достойнїство, так симпатично у всїх публичних промовах виявив свою добру волю для обох народностий дневника. Річ в тім, що комітет, котрий устроював привитанє митрополита, після заяви в Bak. Post, зовсїм не бажав собі видїти у себе людий, „котрі або з Галичини прийшли або на Галичину зазирають ся“. Їм Тимінський приємнїйший і, як видко, користнїйший, бо мовчав, як закляпий. Комітет розпоряджав ся цїлим привитанєм, назначував місця і т. и., отже до него треба було Русинам вдавати ся. Але коли голова комітету, Мустаца, позволив у своїм орґанї глумити ся з Русинів, то ми без єго дозволу обійшли ся, а на привитанє митрополита ми вже мали і що найдемо инший час. Посередництво Мустаци і Тимінського нам непотрібне.

Нове політичне товариство зявило ся в Галичинї під назвою „Равска Руска Рада“. Перші загальні збори сего товариства відбудуть ся дня 26-го с. м. в рускім приходстві в Равї руській.

Будова зелїзницї Галич-Острів-Тернополь — як пишуть — веде ся з цїлим посвітом і енерґією, то-ж можна надїяти ся, що цїлий шлях буде відданий в осени до публичного ужитку. Між стациями Потутори і Підзамче викінчено доси около 70% робіт земних і будинків, а між стациями Потутори а Козова викінчено три четвертини земних робіт і половину будинків. З важнїйших будов годить ся згадати за міст зелїзний коло Галича на Гнилій Липі о розпитю 30 метрів та три скелєсні віядукти поза стациєю Потутори і в Острові вовад ріцою Серет. На стациї в Тернополи, де дворець буде значно розширений, викінчено доси більше як половину земних робіт. Найбільшою будовою на цїлім шляху буде мурований віядукт в Жовнинцї вовад Глухою долиною 37 метрів високий і знизу 280 метрів довгий.

Цікаве. Хто з нас не тямить, як дехто відносив ся *Галичанинъ* до князя болгарского Фердинанда, доки той не помирив ся з царем та не взяв его в хуми до сина *Бориса?* Князь Фердинанд був до того часу у *Галичанинъ* і синя і таким, так собі Богу душу винним офіцером, котрого доля приходило посадила на трон. І не подив місцевомільский орґан довгі літа Фердинанда самих чистих прілиць, котрі мали на цїли представити єго у Русинів зовсїм посмешним чоловіком. Тепер же, відколи Фердинанд взяв в хуми пара, *Галичанинъ*, як великий політик за гроші, свої давні „пересьлідчики“ про Фердинанда кидає в кут, тїшить ся єго „поправою“ і доказує, що він з роду Славянин. Нехай Фердинанд буде собі й Славянин — все то обходить мало — але чому *Галичанинъ* змінив нараз свою думку про него, так як би він взяв в хуми п. Маркова, а не пара?... „Гъ! політика!“ — мовляв старий отець, лежа на соборечку, здвигаючи плечима. І то хитрина політика!

Господарскі школи для селяньских дївчат.

У старости стиск — днесь йшла товпа учителїв до него за орудиями. Між них і я вгумув ся. Сейчас звернули на мене увагу: мужчини смотрїли допитливим зором, учителїки почали шепотати. Я догадував ся, що про мене.

— Може й їм треба представитись — подумав я. — Але на се бракує моєї відваги. — Нехай вже потім!

Чекали ми щось більше нїж годину. Стало душно в комнатї. Я витягнув хустину і обтер піт з чола.

В ту мить почали хтось всї тручати ся лїктями і вказувати очима на мене. Панночки взяли захихотатись... Я почервонїв — не знав, що се має значити. Та на щастє в комнатї було зерцало. Я поглянув машинально в него і остовпів. Ціле чоло і лице мав покарбоване болотом. Хусточкою, котрою обтерав чоботи, я стер піт з чола. Ще я порушатив ся до кухнї, щоб охарактись. Але ся подїя вже прибила мене.

Вернувши у сьвітлицю, застав вже старосту. Обходив кождого, випитуючись про щось. На кінець підійшов до мене.

„Як ваше імя?“ поспитав.

Мені вдарила кров до голови, язик стануй кілком. Ледви вспів щось незрозуміле пропеволїти.

— Як? — спитав староста, наставляючи ухо.

— Козел.

— Ага! Іван Козел!

— Іван Козел — потягнув я машинально.

Всї засьміяли ся, а староста собі.

— Давно ви учителем? — питав дальше.

— Дві недїлї.

— Ну, то радзу вам, більше обертайтеся між людьми.

За хвилю почали всї розходити ся. Я як непритомний кинув ся й собі до дверий. На нещастє наступив якийсь панночкі на сукню.

— Може би-сьте трохи зручнїйше обертали ся! — клинула до мене з гнївом. А вітер додала до свого товариша у голос: „Се якийсь сільский брує!“ Але мене сей який удар не дїтинув. Я вже був оголошений, прибитий, нечулий на нові побої. Як шалений кинув ся з місто і кинув ся ніц лицем на траву.

Ридане розсаджувало мені душу. Плач трохи мене успокоїв.

V.

І так мені все дальше йде. Вступив у старости здискредитував мене і перед товаришами і перед властями. Учителї вважають мене бовваном і оминають — інспектор обрав мене за ціль переслїдовань. Кілька разів забирав я голос в дискусиї на учительских конференциях, але все мене лиш висьміяли і вилили. Кілька разів просив мене старенький панотець мого родинного села на сьвята до себе. Я пішов раз та став ся мов предметом дотепів і жартів панночок та кавалїв. Я все чув, що всї бавлять ся моїм коштом, одна мусїв удавати веселого, хоч серце щемїло з болю, я сьміяв ся.

Тепер сидиу в своїх Пустиниках і хорею вік, борючи ся з громадою, що шкодує учителя вважає за якусь кару за гріхи. Недавно питав ся мене інспектор, чи не хочу до перевести ся.

— А на що мені рухати ся, коли мені тут добре! — відказав я.

Справдї! добре! Бо бодай тут я нїм, бодай тут нїхто з мене не кпить собі, не шукує.

Дуже часом находить мене погана мерка. Чиїсь ся мудрі безконечних. Я задаю собі питанє, чи таке житє варте житя? Чому лиш мені доводить ся бути одиноким, мов та палма у пустинї... Серце чує якусь безконечну порожнечу, біль давить за горло, а кашель сльози підступають.

Що-ж робити! В чоловіцї важко все відмовити ся натури! Чоловік то товариска звірина.

Одна я стараю ся здушувати той голос внутрішний. Може надійдуть лучші часи!

Може... може... А поки-що треба ждати все вперід таким житя. Аби лиш близше кінця.

Підвиса 28. квітня 1896.

В Кракові зачала виходити людова ґазетка Nowy Dzwonek. В нїй між иньшим читаємо о потребі господарских шкіл для селяньских дївчат. Про все — каже ся там — дбають наші люди, вже маємо політиків і послів зпоміж селян, але доси не зроблено нїчого для селяньских дївчат і жінок, котрі ще по давному провадять господарство домашне і тому то господарство не є таким видатним, яким могло би бути. Треба отже пам'ятати о сїльских дївчатах і домагати ся господарских шкіл і для них. Хлопска партия піднесла була раз ту гадку, а опісля за великою політикою забула о нїй. В Німеччинї істнують вже такі школи, там учать: кухарства, прання біля, порядку в хатї, крою сукон і біля, найпотребнїйших робіт ручних, обходженя коров, дробу, бджіл і т. д. Окрім того вчать ще рахунків і писаня, обовязків господинї дому, опіки над дїтьми, взагалї всего, що потрібне для порядної господинї. Притім мусить ся мати на увазї, що наші селяни не мають відки дорого оплачувати науку, треба би длятого науку удїляти цїлком безплатно або за дуже низьку оплату. — Гадка ся здорова і варто би, аби селяньскі пани над нею подумали та заняли ся нею серіозно.

Для шкільної молодїжи. Перемиські Русини заснували тепер у себе товариство ім. сьв. Кирила, котрого цїль і задача: збирати фонди для відпомаганя бідної, талановитої і справдї на опіку заслугуючої молодїжи тамошної руської ґімназиї. В першім рядї хотїли би призбирати фонди на закупно мундурів для тої частини молодїжи, що в холодї і голодї пре ся до науки та справедливо дожидає відпомоги зі сторони сьвічнїйших верств народу. Але їх самих в Перемишли за мало до того. Тож взивають лучити ся з ними до спільного для нас всїх дїла і приступати громадно в члени сего запомогового, шкільного товариства. Вкладка членська, виносяча місячно 20 кр., а річно 2 зр. 40 кр., чей же така мала, що кождий, хоть би як бідний, спромочи ся на ню може.

Сїльский цирулик. В Поникві під Бродами арештувала жандармерия і відвела сїльского „цирулика", котрий довгі дїти лїчив хорих в окольичних селах. А лїчив їх дешево і добре. Вирвав чоловікови зуб і скалїчив при тім щоку, то пашенет платив єму двоє за зуб, а скалїчене щоки давав цирулик на „причинне" (а наші люди причинки люблять). Один селянин, Карпо Антонишин, згодив ся до „цирулика", щоби єму пустив кров. Той не лише пустив кров, але в причинку ще й затроїв єї нечистим пуцалом і Карпо другого дня помер. Таких грішних має той сїльский „цирулик" на совісти й більше, тому мусить тепер перед судом боронити своєї штуки лїкарскої.

Господарка ради міскої в Чернівцях. В який спосіб батьки нашого міста полагоджують на своїх довірочних засїданях грошеві справи громади, видко з засїданя, яке відбуло ся 30-го квітня. На нїм жалував ся радний Пізер, що аренда вводи за вино в сумі 47,000 зр. єсть за низька; він сам знає людий, котрі зараз дали би о 10,000 більше. П. Штранхер сказав на се, що одного разу рада міска, бувши в добрім настрою, не розпишучи оферти, з вільної руки вправондувала вводу — одному з радних. О скілько нам звістно, лїт тому вільна заборонила рада міска робити радним інтереси з громадою. В який спосіб радні шанують ту ухвалу, видко із згаданого факту.

Громом побиті. З міста Янерем на Угорщинї доносять: В часї вправ 11-ої компанії другого полку гонведів зірвала ся сильна буря. Почало гриміти і трїм ударив в середину між вояків. Наслїдки удару були сумні: двох вояків погибло на місци, а кільканайцять потерпіло сильні опарення.

Дощ і дощ! — і тілько всего „потїхи" з постичного місяця маю. Як в неділю від вечір заслотило ся, так до нинї погоди нема, а нинї хвалебо вже четвер. Що гірше, люди не віщують навіть так скоро погоди. Отсї дощі, що такі корисні тепер на поля, незвичайно дошкуляють мішухам, особливо в Чернівцях, де чищенем тротоарів нїхто не журить ся. Як хочеш, ходи по болотї, а не хочеш, то сиди дома! Одна відрада в тій біді така, що пороху нема. Се справдї щось варте в Чернівцях, де на то завели водопроводи, аби вода плила собі спокійно в рурах під землею, а порох хмарами клубив ся по улицях.

Гірка доля. Дня 2-го с. м. відобрав собі в Сольногородї житє вистрілом з револьверу віденьский архитект Володислав Богуславский. Він походить з черновецкої родини і доробив ся свого становиска власною працею, починаючи яко простий робітник мулярский. Та невсипуща праця і нещасливе родинне житє зробили єго нервовим. Минувшого тижня виїхав з Відня і застрілив ся в Сольногородї, бо єму, як написав в листї до родини, житє вже наскучило ся.

Прогулька по Буковинї. Черновецка секция загального австрийского товариства туристів „Буковина" устроює в днях 24-го і 25-го с. м. прогульку до Сучави, Сучавицї, Драґомірни, Замка, а евентуально також до Бордужен, першого місточка на румуньскій териториї. Виїзд з Чернівцїв наступить в недїлю, дня 24-го с. м., о $^{1}/_{4}$ 8 год. зрана. Прогулька заповідає ся гарно, бо Сучава з мощами сьв. Івана Нового, старі монастирі в Сучавицї і Драґомірнї, і руїни замка волоских господарів в Замку приманять чей же немал: число охочих до такої прогульки.

Барон Гірш і льотерия. Льотерийні тракті в Будапештї поставили на льотерию по смерти бар. Гірша на різні дати з єго житя нї більше нї меньше лише 600 тисячів зр. Они гадали собі так: бар. Гірш був „чоловік щастя", отже й дати з єго житя мусять бути щасливі. І дійсно щастє послужило — але не граючим, лише правительству, котре в той спосіб заробило по смерти бар. Гірша лише пів мілїона зр.

Спячий факір на виставі в Будапештї. Факірами називають в Індиї людий, що живуть з милостинї або перебувають на пустини і постять та завдяки того уважають ся сьвятими. Они самі називають себе людьми потребуючими ласки божої. Ті факіри уміють показувати таку штуку, що засипають, стають як би мертві, кажуть закопувати ся в землю, а по тижнях, двох, трох а навіть і по місяци, коли їх відкопати, оживають знову. Такі два факіри поїхали тепер на виставу до Будапешту — один живий, а другого привезли яко ніби неживого в скляний домовинї. Оба факіри молоді люди: один з них називає ся Біна Сена Пралая і має 23 лїт, а другий Ґональ Крішна. З ними поїхав якийсь „професор" Фрікер з Льондону. В четвер задержались они були в Пресбурзї, де з Будапешту приїхало було богато лїкарів, журналістів та і других гостий. В однім з тамошних готелїв відбув ся обід, на котрім були також і оба факіри, убрані в довгі, білі одежі пошиті і підперезані жовтими шовковими поясами. Але они не їли нїчого, лиш пили молоко. По обідї професор Фрікер загіпнотизував факіра Пралая, але перед тим не сказав єму то слово, котрим опісля має єго збудити. Факір борзо заснув, як би заснув і єго поклали відтак в скляну домовину і повезли до Будапешту, де за тиждень мають єго збудити. Той сам факір показував вже таку штуку в Льондонї; в присутности 14,000 людий загіпнотизовано єго і він спав так як неживий через 30 днїв. Третий їх товариш, котрий був в Льондонї, через пів-десятя днї закопаний в земли. В дорозї до Будапешту заслужуваня він на пропеницю і лишивши своїх товаришів поїхав наперед. Замерзлого факіра привезли вечером до Будапешту і в присутности тисячів народу зложили в скляний домовинї на виставі. За 8 днїв мають єго збудити. Факірови тому платить за кождий день спаня по 300 зр. Другого факіра закопають в землю, скоро взяти на то позволять. Факіри кажуть, що лиш сильна воля дає їм замирати на довший час, а відтак знову пробудити ся, та що они своєю наукою служать вірі в єдиного Бога.

Розвага у зьвірів. В берлиньскім зоольоґічнім городї спостерегли недавно тому не дуже звичайну, але для розваги у зьвірів характеристичну обставину. В тім городї є зьвіря, котре учені люди називають crossarchus fasciatus. Коли єму дали великий волоский горіх, він значачу хотїв єго роздусити, але оно єму не удало ся. Що-ж оно робить? Ставить ся на задні ноги і кидає горіх переднїми ногами так довго до стїни, поки шкаралупа горіха не розбила ся. В вітчинї того зьвіряти нема горіхів анї подібних до них річий, отже зьвіря не бачивши нїколи горіха, приходить самою розвагою до того, що в шкаралупі мусить бути солодкий окоп. А коли оно не може горіха роздусити зубами, то робить так, як ми се описали, а до того належить вже знову розвага.

Убійник свого сина. Перед судом в Оломуцу скінчила ся сими днями страшна драма. Перед судом ставав Іван Малий з Сенїцу великого, обжалований о убійство власного сина. З кінцем минувшого року померла жінка старого Івана Малого, а він хотїв зараз потім одружити ся з 29-лїтною прачкою Сванїною. Але що батько мешкав у свого сина Франца, а сей не хотїв пристати на таке супружество, то приходило часто до сварий. Так було і дня 19-го марта с. р. Батько трутив свого сина в груди, а сей в обороні зловив ковбок, що лежав на подвірю. Старий Малий скочив до кухнї, схопив кухонний ніж і поставив ся против сина. Коли син побачив батька уоруженого, кинув ковбок на бік, роздер на собі сорочку і сказав: „Ну, тепер колїть ножем!" Батько не надумував ся довго і заколов сина в тій хвили. Перед судом зізнав ся, що все стало ся в злости. Єго засуджено на пять лїт тяжкої вязниці.

Двозначна вивіска. В однім з нїмецких місточок побачили люди одного дня нову вивіску, на котрій стояло: „Тут найдуть люди, що пють богато пива, постійну і повлатну роботу". Така замаскована вивіска спонукала якогось дотепного Німця вступити до тої реставрациї і пити що не міра. Реставраторови стало того вже за богато і він зажадав заплати. Але хитрий Німець показав на вивіску і жадав що для себе заплати, а згодив ся і на таке, що замісць гроший прийме пиво. Реставратор покликав полїцию, але ся випустила пізна, бо він рішучо толкував ся, що зробив се в добрій вірі. Тому мусїв реставратор заскаржити єго до суду цивільного о відшкодоване, але зараз таки здїймив ту двозначну вивіску.

Складки. На Народний Дім: Вас. Орзь, нарч. з Лужан, 5 зр., Вен. Микитович, уч. з Сторожинця, 7 зр. 50 кр. — На бурсу Народного Дому: проф. др. Волод. Копоненний зі Львова 5 зр., нарч. Т. К. 2 зр. і нарч. Іван Ярошиньский з Брідок 2 зр., — разом **12** зр. На руску друкарню: проф. Серг. Шпойнаровский з Чернівцїв 5 зр., о. Кас. Куницкий, канелан войенов. з Станїславова, 5 зр., заступник прокуратора Волод. Михальский (по раз третий) 10 зр. — разом **642 зр. 23 кр.** — Сердечне спасибі!

Телеґрами „Буковини".

З дня 7-го мая 1896 року.

Відень. Описуючи величаве отворене будапештенської вистави, Vaterland відносить спокійний хід сего торжества, котре має безперечне значінє для монархії і династиї. З тої точки погляду осуджує остро виступи девятьох часописий против вистави, яко негідні правдивого християньского патріота. (Для пояснення мусимо додати, що вся славяньска і румуньско-угорска праса, кромі польскої, відносила ся до вистави неприхильно, не задля єї значіня для цїлої монархії, котре кождий австрийский патріот вміє оцінити, лише задля Мадярів, котрі тиснуть иньші народи в Угорщинї. — Ред.)

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За кожде слово платить ся 1 кр.

Важне для всїх!

Хто із Вп. Читателїв хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу ґазету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно буковиньске місто має дві великі огневі сикавки на продаж. Цїна дуже низька.

Всї прибори до роблення соломяних улїв є на продаж. Цїна дуже низька.

Млин кінний з французкими камінями і з всїма найлїпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Цїна дуже приступна.

Віяок для одного коня з двома дишлами, плетеним ковшем, мягким сидженем, ще мало уживаний, і шера є на продаж. Цїна дуже приступна.

Американьский будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 5 кр.

Машина до шитя употреблена, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ратами сплачувати.

Зеґарок стїнний з ваґою, що лише йде а не бє, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 кр., а такий, що бє і будить, 1 зр. 80 кр.

Ножики кишеньові з 2-ма і 3-ма вістрами, 6 тузинів (82 штук) 7 зр. 20 кр. Мельше як 6 тузинів не висилає ся.

Машина до плетеня панчіх і рукавиць, употреблена 25 зр. За помочию сеї машини можна менше 8 пар панчіх сплести і то о много красше, як руками.

Фортепян старий на продаж в Чернівцях. Цїна 30 зр.

Французкі зеґарки стїнні накручують ся раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 60 кр.

Цїни сих зеґарків суть фабричні для перепродажи. Меньше як тузин (12) не висилає ся.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати ріжних річий: 12 ножів сталевих, 12 вилок, 12 ложок (британїя), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хлїба, 6 ножиць сталевих, 6 ножиків кишеньових, 2 вохлї (британїя).

100 великих сьв. образів в красках з руськими підписами 5 зр. Близько 40 штук таких образів (кождий инший) висилає фабрика на взір за 2 зр. Такі образи продають перепродавцї по 15 до 20 кр.

Про ті оголошеня (1—13) дає близші відомости Адміністрация „Добрих Рад“ в Рогізнї п. п. Салґура.

На кожде замовленє треба прислати почтову марку за 5 кр.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодота Галїка, сторін 110, вісїмки, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї, Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ка, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

Батиция

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиранє:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і принимати з осторожностию лише єдиньки зі рамени знаком охоронним „Котвиця“ Бо лише сї правдиві.

Аптика Ріхтера під золотим лином у Празї.

ВИШИВКИ
вехідної Галичини

після колекциї збірної Товариства „Клюб Руских у Львові“, показаної накладом Антона І. Хойнацкого з літографічного заведеня Андрія Андрейчина по цїнї

3 зр. 30 кр.

за примірник, складаючий ся з 20 таблиць з 4° широкого аркуша з хорошо надїйною тецї.

Видане сих „Вишивок“ перевисшає знаково подібного рода видання, що появляють в Відни, Одесї і Москві, і то не лише від внутрішнього вартости, але також і відносно самого змісту, бо окрім се складає ся тільки репродукциї чисто-ниских взорів народних вишивок з повіта Берези, Городенка, Калуш, Надвірна, Снятин, Тисмениця і инших з вірних нарисунків краєвих, уживаних народом в дотичній окрестности.

З замовленнями можеть звертатись до *Антона І. Хойнацкого, управителя Кенсерваториї Стоваришинского Інституту у Львові, улиця Руска ч. 8.* 11—26

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, вінци і селян, редаговану Олександром Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходить	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	6^{37}	10^{28}	5^{20}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{33}		
З Новоселиці, Салґури	.	.	.	.	.	.	11^{13}	9^{50}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		6^{55}	9^{50}	8^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	9^{55}	.	.	6^{13}	7^{28}	9^{01}		
З Підволочиск	2^{30}	10^{05}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{58}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходить	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	10^{29}	5^{58}		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{00}	.	.	7^{17}	10^{48}	6^{10}		
До Салґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{00}	6^{21}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{00}	11^{00}	4^{00}	9^{05}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{05}		
„ „ з Підзамча	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{49}	11^{12}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{25}	2^{45}	10^{12}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{05}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{10}	7^{05}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{05}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскій годинницї є 12 год. 36 мін., а на черновецкій 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 92. Чернівцї, субота дня 27. квітня (9. мая) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Гарвіца в Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находять ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Справи парляментарні.

З Відня пишуть нам:

В середу відбула ся під проводом през. Хлюмецкого і в присутности міністрів гр. Баденього і Біліньского двогодинна нарада предсїдателїв клюбів парляментарних, щоби установити, які предложеня і в якій черзї мають бути полагоджені ще перед відроченєм ради державної. Від руского клюбу був присутний п. Барвіньский. Всї окрім Молодочехів висказували потребу полагодженя реформи податкової, закона про катастер грунтовий, про відписуванє податку грунтового насїлком шкід елементарних і про податок біржевий, а всї були також за полагодженєм закона про свойну (Heimatsgesetz), певсийний, патентовий, про гірничих інспекторів. Молодочехи бажали переложеня реформи податкової на осїнь, що означає її погребаве, позаяк в реформі виборчій палата панів поробить значні зміни і відтак відошле до посольскої, а в осени мусить парлямент полагодити передовсїм буджет, а на докінченє реформи податкової не стало-б часу. П. Барвіньский вимагав полагодженя податкової реформи в інтересї селянства і дрібного промислу і указував також на потребу переведеня закона о спілках господарских і новелї промислової, котру неустаюча комісия промислова має обробити по відроченю сесиї ради державної. Ті два останні предложеня повинні би отже прийти в осени на чергу побіч буджету. Таким способом після екзекуцийного поступованя Рада державна приступить до полагодженя закона патентового і певсийного, а в понедїлок, а можливо ще й в суботу приступить до законів податкових, на котрі призначено два тижнї часу. Відтак знов зберуть ся предсїдателї клюбів, щоби обговорити програму дальших робіт. Міністер-президент заявив, що не кладе речинця відроченя, і палата може працювати, як довго буде потреба для полагодженя важнїйших предложень. Також заявив, що речинець скликаня делегаций ще не установлений.

Що нового в сьвітї?

Богато шуму наробило в Австриї знаменитє голосованє над §. 41 правительственного проекту виборчої реформи. В нїм постановлено, що голосованє відбуває ся в куриї більших посїлостий, міст і з пятої куриї, де они зложені з міст або з міст і повітових округів судових, картками; але в пятій куриї в тих виборчих округах, що зложені лише з судових округів, і в куриї меньших посїлостий відбуває ся голосованє устно або картками, після того, як там відбувають ся вибори до сойму з меньших посїлостий. Против сеї постанови поставив пос. Барайтер внесенє, що голосованє має відбувати ся картками тайно у всїх округах з меньшої посїлости і пятої куриї. Се внесенє принято 117 голосами против 103. З того результату були дуже раді опозицїонїсти, бо добачали в нїм невдачу правительства. Чи оно справдї так є, видко з того: Правительство хотїло, аби про спосіб голосованя рішали краєві сойми, а се відповідало би т. зв. автономістам, котрі для краєвих соймів добивають ся права висилати послів до ради державної; до сих належать передовсїм Поляки. Коли отже правительство згодило ся було на таку форму §. 41-го, яку надала єму комісия, то се була уступка для автономістів; а коли тепер тої уступки не принято, то се невдача тих автономістів, а не правительства. І що-ж показує ся: при голосованю бракувало 28 Поляків, значить, задля їх неприсутности принято внесенє Барайтера, і они потерпіли ту невдачу. Так стоїть справа дїйсно і правительство зовсїм не думає противити ся рішеню ради державної; противно, оно приняло его цїлком рішодушно, бо-ж інтерес тут по стороні т. зв. автономістів. Однак правительство рішило постарати ся о направу того параґрафу в палатї панів, коли би сего домагало ся „коло польске“. Чи оправданє було одушевлєм внесенє, легко тут розсудити! Але занехочений тою принадною удачею, поставив пос. Краве дальше внесенє, щоби і правибори відбували ся тайно картками; се внесенє вже відкинено. На тім засїданю (дня 5-го с. м.) дїйсчено друге читанє, а третє читанє відбуло ся вчера.

Справа віденьского бурмістра вже рішена. Християньский суспільник Штробах, найблизший приятель Люеґера, вибраний бурмістром Відня. В своїй вступній промові не нападав він нї на Угорщину нї на жидів взагалї,

Соколець.

Гуцульска повість

Івана Синюка.

На погудаєво-західнім кінци села Дончиноли*) відійжає ся стрімкий та пірвавий облаз, із котрого величезні камені стремлять горде в повітре. Соколець так зовуть сей облаз; і єго оселиця — то красна, але мало знана партия з наших гуцульских гір. Долиною шумить прудкий та як сльоза чистий Черемош, а по нїм стрілою летить долів один сплав за другим. Горі висять страшенні скали, котрі перевалили ся так грізно, що здаєть ся: ось ще хвиля і впадуть та вузеньку, до скальної гори тебе прилїплену дорогу на смерть розторощать. В ямах, відлиннях і рівцях на самій горі плоскоть ся зимою гуцлянини клїнцю висові, зелені смереки. З правого боку, лиш через лютий потік, в котрого глубокі і страх стрімкі вечери сонце не заглянуло ще від сотворення сьвіта, приваряє до Соколця темний та густий смерековий ліс. З лївого боку і переду розпростерли ся великі гуцульскі села.

Хоч Соколець належить до красних партий гір, але вічний, смутний шум смерек і все однаковий клекіт Черемоша, коли їх довше слухати та дивити ся на них, наводять на чоловіка тяжку задуму, перебивану від часу до часу хиба немилим вереском кавок, що гніздять ся в дірах скали, або білиць, що весело скачуть з корча на корч. Тому то Соколець не належить до улюблених сїльских місць, а хто доконче в ночи мусить попри него їти, той радо его з далека обминає, бо кажуть, що там якась біда пишає ся...

Дуже мене дивувало, що я в-одно здибав там одного старого Гуцула, як з цїкавостию приглядав ся сїй скалї. Знаю добре, що Гуцули, хоч як свої гори люблять, хоч з туги за ними занедужують, ба й вмирають, але їх ніколи не вглядають так, як туристи. Так я думав собі, що в Гуцула якась думка і кажу:

— Не бамуйте, стрийку, що вам перебиваю! Скажіть: подобає ся вам Соколець так дуже, що его в-одно обдивляєте?

Старий замісць на таке моє зовсїм чемне питанє відповісти, водив ся лише на мене, гей би на вовка, і проворкотїв щось про надмірну цїкавість теперішних молодїжи; але ся очевидна неприхильність старого не відобрала мені охоти, просити его так довго, аж він свою історию про Соколця мені оповів.

*

„Сего, що будеш чути — ночлав старий — нїхто не знає, тілько я, і тобі би-м не сказав, але-с ми вже так докорим, що муку тобі повістувати, аби-е мене далї не мучив.

Як би ти знав, що тут давно-давно діяло ся та що Соколець в собі має, то й ти би на него иначе дивив ся. Правда, люди кажуть, що тут „нечисто“, але нїхто не знає щось безпечного при то нечисте.

Давно, кільканадесять лїт тому, ту виглядало цїлком инакше: скрізь густі, зелені лїси, а в лїсах оприщем; лиш десь не десь хати, тай то так далеко одна від другої, що сусїда мусїла верхом до сусїда їхати, коли хотїла ватри взяти.

Жив тогди ту в горах один гаїда. Соколя звав ся, і мав жінку таку красну та тонку, хоч малою. То він, Соколя, був гаїда робітний і пильний, а она нї: все любила ся лиш вичісувати, одягати ся красно та в зеркало дивити ся. Дуже була собі полюбила і хотїла всюди бути першою, чи на храмах чи весїлях, чи на танцях. А що Соколя був тілько зарібний чоловік, то єму все не ставало гроший на всї забави і примхи жінки. Через то ніколи не було в хатї спокою, тілько вічна сварка, суперечка та гризота; в-одно вадили ся, в-одно она єму голову сушила. Страх хотїла ся їй богацкою бути, але як? о се не питає, їй все одно. От она й каже раз до Соколя:

— Коли ти мені як найскорше не принесеш богато-богато гроший і гроннїв (дукатів), то я тебе покину. Мабуть ти гадаєш, що я лиш тому на сьвітї жию, аби тобі їду готовити і прати? Инші жінки так роблять, але за се хоть вбрані як инші ходять! Ти мені, кажеш, не

*) У важковіднім місцї.

але зазначив, що уважає своєю задачією, привернути християнам те, що їм належить ся, і що уступить своє місце Люеґерови, коли прийде відповідний до того час. Нема сумніву, що Штробах буде признаний цісарем, а тоді виберуть першим заступником бурмістра Люеґера, а другим німецкого націонала д-ра Наймаєра. Сей мусів відписати заяву, що не має нічого спільного з сторонництвом Шенерера. Так отже буде Відень небавом мати свою власну автономічну управу, котрою керувати будуть антисеміти. Зміна особи бурмістра тут нічого не змінила, бо справдішним бурмістром і керманичем буде все таки Люеґер.

Сими днями оголошено пунктом обох депутаций для спільних оплат в справі австро-угорскої угоди. Доси платила Австрия зі спільних видатків на війско, заграничне заступництво і инші спільні потреби 68·6%, а Угорщина 31·4%. Отже пунктом австрийскої комісиї відносить, що вплив на політику державну рівно припадає Австриї і Угорщині, і що користи з того діяти по рівній части одна і друга половина монархії. А що при угоді не розходить ся о кунецкий рахунок, де одна сторона старає ся від другої дістати як найбільше, лише о уклади між двома частями одної більшої цілости, то Австрия має право жадати, щоби Угорщина платила більше, як доси. Коли бере ся за підставу рахунку людність, то припадає на Австрию 57·8, а на Угорщину 42·2%; після видатків виходить відносини 58·1 до 41·9 після доходів 57·1 до 42·9, а після чистих доходів 58·2 до 41·8. З того видко, що ті способи обчислення дають майже той самий результат. Тому предкладає австрийска комісия: 1) щоби з видатків на Пограничє, котре стало ся частию Угорщини відкинули 2% в користь Угорщини; 2) щоби чисті доходи з мита були спільні; 3) чого не покриє мито, на те платить Австрия 58%, а Угорщина 42%; 4) угода обовязує до 1908 р.

На те угорске ренунциюм відносить в острий спосіб, що Угорщина є самостійною державою, що може обійти ся без угоди, приймає вкінци точки 2 і 4., а відкидає 1. і 3. точку. Що-до Пограничя приходить угорске ренунциюм, що Угорщина заплатила 9·4 міліона більше, як належало ся, а тепер від свого права не відступить. Що-ж до обчислення, то не можна за підставу для него брати людність, ані видатки чи доходи, бо в такім разі Угорщина виказує, що за послідних 10 літ зробила 850 міліонів довгу, з котрих річно мусить 32 міліонів сплачувати, а Австрия не зробила тілько довгів. За підставу для обчислення спільних видатків можна лише брати доходи з податків посередних і безпосередних, а після них повинна Угорщина і на дальше платити 31·4% спільних видатків, а Австрия 68·6%. — Як з того бачимо, ріжниці досить великі, такі великі, що цілком справедливо сумнівають ся, чи прийде до угоди.

В Будапешті отворено торжественно мадярску виставу і тепер відбувають ся там пири та торжества ріжнородні. Кров в кров з ними ідуть також демонстрациї против тої виставки. В Білгороді велика маса студентів, за котрими тягли ся токи народу, спалили угорску фану і демонстрували перед австро-угорскою амбасадою. На жадане нашого амбасадора заряди сербский президент міністрів Новакович слідство і вислав кондоленцийне письмо угорскому міністерству, але фактом є, що з демонстрантами симпатизує нарід, хоч префекта поліциї і бурмістра усунено. В Будапешті також було демонстрациї кількатисячної товпи народу против будапештеньскої виставки. До того віденьскі студенти рішили не їхати на ту виставу і вислали в тім дусі відозву до німецких студентів в Австриї, Німеччині, Швайцариї, Франциї, Росиї, Італії, Бельгії, Румунії, Сербії і Болгариї. На тій відозві підписані заступники студентів німецких, румуньских, словацких, сербских, словіньских, чеських і російских, лиш нема Русинів!

Загальне положене в Европі тепер мирне, спокійне, лиш десь не десь чути про невдачу німецкого правительства при прежті о вексорах, або що у Франциї орґанізує ся опозиция против нового міністерства, або що при громадских виборах побідили социялісти. Лише Італія тепер смиренько ликує: Головний командант італіяньского війска в Африці Бальдісера добив ся до головної твердині Адіґрат, а по дорозі побив передну сторожу повстанців. Тепер положенє Італіянців в Африці скріпило ся значно і они помалу приготовляють ся до рішаючої битви. Міністер фінансів предложив парляментови фінансовий доклад, після котрого недобір на слідуючий рік виносить 1,200,000 ліри, але проте не потрібно особних зарядженъ для удержаня рівноваги у фінансах держави. Парлямент приняв доклад прихильно, отже міністерство не потребує боятися ся упадку.

Загальний спокій в Европі перервала на короткий час сумна вістка про смерть перешого шаха. Ми вже дещо донесли про се подрібно; тепер додамо, що убійник називає ся Мірза Мутамед Реза. Він замолоду пожив ся між неспокійні елементи і его вильоснано, що вже убити шаха. Два місяці він тягав ся, аби найти нагоду для виконаня свого наміру, аж нінци єму то вдало ся. Похорони покійного шаха не відбули ся ще, бо его син, новий шах, не приїхав ще до столиці держави. Єго узнали вже за шаха Англія, Турция і Росия. По нім надіє ся одна часть російскої преси, що буде прихильний Росиї, а друга часть знов боїть ся англійского впливу. Поки що, не бачити ні одного ні другого впливу.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 8-го липня 1896.

Архикнязь Петро Фердинанд вернув вчера з Будапешту до Чернівців.

Вечерок з танцями устроює ґімнастичне тов. „Сокіл“ у Львові дня 12-го с. м. у власній хаті.

Народне віче мало відбути ся дня 3-го с. м. в Кривчи, перемиского повіту. На нім мав також пос. Новановский здавати справу з своєї діяльности в соймі. Однак перемиске старостство заборонило то віче з тої причини, що „віче скликали елементи небезпечні для публичного ладу і наміряючі знищити теперішний устрій суспільний“. Задля тої заборони панує в тамошній околиці велике роз'яреня.

Проф. др. Гандль, котрий свого часу заявив, що зріка ся мандату радника місского в Чернівцях, обетає помимо просьб цілої ради місскої при своїм рішеню, але каже, що коли раді так дуже залежить як нім, то він остане ся на дальше членом місскої ради шкільної. З жалем приняла рада ту рішучу відповідь до відомости, але ліберали надіють ся, що проф. Гандль прийме помянений вибір.

Памятник Томашука. Комітет для поставленя памятника буковиньскому поетови Константинови Томашукови рішив поставити бюст з бронзу перед університетом і поручив ту роботу академичному різьбареви Антонини Бреяк у Відни. Кошта памятника обчислюють на 3800 зр.; та сума вже зложена.

Петро Іо. Ніщиньский, про котрого смерть ми подали недавно короткі вістки, подає ся читаємо в *Кіевскій Старині* за квітень 1896 р. — 1832 року в селі Нежині литовського роду. Був сином тамошного поломщика. На сьомім році житя умер его отець і після сього лишила ся без усяких средств до прожитку. Але мати Петрова показала ся вінцею величайшою, з непохитною сверлівою і солідностию свого обовязку. Она випрала убоге своє рухоме добро і пустила ся з обома своїми синами, Петром і 5-літним Олексою — пішкою (200 верст) до Києва з твердою постановою, вивчити свої діти. Дувала дати Петра до бурси, але вже речинець приймання минув, отже мусіла приняти ся слу-

---

боронити по забавах ходити, — та чи-ж мені можна от-так між люди показувати ся?! Кинтарик полатаний та обданий, на ній — прості нитки, на пальцях мосяжові перстені, кирзаняні зержавілі!... Обіцяєш, що буде инакше; — коли воно вже раз буде? Хиба тогди, як буду бабою! Ні, не хочу. Я тобі вже мерзі казала і ще раз кажу, що з сокирою і сверлом ще ніхто маєтку не зробив і ти не зробиш, бо що затирлигав, то зрозигав. Бери стрільбу з кілька, іди в ліс, сядь за скалу та чатуй так, як другі роблять. Дость волочить ся жидова, панів та підпанків, — то ти... розумієш... Тай будем богаті...

Тай таке наговорила, що в Сокола аж голова ходором ходить. Що робити? Ту бойть ся, аби жінка не покинула его, а він єї дуже любив, а ту знов надійшли єму вже ті вічні жіночні сварки. А сам же він бачить, що годі єму инакше маєтку роздобути, як не розбоєм. От він подумав-подумав і поклав собі на якийсь час — на недовгий — стати опришком, і то не приставати до других опришків, тілько самому іти на добич.

Волочить ся Сокіл один тиждень по горах, ба й другий, — не прилбав нічого; бо хоч раз міг якомусь вандрівникови сьвітло згасити та гроші відобрати, але не відважив ся стрілити. Не із страху, що не попадить, і не тому, щоби не мав відваги, — ой! стріляти вмів Сокіл добре, бо й частінку в лету вибив тай відваги мав також досить, бо вже не одного витяг з Черемоша від безпечної смерти — але нетайки невинних мордувати, на то він не не звик. Богъ боки ся.

Вертає він раз до дому, такий сумний та недобрий, бо без добичи найменшої, прийшов над Соколець, втомив ся і сів спочити. Було досьвіта, ледви почало зоріти. Сидить він та думки дужає, аж ту чує: щось долів облазом драпає ся. Вже, чи не стрільці?—нитки сам себе. Лизить ся в долину, і бачить там якогось чоловіка з повними сакками на плечах, як ліс стрімким облазом в гору, потім іде вузеньким стежком на правий бік тай щезає в густих корчах ялівця.

„Ага! се опришок, що свою добичь ту в дупло ховає! Видно, що опришок, бо лице почорнив собі — думає собі Сокіл. — Гей би его хтось нагнисю для мене закляв! Послав він уже неодного невинного на другий сьвіт, треба-ж і его туди післати. Такого й не гріх! За одним махом сьвіт з два опришки збідне: він загине, а я без головнидтва стану богачем і розбій покину“.

Думає собі оттак Сокіл тай починає витягти на край пропасти великі камені, щоби їх скинути на опришка, коли буде вертати домів. Жде хвилю одну-другу, ставав ся, лизить ся; вертає опришок і починає злазити в долину. Злазить він скоровьки, аж ту камені як загуркотять, летять у пропасть один за другим та лиздять корчі і все, що на дорозі стрінуть. Гуркіт такий! Посипало ся на опришка камінє, як град, розлетіли ся бистра вода Черемоша, вітер роздув порох, і стало тихо, тілько від дрібних камінчиків, що падали, вода ще бурмотіла. Так спокійно зробило ся, як би ту перед хвилею нічо не діяло ся: лежали спокійно великі камінчи, а Сокіл стояв блідий, отоморілий. Мав бо й чого отоморіти, бо побачив щось страшного. Ще дим сотив камінє на опришка, як той обернув ся, підняв у гору почорнене лице, справив его так потно, показав грізно руцею і крикнув хрипливим голосом: „Богъ на тебе, ти нетайна котюго! Пожди, не теш“... І не дивчиж, бо надаче камінє пірвало его з собою в Черемоши.

Сокілови виділа журавлем пряжка, він затремтів, але гість повеселів і спокійно пішов до дому поспиствуючи колежайки.

Дома оповів все своїй жінці.

Другого дня досьвіта приїхали обоє коло Соколя, поприпасували свої шкалети до сверлів і пішли на горб, брати скарб. Де він міг бути, то Сокіл знав безпечно. На горі була лучка, але вхід до неї був плитко закритий. Відвалили обоє плиту і Сокіл вступив в середину. Та ледви зробив кілька кроків, коли нагле позлазив ся під ним скала, Сокіл закричав несмертно і щез у глубокій темній пропасти. А в тій темній хвилі зі страшним гуркотом засунула ся вечера. Вийшли до дучі і скарб лишили, а захлану жінку трутило на бік надаче камінє. Она полетіла стрімчаком з положеними руками й нагадала собі дорогою, що вчера мою... дітів опри-

жити за кухарку і так годувати свої діти. Тимчасом Петро привчив ся читати й писати, так що єго по році взяли до бурси на кошт скарбовий. З бурси перейшов П. Ніщиньский в семинарию, де здобув собі репутацию доброго сьпівака з музикальними здібностями і тому виправили єго в характері причетника для скріпленя церковного хору при російскій церкві в Атенах.

Там при помочи ученого архимандрита Антонина привчив ся так грецкої мови, що вступив на университет, котрий покінчив з степенем маґістра 1856 року. Відтак, не хотячи висьвячувати ся сьвященником, вернув до Росиї 1857 р., єгдав учителем грецкої мови в петербурґскій семинариї, але вже в 1860 році мусів покидати тую посаду і переселитись до Одеси, бо відсоне Петербурґа показало ся надто тяжким для здоровля єго жінки, з роду Атенянки. В Одесі Ніщиньский займав ся довго то приватними лекциями, то літературними роботами, аж наконець в 1865 році заняв посаду учителя грецкого язика в одеській II-ій ґімназиї. Від того часу сповняв учительскі обовязки в ріжних шкільних заведенях одесского учебного округа (в Одесі, Аккерманї і Бердянску) через 25 літ. В 1890 році пішов на пенсию і з пенсиї жив до смерти. За весь той час Петро Ніщиньский безнастанно займав ся літературною роботою і укладав музикальні композициї, повні таланту і посьвящені обробці народної української музики.

Більші твори єго, то грецка дисертация о гріхах і розвалах в російскій церкві, граматика російского язика для молодїжи і переклад Слова о полку Ігоревім на грецку мову. Надто видавав 1861 році в Одесі літературно-комерційну часопись по грецки. По російски видав Ніщиньский твори: про значінє Київа і України для славянства і історії християнства в Росиї, грецку граматику для ґімназий і кілька инших творів.

Всіцци Петро Ніщиньский виготовив два прекрасні українські переклади „Одиссеї“ і „Іліади“. Переклад „Одиссеї“ виданий у Львові а переклад „Іліади“ автор не вспів докінчити, перекладши тілько перших дванайцять пісень. Знаменити твори венецкого поета на українську мову Софоклеву „Антігону“ (Одеса 1893 р.). Музикальні композициї Петра Ніщиньского знову пішуть знатоки народної музики. Найважнїйші з них — то музикальні репродукциї двох народних дум „Козак Сокрон“ і „Байда“ та сверетка з радше етноґрафічна музикальна інтермедия „Вечерниці“. Кромі того покійний уложив богато других дрібних музикальних утворів, як вісни „Порада“ і т. и., що ширили ся в кругі єго знакомих, але не були видані друком.

Школу читаня і писаня для дорослих неграмотних заснежано дня 3-го мая в Кракові. Неуміючих читати і писати має Краків 15.000 душ. У Львові на 120 тисячів населеня єсть аж 45 тисячів осіб, котрі не знають ні читати ні писати.

В неділю о 3-ій годині по полудни в салї Народного Дому в Чернівцях відбуде ся читанє статутів „Руської Каси“, стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою, аби відтак як найскорше приступити до заснованя сего так дуже потрібного на Буковині стоваришеня кредитового. Маю честь запросити до сеї наради над статутами всіх тих, що наміряють стати членами сего стоваришеня. — *Др. Ст. Смаль-Стоцкий.*

Забава в війну. В однім швайцарскім селї над озером Комо бавила ся охочо громада дітий. Замісць ігор знаних загально, урядили собі щось нового, а радше щось дуже старе з новою назвою. Була то забава в війну поміж Італіянцями і Абисинцями. Один з хлопців удавав ґенерала Баратієрі, другий Менеліка, а инші ріжних „расів“ і проводирів італїйських. Швайцарский Баратієрі „побив страшно Менеліка, казав єго звязати, вкинути до стодоли з соломою і для лучшого ефекту підпалити стодолу. Прочі хлопці, занятї забавою, розбігли ся по околици. Заким надбігли люди на вид пожежі, бідний Менелік задушив ся в димі. Так скінчила ся та „невинна“ забава. Правдивий же Менелік тїшить ся доси добрим здоровлем і на якийсь час перервав війну з Італіянцями. Спонукали єго до того доці, які в єго державі в таку пору, як тепер, настають. Тимчасом Італіянцї, розлючені невеликими тріюмфами під Кассалею, де недавно побили дервішів, і під Адіґратом, куди потрафили післати харчі для війска, приготовляють ся до війни на два боки, т. є. з Абисинцями і Дервішами. „Забава в війну“ правдива почне ся аж при кінци вересня.

Доля руского учителя на Буковині. Нам пишуть з гір про одну дуже сумну історию одного учителя, котрого Румуни переслїдували за те, що він не грав в румунїзаторску дуду. Не будемо тут повторяти подрібно всего, що в тім письмі стоїть, але вкоротці подамо єго зміст: Учитель той, назвім єго І., походить з бідних руских родичів і тяжко бідував у школах. Батьки не мали за що єго посилати до шкіл, отже дали єго до т. зв. даскалїй в Чернівцях, а потім вступив він до учительскої семинариї, котру аж по трилїтній військовій службі міг докінчити. Скінчивши школу хотів І. віддати свої услуги таки своєму бідному занехаяному рускому народови і пішов яко учитель до руского села К. в кімполунгскім повіті. З початку ішло все добре і тихо, учитель діставав похвали, аж прийшов час, коли в руских школах заводили фонетичну правопись. Учитель сей пізнав велику вагу нової правописи для науки і для руского народу взагалї, тож не диво, що яко добрий Русин вступив ся на учительській конференциї за впровадженєм фонетичної правописи. Та тут показало ся, що фонетика Румунам чомусь не на руку; руками і ногами они тому противили ся, мов би то їх щось обходило, як Русини собі пишуть. Не в лад їм була та ревність Русина-учителя, отже зачали єго переслїдувати. Але учитель сповнив свій обовязок совістно, а навіть ще більше робив, як закон від него жадає, бо єму належало на тім, щоби руські діти поступали в науцї скоро наперед. Коли-ж ні інспектор-Румун ні сьвященик-румунїзатор, що здучали ся для „порятованя загроженого румунського народу“, не могли учителеви за науку нічого закинути, то стали доніжати єму дрібницями і хотіли єго таким способом так притиснути, аби полишив свою ревність і став слугою румунїзаторів або пішов з повіту. Розуміє ся, і похвальні грамоти для учителя перестали приходити з повітової ради шкільної, відвали настав інспектор, загорілий Волох. Таке переслїдуванє румунїзаторів тревало через цілий рік і звінци довело учителя, а ще більше єго невинну жену до розпуки. Она нещасна стала така нервова, що єї здоровлю грозила велика небезпечність. Щоби ратувати свою родину, І. просив о перенесенє з того повіту. Єго дали до села К., черновецкого повіту. Тут учитель І. зачинає у своїй новій школї запроваджувати лад, як належить ся, і якийсь час іде все добре. Але двірник Мудрак не конче хотїв би, аби діти єго кревників ходили до школи і через те має претенсиї до учителя. Той каже єму, що не видить причини їх увільнити, а наука їм все придасть ся. Але Мудрак є любимцем впливового пана, тож має відвагу противити ся учителеви. З того начали ся небавом прикрости для учителя і на новій посаді, а одного вечера хтось вибив вікно у школї. Правда, все в школї іде добре, але жена учителя під враженєм нового нападу стала така нервова, що їй на кождім кроці привиджують ся румунїзатори, котрі хотять єї чоловіка і цілу родину знищити... Она попала в манію переслїдуваня і єї мусїли дати під лікарску опіку до шпиталю божевільних. Все те правдиві факти. Так старають ся румунїзатори в руских селах зробити учителів-Русинів неможливими, а їх посли в соймі годоєть солодкі слова про мир і згоду з руским народом. Що їм не можна вірити, се ясно, а ми Русини мусимо старати ся скріпити силу нашу, аби наші вороги не могли нам нічого вхопити!

Убійства. В селї Старих Мамаївцях паробки дуже буйні і тому часто приходить до бійки. До того ще дає корчма добру нагоду, відпити собі і відважно брати ся до бійки. От так ішов Дьордій Верпитора Іванів, 17-лїтний син порядного ґазди, одного вечера недавно тому домів, а коли переходив через пліт, хтось єго ударив колом по голові. Верпитора був — як нам пишуть — дуже пустий і нерозважний, зачіпав ся з иньшими і мав длятого богато ворогів. Тяжко раненого принесли єго до хати, де він за кілька годин помер. Жандармерия вислїдила злочинця в особі Матиїя Черетаниса, котрого увязнила; єго спільники повтїкали. — Стражник скарбовий Вольф з Лужавиці на Буковині довідав ся, що в Цурині є богато пачкарів. Щоби їх зловити, прийшло Вольфови на гадку перебрати ся в селянську одежу і так піти до Цурина. Однако коли так прийшов, пізнали єго зараз пачкарі і один з них, Михайло Косован, ударив єго так сильно сокирою по голові, що Вольф упав без притомности на землю. Облитого кровію віднесено Вольфа до воблиської хати, де він вскорі помер. Косована арештовано і відставлено до суду.

Задля одного питаня. Донька богатого фабриканта волів Йосифа Надя зложила минувшого року іспит на учительку народну і приготовляла ся сего року до іспиту вилїзового. Дня 1-го мая она пішла з дому і більше не вернула. В полишенім листї пише она до родичів, що хоч она була добре приготовлена, то однако не могла відповісти на одно питанє професора, а того она не може пережити. Догадують ся, що дівчина кинула ся до ріки Самош, котра плине попри сему хату Сатмарі на Угорщині.

Пригода князя Юрія Майнінґского. Під іменем ґр. Равенштайна перебуває тепер в Римі кн. Юрій Майнінґский. Поет Ріхард Фос запросив єго з родиною до себе в гостину до недавної віллї. Коли князь вертав з женою до Риму, напали їх два замасковані розбійники, приложили ґармаши стрільбу до грудий і зажадали від князя гроший. Він їм кинув одну часть гроший, які мав при собі, они схопили гроші і сховали ся в ліси. Та вже в два дні потім зловила рамска поліция тих злочинців. Цікаве ще се, що Фос описав раз розбишацке житє в поезиях, котрі дуже сподобали ся князеви Юрієви, а тепер сей мусів пересьвідчити ся, що то не лише поезия, але дійсність.

Чи Русин мусить бути „пізним Іваном“? У нас війшло в звичай, що коли означуєсь година на якесь зібранє, торжество, концерт, театральне представленє, забаву і т. и., то можна бути з гори певним, що о означеній годині не вкче ся. Можна прийти в пів або і о цілу годину пізнїйше, а певна еще не буде за пізно. Така нелюбайливість повинна би вже раз утати і треба при всяких случаях противити ся єму з цілою рішучостю наступати а від опімавших ся жадати уваженя иної хвости на цїли народні. Точність є душею всякого житя і на тім полю Русини проявляють як найбільше занедбанє. Русин то вже „пізним Іваном“, а потому то звик тілько нарікати і на всіх, а тілько не на себе,

---

шок. І знов запумїла бистра вода Черемшу, а по хвилї все втихомирило ся...

Стало тихо, тілько Черемши ворочїть по давному, а наполохані плеся повертали знову з води та чіпкотїли далї, гей би насьміхали ся з захланних людий.

А то, видко, оправдов так прилагодив свою дучу, що она вождому мутїла принести смерть, хто не знав до неї заходити так, як він.

Інша з Вижниці Гукуля попід Соколець, дивлять ся: стоять коні, привязані до смерічок, та іржуть голодні, а по облиці валяють ся кусні одіня. Зараз по ковах пізнали, єго тут вещисте спіткало. Так і поставили ту два хрести, аби перехожі змолили втечини за душі Соколя і єго жінки.

З того часу бурвина, темнеєм ночами, коли новий місяць настає, чути, як щось жалісно стогне в горбі. Кажуть, що се бідний Сокіл — від него і обдер назвали Соколцем — проклинає свою захланну жінку то силує ся вилїзти із своєї темниці в скалї...

*

Так повістувала нему покійному делинови тому кільканадцять років — а тогди був ще малий хлопчук — одна страшно розбитий та перерваний чоловік з почорнїлим лицем... мій вуйко. То був той оправник, що єго Сокіл камінєм скинув в препасть у Черемши...

вину зказати. Така неточність у всїм, і плаксивість не зготовить нам красшої будучности!

Нумізматичну збірку пок. еписк. Ступницкого продають в сїм місяци брати Егера у Відни в дорозї лїцитациї. Збірка складає ся з 3,000 штук, межи ними богато находить ся дуже рідких оказів. Цікава річ, якою дорогою дістала ся збірка до Відня; міг би щось о тім сказати др. Літвиньский з Перемишля. А чейже спадкоємцї пок. епископа руского, теж Русини, могли би бодай попробувати, чи такої цїнної річи не можна би збути між своїми, скоро вже не були в тім положеню, щоби зробити якусь жертву для народної справи.

З Станїславова пишуть нам: І ми станїславівскі гр. пр. Русини причинили ся до сьвяточного повитаня нашого новоіменованого митрополита Чуперковича. Коли нпр. митрополит переїзджав дня 3-го с. м. через Станїславів, вийшов ся на двірци депутация гр. пр. вірних, в котрої склад ввійшли о. Стрижак, пп. Якубович, Прилинчан і Мазурак. О. Стрижак промовив до впр. митрополита по руски і полски, а митрополит Чуперкович вислухав бесїду дуже уважно і подякував по нїмецки.

Доповняючий вибір сойзового посла з міста Тернопіль на місце пок. Погорецкого розписаний на день 1-го червня.

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домінства і забави. Виходить в Рогізнї що місяця. Передплата, платна в Рогізнї, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізнї, почта Саджгура.

В редакциї можна ще дістати давні речинци Добрих Рад.

Др. Іван Сайк

мешкає від 1-го мая

при улицї Головній ч. 22

і ординує від 2 до 4 год. пополудни.

(1—2)

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За кожде слово платить ся 1 кр.

Важне для всїх!

Хто із Вп. Читателїв хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу газету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно буковиньске місто має дві полиці огневі сикавки на продаж. Цїна дуже низька.

Всї прибори до роблення сьвячаних улїв є на продаж. Цїна дуже низька.

Млин кінний з французкими камінями і з всїма найлїпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Цїна дуже приступна.

Візок для одного коня з двома лишлями, плетеним кошем, мягким сидженем, ще мало уживаний, і шори є на продаж. Цїна дуже приступна.

Американьский будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 5 кр.

Машина до шитя употреблена, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ратами сплачувати.

Зегарок стїнний з вагою, що лише йде а не бє, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 кр., а такий, що бє і будить, 1 зр. 90 кр.

Ножики кишеньові з 2-ма і 3-ма вістрями, 6 тузинів (82 штук) 7 зр. 20 кр. Меньше як 6 тузинів не висилає ся.

Машина до плетення ночвіх і рукавиць, употреблена 25 зр. За ночвіє сеї машини можна денно 8 пар ночвіх сплести і то о много красше, як руками.

Фортепян старий на продаж в Чернівцях. Цїна 30 зр.

Французкі зегарки стїнні наручують ся раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 60 кр.

Цїни сих зегарків суть фабричні для перепродажи. Меньше як тузин (12) не висилає ся.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати ріжних річий: 12 ножів столових, 12 вилок, 12 ложок (британїя), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хлїба, 6 ножиць сталевих, 6 ножиків кишеньових, 2 ковшів (британїя).

100 великих сьв. образів в красках з руськими підписами 5 зр. Близько 40 штук таких образів (кождий инший) висилає фабрика на взір за 2 зр. Такі образи продають перепродавцї по 15 до 20 кр.

Про ті оголошеня (1—13) дає близші відомости Адміністрация „Добрих Рад“ в Рогізнї п. п. Саджгура.

На кожде замовленє треба прислати почтову марку за 5 кр.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

складена д-ром Гр. Велитским, видана товариством „Просвіта“, з накладом з літографічним закладом Андрія Андрейчика у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{29}	.	.	6^{57}	10^{28}	5^{50}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Гадбови	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{09}	5^{23}		
З Новоселиці, Саджгури	.	.	.	.	.	.	11^{12}	9^{00}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		6^{55}	9^{08}	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	9^{05}	.	.	6^{13}	7^{28}	2^{01}		
З Підволочиск	2^{30}	10^{05}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{50}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{08}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний поїзд)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	10^{22}	5^{28}		
До Гадбови, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	7^{17}	10^{48}	6^{18}		
До Саджгури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{50}	11^{00}	4^{40}	9^{00}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{20}	10^{45}		
„ „ з Підзамча	.	2^{23}	6^{14}	.	9^{08}	11^{12}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{05}	2^{45}	10^{12}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{05}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{13}	7^{00}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{05}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний поїзд)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Руської Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 33. Чернівцї, недїля дня 28. квітня (10. мая) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для загранницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Гороніца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2)

Оголошеня приймає ся за оплатою 8 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Реформа виборча.

В четвер приняла австрийска рада державна в третїм читаню правительственний проєкт реформи виборчої 234 голосами против 19. Сим положено підвалину для полїтичної будучности Австриї. Великий рух між упослїдженими масами народу викликав борбу, а від 10-го жовтня 1893 р., коли гр. Таффе предложив свій проєкт реформи виборчої, не сходила та справа з порядку дневного. Два мінїстерства спіткнули ся на нїй, бо не брали ся до неї досить зручно. Проєкт Таффого віддавав куриї міст і сїл на поталу доси упослїджених має через признане загального права голосованя, а проєкт коаліцийного мінїстерства не узнавав того голосованя зовсїм. Аж в проєктї Баденього-Ріттнера сполучено великий поступ полїтичного законодавства з консервативними і державними гваранциями так, що проєкт той щасливо і без незвичайних трудностий перейшов; в нїм признано загальне право голосованя, але не дано єму виключного панованя над всїм.

Коли гр. Бадені вже дня 16-го листопада с. р. свій проєкт, дивували ся, як нїм хоче єго переперти, коли не має постійної більшости в парляментї, а не то аж потрібних двох третин. Як бачимо, помимо всего єму се удало ся, і тут годї не приписати єму незвичайної зручности, котрій справдї сприяло також безголовє в поодиноких партиях, головно в нїмецкій лїберальній лївици.

Палата послів признала упослїдженим масам 72 мандати. Звичайно кидає ся при згадцї о тім гарну фразу: велика більшість палати пересьвідчила ся, що тим масам дїяла ся кривда, отже щоби се направити, признала їм 72 мандати. Так оно говорить ся, а в дїйсности річ стоїть так, що признане такого малого числа мандатів значить нїчого иньшого, як розпочате з тими масами правильної борби. Доси проводили робітники з своїми провдирними провідниками на чолї нерівну борбу, борбу нерівним оружем, а се виходило часто в некористь тих beati possidentes, до котрих зачисляють ся передовсїм консервативні сторонництва. Введенем ухваленої реформи виборчої в житє примушує ся ті упослїджені маси до отвертої борби парляментарної, де они на довгі, предовгі лїта будуть в меньшости. Правда, се не дуже гарний гороскоп для тих нових послів, але одно може і повнило їх потїшити: они вплинуть на закостенїлих консерватистів своїми живими ідеалами, они внесуть в законодатну палату нове, рухливе житє — і в тім лежить велика вага сего проєкту реформи виборчої.

Згадаймо ще раз часи, де велика більшість нашої ради державної, зложена з нїмецкої лївиці лїберальної, польского кола і клюбу Гогенварта, неохочо брала ся до полагодженя сего великого питаня, згадаймо, як ті сторонництва зволїкали єї за часів коаліцийного мінїстерства, а тепер чомусь они не то що не противили ся ухваленю предложеного проєкту, противно власне они своїми голосами довели до ухваленя єго. Ся зміна тактики мусить мати свої глубші причини. Самі ті сторонництва були і є неспосібні до переведеня такого важного дїла, а упослїджені перли їх до стїни, тож коли лиши ся кабінет, котрий не відбирав їм всего, а все таки успокоював зворушені маси, они, хоч би і як не хотїли, мусїли той кабінет підперати. Коли они не можуть самі пропадати, то мусять дати ся пропадати. Звичайно така значуча реформа є дїлом компромісу добровільного, але у нас о такім компромісї в сїм разї годї говорити. Що сим разом стало ся, то сталось під натиском примусу, а се відбило ся на нарадах і ще відібє ся при самих виборах.

Велике дїло докінчене: ті, що боролись

ВСЯЧИНА.

Кілько весїль буває на Буковинї. Розуміє ся, не кождого року однакове число Буковинців женить ся. Але ріжниця поміж поодинокими роками все таки не мусить бути дуже велика. Маємо в руках обчисленє нових супружеств на Буковинї з року 1893. Того року було в нас 5.482 весїль: коли се число порівнати з числом весїль в иньших краях, то треба сказати, що буковинські матери не можуть чого так дуже нарікати на брак женихів для своїх доньок. Варто розглянути ся, в якім віцї тих 5.482 пар побрало ся. Найбільше двайцять лїт мало 1973 віддавниць, лїт 20—24 мало 1522 віддавниць, лїта 24—30 мало 1010 віддавниць. Відтак було 584 віддавниць в вінї від 30 до 40 лїт, 265 в вінї від 40—50 лїт і 128 таких, що вже їм по 50 лїт минуло.

Найбільша частина молодих женихів, бо 2506, мала лїта 24 до 30; на другім місци стоять ті, що мали до 24 роки — таких було 1730. Женихів, що мали від 30—40 лїт, було 852: таких, що мали 50 до 60 лїт, ще їм забагало женити ся!, було 415, а 73 було таких, що мали вже більше, як по 60 років. Тепер же цїкава річ, більше з них було молодців, а більше вдівців. В 4160 випадках весїль побирали ся молодців „вольні“, так як належить ся. В 601 випадках женили ся вдівці з незамужними, в 411 випадках і він і она були вдовцями, а в 320 випадках виходили вдови за нежонатих. Дехто каже, що на Буковинї що раз меньше люди женять ся, бо біда; але написані числа доказують щось иньше: у нас ще хвалебо відбуває ся що року „порядне“ число весїль.

Новий ужиток з фонографу. Фільольоги сперечають ся, чи давні греки і римляни так само вимавляли слова, як ми вимавляємо в школах, і ми не можемо нїяк довідати ся, як давно вимавляли ся слова. На будуче, завдяки фонографови, таких суперечок не буде: слїдуючі поколїня будуть докладно знати вимову тих народів, що жили разом з нами, але вже були на вимертю. До таких народів належать Кулиятіли, племя індиян на півночи-заходї північної Америки. Професор Воз вибрав ся поміж них з фонографом, казав їм говорити в него і має тепер двайцять фонографічних валків, повних їх мови, з котрих по сотках лїт, коли племя вже вигине, можна буде почути єго мову.

Телефон на Сагарі. Інжинер Bayolle з міста Бісери в Альжирі поставив телефон поміж Бісерою в оазою Tugurd на пустинї Сагарі, віддаленою о 250 кільометрів. На тім мабуть не скінчить ся, бо дїйсно телефонїроу можуть повести аж у саму глубину Сагару. На що дїлом того телефону? Трудно зрозуміти: але мабуть оцїнта річна за уживанє телефону на пустинї мусить бути значно низша від нашої, а непривиці мусять певно числити і на таких сагарских абонентів, як зїли, тигри, пантери і струсь африканський.

Найбільшим містом по Льондонї вже не єсть Париж, тілько Новий Йорк. Американцї завидували Европейцям, що у себе мають два найбільші міста у сьвітї, отже долучили передмістя до Нового Йорку і тепер се місто числить 3,185,000 мешканців, отже по Льондонї єсть другим з ряду. Тепер Американцї оглядають ся довкола, як би до так побільшеного міста прилучити ще які два мілїони і показати сьвітови, що стара Европа в жадній справі не може видержати конкуренциї зі Сполученими Державами.

Лише один поцїлуй. На університетї в Упсали в Норвеґії був перед лїтами молодий, тихий студент, що дуже пильно студіював свій фах, але не мав відповідних материяльних средств, аби міг цїлком спокійно і безжурно ним занятися. Та помимо тяжкої борби він не покидав надії докінчити свої студиї і удержував ся з письменних робіт та приватних лекций. Хоч він мало бував в товариствах, то всї єго любили задля єго честного характеру і доброго серця. Раз стояв він з своїми товаришами на площи перед університетом, відпочиваючи по тяжкій працї, аж тут надійшла молоденька, дуже гарно убрана, незвичайно пристойна панна з якоюсь старшою панею. Студенти з подивом дивили ся в слїд за нею, а коли она вже так далеко відійшла, що не могли чути їх слів, сказав один: „Справдї, поцїлувати такі устечка — то варта мілїон.“ Герой сего оповіданя подумав хвилку, а потім сказав скоро: „Мені здає ся, що я міг би дістати один поцїлуй!“ „Що? чи ти збожеволїв? Ти знаєш єї?“ „Нї, але прите я думаю, що она мене поцїлувала би, коли-б я єї о те просив.“ „Що, тут на площи, перед нами всїма?“ „Так.“ „З власної волї?“ „Розуміє ся; чи ви думаєте, що я був би такий безвстидний і си-

ся за розширенєм виборчого права, можуть гордо сказати, що оно в великій мірі їх заслуга, а тепер они мусять то дїло докінчити, мусять в парлямент вислати людий справдї поступових, що могли би гідно і з достоїньством заступати своїх виборців, а тим доказати великому совітови, що бороли ся о то, що їм належить ся і чого гідні.

Слота.

Пишучи се, я мушу затирати руки з зимна, бо запостенїли, хоч нинї маємо день 9. мая. Не маємо потїхи з красного звичайно місяця, цїлий тиждень паде дощ, а на дворі так холодно, що легенько одягненому годї виходити з хати. Небо застелене хмарами, земля вже через міру мокра, вся роботя в поли спинена.

Ще як би прийшло ся жалувати тілько за ясним сонцем та за тим, що не можемо оглядати цвитучих салів і слухати веселих ятаників, то се можна би переболїти. Але-ж бо мало того: треба побоювати ся, що з тої слоти буде й велика шкода, не буде жнив таких, на які кождий селянин мав надію. Весна сего року пізна, але проте ще рік міг би бути зовсїм добрий. Як би настали зараз теплі дни, то вся застановлена робота в поли пішла би шпарко вперід і можна би надогонити те, що опізнило ся. І мокра весна не пошкодила би занадто, як би потім настали сухі дни. Але як у всїм потрібна міра, так і в дощи єї потрібно. Як за мало дощу зле, так і за богато також зле. В деяких сторонах (на щастє, не наших) були повени. За те в нас довго зимно і вогкість незвичайно пошкодила на поля і сади — і ми будемо дякувати Богу, коли шкоди від зима і води сих-так до осени вирівнають ся.

Холодний і мокрий місяць квітень стримав в богато місцевостях роботу в поли. Ще давно не всюди обробили люди поле, а надїя, що все можна буде надолужити в перших тижнях мая, завела всїх. Коли й засьвітило на годинку-дві сонце, то поле було таке мокре, що годї до него брати ся з плугом та боронов. А на оброблених уже полах озимина і трава здержали ся у своїм ростї; ярина-ж не дійшла добре. Найбільше потерпіли у нас сади. Заносило ся на цьвіт богатий і коли би була погода, то певно сади білїли би від цьвіту. В таку-ж слоту цьвіт не може завязати ся, отже й овочів не буде богато.

Худоба не має доброго богатого пасовиска, долини під водою. Все те справдї не вказує ще, що ми сего року доконче будемо мати неврожай, але що втрату будемо мати велику, то річ певна. Коли най не дошкуле господареви рільному, то се гірше лихо, ніж як не дошкуле мешканцям міст. Тому селяни наші з тугою вичікують погідних днів.

П.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 9-го мая 1896.

Іменованя. При черновецкій дирекциї почт іменовані асистентами Альойс Пнігода, Франц Фридрих Кити і Кароль Целиньский. — Управителї дїсів Пінтеа Тержаеяну в Дорнаватрі і Альфред Михалович в Пожорятї іменовані дїйсними дїсичними.

Торжественна інсталяция впр. архиепископа і митрополита Аркадія Чупрановича відбуде ся в пятгорок дня 19-го с. м., о 8-ій годинї зрана в гр. пр. церкві катедральній. Цїсарским комісарем назначений ц. к. президент краю гр. Леопольд Гоес.

Читанє статутів Рускої Каси в Чернівцях відбуде ся з непередвиджених причин не завтра в недїлю, лише в понедїлок о 6 год. перед вечером. Просимо інтересованих явити ся точно о 6 год. в Народнім Домі.

В справі будови польского театру у Львові приїхали до Львова пров. Ферстер з Відня і будівничий Зимайский з Кракова. Місце під театр задумано взяти на площи Голуховских, отже там роблять ся тепер досліди, на скілько тамошний ґрунт може видержати тягар будинку. Проби починені в кількох місцях показують, що вода підперх не сягає висше 5 метрів глубини, а в другім місци в тій глубині натрафлено на сьміте і гнїй, що кілька мешканцїв Львова туди виволили.

Молодий самоубійник. Від короткого часу се вже другий випадок самоубійства між гімназияльною молодїжю в Радівцях. Вчера зрана відобрав собі учениК VIII-ої кл. гімназияльної Віктор Перчеч, син гр. пр. пароха з Граничепт, житє вистрілом з револьверу. Коли ґаздиня дому ввійшла зі страхом в хату, найшла его вже умерлого. Причина самоубійства доси ще не знена.

За обманьство ставали сими днями перед трибуналом судів присяглих в Станїславові три селяни і одна селянка з Цїсеви, повіту калуского. Справа була така: Ілько Олексин і Юрко Павич постановили затягнути позичку в калускім товариствї задатковім на ґрунт — однак не на свій, але Анни і Михайла Библів. Отже взяли Стаха і Катерину Турчинів, щоби війшли з ними до Калуша і представили їх нотареви пок. Мих. Бачиньскому за Библів. Нотар зробив три скрипти довжні на річ калуского товариства задаткового, а Турчини підписали ті скрипти яко Анна і Михайло Библи, побрали позичку і поділили єї між себе, так що Ілько Олексин взяв собі 200 зр., Юрко Павич 150 зр., а Турчини 60 зр. Справа пійшла добре. Аж по часї з'явив ся одного дня у Михайла Библа екзекутор і фантує всї движимі річи на покрите залеглих рат банкових. Катерина Библова сьвідома того, що мали гроший не позичали, а взагалї ніколи в Калуши не була, зробила донесенє до суду і витка по витиї обманьство викрило ся. Трибунал засудив на підставі вердикту судів присяглих (котрі заперечали питанє що-до наміру несеня шкоди висше 300 зр., а потвердили таке питанє що-до шкоди висше 25 зр.) Ілька Олексина на пять місяців, Юрка Павича на сїм місяців, Стаха Турчина на три місяцї вязниці, а Катерину Турчанову увільнив.

Сфальшоване завіщанє. В Гостові коло Тоннзля помер 1893 р. властитель реальности Николай Зубрицкий. По єго смерти виказала ся єго жінка Анна завіщанєм, в котрім записано їй цїлий маєток, хоч всї знали, що они жили ще в жовтоцї. Вінця удало ся кревному Зубрицкого зібрати докази, що завіщанє те сфальшувала на жаданє Анни Зубрицкої покутний писар Цїлоп вже по смерти Николая Зубрицкого. Минувшого року засудив суд в Станїславові Анну Зубрицку на 5 місяців вязниці, але на внесений рекурс присудив найвисший трибунал присяглих вислати карку реперацию. Єї переведено сими днями з Станїславова і увільнено Анну Зубрицку від вина і кара.

В польскім театрі в Чернівцях грають нинї прекрасну комедию Рая Дамату. Черновецкі Поляки взяли собі мабуть приклад з Русинів в декотрих сторонах і свого театру не підпирають, хоч заслугує на підпору. На остатнім представленю видїли ми досить спорі число Русинів.

лував єї?" „Ну, коли тобі се удасть ся, то даю тобі 1000 талярів" — сказав один. „Я також! я також!" — сказали инші. Словом з'обовязали ся молоді люди, що дотримають даного слова. Відважно станув наш молодий а гарний мужчина перед панною і сказав: „Панно, моя доля у ваших руках!" Она стала і длиновала поглянула на него. Він назвав своє імя, своє занятє, свої цїли, свої виглади і розповів добродушно слово в слово все, що він з своїми товаришами умовив. Она уважно вислухала его, а коли він скінчив і з поважанєм ще раз уклонив ся, сказала червонїючи, але чемно: „Ну, коли моя маленька услуга може тілько доброго вчинити, то було би гріхом, щоб того не зробити". З сими словами поцїлувала молодого мужчину і пішла собі далї. Слїдуючого дня закликала его до губернатора. Він хотїв побачити того молодого чоловіка, що відважив ся просити его доньку на публичній площи о поцїлуй і, що гірше, одержав его. Зі зморщеним чолом приняв губернатор студента, оглянув его від ніг до голови, але вкінци розпочав розмову, котра тревала цїлу годину і зробила на него таке добре враженє, що він попросив молодого студента, щоб підчас своїх студий їв обід у него. Для студента минули тепер часи недостатку і він віддав ся так цїлковито своїм студиям, що скоро став найповажнїйшим студентом на цїлім університетї, а ледви минув рік від першого поцїлуя, він дістав від губернатора позволенє, вдруге поцїлувати его доньку і назвати єї своєю нареченою. Пізнїйше став він великим ученим, котрого твори так довго будуть мати значінє, як довго істнувати жуть природничі науки.

Флюороскоп. На першу вістку про відкритє Рентгена Едісон мав сказати: „Єсть то припадок найважнїйший з всїх тих, які лучили ся в 19. столїтю." Тому, що перша вістка о проміях Рентгена була припадкова, то Едісон міг сміло назвати єе відкритє припадковим, а що правду казав о вартости сего відкритя, видко з того, що щораз більше єго уцїнують: можна сказати, кождий день приносить в тім напрямі якусь новину. І так здаходжено недавно флюороскоп, прилад такий, що без фотографованя можна крізь него бачити кістяк власної або чужої руки, „зміст" шулярєса, деревляної скринки і т. п. Флюороскоп може дуже прислужити ся і науцї, а також може мати велике практичне значінє. Переконали ся, що н. пр. кипо, як єго нїхати дїланю проміїв Рентгена, показує на яву ріжні тайни, які до недавна міг лише хемик оглядати. У фальшованім вині показали ся якісь темні плями. Хемічний розбір виявив, що ті плями походять з вуглини, уживаної до закрашуваня червоних вин, і з кислот: ямальової і гіпсової. В чистім вині не було жадних плям. Для „фабрикантів" вина се відкритє не дуже вигідне, хоч потїшають ся надією, що не зараз настануть часи, коли любителї вина будуть приходити до ресторацій з маленьким „флюороскопом" в кишенї від камізельки. Але вино і єго любителї обходять нас мало: фактом єсть, що флюороскоп може мати велике значінє в хірурґії і поведе єе науку на новий шлях, а бодай уложить єї розвій і так уже великий в остатних часах. Кождий знає, що хірурґія значно випередила медицину. Богато недуг, які давнїйше уважали за незлїчимі, хірурґія злічить вже нинї повсїм. Медицина чимсь подібним не може похвалити ся, хиба тим, що за остатних 100 лїт винайшла пільдоме вісни, котре справдї помагає против вісни. Іменно сего року в мало якихсь сто лїт як уживають пільдоме против вісни. На вильї ведуть виїхходжи за той час ріжні дїсерства, але жадне дотепер не виказало ся радикальним.

Як скоро ростуть рослини. Не можемо справдї чути, як трава росте, але видїти зріст рослин справдї можна. Особливо на бамбуковій рослинї можна се цїлком добре бачити. Пише о тім проф. Григорій Краус з запитках ботанічного города в Вайценлоєг. Один парієт бамбуковий за 58 днів обсервациї приростав щодня о 23 центиметра, а иньший за 60 днів обсервациї приростав щодня о 20 цтм. Найшвидші приростї дїнні доходили 42½ цтм., а одного дня молода дїтворость піднесла ся за 24 години о 57 цтм., отже більше як о пів метра, а на год. о 2 цтм. Коли як той ріст дивити ся через найбільшаче скло, то можна єго бачити, як прибуває.

Найстарший кіт. Звичайні коти жиють від 10 до 12. Француска газета Revue scientifique подає вістку, що був кіт, котрий дожив 16 лїт, значить: великої старости. Але часопись Petit Journal пише, що жив кіт, котрий родив ся 1868 р., отже має 28 лїт. Находить ся та кіт у дворнях панї Rambouillet; до 1892 року жили она котята, котрих загальне число виносить нинї 281. Старушка-кіт є зовсїм здорова, але має вже всего четири зуби.

Найбільшою фабрикою, в котрій суть занятї женщини, єсть державна фабрика тютюну

† **Кардинал Ґалїмберті.** Дня 7-го с. м. помер о 1-ій годинї зполудня в Римі кардинал Людвик Ґалїмберті. В нїм втратив Ватикан одного з найповажнїйших і найбільше умірковaних членів. Кардинал Ґалїмберті родив ся 1838 р. в Римі і став по одержаню докторату богословія і прав професором церковної історії при семинариї пропаґанди. Молодий сьвященик звернув скоро на себе увагу своїм великим талантом яко церковний писатель, і папа Лев XIII. повірив єму редакцию свого орґану Moniteur de Rome. Небавом опісля став він секретарем конґреґациї для надзвичайних церковних справ і в часї спору між Іспанією а Німеччиною о острови Каролини, коли вибрано папу мировим судиєю, випрацював дипльоматичний акт, котрим признав ті острови Іспанії. При сїй нагоді навязав він зносини з нїмецким канцлером Бісмарком і взагалї з видними особами в Берлинї. В квітни 1867 р. іменовано Ґалїмбертїого апостольским нунцием у Відни. Єго дїяльність на тім визначнім становищи не ограничала ся на вирівнанє приязних відносин між Австро-Угорщиною а Ватиканом, але заразом він все вплиняв згідливо між Ватиканом а дворами в Берлинї і Петербурзї. Єму належить ся заслуга задля щасливого полагодженя справи познаньского архиепископства, обсадженя угорского примату і зближеня до Росиї. У Відни мав Ґалїмберті все приязні зносини з дипльоматами і аристократиєю, у котрих зискав симпатиєю. В 1893 р. одержав достоїньство кардинала, але остав ще через кілька місяцїв у Відни яко прокуциєй, а опісля папою відзначений великим хрестом ордерів Стефана і Франц Йосифа до Риму, де став членом сьв. колеґії. Єго уважають визначним заступником мирної полїтики папи і рішучим прихильником тридержавного союза. Колеґія кардиналів утратила в нїм безперечно одного з найповажнїйших своїх членів.

Злосливі брехні „Ґалїчанина“. Ні в однім напрямі не вспів сей орґан московської аґенциї таких осягнути успіхів, перейманючись московськими прикметами, як на полї вигадок і брехнї, виділених вчиняємо вельми хитро до виборних жертви. В тім напрямі він недрівнаний мистець і можна до него приложити народну прямівку: на брехнї сидить, брехнею їде і брехнею погоняє.

Недавно подав „Ґалїчанин“ в новинках вість мов то з Відня, що міністерство для покритя видатків получених з надання кардинальства, поставило дати Є. Е. кардиналови Сембратовичеви підмогу 16.000 р. однак не могло в буджетї найти на се покрите. Аж тепер правительство мовляв порадило собі в тім клопотї, позаяк застановить на довший час роздаванє підмог для „нуждающих ся“ сьвященників і сим способом покриє сей видаток для кардинала. Ми — читаємо в *Правдї* — звернули у Відни в компетентних сферах докладного поясненя сеї справи і можемо рішучо запевнити, що се звичайна злосливa видумка і брехня „Ґалїчанина“, а куди вона вицїлена, се легко вгадати! Отак поступає „руска часопись“, що, мовляв п. Романчук, хоч „кепско, але пише по руски“!

За пятку — тисячі. Добрий інтерес зробили два Віденцї на послїдних перегонах заграгових у Відни. Зпоміж многих запрягів, що ставали до перегонів, найменьшу робив надію один, званий „прецлярем“ (Brezelbub), то і найменьше на него ставлено; поставило лиш двох Віденцїв: віденьский фіакер Фішер 5 зр. і новіяр, Прінц 10 зр. Тимчасом „прецлер“ станув перший поло мети і виграв. Фішерови виплачено зараз 2414 зр. а Прінцови два рази тілько.

Новий бурмістр Відня. Йосиф Штробах, уродив ся в Вернштатї в північних Чехах дня 24-го грудня 1852 р. Скінчивши народну школу, вступив 12-лїтним хлопцем на науку до торговлї свого стрика Йос. Штробаха і научив ся там книгарства і переплетства. В р. 1870 вступив до уряду почтового в Вернштатї, здавав в р. 1871 експедиторский іспит і зложив присягу службову. Але таки того самого року лишив службу при почтї і пустив ся в подорож на Німеччину на цїлий рік. В р. 1872 прибув до Відня і принав місце в одній з перших книгарень, котра головно торгувала приборами науковими. Таку-ж саму власну торговлю заложив собі Штробах по 10 лїтах в р. 1883 і держить єї доси. Від р. 1893 належить до ради міскої, а по єї розвязаню покликано єго до прибічної ради управляючого комісаря.

Покарана самохвальба. Один каменяр в Ревли, в Росиї, якийсь Касперзон, оголосив в „Ревельскій Ґазетї“, що заплатить 3.000 рублїв тому, хто найде на памятниках з єго фабрики яку небудь хибу. За кілька днїв найшов ся ласий на 3.000 рублїв п. Поворотов і оголосив публично, що готов показати Касперзонови на памятниках єго роботи не одну але й більше хиб, однако наперед мусить каменяр дати обіцяні 3.000 рублїв в треті руки. Касперзон відповів, що єго фірма досить знана і маюча і не потребує давати гроший в треті руки, а Поворотова відіслав з претенциями на дорогу судову. Очевидно, Касперзон не брав собі тої справи поважно, але за тоє брав єї дуже поважно. Поворотов. Він услухав ради каменяра і виступив перед суд з жадобою та з просьбою о визначенє комісиї, зложеної зі знатоків, аби розслїдила памятники з фабрики Касперзона. Знатоки пішли на кладовище, оглянули памятники і найшли в них дїйсно богато дїр, латанини і иньших хиб. На основі тих оглядин видав суд вирок, котрим засуджував Касперзона на заплаченє 3.000 рублїв Поворотову. Касперзон зголосив відклик до висшого суду і подав на свою оборону, що єго оголошенє в ґазетї не можна брати на правду, бо то була лише купецка реклама, а за рекламу купець не відповідає. Але суд був иньшого погляду як Касперзон і затвердив вирок першої інстанциї, бо — як мотивував — оголошенє купця в ґазетї треба уважати за зобовязанє.

Щоби мати здорові зуби, треба ось що знати і робити: Зуби чорнїють і стають дїраві від всїляких квасів та від гниття оставших за зубами частин страви. Такі квасы, як н. пр. оцет, квасні яблока і т. д. нагризають і псують на зубах т. зв. шкливо. Длятого по всяких квасних стравах треба зуби виполокати. В случаях, коли по квасних стравах дістане ся осному, добре єсть витерти зуби мілкою солию і виполокати теплою водою. Взагалї єсть добре натирати зуби рано і вечер солию, а зуби будуть дуже білі; лиш сіль не повинна бути дуже остра. Дїтям дуже квасних страв не треба давати. Цукор і дуже солодкі страви так само шкодять зубам, бо з цукру і тих страв творить ся в ротї т. зв. квас молочний, котрий так само як і иньші квасы нагризає шкливо на зубах. Родичі, що дають дїтям богато цукру і всїляких солодощів, самі псують їм зуби. Не треба гризти зубами твердих дуже річий, н. пр. гризти оріхи, розкусувати нитку і т. д. Так само по горячій страві не треба зараз пити студеної води або иного иньшого студеного напитку, а по студеним напитку не треба зараз їсти горячої страви. Не треба довбати в зубах острими річами, як голкою, шпилькою або пістиним довбачем: найлїпше зататия гусячим пиздком. Коли спидом насяде на зубах т. зв. зубовий камінь, котрий осїдає з слини, треба єго осторожно відмилувати і зіскробувати тупим ножиком, бо він відриває ясна від зубів і відслонює їх корінє. На зубах осїдає часто рід грибків, котрі відтак точать тканє зубову, а грибки ті осїдають найлекше тогди, коли межи зубами щось гниє. Длятого по кождім їдженю треба зуби очистити і виполокати, а коли зуби якмо того зачинають псувати ся, то найлїпше уживати до полоканя калиманганового калї (Kali hipermanganicum), котре вищить грибки і всяку гниль. Калиманганового калї можна дістати в аптицї за пару крейцарів. Чотири, пять зерен з него замбільшим проса до склянки теплої води вистарчає. Вода від него стане червона; за міцна отже й не добра до полоканя така вода єсть тогди, коли она темно червона і аж фіолетова. Тою водою можна полокати також і горло. Дуже добре єсть чистити зуби щіточкою і уживати до того порошку від зубів, але щіточка не повинна бути за тверда, а порошок має бути дуже мілкий. Щіточкою треба чистити зуби не лиш з боку, але й зверха та із середини. Дїтий треба заразу приучувати до того, щоби чистили собі зуби. Маленьким дїтям, котрим вже виполе ся кілька зубчиків, треба часто давати шкірку з хлїба з дрібкою мякушкою на ній, але хлїб не повинен бути зовсїм сьвіжий; они гризучи шкірку, чистять собі заразом і зуби. Скоро лиш в зубі появить ся маленька дїра, треба єї дати запльомбувати.

Дрібні вісти. До оперя в Кракові заанґажовано між иньшими п. Александра Мишуґу і панну Саломею Крушельницку. — Столїтні роковини першого лапіцидного вісти Едвардом Сцерром припадають на день 14-го с. м. В Берлинї будуть обходити сей ювілей лїкарскі круги. — Доповняючі вибори до львівскої ради міскої розписані на день 15-го мая. — В Ґалїциях убив грім Вероніку Скінтей.

Померли в Стебникахсі Самуїл Валдьоких, хорий по нарету в Поспичаках, в 50-ім роцї житя; — у Варшаві Йосиф Сікорский, довголїтний редактор тамошної Gazet-и Polsk-ої, такий яко кухар-поетик.

в Севілї в Іспанії, в котрій працює лиш десять тисяч робітниць, званих їх сіґаттєзах. Тому лиш два місяцї постановили ті робітниці зажадати підвисшеня платнї, до тепер дуже низької. І що стало ся? Два тижнї стояла фабрика безділлю, відтак девять тисяч вернуло до роботи за ту саму платню, що давно, а тисяч робітниць мерло з голоду в нужді. І та решта рада була би вернула до фабрики, але заряд фабрики сказав рішучо, що не прийме, бо хоче мати у фабрицї спокій. „Цигаррери“ севільскі дуже побожні і молять ся особливо до Пречистої Діви та вшановують ся дуже статуєю Маданни de la Victoria, що находить ся перед одною з церков. Так ся тисячка вигнаних робітниць рішила удати ся під опіку своєї заступниці небесної. В великий четвер „цигаррери“ пішли перед фіґуру, зняли єї з підстави, прибрали в цьвіти, вложили в руки Маданни просьбу до заряду і понесли єї до фабрики. Директор закладу don Miguel Gonzalo, побачивши ту процесию, як правлений Авдалонець, сказав скоро увити німок з квітів, і вся процесия показала ся на подвірю фабрики, вложив єго на фіґуру Маданни. Цигаррери понятили сей обряд побожности радістними окликами і звернули увагу директора, що Маданна приносить просьбу до него. Don Miguel відчитав папір з рук фіґури і відчитав слова: „Пречиста Діва просить тебе, аби ти змилосердив ся над бідними цигаррерами Севілї.“ Прочитавши се директор усьміхнув ся і сказав, що просьбі Матери Божої не може відмовити, приймив відставлені робітниці і обіцяв заняти ся поправою долї всїх робітниць.

Акумулятор сьвітла. Кароль Нешу представив академії наук в Парижи проект акумулятора сьвітла, а радше звернув лише увагу на то, що можна збирати сьвітло сонця так, щоби єго можна переховувати і відтак ним в ночи сьвітити. Сей проект основує він на фосфоресценциї, т. є. він хоче уживати тіл таких, котрі, виставлені якийсь час на сонце, потім самі сьвітить в темнотї. Фосфоресценцию що до недавна уважали за з'явище маловажне і знали про неї хиба у фізикальних кабінетах. Але відколи пізнали, що і проміні катодальні (Рентґена) розбуджують також сильну фосфоресценцию, то заняли ся нею пильнїйше. А що ріжні тіла, по осьвітленю сонцем, сьвітять відтак довший або коротший час в темнотї, то вже йде лиш о то, аби они мосли більше сьвітла втягати в себе і потім довше сьвітити. Нешу думає, що фосфоризуючі тіла найлїпше великим зимном охоронювати від страти нагромадженого сьвітла, отже треба переховувати їх в дуже холодних місцях. На нещастє з тої методи нема доси практичної користи, бо робленє морозу коштує богато. Але з того не виходить ще, аби колись в ночи не сьвітили люди домами сьвітлом сонця, назбираним за дня, так як ми, опалюючи свої труби углем, загріваємо ся теплом, котре післало сонце землї в давні з давні часи.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 9-го мая 1896 року.

Відень. Рада державна радила над рішенями палати панів що-до гірничого закону. Міністер рільництва вступив ся за ними і сказав, що на випадок неприняти тих рішень цілий закон щезне на довший час або може тяли зовсім. Рішено перейти до специяльної дебати.

Будапешт. На відстані ухвали судового сенату випущено на волю бувшого директора музеи красних штук Пульского, котрому закинули ріжні спроневіреня при закупні образів з заграниці.

Біґород. Болгарский князь поїхав сегодня до Софії назад, а відтак має дня 12-го с. м. виїхати на коронацию царя.

Літературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

І. Рехенберґа книгарня і папірня в Чернівцях, улиця ратушева 23. Поручаю ся до доставлюваня руских книжок і ґазет. Маю великий склад руских книжок для всїх шкіл. Прибори до писаня продаю по найдешевших цінах. Для шкіл народних особливо корисні услівя.

7—12. І. Рехенберґ.

Др. Іван Сайк

мешкає від 1-го мая

при улиці Головній ч. 22

і ординує від 2 до 4 год. пополудни.

(2—2)

ОСВІН ФЛЄК

в Чернівцях при ул. ратушевій

продає

МАШИНИ ДО ШИТЯ

ручні по 20—50 зр., а ніжні по 35—75 зр.

Окрім того поручає

пневматичні біциклі

по цїні 80—350 зр.,

переберає вкінци заведенє телеґрафів, телефонів і всякі поправки в цих річах.

(Чет. і пят. 8—12).

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмирюючий лік на втиранє:** по цїні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лік** просто від назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і принимати і остерегатися всяко-какіх за такими зайвим назвами „Котвиця“ бо лише сї приладні.

Аптика Ріхтера під золотим ланом у Празї.

Поручаємо гостинницю Метрополь Лерхенфельда в Чернівцях при улици Ратушевій.

Хто хоче

мати красні, добрі і дешеві фотоґрафії, най буде ласкав удати ся до мене!

Фотоґрафую що дня від 7-ої год. від рана до заходу сонця.

За 6 штук беру лише 1 зр.

З поважанєм

Е. РІХТЕР,

7—12. фотоґраф в Чернівцях, ул. ванська ч. 18.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

складена д-ром Гр. Волошаком, видана товариством „Просвіта“, а знаходить ся в літоґрафічнім накладі Андрея Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєна вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	6^{52}	10^{28}	5^{20}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{20}	5^{23}		
З Новоселиці, Салаґури	.	.	.	.	.	.	11^{15}	9^{00}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		6^{55}	9^{00}	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станїславова	9^{55}	.	.	6^{12}	7^{28}	2^{01}		
З Підволочиск	2^{30}	10^{05}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{50}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний поїзд)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	10^{29}	5^{50}		
До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{00}	.	.	7^{17}	10^{08}	6^{18}		
До Салаґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{50}	11^{00}	4^{40}	9^{05}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{45}		
„ „ з Підзамча	.	2^{24}	6^{14}	.	9^{48}	11^{11}		
„ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{25}	2^{45}	10^{45}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{35}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	7^{05}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{05}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний поїзд)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучковича.

Ч. 94. Чернівцї, вівторок дня 30. квітня (12. мая) 1896. Річник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цілий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Гороївця в Чернівцях, ул. гетьмана ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

З ради державної.

(Реформа виборча. — Голосоване мов. мов. — Руські посли).

Відень, дня 8-го мая 1896.

Реформа виборча принята палатою посольскою ради державної 234 голосами против 19. Отсе найважнїйша полїя теперішної хвилї. Що не повелось гр. Таффому і кабінетови коаліцийному, те по провізориї Кільмансеґа удалось гр. Баденїому. Він зумів для сеї реформи позискати всї сторонництва з виїмкою елементів, про котрих пише антисемітска „Deutsche Ztg.“, що они мабуть „нїколи нїчим не будуть вдоволені“. До тих елементів належать радикальні посли чеські: Ближек, Бжезновский, Брзорад, Ґреґр, Крумбгольц, Ляиґ, Честмір, Пурґгарт, Рашин, Шамаиек, Шіль, Сокаль, Стшанецкий, Сложиль, Ваштатий і Вебер (разом 15 на 40), Кронаветер (демократ), Перверстофер (социлїст), Досталь (дикий Чех) і Романчук.

Як видко з того, то молодоческий клюб, наповнили німецкі, Словінцї та Хорвати і антисеміти, що в часї коаліциї належали до опозициї, приєднались для реформи виборчої, узнаючи, що в теперішній хвили годї було домагатись иньшої реформи і уважаючи теперішну реформу виборчу почином до дальших сьмілїйших і більше основних реформ. До сего успіху пожелав і сам монарх гр. Баденїому словом: ґратулюю. Реформа та, хоч усунула на разї загальне і безпосередне право голосованя, має ще і ту добру сторону, що після неї вибори в куриях: сїльскій і загальній мали би на будуче відбуватись тайно. Поправку на тайне голосоване приняла палата вправдї лиш случайно і против волї елементів ультра-консервативних, але она істнує і оберігає виборцїв перед тероризмом і секатурами, на які іменно виборцї галицкі були доси виставлені.

Від голосованя над реформою виборчою відтягнулось кругло 100 послів. Деякі консервативні з клюбу гр. Гогенварта відтягнулись від голосованя з мотивів засадничих. Сеї тактики придержались і два посли „кола“ польского (Пінїньский і Водзицкий). Они не хотять нїякої реформи. Слабостию оправдалось 18 послів, прочі не прибули на засїданє з простої недбалости або байдужности для всяких справ, не лиш для реформи виборчої. З руских послів голосували за законом: Барвіньский Вахнянин і Охримович. Телїшевский опустив раду від двох лїт, а посли Підлашецкий і Мандичевский не пробувають у Відни з незвістних причин. Нинї виринула вправдї погодоска, що „коло“ польске докладає заходів, щоби палата панів знесла тайне голосоване (ухвалене в §. 41) та щоб позискати відтак і другі сторонництва палати посольскої для знесеня сего параґрафу, але ходять рівнож слухи, що в „колї“ польскім побідила думка розваги і що більшість его не хоче брати на себе слави крайного реакціонєрства. Додам, що посли Барвіньский і Вахнянин длятого лиш не були присутні на засїданю вторковім палати (5-го мая), коли ухвалювалась поправка Барайтера (о тайнім голосованю), позаяк оба на три днї виїхали до Львова, а то пос. Барвіньский на засїданя галицкої ради шкільної, а пос. Вахнянин в наглих справах родинних. Сим і простую тенденцийне донесенє „Дїла“, будьто би згадані посли з „иньших причин“ відтягнулись від голосованя.

Румунїзаторска правда.

Нинїшний орґан румунїзаторів Bukowinaer Post помістив в послїдній стоби своєї передовиці статю, де відповідає нам на наші заяки, що повитанє впр. митрополита Чуперковича в Чернівцях мало чисто волоский характер. Честні люди не будуть від нас вимагати, аби ми предержували ся того тону, в якім пише Buk. Post: ми хочемо лише річево, а не пустими фразами доказати, що наші заяки були справедливі. Отже Buk. Post пише, що *Буковина* є галицка часопись. Не знаємо, чи бар. Мустаці застуцило очи, що він не бачить, як *Буковина* вже від 12 лїт виходить в Чернівцях, що коло неї громадять ся буковиньскі люди!? Та нехай єму буде й так! Ми підносили, що комітет для повитаня впр. митрополи-

В блеску слави.

Написав *Милан Дуванко.*

Коли пан надучитель Манеш оповідав о своїй донцї, всякім ся що раз его старе зморенє лице. Єго гарні, значайно сумні очи прибирали при тім надзвичайний блеск. Єго Юлїя значилась у него все на сьвітї. Від тої пори, від коли він післав єї до вигрної школи, настав у него недостаток. Остатний гріш посьвятив своїй одинацї, радуючи ся на ту хвилю, коли побачить єї славною сьпівачкою, що своїм голосом і поводом очарує всїх. Коли по четирох роках вернула ся донька его з Праги до дому, старав ся о єї руку лїсничий Почес. Одного вечірного дня надійшов він в дім надучителя і по веселій розмові просив о руку Юлїї. Манеш, нахмурившися, скілька мінут не промавляв нїчого, аж коли лїсничий нетерпеливо показував, обернув ся до него.

— Е! то тяжка річ, милий пане! Знаю, що ви моїй донцї не є рівнодушні. Але як я собі все розважу, мушу вам відказати. Я старав ся, щоби Юлїя прийшла до лїпшого биту, аби не була звичайною женщиною, аби є на тисячі. Я з жінкою своєю посьвятив їй все нашe майно і незабавим досягнемо нашої цїли. Тепер має она лиш вступити на свою призначену дорогу яко сьпівачка. І коли погодить їй щастє, то може дійти до великої слави.

Почувши се, лїсничий аж посинїв. Кров вдарила єму до голови і він почервонїв. Єго охватила притім така гірність, аж омлїв, і мало що не упав. По хвилї прийшов знов до себе і з трудом сказав:

— З цїлого серця вам бажаю, аби ви дїждали ся того, чого собі бажаєте.

Притім хотїв відійти. Надучитель заступив єму дорогу і подавши єму руку, сказав з чутєм: „Дїстаньмо ся і на далї добрими приятелями! Не гнївайте ся! Ви не можете собі уявити мою душевну борбу. Признаю сам, що моя донька була би з вами зовсїм щаслива і мала би певну будучність. Але та велика, нами принесена жертва була би без успіху, а наш сон о славі був би знїчений.“

Лїсничому не стало слів. Він ледви міг попрощати ся і вийшов. По відходї его сїв пан надучитель в своє велике крісло.

Роздумував... Голова его клонила ся на груди. Поволенки закинув. І снить ся єму, що знаходить ся у великім театрі, переповненім публикою. По скінченій увертурі підносить ся завіса. На сценї театру появляє ся его донька. В тій хвилї вичинають грімко плескати в руки, що більше чути плескане на бальконах, а кінчить ся оно на галериї. По скінченім сьпіві Юлїї подають і обсипають єї букетами та вінками з гарними стяжками.

З того так приємного сну збудив надучителя надійшовший листоноє і вручив єму письмо. Манеш роздер конверту і зачав читати. Директор одної театральної трупи повідомляв его, що по першій удалій пробі міг би донцї прийняти.

По двох недїлях пішов пан надучитель з Юлїєю, а по двох днях повернув до дому уже сам.

Минули цїлі лїта. Манеш не більше постарів ся. Лиш тогди молодший, коли дістував письма від донцї. До тих письм прилучувала она поодинокі числа часописів, в котрих критика театральна ставила єї на перше місце. Хвалили єї звучний голос, єї теплий і одушевлений сьпів і єї гру.

Коби тілько могла дістати ся до великої опери — бажав собі дуже пан надучитель. Голос єї став сильнїйший і на сценї рухає ся она завсїм свобідно.

За якийсь час писала Юлїя із Праги, що захоровала на запаленє горла, і на пораду лїкарів опустила театральну трупу, де мусїла по днями аж до утомленя сьпівати.

В тї саму пору удав ся до Праги лїсничий Почес. Він був іменований надлїсничим і мав представити ся князеви Н. Першого вечера захотїло ся єму пійти до театру, але завстидав ся,

та, на котрого чолї стояв той сам бар. Мустаца, не запросив нї одного руско-народного товариства, а також жадного з Русинів-народовців. Сим ми ще не сказали, що православіє стоїть лише нос. Пігулаком і інспектором Омеляном Поповичем, але ми кажемо, що до православної церкви належить богато Русинів-народовців, котрі мають право витати свого митрополита, а котрих згаданий комітет цїлковито зігнорував. Ті Русини мають свої товариства, котрі положили богато заслуг для руского православного народу на Буковинї, а комітет мав обовязок запросити ті товариства так само до повитаня впр. митрополита, як запросив всї волоскі товариства! — Ми дальше відносили, що з депутациї, котра поїхала до Залуча повитати впр. митрополита, не було нї одного Русина, вже не Русина-народовця, але навіть „консервативного Русина“. А що на се Buk. Post? Каже бідна, що між Русинами нема церковних патронів! Добре, нехай і так; але чи їхали самі церковні патрони? Ми бачили, як їхали і непатрони — ну, а між тими не було нїяких Русинів! І серед таких обставин важить ся Buk. Post, т. зв. Leibblatt бар. Мустаци, писати: „що-до заступництва міран, то задержано рівноправність вірних волоскої і рускої народности“!

Buk. Post пише дальше, що в Залучу говорено також по руски, так само в Непоколівцях, в Лужанах лише по руски, а в Чернівцях по нїмецки і волоски. Tableau! І в тім має бути рівноправність? Непоколівці і Лужани належать до чисто руского підгальского повіту, отже до хотїв бар. Мустаца там найти Волохів, котрі би витали впр. митрополита по волоски?! В Залучу говорили по волоски і по руски о. архимандрит Калїнеску від консисториї, по волоски др. Вольчиньский від церковних патронів, а селянин Дак з Дорни від волоского народу; в Непоколівцях говорив по волоски і по руски о. протоерей Мартинович (з якої рациї по волоски, сего не знаємо, бо — як показує статистика — там нема Волохів!), а в Чернівцях говорено вже лише по волоски і по нїмецки! До того додає Buk. Post, що „о неупозадженю справедливих жадань буковинських Русинів не може бути бесїди.“ Случайно гарна сестричка Leibblatt-у бар. Мустаци, *Буковинскій Вѣдомости* скаржить ся також, що в Чернівцях не говорено по руски, і складає вину за се на д-ра Тарнавского і впр. митрополита, а взнаває се упослїдженє „сумним фактом, що глубоко дїткнув православну Русь“, але хоче „з істинно-християньским самопотвержеником“ перейти над ним до дневного порядку. Що на се Buk. Post? Она-ж каже, що Русинам не стала ся нїяка кривда, а тут навіть *Буковинскій Вѣдомости* відважили ся вперше щось сказати також о такім сумнім факті... Отже минула ся з правдою бідна Buk. Post, а властиво її інспіратор! Наше бароне Мустаца, так дальше не може іти, треба раз покинути візантинїзм, бо ми жиємо хвалабо в Австриї а не в Румунії!!

Ми сконстатували, що православним Русинам стала ся кривда при повитаню впр. митрополита Чуперковича, і оно так є; коли вже нїчого нема барона не пересьлїдчить, то може *Буковинскій Вѣдомости*, котрі єму так дуже близькі! Коли-ж та газетка каже, що осібна депутация в Чернівцях була лишна, бо православні Русини витали свого митрополита на границї краю, то ми спитаємо: а чи Волохи не витали єго також на границї? Витали промовами ріжними в Залучу і Непоколівцях; а чому їм захотїло ся в Чернівцях ще раз і то виключно самим витати? Тут безперечно паде найбільша вина на руских членів знаного комітету, котрі не упімнули ся о права Русинів, а піддали ся цїлковито приказам бар. Мустаци! Дальша вина — і то певно не менша — паде на генерального вікария о. архимандрита Ренту, котрий відважив ся впр. митрополита витати іменем цїлого православного духовеньства лише по волоски, мов би православних руских духовних на Буковинї зовсїм не було. Ми не думали, що о. вікарий зараз на початку своєї дїяльности стане по сторонї Волохів, а скривдить тяжко Русинів, бо єго промови до руских депутаций були повні закиднень о єго справедливости і безсторонности. Хиба так має виглядати та єго безсторонність? Третим виновником стоїть о. др. Тарнавский, котрий витав в порохідній церкві сьв. Параскеви впр. митрополита лише по волоски, а звінци не без вини в сїм разї і сам впр. митрополит. Коли він бачив, що румунїзатори демонстративно виключають в Чернівцях православних Русинів від участи в повитаню, що навіть о. вікарий стояв по їх сторонї, повинен був він голосно православної церкви на Буковинї дати їм доказ, як розуміє справедливість. Правда, нїхто до впр. митрополита не промовив в Чернівцях нї одного руского слова, не було отже виразної причини по руски відповісти, але сам авторітет впр. митрополита показував направити сейчас сей недостаток, а на жаль се не стало ся...

Здає ся нам, що між повними

домагала ся енерґічно зниженя тої суми $37\frac{1}{2}$ міліонів зр. і міністер фінансів др. Білїньский згодив ся на зниженє о $1\frac{1}{2}$ міл., т. зн. на 36 міліонів зр. Окрім того принав би, коли би принято уставу о податковій реформі, опуст ґрунтового податку 10 до 15%, або разом о $3\frac{3}{4}$ до $5\frac{1}{2}$ міліонів зр. Але на всякий спосіб, хоч би безпосередний особистий податок не був ухвалений, контрибуєнти ґрунтового податку в Австриї будуть все таки о $1\frac{1}{2}$ міл. зр. меньше платити. Се є проєкт о катастрі, котрого поставленя в програму найблизших прань ради державної домагали ся проводирі парляментарних сторонництв.

Впр. митрополит Чуперкевич відслужив в суботу перше архиперейске богослуженє в палаци резиденцийній. По богослуженю висьвячено архидіякона Гната Яновича єромонахом, а окінченого богослова Юрія Калинюка діяконом. В пяторок будуть висьвячені діякон Калинюк гр. пр. пресвітером, а окінчений богослов Семен Бойчук діяконом.

З бук. краєвої ради шкільної. На засїданю з дня 6-го с. м. рішено розширити 1-кл. школу в Дрогоєшитах на 3-кл.; предложено міністерству поправлені вписи дисциплїнарні для середних шкіл; уч. Вікторови Діговови и Бонних дано з нагоди переходу в стан супочинку відступне; повітовий інспектор Іларій Стратичук і управитель школи у Вижници Фердинанд Швайцер одержали третий пятилїтний додаток. Вкінци полагоджено ще справи меньшої ваги.

Товариство пристановища в Чернівцях (Asyl-verein) мало в пятницю свої послїдні загальні збори. Ми писали раз о черновецких товариствах, що їх є величезне число, але они задля браку рухливої участи своїх нечисленних членів не можуть проявити майже жадного житя. До тих товариств належало також згадане тов. пристановища. Оно повстало тодї, коли між черновецкими мешканцями настав рух доброчинности, але оно скоро втратило свою вартість і тепер розвязало ся добровільно, а маєтов в сумі 204 зр. передано міському фондови для бідних. На єго місце повстане забуть небавом нове товариство, котре піде тим самим ходом, як розвязане тепер товариство.

В Ставчанах відбули ся вчера в домі дуже поважаного господаря А. Ругмана загальні збори читальнї, котру перенїсено на читальню Руської Бесїди. Она істнує там від 20-го мая 1888 року, а про рух, який був там колись, сьвідчить те, що товариство Власна Поміч розличило людям 484 зр. 60 кр. Але відтак читальня засьпала ся і аж сего року ожила. На загальні збори приїхали з Чернівців проф. др. С. Стоцкий, проф. Ер. Пігулак, редактор О. Маковей, учителї Руснак і Салабан, др. Боєнда з Кіцманя, а з околиці явило ся також чотири учителї. Був також місцевий учитель п. Бурура. Людий зійшло ся близько сотни, самих поважних господарів. Збори робили незвичайне вражінє і єсть надія, що читальня стане тепер добре розвивати ся. До видїлу вибрано між иньшими також місцевого молодого дївчинка, котрий тїшить ся загальною симпатиєю. Тепер читальня повинна старати ся передовсїм о свій власний дім.

Спілки господарскі а торговля збіжем. Чому відупали у нас хлїбороби? — питає *Народна Часопись* і відповідає так: — Не лиш тому, що мають мало землї, що часто бувають неурожаї і на господарів спадають всїлякі нещастя; не лиш тому, що богато з наших господарів не уміє розумно господарити, що податкі великі і що лихва та горілка зводять многих на біду, але ще й тому, що цїнина торговля збіжева спочиває в руках посередників, котрі відносять добробит наших господарів. Посередник накладає цїну на збіже, яку сам схоче, і купує за безцїн, бо господар в потребі не має иньшої ради, як лиш здавати ся на ласку і неласку посередника, котрий дуже часто є для него і лихварем і банкіром. А чому так? Тому, що у нас все готове збіже лежить по безчисленних шпихлїрах, лежить від більших торгів і, щоби єго дрібнити в більшій скількости, нема иньшої ради як хиба робити так, як робить посередник: ходити від хати до хати і купувати. До того ще й кождий господар має иньше зерно; один поцїйнїйше, другий утлїйше, більше і меньше чисте і т. д. Длятого кожду більшу доставу можна далеко скорше залагодити збіжем заграничним як домашним і в тім причина, що наше збіже не може видержати конкуренциї. Як би наші господарі взяли ся до спілки і в спілцї торгували збіжем, було би далеко лїпше. Господарі з кількох сїл беруть ся н. пр. до такої спілки, прибирають собі в якім більшім містї що й місцем та ставлять в містї шпихлїр. Спілка збирає тогди все збіже з найблизшої околиці і або зараз платить за него всї гроші, або лиш якусь часть, або наконець виставляє лиш квіт на пізнїйше. Такий квіт має вартість так само як гроші. Тим способом господар не потребує зараз позбувати ся свого збіжа, може підождати, коли буде лїпша цїна, але в спілцї може зарятувати ся без лихви. Той знов, який має посередник, принадає спілцї, отже і кождому господареви окремо. Скоро господар вимолотить збіже і доставить єго до спілкового маґазину, не потребує вже тим журити ся, щоби оно єму не пінсувало ся або при пожарі не згоріло, — то належить вже до спілки. Спілка може із всякого збіжа дробити лїпший товар на продаж, бо може єго і лїпше очистити потрібними до того машинами, котрих поодинокий господар не в силї собі купити, і мінити всїлякє збіже. Спілка збіжева могла би брати ся до закладини млинів, до достави для війска і до виробки хлїба. Наконець старалась би спілка о то, щоби господарям доставляти як найлїпшого насїнє. Отсе були би користи спілок господарских для торговлї збіжем. Годить ся, щоби наші господарі бодай взяли добре отсї гадки під розвагу.

Ювилейні марки почтові. Міністерство торговлї занимає ся тепер проєктом видання почтових марок в день ювилея 50-лїтного панованя нашого цїсаря, на котрих би були представлені: битва під Сянта Люциєм, вступленє нашого цїсаря на трон, видане конституциї, потинний костел у Відни, видане закону о народних школах, сьвітова виставка в 1873 р., заснованє унїверситету в Чернівцях, відслоненє памятника Австриї в Чернівцях і т. и. Нас радує, що хоч сим разом не забули про Буковину. Близших даних про ті марки поки-що нема.

Крадїж в церкві. Дня 5-го с. м. по богослуженю в гр. пр. церкви в Погорилівцї, кіцманського повіту, лишив ся тайком в церкві робітник Олекса Калюбаба і вибрав з каси переховуваї 140 зр. Маючи гроші в руках, почав він гудяти, аж поки єго жандармерия не вислїдила і арештувала. Єго відставлено до суду в Заставни.

Найстарший чоловік у Львові. У Львові жиє старець Юрій Корнило котрий має 115 лїт. Корнило був колись лїсничим в маєтках Потоцких, а тепер жиє із скромної пенсиї, яку дістає від заряду тих маєтків. Єсть він певно найстаршим чоловіком у Львові.

Анальфабетів в Европі є на кожду сотку людий: в Швециї 0·2, в Данії 0·25, Норвеґії 0·3, Німеччині 0·8, Швайцариї 1·2, Люксембурґу 4, Нїдерляндах 4, в Анґлії 10, Франциї 28, в Австриї 30, Бельґії 32, Австро-Угорщині 37, Болгариї 44, в Угорщині з Хорватиєю 45, Грециї 45, в Італії 47, Портуґалії 56, Іспанії 58, Румунії 67, Сербії 70, в Росиї 76, Чорногорі 88. В самій Австриї припадає на сотку населеня анальфабетів: в Форарльберґу 2, в Чехах 3, Долїшній Австриї 4, в Горішній 5, на Моравї 6, в Тироли 8, на Шлеску 9, в Сольнограді 10, Стириї 22, Каринтиї 31, Країнї 40, на Побережу 42, в Галичині 70, на Буковині враз з Галичиною 80, — а в галицкій Туреччині 88. В самій Угорщині 42, в Хорватиї 48.

Хто старший? В програмі церемоніялу для коронациї царя читаємо між иньшим таке: „Ихъ Императорскія Величества изволятъ приглашать святыхъ мощамъ“. Значить, цар і цариця зроблять ласку святим...

В справі заборони зборів в Галичині поставив перед трема місяцями пос. Романчук в раді державній інтерпеляцию до президента міністрів ґр. Бадеєго. Як *Галичанинъ* доносить, дав ґр. Бадені наказ, прислати єму до 15-го с. м. всї материяли, чому заборонено віча. Такий наказ мали доси дістати староства в Старім Місті, Дрогобичу і Самборі.

Задля жіночої конкуренциї. Переважна більшість корпорациї і товариства лїкарских була все противна допущеню женщин до наук лїкарских. Однак недавно тому позволив міністер всьвіти на признанє лїкарских диплємів, які здобули собі женщини на заграничних унїверситетах. То міністерияльне розпорядженє має тепер несподївані наслїдки. Лїкарі побачили, що женщини станут непоборимими конкурентками в їх заводї, отже рішили домагати ся — допущеня женщин на всї видїли унїверситетскі, бо тодї після галки лїкарів женщини будуть ходити також на иньші видїли і не буде один одинеський медициньский видїл полем для жіночої конкуренциї.

Забавний случай. Через рогатку коло брами С. Деніз, міста під самим Парижем, переходив шодня один дуже грубий панок, гарно убраний, а що він все чемно поздоровляв митових урядників, то сї любили єго і робили єму всїдну залу прислугу. Перед кількома днями, коли той панок власне переходив через рогатку, надїхав шалено скоро повіз і перехав єго, бо сей не міг вже уступити ся. Урядники стали безпорадні, бо думали, що панок уже більше не встане. Але все було їх здивованє, коли той нагле зірвав ся на ноги, але вже не грубий, тілько тонкий як нитка, і став втїкати. На місци нещастя побачили велику калужу... дуже доброї столової оливи. Отже той панок мав на собі начинє ґумове, а в тім начиню була столова олива, за котру платить ся велике мито. Він отже щодня переносив з усьміхнено на лиця велику скількість доброї оливи до Парижа без оплати мита. Міни урядників митових варто було тодї відфотоґрафувати.

Не удало ся. Один обиватель з села повіряв їдучому до Львова знакомому п. Ф. Г. коня вартости 8000 зр. до продажи. Однако, що п. Г. не давав поруки, що віддасть гроші за проданого коня, вислав той обиватель служачого з конем і наказав єму доти не випускати коня з рук, доки жінка обивателя, що перебуває тепер у Львові, не дістане всїх гроший. П. І. порадив собі так, що дав факторови далїш на письмі, аби продав коня, а сам взяв 120 зр. задатку і хотїв з тими грішми виїхати до Відня. Однако заки ще то удало ся, хотїв фактор взяти коня а служачий вірний приказови свого пана не хотїв єго видати. Справа опердла ся о поліцию і п. Г. рад не рад мусїв факторови звернути гроші, з котрих вже одну пятку видав. Фактор згодив ся рад на зворот не цїлої квоти і відійшов утїшений, що „найшов“ 115 зр.

Конкурси. Міска рада шкільна в Чернівцях розписала конкурс на посаду гр. пр. катехита при черновецких народних школах з річною платнею 800 зр. Подання треба до 24-го с. м. до тої-ж ради шкільної. — На посаду учителя при 4-кл. школї на черновецкім передмістю Клинчка з річною платнею 800 зр. розписаний конкурс. Речинець до 31-го с. м. — Посада сїльского громадского писаря в громадах Чуркові, Кулївцях, Ропужинцях і Василеві (урядова мова німецка і руска) мають обсадити ся. Речинець до 24-го с. м.

Дрібні вісти. Селянин Тодор Осадчук в Дорошівцях, кіцманського повіту, знайшов у своїм полї 200 старих срібних монет з рр. 1529, 1532 і 1547. Одну часть тих рідких монет передав Осадчук краєвому музеєви в Чернівцях. — Посьвячене гр. пр. церкви катедральної в Чернівцях, котру вже відновлено цїлковито, відбуде ся дня 18-го с. м. — Міністерство зелїзниць затвердило вже плян будови електричного трамваю в Чернівцях, так що небавом почне ся будова єго. — Гр. пр. парох в Гатиї Дмитро Бурак перенесений до Южинця, а парох в Черешенї Іларій Блїщук до Гатиї. — В Тернополи стрілив з невідомої причини в себе ученик VIII-ої кл. і ранила себе в груди. Лїкарі надїють ся удержати єї при житю.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 9-го мая 1896.

	Львів.			Чернівцї.		
Пшениця	від 7.40	до 7.65		від 7.20	до 7.25	
Жито	„ 6.—	„ 6.50		„ 5.85	„ 5.90	
Ячмінь бров.	„ 5.—	„ 5.50		„ 5.50	„ 5.60	
Ячмінь простий	„ 4.50	„ 4.75		„ 4.70	„ 4.75	
Овес	„ 5.50	„ 6.—		„ 5.15	„ 5.30	
Ріпак	„ 8.75	„ 9.15		„ 8.25	„ 8.50	
Горох	„ 4.80	„ 8.—		„ 5.—	„ 6.—	
Вика	„ 4.50	„ 4.75		„ 0.—	„ 0.—	
Льнянка	„ 0.—	„ 0.—		„ 0.—	„ 0.—	
Біб	„ 0.—	„ 0.—		„ 0.—	„ 0.—	
Бобик	„ 4.25	„ 4.50		„ 0.—	„ 0.—	
Гречка	„ 7.—	„ 7.50		„ 0.—	„ 0.—	
Конюшина черв.	„ 25.—	„ 35.—		„ 28.—	„ 31.—	
Конюшина біла	„ 35.—	„ 45.—		„ 0.—	„ 0.—	
Конюш. шведск.	„ 30.—	„ 35.—		„ 0.—	„ 0.—	
Кукуруза нова	„ 5.—	„ 5.50		„ 4.20	„ 4.30	

Хміль 00.— 00.— злр. за кільо у Львові оценить за 10.000 лїтрів 12.50—12.75

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в лїтографічнім закладї Андрія Андрейчика у Львові.

Книгарска цїна карти, написеної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиранє:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і признаємо з осторожностию лише взаїсти зі знаком охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера під окремим зарядом у Празї.

Видання „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодота Галїна, сторін 110, вісїмки, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповіданє О. Н. Кониського, сторін 42, 16-ки, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Рогізнї що місяця. Передплата, платна в Рогізнї, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізнї, почта Салаґура.

В редакциї можна ще дістати давні річники Добрих Рад.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виказують ся гейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними входять „Днїстрови“ можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Побіч „Днїстра“ приймає банк кредит у Львові при низших інтересах.

На житє можна обезпечити ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінацій **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкритичнїйші услови і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до оприсчетовання **за 5** процент. Гаранциєю вкладчиків. Уділ по 50 корон. Повечем уділяють ся тілько властителям реальностий, кілька від товарів, за порукою двох членів. З вкладок відтягає ся десять часть на уділ.

Згаданеки в уділах **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	6^{57}	10^{28}	5^{20}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Ґлїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{23}		
З Новоселиці, Салаґури	.	.	.	.	.	.	11^{15}	9^{00}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		6^{35}	9^{00}	9^{45}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	9^{55}	.	.	6^{13}	7^{28}	2^{01}		
З Підволочиск	2^{30}	10^{05}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{50}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{50}		
З Белзя	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	10^{02}	5^{20}		
До Ґлїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	7^{17}	10^{48}	6^{16}		
До Салаґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{30}	11^{00}	4^{45}	9^{05}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{06}	10^{45}		
„ „ з Підзамча	.	2^{18}	6^{14}	.	9^{48}	11^{11}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{23}	2^{45}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	5^{23}	9^{55}	7^{22}		
„ Белзя	.	.	.	9^{15}	7^{02}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{05}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 95. Чернівцї, середа дня 1.-(13.) мая 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на пверть року 2 „ 50 „ місячне . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находять ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 3.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Руска Каса.

В понедїлок вечером відбуло ся в сали „Народного Дому“ в Чернівцях читанє статутів товариства „Руска Каса“, котре має небавом завязати ся. На то читанє прибула не лише черновецка громада Русинів, але також люди з провінциї, між ними пр. др. Воєвідка з Кіцмани, надуч. Савіцкий з Мамаїнців Нових і уч. Данилевич з Рогізної та й селяни з садагурского повіту, котрі сею справою дуже інтересують ся. Статути принято вповні, а сими днями мають основателї „Рускої Каса“ скликати загальні збори, щоби то товариство в присутности нотаря зареєстровати.

Так отже небавом побачуть буковинські Русини здїйсненє своє давне, горяче бажанє. Вже від кількох лїт домагали ся люди своєї власної пожичкової каси, бо бачили, як мало-помалу попадають ся в руки инших банків і, що гірше, лихварів. Що заснованє такого власного банку є потрібне, се ясна річ. Рускій інтелїґенциї іде тут о вратованє селян, а не о користь матеріяльну. Щоби представити докладно, як має ся на Буковині селяньский кредит, подамо маленький образок.

На Буковині позавязували ся в послїдних роках майже по всїх маленьких містах і місточках банки, пр. в Садагурі, Вашківцях, Вижници і т. д. В них можуть селяни, котрі у нас на жаль ще до того дуже лакомі на вижичуванє гроший, дістати пожичку за оплатою по найменьше 10%. Се не було би ще жадне лихо, але ось в чім річ: Наш селянин темний, неповоротний, не може сам постарати ся о пожичку і шукає длятого посередників. В кого-ж він найде потрібну поміч і пораду? По селах є вже такі „ґешефтемани“ — у нас їх називають мешурясами, — котрі мають в банку знакомих або суть споріднені з инлиповими людьми в банку, а котрих уживають звичайно за факторів. До того отже ґешефтемана — він не ходить убраний по селяньски — удають ся наші селяни о пораду-поміч і за се мусять єму грубо заплатити. З великими видатками разом платить наш селянин 15 до 20, ба навіть 24%. Се дає ся дуже прикро відчувати при малих позичках, які власне наш селянин затягає. Бідний він, потім надьмає ся, плаче, проклинає жидів-банкирів, але то все нічого не вогає, бо банк виставляє єго маєток на лїцитацию і продає за безцїн. Зрештою не богато лише обходять ся з селянами оба румуньскі банки, які в послїднім часї заснувано в Сторожници і Чернівцях; показує ся, що тим румуньским банкам зовсїм не розходить ся о економічну підпору волоского народу, бо они зовсїм не жалують мужицкої шкіри, а дерут єї таки добре.

Бачимо з того, що дотеперішні чужі банки не давали і не дають нашим селянам жадної помочи, бо руйнують їх матеріяльно і доводять до торби.

Та не лише чужі банки мають сей поганий вплив, тут ще богато більше лиха дїють приватні люди, що пожичають нашим селянам гроші. Ми тут наведемо лише двох таких „ремісників“, хоч їх є по цїлій Буковині величезна маса. Ті люди не задоволяють ся чистим зиском, на який мають після закону право, ні, они просто лихвою жиють. Оттак пр. дїє ся в застанецкім повітї. Люди з Тонтрів вандрують тепер часто до Застанця, і то не поодиноко, а все їх кілька нараз. Знаєте, чого они туди ідуть? Їх в ту дорогу посилає один жидок, аби там могли собі пожичити гроші. В Дорошівцях помер дїдич і гроші з продажи єго маєтку тепер розпозичає один застанецкий адвокат на 10%. Знов скажемо, що се ще нїчого страшного, але ось що: адвокат каже собі за виставленє векслїв і т. п. заплатити 8%, а за витяг з ґрунтових книг 1 зр., а до того ще треба дорошовецкому жидкови також заплатити за „фатиґу“ 1 зр. Коли отже селянин пожичає собі 100 зр., то платить 20% і дістає лише 80 зр., бо ті процента єму відтягають з гори! Питаємо ся тепер, яку користь має селянин з такої пожички, коли він має платити такі великі процента? Чи годен він взагалї їх заплатити зі свого ґрунту? Ба, скажуть, коли селянин не може платити, то на що-ж він бере

До північного бігуна.

Кілька то недавно були кряду, що Нансен відкрив північний бігун і вертає через північну Сибір! Але ті вісти і до нинїшного дня не потвердили ся і ми зови нїчого не знаємо, що з Нансеном дїє ся. Вже три роки буде небавом від остатнї вісти про Нансена. Завдати се довгий час, щоби люди памятали, як Нансен вибирав ся на північний бігун, і щоби не оголосили з цїкавости. Але коли сеї зими вісти про поворот Нансена не сповнили ся, то тим ми ще нїчого не стратили, і коли тілько Нансен зі своїми людьми не жиє, то ми про него почуємо що веснї. А тепер варто пригадати собі, що писав Нансен о своїх замірах дня 26. червня 1893, і що замічено в єго виправі до того часу, доки можна були від неї мати вісти.

Пустивши ся в дорогу, Фридьоф Нансен, родом Швед, писав широко до секретаря товариства географічного в Лондонї о своїх плянах і своїй подорожи. Лист сей має дату, пізнїйше, 26-го червня 1893 р. і дає відомости дуже цїкаві подробиці, дотичаючі виправи.

Нансен писав: „Я маю передовсїм намір дістати ся до полоки полярної, або перетяти єї і притім хочу користати з істнуючих морских течій, а не боротись ся з ними. Я вже вчера казав, що дось певно мусять бути течії водні, що плинуть до полоки полярної, — течії, котрі несуть з собою криги через північне море, власне перед до півночи, в напрямі бігуна, а відтак до полудня, до океану Атлянтского. Що так єсть, сьвідчить практика всїх попередних виправ до бігуна. Виправи сї мусїли бороти ся з течіями і кригами ку полудневи. Виправи не вибирали такого напряму, який властиво треба було вибрати. Що течії і криги плинуть із сторони півночи, то сьвідчить, що они мусять там перше дїставати ся, після тих самих правил, після котрих воду виплиндаємо застуває наливаючи“.

На думку подорожника суть навіть докази, що течії, о котрих говорять ся, переплиндають полярну полосу. Н. пр. дуже богато дерева припливає що року від берегів Ґренландиї і Шпіцберґа, а припливає в такій скількости, що годі повірити, щоби дерево се припливало до берегів лише завдяки вітрам або приплдовим течіям.

Нансен здогадує ся, що єсть правильна комунікация поміж берегами Сибіра а Ґренландиї і Шпіцберґа. Ті самі течії принесли кілька предметів з корабля „Jeanette“. Він затонув в червни 1881 р., на північ від Ново-Сибирских островів, а в три лїта пізнїйше, в червни 1884 р., найдено кілька предметів, належачих до Jeanette на кригі недалеко полудньово-західнього берега Ґренландиї. Се криги мали принести ті самі течії, котрі спроваджують дерево до берегів Ґренландиї і котрі принесли прирад, уживаний Ескімосами, друк від гарпуна, з напрямі від Аляски до берегів Ґренландиї.

„Постараю ся — пише Нансен — знайти місце, в котрім концентрують ся ті течії і плинуть на північ, доки не дістану ся до криг полярних. Тогди попросту нехай мене течія несе через незнані сторони і виплину на отверте море по другій стороні бігуна.“

Коли-б ті вісти були правдиві, що Нансен вертав уже через Сибір, то плян єго переїстати ся на отверте море по другій стороні не повів ся. Хоч з того що не виходить, аби не був на бігуні і о се тепер сперечають ся знавці країв, найбільше висунених на північ.

Отже, поставивши собі такий плян, Нансен не дурив себе, що виконанє єго буде легке. Противно, він здавав собі ясно справу з того, що єго жде, і знаючи, як відбували ся попередні виправи, почав від приготовлень до своєї подорожи.

Передовсїм треба було збудувати такий корабель, котрий би з успіхом боров ся з натиском криг, гонимих вітрами і течіями, які суть на Ледовім Моря. Такого корабля не було; треба було єго будувати. Півтретя року будовано і сотворено корабель „Фрам“ (значить: „Наперед“). Кістяк корабля збудований з сильного італїйского дуба, грубости від 10 до 12 цалів. З середини оббитий сполистими дошками сосновими, грубости від 4 до 8 цалів. На зверх обите в потрійний: подвійний рад дубових дощок, а потім дошки з дерева званого в Гвінеї — бебру. Оно не-

гроші? В тім то й біда! Коли наш селянин, котрий жиє звичайно в недостатках, в нужді, в голоді і холоді, почує, що пожичають гроші на 10% (опісля виходить 20%, але він о те не журить ся), то він, не надумуючи ся богато, спішить до того банку чи там жида, аби собі помогти. Аби біду відразу зарадити, він бере велику пожичку, бо хоче всї довги нараз сплатити і може ще купити кусень поля або худобу. Так зробили селяни з Товтрів, котрі пожичали по 500 і 600 зр., а разом затягнули у того жида довгу на 5000—6000 зр. Правда, они мають час сплатити той довг з процентами аж до трех лїт, та що з того, коли наш селянин не вміє навіть малу пожичку сплатити в час, а не то велику та ще з великими процентами! Не знаємо, як думають селяни з Товтрів позбути ся своїх довгів, чи думали взагалї они над тим, але нам здає ся, що їх жде страшна доля... з торбами...

Так попадають ся наші селяни в руки лихварів, котрі з селян дерут шкіру, а самі збивають маєтки. До тих самих Товтрів прийшов перед двома роками з Залїщиків один чоловік, — він носить пейси — котрий мав свого маєтку, як люди розповідають, найбільше 200 зр., а тепер він будує нові доми і закупонує селянські грунти! Так розбогатїв, бо бере у селян ні більше ні меньше, як 48% і то з гори! Здало би ся, аби ц. к. прокураторія чернівецка взяла ся вже раз по приміру сокальского, самбірского і бережаньского суду повітового до ловленя тих пташків і постарала ся о покарання лихварів, що на Буковині так дуже розплодили ся. Перед нашими очима бачимо, як наш селянин без осьвіти, без поради, без рахуби бере пожички, одну за другою, не рахує, чи може віддати чи ні, а потім тратить цїлий свій маєток.

Сему лихови треба вже раз зробити конець. Наші Русини-народовцї постарали ся вже від кількох лїт о статут маленької каси запомогової під назвою „Власна Поміч“. По деяких селах люди порозуміли вже, до чого провадять чужі банки і лихварі, і заснували в селї „Власну Поміч“. Єї хосенний вплив, єї справдїшну поміч хвалять всї громади; але в однім був брак: по селах є люди, котрі хотїли би заснувати „Власну Поміч“, але не мають гроший! Зрештою орґанїзация при ній не є достаточна. Тому по довгих і зрілих розвагах і нарадах рішили ся чернівецкі Русини-народовцї заснувати свій власний руский банок „Руску Касу“, аби перепинити панованє лихварів-панукін. Після виробленого статуту буде орґанїзация „Рускої Каси“ обіймати цїлу Буковину, а головний заряд буде в Чернівцях. По місточках і селах будуть засновувати ся осібні кружки тої „Рускої Каси“, котрі будуть в безперервних зносинах з головним зарядом. Не тут місце широко описувати цїлу орґанїзацию на підставі статутів, се ми зробимо иньшим разом. Тепер скажемо ще раз:

З огляду на руйнуючий вплив чужих банків, котрі беруть високі проценти, і на лихварів було заснованє власного руского банку конечно потрібне; сего домагали ся самі селяни. Щирі приятелї руского народу випрацювали статут такого банку, а тим поставили угольний камінь для економічної орґанїзациї буковиньских Русинів, для виратованя нашого темного народу з матеріяльної нужди. Дасть Біг, небавом буде нове товариство „Руска Каса“ вже зовсїм зорґанїзоване і почне свою хосенну дїяльність для добра буковиньскої Руси!

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 12-го липня 1896.

З Перемишля пишуть нам: „Були в часописях вістка, що нумізматичну збірку пок. епископа Ступницкого продають сего місяця брати Егери у Відни в дорозї лїцитациї. Дивували ся люди, якою дорогою дістала ся та велика збірка (яких 3000 штук) до Відня. Можу вам подати близші вісти про се: Сю збірку здавних монет пок. епископ Ступницкий записав у завіщаню д-ру медицини Литиньскому, а взглядно єго жені, з дому Ступницкій, донцї бувшого лїкаря в семинариї львівскій, котрий був рідним братом епископа. А др. Литиньский ту збірку очивидно продав до Відня. Дуже велика шкода тої збірки: фахові люди оцїнювали єї на 25.000 зр. вартости. Були там красні примірники монет золотих і срібних з часів „польскої корони“, т. є. руські, польскі і литовскі; деякі були навіть унікати, котрими покійний епископ, великий любитель нумізматики, пестив ся як дїтьми. Богато він сам купив, але богато було таких, що — як трафляє ся — находжено по селах, а сьвященики приносили їх владиці в дарунку, знаючи, що тим зробять єму велику приємність. А в перемиській землї не було трудно о давні монети, бо знаємо, що княжество перемиске було постійним тереном воєнних нападів. Річ певна, що др. Литиньский, не маючи охоти до дрібної продажи монет рішив ся продати єї жидам чи кому там — і так дійшла та цїнна нумізматична збірка до фірми Егерів у Відни“.

За довірочні збори в Тернополи — про котрі ми в свій час писали — ставали перед судом оо. Цїрковский і Миронович, посол Остапчук і ще чотири господарі. Закидувано їм, що нарушили §. 2. закона о зборах. Суд увільнив їх, але урядник прокураторії авскультант п. Онишкевич зголосив відклик і справа опинить ся в окружнім судї тернопільскім.

Еміґрантами з Галичини хоче займити ся австро-угорске товариство кольонїзацийне у Відни і в тій цїли розіслало польску відозву по Галичинї. Завіщає, що тим, котрі до него удадуть ся, не іно подасть безплатну інформацию що-до їх подорожи, але пожурить ся також і тим, щоби еміґрант дістав ся на місце призначеня найкоротшою дорогою і по найнизшій цїнї, а також постарає ся він о тоє, щоби переселенцї при висїдцю в портах заморских взнали можливої опіки, а навіть же вічні помочи і економічної підпори. Зверх того вкладає на себе се товариство поважний обовязок: супроти всїх тих, котрі би на переселенцях допустились якогось безславия, в отвітний спосіб виступити, коли якие сего рода жалоби дійдуть до єго відомости. Щоби ж виконати деяких закладів потреба, аби товариство [illegible] удержувати через мужів довіря з еміґрантами неустанний контакт. Адреса товариства: Oesterreichisch-Ungarische Colonial-Gesellschaft in Wien, IV. Weyringergasse 13.

Віденьска рада міска має вже свого бурмістра, а небавом ще і решта старшини буде вибрана. Та вже тепер зачинають житисеміти думати о деяких змінах в орґанїзациї громадскій. Кілька лїт тому назад зреформовано міский статут, але житисеміти з тої реформи ще не задоволені; они хочуть ввести інститут платних міских радних. Сего домагали ся они, коли ще

звичайно тверде, хоробре і таке тяжке, що тоне в водї. Грубість стїн сягає від 28 до 32 цалів.

Силу корабля не збільшили добрим способом балїзи і цїлого корабля та форкою, яку єму надали. Завдяки стїн простовисних Фрам має стіни закруглені і тому хрипи, сховуючи ся по стінах, будуть витискати корабель над воду. Знадібний спід корабля не пристає, отже нема страху, що єго лїд розібє. Взагалї надали кораблеви форму подібну до оріха кокосового.

Довгота Фрама виносить 128 стіп, а ширина 36 стіп. В водї затоплює ся на 16 стіп, а над водою виступає лише на 3 стопи, а то тому, що дуже богато утяг веде з собою. Корабель має три щогли; т. зв. вороняче гнїздо урядженo на найвисшій щоглї для обсервациї, в якім напрямі пости корабель на отвертім морі. Фрам має машину парову о силї 200 коний і коли дуже наладований, то не скоро посуває ся наперед. Але чи він скоро чи не скоро їде, на тім не залежить кораблеви, котрий радше зависимий від течій морских і руху хрипі, як від своєї машини.

Нансен має тринайцять товаришів, а ними суть: Отто Свердруп — властитель Фрама, товариш Нансена у виправі до Гренляндиї; Сигурд Скот Гансен — поручник норвежскої фльоти, начальник обсерваций метеорольоґічних, астрономічних, маґнетичних і геодезийних; Генрик Блессінґ — лїкар і ботанїк; Казадій Теодор Якобсен — штурман (той, що обраховує рухи корабля, давнїйше мисливий на ним морзі і морж у виправах доктора Шнїдберґу і Нової Землї); Петро Генрікзен — що у своїй каюті має гарпуни (так), уживаний давнїйше до убиваня велерибів; Гіяльмар Погвинсен — поручник армії порнежкої; Іван Монтгадт — тесля; Лярс Петтерсен — інжинер; Алєксьо Іжіелї — кухар і морж; Берут Бентзен — морж, і сам Нансен.

Все, що дало ся зробити, аби забезпечити себе від вогкости і зимна, зроблено. Вентилация урядженa як найлїпше. Виходить ся з т. зв. каюти, салону, через почвірні двері, а то для того, щоби не впускати зимного воздуха. Салон і каюта освітлені електрично. Салон, подорожні забезпечили ся, як мости, а не забули і на розривки і приємности, забрали з собою ріжні гри, богато книжок і музичні інструменти.

Пускаючи ся в дорогу, Нансен вірив, що єму і єго товаришам зимно не буде, нїхто страшне і що мешкати будуть вигідно, коли, розуміє ся, не прийде ся задля якої пригоди випрацювати ся з Фрамом.

Думаючи о всїм, мусїли також подумати і про поживу. Треба було не брати річий таких, з котрих повстає скорбут, від якого богато попередників Нансена погинуло. Отже Фрам наладовано ріжнородними консервами, як: мясо варене, печене, солене; баранина, заяцї, кобаси сьвоєрдзкі; котлети, солонина, пудїнина, непровина; ріжні консерви з риб і кавіару; консерви з овочів, овочі сушені, кашка, конфітура, порошок з яєць, сконцентрований сок цитриновий; родзинки, горошок, зупа горохова, зупа з сочевиці; огородовина сушена, сухарі, чекалда, мука, сушена риба, сушені картофлї; молоко консервоване з цукром і без цукру; прасованих тербат, цукор і шість тон масла. Напій жадних. Тютюн, і то не богато, будуть розвозити лише на кораблї, а підчас виправ пізнїйших, на санях. — знести нї. До подорожий на санях взяли перему пожиду: сушене мясо з товщом, так потрібним для людского тїла в північних краях, а до того сухарі з маслом, мальмо, чеколда; сушена риба, огородовина і прасована тербата.

Одежу мають лише вовняну, сторінску. Від вітра мають одежу з тканини, приставленої до тїла, котрій вітер не перевіє; а по морозі — шубрину, кожухи з вовка і зі зверя одежа. Для вікайту на снїгу мають мішки з вовчих і оленевих шкір, в котрих то мішках — каже Нансен — можемо спати, хоч би на дворі було 100 степнїв морозу“.

На конець дальше, що Фрам має ріжні інструменти наукові і метеорольоґічні апарати, а також мають для виправ нїжки. Нарти зроблені з сирого шовку і дуже легкі. За підводу має служити гроба матерня мешкова, що не перетуває вогкости, яка творить ся дуже легко, коли спить ся на голій землї або на снїгу.

Так змоєтрежий Фрам пійшов 21-го липня 1893 з норвежкої пристани Варде, а 29-го

були в меньшости, а тепер їм ніхто не перешкодить в тім намірі. Чернівецкі мешканці зараз таки подумають собі: „Наш чернівецкий статут міста істнує вже від 60-их років, він вже перестарілий; варто би его зреформувати, але чому наші батьки міста не думають о тім? Може возьмуть собі тепер добрий примір з Відня!“

Розвязанє товариств. Ми свого часу доносили, що німецко-національні товариства у Відни відмовили жидівским студентам всякої сатисфакциї. З тої причини прийшло там на університеті до скандалів. Тепер доносять телеграми, що долішно-австрийске намістництво розвязало з тої причини 19 німецко-національних товариств, т. зв. Burschenschaft-и.

Важна справа. Ще перед трома роками піднесла буковиньска торговельна палата потребу телефону між Чернівцями а Новоселицею, а й доси не полагоджено сеї справи. Тепер, як знаємо, рухають ся всї більші міста, аби добити ся як найдальшої комунікациї, лиш на Буковині про те не дбають. Час вже, аби і у нас подумали над тим проектом, котрого здійсненє принесе немалі користи.

Убійство з любови. Перед станиславівским судом приносжних стояли сими днями Дмитро Бігун, обжалований о убійство, Тимко Манич о участь в убійстві, підпаленє і крадїж, Настя Лаврик, обжалована о участь в убійстві, і Никола Мельник, Маруня Бігун, Маруня Маринів і Онуфрій Тимків обжаловані о крадїж. Після акту обжалуваня справа має ся так: В марті 1895 р. найшов лїсний Микола Довганич в лїсї в рові труп мужчини, загребаного в снїгу вже від довшого часу. Пішов зараз, що то Микола Лаврик, що пропав без слїду від августа 1895 р. Лїкарі сказали, що він замерз. Справа на хвилю затихла, але начальник громади підозріває зараз, що Лаврика убила жінка або котрийсь з єї коханків, бо она любила ся з шваґрами, Бігуном і Маничем. Коли слїдство кинуло підозрінє на них, увязнено невірну жінку і єї обох поклонників. Після показань зараз таки Маруню Маринову на два місяцї вязниці. Всї засуджені приняли засуд, мужчини спокійно, жінки з плачем. Розправа та дала доказ, що в тих людий не було елементарних понять про моральність.

З Америки. Виділ руско-народного товариства в Америцї „Союз“ скликує головні збори на 2-го червня с. р. до Mt. Carmel. В товариствї тім есть головою Іван Глока, а секретарем о. Нестор Дмитрів. — Про спеку в квітни в Америцї пише *Свобода*: Вже кілька лїт тому, як було в квітни таке горячо, як сего року. Особливо 16. с. м. давалось оно в Ню-Йорку дуже відчути. Термометер посунув ся був аж до 86 степенів (Фаренгайта). Від так сильного горяча лучилось вже кілька випадків удару сонїчного, між котрими один закінчив ся смертію. Иньші особи остали ще при житю, але перевезено їх до шпиталїв. Між иньшими нещасливими офірами удару сонїчного годить ся спомнути і редактора „Амер. Русского Вѣстника“. Симптоми тої небезпечної хороби можна добачити у него з его статї від з. „Свобода выходить изъ общепонятныхъ предметовъ и возпрящается во свояси“ (ясь!). „Вѣстник“ з тою статиєю найшов як раз того нещасливого страшно горячого дня (16. квітня). Бідний редактор! Не вже-ж він не заслужив собі тілько у видавництва, щоби оно жертвувало пару центів на справленє кутика губи і щоденно кавалка леду, котрі принїзані до голови, могли-б его охоронити перед шкідливими впливами ню-йоркової спекоти? Се-ж річ не дорога і „помагає“, а крім того уживанє загально для охорони не тілько мізкови можливої, але й самого житя у всїх тяжко працюючих істворінь“...

Розбудженє спячого факіра. Факіра, о котрім ми недавно тому донесли, що его приспали в Пресбурзї свои гіпнотичними і завезли до Будапешту на виставу в склепний домовинї, де він мав спати вісїм днїв, розбудили минувшого четверга, що в осьмий день его сняня. Сала, де відбувало ся его розбудженє, була битком набита цїкавою публикою. Факіра внесено торжественно в склепний домовинї, вирізьблений по убійстві обдумали, що лучше буде надати злочинови характер припадковий, щоби зробити конець всяким сплетням. Пішли в лїс, відкопали Лаврика, котрого сховали в недоступнім місци, і перенесли близше дороги, щоби люди думали, що Лаврик замерз.

Підчас розправи показало ся, що Тимко Манич дав початок до всего і він намовив Дмитра Бігуна до убійства; Настї Лавриковій не міг суд доказати нїчого, хоч на ню і на Бігуниху Манич скидав всю вину. На підставі того трибунал засудив Бігуна і Манича на шибеницю, Настю Лаврикову увільнив, Николу Мельника засудив на 5 місяців, Маруню Бігун на 4 місяцї, а

Телеґрами „Буковини“.

З дня 12-го жня 1896 року.

Відень. *(З ради державної).* В дальшій специяльній розправі відкинено внесене пос. Кайцля, аби уступ I. відділити від III. уступу. Пос. Реєнер вніс знесене закону о релїґійних фондах з 1874. Міністер Білїньский заявив, що правительство не жадає з ухваленем закону також вотум довіря. Социяльно-політичні і податково-технічні поступи на поли податкового законодавства є для правительства важнїйші, як навіть фонд державний. Міністер хоче мораль податкову розвивати не лише між народом, але також між фінансовими орґанами. Правительство виходить з того становища, що державна каса так само інтересована супроти фінансів країв як супроти державних фінансів, а про се посоветить міністер при консумцийнім податку. Коли удасть ся правительству відвернути консумцийних податків, то присмерить оно палаті гроші, так що стане їх для основного упорядкованя краєвих фінансів. Питане про стягуване податків правительство управильнить по реформі податковій і внесе в осени відповідний проєкт. По міністрі говорило ще кілька послів, по чім перервано розправу. — Президент міністрів ґр. Бадені вніс проєкт закону о знесеню хірурґічних ґремій і признане їх мастку лїкарским палатам.

Відень. Покликані задля демонстраций против угорскої виставки студенти заявили ректорови, що они нічого не знають о тім протесті. Ректор напомнив до супокою, бо инакше чекає демонстрантів виключенє зі всїх університетів.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richters Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, ist man stets nach der Marke: „Anker“.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Веч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зорні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся готівкі по нежаді, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними подають **„Дністрови“** можність обезпечувати і виплачувати і **належші суми.**

Поліси „Дністра“ прийняв банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Дністер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає на найкрасшійші услівя і видає полїси і хвіти в рубрі комцій.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришене зареєстроване з обмеженим поручем, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** за ерентичнєм **на 5** процент. Годинцем ціленьки. Гроші по 50 корон. Позички удїляють ся тілько властителям реальностий, вільних від тягарів, за поручем двох членів. З позичок відтягає ся деньгі по 1%.

Зголошеня в удїлнє агенциї в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодоти Галїки, сторін 110, вісімки, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волт. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ки, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Рогізні що місяця. Передплата, платна в Рогізні, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізні, почта Салґура.

В редакциї можна ще дістати давні річники Добрих Рад.

1. річник „Д. Р.“ містить до 200 поучаючих розмов з звіри 120 забавних приказок і много анекдот. Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 90 кр., а без 2. і 3. лише 40 кр.

2. річник „Д. Р.“ містить до 300 статейок, дуже много приказок і одну дуже повість, що найдає через всї числа тягне ся: „Як то з Васьки Дзиньчука пробав ся Васьки Дзиньский і які він пригоди мав, що ся свого роду відурав.“ Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., а без двох чисел 50 кр.

3. річник „Д. Р.“ містить так само як і другий річник дуже много пожитечного для господарства і забави, много образків і одну цїкаву повість: „Як вивдовилися Сорока і Ґроно своїх синів з войска“. Ся повість була печатана вже 4 рази (3 рази по ручки і раз по півчиках). Цїна цїлого річника 1 зр. 30 кр., без двох чисел 60 кр.

4. річник „Д. Р.“ містить як і попередні дуже много пожитечного і забавного для всїх і окрім того много дуже практичних рисунків. Цїна цїлого річника 1 зр. 40 кр., а без двох чисел 70 кр.

5. річник „Д. Р.“ містить окрім забавних порад для всїх ще і в дуже забавних повістях як нпр.: „Адвокат в небі“ „Ресторний жовнїр.“ Цїна 1 зр. 20 кр.

6. річник Д. Р. містить дальшу повість: „Петро Фостик і его син Фостиках“.

Цїна 6 річників разом з рис. пересилкою 6 зр.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Сняття	11^{28}	.	.	6^{57}	10^{28}	5^{50}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{25}		
З Новоселиці, Салґури	.	.	.	.	.	.	11^{12}	9^{50}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		6^{55}	9^{00}	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станїславова	9^{55}	.	.	6^{13}	7^{28}	9^{01}		
З Підволочиск	2^{30}	10^{05}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Шепетівке	2^{18}	9^{50}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Сняття, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{17}	.	.	9^{41}	10^{29}	5^{30}		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	7^{17}	10^{48}	6^{16}		
До Салґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{50}	6^{31}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{50}	11^{00}	4^{40}	9^{05}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{05}		
„ „ з Шепетівка	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{48}	11^{12}		
„ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту	6^{18}	.	.	10^{05}	2^{45}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{00}	7^{12}		
„ Белзця	.	.	.	9^{10}	7^{05}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{45}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	8^{00}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечерок до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час рікнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут: коли на полїнию є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 98. Чернівцї, четвер дня 2. (14.) мая 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 5 кр. в бюрі газет Л. Гронімда в Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Еміґрация.

Свобода подає проєкт улаштованя еміґрациї наших селян до Америки. Всї дотеперішні старанї уважає безуспішними а сама радить таке: „Наш проєкт не тяжко перевести в дїло, треба лиш одного чоловіка зелїзної волї і вдачі такої, щоби умів виганьбити і наплювати (!) на всїх тих „рутенцїв“, котрі вийдуть єму в дорогу, (а таких є у нас повно при кождій оказиї!). Центри орґанїзациї треба би зробити у Львові і у Відни, осібно очивидно в Америцї постарають ся о зорґанїзоване Русини американьскі. Оба центри (Львів і Відень) мусїли би мати концесиї на недорожні аґентури, щоби недовело тягати ся з поїздом. Львівска аґентура чи там дім еміґрацийний станув би під курателю (опіку) делеґатів товариств руских (головно товариств просьвітних; найбільше меткий, спритний, а при тім і чесний чоловік був би головним концесіонованим аґентом. Єму до помочи треба би ще персоналу, хоч два чоловіки денно. Тут можна би взяти 60 до того способних академиків, чи ґімназистів, по два на кождий день місяця! Аґентура мусїла би мати свій льокаль (канцеляриє) і точно функціонуюче дїловодство. На вічлїги еміґрантів можна заладити контракт згодити по 20—25 кр. за ліжко і сьвник. Але на наш погляд аґентура львівска полагоджувала би свої справи через почту, письменно. Длятого треба би постійно анонсувати у всїх руских ґазетах і також осібними циркулярами оголошувати істнованє тої аґентури. Еміґранти їхали би, здасть ся, впрост до Відня, або аж до Італії, наглядно Гамбурґа. Найбільша біда починає ся у Відни, бо до Відня заїдеш з старого краю навіть не пересїдаючи на иншу зелїзницю. Ми думаємо, що віденьский дім еміґрацийний був би важнїйший. Еміґранти дістали би з львівского дому леґітимацию, щось в роді пашпорту водорожного. Там була би списана одна цїла родина і приміром, які в неї пакунки, щоби на случай затрати міг кождий з книжки і без оповіданя мужика про се довідати ся. Дальше треба подати дорогу, якою їде і куда, які в него документи? Для еміґранта треба би там подати науку, як має в дорозї заховувати ся, до якої нациї (народу) він належить і куда має писати, як би з нового сьвіта хотїв що небудь почути про рідну землю. Книжочку и тревалій опрані треба би виповнити в мовах німецкій, анґлїйскій і італїйскій; науку для еміґранта по руски і по польски. Вкінци зараз на першій сторонї треба поставити клявзулю, що дім еміґрацийний просить всїх людий о опіку над еміґрантом, а в нещасливім припадку о повідомлене і відосланє книжочки до аґентури.

Дім еміґрацийний у Відни мусїв би стояти також під одиначальною управою одного чоловіка і приміром під курателею делеґатів всїх віденьских товариств руских та послів до парляменту. Він мав би також провадити канцеляриє, а головна рід оголошувати постійно на основі запитів в італїйскім консулятї у Відни і в пристанях морских: коли відходять кораблї з транспортами. Для тих, що оплачують дорогу, треба би тут впрост аж до Америки карту купити. Вкінци дім віденьский мав би найважнїйшу задачу: приняти на зелїзници еміґрантів і висилати одного свого повномочника, котрий би провадив їх до порту, всадив на корабель і в день відпливу корабля зателеґрафував се кому треба до Америки.

Транспорти не йшли би частїйше, впрост на місяць в сторону італїйского порту (до Бразилії) і раз на місяць в сторону Гамбурґа. Отже місячно треба би двох людий для проводу еміґрантів від Відня до моря; доставили би їх віденьскі товариства рускі, що найвідповіднїйших до сего дїла зпоміж своїх членів.

Тепер послїдна і найважнїйша точка, іменно кошти орґанїзациї. Аґентура у Льво-

---

1)

Попадя вдова.

Оповіданє з недавних часів.

Я мав ще півтора милї до дому, до міста С., коли нараз небо засунулось тяжкими чорними хмарами, а із заходу подув острий вітер. Цїлий день було горячо; від місяця на ладї небесним не показала ся ні одна хмарочка, заповіщаючи дощ, тому земля й була суха-сухесенька, а дорогою за возісем вінка підносили ся тумани пороху, котрий грубою верствою осїдав на вихиляючім серци збіжу по придорожних нивах.

Мій візник, почувши сильний вітер, що нараз зірвав ся, витягнув зпід сидженя свою свитку, і надягнув єї на себе.

— Слава-ж Тобі, Господи — каже. — Може вже раз Господь змилосердить ся над сьвятою землею, що з посухи аж нищила. А то годї вже дальше й їхати, так чоловіченко набиває того пороху в рот, що і кусня хлїба тепер з'їсти, бо в зубах скрегоче; а в носї крутить, як від здорової російскої табаки.

Я подумав собі, що правду сей чоловік говорить, але моєї звичаю не дуже і потреба була дому, бо хоть чоловік вибераючи ся в дорогу, не забув ні на бурку, ні на парасолю, але приємнїйше таки вернути до дому сухому, хотьби порохом дорожним обратому, як перемоченому до нитки. Вночі на що мені дощу? — думав я собі. Чей-же мої листи канцелярийні не висьлуть нихто. А хоть би і би висохли, то що? Я-б і раз був з того, як би мені хотьби й цїла сотка exhibit-ів висохла з мого бюрка. А врожай, дощ або і посуха, не ввельмать мені на грейцар моєї платнї, яку я маю я. к. концесиї по місяця побирає.

Отже побачивши, що мій візник вдягає на себе страх, скинув і я свій порошник розтяваний і взяв ся уберати в бурку, бо вітер якось так живо змінив теплоту, що я відразу змерз.

Сонце не знати чи вже зайшло, чи еще було за хмарами, але так відразу стемнїло ся, що вже був вечер. Ми доїжджали до села, котрого імени вже не памятаю. Візник поганяв добре конї, бо ті від того вітру ніби набрали нової сили і бігли, звохочувані різними промовами візника.

— Прошу пана — озвав ся візник коли ми хоїджали до села — може би нам тут заночували? Щось лячно дуже їхати дальше.

— Добре вам казати! Коли бо і мені пильно! Хиба-ж ви боїте ся заблудити?—спитав я.

— Того я не боюсь ся. Але мені видить ся, що тучи буде не лби яка.

Я поглянув на небо. Не богато я на тім розумію ся, але мені видїлось, що такого великого злиду не буде; хмари троха зрідли, і де-де проглядали зірки. Вночі під бурею я не дуже й боявся ся дощу; думаю, нехай що й нарасе, я хоч як змокне, то що? він нам за того, єму то не вошкодить, а я буду почувати в теплім ватянім своїм ліжку, з'їшши смачну вечеру, що мені любо жіночка зготовить. Через те ще більше не хотїлось мені почувати в якімсь ярчім стільци, де або в корчмі — в жидівских бетах, або на лаві у якого господаря можна було віч без сну перебути. Тож думаючи як найбільше самолюбно, я рішив ся будь що будь ще нині дістати ся до свого ліжка.

— Ет Григорій! дай що він дева на пиво, як будемо нині в місті — кинув я до візника.

Григорій покрутив головою, але взявши батіг тонким кінцем в руку, підгнав конї, і ми дальше гнали, минувши в мит село.

За селом почав дощ краплити; се не відстрашило нас від їзди, бо ще й звохотило!

От! не буде пороху! сказали ми оба рівночасно. Але дощ живо перестав, а на сьвітї зробило ся так темно, що конїй перед візком не було видко. Почало гриміти, і блискати, громи били такі страшні, з таким гуркотом, що здавало ся, хмари над нами розлетять ся на дрібні шматки. Лиш тілько могли ми побачити, тілько всю сьвітлю дивовищ на хвилинку осьвітило, а потім пітьма здавала ся ще більша. Григорій підганяв конїм, і здоймлюючи канелюх, почав відмакати молитви, хрестячи ся що раз.

І мені стало лячно: перед очима моєї мараз стали всї случаї убитя від грому. Хотїв я якось розірвати ся, бодай розмовою з візником, але той не показував навіть охоти до бесїди, а вночім тодї були й розмовляти, бо майже неустанний гуркіт громів заглушив би і найсильнїйший крик. Так я насадив капелюх бурею глубоко на лице, зажмурив очи і здав ся на ласку і неласку грочів. Сидячи під бурею, і скомкавши лице десь аж на грудях, починаю і я в мислї від-

ві коштувала би певно 100 до 150 зр. місячно (оплата одного урядника, чинш за хату, друкеорти, евентуально академикам на їх видатки в часї дня служби презенцийні марки по одному ґульденови і т. д.), аґентура у Відни з дворазовими подорожами (Ґенуа, Гамбурґ), постійним урядником, канцеляриєю в сусїдстві Nordbahnhof-у і марками презенцийними, коштувала би 200 до 250 зр. місячно. Разом отже 300 до 400 зр. місячно. На зібране такої суми яких 4000 зр. річно треба би 1) узискати постійну субвенцию правительства і видїлу краєвого (прим. таке драгиве товариство сьв. Рафаїла мало від краю 800 зр. субвенциї!); 2) наложити на сю цїль податок на рускі товариства (н. пр. Просьвіта, Общество Качковского, Поступ, Народна Рада, Народна Торговля, всякі товариства задаткові і т. д.), порядочно здерти маєтні інституциї рускі щорічною данию (прим. Народний Дім, Ставропигія, Днїстер або хоч би дрімаюча „Галицко-русская матица"), вкінци оголосити постійну складку; 3) стягати від кождої родини еміґрантів при виставлюваню книжочки леґітимацийної таксу 5 до 10 ґульденів (після числа годов). Єсли з першого і другого жерела можна-би числити бодай по 1000 зр. річно постійного доходу, то а третої ґрупи доходів сума недостаючих 2000 зр. буде покрита 400 родинами при найнизшій оплатї. Але треба брати на увагу, що і аґентурам в Америцї треба би дати яких 3000 зр., щоби могли істнувати. І та сума до таке виплачених еміґрантами певно знайшла би ся, бо можна числити на що найменьше 500 родин річно.

Доми еміґрацийні були би інституциями постійними з істнованєм запевненим на довгі лїта. Они посередничили би нашим еміґрантам в кореспонденциї з рідним краєм і евентуально при повороті до краю".

*

Gazeta Lwowska подає такі вісти в справі еміґрациї до Бразилиї: „Після найновійших вістий приїзд до краю Парани здержано цїлковито; еміґранти до країн Ріо Ґранд до Суль і Санта Катерина мусять самі оплачувати подорож. До краю Сан Паольо є правдї перевіз безплатний під строгими услівями, але з правдивим виключенєм еміґрантів з Галичини. Натомісць вербують аґенти до північного краю Мінас Ґерако, де галицкі еміґранти не можуть звести підсовя. Перед подорожію до того краю остерігає ся як найбільше. З збаражского повіту виїхала в квітни депутация, зложена з лїкаря і двох селян, до Ґенуї, аби поінформувати ся о властивім станї що-до еміґрациї. Депутация прибула до амбасади і виказала ся письмом припоручаючим від трех парафіяльних урядів.

Депутация не хотїла вірити відомости, що безплатний перевіз до Бразилиї застановлено, і казала, що власти нарочно розпускають ту поголоску, аби селян відстрашити від еміґрациї. Консул удїлив депутациї інформациї о відносинах в Бразилиї: показав небезпечности, на які наражають ся еміґранти, і вияснив іменно одну обставину, о котру доси не дуже журили ся. Позаяк бразилїйске правительство запевняє еміґрантам певний простір ґрунтів після їх вибору, аби осїсти, то еміґранти думають, що зараз по приїздї до Бразилиї дістають ґрунт і можуть єго зараз управляти. В дїйсности они дістають тілько кусень праліса, котрий мусять з великим трудом і муковю корчувати, управляти, надто о власних коштах закладати дороги і стежки, аби мати комунікацию з иншими осадами і запевнити собі продаж збіжа. З того виходить певно, як еміґранти, котрі уробили собі, що дістануть все готове, мусять бути розчаровані по приїздї на місце і яка праця їх чекає. Що еміґрацийні аґенти не удїляють еміґрантам таких відомостий і що представляють все в роженім сьвітлї, то певна річ. Збаражска депутация була у кількох еміґрацийних аґентів, отже можна побоюватись, що аґенти представляли стан річий инакше, як консулят. Коли так, то маємо один доказ більше, що треба остерігати перед відомостями аґентів."

*

На гр. кат. кат. сьвященників в Бразилію зголосили ся доси у львівскій консисториї чотири кандидати. Одного з них хоче кардинал Сембратович вислати разом з двома делеґатами, котрих вислає галицкий видїл краєвий для оглядини бразилїйских кольоний і здавання справи, в якім положеню є галицкі еміґранти. Решта сьвященників мають виїхати до Бразилиї на власний кошт.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 13-го жня 1896.

Іменованє. Рахунковий радник у Львові Марко Тишовский іменований старшим радником рахункови при галицкій фінансовій дирекциї.

Загальні збори товариства „Рускій народний Дім в Калуши" відбудуть ся дня 26-го с. м. в концертовій сали братів Лендманів.

Нова льокальна зелїзниця на Буковинї. Буковиньский краєвий сойм рішив на послїдній своїй сесиї будову льокальної зелїзницї Іцкани-Сучава (місто). Тепер же старає ся місто Сучава дістати концесию на будову льокальної зелїзницї від Сучави до австрийско-румуньскої границї коло митового уряду в Бурешитах.

Пос. о. Василя Небиловця відвали відтак єго виборців, аби після своєї обітницї зложив тепер справу з своєї дїяльности в галицкім соймі. Пос. о. Небиловець відповів тепер в ґазетах, що він сам хотїв вже складати в тій цїли своїх виборців, адже селяни єго просили, аби задержав ся з посольским справозданєм аж по скінченю весняних робіт. Коли виборців він покинула ся і небавом оголосить день і місце, де має відбути ся єго посольске справозданє.

Непорозуміня між автономією і адміністрацию в Галичинї. На застанню виділу повітової ради в Перемишли з дня 8-го с. м. прийшло до острої перепалки між презесом і заступником презеса повітової ради, кн. Сапиґою і д-ром Чайковским з одної сторони, а старостою Геронимом з другої. Розходило ся о тяжку в Ко-

---

молити молитви, які ще мені остали ся з пам'яти. Мусїла ми утїкати вже сворий кусень дороги, бо я пригадав собі не тілько *Отче наш* і *Верую*, але й псалом *Пожалуй ма Боже* — і вже мав ся їх повторити, бо громи не уставали, коли втім подув сильний вітер, вирвав мені з рук парасоль і поміс десь далеко, а капіжник бурки застїв мені на зад голови і я почув зимні трубі капелї дощу на лиці.

Григорій пустив ся добрим тропом, і хоть я кликав, щоби зождав, і потикав парасоль, кривду мого він видко не почув. Я нічого не бачив: тьма тьма, хоть око виколи! Але небавом найшли ся ми перед якоюсь хатою, з котрої вікна блескало сьвітло.

— Де ми?—питаю ся у вівника.

— Я й сам не знаю, де! — відказує той. — Йдем ми в селї Ш.*, але тут нїгде не видко сьвітла, лиш у тій хатї. Тут мусимо лишитись до рана, бо дальше нема що й пускати ся.

Я узнав, що Григорій мав слушність. Злїз з воза, і змелькнув крізь вікно до хати.

В хатї побачив я дамку на столику, за столиком ліжко, на котрім сидїла стара жінка, убрана щось зі шляхотка, а та держала в руках рожанець. Видко, що й она молила ся.

Я запукав у вікно. Жінка перехрестила ся, і пишула ся з ліжка, вдивляючи ся застраненими очима у вікна.

Я знов запукав.

— Хто там?

— Прошу, відчиніть! — озвав ся я.

— Хто? чого? — допитувала ся она.

— Просимо нас приняти на ану годину до своєї хати, заки туча перейде.

А туча розпочала ся на добре. Вітер устав, лискавиці з громами що більше змагали ся, і пустив ся дощ як з коновки.

Жінка клала дамку і зайшла до сїний, і тут, коли я з надвору підійшов до дверий, почала нашою розпитувати: хто там, чого, де, длячого? Мусїв тї представити ся по новій формі, висказуючи своє імя, прізвище, занятє, і місце побуту; аж тодї зелїзо дала ся упросити і впустила в хату.

Я увійшов, не турбуючи ся анї про Григорія анї про коні, вдоволений, що в час не дістав ся під дощу стрілу.

Увійшовши я поклонив ся тій жінцї, і почав сьмідати з себе бурку, що натягнувши дощу була незвичайно важка. Домагерка вказала мені столець, на котрім я усїв, і глянув по хатї. Устроєнє хати, так як я вже через вікно завважив, не було таке, як звичайно бувало у селянина. В кутї стояло ліжко, хлаєкене до сїний, коло него сонка, перед сонкою стіл; збоку шафа, дальше межи вікнами комода, кілька стільців, обитих якоюсь старою економською матерією того взору, що і сонка.

Мені здавало ся, що я увійшов в хату якого дбаючого, або біднїйшого економа, а мій здогад потверджала і женщина, котрої убранє подобало на економиню. Стать єї висока, костиста; рухи не дуже спритні; на собі мала темну бархатову спідницю і кафтанік, на голові хустинку темну, під бородою завязану. На руцї завважив я обручку золоту.

Я сидїв, не знаючи з ким говорю, а що не випадало мені так довго мовчати, то почав говорити перший. Почав нарікати на тучу, котра не дала мені звечиня, але й до дому не дала доїхати.

— Щастє, — кажу — що у вашій хатї побачив ми сьвітло, і до вас завітали, а то були би ми і до нитки перемокли.

В тій самій хвили загреміло на дворі, так сипуло рівночасно так, що аж за очи хватило, а плоскі надзвичайно дощу хлюпа ся.

Господиня перехрестила ся, а і я також виновнї зробив на собі хрест.

— Господи Боже! — шепнула она — вже-ж я бою ся!

І підійшла із дамки та відкрутила єї, щоби сьвітлом єї ослабити сьвітло лискавиці. Я тепер зрозумів, для чого она сьвітила і малала ся — то для тої самої причини, для котрої і я на дорозї пригадував собі давно забуті молитви. Почала єї розглядувати, користаючи і сам з того, бо при блїдім громи і лискавиці не виглядає ся такі страшні.

Познакомивши ся близше з нею, я довідав ся, що та не жадна селянка анї дївчина, лише вдова по сьвященику. Она — жино вибрала до мене довіре, бо здогадала ся, що хоть я сам не сьвященик, то син сьвященика і вивчила мені свою долю: вийшла і не зайшла мов в той кутик, в котрім і доживати хоче свій вік.

(Далше буде)

розвику, виарендовану військовими властями, котрі казали єї з'орати, а тим зробили громаді велику шкоду. Презес і заступник презеса повітової ради доводили старості за то, що він стоїть по стороні військових властий і нарушає автономію. Др. Чайковский сказав навіть, що лїпше було би знести автономію і завести абсолютизм, як так самовільно понижати автономічні інституциї. Староста заявив, що здасть справу перед своїми властями о своїх намірах. Др. Чайковский зложив гідність заступника презеса повітової ради.

Жертва забобону. В Єзуполю терпіла одна 20-лїтна дївчина дуже, бо ціле тїло єї свербіло. Мати тої бідної дївчини таїла слабість своєї доньки, аби паробки не довідали ся о тім, і тому не ішла до лїкаря, лише до своєї куми. Са кума порадила таке лїкарство, що хто у великий піст або в великий четвер скупає ся досьвіта три рази в зимній водї, того перестане свербіти тїло. Ту розмову підслухала дївчина і чекала того часу нетерпеливо, а коли вже всї спали, побігла до поблизького багна і, хотячи там скупати ся, утопила ся. Мати в розпуцї тепер розповідає, що то злий дух викликав єї доньку в ночи з дому і утопив єї.

Інститут для штучної годівлї риб. Міністерство рільництва дало дирекциї буковиньского гр. пр. релїгійного фонду до розпорядимости 280 моргів для заснованя примірного господарства і інституту для штучної годівлї риб коло фільварку в Лашківцї. Дня 15-го червня с. р. виїде особна комісия для оглядин того місця. Як довідуємо ся, роботи вже перед місяцем розпочали ся під управою інжинера Бланше.

На дохід убогої молодїжи 4-клясової школи при улици Василу краєвого без ріжниці віроісповіданя відбуде ся завтра в четвер в польскім театрі представленє 3-актової комедиї контуш-ової Александра Ладиженского п. з. „Rzecz pospolita Babińska". В третім акті польонез. Цїни місць: льожа 4 зр., ложа 2 зр. 50 кр., фотель нумерований 80 кр., крісло 60 кр., партер 40 кр., партер студентский і військовий 30 кр., ґальерия нумерована 25 кр. і ненумерована 20 кр. Початок точно о год. пів до 8-ої.

Метеорольоґічні телеґрами. Від 1-го червня почнуть до кінця вересня будуть на зелїзничих стациях у Львові, Перемишли, Стрию, Сколїм, Ланочнім і Новім Загірю оголошувані телеґрами віденьского метеорольоґічного заведеня, в котрих буде подане імовірне время слїдуючих днїв. На тих самих стациях будуть находити ся метеорольоґічні карти з загальним станом погоди в Европі.

Смерть через папугу. Велику сензацию зробила в Швайцариї смерть шістьох осіб в Брайтлїнгом. Они були членами комісиї виставки птахів, яка власне тепер там відбуває ся, і тому мусїли досить часто заходити до виставового льокалю. Між виставленими птахами була також папуга, опинена заразливою хоробою, котра легко переходить також на людий. Отже після оречини лїкарів дотикали ся згадані члени комісиї досить часто тої папуги і тим способом всї впіть затроїли собі кров. Коли они померли, набрала шкіра у всїх темно-синьої барви.

Нещастє на зелїзници сказали ся в Альжірі. Окремим поїздом їхали дня 11-го мая дві компанії війска, призначені до Мадаґаскару. Поміж стациями Adelia і Vesoul-Benian спіткнув ся сей поїзд з другим, котрий їхав через помилку тими самими шинами. Настав страшний удар. Пять офіцирів убито, всю службу поїзду ранило, а вояки остали ся цїлі, бо їхали дальше за машиною.

Закупно землї селянами. Громада Гели в Коломийщинї закупила сими днями обшар двірскої землї в просторі пільнасет моргів і розаприцювала поміж громадян. — Також двірскі грунти в Коломиї від Коломиєю вже майже цїлком розкуплені людьми з Іспаса, Корнича і Коломиї. Властителем тих грунтів був — як пишуть до „Руської Ради" — п. Алекс. Залеский, п. к. ротмар, одержаний їх в наслїдстві по своїм батьку, а батько єго, син коломийского міщанина, був купцем при тамошнім маґістратї, але був дуже ощадний і спекулятивний. В голодних лїтах 1866 і 1867 він скуповував ґрунти від селян по 15 і 20 зр. за морґ, потім їх продавав за ціну десять разів більшу і так прийшов до більшої посїдности. Заходом ч. Вас. Лавруна, господаря і секретаря громади Іспас коло Коломиї, зложив ся комітет, котрий приступив до закупна 406 моргів землї від п. Залеского для парцелациї біднїйшим іспаским господарям, котрі в числї 40 душ намірали еміґрувати до Бразилїї. Той комітет просить ц. к. староство в Коломиї, аби покотло ті ґрунти попарцелювати.

Славні пси. Найвірнїйший і найщирійший приятель чоловіка межи всїма звірятами, пес, може й повеличати ся найбільшою славою свого роду, бо межи нїшими звірятами навіть і між собаками не було таких, котрі би відзначили ся такою славою, як деякі пси. Що-ж на примір значать хоч би й всї ті коні, що виграють тисячі на перегонах, супротив того бернардиньского пса, Баррі, котрий в альпейских горах уратував більше як сорок людям житє, котрих засипала в дорозї снїгова метелиця, або привалили снїгові осуви. Єго не треба було заставляти до роботи, він пильнував сам своєї служби; вибирав ся досьвіта або таки і в ночи та гавкаючи обшукував всї небезпечні місця, де сподївав ся знайти нещасливих людий і або сам випорпував їх зпід снїгу, або давав о них знати. Пішовши в своїй старости на заслужений хлїб до Берна посиб так, а єго відтак випхано і виставлено в музею в сїм місті. — Славний став також пес французского офіцира Обрі, котрий вивив убійника свого пана. Але мало кому звісно, що був ще й другий „пес Обрі'го", не меньше славний як і єго іменник і попередник. Один Француз вивчив був свого пса так, що той міг виступати на сценї в театральній штуцї „Пес Обрі'го". Штуку ту представлювано кільканайцять разів в Парижи, відтак у Відни, Монахові, Дрезднї, Берлинї і Лиску. Коли трупа театральна з тим псом приїхала до Вайзару, славний нїмецкий поет і управитель тамошного княжого театру Ґете, спротивив ся тому, щоби на єго сценї виступав пес. Партия противна Ґетому, постарала ся о то, що вел. князь вайзарский приказав на то по питаючи Ґетого. Тодї Ґете лабрав ся і поїхав до Єни, та перестав бути управителем театру. — Таких псів, що уміють виказувати всїлякі штуки, було і єсть богато. Пес носить, подає, ходить по табаку, по масо і т. д. Але найбільша в тім штука, коли він робить щось такого, при чім треба єму майже людского розуму і розваги. А були і такі пси. З початком сего столїтя був такий пес, пудель Мунїто, котрий дивував всїх людий своїми штуками, особливо же тим, що грав з своїм паном в доміно. Єсть то гра, в котрій два гравці мусять складати рядами віставші таблички з назначеними на них очками; кілько очок поставить, тілько мусить приложити до них і другий. Отже той пес межи своїми табличками шукав доти, доки не знайшов таку, що мала тілько очок, кілько поставив єго пан; тогди аж поставив єї до ряду. Другий такий славний пес, також пудель, Фідо Сакса, котрого вивчив якийсь Італїянець, обїздив був з початком сего столїтя всю Европу та дивував людий не лише своїми штуками. — В 1750 р. показувано в Ґданьску пса, котрий умів не лиш читати і пізнавати години на годинниці та розріжняти краски, але навіть умів рахувати. Єго пан мав малу шкіночку, з котрої можна було вибирати все небудь питанє і запитати пса. Коли було єго н. пр. запитати, хто основав Рим, то пес вибрав розложені на столї букви і зложив з них слово „Ромулюс". Було єго спитати, кілько жінок в комнатї, то він подивив ся, як би числив, а відтак вийняв картку з зовсїм складним числом. Коли єго пан показав єму число 21 і 7, а відтак спитав, кілько разів містить ся 7 в 21, то він пішов до порозкладаних карток з числами і вийняв з них картку з числом 3. Подібного пса показувано в 1870 р. у Відни, був то жовс. — Славний „кільозов" Лайбніц розповідає, що він видів у якогось селянина коло Цаїц в Німеччинї пса, котрий умів до трийцять слів виговорити по нїмецки, між иншими слова Thee (чай) і Kaffee (кава). Син того селянина зміркував раз, що пес видає такі голоси з себе, що подібні на слова і взяв ся єго учити та й вивчив говорити. Був то зовсїм простий пес. Подібний пес понимав ся був кілька лїт тому назад в Берлинї. Він умів виговорити два слова по нїмецки: Hab' Hunger (Маю голод).

Нове жерело нафти віднайдено в селї Мруковій коло Жмигороду. Жерело має бути дуже обильне і находить ся в глубинї 160 метрів. Доносить о тім до віденьскої ґазети Presse.

В товаристві взаїмних обезпечень „Днїстер" було в місяци квітни с. р. 4,501 важних обезпечень (в попереднім роцї 2,935 полїс) на суму 2,347,978 зр. обезпеченої вартости (в попер. роцї 1,733,051 зр. з. в.) з премією 21,065 зр. 18 кр. (в попер. роцї 14,716 зр. 51 кр.) Разом єсть від нового року до кінця квітня 10,097 важних полїс на суму 6,168,548 зр. в. а. обезпеченої вартости з премією 51,069 зр. 71 кр. — отже в порівнаню з першим роком дїдоводства, в котрім було в тих самих чотирох місяцях лиш 1,995 полїс на суму 1,208,436 зр. в. а. і 12,032 зр. 78 кр. премії, тепер майже в пятеро тілько полїс обезпеченої вартости і премії, як було в першім роцї. Фонд резервовий, котрий з кінцем року 1895 виносив 38,262 зр. 51 кр., зріс до кінця квітня с. р. до суми 42,430 зр. 15 кр. Шкід прибуло в квітни 20 случаїв, разом було в тім роцї 60 шкід, котрі всї зліквідовано і виплачено уже з виїмкою одної (на 135 зр. 53 кр.), де з причини кримінально-правних на разї виплату ще здержано. Сума всїх тих шкід виносить разом з коштами лїквідацийними 18,047 зр. 07 кр., а по відчисленю части реасекурованої остає на власний рахунок 9,083 зр. 83 кр. т. є 18% від суми премії.

Складки. На Народний Дім в Чернівцях дарували: п. Іван Мандичевский, надуч. в Шипинцях, 5 зр. — На бурсу для бідних учеників при Народнім Домі: судовий радник Тиґо Ренакович в Підбужи, 10 зр. — разом **22 зр.** — На друкарню п. Атанасій Руснак, учитель в Черницях (по раз другий) 10 зр. — разом **652 зр. 23 кр.**

Померли поеза до галицкого красного сойму Бронислав Городиский з Пасікциєвих; — Мокриця Ясенка, можна чина сьв. Пасікція В. в Покровї, дочка пок. катетата семінарского Николая і учительки жіночого дївочого інститута; — з Підгорецких, стрийского повіту, народний учитель Константин Гербич в 43-ім роцї житя.

Телеґрами „Буковини".

З дня 13-го мая 1896 року.

Відень. *(З палати панів).* При першім читаню проекту реформи виборчої пише ґр. Фетер відіслане проекту до комісиї з 15 членів. Президент міністрів ґр. Бадені підніс, що на галицу палати панів належить взяти найбільшу вагу, але не тому, що після конституциї потрібна згода сеї палати, лише тому, що ся справа повинна в сїй палатї зазнати трактованя, свобідного від всяких партийних взглядів; головну увагу повинно ся на державний інтерес і загальне добро звернути. Президент міністер підніс серіозність, жертвольюбивість і почуте обовязку у всїх сторонництв ради державної, і лише сїй обставині треба приписати, що правительство перевело першу часть сеї акциї в так короткім часї. Була іменно границя, котру після гадки правительства не можна переступити. Правительство не було би мігло згодити ся на виборчу реформу, котра би нарушувала індівідуальність поодиноких королївств і країв або зменшила заходу заступництва інтересів. Іменем правительства заявив ґр. Бадені, що оно спосібно вижидає осуду палати панів. — Палата панів переходить проект виборчої реформи особливої комісиї з 15 членів, докончала опісля друге і третє читанє екзекутивної новелї.

Відень. *(З палати послів).* Рада державна приняла 161 голосами против 53 I., II. і III. артикул податкової реформи. Дальше вела ся розправа над арт. IV. до XII. По ріжних бесідах заявив міністер фінансів др. Білїньский, що правительство ніколи не видасть розпоряджень противних реформі, як сего дехто побоює ся. Найбільша часть сільских мешканців, а на кождий спосіб селяни будуть вільні від доходового податку. Закон не дає державі нових доходів. По міністрі промовляв ще пос. Кайцль, по чім перервано засїдане.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

ВИШИВКИ
вехідної Галичини

після колекциї зібраної Товариством „Клюб Русинів у Львові“, появились накладом Антона І. Хойнацкого з літографічного закладу Андрія Андрейчина по цїнї

3 зр. 30 кр.

за **примірник**, складаючий ся з **20 таблиць** в 4° кпрозаячого формату в **хорошо** вибраній теці.

Видане сих „Вишивок“ переважає значне подібного рода в ядах, що появляють в Відні, Одесї і Москві, і то не лише від взглядом технїчного викончення, але також і відносно самого змісту, бо видане по складає ся точних репродукций чималих взорів народних вишивок з повітів Борщів, Городенка, Калуш, Надвірна, Снятин, Тисмен і инших з кірпів виходящих ярмарок, уживаних народом в домашній обстановцї.

З замовленнями належить звертатись до Антона І. Хойнацкого, управителя Канцелярії Ставропигійского Інституту у Львові, улиця Руска ч. 3. 12—26

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richters Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man fest auf der Marke: „Anker“.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, гаї, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди зліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з вершими Товариствами контрореспекуацийними подають „Дністрови“ можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми**.

Подїл „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Дністер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найдогоднїйші услівя і видає полїси і книги в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришене нерестроване з обмеженим поручем, приймає від своїх членів і третих лиць **складки** до оприцентованя **по 5** процент. Гваранция цїлковита. Удїли по 50 корон. Помощи удїляють ся тільки властителям рекламостий, мешкаючих від тагарів, за поручем двох членів. З позичок відлічає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїлене **агенциї** в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

ОСВІН ФЛЕК

в Чернівцях при ул. ратушевій

продає

МАШИНИ ДО ШИТЯ

ручні по 20—50 зр., а ніжні по 35—75 зр.

Окрім того поручає

пневматичні біциклї

по цїнї 80—350 зр.,

переберає всїми заведене телеграфів, телефонів і всякі поправки в тих річах.

(Чет. і вел. 9—12).

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Рогізні що місяць. Передплата, платна в Рогізні, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізні, почта Саднґура.

В редакциї можна ще дістати давні річники Добрих Рад.

1. річник „Д. Р.“ містить до 200 поучаючих уступів з сверх 120 забавних приказок і много иншого. Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 80 кр., а без 1. і 2. лише 40 кр.

2. річник „Д. Р.“ містить до 200 статейок, дуже много приказок і одну дотепну повість, що майже через всї числа тягне ся: „Як то в Вагами Добрячуки зробив ся Василь Дворенкий і які він пригоди мав, що ся стали родї міщуна.“ Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., а без двох чисел 50 кр.

3. річник „Д. Р.“ містить так само як і другий річник дуже много пожитечного для господарства і забави, много образків і одну цїкаву повість: „Як вмовляли Сорока і Грошик своїх собі в войках“. Ся повість буде печатана ще 4 рази (3 рази по рускім і раз по ліскім). Цїна цїлого річника 1 зр. 30 кр., без двох чисел 60 кр.

4. річник „Д. Р.“ містить як і попередні дуже много пожитечного і забавного для всїх і окрім того много дуже практичних рахунків. Цїна цїлого річника 1 зр. 40 кр. а без двох чисел 70 кр.

5. річник „Д. Р.“ містить окрім забавних порад для всїх ще і в дуже забавних повістях як нпр.: „Адвокат в ноші“ „Ресторанний жовдак.“ Цїна 1 зр. 20 кр.

6. річник Д. Р. містить забавну повість: „Петро Фостак і его син Фостакиц“.

Цїна 6 річників разом з рок. пересилкою 6 зр.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	6^{57}	10^{28}	5^{30}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Ґлїбови	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{22}		
З Новоселиці, Саднґури	.	.	.	.	.	.	11^{13}	9^{00}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{36}	5^{19}		6^{55}	9^{20}	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станїславова	9^{05}	.	.	6^{13}	7^{18}	2^{01}		
З Підзамчек	2^{10}	10^{05}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{19}	9^{50}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{30}		
З Белзя	.	.	.	8^{00}	5^{42}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходять	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	10^{20}	5^{28}		
До Ґлїбови, Сучави, Яс, Букарешту	12^{00}	.	.	7^{12}	10^{48}	6^{18}		
До Саднґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{20}	6^{21}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{50}	11^{00}	4^{40}	9^{55}	6^{45}		
„ Підзамчек	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{45}		
„ „ з Підзамча	.	2^{20}	6^{14}	.	9^{08}	11^{12}		
„ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту	6^{19}	.	.	10^{24}	2^{12}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{05}	7^{22}		
„ Белзя	.	.	.	9^{12}	7^{05}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	2^{00}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, з від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 97. Чернівцї, субота дня 4. (16.) мая 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Гороваца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Сумлїне пана меценаса.

На зборах „Підгірскої Ради“ в Стрию, котрі недавно відбули ся, сказав др. Олесницкий, що в соймі галицкім лиш три посли заступали щиро і успішно справи народу руского: Остапчук, Новаковский і др. Окуневский. Маючи під рукою протоколи стенографічні з засїдань соймових сегорічних, ми заглянули туди і найшли ось що:

Пос. Остапчук, вибраний до комісиї промислової і еміграцийної, не обізвав ся в сих комісиях ні півсловечком в обороні промислу домашного і горької долї наших хлїборобів. За те поборював він слабо читаною річию вибір золочівский без успіху, інтерпелював правительство в справі еміграцийній (повторивши дещо з річи пос. Вахнянина о еміграциї), в справі заборони зборів в Збаражи і про війта в Бутинах; вніс внїсу ф. 30. предложиї вибору і промовляв за тим, щоби фонд краєвий перейняв на себе конта лїченя Магдалини Станичевої.

Пос. Новаковский вніс пять інтерпеляций (в справі війта в Бутинах, в справі мальверзаций в касї хорих в Перемишли, регулиний Сяну коло Торок, про закупно пасовиска для села Праткова і про надужитя зверхности громадскої в Нижанковичах), промовляв при внесеню пос. Заячківского що-до умундурованя учеників, і поборював вибір о. Гаморака, а обставав за провацою кандидатурою д-ра Трильовского.

Пос. Окуневский промовляв з великим темпераментом при верифікациї виборів в Турчаньскім, Чортківщинї і Золочеві; брав участь в розправах над новим законом конкуренцийним і ловецким; заняв ся дуже горячо справою обсади аптики при шпитали львівскім, критикував справоздане о фундациї скарбківскій, обстав за побільшенем числа послів польских зі Львова і Кракова, опирав ся внесеню пос. Чайковского, змагаючому до заведеня мирових судів для селян (безоплатних і без адвокатских писаня) і інтерпелював правительство 8 разів як в справах чисто льокальних так і що-до поведеня властий в часї послїдних виборів і супротив членів депутациї віденьскої, а вкінци виголосив на Поляків і відкинував свій інсинуаций.

Отсе і цїла акция тих трех послів, одиноких заступників Руси по мисли д-ра Олесницкого. Одушевлятись тою акциєю годї, але видко, що она вистає для підгірского полїтика. Пос. Барвіньский, що трудив ся в комісиї буджетовій і вихлопотав всякі субвенциї для товариств і інституций руских, що упімнув ся о обовязкову науку язика руского у всїх школах середних та о заведенє практичних курсів науки язика руского для урядників державних і автономічних; пос. Заячківский, що упімнув ся о зниженє дидактрів (чесного) і знесеня розпорядженя о примусовім умундурованю учеників; пос. Небиловець, що промовляв за поліпшенем долї учителїв і дяків; пос. Кульчицкий, що брав участь в розправах над законом ловецким; пос. Гаморак, що хлопотав про сировицю для худоби, і пос. Вахнянин, що підніс справу еміграциї враз з нуждою селяньскою, справу орґанізациї кредиту дешевого для селян, справу поліпшеня долї учителїв народних через надїленє їх землею, справу заснованя руских паралельних кляс при ґімназиї в Станиславові, справу бірж збіжевих і котрий виступив з всею рішучостию против намірених громад збірних — всї ті посли не заступали справ народу руского, длячого ні? — бо так сказав — др. Олесницкий. Сумлїнє пана меценаса мовчить, і не зборонює єму ширити таку очевидну неправду. До такої тактики дійшли вже у нас навіть „проводирі“.

З Відня пишуть нам, що пос. Романчук вже виїхав домів, хоч на порядку дневнім стоять так важні справи, як реформа податкова і ревізия катастру грун-

Попадя вдова.

Оповідане з недавнього часу.

(Дальше).

II.

Давні то вже часи! — оповідала мені вдова. — Я була єдиначка у сьвященика. Виховували мене так, як тоді кожду попадяну. Нині то дбають сьвященики о свої дїчата, а за моїх часів то вистало, як тятра научила ся дещо по польски перечитати, бо ось не випадало були цїлком неписьменними. Письма не дуже ми й уміли; але того й не часто треба було: як лучить ся часом поїхати до міста на купно, то треба записати, чого би взяти; а іноді в сутїстві або на празнику подали мені пляшок або дегустацию, то зараз і прийшов на то ми собі відносували. На що нам було потрібно більше письма?...

Досить було научити ся читати по польски, щоби лише Богу позволяти ся. Тепер то вже і селяни мов молитвенник рускій — а давнїйше взяти не було звичаю, щоби селяни з иншої книжки молили ся, як із „Золотого катрохика“.

Бувало, мій небіщик повідає: „Та поцїлуй уже тату польску книжку, а читай руску?“ І таки мені свій молитвослов маленький та невеличке молитви, котрі би для мене були добрі. Та що?? — дедка на силу перечитала яку сторону, а розібрати того не розібрала. Пізнїйше купив мені вже руску книжку, але я й тої читати не могла: хоть дехтя була до читаня, та розуміти сї я таки не розуміла. А вже що-до писаня, то й одної буквы я не вміла написати. Виречім на що мені було потрібно рускої письма?“

— Та може хотяй до свого покійного мужа — перед вінчанєм — вони писали? — прийшов я трохи несміливо та жартобливо.

— „Ет! Або я єго знала?... Мій отець мав ся добре. Раз приїхав до нас оліченний семинарист. Сусїд сьвященик єго приняв — та й совесть! Вже й не питав мене на ординацию. Тато щось там заплатили за него хлопцїм; кілька по знаю, бо мені ані небіщик тато, ані чоловік того не сказали.

А мене й не питали, чи я хочу за него іти, сказали: „підеш за него“ — ну і я пішла.

Я мала тоді шістнайцятий рік... Весїлє було гучне, дивно я не знала вінчали в охрестности. Аж з чужих декаватів поїзджали ся... Та й тілько щастя, що того весїля...

Відразу кинули нас на якусь селу на заїздителя, до була вдовиця попадя, що мала сина вже у семинариї. Ми забавили там неповна рік, бо син зараз і висьвятив ся і прийшов на наше місце, а нас дали в сьв. Юра до вибору; або пікарню в якімсь подільскім селї, або завідательство десь у Сяньщині — як під уторечно гравицю. Тоді захворів мій отець, а мати завіхала нас до себе. Тут ми прожили через пять лїт: тато хворали. Що вожтували докторі і ліки! Все майно пішло за тим! Мама померли скорійше тата. А коли отець помер, не лишилось по кілька штук худоби і пара коний.

Гадали ми, що остаємо ся на тій парохії по смерти вітця, але де тая! Мій покійний муж як взяв ся до проповідий, та до тої тверезости, як стали пильнувати школи, то таке стало ся, що жаден жид не хотїв взяти в селї арендн. Пан злив ся на мого, але ось нїчо не казав, доки отець жив. Перед бувало і відвідував тата та хвалив зятя.

Пахитаю, мов нині, як тато раз — вже на пару недїль перед смертию — просили коллатора, щоби по їх смерти дав нам презенту. Обіцяв — бігме — обіцяв! ще і руку дав на то. А коли тато померли, то сам до Львова поїхав і просив, щоби виставили скоро на конкурс парохію і дав презенту, але не мому, но зятови нашого декана. З гірким серцем ми випровадили ся з тої вдовиї, де тілько лїт прожили, де я зросла... Тілько і щастя я мала, що там, а на инших місцях зачали ся наши недоли... Боже, Боже! кілько ми витерпіли! що ми перебули! Ми скитали ся від Городка аж до Бучачи; по таких дорах, до літали не було жадного сьвященика. Ледви до довело ся будинки і перевів до ладу, вже йшла парохія на конкурс, вже кайдан ся лїпший сьвященик, що засїдав на готове без труду.

Кажу я раз до свого: „Зяк, що ти так працюєш; хлопцї ся і те, а другий засїдає на

тового. Се характеристичне в акциї наших політиків опозиціонїстів. Де розходить ся о реальне добро народу, о зниженє податків, там їх нема. Они лиш до голосних фаєрверків...

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 15-го жня 1896.

До іспиту кваліфікацийного для учителїв шкіл народних з руским викладовим язиком зголосило ся у комісиї в Чернівцях 3 учительки і 10 учителїв, з котрих апробовано панну Евгенію Яроцинську з Брідка і пп. Кароля Меркера з Глїбокої, Гиполита Омельского з Онута, Штробля із Слободзї-Комарівцїв з руского і нїмецкого, Бордиянчука з Веренчанки і Горнацкого з Боян з руского мовою викладовою і нїмецкою яко предмет, а Гараєк з руского, нїмецкою і волоскою мовою вика. Далї зложили специяльний іспит з рускої мови викладової панни: Камілла Вайсман з Чернівцїв, Герміна Вайсман з Вашківцїв і Ткачук з Гатту з руского яко предмету, двох кандидатів репробовано, а один відступив.

Віче в Збаражи, котре було заповіджене на день 15-го с. м., відбуде ся аж дня 27-го мая.

Нові шкільні книжки рускі. Міністерство просьвіти апробувало „III. руску читанку для 5. і 6. року шкіл народних", уложену Омеляном Поповичем і поручило єї сейчас видрукувати, так що з початком нового року шкільного буде вже в руках учеників. — „Рускої Граматики" часть третю для 5. і 6. року науки предложив той сам автор до апробати і є надія, що й она вийде ще вчасно перед початком нового року шкільного. — Кінчить ся вже також друк 3. і послїдної части „Нїмецкого учебника для шкіл руских", уложеного за Ротом також Ом. Поповичем. Таким чином мати муть руські школи народні з новим роком шкільним всї учебники, а то: читанки, граматики, книжки рахункові, сьпіванники і учебники нїмецкі, уложені чистою мовою народною з новою правописею. Є також надія, що й прав. учебники релїгійні вийдуть небавом в продумілій мові рускій, на що консисторія вже згодилась. Все то й чим раз то ревнїйша праця двигнуть безперечно руске шкільництво на Буковинї, що дай Боже!

Устні іспити зрілости відбудуть ся при гімназиї в Сучаві від 23-го до 27-го червня, гімназиї в Чернівцях від 30-го червня до 8-го липня, при гр. пр. реальній школї в Чернівцях від 10-го до 15-го липня, при гімназиї в Радівцях від 20-го до 23-го липня, а при учительській семинариї в Чернівцях від 4-го до 17-го липня с. р. Предсїдателем іспитової комісиї при учительській семинариї назначений кр. радою шкільною университетский професор др. Фердинанд Цїглявер.

Лїкарі на Буковинї. Звістне се у нас, що кождого року осїдає на Буковинї взглядно досить велике число лїкарів, але при тім замітне, що они осїдають по містах, а не по громадах. І так бачимо, що пр. в Чернівцях є за багато лїкарів, а деякі, навіть більші громади не мають жадного лїкаря. Перед нами лежить справоздане санїтарного референта при буковинській кр. правительстві д-ра Ключника. З него довідуємо ся, що в 1894 р. було на Буковинї 87 лїкарів, але один лїкар припадає пересїчно на 7672 мешканцїв. В поодиноких повітах виходять такі відносини: Один лїкар припадає в містї Чернівцях на 1483 мешканцїв, в черновецкім повітї на 18.899 мешканцїв, в гурагуморскім повітї на 12.643, кімполюнгскім на 5959, віцманьскім 30.799 (!!), радовецкім 10.429, серетскім 14.091, сторожинецкім на 18.464, сучавскім 7327, а в вижницкім повітї на 8399 мешканцїв; значить, від взглядом санїтарним стоїть віцманьский повіт найгірше! По громадах були обсаджені 22 посади лїкарів громадских против 21 в 1893 р. Як бачимо, не можна тут говорити о поступі що-до лїкарскої служби по громадах.

Повідомленє. Маю честь повідомити, що дирекция товариства „Дністер" у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівцї (повіт судовий і окрестність. В справах обезпеченя від огню будинків мешкальних і господарских, перевіз з урядженєм, знарядів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в солоні і в зернї — подаю кождому потрібні пояснення. — *Корнелиє Салобон*, аґент „Дністра" в Чернівцях, улиця Пушкина ч. 25.

Чернівцї хочуть конче називати ся великим містом. Ми вже маємо водопровід, канализацию, електричне осьвітленє і величезні громадскі податки, все після великих взірців. Але хто йде зрана до міста, той забуде, що він в столици краю, з скорше єму здає ся, що він в малім провінціональнім містечку. В середу зрана їде серед пильної улиці вирежим кривих дунай з двома шкурами в руках. Надбіг один пес, злапав той єго, але що віра з будою була віддалена о яких 100 кроків, то зачав дунай на тягнути. Надбіг другий пес; метнув ся на майстер і злапав також єго, та тягне і єго за собою. Ну, що пси не хотїли добровільно за ним іти, то настав крик, гавканє, збігнище і т. д. Таке діє ся на головній улици столичного краю о $^{1}/_{2}$ 9 год. зрана. Коли-б ми не бачили се власними очима, не повірили би, бо прецїнь чернівецка міска рада недавно тому ухвалила нові приписи для таких майстрів, але видно ті не слухають міскої ради так само, як єї не слухає маґістрат.

Помилила ся черновецка Gazeta Polska, коли в своїм послїднім числї сказала, що задля румунського характеру принятя впр. митрополита Чуперковича в Чернівцях стали Русини-народовцї в опозициї до впр. митрополита. Ми прецїнь у второвнім числї досить виразно написали, що головну вину приписуємо комітетови, на котрого чолї стояв бар. Мустаца. Инша лиш річ, чи полекшав таким візантийским поступком бар. Мустаца симпатию впр. митрополита для Вольхів, котрі до недавна виступали так ворожо против него. Се дїло рішати, не належить до нас, одиноа нам здає ся, що впр. митрополит пізнає ся на фарбованих лисах. Наше становище супротив впр. митрополита ми вже кілька разів зазначили; оно є вижидаюче. Русини вижидають зрештою дїл впр. митрополита, аби побачити, чи він хоче для православних Русинів бути справедливим. Після того уложать ся очивидно та кож дальші відносини. Нам зовсїм не ясно, на якій підставі називає Gazeta Polska наше становище вже тепер опозицийним...

З черновецкої ради міскої. Дивна властво та черновецка рада міска. Ухвалює ріжні дуже гарні річи, а коли прийде ся до виконання, то треба чекати часом і пять лїт. Більшість нової міскої ради складає ся з т. зв. лїберали. Але ті нинїшнє не беруть своїх обовязків совістно, як то нинїшнє бути. На засїданях буває звичайно 20 до 24 панів, майже все ті самі. Решта не приходить нїколи або дуже рідко на засїданя, і тут нема ріжниці, чи на порядку дневнім стоїть важна чи неважна справа. Тому ідуть справи у нас все дуже помалу; от пр. буджет на 1896 р. ще не ухвалений, бо, тепер не хотять ся на нїм марати нах нотами, аґітацїї буджету. Коли иногда хотїв бурмістр рішати дальші наради над буджетом, показало ся, що се неможливе, бо не було приписаного числа радних! Таким чином готов буджет дось ся в зимі бути ухвалений. От нам господарка лїберальна!

Непорозуміня між автономією і адміністрациєю в Галичинї. До новинки під тим заголовком в послїднім нашім числї можемо сегодня подати такі подробиці: Громада Коренець відає своє нагоненє в зрежду війску. Контракт постановлює, що війско може сїдати на пе-

---

твоїй працї. Лише пишучай яку канцелярію, постарай ся, щоби перше на конкурс розписали єї і подай ся!" Нехай буде — думаю собі — і найгірша, бо вже надокучили тинятись так через сїльськиймиять лїт.

Послухав мене; поїхав до Львова. Я остала ся дома з двоїма дїтьми. Тимчасом — як то давно могло стати ся — згїхав на місце пароx; я мусїла єму зробити місце. Мені оставили пекарню, а самі розсїли ся в покоях. — Ах! в покоях! які там то були новоі! Була сьвітлиця і альтер, і їм самим не було широко, а мали четверо дїтий.

Одно привели хоре на горло...

Якось забавили ся вій у Львові більш тиждня. Як приїхав, хотїв одно їхне і одно назне в трумні. Поставили обі трумни в пекарнї, бо доктор заказав в сьвітлицї. Навіть нїхто з тамтої хати не вийшов...

Друга моя дитинка горіла в кутику: видко, що слабість і она дістала, бо так кашляла, наби єї хто душив. Приїхав вій, похоронив обоє, а за три дні померло і друге"...

Стара вдова закутала собі лице обома долонями і похилившись тим від стіл, хлипала. Мені зробило ся так якось душно, що я зірвав ся, аби вийти з хати, але страшний дитинка з громом прийшлась мені, де я, і чому я зайшов до тої хати. Господиня моя рівно зірвала ся на рівні ноги, перехрестила ся і з якимсь лицем запитала мене:

— Чи ви, пане, хочете вийти? Бийте ся Богу!

Я з почестию для всї усїв знов на своє місце і поглянув на нїм. На єї лици пробивав ся більш близький розпуки. Мені стан сердечний жаль, що я мимоволї вислухав у неї такі пригоди спомини. „Пане! — кажу — не гнївайте за ложину. Вом то правдо!"

Она махнула рукою і тихо зітхнула. З якоюсь відрадою сказала:

— Чи ви думаєте, що я маю що в моїх очах сльози, щоби-м могла якусь плакати за моїми ангелятами? Они вже давно вислали ся. Богу дякувати, що померли, бо як би мали тим переходити, як я перейшла, то й мені було би не лекше і они плакали би...—Тут задумалась, а опісля додала зітхаючи: А може би мені було й лекше!

Я сидїв як на гранї. Не знав, від чого зачати розмову, щоби не сидїти мовчки, а звернути бесїду на инші річи. Жаль мені єї було, бо я нарушив струну, на котрій давно не добував нїхто жадного тону. Она почала далши оповідати.

— Як ми перебули той час від смерти дїтий, аж заки ми не перейшли на нову парохію, годї розповісти. Дїстав вій чоловік адміністрацию в сїльци підо Львовом, де від незапамятних часів не було сьвященика — може до 30 лїт, або й більше. Обіцяли, що зараз вийде на конкурс, що так нешно нїхто не видасть ся.

Ми сподївали ся до послїдне. Нові парохіяни навіть хожий не післали, бо і нащо-ж будуть їм посилати, коли в цїлім селї всего були дві пари: у дяковичого та в якогось мазура.

Ми приїхали своєю вірою, сподївали ся на нїм. З нїмого нашого маєтку остала ся одна стрежина — другу продали на прожитє — і пара коний. І самі і нїчо нас нїкуди, коли ми стали на місци. Питає вій чоловік за людьми — дали ми так вислїди — нема нїкого. Тролї дїтвори бавили ся коло пирсти. Питаємо дїтий за людьми, за хлїбодїєм: сказав якийсь старший хлопчина, що „тато в кошмалї, мама в містї, а хлїбодїй нема". Він і не знав, що то хлїбодїй. Питаємо другого, то саме; третїй, то саме. Я в плач — а чоловіченко і байдуже.

Сидимо так на воді прямо пирсти, і самі не знаємо, що нам робити.

Пійшов вій чоловік по селї, взявши про себе батіг від паробка свого; пійшов по хатах за людьми.

Не бігають і кричали. Сидо мало зі сорок хат. Люди самі дїти; хлїбство полишили чоловіки про раз сїяли в зрештах залишених, а дїти ходили на тернинах. Коби що лиш до Львова ходили то з огородниками, то з мазном. В селї оставали ся самі дїти.

Ми перебували до вечера, ожидаючи дїтий. Ледво за гроші удало ся нам найняти собі хату, котрої господарі обоє остались на панщині чи у Львові. Плебаній так не було — а і вій не знав докладати того, щоби єї поставити, хоч давний час вітки сидяли в то старе ся.

З чого ми жили, вспіл мені прийняти та. Конгруа була невеличка, бачу досить ар. місячна

виску барієри, копати рови, але не сьміє орати. Міжтим почало військо перед кінцем речинця, т. є. з кінцем квітня, орати одну часть пасовиска і селяни в Коровниках не мали де пасти свою худобу. Громадський видїл подав скаргу о нарушенє контракту до повітової ради і староства. Делеґат староства прийшов на спірне місце і признав, що скарга є цїлком справедлива, і вислав іменем громади телеґраму до міністерства війни з просьбою, аби оно заборонило дальше орати толоку. Заразом удала ся також повітова рада із скаргою на військові власти до львівского намістництва і міністерства. Але все те не помогло, бо головний комендант ґенерал Гальґочий казав дальше орати, а що нї один селянин не хотїв приняти ся тої роботи, то орали самі вояки. Селяни хотїли відогнати вояків з пасовиска, але єї силою відперли їх. Тодї вмішало ся в справу знов староство, але сим разом признало право військовій власти. Ба, стало ся ще щось більше: аби громада не могла богато протестувати, староство продовжило без відомости повітової ради контракт на аренду коровницкого пасовиска і виплатило громадї 2.000 зр. Се викликало протест зі сторони повітової ради і з сего вийшли ті непорозуміня.

Польска академія наук в Кракові відбула в середу, дня 13-го с. м., своє річне торжественне засїданє. В великій, гарно прибраній сали можна було видїти галицкого намістника кн. Сангушка, князя-епископа Пузину, начальників краківских властий правительственних і автономічних, богато членів академії і богато публики. Бувший міністер фінансів др. Дунаєвский отворив яко заступник протектора засїданє, почім президент академії гр. Станїслав Тарновский в довшій промові обговорив дїяльність академії в послїднім році адміністрацийнім. Опісля наступив відчит познаньского епископа Линиєвского: „Становище князя Острожского до берестейскої унії“, а по оголошеню надгороджених праць замкнено засїданє.

Сегорічний май певно нікому не принав до вподоби, бо й справдї нема з нїм майже нїчого, що нагадувало би сей поетичний весняний місяць. Дерева вправдї вже розвили ся, але холод такий, що не на жарт треба до сьвятого Духа не покидати ся кожуха, як каже приповідка. Дня 13., 14. і нинї 15-го мае на дворі холодно, як би йшов осїнь, а не під лїто. З Селетина (почта Фрасин над Сучавою) пишуть нам з тої нагоди: „Дня 13. мая під вечір наступила в нас нагло страшна буря з півночи з густим дощем і длила ся з чверть години. Потім стала падати густа зима (в горах так називають сїй) великими пластками через пять мінут і цїлком побілила зелені царинки. Се незвичайне в мае явище варто було видїти. У нас правдива мартова студінь, хоч уже половина мая приходить: без рукавиць і не кивай ся з хати! Дня 14-го с. м. було в нас — 2°R. Земля замерзла, сніг лежить“. Очивидно з тих снїгів в горах віє така студінь і на доли на превеликий жаль і господарів і всїх тих, що з тугою ждали на красну весну.

На віденьскім університетї повтаряють ся в послїднім часї демонстрациї одна по другій. Ми доносили свого часу о скандалах з нагоди відмовленя сатисфакциї жидам. Тепер національно-нїмецкі студенти видали враз з сербскими, румуньскими, словіньскими і хорватскими студентами відозву против будапештеньскої виставы. Ректор університету др. Менґер завізвав студентів до спокою і грозив виключенем. Отже в середу в полудне зібрали ся нїмецкі студенти враз з славяньскими і румуньскими і задемонстрували против ректора, міністра Ґавча і Мадярів. Прийшло до великих галабурд, а коли недїлї хотїли одного студента завести до ректорату, їх відтручено і увільнено того студента. Полудни повторили ся бучі на зібраню технїків. Як закінчуть ся ті демонстрациї, поки-що не знати, але правительство певно цїлком рішучо виступить против таких скандалів.

Наслїдки найблизшої війни. В недавно виголошеній промові сказав знаний провідир нїмецких соціялістів Бебель: Слїдуюча війна в Европі буде і послїдною, бо коли прийде до неї, то доживемо таких часів, які жаден нарід не схоче ще раз бачити. Страшний буде крик обурення, котрий тодї роздасть по цїлій Европі і він доведе до того, що пролетарят стане до роботи і усуне теперішні відносини. Тогди огорне всї народи блискавичне переконанє, що так дальше не може бути, а там положить ся підклад до нового суспільного ладу.

З житя шаха. О убитім шаху Наср-ед-дінї оповідає парижский Figaro такі цїкаві дрібниці: Дорогі камінї першого шаха викликували велике заінтересованє в Парижи. Дуже любив свої скарби, але найбільше цїнив один смараґд незвичайної краси і величини. До осіб, що подивляли той камінь, він казав: „Він є охороною його пановання, він приносить менї щастє“. Той смараґд, як показало ся, не додержав все своїх прикмет, коли шаха убили. Шах був забобонний. В подорож заберав з собою малого хлопця, котрий мусїв все коло него бути і грав ролю фетиша. Наср-ед-дін мав підчас своїх подорожий великий куфер, повний землї з Персиї, котрої треба було щодня насипати єму в черевики, як довго бавив за границею. Він був великим прихильником західної культури, однак не міг научити ся читати по французски, хоч знав сю мову не зле. Шах, котрий все радо згадував свої подорожи по Европі, носив ся з гадкою, приїхати до Парижа на всесьвітну виставу в 1900 р. — З побуту шаха в Льондонї оповідають над Тамізою богато забавних анекдот, що добре характеризують на-пів цивілїзованого деспота азиятского. Коли шах оглядав вязниці в Нюґат, хотїв також побачити шибеницю в руху. Директор вязниці заявив єму, що в тій хвилї нема жадного вязня засудженого на смерть, отже нема кого вішати; на то шах сказав, що кого небудь з єго льокаїв можна повісити. Не легко було витолкувати шахови, що анґлїйскі обичаї не позволяють вішати когось для забави. Також розгнївав ся шах сильно, що не хотїли задержати блискавичного потягу серед шляху на одну годину, аби міг передрімати ся трохи. Одноженьство здавало ся шахови все дивацтвом непростимим; підчас принятя двірского в Брукселї, на котрім було богато дам двірских і жінок достойників, сказав шах Наср-ед-дін до короля Леопольда, що то певно єго гарем, а коли король усьміхаючись відповів, що многоженьство в Европі заборонене, шах добродушно єму радив, запровадити многоженьство в Бельгії, бо то вигідно.

Шах писав радо вірші, котрі опісля відчитував свому двірскому поетови і питав єго о суд. Коли сей відважив ся раз сказати, що поезиї лихі, шах казав єго заперти до осличої стайнї. По кількох днях казав єго випустити і знов запитав, як він думає про єго поезиї. Поет звернув ся поспішно до дверий. Здивований запитав шах: „Куди ідеш?“ — а поет відповів з резиґнацією: „Назад до стайнї“.

Наср-ед-дін дуже любив звірата. Раз народила в парку лївиця, а шах казав тодї получити свою палату з парком телеґрафічним дротом, аби скоро діставати лїкарскі бюлетини. Перша телеґрама була: „Бестиї мають ся добре“. Слово „бестия“ не подобало ся шахови, бо се було образа улюблених звірат, отже казав того лїкаря строго укарати.

Похорони шаха були дуже скромні; тлїнні останки зложено в нишниці магометаньскої катедри в Комі. В огородах при мечетї є гроби давних шахів і теперішної династиї Каджарів, котра від сего лїт панує над Персиєю. Обряду коронацийного, який відбуває ся в Европі, не знають в Персиї.

Дрібні вісти. Секция товариства туристів „Буковина“ уряджує в недїлю, дня 17-го с. м., прогульку на Пецини. — Сегодня відбуває ся в Черівцях пастеральна конференция православного духовеньства чернівецкого протоєрейства.

Ми продали воли і віз та купили трохи хворосту, і обгородили огород, що став з часом толокою громадською. За ренту докупили другу коровицю і наші, бо вже осїнь, була. В простій курній хатї ми просидїли зиму; аж на весні вернули господарі нашої хати і прогнали нас.

Громада радила довго, що з нами їм робити. Я сама видїла нехіть парохіян і сама чула, як говорили: „Нещастє з кельондзом! лось лихо їх принесло!“ Вкінци уладили винаймити якусь комору в одного господаря, поставили там кухню і ми мусїли там перенести ся.

Мій муж нїчим не зражав ся, що і купував собі зі всього, а все мене потїшав, що колись буде лїпше. Взяв ся до проповідий: та дарма! не було до кого говорити. Прийшла недїля, то десять жінок в церкві було найбільше. Люди наші були все або у Лаєві, або Господь знає де.

Того згадали він шолу завести. Наробив же-ж собі! Вже таку ненависть показали до нас, що тодї...

Ми чим Господь нас з чого. Найбільше з огородчини і молока. Бувало, навозила в казанки зелениини: петрушки, моркви, волоскої капусти, і посилала до міста, та за кавінку брало ся по крайцарю або по два. За молоко то і добрі гроші були. Що-ж з того, коли нас слуги обкрадали? Але якесь таки жидо-ся!

З доходів вбоги й осмика не були. До шлюбу то мій чоловік силував: до похорону нераз довлекти. Я нераз казала, що міг взяти і кільканайцять денїв за похорон, як от волять ся по инших сьвящениках, а він... — Махнула рукою і сказала: — Та що менї з того! Нинї я от що?! — і показала рукою по хатї, як би хотїла сказати, що то, що у хатї, то весь єї маєток, а майно то було таким слїдцтвом убожества, що лїпшого не написав би і сам пан секретар маґістрату нашого повітового міста, хотяй він співчував і перші дві кавки реальні.

Кажу: чоловік не тратив духа і надії, та за то почав підупадати на здоровлю. Видко, гризка тривога і єму серце. Одного разу повідає менї:

— Знаєш, годї вже дальше тут жити. Або скину реверенду, та піду де на шевця або вже не знаю що зроблю!

„Легко сказати: але не легко зробити. Упросила я єго, щоби ще раз просив канонїків. Того разу помогло. Видко, дїлали ся про єго нужду, а й їм було вже досить нужди нашої.

Дали нам місце таке, де лїдич процесував ся з консисторією: була чутка, що мав взяти „кубанк“ за презенту і казали, що процес буде тягнути ся кільканайцять лїт. Я того не розуміла і доси не розумію, длячого так довго. Досить, що як ми на ту мову парохіяни справедливо ся, то були там через три роки, але презенти лїдич не підписував, і на конкурс парохії не розписувано.

Та що з того! Дали нам хлїб, коли ми вже дубів не мали, щоби єго їсти. Мій почав хорувати. Часом так якось єму робило ся душно, що серед служби Божої або казаня падав знепритомнїв. Ратувати ся не було як. От раз чи два поїхав до доктора, та що він знає? Таки від разу казав, що було колись все.

(Конець буде.)

Телеґрами „Буковини“.

З дня 15-го мая 1896 року.

Відень. Урядова Wiener Ztg. оголосила скликанє спільних делеґаций на день 30-го с. м. до Будапешту.

Відень. Стан здоровля архикнязя Карола Людвика, котрий послїдними днями було загально занепокоєне, поліпшив ся трохи.

Берлин. Супроти телеґрами цїсаря Вільгельма против пастора Штекера, сей відповідає, що поважанє для цїсаря не позвалює єму вдавати ся в дискусию; але він констатує, що цїсар признав християньских суспільників добрим средством для поборюваня социял-демократів.

Кольонїя. Kölnische Ztg. уважає неуступний в полудневій Африцї дуже поважним і жадає висланя значних сил військових.

Рим. Всїх пленників, що були в Адаме в руках Абесинїв, видано вже ґен. Базілєсоровому.

Рим. Після відомостий Оріньоне мае на

місце нунция Аґліардіого, котрий стане кардиналом, прийти теперішний нунций в Монахіомі Авті.

Літературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаґовану Олександром Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

зладжена д-ром Гр. Велічком, видана товариством „Просьвіта“, а надіслана з літоґрафічним закладом Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска ціна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиране:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр. можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і кращивати з осторожностию лише взяте зі знаком цвіцем охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера під котвицею у Празї.

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Рогізнї що місяця. Передплата, платна в Рогізнї, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізнї, почта Садаґура.

В редакциї можна ще дістати давні річники Добрих Рад.

1. річник „Д. Р.“ містить до 200 поучаючих уступів з сверх 120 забавних приказок і много іншого. Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 80 кр., а без 2. і 3. лише 40 кр.

2. річник „Д. Р.“ містить до 300 статейок, дуже много приказок і одну довгу повість, що кажде через рік чекать тиче ся: „Як то з Ваньки Дзіндзючих пробах за Ваньки Дзіндзицкий і ані не прегоди ніж, що ся своєї роду відкурнк.“ Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., а без двох чисел 50 кр.

3. річник „Д. Р.“ містить так само як і другий річник дуже много пожиточного для господарства і забави, много образків і одну більшу повість: „Як колядували Середа і Грежко свій сміх з небіжа“. Ся повість була печатана вже 4 рази (3 рази по учени і раз по міщанах). Цїна цїлого річника 1 зр. 50 кр., без двох чисел 60 кр.

4. річник „Д. Р.“ містить як і попередні дуже много пожиточного і забавного для всїх і серіи того много дуже практичних рецептів. Цїна цїлого річника 1 зр. 40 кр. а без двох чисел 70 кр.

5. річник „Д. Р.“ містить серіи забавних порад для всїх що і 9 дуже забавних повістий як нпр.: „Адвокат з небіж“. „Ретельний жидок.“ Цїна 1 зр. 20 кр.

6. річник Д. Р. містить забавну повість: „Петро Фостик і єго син Фостенко“.

Цїна 6 річників разом з рок. пересилкою 6 зр.

Видання „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодоти Галки, сторін 110, вісімки, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волі; Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ки, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і єдиноє руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в верстї і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди обсїдують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першим Товариством взаїмнокурендійним подають **„Дністрови“** можність обезпечувати і накладувати і **найвисші суми.**

Подїл „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при почтових бюстечках.

На житє можна обезпечати ся **через „Дністер“** після **всїх можливих** подїлів **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає на найкритичнїйші услівя і видає подїл і книжки в руській мові.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, спеціальне зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від одних членів і чрезез цих **вкладки** до спорядженнєя **на 5** процент. Товариство здобуває рубля на 30 кроків. Позичає рубляєть ся тілько властителям реальностий, вільних від тягарів, на порукою двох членів. З позички відтягає ся десять часть на рубля.

Згоршене в рубляєм **агенції** в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходить	Поїзди: посліпші			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	6^{57}	10^{28}	5^{36}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Ґлїбоки	3^{22}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{25}		
З Новоселиці, Садаґури	.	.	.	.	.	.	11^{12}	5^{00}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		6^{55}	9^{00}	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	9^{55}	.	.	6^{13}	7^{28}	9^{11}		
З Підволочиск	2^{50}	10^{05}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{17}	9^{50}	.	7^{41}	4^{41}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{00}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{15}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходить	Поїзди: посліпші			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	10^{19}	5^{55}		
До Ґлїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{30}	.	.	7^{17}	10^{40}	6^{18}		
До Садаґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{20}	6^{01}
зі Львова								
До Кракова і Відня	.	2^{50}	11^{00}	4^{40}	9^{55}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	2^{17}	8^{00}	.	9^{30}	10^{05}		
„ „ і Підзамча	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{40}	11^{15}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{18}	.	.	10^{05}	2^{44}	10^{55}		
„ Стрия	.	.	.	5^{32}	9^{03}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	8^{15}	7^{15}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{00}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зегарах є 12 год., то як львівский годинник є 12 год. 36 мін., а як черновецкий 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 98. Чернівцї, недїля дня 5. (17.) мая 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Д. Гаровіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

ВІДОЗВА.

Буковиньскі Русини!

На день 26. л. мая, вівторок по Зелених сьвятах, скликуємо до Чернівцїв народну раду, щоби обговорити справи, дуже важні для буковиньских Русинів.

Остатних кільканайцять лїт ми пережили під гнетом наших противників, зпід котрого тепер помалу висвободжуємо ся. Наш дальший розвій, наша будучність лежить в наших руках! Від народної сьвідомости всїх буковиньских Русинів залежить се, чи ми на своїй землї будемо уживати всїх тих прав, які нам належать ся, чи нї. Аби та сьвідомість у кождого найшла ся і скріпила ся, потрібно кождому бачити, що він не стоїть одиноко, але що сьвідомих Русинів єсть уже на Буковинї велика громада і всї хотять жити своїм власним житєм, а не позичаним! Тому зїйдуть ся, дорогі земляки, як найчисленнїйше у вівторок по Зелених сьвятах до Чернівцїв на раду!

Маємо радити над кількома дуже важними справами.

Реформа виборча уже постановлена, отже потрібно всїм знати, що нового принесла нам она і як нам супроти неї заховати ся, аби Русинам вийшла на користь.

Маємо нового митрополита, отже потрібно, аби буковиньскі православні Русини висказали єму, чого від него жадають і що мусять зробити, аби між вірними православної церкви, Русинами і Волохами, настали мир і згода.

Від осени будемо мати в Чернівцях свою руску ґімназию, отже треба застановити ся нам всїм, як найлучше підтримувати сей такий важний для нас заклад. Від осени отвираємо в Народнім Домі в Чернівцях також бурсу для учеників нашої ґімназиї, а ту бурсу мусимо підтримувати всї, коли хочемо виховати собі свою рідну інтелїґенцию. Отже порадимо ся також над заснованєм і удержуванєм бурси.

В місяци червни сего року закладаємо свій власний банк, Руску Касу, о котру довгі лїта селяни упоминали ся; отже на нашій радї буде мова і про ту Касу, як она буде уряджена, які користи подає селянам і які обовязки накладає на тих, що з нею мають дїло. На тій радї ми будемо приймати зголошеня до Каси.

І ще над одною справою будемо раду радити, а то над ревізиєю катастру грунтового, так важною для селян.

Як бачите, дорогі земляки, справи самі важні і живі. Тому сподїваємо ся, що на раду зїдете ся численно з усїх сторін буковиньскої Руси!

Де відбуде ся рада і яка буде докладна програма єї, то буде оголошене сими днями в *Буковинї*.

Чернівцї дня 4. (16.) мая 1896 р.

Посли на сойм краєвий:

Др. Ст. Смаль-Стоцкий. *Єротей Пігулак.*

Клясове самолюбство.

На засїданю ради державної з дня 13-го с. м. вела ся розправа над тими постановами податкової реформи, після котрих надпинки з особистого податку доходового мають на половину припасти поодиноким краям. Окрім того мають в ріжних родах податків наступити опусти. І так загальна сума грунтового податку має зменьшити ся о 10—15%.

Розходило ся тепер о се, чи всї податники мають з того опусту користати, чи лиш біднїйші.

Молодочех др. Кайцль поставив внесенє, щоби той опуст признати лише тим

---

8)

Попадя вдова.

Оповіданє з недавнього часу.

(Конець.)

Вкінци так єму зробило ся слабо, що й до церкви не міг ходити; а на похорони то приїзджав вікарий з сусїдства. Він і забирав, до який гріш правив, хотяй що правда, він не хотїв нїколи брати, але як не взяв, то мій єму дїлав. А на недїлю тоді було котрого сьвященика упросить, бо кождий мав свою роботу. Лиш один-одинокий і то старець — мав вже до 70 лїт — той найбільше заглядав до нас. І порадив і розрадив, а гроші, бувши то взяв, а все лишив або я захрестив, або десь у хатї, так непостережено, що мій нїколи й не знав о тім. Іно я сама знала, що то за душа була!

Раз на Благовіщенє упер ся мій: конечно до церкви і до церкви. Казав, що єму добре, що було міг правити. Я втішила ся.

Але вже не Евангелїє, коли почав проповідь, як зімлїв, так і принесли єго.

Зараз післав по того старенького сусїду; висповідав ся, а до вечера і помер“.—

Вдовиця по тих словах вліпила очи в образ, що висїв на противній стїнї. Она не плакала, а лиш нерухомо вліпила ся... Тихо стало в хатї, лиш заздворку чути було хлепанє дощу.

По довшій такій мовчанцї почала оповідати дальше: „Мені не дали там довго сидїти. До осени перебула там. Радила ся людий, що мені робити — що почати з собою? Ні я родини своєї не мала, мій чоловік нїкого не мав. Порадили мені випродати все, та з'їхати до до міста, а там держати студентів на „станциї“. Я послухала і зараз по Спасї виїхала до Львова.

Студентів я дістала, але гірший то заробок. Я на тім не могла заробити хотьби тілько, щоби хату і опал оплатити. Один дав, другий обіцяв, виплатив два злотих, посидїв з місяць, прохарчував ся і вийшов ся, не знати, коли і де. А найгірше було з тими, що то вже вийшли з латиньских шкіл. Бувало лежать до полудня в ліжку, а по обідї як вийшли, то і надо днем вернули. Я згорбу ждала на них з вечерою, сидїла, чула від кухню, більше дров спалила, чім вечера варт була. Не мала з ними спокою нї в день, нї в ночи: нагрозила ся нераз, а потім і сама почала на силах відупадати.

Я плюнула на се. Стратила за два роки все, що мала, і за дурно наробила ся.

Лучила ся мені служба за ключницю в одной панї на селї: але хто би там нашим догодив? Я винайшла собі хатину в закутку того села. За пятьдесять злр. я дістала ту хату і кусень огорода, та не на віки, а лиш до смерти моєї, бувши за процент, а як помру, за ті гроші мають мене похоронити. Та все потерпляю, щоби ті селяни не тїшили умови до мене, бо і щоби я тоді робила? куди би я дїла ся? Тому вже другий рік обіцяю я докладати їм их податок, щоби лиш могла спокійно тут умерти“.

Знову настала тиха мовчанка. Вдовиця закрила лице руками, а я знову сидїв тихо, як би боя ся перебити ту тишину, підчас котрої найрізнїйші мисли спускали ся мені по голові.

Мені прийшло на гадку, що і я маю жінку, але я урядник, по моїй смерти жінка дістане пенсию. Яке мені лихо? Тамтого тижня сказала мені жінка щось в великій тайнї і я сейчас обезпечив ся на 5000 зр...

Але-ж бо й вдовиці по сьвященниках мають пенсию чи якусь запомогу! — пригадав я собі. От, недавно, бо може перед двома або трьома роками був навіть процес і дуже напевно, що фонди якісь є, хоч хтось там... Тож я, аби прорвати мовчанку, котрої я не люблю, а порочив від коли я оженив ся, від неї відвик, кажу:

— Чей не що вам так зле? Адже певно берете пенсию з консисториї? Повідають, що фонд вдовичий дуже великий?...

На се запитанє вивуда ся, як би вкушена перетїльницею: очи в неї заблисли гнївом і она, підвівши руку з перонскою, крикнула з досадою:

— А злидні побали би тих, що радять тою пенсиєю! Бодай она зійшли на таке, на яке я сиджу...

Пенсия? кажете, пенсия? Сьміх людям сказати!... Найбіднїйша вдова по учителю має більше на чверть року, як я на цїлий рік. От? вдовиця по вельмож лише стоїть, а я — попада, вдова по сьвященику, що тілько лїт служив церкві, народови, державі — що витерпи кути гірші від хлопів у порядного господаря, що своїм потом з'їздив мало не цїлий край, і був по

властителям меньшої посїлости, котрі мають меньше як 1000 зр. чистого доходу з ґрунту, а ті, що мають більше, не повинні з того опусту користати. Опуст той мав би ся ще в такий спосіб подїлити, що чим меньше хто має доходу з ґрунту, тим більший опуст належить ся єму.

Але против того внесеня виступили рішучо властителї більшої посїлости, між ними бар. Діпавлї, що все удавав щирого приятеля народу. Він сказав, що принятє внесеня д-ра Кайцля означало би несправедливість супроти більшої посїлости. Преньи дїдичі будуть платити особистий податок доходовий, а селяни нї, бо не мають чистого доходу річно 600 зр.; чому-ж не мали би они мати користи з опустів з ґрунтового податку? З иньшого знов боку пояснив мінїстер фінансів др. Білїньский противне тому внесеню становище правительства. Після гадки мінїстра не можна би внесеня д-ра Кайцля перевести як слїд, бо при кождій зміні в ґрунтовім маєтку, мусїв би також зміняти ся опуст від ґрунтового податку. Окрім того отворено би принятєм того внесеня поле для ріжних обманьств, бо тодї потребував би властитель більшої посїлости лише подїлити свою посїлість на меньші, то платив би від меньших самостійних господарств також меньший ґрунтовий податок, а тим самим мав би більший опуст, як властиво єму після справедливости належить ся. З тих причин мусить правительство спротивити ся внесеню д-ра Кайцля.

За тим внесеням промовляли горячо Молодочех др. Герольд, антисеміт др. Люгер і Молодочех др. Крамарж. Сей послїдний замітив справедливо супроти мінїстра д-ра Білїньского, що подїл більшої посїлости на меньші вже тому не буде практикувати ся, бо після австрийского права треба би при сїй нагоді платити досить велику належитість від перенесеня.

В „колї“ польскім піднесли сю справу посли ов. Колищиньский, Хотковский і Пастор і жалали, щоб Поляки голосували против внесеня Кайцля. Та против них виступили остро посли Велозейский, Рутовский і Левіцкий, так що прийшло до великої галабурди, і Поляки рішили ся голосувати против того внесеня.

Коли в палатї послів прийшло до поіменного голосованя, відкинено внесенє д-ра Кайцля 116 голосами против 79.

З голосованя того бачимо, що послїдничі голосували як один муж против внесеня Кайцля, котре було би селянам принесло хоч малу полекшу. Чи таке противленє ся було на місци і конче потрібне, о сїм можна цїлком справедливо сумнївати ся. Возьмім навіть так, що замітки мінїстра Білїньского і посла Діпавлїого справедливі, то чи було би внесенє Кайцля принесло справдї замітну шкоду більшій посїлости? Їм опусти з ґрунтового податку не збільшать маєтку — як се замічає навіть Dziennik Polski — а коли втратили-б той опуст, то їх се певно не зрубнувало би. Своїм же голосованєм доказали, що в обороні своїх інтересів ідуть навіть так далеко, що не хотять і дрібниці уступити селянам. Се повинні були особливо мати на увазї польскі дїдичі, що заступають сїльскі округи галицкі. В Галичинї панує еміґрация, селяни а ще більше аґітатори складають вину нужди на дїдичів, а тепер мають знов нове оружє в руках против них. Не лїпше було зречи ся тої дрібниці, і тим помочи бідним селянам, а собі дуже дешевим коштом здобути симпатию в народї?! Трошки більше серця для бідного селянина було би на місци, бо такі голосованя годні оправдати закид самолюбства клясового.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 16-го жня 1896.

Іменованя. Провізоричним асистентом будівельним іменований при почтї в Чернівцях Альвін Кайтер. — Радник двору і директор фінансової дирекциї в Чернівцях Франц Шмідмаєр іменований предсїдателем комісиї для політичного контролю державного.

В память Тараса Шевченка відбуде ся в понедїлок, дня 18-го с. м., в Бережанах в сали міщаньского ґрєшка музикально-декламаторский вечерок заходами „Бережаньского Боєна“.

Селяньскі віча. В недїлю, дня 17-го с. м., відбуде ся віче в Журавнци коло Перемишля, на котрім буде обговорювати ся: справа голосованя, закон громадский, рада повітова, податок доходовий і ґрунтовий. — В понедїлок, дня 27-го с. м., мав відбути ся віче в Рушельницях, де пос. Новашовский буде здавати справу із своєї дїяльности в галицкім соймі.

„Календарь на рік переступний 1896. Видавий правосл. архієп. Консисторією Буковини. Чернівцї. Тип. Ехгарда“. Се третий з ряду календар руский на Буковинї і хоть вийшов так пізно, витаємо его непритворно перше тому, що прав. Консисторія прийшла до пізнаня, що для Русинів треба о с і б н о г о календаря, а по друге, що він (на 23 ст. вед. 8?) всїди писаний по руски, а не як попередні публїкациї конс. московською мовою.

Збори „Селяньскої Ради“ відбули ся в понеділок, дня 15-го с. м., в сали „Народного Дому“ у Львові. На ті збори прибуло до 50 селян і кілька осіб з руской інтелїґенциї. По виборі президиї мав п. Іван Белей, редактор „Дзв.“ реферат о виборчій реформі. Бесїдник представив історию конституциї від 1848 р. аж до нинїшного дня, описав історию виборчої реформи і критикував реформу Бадені'ого. Она не ставить конець борби, бо народи будуть домагати ся дальше безпосередних виборів. Коли одним вже принято той проєкт, то треба вибрати добрих послів при недалеких виборах. Опісля слїдували реферати д-ра Костя Левіцкого о збірних громадах і о. Гриньа о реформі ґрунтового катастру. Вінци закінчено присутних, щоби постарали ся о численні петициї до ради державної в сїй справі.

Православна катедра в Чернівцях тепер уже цїлком відновлена так, що дня 19-го с. м. буде мог митрополит уже в ній інтаронизовати ся. Перши ж стоїть уже сорок лїт і з виду ніщо не замітка, хиба своєю величиною та просторим красним місцем, на яким стоїть. В середних роках не звертали дуже уваги на стиль будови. А середина перши з нагими стінами робила до недавна зовсїм смутне враженє. Тепер — як сказано — перши цїла відновлена і робить враженє іменно своїми прекрасними в сере-

---

таких місцях, де жадея пасар громадский не хотїв би сидїти — я беру... Тут затнулась...

— Кілько, добродїйка? — шепчу я.

„Та встид і сказати! Двірский паробок бере в трое тілько. Часом 40 зр., часом аж 48 зр.

— Як то? в місяць? — запитав я.

— Нї! на рік! — відказала.

— На цїлий рік? — зачудований спитав я вдруге.

— А так! так! на цїлий рік!

Я здвиг плечима і неспокійний встав з стільця.

— А кілько я наглядла ся, кілько напросила ся, заки дістала і тоє! За кілька лїт по смерти мужа не дали менї ані фенига! Зразу казали, що небіжник „мій“ не платив до того фонду через кількоєсь там лїт. Ага! не платив! А хто-ж до фонду платить, як не заміздтелї і сотрудники? То дехто і за пів року нераз казав заплатити, бо як не заплатив, то і не подавай ся ані на яке побудь місце. Заміздтелї і сотрудники нераз подають ся, а як не зложать гроший, то і подайсь звернуть та ще й нагану дадуть. То мій і платив: може бути, що за остатніх три роки не удалив.

„Тепер вже дають що року. Напишу заяву, щобим прийняла, то я їду зараз і виплатить, але не однакове: часом сорок два, часом і 50 зр., але нїколи більше. Вже от-так зо чайцять лїт.

— Яке-ж ви мали з того вижитє?—запитав я знову.

— А от! як можу. Доки дїтні очи були, то заробляла дещо. Шила тонкі сорочки для селяньских дїтий, то бувало дадуть мешку круп, або кілька покладків. А тепер вже не дожидуть. Але люди люблять мене. Они до „старої попадї“ ходять, та вподи з порожними руками. Ходять то за мастию на рани, то лїк на кашель або горячку. Се я перейняла від моєї небіжки мами... Та де я думала, що мені колись то в пригоді стане!...

— А священик місцевий не заходить до вас? — запитав я.

— Тут нема священика. На другім селї. Ходить з кропилом що року, але я встидаю ся перед ним. Раз була я него, але так напьстив тоє, що я більше не важила ся пійти! Бо і по що?... Они всї наче за житя, а як смерти мужа зачинає ся біда, та й кожда потїм так бідує, як я. Та знову не хотять на біду дивити ся, щоби їх не найшла думка, що й їм колись таке бути може... Нехай там! Я вже від них не потребую нїчого“... Яка-ж гірка доля тих вдів!

— Га! думаю собі! нехай старають ся самі за себе. Радять иньших, — то чому собі не порадять?...

Тимчасом дощ утихав на дворі, і почали сигнати. Я перебув ніч, і на разу мене вірмах постановив їхати зараз дальше. Але старенька мене не пустила без снїданя. Як почала шукати на ріжних закутках, то і знайшла заляпану з напереть каву, пакну якусь перед кілька лїтами: настало сї дещо на одну склянку, послїдню я сї хатї, котру я і випив. Хотя я старенку винагородити, та не дала ся: — гроші давати їй встидала ся. Але сю річ я лишив на пізнїйше. Тимчасом розвиднїлось, і люди почали прокидати ся по селї.

Я решетала про хату війта, пішов і розвідав ся у него про попадю. Так війт як і родина єго не знали і слова про ню, щоби не благословити або хвалити сї.

Я порадив ся з війтом і сказав єму, що-ся би написати просьбу до цїсаря, то може би цїсар дав їй яку запомогу. Прецїнь всї здорові-нагалї просять у цїсаря помочи, — чому-ж би й она не мала того зробити?

— Але — кажу — менї треба за то свідоцтва убожества та моральности. Треба, щоби на менї се дали.

Війт сорутив ся сюди-туди, та не з дорогу сказав. — Просю пана цїсаря, нема цїсаря, на другім селї — сказав нїмець.

— Ну, того разу я вам послужу за цїсаря.

Я сїв, написав, що треба, війт хабиць печатку, обовязавши сї перше заложити вал. кгашеня — і готові свідоцтва післав я умисним посланцем до священика на друге село.

Вернувши в нашу столицю повітову, я порадив ся з жінкою, а вже она вирекла раду: все за свідоцтва з попадею. Бачив я, як жінка тих вийшов мішечок передавала жому вірмакам, коли той вертав з свого села, і чув я, як нарікала: „а памятайте то віддати старій попадї!“ Ще того самого дня я вислав просьбу разом з поштвідомою старости до цїсарскої кабінетової канцеляриї. Своєю дорогою кинула я до добре пи-

дний. Заслуга в тім пок. митрополита Морарь-Андрієвича, що православна катедра так богато і так красно відновлена в середині. Тепер стіни єї покриті орнаментами і образами, іконостас богатий, золочене нитне, поміст і крісла величаві, а образи на стінах найбільше піднесли красу церкви. Малював їх малер Кароль Побет, той сам, що прикрасив образами і стіни в митрополичій резиденциї в Чернівцях, а також потинну церков у Відни. Єго композициї і техніка роблять сильне враженє. Поодинокі образи з старого і нового Заміту находять ся відповідно до обряду в дотичних частях катедри, в корабли, в бані, на престолі і на стінах. Найкрасшою частиною катедри, як був, так і єсть доси іконостас. Образи на нім походять ще із школи малярів Фіріха і они зовсім відповідають орієнтальному обрядови. Митрополит Гакман старав ся о то, щоби малярі мали про той обряд докладне понятє. Ті образи по кількадесятьох літах були значно ушкоджені. Тепер їх відновив малер Фукс під доглядом Побета. Так само і проче урядженє церкви цілком зреставрована або й зовсім нове.

Справозданє буде здавати з своєї діяльности радник міста Чернівців др. Бено Штравхер в понеділок, дня 18-го с. м., о 4-ій год. пополудни в сали маґістрату.

Читаємо в „Правді“: П. Поступишин був так „снисходительный“ вдати ся в розправу з нашим вістником „хоч нерадо і з прикростию“. На се ми скажемо, що ми ще меньше радо вдаємо ся в такі розправи, бо иногда нам часу і місця на поземку. Одвак виводи п. Поступишина нас зовсім не переконали. Він же написав наперед просту неправду, що п. Романчук дістав кільканайцять петиций, а п. Барвіньский кілька. Ми виказали числами, що справа инакше стоїть. А тепер ще лише додамо, що п. Барвіньскому було зовсім свобідно в новій палаті промовляти і ставити резолюциї про пенсиї для вдів і сиріт по священиках незалежно від змагань в комісиї буджетовій і без приводу п. Романчука. Що наші виводи з добостию повторили, як каже п. Поступишин, „Буковина“ і „Народна Часопись“, се не приносить нам ніякого сорому, так як се „Дзиґу“ або ж. Поступишину не приносить чести, коли їх розумовання передруковує такий „Ґалічанін“.

„Ґалічанін“ подав недавно причини, для чого як празник св. Юра якщо ся мало народа. На єго думку найважнійша причина в тім, що св. Юр став, як він каже, „жертвою ґзуїтского монастиря“, „морального розвала“ і „економічної ерархії“. З того він очивидна злоба, що св. Юр перестав бути твердинею кацапства і москвофільства. Але чим иньшим уралував ся „Ґалічанін“, а іменно, що люди прибувші на сьвятоюрский ярмарок пили чай, розуміє ся — „русскій“, і в тім єго відрада!

Конкурс розписаний на посади учителїв при 1-кл. народних школах в Бразї і Рус-не-боулї, кімполюнґского повіту, з руською мовою викладовою. Речинець до 31-го с. м.

Ціла родина збожеволіла. Минулого четверга привезли родину столяра Заградского, котра складає ся з батька і трех доньок в віці від 18 до 24 літ, до відділу для божевільних в віденьскім шпитали. Перед кількома роками виграв Заградский льос і від того часу єму і єго доньками помішало ся в голові, так що треба було їх помістити в шпитали.

За 40 днів навколо землї. Подорож, котру свого часу Філеас Фоґ відбув навколо землї за 80 днів, можна тепер без всяких трудностий відбути за 70 днів і при тім треба лише шість разів змінити спосіб їзди. В 1900 роцї можна буде ту саму подорож відбути за 40 днів. Коли в тім роцї отворить ся велика сибірска зелїзниця, то настане велика зміна в сьвітовім руху і подорожах навколо землї. Подібну зміну доси принесло лише отворенє суєского каналу. В 1900 р. дістане ся подорожний, що 1-го січня виїзджає з Льондону, через Остенду-Берлин по 45-годинній їздї поспішним поїздом до Петербурга, а відтам за 250 годин через Росию і Сибір до Порт Артур, значить, від Льондону до Порт Артура потребує всего їхати 12 днів і 7 годин. З Порт Артура поїде новим express-пароходом, що має вже сего року курсувати, до Сан Франціско, а відтам через північну Америку і Атлантийский океан назад до Льондону. Разом потреває ціла подорож навколо землї тілько 40 днів.

Кілько часу потреба, щоби написати всї числа від 1 до 1,000,000 і кілько цифер треба написати? — Виговорити „мілїон“ легко і написати також не трудно; треба лиш написати одиницю і шість нуль коло неї, значить ся 7 цифер разом. Але мало хто зважає на то, кілько би то треба написати ся, щоби виписати всї числа від 1 до 1,000,000. А бували учителї, що грозили дїтям, що кажуть їм писати за кару „від одного до мілїон“. Они певно не зважали, якої муки завдали би дїтям, бо лиш придумім ся: Від 1 до 9 треба написати девять чисел по одній цифрі, отже 9 цифер. Від 10 до 99 треба вже писати 90 чисел по дві цифри отже 180 цифер; — від 100 до 999 треба писати 900 чисел по три цифри або 2,700 цифер; — від 1,000 до 9,999 треба писати 9,000 чисел по чотири цифри, разом 36,000 цифер; від 10,000 до 99,999 вже 90,000 чисел по пять цифер отже разом 450,000 цифер, а від 100,000 до 999,999 вже 900,000 чисел по шість цифер або 5,400,000 цифер. Наконець треба ще написати одно число з сїмох цифер. Зрахуймо-ж тепер всї ті цифри разом: 9 + 180 + 2,700 + 36,000 + 450,000 + 5,400,000 + 7 значить ся 5,888,896 цифер! Тілько цифер не так легко написати і треба на то не мало часу. Потвайте годинник перед себе і пишіть, а переконаєте ся. Добрий писар пишне на годину не більше як сто цифер, бо пишучи числа по дві, три і т. д. цифри мусить добре уважати і відривати перо від паперу. На написанє 5,888,896 цифер буде отже потребувати тілько мінут, кілько разів пишне по 100 цифер, а то значить 58,889 мінут або 981 годин з половиною, або 40 днів, 21 годин і 29 мінут. Коли-б отже хтось хотїв виписати всї числа від 1 до 1,000,000, мусїв би писати без перерви (день і ніч) майже цїлих 41 днів. Тогди записав би числами так велику книгу, що була би півтора раза більша, як библія, котра після обчислення одного англійского статистика має 3,566,480 букв. Коли-б хтось писав 5 годин на день без перерви, то написав би всї числа від одного до мілїон не скорше як за 6 місяців і 16 днів, рахуючи місяць рівно по 30 днів. Аж не хочесь вірити. Ось що значить мілїон!

Крадїж дитини. Львівска злодійка Анна Клос хотїла в четвер украсти 7-лїтну дївчинку Анну Тютюк, дочку служачого. Она завела дитину до шинку, дала їй напити ся горівки і коли дитина стала тратити притомність, винесла єї на улицю і зачала з нею утїкати. Утїкаючу побачили сусїди родичів дитини, пустили ся за нею на здогін і відобрали дитину. Злодійку, котра не хоче сказати, на що хотїла украсти дївчину, віддано до полїцийного арешту у Львові.

Стоваришенє праси заграничної у Відни порушило було справу заснованя центрального бюра стоваришень дневникарских. Комісия вибрана конґресом в Бордо звихнула цїлу справу: она видумала проєкт виключно в користь кількох великих анґлїйских стоваришень, а всї иньші меньші стоваришеня здала на їх ласку і неласку. Цїлий заряд коштував би дуже богато і був би незвичайно зложений; тероризм посунено так далеко, що той проєкт мавть цїлий без дискусиї на конґресї в Будапештї приняти або відкинути. Найбільша кривда стала би ся славяньскій праси в Австриї, і варто би подумати над способом, як би сему лиху запобічи. Конґрес в Будапештї має відбути ся в днях 15-го до 17-го червня с. р.

Дрібні вісти. Товариство учителїв і учительок в Чернівцях відбуде дня 17-го с. м. свої годовні збори. — Устні іспити зрілости в галицких учительских семинариях розпічнуть ся в Тернополи дня 15-го червня, в Самборі дня 22-го червня, у Львові дня 2-го липня, в Станиславові дня 3-го липня; в женьских семинариях учительских у Львові дня 9-го червня, а в Перемишли дня 3-го липня. — Пп. Евгеній Спожарский і Волод. Устимський отворяли сими днями при ул. Руській ч. 1. у Львові (в домі „Просьвіти“) торговлю і рукодїльню всїлякого рода параментів церковних і застави столової з хіньского і правдивого срібла. — В Тарнові буде незадовго отворена реальна школа. Рада міста Тарнова зобовязала ся дати безплатно місце під будинок і через 10 лїт причинити ся на покрите коштів річною запомогою 1000 зр.

Померли: о. Володимир Крушельницкий, гр. кат. сотрудник в Заболотові, в 31-м роцї житя, а 4-м сьвященьства; — в Стриганцях, бережанського повіту, Евстахій Маковчиньский, син тамошного гр. кат. парохи.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 16-го липня 1896 року.

Відень. Урядова Wiener Ztg. оголошує закони о платних урядників при бібліотеках університетів і технїків, закон о продажи на рати, дальше міністеріальне розпорядженє, котрим дїлить ся всї австрийскі краї на 17 повітів для урядованя промислових інспекторів.

Відень. Після донесень деяких ґазет цїсар санкціонував уже новий закон о пенсиях урядників. Одначе правительство вихлопотало у цїсаря угугшку, що нові постанови пенсийні будуть відносити ся і до вдів по урядниках, котрих мужі померли від 1-го липня почавши.

Відень. Цїсар затвердив вибір затисемїта Штробаха на бурмістра Відня. Заприсягненє нового бурмістра наступить в вінторок, дня 19-го с. м.

Відень. Палата послів приняла решту артикулів податкової реформи в другім читаню. Підчас розправи заявив ся міністер фінансів др. Білїньский против додатків до доходового податку, бо через податкову реформу не зміняє ся відносин для краєвих податків в цїлости. Правительство мусить застерегти ся против того, можби оно зменшило підставу для додатків до краєвих податків. Проєкт що-до надтермінованя громад за стягане податків вироблює ся. — Дальше приняла палата послів проєкт закону що-до доповненя закону о забезпеченю військових осіб, военних маринарки і краєвої оборони, а також що-до міжнародного товарового руху на зелїзницях. По приняттю податкової реформи складано міністру фінансів щирі бажаня.

кового мені посла до ради державної, котрий в той час був у Відни. Справа пішла мені над сподїванє легко і борзо.

За пару неділь могли ми обоє з жінкою пускати до старої попаді, але не на сніданє, лише на обід, котрий на-пів готовий везла моя жінка з собою на возї. По обідї я шизожни старенькій шістьдесять левів самими срібними гульденами, котрі я в сї імени набрав яко завнесту від цїсаря, додаючи надію, що запомогу та буде сталою що року. Я втїк з хати, коли стара попадя зачала мені дякувати і — коли задати коні до відїзду.

Перший раз удало ся мені комусь що доброго зробити. Правда, що оно мене нїчо не коштувало.

Ще кілька дїт відвідували ми стару попадю, доки одного дня не дали мені знати, що старенька померла. Хорувала всего три дні на запаленє легких, котрого набавилась зимної ночи, коли вертала від жебрак хорої жінки. З заощаджених гроший она зложила кільканадесять левів, котрі віддала на „вічну службу Божу“ за душу мужа і свою.

На похоронї був я і — два сьвященики...

20. листопада 1896 р.

Ю. Д.

Повідомлене. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Дністер* у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівці (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпечень від огню будинків мешкальних і господарских, первоп з урядженем, знарядів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в соломі і в зерні — подаю кождому потрібні поясненя. — *Корнило Солтбан*, аґент „Дністра“ в Чернівцях, улиця Пумнуза ч. 25.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і єдиноке руске товариство всекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними подають **„Дністрови“** можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Полїси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при низчих інтересах.

На житє можна обезпечати ся **через „Дністер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкористнїйші услівя і видає полїси і взяти в руцїи вмиї.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє нарестроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до спорнятовання **на 5** процент. Гваранция збільшить. Удїли на 50 корон. Полички удїлюють ся тілько властителям реальностий, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З вкладок відтягує ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїлене **аґенциї** з місцевостий, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

І. Рехенберґа книгарня і пашірня в Чернівцях, улиця ратушева 23. Поручає ся до доставлюваня руских книжок і газет. Маю великий склад руских книжок для всїх шкіл. Приборя до писаня продаю по найдешевших цїнах. Для шкіл народних особливо корисні услівя.

8—12. **І. Рехенберґ.**

Поручаємо гостинницю Метрополь Лєрхенфельда в Чернівцях при улици Ратушевій.

Котвица

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиране**: по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр. можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і приймати з осторожностию лише фляшки зі знаком синьою охоронною „Котвица“ бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера під золотим львом у Празї.

Хто хоче

мати красні, добрі і дешеві фотографії, най буде ласкав удати ся до мене!

Фотографую що дня від 7-ої год. від рана до заходу сонця.

За 6 штук беру лише 2 зр.

З поважанєм

Е. РІХТЕР,

8—12. фотограф в Чернівцях, ул. пашска ч. 18.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Видання „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодота Галїка, сторін 110, вісїмки, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ки, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Рогізнї що місяця. Передплата, платна з Рогізнї, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізнї, почта Скадґура.

В редакциї можна ще дістати давні річники Добрих Рад.

1. річник „Д. Р.“ містить до 200 поучаючих розмов з звера 120 забавних приказок і много иншого. Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 80 кр., а без 2. і 3. лише 40 кр.

2. річник „Д. Р.“ містить до 300 статейок, дуже много приказок і одну довгу повість, що майже через всї числа тягне ся: „Як то о Василя Дзіркачука пробав ся Василь Дзіркачукій і які він пригоди мав, що ся свого роду відгуває.“ Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., а без двох чисел 50 кр.

3. річник „Д. Р.“ містить так само як і другий річник дуже много пожиточного для господарства і забави, много образків і одну біблиу повість: „Як виводилися Сероїли і Гроїли свойх синів з войска“. Се повість буде печатана має 4 рази (3 рази по ручки і раз по збірочки). Цїна цїлого річника 1 зр. 30 кр., без двох чисел 80 кр.

4. річник „Д. Р.“ містить як і попередні дуже много пожиточного і забавного для всїх і окрім того много дуже практичних рахунків. Цїна цїлого річника 1 зр. 60 кр. а без двох чисел 70 кр.

5. річник „Д. Р.“ містить окрім забавних порад для всїх зр і з дуже забавних повісток як нпр.: „Адвокат в небі“ „Ґетальний жидок.“ Цїна 1 зр. 20 кр.

6. річник Д. Р. містить забавну повість: „Петро Фостик і хто сам Фостиком“.

Цїна 6 річників разом з рек. пересилкою 5 зр.

„ПАРК ҐЕБЛЯ.“

В неділю, дня 17-го мая 1896

ВЕЛИКИЙ ФЕСТИН З НАГОДИ ОТВОРЕНЯ ПАРКУ ҐЕБЛЯ

разом

З ВОЙСКОВИМ КОНЦЕРТОМ

повної оркестри 41-го полку піхоти під личним проводом свого капельмайстра.

Велика тераса, що може помістити 4,000 осіб.

Для П. Т. гостий запевнені вигоди під кождим взглядом.

Реставрацию перейняв знаний реставратор Лев Кузмані і він буде старати ся вдоволити публику смачними все свіжими стравами, добрим пивом (Lager) з власного бровару парового і внїшними добрими напоями, уважною услугою і низькими цїнами.

На случай слоти концерт відбуде ся в пивярні Кузманїого, Tempelgasse 3.

З високим поважанєм:

Лев Кузмані, реставратор.

Ronchetti, Reck & Co., властителї бровару.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 99. Чернівцї, вівторок дня 7. (19.) мая 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі такс Л. Гервица в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Громадскі вибори в Лужанах.

На першім місци хочемо нинї поговорити о громадских виборах в Лужанах з тої причини, що они були як найкрасшим сьвідоцтвом для тамошної читальнї „Рускої Бесїди“. Село Лужани було до недавна (за душпастирства славного о. Дана) зовсїм упослїджене, так що зайшла в остатних часах потреба розвязати раду громадску і настановити там комісаря і секретаря, котрі урядують там уже майже від пів року. Коштує се громаду грубі гроші (по місяци майже 200 зр.) — і таки ще сим великим видаткам не зараз конець буде, бо запаклі давнїйше жиди не хотять собі дати видерти власть з рук.

Дня 7. і 8. мая відбували ся в Лужанах вибори до ради громадскої в присутности полїтичного комісаря з Кімпаня п. Лукашевича і секретаря старостства Лоєса. На 18 радних вибрано 11 членів, а 6 прихильників читальнї Рускої Бесїди і одного жида. Коли знажемо, що в попереднїй радї було аж сїмох жидів, котрі господарили в селї справдї по жидівски на свою користь, то зрозуміємо, яке значінє мають ті нові вибори громадскі для Лужан. Так спокійне і поважне переведенє виборів, як і то, що на радних вибрано розумних і твердих читальників, щирих патріотів руских, сьвідчить як найлїпше о тім, який добрий вплив на громаду мала читальня.

Недавний красний виступ сотнї лужаньских читальників перед митрополита о. Чуперковича під проводом п. Дьордя Мойсюка здивував таких румунїзаторів, як бар. Мустаца і инші, бо они побачили, що наші рускі читальнї, то не гилда ворохобників, за яких їх мали, але то товариства з такими чесними цїлями, що заслугують на підпору не лише своїх земляків, але й чужих. Ся маніфестация лужаньскої читальнї сьвідчила не лише о одноцтвости великої громади читальників, котрих злучила разом одна мета і бажанє осьвіти та добробиту, але й о їх великім такті та льояльности супроти митрополита, про котрого чули, що хоче бути справедливим для Русинів. А тепер та одноцтвість і чесні наміри читальників виявили ся і в тім, що нїхто инший, лише они хотїли подбати й о цїлу громаду виборами чесних радних.

По тих виборах дістали ми зараз з Лужан кілька дописий, в котрих читальники висказували свою радість з виборів і дякували комісареви та секретареви за опіку та нагляд при виборах. Писали, що хотять вибрати начальником ч. Дьордя Мойсюка, котрий єсть їх проводирем, розумним а щирим. Нарікали на жидів, котрі ходили поміж люди та платили по коровї за голос (дуже тано купували!). Але люди знали, що робити, корови брали і віддавали комісареви, а самі таки голосували на своїх. Жиди вже тодї грозили, що подадуть рекурс против виборів, — отже ми ждали, заким ті сини темноти рекурс зроблять, і о виборах не писали.

І справдї жиди (а й ще може які їх спільники) внесли рекурс против виборів і бідна громада мусить знов зо два місяцї платити комісаря і секретаря та обходити ся без власного начальника і ради громадскої. Не дивота! Коли до недавна в Лужанах панували жиди і самі господарили по свому, то їм мусить бути жаль за тими добрими часами. Коли они перше мали підпору навіть в самім сьвященику о. Данї, то їм тепер трудно погодити ся з думкою, що може і мусить бути инакше, що громада не є для самих жидів, тілько і для християн. Они внесли рекурс.

Не можемо наперед згадувати, як правительство полагодить сей рекурс, але й від себе висказали би ми просьбу, щоби полагодило его можливо скоро, бо оплачуванє дорогих урядників громаду руйнує. Але тим лужаньским ґаздам, що так красно тримали ся купи при виборах радних,

Ольга Кобилянська.

Німецка культура, яка здавна панує на Буковинї, і полїтичне первосьтво Волохів від кількомайдесятьох лїт, на довго здержали розвій рускої інтелїґенциї на Буковинї. Руські родини інтелїґентні поміщали ся або зважували ся, а через те й духове, питоме руске житє не проявляло ся довго таким рухом, якого треба би сподївати ся по частині руского народу, числено найбільшого на Буковинї. Лише в остатнім десятку лїт поміж буковиньскими Русинами зазначив ся живійший рух, котрий немо чим раз далї буде рости. Таланти на ріжних полях, отже й на лїтературнім, починають звертати ся в бік Русинів і працювати для Русинів, через що у них вступає надія на нове житє.

Серед таких буковиньских обставин Ольга Кобилянська, котрій — на мою думку — поміж теперішними нашими писательками належить ся безперечно одно з перших місць, була би рішучо стала писательною німецкою, а не рускою, як би не щасливий припадок знакомства з двома сьвідомими Русинками, Софією Окунєвською і Натальєю Кобриньскою.

Свої жіночі праці, повні фантазиї, писала Кобилянська лише по німецки, а почала она писати ще маленькою дївчиною лїт 13 до 14; — по руски писати не приходило їй тодї ані на думку. Хоч батько єї виступив против Русинів (доказом того ж. пр. перенїс в Кімполюнґу, постаралем его жертвами і заходами, але в домі его в Кімполюнґу, як в инших домах руских, панувала сильна німеччина, а поза домом ще більша. Не маючи руских книжок до читаня, молода талановита дївчина розвивала свій ум майже виключно на німецких книжках, нїчо не зобовязувало єї почувати ся Русинкою і по руски тодї навіть не потравала би була писати, бо рускої мови учила ся лише кілька місяцїв, а й взагалї всї школи єї, нї посїщала, то чотири нормальні класи. Она самоучка; всю науку, науку осьвіту набула з часом сама.

В роцї 1881. пішла Софію Окунєвску (тепер жінку д-ра Вяч. Мораченського). Єї батько прийшов до Кімполюнґа яко повітовий лїкар. Приязнь з сею осьвіченою дївчиною, котра відтак складала іспит зрілости в рускій ґімназиї у Львові, і знакомство з писательною Натальєю Кобриньскою, сестрою С. Окунєвскої, мало рішучий вплив на думки Кобилянської. Они обі звертали єї увагу на добрих писателїв і на „справу жіночу“; они обі нахаляли єї писати по руски. В ті часи Кобилянська пізнала твори Сэнсгля, Шекспіра, Дрекера, Бекля, Сальмера, Бісмарка, Дарвіна, Гердера, Гайне (котрий дуже припав їй до вподоби), пізнїйше Ніцше і ин. Твори Дарвіна Якобсена зробили на нїй найбільше враженє; з руских — твори Мирного, Воєнка і Федьковича. Ніцше, котрого читала остатними роками (лїтературу єї лектури нахалимо і в *Дерзкім* і в гуморесцї *Ніч і сон*), навчив Кобилянську брати сьвіт вільнодумічно, звертати єї увагу на стиль і взагалї, можна сказати, ниме самих чудацтв та брутальности супротив женщин, настроювання сильно та відважно.

Від часу знакомости з С. Окунєвскою і Н. Кобриньскою писати по руски — стало для Кобилянської питанє прекрасним і, здавалось їй, недостижимим ідеалом. Була майже на сьвіті Німцем, а тепер з цїлою силою своєї молодої душі взяла ся вчити ся рускої мови і писати по руски, не признаючи ся притім нїкому, що хоче бути рускою писательною, бо того наміру був би нїхто їй не схвалив,—притім без поради і помочи, котрої від нїкого не могла сподївати ся, тим більше, що сама свому таланови не довіряла. Взагалї обставини житя мало сприяли самопійному розвоєви таланту у Кобилянської і тому то читаїв читальнїв она з таким жалем пише про них в *Дерзкім*.

Кобилянська вихована в горах, — звідси і такі пречудні описи гір в єї творах, н. пр. в нарисї *Бетьо*. Родила ся в Гурагуморі 27. листопада 1865 р., кілька лїт жила в Сучаві, відтак в Кімполюнґу, куди прийшла 8-лїтною дитиною, а пробула там около 15 лїт. Батько єї був там секретарем при старостві. Маломісні обставини, малеська місцева бібліотека з нерускими творами, ґермаїзация і клопоти житя творили лечрованє вкруг, з котрого вийшла, вражлива, високолетна душа дарємно силувала ся вилобути, щоб не тварити перед часом разом із своїми таємними думками і мріями. Хиба прекрасна гірска природа мала сильний вплив на розбудженє уяви молодої писательки. Знакомство з Софією Окунєвскою тягнуло ся лише до 1887 року, коли та виїхала на науку до Швайцарії. Пізнїйше виїхала ся хиба підчас ферий.

В р. 1889. батько О. Кобилянської пішов в

ми скажемо коротке слово: „Найшли ся ви красно і чесно при виборах і спокійно вибрали свою старшину, витривайте ви ще тих кілька неділь так само спокійно і чесно, не тратьте духа, а коли би прийшло ся ще раз вибирати, то тримайте ся разом і виберіть знов таку саму раду, як тепер, бо так людям розумним годить ся. Довгі часи само упадало, отже тепер годі відразу его піднести! Покажіть, що читальня може!“

Що пишуть про Буковину.

„Германізация поступає у нас чим раз скорійше. З конституциї користають лиш ті, що суть при власти, т. є. Німці та жиди. Они в старостствах, они в судах і в уряді податковім, они на почті і при стациях цінових коний, они управляють релігійним фондом, они й в промислі і в торговли, они у всїх школах і по секретариятах громадских, — словом: они радять Буковинцеві, длятого і язик німецкий займає у нас так верховладне становище, що без него нїгде рушитись не можна. Німецкого язика вчать примусово хлопа в народних школах, язик же руский не знає ся Німцями та жидами, що при якій-такій власти, а коли Русин упімне ся о свою бесїду в п. є. уряді, то набере ся не тілько глуму і шикани, але часто і ганьби“.

Отак пишеть якийсь Буковинець ніби з Чернівець до *Дньа* (гл. число 99). Нїгде правди лїти, германізация в нас таки єсть, не таки вправдї страшна, як єї змалював дописуватель *Дньа*, але єсть. І як би урядовою мовою для цїлої Буковини на місце німецкої могла стати руска мова, так як єсть польска в Галичинї, то ми перші з цїлої сили повстали би против нашкодного німецкого язика в нашім краю. Ба! але нам на се тепер нема; Волохи так само хотїли би, щоби їх мова була урядова для цїлого краю, а на се ми не згодилися би.

Справа моя на Буковинї не нова: о ній говорило ся богато в буковиньскім соймі і ми о ній писали також недавно в 29. і 30. числї *Буковини* с. р. Там і начислені всї трудности для переведення повної рівноправности язикової в краю, там і зазначено на підставі статистичних даних факт, що знаючих одної з краєвих мов, чи руської чи волоскої, єсть у буковиньских урядників майже правилом. „Глум і ганьба“ за руску бесїду по урядах, про які згадує дописуватель *Дньа*, належать — кажемо се з цїлою певностию — хиба до поодиноких рідких випадків, які і в найдучнїй адміністрациї трафляють ся. Буковиньске правительство остатними часами зобовязало своїх урядників, що мусять знати кромі німецкої одну з краєвих мов, і урядники справдї учать ся (по руски учить інспектор Ом. Попович) — а сї змагання правительства на кождий випадок заслугують на признаню. Що-до инших урядів нам не лучало ся чути, щоби Русини в них за руску мову почули ганьбу і глум. Знаємо, правда, одного такого урядника в Кіцмани, але то Поляк, а не Німець... Німцї не забували нам і Волохам ані одного села, хоч уже давно сто дїт урядують на Буковинї по німецки. Взагалї легко кинути ся из германізациї і не без радцї можна вичислити сї школи чи то для нас чи для Волохів, але уступити сї і кажомісць поставити щось таке, з чого би і Русини і Волохи були рівно вдоволені, незвичайно трудно, а як на тепер, то й неможливо.

Але германізация єсть і хто їй найбільше піддає ся, добровільно, у себе в родинї і в товаристві, не сизуваний нїким, то—Русини... Жаль сказати, але то факт! Волохи і Поляки живуть же серед тої самої німецкої атмосфери на Буковинї, що й ми; а чому-ж до нинїшного дня Волохи мають чисельну інтелїґенцию волоску, а Поляки — польску якмо німецких урядів, шкіл і т. и.?... Бо се частини народів уже сьвідомих, патріотичних, котрі не асимілюють ся зараз, так як ми в Росиї з Москалями, а в Австриї з Німцями, Поляками та Мадярами! Безхарактерність народу чи недорозвитість руску, про яку ми недавно писали, видко найбільше в тім перениманю чужої мови і щодненнім єї уживаню, як би своєї рідної. З роду Русини, в котрих дома не почуєш рускої мови, котрі й самі говорять та пишуть мало коли по руски (тай то зле), котрих можна скажи уважати Німцями або Волохами, лише тоді признають ся до нас, коли титулом свого руского походження можуть [illegible] ся.

Так єсть! Германізация тут ні при чім, хоч би освічений Русин сам добровільно став Німцем і всю родину германізував, до всїх урядів пише по німецки, як се водить ся на Буковинї. Перше ся ж і у себе дома усуньмо німоманїю, а відтак думайме, як би єї усунути з урядів, шкіл і т. и.

На доказ, як у нас ширить ся германізация, подає дописуватель *Дньа* чутку, що директором рускої ґімназиї в Чернівцях мають іменувати Німця п. Фавстмана. Тут є велике непорозуміне, бо вправдї не для одної (першої) класи рускої ґімназиї мають іменувати директора, лише для цїлої низшої німецкої ґімназиї, яка отворить ся в Чернівцях в осени разом з рускою паралельною. Значить, коли би п. Фавстман став директором (а він чоловік справедливий, педаґоґ знаменитий і руску мову знає добре), то він був би директором спільним і для чотирох клас німецких і одної рускої. Коли руські паралельки розвинуть ся в повну ґімназию, тоді осмо дістануть свого директора Русина, а можливо, що й скорше дістануть свого нелїбленого управителя. П. Фавстман нам ні брат ні сват, але коли має найдучну кваліфікацию на директора, то ми й скажемо: радї, що такий чоловік буде вести до часу руску ґімназию.

З галицких руских ґазет Русини не могли би набрати найменшого вірного понятя про буковиньскі відносини; они так мало познакомлюють їх з житєм чверть міліона своїх земляків в другім краю, як би ті справдї не числили ся до Русинів. А коли й помістить часом яку допись з Буковини, то все з неї видко або нарочне перекручуване фактів і фальшиве осьвітлене їх, або — злобу, що походить із власного інтересу.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 18-го липня 1896.

Тіснїйші вибори до галицкої ради шкільної відбули ся в пятницю, дня 15-го с. м. Вибрано вісьмох радних. Голосувало 3.772 виборців (о 1.346 менше, як при загальних виборах в лютім). Карта комітету міщаньского побідила, бо віддали єї 1.926 виборців, значить 39 понад абсолютну більшість. Инші комітети мали: загальний 503, міский 370, католицкий 272, реальностий 193, руский 91. О скілько можна тому судити, вибрані [illegible] Цибульский, директор банку Мариновский, [illegible] Мозер, проф. Ґоловинский; можливий вибір перекладчика Іетрінь, крамця Корнеса і купця Бачинского. — З Русинів відділ ся тіснійшому виборови др. Дзиан Сачек, котрого взяли на листу комітети міский, загальний, реальностий і руский. Поляк міщаньский комітет побідив, а не взяв д-ра Сачека на свою листу, те др. Сачек перепав.

З „Просьвіти“. На засїданю головного виділу з дня 5-го с. м. рішено нагородити кілька

пенсию і перенїс ся на власний хутір в селї Линка в серетскім повітї. Село — правдива пустка без товариства освічених людий, без гір і гірских лїсів — ще гірше не справляє внезапно, а своєю одностайностию доводила до розпуки.

Аж з кінцем року 1891. перенесла ся родина Кобилянських в Чернівцї, між „люди“ — що так дуже було потрібне для нашої писательки.

Перша проба, що з Кімполюнка, представити ся Русинам яко писательки, не повела ся їй, а навіть принесла їй гірке розчарованє. Написала она 1886 року *Людину*. Була се спершу повість коротенька новелька і мала инший заголовок. П. Кобрицька приняла єї до альманаха *Перший вінок*, але Ів. Франко, котрий порядкував сей альманах, не найшов у нїм місця на твір молодої, незнаної писательки, — і тим, певно не хотячи, незвичайно гірко розчарував єї. Ту саму новельку, Кобилянська відтак продовжила і післала „на пробу“ до німецкої часописи An der schönen Blauen Donau. Там єї не принято, але відповідь, яку Кобилянській прислав редактор Мамрот, додала їй довіря в свій талант і відкрила на довгі часи. Мамрот найшов в єї оповіданю „незвичайно цїкаву тему, знаменні епізоди, справедливий погляд на страни і оригінальні думки“, лише нажав, що оповідане за довге. Давав авторцї ради, що має читати, і закінчував, не покидати пера, одним словом був першим чоловіком, що єї научив, як брати ся до писаня і робити уважною на добрі і злі прикмети літературного твору. Лист сего Німця нагородив авторцї перше розчарованє у Русинів. Велика вже власним чутєм, Кобилянська поправила свою повістку, скоротила, і переклавши на рутне, післала его з Кімполюнка в редакцию *Правди* в р. 1888. Тішила ся, що за порадою Німця вже може Русинам подати твір „порядний“. Але склало ся знов лихо: редакция *Правди* відослала Кобилянській повість з замітою, що вже не вміє рускої мови та з порадою, щоби вчила ся єї... Рада була добра, але гірка і не в пору... Отїрчена до крайности, звернула Кобилянська *Людину* у сторону і стала писати *Царівну*. Аж в осени року 1892. післала *Людину* в редакцию *Зорі*, котра й видрукувала сю повість, — правда, по зарал, бо аж з р. 1894. Та повість звернула загальну увагу на молоду писательку і хоч не доводило ся мені читати де критику сего твору (у нас о критику так трудно!), але чути признання для авторки можна було нерад. Перший виступ Кобилянської у Русинів по ріжних перешкодах повів ся.

Повість *Царівна* має також свою історию. Она почала ще в Кімполюнку в р. 1888 і писана з причини некористних обставин з довгими перервами, в Кімполюнку і в Линцї, а закінчена остаточно 1895 р. в Чернівцях. Єсть се друга більша праця Кобилянської, заслугуюча після гідних прикмет на назву психольоґічної студиї. Зараз ся давнїйше *Людині* і приналежна була до альманаха, який Олекса Пчілка думала видавати 1891 року, але не видала. В *Буковині* подасмо сю повість в остатній редакциї.

Менші, друковані вже твори О. Кобилянської, суть такі:

Хвіле, новеля, написана в Кімполюнку 1888 року, друкована на німецки в Neue Zeit в Штутґарді р. 1895.

Жебрачка, нарис, писаний в Кімполюнку 1887 чи 1888 року, друкований в „Буковині“ 1895 р. ч. 39.

Вони рутенський, нарис, писаний в Линцї, друкований в „Неділї“ 1895 р. ч. 13.

Мужик, нарис, писаний в Линцї, друкований в „Буковині“ 1895 р. ч. 84.

Бог, нарис, писаний в Чернівцях, друкований в „Буковині“ 1895 р. ч. 33.

Він і она, гуморска, писана в Чернівцях 1892 р., друкована в „Неділї“ 1895 р. ч. 21 і 22.

Рівновага сьвітогляду, писана в Чернівцях 1894, друкована перше по руски в „Зорі“ 1895 року, а по німецки в Wiener Mode також 1895 р.

Бетка, нарис з природи, писаний в грудни 1895 р., друкований в „Буковині“ 1896 р. ч. ч. 77 — 80.

Лекцї про ідеї жіночого руху, відчит на зборах Товариства руских жінок в Чернівцях 14 жовтня 1894 (відбитка з „Народа“ в Коломиї).

Крім того є ще у Кобилянської кілька готових праць, котрі не друковані.

В Кобилянської, як писательки, влаче контрастів поетичка, незвичайно вражлива, пошана зрей і чутя, поважна, глубоко відчуваюча як красу житя, так не більше грубости его, інколи т. ж. нетактовність ся безпомічної, замітної жертви серед наших прикрих обставин житєвих і тоза-

по Омелянї Огоновскім за подарованє бібліотеки покійного, — і принято 24 нових членів. — На засїданю з дня 12-го с. м. рішено помістити в календари за 1897 р. житєпись пок. епископа Пелеша; рішено упросити п. А. Березницького, редактора „Правди“, щоби зладив вибір поезий Руданьского з короткою житєписею для виданя їх товариством; відчитано письмо з Гаїв, в котрім громада дякує за висланє вандрівного учителя; принято до відомости, що відбули ся вже лекциї в громадах: Солонка, Жиравка, Товщів, Вовків, Дмитровичі, Гаї, Чижиків і заснували ся читальнї в Жиравцї, Товщові, Вовкові, Чижикові.

Все перепони. Концесия на будову електричного трамваю має небавом надоспіти до Чернівцїв і так можна би скоро почати з роботою, як би... Чернівцяни водо ся, але їм не веде ся; хочуть зробити колись щось доброго, то найдуть зараз якісь перепони. Так і у сїм випадку. Міністерство зелїзниць позволило на будову електричного трамваю в Чернівцях під услівєм, що шини під трамвай доставить австрийска фірма. Одная жадна австрийска фірма не може за так короткий час їх виготовити. Тому удала ся спілка, котра має будувати той трамвай, до міністерства з просьбою о залишенє тих услів. Надїймо ся, що міністерство з огляду на обставини увзглядить ту просьбу.

Прецїнь раз. В нашій фінансовій дирекциї був раз чеха єра. За тих часів приходило все з Чех, як люди так і н. пр. мундури для стражників скарбових. Дармо жалували ся на те буковиньскі краяні. Під конець минулого року, коли минула та єра, зробила черновецка спілка крацїв рішучий крок і подала до міністерства фінансів відповідну петицию. Сими днями надійшла вкінци вдоволяюча відповідь, що на слїдуючий раз при зрештою рівних услівях передасть ся виріб мундурів для фінансових стражників буковиньским крацям.

Каса для рільничих спілок в Австриї. Міністеріальний віцесекретар др. Еттль мав оногди на зборах делеґатів німецкої секциї культурної ради краєвої в Чехах відчит і сказав, що міністер рільництва гр. Ледебур з тих 10 міліонів зр., котрі дістане з інвестиційного фонду рільничого, оборне значну частину на заснованє каси для рільничих спілок. Таке саме зробило недавно тому й пруске правительство.

Засуд на смерть зпиав сими днями в Станиславові. Перед тамошним судом присяжних вела ся нарада против Федора Грицака, 25-лїтного селянина, обжалованого о убійство власної жінки. Федір Грицак оженив ся перед двома роками в Красній коло Делятина з сиротою Йадохою і замешкав в єї хатї. Вже в початках проявила ся між ними незгода, бо Федір нїчого не робив, пічив і тратив маєток чесної і роботящої жінки, а в додатку бив єї. Дійшло до того, що Йадоха не хотїла з ним жити і Федір пішов на якийсь час до роботи в горах до Ворохти. Коли вернув до села, мешкав якийсь час у своєї матери і волочив ся без дїла. Дня 10-го марта с. р. зайшов він до хати своєї жінки в ночи і тут наставав на неї, аби его знов прийняла до себе. Жінка не хотїла на то пристати і тодї розлючений Федір задушив єї, а хотячи укрити убійство, всунув єї до печи і поставив коло неї миску з глиною, а відтак розвалив піч ночи, аби здавало ся, що Йадоху задушило як она піч лїпила. — Обжалований признав ся при розправі до вини і трибунал засудив его на шибеницю. Се вже третий з ряду засуд на смерть підчас теперішної періоди карних розправ в Станиславові.

Модна техніка. Минає рік, як докінчено будову промислового музея в Чернівцях і той одноповерховий будинок зачинає вже тепер—валити ся. По сторонї до улиці Лїлїйної бачимо кілька дуже значних шпар, котрі з кождим днем ширшають. Коло музея будують тепер великий будинок національного банку, котрий має ся оперти власне о ту пошкоджену стїну музея. Завдяки модній техницї можуть чернівецкі мешканцї дочекати ся одного гарного дня сумної катастрофи, а навіть куратори музея можуть собі погратулювати до скорого викінченя будови, а ще скорішого валеня єї.

Нещасливий випадок. З Монахова в Баварії доносять, що артист-жадер Боллер, котрий працював над величезним образом Татр, впав з руштовання з висоти другого поверха і тяжко покалїчив ся. Лїкарі обавляють ся о его житє. Боллер малював також знану панораму Рацлавицї, що була на виставі львівскій 1894 року.

З польского театру. Гостючий в Чернівцях польский театр представив в недїлю 3-актову комедию *Czy trzeba powiedzieć?*, а сегодня в понеділок ано послїдне представленє комедиї Балуцкого Flirt і пятий акт з Шіллера „Розбійників“.

Живий небіщик. Одна росийска газета пише о такій пригодї, що лучила ся в уфимскій губернії: У священика села Богородского, а відтак в урядї громадскім зголосив ся недавно селянин з того села Іван Тімохін, котрого яко небіщика похоронено ще перед 5 лїтами. І смерть і похорон були записані в громадских книгах, а сам Тімохін так оповідав свої „посмертні“ пригоди: Я занедужав і за кілька днїв помер. Памятаю дуже добре, як мене обмили, убрали і положили до домовини. Памятаю сьпів священика і плач жінки та дїтий. Я знав, що мене мають поховати, але я не міг нї крикнути нї порушити ся. Вкінци занесли мене на кладовище, але що гріб не був ще готовий, лишили мене грабарі в домовинї, а самі пішли на обід, з тим наміром, що по обідї докінчать гріб і похоронять мене. Коли я остав сам на кладовищи пробудив ся і натиснув на віко домовини, на скілько у мене сили було. Слабо прибите віко відскочило. Я вийшов з домовини, але боян ся вертати до села, бо там були би мене взяли за упира або чарівника. Отже я замкнув домовину і пішов до лїса, де переседїв ніч, а рано пустив ся в сьвіт за очи. За тих кілька лїт був я в многих селах і містах, найняв ся на роботу і поводилось менї всїляко, але і добре, але все таки жарко менї було між чужими, я тужив за своїм селом. Впрочім, закінчив простодушний селянин, говорять, що хотїти а без паспорту чоловік не може жити. Живого небіщика заведено до его села, де від разу пізнали его: жінка, свояки, сусїди і ті, що его перед 5 роками ховали. Справа вияснила ся і Тімохіна знов вписано між живочих.

Держава австрийска має 9,022 урядників XI-ої ранґи, 8,252 десятої, 8,381 девятої, 3,205 осьмої, 1,946 семої, 713 шестої, 203 пятої, 37 четвертої, 20 третої, 10 другої, 1 першої ранґи. Є отже разом 31,790 урядників державних.

Дрібні вісти. З нагоди своєї інсталяциї дає впр. митрополит Чуперкевич завтра в пiвторок велику вечеру. — Бувший францускій міністер заграничних справ Флюранс зробив росийскому царевя проєкт, вибудувати канал з Петербурга до Херсону. Кошта обчислено кругло на 500 міліонів франків. Цар прихильний тому проєктови. — Іспити на учительок ручних робіт розпічнуть ся в Станиславові дня 9-го липня с. р.

Померли: в Пешті Катерина Андраші, вдова по австро-угорскім міністрі заграничних справ; — в Кракові гр. Леон Дзушицкий в 38-ім роцї житя.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 18-го мая 1896 року.

Відень. Цїсар вернув сьогодня зрана о 4-ій годинї, і поїхав впроєт до замку в Лайнц, щоби відвідати хорого архикнязя Кароля Людвика.

Відень. Після донесень часописий, між ними й Fremdenblatt-у, погіршив ся стан архикнязя Кароля Людвика. В полудне приняв архикнязь передсмертні сьв. тайни.

Відень. На сегодняшнім засїданю ради державної розпочали ся наради над катастром грунтовим.

Будапешт. В угорскім соймі відповів президент міністрів Банфі на інтерпеляцию в справі спаленя угорскої хоругви в Білгородї, що знї він знї міністер заграничних справ не мають відомости о якійсь ображаючій Мадярів ноті. Сербска амбасада не одержала від свого правительства такої ноти. Палата приняла ту відповідь до відомости.

Петербург. Царска пара і велика княгиня Ольга відїхали вчера вечером до Москви на коронацию.

ричних: притім бистроумна і гордa в добрім значіню сего слова. Пропнані лїричні, ріжнотемно закрашені сцени ідуть в єї творах в суміш із сценами, питаними реалїстично, повести так, як дя ся і в житю. Велике очитанє і богатство незвичайно глубоко передуманих ремінісценцій при великій маєї кіжного чутя надає єї творам, як н. пр. *Людині* і *Перлині*, характер студий психольоґічних. Незамужна і незаможна женщина, поневірена обставинами, „грубостами“ житя, сама безпомічна аж до розпуки, сей удаблений авторкою а так часто надибуваний в нашім житю тип, находить в Кобилянській оборонницю, щирим серцем відчуваючу недолю житя такої женщини. В *Людині* і *Перлині* то найкрасші досьли за людуванєм женщини до тих занять, в котрих они могли би найти шлях житя і способи удержати на кождім незамужности. Жінка „свого мужа“ все ще тїшить ся у нашім товариснім житю більшою повагою, як незамужна женщина, хоч би й яка талановита, осьвічена і заслужена. В обороні тих поневірених незмінно істот Кобилянська добуває із зрештку серця саму найдужнїйшу зброю і побиває всї насьмішливости противника.

В новелї і нарисах — то правдиві поезиї в прозї. Такі *Бетсі* — то незрівнаний чисто тїрскої природи, повеї такого щирого поетичного чутя і великі, що заставляє нас незмінно тужити за несьвідомим пишним смерекам, немов за хоробрими полками, що лягли на полї битви. Все так живе, стогне, плаче і кровю істікає, — вся природа, почавши від столїтної смереки аж до злотистої трави та роздавленої ягоди.

Ту невгадану, тїрску природу, змальовану з правдивим артизмом, находимо і в німецкій новелї Natur, котрої натуралїстичний сюжет, прибраний у таку масу тїрскої краси, овіяний таким поетичним воздухом і теплом, що забуває ся деякі прикмети дуже сьмішно вибраної теми. Все тая „природа“, не лиш та, що ми єї знемо мертвою, але й та, що має надобу і стрести людяні.

Ту саму поетичну душу авторки і кое сильно розвитий дар писаня, сьвідомий того, чим може робити враженє, находимо і в прочих згаданих дрібних творах, н. пр. в прекрасно обдуманій і оріґінально оброблений гуморесцї *Він і она*. Ті дрібні твори, видані разом, дали би збірник женщоленних поезий.

В Ольї Кобилянській буковиньска Русь, повести не богата на письменників, зискала силу вершрядну, осьвічено всесторонню і правдиву, котра певно здобуде собі загальне признанє і значінє, яке їй по справедливости належить ся.

Дякуючи пп. п. О. Кобилянській, котру редакция *Буковини* числить до своїх найдучших помічників, ми віз завтра почнемо подавати нашим читателям єї повість *Перлина*, котра певно найде собі богато прихильників і прихильниць.

Осип Маковей.

Повідомлене. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Дністер* у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівці (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпечень від огню будинків мешкальних і господарских, церков з уряджеєм, знарядів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в сновозі і в зерні — подаю кождому потрібні поясненя. — *Корнель Салябан*, аґент „Дністра“ в Чернівцях, улиця Пумнула ч. 25.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, приборучене Всч. Духовеньству і всім вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Ев. Ординарияти всіх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, сволоки, господарскі знаряди, збіже в зерні і сновозі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з нашими Товариствами контрасекурацийними подають **„Дністрови“** можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Подбав „Дністер“ крайнє баск кресний у Львові при помочах інститутів.

На житє можна обезпечати ся **через „Дністер“** після **всіх можливих** способів і **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкористнійші услівя і видає подобн і квіти в рускім мові.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, спеціяльно зареєстроване з обмеженим поручем, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опроцентованя **по 5** процент. Товариция щіднеєть. Удїли по 50 корон. Поличка удїлюєть ся тільки властителям реальностий, вільних від тягарів, на покрытє двох членів. В помочи кредиту ся дочекать часть на удїл.

Зголошеня о удїлови **аґенциї** в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Видання „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодоти Галіки, сторін 110, вісімка, ціна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волі. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ка, ціна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Рогізні що місяця. Передплата, платна в Рогізні, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізні, почта Саджґура.

В редакциї можна ще дістати давні річники Добрих Рад.

1. річник „Д. Р.“ містить до 200 научаючих уступів з числа 120 забавних приказок і много иншого. Ціна цілого річника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 80 кр., а без 2. і 3. лише 40 кр.

2. річник „Д. Р.“ містить до 300 сказочок, дуже много приказок і одну дуже повість, що майже через всі числа тягне ся: „Як то в Василя Дворянчука зробив ся Василь Дворянський і які він пригоди мав, що ся скоро ряду відкрив.“ Ціна цілого річника 1 зр. 20 кр., з без двох чисел 50 кр.

3. річник „Д. Р.“ містить так само як і другий річник дуже много пожиточного для господарства і забави, много образків і одну більшу повість: „Як наймолодший Сорокан і Грицко своїх синів з войска“. Ся повість була печатана ще 4 рази (3 рази по руски і раз по німецки). Ціна цілого річника 1 зр. 30 кр., без двох чисел 60 кр.

4. річник „Д. Р.“ містить як і попередні дуже много пожиточного і забавного для всіх і окрім того много дуже практичних рахунків. Ціна цілого річника 1 зр. 40 кр. а без двох чисел 70 кр.

5. річник „Д. Р.“ містить окрім забавних образків для всіх ще і 6 дуже забавних повістек як нпр.: „Адамах з небо“ „Учительний жарт.“ Ціна 1 зр. 20 кр.

6. річник Д. Р. містить забавну повість: „Петро Фостяк і его син Фостяник“.

Ціна 6 річників разом з рек. пересилкою 6 зр.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празі, загально признаний **знаменитий усмирюючий лік на втиранє:** по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.: можна купити у всіх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лік** просто від назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і пригляднути з осторожностию дане знаки на знаних пакетах опрочих „Котвиця“ бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера від золотого льва у Празі.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

складена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, з виконана з літоґрафічним накладом Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Памятайте на Народний Дім

в Чернівцях!

Рух поїздів зелізничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзда							
	поспішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	6^{57}	10^{28}	5^{50}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Ґлібови	3^{39}	.	.	9^{17}	10^{00}	5^{18}		
З Новоселиці, Саджґури	.	.	.	.	.	.	11^{10}	9^{00}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		6^{55}	9^{30}	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станіславова	9^{55}	.	.	6^{13}	7^{18}	2^{01}		
З Підволочиск	2^{30}	10^{05}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{30}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{40}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходять	Поїзда							
	поспішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	10^{09}	5^{30}		
До Ґлібови, Сучави, Яс, Букарешту	12^{01}	.	.	7^{17}	10^{48}	6^{16}		
До Саджґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{00}	6^{21}
зі Львова								
До Кракова і Відня		3^{00}	11^{00}	4^{05}	9^{55}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{30}	10^{45}		
„ „ з Підзамча	.	2^{19}	6^{11}	.	9^{18}	11^{12}		
„ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{05}	2^{15}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{05}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	7^{50}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{00}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору ночну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час рішить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зегарах є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучкевича.

Ч. 100. Чернівцї, середа дня 8. (10.) мая 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рубльів або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Сумна вість прийшла з Відня, що нинї 19-го с. м. рано о годинї три чверти на сему **помер** рідний брат нашого цїсаря

АРХИКНЯЗЬ КАРОЛЬ ЛЮДВИК.

Вже вчера за дня телеграми доносили, що стан здоровля достойного Архикнязя погіршив ся. Він занедужав на нежит кишок, лежав хорий зовсїм короткий час, а нинї рано на превеликий смуток цїсарскої родини і австрийских горожан переставив ся. Великі товпи народу облягали вчера палату Архикнязя у Відни, вижидаючи із співчутєм вістий про стан здоровля цїсаревого брата.

Сей ночи о 1-ій годинї приїхав до палати Архикнязя Є. В. цїсар і зараз удав ся до вмираючого брата. В ночи висїло апостольске благословеня для Архикнязя з Риму. Родина єго зібрала ся в палатї. О год. ½ 10 рано приїхав син Архикнязь Франц Фердинанд, і застав свого старенького батька вже неживого.

Архикнязь **Кароль Людвик** (Йосиф Мария), генерал кавалериї, уродив ся 30. липня 1833, і звінчаний був по раз третий 23. липня 1873 з Мариєю Тересою (Імакулатою), інфантиною португальскою, урод. 24. серпня 1855. — Дїти з другого подружя суть: **Франц-Фердинанд**, архикнязь d'Este, генерал-майор, урод. 18. грудня 1863; **Отто** (Франц Йосиф), полковник гузарів, урод. 21. квітня 1865, звінчаний 2. жовтня 1886 з Марією Йосифою, княгинею саскою; **Фердинанд** (Кароль Людвик), капітан, урод. 27. грудня 1868; **Маргарета** (Софія) урод. 13. мая 1870, звінчана 24. серпня 1893 з Альбрехтом, князем віртемберским. — Дїти з третього подружя: Мария Анунциата урод. 31. липня 1876 і Елисавета ур. 7. липня 1878.

Отже пок. Архикнязь Кароль Людвик прожив неповних 63 роки. Смерть єго сумним гомоном відібє ся в серцях всїх австрийских горожан і викличе загальне співчутє для найдостойнїйшої родини єго, котру остатними часами стрітило вже тілько нещасть.

Що нового в сьвітї?

Відозва **австрийскої** ради державної ухвалила виборчу реформу, дають ся чути гадоси, що она властиво не повинна нічого більше ухвалювати, що найменьше нічого важного, а то з тої простої причини, бо ухваленем виборчої реформи засудила палата сама себе на смерть, бо там належать ще 72 нові посли. Але дивне диво: та сама палата, що через цїлих шість лїт представляла образ незвичайного безладу, замішаня і нездібности, котрій не доставало нїколи часу на ухвалене найважнїйших річий, як се прибуло з буджетом на 1895 р. — та сама палата взяла ся перед кінцем свого істнованя до полагодженя так важних справ, як реформа виборча і податкова. Точок до тої поспішної працї, котра що правда була вже давно приготовлена у всяких комісиях, дало знов таки правительство. Оно зве в тім своє вираховане. В осени минує речинець для палати, в замі наступлять нові вибори, а — як тепер вже говорять — слїдуюча палата буде цїлком инакше виглядати, як теперішна: прийдуть нові сили, а тим не хоче правительство повірити такі важні реформи. Теперішна палата хоче з одної сторони зробити як найбільші услуги правительству, а з другої сторони хотїли би посли при слїдуючих виборах показати ся перед виборцями якоюсь працею. Сим обставинам треба приписувати таку нагну прямовитість палати послів. Ледво ухвалено виборчу реформу, (она тепер в палатї панів), зараз таки взяли ся до ухваленя податкової реформи, а докладнїйше сказавши, устави о способі впровадженя ухваленого вже за політичного міністерства кн. Віндішгреца нового податку особисто-доходового. Сим докінчила палата послїдне, котре розпочав ще 1892 р. міністер фінансів др. Штайнбах за міністерства гр. Таффого. З ухваленем тої реформи потягне ся великий капітал до більшого податку. Що не вдало ся міністерству Буржоа в так поступовій Франциї, се вдїйшло ся в Австриї гр. Баденіому.

В понедїлок розпочали ся наради над грунтовним катастром, опісля прийдуть на дневний порядок підвисшене биржевого податку, устава о

---

1)

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

—

Присвячую своїй матери

Марії з Вернерів Кобилянскій.

I.

Я родила ся 29-го падолиста...

Старі люди і сонники кажуть, що сей день — день недолї. Може. Однак мені не хоче ся в то вірити. Я рада би приглянути ся кождій річи до дна, а бажала би про все ясно думати, на все ясно дивити ся: — але кожда проява має свої причини і наслїдки, все підлягає строгим законам; лише ми не дуже на се зважаємо. Ми не дуже доходимо причин деяких проя, що дали би ся нераз змінити на добре... Ні! ми кажемо, що все має своє призначене і так мусить бути!...

Але чого я властиво ту доторкую ся! Мої погляди мені звістні, а хто инший не буде дуже цїкавий знати вільнодїйні висновки молодої бідної душі. Довкола мене глузують і кудьлї, а самій власні думки безустанно пережувати, — то і томить і не доводить до нічого.

Не має нікого, кого би мої думки і чутя в який небудь спосіб могли зажити хоч крихітку, на одну хвилинку. — Чи оно злочинне? Чи жіноче духове житє менше цїнне, як єї організм?... Справдї нічим не цїкаве? — та ба! чого схотїлось!

Хто би мав мною занимати ся? Батька і матїр утратила я в такім молодім віцї, що і згадати важко, а моя дорога бабуня вмирала, мала я дванайцять років. Вуйко Іванович, гімназиальний професор, і тїтка (она сполящена Німкиня), при котрих тепер жию, то... та ні! Лучше не згадувати. Очи мимохіть зайдуть слїзми, коли серце заболить, стисне і тодї буде дальше писати...

Всї они мені не раді. Відчувала і пізнала я се з тої хвилини, в котрій лише зачала думати. Моє довге рудяве волосє давало кузинам та кузинам причину до прикрих глумливих жартів та сміху. Лице моє їм за „крейдяне“, а очи? Боже! яке я тому винна, що они для них за великі?

„Чого се ти гладиш так перед себе, наче би перший раз сьвіт побачила?“ — дагомонить бувало на мене тїтка гостро, сердито. — А я прокину ся, мов та сполошена пташка. Крик у лице бухне, серце забє ся скорійше... Я боялась ся на тїтку або на кого небудь з домашних глянути сміло, ба, навіть порядно очима повести. З часом привикла я не дивитись на нікого з людий, хиба лише на сьвіт ясний, широкий...

„Питалих ходить так, як би в неї було нечисте сумлїнє!“ — глумив ся часто найстарший кузин Мунко. „Нечисте сумлїнє не гладить нїколи правих людий в очи!“

Чи не яке се жене болїти?

Я плакала по тихих ночах, що Бог дав мені такі великі очи... з одного разу, коли з дому порозходили ся всї і я лише сама одна лишила ся, забігла вишмаг до сальону, де висїло велике зеркало і глянула в него... Двоє великих синяво-сїрих... ні, зелених очий вилило ся сполохано в мене... і аж тепер я пересьвідчила ся, що они всї, всї що до одного говорили правду. І з від тої пори не дивила ся майже нїколи більше в зеркало: а коли й кинула часом в него оком, то чинила се лише тодї, як було конче потрібно. Але чому моя дорога бабуня любила ті очи і цїлувала? Ой, як часто цїлувала! — „Солодка моя малесенька русяловка“ — шептала притім, і великі тяжкі слїзи затемнювали єї вид. „Бог тебе не опустить — говорила потїшаючим голосом. — Він милосерний, добрий, а ти прецїнь сирота!... Ні, ти про те все будеш ще щасливою, не будеш вічно їсти хлїба ласкавого! Так, Наталочко, рибонько моя, так...“ А опісля дивила ся перед себе, думаючи Бог знає над чим, і втирала слїзи з очий.

„Бабуню!“ — питала я раз — „чому ви якось то казали, що нам на мій вид кажуть ся на силу думки, буйм то я до терпіня пролила ся; і що коли я родила ся, жебраки та якісь убогі у дім наше кликані заходили і просили то молока то хлїба то гроший; се, казали ви, злий знак на будуче, не буду знати взяти... Бабуню? „Терпіти“ значить то, як котось щось дуже болить? Так як пр., коли тебе руки і ноги болять в морозї і холодне веремя? Так, бабуню?... Бабусенько моя золота?“

Але бабуня замість відповіди цїлувала мене в очи та в чоло.

„Не зважай на мої слова, дитинко“ — відповіла, усьміхаючись якось сумно. „Я стара, тай... бачиш, у мене вема вже нї памяти доброї, нї думок ясних; говорю, ох так, щоби не мовчати, не думаючи нїчого!

відписуваню ґрунтового податку задля елементарних шкіл, реформа устави о свойій, ріжні зелізничі просьби, а в осени ще буджет на 1897 р. Вийде таке, що палата послів ухвалить за один рік богато важнійших законів, як за минувших пять!

В послїднім часї чуємо в лїбералній пресї австрийскій роздразнений тон. Се характеристичне явище повтарає ся вже кілька разів: тепер мають лїберали вправдї причину до несуповоли, але они его самі запинили, хоч не хотять ся до того признати. Коли перед двома роками кабінет Вінділшреца взяв ся за полагодженє податкової реформи, лїберали, а передовсїм їх головний орґан Neue freie Presse виробила ґвалту, бо капіталїсти мали би після реформи платити податок. Коли-ж тепер реформу податкову принято, то знов таки N. fr. Presse зачинає атаки на кабінет Баденїого. До того не сповнили ся неузасадничі надії в справі бурмістра, а надто один з найвизначнїйших мужів лїберальної партиї, пос. др. Зіс, виступив з нїмецкої лївиці і не хоче нїяк покинути сеї своєї постанови. Іменно се послїдне наводить на лїбералів великий смуток. Они бачуть, як з Думрайхеров, Пленгрем, і Відмаєм зачала ся сецесия найдїбнїйших людий з тої партиї, а тепер виступ д-ра Зіса доказує, що лїберали утратили що найважнїйші свої підпори, а нїмецка лївиця близька свого кінця. Се бачить також N. fr. Presse і тому радить взяти ся до дїла, стати енерґічнїйшим проти кабінету Баденїого. Але то таке новіюнцо-го на пустиї; тоді конаючому взяти ся до праці, до котрої ще надто за житя не привик...

З кінцем сего місяця, дня 30-го, зберуть ся спільні делеґациї в Будапештї, хоч кажуть, що австрийска рада державна має радити аж до 7-го червня. Від сегорічної осенї делеґацийної надїють ся богато цікавого, іменно деяких важних повсвень в справі заграничної полїтики. Досї удержує ся поголоска, що спільний мінїстер війни Бріґгамер має по делеґациях уступити.

У угорщина святкує своє тисячїтє, а враз з тим відносять ся все більше голоси о гноблєню немадярских народностий. До тих часів долучила ся ще примра демонстрация в Білгородї, де сказано прилюдно угорску хоругов. Усунений з тої нагоди префект полїций стан інспектором в мінїстерстві внутрішних справ, а против сего мусїв австро-угорский амбасадор Шісль протестувати. Як справа буде залагоджена, не знати, але Мадяри задля неї дуже несуповійні і ставили в угорскім соймі вже дві інтерпеляциї. Вправдї старають ся компетентні власти їх успокоїти, але несмак остане ся на все з нагоди тисячлїтя.

Німеччина обходила день 10-го мая сьвяточно у Франкфуртї; того дня минуло 25 лїт від заключеня мира між Німеччиною а Францією. Франция мусїла відступити Альзацию і Льотаринґію, заплатити 5 міліярдів франків воєнного відшкодованя і пробити Німеччині великі уступки в торговельних зносинах. Се мало вплив як на одну так і на другу державу. В Німеччині в наслїдок того мира повстало нове сильне цїсарство, а у Франциї республика; але окрім того наступила значна зміна социальна: Німеччина стала відразу краєм індустриї, до сего причинили ся ще великі гроші, а через те наступила ще більше ріжниця социальна, настав час праці социал-демократів і социалїстів; у Франциї наступив зворот до консерватизму, котрий ще тепер досить сильний. Будь що будь, кн. Бісмарк, тодїшний зелїзний канцлер Німеччини, не надїяв ся таких наслїдків, і хоч як сильно боре ся нїмецке правительство з социалїзмом, єго подавати досї не удало ся, противно социалїзм набирає чим раз більше сили. І бачимо немале диво: Північна Німеччина зовсїм не рухає ся в сьвяточний день, а полудневa торжествує так, що того дня арештовано около 50 осіб за образу маєстату в самім Франкфуртї!

Американьскі Сполучені Держави приготовляють ся до вибору нового президента, котрий відбуде ся дня 17-го червня. Делеґати до того вибору вже вибрані і є по більшій части прихильниками республиканьскої партиї. Хоч отже не можна ще знати, як випадуть вибори, все таки вигляди Мак Кінлея найбільші. Він знаний в Европі яко найзапальнїйший борець за великими митами між Америкою а Европою; єго то був проєкт з 1890 р., через велике житє не впускати европейских товарів до Америки. Одна ще инша справа буде рішати при виборі: справа валюти. В Сполучених Державах жадають одні золотої валюти, а другі знов срібної валюти. Очевидно всї цікаві, як задивлює ся на се справу Мак Кінлей, то тут він втяв рідку штуку: досї він ще не сказав в сїй справі своєї гадки, ані прихилтаю або на якійсь розмові, і в сїй добачають справедливо велику зручність, бо Американцї дуже скорі до інтерню, а єго разу они якраз не можуть добрати ся до Кінлея. Се суть дві справи, котрі будуть рішаючими при виборі нового президента.

У Франциї відбули ся вибори до громадских рад. Радикали і социалїсти хотїли показати президентови Форови, що они мають силу в державі, але їм той доказ не удав ся, бо на 349 рад здобули умірковані 240, радикали 64, радикальні социалїсти 15, а социалїсти лише 7. Тим отже доказав сенат, що єго опозиция против бувшого мінїстерства Буржоа опирала ся волї народу, а тепер о ревізиї конституциї нема вже й бесїди.

Цїла Европа звертає тепер свою увагу на царську коронацию. Блеск того торжества казує навіть Сербам і Мадярам приглушити шум з зачіпки хорутової, хоч мала Сербія рада би трохи попіграти собі в високу полїтику. Програма коронациї уложена вже докладно точка з точку. Заграничні держави заповіли своє заступництво, буде їх 34 мужчин а 11 женщин, але не буде ані одного з наумучих. Кажемо, що ані один не прибуде, бо чорногорский князь лежить слабий, а болгарского князя Фердинанда годї уважати самостійним князем, коли Туреччина називає єго офіциально „маршалок Фердинанд, генерал-ад'ютант султана, князь Болгариї і намістник всхідної Румелиї“. Кажуть, що небавем по коронациї має вийти царский указ, котрим би запроваджено в Росиї частову релїґійну терпимість. З огляду на обставини не хоче ся вірити тій поголосцї.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 19-го мая 1896.

Торжественна інсталяция впр. митрополита Аркадія Чуперковича відбула ся сегодня в катедральній церкві в Чернівцях. Площа перед катедрою була гарно прибрана в хоругви і вінки; перед нею був поставлений один батальон піхоти враз з військовою музикою. Депутация, що складала ся з трех сьвященників і трех мирян, перервала перед пятої годині вступ до катедри; відтак та сама депутация удала ся до президента гр. Гоєса яко цїсарского комісаря для інтронізациї. Серед вистрілів і мелодиї і звуку дзвонів вийшов президент до церкви, витаний впр. митрополитом в асистенциї численного духовеньства. Президент усїв на цїсарскім тронї, а впр. митрополит став на відвисшенім місци на середний катедри; коло него уставило ся духовеньство. Тодї відчитано передовсїм іменованє президента гр. Гоєса ві-

---

„Я буду дуже, дуже, дуже щаслива, бабусенько!“ — запевняла я єї, притискаючи єї руку то до уст то до себе... а она почала молити ся...

Так, бабуня шептала молитву, а я, приклякнувши і спираючись лїктями на єї колїнах, числила морщини, що поукладали ся над єї очима, і дивила ся вперто на єї долїшну губу, як она відчає вимітана судорожно тремтїла...

*

Десь недалеко ударив грім і дуна гуділа, котила ся горами глухо, грімко, довго. Аж лячно ставало.

А опісля віднов ся вихор. Гей! який дикий, несловитий! Величезні білаві мси мрак дивлять ся з глубоких ярів в гору і мчать ся в скаженім поспіху в ту сторону, куди їх вітер гонить, а все понад вершки тих величезних, лїсами вритих гір, щоби вспіти піднати ся високо під небо і заслонити єго або віддалїти кудись в безвісти... Коли слїдку за їх летом, здає ся мені, що мушу отворити рамена широко, щоб і мене понесли з собою в якусь незнану щасливу далечину...

На горі вітер возвиває струнні сосни; а они як гнуть ся і клонять ся! Аж до мене в слїдливо долїтає їх стогін і шум. Але то дзвенить для мене — як пісня, завсїгди мила пісня. Я єї любила ще малою. Нераз пролежувала годинами під старезними смерєками і їх лагідне шепкане вливало успокоєнє на так часто зворушену дитячу душу. Тепер, коли я без дорогої бабуні тяжко осиротена і не маю нікого, хто би мене розумів, ба, лиш розуміти хотїв, стали лїси і гори мені одинокими моїм сьвітом і притулком...

Від мене до лїса недалеко і я забігаю туди часто і тайком. Тїтка сердить ся, коли я на дїлї лише вікном споглядаю; вже мене „дикохуличкою“ називають.

Що то значить: „хмерувати“?

Коли я вилїзу на вершку гори або в глубині лїса сиджу ся нерухомо, то мені здає ся, що не маю по що до дому вертати. Так розгодить ся грудь широко, легко, в серцю немов щось ясно, сильно прокине ся і пливе. — Так я і сьлїпаю, нераз взнїть з полохливими птахами на-перебій, дзвонячись власним голосом, як він далеко лїсом дунає — і нїби дзвенить. — Се так премудро і весело, се так свобідно!

Зійшовши в низ, я не розказую нїчого.

Ні одно словечко не переходить ся через уста мої, що я так бачила, що пережила, яку жінь принесла звідти в серцю. Як, трібуючи свої сили, потрегала молодими смерєками, як ухиляючись галузя стирих дерев вигнїла немов мотилок, як гойдала ся; як спинаючись без відпочинку на гору, спочивала опісля в могутнім шуму, глядїла в небеса; а там, хмари, прозоро білі, ледво замітні, узїтали новіх нїжну сиваву далеко... далеко...

„Ти знов приносиш з собою якийсь незвичайного воздуха в хату, мов би у гробі лежала!“ — кажуть, бувало, тїтка терпко і звертать мене проникливо своїми темними очима. А я через те вже й розбита. Слова її немов мене бьють. Мовчу. Що-ж їй і відповідати? Она й так не злало би ся на нїчо. Жи-ж я чужа, злишна істота, на котру цїлий сьвіт сердить ся, особливо відколи моя дорога бабуня розпрощала ся зо мною на віки!

*

Домашні роботи сповняю сміливо з „сестрами“, одкак мені місяцї не можна завести тїпу з критичного настрою супроти мене, кольоляти єї хоть чим-таки. І се зле і тяжко не кадь, і се то не зрозуміла... Мені лише страх жаль стає, і я двоє мовчу. — Ні, мені вже годї боронити ся!

„Чи в тобі кров замерзла, я уста заніміла, що ти нїколи ані не усьміхнеш ся і хадко, мов та лелїка кралї?“ — загомонить тїтка насьміваючись на мене. А гулко я, розносить ся з молодими, розносить ся подкуди і сьміх мій тоненький, так і потуге зараз: „Не знати, до чого ті сьміхи, до чого ті безвстидні квантури, чи може тому, що на сьвітї так тяжко жити?“

„Те, мамочко, лиш тим можна дурити, в котрих нема зі совісти зі чута“ — навчає Лена, моя ровесниця. А тїтка усьміхає ся і потакує головою.

„Справдї — чуда я раз, як говорила тїтка до вуйка (а того я й до смерти не забуду) — доля з нами поступила дуже несправедливо. Окрім турботи о будучність кількох дїтий, жаю ще клопіт з Натальою. Чудний се обовязок, Мілечку! і звідки, питаю ся, прилудило мя до того? Як ти до того прихилиш? Про себе я вже й не сповідаю, я не журю ся нею, Мілечку, не журю ся ані катенькою. Для мене встає ся се дївчя раз на завсїгди лише кованою чужею, хоч у моїй грудї бє тонко серце. Але ти? З того, що она дїтина твоєї сестри, не випадить нас, щоби ти хранила твої дїти, бо ти, що я видаю на нас, могла би лучше кидати на твої дїти. Вирочім нехай би вже там до лиха і вирвала собі, тобі мала який гріх, а то — ніщо!

сарским комісарем для інтронізациї в німецкій, волоскій і рускій мові, а опісля знов декрет іменованя впр. митрополита також у всїх трех краєвих мовах (по німецки читав радник Помне, по волоски секретар Грібовский, а по руски секретар Сворановский). По відчитаню декретів слїдувала сама інтронізация. На промову президента відповів впр. митрополит по німецки, що буде всїма силами старати ся сповнити свою високу задачу, маючи на оті високе післанництво православної церкви. Гарну свою промову завінчив впр. митрополит окликом в честь цїсаря, а тодї хор питомцїв відсьлївав народний гимн по волоски.

По сїй церемонії відчитав консисторский совітник Реуе по руски іменованя архимандрита Калїнескула заступником сьв. Синоду при інтронізациї. Оба архимандрити-митрофори Калїнеску і Кодуб попровадили тодї впр. митрополита на его трон, де о. Калїнеску мав ще по волоски і по руски гарну промову, зацевнюючи впр. митрополита о послушеньстві для него цїлого клиру і міряи і бажаючи єму осягненя витиченої цїли. По відчитаню грамоти від сьв. Синоду наступило архиперейске богослуженє, котре відбувало ся в волоскій і старославяньскій мові. По богослуженю відпровадила знов депутация в тім самім порядку, як при повитаню, президента гр. Гоєса, а опісля впр. митрополита домів. Сим завінчило ся гарне торжество, котре останесь православним вірним все в памяти. Підносити належить, що при цїлім торжестві слїдна була рівноправність між Волохами з Русинами і за се Русини вдячні конституентним сферам; нехай же руский нарід знає, що й найвисші сфери шанують его права.

Торжество скінчило ся, впр. митрополит Чуперковиц вже введений у всї свої права. Нехай же буде єму суджено, правити православною церквою довгі лїта на справдїшнє добро всїх православних вірних, так Русинів як Волохів!

Нумізматична збірка епископа Ступницкого. В тій справі одержуємо ще одно письмо з Підбужа: „Відкликуючи ся на замітку в ч. 95 *Буковини*, що цїла збірка нумізматичка і медалїв пок. епископа Ступницкого знаходить ся в чужих руках віденьских торговцїв, доводу, що 1865 р., коли пок. Ступницкий був ще канцлером жетрок. консисторії у Львові, показував він мені медаль бронзовий, вибитий на памятку прилученя Галичини до Австриї. Був се медаль більший і грубший від талера. На медалї було представлено: Сидить женщина у коронї на тронї, (цїсарева Мария Тереса), а перед нею клячить на однім колїнї козак і складає перед ноги цїлий пук хоругов. Відома річ, що Австрия забрала Галичину не яко край польский, але яко край руский, на котрий робила собі право титулом короля Угорщини. — Ще за житя еписк. Ступницкого просив я его свояка о. Льва Козаневича, котрий адмінїстрував его добра, щоби постарав ся, щоби сей медаль не пропав. Але епископ небавом помер. І здає ся, та для Русинів австрийских важна памятка на віки пропала, а може єї хто і нарочно затратив, щоб не підкидювати у Русинів австрийских надїї, що они можуть яко Русини мати в Австриї будучину. — *Титко Ревакович*“.

Іменованя. Ад'юнкт Йосиф Розек у Вижници іменований інспекцийним комісарем лїсів, управитель лїсів Евгений Гуцман лїсничим при дирекциї релїгійного фонду в Черниівцях. — Канцелїст австрийских державних зелїзниць др. Йосиф Мучковский і ад'юнкт прокураториї скарбу др. Ювенал Розвадовский іменовані провізоричними секретарями прокураториї скарбу у Львові.

Презенти одержали: в епархії львівскій оо. Александер Левіцкий, завідатель Олеська, на Олеськo, Омелян Білиньский, завід. Солонки, на Русятичі, Іван Рейтаровский, завід. Девятник, на Голоско вел., Ос. Зацерковний, завід. Стхова, на Стхів, Кирило Левіцкий, завід. Ражева, на Бортники. Мих. Ваврик, приходник Кутиц, на Черницю і Іван Бачиньский, завід. Синевідска нижного, на Синевідско нижне. В епархії перемиській презенти одержали: Мирон Лазорищак на Чашин, деп. польховецкого, і І. Сабарай на Іскань, деп. бирчаньского.

Руске Товариство жіноче в Городенцї устроює в память Тараса Шевченка при ласкавій участи коломийского „Бояна“ і балинецкого хору селяньского в недїлю 31-го мая в салї ради повітової в Городенцї вечерниці, на котрі видїл товариства жіночого всю місцеву і доокрестну інтелїґенцию міщан і селян, почитаючих память нашого незабутного Кобзаря, запрошує. Сьвяткованє розпічне ся о 4-ій год. зполудня відчитом про житє і значінє Т. Шевченка на Руси, хор балинецкий відсьпіває „Заповіт“ Шевченка-Вербицкого, а члени читальнї балинецкої відограють аматорске представленє „Зимчений Юрко“. Відтак декламациї і хори.

О годинї $^1/_2$8 розпічне ся друга часть програми з хорами коломийского „Бояна“, балинецкого хору, грою на фортепянї і скрипцї, декламациями, а на закінченє живий образ.

По бідети на вечерницї можна зголошувати ся уже тепер до „Народної Торговлї“ в Городенцї.

Цїна вступу: крісло 1 зр., вступ для селян, учеників і ґарнїзону 20 кр. Бізети фамілїйні на 3 особи 2 зр. Дохід призначений для цїлий „Товариства жіночого в Городенцї“.

Убійник власної жінки. В недїлю зрана о 4-ій год. прийшов селянин Іван Звекла в Боянах до своєї сначої жінки і стрілив в ню з рушницї. Жінка Доминика, поцїлена в саме серце померла в тій хвили. Она мала 32 лїт і була матерю двох дїтий. Що було причиною сего убійства, доси не вияснене. Звекла є маючий господар і доси жив в згодї із своєю жінкою. Послїдними днями був якийсь неспокійний, отже догадують ся, що в нападї божевільства допустив ся злочину.

Складки. На руску друкарню зложив проф. др. Кочоновский у Львові 5 зр., уч. Лупуленко з Зеленева 1 зр. 50 кр.; доси разом **658 зр. 73 кр.** — На бурсу для бідних учеників при Народнім Домі в Черниівцях жертвував уч. Лупуленко з Зеленева 2 зр., доси разом **24 зр.**

Телеґрами „Буковини“.

З дня 10-го мая 1896 року.

Відень. Майже всї віденьскі часописи зарядили з нагоди смерти архикнязя Кароля Людвика осібні видання, в котрих підносить ся бистрий дух і добре серце покійного і щире співчутє всїх відданих для улюбленого цїсаря і родини покійного. Осібне видане урядової Wiener Ztg. зазначує визначний удїл покійного в розвою нашої вітчини, его дїяльність для штуки і наук, взагалї для праці і мира.

Відень. Сегодня о $^1/_2$ 10 год. перед полуднем приїхав архикнязь Франц Фердинанд, найстарший син архикнязя Кароля Людвика, і з двірця поїхав просто до Шенбруну, де лежить покійний.

Відень. Архикнязь Евгений виїзджає завтра о $^3/_4$ 3 год. пополудни яко заступник цїсаря особним двірским поїздом на царску коронацию до Москви.

Що-ж бо значать ті потири сотки і тих кілька срібних дожечок та тих прочих дахів, що остали ся тій по твоїй мазепи і єї родичах? Окрім того, Мілечку, она не симпатична. О! я передвидкую, передвидкую доленьку моїх синів! Я знаю наю від тепер, що она нахине ся одному з них на кара, а як ні, то вчіпить ся одної з дївчат; я они, звістно, добрі, то й будуть єї терпіти. Ти гадаєш, що ні?“

„Я гадаю, Павлинко, що ні. Я не журюсь нею. Она віддасть ся. Ти не вважаєш, Павлинко, она гарна“...

„Гарна?! ха-ха-ха! Приглянь ся лише, будь ласка, близше тій красї, тим довгим рудяним косам, котрих ніяк по модному не укладеш на голові, — тому чисто крейдяному лицю з тими зеленими нелюдскими очима, і скажи тодї, чи она гарна! Ти не дивишь, що в неї уста такі червоні — се хоробляча червоність; за те в неї в лицю нема ні пятнинки крови. Пригадай лиш собі, яка я була в єї вікї. Ти забув уже, Мілечку, що мене молодїж не звала инакше, як „Мария Тереса“? *Я* була гарна, я визначала ся межи всїми, але она?!... Окрім того она страшно зарозуміла. Ти не бачив? Она й головою не повернє в ту сторону, де находять ся молоді люди, очий не підведе. Одним словом, незносне сотворінє! Іритує і дражнить мене на кождім кроцї. Правдивесь вмр., кілько она по вечерках гуляє, і чи який молодий хлопець сяде біля неї балакати? Все лиш якісь старші вештають ся коло неї!“

„Се правда, — відповів нуйко сумовито. — Она подобає ся більше старшим. Мені вже кілька разів прийшло ся від старших почути: „У вас дуже інтересна сестрінниця!“

„Видиш? В ній єсть щось, що підпихає молодїж. Дивись, як наша Левочка розмовляє з молодїжю, як єї хлопці рою обступають; а дивись на ню. Ах, мене нераз аж розпука огортає, що она зве ся моєю сваячкою. Оногди я говорила їй, щоби була супроти мужчин принизнїйшою, привітнїйшою, не поводилась, як та статуя мовчаливо та із спущеними віями. „Відстрашуєш, (кажу їй) і найглупшого дансера від себе!“ — А она, Мілечку, — Матінко Божа! — витріщила тоті свої очиска на мене, кров бухнула їй в лице... з двтости, розуміє ся... устами лише так по свому ігрливо рушила і не відповіла ані одним словечком! У вікно на улицю то вміє й годинами дивити ся, або романи і инші безбожні дурницї читати. Недавно знов найшла я книжку від єї нахтуною в постели. Ну! почуда она вже свою! Тобі, Мілечку, я все прощу, але що ти позволив їй книжки читати, того не прощу тобі нїколи. Ти мабуть бабою останеш ся по ню віки!

„Годї, душко, годї; чого цїпуваєш ся?“ — втихомирював нуйко спокійно, на ее було в него в звичаю.—Я їй в день ангела не хотїв нїчого відмовити, так як і своїм дїтям: а она й не просила більше, як лише того, щоби в вільних хвилях і по домашній працї могла „читати“.

„Коли має вільну хвилю, то най гаєтує або яше. Але она хоть яка велика і здорова, то і до того не здатна. Правда, до читаня то лиш сядь собі вигідно, лиш ся в перед себе, і вважай, щоби замісць одної картки не обернути нараз дві. Боже мій, Боже, з тої дївчини не вийде нїколи щось порядне, хоч би я й не знати кілько неустанної працї і науки закладала собі з нею!

„Ну, ну, нехай уже... не велике дїло! Она сирота і, бачиш, одна з тих істот, над котрими добрі люди мусять і без любови мати милосердє. Я... видиш... я єї... люблю, Павлинко. Менї здає ся, що она добра дитина. Впрочім... все-ж таки она донька моєї одинокої сестри. Лише — що правда — коби то хлопець, а то дївча“...

„Анк-же, дївча, — гомонїла тїтка — а то камінь дома. Коби хоть що-то, кажу, були їй родичі дивили, а то нїчого, хоть бубном гони. Я не знаю, мабуть кождий крейцар, що заробили, пропили!“

„Та де пропили, Павлинко! Параєія була худа. А потому він... обертав кождий фенїг на книжки, на то дрантє, що остало ся їй опісля. Бог его знає, що задумував він з ними межи мужиками на селї! Щось то він був менї раз споминав, що мусить дещо для своєї Натали скласти. Та не умів бідний нїчого скласти. Смерть так і захопила обоїх і на тім скінчило ся“.

Замовкли.

„Павлинко?“

„Що, Мілечку?“

„Не буде так уже далї хата готова? Я щось наче голод чую. Легуміни не ситять мене нїколи!“...

Я досить чуда.

Данко Бур...

Відень. Урядова Wiener Ztg. оголошує закон о пенсиях урядників, окрім того два розпорядженя міністерства внутрішних справ що-до заключених між Австро-Угорщиною а Росиєю і Австро-Угорщиною а Італією умов о осібних санітарних зарядженях в руху в пограничних частях держав в часї холери. Умови заключені на підставі правил санітарної комісиї в Дрездні. Постанови умов мають практикувати ся в териториї десять кільометрів від границї. Умова з Італією відносить ся також до руху на морю.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, з виконана в літографічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., а рекомендованю пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Повідомленє. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Днїстер* у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівцї (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпечень від огню будинків мешкальних і господарских, церков з урядженєм, знарядів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в соломі і в зерні — подаю кождому потрібні поясненя. — *Корнель Сальбан*, аґент „Днїстра“ в Чернівцях, улиця Пумнула ч. 25.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосв. Митр. і Преосв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, збіж, господарскі знаряди, збіжо в зерні і соломі, стно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди ліквідують та і виплачують ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами центральсекурацийними подають „Днїстрови“ можність обезпечувати і виплачувати і найменші суми.

Польіси „Днїстра“ приймає банк краєвий у Львові яко можливих іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінацій **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає на найвигоднїйші услівя і видає полїси і квіти в рускій мовї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, спеціальнїйше зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опрокентованя **по 5** процент. Гарантиєю вкладок. Удїли по 50 корон. Позичає удїлюють ся тілько властителям реальностий, вільних від тягарів, за порукою двох членів. В позичках відтягує ся другу часть на удїл.

Зголошеня о удїлення аґенциї в місцевостях, де „Днїстер“ ще не заступлений, приймають ся.

Видання „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодота Галіки, сторін 110, вісїмки, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день святої волї. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ка, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Рогізнї що місяця. Передплата, платна в Рогізнї, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізнї, почта Салаґура.

В редакциї можна ще дістати давні річники Добрих Рад.

1. річник „Д. Р.“ містить до 200 поучаючих розмів з числа 120 забавних приказок і много иншого. Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 80 кр., а без 2. і 3. лише 40 кр.

2. річник „Д. Р.“ містить до 300 статтїйок, дуже много приказок і одну довгу повість, що кажде через всї числа тягне ся: „Як то з Іванка Дзвонгуна пробав ся Іванко Дзвонгуний і які він пригоди мав, що та своєї роду відкурка.“ Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., а без двох чисел 50 кр.

3. річник „Д. Р.“ містить так само як і другий річник дуже много пожиточного для господарства і забави, много образків і одну цїкаву повість: „Як мальовали Серкаш і Громко своїх сусїд з войсках“. Ся повість була печатана вже 4 рази (3 рази на руски і раз по німецки). Цїна цїлого річника 1 зр. 50 кр., без двох чисел 60 кр.

4. річник „Д. Р.“ містить як і попередні дуже много пожиточного і забавного для всїх і окрім того много дуже практичних рахунків. Цїна цїлого річника 1 зр. 40 кр., а без двох чисел 70 кр.

5. річник „Д. Р.“ містить окрім забавних порад для всїх ще і 8 дуже забавних повістчок як нпр.: „Дзвонкі в небі“. „Ґеґельний жовнїр.“ Цїна 1 зр. 20 кр.

6. річник Д. Р. містить забавну повість: „Петро Фостак і єго син Фостачик“.

Цїна 6 річників разом з реч. пересилкою 6 зр.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{08}	.	.	6^{51}	10^{28}	5^{00}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Ґлїбоки	3^{20}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{25}		
З Новоселиці, Саджури	.	.	.	.	.	.	11^{12}	9^{00}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{19}		6^{55}	9^{00}	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	9^{55}	.	.	6^{12}	7^{28}	9^{01}		
З Підволочиск	2^{30}	10^{05}	.	8^{03}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{50}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{30}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. близькавичний поїзд)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходять	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	10^{29}	5^{28}		
До Ґлїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{50}	.	.	7^{17}	10^{45}	6^{18}		
До Саджури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{50}	11^{00}	4^{45}	9^{55}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{05}		
„ „ з Підзамча	.	2^{23}	6^{14}	.	9^{48}	11^{12}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{12}	.	.	10^{05}	2^{43}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{00}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{12}	7^{00}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{00}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. близькавичний поїзд)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 101. Чернівцї, четвер дня 9. (21.) мая 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодиноке число по 6 кр. в бюрі газет Л. Горевіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся на оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Устава

о відписуваню ґрунтового податку задля елементарних нещасть.

В понедїлок, 18-го с. м., розпочала рада державна друге читанє правительственного проєкту устави о відписуваню ґрунтового податку задля елементарних шкід. Справоздавцем податкової комісиї є посол Давид Абрагамович.

Реформа устави з дня 6-го червня 1888 р. вр. 81 д. у. д., котра доси управильнювала услівя до відписуваня ґрунтового податку в разї елементарних шкід, сповнить одно з найгорячійших бажань рільників, і становить один з найбільше цїнних набутків зміни системи податкової в Австриї, що так щасливо переводить ся. Цїлком справедливо зазначує справозданє комісиї, що дотеперішна устава відзначає ся так закостенїлим фіскалїзмом, що рільники, дїткнені елементарними шкодами, часто не можуть користати з неї, аби запевнити собі справедливі улекшеня податкові, які їм властиво в порівнаню до шкоди від елементарних нещасть належали би ся.

Устава з 1888 р., котра тепер обнадує, постановляє, що на случай елементарних нещасть другої категориї, отже від морозів, слоти, нагнити озимини від снїгом і т. д. (першу категорию становлять град, повінь, пожар або миши) — відписуванє ґрунтового податку залежить лише від особистого „прикрого положеня“, в якім той рільник задля страти находить ся. Нова устава має усунути ту несправедливість, де відписуванє ґрунтового податку залежить просто від самоволї фінансового урядника. На будуче має ся відписуванє ґрунтового податку оцїнити предметово після дїйсного знищеня продуктів, без огляду на особисте матеріяльне положенє рільника.

Нова устава усуне також то услівє, що відписанє податку залежить від пошкодованя більшої половини властителїв ґрунтів в даній місцевости. Окрім того мають при відписуваню податку увзглядняти ся такі случаї, де ужитковане упшодженого ґрунту завічене не тілько на один рік, але й на дальші лїта.

Що-до леґітимациї того, котрий подає ся о відписанє ґрунтового податку, мають на будуче власти податкові увзглядняти не тілько поданя самих властителїв ґрунтів, дїткнених елементарними нещастями, але також поданя арендарів, настоятелїв обнарів дворских і начальників громад.

До елементарних нещасть, котрі дають право жадати відписаня ґрунтового податку, зачислює нова устава також шкоди від пільних миший, а припускає опусти навіть по закінченю жнив або сїножатий, коли посіпрятані плоди упшодять повінь.

Значні улекшеня признає проєкт рільникам що-до формального трактованя їх просьб о відписанє податку при справдженю понесених шкід, а що-до виміру опусту, постановлено: 1) При знищеню $^1/_4$—$^1/_2$ доходу з даного обнару, виносить опуст 25%; 2) при шкодї більше як $^1/_2$ до $^3/_4$ доходу виносить опуст 50% податку; 3) при знищеню $^3/_4$ доходу, має ся признати опуст в висотї 75% доходу; 4) при знищеню цїлого доходу, має ся цїлий податок відписати.

Нові суть також приписи о улекшених податкових на случай лїсових шкід, до котрих нова устава має зачислити шкоди від пожару, випаленє лїсів для знищеня шкідливих комах, а вкінци такі шкоди, що повстали від поломаня галузя під тягаром мокрого снїгу, так що треба наново засїяти що найменьше один гектар лїсового ґрунту.

†

АРХИКНЯЗЬ КАРОЛЬ ЛЮДВИК.

Мов блискавиця розійшла ся по цїлій Австриї сумна вість о смерти брата нашого Найяснїйшого монарха, архикнязя Кароля Людвика.

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

(Дальше).

На лицю мені вже мороз уклав ся, і я его з долонї втирала. В горлї корч хапав; я затиснула губи сильно, бо мені виривав ся лоїк з уст...

І мимоволї повертала ся я вбіцля в святой хвіль.

По що знести, що в моїм серцю дїяли ся?

„Бабуню, бабуненьку моя золота, чом ти мене покинула? — кликала я так в розпуцї раз по раз... — Бабуню, бабуню... я кажу!. Бабуненьку моя дорога, я одна з тих, над котрими добрі люди мучать і без любови мати жалосерде!“ — І рядячи линих плечик тонка я голошню об перева, обнимаючи їх ніби бабуню...

Округ мене шелестїли, шемрали смерчи... тихо, тихо, одностайно; а я все кликала. — „Я мене не найде вбіцля щось порядне! О бабуненьку моя золота, чом ти мене покинула?“ —

Опісля глядїла я на жале місточко. Ох, як глубоко зненавидїла я ту брудну долину, ту долину, в котру мусїла проте все назад вертати! — „Я непотрібна, я злайдь, я мене вицли щось порядне не найде!“ — вирвалось з роспуци з моїх уст раз по раз і горечі, тяжкі сльози потекли по лицю... Бабуненько моя золота...!

. . . . . .

Але то все минуло ся і я стала „спокійна“.

Не плачу більше при таких нагодах. Не дотую і не знаю ся з ніким, лише тїсно мені тут. Тїсно і слухи, і якийсь тайний, пожираючий жар палить мені душу. Щоби его задавити, щоб не захлєрти, читаю в кождій вільній хвилині, читаю ночами... Між ними в мене росте прозаїзм. Они всї закладають мені бідно, сьвідомо і несьвідомо, замучують мене безоглядно. Кожде слїдне, що тїтка промовить до мене, звучить болїсно в моїй души. А вуйко... о він, добрий, але чому він крив ся із своєю „любовию“ до мене“. Чи мене не вільно любити?

*

Завтра кінчу двайцятий рік.

Як скоро минули лїта, не лишаючи по собі нїякого слїду! Справдї, безслїдно, одностайно, як і всї дні та години, прожиті в пильнім безлїдю. В мене лише виробила ся сильна сьвідомість, що я тягар, над котрим добрі люди мучать і без любови мати жалосерде! — Без любови! се те грізне слово, що лишило майже криваві слїди в моїм серцю. Ні, ні, окрім моєї дорогої бабуні не любив мене нїхто на сьвітї!

Пожура, незадоволена тута волїє мною, і дух мій утомлений, хоть не витерпи нїчого. Він лише мучив ся і побивав ся об якийсь мур, котрий мій сьвіт обвелїгував. Я хотїла би чогось... не знаю чого... що мене вдовольнило би, або що мене зробило би сильною, могучою!... Я потурилась би в щось цїлою душею, так як тепер ти, коли воспрятані плоди упшодять повінь.

Значні улекшеня признає проєкт рільникам що-до формального трактованя їх просьб о відписанє податку при справдженю понесених шкід, а що-до виміру опусту, постановлено: 1) При знищеню $^1/_4$—$^1/_2$ доходу з даного обнару, виносить опуст 25%; 2) при шкодї більше як $^1/_2$ до $^3/_4$ доходу виносить опуст 50% податку; 3) при знищеню $^3/_4$ доходу, має ся признати опуст в висотї 75% доходу; 4) при знищеню цїлого доходу, має ся цїлий податок відписати.

Нові суть також приписи о улекшених податкових на случай лїсових шкід, до котрих нова устава має зачислити шкоди від пожару, випаленє лїсів для знищеня шкідливих комах, а вкінци такі шкоди, що повстали від поломаня галузя під тягаром мокрого снїгу, так що треба наново засїяти що найменьше один гектар лїсового ґрунту.

Покійному архикнязеви припадало по смерти бл. п. наслідника престола архикн. Рудольфа законно наслідство престола після прагматичної санкциї, однак помимо того, що в сій справі не було нічого публично порушеного, уважали єго найстаршого сина архикн. Франц Фердинанда д'Єст евентуальним наслідником трону.

Між всіма архикнязями займав покійний архикн. Кароль Людвик найвиднійше становище; він дуже часто заступав цісаря (мав також заступати при коронациї російского царя в Москві) і нераз поручувано єму політичні місиї. В живій памяти мають єго мешканці міста Львова. Дня 23-го грудня 1853 р. прибув покійний архикнязь, тоді ще 20-літний молодець, до Львова, щоби запізнати ся з адміністрацию так великого краю, яким є Галичина. В справах політичних і фінансових обзнакомлював єго бувший намістник Галичини гр. Агенор Голуховский, в справах судових президент суду Стройновский, а польскої мови учив єго гр. Маврикий Дзушицкий. Архикнязь Кароль Людвик мешкав у Львові в лівім крилі будинку товариства кредитового земского при улици, котра від 1855 р. носить єго імя. Дня 30-го липня 1855 р. іменовано єго намістником Тироля і він попращав ся зі Львовом. В рік по тім, 1856 р., подружив ся архикн. Кароль Людвик з архикн. саксою Маргаретою, але она нагле померла 1858 р. По сім сумнім випадку відтягнув ся архикнязь від державних справ і перебув якийсь час в Римі. В 1861 р. перенїс ся до Градця; того-ж року став ґенерал-поручником, а 1854 р. ґенералом кавалериї. Окрім того був покійний архикнязь властителем 7-го полку уланів. В 1862 р. подружив ся архикнязь в друге, з сицилійскою архикнягинею Анунциятою, котра померла 1871 р.; 1873 р. подружив ся по третий раз, з архикнягинею Марією Терезою.

Галичиною займав ся архикнязь Кароль Людвик все радо і часто бував в тім краю. 1894 р. поняв Львів архикнязя яко заступника цісаря при отворенню краєвої виставки. Тоді перебув він кілька днів у Львові, займаючись горячо виставою краю, який виказувала виставка. В пересвіт того-ж року повернув архикнязь Кароль Людвик ще раз до Львова, але вже не сам, лише разом з своєю подругою, бо хотів їй дати нагоду пізнати край, з котрим єго зучили так сердечні спомини і симпатиї. Всі мешканці Львова витали єго сердечно і архикнязь, прирік не перед приїздом до Львова, та не судилось!...

О недузї покійника майже нічого доси не було чувати, хоч, як тепер показує ся, пок. архикнязь недужав вже від жовтня на катар кишковий, котрого, як кажуть, набавив ся в Єгипті. Аж приїзд цісаря до замку в Лайнц звернув увагу на небезпечний стан недужого. Лікарі, досторини Роллет, Найсер і Відергофер, котрі доглядали недужого, видали слїдуючий бюлетин: Найдост. архикн. Кароль Людвик занедужав ще в жовтні на катар кишковий, подобаючий на бігунку з перериванням горячкою. Мимо того дїдане кишок переставало поводи нормальне і здавало ся, що недужий прийде знов до здоровля. Однакож, видко кишки були вже в середині нарушені, не могли вже втягати в себе пожиданих соків і горячка вертала, а в наслідок того недужий нидів і сили єго опускали. Загальний стан недужого ставав чим раз гірший і в послїдних часах стан навіть грізний; биття серця ставало чим раз слабше. Ще в вівторок був стан здоровля архикнязя не змінений; він пізнав прибувшу до Відня свою доньку, архикнягиню Марґарету Софію. О год. 9-ій вечером стало недужому трохи лекше, хоч небезпечність все ще не уставала. Цісарска родина дуже побоювала ся о житє покійного і коли стан здоровля став грізний, прибула сейчас цісарева до Відня і поспішила до палати недужого. Цісар вернув з Будапешту і заопікував ся хорим, казав собі що хвиля подавати відомости о стані недуги і сам часто навідував ся до свого брата. В вівторок в пізнє приняв архикнязь передсмертні тайни, а вечером о 9-ій годині наділено благословенє від папи. О 10-ій год. вийшов ся в палаті брат покійного, архикн. Людвик Віктор, а небавом опісля сам цісар, котрий не відступив від хорого цїлу ніч. О 11-ій год. в ночи здавало ся, що недужому трохи лекше, але о 1-ій год. перестало серце бити, а о 2-ій год. почало ся вже конанє. О $^{1}/_{2}$7 год. зрана скінчив архикнязь Кароль Людвик своє житє, оплакуваний своєю найдостойнїйшою родиною.

Найстарший син покійного, архикн. Франц Фердинанд д'Єст, мав приїхати в 5-ій год. зрана, однак спізнив ся і вже застав свого батька неживого.

Смуток по утратї так видатного приятеля всякої мирної праці і щирого опікуна науки і штуки є загальний. Доказом сего голоси праси і величезні товпи народу, котрі окружають палату покійного у Відни.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 26-го мая 1896.

Філїя тов. „Просьвіта" в Станїславові зачини дати можність своїм членам пізнати гадїлю художи Берн-Стенгаль, уряджує поїздку до села Бамінової. День виїзду зазначено з двірця в Станїславові до станиї Тисьменичани второк по Зелених сьвятах 26-го мая о годині 10 рано, поворот того самого дня на 7 вечер до Станїславова. Зелїзниця буде вонгувати в обі сторони 52 кр. Видїл Філїї надіє ся, що члени охотно і численно возьмуть участь в сїй поїздцї до місцевости, що славить ся годїлею доброї худоби. Станїславів, дня 18-го мая 1896. — За видїл: *Др. Маленько Кітрьба, секрет. С. Петрик.*

При тїснїйших виборах до ради міста Львова вибрано лише шістьох радних абсолютною більшостю голосів. Вибрані суть: Бачевский, Бик, Цабульский, Марковский, Молер і Решовский. Сегодня відбувають ся отже ще раз тїснїйші вибори за двох радних.

Ц. к. школа артилєриї у Відни приймає молодців, горожан австрийско-угорских, з окінченою четвертою клясою ґімназияльною або реальною, в віцї між 14 а 17 роком житя, котрі здають вступний іспит на перший рік тої школи. Недостаточні ноти з язика латиньского і грецкого не дають шансу на принятє кандидата. Оплата шкільна виносить для синів осіб військових 12 зр., для синів офіцирів в резерві і почивши обороні краєвої та урядників двірских і державних 80 зр.; для инших осіб 150 зр. річно, в ратах піврічних або місячних. Удержанє дає скарб державний. Подання треба вносити до 15. серпня с. р. до помянутої школи артилєриї у Відни, де можна одержати і подрібнїйші сповіщеня приняти по цїнї 20 кр. за примірник.

Незвичайний вплив мають промені Рентґена, коли ними хоче ся фотеґрафувати голову чоловіка. Унїверситетский професор в Тенесе в Америцї робив такі проби і показало ся, що до 71 днїв випадає волосє цїлковито і чашка тоді така чиста, як вигладжена плита.

Сьвітло сонїшне робить дуже приємне враженє на звірята, котрі через довший час жили під землею. О сїм переконали ся в Новгиньвиї в складах нутра. Шість ослів працювало в складах під землею через чотири роки і потім їх за водили відразу на сьвіт. Через цїлий той час они не бачили иньшого сьвітла, як ламповим гірничим. Сонце стояло вже високо на небі, коли ослів виведено на верх. Зпочатку они замкнули очи і так їх повели на толоку з замкненими очима і пустили на волю. Они трясли ся на цїлім тїлї, мов би бояли ся якогось нещастя. Вкінци отворили трохи очи і злякнувши дивили ся навколо себе. Коли вже привикнули ся до теперішного сьвітла, стали звірята пустити, з яких від заходу сонця сказали і бриняли та ревіли з радости. Они лягали ся на толоку, качали ся і крутили ся навколо себе. Сонце і вільний повітрі казали ся їм тепер цїкавійшим, як трава, бо навіть не рушали ся.

ся Мунцо, старший, — а я рішив ся піти на медицину, і на тім конець!"

„На медицину? Ні, Мунечку! — запротестувала нуйко аґеґматично — медицина за дорога наука. Ти маєш ще сестри, Лена вже дорослa, а Катуня потребує ще дуже батьківского старяня. Я тебе не можу на медицину посилати".

„А Наталка, татку? І Наталка ще є!" — вмішала ся нараз мала семилїтна Катя, що сидїла досі в кутику і прислухувалась з поважною міною розмові.

Мені устигла вся кров з лиця. Отсї дитячі уста завдали несвідомо несказані муки моєму серцю, котрим тоді було убити. Я склонила голову глубше над питтєм і мовчала.

„Наталка? — обізвав ся Мунцо. — Для неї не потребує нїхто капіталів складати. Она має своїх двайцять років і нехай оглядає ся за яким мужем. Не правда, Наталко? Оно, правду сказавши, вже таки би й час. Ми „молоді" розуміємо се не зби-як!"

Він розсьміяв ся голосно, і засунувши кухвалом рукою руш в кишеню, поглянув вимовно на мене.

Я видержала той погляд спокійно. „А вже-ж, Мунцо, для сиріт не складає нїхто капіталів. Я належу до тих, над котрими добрі люди мусять мати милосердє і без любови" — відповіла я.

„Добре відповіла, Наталко!" — замітив він здоволено. „Я знав, що моє слово дадуть доброї відповіди. Вирочім обходить мене в сїй хвилї моя доля найбільше. Ти отже віддаш ся, Леку возьму до себе, коли буду докторем, а з Катею дальше собі, отче, і самі раду; з неї вийде колись по аби-яка красуня!"

„Який ти мудрий для себе!" обізвала ся Лена зато. „Я вийшла би вже найлїпше, спустившись на твою ласку. Ні! дякую дуже за ко! Нехай батько забезпечить нас сам, а ти вибери собі инший фах. З тебе був би такий доктор, як з мене... Ну, лучше май не кажу! Я знаю твою любов до ближнїх!"

„Лена правду каже, ти не можеш іти на медицину — обізвав ся знов нуйко. — Я би тобі радо помагав, ти я мене найперший син, але і дївчата мої дїти. Не правда, Наталко?"

„Чому не правда, Мінечку? — відповіла жінка своїм звичайним ворітним, виразнїйшим тоном. — Розуміє ся, що дївчата також наші дїти. Але я мене є одна думка... Мінечку, я думаю вже давно над тим, щоби він пішов на медицину, хоть розуміє ся не нашим коштом".

„Ну, так і що-ж за думка в тебе, Наталко?"

„В мене така думка, Мінечку"...

„Го-го! я знаю, мамочко, що ви хочете сказати?" — перебив їй сьміючись Мунцо. — „В вас є та думка, щоби я з моєю богачкою заручив ся. Не так?"

„Так, мій сину!" — відповіла тїтка. „Я справді о тім думаю. Лиш тим чином міг би ти піти на медицину. Чи се може для?"

„Для ва стільки, мамочка, що я хочу бути свобідним. А заручини ся, обтяжив би себе зараз якимсь романтичними обовязками. Я з романтику і ідеали не бавлю ся. Я хочу лїчити лише одну ціль, а ціль та — богатство. Бо кроме для мене річ побічна".

„Навіть і для, твої сестри, Мунцо?" — вмішала ся знов Лена, промовивши голосом, що аж тремтїв з якоїсь внутрішної злости.

„Не вмішай в трагедію!" — відповів він гірдливо. — „Я мушу піти на медицину. А коли батько не дасть мені сам удержувати, то я заручу ся з якимсь богачем. Межи нами сказавши, він би я вже одну, ти... ти" — Він сьміхнув ся вимовляючо і глянув спеса на матір. І она усьміхнула ся. Він був єї любимцем і вглядуючи ся з мною від кождим жіноцтвом.

„Згадайте, мамочко!"

„Не мав часу на здогади, мій сину".

„Ну, то я сам скажу! Що ви сказали би на пр. про Ольгу С..?" — Він закинув одну ногу на другу і глянув на матір. Єї лице остало ся при тих словах все однакове, хмуне, зимне.

„Ольга С.? Ну, — казала мов би роздумуючи — хибір не злий. Вправді она делїкатна будова і дуже розвинена, звичайно як всї дївчата, при тім тиха і скромна, але коли би тобі, сину, до вподоби, то я мені такою".

„Она за тобе не віде, Мунцо! на то згодила?" — кинула насьмішливо Лена.

„За мене не віде?"

„Ні тебе не віде! Ти з усїх хлопців найменше єї обходиш: она романтична натура, не

Іспити зрілости для женщин в ґімназиях. Міністерство просьвіти видало в справі допущеня женщин до іспитів зрілости в ґімназиях таке розпорядженє з дня 9-го марта 1896 р. ч. 1966: Розпорядженє міністерияльне з дня 21-го вересня 1878 ч. 1551 в справі іспитів зрілости для женщин о стілько зміняє ся, що на будуче можна буде допускати женщин до іспитів зрілости в ґімназиях, коли: 1) покінчили 18 рік житя, або кінчать его в тім роцї календарскім, в котрім хотять складати іспит; 2) коли виказуть, що покінчили ґімназию приватну або яко записані приватистки ґімназию публичну, або предложать посьвідченє, що під відповідним проводом побирали науку ґімназияльну в приписанім обсягу. Кандидатки мають внести подане до краєвої ради шкільної о допущ не до іспиту зрілости в першім місяци другого півроку того року, в котрім хотять складати іспит. Против рішеня краєвої ради шкільної прислугує кандидаткам право відклику до міністерства просьвіти. В случаях заслугуючих на увзглядненє, а іменно коли кандидатка буде приневолена перервати іспит, розпочатий в речинци лїтнім, можна призволити на продовженє сего іспиту в речинци осїннім. На письменний і устний іспит кандидаток визначить ся окремий речинець, о стілько буде того вимагати більше число зголосившихся ся. Іспит зрілости в Галичинї будуть могли складати женщини: в ґімназиї сьв. Анни в Кракові і в ґімназиї Франц-Йосифа у Львові в язицї польскім, в академичній ґімназиї у Львові в язицї рускім, в ґімназиї II-гій у Львові в язицї нїмецкім. Іспит з кандидатками буде переводити ся після обовязуючих приписів з тою лише різницею, що іспит устний має обняти всї предмети з науки релїґії, історії природної і пропедевтики фільозофічної. З тих трех предметів має кандидатка зложити іспит перед письменним іспитом зрілости перед комісиєю, зложеною з директора яко предсїдателя, учителя фахового і ще одного учителя. Протокол з ходу і результату сего іспиту треба долучити до протоколу іспиту зрілости. Коли при тім іспитї кандидатка не відповість вимогам з двох предметів, то не може бути допущена до іспиту письменного. Коли лиш в однім предметї виказе усніх недостаточний, то комісия іспитова може визначити їй новий речинець до іспиту поправчого. Невпрастний результат іспиту поправчого виключає кандидатку від складаня іспиту зрілости в найблизшім речинци. В случаю допущеня по раз другий до іспиту зрілости не потребує кандидатка складати з тих трех предметів іспиту, коли одержала з них перед тим добру квалїфікацию. Увільненя при устнім іспитї зрілости виключені у всїх предметах. Устний іспит зрілости мусять відбути ся під проводом краєвого інспектора шкільного. Кандидатки по зложеню іспиту одержать сьвідоцтво зрілости на формулярі приписанім для ґімназий, однак без взнаку о зрілости до вступу на університет. Такса за іспит з релїґії, історії природної і пропедевтики фільозофічної виносить 6 зр., за іспит зрілости 18 зр.

Промисловцї. З кождим днем чуємо якусь цікаву відомість, як один або другий старає ся вижити на сьвітї. Нераз чуємо найбільші дивацтва, бо до чого вже люди не беруть ся для зарібку щоденного хлїба! І так Суччі постив у Відни двайцять кілька днів, індийскі факіри сплять в скляній домовинї на виставі будапештеньскій, а якийсь весельчак вішає ся що день в Парижи так свобідно, немов би клав ся до ліжка. В послїднім часї найшов ся другий Суччі, котрий хотїв свого попередника о много перевисшити, бо коли Суччі обіцяв постити 30 днів, то якийсь Марсуе Герман в Баденї коло Відня постановив постити аж 84 днів. Однако бідолаха не видержав, бо постив всего 21 днів і так утратив сили, що его на-віки мертвого віддано до шпиталю. Однако всїм позавидував слави якийсь Сломан, робітник в однїй фабрицї цегол у Відни. Він не научив ся за молоду нїякої незвичайної штуки, отже постановив стати ся немов противностию Суччі'ого і показати, що нїхто не дорівнає єму в штуцї їдженя. Він зголосив ся до реставраторів, а коли проби вийшли знаменито, замовлено его на публичні виступи і ось незвичний до недавна робітник попиває ся тепер в первороядних реставрациях, як у Сахера і в готели „Імперіял", де їсть і пє щодень від 8-ої години рано до 8-ої вечером без настанку, на велику утїху уличників, котрих тота штука о много більше бавить, як нудний піст Суччі'ого.

Мурин о цїсарю Вільгельмі II. На однім бенкетї, уряджєнім управителем Камеруну, виголосив мурин Абель з племени Бутоманів слїдуючу бесїду: „Нїмецкий цїсар є найсильнїйшим і найрозумнїйшим чоловіком на сьвітї. Він бачить скарби, укриті в глубинї землї, і каже їх собі видобувати. Він опутав цїлий сьвіт сїтєю, а коли сї порушить, то его слова розголошують ся по цїлім сьвітї. Він має пароходи, що ідуть по сухій землї. Коли єму на заваді яка гора, то каже в нїй пивертїти дїру. Коли загороджує єму дорогу якась ріка, то каже будувати міст у воздусї. Хоч нїмецкий король є найбогатший на сьвітї, але проте має він лише одну жінку, а хоч его жінка є найкрасша із всїх женщин на сьвітї, він таки не потребував за нїм платити гроші."

Чорна книга лїкарів. На оригінальний спосіб пошали лїкарі в Монтевідео супроти хорих, котрі не платять. Они залежили спілку, до котрої приступили навіть професори тамошного видїлу лїкарского, і запровадили т. зв. „чорну книгу". Коли якийсь лїкар не може дістати заплати за лїченє хорого, взиває видїченого перед комісию спілки і она може по вислуханю обох сторін вписати хорого до „чорної книги"; то дїє ся все тодї, коли хорий не являє ся. Кождий лїкар дістає спис таких хорих і на слїдуючий раз не сьміє під нїяким услівєм подати такому хорому свою лїкарску опіку.

Відки взяла ся кертиця на земли? Нарід розповідає собі таку історию: Були раз два брати, кождий з них дістав по батькови по кусневи поля. Молодшому зародило поле дуже гарне збіже, а старшому видало дуже нужденне і мізерне. Що-ж тут робити? думає старший: вговорю я брата, що там, де гарне збіже, є властиво моє поле. Пішов він до молодшого брата і попросив его, щоби оба пішли разом оглядати урожай. Коли молодший брат висказував свою радість, що сего року має таке гарне збіже, відповів єму старший брат: „Якже-ж ти можеш казати, що то твоє поле і твоє збіже? Прецїнь я тут орав і сїяв! Коли сумніваєш ся о правдивости моїх слів, то пожди, я тебе пересьвідчу, саме поле тобі скаже, що оно до мене належить." Треба додати, що старший брат перед тим виконав в поли яму, уперш там свого сина і научив его, щоби на запитанє, чиє то поле, відповідав „твоє." Збіже було високе, яма глубока і так закрита, що схованого в ній хлопця не можна було бачити. Отже стали оба брати перед збіжем, а старший брат спитав голосно: „Слухай, чиє то поле?" „Твоє", відповів на се голос зпід землї. Тодї сказав скромний молодший брат: „Перед таким чудом я уступаю; нехай же се поле буде твоєю власностю, а я возьму гірше." Обидва брати вернули, кождий до своєї хати. Старший був незвичайно втїшний, що єму удало ся підійти і ошукати молодшого брата. Однак его здивувало, що вже цїлу годину сидить дома, а хлопець ще не думає вертати до нїм. Почекав ще годину, але також даремно. Вернув він отже в поле, прийшов на місце, де схований був свого сина, а там з голованої ями провалять нора і хідники на всї сторони. Побачив він і сина, але не міг его пізнати і не хотїв вірити, що то син его, бо за кару перемінив его Бог в кертицю. Від того часу — розповідає собі нарід — є кертиця на сьвітї і жиє в землї і має передні лапки трохи подібні до людских рук.

Сорочка, котру можна сховати в лупинцї з оріха. Найтоньшим полотном, яке коли небудь доси вироблено, єсть певно то, котре тепер виставлено в берлиньскім музею для нарадовлявства. Єсть оно так тоненьке, що зроблену з него сорочку можна сховати в лупинцї з волоского оріха. Полотно се вироблено на Филипиньских островах в Тихім океанї, належачих до Іспанії, звідки привозять недавно коріне. Пряжу до того полотна роблять з волокна ананасових листків і она єсть так тоненька та легка, що коли з неї роблять полотно, замикають всї двері і вікна, щоби не пірвала ся від подуху. Робленє прикі вимагає богато часу і заходу, бо волокнця, яким зачне ся тканє, треба причіплати одні до других. Цїна сорочки з такої тканї єсть дуже висока; штука платить ся по кілька тисячів рипьских, але мимо того богаті плянтатори і купцї в Манїлї, столици острова Лєцон, купують їх радо.

забувай сего. Окрім того она буде вибирати, она й може вибирати, бо дїйсно жевна дївчина".

„Не думай лише так — обізвав ся він так само глумливо. — Я дїйсно не знаю, хто би могла бажати собі за мужа, як не лїкаря. Ти, бачу, не береш твоїх справ досить реально. Чи думала ти коли небудь над тим, що властиво мужчина, а що жінка? Мужчина то „весь", а жінка то „нїчо". На дївчата від нас залежні, як ті рослини від сонця, від воздуху. Чуєш? ти!! Ми надаємо їм змісту, вартости, значіня, одним словом, все. А коли она хоче вибирати, то нехай собі з Богом вибирає. Мені не тяжко і зовсїм обглянути ся. Богатих партий в сьвітї не найде ся. Дївчата відростають раз в раз, як ті гриби; і всї они хотять замуж вийти, всї що до одної! Може ти хочеш остатись старою панною?"

Вуйко і тїтка розсьміяли ся, а й Лоза скривила уста до усьміху. Мені ударило в лице немов полоєнє.

Нїчим є жінка?

І такий бездушний, ограничений хлопець осьмілив ся говорити в такий спосіб о жінках? Що давало єму до того право? Природа? Однак він говорив правду. Ми дїйсно від мужчин залежні, мов ті рослини від сонця, від воздуху. Але-ж з якої причини? Чи та причина — то неслїдима, вічна загадка, до котрої і приступити годї?

Я зложила питє і вийшла мовчуно до побічної комнати. Тут було тихо і тепло. Втомлена сїла я в незамітний кут, заслонивши лице руками.

Поодинокі слова долїтали до мене, я чула терпкий сміх тїтки, однак не прислухувачись дальшій розмові, я й не розуміла нїчого.

Одно лише я знала і відчувала.

Я була лише людиною з тїлом, силою, з якимсь духом, а проте... та що й казати? Правда? Справедливість? Їх нема! Нема для того, що приневолений приймати їх з другої руки...

*

Щось каже, мов олово, тижить мені на души, а кругом мене глухо і пусто, якась порожнеча аж до одуріня.

Чи нема нїякого виходу? Нїякого спасеня? Коли се нїмці пишуть, так нехай! Я не можу! Я пробувала клонити голову терпеливо, бути такою як ті „другі", і не змогла. Благала співчутя, любови, і не виблагала. Часто нападає мене тїрний жаль, лиха пражда супроти всїх померших родичів, що мене в житє трутили і я тепер безнадїйно блукаю! Нападає незлакавість і біль супроти цїлого сьвіта...

В тихих, безголосних ночах, коли сон утїкає від моїх утомлених очий, я плачу. Та що оно поможе? Одна сльозина більше або меньше в житю важить так мало! Вирочім хто їх числить?

(Дальше буде).

Телеґрами „Буковини".

З дня 20-го липня 1896 року.

Відень. Забальсамоване тїло архикнязя Карола Людвика виставлено в уніформі фельдцайґмайстра на катафальку в домі жалоби — на вид публики через нинї і завтра.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиране:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і признавати з осторожностию лише кліщки зі знаком охоронним „Котвиця" бо лише ві правдиві.

Аптика Ріхтера під позетим лвом у Празї.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта", а виконана в дїтографічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, вкладеної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти" і передплатників „Зорі" 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї" у Львові, ринок ч. 10.

Наклад великий; купуйте чимскорше!

Памятайте на Народний Дім з Чернівцях!

Повідомлене. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *„Днїстер"* у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівцї (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпечень від огню будинків мешкальних і господарских, церков з уряджеєм, знарядів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в соломі і в зерні — подаю кождому потрібні повісленя. — *Корнило Сальбан*, аґент „Днїстра" в Чернівцях, улиця Пумнуда ч. 25.

„Днїстер"

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

верне і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Веч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Єп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїна в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачують ся тепер на пожарі, а договори заключені з иншими Товариствами контрамекурацийними надають **„Днїстрови"** можність обезпечуваня і виплачуваня і **найвисші суми.**

Полїси „Днїстра" приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер"** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найвигіднїйші услівя і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер", стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** за процентом **по 5** процент. Гваранция цїлковита. Квіти по 50 кр. Полїсних хуткість ся цїнних паперів, мінних від товарів, за порукою двох членів. З вимкнєм відтягом ся дочвертї часть на уділ.

Зголошеня о публїчні **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер" ще є заступлений, приймають ся.

ОСВІН ФЛЕК

в Чернівцях при ул. ратушевій

продає

МАШИНИ ДО ШИТЯ

ручні по 20—50 зр., а ніжні по 35—75 зр.

Окрім того поручає

ПНЕВМАТИЧНІ БІЦИКЛІ

по цїнї 80—350 зр.;

переберое всїмци заведенє телеграфів, телефонів і всякі потрібности в сих річах.

(Чет. і вел. 10—12).

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Рогізнї що місяць. Передплата, платна в Рогізнї, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради" в Рогізнї, почта Садаґура.

В редакциї можна ще дістати давні речники Добрих Рад.

1. речник „Д. Р." містить до 200 поучаючих статей в числї 120 забавних приповідок і много анекдот. Цїна цїлого речника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 80 кр., а без 2. і 3. числа 40 кр.

2. речник „Д. Р." містить до 300 статейок, дуже много образків і одну повість, що кілько через всї числа тягне ся: „Як то і Василь Дворецький пробив ся Василь Дворецький і які він пригоди мав, що ся стали росту міністром." Цїна цїлого речника 1 зр. 20 кр., а без двох чисел 50 кр.

3. речник „Д. Р." містить так само як і другий речник дуже много поучаючого для господарства і забави, много образків і одну більшу повість: „Як виглядають Сорокци і Громко своїх синів з войска". Ся повість була печатана вже 4 рази (3 рази на ручки і раз на збірник). Цїна цїлого речника 1 зр. 20 кр., без двох чисел 60 кр.

4. речник „Д. Р." містить як 3 попередні дуже много поучаючого і забавного для всїх і окрім того много дуже практичних рахунків. Цїна цїлого речника 1 зр. 40 кр. а без двох чисел 70 кр.

5. речник „Д. Р." містить окрім забавних образків і в собі „Рускій жаль." Цїна 1 зр. 20 кр.

6. речник Д. Р. містить забавну повість: „Пепе Фонтан і сто сем Фонтанів".

Цїна 6 речників разом з рок. передплатою 4 зр.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Сняти	11^{18}	.	.	6^{37}	10^{17}	5^{50}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Ґлїбоки	3^{25}	.	.	9^{13}	10^{00}	5^{23}		
З Новоселиці, Садаґури	.	.	.	.	.	.	11^{15}	9^{00}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{16}		6^{55}	9^{00}	9^{45}		
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станїславова	9^{05}	.	.	6^{13}	7^{28}	2^{01}		
З Підволочиск	2^{30}	10^{05}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{15}	9^{58}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{30}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{15}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний поїзд)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Сняти, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	10^{22}	5^{28}		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{24}	.	.	7^{17}	10^{48}	6^{15}		
До Садаґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{30}	11^{00}	4^{45}	9^{04}	6^{40}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{05}		
„ „ з Підзамча	.	2^{05}	6^{14}	.	9^{49}	11^{11}		
„ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{23}	2^{40}	10^{13}		
„ Стрия	.	.	.	5^{12}	9^{05}	7^{21}		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	7^{05}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{45}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний поїзд)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечерни до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час рахують ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут: коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 102. Чернівцї, пятниця дня 10. (22.) мая 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі сьвят Л. Горовіца в Чернівцях, ул. голинна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровична ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Реформа податкова.

Дня 15-го мая ухвалено впроваджуючий закон до реформи податкової, котрий вказує, в який спосіб має перевести ся реформу податкову і що з неї вийде. Годить ся запізнати ся докладнїйше з сим законом, на котрий всї так ждали.

Проєкт реформи податкової виготовив і предложив парляментови ще мінїстер Штайнбах. Проєкт сей розпадає ся на сїм частий, на закон впроваджуючий і на закони о податках: заробковім, рентовім, особисто доходовім і невсвійнім. За часів мінїстерства коаліцийного ухвалено (після поправки мінїстра Пльвера в первістнім проєктї Штайнбахівскім) всї прочі части проєкту крім закона впроваджуючого. Тепер же ухвалений вже і закон впроваджуючий, отже й цїла реформа податкова готова.

Постанови закона впроваджуючого суть слїдуючі:

В краях, репрезентованих в радї державній, зносять ся всї дотеперішні роди податку доходового, а натомісць вводять ся: податок заробковий нано урегульований, податок від рент, податок особисто-доходовий і податок невсвійний від висших плат. (Арт. 1-ший.) — Всї дотеперішні постанови законні що-до опустів при податках доходових перестають обовязувати. (В арт. другім і третім вичислено подрібно всї цїсарскі патенти і постанови, упрацняючі до опустів податкових).

В артикулах від 4—12 означено, в який спосіб має ужити ся прихід з тих нових попередних податків особистих. В перших двох роках по введеню в житє реформи податкової до скарбу державного має вплинути така сама квота, яку дають дотеперішні податки доходові, з дочисленєм до податку заробкового і доходового 2-процентової добавки в першім, а 4-процентової в другім роцї; крім того має дочислити ся ще 1,200.000 зр. на кошти введеня реформи податкової. Вся прочa надвишка в приходї з нових податків доходових має ужити ся на опусти податкові і на звороти для фондів краєвих. І так в перших двох роках признає ся 10-процентовий опуст в податку грунтовім і домовім, з виїмкою того 5-процентового податку, який платить ся від доходу з будинків вільних від податку. Відтак признає ся 20-процентовий опуст з загальної суми (контінґенту) податку заробкового з виїмкою податку від нехатної торговлї і кандрішничого промислу, яка би мала вплинути до скарбу державного після теперішних постанов. — По вічисленю квоти, потрібної на покриєнї опусти податкові, лишить ся ще надвишка, котру, на скілько она не перевисшає 3,000.000 зр., звертає ся фондам краєвим, се значить, що буде признаний подлиним краям відповідний зворот з суми реальних податків, яку ті краї мали би платити до скарбу державного.

Скоро би показала ся надвишка понад 3 мілїони зр., то в такім случаю має она ужити ся на дальші опусти податкові, а то в такий спосіб, що податок грунтовий був би зменьшений о 15 прц. (замісць 10), податок домовий о 12·5 прц., а контінґент податку заробкового аж о 25 прц. Рівнож і стопа процентова при вимірі податку для підприємств, складаючих публичні рахунки, була би знижена до 10 прц. — Як би ще й по тих опустах лишила ся яка надвишка, то єї ужиє ся на дальші звороти для краєвих фондів. Всї ті опусти і звороти будуть уділювані нарів, се значить, в кождім слїдуючім роцї по тім, в котрім покаже ся надвишка.

Такий спосіб зужиткованя приходу з нових податків особистих буде в перших двох роках по введеню реформи податкової, але на дальші роки, аж до 1907 р., скарб державний хоче мати більші приходи. Длятого кождого слїдуючого року мусять збільшати ся прихід скарбу державного о 2·5 прц., а аж відтак будуть розділювати ся опусти і звороти. В 1907 р. має наступити новий розклад опустів, при чім буде увзглядненний також домово-клясовий податок, і звороти для краєвих фондів.

В арт. 13-тім містить ся постанова,

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

(Дальше).

Оногди говорив нуйко про якогось податкового урядника, котрий рішив ся від своїх товаришів величезною стягою, кривоногим усьміхом і грубим грібнем перетягом з спини хлопцем на палиці. Сей урядник тікав ся — так оповідав нуйко — що єго жінка, за якою сине тепер „обглядає ся“, мусить бути не лиш сарна, богата і опальчена, але й музикальна, бо він не „позертує ся“ кому-небудь!

Уявляючи собі єго, як він із своїми неповоротними рухами, із своїм не найбільшій части розігрітим лицем, трьма лиснятими очима, нуйко „музикальної“ жінки, я розсміяла ся мимовільно в голос.

Нуйко і тїтка глянули на мене мовчки.

„І чому та властиво сьміє ся, моя кохана?“ спитав нуйко і злострепів тонї лиця рів!, а тимчасом тїтка звузила уста так сильно, що стали якось нитнем.

„Я так, нуйку; бо він такий сьмішний в своїй претенсіональности! Самі знаєте, що він всїх розумів не пойм, а проте такий зачитаючий! Але я властиво не понимаю сьміяти ся, она більше сумно як сьмішно!“ І з тими словами прожайнув мій погляд по тїтцї.

„Що се знову за нестична лаяка?“ спитала она з лиценим, пронізливо-строгим поглядом. „Тепер пачиш годї вибирати, ждати на самих доторів і професорів. Пекай Богу дякує, коли навіне ся і хто небудь та возьме кусник хлїба“.

Се тиснуло мене. Спершилно мене. Моя побіжна пустила я через хвилю покірно голову, а несказано гірке чувство проникло мою душу.

„Се тобі мабуть не до смаку, що я тепер кажу, неправда?“ говорила тїтка з притисненим голосом. „Ти за него не пішла би. Ну, на щастє я такім випадку мала би на рішучє слово сказати, а не ти. Ти ждала би може на щось лагіднїйшого тонця, — тепер тілько що ти уже нема. Впрочім я справдї не знаю, що тобі дає причину тратя розум якийсь „гордий“. Ти мабуть пролежнї борби о кусник хлїба не бачила, не розумієш, думаєш, що все, що є, так само собою приходить?“

„Я, тїтко? я?!“ вирвало ся мені майже скликом з уст.

„Ти, ти! Ми не будемо вічно жити, і ти не будеш жити все охоронц і розвину стрїту. Наступить ще й таке хвилина, коли ти з плачностию будеш ситати за руцїно такого „дурня“!

„Тїтко, тїтко!“ відповіла я з дерушенєм.

„Хе-хе-хе! тїтко! І давно-м мікли, коли тілько сиятати? Мабуть тобі єго станислаєо за тілле?“

„Станислаєо мі, але він сам як чоловік не має для мене нічого сиятичного. Він не має анї прихітий я, пр. „тонкости“ в собі. Чи ви ніколи не гадали, як страшно мусить житя ся при чоловіцї, котрому не можна віддати ні серця ні поважаня? Тутечко! я не могла би так жити! Моя натура, цїла моя вдача такі вдані якийсь — як би то сказати? — тонкої корректности, якогось ніжного чувства... любови“... Тут і урвала я.

Се зізнанє, котре я мов тайну берегла в серцю, пахопило ся мені против волї з уст, і я того дуже жалувала. Я відвернула ся від тїтки, щоби не стрінути ся з єї холодними насьмішливими поглядами, і щоби не помітила, що я сьмілила...

„І ти не соромиш ся такі слова говорити? Мені в лице і при нуйку? Дивна-м тїтка дівчина! А се що знов нового?! Та правда: хто тоне ся такими трійлом, як розами, тому годї виглядає говорити. Я не розумію, що то таке „любов“. Я вийшла замуж, не хоруючи анї трохи на ту поетичну недугу. Я вела порядно своє господарство, виховувала як слїд при Божій помочи дїти, доглядала мужа, але о любови щось мамити, зітхати за любовю?... Мені видить ся, що я нуйка би тепер того й соромити ся. Се чиста жаталяя. Коли би я не була вийшла за твого нуйка, то була би вийшла за другого. Він був порядний, спокійний, сороміцкий чоловік, з я така сама панна. Тому нас Бог і злучив. В твоїм віку я вихопувала ще Мушчка, кромі того

під яким услівєм будуть признані всї ті опусти і зворотя. Правительство ставить услівє, що сойми краєві мають ухвалити сейчас на своїй першій сесиї, що ті всї податки особисто-доходові, введені сею реформою, будуть вільні від всяких податків краєвих. Скоро котрий сойм краєвий не ухвалить того, то дотичний край не дістане ні опустів ні зворотів, а єго шайка припаде скарбови державному.

Отсе були би головні постанови закона впроваджуючого реформу податкову. Комісия податкова ухвалила була, що рівночасно з реформою мають ухвалити ся ще й иньші закони податкові, як о ревізиї катастру, о відписуваню податку грунтового — скоро отже ті закони перейдуть крізь палату послів, відбуде ся третє читанє реформи податкової, а по одержаню цїсарскої санкциї буде она введена в житє.

ДОПИСЬ.

(Улиця Шевченка. — Сирота стипендиї ім. еп. Пелеша).

З Станїславова.

Деякі місця галицкі, в котрих живуть Русини сьвідомим житєм, постарали ся руські ради о те, аби одна улиця називала ся „улицею Шевченка. Се є доказом глубокого поважаня нашого великого генія і заразом знаком, що і наші сусїди-Поляки хотять поважати єго. Так постарали ся о улиці Шевченка Русини в Золочеві і Коломиї і набуть також в Тернополи. І наші станїславівскі Русини задумали в слїд за ними піти і поставали в міскій радї відповідне внесенє, щоби нинїшню власну улицю під ратушею, що лежить між улицями Камінського і Кілїньского назвати іменем Т. Шевченка. Станїславівский маґістрат був сему внесеню прихильний, але коли справа прийшла на нараду міскої ради, став елаквентний кс. Айзельт, рим. кат. катехит при реальній школї, і в цїлій, в Русинів обиджаючій промові висказав ся против того внесеня. Дарно намагали ся руські ради промовити польскій більшости ради до розуму, що так не личить поступати з Русинами і їх найсьвятїйшими чувствами, як се зробив кс. Айзельт. Видко, Поляки більше прислали до вислоби слова загорілого Поляка і они відкинули то внесенє.

Що та промова не була на місци, о сїм сьвідчить найлїпше факт, що Kurjer Stanisławowski проповчав ту промову, а розсудні Поляки в місті обурені на кс. Айзельта і сердять ся на него, бо він викликує непотрібно вражду між Русинами а Поляками. Тут може лише одно помогти: Русини, властителї реальностий в Станїславові, повинні разом подати петицию в сїй справі до міскої ради, а коли они будуть поступати солїдарно, мусить міска рада увзглядняти їх голос. Але сим повинні би руські ради вже тепер заняти ся, аби ще завчасу все приготовити.

Згадана улиця одержала нахтинїсь назву імени епископа Пелеша. Сим хотїли станїславівска рада міска почтити память першого руского станїславівского епископа. За се мусять тутейші Русини бути вдячні і самі також почтити чимсь память свого першого епископа, щирого Русина. Вже перед кількома лїтами загадали були тутейші Русини заснувати стипендию ім. Пелеша і зачали збирати складки, котрі поміщено в тутейшій „Народній Торговли". За якийсь час вибрано гроші відтам і тепер не знати навіть, де їх поміщено, кілько того гроша взагалї є, бо що більше, не знаємо навіть, хто належить до того комітету, котрий занимав ся збиранєм складок. Тут не на місци мовчанє, бо инакше може стати ся із зібраним грошем таке, як із складками на епископску палату в Заліщиках. На ту цїль збирали Русини через кілька лїт, назбирали вже значну суму, а відразу справа загирила ся, і тепер щезли гроші та й надати нема. Так не сьміє бути з стипендиєю ім. Пелеша! Ми Русини давали датки на ту гарну цїль, бо поважали нашого руского епископа; ми повинні знати, що де ся з нашими грошами. Тепер для нас тим сьвятїйший обовязок, почтити память покійного нашого епископа Юліяна скорим довершенєм розпочатого дїла. Тому пишаємо комітет для збираня датків на стипендию ім. Пелеша, щоби в часописях оголосив, хто належить до того комітету, відкуди є гроша зібраного і де він поміщений?

Почитатель пок. еп. Пелеша.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 21-го жовтня 1896.

Народна рада. яку скликують пп. посли Стецкий і Пігуляк на **пінторок** на Зелених святах **(дня 26-го с. м.)**, відбуде ся **в сали Cursalon-у в міскім городї** (Volksgarten) і почне ся о годинї 2 з полудня. Сходїнєм ся громадного з'їзду інтелїґенциї і селян. Просимо наших впп. передплатників по селах звернути увагу селян на то, які то будуть збори та на що ми їх уряджуємо, і заохотити їх до найдня на ту раду. З кождого руского села повинно приїхати хоч кілька селян, котрі би потім могли у себе розповісти, що чули на радї. Не забувайте, що ту йде о наше загальне спільне добро і о річи, котрі дуже повинні селян обходити. Докладну програму наради подамо небавем.

Сьв. Синод православної церкви в Австриї відбув в квітни с. р. три засїданя, на котрі між иньшими відкликав новоіменований митрополит Аркадій Чуприкович нікео-царгородский символ віри і зложив присягу, що вірно буде придержувати ся науки, обряду і приписів православної церкви. Рівночасно рішив Синод подякувати цїсареви за іменованє впр. Аркадія Чуприковича митрополитом і просити монарха о дальшу опіку над православною церковою. Принято до відомости справоздане епископа з Задара о аґітациї католицкого духовеньства против православія і уповноважнено впр. митрополита Аркадія Чуприковича відносити ся з тої причини зі скаргою до міністерства, взглядно до цїсаря. Дальматиньскими монастирями в Краї, Крузї і Драговачі поручено душпастирску службу в окличних парохіях. Рішено зорґанїзувати православні парохії в Праї, Градци і Божичі в Країї, о чім повідомлено правительство. Найважнїйшим рішенєм було, старатись о увзаконитуваня одного австро-угорского патріярского православного Синода, в котрім були би заступлені всї православні епархії Австро-Угорщини, і рішено уложити реґуляміи для внутрішного дїловодства сьв. Синоду. Рішено також відносити ся до міністерства в справі упрозаконеня становищ православного військового духовеньства так, аби православні військові капелани не були підчинені римо-католицкому клиру. О сїм доносить *Бук. Православ.*

Іменовани. Міністер внутрішних іменував правительственним радником Івана Фенцеля з Белоградьска, старшого радника економічного Івана Мєєра, правительственних радників Вільгельма Пеше і д-ра Вільгельма бар. Ша

2. Справоздане адміністрацийне.
3. Справоздане контрольної комісиї.
4. Вибір виділу і контрольної комісиї.
5. Зміна статутів товариства.
6. Внесене виділу.

У Львові 18-го мая 1896.

За виділ Наукового товариства ім. Шевченка *Ол. Барвіньский*, голова. *Остап Мокорунко*, секретар.

Доповняючий вибір посла до галицкого сойму з міста Тернополя має відбути ся дня 1-го червня. Передвиборчий рух тепер уже досить оживлений і поставлено кількох кандидатів: міністра Ріттнера, проф. Баласича, проф. Романчука, адвоката Тацевешкого, нотаря Нівентовского і редактора Monitor-а Брайтера. Сими днями відбули ся збори виборців, на котрих вибрано комітет з 15 Поляків, 15 Русинів і 15 жидів.

„Академична Громада“ у Львові обходила дня 15-го с. м. память знесеня панщини відчитом, котрий урядив кружок правників того-ж товариства. Предлежит Мирон Здеровский представив положене селян почавши від середних віків, перейшов опісля на австрийскі відносини і новесня близше, які обставини спонукали австрийске правительство до знесеня панщини; свій відчит закінчив поясненем індемнізацийного спору і характеристикою наслідків знесеня панщини. Проф. Грушевский висказав ся дуже похвально о відчиті, а др. Франко в ширшій промові обговорив політичне і економічне положене руского селянства в Австриї, несправедливе рішене спору в вересті дідичів, наслідки тої несправедливости і теперішний рух еміґрацийний. Одним ясно відрадний факт треба відносити ширшаючу свідомість народу і довіре народу до інтелігенциї. При ослівчуваню народу не треба відлецувати ся селянинови, як се роблять Молодочехи і атисеміти та т. зв. Pancrmfänger-и, бо тим остатні ся лиш хвалене одушевлене і енситу-ально усніх, але опісля слідує сварий і тим прикрійший упадок. Промовою голови кружка правників Івана Ганасиновича, з котрої привітні довідали ся, що „Академична Громада“ рішила рівночасно обходити память знесеня панщини відчитом, забічною сегорічний обхід тої памяти.

Вінчане. Дня 24 мая с. р. відбуде ся в парохіяльній церкві в Прибіших (станция зелізниці і почта в Зборові) о годині 8-ій вечером вінчане п. Павла Кирчова, бувшого редактора *Буковини*, а тепер учителя шкіл виділових з Перемишляни, з панною Поспою Марією Яворинською.

Галицка каса ощадности у Львові призначила в сім році з свого чистого доходу квоту 15.000 зр. до роздачі поміж добродійні заведеня. З того дару призначила каса між иньними: 200 зр. для інтернату сьв. Йосафата у Львові, 200 зр., для дівочого інституту СС. Василянок у Львові, 100 зр., для тов. ремісників „Зоря“ і 100 зр. для тов. „Руслан“.

Дар. Секундар в пенсиї Бронислав Маєрский дарував з нагоди свого відкаченя палати лікарів в Чернівцях суму 100 корон з призначенем, що та сума має становити початок запомогового фонду для членів палати лікарскої на Буковині. Президия палати лікарів складає отсим вп. добродієви щиру подяку.

Невино засуджені. Сими днями виявило ся, що перед 18 літами засуджено в Загребі невинно дві особи на дожизненну вязницю за убійство сторожа поліцийного. Один з засуджених помер у вязници по сімох літах, а другий Целько сидів до тепер. Аж ось в послідних двох відчає процесу против одної шайки розбійничої переконав ся суд, що злочину, за який перед 18 літами засуджено Целька і его небіщика товариша, допустив ся один з членів сеї шайки. Целька зараз випущено на волю, але хто годен винагородити ему вісімнайцять літ муки тіла і душі?!

Мадярскі недорічности. Цілому сьвітови знані Мадяри яко горячкові люди, котрі своїм забагам не знають міри. Се відчувають на собі що тепер немадярскі народности в Угорщині. А коли Мадяр хоче показати свій патріотизм, то не богато журить ся о се, чи личить се або те, і так виходять не одні дурниці на сьвіт. От тепер з нагоди тисячліття доносять немадярскі часописи про ріжні чудацтва мадярскі, з котрих подаємо лише кілька. В місточку Варині устроювали жиди в честь тисячліття театральне представлене і потребували до того бальдахина. Они не надумували ся богато, пішли до місцевого сьвященика, а той яко горячий патріот мадярский без сиротивленя дав бальдахин з церкви. Коли-ж вірні побачили річ церковну в театрі, взяли бальдахин до церкви і грозили сьвященикови, що вибють ему вікна. — В місті Вараждині великім вийшли ся на торжествах в честь тисячліття католицка єпископія і мадярских національних костюмах. Кардинал Шлаях прибув на торжество в вузких вишнурованих погайцях вишневої барви, в жовтих черевиках з острогами, в колпаку з пірєм; так само убраний був унїятский епископ румунский Павло, а католицкий епископ Вікдер убрав навіть панцерну сорочку. Очевидно тішать ся Мадяри дуже такими патріотичними епископами і навіть не думають про се, що такі виступи не личать духовним особам.

Довго вчив ся! Мабуть найстарший студент на сьвіті помер сими днями в Ґрайфсвальд в Німеччині в віці близько 70 літ. Той студент був від молодости аж до смерти заєдно записаний на теольоґічнім виділі, але не робив ніколи ніякого іспиту. Причиною того дивного явища була обставина, що якийсь его далекий свояк, а великий богач записав єму свій маєток під услівем, що він буде побирати лише проценти від того маєтку так довго, доки буде ходити на *університет і не одержить якої посади*; по тім мав маєток перейти на ріжні добродійні цїли. Студент був досить хитрий і „учив“ ся аж до смерти.

Дрібні вісти. Радний міста Чернівців др. Бено Штернберґ здавав 18-го с. ж. справу з своєї діяльности і одержав вотум довіря. — Польский театр ім. гр. Фредри уряджує в Чернівцях ще два представленя; в суботу дає комедию Пшибишевского *Dwór we Wisłkowiscach* в 4 актах, а в недїлю Анчика Квіятеєуа *chłopka* в 5 актах. — Київске товариство ремісничої взаїмки в Чернівцях дає в понедїлок, дня 25-го с. м., аматорске представленє. Будуть грати Камінского *Zaloboa* або *Krakowiacy i Górale*. — На сьогоднішнім засїданю черновецкої ради міскої вибрано на місце уступившого д-ра Гавдля членом міскої ради міскої в Чернівцях д-ра Стиндльбиндера. — Делеґация черновецкої ради міскої до великого виділу каси ощадности вибрано радника Барбера, а при тісніїшім виборі льоєм і бар. Мутеану. — В Сторожинцях давали ся вічає представленя цирк. Случайно по сеї ся жадем непаслїдний випадок і все сьвіжкі на на страху. — Др. Ст. Квятковский, спеціяліст для хірурґії і злобетних орґанів жочи, отвирає в суботу о 12 год. клїнїку лїкарску при Методієвскім ч. 25. — Фінансовий стражник Михайло Станков пропав від 15-го с. м. без вісти. В місторок викинула его трупа ріка Молдава. На трупі не можна було сконстатувати жадних знаків злочинства. — До грозного уряду з Берлинцях вибрав ся незнаний злодій і забрав з собою з громадскої каси 500 зр. Зарядженю строго слїдство. — Галицке намістництво видало розпорядженє, щоби не продавано в торговлях забавок для дітий, вироблених з целюльоєи, а нежі инші вироби з целюльоєи, продавані в торговли, мусять мати напись: „вироби з целюльоєи — легко палаючі“. — В Філядельфії доконано замах смерти на д-ра Гельмеєї, ледику і фармацевта, котрий признав ся, що замордував 27 осіб, котрих перед тим обезпечав на житє, щоби відтак взяти за них обезпечене квоти.

Помер в Дрезденку Лев Мадбаньский, тамошний управитель шкіл, в 49-ім році житя.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 21-го мая 1896 року.

Відень. Похорони архикнязя Кароля Людвика відбудуть ся завтра.

шу частину. Почавши писати, я забула небіжчика зовсїм, що крім мене находить ся ще хтось другий в комнаті. Хвилина за хвилиною минали.

„Що ти пишеш?“ спитала она мене нараз різко.

Я відвела з перелякати голову і глянула на ню.

„Ну? що-ж?“

„Ет! щось там“ — відповіла я потроха змішана. Мені стало так, як би мене хто на якім лихім учинку злапав.

„Ти не перервеш ся нарешті з вішем“.

„Ні.“

„Ну, так що-ж ти пишеш? Може ти пишеш?“...

Павла...

„Чуєш? ти!“

„Чи я маю перед тобою оправдувати ся?“

„Що за дурна відповідь! Ти не бачиш, що вже пізно і що я хочу спати? Я втомила ся“.

„Обернись до стіни тай спи!“

Она скоро підняла ся і устала прямо в ліжку.

„Ти! Я скажу тобі, що через тебе не можу спати. Несане шкодить краєї, а я не маю охоти ходити з таким хрипливим лицем, як твоє. Але я тепер вже знаю. Ти певно маєш якийсь стих. Любовний?... Ха-ха-ха! Тебе на цілім божім сьвіті ніхто не бажає; ти не гарна!“...

Я не відповідала ся.

„Відвідах з шістьома срібними старосьвітськими ложечками!“

Я задрожала від обиди.

Як глубоко ненавиділа я єї! Однак, невіддиваючись, я силкувалась остати ся спокійною. На хвилинку заграбила я лице в долоні, і стала пригадувати, що думала я перше. Думки від єї голосу, мов налякані, розпорошили ся.

Она сьміяла ся роздражнюючим сьміхом, а я чула, як мені підступила кров до лиця.

„Від бабуні лишила ся ще і цукорничка. Вправді не срібна, але за те дротована. Правдива старо-французка порцеляна!“...

Я все ще не відповідала ся...

„Чуєш? Я хочу, щоби ти згасила сьвітло і лягла спати. Ти!“

Мене покинула нараз вся терпеливість, а пірвала шалена пристрасть. З окриком дикої злости вхопила я за зошит і шпурнула ним до землї. — Серце товкло ся в мені до розпуку, і згорнувши руки на грудях глянула я на ню.

„Чого тобі ще треба?“ спитала голосом, що змінив ся від зворушеня.

„Нічого від тебе не хочу. Але скажи лучше, до чого та театральна поза?“ Она говорила в зухвалім тоні, опісля мов пригадала собі щось і додала: „Чому у тебе розпустене волосє?“

Я відвернула ся від неї, не відповідаючи їй нічого.

„Я хотіла би знати, дівчого в тебе розпустене волосє“ — домагала ся она знов.

„Для чого? Бо розпустене не важить так тяжко, так мені злає ся... Може і се не дає тобі спати і шкодить твоїй красї?“.

Єї очи заіскрили ся.

„Так ти гадаєш, що ти красна? Пожди, я знаю добре твої думки. Ти огидна, причаєна кокетка. Ти хочеш удавати якусь „руєлку“, вправляєш ся в якусь видумаку безсоромну балю, може Гайного „Льорелей“? Ти его раз у раз читаєш, хоть мама вже кілька разів казала, що Гайне не є для молодих дівчат.“ — Нараз розлляла ся. „Справді, се рудаво-золотисте волосє, зелені „морські“ очи... Знаєш, що? Спродай цукоричку, купи собі гарсу і гребінь і йди між Німці.“

Не знаю, як я в тій хвилї витлумачила, і яким поглядом подивила ся на ню. Уст отворити не була я годна, і на одно слово — ні! але коли я підняла руку, щоби притиснути єї до розпаленої голови, она з переляком сховала ся під воздуру...

По хвилї згасила я сьвітло і кинула ся сама в постіль...

Глухий біль, неописане огірчене обняли мене і тихі сльози вирвали ся з моєї груди. Що що кинула мене доля в житє, поміж ті ніжні, тупі душі — ні! поміж тисяч, що не мають ні чувства, ні розуміня для відвічнійших зворушень серця!...

. . . . . .

Дальше буде.

Відень. В раді державній інтерпелювали нос. Балак і тов., чи міністерство думає заснувати окружний суд в Трантенаві без попереднього запитаня ческого сойму.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, приборучене Веч. Духовеньству і всім вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всіх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди збиткують ся і виплачують ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першим Товариством взаїмнострахуючим подають **„Дністрови“** можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми**.

Подїл „Дністра“ прийняв банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Дністер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає на найпонятнїйші услівя і кидає подїбні і квіти в руским языцї.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваризоване зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до спроцентованя **по 5** процент. Товариство збіжовить. Уділи по 50 корон. Позичка уділяють ся більш заинтересованя реальностий, більш від тисяча, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на уділ.

Зголошеня в уділові **аґенциї** в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодота Галіпа, сторін 110, пісїжки, ціна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ка, ціна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

and Richters Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man fest auf Marke: „Anker“.

ВИШИВКИ

вехідної Галичини

після колекциї зібраної Товариством „Клюб Русинів у Львові“, показують накладом Антона І. Хойнацкого з літографичного закладу Андрія Дзедрейчика по ціні

3 зр. 30 кр.

за примірник, складаючий ся з 20 таблиць з 1° широкого формату з хороши кольоровій тени.

Бадане сих „Вишивок“ пережимає знаючих подібного рода видка, не лише в Кіеві, Одесї і Москві, і то не лише від погляду технїчного виконаня, але також і відносини ознаки світу, бо видко не складає тих точних репродукций часописий взорів народних пишних з повітів Борщів, Городенка, Калуш, Надвірна, Снятин, Тисмениці і инших з вірним малюнком красок, уживаних народом в дотичній околичности.

З замовленнями належить звертатися до Антона І. Хойнацкого, управителя Книгоскладу Стауропигійского Інституту у Львові, улиця Руска ч. 3. 13—26

Літературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Романом Попровичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Рогізні що місяця. Передплата, платна в Рогізні, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізні, почта Саґаґура.

В редакциї можна ще дістати давні річники Добрих Рад.

1. річник „Д. Р.“ містить до 200 поучаючих розмов з звера 120 забавних приказок і много иншого. Ціна цїлого річника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 80 кр., а без 2. і 3. лише 40 кр.

2. річник „Д. Р.“ містить до 200 стаффіж, дуже много приказок і одну довгу повість, що найде через 26 чисел тягне ся: „Як то з Васьки Дзіраґуром пройшов ся Васько Дзіраґуром і які він пригоди мав, що ся своєї роду міцурив.“ Ціна цїлого річника 1 зр. 20 кр., а без двох чисел 50 кр.

3. річник „Д. Р.“ містить так само як і другий річник дуже много пожиточного для господарства і забави, много образків і одну дальшу повість: „Як мандрував Сорокин і Грицко свойі свойа з войска“. Се журнал вже печатаєть вже 4 раза (3 рази по руски і раз по німецки). Ціна цїлого річника 1 зр. 20 кр., без двох чисел 80 кр.

4. річник „Д. Р.“ містить як і попередні дуже много пожиточного і забавного для всїх і окрім того много дуже практичних рахунків. Ціна цїлого річника 1 зр. 40 кр. а без двох чисел 70 кр.

5. річник „Д. Р.“ містить через цїлий рік много дуже забавних повістий як нпр.: „Адвокат з мебі“ „Гетьманий жидок.“ Ціна 1 зр. 20 кр.

6. річник Д. Р. містить забавну повість: „Дитя Фортуни і сто сто фортунки“.

Ціна 6 річників разом з рік. передплатою 6 зр.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходить	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станиславова, Коломиї і Снятина	11[29]	.	.	6[57]	10[18]	5[50]		
З Букарешту, Ж., Сучави, Ґлибоки	3[29]	.	.	9[17]	10[29]	5[27]		
З Новоселиці, Саґаґури	.	.	.	.	.	.	11[12]	9[50]
до Львова								
З Відня, Кракова	1[30]	5[19]		6[58]	10[06]	9[55]		
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станиславова	9[55]	.	.	6[13]	7[29]	2[01]		
З Підзамчиск	2[29]	10[02]	.	8[04]	5[01]	.		
З „ на Підзамче	2[19]	8[50]	.	7[42]	4[45]	.		
Зі Стрия	.	.	.	12[18]	8	1[40]		
З Белзця	.	.	.	8[00]	5[45]	.		
Зі Самбора і Стрия	.	.	.	10[18]	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	8[43]	.	.	.		

Відходить	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станиславова, Львова, Кракова і Відня	3[47]	.	.	9[44]	10[22]	5[32]		
До Ґлибоки, Сучави, Ж., Букарешту	12[03]	.	.	7[11]	10[08]	6[10]		
До Саґаґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4[00]	6[21]
зі Львова								
До Кракова і Відня		2[50]	11[00]	4[40]	9[02]	6[42]		
„ Підзамчиск	.	2[14]	6[09]	.	5[09]	10[05]		
„ „ з Підзамча	.	2[35]	6[24]	.	9[48]	11[11]		
„ Чернівців, Сучави, Ж., Букарешту	6[14]	.	.	10[34]	2[03]	10[12]		
„ Стрия	.	.	.	5[22]	9[06]	7[21]		
„ Белзця	.	.	.	9[15]	7[02]			
„ Самбора і Стрия	.	.	.	.	.	3[10]		
„ Кракова, Відня (т. зв. блискавичний потяг)	8[05]	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору ночну від 8 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час рахують ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацкого.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

Ч. 103. Чернівцї, субота дня 11. (23.) мая 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить: на цїлий рік 10 зр. — кр. на півгорть року 2 „ 50 „ цїлочно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горенїна в Чернівцях, ул. Гедеона ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находять ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Хто тому винен?

Отся справа, про котру нинї хочемо говорити, болить і роздратовує нас кождого дня, коли тілько дістаємо які листи від Русинів. А тих листів наша редакция дістає щодня доволї. Пишуть сьвященики, учителї, урядники, пишуть ріжні інтелїґентні люди то в редакцийних, то в своїх інтересах; так що за рік певно яка тисячка листів перейде через наші руки. Миле нам довіре, з яким ті люди (звичайно наші передплатники) до нас удають ся в ріжних справах, і не зміст листів дратує нас, лише мова, мова! Русини, інтелїґентні Русини не знають рускої мови, не знають духа рускої мови, пишуть з нїмецка, з польска по руски, Бог знає як, а чисто по руски не пишуть. Не знають!

Дивне диво! Коли селяни наше лист, то вправдї найдуть ся в нїм недокінчені речення, правопись в дечім хибна (хоч селяни уже геть перевяли фонетичну правопись і часто знають єї лучше, як учителї), але мова в нїм натуральна, — так і чуєш і видиш, що се пише селянин, Русин, котрий письмої мови не знає, лише руску. А возьмеш в руки письмо інтелїґентного Русина, то на сто випадків хиба в пятьох найдеш мову, стиль і правопись таку, що без поправок можна би єї дати друкувати: — звичайно-ж в кождім листї, дописи, справозданю повно похибок і против мови і против стилю і против правописи. Русини, що покінчили і високі школи, не знають рускої мови! Сумна то річ, але правдива!

Коли гумористичні ґазети польскі на сьміх беруть листи вояків до кухарок, економів до своїх панів, і вважають чимсь дуже незвичайним, коли в письмі молодої інститутки найдуть ортоґрафічні похибки, то в нас треба хиба на сьміх брати письма більшої половини інтелїґентних Русинів. Тут і університетска осьвіта нї при чім, — типовий Русин не соромить ся не знати добре рускої мови, а знає правописи (чи етимольоґічної чи фонетичної) уважає чимсь зовсїм непотрібним.

Лучало ся нам в житю читати сотки листів, писаних „етимольоґічною“ правописию, і притім сотки разів бачити, що майже нїхто з Русинів єї правописи не знає, хоч у нас тілько завзятих оборонців єї! Вже з фонетичною правописию річ лекша; — молодїж знає єї вже добре, а й старші переняли єї так, що кромі 7 звичайно всї букви знають, коли їх ужити і як. Та не в правописи річ! Ми мови не знаємо, ба, мало того, не лиш не знаємо, — а й не соромимо ся того, що не знаємо! Ми не можемо собі представити інтелїґентного Нїмця або Поляка, котрий би не знав написати щось по нїмецки, взглядно по польски, без похибки в мові, стилю і правописи, — але Русинів, котрі в кождім реченю роблять по кілька ріжнородних похибок, ми знаємо сотками. Кожда редакция рускої часописи могла би о тім лише дива розповісти; бо кілько то заходу мають редактори з поправкою присиланих фейлетонів і дописий, то лиш один Бог знає! Лиш мало коли приходить в редакцию таке письмо, котре без поправки мови, стилю і правописи, можна дати просто в друкарню.

В однім більшім місті Галичини єсть — як нам пишуть — при дирекциї зелїзницї 24 урядників-Русинів. Один з них єсть урядовим толмачем руским; він толкує всякі оголошеня на руску мову і переписує ся з Русинами по руски. Склало ся недавно так, що єго в урядї не було і треба було комусь єго заступити. І що ви скажете? На лиши двайцять інтелїґентних Русинів-урядників не найшов ся нї один, настілько певний в рускій мові, щоби міг виручити урядового толмача, — і директор чудував ся, що можуть бути та-

---

4)

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

(Дальше).

Одноманітне покане годинника перервало тишину малої комнати, в сьвітло місяця залло ся вікном, устелюючись срібними, мятовими пасмами на помості і стїнї.

Трохи згодом бачила я, як Лена вилїзла нишком з постелї і забрала різдерті зошити до себе.

Очи мої стулили ся. Я аж над ранком заснула.

Мені приснила ся надрезьска русалка „Лореляй“.

Она ніби сидїла десь на скалї над водою, перебираючи золоті струни своєї гарфи. Спадаючі на груди і плечі волосє здавали ся в сонцю червоним пламенем золотом. Єї погляд на-пів сумовитий, на-пів байдужний, був звернений в безнадійнім очікуваню в синяву далечину. Я стояла в лодцї, що колисала ся на филях, і разом з шумом моря висьпівувала далеко дуваючим голосом Гайного пісню про Лореляй:

„Ich weiss nicht, was soll das bedeuten,
Dass ich so traurig bin,
Ein Märchen aus uralten Zeiten
Das kommt mir nicht aus dem Sinn.“

Она скидала ся.

Через хвилину дивила ся на мене довгим смутним поглядом, а опісля впустила вільним рухом гарфу в воду.

Легко моя стріла повеслась так вперед, колисала ся, полносувала ся в водї моя та золота рибка.

Я поплила за нею.

Бистро несли филї мою лодку. Они тиснули ся жадібно округ неї, росли, змагали ся, сягали за мною, а аж лишали ся. За мною филї. Цїлий безконечний простір—одно і те саме, куди не глану, самі филї. Они шумать, борикають ся, гомонять, сьміють ся. Сьміють ся потайним, роздражнюючим, майже знакомим сьміхом.

В мене тисяч думок. Цїлий рій дум. Що гонить за мною? Де спинюсь я, куди жену я?

Десь далеко переде мною полудневий край. Я ще дитиною чула щось раз про єго красу. Він ясний, золотавий мов те сонце; манить зеленими пахмами, блакитними склепінєм—в туди!

Я би летїла.

„Почерез море“ гомонить филї і колишуть, залиюють ся повередним чудним сьміхом.

„Почерез море“ долетїв через воздух, немов сонний бренькіт, голос гарфи... „почерез море“...

*

З тої пори я не можу писати.

Житє моє затроює ся з кождим днем систематичнїйше. Лиш читати ще можу, того ще не можуть мені заборонити, бо нуйно обстає за мною. І так я читаю, буду читати. Я не дам ся добровільно кинути в нїтиму. Не дам ся, пізнавши раз сьвітло правди задовгати грубій, тупій, безлушній силї.

Сих кілька словець пишу крадькома. Я би того не чинила, єдиак мені видить ся, що удавила би ся своїм горем і своїми власними чувствами, не висказавши, чи властиво не виливши їх хоч у мертвий зошит. Сиратавши обережно зошит в скриню (колись бабунину), мені незаче подекване на серцю. Смуток щезає на якийсь час. Я повеселїю. Не бою ся нї морозячих, проникаючих поглядів тїтки, нї докорів злосливих прочої рідні. Переконане, що я не роблю нїчо злого, що стороною від всякого бруду, що через мої устa не переходить нїколи, нїколи лож, — додає мені сили дивити ся на своїх гнобителїв не поглядом ненависти, але поглядом певним, довгим, і майже спокійним...

*

Я часом мрію об тім, як би я була раз на великім преґарнім балю, де всьо блестїло би, красувалось ріжними барвами, якоюсь чародійною красою. Де товариство було би саме пишне, вибране, якісь преґарні женщини і мужчини, в ріжних строях.

Поміж ними всїми — я.

Лише на кілька хвилин.

Прекрасно убрана, в строю властивім лише моїй істотї, красна моя сонце. — Я не бажала би сліпити своєю красою — о нї! — я хотїла би лише бути красою; проносити ся нею. Краса жінки не повинна бути лише на то, щоби викликувати любов... а коли була би ще лише на то, так нехай би в мені залюбив ся якийсь такий, що не любив нас перед тим нїякої женщини. Я не хотїла би, щоби за мною сягнув зараз

кі Русини інтелїґентні, що не знають рускої мови.

Се факт! І що думати про такий факт; хто тому винен, що Русини не знають рускої мови? Чи тому винен гр. К. Баденї, чи польска шляхта, чи ненавистна система польского пановання, чи буковиньскі Нїмцї, чи хто иньший? Чому Русин, що покінчить унїверситет або учительску семинарию, або яку иньшу висшу школу, не знає докладно рускої мови „в слові і письмі“? Чому він не соромить ся того, що не знає єї? Чому він всякі похибки против мови, стилю і правописи у своїм письмі вважає чимсь таким звичайним, що тому нїхто не повинен дивувати ся і за зле брати? А чому Русин, коли пише по польски або по нїмецки, старає ся писати поправно і боїть ся зробити похибку, щоби не виставити себе на сьміх?...

Поставте собі такі питаня і шукайте на них відповіди. Що дїйсно так єсть, як отсе ми пишемо, о тім мав кождий нагоду пересьвідчити ся. Нема в нас амбіциї народної, а єсть за те велика претенсіональність, котра каже: „Ти Нїмче або Поляче, коли з уряду пишеш до мене, то пиши добре і гладко по руски, а як не знаєш, то вавчи ся, — а я, Русин, руску мову знати не потребую, мені нїхто не подивує ся!“ Ось в чім лихо! ми на себе не накладаємо сьвятого обовязку, знати свою мову, ми той обовязок і самі маловажимо і дїтий вчимо маловажити.

Хотїти шукати за причинами сеї черти нашої народної безхарактерности — далеко зайшлось би. Вже-ж передовсїм винні тому ті, що вчили нас, хлопа маловажити свою мову, значить москвофіли і Москалї, почасти й Поляки, особливо давнїйше, — але тепер, коли вже ми, народовцї, знаємо свою мету, бажаємо жити свому рідному народови, тепер, коли ми вже обурюємо ся, що хтось нам маловажить нашу мову, ми самі повинні ту мову знати так, щоби и нїй нїхто не находив похибки. Она-ж у нас так виробила ся, що хто єї справдї добре знає, той нїколи не найде ся в клопотї, як щось найлучше по нашому сказати.

Виходить з того всего таке, що кождий Русин повинен уважати своїм першим і сьвятим обовязком, знати свою рідну мову як найлучше. У иньших народів не було би й потреби се пригадувати; у нас се пекуча щоденна справа, на котру ми звертаємо за малу увагу. Більше амбіциї народної, більше характерности! Учім ся рускої мови!

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 22-го жовтня 1896.

Архикнязь Петро Фердинанд виїхав в середу вечером до Відня на похорони архикнязя Кароля Людвика.

† Архикнязь Кароль Людвик. Тлінні останки покійного архикнязя лишено значитну в тім самім сальонї, в котрім він помер. Тїло було аж по груди накрите квітрою, на котру положила вдовиця архикнягиня Марія Тереса множество білих і червоних гвоздиків. В ногах лежів гарний, також з гвоздиків вінець, а на стяжцї виднїв ся напис залотими буквами: „Людвик Віктор“. На право від голови горіли дві високі сьвічки, а дві монахинї і домашний капелан відмовляли молитви. В середу забальсамовано тїло і виставлено в домашній каплицї. В четвер о 10-ій год. вечером посьвятили перший раз тїло і перенесли в торжественнім походї до віскрежного замку, де тїло виставлено в дворській каплицї. Похорони відбудуть ся сегодня, в пятницю, о 4-ій год. пополудни. Тїло спочиватиме в костелї Капуцинів, а поховають в гробівци капуцинських. В суботу о 11-ій год. відбуде ся поминальне богослуженє. — Vaterland доносить, що найстарший син покійного, архикнязь Франц Фердинанд д'Ест, не возьме участи в похоронах свого батька, бо стан єго здоровя на се не позволяє. Він виглядає блїдий і знурений, а зворушенє не більше пошкодило єго здоровю.

З нагоди смерти архикн. Кароля Людвика вислав буковиньский видїл краєвий до президента міністрів гр. Бадениого поздоровительну телеграму, в котрій просять єго, висказати в імени видїлу щире співчутє по причині великої страти і заявити непохитну вірність для монарха і високого дому. — В середу відбуло ся надзвичайне засїданє черновецкої ради міскої. По проповіди бурмістра Кохановского, в котрій тепліми словами співчув покійного архикнязя і зарахував висказав співчутє мешканцїв нашого міста для цїсарскої родини, замкнено засїданє і рішено післати від міста кондоленцийну телеграму. — Сьогодня відбуде ся в рим. кат. костели поминальне богослуженє за упокій архикнязя Кароля Людвика. — Галицкий видїл краєвий вислав на похорони депутацию, зложену з маршалка краєвого гр. Станїслава Баденього і членів видїлу д-ра Савчака і д-ра Верещиньского. Окрім того ще від краю зложити вінець презес „коли“ видїлу п. Залеский. Рада міста Львова вислала також кондоленцийну телеграму, а на похорони делеґація президента міста Мочульского і радних Михальского і Бардаша.

З Перемишля пишуть нам: „Довідуємо ся з певного жерела, що перемиский епископ не зістане чоловік, котрий сам про себе виразно сказав, що на епископа цїлком неспособний. Справдї, треба мати легкодушне понятє о епископстві, щоби з такою кваліфікацию, як він має, брати ся до заряду епархії, що числить звиш міліон вірних та близько 900 сьвященників. Але-ж чому не брати, коли дають? В Перемишли будуче ся хороших палати для епископа, семинарія духовних готова, консисторія урядована, а ціла епархія належито зорґанізована на основі давних традиций, оживлених духом знаменитих епископів сего віку. У такій дилемі можна вітатиці відбувати легко до зложеня стадиєм при помочи кількох „шахерів“, що змовлять ся „забивати“ голову владицї так, як їм того буде треба — і таке буде нераз на нашій „святій Руси“ — а все проче можна зложити на шкуду, — одним словом, нагода велика... Отже дали ту, в Перемишли, не достає, а то несовітних дядичів та обовязків, у котрих дивно-сьвій інтерес на думцї. Та они найдуть ся небавем, не буде потреба; прийдуть звідтам, де на них і особна школа... Проте дякуй, перемиска Руси! Аж тепер воскресили на 200-дитних вінцях...“

Відзначенє. Рахунковий радник при буковиньскім краєвім правительстві Емиль Кочаровский одержав титул і характер старшого радника рахункового.

О російскім наслїднику престола, великім князю Юрію, говорять в Тільзіті, що він помер

сто рук, прозумілись на мені всі. Ні, лише один нехай би відгадав мене моя ту загадку...

Се сьмішна мріє!

В моїй душі повно мрій, богато образів, барв... Коли би я вміла музику, котрою умію ся, то укладала би все те в мелодиї. Деякі з них було би дуже, дуже трудно відограти...

*

На заході, на гранчастім верху зеленої гори стоїть столїтний, одинокий дуб-великан. Високий, сильний собі, гордий такий! Коли сонце зайде за гори, а небо ще моя огнем пазде, вирізує ся він виразно на нїм.

Дивлячись туди, здає ся мені, що він рушає ся, що приближує мене незмітно до себе, і мене тягне до него лиша, лиша туди. Він там стоїть сам, а я тут.

*

Як страшно самотно жити! Ні лучше сказати, як страшно жити в світі за другими!

Лена з родичами від'їхала. Забрали ся від до Л. до якоїсь тьочки на весїлє. Я лише з маленькою Бітею остала ся дома.

Воздух весняний проникає, а мене обгортає туга за людьми, за житєм! Мене опускає вся терпеливість. Я чогось не можу ні читати, ні писати. Я би хіба грала ся звуками, але мене музики не вчили. Все мене болить, все дражнить. Хвилями опановує мене глуха лютість. Я чую ся скованою, коли я жити бажаю. Жити широко, вільним, повним, земним житєм! Ісусе Христе, чи ся убійча одностайність безвинна?! Так лучше вже як небудь, аби лиш вільне жити, ніж так тихо, без ніяк старіти ся, без думки, без змісту. Се просто рослинне вегетованє, хвилями перервене тихим дійством борби о істнованє!...

II.

Недавно Лена вернула з родичами до дому, а вчера принесла вже й новину, котрою заінтересувала ся цїлий дім. Від трьох років мешкає біля нас богатий вдівець з домом. Познакомили ся з ними, живе з нуйном в великій приязни, а доньки єго Зоня, гарна, сверлїчка, бистрохмна дївчина єсть найлїпшою товаришкою Лени. Спершу виїзд лише мене. Зі мною говорила, мені звертала ся, мене до себе запрошувала, що хвилї прибігала. Лена вже й не замічала. Раз'ів зо три лучало ся Лені відвідувати єї без мене. З того часу Зоня вже не та сама супроти мене. Поважнїла, стала тримати ся більше до Лени, усьміхала ся іронічно, коли я виявляла думкі з своїх поглядів, а остаточно дійшло до того, що ми одна другій остали ся лише кимись „добре знакомими“.

Знать, не умію собі знакувати людий, як тїтка каже. Не так, як Лена. Она уміє і приговорити, прислїсти, попросити, і заглядає ся на услугу, і завдяки, а яка вже вічлива! нераз мало під ноги не відстелить ся.

Я ні.

При чужих стаю чогось несмілива, мало-бо ся їх дотерпнути і словом, щоб не завдала якого болю, або щоб они мене не дїтинили чим. Зворушу ся ні з сего ні з того, особливо коли почну щось оповідати... Тих все якась несмілива...

„Коли говориш, — критикують мене — то замісць другому в очи дивити ся, лиши ся без ладу куди єму дивд голову, або голову відверни, а очи твої лише так як сьліпу блукають.“ Ні! я несмілива.

Більше уже з панною Марією згадую ся з старою гувернантою Зоньною. (В Зоні вже умерла). Она тих звичаїв, вдяк. Голос у неї вже хитаючий, в схід дрібно, відтрачена. Лише нервова до крайности і вражлива. Недавно нервал єї терпеливість, бо Зоня дуже тих жартів, або єї батьки такий скупий!...

І принесла Лена новину від Мзовских, що повернути із молодий свою з Мерлем, до пробула два роки у якогось забрехнати за домашнїм учителя.

„Цїлий дім в якимсь настрою“ оповідала „Надійжичий захмарений, Зоня остра мов бритва, а він „братаєчка“ хоч і приятелї, але так вже неприступні, що крий Боже! Не знати, що ся в них стрілило; одним кажуть, що молодий тому причина. Та з часом я таки довідаю ся, в чім їм пішло. Коби лише скорше той вечерок. Ти підеш, кажучи, правда?“

„Підеш. А ти подивилась би лагчему на свою рожеву сукню, Лєночко; може треба дещо підлагодити, або і докупити чого“...

„Подивлю ся, кажучи. А Наталка що вбере?“

„Наталка? — Їй би убрати ту темно-синю сукню, що перробила з моєї. Она лежить на ній складно і єсть їй до лиця. Тепер вона на мене купувати другої. Она ее самих лаєм.“

„Лиш, тїтчко, і уберу, котру скажете.“

Мені байдуже, яка она собі так, чи ніяк, чи темна. Мені як дуже панна Марія. Чи й вона в якимсь настрою? Раз якось — давно ся

в Ніці, лише затаюють его смерть задля коронациї царя, аби не викликати пригноблени. Сю потребу треба о стілько спростувати, що великий князь Юрій застудив ся і мусить лежати в ліжку.

До спільних делегаций, котрі сим разом скликані до Будапешту на день 30-го с. м., вибрано з галицких послів: Давида Абрагамовича, Барвіньского, Хшановского, Сиджейовича, Поповского, Щепановского і Залеского, а на заступників о. Ручку і Вол. Ґевоша.

А тепер? Коли *Буковиньский Вѣдомости* закинули в своїм послїднім числї нам неправду в справі в'їзду митрополита Чуперковича, ми нарочно зачекали так довго з відповідею, поки дістали певні докази в руки. 1) Ми виразно писали, що не бачили, аби хоч один Русин їхав витати впр. митрополита до Залуча, і що говорить (те саме писала союзниця „Бук. Вѣдомостей" Buk. Post), що їхали архимандрит Филипович і п. Тимінський. Нам здає ся, що тут нема нїякої неправди, хиба що Buk. Post промовчала для зайвого ефекту вильних „Русинів" — ну, а в такім разї належать ся комплименти не нам, а Buk. Post, вірній союзниці *Бук. Вѣдомостей* і тоді можемо лише їм ґратулювати, бо schöne Seelen finden sich immer. — 2) *Бук. Вѣдомости* боронять ґенерального вікарія о. Рентуі тим, що преосв. впр. митрополит „мало що по руски" розуміє, а о. Рентї „ходило не о форму (sic!), но щоби висказані слова були понятними (зрозумілими)." Дивна річ, що се нікому не прийшло на гадку ні в Залучу, ні в Непоколовцях, ні в Лужанах — на тих трех станциях промовляли до впр. митрополита також по руски і впр. митрополит Чуперкович добре розуміє і навіть відповідав по руски! А тепер при інсталяциї від духовеньства говорив — так читаємо в урядовій Czernowitzer Zeitung — о. Калїнску по руски до впр. митрополита, а так само о. Реуе. Ми переконані, що впр. митрополит все добре розуміє. Чому-ж так не міг зробити і о. Рентуі при в'їздї митрополита в Чернівцї? Коли отже о. Рентуі говорив на двірци по волоски, то я сїм була вина тіль, на котру Русини не можуть нїяк згодити ся! А по котрій стороні тепер неправда, навоє „консерватисти"? Що ви консервуєте? волошину?

Дирекция руху в Черніцях. Буковиньске населенє вже давно відчуває потребу осібної дирекциї зелїзниць в Чернівцях, але щось доси дармо говорили ся і писали ся, а навіть рішало ся о тім в буковиньскім сеймі. Аж тепер дістаємо з Відня відрадну вістку: На засїданю ради державних зелїзниць в середу прийшло від нараду внесенє комітету, котрим взиває ся правительство, взяти під розвагу заснованє дирекциї руху зелїзниць в Чернівцях. Міністер зелїзниць Ґуттенберґ заявив, що доси не було потреби осібної дирекциї, однак по теперішнім розширеню льокальних зелїзниць на Буковинї справа стоїть вже инакше. Отже рада рішила одноголосно згадане внесенє, а Буковинцї можуть тепер надїяти ся, що недовго прийде ся їм ждати на осібну дирекцию руху в Чернівцях.

Стрийска філїя „Просьвіти" відбула дня 15-го с. м. свої загальні збори сполучені з господарским вічем. Зрана відбуло ся богослуженє поминальне за довголїтного голову „Просьвіти" Онєлина Огоновского, а хор учеників стрийскої ґімназиї відсьпівав цїлу службу Божу. Пополудни відбули ся загальні збори. З справоздання видїлу філїї довідуємось, що она має 332 членів, але з них 132 не заплатили ще вкладки за 1894 р. Під зарядом філїї стоїть 20 читалень, окрім того є ще 9 самостійних читалень, але не всї читальнї стоять в звязи з філїєю, як се властиво повинно бути. Взагалї більша часть читалень не проявляє живійшого житя, а причини бездїльности треба глядати в місцевих обставинах. При деяких читальнях є також крамниці, але они всї в приватних руках. Доходу було всего 95·80 зр., розходу 47·36 зр., лишає ся в касї 47 зр. 36 кр. — До нового видїлу вибрані о. Федусевич, др. Олесницкий, проф. Юл. Костецкий, проф. Іван Вахнянин, Як. Бойкевич, о. Галеревич з Угерска і Вас. Добушовский з Мисловиця. Принято внесеня: подїлити рейони стрийский і жидачівский так, аби можна було лекше люструвати читальнї; зробити порядок в Лисятичах, де дві читальнї „Просьвіти" з собою порогують; заснувати в Стрию „Народний Дім"; постарати ся о постійну субвенцию з стрийскої повітової і міскої ради для „Просьвіти" і просити о більшу субвенцию для „Просьвіти" від сойму. Опісля наступив виклад делеґата головного видїлу Василя Корола о причинах нашої матеріяльної нужди. По викладї льосовано 100 господарских річий, як серпи, вили, коси, прикладі огородничі і молочарскі. — Потім наступило сьвяткованє знесеня панщини. Др. Олесницкий представив образ з часів феодальних, 1848-ий рік а дальше аж по наші часи. Хор „Бояна" відсьпівав кілька гарних пісень, а п. Мушак зі Стиславя відекламував частину з Франка „Панських жартів" і не инші стихи. Відсьпіванєм пісні „Мир вам братя" закінчило ся се гарне сьвято.

Про убійство в Боянах, о котрім ми в середу доносили, пишуть нам, що Олекса Звекля вже від кількох недїль робив жінцї без причини завиди; був дуже заздрісний. В понедїлок хотів себе застрілити, але не вцїлив себе. В вівторок дала єму жінка Домника сьвіже біле і вийшла на подвіре; тодї хопив Олекса рушницю і зачаїв ся на ню. Коли она вернула в хату, зараз нагадала намір свого чоловіка і втїкла на подвіре. Але Олекса побіг за нею і вистрілив коло воріт. Домника вцїлена в саме серце впала трупом. Убійника власної жінки арештовано, а за причину свого злочину подає він незадоволенє з родинного житя.

Убійство брата. Перед двома роками вибрано в селї Добротові коло Делятина війтом Івана Кметюка, чоловіка відважного і енерґічного. Він поставив собі за задачу, запровадити в своїм селї порядок, спокій і викорінити піяньство. Се не подобало ся добротовским піякам. Они зачали змовляти ся на нового війта, а на їх чолї став рідний брат війта, Олекса Кметюк. Вкінци зроблено цїлком формальний заговір на житє війта, а до того заговору належали окрім Олекси Кметюка Гриць Попін, Яким Заванюк, Михайло Петрунюк, Іван Янко, Осип Янко, Яким і Федір Білоус. Дня 21-го січня с. р. пішли они до корчми, де тодї був війт Іван Кметюк. Два з тих злочинців зачали з ним сварку, але він казав їх викинути і замкнути двері. Тодї виважили злочинцї двері і Олекса Кметюк вдарив свого брата сокирою так сильно в голову, що той упав трупом. Сими днями ставали тї оборонцї піяньство перед судом присяжних в Станїславові; Олексу Кметюка засуджено на 15 лїт, Осипа Янку і Федора Білоуса увільнено, а решту засуджено на 2 до 4 лїт тяжкої вязниці. Засуджені приняли засуд рівнодушно.

Чудо. В селї Розанівцї недалеко від Будинова, розповідають собі люди, що на полях того села явила ся Мати Божа, але сї не кождий може бачити. Селяни збігають ся великими товпами на то поле і цїлими днями та ночами чекають, щоби побачити чудо. Дали о тім знати до староства і оно зарядило все потрібне, аби люди не марнували дармо часу, бо о чудї нема там й бесїди.

Артист-маляр Боллер, о котрім ми оногди доносили, що він упав при мальованю Татр з рушторгання в Монахові, помер там перед вчера від одержаних ран.

Смерть від чаду. Зимно, яке панувало до недавна в маю у нас, спонукало двох робітників в Перешпили надложити огонь в сьвіжій печи. Лягаючи спати, затакали они віч добре, аби тепло не пішло комином. Один з робітників, дізнавши в ночи якогось дивного чутя на собі, зірвав ся і втїк на подвіре. Другий же робітник спав дальше і, хоч опісля старали ся привести его до памяти, помер від чаду в шпиталя. Смерть від чаду в місяци маю належить забуть до рідких випадків.

Дотепний кравець. В Пештї можна під теперішну пору стрітити сотки панчіх прибраних в штани „тисячлїтя". На перший погляд не різнять ся ті штани нїчим від звичайних, однако по близшім розглядї можна побачити, що они цїлі застелені цифрами „1000", що творять на штанах пасмужки. Елеґантні панчі радо купують ті штани, а дотепний кравець робить жастож.

Звірска мати. В Перечинци найшли в каналї маленьку дитинку мужеского пола. Нема сумніву, що звірска мати кинула свою дитину через отвір до каналу. Полїция вже найшла слїд злочинцї.

О скандалї в дївочім інститутї в Гернальсї доносить Extrablatt: Минулого року відобрали собі житє штабовий лїкар при дївочім інститутї в Гернальсї, одній з дїльниць Відня, і его жінка, котра ще до того отроїла і свою доньку. Не можна було винайти причину того подвійного самоубійства, отже думали, що жінка в каналї божевільства отруїла себе і свою доньку, а лїкар з жалю застрілив ся. Аж тепер зийшли правда на верх: Сїм пенсіонарок почули ся матерями і всї показували на штабового лїкаря яко батька. Отже жінка лїкаря отруїла ся задля поганої зради, а лїкар з сорому і страху перед карою.

задля мені, що любить того „братанчика" (він зве ся Василь Орадин) наче рідного сина.

*

Нині бачила я Зонного свояка перший раз, хоч він, як чую, переходить дуже часто попри наш дім. Він високий, стрункий і, як мені видить ся, сваглавий. Его рухи повільні, Лєка каже: „симатичні".

*

(По вечеру).

Була справді в темно-повсовій сукні. Нещасні рудані довгі коси, котрих нїяк не можна по модному на голові укласти, спадали свобідно на плечі. Не знаю, чи моє „прейдяне" лише, що тогож вечера, як тїтка казала, відбивало ся моє „безрове" від темного тла сексамітного Medicis-шпиґра — довело Лєну до роспуки і злого гумору, чи може моя довга сукня, що без шелесту вовкла ся за мною? Она угнїхала ся з нервовою злобою, коли наші погляди стрічали ся.

„Ти навіть і сукні не вмієш в руці держати так, як треба" казала она. „Волїче ся за тобою, моя яка гадина, і демерує".

„Нехай волїче ся! Мені невигідно держати єї раз-враз в руці".

„Так? Але ти певно над тим не думала, що сукня через те рвинує ся!"

„Рвинує ся так само, як і твоя".

„А моєї не будуть вже більше нїчого робити, а з твоєї має ще бути колдра. Впрочім можеш єї нїмечити: з неї має бути колдра для тебе, а не для мене!

„Мені не треба з неї нїчого" відповіла я. „Мені бабуня оставила дві шиповні шовкові сукнї, з виразним наказом, щоби я собі з них дала колись пробити колдри".

„Гадаєш?" кликнула она насьмішливо, підносячи високо брови в гору. „З тих шовкових сукнь дасть мама мені пробити колдри! Мама каже, що тобі лишили ся по бабуні срібні ложочки, і що я мушу також мати якусь памятку по бабуні, як ти, бо я так само єї внучка!"

Я усьміхнула ся.

Сильно разів приходило ся мені чути, що та „проста баба з міщаньскими манєрами" не була „жадною бабунею" і що єї лише сорочили ся! А нараз така зміна в поглядах!

„Ти справді накривалась би колдрами з сукнь бабуниних?" спитала я іронїчно. „А що важнїйше, ти забирала би їх від мене? І ти і тїтка, бо навіть і наша стара кухарка знає, що бабуня оставила їх мені!"

„Справді, тобі?" накинула ся она на мене. „А нахорон за що справило ся бабуні? Ти гадаєш: даром? Спитай лише в мами: она тобі зробить докладний рахунок. Впрочім я би тобі радила навіть о тих сукнях мамі і не згадувати. Поперше, що се й так на нїчо не здалось би, бо їх уже нема дома — бачиш, серце, що від часу, як ти ночувала через тиждень у панни Марії, коли она пробувала сама дома — а по друге: ти знаєш, що мама не зносить опозиції, а вже найменьше від тебе!

В мені кипіло.

(Дальше буде).

Телеґрами „Буковини“.

З дня 22-го мая 1896 року.

Відень. Сегодня о 8-ій год. зранє приїхали сюди князь-регент Брауншвайґу, князь саский Фридрих Августа; на двірци повитали їх цїсар. Они висказали іменем цїсарского цїсаря і саского короля і в своїм імени глубоко відчуте співчутє. О 7-ій год. зранє приїхав баденьский князь Кароль. Всї три гостї заїхали до цїсарского замку, де їм цїсар віддав зранє візиту, а они опісля ревізитували. Потім удали ся до палати Кароля Людвика і складали кондоленциї вдовицї.

Відень. О 8-ій год. зранє почали впускати публику для оглядання тїла покійного архикнязя. Великий натовп.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

складена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, з виконаних в Літоґрафічнім закладї Андрія Андрейчика у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодота Галїпа, сторін 110, вісїмка, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої недїлї. Оповіданє О. Ж. Кониського, сторін 42, 16-ка, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richters Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anker“.

ВИШИВКИ

всхідної Галичини

ніцї виданої зібраної Товариством „Клюб Русинок у Львові“, поновлено накладом Антона І. Хойнацкого з Літоґрафічного закладу Андрія Андрейчика по цїнї

3 зр. 30 кр.

за примірник, складаючий ся з 20 таблиць в 4° королевского формату в хороший надбаний теці.

Видане сих „Пошивок“ перевисшає своїм подібного рода видання, що появляють в Росиї, Одесї і Москві, і то не лише від погляду технїчного викінчення, але також і відповідно своєго змісту, бо видане се складає ся з точних рельєфуючих зображень кількох сотнїв народних вишивок з повіту Борщів, Городенка, Калуш, Надвірна, Снятин, Тенжат і вощих з вірних наслїдуваню кроєвих, уживаних народом в дотичній околичности.

З замовленнями можуть звертати ся до Антона І. Хойнацкого, управителя Книгарнї Стоваришевского Інституту у Львові, улиця Руска ч. 3. 10—26

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Олександром Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, розвістка і забави. Виходить в Рогізнї що місяця. Передплата, платна в Рогізнї, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізнї, почта Салґура.

В редакциї можна ще дістати давні річники Добрих Рад.

I. річник „Д. Р.“ містить до 200 поучаючих розмів з около 120 забавних приказок і много иншого. Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 80 кр., а без 2. і 3. числа 40 кр.

II. річник „Д. Р.“ містить до 300 статьбок, дуже много приказок і одну дамску повість, що кождо через всї числа тягне ся: „Як то я Вагмана Дзіркатуна зробив за Вагмана Дзіркатуна і які він прегоди мав, що як свого роду відкурка.“ Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., а без двох чисел 80 кр.

III. річник „Д. Р.“ містить так само як і другий річник дуже много пожиточного для господарства і забави, много образків і одну більшу повість: „Як вмер-чинив Сороцкий і Грицко свойх хлопів з кобзою“. Се повість була печатана вже 4 рази (3 рази по ручки і раз по цїнах). Цїна цїлого річника 1 зр. 50 кр., без двох чисел 60 кр.

IV. річник „Д. Р.“ містить як і попередні дуже много пожиточного і забавного для всїх і окрім того вже дуже практичних рахунків. Цїна цїлого річника 1 зр. 40 кр., а без двох чисел 70 кр.

V. річник „Д. Р.“ містить окрім забавних статей для всїх ще і 8 дуже забавних повістий як нпр.: „Дім кат з шкіл“ „Гетельний жидок.“ Цїна 1 зр. 20 кр.

VI. річник Д. Р. містить забавну повість: „Петро Фостяк і хто так Фостяком“.

Цїна 6 річників разом з рік. пересилкою 6 зр.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходить	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	6^{57}	10^{28}	5^{30}		
З Букарешту, Ясс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{22}		
З Новоселиці, Салґури	.	.	.	.	.	.	11^{13}	9^{00}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		6^{55}	9^{00}	9^{45}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	9^{55}	.	.	6^{13}	7^{28}	2^{01}		
З Підволочиск	2^{30}	10^{05}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{50}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний поїзд)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходить	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{44}	10^{22}	5^{20}		
До Глїбоки, Сучави, Ясс, Букарешту	12^{03}	.	.	7^{17}	10^{48}	6^{10}		
До Салґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{00}	6^{15}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{50}	11^{00}	4^{40}	9^{55}	6^{42}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{41}		
„ „ з Підзамча	.	2^{05}	6^{14}	.	9^{48}	11^{11}		
„ Чернівцїв, Сучави, Ясс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{05}	2^{45}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	5^{12}	9^{45}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	7^{00}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{40}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний поїзд)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут: коли на зелїзници є 12 год., то на львівскій годинницї є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Руської Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 104. Чернівцї, недїля дня 12. (24.) мая 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Гарвіна в Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня крім недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Полїтика „амбіций і особистих користий“.

(З чернівецкої картини стрийского мецената).

Всїм ще певно остало в памяти віче скликане д-ром Олесницким, на котрім він п. Барвіньского напитував зрадником народним за те, що сей посьмів в радї державній промовити кілька слів про музей гр. Володимира Дзїдушицкого і єго значінє для природознавства і етнографії нашого краю і народу (з нагоди розправи над фідеікомісом). На погляд стрийского мецената тим поповнено зраду на рускім народї, котрий міг би парцеляцією дібр згаданого графа поправити свій матеріяльний бит.

Се була перша бомба стрийского мецената проти п. Барвіньского, а з того часу спільно з деякими львівскими кандидатами на меценатів „радикального поступу“, що тільки для реклями при нагоди якихсь зборів проявляють велику любов до народу, вийшов поклик: „нищити Барвіньского!“ Провід в тій акциї обняв очивидно стрийский меценат і з питомим єму завзятєм став проповідувати на своїх обїздках вічевих з о. Давидком в Стрийщинї, Жидачівщинї й Дрогобиччинї, а також на зборах у Львові, „незалежному полїтику“, якої мав він бути первообразом, натякуючи при тім п. Барвіньского представителем „найнизшої чолобитнї, амбіциї і личних користий“. А позаяк п. Барвіньский відомий яко рішучий противник москвофілів і всяких союзів з ними, тим то стрийский меценат найшов ревного помічника в москвофільскім „Галичанинї“ і єго шефі Маркові, з котрим при всяких нагодах маніфестацийно водить ся. Консолїдацийний з'їзд москвофільско-народовско-радикальний, що звів народовців з дороги самостійної роботи народної, був властивим плодом полїтики стрийского мецената і закалямутив знов руску справу. „Галичанинъ“, що доси з почину т. зв. „нової ери“ з п. Романчуком немилосердійше обходив ся, як з п. Барвіньским, приняв знов п. Романчука до своєї ласки яко покаяного блудного сина, а з всею силою звернув ся тепер поборювати п. Барвіньского яко противника всяких консолїдаций з москвофілами. В слїд за „Галичаниномъ“ пішло і „Дїло“ приняв єго тактику, а для успішнїйшого поборюваня п. Барвіньского оснував стрийский меценат у Львові гумористичне письмо „Стрѣла“, щоби тим лекше можна не тілько перекручуваням й видумками, але й сплетнями воювати. Злоба всїх тих трех чинників звернула ся з ще більшим завзятєм проти п. Барвіньского після іменованя єго членом ради шкільної краєвої. Опозицийні народовцї й радикали видумали на „Руській Бесїдї“ сплетню про „сїм певсий“*) і пустили се спершу до „Галичанина“, а відтак кольпортували се на всяких нічах народних. В „Стрѣлї“ появив ся був оснований на тім мітї сїмох певсий вірш стрийского мецената, котрий своїми творами заповняв се письмо, де він виразно виступає з докором проти п. Барвіньского словами:

„Сеть і радник, що не радить, бо полїтику провадить“ і т. д. з докором, начеб п. Барвіньский мав лише синекуру в Радї шк. без всякої працї і обовязків. Навіть п. Романчук дав ся вірвати сим напастливим змаганям стрийского мецената і єго товаришів, вичисляючи на зборах шіпів-и дотеперішньої полїтики рускої і перейшовши до plus-ів, сказав іронїчно, що він знає лише один plus: покликанє п. Барвіньского до Ради шк. кр.!

Наступив відтак славний вибір жидачівский, котрий, як богато справ у нас, не обійшов ся без сплетень, звомалених стрийским меценатом. Сей мітує відтак в устах опозициї вирік на 11, 12 і т. д. певсий!!

*) Тут чисто певно професорску, двох рази держ. і сойму (котрі побирає і п. Романчук), дезертний, члена ради шкільної кр. — а крім того субвенцию на Руску Іст. Бібліотеку, котру від трех лїт побирає Наук. Товариство ім. Шевченка, яко видавець Р. І. Бібліотеки, а на останку стипендию сина, коли був на правах і мав сьвідоцтва з відзначенєм, і доньки, коли була в семинариї і також була відличною кандидаткою. Сей мітує відтак в устах опозициї вирік на 11, 12 і т. д. певсий!!

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

(Дальше).

Вже як я і знала грубости і самолюбство тїтки та сї лїтий, одначе сего не надіяла ся відвали. Не надіяла ся, що она перахує видатки за похорон своєї тещі, моєї дорогої бабуні, котра була без різницї для всїх добра і щира, — котра подарувала тїтцї все за житя стілько річий, знаючи єї захланність, щоби вже тим успособити єї добре для мене! Та ба! бабуня помилилась і сим разом що-до неї. — Она відтягала видатки, котрі поносив сам один вуйко, з мого мізерного майна, котрим я дорожила лише тому, що оно походило від осіб, мені таких дорогих.

Я була обурена до крайности, одначе відвернула ся від неї з погордою і не сказала нїчого. „О бабусеньо! — подумала лише тїрно, — коли-б ти знала, що тут діє ся, ти би в гробі обернула ся!“

Бабуня лишила лїтцї окреме „памятки.“ Хлопцям рівні річи по лїтови, котрий був кавалїтаном, а Лені і Катї по перстеню. Они висміяли все те, зрозуміючи раз, що їх мати погорджує тими річами, котрі, що правда, не були самі собою надто вартістні, але цінні тим, що їх дарувало щире серце доброї старушки.

Чому-ж їм тепер захотїло ся „памятки“? І то як раз сущою погорджуваної „простої баби з міщаньскими манерами“? Та я се зрозуміла. Тїтка не була дурно Нїмцем; а Нїмцї не без причини вважають ся славними гандлями, такими, що числять ся в потребі і „з атомами“! Сукні, полишені мені бабунею, були з тяжкого, вовняного атласу, який тепер дістав би лише за грубі гроші. Колдри з такого атласу, єго чистий „капітал“. Так і чому не придбати єго своїй донцї? Якими-же правами і яким способом? ее вже річ малопажна. Як практична жінка і як Нїмкиня любувала ся она лише у фактах.

„Ти вже очивидно в дуже сьвяточнім настрою“, почала Леня знов по короткій хвилинї, відчає котрої я перевагала в собі гнів і обтрепе, а перейшовши попри неї, не глянула навіть в ту сторону, де стояла. „Ти стужаєш так гордо, мов би ти справдї була яка Медічі або Стуарт. Ха-ха-ха! Але они мали певно більше крови в лицю і не мали рудого волосся... Оно тобі все не поможе!“ просичала врешті вино. „Одни кадрилї дасть ся тобі в знаки, а може не будеш єго й зовсїм гулати. Ми-ж прецїнь знаємо, що за тобою молоді хлопцї не дуже рвуть ся. А ти так зараз вкладеш в очи, коли не гулаєш... Ти така велика—і як мусиш за тобе встидати ся!“

Мені ударила кров в лице.

„На чис бажаєш йду я?“ спитала я.

„Розуміє ся, що на бажанє тїтки і вуйка! Они мають з тобою добрі наміри: та лише ти, бач, якась така вощаска!“

Я усьміхнула ся гірким сьміхом.

Угадала!...

. . . . . .

Вступаючи в салю, спостерегла я мимоволї відвалу Зованого свояка, чи як єго там звуть, Орадния. Він стояв при дверях сальону з кільоома панами і розмавляв. Переходячи попри него, я почула єго погляд на собі. Опісля ми глядїли посвоєму на себе. Єго погляд пражав мене з, як мені здає ся — злій єго. Ми мов би бежали ся себе. Він гуляв дуже мало і майже лише з Зоєю та Леною. Они обі були нерозлучимі. Єго лице смагляве, пригадує тип полудневий. Раз здавало ся мені, що мушу ся доконче обернути; обернувшись, стрітила ся з єго поглядом. Перелякана тим, відвернула я очи в противну сторону салї, зворушена чудним чутєм...

Поміж музики і танцїм, поміж бесїдами з рівними знакомими, дьвала мене вісь нудьга, якийсь сум. В глубинї серця немов болїла мене, що він не зблизив ся до мене анї одним словом.

„Які ви нинї гарні!“ — сказала мені раз тихосенько панна Мария — „наче та надрень-ска золотоволоса русалка „Льорелай“, лише чому ви такі втомлені і сумні? Коли-б я не знала обставин, серед яких жиєте, то подумала би, що гулянє та вино.“

Она усьміхнула ся любо, а я здвигнула байдуже плечима.

„Мені всї байдужі, а що-до утоми, то я вийшла вже з дому прибитя.“

Пішли поговори, що бувший намістник гр. Баденї сказав: Oleśnickiego można puścić, але прийшов ніби то п. Барвіньский і сказав гр. Баденїому: Pod żadnym warunkiem і гр. Баденї наказав повалити д-ра Олесницкого! Сплетня ся вельми характеристична для поглядів і обставин серед рускої суспільности. Однак з того часу ще з більшою злобою всї згадані в горі чинники стали нападати на п. Барвіньского.

На загальних зборах „Підгірскої Ради“ в Стрию 23-го квітня с. р. стрийский меценат розхвалював дїяльність в соймі п. Остапчука, Новаковского і Окуневского, що ті „лише три стоять за народом і его правами“, а всї иньші „вибрані головним комітетом не сповняють своїх обовязків яко рускі посли, а деякі з них прямо шкодять рускій справі“, палкан скликане п. Барвіньским 26-го грудня 1895 р. численне зібране поважних людий (котрих не бачив і не знає) „горсткою партизанів“, відмовив всякого значіня посольскій акциї пп. Барвіньского і Вахнянина в соймі і радї державній, бо там „лише один Романчук як лев боре ся за права руского народа“, а иньші „не ставлять внесень позитивних на користь народу“ (а які ставив п. Романчук? *Ред.*) — що не одержали „для народу нїчого (!) доброго а багато злого, а для себе хиба... мандати (голоси: деякі по сїм пенсий!) і що „амбіциї і личні користи“ се на его погляд єдині спонукання полїтики п. Барвіньского і его товаришів.

Ми подали короткий зміст великої промови стрийского мецената за „Дѣломъ“ навіть з тим для него любим окликом: сїм пенсий, а з кождого звороту ніс стілько злоби, скілько містить ся очивидної неправди! Можна не згоджувати ся з полїтикою п. Барвіньского, бути найзаматнїйшим полїтичним противником, однак кидати докорами амбіциї і особистих користий, не маючи до того найменьшої основи ані доказу, се не тільки несовістно, але й нїчемне. Можна сказати, що за мало придбань принесли заходи п. Барвіньского і товаришів для народу, але щоби нїчого доброго, се хиба може чоловік заслїплений або несовістний казати (очивидно, що придбання, які може виказати полїтика п. Барвіньского виходять на користь москвофілам, а др. Олесницкий, дивлячи ся скрізь їх окуляри, нїчого не бачить або лише богато злого). А вже-ж, колиб др. Олесницкий зволяв поінформувати ся в радї пов., то дізнав ся б, що п. Барвіньский не тільки пробуваючи у Львові буває на засїданях двох секций, (хоч обовязаний лише до одної) і на повних засїданях, але що і з Відня і з вакацийного побуту приїздить на засїдання, отже тут не можна нїяк підвести закиду заведбування обовязків, говорити про синекури і т. п. Такі докори і підозріваня, кидані загальниками без доказів і всяких основ поміж масу нїчеві, обчислені хиба на несьвідомість і легковірність тих мас. Ми не будемо тут наводити иньших доказів на те, як той д-ром Олесницким пятнований п. Барвіньский робив для народу нераз позитивну роботу, коли иньші, що люблять богато молоти язиком, всякої роботи відвикували ся, бо вони мають важні свої дїла. Ми без перехвалки скажемо: дай Боже, щоби кождий Русин на своїм становиску стільки часу і труду присьвятив рускій справі народній і стільки робив, що робить п. Барвіньский, тодї може лучше було би і ми в нашім розвитку народнім поступили-б дальше вперед, як безнастанним гулюканем, бо відома річ, що корова, що богато реве, мало молока дає, а у нас таких коров за багато! *З „Правди“.*

Похорони архикн. Кароля Людвика.

(Телеграма „Буковини“).

Відень, 22-го жов. 1896.

Сегодня пополудни о 4-ій годині відбули ся похорони бл. п. архикнязя Кароля Людвика. Трумну здоймили з катафалку в дворскій каплици і винесли по повторнім поблагословенню двірским парохом на каравану на шалїзничім вокзалі, звідки похорон рушив серед звуку дзвонів через площу Посвяв до костела Капуцинів. По переді ішли дворскі сановники, радні міста, маршалки і заступники шпиталїв. За ними тягли по шість коний два дворскі повози, в котрих сїдали оба шамбеляни і маршалок найвисшого архикнязя. Поволи ступало зразу шість білих коний, запряжених до червоного каравану; по обох боках каравану ішли дворскі чури з високими сьвічками, придворна угорска гвардия, трабанти, гвардия кінна і прибічні лакеї. По переді цїлого возу ішов відділ кінноти, а замикала одна компанія піхоти і одна шкадрона кінноти.

Костел Капуцинів був в середині на чорно обитий, лавки і крісла були накриті чорним сукном, підлога вистелена також чорним сукном. Коли прийшла відомість, що похорон уже йде, вже ся, удала ся найдостойнїйша родина покійного, котра вже перед тим була в костелї, на свої місця. При головних воротах костела Капуцинів здоймали трумну, внесли в костел і поставили на катафальку, що стояв перед самим головним престолом. Перший маршалок найвисшого і оба шамбеляни ішли за трумною аж туди, з потім засїли в приготовлених для них лавах. Потім наступило торжественне посьвячене, з дворска музика відограла Requiem. По відпаваню „Вічної памяти“ здоймили трумну і зложили серед молитов і при осьвітленю свічками до гробівця. На переді ішов нарох з монстранцою. За трумною ступали цїсар, родина архикнязя мужеского пола, заступник першого маршалка з булавою, маршалок найвисшого і оба шамбеляни. Пані, прибічна гвардия, чури і т. д. остали ся в костелї. В гробівци наступило ще раз посьвячене. По молитвахручив заступник першого дворского маршалка хустки останки покійного на стоятелем гробівця, поручив їх его опіцї і передав ему ключ до трумни. Коли цїсар вернув до костела, рушив цїлий двір до дому арх. з цїсарем.

Цїлком похоронну рух на улицях був великий. Вже від самого полудня заповнили всякі верстви народу ціле місто, і далекі, через перехідних похорон. Як всїх домів повішали жалобні хоругви, переважна часть склепів були замкнені. О 3-ій годині пополудни прийшли війско, щоби пробити шпалїр. Перед костелом Капуцинів зібрали ся перед 4-ою годиною генерали і офіцери і очікували похорон, котрий надійшов по 4-ій годині, серед монументального звуку дзвонів. В костелї Капуцинів були: цїсар з чужими князями, всї члени цїсарского дому, котрі перебувають у Відни, з найвисшою знаттю і архикнязем Франц Фердинандом, дипльомати, міністри, депутати і инші гості.

„А з ким гулали ви?“ спитала нараз живо мов пригадуючи собі щось.

„З ким?“

„З Орадином.“

„Ні.“

„Ах! так пождіть, я познакомлю вас з ним зараз.“ Она й встала, щоби підійти до него. Він саме в сїй хвилї стояв нахилений до Зоні і слухав уважно, що она єму говорила.

„Панно Марие, ні!“ крикнула я і стиха.

Она подивила ся здивована на мене.

„Останьте прошу!“ просила я єї з притиском.

Она дивила ся через хвилину мовчки на мене.

„Ні ви горді?“ відповіла опісля. „Ви хотїли би, щоби він сам прийшов?“

„Так.“

„Але-ж бо ви не знаєте, який він нераз несмілївий.“

„Я не знаю, але дайте спокій.“

І она дала спокій, він не прийшов, а мене обгорнула якась сумна відомість...

*

Я дивлю ся кождим разом за ним, коли переходить попри наш дім. А йде він звичайно між пятою а шестою вечером. Недавно казала тїтка відчинити одно фронтове вікно; я відчинив, а він наче з земли вирос — надійшов! Як же я спаленїла ся! Я не тямлю добре, як оно скоро ся, — але він поклонився мене. Мені здає ся, що здоровлячи смілїйше. Впрочім, справдї не знаю. Мені кажій зробила ся горяча, мов подумав обдає лице, і я сама змішалась. Тепер відступаю вже від вікна, коли бачу, що він іде. Він не сміє мене видїти. Не сміє!

Опісля, вже по тім поклонченю, замітила я, як він, переходячи попри наш дім, повертав легко-легко замітно голову лагоднїйше саме до того вікна, де я тоді стояла.

Не що він мене здоровив? Адже ми собі не знакомі, а то й зовсїм не знакомі...

*

Одна наша знакомка, кажила по якімсь судиво, оповідала тїтці, що Орадна дитя „любови“ якоїсь свячки надбаченого, доньки руского православного сьвященика, і молодого мужинятка.

„Але не думайте, дорога наші професорова, — оповідала она — що він був з тих славних угорских циганів мужинятїв, межи котрими стрічає ся нераз справжнїй хапця що-де богатства! О ні! Він був руский циган, і молодець з Галичини. Се стане на Буковині как звістне, там більше циганів, як мужиків. Руских циганів, пані професорова, на те кладіть увагу! Гуляючи видобув ся він на капелмайстра гвардийної банди, а що був добрим Русином, то єї батько, сьвященик, приймав его з патріотичну частїйше у себе і з часом, дорога пані, з часом“... Тут мав трудно, закінчивши оповідане злобини, прикладним сьміхом...

Не знаю, з якої причини пронизало ся в моїм серцю чувство почавости супроти оповідачки злобини. Єї вражали всї звичаї „доброго“ жінкою. Она може й була справдї добрею, то я почула нараз неприязнь до неї. Єї спокійна виднина в мені жаль до неї, чого я й тепер не забуду.

„В циганї! Помірсуйте лише собі, дорога пані професорова, я простів якімсь мужиком! Таке я би... Матінко Божа!... І то, бачите,“ говорила она дальше, „доньки честних людий, дочка сьвященика! О ні, вже старати ся якого заможного купця, але она про него й чути не хотїла. Вінця був він ще на стілько чуйний, що стояв ся перед панотцем і просив з ним доньки. Тоді мала відбути ся страшна сцена. Одно оповідали, що простужила вагнала так нараз будь, другі, що мати вступила ся дуже з ножами і що він з нею одружив ся, дивно так скоро померли, лишив дитині жиє. Инші кажуть, що она его сама просила женити ся, а потім і отруїла ся сїрниками. Ах! хто й так знає, де правда? Она була ще дуже молода. Мала лише дванадцять років. Боже, Боже!“ додала після зітхнувши „такі молоді, а вже такі поганенькі. Хто знає, що з неї було би пробило ся, як би була жила; а так смерть про була кінцем лежалим всему кінець.“

„А чисто він їм мав?“ спитала тїтка по кілька.

„Тяжко бачите: їм батечка свого гідного.“

„Отже мусїли тяжко побрати ся?“

„А Бог їх так знає! Що-до мене, то я знаю, що справдї побрали ся і що она єго просила покинути єї, а сама взяла тай отруїла ся

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 23-го мая 1896.

Народна рада, що зачне ся у вівторок *по Зелених святах, дня 26-го мая с. р.* о 2-ій годині сполудня, відбуде ся після такої програми:

1. Повитане і вибір голови ради.

2. Про каси для ощадностий і пожичок і як їх у нас заводити — буде говорити посол др. Стефан Смаль-Стоцкий.

3. Про те, як будуть тепер вибирати послів до ради державної, і що руському народови робити, аби вибрати своїх послів — розповість посол Єротей Пігулак.

4. Про руску ґімназию в Чернівцях і як повинні Русини до неї відносити ся — скаже професор Сергій Шпойнаровский.

5. Значінє бурси „Народного Дому“ для руских школярів в Чернівцях — пояснить редактор Осип Маковей.

6. Чого жадають Русини на поли церковнім від нового проєсьв. православного Владики і від православної консисториї — розкаже посол Є. Пігулак.

7. Що то є ревізия катастру і що нам робити, аби з неї для руского народу найшли хосен — пояснить др. С. Смаль-Стоцкий.

Над тим будемо радити в вівторок. Запамятайте собі, що рада зачне ся о 2. годині по обіді в Курезальоні у Volksgarten-і. Хто з селян не знає, де то є, най прийде перше до Народного Дому при улици Петровича ч. 2., а звідси вже заведуть їх на місце зборів. А хто з селян хотїв би й сам щось сказати о тих справах, над котрими будемо радити, то дуже будемо єму раді; але най собі наперед обмірує добре, що хоче сказати, бо то і для него лише, і для тих, що єго слухають. Річ в тім, аби не розбалакувати ся за довго; справ богато, — готово не стати часу на все. Тому, що всї справи, над котрими будемо радити, дуже обходять селян, то ми сподїваємо ся з кождої руської громади приїзду добрих вільних селян. А чернівецкі руські міщани повинні також прийти!

Межи рускими деканатами буковинськоі дієцезиї заслугує Дністерский деканат на найбільше співчутє усеї рускої братиї. Тут, на границї рускої Галичини, волоске панїство з особливою ревностию сповняє свою румунїзаторску задачу, котра каже стояти на варті, аби не прокинув ся в народї руский дух. Нїгде румунїзатори не з'орґанїзовані так добре, як в Дністерскім деканатї; нїгде не виступають они так систематично, солїдарно і сьвідомо, як тут і в сусїднім Кіцманецкім деканатї. Що-ж єму за причина? — Треба припустити, що румунїзаторска бутя тих панів (вильної назви они не варті) походить відти, що безпосередні їх зверхники ідуть з злим прикладом наперед. Кіцманецкий протопопа о. Гоміяка іде витати нового митрополита по волоски, і се мабуть є делїкатний поличник для підвладних єму руских духовників, а натомісць заохота для румунїзаторів. Але ще красше поступає собі протопопа Дністерский, о. Калинчук з Борівців. Сей пастирь вислав з своєї канцеляриї циркуляр Nr. 237, з дня 12 (24) квітня 1896, в котрім наказує підвладному духовеньству давати гроші на нове волоске пристановище для хлопців (asilul), що має засновати ся в Чернівцях. Отже на заказ, котрий має спинити дїяльність рускої ґімназиї, на закład, в котрім мають виховувати ся руські перекиньчики, наказує протопопа руского деканату давати гроші. На якій підставі о. Калинчук уживає урядового письма для підпираня волоского панїславізму — сего не знаємо. Але се повинна знати зверхність гр. кр. дієцезиї.

Пригода гр. К. Баденього. Президент мінїстрів ґр. Бадені був в четвер в ночи в небезпечности. Ґр. Бадені вертав з вечірного засїданя палати послів їдучи до клюбу. На сруті коло Гайнріхгофу напротив Опери ударив на поїзд президента мінїстрів фіякер, що виїздив з бічної улиці. Вагон ґр. Баденього упав з кіла, коні зломили дишель та разом з вагоном побігли в шаленім розгонї. Задержано їх аж коло готелю „Імперіяль“. Тій обставині, що дишель зломив ся, завдячує ґр. Бадені, що вийшов цїло з тої пригоди. Візник легко ранений.

При оногдашнім доповняючім виборі двох радних міста Львова не одержав вихо з кандидатів потрібної абсолютної більшости, длятого відбудуть ся тіснїйші вибори що раз дня 26-го с. м.

Службову інструкцию для краєвих інспекторів податкових в Галичинї, Моравиї, на будуче і в Чехах доповнило мінїстерство фінансів в такий спосіб: При своїх урядових люстрациях мають краєві інспектори податкові слїдити поведенє властий, урядів і орґанів, підвладних під їх нагляд, також в тім напрямі, чи придержують ся они розпоряджень мінїстерского, котрим управильнено поведенє властий скарбових супротив населеня в той спосіб, щоби се поведенє відповідало оправданим жаданям податників. Дотичні замічеия потреба зазначити в табелях кваліфікацийних. Краєві інспектори повинні підчас подорожий інспекцийних користуватись кождою нагодою, щоби точно інформуватись о бажанях населеня, передовсїм начальників громад в справі урядованя властий і урядів податкових. Інспектори мають раде уділяти всякі поясненя, яких зажадають сторони, або поручити урядам, щоби се зробили. Що-до бажань і жалоб піднесених мають краєві інспектори податкові зарядити доходженє і видати в як найскоротшій, по можности, дорозї відповідні поручення, а о цїлій справі і о перепонах, не даючих ся усунути, здати справу в своїм справозданю.

Стан засївів у всхідній Галичинї. Зі всїх майже сторін — пише Rolnik — надходять нарікання на слоти, з гірских околиць навіть на снїги, котрі в послїдних днях квітня упали: лише місцями і то виїмково рільники в своїх справозданях не згадують о надмірних дощах. Якби порівнаємо справозданя сего року з справозданями за той час з минувшого року, то бачимо, що торік нарікано на недостаток вохкости, котрий спровадив лихий результат в озимині; тепер однак, хоч в справозданях нарікає ся на дощі, стан озимини треба признати безперечно користним, бодай в пересїчнім результатї для всхідної Галичини. Рівнак можна назвати взагалї досить красним: місцями лише потерпів від приморозків в марті і на початку квітня, котрі за то гірше відбили ся на пшеници. Однак все таки пшеница представляє ся пересїчно дуже красно, сильно розгорнилась і дає надію доброго збору; так само і жито, котрого стан переважно вдоволяючий. Як бачимо, справозданя що-до озимини випадають сего року корисно. Відмінно звучать справозданя що-до засївів ярих і що-до управи ріллї. Слоти і зимно спізнили значно одні і другі. — Ячмінь, до послїдний, сходить красно; але по части сїяно єго що йно минувшого тижня, а декуди сїйба ще не була розпочата. Так само з вівсом і горохом, котрі гарно сходять. — Засїв бобу, бобику і вики покінчений виїмково лише там, де земля не надто вохка. — Конюшина горічна в переважній части густа і сильна, хоч місцями потерпіла від мишви. Весняний засїв конюшини з кінцем квітня ще не був покінчений. — Бараболї садять, декуди вже посаджені, а місцями мокрий ґрунт ще навіть не приладжений. — Трави пересїчно виглядають середно, декуди вдоволяючо. Остаточно на першу косьбу виглядає перша пазовина мая. В кождім случаю дотеперішна зміна погоди і холодна пора може опізнити ріст. Квестия сїна є тим важнїйша, що дають ся загально чути нарікання на недостаток пашї для худоби і кашї.

При рільничій школї в Дублянах заведено від двох лїт для студентів тої школи інтернат. Студентів є разом 43. Директор тої школи Фромель дав своєгди студентам наказ, щоби не приймали в інтернатї жадних гостий з провінциї або зі Львова. Коли директор надїяв ся послушеньства, то дуже помилив ся. О 11-ій год. зрана забрали всї студенти свої річи з інтернату і перенеслись ся до села. Директор Фромель поїхав сейчас до Львова і представив цїлу справу краєвому маршалкови ґр. Станїславу Баденїому. Вернувши до Дублян, скликав директор конференцию. Що на ній рішено, доси ще не знати, але кажуть, що заведенє буде розвязане, нові вибори розписані і що чотирох з демонструючих студентів не приймуть. Супроти того рішили студенти солїдарно виступити з заведеня.

ла ся стричками. Се, бачите, я тому так думаю, що він зараз по сї смерти кудись забрав ся. Без причини був би він не забирав ся.“

„Та куди забрав ся?“ спитала тїтка.

„Таже бачите: до Молдави. Хтось то говорив, що він зібрав собі нову банду тай чатрунув туди з людьми, що йшли в Молдаву на роботу.“

„І не вернув ся уже?“

„Не вернув ся до нинїшнеї днини.“

„А дитина?“

„Дитина росла коло дїда та баби; коли-ж панотець помер, а дитину треба було вже дорічи посилати до школи, сказала стара радо. Якийсь перший брат музиканта, бедїтний мужик, гадав, наєр ся взяти дитину за свою. А надїєчний, свати небіжки, і собі наміг ся взяти хлопця. „Ово, казав, мені близше, як тобі. Вирочім ти кажеш, що не зробили з него пана, лише гаду; ну, а мені може Бог допоможе вивести єго на щось лїпше, як на простого гаду“. Той собі, а сей собі! Брат музиканта, розказують, був тодї дуже дитий. „Тобі“, каже, „супротивного гроша забагає ся, що єму панотець оставив, а не дитини. Тебе цїлий повіт знає, який ти захланний! Та вихованеш єго так, що він буде своїй родини соромити ся, що буде так само кров з мужиків сосати, як ти і тобі подібні. А я не так хотїв єго повести. Та нехай дїє ся Божа воля! Час покаже, хто мав лїпші наміри, чи я, простий селянин, чи ти.“ Роздетши ся тай відїхав. А надїєчний взяв справдї хлопця до себе, виховував, посилав до школи...“

„А той що?“

„Мужик той? Бог єго знає, що. І не приїздив більше, і не питав. От дурний мужик, хотїв щось перед сьвітом показати. Стара попадя теж не хотїла єму дитини дати, тому що відразу сказав, що не випровадить хлопця в „пани“. Казала, що не дасть дитини своєї доньки на „пастуха“. От таке то, дяко пані професорова. Цїла комедия!“

„Ну, се вже правда“, обізвала ся тїтка, „що се дуже поетична легенда“.

„Але видите?“ почала знов по хвилї вдовиця. „Мені все здає ся, що они, віби надїєчний і Орадни не дуже то люблять ся. Через цїлий час, як Орадни пробував на Моравиї, не приїздив ані раз єго відвідати. Вирочім се знаєте і самі, бо живете з ними в сусїдстві і не одна родина“.

„Та ні, не приїздяв! Се вже може бути, що не люблять ся. Надїєчний і Зося майже школи про него й не згадували. Лише стара ґуверниятка розпадає ся над ним, — розповідала вчера ще давнїйше Зося. Я йду тету панну Марию, правду сказавши, не дуже то люблю, зганяла пані. З тими єї „нервами“, — єй Богу! нераз мене чорт бере! Бувши на місци Маєвского, я була би тї вже давно за всю тету єї науку подякувала!“

(Дальше буде).

Телєґрами „Буковини“.

З дня 22-го мая 1896 року.

Відень. В радї державній повідомив президент бар. Хлюмецкий о наміні цїсаря за конвалесценцию палати. Опісля докінчила палата нараду над ревізиєю грунтового катастру і приняла пи-

сеяне земельности, щоби опуст виносив $2^1/_2$ мілїона зр. Сїдували вибори до делеґаций. З буковинських послів вибрано пос. Лупула, а яко заступника пос. Стефановича. При виборах делеґатів з Долїшної Австриї вибрано при тїснїйшім виборі самих антисемитів.

Москва. Архикнязь Евгеній приїхав сюди: на двірци повитали его великі князї.

І. Рехенберга книгарня і папірня в Чернівцях, улиця ратушева 23. Поручаю ся до достарчованя руских книжок і ґазет. Маю великий склад руских книжок для всїх шкіл. Прибори до писаня продаю по найдешевших цїнах. Для шкіл народних особливо корисні услівя.

9—12 І. Рехенберг.

Поручаємо гостинницю Метрополь Лерхенфельда в Чернівцях при улици Ратушевій.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

складена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, з виконана в літоґрафічнім закладї Андрея Андрейчика у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної яко на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Повідомленє. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Днїстер* у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівцї (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпечень від огню будинків мешкальних і господарских, церков з уряджєнєм, знарядів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в снопах і в зерні — подаю поздному потрібні поясненя. — *Корнель Силабен, аґент „Днїстра“ в Чернівцях, улиця Цумула ч. 25.*

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і єдиноє руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Єп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, збіж, господарскі знаряди, збіжа в зерні і снопах, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори закладчи з членами Товариства контрактуючими подають „Днїстрови“ можність обезпечувати і вкладувати і найвисші суми.

Подібно „Днїстер“ приймає бани вкладів у Львові при низчих інтересах.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає на найсолиднїйші услівя і видає полїси і книжки в ручнім кожі.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришенє зареєстроване з обмеженим поручом, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опрочентованя **по 5** процент. Гарантиран дївіденда. Уплати по 30 кроп. Членом удїляє ся тілько властивости реальностей, кілька від татарів, на поручю двох членів. З членом відтягає ся деяка часть на уплї.

Зголошеня о удїлене **аґенциї** з відповідних, до „Днїстер“ не з поступаючих, приймають ся.

ОСВІН ФЛЕК

в Чернівцях при ул. ратушевій

продає

МАШИНИ ДО ШИТЯ

ручні по 20—50 зр., а ніжні по 35—75 зр.

Окрім того поручає

пневматичні біциклї

по цїнї 80—350 зр.

переборає всїлякі заводи: телеґрафи, телефони і всякі поправки в ниц рівно.

(Чет. і вел. 11—12.

Котяка

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Праз.

загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиранє:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр. можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто від назвою

Ріхтера Liniment з котякиєю

і пересвідчити ся о незрівнаностию лїку, якого ні аптики, ні аптики, ні аптики „Котяку“ бо дають зі продажі.

Аптика Ріхтера від золотого орла у Празї.

Хто хоче

мати красні, добрі і дешеві фотоґрафії, най буде ласкав удати ся до мене!

Фотоґрафую що дня від 7-ої год. від рана до заходу сонця.

За 6 штук беру лише 1 зр.

Е. РІХТЕР,

9—12. фотоґраф в Чернівцях, ул. [illegible] ч. 19.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станиславова, Коломиї і Сняти́на	11^{29}	.	.	6^{57}	10^{09}	5^{40}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Ґлїбоки	3^{29}	.	.	9^{02}	10^{00}	5^{23}		
З Новоселиці, Садаґури	.	.	.	.	.	.	11^{13}	9^{00}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}	.	6^{55}	9^{00}	9^{05}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станиславова	9^{55}	.	.	6^{11}	7^{28}	2^{01}		
З Підволочиск	2^{30}	10^{05}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{50}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{15}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний поїзд)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Сняти́на, Коломиї, Станиславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	10^{22}	5^{22}		
До Ґлїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{00}	.	.	7^{17}	10^{48}	6^{18}		
До Садаґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{00}	9^{00}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{50}	11^{00}	4^{40}	9^{05}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{05}		
„ „ з Підзамча	.	2^{18}	6^{11}	.	9^{07}	11^{12}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{00}	.	.	10^{05}	2^{45}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	5^{27}	9^{01}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	7^{55}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	2^{05}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний поїзд)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору ночну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут: коли на зегарах є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучинського.

Ч. 105. Чернівцї, середа дня 15. (27.) мая 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Герошіна в Чернівцях, ул. гвоздна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся на оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Що нового в сьвітї?

Вже від кількох лїт, а то ще від мінїстра фінансів Дунаєвского не чула австрийска рада державна такої науки, як на оногданнім засїданю від теперішного мінїстра фінансів Білїньского. В палатї вела ся розправа над зниженєм податку грунтового. В сїй справі мав гарну бесїду руский посол Вахнянин; по одержаню стенографічного протоколу ми подамо єго промову в дословнім перекладї. Спочатку правительство предложило зниженє о 1 мілїон зр., а в комісиї згодило ся на $1\frac{1}{2}$ мілїона зр. опусту. Пос. Текля і тов. постанили внесенє, щоби опуст виносив $2\frac{1}{2}$ мілїона зр., значить, щоби замісць дотеперішних $37\frac{1}{2}$ мілїонів зр. грунтового податку збирано лише 35 мілїонів зр. Против сего промовляв мінїстер фінансів Білїньский. В своїй промові він остерігав палату, щоби не ухвалювала одного опусту за другим, досить уже тих знижень всяких податків, бо инакше верне в австрийскім буджетї давний — недобір! Се одно слово викликало в палатї велике зворушенє, бо Австрия має ледвя кілька лїт упорядковані фінанси і нїхто не хотїв би побачити державну касу порожну. Мінїстер Білїньский виказав докладно, що коли ухвалить ся опуст з грунтового податку в сумі $2\frac{1}{2}$ мілїона зр., то палата мусить для поратованя фінансів державних ухвалити правительственні проєкти о податках від горівки, пива і цукру! Окрім того правительство не думає зрезиґнувати з свого проєкту о підвисшеню платнї державних урядників, бо се мусить наступити коли не в сїй палатї, то певно в новообраній. При голосованю принято внесенє Теклього і тепер буде правительство домагати ся ухваленя податків від горівки, пива і цукру.

Се характеристичне для теперішної фінансової дїяльности нашої ради державної, що она через цїлий час ухвалює опусти від податків і сим хоче доказати свою прихильність для рільництва. Чи тут не запажить дещо також страх перед утратою посольского мандату у великій части теперішних послів? Півурядові часописи так дуже розхвалюють теперішну раду державну, що ті стати мимоволї виглядають на передсмертні хвальбы.

Чим більше зближає ся рада державна до свого кінця, тим більше і диференціює ся такоє нїмецка лїберальна лївиця. Ми минувшого разу доносили, що один з проводирів лїберальних, пос. Зіс, виступив з лївиці. За ним в слїд пішов пос. Брабек, а сими днями має також виступити пос. Носке. Ст три посли промавляли оногди на зборах т. зв. клюбу дунайского у Відни і поясняли близше причини свого виступу. Кілька днїв перед тим сказав проводир лїбералів др. Рує на зборах в Ансіґу, що лївиця збочила від своїх першістних засад, отже в слїдуючій радї державній треба зложити нову партию на основах дїйство лїберальних. Се вже аж за виразно виглядає на кандидатску промову, але ся гадка таки найблизша до здїйсненя.

Коли лїберали шукають виходу з свого некористного положеня, антисеміти збирають лаври своєї аґітациї — не кажемо працї, бо властивої працї доси у них дуже мало, а богато більше програмових обіцянок. В вівторок заприсягнено бурмістра Штробаха, а в пятницю вибрано 95 голосами против 41 першим заступником бурмістра д-ра Люеґера, а другим заступником д-ра Наймаєра. Др. Люеґер мав дуже умірковану бесїду, в котрій зазначив потребу зміни громадского статута, знесеня інституций платних радних і зміни громадскої ординациї виборчої. Натомісць др. Наймаєр підніс нїмецкий характер Відня, потребу піднесеня християньства і виступив досить остро против лїбералів. Сего тижня вже розпічне ся в віденьскій радї громадскій реальна робота і антисеміти мусять доказати своїм виборцям, що не надармо робили гарні обіцянки, лише що можуть також розвинути дїйстну користну дїяльність, бо инакше їх жде скорий, а тим сумнїйший упадок, чого надїють ся лїберали.

Комісия палати панів для реформи виборчої вже скінчила свої наради і приняла проєкт без всякої зміни. Се є найлїпшим доказом, що правительство зовсїм не противне заведеню тайного голосованя.

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

(Далше.)

„А ви ніби ви думаєте, любо пані професорова, що надійсвичий ви, буде єї вічно ж себе держати?“ відповіла вдовиця. „Він мав навіть десь казати, що скоро лише доньку замуж віддасть, то зараз женить ся у-друге. По що-ж єму тоді старого голуба дома держати, та пусто й дурно годувати? Нині на світї гірко жити, а она й так не занимає ся дома ніякою роботою. От задожить той цвікер на нїс, прижмурить очи, тай зігне ся то над одним столом то над другим, а так часом ніби й до нескорої загляне. Справжнім господарством занимає ся Зоня сама“.

„Ну, так до чого-ж єму ґувернантки?“ спитала тїтка.

„Та єї лиш так, бачите, от для форми, щоби ніби якась старша женщина дома була. Уже чого він для Зоні не зробить, не стерпить, — так єї любить, що Боже! Але бо й є за що! Она жвава і розумна дївчина; мабуть скоро нажене ся їй жених.“

„А вже-ж!“ Тут тїтка зітхнула.

„Тей нехай панна Марія йде до свого любимця“ зауважила вдовиця.

„Та так! Бо й куди-ж їй подїти ся? Хто возьме на службу стару ґувернантку? А він, як чую, і так хоче найти на великого пана. Чую: хоче бути адвокатом. Чи ви не замітили, пані, як він гордо голову носить?“

„О гордо, гордо! Він знає, що є гладкий хлопець.“

„Гладкий? Хе-хе-хе! Ви щось мою не доглядаєте добре, пані!“

„Ну, що-до того, то може й справдї старі очи не доглядають добре. Але я чую, що надлїсничий хоче, аби він незадовго студиї юридичні, тай вступив на теологію. Оно й не було би зле“, фільософувала стара. „Нехай вступить в стан божий і молить ся за гріхи своїх родичів. Єму, правду сказавши, і нема иншої будучности; по нїм видно на перший погляд, що він мішаної раси. Боженьку, Боженьку!“ зітхнула „які-ж то нераз люди на світї бувають! І при порядних родичах виросте, і вивчить ся, а нажене ся якеться, а оно й розум утратить!“ Тут і урвала вдовиця, зітхнувши протяжно, глубоко. Опісля поправила окуляри на носї, уста знизила в кутиках, і она почала так скоро плести панчоху, що зрети лише миготїла.

Тїтка нїсила голову і погляд єї спинив ся чомусь прикиклий на мені.

І до сегодняшної днини не можу я догадати ся, що той погляд мав мені сказати.

Памятаю лиш, що мої уста змовільно затремтїли згірдливо і що я вийшла з комнати. Переступаючи через поріг, повернула я ще раз голову за „доброю“ вдовицею. Єї погляд стрітив ся з моїм. Глубокий, чигаючий погляд. В тій же таки самій хвилї опустила она руки з панчохою на колїна, присунула ся близше до тїтки — і я чула інтинктовно, що тепер начнуть ся обмови моєї особи...

*

Я єго вже два днї не бачила. А нині так хотїла єго побачити!

На дворі пречарна весна, зоряста ніч, що своїм чарівним спокоєм викликує дивну тугу з уст закутків серця; і саме перед моїм вікном заниє місяць над горами, тими темними, мовчаливими великанами, низько-низенько, що надить ся: рукою би єго досягнув.

Орадина не дуже люблять дома.

Мені здаєть ся, що я мала би єму богато що оповідати.

Мене обняла нетерпеливість, тута; я сміє ся сльозами, а плачу радостию... перемінтим плачем!

Чому се так? Боже мій, чому!

Але я не чую ся невеселою, як перше; о нї! я щаслива!

Я знаю, як він зве ся. Він зве ся — Василь.

бо було би инакше постарало ся о зміну §. 41-го в палаті панів. Заразом се є також доказом, що ухвалене тайного голосованя не можна уважати — як се роблять деякі часописи, між ними й одна руска-опозицийна — невдачею правительства, а хиба тих, котрим залежало на задержаню дотеперішного способу голосованя, т. є. автономістів.

*

Німецкий парлямент розпочав свої наради над військовою уставою. Сї вопередин великий шум і неголоски о димісиї канцлера кн. Гогенльоте і т. п. Обовязуючу тепер уставу військову ухвалено перед трема лїтами. Спочатку єї відкинено більшостию 48 голосів. Тодї розвязано парлямент, а новий, який вибрано, ухвалив уставу більшостию 16 голосів. Тою уставою додано до кождого полку піхоти, котрий складав ся з 3 баталїонів, ще четвертий баталїон, але лише з позиною звичайного числа вояків. Новий проєкт жадає отже вилучення тих півбаталїонів, так що два півбаталїони мають становити один цїлий зорґанїзований баталїон, а два такі нові баталїони новий полк піхоти. Нема поки-що надії, аби найшла ся за сим проситтям поважнїйша більшість, як перед трема роками, хиба що правительство приєднає опозицию уступками що-до процедури військових судів або дволїтної служби військової. Іменно сю послїдну уступку приняли би дуже симпатично, тим більше, що така устава о дволїтній службі вже обовязує до 1899 р.

Італїйске міністерство Рудїнього заявило вже на самім вступі, що не хоче провадити експанзивної полїтики. Се заявленє згідне з тим Рудїнього перед кількома роками, коли він перший раз був президентом міністрів. Отже по нещасливій битві під Адуєю розходило ся переговорів о те, щоби зібрати розбите італїйське військо і уратувати полонених, котрі були в руках Абесинців. Новому начальному ґенералови [illegible] удало ся вже по кількагодинній працї. Хоч як надходячі з Італії війска були охочі до німеччи, він не хотів довусти́ти їх до битви, бо знав, що в такім разї італїйські полонених утратили би своє житє. Отже лише відпер напади Дервішів, висвободив Італїйців з Алїґрату і потім передав ту твердиню по знищеню военного устрою Абесинцям, а за се видали Абесинці всїх італїйських полонених. В Італії панує з того радість, а міжтим Абесинці старають ся втихомирити конкуруючих провідирів Дервішів. Та конкуренция доходить иноді до ворогованя і ослабляє значно сили повстанців. — Процес против бувшого начального ґенерала Баратієрі́ого відбуде ся в Африці слїдуючого місяця, але єму вже не загадує зради і трусливости, лише що він наперав до битви і покинув ґенерала Арімондіого в смерть. Однак Баратієрі має певну надію — як пише до свого приятеля проф. Педерзолї, — що воєнний суд єго увільнить, бо на підставі актів можна буде сконстатувати, що він цїлком невинний.

Франция заворушила ся задля одного листу. Справа така: У Франциї істнує т. зв. роялїстична партия, котра має на цїли привернене королївства. Найблизшим претендентом на французкий трон є кн. Филип Орлеанський. Він жиє в Італії, а тепер виїзджає до Бельгії. Єму наскучило ся, лише словами голосити свої претенсиї, єму захотїло ся правдї і тому він рішив ся кандидувати о посольский мандат. Дехто з роялїстичної партиї спротивив ся тому, але коли він таки обставав при своїм намірі, зрік ся президент роялїстичного комітету, кн. Одіфре-Паскіє, тої гідности. З тої нагоди написав до него лист кн. Филип, в котрім заявляє, що єму надоїла пасивність, він бажає дїл. Хоче стати послом, бо уважає, що загальне право голосованя — яким вибирають у Франциї послів — не противить ся засадам монархічним.

Сербія вже успокоїла ся по непорозуміях з Мадярами з причини демонстраций, а взяла ся до ревізиї своєї конституциї. Молодий король Александер скликав осібну комісию для ревізиї теперішної конституциї і она має вже сими днями розпочати свою тяжку роботу. Головні засади над новою конституциєю вже постановлені між королем а проводирями поодиноких партий. Заразом обіцяв король, що нові вибори до скупщини — котрі мають відбути ся в вересни — переведе вже нове коаліцийне міністерство. В послїдній хвили довідуємо ся, що проводир радикалів Пасич зажадав від короля, аби він на самім вступі нарад заявив, що по скінченю нарад покличе безсторонне або радикальне міністерство. На се не міг король згодити ся, бо се не згаджає ся з королївским достоєньством, так казати ся. Отже радикали відступили від цїлої акциї і справу треба було відложити.

Хотїла Болгария показати ся своїй добродїйці Туреччинї вдячною і заявила свою готовість сповнити свій обовязок після арт. 19 берлиньского трактату. В тім артикулї постановлено, що Болгария має річно платити турецкому султанови певну суму до скарбу турецкого двору. Сю справу полагоджено ся було управляючи зараз в першім роцї по заключеню берлиньского трактату, а тепер приходить готовість Болгариї о цїлих 19 лїт запізно. Але не в тім дїло: після того арт. 19 мають внесенїсть данини постановити не Туреччина і Болгария, але всї держави, котрі підписали берлиньский трактат. Отже хоч султан як тїшить ся вірним виконуванєм свого підданого, однак він не може бажає ще раз викликати дискусию дипльоматичну над берлиньским трактатом, котра могла би з арт. 19-го перейти також на инші артикули, а се серед теперішних обставин дуже неприємне. — Справа знесеня болгарского екзархату в Царгородї ворушила справедливо всїх інтересованих, а найбільше самого екзарха. В тім бачили всї неуправнене вмішуванє Росиї в чисто болгарскі справи. Отже до Pol. Correspondenz доносить з Царгороду, мовби російский амбасадор Нелідов заявив екзархови болгарскому, що Росия не думає без позволеня екзарха в сю справу рішаючо мішати ся.

В Росиї сьвяткують тепер коронацию царя Николая II. і цариці Александри в Москві. Цїле місто пристроєне сьвяточно. На жаль не можемо задля браку місця подати хоч сих-так докладного опису того торжества; мусимо лише обмежити ся на найголовнїйші точки. Коли цар мав в'їзджати в місто, була головна улиця биром набита народом, а один полк мусїв зробити улицю для переїзджаючих. При триумфальній брамі передано царскій парі хлїб-сіль, так саме на Тверскім майдані. В Тверскій церкві повелила ся царска пара перед чудотворною іконою Богоматери. Відтам рушив похід до Кремля. Тодї хмарно небо розвиднило ся, а ясне сонце показало видцям гарний вид походу, пишні уніформи, беліч золотих карит і т. д. 85 вистрілів з пушок дали народови знати, що цар увійшов до Успеньского собору, а відтам пішов до инших соборів. Відправлений молитви, удав ся цар з царицею і царицею-вдовою на Кремль, а потім перейшов до Александрівскої палати. В недїлю і понедїлок оголошено обіжник, котрим повідомлено нарід, що коронация наступить в вівторок. З тої нагоди відбувають ся в Москві ріжні торжества і бенкети. Про саму коронацию напишемо иншим разом докладнїйше.

На Кубі звивують повстанцї чим раз більші зірвети супроти іспаньского війска. Одна з мадритских часописий доносить, що доси удавало ся іспаньским [illegible] повстанцїв на дві групи так, що они не могли сполучити ся. Їх відділяло іспаньске війско. Тепер отже доносить, що повстанцям удало ся прорвати ся крізь іспаньске війско і сполучити свої сили. В такім разї може лише одно урятувати Іспанцїв: битва в отвертім полю. Але до сего також сконцентрати повстанцїв, бо они сильні лише в малих нападах та руйнованю доходячих сторін. Тепер буде їх цїлию, здобути гавань місто острова і відтам они можуть оказати цїлу Кубу.

При відносини на Корею, задля котрої прийшло було до війни між Хіною а Японією, пишуть до „Нового Времени“, що корейске правительство готове у всїх справах їм здїлає

Василь! — се гарне імя.

*

Ми ходили вчера з Леною за орудками для тїтки в місто, і нам дучило ся бачити єго. Чим близше він до нас находив, тим менше могла я говорити. Думки розбігали ся мені в голові, мінали ся чомусь: з коли надійшов уже зовсїм близько, то я замовкла цїлком. Певна, що поздоровить нас, я підвела очи, і він справдї нас поздоровив. Єго погляд спинив ся на менї так... сама не знаю, як! Я відчула єго так, як не відчула ще нїякого погляду доси.

Він минув по моїй сторонї, а менї напинувались думка, що він змінив ся в тій самій хвилї. Який же він гарний!

*

Ми познакомили ся. Оно сталось ся так: Від кількох днїв пробуває у нас один товариш нуйкія, професор з Г., на імя Льордєн. Бажаючи єго з своїми тутешними товаришами познакомити, вели нуйкіо нам всїм над вечір зібрати ся і піти в міский город. Туди сходились всї знакомі. Вечер був прегарний, воздух сьвіжий; в городї грала добра музика і увійшовши туди, застали ми вже велику громаду гостий.

Я була инші — як Леня казала она буда в незвичайно ласкавім настрою — „неприступна“. Якась тонїчка тутя загнїздила ся менї в серцю.

Я входом в город опанувала мене дитяча, на лихоралку подобаюче дворушенє. Цїлою обвія мій погляд групи людий: Перші, другі, стрітки знакомих; звичайні лиця, а инші нечо-б вудивнїйші як звичайно.

Пішли далї, — а все розходились ся. Нараз стиснула мене Леня за руку.

„Ходи туди!“ кивнула устами, „Он-туди, близько альтани!“ І звернувшись живо до тїтки шепнула їй кілька слів до уха. Менї причуло ся імя Зоні, і я глянула на віддалене місце. Під величезною, менї добре знакомою липою сидів молодечий з своїми „жінками“, а біля них один молодий судовий практикант, Леника і Зоника „тайна“. Тїтка звернула ся туди, а ми обі за нею.

Дуже живо і дуже гармонійно відбули ся привітання. Не забалакавши ще як слїд, найняли ми уже й причину до найсердечнїйшого сьміху. Розтїлили около двох столів і поглядали. Леня немов двоє зросла ся з Зонею, а молодий урядник і собі сїв біля них, веселий і „ласкавий“ до Зоні, хоть Леня тримає ся більше до него.

Побачивши мене, що стою ще нерішена, до кого прилучити ся, Леня обшарпала ся поміж себе.

„Де Василь, де він ся?“ спитала боєтрет: „Василь!“ кликнула нетерпеливо, а трохи згодом піддалила ся від нас, розглядаючи ся на всї сторони живо.

Відчуваючи, о що річ іде, менї стало нїяково, і я була готова відійти до панни Марії, але тут схопила мене Леня за руку.

„Пожди — мовила — не бачиш? Зоня хоче тебе познакомити з Орлицьким. З них лучше забавити ся, як з панною Марією, він і так задля мені лише то, що рад би тебе пізнати. Панна Мария розбесїдувала ся так живо з професором Льордєном, що була би нечемно перервати їх бесїду.“

„А я тим піду до неї“ відповіла я хлопчиво. Я вже зрозуміла, чому й она бажала мене пізнати ся, бажала знакомства мого з Орлицьким. Она не любила мене мало себе, коли мені мужчина зближав ся до неї, Зоні она не боялась ся, бо була гарнїйша від неї. Тепер она мудрила так сильно мою руку, мов кліщами.

„Яка ти!“ сьміла ся на-силу. „Мабуть нинїшний комплимент Льордєна, що полюбив з твоїм волосєм на „Льорелай“, сподобав ся тобі так, що ти хотїла би єго ще раз почути? А от дивись, тим вже іде Зоня.“ І справдї почув ся десь Зонин голос біля нас.

„Я би лише раз знати“, говорила она „чому ти нас покинула?“

„Не вже ти за моїм товариством скучала?“ чути було відповідь трохи іронїчну.

„Ех! що ти плетеш! я хочу тебе познакомити з панною Наталією Петровичівною. От що! З нами ти і так ядини ся.“

з Росиєю. Королївске війско зже за учителїв російских офіцирів, сам король стоїть під опікою російского амбасадора, а одна російска спілка одержала право через 15 лїт видобувати в Кореї золото. — Мабуть більше не може і найгорячійший московский патріот собі бажати. Тому читаємо в російских часописях, що на Кореї „привернений уже спокій“...

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 26-го жня 1896.

Іменованя. Секретар намістництва і управитель староства в Заліщиках Болеслав Студиньский іменований старостою, а повітові комісарі Станїслав Лиде в Перемишли і Яків Соколовский в Підгайцях іменовані секретарами львівского намістництва.

О. ставрофор Ісидор Воробкевич обходить нинї своє шістьдесятї іменини. Родив ся 5-го мая 1836 р., отже недавно минуло єму 60 лїт. Він по Куліша, Ганї Барвінок, Гушалевичу, Щоголеви і Мордовцеви найстарший наш письменник, а на Буковинї одинокий представитель лїтературного руху 60-их років, товариш по перу незабутного Федьковича; а притім одинокий руский композитор на Буковинї. Вже тому девять лїт (17 мая 1887) обходив 25-лїтний ювилей своєї лїтературної дїяльности; не було майже видавництва, в котрім би він не поміщав своїх творів, а й тепер нераз стрічаємо ся з єго писанями. Коли буде мова про відродженє буковиньскої Руси, імя І. Воробкевича буде все згадувати ся на однім з перших місць; а історія розвою нашого театру в Галичинї і музики мусить також визначити єму у себе почетне місце. Заслуги о. І. Воробкевича вся Русь вміє цїнити, дарма, що занятий щоденними турботами виглядає нераз так, як би забував своїх давних труженників. Суспільність зже тим, що дїє ся тепер, і не находить часу сягати в минувшину. Але люди тї, що на розвій народу дивлять ся як на ниву, на котрій без посїву не може зародити хлїб, — котрі з минувшини черпають для себе і приклади і заохоту до працї, — тї люди цїнять і будуть цїнити високо о. Ісидора Воробкевича за єго стараня для піднесеня значіня буковиньскої Руси. В сьвідомости тій, що ужив свого віку на користь свого народу і що найшов за єї признанє і пошанє у всїх тамучих Русинів, може о. ставрофор Іс. Воробкевич шукати і найти осолоду на свої старші лїта, яких судив єму Бог дїждати ся. Дай Боже дїждати ся єму ще тих часів, коли роботу, ним почату, будуть вести сотки сьвідомих Русинів на Буковинї!

Черновецкі руско-народні товариства вислали нинї в день іменин о. Ісидора депутацию від себе для поздоровленя заслуженого письменника.

Загальні збори коломийского товариства „Родина“ відбудуть ся в суботу, дня 30-го мая с. р., в комнатах того-ж товариства.

Буковиньский видїл краєвий розписує сим конкурс на дві стипендиї річних по 600 зр. для кандидатів на учителїв при рільничих школах в Кіцмани з рускою, а в Радівцях з волоскою мовою викладовою. Від компетентів жадає: єи 1) щоби они до кінця січня 1897 здали іспит в рільничій низшій школї у Відни; 2) щоби віддали ся що-до науки для осягненя іспиту кваліфікацийного вкладкам видїлу краєвого; 3) щоби, коли від них буде єи сего вимагати, через 10 лїт служили краєви. До подань, котрі треба подавати до 20-го червня с. р., має ся долучити сьвідоцтва: а) австрийского горожаньства і роду з Буковини; б) повнолїтности; в) знаня рускої і нїмецкої, взглядно волоскої і нїмецкої мови в письмі і слові; г) укінченя з добрим успіхом рільничої середної школи або рільничої академії; д) дволїтної практики господарскої; е) одне дотеперішного їх житя; ж) чи жонаті чи нежонаті; з) сьвідоцтво моральности.

Операцийна клїніка приватна. В суботу в полудне відбуло ся посьвященє приватної клїніки хірурґічної д-ра Кватковского при ул. Менґера ч. 25. По посьвященю опроваджував властитель клїніки запрошених товаришів-лїкарів, аптикарів і представителїв праси по закладї. Покоєв є клїніка уряджена на вісїм ліжок і взосмотрена у всї вигоди. В операцийній салї бачили ми найновійші апарати і прирядї, котрі зискали признанє і похвалу всїх приступних. Опісля відбуло ся сніданє сьвідане.

Яких то гарних радників має місто Чернівцї, може кождий собі уявити на підставі такої подїї: На оногдашнім засїданю черновецкої ради міскої мали вибирати двох делеґатів міста до десятинкової комісиї. Предложили вибір радних Шікера і Камнельмахера. Тодї встав радний Шікер і каже по всуєлиняйше: „Я предкладаю вибір пп. Леона Розенцвайґа і Нафталїого Тіґінґера. Нехай і они попрацюють трохи безплатно. Але коли будете вибирати делеґатів до каси ощадности, то виберіть мене і Камнельмахера, аби ми брали по 800 зр. Я також хочу за гроші працювати.“ Правда, що так личить говорити черновецкому радному?! „Сего тяжкого безплатного обовязку“ підняв ся вкінци добровільно радний Бальтінестер і єго вибрано.

Непошанованє сьвят. Нам вже нераз трафляло ся бачити, як в великі православні сьвята мунтрують вояків на черновецкій толцї коло публичного города. Се саме вже мусить прикро кражати вірних грецкої церкви. А тепер довідуємо ся про такий небувалий факт: Вчера, в понедїлок, прийшли родичі одного вояка, що служить тепер при краєвій обороні в Чернівцях, аби побачити свого сина, як він сьвяткує Зелені сьвята. Надїяли ся, що він певно в церкві молить ся Богу або хоч відпочиває в касарнї по тяжкій мунтрі; тимчасом ждало їх велике розчарованє: їх син, гр. пр. віроісповіданя, в другий день Зелених сьвят чистив в касарни підлогу, а другі білили стїни. Довідали ся також, що і в перший день сьвят білено стїни касарнї. Се дїяло ся в 8. компанії, в котрій і капітан і фельдфебель суть жиди...

До Бразилії виїздить в перших днях червня с. р. два відпоручники видїлу краєвого, щоби оглянути тамошні відносини галицких осадників. Іменно їде один Поляк, проф. др. Йосиф Семрадский, котрий вже кілька разів бував в полудневій Америцї, і один Русин, о. Чайковский. З ними поїде також молодий сьвященик, о. Роздільский, котрого Є. Ем. кардинал Сембратович висилає на кошта до Ріо Бляро в Парані.

Веґетарияни хочуть на Буковинї орґанїзувати ся. Є їх доси вже досить спорне число, а п. Р. Кайндль в Чернівцях просить всїх подати свої адреси, бо хоче зорґанїзувати осібне товариство веґетарияни.

Вкінци рішено в черновецкій радї міскій тарифу за уживанє води з водопроводів, а то після змін, які воробило краєве правительство. Після тих змін буде за уживанє води до чищеня каналїв по домах приватних і публичних будинках платити громадї, а не властителї реальностий. Оплата за уживанє води виносить 4 процентів від чиншу домового, а єї будуть побирати вже від 1-го січня до 1896 початкуя. Залеглости за час від 1-го січня до 1-го липня с. р. має черновецкий маґістрат стягнути з увзглядненєм можливих улекшень для поодиноких сторін.

Що то значить нинї промиса! Рано о пів до осьмої дерево ще зеленїло ся в лїсї, а за несповна півтретя години розійшла ся вже з него в сьвіт ґазета. Такої штуки доказала фабрика паперу в Айзенталь в Німеччинї, а щоби хтось не думав, що то неправда, то списано о тім нотаріяльний акт, котрий так звучить: „З панами Артуром і Куртом Менцелями, спільниками фабрики паперу в Айзенталь — каже нотар списавший сей акт — поїхав я насамперед до державного лїса Фравенберґ, що недалеко від фабрики. Там зрубано о 7 год. 35 мінут три дерева і відставлено до фабрики. Тут порізали їх колесові пилки на кусні по 50 центиметрів довгі; пістак машина до оббираня обчистила їх з кори, а машина до коленя поколала їх на полїна. Так приготовлене дерево витягнено під носом на верх, де єсть 5 машин до розтираня дерева і тї розтерли єго на масу, котру всипано до машини, званої „голендром“, і там по доданю всїляких инших материялів зроблено з неї паперову масу до зелїзної кадки, що стоїть коло папірної машини та пущено ту машину в рух. О 9 год. 34 мін. перед полуднем вручено п. Артурови Менцелеви перший аркуш паперу з того дерева. Отже шла робота, почавши від зрубаня дерева в лїсї аж до зробленя з него першого аркуша паперу, тревала годину і 59 мінут. З тим аркушем паперу поїхав півчетвертя кільометра далеко до друкарнї п. Морзана в Ґрафенав і віддав єму той папір до друку. О десятій годинї мав я вже в руках перший примірник ґазети „Ґрафенавский вістник“ ч. 32 з дня 18-го квітня. Отже треба було 2 години і 25 мін. часу, щоби з дерева, що ще о 7 год. 35 мінут росло в лїсї, зробити ґазету.

Дефіцит черновецкої громади на 1897 р. буде виносити 74.000 зр.: задля того віднесуть громадский додаток до податку з 18 кр. від одного дня на 21 кр. Радуйте ся, черновецкі мешканцї, будете платити ще більший чинш за лихі мешканя, як доси! Може би черновецкий маґістрат дав добру раду, відки дїдом взяти тілько гроший на податки, бо инакше прийде ся свигрувати хоч би на котре небудь сено!

І в тій таки хвилї станула з ними перелю знову і позазачиняла все. За хвильку і закли ми не вспіли промовити до себе хоч слово, зникли всї троє так скоро, як би у землю запали ся.

Ми остали ся самі.

Я була збішана і не знала що промовити. До того здавало ся мені, що тїтка, котра недалеко сидїла, підслухує кожде моє слівце, слїдить за кождим моїм рухом, і затаємнить кождої хвилї по свому на мене. Та сам разом я забудь помилила ся. Саме в сїй хвилї роздав ся вимушений сьміх єї, а з ним злиди ся і пуйкове добродушне, широке „ге-ге-ге!“ Забава зида ся там очивидно веселою струєю, і мені не було кого боятися.

„Не погулати-б і нам троха по саду?“ спитав він, запинаючи свої рукавички надто скоро.

„Добре! ходім!“

І ми пішли вільною ходою вперед, більше розглядаючись, як бесїдуючи. Переходячи по-при „наших“, задержав ся він на хвильку, бо панна Мария хотїла єму щось сказати.

„Підпукайте, Василечку, Зоню, бо я єї нїгде не бачу. Як забрали ся всї троє, так і пропали. Я боюсь ся, щоби не переступила ся в своїй легкій одежи.“

„Лишіть їх, панно Марие!“ перебила тїтка скоро, „лишіть їх! Не знаєте? Молодїж чує ся свобіднїйшою, коли не бачить надзорця над собою. Нехай бавлять ся! Лишіть їх, панне Орадин!“

Орадин склонив ся ввічливо, а я закусила уста, на котрі закрав ся на силу усьміх. Менї говорила тїтка неустанно, що зставати ся дївчатам без старших в товаристві молодих мужчин — то найгрубше переступство супротив доброго смаку, а тут...

„Еге! пане studiosus!“ почув ся десь за моїми плечима немилий голос професора Льорделя. „Се справдї ви, Орадин?“

„А я, я!“ відповів сей, обернувшись з помалим зчудованєм і мов немило пражений.

„Гм, з Морани? Гм, та чому не подвезете їй, він кивнув головою на мене тій Льорделій, рами?“

„Які вже в нас дивні виклади, пане професор!“ вмішавсь тїтка. „Вже цїлком перехрестили нашу Натальочку — ха-ха-ха!“

„Еге, гм, еге!“ вернутїв він під носом, відкручуючи свої сивіючі вуси, і не звертаючи з мене ані на хвильку своїх блискучих малих очий.

Відозвана тїтчиним сьміхом і тим єго поглядом, відвернулась я від цїлого товариства і пішла звільна вперед. За кілька хвилин спинив ся й Орадин біля мене.

Дмитро Бурі...

Телеґрами „Буковини“.

З дня 26-го мая 1896 року.

Відень. Оскілько днів можна знати, поїде цїсар дня 29-го с. м. до Будапешту і верне відтам дня 2-го червня.

Филипополь. На Креті прийшло до кровавої борби по улицях. Побоюють ся, що тепер вибухне загальне повстанє. Правительство вислало туди воєнні кораблї і військо.

Москва. Коронация царскої пари почала ся сегодня після уложеної проґрами. Царску пару витано з одушевленєм.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

складена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в дуґрафічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Повідомленє. Маю честь повідомити, що дирекция товариства „Днїстер“ у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівцї (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпечень від огню будинків мешкальних і господарских, перков з уряджевєм, знарядів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в снопах і в зерні — подаю кождому потрібні поясненя. — *Корнило Силабов*, аґент „Днїстра“ в Чернівцях, улиця Пушкина ч. 25.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Вся. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Єп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і снопах, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними подають „Днїстрови“ можність обезпечувати і виплачувати і найвисші суми.

Поліси „Днїстра“ приймає банк краєвий у Львові при почтах (поштах).

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найсприятливїйші услівя і „вкладні полїси і квіти в руских мовах.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до спрощетовання **по 5** процент. Гаранция вільовить. Уділи по 50 корон. Членчик уділяють ся тільки властителям реальностий, мешкних від гаторів, за поручнєм двох членів. З членчик містечко ся дістати часть на уділ.

Зголошеня о уділєм **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер“ ще є заступлений, приймають ся.

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Реґіонї що місяця. Передплата, платна в Реґіонї, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Реґіонї, почта Салгура.

В редакциї можна ще дістати давні речники Добрих Рад.

1. речник „Д. Р.“ містить до 200 поучаючих розмів з окрух 120 забавних приказок і много вкладного. Цїна цїлого речника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 80 кр., а без 2. і 3. лише 40 кр.

2. речник „Д. Р.“ містить до 300 статейок, дуже много приказок і одну дуже повістку, що майже через всї числа тягне ся: „Як то з Василя Дворецького зробив ся Василь Дворецький і які він пригоди мав, що ся свого роду відкурав.“ Цїна цїлого речника 1 зр. 20 кр., а без двох чисел 50 кр.

3. речник „Д. Р.“ містить так само як і другий речник дуже много пожитечного для господарства і забави, много збірників і одну більшу повість: „Як виволокли Сербам і Грекам своїх синів з войска“. Ся повість була печатана вже 4 рази (3 рази по руски і раз по німецки). Цїна цїлого речника 1 зр. 20 кр., без двох чисел 60 кр.

4. речник „Д. Р.“ містить як і попередні дуже много пожитечного і забавного для всїх і окрім того дуже практичних рахунків. Цїна цїлого речника 1 зр. 40 кр., а без двох чисел 70 кр.

5. речник „Д. Р.“ містить серди забавних порад для всїх дві і 9 дуже забавних повісток як нпр.: „Удає ся з ноби“ „Ґеньальний жидок.“ Цїна 1 зр. 20 кр.

6. речник Д. Р. містить забавну повість: „Петро Фостак і єго син Фостаки“.

Цїна 4 речників разом з рес. пересилкою 4 зр.

Літературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Олександром Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за речник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходить	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Святника	11^{28}	.	.	6^{52}	10^{28}	5^{50}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{23}		
З Новоселиці, Салгури	.	.	.	.	.	.	11^{15}	8^{50}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		6^{55}	9^{00}	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	9^{55}	.	.	6^{13}	7^{28}	2^{01}		
З Підволочиск	2^{30}	10^{05}	.	8^{03}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{50}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходить	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Святника, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	10^{28}	5^{30}		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{50}	.	.	7^{17}	10^{18}	6^{16}		
До Салгури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{30}	8^{37}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{00}	11^{00}	4^{40}	9^{00}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{45}		
„ „ з Підзамча	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{49}	11^{17}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{18}	.	.	10^{29}	2^{45}	10^{12}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{03}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	7^{22}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{00}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	8^{00}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечерня до 5 год. 59 мін. рана. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 106. Чернівцї, четвер дня 16. (28.) мая 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цілий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 8 кр. в бюрі газет Л. Гервіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровска ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

По народній радї.

Вчерашний день був для нас під всяким взглядом поучаючий і радістний. Без окремих запросин, без листів і вітанцї, лише на саму вістку в *Буковинї* зійшло ся около 400 селян в черновецкім Сигналоні на раду. І то не лише зпід Чернівцїв, але й з дальших сторін Буковини, як н. пр. з Путилова. Коли би нам ішло о демонстрацию яку, то ми могли би стягнути легко і тисячку селян, але нам ішло о науку селян, котрої они собі так бажають. І справдї більше число селян не було би й змістило ся в салї, а тим меньше уважно слухало би промов. На дворі була спека, в салї духота, не один селянин прийшов пішки, а ту треба було ще стояти близько чотири годин. Се хоч би кого, а змучить. І вчера, так як на иньших нічах, приходило нам на думку, що радше аби зійшло ся меньше число людий, а могли сидїти вигідно та слухати промов, ніж отак тиснути ся і омлївати зі стоєня. Радше устроювати меньші сходини, а за те в ріжних сторонах і часто, як стягати до купи кілька соток людий, а то може й тисячі, і тїшити ся лише самою їх численностию. Через спеку та невигоду і вчерашне віче як спершу було дуже численне, так від конець стало рідше, бо люди потомили ся. Віче почало ся перед третою годиною, а скінчило ся перед семою; програма була дуже богата, і хоч зацікавленє селян було таке велике, що нам мало коли трафляло ся бачити таке на вічу, то все таки не кождий видержав до кінця. А школа! Се один досьвід, який треба запамятати собі на будуче.

* *
*

Зібраних повитав посол Є. Пігуляк. Головою збору вибрано совітника В. Ясеницкого, почім і почали ся промови. Проф. др. Стоцкий говорив про каси, а при кінци віча про ревізию катастру грунтового; посол Пігуляк про реформу виборчу, а в другій промові про церковні буковиньскі справи; а редактор Маковей говорив про гімназию (замісць проф. Шпойнаровского, котрий був перешкоджений) і про бурсу. Яке значінє має для нас Руска Каса, котру закладаємо, підтяг реформа виборча, руска гімназия і бурса, — все те наші читателї знають, бо ми о тім нераз писали. А про церковні справи і ревізию катастру, так як їх розбирано на вічу, ще напишемо другим разом. Тепер для нас важнїйше передовсїм се, як селяни приймали промови о сих справах.

Звістна річ, селянам треба все поясняти приступно. Они часописи читають мало, *Буковина* редагує ся не з оглядом на них, лише на інтелїгенцию, своєї часописи для селян ту ще не маємо (а конче єї потрібно!) — отже ясного понятя про такі важні справи, як говорило ся на вічу, они не мають. А посли Стоцкий і Пігуляк, що вже нераз, чи при отвореню читалень чи при иньших нагодах, пояснили селянам ріжні справи, уміють говорити популярно і поясняти приступно такі досить трудні для селяньского ума справи, як реформа виборча або ревізия катастру. Тому то й знати було на всїх селянах дивне зворушенє; всї справи, про які говорило ся, були для них майже новинами, они що лиш тепер бачили ясно своє положенє — і ріжними, дуже частими відзивами, якими перебивали всї промови, давали доказ, як дуже обходять їх ті щоденні пекучі справи.

Бував на подібних зборах, як вчерашні, нераз так, що селяни вислухують немов байдуже промов, при кінци крикнуть „славно“ — тай на тім конець. А вчера не так було: з незвичайною увагою мимо спеки і утоми слухали селяни промов, окликами і мінною виявляли своє зацікавленє, з понагою промавляли, робили

---

7)

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянскої.

(Дальше).

„Сй Богу!“ говорив, ступаючи скоро поруч мене, „і не надїяв ся ніколи побачити тут отсї жужі з Г. Що він тут робить?“

„Він у нас. Приїхав на кілька днів до нуйка. А ви знали его теж давнїйше?“

„Чи я знав! Він був моїм професором. Ми ненавиділи ся — страх! Я его за те, що „пік“ за грску, а він мене, як говорив, за мою „гухвалість.“ Як же він вам подобає ся?“ І при сих своїх послїдних словах розсьміяв ся сам.

„Несимпатичний. Робить кращінє приємно; впрочім не люблю вставати ся з ним сам.“

Він усьміхнув ся, поглянувши десь далеко вперед себе.

„Приємного“ кажете. „Се було би ще о мій ласкаво сказано. Він молодий без серця, без душі, мстивий, а до того консерватист до самости. Не знаєте, чи жиє ще его жінка?“

„Жиє. Але він жалїв ся, що дуже хора і ви пробуває вже довший час з дитиною у своїх родичів.“

„Бідна! Она була така гарна а така злагідна! Він коли тілько прийшов зі школи в дім настрою, то все починав з нею сварку. Ми хлопці всї о тім знали. Вже дякуючи єї мабуть зовсїм; ні і так не було богато потрібно, она була міжна моя та наутинка“...

„Она має бути далеко молодша від него — спомнула дуйно.“

„Молодша. Він оженив ся трохи пізно. Чи ви розмавляли з ним довго?“

„Ні, а потім... менї не хоче ся того слухати, що він менї говорить!“

„Він зве нас „Льоренцій“ закинув Орядин.

„І не мав що лїпшого придумати!“ відповіла я, зимноволї сердито, „от — Ивець!“

Він усьміхнув ся.

„Не говорили-б нам лїпше о чім иншім?“ спитала я.

„І я так думаю. Не люблю про него згадувати. Може би ми де небудь усїли? Горох малий, приходить ся лиш другим з дороги уступати ся, з тим лише згрнете ся.“

Сяде против нас, під кущами турецкого бозу, стояли лавки, а сьвітили поруч. Там ми усїли, — замовкли.

Довкола нас гамір, музика, розмови, сьміхи, а ми наче поміміли. Він дивив мовчки кавелюх з голови і відгортав волосє з чола. Трохи згодом почула я его погляд на собі.

„От-що тепер сказав би я до хвилини?“ обізвав ся він.

„Що?“ Я глянула на него спокійно, ни жидаючо.

„Сказав би: Тріжай іще, ти така гарна!“

„Чим гарна?“

„Тим, що переживаю єї з вами.“

Я не відповіла ся, а він, потроха зворушений, говорив далї:

„Другий просив би вас в тій хвилї о прощенє, а я користаючи з кождої хвилини...“

„Чому о прощенє?“ перебила я єму злегка.

„Ну, за моє здорощенє колись-то, коли я вас не пізнав перше по законах етикетальних, а так лише.“

„З чутя?“ Се слово вимовила я мимоволї гірко. Завдяки любови моєї тїтки, я не тїшила ся найлїпшою славою між знакомими.

Моя переднїший відповів він голову і вилляв ся на мене.

„Ви мене не зрозуміли“ сказав опісля лагідно. „Менї, правда, лучило ся чути дещо про вас, але що я всяким потолкам недовіряю, то не повірив і тим про вас і не виробив собі ніякого суду про вас, т. є. аж до сеї хвилини, коли я міг отсе прочитати. За се також вибачте мені.“

З тими словами вийняв хутко з грудної кишенї свого палїта малий зошит, котрий я на перший погляд пізнала, і менї з лиця зникла потїм вся кров. В него находив ся той Ленов захований зошит, котрий я розлерза...

„Се вам Зоня передала?“ були мої одинокі слова.

„Зоня. Але вам се прикро?“

„Прикро!“

„Не гнївайте ся!“ просив він. „Правда, вина не виходить ся з нетїдних рук.“

„Але ішла через нетїдні руки?“

„Забудьте се!“

„Хиба можна?“

„Можна.“ І він усьміхнув ся. „Я як опісля, значить по прочитаню розвідки, довідав ся, яким способом она дістала ся в Зонині руки. Менї вилла она прикладно в руки, але не жалуйте

бистроумні замітки — одним словом, видко було, що порушено їх справи, увято в виразну і ясну форму то, що они може лише відчували. Отсей настрій вічевий був дуже відрадний і многозначучий.

*

Коли проф. Стоцкий говорив про наші відносини кредитові і приклядами пояснив, як різні лихварі на Буковині обдирають нарід, як від сотки приходить ся платити 20 або й 22%, селяни потакували так замітно, що тут і видко було, як лихва надоїла селянам. „Треба ратувати ся — казав проф. Стоцкий. — Ратунок залежить від самих газдів. Ми закладаємо для них Руску Касу з Кружками по селах, де без коштів можна буде позичати.“

По поясненю статутів Рускої Каси, селянин Угринчук з Мамаїнців нових сказав цікаву річ, з котрої виходило би, що селяни дуже радо складали би гроші, але таки в руки центральної каси, де „розумні пани“ касу ведуть, а не в руки кружка, котрим завідували би селяни. Селяни собі посполу не вірять. Мають досьвід на громадских шпихлірах і „Власних помочах“, що то інституциї не певні, скоро марнують ся, зводять ся. В селї нема кому вести сумлїнно такі річи.

Др. Стоцкий пояснив Угринчукови річ так, що можна складати гроші і в центральній касї, над всїми кружками буде контрола (бо товариство буде зареєстроване в суді); впрочім розійде ся всюди статути, а у них на все найде ся відповідь.

Ян Лютман, социял-демократ, складач черновецкий, Поляк, говорив по руски і клав велику вагу на такі каси. Питав ся, чи по кружках будуть за адміністрацию платити? Відповіли єму, що нї; робота в сїльских кружках невелика буде; впрочім розмуровуванє касиєра залежить від розмаїтих каси сїльскої.

Велику вагу має таких підпис також селянин Макаренко з Слободзії-Раранча, котрий нарікав, що по селах „богато нечести і неприятелїв, пягав, що людий за ніс водять і обдурюють“. Відтак учителї: Савицкий з Мамаїнців нових і Васильовичь з Волоки захвалювали Руску Касу.

Більше як годину тягнула ся нарада над касами. Селяни згодили ся одноцушно підпирати Руску Касу і закладати у себе кружки по селах.

*

Коли посол Нігуляк пояснив нову реформу виборчу, міщанин Стеф. Щербанович нарікав на сїльских виборців, що на заступників вибирають собі людий чужих, дїдичів і т. п. Такі пани відчас виборів з селянином ведять ся за пан-брат, а потім єму шкодять. Взивав, аби вибирати своїх. — Так само Дмитро Грищук з Саддагури пояснив, хто народовий приятель, а хто ворог, радив слухати добрих рад і підпирати своїх людий.

Академик Н. Желехівский вказав притім, що потрібно жадати загального безпосередного тайного голосованя, але нарада над тим не було, бо та справа не стояла на дневнім порядку, і резолюций жадних не рішено.

Ян Лютман хотїв при тій нагоді пояснити, як один нарід повинен з другим іти рука в руку, н. пр. Русини з Поляками. Не йде о народність, іде о справи щоденні. Перебили єму єго слова окликом: „Може й з жидами? і т. п.“ — і вражінє з промови було незамітне. Бесїдник не докінчив промови.

*

О. Маковей говорив про значінє гімназиї і бурси. При гімназиї вказав на нагу власної інтелїгенциї, а при бурсї на сї вади і уряджене. Взивав селян посилати дїтий до гімназиї і спомагати всїма силами бурсу. Селяни слухали приступної промови дуже уважно і перебивали єї дуже часто окликами: „славно!“ Успіх промови був такий, що хоч Маковей не взивав, аби ту на віву вже складали ся на бурсу, самі зібрані скинули зараз на бурсу 26 зр. 10 кр. Подаємо спис тих, що зложили гроші, до прилюдної відомости, аби инші брали собі з них приклад. Складки походять майже від самих селян.

Дмитро Грищук, купець з Саддагури, дав 2 зр.; Василь Гаврилець 1 зр., Георгій Кин 1 зр., Стефан Козар 50 кр., Микола Гливка 50 кр., Тодор Юрчук 20 кр., Василь Миленка 50 кр., Василь Юрчук 50 кр., Григорій Бордиянка 50 кр., Ілія Гаврилець 50 кр., всї селяни з Рогізна; учитель Гиполит Омельский 1 зр. і Іван Олексюк, господар з Василівців 1 зр.; о. Матейкиїв з Глїбки 2 зр.; селяни Іван Вінник і Семен Чеховский з Мамаїнців Старих по 50 кр.; Олекса Кривановский з Путилова 1 зр.; Микита Торак з Торгова 1 зр.; Онуфрій Тащук з Дзвиняч-Дрова 20 кр.; Семен Бережан 1 зр. і Стефан Орелецкий з Лужан 1 зр.; Петро Гудим з Шубранця 50 кр.; Николай Лучкий 50 кр., Георгій Берешкий 50 кр., учитель Василь Продан, всї з Ширівців Горішних, 1 зр.; Тодор Видинївский 1 зр. і Кость Григорчук, з Сухаверхова, 50 кр.; Петро Гелеф 1 зр., Дмитро Іванчук 50 кр., Дмитро Пурик 50 кр., Григорій Козуб 50 кр. всї селяни з Товтрівців; Олекса Коржиньский 50 кр., Тимофій Тащук 50 кр., Георгій Стефанк 50 кр., Олекса Сенка 50 кр., всї з Жадови; Олекса Ярославский з Слободзії-Рзрамча 1 зр. і Тавлесо Бобчук з Товтрів 20 кр. — разом **26 зр. 10 кр.**

Вже з того спису видко також, як з ріжних сторін зібрали ся селяни на віву і то на саму вістку в газетї.

(Конець буде).

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 27-го жня 1898.

В депутациї до ф. Ісидора Воробкевича, щоби поздоровити єго з іменинами, зложили ся рускo-народних товариств в Чернівцях: совітник Яснишкий, п. Маваєтрецкий і Маковей, а від „Сокола“ голова товариства Сх і Бриндзан Й. Яснишкий поздоровив виходцем та вказував єму за довгольтну працю для руского народу. Численні знайомі і почитателї виголошували поздоровлїня єго також вчера.

того. Побачивши вас того вечора, як ваші очи говорили о чімось, чого внутрі безлунної тюрми не було, я знав, що кожде моє почуте сліпе було неправдиве, і я зрозумів вас. Я знав, що ваша праця була писана „кровю вашого серця,“ і я відчув, що мушу вас пізнати; але тоді я не міг до вас підійти, мусїв відложити се на другий раз. Лише одного дня по хвилї, коли я вночала, не розуміючи: чому ся ви, навіть замісто, могла, повлекла стиною над прапор:

„Es klagt ein alt ob im Herzen,
wie ein verborener Klang,
der sich vergeblich schwer
zu Ohr im Gesang.
Ich kenn das Lied sicht Ruhe,
zu dem er tanzen mag,
er wird wohl still verklingen
im letzten Herzensschlag“...

„Він, правда, перемерзнений шілом, однак ви хотїли єго показати?“

„Я хотїла“, відповіла я, „я мусїла хотїти, хоч він і вовсе нічого спільного з тією розвідки. У мене бувають нераз дивні, дивні чутя; не „чутя“ — поправилась я нимовільно — дивні подивові почуття, справдї, немов які згублені, забутані в людскім серцю тони, котрі не знають, до котрої мелодиї приналежні, де їм приєднати. Они настроюють мене так розпучливо! Чи ви бували з себе завсїгди задоволені?“ звернулась я живо до него. „Завсїгди? Чи вас не мучить часами тут, стиснє що внутрі? Мене мучить! Тоті звуки томлять мене. А відтак здає ся мені, що я одна з тих натур, се-б то одна з тих нещасних, котрі йдуть до всего мають хист, а проте не доводять до нїчого! Се нерозвідчене обвинає мою душу якимсь захлїнчивим, нимітовим. Хто мені докаже, що я не одна з тих безталанних?“

„Ваша праця“ відповів він, вдивляючись в мене якимсь довгим, допитливим поглядом.

„Моя праця?“ спитала я зрошчено.

Він зсудував ся.

„Ну, я думав: писане“.

„Справдї? Не що инше?“

„Ні.“

„Так я мусїла би шілом потонути в тій праці, щоби здобути собі такий доказ; шілом душою, не розрадзючись!“

„Ти потонїть?“

„Я би хотїла.“

„Зробіть се якимсь обовязком для себе.“

„О, того не треба, а мене є досить волї і я люблю писане так само як н. пр. і музику, лише ще“...

„Що?“

„О нїчо, нїчо!“ і тут я урвала.

„Що?“ допитав ся він знову.

„Я зробив се якимсь обовязком“, відповіла я з притиском, але я думала щось инше. Іменно думала я, що мені тоді тонути в уподобанях, що дома сїдять за мною мов за злочинцем. Що тїтка майже брутальним способом заборонила мені „кулїт праці і розвитки“. А коли мр. Лєн на розповіла їй раз, що якийсь так „пан“ копнував собі з моїх праць, розкричала ся, що я відстрашую женихів від сї дому. Що люди готові подумати, бачив то они вчіла в мене ті „нотатки“, і що сї довіла теж так...

„Щоб ти не посміла показатись після свого розгону, коли тобі добре!“ кінчила. Тато не могли я єму говорити. Я встидала ся за тонету і брутальність своєї рідні і за те, що я жила в таких заможних, майже могільних обставинах. Нетїдних тих, що я переживала ріжні сітиї умовреня“.

„Я буду про то все добивати ся своєї“, сказала я, „тоди не дібю ся.“

„Не віддавайте ся нїчим вилкам“, обняла ся він, мов відчитав, що в моїй душі діє ся, „і зрініть вашу душу, значить, не будете вагу вражливі на найменшому?“

„Чи так можна?“ спитала я єго вдруге з встаючим зудивлєнєм.

„Можна.“

„А тепер... тепер прошу вас, говоріть мені мій зошит!“ просила я. „Він дістав ся без моєї відомо в Зокині рук“...

„Оставте мені єго, він не має тепер для вас вартости?“

„Для вас може він сї ще можливо мати“.

„Противно. Мені дає він знов досьвід по істину рід інтелїгенциї, котра дерабляє ся дїйсно сама з себе і котра сама виклекує поступ.“

Жени і скоро пішли ся вже наши дальше розмови. Мені здавало ся, що я вже з ним давно знакома і лиш говорити з ним не мала нагоди.

Я єго бесїди слухала ся я, що він був ся сильно-демократом і ентерізмом поклонником Маркса. Що ожидав сильсия від соціялїстів: що приносить дане одну справу, а то справу соціялїстів. „Все время — говорив — тоне в тій одній великій покучій ідеї, є дручно з нею тисячами

Овацию для о. Козарищука устроїли вчера наші вічевики. Коли була мова про наших теперішних православних сьвященників по селах, забрав слово і Дмитро Грищук з Салагури і сказав, що нам би треба таких пастирів, як о. Козарищук, котрий був на вічу. Коли відтак на просьбу селян виступив о. Козарищук на підвисшене, селяни грімкими оплесками і окликами „Славно! многая літа єму!“ почтили патріота-сьвященика, котрий не лише в добрі для нас часи признавав ся до Русинів і працював з нами, але і в злі часи не покидав нас, не так як инші, що мов ті хоругови на даху звертають ся в той бік, куди вітер віє. Ся овация для о. Козарищука сьвідчила як найлїпше о тім, як селяни вміють цінити доброго сьвященика-Русина.

Заряд „Народної Торговлї“ у Львові заміз для свого персоналу при львівскім складї курс науки купецкої. І так: науку о товарах вольнїйших викладає директор Ничай, рахунковість директор Нагірний, науку руского язика проф. Врецьона, науку німецкого язика секретар товариства Гладилович, закон торговельний і промисловий д-р Кость Левіцкий, каліґрафію бухгальтер Возовиневич. Курс сей має бути сталий, щоби і сей персонал, що занятий при філїях товариства, через постоянне переміщуване до львівского складу міг з курсу користати.

З бук. кр. ради шкільної. На засїданю з дня 29-го мая с. р. рішено розширити 1-кл. школу в Новаа-Мікулї на 2-кл.; признано запомоги на будову шкільних будинків громадам Долїшним Ставівцям 1.000 зр., Жучцї 800 зр.; предложено міністерству шкільництва інспекцийні справоздання інспектора професора Онєзима Поповича з 11 шкіл вижницкого повіту і радника Іконескула з кількох волоских шкіл; уч. Леонови Заваднскому в Будинцях і Іларіонови Якубовичови в Караченї м. С. признано перший 5-лїтний додаток; звільнено кількох учителїв грошеві запомоги і полагоджено справи земельної ваги.

Овация для черновецкого старости. Вчера зрана урядники учителї, предсїдателї місцевих шкільних рад і війти черновецкого сїльского повіту овацию старостї Барлеонови і передали в знак своєї вдячности гарний єго портрет. Провождали по німецки, по руски і по волоски. Староста Барлеон відповідав за овацию переловбы учителям, підніс, що хоч в черновецкім повітї вже зроблено дещо для шкільництва, то все таки остала ся на будуче ще величезна праця. Одновдасові шкільні новинні в повітї цілковито щезнуть, бо єго вимагає зроставка прогаїть.

Треба нарід навчати, що то все діє ся для єго власного добра; нарід повинен сам добровільно старати ся о розширене шкіл, а коли сего не зробить нарід, то зробить правительство. Подякувавши ще раз всїм присутним, подарував староста свій образ товариству учителїв черновецкого сїльского повіту. Одушевленим окликом в честь цїсаря закінчило ся се торжество. Підвести годить ся отсе, що староста Барлеон уняв ся за учителями і школами.

По византийски. Буковиньскі Русини вже привичаїли ся до того, що зі сторони Волохів не можуть нїколи сподївати ся справедливости, хоч би навіть тоді, коли розходить ся о працу. Як румунїзатори, а на їх чолї бар. Мустацца в соймі лише нападають на Русинів-народовців, їх несправедливо оклеветують, а навіть не вагають ся перекручувати факти і вовати неправдою — рускі посли-народовцї мусять опісля все їх простувати — так і румунїзаторска праса, чи она вислана по волоски, по німецки чи по „консервативно-руски“, се все одно, взяла собі за засаду, перекручувати правду і на вітчині видумки закидувати Русинам на приклад зраду краю. Неправдивість такого підлого закиду ми вже виказали минувшого року в обширних статях — на натрі Buk. Post нинїшно публичної обіцянки (!!) забула відповісти — отже не думаємо тепер повтаряти. Коли-ж однак Buk. Post в своїх послїдних числї у вступній статї говорить про бережене буковиньских інтересів (при сїй нагоді знов закидує народовцям зраду краю), то думки би хто, що они, ті панове румунїзатори і їх „консервативні“ прихвостні, справдї бережуть краєві інтереси, всїм в краю займають ся, про все добре інформують ся. Отже оно зовсїм не так! Знаєте, як Buk. Post в потребі вміє крутити? Замість прочитати черновецкі ґазети і тим пр. в Bukowiner Nachrichten з 15-го с. м. прочитати вістку, а в *Буковинї* з 17-го мая с. р. вичитати відозву про народну раду, або хоч вістку в Neue freie Presse з того самого дня, то Buk. Post довідує ся про краєві рускі справи з польского Kurjer-a Lwowsk-ого! Отсе добрі інформациї, отсе знане і бережене „краєвих інтересів“, що про се, що де ся в Черновцях, черновецкі румунїзатори довідують ся по тижнях аж з львівскої польскої ґазети! Але... але се лиш підлитийске притаєтство: они знали, а замовчали!

В справі демонстраций в дубляньскій школї рільничій — о котрій ми вчерай доносили — висилали страйкуючі студенти депутацию до галицкого маршалка краєвого гр. Станїслава Бадєнього. Депутация заявила, що студенти вернуть до інтернату, коли збір професорів прийме меморіял студентів з їх бажанями і предложить їх комісиї, вибраній перед кількома місяцями до переведеня змін в приписах інтернату і в плянї наук. В меморіялї порушено справу відпустки для студентів і зараду інтернатом. Маршалок обіцяв, що студенти будуть могли свобідно принимати гостий в інтернатї і що приписи інтернату будуть змінені. Длятого вертають студенти до інтернату.

Збори дикіх збаражского деканату відбудуть ся дня 28-го с. м. в Збаражи в цїли заснованя аґентури.

Черновецке лїчниче товариство на спосіб проф. Лямана вже уконституовало ся і розпочинає свою дїяльність в своїм закладї при улици Войнаровича. Що спосіб лїченя на спосіб Лямана є помічний, не треба описувати і осібно захвалювати. Хто хоче дбати о своє здоровлє, той певно не залишить сю добру нагоду і постарає ся о як найкорший вступ до того-ж закладу. Товариство ставить приступні услівя і лїченє не коштує богато.

Платня бурмістра Відня. Перший віденьский бурмістр Еслярн в 1287 роцї повнив свій урад без винагороди і так само єго наслїдники аж до XIV. столїтя. В тім часї признано бурмістрови Відня з каси громадскої річну платню 10 фунтів феників (45 зр.) В XV. столїтю побирав вже бурмістр 32 фунтів феників платнї, 6 фунтів феників на „сьвяточні рибы“, 16 золотих гульденів на одїнє і 2 золоті гульдени для „пані бурмістрової“. В XVI. віцї пенсия бурмістра виносила вже 66 фунтів феників і 7 золотих гульденів угорских. В р. 1700 признано бурмістрови 1500 зр. платнї, в 1861 р. 17.000, а 1885 року 24.000 зр. Тілько побирає бурмістр Відня тепер.

Людоїдство в Конго. С. Гіґлє, член анґлїйского „Товариства науковного“ в Льондонї, оповідає о страшних убійствах людий, які бувають в Конго. Він каже, що всї мешканцї ланд ріки Конго живлять ся мясом людий. Невільники ідуть і потім забивають, а при тім кажуть ріжних мук, щоби надати тїлу лїпшого смаку, як: ломлять тим нещасним жертвам руки і ноги, а потім вставляють їх до води, звідки виєтає тілько голова. Є також звичаєм у тих людий, забивати старців і калїк, а дїти споживають свого отця без жадного смутку. Місіонарі борють ся з тим варварским звичаєм.

Баль — для убійника. Вам про Америку всї знають, що там дїють ся нераз річи небувалї, але щоби давати баль для убійника, се вже як і на американьску новину виглядає чудно. В Америцї засуджено якогось Казмиллю за звірске убійство своєї жінки на шибеницю. Уряджено отже баль, на котрий пакли „веселі люди“ 600 карт по 5 долярів. З доходу мають заплатити адвокатови за то, аби він перевів ревізию цїлого процесу і міг убійника вирятувати від смерти; а коли се не удасть ся, то ті гроші всолодять послїдні хвилї звірского злочинця.

Померли з Будий, бояского деканату, о. Іван Мосевич (колечик) в 58-ім роцї житя, в 29-ім сьвященства; в Вікрі Мирон Грицаєвич, бувший начальник філії „Народної Торговлї“ в Рогатині, адвокатець заходу в Сокалї, в 27-ім роцї житя.

ненадимими і нерозрізними звязями“. Вільна снитав мене, що я про те думаю.

Я не думала нїчого певного, не мала зеси жадного певного виробленого суду; але я боялась ся якоїсь хаосу в будучности, котрий немов відчувала, бачила ся кированя не грубшої безогляднїйшої сили, як доси.

„З вас говорить лише ваше тонке правдиве сумлїнє“, відповів він нетерпеливо на мої слова „але перше всего питаю вас: Чи ви вірите в силу людскої інтелїґенциї?“

„Вірю; але вірю так само і в силу пристрасти, що нетягне інтелїґенцию в свій вир, вірю в силу самолюбства, вірю в нетрвалість людскої натури.“

„Щоби бути доконалим,“ відповів він „треба бути фільософом. Але о тім ви не думали, що чоловік не винуватий тому, яким стає? Не думали, що він завдячує своє істоту тому грунтови і тій землї, на котрій виростає, тому сонцю і теплу, що єго вигріває; тим обставинам, що єго окружають, опанують. О тім кабуть не думали? Не думали також, що нужда і роспука зрадзує в людскій душі скорше дїї як добрі приклади, що борба о істнованє деморалїзує? Я вірю в то, і длятого вірю, що з пастиром соціялїстичних доґм зросте правдивий поступ, що сьвітло знаня і краси полле ся широкою струєю скрізь, і що аж тоді вибє для всїх доси гнетених, поневолених і слабих голова дїйсно людяною пастя, розлїє ся цїлий правдивий любови! Дорога до такого житя проста. О скілько буде меньшати визискуванє кількох одиницями, о скілько буде меньшати визискуванє народів народом, о стілько будуть зникати і ослабати зарости зла, буде змінювати ся, перетворювати ся людска натура, а головно наші теперішні „ідеали“, се-б то: богатство, високі становиска і т. д. Ви може вірите так само, як ми і богато инших, лише в якійсь подїл власности, тому бойте ся хаосу в будучности?“ спитав Оралиа. „Або вірите може в цїлковите знесенє приватної власности? Тоді позвольте ся. Характеристичним у соціялїстів є не змаганє до знесеня власности взагалї, а змаганє до знесеня форм власности буржуазийної. Се-б то своєї присвоювати, котрий полягає більшому лише тому житя, щоби працювати на других, і то лише до того часу, доки се владолюбній натрі потрібне. Тоді мені розводитись тут о сїй квестиї Бог зна як, але хто вірить в ідею поступу, той мусить віняти і переконати ся, що она становить основу всього руху і праці, і що всїх причин суспільного перевороту або зміни не шукати нам в людских головах, в їх зрозуміню признаню „вічної“ правди або неправди, і справедливости, але по просту в змінах продукованя і заміни. Не в релїґії і фільософії, лише в економії дотичної епохи, і що соціялїзм не є нїякою хоробою, і нїяким ґвалтом, поєднаним умами штучно виробленим, а рухом природним.“

Він замовк і дивив ся на сонце вигаро, що тїнїє між пальмами, а моє око уклало ся в мерцяки. Звернули ся бесїдою.

(Дальше буде).

Телеґрами „Буковини“.

З дня 27-го мая 1896 року.

Відень. На сьогодїшнім засїданю ради державної повіщено президент о щирій подяцї архикнягинї-вдовицї Марії Терезії за кондоленцию надтя. — Пос. Кайцль і тов. і Первірстороґер і тов. інтерпелювали в справі бійки між страйкуючими робітниками і жандармерією в Дерфель якю Райхенберґу. — Слїдувала дальша розправа над внутєм від грунтового податку в случаях елементарних нещасть.

Петербург. Місто було вчера вечером гарно осьвітлене; також корабли на Неві чудово виглядали в осьвітленю. Одушевлені товпи народу стояли по улицях навколо музик, і сьпівали за музиками російский гимн. — Міністер фінансів Вітте іменований штатским секретарем.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празі, загально признаний **знаменитий усмирюючий лік на втиране**; по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лік** просто від назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і приймати з осторожностию лише вказівки зі знаком охоронним „Котвиця" бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера від золотого льва у Празі.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

можна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

кладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта", в виконаню в літографічнім закладі Андрея Андрейчина у Львові.

Книгарска ціна карти, наклеєної вже на подоті, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти" і передплатників „Зорі" 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвіті" у Львові, ринок ч. 10.

Наклад вічелкий; купуйте чимскорше!

Повідомлене. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Дністер* у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівці (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпечень від огню будинків мешкальних і господарских, перевозу з уряджовем, знарядів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в снопах і в зерні — подаю кождому потрібні повістки. — *Корнило Солобон*, аґент „Дністра" в Чернівцях, улиця Пумнуля ч. 25.

„Дністер"

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і єдиноє руске товариство асекурацийне, припоручене Веч. Духовеньству і всім вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всіх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, свот, господарскі знаряди, збіже в зерні і снопах, сіно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди дбаїдують ся і виплачують ся сейчас по пожарі, в договора заключені з перших Товариствами контрасекурацийних зводить **„Дністром"** можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Подібно „Дністер" працює бюро кресний у Львові при низших інтересах.

На житє можна обезпечати ся **через „Дністер"** після **всіх можливих** способів **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає за найдешевшій ціни і видає полїси і житє в руских мовах.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер", стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** за перемінною **по 5** процент. Ґаранция вкладки. Уділи по 50 корон. Получати уділовиї ся можна пластичними реальностями, вільних від тягарів, за получою двох членів. З кождого вітчиня ся дістати часть на уділ.

Зголошення в уділови **аґенциї** в місцевостях, де „Дністер" не є заступлений, приймають ся.

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, ремісства і забави. Виходить в Рогізні що місяця. Передплата, платна в Рогізні, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради" в Рогізні, почта Садаґура.

В редакциї можна ще дістати давні річники Добрих Рад.

1. річник „Д. Р." містить до 300 поучаючих статей з сверх 120 забавних і вчасно кмітливих. Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 80 кр., а без 1 і 2. числа 40 кр.

2. річник „Д. Р." містить до 300 статейок, дуже вчасно працюючих і одну повість, що найдеш через всі числа статки ся: „Як то з Васьлем Дідрикатуча зробив ся Василь Дворецкий і які він пригоди мав, що ся перед ним відкрили." Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., з без двох чисел 80 кр.

3. річник „Д. Р." містить так саме як і другий річник дуже вчасно пожаданого для господарства і забавного образка і одну більшу повість: „Як виникнули Сербія і Греція своїм з войска". Ся повість була печатана вже 4 рази (3 рази по руски 1 раз по німецки). Цїна цїлого річника 1 зр. 50 кр., без двох чисел 80 кр.

4. річник „Д. Р." містить 8а 1 вчасно дуже вчасно пожаданого і забавного для всїх і окрім того дуже практичних рахунків. Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр. а без двох чисел 70 кр.

5. річник „Д. Р." містить окрім забавних статей для всїх до 1 з дуже забавних повістей на кор.: „Ліки в любі" „Ґрецький жарт." Цїна 1 зр. 20 кр.

6. річник Д. Р. містить забавну повість: „Петро Фостак і єго син Фостаник".

Цїна 6 річників разом з рік. пересилкою 5 зр.

Літературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА"

в Чернівцях,

улиця Петрушина число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку"

для молодїжи, вільних і селян, редиґовану Олександром Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1891, 1892, 1894, по **1 зр. 20** кр. за річник, а всі 7 разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходить	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станиславова, Коломиї і Сняти́на	11^{30}	.	.	6^{37}	10^{28}	5^{20}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{28}	.	.	9^{17}	10^{09}	5^{52}		
З Новоселиці, Садаґури	.	.	.	.	.	.	11^{13}	9^{58}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		6^{55}	9^{39}	9^{45}		
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станиславова	9^{55}	.	.	6^{13}	7^{28}	2^{21}		
З Підволочиск	2^{30}	10^{08}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{50}	.	7^{47}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{15}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (г. зв. блискавичний потяг)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходить	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Сняти́на, Коломиї, Станиславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{45}	10^{22}	5^{25}		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	7^{17}	10^{48}	6^{16}		
До Садаґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{00}	6^{21}
зі Львова								
Зі Кракова і Відня		2^{50}	11^{00}	4^{40}	9^{05}	6^{25}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{45}		
„ „ з Підзамча	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{40}	11^{17}		
„ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{05}	2^{45}	10^{55}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{05}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{13}	7^{56}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{00}		
„ Кракова, Відня (г. зв. блискавичний потяг)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору ночи від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час рівнає ся львівского о 30 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 30 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарні „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 107. Чернівцї, пятниця дня 17. (29.) мая 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Д. Гороніца в Чернівцях, ул. голенна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находять ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Отказ приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

По народній радї.

(Конець).

Незвичайно велике оживленє знати було між селянами, коли п. Є. Пігуляк говорив про справи церковні. Він розповідав, який у нас лад, а радше нелад завів ся на Буковинї за часів пок. митрополита Моляра, як православна консисторія зовсїм не дбає о добро своїх православних Русинів, а кладе висше всего румунїзацию, і які наслїдки беруть ся з такої церковної господарки. В салї від хвилї до хвилї наставав крик обурена, котрий, добре би було, аби був почув хоч один з консисторских совітників.

Церковні справи у нас тепер найважнїйші — казав п. Пігуляк. — Церков то найважнїйший чинник культурний; без неї настає між народом одичілість. Заведбане православних Русинів на поли церковнім відбило ся тяжко на них. Що з нами дїють волоскі попи від 15 років, всї то знаємо. Новий митрополит обіцяв бути для Русинів справедливим. Поки-що не маємо причини єму не вірити. Але мусимо єму сказати, що нам потрібне, аби знав, і того тримав ся. Ми мусимо виразно вичислити єму наші жаданя. А они такі:

1. Ми жадаємо, щоби половина всїх системізованих посад при консисториї, семинариї і катедральній церкві в Чернівцях була обсаджена Русинами.

2. Ми жадаємо, щоби православна консисторія держала ся санкціонованих цїсарем постанов що-до дїловодства, після котрих внутрішнього і вишшого урядового нового консисториї і ректорату семинариї має бути рівномірно і руска мова (попри волоску). Особливо в письмах до протосрейстя, парохій і сторін руских має ся уживати лише рускої мови.

3. Ми жадаємо, щоби без проволоки всї вашиєн в цїлій тутешній митрополичій резиденциї виготовлено також і в рускій мові.

4. Ми жадаємо, щоби в катедральній церкві і у всїх иньших церквах в мішаних парохіях відправляло ся богослуженє в недїлї і сьвята на переміну що другий раз в церковно-славяньскій мові, а в великі сьвята і надзвичайні торжества по волоски в церковно-славяньскій (і волоскій) мові.

5. Ми жадаємо, щоби пістинк розпоряджень дїцезиї і всї иньші урядові розпорядженя властий дїцезиальних виходили також в окремих руских виданях і висилали ся до канцелярий руских протосрейст в і парохій.

6. Ми жадаємо, щоби на чисто-рускі протосрейства і парохії іменовано окружними протосреями, парохами і сотрудниками лише руских сьвященників. Кандидати на протосрейства і парохії з мішаним населенєм мусять виказати ся докладним знанєм і рускої мови в слові і письмі. Притім лише сьвідоцтва з рускої мови, виставлені до того окремою комісиєю іспитовою на университетї, а взглядно при учительскій семинариї, можуть мати вартість.

7. Ми жадаємо, щоби в канцеляриях чисто-руских чотирьох протосрейств і парохій, внутрішна і вишша урядова мова, як також мова, в котрій веде ся нарада і списують ся протоколи при духовних конференциях, була лише руска, а в мішаних в відповідній мірі і руска мова.

8. Ми жадаємо, щоби сьвященики в руских громадах і катедральний проповідник руский (котрий уже пять лїт не мав рускої проповіди — *Ред.*) виголошували проповіди лише в рускій мові; в мішаних парохіях на переміну і в рускій мові.

9. Ми жадаємо, щоби сьвященики і сотрудники по руских парохіях предкладали свої праиї (задачі) лише в рускій мові.

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

(Дальше).

Задумана і вражена вільностию сего переконаня, линула ся я ще безтямно на него. Він набуть відчув мій погляд. Звернув ся живо до мене і усьміхаючись якось іронічно сказав: „Я може не повинен був о тім говорити?“

„Чому?“ спитала я спокійно.

„А тому, що... але ні“, виправив ся зараз, „я вами можу я о тім говорити, як звертаєтесь самі на сей шлях, що я про него говорив. Се послїдчила мені провідна думка нашої розвідки і лише ви ще того не сьвідомі. З часом переконаєте ще о всїм.“ Трохи згодом сказав: „Родичів у вас нема, се знаю; але не маєте кого, хто би вам по души був близький?“

„Не маю.“

„І не мали ніколи?“

„Дитиною жила я бабуню...“

Він засьміяв ся тихо, одвак так, що мені стало жаль, так жаль! Опісля глянув мені в очи, що мимовільно закрили ся і я бачила, що єго що перед хвилиною спокійне лице змінило ся.

„Ми ступаємо одною дорогою“ сказав звільнена голосом і встав, мовби хотів над якимсь наглим порушенєм запамуватись. До нас підійшла панна Мария з тїткою, і він, стиснувши кріпко мою руку, відійшов ся...

Високо на небі миготїли, блистїли зорі, сьвітив місяць. Звуки гарної угорської музики розлївались — далеко...

Я сидїла вже біля моєї тїтки, що голосно бесїдувала, сидїла в чудним настрою. Чим дужший гимір зростав довкола мене, тим більша тишина закрадала ся в мене...

Він години пізнїйше виходили ми з городу. Саме тоді навинув ся і він, немов вирів з земли коло мене.

„Хотїв ще з вами попрощати ся“ сказав і подав у друге руку.

*

„Ти говорила що з Орлиною?“ питала мене тїтка відчас повороту до дому.

„Говорила.“

„І що він за чоловік?“

Мені не конче хотїло ся розповісти, що я про него думала, і я сказала лише, що він „поступовець“.

„Гай, гай!“ загомонїла тїтка „поступовець! Біда лише, що здражує своїми зубами своє поетичне походженє“.

„І я мав честь говорити з ним“ обізвав ся нуйко з злобною іронією: „але зробив на мене страшно дике враженє. Чванив ся своїм розумом, чи властиво тим, що бачив і читав много, а з того виходило, що ми тут ніби і не чуємо і не знаємо, що де ся справді деяке! Се не злий інтерес! Се зовсїм так, мовби такий молодик поступив від нас, в котрих тілько практика на сиві, в культурі дальше! Не так, товаришу?“

„Ха-ха!“ сміяв ся стиха професор Льорден. „Я знаю сего ґвалтника. Ще з гімназиї знаю ся. Завіщ при толкованю держати перед очима Гомера або Вергілія, читав собі російські або французскі новельки. Ну, та за те й діставав він від мене свої добре заслужені нети. Як крейдя білий ставав в таких хвилях, дурів, лютив ся, як скажений! Ха-ха! я переконаний, що остану ся для него живою irritamentum на цїле житє. Не бракувало богато, а був би перепав при матурі, але що був сильним математиком, то професор того предмету, саме той, що придбав єму місце в Мораві, вступив ся за ним, а всї прочі панове мов показали ся і перепустили.“

„Чую, що він социалїст!“ замітив нуйко голосним шепотом, а тїтка в тій же хвилї обглянула ся.

„Мене се зовсїм не дивує,“ відказав професор. „Пролетарі такі, як він, множать ся в страшенний спосіб, а він к. пр. то саме відповідне medium до социалїстичних експериментів. І ви, Льорелай, мовите, що він „поступовець?“ звернув ся до мене, вдивляючись в мене своїми немилими очима.

„Кажу, пане професор.“

Він засьміяв ся знов, а тїтка закашляла.

„Знаєш, Натальочко“ обізвав ся нуйко „що я о таких поступових-социалїстах думаю?“

„Що, нуйку?“

„Я думаю, що то хвантуриник. В них нема віри, нема характеру. Они неспосібні віддати ся якому небудь сталому заводови, видержати в тім, як сего вимагає закон. Они — духовні потворы, зроджені недоробою натури. Завсїхдним нему чесну працю перебирають на себе ролю реформаторів і спускають ся на чуже добро. Смерти они не боять ся, бо в них нема Бога. Так я о них думаю!“

10. Ми жадаємо, щоби сьвященики в руских парохіях при всяких справах церковних уживали лише церковно-славяньскої (взглядно рускої) мови, а в парохіях з мішаним населенєм, на преміну і церковно-славяньскої (взглядно рускої) мови.

11. Ми жадаємо, щоби для вихованя відповідного числа руских сьвящеників основано з православного релїґійного фонду стипендиї, призначені для руских ґімназиєтів, котрі зобовяжуть ся посьвятити ся чину духовному.

12. Ми жадаємо, щоби із двох заступників православного віроісповіданя в шкільній радї один був завсїгди Русин.

13. Ми жадаємо, щоби в справі викладової мови на богословскім видїлї без проволоки введено в житє дотичне розпорядженє ц. к. мінїстерства віроісповіданя і просьвіти. Передовсїм і як найскорше щоби була утворена катедра для практичного богослуженя з викладовою рускою мовою.

14. Ми жадаємо, щоби зараз знесено заборону руским богословам слухати викладів рускої мови і лїтератури на унїверситетї.

15. Ми жадаємо, щоби при всїх середних школах, де православних руских учеників єсть 20 (і більше), установлено руских окремих катехитів. В народних школах з рускою молодїжию можуть лиш ті сьвященики вчити релїґії, котрі викажуть ся докладним знанєм рускої мови в слові і письмі.

16. Ми жадаємо, щоби при дяківскій школї для руских учеників отворено окремі рускі паралельні курси.

17. Ми жадаємо, щоби православну народну школу поділено на дві окремі школи, з котрих в одній була би викладова мова руска.

18. Ми жадаємо, щоби для народних і середних шкіл видано чимскорше учебники релїґії в рускій мові.

19. Вкінци ми жадаємо, щоби зараз знесено заборону на руску часопись *Буковина*, на православний руский календар „Рускої Бесїди“ і на всї инші видання руских товариств.

Всї ті точки п. Пігуляк повеяв докладно і спитав, чи віче годить ся, щоби такі жаданя ставити до нового митрополита. Віче одноцушно згодило ся і зараз вибрано депутацию, зложену з пятьох осіб, котра мала митрополитї і президентови краєвому передати ті жаданя на письмі. До депутациї вибрано: посла Є. Пігуляка і чотирьох господарів: Дмитра Ґрищука з Садаґури, Дьордїя Мойсюка з Лужая, Петра Ґелича з Топорівців і Івана Олексюка з Василівців.

Небавом виготовлять ся потрібні письма, з котрими піде депутация до митрополита і президента.

*

В церковних справах забрав голос Дмитро Ґрищук з Садаґури і в незвичайно зручний та переконуючий спосіб став говорити про відносини по наших селах, про злих панотців і темних, незчених селян. Був, каже, вчера в цирку і бачив, що тепер вчать коні учені і медведї, а ту люди не хотять учити ся; до того й ті, що ними повинні опікувати ся, т. є. панотцї про селян не дбають зовсїм, їм в голові то, аби зі всїх поробити Волохів. А нам би потрібно самих таких панотців, як о. Дмитро Козарищук з Непоколївців, котрий прийшов на віче,—і ту наступила овация для о. Козарищука, про яку ми вчера писали в новинках. — Відтак взивав Ґрищук селян щоби „брали ся до себе самих“ і відвертали заходи поклїп, котрі мають на цїли їх добро. В тій хвилї розвесело ся трачі по залї і по городї ґрімне „віват“ для послів.

Відтак Олекса Ярославский, селянин з Слободзії-Раравче, виказував, яка біда з волоскими попами по руских селах. Люди просто з їх приводу грішать. Проводить н. пр. такий сьвященик Русинам по волоски „Cred Doamne“ (Вірую), а Русини того не розуміють і вимовляють „cresci Doamne“ — а то значить: рости, Боже!... Упоминав ся отже, аби для руских сїл визначувано руских сьвящеників.

*

Вкінци повеяв др. Стоцкий, що ті таке ревізиєю катастру. Тому, що ми подамо цїлу промову посла дословно (задля єї великої ваги для селян), то нинї з сеї справи не будемо здавати.

Закінчили ся збори тим, що Дмитро Ґрищук порадив робити такі віча по повітах, бо люди мало що знають о своїх власних справах. (Довідуємо ся, що посли наші мають намір скликати на сьв. Константина і Єлени віче до Застави.—*Ред.*).

Ще внесли вічевики трикратний оклик в честь цїсаря і перед семою годиною розійшли ся домів.

Загальне враженє з сего віча було як найлучше, — всї то признали.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 28-го мая 1896.

Архикнязь Петро Фердинанд, котрий шо вернув з Відня по похоронах архикнязя Карола Людвика, виїхав в суботу, дня 30-го с. ж. наше місто на все і удає ся до Відня до воєнної школи.

Перенесеня. Фінансовий радник Ем. Гольтгер перенесений з Тернополя до Гердинї, Альфрід Зонненкет з Білої до Дрогобича, Лонґін Рієсенкі з Дрогобича до Білої, Іван Новак з Гердинї до Тернополя.

Презенту на опорожнену гр. кат. парохію в місті Стрию надїли тамошних жонатих рад. Володимирови Сельгеру, гр. кат. парохови в Лужанцї Горішній.

На памятник Івана Котляревского в Полтаві зложили в Науковім товаристві імени Шевченка: Товариство ім. Шевченка 50 зр., товариство „Просьвіта“ 25 зр., о. Ем. Мошинский з Хлиничь 50 зр., п. Филип Баранецкий, ґенерал з Хлиничь, 25 зр., товариство „Руска Бе-

---

„А що найпривабнїйше в цїлій справі“ дивував професор „се те, що їх поступованє зараз лише мав дикуна!“

„Справдї зараз лише!“ клинула тїтка гірким тоном і поступила такими вилиськими кроками вперед, що малий професор, ступаючий двоє вруч неї, остав ся цїлком позаду.

Опріч мене, мабуть і він відчув, що тїтчин оклик „справдї зараз лише“ тичив ся мене, бо дотепнивши єї сказав голосно:

„Що-до мене, то я радив би молодим людям, особливо панночкам, читати замість соціялїстичних книжок Чиного „Stunden der Andacht.“ Отсе приспішує зіньки лїпше, підносить духа, я сказав би навіть, чистить душу.“

„Амінь!“ шепнула мені Леня в ухо, сьміючись стиха.

„Коли собі бажаєте“, звернув ся до мене, „то я можу вам сими творами служити. Маю їх в своїй бібліотецї. Моя жінка мусїла їх також читати.“

„Дякую“, відповіла я „але я тепер читаю Шекспіра.“

„То я буду вас просити о ті книжки, пане професор!“ клинула тїтка. Она була з незвістних ще мені причин розсерджена на мене до крайности.

„Нехай би мені витав котрий з моїх синів з новомодними ідеями, я би їм дав! Побачили-б! Я їм заборонив і найменьших звносин з тим паничем. Не дурно і єго дядько не задоволений з него, але він чесний собі чоловік, отже мовчить, а може й боїть ся!“

„Певна річ, що дяде боїть ся“ потвердила тїтка. „Адже політичні замахи звістні всїм. Мені саме в тій хвилї прихопить на думку, що Зоня оповідала: Коли, каже, Орадин виходить з дому, то все забирає з собою ключ від своєї комнати, так що они не можуть ся туди нїякими чинами дістати, а єго кувер надпрожний завертий завсїгди обережно!“

„Ну, нех він виздає кождому в очи“ додала вуйна. „Для мене вже доволї того, що кепкує собі з нашої балакники і поштиця. Се мене дуже вразило. Я не люблю надто молодих критиків, а особливо таких, що не знають ще жадного становища і живуть з дяски других. Побачимо, де він опинить ся за двайцять років! чи не буде і для него річ важна, дбати передовсїм про себе, а опісля про „народ“. Я рад би то побачити. Він каже, що в нас інтелїґенция зажала працює для народу, що деінде бачив він иньшу силу, що вже з пропа таки і будучність, що все лиш від нас залежить! Ну-ну! побачимо, по-ба-чи-мо!“

„Але-ж, тату!“ запротестувала нараз Леня, що доси затаювала ся цїлком цїнно. „Чому вже цїлком так про него думати? Чи то не може бути, щоб він як я дочім слушність? Зовсїм з ним не дуже любить ся, сварить ся обоє аж надто часто, але она сама признає, що він здібний і не такий нудьгадний, як наші тутешні люди! Впрочім, що то єго нас обходить або гнїватн, як хто думає, або як инакше поступає? Ми сего не робимо — і на тім справа скінчена. А що річ певна і чого не можна заперечити, се те, що він елеґантний хлопець і за ним можна пропадати. Він подобає ся менї, тату!“

„Лено!“ гримнула тїтка.

Але Леня вже й так мовчала.

Я також замовкла.

В моїй умі товпились чудні думки, змішали ся ріжні голоси, а промів них виривав ся раз-нераз, говорячи, що обставини говорять з чоловіка то, чим він є.

Я би віддала єму; ах, я би віддала єму!...

*

На заході, сонце над „чорним яром“ і всі величавости горою, нахиленою на північ, з зарослою лїсом, палало небо червоними золотом. А там далї, де „губаєсть Лиса“ злучала ся з білавою скалою, там стояли ся по небі проверх зелено-синї пасма хмарок...

Воздух наповнений пахучою сьвіжостию, а земля ще дише вогностию, викликаною вчерашним ливнем...

В моїм серци вчини весь прежнуда ся: сама дивую ся своїй веселости, любую ся сама веселим сьміхом своїм...

Я знов єго бачила. Чуда голос єго двоє. Обмінила ся знов думками з ним... Ах, я тоді тепа весела!

Але чому він при Зоні так здержує ся, і Леню чому майже ігнорує? Зо мною він знов пильний. Весело-зворушений, слїдить за кождим рухом і словом моїм. Часом мінює ся. Тоді й мені стає мінливо і я надмію...

*

Інтелїґенция нашого містечка давала на добродїйну цїль концерт (в користь убогих дїтий). І на бажанє вуйна ми мусїли всї на він вийти ся.

„Концерти смуть ся людям по голові“, нарікала тїтка сердито, „і то не говоре що

сїда" у Львові 10 зр., проф. Мих. Грушевский у Львові 1 зр., Іван Белей, редактор „Дїла", 1 зр., разом 96 зр. 75 кр.

Як відомо вже нашим Вп. читателям — правительство російске дозволило минувшого року збирати складки на двигнене памятника Іванови Котляревскому в Полтаві. Факт сей замітний з ріжних поглядів. Шануєть ся память батька нової української лїтератури, що своєю „Енеїдою" і „Наталкою-Полтавкою" вивів українську громаду на дорогу своєнародну, до виробленя власної лїтератури і служеня народним ідеалам. Як мі оцінювати важність дїяльности Івана Котляревского в порівнаню з попередними фактами, давнїйшими пробами і змаганями в тім напрямі; як мі глядїти на сьвідомість тих кроків у самого Котляревского, поза „Енеїди", що власне дожидає своїх столїтних роковин (видана 1798 року), зіставить ся все фактом віконамятним, великозначним в історії розвою нашого житя культурно-громадского, партим як найбільшого памятника. Друга важна сторона — се, що вперше на Україні офіцияльно, за дозволом уряду, віддаєть ся честь за заслуги для української лїтератури, вперше так публично можна віддати почесть нашому українському народному дїячеви.

З огляду на се кождий сьвідомий син українсько-руского народу повинен не спромоги взяти участь в сїй патріотичній справі. Важно — по перше те, щоби пошанованє найстаршого з українських письменників народних випало величаво і відповідно гідности нашого народу; — по друге, аби як найбільше число осіб показало своє почуте до свого народу, а з того погляду утїшним обявом стають численні дрібні, копійкові дятки, що виливають від селян і козаків полтавских на се цїль. Україна-Русь австрийска, поставлена історичними подіями в лїнії обставини до розвою свого національного почутя, яко Україна-Русь російска, повинна принести живу участь; було би пожадано, аби і в круги селянскої прийшла та вість; тут важна не величість складки, а широкість круга участників. Складки збирає пункт наш місцї в Полтаві („в г. Полтаву, Городской Управѣ"), але можуть вони з Галичини пересилатись і через адміністрацию Наукового товариства імени Шевченка — адресувати в друкарню товариства, Львів, ул. Академічна ч. 8.

Поголоски. Вже від иякогось часу ходять слухи, що в нашім міністерстві мають виступити зміни. Оногди дніє львівский Dziennik Polski „з достовірного жерела", що спільний міністер війни Крігганмер уступить по сесиї делеґацийній, а его місце займе теперішний міністер зелїзниць емп. Гуттенберґ, а міністром зелїзниць має стати пос. Рує, котрий в такім разї зложить свій мандат посольский.

В справі управильнення ґрунтового катастру відбувають ся сего тижня в міністерстві фінансів наради під проводом міністра фінансів. В тих нарадах беруть участь радники намістництв і правительств зі всїх австрийских країн. Заступник Буковини, правительственний радник Вільгельм Помпе, виїхав ще минувшої недїлї до Відня.

Сими днями вийшла у Львові німецка книжочка зпід пера тамошного гр. кр. пароха Евгенія Воробкевича, в котрій автор описує повстанє і розвій гр. кр. парохії у Львові. Книжка прислячена кир. митрополитї Чуперовичеви. Чистий дохід призначений на внутрішнє окрашенє церкви. Купити можна єї в Чернівцях у книгарни Генрика Пардінього за цїну 60 кр.

Вінчанє. У вівторок, дня 26-го мая відбуло ся в Скалї, в домі тамошного пароха о. Левінского, вінчанє п. Михайла Грушевского, професора історії в університетї львівскім, з панною Марією Вояковскою, учителькою зі Львова.

Змова столярских робітників розпочала ся передвчера у Львові. На зборах в понедїлок рішили столярскі робітники, аби застановити роботу у всїх львівских робітнях столярских на 14 днїв. В тім часї буде вести переговори з майстрами окрема комісия, вибрана зпоміж робітників, щоби довести до взаїмної згоди. Страйкуючі жадають підвисшеня платнї і скороченя часу роботи.

Також шкільна практика. Черновецка народна школа при семинарскій улици має в другім відділї третьої класи одного учителя, котрий „консервує" старі звичаї, іменно хоче вперені єго проводови дїти виховати і научити бійцов. Але він хитрий, той п. Костраневич — так дає ся сей консервативний педаґоґ. Знаючи, що після нової устави не вільно дїти бити, він поручив сю педаґоґічну місию слуї Черниєвському. Більше то дїти натерпіли ся, могли би найдїйше розповісти ученики Шлецер і Товарский. Сей методи не міг на своїй шкірі дізнати сим клоун-зарібник Тчуцк і він виступив цїлковито з школи. Нема що казати, добрий се спосіб, улекшити собі працю в школї і протаняти бідних дїтий! Чи се так має бути, нехай подумає директор тої школи п. Флям і інспектор Фаєстман.

З любови. Перед трибуналом присяжних в Чернівцях вела ся сими днями карна розправа против Михайла Стефанюка з Рошка за убійство Николая Черкеса. Сей заручив ся з красунею Домкою Черкес, а залюблений в тій дївчині Стефанюк став задля того заздрісним. Коли Стефанюк раз в ночи вертав домів, стрітив свого суперника, як повертав від своєї суджеиої. В тій хвилї прийшла Стефанюкови гадка, пімстити ся на своїм суперникови. Витяг з ножа кіз, зачаїв ся в ровї і коли Черкес вже перейшов попри него, вдарив его кілька разів колом по голові так, що той на місци помер. Суд засудив его на пять лїт тяжкої вязниці.

Новомодна техніка. Тепер будують зелїзничий шлях Тернопіль-Галич. В околиці Потутор коло Галича збудовано міст з тесаного каміня. Минувшої суботи завалив ся той міст і тепер треба его ще раз будувати. На щастє не, нїхто жертвою того випадку; але оно характеристичне для новомодної техніки тих інжинерів, котрі будують такі мости, не говорячи вже про матеріяльні страти.

В страху перед смертию. Селянин Николай Блендюк з Княгинина під Станїславовом рубав в сїчни с. р. лїс на ріпі, впав до води і заслужив від переступленя дуже небезпечно. Побоюючи ся скорої смерти, хотїв попрощати ся з людьми, котрим наробив в своїм житю лиха. Отже казав закликати Настю В., з котрою мав перше любовні зносини, але опісля єї покинув і оженив ся з другою; казав дальше закликати свого пуйка і опікуна, з котрим жив в незгодї, і перепросив его, признав ся, що его пізнавив, а й свого сусїду Бігуна перепрошував, що его аж два рази підпалював. Всї єму простили, бо бачили, що він близький смерти. Але він не вмер, лише скоро подужав і тепер оскаржила его прокураторія о підпал. Блендюк боронив ся, що він все говорив в горячці, але сьвідки зізнали, що він тодї був цїлком притомний. Суд его засудив на півтора року тяжкої вязниці — і так він замість на другий сьвіт пішов до кримінялу.

Дотепна рада. Коли одного разу випісь монарх мав приїхати до Пешту, був тодї там бурмістром чоловік шановаиний всїми жителями угорскої столиці. Бурмістр сей на засїданю ради міскої заявив, що годить ся обдумати для монарха якусь обставу, котра би: 1) була для него несподїванкою, 2) не богато коштувала і 3) принесла народови радість. На другий день дістав бурмістр лист без підпису з такою радою: На приняте монарха найкрасше було би повісити пана бурмістра; буде то: 1) несподїванка для монарха, 2) не буде богато коштувати і 3) принесе народови велику радість.

Померли: Бувший міністер війни, генерал Франц Куа, в Страсгалдо коло Градиска; — др. Евгений Лядович, повітовий лїкар в Сказатї, на пятнастий тиж, якого избавив ся при складаню недужих; — Людмила з Гавлєєвих Вагарска, жона п. Володимира Вагарского, заміжателя в Івановцї, сьвалатского дежавати, дня 23-го с. м., в 26-ім роцї житя.

нїшнїйше, лише саме в той вечір, коли я мала собі ладити біле до вранє? Що мені до того? Якого лиха мені там іти?"

Се тикало ся пуйка, що стояв перед зеркалом, ендуючись завязати сьвяточну краватку „по людски." Я сидїла неспостережена в тій самій комнатї і припинила щось до сухої.

„Скажи сам, Мілечку, що має мій дім при тій вечері шукати? Чи я маю ту в школах дїти, чи що? Ворочім концертовий комітет забув, що і Лева грає на фортепяні та сьпіває. Ти, правда, не завважав того; тобі взагалї було і є байдуже, що сьвіт гадає про таланти і прикмети твоїх дїтий. Коли подумаю, що такий зарозумілець, як он-той, (она повела згірдливо головою в сторону, де мешкав малїєвичий) нині виступає, а про моїх дїтий, зовсїм не таких, як він, з цїлком виразною ґенеальоґією, забули, — коли подумаю се, то мене зараз ворчі беруть!"

І мовби ті ворчі гиркі брали єї, притисла руку під серце, а уста викривила болїзно.

„Годі-ж бо, годі, Павлинко!" успокоювала пуйко, котрого серце було вже зворушене. „Чого іритувати ся без потреби? Нехай він виступає собі і сто разів по концертах, все-ж таки він остане ся тим, ким є, сином простого мужицького, все-ж таки він не рівня нашим дїтям. Мене лише гнїває, що на него звернули зараз увагу, і що тим чином скріпили его зарозумілість. Я був би его не запросив до участи в концертї. Нехай би грав і так, як сам Паганіні. Я би его тим покарав за зарозумілість. Але наші людиска добрі, вважали вже на старого Мазного тай невно тому запросили."

„І мене лише того одно помирає з ними" відповіла тїтка вже спокійнїйше і, приступивши до пуйка, завязала „сьвяточну краватку" сама, як звичайно.

„По концертї будуть і танцї, мамочко!" крикнула Лева з побічної комнати. „Правду сказавши, мене то обійшло зовсїм мало, що я не буду брати в концертї участи. Могла би ще дістати трему, помилити ся в грі — на що менї сорому?"

„Чуєш, Мілечку, що за сорома дитина?"

„Добра і чутлива дитина!" відповів пуйко голосним шепотом.

Тїтка зітхнула, підносячи журливо чоло в гору.

„Она мусить десь конче виїхати, Мілечку."

„А то чого?" спитав пуйко з нетаєним зчудованєм.

Тїтка усьміхнула ся тірко.

„Чого? Хиба ти і сам не здогадуєш ся, чому? Хто єї тут побачить?"

Пуйко зрозумів єї в мить.

„Як гадаєш, Павлинко, зовсїм так, як ти гадаєш?" відповів скоро. „Обі мусять виїхати, показати ся сьвітови!"

„Обі? І чого ти так кричиш, Мілечку? Ти мабуть забув зовсїм, що я менї суть нерви?" З тими словами глянула на пуйка довгим, зимним, многозначучим поглядом, — она замітила, що я чула їх розмову.

„Наталко! щоб ти менї не посміла з Орадиною розмовляти!" гукнула до мене острим тоном і поглядом.

(Дальше буде).

Телеґрами „Буковини".

З дня 28-го мая 1896 року.

Відень. Підчас наради над проектом закону о опустах від ґрунтового податку задля елементарних нещасть заявив міністер фінансів Білїньский, що правительство вже погодило ся з ухвалою палати, щоби опуст з ґрунтового податку виносив $2\frac{1}{2}$ міліона зр., бо той опуст призначено на усуненє обтяжень в поодиноких випадках. Дальше протестував міністер, мовби 1. арт. предложеного проекту був уложений в невигоду селян, а в користь дїдичів. По приняттю §§. 1, 3, 5 і 6 без зміни, а §. 2, 4 і 7 з малими змінами, перервано наради. — При виборі внесено послїди Кайцля і Первертоґера що-до бійки між страйкуючими робітниками з жандармерією в Держь коло Райхенберґу заявив президент міністрів на місцї урядового

справоздання, що жандармерия аж тоді стріляла, коли зачали на ню кидати камінє а на осторогу і заявлене, що будуть стріляти, робітники відповіли градом каміня. Зрештою заряджене слїдство викаже, чи потрібне було стріляне. Пильність внесеня відкинено.

Відень. В буджетовій комісиї зложив нос. Бесер іменем субкомітету справу з правительственного проєкту о підвисненю платнї державних урядників. Позаяк правительство зробило цїлий проєкт залежним від ухваленя деяких податків, то треба наради над проєктом відложити до осени. По довшій дебатї принято се внесене.

Відень. Міністерство війни вислало торпедовий корабель „Мария Тереса“ до Крети, для охорони тамошних австрийских підданих. Вість о убійстві австрийского амбасадора в Канеа не потверджає ся.

Москва. Архиєпископ Евгеній одержав ордер сьв. Андрея і від'їхав вчера вечером до Відня.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в Літографічнім закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Повідомленє. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Дністер* у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівцї (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпечень від огню будинків комунальних і господарских, перевозу з урадженєм, звиралів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в соломі і в зерні — подаю кождому потрібні пояснення. — *Корнель Солтбаш*, аґент „Дністра“ в Чернівцях, улиця Пумнула ч. 25.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, приборучене Веч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі звиряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против всїх огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі, а договори зладжені з першими Товариствами контрасекурацийними видають „Дністрови“ можність обезпечувати і виплачувати **найвисші суми.**

Подібно „Дністер“ приймає банк хрестний у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Дністер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Ярославі**, котре дає на найвигоднїйші услівя і видає подібно і кожде в руских кожі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до ощадностности **по 5** процент. Товариство підлягає. Уділ по 50 корон. Позичка уділяють ся членам властителям реальностей, більших від тягарів, за ручнєм двох членів. З позички відтягає ся десять часть на уділ.

Зголошеня о уділ **аґенциї** у Чернівцях, до „Дністра“ по 8 інструкций, приймають ся.

ДР. ОЛЕКСАНДЕР КУЛАЧКОВСКИЙ,

оборонець в дїлах карних,

● у Відни I. ●

Salvatorgasse 12. I. Stock.

1—3

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

ВИШИВКИ

вехідної Галичини

після вказівки збірної Товариства „Кілим Руский у Львові“, показують накладом Антона І. Хойнацкого з літографічного закладу Андрія Андрейчина во Львові

3 зр. 30 кр.

за примірник, складаючий ся з 20 таблиць з 5 кольоровими орнаментами в хороший виділовій теці.

Видане сих „Вишивок“ користними лише подібного роду видання, що показують в Київі, Одесі і Москві, і то не лише від кождого технічного значіння, але також і від кождого самого змісту, бо видане се складає ся точних репродукций чисточистих взорів народних вишивок з повіту Борщів, Гусятина, Калуш, Надвірна, Снятина, Тисмениці і вказує в відрізи вибудовані краєвих, гнаних народом в дотеперішнім часі.

З замовленнями можуть звертати ся *Антон І. Хойнацкий, управитель Книгарні Ставропигійского Інститута у Львові, улиця Руска ч. 3.* 14—28

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Козмирі і Снятина	11^{19}	.	.	6^{57}	10^{28}	5^{30}		
З Букарешту, Ясс, Сучави, Глїбови	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{09}	5^{22}		
З Новоселиці, Садагури	.	.	.	.	.	.	11^{13}	9^{50}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{45}		6^{55}	9^{20}	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станїславова	9^{55}	.	.	6^{12}	7^{28}	2^{21}		
З Підволочиск	2^{30}	10^{05}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{50}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{00}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний поїзд)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходять	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{17}	.	.	9^{41}	10^{22}	5^{30}		
До Глїбова, Сучави, Ясс, Букарешту	12^{00}	.	.	7^{11}	10^{48}	6^{18}		
До Садагури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{00}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{30}	11^{00}	4^{40}	9^{55}	6^{12}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{15}		
„ „ з Підзамча	.	2^{23}	6^{14}	.	9^{48}	11^{12}		
„ Чернівців, Сучави, Ясс, Букарешту	6^{00}	.	.	10^{05}	2^{43}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{55}	7^{21}		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	7^{00}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{05}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний поїзд)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час рівнять ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на львівскім є 12 год., то на львівскім годинику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Руської Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 108. Чернівцї, субота дня 18. (30.) мая 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Гермеліна в Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня крім неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Русини заставнецкого повіта!

На день **сьв. Константина і Елени** (дня 2-го червня) у **вінторок** о 2. годинї будьте ласкаві зійти ся до **Заставни** на **народну раду**, таку саму, як була в Чернівцях. Будемо радити над Руською Касою, реформою виборчою, рускою ґімназиєю і бурсою, справами церковними і ревізиєю катастру грунтового.

Окремих запросин не розсилаємо, тому просимо тих, що читають *Буковину*, особливо по селах, аби дали людям знати, коли мають зійти ся і де.

З народної ради в Чернівцях всї селяни були дуже вдоволені і радили таке частїйше устроювати. Отже ми так і робимо та просимо всїх, і інтелїґенцию руску і селян, зійдуть ся до Заставни, а поговоримо собі о всїм тім, що нас тепер *дуже* обходить.

До інтелїґенциї заставнецкого повіта маємо особну просьбу, аби розповіла селянам (на підставі справоздання з черновецкого віча в *Буковинї*), над чим маємо радити, і заохотила їх поїхати до Заставни. Буде се наука для селян дуже на часї!

Зійдемо ся на нараду в стодолї ч. господаря Стефана Хортюка (недалеко ворисми)!

Посли до сойму краєвого:

Др. Стефан Смаль-Стоцкий. Єротей Шігуляк.

Ревізия катастру грунтового на Буковинї.

(Після промови д-ра С. Стоцкого на вічу 26. с. м.)

Ви читали може в сегорічнім календарі Руської Бесїди розмову про катастер грунтовий, а як нї, то може і без того знаєте, що воно таке є той катастер грунтовий.

Катастер грунтовий се така книга, в котрій записані всї канальки грунту в краю, чи то поле, чи огород, чи сїножать, чи толока, чи лїс чи полонина, — все там записано і сказано, який кождий канальок за великий, який з него може бути дохід, чий він, і кілько від кождого каналька треба платити податку. Для кождої громади є осібна така книга чи там катастер, а з неї виписує ся для кождого газдя окремий аркуш, де списані всї канальки того газдя і сказано виразно, які вони (чи поле, чи огород, чи лїс і т. д.), які за великі, кілько несуть що року чистого доходу і кілько за них належить ся податку. Кождий газдя повинен мати оден такий аркуш, а не більше; як має їх більше, то повинен від уряду податкового зараз зажадати, аби єму все списали лише на однім, бо через то можуть бути всякі клопоти.

Відки-ж той катастер взяв ся? 15 лїт тому назад їздили по цїлім краю комісиї, міряли, таксували і записували всю землю. Ба не лиш в однім нашім краю таке дїяло ся, а в цїлім цїсарстві австрийскім. Тодї то обраховано також дохід із землї в цїлім цїсарстві на 164,939.218 зр. а на Буковинї на 2,110,330 зр. і установлено, що податку від землї повинно бути в цїлім цїсарстві $37^1/_2$ міл., а на Буковину припадає з того 479.045 зр., бо на податок іде $27^7/_{16}$ пайка від обрахованого чистого доходу, — тодї то отже уложено катастер.

Ну, обрахували і так призначили на наш край, то-ж треба платити той податок, доки єго не змінять, і хоть тодї піднесли податок грунтовий на Буковинї о яких 120 тисяч, то можна би було ще якось вийти, коли-б єго були справедливо і по правдї розложили по рівному на цїлий край. А то ось що ся стало:

Всї землї на Буковинї, від котрої платить ся податок, є тепер (в 1895 р.) 1,014.693*ha*, 86*a* і 27*m*² (т. зн. меньше більше тілько фалеч). З того є в Кімполунґенім повітї 231.100*ha*, 31*a* 71*m*² т. зн. майже четвертина всеї буковиньскої землї, а податку той повіт платить лиш 25.171 зр. 85 кр., т. зн. ледви 19-ту часть всего податку. За те Кіцманьский повіт (разом з Заставнецким) платить аж 113.360 зр. 25 кр. податку хоч там землї лиш 79.760*ha*, 94*a* 21*m*²! З того видко, що той повіт, хоч там є ледви 12-та часть всеї буковиньскої землї,

---

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

(Дальше.)

В менї забило ся серце з наглого переляку і я видивила ся на нею великими очима.

„Чого видивила ся на мене? Я говорила правду виразно. Виречім можу свої слова і повторити. Щоб ти менї не посмїла з инше говорити! Лена менї оповідала, що він єї ісворує, і тому я не позволю, щоб з нею дому залицяючи ся хто з ним!“

„Тїточко! я не знаю... я не можу нам сего на певно приречи“ відповіла я мінзючись.

„Що?...“

„Не можу приречи напевно. Він для мене завсїгди такий приятний і ласкавий, що се було би нечемностию, відповідати єму грубостию. Він... він ніколи мене не образив ані словом, ані поведенєм“...

„Ха-ха-ха!“ розсьміяла ся она своїм шпаляним сьміхом; а того сьміху було довго, щоби мене вивести з рівновагі.

„І ти справдї така наївна, може гадаєш, що він любить ся в тобі, тому що з тобою бажає і що він може тому з тобою й ожениться?“

„Тїтко!“ вирвали ся з жахом слова з моїх уст і горяча поломінь обіймала мене, „тїточко, я сего нїколи, нїколи не гадала!“

„Ага? Не гадала? Хто би тобі повірив! Чому-ж ти почервонїла як бурак, коли не гадала? скажи: чому?“

Я чула, як спаленїла ще більше і як слова оборони застрягли менї в горлї.

„Видиш?“ здумилась она, „я знала, що говорила!“

„Тїточко, ви не знаєте нїколи надї знов» милосердя!“

„Що?“ скричала. „Ти говориш менї такі слова? Менї, що власне з милосердия ся над тобою і стала тобі другою матерю? Що було би нинї з тебе, як би не я? Невдячна ти! В тебе нема серця, ти навіть не знаєш, що ти говориш!“

„Чому би не знала, тїточко? Знаю!“

Она засьміяла ся так, як перше, а нуйно обіймав ся журливо:

„Ти все лїпше знаєш від тїточки, Наталко, все, що до християна. Тому завдяки їй неуставно жадю твоїм премудрим поведенєм. Не знаю, звідки набрало ся в тебе тілько того розуму. Іди! Іди і поглянь в зеркало, щоби ти знала, як хлїсть і енерґість утрашають дївоче лице. Ти гадаєш, що то добре, що ти слухаєш тілько свого власного розуму, що робиш тїтї все на перемір? Ти повинна іти на слово їй і приказам, не повинна і шепнути. Все, що она робить, робить з планом; а тепер іди і принесеш менї з кишенї моєї будуючої канїзельки олєєву пиївку до окуляр. Але ві: могоди!... Чи ти знаєш, хто Орадин є? Знаєш и, пр., що то таке соціялїзм? Доки він нїчого певного в руках не має, доти він нуля, і доти не повинен ані женити ся, ані дївчині про любов говорити. Се теж вісь передчасні дворушеня, котрі я зовсїм не похвалюю. Як буде вже мати свій кусень хлїба, тодї вже прийдуть; а тепер — іди!“

Я пішла.

„Ти бачив сї очи, Мідечку?“ чула я ще. „Бачив, як побіліла? Імпертинентне, заклятє сотворінє!“

. . . . . .

Орадин брав дїйство участь в концертї. Грав на скрипках якусь чудову угорску фантазию в супроводї фортепяну.

На мене моє музика що з дитиньства сильний вплив, і я була би найщасливійшою людиною в сьвітї, коли би мене *була* музика вчили. Та ба!

Але я любую ся і гроші других. Пьо-ушаюсь нею, моя любовницями живої істоти. Плачу з незглубимого смутку і кріпнаю. Справдї я кріпнаю, почуваю голос музики. Відчуваю, як з нею враз підіймають ся якісь голоси в моїй душі і злившись з нею в одно, звенять одною піснею. Тодї хлїє ся менї, що се пісня моєї істоти...

платить четвертину цілого податку ґрунтового!!

Так само дуже високий податок платить повіт Черновецкий і Садаґурский. В Черновецкім є землї 44,723*ha*, 73 *a*, 17*m*², а від того податок 47,544 зр. 62 кр., а в Садаґурскім є землї 43,683*ha*, 10*a*, 64*m*², а податку 49,306 зр. 37 кр. Одним словом Черновецкий і Кіцманьский повіт, що не мають землї навіть тілько як сам оден Радовецкий повіт, платять 210,210 зр. 24 кр. податку т. зн. майже половину всего податку ґрунтового, коли повіт Радовецкий платить за 170,106*ha*, 87*a*, 81*m*² лише 46,605 зр. 35 кр.!

Податок отже у нас так тоді розложено, що на оден гектар (т. зн. меньше більше фальчу) припадає пересічно податку в Кімполунґскім повітї — зр. 11 кр. подат.

„ Путилівскім	„	—	„	11	„	„
„ Радовецкім	„	—	„	**26**	„	„
„ Вижницкім	„	—	„	28	„	„
„ Сторожинецкім	„	—	„	31	„	„
„ Ґурагуморскім	„	—	„	34	„	„
„ Солька	„	—	„	35	„	„
„ Становецкім	„	—	„	62	„	„
„ Серетскім	„	—	„	79	„	„
„ Черновецкім	„	1	„	06	„	„
„ Сучавскім	„	1	„	08	„	„
„ Садаґурскім	„	1	„	13	„	„
„ Заставнецкім	„	1	„	41	„	„
„ Кіцманьскім	„	1	„	44	„	„

Подумайте собі тепер, що від того податку платить ся ще раз тілько на край, на дороги повітові і на ґрозаду, то побачите, що Кіцманьский і Черновецкий повіт дуже страшно обтажені податками, ни побачите, що тоті два рускі повіти оплачують *половину* всїх краєвих податків, котрі ідуть на пожиток і на хосен не їм, але другим повітам! Але за свої більші податки, не мають тоті повіти більших прав! Кімполунґ, що платить 25000 зр. податку і має 45000 душ, вибирає так само одного посла до сойму як повіт Заставнецкий з 49000 мешканцями і за своїх 66000 зр. податку ґрунтового, або повіт Кіцманьский, Черновецкий, Садаґурский, що платить вдвоє тілько податку!!

(Кінець буде).

Промова пос. Н. Вахнянина

виголошена в ратї державній дня 22-го с. м. в справі ревізиї катастру ґрунтового.

Висока Палато! Не буду терпеливости високої палати ставляти на тяжку пробу, бо широкі дебати над предложеним проектом закону про ревізию ґрунтового податку вичерпали предмет всесторонно.

Я просив о слово лише в намірі, аби заявити іменем моїх політичних товаришів, що будемо голосувати за внесеною меньшости до §. 21 проекту. На сей крок ми мусїли рішити ся, бо нам аж надто добре знаний упадок рільництва, особливо в чисто рільничих краях, і не можемо уважати відвису вітрета мілїона зр. дуже то й великою небезпечностию для державної каси.

Окрім того довідуємо ся з прилученої до проекту табелї А про винесене ґрунтового податку в поодиноких краях докладно, що податкова шруба працювала в послїдним столїтю дуже сильно, напружала ся кілька можна буде.

Головна сума ґрунтового податку зросла з 14 мілїонів з року 1789 на значну суму 37½ (*Слушайте!*) Се дуже значний зріст, з котрим ніяк не міг розвиток рільництва держати кроку, так що мусимо констатувати, що наше рільництво стоїть дуже зле.

Вправдї подає справоздане податкової комісиї яко причину упадку рільництва лише упавшу ціну збіжа і збільшені кошти управи рілї. Однак ми переконані, що податкова комісия не була би допустила ся несправедливости супроти правительства, коли би була простодушно і отверто заявила, що поперя згадані обставини, т. є. поперя упавшу ціну збіжа і збільшені кошти управи головно надмірне обтяжене ґрунту і землї самою державою пригнїтило рільничу кріпу аж надто скоро.

В другій, до предложеного проекту закона прилученій, табелї маємо звісне другий доказ на сумний факт, що при послїдним управильненю ґрунтового податку в рр. 1881/82 відносини вносив ще більше на тяжкість ґрунтового податку в своїх коронних краях нашої половини держави. Тими суть: Австрия Горішна і Долїшна, Стирия, Тироль з Форарльберґом, Моравя, Буковина і головно Галичина. (*Слушайте!*) Де ту суму без всякої всякої причини підвисшено майже о цїлий мілїон зр., так що Галичина замість 4,600,000 зр. з року 1880 тепер платить ґрунтового податку 5,600,000 зр.

Кажу, що без всякої всякої причини. Бо, невільно ми знаємо, не стало ся в Галичинї в 80-их роках нічого такого, що би правительству давало право до підвисшеня ґрунтового податку в Галичинї. Противно, правительство могло було сконстатувати, що власне в тих роках збільшили ся довги на ґрунтї і землї в Галичинї, і що іменно в тім часї наступили задля величезного задовженя всїлячні зміни в власности.

Всї ті факти свидчать нас, голосувати за внесенєм меньшости.

Рільники галицкі вправдї відчували справедливу утїху, що в наслїдок послїдного управильненя податків в рр. 1881/82 в державній касї наступила рівновага, але дужаю, що не помиляю ся, коли кажу, що они не могли позбути ся чутя, що послїдне управильнене податків звернуло ся глубоко в їх кишені. (*Цїлком справедливе!*)

Ми отже є тої гадки, що поперя приняту вже в другім читаню податкову реформу без ревізиї ґрунтового катастру враз з намірами у внесеню меньшости до §. 21 опустив в головній суві ґрунтового податку становити одно з тих нечисленних средств, котрими подаємо нашому упадаючому рільництву коли вже не значні, то все таки відповідну до теперішних фінансових відносин нашої держави підпору.

Коли я вже маю слово, то позволите мені кинути кілька так сказати-б Ґентґенівских промінів на економічний внутрішний розвиток Галичини. Чую ся до того тим більше зобовязаний бо від довшого часу вступають ся деякі кола з крайної лївиці сей палати так сказати-б з книжок замахуватися за твердженєм, що Галичина є краєм, котрого протеґує кожде правительство і від кождим наглядом. (*Протести*).

Супроти того твердженя хочу назвати кілька фактів, але не буду при тім сягати далеко і не звучу прихильну увагу високої палати за-фрами, лише відкличу ся на один текст, котрий треба було би послїдній сесиї галицкого сойму дуже основно обговорювати, а з того кожде переконаєть ся, що ми повинно тої ніби протекциї терпимо гірку кріпу, як инші коронні краї нашої половини держави. (*Цїлком справедливе!*)

З огляду на неустальчу еміґрацийну політику почував ся я до обовязку, поставити нині четвертій сесиї галицкого сойму внесенє на-брання особної комісиї, котра мала би задачу не слїдити властиві причини і мотиви тої трудної еміґрациї галицких селян.

Прецїнь мусїла кождого болїстрівного дуже застановити явище, що галицкі селяни опускають в послїдних лїтах свою рідну рілю, щоб шукати не лише в сусїдних краях, але навіть в далекій і чужій Бразилиї нової вітчини.

Се явище еміґрациї мабуть і кілька з крайної лївиці не цїлком вподобає. Ті самі люди у Відни, Градци, Поетебі, Кремзиї і т. з. побачили в послїдних трех роках сотки, бо тисячі блукаючих, бідних лиарбіїв днів, котрі ні нашої держави — просто сказати — раз на все відвернули ся і котрих ані на добрий спі ані репресаліями не можна було наклонити, аби

Я не могла цїлує его три відорвати від него погляду.

Як же прегарно грав він, а і сам який був гарний!

Моє серце рвало ся до него, обнимало его! Чи его? Чи ним виливаду прекрасну гармонію? Сего я вже не знала виразно. Знала лише те, що серце моє було переповнене чимсь сильним і що тому він був винен! А він мабуть відчув мій погляд, відгадав. Раз мусїв через хвилину в грі станути. Підчас того звернув голову саме в ту сторону, де я сидїла, і его погляд спинив ся на мені — так гарно! Мені станула вся душа, всї думки в очах, а він усміхнув ся очима. Поздоровив мене так. Опісля здавало ся мені, що вираз его лиця зміняє ся, так мовби відкрив що в моїм лицю.

З моєї памяти вирвали нараз тїташі і вуйкові болїні слова і мій вид затемнив ся сльозами. Я опустила повіки, а він потягнув різко смичком по струнах...

Коли скінчив грати, посипали ся грімкі оплески. Він скланяв ся потроки змішаний і відгорнувши волосє з чола, зійшов утомлений в салю.

. . . . . .

По концертї посели ся такий. Сим разом обходили они мене мало. Я шукала его. Моя цїла істота розуміла тепер лиш его одного, линула до него в дикий суміш горя і втїхи. Він стояв з другими молодими людьми посеред салї і лиця ся на тих, що танцювали.

І я танцювала, ведена зручною рукою, легко, ледви дотикаючись помосту. Плаче мій шептав мені раз-по-раз до уха, що гуляю знаменито і що я „прегарний мотиль!“

Я сміяла ся. Я сміяла ся залежда, коли мені приходить ся таке слухати. Лежа каже, що ся погарно сміяти ся панам в лице, але-ж я не можу їх за те поважати! Насміяла ся з них добре, насміяла ся і повернула спокійна до дому.

Минаючи я танцю Орлиця з уникала его погляду. Боялась ся з ним стрінути, хоть хотїла того. Ах! я не розуміла вже себе добре. Я мов потонула всею душею в якусь весну! мов перобразила ся в якийсь цїлком новий прекрасний стрій!

Підчас малої павзи в танцах, наближив ся і він до мене.

„Ло вас годї добити ся“ говорив усміхаючись. „Я жду вже пів години і дивлю ся, коли лишуть вас в супокою, та ледви дождав ся.“

З тим подав мені рамя і як вітер, як болїто инших пар, проходжувати ся по салї. Він говорив мені щось про танцї і що не танцює, а я дивувала ся з зачудованєм, що на нас звернули ся всї погляди і слїдили цїкаво. І чому-ж дивили ся так всї на нас? Чим різнили ся ми від других пар? Може я справді така „велика“, як Лежа нераз мовила, і виглядала при нїм з очей? Але нї! Я лише трошки висша і тонша від Лежи — так се не могла бути та причина; а він був гарний і елеґантний, ростом трохи низший від мене — і я не могла так „страшно“ виглядати!

Чи він не спостеріг, як за нами звертали ся голови поважних матрон і мужчин? Я не сказала би, що звертали ся з злим виразом! нї! адже-ж таки звертали ся!

Він не бачив нїчого.

Ступав собі так свобідно, майже горди, як проклятий Бог зна кого! А я знала, що він біля мене, була і собі не менше гарно настроєна. Раз стрінули ся і Лежу з якимсь паном і ми усміхнула ся до мене злачучим усміхом.

В тій самій хвилї глянув мені Орлиця дивлячо в очи.

„Я й забув спитати ся в вас“, казав він, „як вам подобала ся концертова музика?“

„Добре“ відповіла я, але я відчула, що він хотїв щось иншого почути, н. пр. чому я мовчу очах були хоть і як одбиї чекали плачу?

„Я люблю музику“ говорила я далї, не звертаючи уваги на его зачудований погляд, „і жалую дуже лише того одного, що не вчила ся її.“

„А в якім ви щасливі?“ спитав він жвавіше.

„На такі питаня треба богато відповідати. Передовсїм треба мати і дар бути щасливих.“

„А в вас того нема?“

„О, противно!“ відповіла я живо „я би не хотїла вважати ся сказати, що я менше є дуже вели-

залишили свій нераз карколомний намір. *(Слухайте! Слухайте!)*

Галицкі еміґранти наробили також політичним властям у Відни немало прикростий. Треба було незаможних завернути в їх вітчину, а се удало ся лише з немалою силою і значною осторожностию, бо неодин еміґрант радше волів би згинути під колесами поїзду, як ще раз бачити свою благословенну і правительством будьто протеговану Галичину.

Мабуть читали панове також неодно справоздане часописий, в котрих описувано в прикрих, але справедливих нарисах дуже сумне, безвихідне положене тих еміґрантів взагалі і тих в Ґенуї з осібна, де бідних людий передовсім обдерли безсовістні аґенти аж до наготи, потім їх заладували на кораблї, переповнені брудом, і опісля розсилали як звичайних невільників бразилійским фасендейрам (плянтаторам). *(Так є!)*

Так, мої панове, то всї були і є дїти тої так дуже протеґованої Галичини!

Вибрана соймом еміґрацийна комісия студіовала дуже основно і докладно цїлий еміґрацийний рух. Їй прийшли до помочи краєве правительство і краєвий видїл з богатим статистичним материялом і результат тих студий був такий, що попри факти, котрі спричиняли еміґрацию, як на приклад заохочене народу численними аґентами знаної Societa Brasiliana, висліджено яко властиву причину еміґрациї зубожїлість і нужду галицкого селянина. *(Протестувати).*

(Конець буде).

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 29-го липня 1896.

Делеґациї. Отворене австрийскої делеґациї наступить завтра, в суботу, дня 30-го с. м. в Будапештї, а цїсар буде єї приймати дня 1-го червня о 12-ій годинї в полудне; того-ж дня о 1-ій год. пополудни буде цїсар приймати угорску делеґацию.

Півурядове спростоване. В послїдних днях знов повторали поголоску, мовби далїшо-австрийский намістник гр. Кільмансеґ мав уступити, а на єго місце прийти стирийский намістник маркіз Бадені або буковинський краєвий президент гр. Гоєс. Отже півурядова Pfreme доносить, що всї ті поголоски не мають найменшої підстави.

Торговельна академія у Львові стане напевно на слїдуючий рік. Міністерство просьвіти відносило ся в сїй справі до міністерства фінансів і воно вже згодило ся на все.

Повітові конференциї учительскі відбудуть ся для чернівецкого шкільного округа в днях 11-го і 12-го с. м. в салї маґістратскій, а в тих самих днях в ексортовій салї реальної школи в Чернівцях конференция учителїв черновецкого сїльского повіту.

Місні духовні в закладї карнім в Станїславові відбули ся від 23—28 с. м. для гр. кат. казнїв в слїдуючім порядку: Дня 23-го с. м. відбулась вечірня, по котрій була проповідь о. Василіянина Тисовского, потрудившого ся задля місиї зі Львова. В дуже хороших проповідях, котрі він мав чисто руским язиком через весь час по три рази денно, містилось дуже много науки, що серце казнїв скрушила і до їх поправи много причинила ся. Як зачуваємо, то мало до сеї місиї двох отців Василіян приїхати, а що так не стало ся, то перебрав сам о. Тисовский ту тяжку працю на себе.

В недїлю відправив службу Божу сьвященик закладу карного о. Трач, в понедїлок о. каноник Теровський, в вівторок о. др. Литвинович, а в середу сам сьвященик того закладу.

В середу пополудни відбула ся сповідь всїх (600) гр. кат. казнїв, до котрої також приступило много дозорців. Казнїв сповідали слїдуючі сьвященики: оо. Лежавский, Семенія, др. Литвинович, Каратницкий, Кошевич, Городиньский, Навроцкий, Мицицей, Литвин, і о. Тисовский, котрі до того були запрошені.

В четвер дня 28-го с. м. відправив богослужене сам преосьв. епископ о. Куїловский, котрому асистували оо. Городиньский, др. Литвинович, Мицицей, і Литвин. По богослуженю причащав сам Преосьвященний всїх дозорців і казнїв, почім сам держав проповідь, котра до їх постійної поправи много причинила ся.

При кінци посьвятив епископ хрестики, медалики і образки сьв. котрі Тисовский сам роздавав і на тім місце скінчила ся.

В память 300-лїтного ювилею берестейскої унії відбуде ся в Бережанах дня 2-го червня с. р. в забудованю військової критої уладжальнї вечерок музикально-вокальний, устроюваний комітетом сьвяткованя торжества. Початок о годинї 8 вечером. Вступ від особи 1 зр. Чистий дохід з вечерка призначує ся на будову церкви в Бережанах.

В справі еміґрациї. До Pol. Correspondenz доносять з Ґенуї, що італїйске правительство порішило більше заопікувати ся еміґрантами з Австриї, а іменно в сей спосіб захоронити їх від визиску аґентів еміґрацийних, що ті постанови, котрі істнують для охорони італїйских еміґрантів перед визиском, будуть обовязувати від тепер також і що-до австрийских еміґрантів.

Хмаролом. З Будїшич в Чехії доносять, що по хмароломі в околици Форбес, Граден і Гутвасер залила вода значну часть Будїшич. Два потоки, що плинуть з Гутвасер і Рудольштадт залили в Будїшичах т. зв. віденьске передмістє о годинї 10-ій в ночи. О небезпечности зазалярмовано публику вистрілами. Огнева сторожа поробила потрібні зарядженя, щоби удержати комунікацию в части міста, навіщеній повенею. Цїлий зелїзничий дворець стояв під водою. Малша і Велтава значно прибули, а місцями виступили з берегів.

Рідність. Kurjer Lwowski доносить, що до львівского суду векслевого подав один посол до ради державної скаргу на двох инших товаришів-послів і просив, щоби довг відтягати в єго користь від їх посольских діет. Спочатку суд не знав, чи таке стягане довгу можливе, але переконавши ся, що в судовій практицї вже бували такі випадки, сповнили жадане того посла. Kurjer Lwowski додає, що знає імена всїх трех послів, лише їх поки-що не називає.

Тютюн в Галичинї. З Відня приїхав до Львова ґенеральний директор тютюнового монополю і оглядав галицкі фабрики тютюну і циґар. Минувшого тижня відбула ся в господарскім товаристві нарада над піднесенєм управи тютюну в Галичинї. На нарадї зазначено, що коли давнїйше Галичина управляла тютюнового листа за 2½ мілїона зр., то сегодня управляє разом лише за 900.000 зр. Головна причина сему велика конкуренция зі сторони Угорщини, котра видає тютюнового листа на більше як пять мілїонів зр. Тепер процвитає управа тютюну лише в 12 повітах всхідної Галичини на обшарі 3,300 гектарів. Тютюн садить майже виключно селяни, в числї 34,000. На нарадї рішено домагати ся, щоби вільно було садити тютюн також в инших повітах, або що найменьше, аби в дотеперішних 12 повітах міг кождий садити тютюн. Директор монополю обіцяв заняти ся сею справою і по своїй уладжувати жадання.

Нещасна пригода. Вчера, в четвер, сидїла 14-лїтна дївчина Зеновія Меленка в Нових Мамаївцях на березї Прута, аж нараз дістала наливницю, впала у воду і утопила ся. Хоч люди все бачили і хотїли нещасливу жертву ратувати, то тодї було, бо вода понесла єї аж до млина. Тїло найдено вже.

Убійство дитини. В середу вечером найшли в Чернівцях на березї потока Блокічки вже почасти зіпсоване тїло новонародженого дитяти. Позаяк тут має ся очевидно дїло з убійством, зарядженo судове слїдство.

Похибка. У вчерашнім (197-ім) числї Буковини в 13-ій точцї жадань до витрівчитя має бути замісць „катедра практичного богослуженя" — практичних богословів, т. є. катехитики, гомілетики, літурґіки і пастирального богословія.

Приватна клїніка хірурґічна

(Приватна лїчниця операцийна)

Д-РА СТ. КВИТКОВСКОГО

емерит. **оператора** ц. к. хірурґ. клїніки університетскої *Білярота-Гроссгебера* у Відни

находить ся

в **Чернівцях**, улиця Мецґера ч. 25.

В справі приймання хорих і вказок інформациї треба удавати ся до управителя приватної клїніки **д-ра Квитковского** в Чернівцях, улиця ратушна (дім Шпаєра).

(1—100)

Телеґрами „Буковини".

З дня 29-го липня 1896 року.

Відень. Австрийска депутация для спільних оплат прийняла на вчерашнім засїданю, на котрім були президент міністрів і міністер фінансів, одноголосно проєкт референдиша яко відповідь угорскій депутациї. Референдиш обстає при своїм первістнім жаданю, щоби Австрия платила зі

ний дар до того. В деяких хвилях відчуває так виразно, що я властиво натура страшно жадібна житя! Беруть за все надто горячково, так мов би менї не мало стати досить часу, щоби всего зажити. Добра і для житового! Що се таке?"

„Се вже надто така" відповів він і єго очи промайнули надо по менї. „Я не можу сего о собі сказати. Менї чогось зовсїм не спішно зажити, що дарує менї доля, хиба дещо рад би я знати." Нараз спитав живо, вглянувши в мене своїми великі чорні очи (ми вже сидїли): „Ви знаєте, хто був мій батько?"

„Знаю!"

Мовчанка.

„Моя мати померла цїлком молодою, а навіть і не пам'ятаю єї..."

„І я свою зедви памятаю", замітила з півголосом.

„Так? Бо мою забрали боги етикети; отже від тих пема менї чого доброго надбатись. Скілько то зарозу для в менї", іронїзував „а скілько легкодушности! Ви би не повірили!"

„Ви самі в то не вірите, ви певно лиш огірчені!"

„О, в сїй хвилї зовсїм ні!" відповів майже весело. „Ті, що пересьвідчували мене о тім, то люди практичні, розважні — і може й не повиклять ся. Вірочім я й сам вірю, що можна увзглїдити н. пр. характер і т. п. Чому би се не мало бути правдою? Одно знаємо ся вже. Я палкий, непостійний, навіть пристрастний, а дехто то ні а сего ні з того не подержу віри мов та собака!" і засьміяв ся тихо.

„О! чому ви так говорите?"

„То не говорять вам того?"

„Ні!"

„Коли менї хоче ся вам се сказати!"

„То ви справдї такі?"

„Справдї."

„Я не вірю. Не вірю, що ви віроломні супроти себе!"

Він поглянув на мене зчудованим виглядом. „Супроти себе? Ні, над тим я не думав. Я думав о віроломности супроти других, а се знов щось инше."

„Ну, се щось майже звичайне", сказала я. „Чому лише одну картину любити в своїм житю, коли їх так богато?"

„Тепер ви іронїзуєте..."

„О, зовсїм ні. В мене суть свої погляди про вірність."

„Але деякі картини остають ся нам прецїнь майже на цїле житє в памяти", промовив знижеим голосом. „Приміром: котрі роблять на нас своєю красою або своїм сюжетом сильне враженє. Ви не вірите?"

„Чому ні? Я любила свою бабуню з цїлої душі, любила надї все, а проте люблю майже так само і свою матір, хоть єї майже не знаю. Дивую ся сама, а який хвилї остає ся образ єї в моїй памяти і чому саме з тої хвилї!"

(Дальше буде).

спільних видатків 56·84 процентів, а Угорщина 43·16 пр.

Відень. Сегодня вибрала рада міска дальше сїмох антисемітів міскими видїловими і довершила вибір шістьох антисемитів на місце шістьох лїбералів, котрі вибору не приняли.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодота Галїпи, сторін 110, вістина, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ка, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

накладена дїлом Гр. Величаком, видана товариством „Просвіта“, з виконана в Літографічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, виготовленої вже на плотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Повідомленє. Маю честь повідомити, що дирекция товариства „Днїстер“ у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівцї (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпечень від огню будинків мешкальних і господарских, церков з уряджeнєм, знарядів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в соломі і в зерні — подаю всїдому потрібні повістки. — *Корнило Сальбан*, аґент „Днїстра“ в Чернівцях, улиця Пумнула ч. 25.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, принорученe Веч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, цїни в стогах і будинках против всїх огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачують ся скорше по пожарі, а договори заключені з другими Товариствами контрасекурацийними подають „Днїстрови“ можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Подїл „Днїстра“ приймає банк ґрунтовий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінацій **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкультурнїйші услови і видає подїли і квіти в руских мовах.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опроцентованя **по 5** процент. Гарантия вкладок. Уділи по 50 корон. Позички уділяють ся тілько властителям реальностей, більших від тогодїй, на вступлене двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на уділ.

Згаданими в уділене **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

Літературне Товариство „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї 7 разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, ремісства і забави. Виходить в Ґоріні що місяць. Передплата, платна в Ґоріні, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Ґоріні, почта Сальґура.

В редакциї можна ще дістати давні річники Добрих Рад.

1. річник „Д. Р.“ містить до 200 поучаючих статей з сотки 120 забавних правдивих і вартих знаємого. Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 90 кр., а без 2. і 3. лише 40 кр.

2. річник „Д. Р.“ містить до 300 статей, дуже много прикладних і одну дуже повість, що майже через всї числа тягне ся: „Як то з Вакаки Добрачуки пробіли ся Пасиль Дворацький і жі що пригода зна, що ся своєї розу відтрим.“ Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., а без двох чисел 50 кр.

3. річник „Д. Р.“ містить так само як і другий річник дуже много пожитечного для господарства і забави, много образків і одну більшу повість: „Як хиновлянки Сирадзи і Грінда свойх сваїв з войска“. Ся повість була печатана вже 4 рази (3 рази по руски і раз по кожски). Цїна цїлого річника 1 зр. 50 кр., без двох чисел 80 кр.

4. річник „Д. Р.“ містить як і попередні дуже много пожитечного і забавного для всїх і окрім того много дуже практичних рахунків. Цїна цїлого річника 1 зр. 40 кр., а без двох чисел 70 кр.

5. річник „Д. Р.“ містить окрім забавних порад для всїх що і 4 дуже забавних повістки на стр.: „Дім кат з мобі“ „Розумний жидок.“ Цїна 1 зр. 20 кр.

6. річник Д. Р. містить забавну повість: „Дозр Фостак і єго так Фостакет“.

Цїна 6 річників разом з рок. пересилкою 6 зр.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Сниятина	11^{58}	.	.	6^{51}	10^{28}	5^{30}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{11}	10^{00}	5^{23}		
З Невеселиї, Салґури	.	.	.	.	.	.	11^{15}	9^{00}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{18}		6^{55}	9^{00}	9^{45}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	9^{55}	.	.	6^{11}	7^{28}	2^{21}		
З Підволочиск	2^{38}	10^{05}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{20}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{30}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний поїзд)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходять	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Сниятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	10^{22}	5^{18}		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{00}	.	.	7^{17}	10^{48}	6^{10}		
До Салґури, Невеселиї	.	.	.	.	.	.	4^{10}	9^{00}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{50}	11^{00}	4^{40}	9^{55}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{02}		
„ „ з Підзамча	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{48}	11^{12}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{00}	2^{45}	10^{11}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{55}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	7^{05}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	2^{00}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний поїзд)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору ночну від 6 год. вечерок до 5 год. 59 мін. рана. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; отже на зелїзници о 12 год., то на львівскім годиннику о 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

Ч. 109. Чернівцї, недїля дня 19. (31.) мая 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Д. Гороміна в Чернівцях, ул. гвоздна ч. 12.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня крім недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Ревізия катастру ґрунтового на Буковинї.

(Після промови д-ра С. Стояного на вічу 26. с. м.)

(Конець.)

Отже несправедливо податок ґрунтовий розложено! А хто розложив? — комісиї! А відки комісиї? — З сойму. А сойми відки? Ви вибираєте! Хто-ж винен, що податок ґрунтовий але розложено? Чому не дбаєте о добрих послів?

Чому-ж розділяли тоді так податки? А тому, кажуть, бо в полудневі повіти не йшла тоді желїзниця, отже тоті повіти не могли із своєї землї мати такого зиску, як повинні-б. Зрештою оправдують се і так, що полудневі повіти се лїси та полонини, а чистий дохід від неприступних лїсів дуже малий або нїякий. Гаразд, нехай і так: Кождий знає, що з фальчи лїса нема такого доходу, як з фальчи поля, але щоб не було майже жадного доходу, — то се неправда. Та-ж прецїнь скрізь на горах гудуть трачки, ріжуть дерево день і ніч, що день можна бачити, як цїлими ватагами виносять желїзницї дерево з краю, — чей же не задаремно? — що день майже гонять дараби ріками. А в полонинах випасають ся тисячі худоби, що приносять властителям полонин також тисячі. Коли дерево і худоба чим раз більше в цїнї ідуть в гору, то на кукурузу нашу тепер така низька цїна стала, що ледви оплачує ся її сїяти. І так хоть тепер з лїсів і полонин знеки великі, то податки, як бачите, дуже малі, бо що то значить від фальчи яких 6 до 8 кр. податку? Таким чином стало ся, що полудневі повіти платять дуже мало податку, а весь тягар податковий зваляли ся на наші рускі північні повіти; вони мусять податок платити за себе і за цїлий край!

Певно, і се кождий знає, що земля землї не рівна, та що наша земля, Богу дякувати, добра, лїпша, як деинде! Але коли цїна певного збіжа так дуже упала, то годї нашим повітам поносити такий тягар.

Щасте ще, що так не має бути на веї часи. Сама устава каже, що се лиш 15 лїт так мало бути, а по 15-ти лїтах має ревідувати ся катастер, має ся кривду поправити. Саме тепер минає тих тяжких для нас 15 лїт. Сего року буде ревізия катастру, але як ми самі не допильнуємо свого права, як ми не упрямем ся, аби нашу кривду поправили, то і на дальших 15 лїт готові ми бути покривджені.

Що-ж нам робити? От що! Небавом зачне у нас установлена до того комісия ревідувати т. зв. поправляти катастер. І знов в тій комісиї не маєте жадного свого чоловіка, щоб за Вами обстав, хиба лиш п. Кохановский із Ставчан, котрий і сам за минувших 15 лїт зазнав лиха, то-ж певно буде упоминати ся і за цїлим повітом.

Найсамперед мають ся 1. вписати в катастер всякі зміни культури. За минувших 15 лїт земля подекуди змінила ся: де був лїс, там стало поле, а знов може декуди запустили лїс, де перше було поле; декуди вода забрала землю, або нанесла ріки і така земля стала неужитком, від котрого нема жадного доходу, то-ж не повинно ся платити жадного податку; але в старім катастрі все стоїть по старому, отже треба таке змінити і записати в катастрі. Хто-ж се має пробити? — Ґеометер. Він має на місци в кождій громадї бути і з дїдичником або єго заступником, а властителем і двома вибраними радою громадскою мужами довіря з тої громади все розглянути і записати. Він має також розглянути, до якої класи належить грунт. Все то мусить ґеометер записати і на тім аркуші ревідуючі мають ся тої люди з громади відписати ся. Як хто гадає би і судив инакше, ніж ґеометер або другі люди, то той єго суд має на єго жадане бути в аркуші вписаний.

Краєва комісия має знов уважати на те, аби усувати кривди в оподаткованю поодиноких повітів, поодиноких парцель, або цїлих хітарів, після дїйсного чи-

---

10.

ЦАРІВНА.

(Оповіданє)

Ольги Кобилянської.

(Дальше.)

„Я мала зелїзи три чи чотири роки і, захорувавши раз, переплакала тоді цїлу ніч, а она не спала за мною також цїлу ніч. Другого дня вивезли мене з горах. День мусїв бути прегарний, бо я на дворі перестала ся. Проснувши ся, мені хотїло ся бавити. Она встала — ах, єї мусїла болїти голова, бо она була така втомлена! Довге, довге волосє єї було цїлком розплетене, і вирвало єї стать золотим плащем майже до землї. Она підняла ся на пальцї, щоб удержати мені галузочку цвитучої акациї — і так бачу я єї до нинї, так, як снимає ся на пальцї, з підняттями в гору руками в якійсь певній легкій оптицї... Тоту картину, чи лїпше сказати: тоту хвильку зберегла я до нинї в своїй памяти. І задля того образу, вритого в моїй душі, я люблю єї. Чому збавив ся те все в тій хвили в моїй памяти? Чому не в иншій, н. пр. в такій, коли давала мені таке, на що я була дуже лиха? Чи се не цїкаве?... І за сего образа з тої хвилини навертує мою душу ріжнородні инші картини, ріжнородні инші і я так люблю єї! Той образ міг би мене лише своєю красою зробити вражіє на цїле житє — не правда ж?"

„Правда, правда!" відповів він з сильним поглядом „і ви мусите бути цїлком до неї подібні"...

„Бабуня казала!"

„Льордик зве вас Льоренцо. Я би вас також так звав, як би не він перший ужив того прізвиска."

Я усьміхнула ся.

„Але він мені надто невзнистний" говорив Орлдик, „щоби я повтаряв те, в чім він любує ся, і тому я надам вам инше імя."

„На приклад: вас?"

Він подивив ся на мене якось так чудно-чудно, що я сколїпати опустила очи.

„Не знаю, чи ви згодили би ся з тим назвою"— спитав зворушений.

Я не витала більше. А він мов боявся, щоби слово то не вирвало ся єму самовільно з уст, і також замовк.

Через хвилину обізвав ся.

„Він змалював мене не дуже гарно перед вашою рідною, як я довідав ся, а до того дальше донесло ся вже, що я сповнюю свою будучність, „бавлячись в Лоєзда."

„Се й я чув."

„А що ви з цїм маєте?"

„Я би хотїла, щоб ви мені самі сказали, що я маю думати!

„Ви — добрі!" сказав він з поглядом щирої подяки „і я недармо повірив в вас тарас з першого разу. Повірив в якусь щирість у вас, як вірять ся в повороти весни! А що-то „Лоєздиства" то річ якась так: Якийсь наслїдник Лоєзда я не є лише та справа, для котрої працював він і для котрої борив ся, хиба і мене так як і багато-багато других. Але мій дїд жив инший. Перше хочу осягнути незалежне становище і здобути собі способи до борби, а опісля стану бороти ся з тим, що мені будуть давати ся найтяжшим лихом нашого народу. Нинї не можу означити ясно, на що кину ся наверне. Кождий має має свої рани — і я би кинув ся на все лихо, задавив би все відразу, як би до того було в однім чоловіцї досить сили. Але поки зможу свою потугу положити до великого будинку, хочу здобути те, що мені до того потрібне!"

Тут промовчав хвилину, стягнувши грізно брови, і по нїм було видно, що борє ся з думками.

„Боже мій!" промовив опісля з якотось нагного зворушеня задавленим голосом. „Коли подумаю, кілько в нас праці потрібна, кілько сили і науки, який той час коротенький, в котрім можна щось зробити, а ви житє приготовляєте мені мої хоронилї, то прихилить ся хиба збожеволїти!"

З єго груди вирвав ся мов стогін, а по мені холодом пробігло. Він затиснув уста, силкуючи ся успокоїти ся, а мій погляд опинив ся на єго лиці. Він був сильно зворушений, але і я не мусїла в тій хвили сумнївно виглядати, бо він кинув на мене оком, посилав ся на єго устах гірший усьміх.

„Бачите?" промовив напівголос. „Я дїйсно пристрастний; але я незнуканий тому, що в моїх жилах не плине зимна „біла" кров і по від часу до часу пробиває ся в мені — як хиба каже — квінтесенция мого роду!"

стого доходу з них. Вона має уважати, чи обставини господарскі в поодиноких повітах за минувші літа змінили ся чи нї, аби відтак після того осудити, чи має лишити ся той сам податок чи нї. Вона може тарифи чистого доходу змінити. Коли-б краєва комісия змінила тарифи, то мусить се оголосити в газеті урядовій, а против того мають громадя право рекурсу, котрий до 6 недїль треба комісиї передати.

Комісиї має геометер предложити свої доходженя що-до **клясованя грунтів** і вона рішає над тим остаточно. Притім мусить вона узглядити всякі уваги, які єї подала-б пр. рада громадска.

Всю свою роботу посилає комісия краєва до Відня а там комісия центральна ще раз все розглядає, а відтак після ухвали тої комісиї укладає ся новий катастер. Як той катастер прийде, так треба буде платити дальших 15 лїт податок грунтовий.

Довильнуйте — отже!

Рада громадска, як бачите, має великий голос. Пишім до комісиї на руки п. президента просьби, там покажіть Вашу кривду!

Скажіть в тих просьбах, що в полудневих повітах, де є лїси, люди мають в лїсах заробок через цїлий рік, а ви хиба лиш в лїтї на полї а в зимі жадного; кажіть, що Ви збіднїли, бо цїна збіжа низька, і не годні платити таких високих податків, а тамті мають ся добре, най отже платять більше.

Най іде все по справедливости! Ви мусите прецінь за дрова дорого платити. Через неурожаї земля тамка спесіла, не родить. Нема чим згноїти, бо худоби не стало, не годні тримати.

Такі просьби повинна кожда громада слати, а як всї упімнуть ся, то буде таки хосен. А треба Вам знати, що рада державна ухвалила тепер і без того опуст и грунтовім податку з 37½ на 35 мілїонів, то і так повинна Вам бути полекша, — але як Ви будете тихо сидїти, то готово знов кому иньшому полекшати, а не Вам.

Різа найгірше обтяжена; жадайте, щоб тягар з ріллї знити, а наложити єго на лїси, полонини!

Ми сповнили свій обовязок, звертаючи Вашу увагу на те. Хто Вам коли казав про такі річи, хто Вас коли скликав? Послухайте-ж доброї ради!!

Отже 1. кождий газда повинен оглянути тепер свій аркуш докладно, чи міра, чи клясa справедлива, повинен розглянути ся, чи і сусїдні грунта в тій самій клясї. Побачивши, що щось не так, то до дніряка, аби удав ся до староства і спровадив геометра. Газда най уважає, щоб єго в громадї не скривджено! 2) Кожда громада повинна дивити ся на те, чи єї в повітї не скривджено, чи цїлого повіту не скривджено. Розглянувши все добре — на те громада має никази податкові — розпитавши добрих людий, як в сусїдних громадах є, як в цїлім повітї — се все є друковане і можна дізнати ся — повинна писати і упоминати ся за громадою цїлою, за повітом!

Котра громада хтїла-б таке зробити, най удасть ся до нас, а ми єї ще з особна порадимо.

Так самі за себе упімнїть ся, а буде з того хосен!

Промова пос. Н. Вахнянина

в справі реформи катастру грунтового.

(Конець.)

Мої панове! Вся та справа надто поважна, аби єї в даній хвилї дебатувати. Она нашій державі приносить великий сорам, она з часом буде мабуть, навіть й дуже сумні наслїдки і в справах для теперішного правительства уміжнює, аніби виступило против сего лиха в відповідний час і з відповідними средствами.

З другої сторони явище еміґрацийне є цїлком зрозуміле. Є се перший комасвяжний наслїдок упадку рільництва і сполученого з тим надмірного обтяженя грунту, головно жадї посїлости, і наслїдок упадку рільництва взагалї.

Коли вже велика посїлість яко економічно сильнїйший фактор мусить бороти ся з американською конкуренциєю, з ринками збіжевими, спекуляциєю біржевою, з фальшивою тарифною політикою на зелїзницях, з великими довгами, з високими коштами управи і з всїлякими податковими від держави, і в тій борбі не може устояти ся, то легко зрозуміти, що малий господар мусить в тій нерівній борбі упасти і з'убожіти. (*Так є!*)

Лише той лїдич виходить у нас зі ся своє, котрий вперш рільництво залишив ся якоюсь індустриєю. Але рільник уже цїлком відупав. Галицкий селянин взагалї не звідтуд на їм рільника. Він тепер є звичайним сїльским пролетарем в повнім значіню того слова.

Задля тої з лїберальної сторони так дуже захвалюваної і бороненої вольности подїлу грунтів прийшло у нас до того, що селянські господарства подїлені на тисячі кусмів. (*Правда!*) Ми маємо в Галичинї більше як пів мілїона рільників, котрі не мають більше як по пять морґів, а між ними є чверть мілїона таких, котрі мають меньше як два морґи і ще меньше. (*Цїлком справедливо!*) О якійсь раціональній управі, з якимсь доходом з тих дробненьких господарств не може, розуміє ся, бути й бесїди. Лише господарують без потрібної худоби, без відповідних средств управи, они споживають свої жнива в осени і покладають опісля в тяжку нужду, що — як от вчати докладуть — не мають вільного виходу, як громадну еміґрацию.

Мої панове! Я не переслїдкую, кого я тим вложити ся, що коли-б селяни галицкі сегодня вільно було еміґрувати свобідно, треба чекать їх опустїло-б в найдорогшім часї нашу державу.

Я був так сьмілий, вже три рази докладно обговорити в сїй високій палатї нужденне положенє галицких селян. Длятого не буду свій часів повторяти, хоч нужду додати, що своє повторенє не було би злишне. Она не була би злишне передовсїм для мене. Деяка, котрій не ступив сегодня з моєю промовою, кажуть, що Галичину протестував що-до оцїнки чистого грунтового доходу супроти Долїшної Австриї. Він предложив нам цїлий ряд чисел, котрими хотїв доказати, що чистий грунтовий доход з піль, толок, городів і лїсів обчислено в Долїшній Австриї за високо, а в Галичинї за низко. Не скажу, що ті урядові цифри не є досить

Сяйво в сїй хвилї надійшов до мене якийсь молодик і попросив до танцю.

Я відказала, дивуючи. Він видимо ся зчудований на мене і віддалив ся, зневажаючись. Може уразив ся? Нехай і так! Мені байдуже!

„Ви нарадили ся за-для мене?“ промовив Орадин, „а я чи заслужив на се?“

„З цуетих поговірок не роблю собі нїчого!“ відповіла я зневажливо.

„Але коли-б они не були пусті“, (він дивив ся на мене дожидаючо, гарячо) „тодї що?“

„Те-ж би терпіла!“ відповіла я зимновато, покрасївши від єго погляду. „Але се не важне“, додала я гордо „лучше скажіть мені, яке житє приготовляють вам.“

„Моя родина приневолює мене їти на теольоґію.“

„Отже се правда?“

„Правда, правда! Наука, нетру я вибрав, занадто більше тронний, а я... знаєте самі! Я розумію, чому они бажають одного, а не хотять другого! Я для них чужий, а тепер, коли ще дожатью ся єдного, т. є. того, що мій лїд оставив мені на студиї, стан я аж „недоледним“! Се огірчує мене до крайности. Лучше були би зробили, як би були мене віддали мому батькови зараз першої доби по смерти матери, як він сего добивав ся. Я би може ходив нині з сермягою під пахою, проживаючи житєм простого селянина, не сумуючи по „образованому“ ні холодом ні голодом. Або нехай би були віддали братови батька, як оба того хотїли! Але тепер посилати мене до них, коли один не хоче про мене нїчого знати, бо з мене зробив ся „пашеч“, а другий хто знає чи й живий?... Тепер, коли сьвітлю лиха і иньшого житя розкриле ся передо мною, коли стою так близько до свого „людства“, оставати мене на лицї і недолї недолї, се не в вину жарт! Впрочім я не домагаю ся їх добра, лише свого. Прикро се лише на стїдно, що я на те спустив ся. Як би не се, то я робив би собі мало що з того; жив би так, як досї. З своєї шинарскої праці, а не їх хлїбом.“

„А их страшних зовсїм не надїстесь?“ спитала я.

„Нї. Се темний чоловік. Він скаже або їти на нужнику, або не вже в нїм, так їти на нужа. Иньший стан в него нїзкий. Каже: висїсьте нужницї!“

Він замовк, роздражнений, а я не могла здобути ся на якісь єго настроєви відповідні слова. Мені було єго жаль і я була цїлком перенята єго долею. Она була подібна до моєї, моя одна прилила вели до другої. І лучила лише тим, що він мав мужчина мав вартість, а я яко женщина ні!

Перед нами устанули ся вже до хаврили і декотрі з них, оглянувшись поза себе і побачивши нас побіч себе, спогадали на нас цїкаво. Він замітив се, і звернув ся задоволений до мене.

„Я певний сьвальбі!“ сказав. „Оповідаю вам Бог зна що за себе і не бачу, що ось ту творить ся. Він би може і гулали, як би“... Він не кінчив довічности речени. Перед нами з'явили ся, наче виходили, наче з землї виросли — тїтка.

Одна елеґантний вигляд на єї людні очи, на єї лице з устами, згірдливо стисненими, — і я спізнала, що она в поганім настрою. По мерку єї високої, модної фигури, дрожали єї стиснені білетного чоловіка, що сторчали до гори, з страшною вагою, що по довгім відпочинку на дні єї найдорожшої сукнї опинили ся сеї вечера на галїя „високого становиску“, дрожали і витали ся сумно з причини надто говорливих рухів голови.

„Ти тут сидиш?“ спитала холодно.

„Тут, тїточка.“

„Анґажована?“

„Нї“...

„Прошу уважати мене за свою дамуру“ вмішав ся можно Орадин, скланяючи ся перед нею: „я сам в сїй хвилї хотїв просити дозволу ся.“

Тїтка мов не добачувала єго.

„На! тобі Левину мантилку, і відвези єї до побічного салону, або до гардероби!“ розказувала, випрямившись мов сьвічка.

І я єї надто добре зрозуміла.

Мене не гулявшої по залях нїхто бачити, а в товаристві Орадина не хотїла она мене бачити. Те мусїла я зрозуміти, а зрозумівши, мусїла виконати єї рішенє, коли не хотїла показати своєю впертостию гірші бучі дома.

Кремлячи з упокорена як під волос, я зійшла ся, щоби сповнити єї приказ; але Орадин загатив мені дорогу.

они вірні. Правда, чистий дохід з ґрунту в Долїшній Австриї обчислено висше як в Галичинї. Але на одно забув пан посол. Він іменно забув спитати себе і здати собі з того справу, а він треба шукати причини тої ріжницї в оцїнцї. Тут позволю собі покликати ся на статистику річну ц. к. міністерства рільництва з 1894 р., де пан посол може з доданих ґрафічних, отже також для нефаховця зрозумілих, табель легко довідати ся, що ті ріжницї мають свою причину в оцїнцї пересїчного доходу з ґрунту. Чим висший справдїшний дохід, тим висше мусить ся почислити чистий дохід з ґрунту.

Пан посол Дец міг би з тої карти в фарбах довідати ся, що чистий дохід, справдїшний і наданий, в Долїшній Австриї висший як в Галичинї. Де барви на картї яснїйші, там чистий дохід меньший, а де они темнїйші — а так є власне в Долїшній Австриї — там також дохід висший. І тут хочу пану послови послужити кількома цифрами. Пересїчний дохід з пшеницї виносив за гектар в рр. 1884—1893 в Галичинї 8—10 гектолїтрів, в Долїшній Австриї 14 і більше; з жита в Галичинї 7—9 гектолїтрів, в Долїшній Австриї 13 і більше; з ячменю там 6—8 гектолїтрів, тут 13 і більше; з овса там 5—7 гектолїтрів, тут 12 і більше.

Коли-б пан посол відкинув і сї цифри яко неміродайні, то відказав би до того випадку оцїнки, який описала Neue freie Presse в ч. 11.398 з дня 17-го мая, де при оцїненю шкід від дивів самі селяни і призначена до того комісия подала, що річний чистий дохід з селянських піль виносить в околицї воло Строгодорф 75 кр. від морґа. *(Слухайте! Слухайте!)*

Виразнї сповстатовано і обчислено на паперi, що річний чистий дохід не виносить 75, а лише 40 зр. Після моєї гадки, сей случай є характеристичний і не можу єго помину́ти мовчки. При сїй нагоді мушу ще замітити, що пересїчна температура в роцї в Галичинї виносить 5 степенїв Реоміра тепла, а в Долїшній Австриї 8, а до того в Долїшній Австриї дощі розділені рівномірно на цїлий рік, а в Галичинї переходять з одної крайности в другу.

Сї обставини говорять досить виразно і тим я прощаю ся з паном послом Децем.

Також Є. Е. пан міністер рільництва, о котрого щирій волї я не сумніваю ся, може з єго повторених набрати переконання, що єго проєкт о заснованю різничих спілок мусить ся вже в найблизшій будучности залагодити.

Він мусїв би також зрозумілити ся, що дотеперішні суми в державнім буджетї для рільничих цїлий в Галичинї обчислено аж надто скупо і що через зволїнє може наступити небезпечність, коли правительство не возьме ся вже в найблизшій будучности до основної поправи сумних рільничих відносин в моїй вітчинї.

З сего повторення наших жалїв міг би передовсїм Є. Е. пан міністер фінансів пересьвідчити ся, що, коли він взагалї яко добрий міністер фінансів дуже над новими жерелами доходу для держави, то в нашім краю не лише дуже мало або нїчого не може вилобути *(Щирою справедливо!)*, але що він противно мусить ся освоїти з гадкою, що Галичина потребує значного опусту і буде ся єго домагати. *(Дуже добре!)* Теперішний тягар податковий є для нашого рільничого населення за великий і за тяжкий.

Коли в сїй високій палатї в послїдних днях піднесено відчає розпаки над податковою реформою з якимсь натиском, що пр. Чехи мають краєвого податку платити 39 кр. від податкового дома, і коли скаржуть ся на те, то супроти сего мушу віднести, що у нас ті самі податки доросли до 61 кр. і що ріжні додатки на всякі можливі цїли дійшли до 100—200 процентів, котрих наш сїльский пролетар не може заробити.

Сї суми економічні відносини моєї вітчини обясняють аж надто добре, чому галицкі посли так дуже натискали на остаточне переведенє реформи ґрунтового податку. Ті відносини показують також, чому ми вступаємо ся сегодня за проєктом закону о ревізиї ґрунтового катастру. Обидва закони доторкають ся, так сказати-б, бути і жити переважної частини галицкого населення і мають для них велике значінє.

Після моєї незміродайної гадки будуть ті здобутки може найпрактичнїйшими і найреальнїйшими, які ми нашим виборцям по скінченю сеї сесиї принесемо домів. *(Оплески.)*

„Не нав-ж би ви дійсно трудили ся самі задля сеї дрібної справи?“ обізвав ся, усьміхаючись язвуч дивно. „Дайте мені! Я перелям єї якимсь слуй, щоби хай нагоду сего вечера спокинути свій дьявольский обовязок! Ми маємо прецїнь танцювати!“

У тїтки заіскрили ся очи, і она підняла горло голову.

„Ти чула, Натхано, що я говорила?“

„Чула, тїточко; я йду.“

„Підете самі?“ звернув ся Орадин до мене і я налякала ся єго погляду. Єго очи запалали якимсь гнївом, а єго сказане лише побайдло.

„Я верну ся зараз, пане Орадин“ замітила я, відповідаючи єму благаючим поглядом. Нехай би вже мовчав!

„Ну, коли хочете самі відносити, так я вже проведу.“ І не зважаючи на тїтчину сьмішну, розвазуючо-зрозумілу поставу, подав мені рамя, і забравши від мене нецїнне cotpas delicti вийшов зі мною.

Она остала ся, мов скаменїла, на своїм місци.

Я не обглядала ся за нею. Але мені здавало ся, що і всї прочі гостї почули, так як я, слїпо, що она просичала: „Skan-da-lös!“

(Далше буде).

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 30-го липня 1898.

Читайте! В понедїлок дня 1-го червня о 6. годинї пополудни в салї Народного Дому в Чернівцях відбудуть ся конституючі збори *Руської Касси* в присутности нотаря. Всїх, котрі хотять вступити в члени *Руської Касси*, просять ся прибути на ті збори точно о 6. годинї. Присутні члени відзвуть декларациї, що приступають до товариства і з якою уділами. Здекларовані уділи вплачує ся в касу товариства аж по зареєстрованю єго в судї.

Відзначенє. Старший інжинер при галицкій державній службі Стефан Янкевич одержав при нагоді переходу на пенсию титул і характер радника будівничого. — Податковий поборець Онеслан Раздолів в Мостисках одержав золотий хрест заслуги з короною.

Тов. „Руска Бесїда“ в Чернівцях просять нас відзивати ся до всїх тих панів, котрі взяли єї сегорічні календарі на розпродаж і доси ще не надіслали цїлої належитости, щоби знаили зараз пересилати гроші за розпродані календарі.

З Станїславова пишуть нам, що тамошна філїя „Просвіти“ в пiсторок 26-го мая урядила прогульку до Камінної, села віддаленого о 2 клм. від станиї Тисьменичани, для знайдженя добірного товару у селян і в дворі тамошнім. Др. Коцюба прибув також з учениками 4. року станїславівскої семинариї для знайдженя хову лучшого товару. Гостинний о. парох Александер Левінский приймав у себе участників прогульки.

Пишуть нам також, що з причини цїлорічної недуги пок. о. Шанковского, а тепер довгої недуги завідателя катедральної парохії о. С. Ткачуника показує ся конечна потреба скорої обсади місця шестого каноника при станїславівскій капітулї, аби тим довгим пропізуванєм з єї немилучими наслїдками зробити раз конець і щоби вже раз міг настати крадочкини-парох та взяти парохію кріпко в руки. Велика задача жде на него. Станїславівцї сподївають ся, що ним стане Русин-народовець.

Як трактують руску мову в чернівецких школах. Коли недавно тому розписано конкурс на учителя при народній школї на черновецкім передмістю Клокичі з німецкою, рускою і волоскою викладовою мовою, замітила Gazeta Bucovinei, що кваліфікациї з рускої мови при сїм не конче потрібно, бо в тій школї є більшість волоских дїтий, а зрештою там вже є учителї, котрі можуть вчити по руски, іменно надучитель Кантемір і учителька Бевка. Замісць волоски з сею газетою в тій справі невідомо такий факт, що минувшого четверга не була учителька Бевка в школї (мабуть задля слабости і III-а та IV-та класа дармо чекала на учительку рускої мови. Отже надучитель Кантемір замісць заступити єї в науцї, розігнав дїти домів, бо єму не хотїло ся вчити по руски. Як би то була наука волоскої мови, тодї що иньше, зараз найшов би ся заступник!

Поклади крейди відкрито в охрестности Білого Каменя, золочівского повіта. Експльоатация тих покладів має вскорі розпочати ся, а материял буде головно ужитий до виробу содової води. З причини, що згадані поклади находять ся в близкости станиї зелїзничих в Золочеві і Ожидові, то віщують підприємству красну будучність.

Пожар лїса. В Георгієвцях коло Державатра вибув в четвер великий пожар лїса, котрий знищив перед полуднем 50 гектарів лїса. Також в Поднаштамні горів лїс, але про розміри того огню нема ще докладнїйших вістий. Зараджено все потрібне, аби пожар не розширив ся дальше.

З заздрости. Минувшого тижня застрілив народний учитель Тіодор чотирьма вистрілами з револьверу жінку свого товариша Гавася в Керешмезе, з котрою мав через сїм лїт любовні зносини; опісля застрілив і себе. Перед тим написав свою послїдну волю, записавши около 36,000 зр. двом дїтям убитої Гавас. Кілька тижнїв перед убійством він замовив собі одежу і труну, а в день перед злочинством оббив своє помешканє чорним сукном. Причиною страшного випадку має бути заздрість.

Де найстуденїйше, а де найтеплїйше на земли? Звістно загально, що не всюди на земли однакова теплота. Посередний землї на рівнику (тій лїнії, що їде серединою доокола землї) єсть найбільша теплота; але чим дальше від рівника на північ до північного бігуна, або чим дальше від рівника на полудне до полудневого бігуна, тим студенїйше. Коло обох бігунів вже вічні снїги і леди. Здавалось би отже, що на обох бігунах найстуденїйше. Ну, яка студінь на обох бігунах, того не знаємо, бо ще там нїхто не був; але в тих сторонах, до котрих вже люди могли дійти, а навіть там і проживають, то найстуденїйше місце в місточку Верхоянску в Сибіри. Там доходять морози до 68 степенїв Цельзия. В січни бувають там морози пересїчно до 53 степенїв і аж в маю зачинає сніг таяти. В червню бувае звичайно до 10 степенїв тепла, в липню навіть 14, але вже в серпню лиш 6, а у вересню зачинають ся вже знов морози. Такої студени нема вже нїгде на знаним люди на земли місци. В Якутску, також в Сибіри, доходять морози до 62 степенїв, а в Устиньску 54 степенїв. Що значить така студінь, можна легко зміркувати з того: коли з страшним лоскотом розпадають ся, земля розпукує ся глубоко, а коли в такій розколинї покаже ся вода, то з неї підносить ся густа пара мов дим; старі дерева розтріскують ся, коняи пукають копита; коли птах летить воздухом, то за ним тягне ся довга смуга пари. Підчас такої студени їдять люди хаба лиш цїлими карасинами. Довгий раз сильний вершає тогди густий туман пари, яка виходить з людий і звірят і знова того туману їх не видко. Щастє лиш, що в часї такої студени нема ні найменшого вітру, а то ані люди ані звірята не видержали би. — Так само й теплота не всюди однакова. Здавалось би, що на рівнику найбільша спека, а то ні; найтеплїйше місце на земли єсть на полуднево-західнім побережу Перзиї, над перским заливом. Там в місяцях липню і серпню бувае через 40 днїв без перерви, день і ніч, така спека, що доходить до 50 або й до 55 степенїв.

Учитель а ученик. Новий італїйський міністер шкільництва Гянтурко був оногди в Ту-

рині, а університетскі професори давали в его честь великий бенкет. Але на той бенкет не прийшов один з найнизначнійших професорів; чому? Він свого часу, коли теперішний міністер старав ся о професуру в Неаполі, яко предсїдатель іспитової комісиї его „переналив.“

Була чутка, що посол О. Барвіньский скликує своїх товаришів до Станїславова. Тимчасом довідуємо ся, що з'їзд послів вийшов не з ініциятиви п. Барвіньского і що его в Станїславові на Зелені сьвята не було. Туди з'їхали ся тілько посли: Зачкіевский, Кульчицкий, б. Небиловець, Каратницкий і др. Окуневский. Над чим радили — не знати. Явно тілько жалували ся на декотрих деннинарів руских, котрі писали, що хто себе шанує, той на тім зборі бути не може. Се просто відмова чести руским послам, котрих п. Зачкіевский скликав на раду.

Маємо просьбу до декотрих з наших читателїв, щоби не забували на свій обовязок супротив нашої адміністрациї. Они мабуть забувають, що, коли вже не друк і папір і редакция, то сам стемпель ґазетний і жарна почтова від **кождого** нумеру ґазети коштують 2 кр. А тих нумерів триста на рік! Що ж маємо думати про тих людий, котрі так нечемно обходять ся з адміністрацією ґазети? Читати хотять, ґазети не відсилають, а платити не думають! Таке тілько в нас можливе! Хто не хоче *Буковини*, най нам се напише, щоби на даремно не тратили ся; а хто хоче, то нехай тямить, що брат-братом, а ґазета за гроші! Ми висилаємо окремі кореспондентки до должників і сподїваємо ся, що не будемо потребували другий раз так відзивати ся. *Адміністрация „Буковини.“*

Померли в Чернівцях п-ні Йосифа Добровольскі, вдова по п. к. почтовім офіциялї, в 44-ім роцї житя; — у Львові Іоанна Литвиновичова, жона сьвященика скарбової сторожі; — др. Йосиф Тиньковский, радник двору і совітник радник фінансової дирекциї, в Галичині коло Калуша в 70-ім роцї житя.

Приватна клїніка хірурґічна

(Приватна лїчниця операцийна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

старш. **оператора** ц. к. хірурґ. клїніки університетскої *Білльрота-Гуґенберґа* у Відни

знаходить ся

в **Чернівцях**, улиця Мецгера ч. 23.

В справі приймання хорих і всяких інформаций треба удавати ся до управителя приватної клїніки **д-ра Квятковского** в Чернівцях, улиця ратушова (дім Шпонера). (2—100)

Телеґрами „Буковини“.

З дня 30-го жовтня 1896 року.

Відень. Сегодня отворено в Будапештї спільні делеґациї. Предложений спільний буджет на 1897 р. виказує видатків 160,584.751 зр., з котрих 2.741.983 зр. будуть покриті власними доходами, отже треба покрити ще 157,842.468 зр. З того припадає на надвишки митові 50,537.130 зр., а 2 процентів для Угорщини, так що лишає ся до покритя 105,124.931 зр., з котрих припадає на Австриїю 73,587.452 зр., а на Угорщину 31,537.479 зр. З цілого буджету припадає на звичайні видатки 142,109.864 зр., а на надзвичайні 18.474.787 зр.

Відень. Палата панів приняла без зміни ухвалений палатою послів проект реформи виборчої.

Відень. Палата послів приняла податкову реформу в третім читаню, опісля проект закону, котрий знижує ся цензу виборчий з 5 денїв на 4, в другім і третім читаню.

Відень. В палаті послів узасадниювали посли Ґаак і Льоеґер свої пиждиє внесеня задля виключеня студентів з віденьского університету. Оба бесідники дуже остро нападали на Угорщину, при чім Льоеґер сказав, що Прусь, котрий є приятелем Угорщини, є зрадником народу. За се покликано его до порядку. Міністер Ґавч відпер напади на Угорщину. Студентів не виключено тому, що они відмовили жидам права сатисфакциї, але тому, що назвали жидів нечесними людьми, а се публична обида. Пильність внесеня відкинено 75 голосами против 43.

Відень. Суплент при гр. кр. цїсарій реальній школї др. Раймунд Кайндль іменований головним учителем при учительскій семинариї в Чернівцях.

Букарешт. Синод рішив обжаловати прімасъ митрополїтальному за то, що кілька епископских тронів заняли впорожнених і присвоїв собі найвисшу церковну власть синоду, і заразом суспендовано его від цілої церковної дїяльности.

Поручаємо гостинницю Метрополь Дерхенвельда в Чернівцях при улици Ратушевій.

ДР. ОЛЕКСАНДЕР КУЛАЧКОВСКИЙ,

оборонець в дїлах карних,

● у Відни I. ●

Salvatorgasse 12. I. Stock.

2—3

Хто хоче

мати красні, добрі і дешеві фотоґрафії, най буде ласкав удати ся до мене!

Фотоґрафую що дня від 7-ої год. від рана до заходу сонця.

За 6 штук беру лише 2 зр.

Е. РІХТЕР,

10—12. фотоґраф в Чернівцях, ул. Кілиєва ч. 18.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з котвиці Ріхтера в Празї,

загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втирає:** по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр. можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і пересьвідчити ся о незрівнаній силї сего лїку, на 3 лекших ознаки впізнаваня „Котвиця“ бо лише її прикладі.

Аптека Ріхтера під назвою „Золотий Ангел“ у Празї.

Повідомленє. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Днїстер* у Львові іменувала мене своїм аґентом на Чернівцї (вміст суплї і окрестність. В справах обезпеченя від огня будинків мешкальних і господарских, перемоги хурдженем, знарядів домашних і господарских, зелїз, плугів і т. п., худоби, збіжа в стодолї і дорозї — надаю кождому потрібні пояснення. — *Корнель Сколебов*, аґент „Днїстра“ в Чернівцях, улиця Пушкуля ч. 25.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Волова ч. 11.

перше і єдиноє руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всім вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в дерні і стодолї, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними подають „Днїстрови“ можність обмежувати і виплачувати і **взаїмні суми**.

Подїли „Днїстра“ приймає банк кредитний у Львові при значних інтересах.

На житє можна обезпечати ся через „Днїстер“ **всїх можливих** особливостей **в товаристві взаїмних обезпечень в Краковї**, котре дає на найлекшій подїл, і якщо подїл і якщо в якщо вмерлї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоїть рівнобіжно з обмеженим кредитом, при якім від своїх членів і третих лиць **видає** і перемінює **на 5** процент. Гаранция збіжевих Уділ на 50 корон. Позички уділяють ся кредитоватим реальностям, міським від гектара, а на руских лиць членів. З позичок містити ся можуть на уділ.

Зголошенє в уділчім **аґенциї** в місцевости, з „Днїстер“ не є поступлений, приймають ся.

ОСВІН ФЛЄК

в Чернівцях при ул. ратушевій

продає

машини до шитя

ручні по 20—30 зр., а ніжні по 35—75 зр.

Окрім того поручає

пневматичні біциклї

по ціні 80—350 зр.

перебрані вміни поновлює полагоджує телефонів і всякі поправки в ціні рекл.

(Чер. і вел. 12—12.

І. Рехенберґа аптикарня і складка в Чернівцях, улиця ратушова 23. Поручає ся до заставлюваня руских книжок і газет. Має великий склад руских книжок для всїх шкіл. Приймає і виганяє приймає на найдешевших цінах. Для всїх народних особливо хорватські уділи.

10—12 **І. Рехенберґ.**

Виданя „Буковини“.

Перші 3 арк. основане Теодора Галїцкого, сторін 110, кольорм, ціна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої Анни. Основане О. Кониського, сторін 42. 16-ка, ціна 10 кр. з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі видання коштують лише 20 кр. разом з пересилкою.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

З друкарні „Руської Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

Ч. 110. Чернівцї, вівторок дня 21. мая (2. червня) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рубльів або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Що пишуть ґазети.

„Богоспасаемая старорусская партія“ після спостережень *Православной Буковины* (ч. 10), „посѣдѣвши вѣроятно отъ старости, даже рта не открываетъ, дремлетъ, если не сладко спитъ.“ І з тої причини та ґазета гірко нарікає. Нема, каже, кому розбудити партиї. Дідицкий, Шаравевич, Антоневич, Добраньский, Марков — то не провідники москвофільскої партиї, їх *Пр. Бук.* не узнає. Впрочім не они винні, що їх партия розпадає ся, лише самі члени партиї, котрі не думають о „благоустройстві“ своїм.

Що москвофільска фракция в Галичинї і на Буковинї розпадає ся, се — як бачимо — признають уже самі москвофіли, а ми їм з щирого серця бажаємо, аби як найскорше зникли з лиця землї... Торік після довладних обчислень начислили ми на Буковинї 46 москвофілів, а що се в більшій части самі старші люди, котрих молодїж не піддержує, то їм не поможе ніяке „благоустройство“, они як тепер „сладко спять“, так будуть спити до скончанія свого віка, не відкривши рота.

Тепер же ще лиш редактори двох москвофільских тутешних ґазет відкривають що тижня або два рази в місяць рот, щоби по словам Пушкина показати, як кождий з них

— все также сухъ и скученъ,
И грубъ и глупъ и завистью разнученъ,
Все тянетъ къ свой ненужный листъ,
И старый вздоръ и вздорную новинку.

Нічим иншим, тілько глупостю і „старымъ вздоромъ“ нетъ відповідь *Православной Буковины* на устуи про москвофілів в нашій „Політицї реальній“. Каже, що то „бездонна глупость и нахальство“ говорити, що москвофіли здержують поступ руского народа.

„Коли в нас є який поступ, то се заслуга москвофілів. На поли позитивної, реальної працї москвофільский „Курилка журналистъ“ українофілів не находить. Як може Україна завидувати австрийскій Руси, коли ту така біда, що люди втїкають до Бразилиї? (Нїби з України не втїкають тисячами за Урал в Амурский край). Самостійність руского народу — то видумка „правительственного фільольога“ Мікльошича. „Реализмъ украинофильской политики заключается въ стоистическихъ сребролюбивыхъ стремленіяхъ, оружіемъ ея ложь и клевета, а средствомъ народная и отечественная измѣна“...

Се все „старый вздоръ и вздорная новинка“, котра сьвідчить лиш о тім, що москвофільска фракция вже здавна „дремлетъ и сладко спитъ“, що у неї справдї настало безголове, бо инакше бодай з чутки знали би, що крім Мікльошича самостійність руско-українського народу доказали учені (між ними і російскі): Максимович, П. Лапровский, Бодиньский, Потебня, Житецкий, Пипин, Спасович, Шляйхер, Лєскин, Ягіч, Гонелик, Тальві, Гінс, Фр. Міллер і и. Але для Курилки-журналїста досліди сих учених — то темна вода во облацїх; він про них нїколи не чував. Ну, а з такими „мудрецями“ нема що богато говорити, хиба їм порадити, аби нїколи не відкривали рота, бо все говорять дурниці.

*

Варто було читати, що писали тутешні часописи про наше віче з 26-го мая. Всї справоздавцї бачили на вічу около 400 селян, так як ми писали, навіть редактор *Бук. Видомостей* начислив 300 селян (мусїв же хоч сотню урвати), лише Buk. Post барб. Мустаци бачила всего сто селян, кромі того видумала брехню, що на вічу вдежено против жидів, і по глупому накинула ся на п. Пігуляка, кажучи, що з причини віча дарував ученикам годину хемії, з чого ті були раді. Коли-ж дирекция реальної школи післала спростоване, що віче нїяком не перешкодило науцї, Buk. Post відкликала свою брехню — і сумлїнно баро-

Кілька слів

про руский народний театр.

Хто дає близше акторске житє, та що до того житя тої сїрої громади провінціональних, вандрівних акторів, той не може оперти ся переконаню, що штука акторска єсть тілько ремеслом... пише в ролї покоєного жалярства. Молодий актор з початку накраплює стіни фарбою, або пробує вільною рукою робити взнаки, верівні арабески. Але незадовго він покидає ті знаки, а вирізує собі так звані в новоєвім малярстві взірці „патрони“, котрі єму упрощують і улекшують роботу. Тоди бере після потреби історичну, чи сучасну народну або сальонову, чи драматичну, чи комічну патрону і давай малати пензлем по стінах. Ба, инший актор здадить собі одну одинєньку патрону і тою всегда мало без ріжниці — всегда він той сам один!

Тілько дуже рідко підносить ся новоєве малярство до висоти малярскої штуки, тілько дуже рідко не обнижає ся драматична штука до акторского ремесла.

Наш руский театр вандрівний і наші актори не становлять певно винятку. Але чи треба до наших чудових народних узорів богати, щоби они бавили ока і викликували артистичне враженє — чи треба богато до наших народних драм? Живість красок, симетрія в укладї, сьмілість помислів і ріжнородність взнаків — то суть черти наших взорів народних і наших драм народних.

Але для нас важний наш театр не тілько з артистичного боку. Крім того, що народне тло піддержує гру акторів і упрощує средства виставки, важне оно своєю демократичною тенденциєю. Мужик стає осередком акциї на сценї. Єго одежа, хатна обстановка, сїльскі звичаї і забави, буденні мужицкі відносини житя і чоловіка в тім окруженю зі своїм чутєм, своїми надіями і заподіями, своєю любовю і ненавистю, з своєю чесною і проступками, налогами, сьвіжостями, і чесними порывами душі — все те, укупе з рамцї драматичної штуки, зближає кождого необираного свідка до того мужика на сценї.

Але безперечно найбільше значіня має для нас театр через те, що він плекає живу мову та голосну пісню і несе їх в новій чистотї і красї між найширші круги суспільности.

Заглянемо тілько до театральної салї. Тут сидить урядник-Русин на абонаментовім кріслї. В школах не вчили єго ще по руски, в урядї веде всьо в чужій мові, в рускі товариства він мало заходить, дома має жінку — Польку... Решту досьпіває собі легко кождий. Єго голова посивіла перед часом, чоло зморщило ся, плечі похилили ся. Руске слово, руска думка, руска пісня лежать десь там тихо і сирито у кутку єго серця, приперошені порохом чьсу і злиднів. Нараз він тепер чує рідну мову, мову, сьвіту, чисту і сильну, як сьвіт сходячого сонця. Єго оно палає дивним огнем, а ровні черти лиця сьвідчать про душевну радість і одушевлене. А зараз в першій ряді сидить кілька офіцирів. По шнурах пізнати, що належать до руского полку. Як раз заграла куртина, а они звертають ся до свого товариша-офіцира, видко Русина, о пояснене незрозумілих для них слів та звичаїв.

— Якже-ж вам подобаєть моя матірна мова? — питає ся Русин сьвічишним вияснене.

— Чи се та сама бесїда, що нею говорять наші рекрути? — питають ся товариші замісць відповіди.

— Майже та сама! Наша гордість в тім, що літературна мова засилює ся невичерпаним жерелом народного говору.

— Се дуже хороша, звучна і мельодийна бесїда. У жовнирів она не так виходить.

Певно, що наш застрашений і неосьвічений рекрут не здобуде ся на свобідну, звучну бесїду!...

Зараз за офіцирами засїли густою лавою Поляки-урядники. Видає ся їх більше, як на ділї є, бо поводять ся свобідно, розмавляють голосно, сьміють ся, жартують і цїлій аудиториї надають пятно польскости. Розмавляють про гру акторів, про сьпів і дивують ся звучности нашої бесїди.

— Се дивно — замічає один — що в товаристві не почуєш нїгде такої чистої і красної рускої бесїди, як в театрі; наші Русини не вміють очивидно по руски.

На середній салї зійшло ся кількох суседів-священиків та говорять тихо, надаючи собі взаїмно свої уваги.

— Я не жалую, що три милї сюди, а три

нівеке уже чисте, его спосіб борби оснований на етиці... Предивні тут звичаї у волоскої праси; без сорома брешуть в живі очи, без сорома відкликують відтак брехню — у них то хліб насущний.

Бук. Вѣдомостямъ віче також не подобало ся, очивидно лише тому, що его скликали пп. Стоцкий і Пігуляк. Отже ширять всякі видумки про аґітациї учителїв, піятику і т. п. „Щоби збаламутити людий, каже, назвала фонет. *Буковина* ті збори „народною радою“ т. є. іменем ідентичним з назвою нашого полїт. общества *Народна Рада*“. Знов видумка! *Буковина* назвала ті збори тому народною радою, бо старе слово „віче“ — як ми пересьвідли ся — на Буковинї мало хто розуміє, а відозву мали розуміти і селяни.

Учителям припили *Бук. Вѣдом.* притім таку латку, що їй наші впв. читателї, в значній части учителї народні, повинні добре придивити ся. Написали так:

„Народих учителей не можем також уважати членами новоерской „партиї“, если не хочем новоеристів оскорбити(?!). Межи народними учителями есть лиш мало людей независимих і с характером, а ядро нар. учителей то по більшій части студенти ґімназий с підорваним счастєм, люди без полїтичного характера, котрих типом может служити нинїшний інспектор і головний учитель, міняючий (?)свій цвіт як хамелеон кілька разів в продолженії кількох лїт. Над того рода людьми можна лиш сожалїти, а партия, котра числится с таким „певним“ материялом, есть очивидна річ, так само певною.“

Отсе маєте, панове учителї, комплїмент, котрий запамятайте собі добре! Се пише так ґазета, котра — коли потрібно — підлещує ся вам, а в серци своїм носить пересьвідчене, що з вас мало хто характерний чоловік. Такого закиду ще нїхто учителям не поважив ся зробити; так нїхто ще вас не маловажив!...

Від самих Чехів знаємо, що молодоческа партия стоїть переважно ческими учителями, — а щоб у нас щось подібне могло бути, на те в наших учителїв нема характеру, се „непевний материял“. Красна похвала!... Але ми наших буковиньских руских учителїв знаємо і думаємо, що скажемо їх пересьвідчене, коли против такої клевети і понижуваня наших учителїв запротестуємо!

Цїле дальше справоздане з віча в *Буков. Вѣдомостяхъ* дише такою слїпою ненавистию супротив пп. Стоцкого і Пігуляка, що та ненависть відбирає справозданю повагу, а читателеви охоту, вірити в него. Що та ґазета хоче таким способом борби осягнути — цїлком не розуміємо. Із справоздання єї виходили би, що має закинути деякі хиби рефератам, але против самого змісту вічо (кромі реформи виборчої). Коли-ж и рефератах пп. Стоцкого і Пігуляка були хиби, то чому справоздавець *Бук. Вѣд-ей* не встав та не спростував їх? Адже нїхто не міг его спинити, сказати селянам свою думку, а за виказ дїйстних помилок кождий був би єму вдячний. Тепер же виступати в ґазетї против рефератів, то виглядає на стріляне зза плота, а кромі того оно й не таке користне, як простоване похибок на самім вічу.

На вічу нашім про опікунів *Бук. Вѣд-ей*, послів Тиміньского і Волина, не сказано було анї одного злого слова; кромі того нїхто й не хоче спиняти їх Народну Раду, щоби устроювала також подібні віча для науки селян, не для будженя в них ненависти супроти тих або сих послів, (і опшім! се була би реальна робота!) — чому-ж *Бук. Вѣд.* задля чисто личної ненависти супротив аранжерів нашого віча зменьшують вагу его і осьмішують? Чого властиво хотять?

Та ба! У иньших народів журналїстам каже почуте справедливости розбирати саму справу; у нас о вартости справи рішає се, хто єї підняв ся. Недалеко на такім возї заїдемо!

Веденє контролї

над громадскими касами позичковими.

Галицкий видїл краєвий подає слїдуючий комунїкат: На послїдній сесиї соймовій звернула комісия громадска увагу сойму на обставину, що після виказів, предложених видїлом краєвим соймови, — на жаль не повних з причини недостатку зі сторони кількох видїлів повітових — в краю єсть майже 3.335 позичкових кас громадских, посїдаючих близько пять і пів міліона зр. майна, що майно се побільшає ся відсотками річно о кількасот тисяч зр., що отже біднїйша часть населеня рільничого краю, для котрої кредит гіпотечний за дорогий і неприступний, повинна в тих касах позичкових найти дешевий і легкий кредит, що однак ті каси виставлені на застою і утрату капіталу, бо з різних сторін краю дають ся чути наріканя, що виличені капітали остають довго в руках тих самих довжників, котрі платять лиш біжучі відсотки, або котрим ті відсотки дописують ся до довжної суми.

В наслїдок того домагає ся комісия громадска, щоби видїл краєвий точно розслїдив справу і евентуально призадумав ся над відповідними средствами заради, а о результатї здав справу соймови. Виконуючи згадане поручене, розіслав видїл краєвий до всїх видїлів повітових обіжник, в котрім сконстатував на підставі актів, що переважна частина позичкових кас громадских повнить свою задачу відповідно там, де они остають під безнастанною і систематично зорґанїзованою контролею видїлів повітових. Ся контроля лежить в тім, що урядникови видїлу повітового велить ся провірити що найменьше один раз в роцї, при нагодї люстрациї каси громадскої, звертаючи увагу передовсїм на спосіб сплати капіталу і відсотків. Коли-ж згадані каси в переважній своїй частинї, завдяки дїйстній і нескоштовній опіцї репрезентаций повітових, відповідають своїй задачи, то не може бути сумніву, що і прочі каси можуть бути приверненї до такого стану, щоби свою задачу сповняли.

Іде лише о се, щоби репрезентациї повітові, в котрих повітї істнують зле ведені позичкові каси громадскі, хотїли щиро і прихильно заінтересуватись і заопікуватись згаданими касами, щоби репрезентация повітова взагалї уважала розвиток інституций позичкових кас громадских в своїм повітї одним з найважнїйших відділів, приналежних без сумніву по мисли §. 21 з. о репрез. повіт. до економічного заряду повіту, щоби зорґанїзовала на тій підставі систематичну контролю і не знеохочувалась пере-

---

милї назад до дому мушу їхати — каже молодий ще сьвященик. — На чоловіка приходить нераз роспука і безвадїйність у зносинах з нашим мужиком. Але як побачу его так на сценї в сьвітлї поезиї, забуваю на всьо і знов кріплю свого духа на нинїшь час.

А там на партері і на ґалериї правдиві ентузиасти нашого театру — там шкільна молодїж. За той короткий час, що театр з'їде до міста, уступає для неї всьо на другий плян, а бути на кождім представленю єсть амбіциєю студента. Пісні і куплети з виставлених штук стають в устах навіть польскої молодїжи наймилїйшою розривкою. Молодість найчутливійша до вражінь — они в неї найсильнїйші. У неодного суть ті вражіня рішаючі на цїле житє. Він навчив ся в рускім театрі цїнити руску мову, цїнити руского духа і руский звичай.

Дальших ґруп не можна дочути, але видко, що всї живо заінтересували ся театром. І в тім то вага нашого театру, що він має на провінциї ріжнородну публику, котра щоденно стикає ся з нашим народом і через театр набирає понятя про красу его бесїди, про его лїтературу, про его пісню.

Для тої публики треба би вибирати відповідний репертуар.

У Львові має руский театр відмінну публику, як через цїлий рік на провінциї. Тут приходить виключно руска публика на представленя нашого театру, по провінціональних містах (крім Перемишля) рускої інтелїґенциї менче, а театр заповняє польска публика, військовість, та інтелїґентні жиди.

У Львові через цїлий рік є театр ґр. Скарбка, де Львовяни мають нагоду бачити комедию, драму, оперу і оперету в безперечно красній обсадї на великій сценї, — отже жадають від нашого театру виключно народних штук, котрі становлять для них відміну і новість. Але на провінциї нема театру роками, публика рада би кождого вечера бути і бавити ся в театрі. А оно етає ся просто неможливим і для найбільших любителїв нашого театру, як видять вечер за вечером одного і того самого мужика на сценї.

Треба конечно ріжнородности репертуару, треба відновити на нашій сценї сальонову комедию і драму, треба ввести клясичний репертуар, придбати кілька нових оперток або лекших опер і зачати вже раз поважну працю над нашими історичними драмами.

Тілько, що оно не так легко се перевести, як нам тут радити.

До сповненя того треба мати передовсїм під рукою добрі драматичні твори.

В народнім репертуарі засилала ся наша сцена українською лїтературою. Від трьох лїт настала тут застоя, бути може, задля недостачі зносин з закордоном. Тілько преміована на першім конкурсї галицкого краєвого видїлу *Мужичка* має трохи більше щастя, але *Котря Чайківна*, хотяй надїлена першою премією, не могла собі здобути місця в репертуарі, як і *Марта* тої-ж самої авторки. Так само перепала Лисенкова опера *Утоплена* задля дуже незручного лїбретта і монотонної музики.

З галицких авторів здобув собі др. Франко приступом узнане широкої публики своїм *Украденим щастєм* та на жаль его дальші твори мимо всїх гарних признак его таланту, не посїдають тої сценїчної цїнкости і драматичної сили, що конечно потрібні для успіху.

Сальонову комедию і драму плекала давнїйша дирекция антрепренерска на рускій сценї. Єї рухливість в тім взглядї в порівнаню до теперішньої роботи заслугує на похвальну згадку. Толковали з польскої, з нїмецкої, з російскої і з французкої лїтератури (ледво чи з оріґіналів). Всї ті переводи, крім переводу д-ра Олесницкого, відзначають ся таким поганеньким язиком, що неможливо виставляти би їх тепер в тім видї. З нїмецких клясиків є заступлений Шіллер і Лесінґ невдатними толкованями та Мольєр (*Скупар*). Дивним дивом не доторкнув ся наш театр нїколи Шекспіра, того ґенїяльного основателя новочасного театру, на котрім вчили ся і вчать ся всї цивілїзовані народи. Під тим взглядом стоїть отже репертуар, а радше сказати, бібліотека нашого театру дуже по заду, бо і сей малий засіб, що єсть, треба би піддати основній ревізиї, або наново толковати, щоби було придатне для сцени.

Дивним мусить отже видатись, що видїл львівскої Бесїди не приняв недавно тому толкованя з Гуцкова „Уріеля Акости“ тому, „що не відповідає нинїшному духови часу“. Бо коли-б навіть антисемітизм мав повну рацию, то було

понами, які походять з вкоріненого від довших літ лихого заряду місцевого. Після гадки виділу краєвого, до поборення сего для каси невідповідного заряду, виділ повітовий розпоряджає достаточними средствами в §§. 64 і 102 закона громадского і в законі з 19-го червня 1887 ч. 44 В. з. кр. о переймаию кас позичкових громадских в тимчасовий заряд повіту, а передовсім в інструкциї виділу краєвого до того закона, виданій в порозуміню з намістництвом з 26-го вересня 1887 р. ч. 32 В. з. кр. з 1888.

Систематичною контролею, котра є не лише правом, але і обовязком репрезентациї повітової з §. 98 зак. гром., зарадить ся — правда зразу повільно, однак певно і безусловно — що не будуть залеглости в ратах капіталу і процентах та що не будуть уділяти ся невідповідні позички.

Перенятя громадску касу позичкову в тимчасовий заряд повіту, — на котрий в такім случаю переходить не лише обовязок стягати залеглости, але і признавати позички в надзвичайних випадках, — не має цїли закрити сю касу. Бо після арт. III згаданого закона з р. 1887 і §§. 10 і 15 наведеної висше інструкциї, перенята каса має цїль лиш єї упорядкувати, а відтак она має бути віддана назад громадї в заряд. Так упорядкована каса при слїдуючій постійній контролї, повинна відновісти і відповідає своїй цїли, як се доказують численні приміри.

Щоби мати погляд на теперішний стан адміністрациї позичкових кас громадских і на наслїдки контролї рад повітових над тими касами, візвав виділ краєвий виділи повітові, щоби предложили єму до трех місяців подрібні відповіди:

1) В який спосіб зорґанізовані нагляд і контроля виділу пов. над цїлостию фундацийного майна громадского, а тим самим і над фундациями громадскими, а коли такої орґанізациї нема, то треба вияснити причину сего браку і заявити, коли репрезентация повітова до введеня дійсної контролї приступить.

2) В який спосіб згадані висше нагляд і контроля були доси виконувані, є. є. чи засїданем періодичних (кілько разів річно) постійних або лиш случайних комісий до кождої громади на місце, чи виділи повітові жадають від громад предкладаня книг і рахунків задля їх провірки і переведеня тим способом постійної контролї над адміністрациєю громадскою, а іменно чи і в який спосіб веде ся контроля в дотеперішних позичкових касах громадских.

3) Який успіх привесла дотеперішня контроля виділів повітових над згаданими касами позичковими. В тій цїли мають предложити виділи повітові дати по можности з послїдного року: дотично стану кас взагалї, дальше стану дійсно стягнених в сїм роцї капіталів з окремо відсотків, стану залеглостий в капіталї і відсотках, вкінци стану уділених позичок, а заразом для порівнаня, о скілько можна, такі самі дати з давнїйших часів перед введенем контролї виділів повітових, а коли би така контроля ще й нинї не була, то з року н. пр. 1890. Виділи повітові мають також розслїдити подрібно і виділови краєвому в згаданім речинци предложити, чи і о скілько годить ся з дійсним станом річи закид, віднесений комісиєю громадскою, що визначені з позичкової каси громадскої капітали довгі лїта остають в руках тих самих довжників, котрі лише біжучі відсотки платять, або котрих ті відсотки дописують ся до давної суми, та яких средств ужили доси виділи повітові до ухиленя згаданого надужитя.

Звіст одержаних справоздань подасть виділ краєвий до відомости сойму і назве поіменно ті ради повітові, від котрих справоздання в означенім речинци не одержить.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 1-го червня 1896.

Цїсарску санкцию одержав рішений галицким соймом закон, котрим управильнює ся правні відносини народних учителїв.

Архикнязь Петро Фердинанд, котрий від минувшого року служив при 41-ім полку піхоти, опускає завтра наше місто на все. Вчера відбув ся прощальний пир в офіцерскім касині, а завтра о $^{1}/_{2}$6 год. зрана від'їзджає архикнязь до Відня. Враз з ним від'їзджає також підполковник бар. Пелінї.

Поминальне богослуженє за бл. п. архикнязя Кароля Людвика урядили сегодня черновецькі польскі товариства.

Іменованя. Судовими авскультантами в Галичинї іменовані Мечислав Шефер, Йосиф Самуелович і Олександер Гриґлевский.

Брідску торговельку палату хочуть перенести до Тернополя. На оногдашнім засїданю віденського „кола" польского поставив пос. Кривицкий внесенє, щоби завізвати правительство до перенесеня торговельної палати з Бродів до Тернополя. Внесеннєвець мотивував се жаданє тим, що місто Тернопіль в послїдних роках виказало великий рух торговельний і розвиває ся дуже скоро. Вкінци рішило польске „коло" се внесенє і поставає ся перевести єго в дїло.

Сими днями розпічнуть ся вступні роботи до будови електричного трамваю в Чернівцях. До 1-го листопада має цїлий шлях, з виїмкою галузи до Прута, бути готовий і переданий містови до ужитку.

Шпіон Григорий Купчанко на бенкетї денникарів в Москві, котрих з нагоди коронациї царя з'їхало ся кількасот, мав промову в імени буковиньскої Руси. Що він там говорив, не знаємо; але певна річ, що не о самостійнім житю нашім, лише о обединеню з Москалями. І так австрийский горожанин, знаний загально шпіон, з роду Русин, їде свобідно в Москву величати російскі порядки та роздобути гроша для себе. З якими намірами їздить він так часто в Росию, то видко із єго автоґрафованої відозви з дати: Відень 24-го квітня 1892 р., котру розіслав був по Росиї з просьбою о гроші на аґітацию. В тій відозві він писав пирхаво, що потребує гроший на закладанє в Австриї товариств, котрі би працювали против руско-народних товариств, і на ширенє в Австриї тенденций, прихильних Росиї. В тій цїли видавав він тодї „Русску Правду" і хотїв скликувати віче, а тепер видає „Просвѣщеніе", в котрім для „науки" селяни подає портрети ріжних російских ґубернаторів та міністрів. Певна річ, що з нагоди коронациї привезе сперо рублїв до Австриї і буде дальше малювати російских чиновників та даремно розсилати своє *Просвѣщеніе*. А може єго в тій катастрофі в Москві удушили?... Цїкава також річ, чи буковиньскі преславні „консерватисти" раді з такої роботи Купчанка? Чи може вирікають ся єго? Най би сказали раз!

Страшне нещастє в Москві. Вчерашні телеґрами доносять о страшнім нещастю в Москві. Як оно склало ся, сего не можна доси знати, бо урядові телеґрами приписують єго случаєви. На Ходинській площи мали в суботу коло палати Петровского роздавати памятки з коронациї, як путарі, шалї, хустки на голову для жінок, ножи, медалї і т. д. Як звичайно, тиснув ся нарід — зібрало ся єго більше як пів міліона, — аби скорше дістати памятку і при тім 1.138 людий удушило ся або тяжко поранило ся. Цар казав сейчас застановити всякі торжества коронацийні, призначувати для кождої родини, в котрій хто згинув, по 1.000 рублїв, а похорони нещасливих жертв відбудуть ся на кошт держави. Урядові телеґрами заперечують, нобби тут заходила з гори уложена акция, а приписують все лише случаєви. Пізнїйші телеґрами мабуть вияснять все.

Черновецка рада міска не має нось щастя з деякими своїми членами. Примірем ранїй Пісер, з заводу малар вивісок, інтересовав иноди в справі достави путру і скаржив ся, що путер доставляють все ті самі люди, а коли зголосить ся якийсь новий доставець, то єго так довго переслїдують, поки не відступить від контракту. Коли би се була правда, то можна би розуміти обуренє р. Пісера. Але встає комісар маґістратский і розповідає, що нові доставці путра залягали з доставою за 1895 р. і вислали прийшли просити, щоби замісць них доставляли дальше давні доставці. Коли сповнено їх бажанє, прийшов р. Пісер і дякував комісарови за те, що їх вибавив з клопоту, а тепер той самий р. Пісер ще жалує ся на замісь переслїдувани. Видко, що ревність не все на місци і що р. Пісер добре зробив би, коли би казав собі перетолкувати латиньску приповідку: si tacuisses..., і єї послухав.

Звірску матір, котра кинула своє новонародженє дитя в потік Клокучку в Чернівцях, вислїджено в особі 24-лїтної Ванди Фідлер. Она ще хора, тож відвезено єї до краєвого шпиталю, і повідомлено судову прокураторию о цїлім випадку.

З нужди. В пятницю повідомив полїцийт дзвінский комісарат, що на старім кладовищу повісив ся якийсь незнаний чоловік. Комісия сконстатувала, що самоубийником є 16-лїтний Павло Гудь, батько шестеро дїтий. Він до не-

---

би в тім арґументї тілько розуму, як коли-б який через Мевеліка не хотїв італїйский театр грати Шекспірового „Отелла", бо Отелло — мурин! Хотяй той мурин, а Урієль жид, то прецїнь поет вложив в них тілько загально людских черт, що они спонукують нас забути на чорну шкіру і на орлиний ніс.

Так само відкинув свого часу виділ Бесїди толкованє *Фідєра*, одної з найлучших комедий Балуцкого хиба на се, щоби відобрати молодому ветерови, котрий відкив ся тої ролї, охоту до дальших змагань.

Не лише вісць необхідним Стечиньскому з єго толкованєм Оффенбахівскої оперетки *Ihre Majestät*, котра тепер тїшить ся поволженєм на Скарбківскій сценї у Львові.

А прецїнь се річ зовсїм природна, що в актори ріжитий вечуз діаматіеш не дасть єму у виборі штуки ідеали так завелетись, як заводять ся люди, що стоять подальше від сцени.

Таким не конче щасливим виборем виділу Бесїди, єсть оперетка „Ямарі" (der Oberstleiger Zeller-а) так з огляду на комічність ґардероби, котра в инших штуках не буде придатна, як і з огляду на незвисне і неінтересне лїбретто та на музику, що в мотивах надто заполочена з „Штаникса". Пожинемо тут кілька инших недалких вистав, як „Марта", „Камінна душа", і и., котрі виділ приверучив до вистави, з котрі тілько показали, що драму в читаню осудити тяжко, чи она здобуде собі повволженє на сценї, — а згадаєм про відновленє *Фельєє Остроженко*. Анї заявлєм, анї характерами не стоїть ся трагедия на висотї свого завданя. Замісць інтриґи — томлячі оповіданя, замісць дїя — винесені цїлі статї в дїльогах, замісць чувства — фрази. Чому-ж лишають на боцї драми *Устиновича*, в котрих поетичний, прекрасний язик і жар чувства дїлаючих осіб покривають зовсїм недостачі сценїзациї, котрі впрочім могли би легко режісерия усторонити?

В тім напрямі потреба богато старання і працї, бо вже великий час, щоб розширити репертуар нашого театру. Найжарнїйша кандрінна польска трупа театральна виставляє на провінциї, крім польских історичних штук, такі річи, як Шекспіра: Венецкий купець, Приборкане злосницї, Богато крику за нїчо, Гамлет, Отелло, Лір; — Мольєра: Хорий з примусу, Скупар, Мізантроп; Шіллера: Марія Стуарт, Розбійники, Інтриґа і Любов; Ібсена: Ворог люду, Упирі, Підпори суспільности; Судермана: Честь, Конець Содоми, Борба метелика; Гавптмана: Ганнуся і и. Чому не могла би виставляти того русва театральна трупа? А коли зважимо, що малим тих всїх драм знані кождому осьвіченому чоловікови, що молодїж гімназияльна знає їх як нї ні шкільної лектури, то з своєї домашньої, — то нема дива, що найлїпший театр робить касу на тих штуках і ставить собе висше в понятю театральної публики, як инш, що не може відвести ся до висоти класичної драми.

(Конець буде.)

Видає Редакция. Відповідає Ілярий Малинович.

лавна був магазинером при зелізниці, а перед трема тижнями его видалено від служби. Дарою шукав він служби через цілий час. Дома доймувала нужда з кождим днем більше, а чулий батько не міг слухати плачу дітий, котрі гинули з голоду. Сумний шукав він суповою і найшов его на гробі своєм...

Презенту на опорожнену парохію Зарваницю одержав о. Петро Білиньский, гр.-кат. парох в Довжанці, тернопільского деканату.

Грім. Дня 28. мая с. р. ударив грім підчас бурі о 3. годині по полудни в трьох з поля йдучих людий з села Погорилівки. Передний з них, Теодор Чорношеский, упав, але по кількох хвилях встав. Задний, Василь Чорношеский, отець Теодора, підоймив ся з землї аж по одній годині. Третий же, 27-лїтний Василь Гуцул, умер на місци.

Цирк Сідолїого має скінчив свої представленя в Чернівцях і хотїв лагодити до Львова, але львівска рада міста не позволила на представленя з причини моральних. У нас в Чернівцях инакше судили!

Задля завтрішного сьвята вийде слїдуюче число *Буковини* в середу вечером.

Приватна клїніка хірурґічна

(Приватна лїчниця операцийна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

сверит. **оператора** ц. к. хірурґ. клїніки університетскої *Білярота-Ґрюнбаумера у Відни*

знаходить ся

в **Чернівцях**, улиця Менґера ч. 25.

В справі приміщаня хорих і инших інформаций треба удавати ся до управителя приватної клїніки **д-ра Квятковского** в Чернівцях, улиця ратушова (дім Вішневера). (3—100)

Телеґрами „Буковини“.

З дня 1-го червня 1896 року.

Будапешт. Цїсар приймав сегодня пополудне австрийску, а пізнїйше угорску делеґацию. У своїй відповіди на промови президентів висказав свою щиру подяку за доказы вірної преданности з нагоди найпопійшої утрати в цїсарскій родинї. Відносини Австро-Угорщини до всїх держав остали ся найприязнїйші, а доказы сего суть численні щирі бажаня чужих суверенів і президентів держав з нагоди торжества угорского тисячлїтя. Дальше сказав цїсар: Рішуче і свідоме своєї цїли поступованє тридержавного союза у всїх важних, доторкаючих европейских інтересів, справах богато причиняє ся до того, що не злекламучено европейского мира помимо деяких розрухів на Балканї. В тім взглядї найшли стараня мого правительства в порозуміню з нашим випробуваним союзником, симпатичну підпору у всїх великих держав. Они показали, головно що-до удержаня status quo на балканськім півострові, таку одноцїлність, що по нїй можна надїяти ся дальшого мирного розвитку міжнародних відносин. Не меньше важним для уталеня тих відносин є признанє болгарского князя его суверенем. З щирим співчутєм слїдимо події на африканьскім поли битви, де армія нашого вірного союзника удержала в тяжкій борбі з сильнїйшим що-до численности противником честь італїяньскої хоругви. Дальше спинув цїсар в своїй промові домічене робіт при реґуляциї Дунаю в сїм роцї воли 3 лївої Брами і сподїє ся по них добродїйного впливу на торговлю і рух, котрих скорий розвій правительство підпирає всїми силами. Военна управа жадає сим разом такої самої суми більше, як минушного року. Орґанїзация і узброєнє війска і военні жарнарки поступає після проґрами наперед; в Боснії і Герцеґовинї розвивають ся відносини цїлком правильно. Цїсар закінчив свою промову бажанєм як найлїпшого успіху роботи делеґаций.

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича числа 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Олеандром Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

складена д-ром Гр. Ковачем, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в лїтоґрафічнім закладї Андрея Андрейчика у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєний вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Рогізнї що місяць. Передплата, платна в Рогізнї, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізнї, почта Саґаґура.

В редакциї можна не дістати давнї речинци Добрих Рад.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richters Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser ausserst wirksamen, schmerzstillenden Einreibung, bie in allen Apotheken erhältig ist, bitte man stets nach der Marke: „Anker“.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Повідомленє. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Дністер* у Львові іменувала мене своїм аґентом на Чернівцї (повіт, судовий і окрестність). В справах обезпеченє від огню будинків мешкальних і господарских, перепон з урядженєм, звірлїв домашних і господарских, збіжа, плугів і т. п., худоби, збіжа в снопах і в зерні — подаю кождому потрібні пояснення. — *Корнило Солобан*, аґент „Дністра“ в Чернівцях, улиця Пушкуля ч. 25.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Волова ч. 11.

верне і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, свиї, господарскі звірлї, збіже в зерні і снопах, піч в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі, а дочинки оплачені з пожарних Товариствами контрагентурнайними подають **„Дністрови“** можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Подїл „Дністра“ приймає бюро кресний у Львові при поличних іншочках.

На житє можна обезпечати ся **через „Дністер“** після **всїх можливих** пояснїнь **в товаристві взаїмних обезпечень в Краковї**, котре дає на найсуттєвійші умови і видає полїси і книжки в рускій мові.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоячи рівнобіжно з обезпеченєм зверхним, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до спорядженє **на 5** процентів. Гарантиця вільности. Уділи по 50 корон. Позички уділяють ся тілько властителям реальностий, вільних від тягарів, на потреби двох членів. З позички відтягає ся деяка часть на уділ.

Згоджене з уділом **вкладкі** в можливости, як „Дністер“ не є інституциєю, приймають ся.

Д-Р ОЛЕКСАНДЕР КУЛАЧКОВСКИЙ,

оборонець в дїлах карних,

● у Відни I, ●

Salvatorgasse 12, I. Stock.

3—3

І. Рехенберга книгарня і шкіряна в Чернівцях, улиця ратушова 23. Поручає ся до достачаня руских книжок і ґазет. Маю великий склад руских книжок для всїх шкіл. Прибори до писаня продаю по найдешевших цїнах. Для шкіл народних особливо корисні услівя.

11—12 І. Рехенберг.

Виданя „Буковини“.

Перші Норі, оповіданє Теодора Гаґна, сторін 110, вістка, цїна 20 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої ночі. Оповіданє О. Б. Бонвальота, сторін 42, 16-ка, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують разом 30 кр. разом з пересилкою.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

Ч. 111. Чернівцї, четвер дня 23. мая (4. черпня) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Д. Горовіца в Чернівцях, ул. Гнаївна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 5 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Віче в Заставнї.

Чернівцї, дня 3-го червня 1896.

Писан був недавно якийсь дописуватель з Буковини в „Дѣлѣ“, що нехай би лиш зібрали ся буковиньскі Русини на яке віче, вже би они знали, що сказати на полїтику послів Стоцкого і Пігулика та газети *Буковини*; аж тодї би виявилась воля народу... А ту вже й друге величаве віче відбуло ся вчера в Заставнї — і нїхто (кромі москвофілів та румунїзаторів) злого слова не сказав і певно не скаже на нашу полїтику. Противно, всї селяни дякують та многая лїта сьпівають аранжерам віча за їх заходи.

Вчерашне віче в Заставнї було таке численне і величаве, що такого ще — як казали тамошні люди — нїколи не бувало у „славнїй Заставнї,“ як писав се містечко пок. Федькович. А славна та Заставна з околицею хиба через свою темноту велику, яку знати було з відношень селян при шкільних справах. Зараз і видко — коли порівнати черновецке віче з Заставнецким — що тут, близше Чернівцїв, селяни більше обзнакомлені з рускими справами, бо часто бувають в руских товариствах, а заставнецкий повіт то глухий кут, до котрого мало хто з інтелїґенциї рускої заглядав, а тим меньше для него робив.

Вчерашний день був торговий, отже майже цїлий ярмарок зійшов ся до стодоли і на подвірє ч. господаря Хортюка. Та ще й на сусїдній толоцї і довкола стодоли з плетеними стїнами стояли великі громади людий. Зібрало ся селян що найменче тисяч, коли не більше, так що за богато вже їх було, бо певно не всї чули докладно всї промови. Замітка річ була, що з сотня селянок також прислухувала ся вічу.

Пп. Стоцкого і Пігулика привитали хлїбом-сїлю (а радше красними колачами по парі, з гускою соли зверху, окрашеною вінком з барвінку і паперових квіток), начальник заставнецкий, а окремо начальник з Кучурова малого, а ще від себе сам господар ч. Хортюк. Простора стодола помістила ледви малу частину зібраних, так що треба було поставити стіл для бесїдників на порозї стодоли, щоби і ті в стодолї і ті на подвірю все чули. Провідником віча вибрано заставнецкого начальника Василя Турецкого, а его заступником Волоха Германа Форгача, котрий зверну дуже кривив ся, почуваючи „странні“ числа з реферату про катастер грунтовий, поки єму не сказали, що то дати урядові. Були й виньші панки, мабуть прислані на те, аби кривити, але селяни зараз відчас першого реферату про катастер (котрий ми подали вже в *Буковинї*) робили такі поважні міни, що на вид їх відійшла тим панкам гнеть охота бороздити.

Програма віча була така сама, як віча в Чернівцях, лише значно скорочена і то нароком, аби не томити людий, що посходили ся з цїлого заставнецкого повіта, а навіть з подальших сторін, як з Садагури і Рогізни. Але проте віче тягло ся цїлкетя години і люди, хоч стояли на сонци, цїлий час пильно слухали. З рефератів пізнали они, як їх давнїйше скривджено при оцїнюваню грунтів; відтак значіше реформи виборчої, ґімназиї і бурси, Рускої Класи, і згодили ся також на знаних 19 жадань до православного митрополити.

При всїх рефератах зібрані перебивали промови ріжнородними цїкавими окликами, з котрих як одні сьвідчили о тім, що порушено їх найважнїйші щоденні справи, так другі сьвідчили о темнотї селян. І так коли О. Маковей говорив про школи, селяни дуже непокоїли ся і нарікали на „штрафи“, що мусять за дїтий платити, а кромі того виповідали чудну гадку, що пійшов хлопців посилати до школи, то ще пів біди-лиха, але на що дївчат учити, то-

Кілька слів
про руский народний театр.

(Конець.)

Однак тут трудність не тільки в підготовленю репертуару, але і випроваджеию его на сцену. Велике то заданє для режисериї. Оно тим труднїйше, що в нашім театрі затерли ся вже традициї гри в клясичних та історичних драмах. З молодих акторів ледво чи котрий памятає пок. Плошевского в его роли Франца Мора пок. Гравецкого в скінчених креациях, або пок. Стечиньского в добі его артистичного розцвіту, ледво чи котрий видів історичну драму на нашій сценї. Вже треба зачинати значатку — а треба зачинати! Тільки що добрий режісер то одно зерятко у міху маку. В наших обставинах буває режісером старший актор, котрий через довгі лїта набрав рутини на сценї. До тої рутини він дійшов емпіричним способом, часами навіть не застановлюючись, що всї ті подробиці, що він через лїта запримітив і присвоїв собі, можна звести у загальні правила міміки, чи декламациї. Через те уважає, можби то він знайшов якісь „тайни акторскої штуки“ і дивить ся з задоволенєм хитрого Авґура на блуди молодшої братиї думаючи: „шукай, так я шукав кільканайцять лїт!“ Такий з завнести не буде добрим режісером. Тай впрочім его знанє що й не вистарчає. До режісериї треба виробленого лїтературного смаку, щоби звертати увагу гравочих при вивчуваню штуки на відтїни чувств, звороти голос і ситуациї, треба живої фантазиї, щоби в кождій хвилї вміти уявити собі загальний ві образ, який має вийти на представленю. Надто треба знати звичаї і людий даної епохи при історичних драмах, даної околиці при сучасних варовних, даної верстви при сальонових штуках, щоби задержати у цїлій виставі єдність і згідність і виробити з часом те, що називає ся школою, чи стилом гри.

Видїл дїлівскої Бесїди гадав, що по ріжних пробах найшов такого чоловіка в п. Вороним, котрого вислав на режісера до руского театру. П. Вороний, *) крайнець, що мабуть був якийсь час при одній з українських театральних труп, міг би хиба в народних штуках здійснити ті надії, бо бачив їх на Українї. Однак і тут не показав доброго смаку відповіленєм одноактівки „По ревізиї“, котра через безнастанне піяньство, що там випроваджене на сцену, єсть для нас просто відражаючого.*)

Замість звертати увагу на артистичний розвій театру і допомагати дружині здобути собі як найширший репертуар, взяв на себе видїл Бесїди головно провадженє адміністрациї театру. Само собою розуміє ся, що адмініструвати театральним підприємством, в котрім що днини нові і ріжнородні видатки, що днини виникають приходи і річно обертаєть гроша дайнять кілька тисяч, се річ не легка. А ще дужче збільшає ся трудність через те, що товариство зміняє часто місце побуту. Не тільки збільшають ся через те позициї розходів, але і тяжша контроля. А надто коли доходить до того що підготовляючу працю в кождім місті, кореспонденцию до делеґатів, справи особисті персоналу театрального, мусимо признати, що видїл Бесїди завдає собі так богато праці, що за всї належало-б ся єму повне признанє, єсли би то не була — Сизифова праця...

Три роки, що минули під самоуправою Рускої Бесїди, суть незбитним доказом того. З тої причини не міг видїл найти відповідного для себе адміністратора: або видїл був з него незадоволений, або він чув ся надто зв'язаним у своїм дїланю інтервенциєю видїлу, взглядно театрального референта. Доля такого адміністратора незавидна. Видїл вимагає від обовязка одному з членів труппи без особного винагородженя, обтяжав кореспонденциєю, адміністрациєю і веденєм рахунків, а не давав жадної власти в руки, не застерігав для него тілько свободи і впливу, щоби він міг успішно вести дїло.

Одним з таких хибленних заряджень видїлу Бесїди єсть спосіб упрошуваня делеґатів по провінціональних містах і місточках. Видїл Бесїди пише перед приїздом театру до якогось міста до двох визначнїйших людий рускої громади, щоби звали вести надір над театром підчас побуту в місті: як відбувають ся проби, як поводять ся члени в ґардеробі і поза театром, до мешкають, як виходять вистави — і про те все звали надзирати справедливо. Звичайно ті делеґати щирі люди, поважні і виробумілі, хованть те письмо з утїхом до кишенї і кажуть собі: „По що я мішав би ся в закулїсові дїла? А чим буду міг помочи театрови, зроблю радо.“ Такі

*) Довідуємо ся, що п. Вороний показує уже руску свому. Р. ред.

го они зовсїм не розуміють! Се упереджене до школи у заставнецких вічевиків зрозуміємо легко, коли знаємо (а се ми дізнали ся в Заставнї), що за давнїйшого інспектора шкільного в заставнецкім повітї по школах були дуже „вигідні“ часи і селяни могли й не посилати дїтий до школи, коли не хотїли, а про „штрофи“ не чували. Опісля же інспектор п. Ом. Попович а тепер інспектор Із. Стратичук з цїлою енергією взяли ся до того, щоби школи і в Заставнецкім повітї сповняли свою задачу. Звідси несмак у селян і ті оклики невдоволеня, котрі певно за якийсь час, так як в иньших повітах, затихнуть, коли люди зрозуміють, що школа їм не ворог.

Але проте, коли ще про школи і осьвіту заговорив проф. Стоцкий і Дмитро Гриньчук з Садагури, селяни численними складками на бурсу дали доказ, що зрозуміли, о що річ іде. Виказ тих складок подамо в завтрішнім числї.

В попереднім числї *Буковини*, відповідаючи *Бук. Вѣд-ямъ* на замітки про черновецке віче, порадили ми справоздавцеви сеї газети, п. Крушиньскому, щоби, як має що сказати, то нехай скаже на вічу, аби селяни чули. Так він, видко, послухав нас і на вічу заставнецкім, на котре також приїхав, замітив при катастрі зовсїм до річи, що треба жадати від видїлу красного, щоби чимскорше після ухвали сойму видав поученя у всїх трех краєвих мовах про катастер, на що вже й гроші призначено. Минувшої сесиї соймової була також о тім мова в соймі. Віче в тій справі не ухвалювало нічого, бо видї краєвий повинен зараз видати дотичні брошури, скоро тілько буде ухвалений закон о ревізиї катастру, а над ним саме тепер у Відни радять. Але проте посли наші упімнуть ся певно у видїлу о скорше видане таких поучень. (П. Т. Галїп був той думки, аби Народний Дім видав потрібне поучене про катастер, над чим видїл сего товариства застановить ся). — Відтак радив п. Крушиньский постарати ся, аби правники наші давали селянам ради правничі безплатно. На то селяни відповіли, що они пораду правничу все находять в черновецкім Народнім Домі, куди удають ся. Але внесене п. Крушиньского споминає певно і тих правників, що не належать до руско-народних товариств, подавати в потребі селянам безплатні поради.

Другий раз виступив п. Крушиньский при 19 жаданях до митрополита і консисториї. Казав, що на всї жаданя годять ся, лише на 19-те нї, т. є. на знесене заборони на *Буковину*. Мотивував своє спротивлене простою видумкою, будь то би *Буковина* виступала против православної віри і духовеньства (де і коли?! — того не сказав). Отсей его внесок зовсїм не лицює нї єму, нї не лицював би жадному редакторови. Ми з засади противні подібним заборонам на газети і зовсїм не радувались би, коли би в той спосіб заборонено духовеньству читати і *Бук. Вѣдомости*. А в додатку й несправедливим показав ся в тім випадку наш товариш по перу через се, що підпер своє спротивлене видумками. Пізнали ті видумки зараз вічевики і устроїли п. Крушиньскому таку ненависну та кривдливу демонстрацию, якої він певно не зазнав нїколи в своїм житю. Посипали ся на его адресу непарляментарні слова і як би не втихомирив людий п. Стоцкий, то п. Крушиньский ще гірше був би вийшов на своїй нечуваній обороні самоволї консисторскої. А так уважав він за добре перервати свою промову, а при кінци віча в супроводї відпоручника правительства п. Лукиан послам за їх заходи. Подякою відреви за его виїку закінчило ся се віче в Заставнї.

Цїль та, яку ставили собі аранжери віча, несподївано гарно осягнена, бо множество селян дізнало ся о справах свої. Зробило ся тим також велику рекламу Рускій Касї, гімназиї і бурсї, що було дуже потрібне з огляду на протиману агітацию румунїзаторів. Можуть наші противники, коли хотять, зменьшувати ad minimum число вічевиків і осьмішувати такі поучні збори по своїх часописях; — нам се нїсколько не пошкодить, лише їм, бо се буде з їх сторони самодурство, котре ми їм пояснити не думаємо. Нехай дурять себе, що ми не маємо селян за собою. Два остатні віча показали очевидцям, хто за нами і кілько всїх — і про себе самого наш ворог мусить признати, що маловажити нас було би сьмішно.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 3-го червня 1896.

Іменованя. Наш земляк, судовий радник з Бракові, Евгеній Винна-Зубрицкий, іменований старшим фінансовим радником і фінансовим прокуратором в Чернівцях. — Др. Орест Бакмер іменований судовим авскультантом в Чернівцях.

Архикнязь Петро Фердинанд виїхав вчера з нашого міста на все. На двірци мали ся прощати президент гр. Гоес, вар. митрополит Чепрениич, бурмістр Кохлянский, генерал Мер, президент суду Веселї і инші достойники. Архикнязь мого відїзду, а потім попрощав ся сердечно і о 1/2 6 год. зрана відїхав. Архикнязь Петро Фердинанд буде певно часто бавити у Відни, а осени вступить до военної школи.

За бл. п. архикнязя Кароля Людвика відбуло ся сегодня зрана поминальне богослужене в сьвітлицї вистели заходом військової команди.

Делегациї вже пішли ся — як наша, так і угорска відома — на нарадї і вибрали вже свої комісиї. П. Бернїньский вибраний до

делегати хотять самі регулярно до театру, заохочують других, інформують управителя в місцевих відносинах, помагають дружині по своїй винайти відповідне помішене і суть правдивими добродїями театру. Але біда, як делегат возьме письмо вийду Бесїда дословно, що ото „треба наглядитистой легкий акторский нарід, котрий видїв платить, а він спускає ся на легкий хлїб“.

Хто з невахових коли бував на пробах театральних, той знає ся на праждїм незадоволеня і здивованя, яке зробила на нїм така проба. Він не міг нїяк зрозуміти цїлости пробовної штуки, і не міг представити собі, як з тої балакання, з того входженя і виходженя вийде в вечер артистично цїлостайна цїлість! Те саме праждїм непорядку і незнаности огортає лаїка, коли прийде відчає представленя за кулїси або до гардероба — та не за такі тїсні кулїси або до такої невигідної гардероби, при яких звичайно руский театр мусить грати! Коли делегат в той спосіб сповняє свою місию, не може також оборонити ся від того чувства сумніву і невдоволеня. Він стає дуже доступним на театральні сплетнї і приймає за правду, що невдоволені або злобні актори чи актриси такі найдуть ся завстїди нашепчуть єму про театральні справи. Управитель і не прочуває, як над его головою збере ся хмара а видї редакциї делегата, котра відтак спадає на его голову вагомою з видїлу, слїдствам або карами. Замісць реальної працї виступає тепер пуста писанина протоколів, внесень, отказань, перепросин і знов з цїлої бурі лишає ся тілько невеличка калюжа непрозорних фалстїв. Але закин ще того калюжа висхне, театр має в другім місті, а там може знов найти ся, нагода нагнати нову тучу.

Ще і тим вельмі такі ревні делегати, що за свої сомнїтні труди жадають зетупов в формі резервованих білетів, а свої двусмісні особисті пражіня голосять urbi et orbi і вплетить через те сумнїй в трупі, а прикладний настрій між публикою.

По части з тої причини, а по части тому, що у нас нема провінціональної преси, наш театр не дїлає такої реклами, як ему він дїйсно заслугує.

В „Ілї“ ограничають ся рецензиї на загальниках „відповідно“ і „вповільно“. Прикладнїйші рецензиї редакция „Ілї“ обіцяє, думаючи робити тим присугу Бесїдї, що виходить з засади: „як актора похвалить ся, то він зараз підвисшеня гажі.“ Але знов актор без опозиції, без похвали знидїє, а театр тратить на сталі, если его вовриєть смертельним посрібнєм мовчанки. За тую байдужність русої театральної публики, чи лиху тактику звіїду Бесїди відповідує руску драматичну штуку польска провінціональна преса. Такі рецензиї, як помішені Kurjer Przemyski, Kurjer Stanisławowski, Gazeta Stanisławowska, а по части Gazeta Kołomyjska, надались би може у наших часописях сензаціональних і пересадних, а певно, що жадни „свій“ не хотїв би ся на тілько відтиснення для русої сцени, як „Widz z galeryi“, автор брошури, виданої в Перемишли 1894 р. під заг.: „Історія сцени руска“. В удатних стихах, повних жартлїї іронії, він свої пражіня з театра руского театру, з декорі з тих поезий жалоть дїйстно літературну стійність. Але у нас не згадали нїхто про них — хотяй би тілько в інтересї нашої інституциї.*

Чи незрозуміле того інтересу, чи ревнї бадужність проявчала на пр. свого часу такий факт, що тамтого року відчав побуту театру в Бережанах заслїв его повтїти кілька разів і раду Архикнязь Петро Фердинанд, котрий пробував там на маневрах. Такий факт увалив собі пренїв вождя столичної сцени за велику честь, а преса нотує завстїди такі рідкі факти. Тілько у нас забувають театр вовчаннєм. А ві дїйсно видасть ся побіч того реклами, яку хотїв би решний референт театральний зробити для театру, розписуючи по часописях, що „для виходу на іллюзиї видїв гаранцию для театру дня і театр.“ Тимчасом той день справдї іллюзиї трагічної жалїсної тарадайки на грудистій дорозї, а вітер іллюзиї свисту на губах, або не чисто неестетичнїйшого, бадатки на ті прикрі роблене дерьмочка, як взаїмну руку, без перемінї з управителем театру і без зрозуміня дїйсної потреби театру, так ті жалїсні стоять без ужитку, збільшують тілько баласт транспортний, а через свою нескладну конструкцию сталі на гаморостяжне знищене.

Не варто запускати ся в дрібниці. Найдуть ним доказом успіхів адміністрациї есть такі

---

*) О гадїнє такому, в Парижскій Університет був і нїй брошури окрема згадка. — Ред.

петиційної і верифікаційної комісиї, а п. Лупул до буджетової комісиї, в котрій обняв реферат спільного міністерства фінансів.

Доповняючий вибір посла до галицкого краєвого сойму з міста Тернополя відбув ся в понеділок, дня 1-го червня. На 762 голосуючих (управнених до голосованя було по-над півтора тисяча) одержав міністер др. Ріттнер 719 голосів, отже він вибраний послом. Контр-кандидата майже аж до самих виборів не було. День перед виборами хотїли рускі міщани поставити кандидатом тамошного буржиїстра д-ра Вол. Лучаківского, однак він заявив, що не прийме посольского мандату. Тодї міщани рішили ся віддати свої голоси на Ал. Гриневецкого, секретаря ради тернопільского суду; на него впало 40 голосів. З сего вже видко, що рускі міщани в Тернополи вже не є так зорґанізовані, як тому кілька лїт, коли на пос. Барвіньского впало більше як 500 голосів!

Цісарску санкцию одержав рішений на послїдній сесиї галицкого сойму закон, котрим побільшує ся число послів до сойму зі Львова о двох, а з Кракова о одного посла.

Тайна папска консистория відбуде ся дня 22-го, а публична 27-го с. м. в Римі. На тій другій дістануть кардинальскі капелюхи іменовані на попереднїй консисториї кардинали, між ними і впр. митрополит Сильвестер Сембратович.

Румунізаторску читальню закладає в русім селї Бразї теольоґ Прелїч, син тамошного пароха, котрого „Бук. Вѣд.“ беруть в оборону проти наших закидів о румунїзациї. Не вже-ж і в читальни находить хто бразївским Гуцулам конституцию, котрою „Бук. Вѣд.“ закидали доси румунїзаторскі заходи Прелїча?

На памфлет оголошений румунїзаторами з Іпотешт на адресу пос. Вахнянина, збирає підписи тамошний дяк и ідиле коляди (!), туманячи невизмінених людий тим, що то просьба до ради шкільної, аби їм надали шкільного учителя.

По промові, яку цїсар мав до австрийских делеґатів, розмавляв цїсар з поодинокими членами тої делеґациї. До дел. Барвіньского звернув ся цїсар з заміткою, що сим разом працювала рада державна дуже пильно і полагодила богато корисних предложень. На се відповів дел. Барвіньский: „Справдї, Ваше Величество. Особливої ваги суть податкові закони, бо они принесуть більшим податникам, головно-ж селянам, великі опусти.“ Цїсар сказав на се: „То дуже важна річ“. — До буковиньского делеґата Лупула сказав цїсар, що тїшить ся, що знов его бачить, а потім розмовляв про господарскі відносини на Буковинї.

Нова філїя тов. „Просьвіта“ засновує ся в Товмачи. Перші загальні збори відбувають ся сегодня.

Для вояків. Вже від кількох лїт жалують ся на їду вояків. Правительство може й раде було поліпшити їду вояцку, але торуженє нове і инші потрібні видатки спотребовували тілько гроший, що про поліпшенє їди вояків годї було й думати. Аж в сегорічнім буджетї вставило міністерство війни суму 805,911 зр. на те, аби вояки хоч два рази на тиждень діставали огородовину. Хоч се як мало, то все таки треба признати єго позитив для вояків і притім домагати ся ще дальших.

Руска Каса уконституовала ся в присутности нотаря дня 1. червня 1896 р. По причинї недостачі місця подамо про ее близші вісти завтра.

Шайку фальшівників банкнотів зловила мадярска поліция в Мукачеві. До шайки належали, як можна з певних догадувати ся, самі жиди, а то: малер Самуїл Вельбер, друкар Ем. Клайн, его брат Авраам Клайн, Натан Вельбер і Авраам Ґрінцвайґ. Здає ся, що фалшовані 10-ґульденові банкноти, які та шайка відробляла, дістали ся також і до Галичини.

Пророцтва Фальба зачинають почасти сповняти ся. Місяць май вже скінчив ся, але ми мали лише кілька днів гарних, а прочі дні визначали ся безперервними дощами. Рільники вже тепер побоюють ся, що цїлий засїв погине. А тепер треба би ще додати, що після пророцтва Фальба мають в місяцях червни, липни і серпни бути через цїлий час дощі. Коли оно мало би бути правдою, то жде нас велика нужда. Але потїшмо ся, що не все правда, що Фальб видумає.

Катастрофа в Москві. Ми вже доносили коротко про страшне нещастє, яке лучило ся відчас коронацийних торжеств в Москві на Ходиньскім полї. Очевидець описав у віденьскій N. fr. Presse катастрофу так: В суботу мали на Ходиньскім полї роздавати памятки на коронацию. В тій цїли були збудовані з дощок буди, в котрих були посклавані памятки. Одна буда була від другої віддалена ледви на два кроки. Навкола буд був викопаний рів, котрий накрили дошками. Нарід зібрав ся вже досьвіта, бо гадав, що вже о 8-ій годинї розпічнуть роздавати подарунки. Був страшний натовп; годї сказати, кілько людий було, але більше-меньше три чверти міліона. Селяни йшли пішки по 30 і 50 верстов враз з дїтьми на плечах, аби лише дістати якусь памятку. Очевидно настав великий стиск, бо кождий хотїв чим скорше дістати ся до буди. Порядку стерегли чотири возки (!); очевидно они були безрадні супроти такої маси народу. Навіть самі були в небезпеченьстві. Богато людий, найбільше женщин, омлївало, але не могли видобути ся з натовпу, тож їх кидали чоловіки мов пилки по-над голови. А дїти ставали батькам на плечі і рачки лазили людям по головах, аби дістати ся на троха вільнїйше місце. В тім хтось сказав, що вже зачала ся роздача подарунків. Се викликало ще більший рух; задні тручали передних а сї не могли поступити ся. Всї передчували, що стане ся якесь нещастє, бо не було кому удержати порядок. Дошки, що закривали рів, зломили ся під тягарем, і люди попадали в рів, одні на других, заплїтаючи собі руки і ноги. Зачав ся зойк і лямент, а задні все пхали ся наперед. Настановлені урядники зачали в нарід кидати пакунки з подарунками. Кождий хотїв зловити пакунок, згинав ся по него, а тут єго трутив той, що стояв позаду. Люди дістали ся під ноги других людий. Крик, плач і зойк до неописаня! Хоч всї знали, що декого удушили, однак все ще годї було здержати масу. Три з поставлених буд завалили ся і наробили ще більше нещастя. Тодї аж надійшло війско і зробило порядок. Люди зачали шукати своїх свояків, жінки своїх чоловіків і дїтий, дїти своїх родичів. Трупи були так обезображені, що богатьох годї пізнати. Тут оплакує родина свого члена, котрий упав жертвою страшної катастрофи, а там подалї пють робітники пиво, кислїйують і танцюють. Мало-помалу привернено якийсь порядок. Кілько людий згинуло, годї ще тепер сказати. Зпочатку доносили урядові телеґрами, що убитих і ранених разом є 1138, а тепер вже признають, що самих убитих є 1800! Певна річ, що і се число не є докладне; доносять, що іменїрне число жертв виносить 3000—4000 (черновецкі Bak. Nachrichten дістали телеґраму, що згинуло аж 6000 людий.) Не потрібно й битви! Небавом по катастрофі наспів на місце нещастя цар з царицею. Цар мав плакати, коли довідав ся, кілько людий згинуло. Сейчас казав застановити всї коронацийні торжества, висилїнувши кождій родинї, з котрої хто згинув, по 1000 рублїв, а похорони жертв відбули ся на коштї державний. Пока-що зарядив цар строге слїдство і заявив, що остро покарає всїх виновників, хоч би они не знати який чин займали.

Так сумно скінчило ся величаве торжество коронациї молодого царя. Кілька тисяч людий оплатило то свято своїм житєм або калїцтвом, а цар вступає на свій трон в коронї і бачить ступні трону, обмиті людскою кровію. Нехай би она, та людска кров, пропокивала єму все, що справедливостію і ласкавостію може загоїти страшну рану в народї!

З промінями Рентґена роблять тепер два лїкарі з Чікаґо д-ри Pratt і Wightmann досьвіди: чи і на скілько ті проміні нищать бацилїв дїатеричних, туберкулїчних, холеричних і т. п. Досьвіди їх мали показати, що проміні рентґенівскі нищать бацилїв в культурі, а тепер они пробують, чи нищать також бацилїв в живучім чоловіцї. Проби переводять на 36-лїтнім мужчинї, тяжко хорім на туберкули в легких і в горлї. Перша проба тревала три години. Хорий від дїланем тих промінїв чув дверину легкі колюня в тїлї, але описав нїчого; пульс, що все бив у него 110, зменьшив ся на 86 і 84. Лїкарі мають ею свою пробу вести через шість тижнїв, тричи кождого тижня і аж по тім часї надїють ся дійти до якого чи такого висновку.

Вісти з Америки. Між Русинами в Америцї зайшов знов немилий случай. Про те пише „Свобода“: Отже приходить ся нам занотувати немилу вість з нашої кольонїї в Джерзі Сїті Н. Дзі. В кольонїї тій водились вже від давного часу непорозуміня між тамошними людьми а о. Грушкою. Не давно тому однак непорозуміня ті заострились до тої степени, що парохіяни осьвідчили о. Грушці, що его більше за сьвященика не хочуть, а рівночасно жадали сьвященика другого. О. Грушка однак завзятий на своїм 5-лїтнім занятю в тій парохії, не хоче потоля-

---

касний. Хотяй не можемо цїлу під рукою, можемо однак подати вірний образ загального стану.

Підчас трех років самоуправного провадженя театру видїлом Бесїди почини ся зпочатку першого року такий значний дефіцит, що обниженю вели членам ґажі, значено товариство (жінки Гембіцкі (3 особи), Біберовичева, Владиреві (2 особи), Романовска, Кирчівна і др.) і заведено економиї так далеко, що навіть услуги не було, а актори самі уставали кулїси. Не справляли ґардероби анї декораций, а при кінци року вийшов дефіцит. На другий рік дарємно дожидали актори підвишки, дарємно домагали ся бенефісів, не справляло ся нїчого з декораций, хиба плоху ґардеробу до „Пташника з Тиролю“, закуплено дві штуки Франкові і при кінци року вийшов знов — дефіцит в залїзничій претенсиї п. Гуляя до театру за видатки печинені на его кошти. В третім роцї доспіно майже вели до виятцї, а то і по три або два зр.; за те знов наложено безладно більші обовязки, як держати ґардеробу, реквізити, афішерию, адміністрацию, не справлено до ґардероби нїчо (крім 6 пар сафіянових чобіт), закуплено дві чи три Франкові штуки і при кінци року вийшов знов — дефіцит! Але що говорить ся в реґуляміні театру про танцюваню, яка має з чистого зиску розділяти ся при кінци року між акторів, тож як попередних лїт, так і в остатнім роцї розділено по кілька до кільканайцять зр. між членів трупи. Тим способом більше року 1896 буде обтяжений вже зразу на 600 зр., котрі розділено між членів трупи титулом танцювки.

Зпочатку сего року, при винятковім добрім поводженю, робив видїл більші видатки, але богато з них в той спосіб, як ті „для виявлення ідеалї“, про котрі вже була згадка. При тім надібрали відай і гроший товариства Рускої Бесїди, а як вийдуть з того недобору — покаже конець року.

Безперечно не суть се додатні результати, а прирівнуючи їх до давнїйших, сьвітлїйших часів театру, коли і актори побирали більші платнї і репертуар був всесторонїйший і вистава штук сьвітлїйша, а при тім спускали видїл дорогу історичну ґардеробу, висилав членів театру для студий на Україну або давали стипендиї — то все те при далеко меншій субвенциї соймовій, як тепер — не зможемо оперти ся переконаню, що фахова антреприза зможе далеко успішнїйше вести таке спомалїковане підприємство, як театр. Для контролї видїлу вистарчало би тодї річне чи піврічне артистичне справоздане, антрепренера, а відмога видїлу для театру звернула-б ся на літературне поле для придбаня як найцїннїйшого репертуару для него.

Лев Лопатиньский.

З ПРОМІНЯМИ РЕНТҐЕНА

Лїкарі в Чікаґо д-ри Pratt і Wightmann досьвіди: чи і на скілько ті проміні нищать бацилїв дїатеричних, туберкулїчних, холеричних і т. п. Досьвіди їх мали показати, що проміні рентґенівскі нищать бацилїв в культурі, а тепер они пробують, чи нищать також бацилїв в живучім чоловіцї. Проби переводять на 36-лїтнім мужчинї, тяжко хорім на туберкули в легких і в горлї. Перша проба тревала три години. Хорий від дїланем тих промінїв чув дверину легкі колюня в тїлї, але описав нїчого; пульс, що все бив у него 110, зменьшив ся на 86 і 84. Лїкарі мають ею свою пробу вести через шість тижнїв, тричи кождого тижня і аж по тім часї надїють ся дійти до якого чи такого висновку.

ВІСТИ З АМЕРИКИ

Між Русинами в Америцї зайшов знов немилий случай. Про те пише „Свобода“: Отже приходить ся нам занотувати немилу вість з нашої кольонїї в Джерзі Сїті Н. Дзі. В кольонїї тій водились вже від давного часу непорозуміня між тамошними людьми а о. Грушкою. Не давно тому однак непорозуміня ті заострились до тої степени, що парохіяни осьвідчили о. Грушці, що его більше за сьвященика не хочуть, а рівночасно жадали сьвященика другого. О. Грушка однак завзятий на своїм 5-лїтнім занятю в тій парохії, не хоче потоля-

тись з судьбою, але узброївшись в deed, mordgage і другі не огнестрільні оружия, замнув первов і веде при помочи шобурского дитин. епископа Wigger-а, з будними своїми парохіянами завзяту борбу. Нарід розумієсь огірчений тим до крайности і — справедливо. Справа прийшла перед суд, але як скінчить ся, поки-що не знати; зачуваємо, що пляни о. Грушки стоять дуже лихо, а з вичерпанем засобів і зовсім упадуть...

Презента одержали в переходній старшій п. Володимир Полошинович на Щини, вслежнюго деканату; п. Лев Тихонский на Мозолишинці, судово-вишеньского, а п. Михайло Шведицкий на Поздач, переженного деканату.

Приватна клїніка хірургічна

(Приватна лїчниця операцийна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

емерит. **оператора** ц. к. хірург. клїніки університетскої *Білярста-Гроссгебаудер у Відни*

находить ся

в **Чернівцях**, *улиця Мецгера ч. 25.*

В справі приниманя хорих і инших інформаций треба удавати ся до управителя приватної клїніки **Д-ра Квятковского** в Чернівцях, улиця ратушова (дім Шпонера). (4—100)

Телеґрами „Буковини“.

З дня 2-го червня 1896 року.

Париж. Міністерска рада в Атенах рішила зробити представленя султанови задля посилки війска до Крети.

Відень. На нарадї предсїдателїв всїх парляментарних клюбів рішено, що рада державна має що подагодити кілька меньших проектів законів, між ними закон о свобідї.

Повідомленє. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Дністер* у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівцї (повіт судений) і окрестність. В справах обезпеченя від огню будинків мешкальних і господарских, первов з уряджeнем, знарядів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в соломі і в зерні — подаю кождому потрібні пояснення. — *Корнелю Салабан*, аґент „Дністра“ в Чернівцях, улиця Пушкина ч. 25.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Веч. Духовеньству і всїм вірним через Впресоеьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скит, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачують ся скоро по пожарі, а договори заключені з другими Товариствами контрасекурацийними подають **„Дністрови“** можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Поруч „Дністра“ прийняв банк краєвий у Львові при помочи іменочних.

На житє можна обезпечати ся **через „Дністер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Краєві**, котре дає як найдогіднїйші услівя і видає полїси і книжки в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опрокентованя **по 5** процент. Гваранция вільнота. Удїлє по 50 корон. Позички удїляють ся тілько членам товариства, кілька разів від тиждня, на поруку двох членів. З позички відтягає ся десять часть на удїл.

Зголошеня о удїлене **аґенциї** в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Кетвица

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усилюючий лїк на втиранє:** по злотї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і приймати з осторожностию лише вказки зі знаком якорем „Котвица“ бо лише ті правдиві.

Аптека Ріхтера під котвицею Праґа у Празї

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, ремісства і забави. Виходить в Рогізні що місяць. Передплата, платна в Рогізні, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізні, почта Саґура.

В редакциї можна ще дістати давні речники Добрих Рад.

1. речник „Д. Р.“ містить до 200 поучаючих рисунків а окрім 120 забавних приказок і много анекдот. Цїна цїлого речника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 80 кр., а без 1 і 2. числа 40 кр.

2. речник „Д. Р.“ містить до 300 стаєнок, дуже много прикмет і одну дуже повість, що найдо через всї числа тягне ся: „Як то з Васьком Дворнячуком пробав за Василь Дворняцкий і які міг пригоди мав, що ся своєї розї відурав.“ Цїна цїлого речника 1 зр. 20 кр., а без двох чисел 50 кр.

3. речник „Д. Р.“ містить так само як і другі речники дуже много пожиточного для господарства і забави, много образків і одну дуже цїкаву повість: „Як женилися Сорокан і Грохо свойх синів з найсем“. Ся повість була печатана вже 4 рази (3 рази по ручки і раз по цїнами). Цїна цїлого речника 1 зр. 50 кр., без двох чисел 60 кр.

4. речник „Д. Р.“ містить як і попередні дуже много пожиточного і забавного для всїх і окрім того много дуже практичних рахунків. Цїна цїлого речника 1 зр. 40 кр. а без двох чисел 70 кр.

5. речник „Д. Р.“ містить скрізь вільних перед для всїх що 1 8 дуже забавних повістов як нр.: „Хлопчик в любї“. Розкішний жарт 1. Цїна 1 зр. 20 кр.

6. речник Д. Р. містить забавну повість: „Петро Фостяк і єго син Фостяченко“.

Цїна 6 речників разом з рис. пересилкою 4 зр.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: послїдні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Сиятина	11^{28}	.	.	6^{57}	10^{22}	5^{30}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбови	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{23}		
З Новоселиці, Саґури	.	.	.	.	.	.	11^{13}	9^{00}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		6^{55}	9^{00}	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станїславова	9^{55}	.	.	6^{13}	7^{28}	2^{01}		
З Підволочиск	2^{30}	10^{05}	.	8^{00}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{50}	.	7^{47}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{50}		
З Белзи	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний поїзд)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходять	Поїзди: послїдні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Сиятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{45}	10^{29}	5^{20}		
До Глїбови, Сучави, Яс, Букарешту	12^{04}	.	.	7^{17}	10^{48}	6^{18}		
До Саґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{00}	6^{00}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{50}	11^{00}	4^{40}	9^{40}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{05}		
„ „ з Підзамча	.	2^{16}	6^{14}	.	9^{48}	11^{17}		
„ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{05}	2^{45}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{05}	7^{22}		
„ Белзи	.	.	.	6^{15}	7^{05}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	2^{00}		
„ Кракова, Відня (т. зв. блискавичний поїзд)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут: коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

Ч. 112. Чернівцї, пятниця дня 24. мая (5. червня) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рубля або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горенина в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Руска Каса.

Дня 1-го червня с. р. в присутности заступника нотаря п. Барановского уконституовала ся Руска Каса в Чернівцях.

Б салї Народного Дому зібрало ся кількадесять осіб, з тих кількайцять з провінциї (між ними й селяни). Поитав їх др. Стефан Смаль-Стоцкий і поясняв цїль збору. На внесенє радника Волод. Ясеницкого вибрано секретарем збору редактора Осипа Маковея.

Коли сконстатовано, що до Рускої Каси вступило зараз 26 членів з 35 паями на суму 1400 корон, поставив п. Єротей Шгулик внесенє, котре одноголосно принято, щоби збори приняли предложені статути Рускої Каси en bloc, тому що они всїм знані. В справі можливої зміни декотрих параграфів не забирав нїхто слова, почим всї зложили приписане вписове. По підписаню статутів наступили вибори старшини, комітету надзорчого і ради зависовоі, котрі уконституовали ся зараз в той спосіб:

Старшина:

Головою старшини вибраний: професор і посол *Єротей Шгулик*.

Єго заступником професор *Атанасій Руснак*.

Писарем суда др. *Василь Душчак*.

Кромі них до старшини належать: урядник дирекциї руху *Іван Голова*, о. *Адріян Добриньский*, а заступниками їх суть: проф. *Сергій Шпойнаровский* і учитель *Корнило Солобан*.

Комітет надзорчий:

Начальником єго єсть контрольор почтовий *Антін Глинский*, рецідентом амануенсіс *Іван Рокзун*, членом суда *Лев Семака*, заступником професор *Юстин Шгулик*.

Рада зависова:

До неї належать: проф. др. *Стефан Смаль-Стоцкий*, радник судовий *Володимир Ясеницкий*, проф. *Василь Іванюк*, проф. *Іван Гірон*, о. *Теодор Матесевич*, надучитель *Іван Сонїцкий* і редактор *Осип Маковей*.

Відтак нотар списав зі зборів протокол, котрий всї члени підписали, і внесено подане до суду о зареєстроване.

Скоро суд на статути Рускої Каси згодить ся, ми їх зараз видрукуємо і розішлемо всїм передплатникам *Буковини*, щоби з ними добре обзнакомили ся.

Урядником Рускої Каси єсть п. *Вячеслав Будзиновский*.

З кругів учительских.

(Письма до редакциї *Буковини*.)

I.

Дякуємо сердечно вин. Редакциї за оборону буковиньско-руского учительства супроти підлих клевет органу московско-румунїзаторских наймитів. А щоби показати, по чиїй сторонї хамелеони, наведемо кілька загально звістних фактів із житя матадорів *Буковинских Відомостей*.

Всї знаємо, що п. Волян, матеріяльна підпора *Бук. Вѣд.* і цїлої горетки, репрезентованої сею ґазетою, котра дивить ся на руські справи тільки через осуляри „Ґалічанина“, обовязав ся перед своїм вибором протоколярно бути Русином-народовцем; взяв підпирати правопись фонетичну і т. д., і даручив словом чести і підписом своїм їти в соймі рука в руку з нашими послами народовцями. Як характерно поступив собі опісля сей „столп консерватистів“, се знають всї Русини.

Та ще „красший“ характер другий, сумної на всю Русь слави, душа консерватистів, п. Тимінський. Приглянимо ся єго метаморфозам в національнім взглядї. В ґімназиї був задля ласки своїх професорів: Бранка і др. твердим. Опісля-ж нападав на них в дописах до „Слова“. Далї переробив єго брат на народовця: відтак

---

(1)

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

(Далше).

В великій притиснаючій комнатї находило ся богато гостий. Деякі грали в карти, деякі в шахи, а инші звели балакали свобідно при складочцї.

В одній части комнати, коло великого, квітами застаклєного вікна, відкрив Орадин ще більше місце, і майже незамічені пішли ми обоє туди. Мені відступив він фотель, а сам притягнув для себе крісло.

Я не сїдала. Відвернувшись до вікна, старала ся опанувати зворушенє, котре заволодїло мною так сильно, що я трохи не плакала. Нколи не відчувала я так глубоко упокоренє і зневаги, як сего вечера, і нколи не болїло оно мене так сильно, як в сїй хвилї!

„Чи ви боронитесь завсїгди так?“ спитав він, приступаючи близше до мене, і стараючись уконити мій погляд.

Я не могла відповісти. Затиснула зуби і силуючись здержати сльози, що тиснули ся насильно в очи, я поступила ся від него за групу густих олеандрів, що стояли тут, немов жива стїна та відлучали нас від прочих гостий, і втерла крадькома сльози.

Але він се вже замітив і зараз станув ся біля мене.

„Ви плачете“, сказав зворушеним голосом. „Бачу, що се я виновником цїлої пригоди, мені се страшно прикро!“

Я заперечила мовчки головою.

„Нї? О так, я-ж се відчув! Вже з початку сего вечера відчув я. Мені се тим прикрїйше, що стрінувши вас“... Він не докінчив речення. З невимовного жалю, що обгорнув мене, взяло на мою, немов могутна довго здержувана фала, закрила я своє лице руками так, як чинила се вже літиною, коли мене сильний біль або смутнє обгортав — і тихий, ледви чутний стогін вирвав ся крізь затиснені уста.

„І ви кажете, що нї?“ промовив голосом тремтячим від зворушеня. „Але я знаю... успокійте ся! прошу вас, успокійте ся!... сей раз, сей одинокий раз зробіть се для мене!“ І він ставив легкою мої руки з лиця і притис їх щиро до уст. „Я вас прошу! прошу вас так, як проси ся того, кого любить ся! Чуєте, кого любить ся, любить!“

Сего було за богато на одну хвилину. Він притягнув мене горячим рухом до себе, і я мимовільно склонила лице на єго груди.

Чи я плакала?

Я вже не знаю. Жалем, зворушенєм і якимсь несказано гарним, перемагаючим чутєм приголомшена, я майже не памятала ся. Я знаю лише, що він сказав моє доте незнакомство волосє легкими, легкими, мов мати ніжною, любячою рукою, і що говорив тихим здавленим голосом якісь успокоюючі, добрі, а заразом — Боже! — і чудно роздражнюючі слова. Слова, якими говорить ся до малих пристрастно любимих дїтий.....

Опісля я почула край чола єго уста, почула їх на руках, на волосю; почула, як било ся сильно єго серце, відчула єго зворушену душу — і я схаменула ся. Обгорнена горячою струєю сорому і переляку, я подала ся в зал, відвертаючи надсаджене лице в тінь, щоби не бачив!

Але він був мов оп'янїлий.

Обвівши мій стан рукою, вичи ся своїми горячими очима в мій вид.

„Пожди ще, русалко!“ шептав пристрастно, „ще хвилину, одну єдиньку! Хвилину ще! Я люблю тепер! Доси не любив ще нікого! Ти також нї? Скажи, нташко, ти також нї?“

„І я нї, доси нї!“

„Так любім ся!“ шептав він...

Він шукав нечутно кінця пальців моїх, лице я ховала, голубив до себе. „Нехай, казав, изолюю ся сею хвилиною за цїлий час, в котрім мене нїхто не любив... і — на довгий, довгий час! Завтра я від'їзджаю!“

„О Боже! се не може бути!“

„І я би не хотів.“

„Так остань ся!“

„Остав би ся, рибко, і обернував би тебе, але я мушу!“

„Тепер, Орадин?“

„Тепер! тепер, коли я тебе найшов, русалко прекрасна! Коли я тебе не випустив би нїколи з рук, коли тебе любив би і уживав ся твоєю любовю!“

. . . . . .

Я сїла в фотелю, байдужна на голосне сусїдство, і слухала з широко отворенними горячими очима уважно єго слів. Він також окрім мене не бачив нїкого. Сидїв близько мене і го-

став він „фонетиком“; далї знов етімольоґом, а тепер він вже й обєдинитель, як се виходить ясно із теперішних „Бук. Вѣд.“

Ще характеристичнїйша метаморфоза сего твердого характеру в полїтичнім взглядї. В 70-их роках став сей „господин“ бавити ся в полїтику під проводом канцелским Андрейчука та Невечержіла, опісля перейшов до народовців-демократів під проводом нок. проф. Онишкевича, далї став провадити полїтику на власну руку з Поляками-аристократами, відтак пристав на хоротеньский час знов до народовців-демократів, а вкінци найняв ся у румунїзаторів-дїдичів з одного, а у Москалїв з другого боку, зрадивши Поляків, котрі зробили єго послом при першім виборі, та поборюючи Русинів, котрим завдячує мандат при других виборах до сойму.

Отсе образ другого характерного „консерватиста“, що в своїм памфлєтї сьміє цїлому становищу учительскому закидувати безхарактерність.

Просимо докончe помістити сї факти з тим додатком, що в такий спосіб, як згадані два посли, не поступив собі що зі один з учителїв народних, помимо що не сидїли на лавках академічних. Ми учителї відрекли ся хиба канцелятства, але вносимо в нас за молоду тиши, що їх одномишленники стоять тепер під командою г. Тимінського: за сю зміну нам не стидно, ми гордимось нею. Гордимось і тим, що таких характерів, як г. Тимиський, між нами, як се самі *Бук. Вѣд.* із жалем признають, справдї дуже мало, та дасть Бог і ті небавом щезнуть з наших рядів, завдяки протежиї деморалїзатора барона, а зі то ми самі їх викинемо, „як то море трупія викидає.“ Тодї то ставнемо всї як один муж до борби за просьвіту, долю-волю руского народа супроти єго ворогів і їх льокайчуків, і за помочию Божою, щирою опікою щасливих властий і від уминя проводом характерних Русинів-народовців дійдемо до цїли, а історія культурного розвою руского народу на Буковинї помине нас „не злим тихим словом“

Учитель.

II.

Ми, учителї народні, зібрані нині в Заставні, пізнавши ся, як нас тяжко зневажили *Буковинскі Відомости*, просимо хв. редакцию помістити наш протест против тьмі звезати.

Ми, члени народної руської партиї на Буковинї, сьвідомі своїх тяжких обовязків що учителї і всю Русини, не прийшемо науки о характерности полїтичній від тих, котрі дали найбільше доказів о своїй безхарактерности. Поганяймо нас в опінії публичній ту на буковинській Руси, де ми — можемо тим сьміло похвалити ся — одинокі пионїри культури, де ми тяжко борем ся не лиш з ворогами нашого народу, маємо зволоцене духовеньство против себе, а ще й мусимо слухати зневаг від таких власних відрослів, як опікуни *Буков. Вѣдомостей*, не приносить їм певно чести, а народови користи. Чи ми „певний материял“ в народній партиї, о тім не тим судити, котрі не бажають собі розвою нашого народу і в тій цїли відбирають нам значінє. „Певність“ нашу під взглядом народним гнеть признають наші противники по тім, що з них небавом і слїд на буковиньскій Руси загине!

Ми, учителї народні, звертаємо ся ними до всїх своїх товаришів — на буковиньскій Руси, і взиваємо їх, постояти за честь свою в такий спосіб, щоби у своїх селах старали ся всїми силами викурити як найскорше вплив таких наших противників, як сей, що нас уважає безхарактерними. Нехай дізнають ся, що ми „певний материял!“ Держім ся разом!

Заставна дня 2. червня 1896.

Учителї народні: Іван Яроцкий з Брілїв, Петро Войновский з Юрківців, Віктор Івасюк з Клїводина, Іван Данилевич з Рогізни, Дарій Пігулак з Лашківи, Василь Радомский з Кучурова малого, Филип Гопковский з Хлїбичів, Мафтей Григорович з Суховерхова, Мих. Кракалїя з Василева, Дмитро Падура з Кулївців, Іоанит Омельский з Василївців, Іля Бунура із Ставчан, Тихон Жалковский з Кучурова Малого, Евген Жуковский з Чуйкова, Омелян Влад з Мосорівки, Іван Бажаньский з Вікна, Іван Бокачук з Митьова, Андрій Зугаєвич з Заставни, Дмитро Томоруґ з Василева, Зеттек Мірон з Заставни.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 4-го червня 1896.

Прогульку на Цецину устроює в недїлю 14-го с. м. запрошеня не розсилає ся, а хто кочий, зволить зголосити ся в товаристві (локаль ул. Петровича ч. 2.) в годинах 11½—12½ найдальше до 11-го червня. Місце збору — город при Народнім домі, виїзд підводами точно о 2-ій годині. Участники платять по 2 корони: хто власною фірою — одну корону. Хто буде на вечерних сонаньских вечерницях і прогулках, не обутить нежно і тепер нагоди всеїдно забавити ся на сьвіжім гірскім воздусї нашої романтичної Цецини.

Уніятску церков в Чернівцях мають небавом будувати при улици Сенигородский близько касарні Альбрехта. Черновецкий маґістрат подружив від будову сеї церкви 1690 квадр. метра вартости 4770 зр. Вся будова буде коштувати 34.000 зр. Половину тої суми вже уложили складками, а другу половину має дати католицкий релїґійний фонд. Посьвячене угольного камня має відбути ся в вересни сего року.

Складка. На бурсу при Народнім Домі зложили на вечу в Чернівцях 29 зр. 10 зр.: учитель з Василева Мих. Кракалїя прислав 1 зр. На вічу в Заставні зложено на ту цїль 49 зр. 25 кр. Зложили ся ті пп.: з Брілїв уч. Яроцкий 1 зр., Данило Мігайчук 1 зр., Онуфрій Мігайчук 1 зр.; Галїп Теодот 1 зр.; Василь Бурик 1 зр. З Чуйкова: Стефан Тонко 10 кр. Дмитро Одайчук 5 кр.; Дьордій Чуприк 10 кр. Евгеній Жуковский 1 зр. З Кінцлами: Михайло Пігулак 50 кр.; Др Воєйка 10 зр. З Суховерхова: Николай Костевюк 1 зр.; Тодор Олїйник 1 зр.; уч. Григорович 5 зр.; Тодор Василькиї 50 кр.; Кость Костевюк 50 кр.; Тодор Пігулак 50 кр. З Тютрів: Олекса Черновецкий 20 кр. Николай Сніжанка 50 кр.; Тавьско Бейчук 50 кр. Григорій Сніжанка 50 кр., уч. Дмитро Альбеї 1 зр., Тавьско Дорош 40 кр.; Василь Цепіївкі 50 кр.; Василь Гриналюк 1 зр.; Василь Безбейчук 50 кр.; Онуфрій Митровляник 20 кр. З Кучурова малого: Дмитро Слобідян 50 кр.; уч. Тіхон Жалковский 1 зр.; уч. Ів. Радомский 1 зр.; Іван Петрик 50 кр.; Іван Гаєвюк 50 кр.; Стефан Калачка 10 кр. З Кулївців: уч. Падура 1 зр. З Чорного Потока: уч. Симуца 1 зр.; Василь Палїброда 25 кр. З Василева: Дмитро Томоруґ 1 зр.; Іван Мелаюк 50 кр.; Евгеній Томоруґ 50 кр.; уч. Дьордій Томоруґ 1 зр. З Василївців: Василь Бухинский Антонів 20 кр. З Хрещатика: уч. Николай Бажаньский 1 зр. З Вікна м. уч. Бажаньский 1 зр. з Заставни м. уч. Зугаєвич 1·50 зр.; Дмитро Остапович 10 кр.; секретар гром. Іван Цепіївкі 1 зр.; Стефан Хортюк Василїя 50 кр.; Нас. Бакрюк 10 кр.; Андрей Шекатуровский 10 кр. з Кіцмани: уч. Дарій Пігулак 50 кр.; з Мосорівки: уч. Онуфрій Влад 1 зр.; з Салїбури: Дмитро Гриньо 2 зр. Разом зібрано доси на бурсу **100 зр. 35 кр.** *Не рахуючи будуючого* п. Р. Нербенко зі Ленка 5 зр.; учитель з Василева Мих. Кракалїя 1 зр. Разом 664 зр. 74 кр.

Товариство бук. лїкарів відбуде дня 5-го с. м. засїдане, на котрім між иншими буде обговорювати ся внесене д-ра Найєреба, щоби лїкарі в недїлю не потребували дома приймати.

порив в мінгалос, що не бачив нїколи такої людини, як я. Що полюбив мене з першої хвилї, коли побачив мене, і що не забуде мене нїколи. Він по знак, що моє положенє таке безвідрадне, що моє окруженє таке невідповідне. Він ненавидить ту, що дає ся моєю тїткою; він задавив би єї, ту мегеру, ту прегнїзну жінку! Ні, вона на цїлім сьвітї гидкого з'вириска, як жінка без чутя, без тонкости, з сухими, чисто практичними поглядами... А я, претарна русалка єго, ждрівна єго, з сумлїнєм, „вітаюся моя напутника:“ я виростала від єї безпосередньо опікою і догляном і мала годувати ся єї любовю! Нехай я здогадую ту „любов“ і нехай вже не кого ся, не піддаю ся нїчиїй власти, нїчиїй! Чи я се чую? Лиш він усьміхнув ся гарно... лиш єго!... А я подала єму руку.

„Будучність наша,“ мовив з сьвітячими очами, „і коли вже дійде ся до цїли, тоді я прийду! А до неї дійде ся! Вже який я „нестїйний і віраломний,“ але я дочім я і вірний! Ти будеш бачити, вірний!“

Справдї, я хотїла бачити і я знала, що побачу, я єї відчувала цїлою душею, всїми нервами. О Боже, як все гарно складало ся! Коби лише скорше, скорше, коби лише борше забрати ся звідси, дождати ся „палуник“... Ах, я була така щаслива, була така упоєна, перевита ним, єго істотою, кождим єго словом, і духом, що — як то море з берегів, так я виступила з себе.

„Коби лише скорше, Орадин!“ заговорила я, вклонивши очи в єго гарне інтелїґентне лице, щоби „насытити ся“ також, говорячи вже єго словами. „Я хочу жити, Василеньку, претарним, чудовим житєм. О, ти не знаєш, ти не можеш знати! Чому ся так,“ шептала я в поспіху, „ти не можеш в тій хвилї мою душу чути? Ти почув би таку пісню, якої не чув доси нїколи в житю. О, Орадин!“ і я розсьміяла ся з якогось щастя, „я тебе дуже люблю!“ Єго рука звисала з поруча крісла, тяжка, біла, в пальцях тонка, майже жіноча; я єї вхопила так, як чинила се в преславній, розкішній радости з рукою бабуниною, і притягла єї бурливо до себе. „Як ти будеш вже у цїли, тоді ти прибудеш! О яка я горда!... але я твоя підрівна... неправда-ж? Твоя, Орадин!“ І моя сьміяла ся, моя та куштувала дитина.

„Моя! І як то дивно, дивно, що ми доси не знали ся!“

„А тепер зараз так добре пізнали ся! О Орадин, я аж тепер відчуваю, яке житє прегарне!“

„А — я, що любов така могуча сила!“

„Ми як раз шість разів бачили ся, а який... подумай лише!“ І веселий, майже сьвітлий усьміх заграв на моїх устах, слова урвали ся... На порозї нашої кімнати показали ся дві статї: Лена з ще „ліпшою“ дамою. Обі підходили до нас. Стара дама прикмурила очи, щоби не розпізнавала мене добре, а опісля звернули ся єї очи на мене. Лена нахилила голову на тїчний лад.

„Де моя жінчина?“ кинула грубо. „Дай єї тут і ходи до дому! Мама хлїпає, але зараз, бо на нас чекає новіз пана М.!“

До мене враз підняв ся й Орадин, і я глянула на него. На єго устах грала дика усьміхка, а очи єго спинили ся нерухомо на рейтрінїя моєї кузинки.

„Таки зараз мусить їти панна Вередиат?“ спитав з нетерпеливим насьміхом.

„Панна може!“

„Ах, панна!“

Моя підтята гордим замахом, моя дівоча шерстилась я до него. Завтра т. є. як відійде він відтіле він! Моє щастє сьвічало ся! Можна подала я єму руку, а він стиснув єї так сильно, що мало горіли очи, а я чула як до мене залїзила гвіна. Справдї, моє щастє сьвічало ся! Опісля розстали ся ми. Ні я сні обговорювала і ще раз за ним. Він стояв на тім самім місци, не звертаючи з мене очий... О, тоє погляд! нїколи не забуду! Шалена роспуга вирвала мене, а з грудий вирвав ся жаль. Чому я не мала при нїм остати ся? Чому! Я-ж єго любила, любила! любила! а єго кривда!...

III.

Вкотила. Для мене все пропало. Хоч блудку, нагадую собі... єго мена! Ні в сім мені. Нїгде мена! Хвилями шалїю, і тикала би голову о стїну. До послїдної сили рвала би ся на мена! Ні, кріпкими сїтями рвала би ся на мена!

Нагорі мени нервы тягнуть ся над гнївом вітер туди двозвістно. Сверлять на горах звіти ся, потрясуючі мени, мене у шалємім болю. І тут в мовчанї, сиджу сама і прислухую ся нервам свого душа...

Дива, невгомонна туга розриває мене серце. Моє щастє сьвічало ся...

Катастрофа в Москві. З вістий, які находять про страшну пригоду, що стала ся в суботу в Москві, не можна доси ще виробити собі понятя о величині і причині того нещастя. Після урядових російских вістий удушено 1.282 людий. О скілько можна зрозуміти, то причиною буде з одної сторони необачність і дитинна — щоби не сказати: дика — ласість переважно темного народу на дрібні дарунки і напитки, з другої-ж сторони необачність властий, а передовсім поліциї, котра очивидно не мусіла надіяти ся такого нечуваного здвигу народу та через те і не запорядила достаточної осторожности. Здає ся, що ненадійно ся народу більше як на 80.000; а тимчасом мало его наплинути около 600.000. Легко понятн, як мало треба при таким натовпі до нещастя. Нехай де небудь з якоїсь причини упаде одна людина, то вже десяткам або і сотням готова смерть. А то ще всего мало бути, як пишуть, 140 шатер, з котрих роздавано дарунки. Яка-ж то нечувана глота мусіла бути коло кождого! Ба й з тих, що вже дістали були дарунок, гадав не один, чи не противне ся може ще в друге місце, щоби дістати ще один. Щоби удержати лад в такім натовпі, на те треба було величезної сили поліциї або й войска. А такої сили там з разу не було. Додати ще до того, що шатра з дарунками стояли в одній лінії лише о сто кроків одно від другого, а поздовж них ішов рів, місцями на 60 метрів широкий, місцями лише на 5; рів той довкола мав ями з водою до пити мов вершиці. Межи ровом а шатрами улиця на 30 кроків широка. Отже вже в пятницю вечером і рів і улицю залягло повно людий. Коли розійшла ся вість, що вже роздають дарунки, і наріз давою, попер ся наперед до шатер: то першими, котрі пали жертвою, мусіли бути ті, що находили ся в рові.

Аж о шестій прибула поліция і войско. Скоро зроблено лад і аж тепер, коли люди розступили ся, показало ся, яке велике було нещастє. Ціла товпа була зворушена. Складано трупи на лавах погибших, призначуючи їх на похорон. Кождий, хто давав, хрестив ся. Між убитими були й богаті женщини. Одна мала брилянти, друга дуже гарний годинник.

По катастрофі виглядало Ходиньске поле як побоєвище. Доколо лежали порозкидувані, подерті кавелюхи, обув, одїж, полопані кошики, хустки, запаски, парасолї, побиті фляшки.

По полудни їздив на місце нещастя обер-полицмайстер Власовский: товпа обкинула его камінєм, так що вернув з глубокою раною на чолї під охороною жандармерії. Говорять, що цар проклинав ся, коли приїхав на Ходиньске поле. Вся поліция має зістати димісиєю.

Декотрі дневники московскі не могли передвчера вийти, бо не можна було віднайти складачів; імовірно також погибли.

Числа жертв ще не провірено, але числять їх на звиш 3.000. В шпиталях находять ся около 1.000 тяжко ранених. Між погибшими має бути також богато людий заможних.

Поле Ходиньске, котре набрало такої сумної слави, то величезна рівнина, що лежить зараз коло міста Москви. Один его конець займає войско, що стоїть табором в полотняних шатрах, а проча часть служить до войскових вправ. Там побудовано на час коронациї театри, гойдавки, каруселї, стовпи, на котрих вивішувано нагороди, а всюди довкола були з довгими столами, угинаючими ся під горами ковбас, пирогів, мяса та яєць, бочок з пивом та горівкою. На иньших столах стояли сотки тисячів кубків пам'яткових з пареками початковими буквами і датою. В округ тої рівнини стояли шатри з горячими малинцями і деяеде підвисшене для музикантів; дальше на кінцях поля побудували відприємці трибуни.

З судової практики. Коли оногди перед віденьским судом стояв убійник, сказав президент суду: „Отже ви забили свого приятеля, аби его обікрасти?“ — „Так є“. — „Але-ж ви могли его обікрасти і не потребували его убивати!“ — „Прошу пана президента, я так саме думав, як я, президент, але він дуже кричав, і я мусів его убити“.

Ніж для беззубих. Інжинер Петерс в Магдебурзї придумав ніж для беззубих. Єсть то ніж подібний до звичайного, лиш має в своїм горішнім кінци (близше ручки) прорізи, через котрі переходять кілька маленьких ножиків уміщених на плиточці, котру пружина підіймає в гору. На другім боці ножа єсть другі, нерухомі плитки. Чоловікови, що не має зовсім зубів, або лиш дуже одзбі, годі їсти що небудь твердого, бо нема чим погризти, а цілі кусні мяса або хлїба й трудно проковтати і дуже не здорово: треба конче дробити. Отже до того служить сей ніж. Беззубий кре́є ним н. пр. кусник хлїба, кладе его на нерухому плитку коло ножа і натискує пальцем на плитку з ножиками, а ті в одній хвили розрізують его на дрібоньки куснички, а відтак самі відскакують.

Заборона цїлованя рук. Розповсюднений звичай цїлованя рук старших осіб, учителїв і учительок дїтьми, єсть дуже небезпечний. Ріжні недуги, особливо ями устної і горла, як нежити, дифтерия і т. ин. можуть легко уплати ся в той спосіб дїтям здоровим, коли цїлують руку старшої особи, котру перед тим цїлувала дитина недужа. Длятого розумні люди забороняють дїтям цїлувати руки. Недавно рада міста Праги ухвалила візвати заряд шкіл, аби пригадав дирекциям шкіл заборону, видану вже давнїйше, щоби дїти не цїлували учителїв і учительки в руки.

Кілько податку приносять карти? Сими днями відбувала ся у Відни розправа против кількох осіб котрих прихоплено на заборонений грі в кавярни, а то на стукацї (Pocher). Всїх участників забави засуджено, але при тій нагоді виявило ся кілька інтересних дат що-до фабрикациї і остемпльованя карт. Іменно спільник віденьскої фірми карт Пятника, переслухуваний яко знаток при розправі, заявив, що мимо того, що гра в стукавку заборонена, виробляють ся в фабрицї Пятника осібні карти до тої гри та що уряд стемплює їх без ніяких перепон. І так лише в 1895 роцї остемплювала фабрика 3000 талїй тих карт по 60 кр. т. є. заплатила в урядї 1800 зр. податку. Що до инших карт то Пятник подав такі дані: В минувшім роцї заплатив Пятник податку за 541.597 талїй карт по 15 кр., за 187.837 по 30 кр., за 18.021 по 60 кр. Другі дві фабрики карт у Відни менші від Пятникової остемплювали в згаданім роцї: одна 186.200 талїй по 15 кр., 70.285 по 30 кр. і 10.194 по 60 кр., а друга 156.970 по 15 кр., 73.135 по 30 кр. і 7729 по 60 кр. По 15 кр. стемпля платять за талї зложені з 36 карт, по 30 кр. за талї з 44 карт, а по 60 кр. стемплює ся карти до стукавки, віста і тарока. Сполучивши все разом вийде, що в 1895 р. заплатили ті три віденьскі фабрики 253.670 зр. 55 кр. податку від карт. На всякий спосіб то поважна сума. А чи не шкода єї!

Машина до виробу сїрників. Одина з чудес американьского промислу єсть новопайдена машина до виробу сїрників. Винайдено єї перед трема місяцями в Чікаґо, а товариство, що має виключний правдей на ту машину, робить величезний зиток. Досить сказати, що акциї того товариства, які ще в грудни платили ся по 115 долярів за штуку, тепер платять ся по 218 долярів. В фабрицї того товариства єсть доси дванайцять згаданих машин і они виробляють на день 12.500 великих як сїрників і в кождій машї є по 144 менших пачок. Триста таких машин могло би виробити тілько сїрників, що вистало би їх до ужитку цїлої кули земної. Тепер уживає фабрика до обслуги своїх машин 300 хлопців і дївчат, а виробляє тілько сїрників, кілько може виробити фабрика, що уживає до помочи 800 робітників. Презес того товариства Борбер заключив вже контракт

„Ти виглядаєш, Наталиє“, каже тїтка, „так, як би їла саму крейду, а твої очи дивлять ся так, як би перед ними стояла що хвилї вилні жаби!“

Лена усьміхнула ся двоякочно.

„Може й стають жаби, мамочко; адже послїдний концерт викликав їх!“ І єї уста вигинали ся насьмішливо.

Тїтка підняла очи в гору і зітхнувши сказала тірно: „Пожалуй мене, моя дитино! Пожалуй, не судуй тих славних людий, бо мені й без них тірно!“

„Знаєш, мамочко, що він таки не вступив на теольоґію?“

Я сидїла мовчки над питвом.

„Так куди забрав ся?“

„До К., мамочко! Хоче таки права кінчити, чи якісь іспити здавати. Бог его знає! Хоче таки в адвокати іти. Так оповідала Лена, мамочко, бо мене того нїчо не обходить, так як і він не обходить мене нїчого. Засни то він чого небе ся! а ще тим більше, що має лише з лекций удержувати ся. Перед своїм від'їздом сварив ся страшно з Мазепою. Казав єму, що він лихвяр і що не горемить ся сварітними грішми здобувати своє чуже добро! Але що він. Орадни, буде паном, єму вадить, всїм своїм ворогам на злість! Таке тим було, мамочко. Він від'їхав тому так несподївано скоро, бо єму прислав якийсь товариш его, якийсь син богатого шляхтича, гроші, і він до него поїхав. Бог знає, мамочко, як він буде крутити або вже й крутить; мене то нїчого не обходить. Лена така рада, що він від'їхав! Каже: через него нема лише сцени. І все через гроші! Впрочім якось би жили, казала, але через гроші!... Тепер їм вели мов камінь з серця спав.“

При єї послїдних словах я тихо засьміяла ся.

„Чого ти сьмієш ся?“ спитала тїтка.

„Що їм камінь з серця спав. Він уповмивав ся о спатщину по своїм дїду, о гроші, виношені Мазепою, і через те став ся камінєм...“

„Се він тобі оповідав, коли ви сидїли в поетично украшенім кутї, а я мало що з сорому в землю не запала ся, що кревнячка мого мужа взяв ся в розмову з соціялїстом!“ І єї зимні очи спинили ся проникливо на мені.

„Оповідав мені!“ відповіла я, зворушена вже.

„Ха-ха-ха! Славно! Не говорив тобі також, що тебе любить?“ Тут Лена засьміяла ся в голос.

„Ви не годні мені вже болю завдати, тїтчи, ні!“ Се промовила я вільком спокійно, але заразом перелякана своїм дзвінким голосом.

„Чому ти так побіліла, коли невинна?“

„Чому? Мабуть тому, що я слаба, що безнастанна борба з вами винищить мої сили. Ви певно не гадали вчали над тим, що струна, натягнена над міру, вриває ся.“

Она усьміхнула ся холодно.

„Отже слаба! Дивно лише, що виросла в тій „безнастанній борбі“ мов тополя. Але ти певно о нервах думала?“

„О нервах!“

„Ну, вилини, я зрозуміла тебе зараз. Біда лише, що як раз я в ніякі нерви не вірю. Тому не вірю, що діждала ся вже майже вятьдесятьох років, а не мала нагоди пізнати їх вплив. В тебе суть нерви, а я бувши в твоїм віку, мала завісеть недвів соромливість. Розумієш мене? Соромливість! З соціялїстами я не вдавала ся, а писати також не брала ся. Я брала ся за гекаку, за карсне, за прагане, за молитвенники — за того бралась я, але за ніякі питаня та їдеї!... Ха-ха-ха! нехай би мене питали, я би вже знала, що відповісти. Ну, я тебе оно инакше. Погляди вже иньші — тому мабуть твоя кров инша. Ти вдала ся в твою матір, а она походила з військових. Які військові люди, ми то знаємо. Чи се було н. пр. в порядку, що она була з твоїм батьком пять років заручена? Що заручила ся вже з ґімназистом? Я те все знаю і для того тримаю тебе в руках; длятого стараю ся неустанно здушити і направити твою натуру, бо я знаю, що то значить легка кров. Звідки бралась би у тебе духвалість говорити з мужчинами, коли я се вважала невідповідним? Звідки бере ся в тебе кокетерия? Я єї тебе не вчила! Я тебе не вчила саме тоді спускати очи, коли мужчина при тобі, щоби він подивляв „довгі“ вії!... Се вроджена кокетерия. Яблоко не відкотить ся яблоні далеко від яблінки. Ти довдя твоєї претарної матінки, котра бавила ся в аристократку і завела велику бучу, що єї брат женить ся з дївчиною чесного купця, а котра опісля сама вийшла за попа!“

Тямлю, що по тих єї словах я спинила ся біля неї.

(Дальше буде.)

з французким правительством і зобовязав ся доставити державній фабрицї сїрників (у Франциї єсть монополь на сїрники) тілько машин, кілько буде треба за оплатою 100.000 долярів з гори а відтак по 100.000 долярів річно через пять лїт. Вложений до такої машини відповідно оброблений пень дерева і прилає маси на головки замінюють ся в машинї на сїрники уложені вже в коробках. Руки людскі потрібні лише до замиканя коробок і наклеюваня їх в скринї.

Приватна клїнїка хірурґічна

(Приватна лїчниця операцийна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

емерит. **оператора** ц. к. хірурґ. клїнїки унїверситетскої *Білярота-Ґрегенбаєра* у Відни

находить ся

в **Чернівцях**, улиця Менґера ч. 25.

В справі приниманя хорих і инших інформаций треба удавати ся до управителя приватної клїнїки **д-ра Квятковского** в Чернівцях, улиця ратушева (дім Вішоффера). (4—100)

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

Повідомлене. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Днїстер* у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівцї (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпечень від огню будинків мешкальних і господарских, церков з уряджеєм, знарядів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в соломі і в зерні — подаю кождому потрібні поясненя. — *Корнило Сальбак*, аґент „Днїстра“ в Чернівцях, улиця Пумнула ч. 25.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство всекурацийне, припоручене Веч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними подають **„Днїстрови“** можність обезпечувати і виплачувати і **найнизші суми.**

Полїса „Днїстра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкористнїйші услівя і видає полїса і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опроцентованя **по 5** процент. Ґваранция цїлковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тілько властителям реальностий, вільних від тягарів, на поруку двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїлене **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

Видання „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодота Галїка, сторін 110, вісїмки, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день єьвятої водї. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ки, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richters Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anker“.

ВИШИВКИ

всхідної Галичини

після колекциї зібраної Товариством „Клюб Рукодїлє“ у Львові“, появились накладом Антона І. Хойнацкого з лїтоґрафічного заведеня Андрія Андрейчина по цїнї

3 зр. 30 кр.

за **примірник**, складаючий ся з **20 таблиць** в 4° королевского формату в **хорошо** надїланій **тецї.**

Видане сих „Вишивок“ перевисшає значно подібного рода видання, що появились в Київі, Одесї і Москві, і то не лише під взглядом технїчного виконаня, але також і відвагадом самого змісту, бо видане се складає ся з точних репродукций численних взорів народних вишивок з повітів Борщів, Городенка, Калуш, Надвірна, Снятин, Товмач і инших о вірнім наслїдуваню красок, уживаних народом в дотичній окрестности.

З замовленями належить звертатись до Антона І. Хойнацкого, управителя Книгарнї Ставропигійского Інститута у Львові, улиця Руска ч. 3. 15—26

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходить	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Ґлїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$		
З Новоселиці, Садаґури	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	$5^{\underline{10}}$		$6^{\underline{55}}$	$9^{\underline{30}}$	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станїславова	$9^{\underline{55}}$	.	.	$6^{\underline{13}}$	7^{28}	$2^{\underline{01}}$		
З Підволочиск	2^{30}	$10^{\underline{65}}$	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	$9^{\underline{50}}$	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	$12^{\underline{10}}$	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	$10^{\underline{10}}$	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	$8^{\underline{45}}$	.	.	.		

Відходить	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
До Ґлїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{50}	$11^{\underline{00}}$	$4^{\underline{40}}$	9^{55}	$6^{\underline{45}}$		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{30}	$10^{\underline{45}}$		
„ „ з Підзамча	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{48}	$11^{\underline{12}}$		
„ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{25}	2^{45}	$10^{\underline{15}}$		
„ Стрия	.	.	.	$5^{\underline{22}}$	9^{55}	$7^{\underline{22}}$		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	$7^{\underline{05}}$			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	$3^{\underline{05}}$		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучманича.

Ч. 113. Чернівцї, субота дня 25. мая (6. червня) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ мiсячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Рускі аристократи.

Порівнуючи себе з другими народами, ми чванимо ся нераз, що наша інтелїгенция чисто демократична, до народу прихильна. Тимчасом — чи ми того не хочемо бачити, чи мило нам себе дурити — всякий міг бачити не лише між нашою інтелїгенциєю, але навіть між богатшими селянами та міщанами, аристократів таких, що свою нецевної вартости „висшість“ дають на кождім кроцї відчувати біднїйшим або темнїйшим людям. Кождий сьвященик або учитель в селї міг легко переконати ся, що найтяжше до доброго дїла, як н. пр. до читальнї, притягнути богатирів. Потреби осьвіти они не відчувають, раді з того, що хлїба не голодні, так як иньші. На Буковинї маємо в декотрих повітах богато прадавних дуків, селян руских, у котрих є маєтку по кількадесять тисяч, по сто і ще більше тисячів, але з них хіба для народу нема нїякого, они й самі всього не зпотребовують і на народні цїли не дають крейцара, нїчим не інтересують ся, хиба своїми самолюбними справами. Зарозумілі на свій маєток, они не приступні скупарі, часі може на говори, але до всякого громадского дїла, де треба дати й якусь жертву, байдужі. Взяти тих людий в „оброблене“, поробити з них сьвідомих, жертволюбивих патріотів — то важна задача сьвящеників і учителїв, що з ними сходять ся. Богатих панів в сурдутах не маємо, але й наші пани в опанчах, як би їм очи отворити, могли би тим причинити ся до розвою народного, чим причиняють ся пани в иньших народів, т. є. давати гроші на інституциї народні, бо без гроший, звістна річ, годї що починати.

Інтелїгентні рускі аристократи се порода така, що ми з неї цїлком не можемо бути вдоволені. І не думаймо, що ми таких аристократів не маємо; маємо їх богато між духовеньством і сьвітеков інтелїгенциєю. Охота відріжнити ся від хлопа мовою причинила ся у нас дуже до того москвофільского баламутства, яке у нас ще доси держить ся. Москвофільство у тих загребаних по селах сьвящеників — се нїчо иньше, як фальшиво понятий аристократизм, погляд на „хлопа“ з гори, охота наслїдувати паньскі звичаї (в тій цїли в Галичинї уживають ще й нинї декуди польскої мови, а на Буковинї дуже часто нїмецкої). Аристократ сьвященик незвичайно тїшить ся, коли бачить у себе пана старосту, а бодай якого меньшого урядника; але за те з селянином розмавляє при дверях канцеляриї або в кухнї; на молодих питомців з роду селяньского дивить ся з гори, і вагає ся доньку за них видавати; незвичайно любить розмавляти з великими панами і „ставити ся“; за те в школї нїхто его не бачить, в читальнї ще менше, учителя маловажить, а сходить ся він з селянами лише тодї, коли ті приходять за дїлом.

В справах політичних удає великого знавця, любить їздити на ріжні збори в більші міста, чванити ся своєю роботою і обіцювати цїлі гори патріотичних вчинків, щоби потім, вернувши до дому, зовсїм на них забути. Дивує его, як можна було так нахвалювати в часописи его сусїду, хлопомана-сьвященика, що в селї завів лад а при виборах мав ріжні неприємности; — він же преці також „патріот“, а его не хвалять прилюдно, хоч би він тому був дуже рад. Але то вже такий сьвіт невдячний...

Коли єму адміністрация рускої часописи здержить висилку газети, бо вже заваляв за цїлий рік, він пише грубіяньский лист до адміністрациї в тоні такім: „А що то? чи я віри в вас не маю? Коли так, то не посилайте менї дальше!“, тут гроший не прийде, але за те запренумерує польску часопись і там уже платить правильно, бо Поляків встидає ся.

Коли при товарискій складцї на народну цїль він рад-нерад дасть 1 зр., щоби не виглядав на... скупаря, то пильно шукає себе відтак в часописи, чи его видруковали з всїми єму приналежними титулами.

12.

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

(Дальше).

„Обиджайте мене, лиш важайте, як хочете“ промовила я дрожачими устами „коли се дає вам якесь вдоволене і має бути пімстою за мою матір, але єї саму останьте в спокою! Не вам годить ся згадувати менї о нїй, не вам, що ви забули так само ненавидїли єї, як і мене. Я знаю се з уст моєї бабуцї!“

Єї очи зблиснули ся і она змірила мене зневажливим поглядом.

„Але не тобі годить ся давати науки менї, що з моєї ласки живеш, те собі запамятай! А що до бабуцї, то єї словами не зібєш мене з толку. Я лише знала обоїх, як ти. Одної ти не знала зчистя, а другу розвела тебе і виховала вже з литвиньства панської забаги. Тим то і не мисли чи нїколи погодити ся. А що я властиво хотїла сказати, то буде се, що нехай би менї офіцир станув перед очи, нехай би менї на мою литву відважив ся погадувати, тож то би почув своє! А коли тобі хоче ся зайти за шабельку або за социалїста, то — про мене! Я свої руки обмию і не буду нїякому скандалови винна! Моє сумлїнє чисте, я досить навчала і говорила!“

Я хотїла щось відповісти, але саме в сїй хвилї отворила мала Катя двері і, простягаючи голову в тїтчин спосіб до мене, закликала: „Ходи, Наталко, покажи менї, як задачу робити! Не знаю, як єї писати, ту дурну задачу!“

„Зажди хвилину, прийду пізнїйше!“

„Ждати? Я не хочу ждати! Я мушу тепер написати задачу, пізнїйше хочу бавити ся тай вже! Ходи!“ Она тупнула нетерпеливо-розвесело ногою.

„Катя! Коли кого о що небудь просить ся, то чинить ся се в спосіб чемний!“ упімнула я.

Дївча дивило ся менї через хвилину серіозно в очи. Опісля глянуло скоро на матір і, закусивши свідому губку, сказало:

„Ти не сьмієш менї роскалувати, розумієш?“...

*

Менї остали ся лише книжки по его відїздї. Читаю дуже богато. Хочу ставути духово на рівнім степени з ним: хочу, щоб не хилив ся до мене. З ним враз хочу здійснити ся почерез усї перепони, усї труди, почерез весь бруд житя, хочу летїти, дібрати ся до щастя, до „поздуна“...

Передумую цїлу его істоту, почавши від поодиноких поглядів его, аж до его характеру, до его натури. Раз сказав він:

„Менї закидують, що я не постійний; се може бути, але в двох річах я консеквентний, а то — в ненависти до ворогів мого народа, і в ненависти до тих, котрі мене продають сьвідомо. Гай, гай, який я тодї консеквентний! ви не повірили-б.“ А в любови чи буде вірний? О, він буде вірний, адже він упоює ся сам любовю! — Нї, я остану ся вже на цїле житє нарівна его, претарпа рукавка его! Я се відчуваю. Він же лїзе ся до мети, любов до мене буде єму додавати сили. О так! адже она та сила, що творить. Чи не так? Любов все переможе. Я лише журю ся, як він буде жити, з чого жити?... Він ненавидить тїтку, але він не знає, як я ненавиджу того, що дає ся его дядьком. Се правда, що він лихвар, поганий, скупий чоловік: про те натякнула менї панна Мария сама в одній гірній хвилинї. На жадане Орадини, щоби видав єму хоч дещо з его маленького капіталу, відповів він, що капітал той лежить „в домі“, в котрім і він, Орадин, пересиджує. Нехай позичає на дім, у кого хоче, він не має нїчого против того. Так, а дім записаний на Зоню, за котру одну дав би собі і голову стяти. Такий він!

Але я вірю в Орадини, в его здатність, в его волю, і тому успокоює ся. Молилась я рідко доси, але за него буду молити ся. На горі, в тихій глубинї дїса буду молити ся. „Над сиротою Бог з калитою“ так бабуня казала!

*

(Десять місяцїв пізнїйше).

Гу! як мене перевиває холодом! Грію ся і не можу розігріти ся... Ха-ха-ха! І чи я все добре зачула, добре зрозуміла? Все? Боже мій, Боже! — І аж нинї дізналась я о тім всім!...

Перед пятьома місяцями пише Орадин до Мисевского, щоб єму прислав его гроші. Казав, на чім світ стоїть. Писав, що має з толку, що

До професорів в ґімназиї, котрі учуть его сина, чує вічний жаль, що не ймають ся на сину пізнати, а кромі того его старого поганувати.

Любить в рухах і в розмові ужинати сальонового тону, але що его не вчив ся і мало видав, то виробляє собі свою власну етикету, звичайно сьмішну.

Оттаких руских аристократів можна подибати часто поміж сьвященниками, урядниками і т. п. Всї они, коли признають ся до Русинів, то їм здає ся, що роблять тим ласку і за то повинні мати якісь специяльні привілеї (н. пр. діставати даром часопись і уходити за великих патріотів). Всї они коло народних справ немов боком ходять, не відважують ся явно їх маловажити, бо то було би „неприлично“, але й лишають їх на опіку других „загорілців“, котрим в голову стрілило, занимати ся подібними справами. В місті з другими рускими родинами звичайно не жиють, они їм за „прості“; до руских товариств не належать, в касинах руских не бувають, радше вже в урядничих, міщаньских польских і т. п.; лише часом на більший баль приводять свої доньки, котрі, поки молоді, мають то пересьвідчене, що хоч Русини прості, але між ними можна чудесно бавити ся. І при парадах, як Йордан або іменини цїсаря, они появляють ся радо в церкві, яко найзнаменитші представителї Русинів. Впрочім радо заходять і до костелів, коли потрібна „репрезентация“. Дуже мило чують ся між „панами“.

Здає ся нам, що ми не пересадили, описуючи сю сильветку з руских аристократів. Приглядаючи ся лучше людям, можна таких руских „панів“ подибати нераз — і „тїшити ся“, що наш нарід має також своїх „аристократів“. Вправдї они не такі, як н. пр. покійний Лев Саніґа, що в Ярославцях збав і о руских селян щиро, але все-ж они „аристократи“. Бути може, що в нас, сїромах-Русинах, є які прикмети, відпихаючі тих панів з тонким смаком, але факт фактом, що они держуть ся звичайно від народу здалека. А шкода! Ми не повинні на то приставати!

Інтелїґенциї, жертволюбної, патріотичної інтелїґенциї ми все ще маємо мало, хоч образованих Русинів є вже спора громада. Але нам шкода кождого чоловіка, котрий би нам міг придати ся. Тому хоч як не симпатичний тип руских аристократів, але відпихати їх від себе було би нерозумно, бо тим скріпили-б ми чужі табори; противно ми мусимо шукати їх собі, хоч би прийшло ся крізь палцї дивити ся на їх злі прикмети. Щире, одушевлене товариство руске — то така маґічна сила, що она може осліпити і руского аристократа. Втягнути его в таке товариство — то перша річ; відтак хтось повинен приняти ся формального виховання его на Русина-демократа, числячи ся притім з усїми его слабими сторонами.

Таких аристократів, яких тепер маємо, ми не потребуємо; але аристократи умом, характером і майном нам би дуже а дуже придали ся! Треба-ж їх собі придбати і виховати!

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 5-го червня 1896.

Д-р Евгеній Вінцеа Зубрицкий, радник прокураторії скарбу у Львові, перед місяцем іменований радником суду в Кракові, стяв тепер іменований — на жи доносили — старшим радником скарбовим і прокуратором скарбу в Чернівцях. Др Зубрицкий (Русин) єсть одним з найспосібнїйших урядників прокураторії скарбу і будучи у Львові тїшив ся загальною симпатиєю.

Фальшиві гроші. Від довшого часу показали ся в Стрию і в околици фальшиві десятки. Жандармерия вислїдила лише, що тими грішми кільканайцять поважних купців, котрі торгували волами, платили селянам за товар. Купців тих зараз забрали до суду в Самборі, де буде прошес. Мабуть бути ще й инші ґнїздища сих фальшивників.

В справі заваленого моста зелїзничого в Жолкиві було Потуторія в Бережанах зарядило міністерство комісию від проведори ґраника Ігнатовского, щоби розслїдила, з якої причини завалив ся той тілько-що збудований та мінний скелезний міст (віядукт). Комісия, розслїдивши справу на місци, орекла, що причиною був мягкий ґрунт, котрий уступив ся. Міст по бути відбудований уже до двох місяців на кошт клаєтий вінєхових, бо їм залежить на тім, аби зелїзничий шлях Галич-Тернопіль був скорше вимічений.

Справа заосмотреня Львова водою вкоротцї мабуть уже в коротцїй часї. Громада міста зробила умову зі знаним інжінером Сарром і той уже розпочав вступні роботи. Мабуть, що Львів буде мати сперовадувану рурами воду ще з від Яворова, отже ще з-за шість миль. Водопроводи будуть коштувати міліони, але се покриє ся з дочетьмілїонової позички. Цїнка тих, в виді облїґаций, вже пускаєть ся на біржи віденській, але в дїйсности вже єї ще ані в торговли, ані в частних приватних.

Здеґрадований митрополит. Румунский православний синод здеґрадував митрополита примаса румунського Генадія і засудив єго, як звичайним монахом жити дальше в монастирі. Закидують єму вперстолюбність, відсутність і присвоєнє собі майна церковного, дальше зматерства в літурґії і вперечуванє прав хиротонії архієреїв. Митрополит занедужав з тривоги — як кажуть, оголосив письмо із своєю обороною. Він був митрополитом від 1893 року.

Лист з Бразилії. В „Gazet-i Xarkowska“ находимо лист від одного нашого чоловіка, в тім листї єсть ще звістки про той край, котрий наші обдалужуючі люди нераз уважають нашою земною раєм. Деякі польскі ґазети заводять нерхвалами Бразилию і через се побільшили рух еміґрацийний до краю, в котрім панує найгірший нелад, де чоловік не має певности ані ані маєтку, а о тім, щоби доробити ся маєтку, мабуть думати не може, тіла що має велиці гроші, щоби міг заложити фабрику. Ґрамада є край на він дикий, а мешканцї єї часто не відзначують ся повсякоднем здоровлєм. Дальше тут, котра звичайно доходить ся до маєтку, є бить, що їй сполобає ся і гнобить усїх, хто до неї не належить. Нема тут правдивої свободи як нпр. в Швайцарії або в Сполучених державах північної Америки. Недавно приїхали сюди з Галичини. Їх виселено на місце, віддалене з кілька миль від Курітіби, головного міста Провінциї. В місци тім одначе були скалисті гори, з на скалї, розуміє ся, хліб не родить, тож ся

зеший, на котрі числили з певностию, не може дістати, а товариші, що спомагали его до тепер, бідні і він не може пранижати від них нїчого, лишить ся їх данинами. І много, много такого! А Мазепкий відписав єму на те, що коли медицеви дїє ся добре, то нехай не йде на дїд гудзти. Що він єму вільки хлїба не жалував, двері перед ним не зачиняв. Що був єму завсїгди щирим дорадником і заступав радо мало батьківщо остане ся таким і на будуче. Однак вибраний Орадиною завід не для него. Не для бідного сироти, котрому батько оставив лише скринку з нати золоту обручку. Що дїдом оставлений гріш має бути на випадок хороби, або иншого нещастя. Дїд его бажав собі такого, щоб він вступив на теольоґію, а їх родині були з рода в род самі сьвященики. Він, такий сирота, повинен придержувати ся традиций і звичаїв родинних і що они селянина звертати ся до народа і жити з ним. Нехай тому не фантазує про Бог-ма-ш, а вертає хутко до дому, тай вступає на теольоґію, бо час уходить і не вертає ся. Се він пише єму з щирого батьківского серця і яко старий досьвідчений чоловік, котрий зміг з житєм числитись, хоч був також молодим, горячим молодцем...

Пять місяців незайнятє, значить, тепер висьвіт знов.

Сиріє, кажє, з ґазети, та в-послїдне просить о свої гроші. Єму веле ся просто, як „собаці“. Не пішлете мені моїх власних гроший, пише, то удам ся до суду! Схаменіть ся, коли не хочете мати людської душі на сумлїнє. Не кидайте мене в нетязь, і не забувайте, що виклинує нужда в людскім серцю!

А він, Мазепкий?

„Отже судиш хоче відняти мене від „сина“ — казав. „І діждав ся я з білої, на сьміх поліцийної сиротини на старі дїти відпори!“ І розьмірив ся гірше. „Га! нехай віддає: се вже наслїдки нинїшної модної філософії; і я покорюсь їй. Я лише спитаю ся: чи має він сумлїнє на се, як мені дїд его передавав гроші? Які гроші? Кілько їх було? І що він, дїд его, справдї передавав мені їх? І під якою умовою? Впрочім, кілько разів казав я єму, що те зрібнєнє, що осталось єму по дїдови, лежить ось тут в лаві, що не пропаде! Досї він і не питав ся про те докладно, що властиво осталось єму від его родини, аж тепер нарад! Я бачу за тих щось иншле“ казав дальше. „То пахне чимсь иншим: пахне вже вражаючими штучками, яких не вигадав его голова. Але нехай! Вже мені в собі і є незначний і простий чоловік, але остатнього кусника хлїба не зречу ся через него! Я мене є і сина дитина! Нині-завтра я зажиду они і хто тоді стане за ним дбати? Мені би вже й не ходило о тих бідолашних кілька рублїв, де мені ходить о то, щоб его чортівску хитрість зломити. З своєю авторитетною він зажене ся в мешьстє. Він слухає модних принципів, а знаєте, може професор, душу тих принципів? Она ось в тих немногих словах: „Що твоє, то й моє, але що моє, то не твоє!“ Зрозуміли, куди стежить в горах? Але най-но (мешеть дальше) я загрожу єму виклисї пісьмом! Загрожу єї, дитинай не трешка зажде! Я лагідний, дитинай, але як раз страчу терпеливість, тоді в руку за себе!“...

І мовив. Що значить мені его жовтий, нерасейний голос в ушах, що хата мене тревожить, як зрізую сїкирою двері за собою. Ще я его ненавиджу, ненавиджу, ненавиджу!... Боже Христе!

Тяжко сїкира, солодкий, жалісний, рівним голосом обманює він і мужиків, видирає з них гроші за найменшу провину, за дрібну справу, за лежа, або за те, як здибає кого в лїсї...

Я перешукала судорожно тремтячими пальцями всї закутки своєї комоди, всї пудела з ві. Думала найти хоч щось, на гріш подібне. Але я найшла лише кілька старих, пробраних монет, які дістала раз від бабуні...

Глуха, нескінчена розпуча обгорнула мене.

Що дїти?

Передумую раз в раз те, що почула.

„Пошлайте гроші на дорогу і нехай, як вертає!“ радив вуйко щиро.

„І побачила-б ви его, як би я послала гроші на дорогу!“ сьміяв ся насьмішкуватий. „Повір не він сам! Лише най пожде: там не трешка, най пожде! Не знаєте? До часу збаки вже можуть!“...

Я закрила очи руками, а він з'явив ся мені перед моєю душею.

понтували, а другі пішли до ксьондза Смолухи на пораду. Сей написав просьбу до губернатора, щоби визначено їм инші місця. Замісць відповіди губернатор зараз казав кс. Смолуху арештувати за те буйм, що намовляє еміґрантів до втеки.

Зі всїх країв Бразилії в одній Парані закладають ся кольонії рільничі; тут еміґранти, що дістали землю, мають надію, що може хоть внукам їх ліпше буде як в Галичині. В кождім иньшім місци наші еміґранти стають невільниками панів, що сядять великі плянтациї кави.

Лиш ті еміґранти мають ся добре, котрі давнїйше прибули до Парани і осїли недалеко міст. Виробкі треба дуже гноїти лиху землю, одначе праця на ріллї добре оплачує ся, бо в місті можна все продавати дуже дорого. І так пів ґітра молока коштує 12 кр., головка капусти в часї жнив осїнних 25 кр., на весну 50 кр., 12 яєць 60 кр, десять ґітрів бараболї, або одна бразилїйска кварта 90 кр., в ґітї лише 50 кр.

Парана се край гористий, декуди скалистий, має ледво два шляхи зе тинцї, гостинців жадних, лише стежки. Їздять там мулами, котрих хід дуже повільний. Лист потребує 2 місяцї йти таку дорогу, як зі Львова до Тернополя. Еміґрантів уважають в Бразилії за худобу: жовтїри бразилїйскі бють і знущають ся над ними дуже часто, а ставути в їх обороні не можна, бо буде те саме, що з кс. Смолухою.

Поралити міг би тут лише висланий з Австриї урядник-конзуль. Але правительство австрийске з висланєм конзуля зовсїм не кваниить ся. (Аж тепер має залежити конзулят в Курітїбі. *Ред.*)

Найлїпше ще виходять тут ремісники. Шевцї заробляють від 2 до 3 зр. на день, мулярі 3 до 4 зр., так само столярі і кравцї. За те одежа дуже дорога: одна сорочка коштує 4 зр. 50 кр. а найлїпше суконне одїнє 40 зр., пара черевиків 10 зр. Хто може вести варстат на власну руку, сей ще чогось доробить ся, але хто працює на других, того ще більше зідрут, як в Галичинї.

В Косові був дня 3-го червня о півночи великий огонь в середмістю, котрий спалив 32 домів. Огонь був підложений. Палїя досї не зловили.

Нещастє в Москві. Берлинські часописи доносять, що на Ходинській поли до недїлї полудня найшли 2800 трупів, однак пізнїйше віднайдено ще богато, так що всїх жертв нещастя має бути звиш 3000.

Ще ліпший пістник як Суччі. З Лютчі в повітї рашівскім пишуть до Курьера Рашівского: Писано по дневниках о 30 дневнім пості Суччіге, сьвіт учений чудував ся, а загал читаючи о безперервнім сторожи приданій пістникови, не довірював, щоби єму крадки не піддавано бодай дрібки страви. Але чи увірите, що у нас в Лютчи знайшов ся такий постник, що випостив від 18-го марта до 20-го мая, отже довше як Суччі, і то від сходами в темнім забутім кутї, в деревянім самотріску заставленім на щури. А було се так: У паньства Цеплинків в Лютчи пропала 18-го марта курка. Думали, що лис пірвав, бо то у нас не новина. Тимчасом 20-го мая, т. є. по девяти тижнях, служниця Текля, ведучи війну з паробками, котрі сховали їй хустку, шукаючи води, пішла і під сходи до лавки і, о диво, знайшла там замісць хустки давно оплакану і майже вже забуту курку. Курка ледви давала ще знаки житя. Вилущено їй по каплї води, потім по окрушинї хлїба, і... пістник відожив, відгодував ся, жиє здоров, красно кудкудакає і зносить яйця...

Маленький сьвіт. За лїсами, за пралїсами, за горами, за морями, дїйсто як в казцї, есть далеко на полудневім заходї від Африки серед моря маленький островець, а на тім острівци жиє 61 людий: 18 мужчин, 23 жінок і 20 дїтий. Остров сей називає ся Трістан д'Акуна, і єго відкрито ще в 1506 р., але про него майже нїколи нїчого не чувати, бо лиш дуже рідко хто туди заїзджає. Може раз на яких пять або десять лїт заїде туди який корабель, що случайно плине до полудневого бігуна або до Австралії. Навіть анґлїйский ґубернатор з острова св. Єлени — бо сей остров належить до Анґлії — приїздить туди лиш раз на кілька лїт звідати ся, чи людем там чого не потреба. Трістан д'Акуна (Tristan d'Acuña) есть то маленький круглий островець, котрий має всего лиш 115 квадратових кільометрів, більше менше пів тора миля вздовж і впоперек). Посеред острова піднимає ся висока вигасла гора огниста (вулькан), в середині котрої есть озеро. Остров есть урожайний і тут удає ся добре всїляке збіже, особливо же бараболї. Люди на острові займають ся длятого рільництвом і годівлею худоби; мають 600 штук рогатої худоби, 500 штук овець, кілька ослів і безрог та держать кури і богато гусий, а мешкають в мурованих хатах. Горівки і пива або яких иньших напитків тут нїхто не знає, бо того тут не завозять, а мешканцї самі таких напитків собі не виробляють, пють лиш чай. Трохи дальше від сего острова есть ще кілька меньших, але пустих і скалистих островів, і туди забирають ся иноді мешканцї Трістана д'Акуні долками на морскі пси, котрих сало служить їм до сьвічення. Давнїйше були на сїм острові птахи альбатроси, але диві пти, котрі тут дуже размножили ся, зовсїм їх вигубили. Старшиною на острові есть тепер дуже старенький чоловік Петро Ірік.

Померли в Збаражи Антін Стрільницкий, урядник тов. „Дбетер", в 26-ім роцї житя. Покійний був знаний у Львові патріот і брав у всїх народних справах участь. В. є. в.! — В Кентах Нїйна Бродска, вдова по Е. Бродскім, котрий упав жертвою в голоснім свого часу поєдинку, в закладї Змартвихстанок.

Приватна клїнїка хірурґічна

(Приватна лїчниця операцийна)

Д-РА СТ. КВИТКОВСКОГО

експрат. **императора** ц. к. хірурґ. клїнїки унїверситетскої *Більрота-Гроссгаймера* у Відни

находить ся

в **Чернівцях**, улиця Менґера ч. 25.

В справі приймання хорих і иньших інформаций треба удавати ся до управителя приватної клїнїки **д-ра Квитковского** в Чернівцях, улиця ратушева (дім Шпоффера). (5—100)

Телеґрами „Буковини".

З дня 5-го червня 1896 року.

Відень. В радї державній предложив президент міністрів проєкт дуже важного закона, котрий реґулює дісциплїнарне поступованє супротив урядників. Закон сей подібний до постанов, що обовязують урядників судових.

Будапешт. Нинї зрана відбуло ся торжественне перевезенє коронацийних інсиґній з цїсарского замку до коронацийної церкви, де через три дні будуть виставлені на показ.

Гавана. Повстанцї підложили бомбу на шляху зелїзницї близько Сабанілля. Вибухаючи, бомба висадила льокомотиву побіду, що надїхала. Один чоловік згинув, а богато людий ранених. Відтак підпалили повстанцї три села. Повстанцї переважають дуже в воєнних операциях.

Гаснє ся блїдий, з тїнючими очима, в старій алїжи, голодний!

Я зойкнула. Орлина! чи ти бачиш? Я не в силї тобі помочи! Я, царівна твоя!

І я вже зівала від двох годин.

*

Минають дні, минають ночі,
Минає літо, молодість
Нежемкле листя... гаснуть очи!
Лежу я дуже, серце спить
І все засипа — і не знає
Чи я жиру, чи доживаю,
Чи так по сьвітї волочуть,
Бо нас й не знову й не сьлїдять...

Т. Шевченко.

Чи моя душа з утоми заснула? чи убійча, безнадійна одностайність зробила мене байдужною? Я вже не розумію себе. Жиру від рана до вечера, бо вечера діждати ся треба, а ніч пересипаю, бо за нею наступає ранок. Мені однаково, що завтра буде, а позавтра? теж байдуже!

Деколи обіцяє ся в мені голос, що житє винно мені ще богато. Тоді згадую єго і рахую трачу. Плачу, аж доки не успокою ся. А сумний сей, то недоватий, тупий сум.

Нераз знов, в горячих днях, коли воздух аж жаркий, опадає зовсїм з сил. Тоді сядаю десь-будь в траву і придивляю ся малесенькими, ледви видними жучками, як кружляють у воздусї. Часом засипаю, а він — всюди лише того ждає — прагнить ся. Завсїгди палкий, веселий... сьміє ся з мене, що в мене сумлїнє „ніжне мов павутинка"...

*

Сегодня по обідї сидїли ми обі з тїткою в городї і порали якусь стару сукню. Нуйко, повернувши із школи, зняли собі дощку і сїв коло нас.

„Ну і щож, Мілечку, щож там нового?" питала тїтка, котра не любила довших хвиль мовчанки.

„А що-ж би там нового, Павлинко? от — все однаково: дїтвора пустує не вчить ся. Шкода для них то кривдвал. Лучше би по горах, по дворі гулала! Га, молодїж! В молодїжи, звістно, думки Бог знає де"...

„А дальше, Мілечку?"

„Ну, відтак, Павлинко, я зголодніла. Отсе найновійше!" Він засміяв ся добродушно і глядїв за густими клубами диму в воздусї.

„А мене сердить, Мілечку, що Лева нїчого з Л. не пише" казала тїтка. „Як поїхала, то як би в воду пірнула. Я не розумію, чому тепер дїти так скоро забувають на родичів. А она також!"

„Ну, що-ж? Добре ведесь їй там у тїтки і тому мовчить!"

„Се правда, що їй у моєї сестри буде добре вести ся, але все таки я би рада знати, як і що."

„Що-ж би ти хотїла знати, Павлинко?"

„Еї, Мілечку, тобі треба зараз все як на долонї клясти" відповіла тїтка нетерпеливо. „Ти нїколи не здогадаєш ся сам того, що треба!"

„Мабуть, чи доволї гулає, Павлинко?" спитав нуйко потрохи заклопотаний, що двоя раз не здогадав ся.

Тїтка усьміхнула ся гірко.

„Ти гадаєш, Мілечку, що двайцятьтрилїтну дївчину висилає ся задля гулянь в сьвіт? Ну яке що, але на політицї не розумів ся ти нїколи."

„Ти згадала, Павлинко!" сказав нуйко, підносячи високо брови, „згадала! Я держав ся завсїгди супроти політичних змагань байдуже або здалека. Се не добре, як всї політикують. Для мене мій завід — політика. Ти гадаєш, Павлинко, що з підростаючими хлопчиками не треба також деколи політикувати? Ой, ще й як! Але я завсїгди за спокоєм. Найкрасша хвиля в житю то хвиля прожита в спокою. Мене мої ученики розуміють і люблять через те. Я і вчу їх любити спокій, і тому, Павлинко, я не бавлю ся в політику, котра веде до нарушуваня спокою. Нї, борба о цареку бороду не обходила мене нїколи."

„О цареку бороду! але коли тут іде о будучність твоєї дитини?"

Нуйко стрівожив ся.

(Дальше буде.)

Повідомлене. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *„Дністер“* у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівці (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпечень від огню будинків мешкальних і господарских, церков з уряджeнем, знарядів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в снопах і в зерні — подаю кождому потрібні поясненя. — *Корнило Салабан*, аґент „Дністра“ в Чернівцях, улиця Пузинула ч. 25.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Веч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, свит, господарскі знаряди, збіже в зерні і снопах, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачують ся сейчас по виходї, а договори складаючі з першим Товариством контрасекурацийним подають **„Дністрови“** можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Полїси „Дністра“ приймає банк правний у Львові при низьких іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Дністер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкоротшіі услівя і видає полїси і квіти в руских язиці.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до оприцентованя **на 5** процент. Говорящим вкладкам. Удїлює по 30 корон. Позичка удїлюють ся тілько властителям реальностей, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десять часть на удїл.

Зголошеня о удїлене **аґенциї** в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповідане Теодоти Галїни, сторін 110, вісімки, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповідане О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ки, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Рогізнї що місяця. Передплата, платна в Рогізнї, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізнї, почта Саґура.

В редакциї можна ще дістати давні речники Добрих Рад.

1. речник „Д. Р.“ містить до 200 поучаючих уступів а поверх 120 забавних приказок і много оповідок. Цїна цїлого речника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 80 кр., а без 2. і 3. лише 40 кр.

2. речник „Д. Р.“ містить до 300 статейок, дуже много приказок і одну довгу повість, що найде через всї числа тягне ся: „Як то я Василь Дзіндзурка зробив ся Василь Дворницкий і від кого приходив на, що ся свого роду відбуває.“ Цїна цїлого речника 1 зр. 20 кр., а без двох чисел 50 кр.

3. речник „Д. Р.“ містить так само як і другий речник дуже много пожиточного для господарства і забави, много образків і одну бідну повість: „Як закохалася Сирота і Гроздо своїх синів з войни“. Ся повість була печатана вже 4 рази (3 рази по руски і раз по німецки). Цїна цїлого речника 1 зр. 20 кр., без двох чисел 50 кр.

4. речник „Д. Р.“ містить як і попередні дуже много пожиточного і забавного для всїх і окрім того много дуже практичних рахунків. Цїна цїлого речника 1 зр. 60 кр., а без двох чисел 70 кр.

5. речник „Д. Р.“ містить серед великих порад для всїх що і я дуже забавних повісток як нпр.: „Адвокат з неї“ „Ретельний жених.“ Цїна 1 зр. 20 кр.

6. речник Д. Р. містить забавну повість: „Петро Фотяк і єго син Феоньчик“.

Цїна 6 речників разом з рок. пересилкою 6 зр.

В кождій рускій хатї і школї

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу.

зладжена д-ром Гр. Велачком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в літоґрафічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, виклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Літературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Олександром Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за речник, а всї 7 разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Сняти́на	11^{28}	.	.	6^{27}	10^{28}	5^{30}		
З Бухарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{17}	10^{00}	3^{21}		
З Новоселиці, Саґури	.	.	.	.	.	.	11^{15}	9^{50}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{18}		6^{55}	9^{30}	9^{15}		
З Бухарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	9^{55}	.	.	6^{13}	7^{28}	9^{01}		
З Підволочиск	2^{30}	10^{05}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{10}	9^{50}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{19}	8	1^{30}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний поїзд)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
з Чернівцїв								
До Сняти́на, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	10^{29}	5^{10}		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Бухарешту	12^{04}	.	.	7^{17}	10^{40}	6^{16}		
До Саґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{0}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{50}	11^{00}	4^{40}	9^{55}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{45}		
„ „ з Підзамча	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{40}	11^{12}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Бухарешту	6^{10}	.	.	10^{15}	2^{45}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{05}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	7^{05}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{10}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний поїзд)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору ночну від 6 год. вечерня до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 114. Чернівцї, недїля дня 26. мая (7. червня) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Гороміна в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня крім недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Збори наукового товариства ім. Шевченка у Львові.

Ті збори відбули ся дня 4-го червня. На них явило ся 54 членів і богато гостий, між ними також деякі пані і гості з Буковини. О ½ 4 год. пополудни отворив голова товариства, п. Олександер Барвіньский збори промовою, в котрій зазначив, що переміна товариства на наукове товариство (в 1892 р.) показала ся дуже користною, як се можна сконстатувати на трилїтній працї. Працю поділено, іменно між видїл і три секциї: видїл займає ся адміністрацийними справами, а секциї науковими. Яка була дїяльність секций, се видко із справозданя, поміщеного в X. томі „Записок“; видко з того, що робота поглиблює ся, число робітників більшає, хоч оно все ще не відповідає потребам науки і інтелїгенциї. Що-до материяльного боку, то стан маєткового лишає. Виразлї не пускають видань товариства на Україну, однак жертвами щирих людий, обмінною наукових видань і закупном удало ся заснувати бібліотеку і положити перші початки під музей. Щоби се все стало можливим, удавало ся товариство петициями о запомоги до галицкого сойму краєвого і міністерства просьвіти; в одним випадку петиция мала успіх, в другім же вина за невдачу спадає на галицке намісництво, котре запізнило ся з предложенєм петициї міністерству. Аби тому раз на все запобігти, удало ся товариство до міністерства з просьбою о визначенє постійної запомоги в сумі 5000 зр. Секциї одержали на наукові видавництва 4500 зр., а через видавництво шкільних книжок має друкарня товариства спроможність, розширити ся. Подякувавши всїм добродїям товариства, вже голова здоровє цїсаря, котрий все для руского народу ласкавий і бажає єго національного добра. Аби ще лїпше розмежувати адміністрацийні справи під наукових, видїл предкладає зміну статутів, котра певно причинить ся до розвою товариства. Бесїдник згадав теплими словами померших членів товариства, а потім зазначив, що треба зріло застановити ся над заложенєм власної книгарнї у власнім домі, тим більше, що концесия на книгарню вже є. — На секретарів покликав голова пп. Біленького і д-ра Студиньского.

З порядку слїдувало справозданє видїлу з єго дїяльности за час від 1-го січня 1894 до 31-го грудня 1895. Хоч і принято внесенє, не читати справозданя, бо оно поміщене було в „Записках“, котрі завчасу розіслано, то все таки прочитано єго, бо показало ся, що деякі члени їдуть на загальні збори, не прочитавши дома справозданя видїлу (се характеристичне для опінки, як інтересують ся ті люди товариством, а властиво, як они утрудняють всяку акцию! — *Ред.*). Над справозданєм розвела ся ширша дискусия, головно над заложенєм осібної книгарнї і над виданєм „Зорі“. Проф. Шухевич, Прийма, др. Кость Левицкий і др. Андрій Чайковский домагали ся великої книгарнї, на лад европейский. Іменем видїлу давав п. Кость Панькіевский кілька разів пояснення, а то такі: Товариство дістало таке концесию на отворенє осібної книгарнї, але задля браку фондів не може взяти ся до єї отворення. Поки-що є при друкарни заложена мала книгарня, і товариство належить до гремії книгарників та платить податки. О вигаснєню концесиї не може длятого бути бесїди. Коли хто дораджує отворити більшу книгарню, то нехай зважить, що доси є лише дуже малий попит на книжки, бо Русини не ласі на них, значить, доходів з книгарнї мало, а з них не можна би удержати великої книгарнї. На невеле не можна пускати ся, бо вийдуть звори недоборів, котрих товариство по сїм недавно позбуло ся.

Замітна була промова о. Танячкевича в сїй справі. Бесїдник представив, що коли закладає ся більшу книгарню, то треба мати на складї не лише рускі вида-

---

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

(*Продовж.*)

„Так що-ж з нею, Павлинко? Може їй грошей треба, а ти не хочеш мені прямо сказати?“

Тїтка зітхнула. „О, Мілечку, коли-б она грошї мала, то мала би і все, що їй треба. Тоді я би й не посилала єї в сьвіт між люди“.—

„То кажи їй до дому вертати, Павлинко! Всюди добре, але що правда, дома все таки найлїпше.“

„Що она дома вічне? Хто єї побачить? З сим вийде ся! Пройде той годї: а дїти не вернуть ся назад.“

Вуйкови наче сьвітло війшло в голові. Здивував ся.

„Твоя правда, Павлинко. Вже вже там побуде якийсь час, тим забуть більше молодїжи, як тут!“

І вуйко знов належав люльку: всї замовкли.

Я скінчила свою роботу. Показала єї коло себе, а сперла ся витгідно о спинку лавки. Погляд звернув ся знов на захід. Сонце спускало ся за темно-синові гори, лишаючи жаркету полосами на небі. Зубчаста скала, що різко від червано-золотистого неба відрисовувала ся, прикрашала мій взір. Там шаркав дуб великий.

Ще стояв.

Ні вихор, ні блискавиці не зломали єго. Навіть не зігнули. Сильний той годї! Вдивлювись в ту гарну як и квіт картину, я забула на хвильку ціле окруженє. Так само жарїло раз і в моїм серцю, так само відбивав ся і він на золотистім тлї моєї молодої, любови жадібної душі. Прегарні фантастичні мрії окружали єго так само, як он ту ці небовиди окружають дуба ніжно-рожеві хмари.

Тепер вже все здавалось. Повзра тьма відрочення облягла бажання і они замерли. Більше як рік минуло з того часу і ніяка згадка, ніяке слово від всего не відзвіжило їх.

„Але чому і хлопці нічого не пишуть?“ обізвала ся знов тїтка. Перелічивши сьвяткувала свої іменини, а з них жадни зиї не писуть. Се таке нетарно. Я заслужила собі за свою любов і тяжку працю на иншу волку і на иньшу участу. Але они пишуть лиш тоді, як їм гроший треба: а як зетають їх, то і знов мовби попадали з земли. Їм би написав коли до них острійше, Мілечку. Ти закалта добрий, Тим ти їх пишеш, Мілечку; острє слово не повходить їм нічого, і не повходило ще якоди.“

„Ех! що ти хочеш, Павлинко, від твоїх дїтий? Они добрі, послушні, рахують ся з грішми, розсудливі — так і чого-ж що від них жадати? Глянь на других родичів, що їх знають з своїми дїтьми клопоту! А ми — що?“

„Що мене другі обходять, Мілечку?“

„Мусять обходити, адже ми якесь з людьми! От тілько хоть би і на надгробничого, а Орадни і не єго дитина.“

„Нані дїти, Мілечку, не пара Орадному. Вирочім пішов собі з дому і на тім скінчило ся!“

„Ха-ха-ха! На тім скінчило ся? Ні, Павлинко, на тім не скінчило ся!“

„Маєвский не посилав єму жадних гроший,“ відповіла тїтка. „Правду сказавши, він не обійшов ся з ним гарно. Вже як було так було, але нехай би був єму давав по кілька рублевих; але він — ні — той годї! Я не кажу, він чесний і добрий чоловік, але коли йде о то, щоби видобути з него який гріш, то вже не дай Господи! перекине ся в мить у змию! Так чим же торгить від хлопців?“

„То ти не чула нічого?“

„Що-ж мала я чути? Сам знаєш, то не в моїй натурі плетати ся по хатах і вивідувати ся про про новости.“

„Так я тобі скажу, чого не чула. Орадни розіграв ся палено в карти. Тим пробував мабуть міратї лиш: здобувати гроші на науку. Вигравати було добре, але чим програне відлїтати? Отже загражнив Маєвского через якогось лихваря, котрому записав ся правдоподібно з цїлою душею, о своє майно. він мав від них якісь лоси. І Маєвский мусить тепер давати гроші, хоч не знати відки бере?“

„І що-ж, Мілечку?“

„Одну позовину заплатив свиня дикия, а за другу випросив ся на якийсь час“.

„Дурак, Мілечку!“

„Чому дурак? На що єму клопотів? А може ще й фантазия? Лаєси Орадних він хужив, се правда, але їх картість була би для него не пропала, т. є. він би був єму гроші віддав. Він

ня, але й чужі. Що іменно з чужими інтересує Русинів, отже що треба держати на складї, се все зміркувати повинен той чоловік, котрому має ся повірити управу книгарнї. На се повинен видїл звернути свою головну увагу. Проф. Шухевич був тої гадки, що як довго товариство не має власного дому, де би могло помістити більшу книгарню вигідно, так довго годї рішати сю справу. Длятого поставив внесенє: поручає ся видїлови, поробити відповідні кроки в сїй справі так, щоби на слїдуючих загальних зборах був предложений нарис коштів на заснованє книгарнї. Се внесенє принято.

Остру дискусию над видавництвом „Зорі“ розпочав проф. Приймa з Перемишля. Бесїдник закинув, що видавництво не веде ся належито, іменно богато хиб має що-до мови. Мова в „Зорі“ така лиха, що иводї незрозуміла не то для простонародя, але навіть для інтелїґентного чоловіка. Она навіть гірша часом від кацапского язичія (!!!). Іменно українські писателї уживають в своїх писанях виразів змаперованих. Се знеохочує передплатників, зражає їх і они перестають читати „Зорю“, а з сего виходять вічні недобори. Кость Паньківский пояснив, що недобір виходить з того, що в Росиї „Зоря“ тепер заборонена і замісць 370 давних передплатників, має та часопись в Росиї їх тепер ледви 26. До того ще неточність передплатників утрудняє видаванє, бо треба для цїлковитого покрити видатків 700 передплатників. Оо. Танячкевич і Стефанович були тої гадки, що треба українським писателям поправляти їх народну мову на галицкий кнгоніп або їм просто заборонити уживати незрозумілі слова. На се дивовижну гадку відповів передовсїм редактор „Зорі“, Володимир Левицкий із Станїславова, що се зовсїм неможливе, бо жаден руский писатель з України на таке не пристане, і радше цїлком не буде посилати своїх творів до „Зорі“. Що-до змісту, то редакция старає ся, аби він був добірний; о скілько се удало ся, видко з прихильних рецензий в прасї. П. Воронний, родом з України, замітив, що в такім випадку переписка між редакциєю а закордоном нїяк не можлива, а зрештою українські писателї не пристають на таке жаданє, бо они пишуть живою мовою. Проф. Шухевич був тої гадки, що як довго нема ареопагу на мову, так довго годї рішати, котрий вираз добрий, бо один вираз можуть уживати на Українї, а в Галичинї нї, і на відворот. О. Юрик уважає обставину, що деякі Українцями уживані слова нам незрозумілі, знаком богатства нашої мови. Найлїпше було би до таких незрозумілих виразів додавати поясненя. Проф. др. Смаль-Стоцкий назвав сю дискусию з одного боку цїкавою, а з другого зовсїм нецїкавою. Богато говорить ся про мову в „Зорі“, якою она повинна бути, а якою нї. А хто-ж властиво се говорить? Кого іменно питати в тій справі? Чи може людий, котрі в своїм житю не написали нї одної стрічки? (*Жваві оклески.*) Мова не робить ся, она сама виробляє ся, а тут граматика нїчого не поможе, бо она не годна нїколи вичерпати живої мови. Що мова управильнює ся, усталює ся і поступає, ширшає, се найлїпше покаже порівнанє „Зорі“ з давнїйшими видавництвами, як „Нива“, „Вечерниці“ і т. д. Коли-ж деякі взяли ся тут на загальних зборах називати сю мову гіршою як язичіє кацапске, або навіть „заборонювати“ Українцям уживати незрозумілі для нас вирази, то сим они подають лише нашим ворогам пожадане оружє в руки, аби нас дальше нищили. (*Оклески.*) Бесїдник постанови внесенє, щоби збори приняли справозданє видїлу до відомости. О. Танячкевич вніс приняте для теперішного редактора „Зорі“. Оба сї внесеня принято.

В справі закупна власного дому радив др. Кость Левицкий не будувати власного дому, бо на се потрібно готівки, котрої нема; лїпше купити готовий вже дім. Вкінци рішено поручити сю справу видїлови, котрий на підставі § 26-го статуту має до сего право.

По сім слїдувало касове справозданє. З него виходить, що грошевий оборот в товаристві збільшив ся значно і доходить до поважної суми кількох десятох тисячів. При сїй точцї почала ся жива суперечка. Др. Андрій Чайковский ставляв ріжні запитаня до касієра. Між ними було також одно, котре летить з нашої *Бурсовини*. Іменно питав др. Чайковский (на підставі інформаций від свого сусїда о. Стефановича), відки мають передплатники нашої часописи ту „протекцию“, що дістають деякі видання товариства о 33% дешевше. Касієр товариства п. Паньківский заявив, що дає кождому оцуст. Сталися купцями книжок суть студенти ґімназиї, котрим яко бідним дає ся не то 33%, але навіть 50% опусту, а часом дає ся книжку навіть даром, бо товариство радо, що знайшов ся Русин, охочий до читаня. Отже 33% опусту для передплатників *Бурсовини* не є жадною надзвичайною ласкою. Правда, коли прийде купувати студент, тоді бесїдник стоїть на становиску патріота, і дає значний опуст; а коли прийде бережаньский мешчанин купувати, то тоді бесїдник є купцем, котрий хоче мати зарібок. (*Веселість і жваві оклески.*)

Відтак о. катихит Стефанович заявив, що ходять слухи (він сам того не каже, але таки цїкавий, кілько на тім правди), що товариство на видаванє шкільних книжок не має хлїбного зиску (!), а лише має клопоти, так що не видавчують ся замовленя галицкої кр. ради шкільної. На се відповів проф. Громницкий, що товариство з зиску на тих замовленях заплатило свої векслї і довги та позбуло ся недоборів. Голова тов., п. Барвіньский, констатував, що на тих замовленях є великий оборот, о тім можна переконати ся з книжок касових страшенних. Але треба до них заглянути, а не вірити пустим „слухам“. Зрештою що-до клопотів, то Ставрониґи старає ся, їх дістати наш Проф. др. Смаль-Стоцкий дивує ся, як на взагалї таке говорити, як о. Стефанович. Атже кождий другарем старає ся мати постійне покупника, бо се є цїлком значаний гонорат. Всїм принято кассове справозданє до відомости.

Контрольна комісия поставила внесенє: 1) дати уступаючому видїлови абсолюторию; 2) аби видїл взяв ту комісию до контролї рахунків чотири рази на рік; 3) аби на адміністрацийні справи скликувати осібні загальні збори. Перше внесенє принято, а друге змінено так, що поручає ся контрольній комісиї контролювати касу що найменше чотири рази на рік.

На внесенє п. Барвіньского іменовано

все казав: як віддасть Зоню. А хотьби і не віддав, так Боже мій! за що голував его, виховував? Божим духом він же не жив: Маєвский також гірко вранює, не сидить з зложеними руками“.

„Що я завсїгди говорила, Мілечко? Що я завсїгди говорила, що скупий два рази тратить? Як би був єму часом віддав який гріш, був би лише на тім вийшов. Тепер буде вранцеводзений все віддавати. Добре єму так! Дурних і скупих я не жалую. Але, Орадни, Мілечку, Орадни, кажеш, розіграв ся?“

„Грає, оповідають, так що страх!“

„Хто, кажеш, оповідає?“

„Молодий М. Він бачив ся чи раз з ним в К.“

„Він бреше, Мілечко. Я би єму не повірила у нїм.“

„Так вірю лише в половину того, що говорить, то все остане ся якась правда. М. говорив, що „колишнїй реформатор, соціял-демократ лїпшов на нем“. Голени, каже, не носить вже тепер як олень, але як той вовк, що на здобич виходить.“ Так казав. Кілько на тім правди, мені байдуже! Славити Богъ, що мої дїти не „реформатори“; були би може також з часом показали ся.“

„Ха-ха-ха! я знала, що Орадни злиятурник. Я завсїгди казала і кажу, що яблоко не відкотить ся відколи далеко від яблінки. Він увеліднив ті нещасні прикмети певно від свого батька, а тоті гонять чоловіка неустанно від щастя до нещастя: змінюють часто настрій душі. Се я знала!“

Мене обняло холодом і я сидїла недвижна. Зонечка недвижно! Очи дивила ся кудись в далечину, руки лежали на колїнах обезсилені, а устя немов застигли... Нараз засміяла ся вуйко якось чудно.

„Чому ти смієш ся, Мілечку?“ спитала тїтка. „Що я кажу, то правда.“

„Я й не сумнїваю ся о тім, Павлинко. Я лиш собі щось пригадала“. — І звернувшись до мене, вимовила з притиском слово: „Поступовець“!

Я здвигнула мовчки плечима. Все було мені байдуже, і лиш одного на світї хотїла я лізнати ся, з то, як єму взагалї мене ся. Хотїла більше „сидїти“ в тій справі мати.

„І чому ти так тихо сидиш, Наталочко? А бриш, бач, як болїсно стигнула. Жалуєш?“

„Чого?“

„Жалуєш?“

„Чого мала би жалувати?“

„Чого? Ну, тепер вже й не зюзи! Адвокатурічна оборона, котра, правду сказавши, відбувала ся без слів, але длятого чутєм не менше гарячо. Ти постолкувала ся вільно з нашим судом про нею: але пригадай собі, що я віщувала поступовцям і соціял-демократам.“

„Пригадую собі, вуйко!“

„Так казав, а мав слушність, коли остерігав перед єго ідеями.“

„Чи ви не знаєте щось більше про него?“ спитала я, майже не зважаючи на єго послїдні слова.

„Та що так! Я тепер річами не дуже цїкавлю ся. Умер моральне і на тім кінець; бо віддати ся покусї якоїсь страсти і не могти опанувати ся супроти неї, значить, вложити на себе моральний дефект. Боже, Боже! розбурхана страсть в дїдській груди — се щось страшного! Се те саме, що взяти пістолї і покалїчитись на віки — так на мою думку. Другі залежить ся на такі річи можливе строго, але для мене се найстрашнїйше з злого! Нехай Господь вільно боронить від таких душевних недуг! Лїпше смерть.“

„Лїпша смерть, вуйко!“

Він поглянув на мене, зчудований, мов мій безтоковний голосок, а я чула, що в мене горіли очи дивним огнем.

„Як ти казала, Наталко?“

„Я казала: лїпша смерть, як жити свутнє мовчки і брудом.“

„Що за дивна зміна в поглядах?“ обізвала ся тїтка гучливо і, заходячи в хату, звернула мене насьмішливо очима.

„Вуйку“ обізвалась я, остановивши з ним ся, „се не може бути, щоб він зараз сверну відда ся тій збійчій пристрасти. І кождучи поволени, здавала ся мені, що єго відповідь не остане ся без впливу на мене дальше житє.

„Ну так, зараз сверну ся. Мене правда з тій історії те, що він хотїв тим способом прийти до гроший. Наталко, се відїла мене дуже вчасно. Те, що він не може в пристрасти опанувати ся, можливе отидне. Те я здучна би з ним пилно натурою.“

„Те все певно правда, вуйку, тоте, що він хотїв таким способом до гроший прийти?“

„Правда. Він не таїв того. Хвалив ся навіть, що на він жетить ся обставини „убу-

проф. Михайла Грушевского за его ревну наукову діяльність почетним членом товариства, а на внесене о. Танячкевича висказано уступаючому виділови признане за єго діяльність.

До нового виділу вийшли яко голова пос. Олександер Барвіньский, а яко виділові: Кость Паньківский, проф. Громницкий, проф. Петро Отововский, директор в пенсиї А. Борковский і суплент Остап Макарушка. Заступниками виділових вибрано проф. д-ра Кониевского і суплента Ів. Кошача. Окрім того уконституовали ся всі три секциї товариства. До контрольної комісиї вибрано проф. Тисовского, Врецьону і Ганинчака.

На послїдну слїдувала оживлена дискусия над змінов статутів. Виділ змінив статут в тім напрямі, щоби товариство стало ще більше науковим. В дискусиї визначували ся своєю гостию або й напастями знов таки о. Стефанович Олександер і проф. Прийма. Оба бесїдники уважали предложені зміни (які они іменно, єго не знали, як опісля показало ся) надто важними, щоби їх вже тепер рішати; до того треба осібної комісиї, котра би за якийсь довший час предложила осібно на те скликаним зборам зміну. Рішено вибрати в тій цїли осібну комісию (д-ра Костя Левицкого, д-ра Франка і д-ра Федака), котра має виробити зміни і предложити їх до кінця ферий осібним загальним зборам. Опісля запротестував проф. Грушевский против напастий на комісию, котра виробила зміни предложені виділом. Бесїдник подав причини і напрями, чому виділ, взглядно комісия, до котрої і бесїдник належав, предложили такі зміни. Ішло о то, щоби надати товариству характер чисто науковий, а тим самим надати єму більшої поваги. Тим не робить ся кривди людям, котрі не визначують ся науковими працями. Проф. Прийма заявив, що не хотїв своєю бесїдою нікого ображати.

Позаяк ніхто не забирав голосу до вільних внесень, закінчив голова пос. Барвіньский збори, дякуючи участникам за уділ в нарадах.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 6-го червня 1896.

Про дівочий інститут в Перемишли читаємо в *Дньо*: „По девятих зборовках та заходах, став у нас в Перемишли будинок інституту для руских дївчат. Справляша палата, якою і високо шановані, більше про шкоду ніж про вій-ско дбаючі Явнеси могли би повеличати ся. Тяжко прийшло до введеня в житє сего нашого інституту, бо „ъ“ і „ы“ мало що цїлого вже готового інститута не обернули на ні на що, мало що не пробили з него дім чинший, де би замісць Мінерви просьвіти, може радше тємнота всевладно панувала... Ба вже коли навіть інститут війшов в житє, хотїли єго наші сердечні „маститі“ перемінити на просту бурсу, хиба на те, щоби польским законникам більше дївчат до виховання в дусї польскім достарчати. Та, на щасте, правда і сьвітло побідили — наш інститут став первородним в цїлій Галичинї, став наче-б университетом для наших дївчат. Хотя противники наші (з Русинів!) зголосили новну абстіненцию, (москвофіли! — *Ред.*) таки дївчат в інститутї знайшлось богато і інститут розвивавсь красно. Великі труди, які посьвящує ся при научуваню в інститутї, принесять прекрасні плоди.“ Заслуга в тім п. Тереси Нестіфоровичевої, професорки руской гімназиї, настоятельки і учительки інститута і правдивого опікуна єго, о. архипресвитера К. Чеховича, в честь котрого учениці устроїли дня 1-го с. м. вечерок. — Хто з буковиньских Русинів хотїв би дати свою доньку на добру науку і виховане, то нехай цїлком сьміло пішле єї до перемиского інститута.

Фраза. В патріотичнім запалї говорить ся у нас нераз богато нісенїтниць — і то так без намислу. Н. пр. в письмі з Перемишля про руский інститут дївочий в ч. 115. *Дньо* находимо одну таку наївну фразу, на яку ловлять ся звичайно руські діти. Вказуючи на тїрке положенє Русинів, дописуватель ка Олена уважає причиною слабого розвою нашого народу між иньшими і се, що у нас „добро і винесенє одиниць уважаєть за підвигнене чести і добра загалу руского народу.“ Се має бути велике лихо! Ласкава наша Олено! позвольте менї, низше підписаному Юркови, назвати сї ваші слова пустою фразою. А то на сїй підставі: „Загал“ то не є якесь абстрактне сотворінє, лише суть то „одиниці“ зібрані до купи. Коли-б я міг (а дай менї то Боже!) „винесшити“ вас, ваші Олено, по нашій заслузї, а відтак і ваші Ольгу, Одарку, Наталку, Орисю і Марисю і всїх инших, — коли-б я міг дати їм всїм „добро“, то — разом взявши — винесшив би я загал руских жінок, а так винесений загал жінок з „добром“ в руках зовсїм не принїс би сорому, лише честь руському народови. Тепер же, як би моєї суперетки конкуренциї польскої вдало ся „винесшити“ мужів або суджених пп. Олени, Ольги, Наталки і т. д. і дати їм в руки „добро“, то тим винесшив би я вже й цїлий загал Русинів, котрий іменно складає ся з „одиниць“. Отже то не є таке щасте, як нам здає ся. Не вдало ся нам н. пр. винесшити знаного письменника і вченого на професора университету, то, хоч він одиниця, але проте ми не зискали зовсїм нїчого через те, що єго не „винесшимо“. А винесшене єї одиниці було би й загалови принесло честь... Одним словом, коли хто заслугує на винесшене (а при оцїнованю того треба бути не пристрастним, але дуже обєктивним) і коли кого справдї винесшено, то се, позвольте менї на перепір вам сказати, приносить і честь загалови і єсть винесшенєм єго. Не збільшайте і так переповненого шинхаїра руских фраз! — *Юрко.*

Загнївав ся дуже на нас *Галичанин* за котатку про Григория Купчанка і в спосіб такий уличний, як то він лише зме, накинув ся на *Буковину*. Бачте, що та Купчанкова відозва, про яку ми згадували, то видумка; що ми переняли на себе ролю польских ґазет в ходженю на москвофілів. Отже аби він не думав, що кождий вовк видумками, так як він, ми заявляємо, що згадану відозву ми мали у своїх руках, читали єї і маємо дуже поважних сьвідків, котрі також єї читали. Не поможе затаюванє таких річий; що між москвофілами водять ся звані загально шпіони, того нїхто не заперечить. І они самі також не можуть, бо на своє лихо полишали доволї документів на Руси, з котрих можна пізнати їх роботу.

Дрібні вісти. В Бережанах відбув ся дня 1. червня с. р. величавий вечерок музикально-вокальний в на зять 300-лїтного ковлеся унії берестейскої. — Угорский мінїстер просьвіти заборонив у всїх руских школах на Угорщинї книжочки „Просьвіти“. Зовсїм так як в Росиї! — Сего року при 30. полку у Львові застрілило ся вже шість вояків. — Недалеко поля битви під Адуєю в Абиссинії найдено аж тепер тїло генерала Даборміди, котрий в тій битві показав ся надзвичайно хоробрим і приступом здобув навіть абиссиньский табор, але потім обскочений з усїх сторін мусїв згинути, бо помочи не дістав вчасно.

Приватна клїніка хірурґічна

(Приватна лїчниця операційна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

емерит. **оператора** ц. к. хірург. клїніки университетской *Білльрота-Гуркебаєра* у Відни

находить ся

з **Чернівцях**, улиця Мецера ч. 25.

В сирой приймаєм хорих і вільних інформаций треба удавати ся до управителя приватної клїніки **д-ра Квятковского** в Чернівцях, улиця ратушова (дім Шнофера). (6—100)

тих“, і що те, що они вибрали собі і єго за оруде, невдаване. Що в него сильнїє невражливе сумлїнє і він обграє можчих спокійно.“

„Вуйку, тепер я вірю!“ зайняла я тихо і мої уста вигрались до якогось усьміху. Тому, що я мати „сильнїє невражливе сумлїнє!“

„Ти могла і так повірити, а що найважнїйше, не потребувала взагалї вдушевляти ся нею. Коли би в него була гордість, то можнеся був без надумуваня вступити на теольоґію і навіть не просити Маєвского о гроші, коли сей вже такий скупар. А так що? З ким він провадить борбу? З своїм дядьком чи з обставинами? Бою ся, щоб він не спіткнув ся на завсїгди в тій борбі. На мою думку се цїлком байдуже, котрий здаїв подає чоловіцкий кусник хлїба, нехай лиш буде чесний і для других користний. Стан духовний не зби який; осьвічених людий треба і між народом. Хто хоче дїйсно працювати, найде всюди нагоду. Лиш волї треба, Наталочко, а не єдіи!“

„Він не любить стану духовного; каже, що не годить ся з єго природничо-науковими поглядами, і що духовеньство не має будучности.“

„Так? Він се вже знає? Гм, може оно й справдї так. Може й не має будучности. Що правда, епоха безбожности настала. Але я тебе запевняю, Наталко, що погляди природничо-наукові можна з науковю Христовою погодити. Бери на увагу, Наталко: з науковю Христовою! Він міг отже цїлком добре вступити на теольоґію. Був би мав нагоду працювати для „народу“ в найширшім значіню слова. А хоть би і був толкував мужицким по свому, що Бог — природа, а учи-їх при тім любови ближнього, чесности, правдолюбности, учив правди, був би все більше зробив як так!“

„Мабуть не зір, вуйку!“ сказала я тихо...

„Бо фантазиї! Бо наповнив ся иньшими ідеями!“

„Вуйку, єго погляди проте все не суть, о скільки я їх пізнала, як ви перед казали: хороблиці.“

„Це хороблиці! То не доказує ще нїчого. Але замісць того я спитаю тебе, що поможе думане і стараве одиниць, коли загал не прийме того? Нехай чоловік буде умний і розсудливий, сїлько хоче, але коли він єї своєї філософії не може приноровити до житя, то ся філософія не праведна. Она навіть шкідлива, мутить талановиті уми і викликує хоробливий настрій. Ти також так як і він перейнята тим духом „будуччини“: бажаєте чогось, а самі не знаєте чого. Горе тому, хто більше жадає, ніж сам в силї дати: хто будить голод, а не засповоєє єго. Що задумує такий Орадин або єму подібні? Яка в них провідна думка? Хотять долю народа надїпшити, усунути хиба суспільности? Горетка одна? ха-ха-ха! Бачили, на чім зачіпив ся він один, заняв зайшов він до мети? Яка сила єго характеру і яка в него мораль? Такі они всї, тоті молоді філософи і реформатори, що не хотять уважати волї і недолї — і то, що всї одинаково не можуть жити і не будуть жити! Така моя думка, а менї здає ся, що й думка більшости.“

„Я думаю инакше, вуйку! Менї здає ся, що обовязок кождого чоловіка є, противити ся тому, що показало ся неправим і погубним, а за те приймати то, що подає здаючий ум. Допровадити тоту упряму „більшість“ до пізнаня правди і обовязків. Лиш таким чином можливий всякий поступ. Але, на жаль, вуйку, вокуса нашого прийшу за могуча і за принадна, щоб їй жадо що не всї не порвали ся, хотяй душа єго — то самолюбство. Хотящи єму нїчим боротись, ми не вийшли би нїколи з темряви і з дикі!“

„Так Орадин каже?“

„Може і він каже.“

„І ти віриш в то?“

„Вірю. Так само як в істнованє „ідеальних натиск“ житя.“

Він помовчав хвилину.

„У кождого свої думки“ сказав опісля з притиском. „Я тобі бажаю щастя, щиро бажаю тобі єго, бо ти одинока дитина моєї дорогої сестри, однак ти дїтвеш за високо думками, а лїпше було би держати ся землї і йти давним убитим шляхом. Держись, щобись не поховала ся в житю, як Орадин. Щоб не поплуталась в ідеях і не жила замісць моралї добра моралї зла в серце.“

Замовк і підняв ся з місця.

І я замовкла та поволїнькась за ним в хату.

Побачившись на остатку сама в своїй комнатї, я кинулась безмовно на постіль. О нї, я не плакала! Я давивши долонями груди, я лежала нерухома. „Зломи ся, зломи ся!“ була одинока думка, що томить неустанно мою душу. Боже, Боже, Боже! чи не лучше умерти, як вірвути з бруд і погань?

Лучше умерти...

(Дальше буде.)

Телеґрами „Буковини“.

З дня 6-го червня 1896 року.

Відень. Архикнягиня Стефанія враз з донькою і ґр. Баденї з женою від'їхали до Будапешту.

Будапешт. Цесар приїхав сюди о 5 год. 40 мінут. Вчера приїхали архикнязї Людвик Віктор, Фридрих і архикнягиня Ізабеля.

Відень. Всї часописи висказують ся похвально о внесенія проєкту закону, котрим управильнює ся дисциплїнарне поступованє з державними урядниками. З того видко, що правительство прихильне бажаням урядників і хоче їх по змозї сповнити.

Відень. Палата послів приняла закон о патентах в тр тім читаню, а потім також закон о льокальних зелїзницях. Міністер Гуттенберґ боронив правительство перед закидом, мовби оно внесло цїлий проєкт занїдно; правительство мусїло увзглядняти всї поодинокі жаданя. Вчера принято ще пильне внесенє пос. Кайцля, котрим взиває ся правительство, аби оно зараз на початку осїнної сесиї внесло удержавленє північно-західної і полудневої північної зелїзниці.

Відень. Буджетова комісия приняла одноголосно внесенє Катрайнера, щоби субкомітет для нарад над управильненєм пенсий урядників найдальше до трех днїв по отворенї ради державної здавав справу перед комісиєю.

Будапешт. В військовій комісиї угорскої делеґациї заявив міністер війни, що третю військову академию отворить ся аж тодї, коли покаже ся потреба єї.

Поручаємо гостинницю Метрополь Лерхенфельда в Чернівцях при улици Ратушевій.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. II.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосв. Митр. і Преосв. Ев. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечує будинки, клоп, господарскі знаряди, збіже в жерстї і снопах, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найдешевшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачують ся скорше по нежелї, а договори заключені з першим Товариством взаїмнеокасуваючим видають „Днїстрови“ можність обезпечувати і виплачувати і найдешві суми.

Поліси „Днїстра“ приймає банк кредитний у Львові при вигодах іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає на найрозмаїтїйші умови і видає полїси і квіти в руских мовах.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженим порукою, приймає від своїх членів і третих днїв **вкладки** до корисного **на 5** процент. Гваранция обмежить ся **до 30** кор. Членки удержать ся тілько взаїмтелем реальностей, відомих від гвардії, на другий дочі члени. З вкладок відтягає ся десята часть на уділ.

Зголошення в уділові **агенциї** в місцевостях, де „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

Katarzyna

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиранє**: по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр. можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і принимати з осторожностию лише ті, на яких знаком „Котвиця“ бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера під золотою лилиєю у Празї.

Хто хоче

мати красні, добрі і дешеві фотографії, най буде ласкав удати ся до мене!

Фотографую що дня від 7-ої год. від рана до заходу сонця.

За 6 штук беру лише 1 зр.

З поважанєм

Е. РІХТЕР,

11—12. фотограф в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 18.

Виданя „Буковини“.

Перші Жорі, оповіданє Теодати Галіни, сторін 110, вісїмка, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповіданє О. Н. Кониського, сторін 42, 16-ка, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

І. Рехенберґа книгарня і папірня в Чернівцях, улиця ратушева 23. Поручає ся до заставлюваня руских книжок і газет. Має великий склад руских книжок для всїх шкіл. Прибори до писаня продаю по найдешевших цїнах. Для шкіл народних особливо корисні уділи.

11—12 І. Рехенберґ.

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, мистецтва і забави. Виходить в Реґіні що місяця. Передплата, платна в Реґіні, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Реґіні почта Сальгура.

В редакциї можна ще дістати давнї речники Добрих Рад.

1. **речник „Д. Р.“** містить до 200 поучаючих розмов з двох 120 забавних приказок і много іншого. Цїна цїлого речника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 80 кр., з без 1 і 2. числа 40 кр.

2. **речник „Д. Р.“** містить до 300 статейок, сих много приказок і одну повну повість, про найже чуда не чекав тягне ся: „Як то я Василь Дворецький пробив ся Василь Дворецький і ані він прачуда, ані ще не раз розу відгуки.“ Цїна цїлого речника 1 зр. 20 кр., з без двох часто 50 кр.

3. **речник „Д. Р.“** містить тих самих як і другі речники дуже много пожитечного для господарства і забави, много образків і одну цїлу повість: „Як мамаївка Сорока і Грицко свій сміх з войска“. Ся повість друкувала ще 4 рази (3 рази по ручки і раз по обичаю). Цїна цїлого речника 1 зр. 20 кр., без двох часто 60 кр.

4. **речник „Д. Р.“** містить як і попередні дуже много пожитечного і забавного для всїх і окрім того много дуже практичних рахунків. Цїна цїлого речника 1 зр. 40 кр., з без двох часто 70 кр.

5. **речник „Д. Р.“** містить серіо забавних розмов для всїх пор і 6 дуже забавних повістей як нпр.: „Дмитро з воїн“ „Ревнивий жидок.“ Цїна 1 зр. 20 кр.

6. **речник Д. Р.** містить забавну повість: „Петр Фостик і хто єго Фостиком“.

Цїна 6 речників разом з рок. пересилкою 6 зр.

Е. ПАТРАХ в СТРИЮ в (ГАЛИЧИНЇ).

КОСИ з маркою сїчкарня, з анґлїйскої срібної сталї (Silver Steel).

Тими косами надзвичайно **легко косити. Они подвійно загартовані ріжуть остро, остають ся довго острими, легкі до кошеня і такі гнучкі** як найлучша, на всїх сьвіт сложна дамаскська сталь. Они перетинають зелїну блиск, не кашербуючи ся і дни дуже мало зношать ся. Одно кленаня вистарчає на цїлий день. З виострюваня раз таку косу, можна косити 120 до 150 аршинів і найгустїйшого збіжа і найтвердшої трави, чим оощадить ся не лиш робочий час, но і платя за кошенє, і то о **чотири, пять** або **шість** разів в порівнаню з звичайними косами, які продають ся торговцями.

"Кождому, хто купить мою косу, ручаю, що кождо мою косу буде косити чисто, як тут кленати косу мою не буде так добре косити, як я обіцяю, то я дозволяю раз по кожному 50 к. 1 зр.

Мої коси суть так як перші, від середині з сталї кроєні, і так як знать, коли хто косить, і то як обіцяю цїні:

Довжина цїлої коси см	65	70	75	80	85	90	95	100	105	110	115 см
Цїна 1 коси 1 по зр.	1.05	1.10	1.20	1.30	1.40	1.50	1.60	1.70	1.80	1.90	2.00 зр.
Ціна 5 кос. 1 по 14	45	51	60	70	80	90	1	8	6	5	5.00

Мармуровий камінь до острення коси.

Довжина цїлк.	18	21	22	25	найкращий брусок мармуровий.
Цїна за штуку кр.	20	25	30	40	50 кр.

ПАПКА з полотна 1 зр. 20 кр.

Посилка найдешевше почтою лише за готівку або наслїдплатою.

Перестерога перед обманами! Свої 1894 ся опомнили ся в Галичині много міст, що розсилають такі самі і друкують подобні листи, а перетворять, котрі розсилають. В цїлім каталозї ані одного слова правди! Хотять дорого продати. Помножені коси, не добре спу кують ся! Як найбільше гостинцем дро, що гваранцим такі, як є дно, не дно жадне міра — Бо я не хочу цїлого покупити. Правдиві коси лиш ті, на котрі робити вісїм К. ПАТРАХ в Стрию.

При замовленю взаїмньшої 10 кос приймаю на себе половину посилки, а при замовленю 20 кос цїлу.

При 10-ох косах дам 11-ту і один брусок, при 20-ох 4 коси і 4 брусики даром.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

З друкарні „Руської Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

Ч. 115. Чернівцї, вівторок дня 28. мая (9. червня) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Перше віче в буковиньскій Подністряньщинї.

(Стаття надіслана).

І в Заставнї показало ся, що буковиньскі селяни надзвичайно численно збирають ся, коли ударить „нічений дзвін“. Було би може за далеко сягнено, коли би хто з такого явища хотїв ворожити про будучу силу сего народу, але за то не забогато буде сказано, коли зазначить ся, що тут варта устроювати віча, бо нарід до того охочий.

Однак віча устроювати не лишень варто, але й треба, бо полїтична сила численної буковиньскої Руси скромна, а в деяких місцевостях люди немов ще й не знають, що они вже мають конституцию.

В Заставненскім повітї особливо потрібно було не лишень подати селянам кілька важних на тепер указок, як їм до самопомочи брати ся, але і підтримати віру в хосен такої роботи, бо многі, відчуваючи своє велетке положенє, немов попадають в безнадійність. Дуже часто можна почути з уст селян вирази такої безнадійности.

Отже се перше віче в буковиньскій Подністряньщинї, на котрім зійшли ся люди майже зі всїх сїл повіта, причинить ся певно немало до розсїяня того важкого настрою у многих селян. Оно натомісць оберне їх увагу на виложені їм способи поратунку і коби ще було підперте відповідною селяньскою часописию, стало би граничним стовпом лучшої доби в заставненскім кутї.

Тут, як і деинде, є в поодиноких селах бодай по кілька людий сьвітлих, досить очитаних і навіть маючих ясні думки про справи, котрі хвилюють руску осьвічену суспільність. Є й села, де вже далї можна буде говорити про інтелїґентну селяньску верству. А проте, як мало дає про себе чути той цьвіт селяньства, як мало впливає він на загальні справи не то краєві і державні, але навіть свої громадскі!

Причиною сему є почуте немочи. Ті сьвітлі селяни не з'орґанїзовані, не належуть до жадного такого товариства, котре би їх зводило в один гурт і знакомило їх межи собою на зборах (як се робить „Просьвіта“ в Галичинї). Відси, з браку орґанїзациї походить та річ, що помимо поступаючої просьвіти у нас властиво дїє ся все по старому: полїтична сила народу все ще дуже сумнївна.

Що справдї більша вина лежить в недостачі орґанїзациї, а меньша в загальній неохотї селян до самопомочи, показало ся на вічу, на котре переважна більшість участників принесла велике зрозуміне для розправ. Оживлені промовами бесїдників, селяни опісля з повною сьвідомостию річи обговорювали дотичні справи. Таких людий не трудно з'орґанїзовати в одну цїлість в краю, і тодї они стали би дїльнїйшими, ніж нинї при своїм роздробленю.

Уважний міг би був на вічу почути, як поважно селяни обмінювали ся увагами при викладах бесїдників: там якісь розчаровані виборцї постановили: „най буде що хоче, а будем пильнувати виборів“; тут, при церковних справах, напіонали в сердаках з очевидним задоволенєм оплескали референта непереставним „славно“; там знов перебирає мову справоздання про рускі школи селяни: „А чи не було би лїпше, як би по канцеляриях були рускі дїти?“ Про виклад о катастрі не треба й згадувати. Отже є се певна річ, що на першім вічу в Заставнї був зібраний в більшости сяк-так підготовлений нарід. Сїя сьвітлїйша громада вічевиків є підвалиною для дальшої полїтичної праці в повітї, для народної орґанїзациї. Від умілости патріотів зорґанїзувати сей нарід залежить дальша судьба повіта. Але річ певна, що коли устроєно перше віче в Заставнї, то за ним послїдують дальші відповідні міри до осьвідомленя повіта. На кождий своєсіб і те, що є, треба класти на рахунок десятьлїтної просьвітної праці черновецких народних товариств.

Що-до орґанїзациї, то самі селяни віддавали деякі відповідні гадки, правда не на самім вічу, але по нїм. Казали, що

---

14)

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

(Далше).

Неустанно звенить мені в ушах початок так званої Mondscheinsonate Бетговена, неустанно звенить. У тої сонати цїлком таке сама пристрастна краса, она так само вездужає на туту, як і місячна ніч, перевита чимсь демонїчним, от, як хоть би і моя душа тепер!

Справдї, в мені проминулось щось невимовно-строге. На приклад: я не вагала ся сказати в гнїві: „лїпша смерть, ніж житє опутане немічю і брудом.“ І я вірю в ее. Хто знає, може-б я була в силї видати єму і вістець, коли-б зажадав того від мене?

Але може він иншим стане? Лїпшим може? Чи може впало що вище? Чи може стане буденним чоловіком? Іменно буденним чоловіком. Так оно й буде. Час все затре і все буде добре.

Ух! що се за добро, на котрім дише час затре брух!

Ні, моє серце відвернуло ся від него. Брудом своїм завдав мені такого болю, як би вмер однак смерть має в собі щось поважного, коли ее дразнить і ранить душу. І можу не вмер уже раньше!

*

Чим більше думаю над ним, тим більше нездужаю. Я цїлком утомлена. Всї мої думки вилились в его поступованє супротив себе і других і висовища їх вищуть мене. Чому звезлами ся! ах! і чому упадає тепер передо мною!

Та що! він бив мене тими своїми вчинками.

Се-ж конець нашої історії. Тихий безлучний, відчутий конець.

І чому віддав ся тій брудній силї: спиняв себе безжальностию, чому забув, що я — єсь царівна!

*

Якась ненависть проникає ся хвилями против него... Чи справдї против него, чи против немочи? Сего я не знаю напевно. Часом здає таке почутє, як би він перейшов через мене важкими грубими кроками мою мір...

IV.

(Готьчет відмінює).

У нас знов перебуває професор Льордем. Він поладив. І то вже давно поладив. Я ненавиджу єго, особливо коли зачне критикувати Орадиа. Орадиа слабодух, але не винен від него нехай не критикують єго. Найлїпше про Орадиа говорить ще Лева. Она каже, що в нїм перемогла єго горяча натура.

Завтра Льордем відїзджає.

Чого він слїдить неустанно за мною своїми хитрими, блискучими очима? І все „Льорелай і Льорелай?“ прозиває мене, а на самотї моя на глум каже мені, що я гарна!

* *

(Знов відмінює).

Сего вечера приказала мене тїтка до себе. Мала щось сказати.

Я пішла.

Она сидїла коло стола і держала якийсь лист в руцї. Видала ся мені чомусь прибитою.

„Що вам, тїточко?“ спитала з занепокоєнєм. „Може стало ся з вами що нечиле? Чи може одержали яку лиху вістку від Леви або від братів?“

Она усьміхнула ся на силу. „Ні,“ відповіла. „Нїчого такого нема. Сим разом... то єсть инші іде о... тебе.“

„О мене?“

„Ще? Подумай собі лише! Професор Льордем хоче з тобою женити ся!“

„Де жною!...“ І усьміхнувши ся якимсь безвиразним усьміхом, дивилась я на нїм широко отвертими очима. „Льордем, тїточко?“

„Льордем! Але ти, бачу, здивована. Думала мабуть про кого иншого?“ Послїдне слово вимовила з притиском і єї очи впиляли ся ще острійше в мене.

Я сдвигла на ней.

дуже придалась би тижнева часопись для селян. Так само уже по вічу виринула гадка заснувати в Заставні осередок для просьвітної діяльности. Се справді був би важний зачинок до розбудженя в заставнецкій околици руско-народного житя.

Що-до селяньскої часописи, то над сим вже здавна роздумують деякі патріоти на Буковині, і певно доведуть справу до пути; а що-до заложеня просьвітного осередка в Заставні, то се діло певно не занехають ті патріотичні інтелігенти в Заставні самій (і околици), котрі також не мало причинили ся до того, що віче випало гідно і величаво.

Учасник.

Що нового в сьвіті?

Делегациї австрийскі і угорскі вже зібрали ся на наради. Австрийскі делегациї вибрали своїм президентом бар. Хлопецкого, а его заступником Феттера, а угорскі делегациї Шеля, взгадно гр. Алядара Андрашіого. Оба президенти зазначили у своїх вступних промовах спільність інтересів обох половин держави і потребу удержаня мира для культурного розвитку держави, а тридержавний союз яко найсильнійшу его запоруку. Цісар відніс в престольній бесіді дружні відносини Австро-Угорщини до всїх держав, а тим самим вказів на довгі літа мира. До сего причиняє ся головно тридержавний союз. Сей миролюбивий тон в цісарскій бесіді підносили всї заграничні часописи з признанєм. — Делегациї вибрали комісиї, котрі сегодня розпочинають свої наради. Найбільший інтерес викликує очивидно военний буджет. Але хто надіяв ся з него й сїй роцї якихсь несподїванок, той помилив ся. Правительство жадає сим разом о 4½ міліона більше для доповнення військових потреб, незначкално вже в попередних роках. Разом видає Австро-Угорщина на військові потреби 280 міліонів річно на 2,700,000 мужа. Сї числа не видадуть ся малими, коли їх порівнаємо з видатками инших европейских держав. І так видає на війско Франция 278,980,441 зр. на 3,580,000 мужа, Німеччина 399,283,104 зр. на 3,296,000 мужа, Росия 518,571,964 зр. для 4,630,000 мужа, а Італія 98,565,997 зр. для 1,600,000 мужа. Коли всї навколо узброєні, годі, аби Австро-Угорщина була неприготовлена на всякий случай.

Австрийска рада державна радить нині скликаня делегаций. На засїданю предсїдателїв поодиноких клюбів рішено недавно тому полагодити ще кілька дрібнійших проектів. Визначне місце між ними забирає закон о патентах. Перший раз повстала гадка о такім законї в Анґлії 1623 р. Зпочатку уважали надане патенту ласкою корони, опісля мав винахідник подати свій винахід до відомости правительства, а оно хоронило через певнесь час виключне право визискуваня того винаходу самим тілом винахідником. Вінци дійшли правники до висновку, що винахідник має раз на все виключне право визискуваня свого винаходу. На сїй засадї готове ся принятий недавно австрийскою радою державною проект закону о патентах, але лише почасти. Вимогу становить тут війско, котре має право зі всїх винаходів користати по вподобі. По принятю меньших законів рішено розпочати наради над законом о податку від цукру. Податкова комісия вже приняла цїлий проект без змін, а вчера мали розпочати ся наради в повній палатї. Певно, що не цїлий закон буде ухвалений ще в сїй сесиї, бо вже в середу має рада державна перервати свої наради аж до осени.

Віденьска рада громадска розпочала минувшої пятниці свою правильну дїяльність. Як нашим читателям знане з телеграм, не хотїла антисемітска більшість пристати на вибір жидо-ліберала Стаєнера на місского радника і на тім розбили ся переговори. Таким чином стали 22 антисемітів місскими радними, а детичка інтервенция лібералів до правительства остала ся без успіху. На першім засїданю вже поставили радний Гесман внесенє, щоби знести інститут місских радних, а натомісць вибирати секциї і комісиї для вступних нарад над поодинокими справами. Як видно з ріжних статей в N. fr. Presse, лібералы що не поладили ся з фактом, що они в віденьскій раді громадскій засуджені на втрату всякого впливу, і тому від часу до часу в ліберальній пресї дає ся чути крик розпаданий ся партиї ліберальної.

Коли недавно тому казав італїйський міністер фінансів, що італїйскі фінанси не стоять лихо, а видатки военні можуть буде навіть зменшити, здивували ся всї, бо не знали, як то можливе. Аж нинї виявило ся все, коли міністер війни Рікотті вніс зменшенє кількости в батальонах. Італїйске війско має 12 корпусів, котрі складають ся з батальонів: кождий батальон має чотири компанії. Отже тепер міністер війни хоче зменшити число компаний, що складають батальон, на три. Против сего повстали майже всї сторонництва парляментарні і виказували, що держава подїй видати ще о 12 міліонів більше, аби лише зорґанізувати армію як слїд, аби зменшити видатки о 5 міліонів, а тим наражати цїлу державу на небезпечність. З огляду на так сильну опозицию просив міністер війни, відложити наради над тим проектом аж до осени, на що палати згодили ся. Суд кри міністра Рікотті уважають рішучим виявом свого проекту.

У Франциї зачинає монархічний елемент набирати сили. Послїдного разу ми доносили про князя. Орлеанський рішив ся дїлати доходити свої права на французку корону. Сим він викликав свого суперника з родини Наполеона. Князь Наполеон уважає себе також претендентом на французький трон і має між визначними політиками богато приклонників. Знаний Бонапарт приняв ся вже цїлком отверто за монархією і заявив, що хто з претендентів на французький трон прийде скорше до праву, той удержить ся. — Наші читателї знають з давнїйших вістий, що Франция придавила повстанє на завоєнї острові Мадаґаскарі і повстанці мусїли вдати ся на ласку і неволку. Зпочатку хотїла Франция задержати дотеперішну форму протекторату; за тим був іменно теперішний міністер заграничних справ Гановто. Одначе показали ся важні трудности іменно що-до задержаня торговельних умов, заключених ще перед заняттєм острова, так що Гановто рішив ся ввести у французькім парляментї проект, після котрого острів Мадаґаскар стає ся французькою колонією. Другі европейскі держави не будуть мабуть против такої зміни протестувати, хиба що Анґлія захоче які непорозумінности.

Від часу до часу запалює ся в Туреччині огонь, відложений повстанцкий... Прегадуємо лише про нечитаховане повстанє македонцїв, в якім відбувала ся страшна різня. В Анґлії знов рухають ся ріжні умослїдженї народи. Ді ось нарад вибухло на острові Кретї повстанє. Річ мала ся так: Крету замешкують Греки, котрі вимагають від турецкого правительства ріжних відповідних реформ. Одних високих Порта не вітала ся. І може не хотїла солодити ними, а може не могла через велику кількість мусулманів, котрі мають на Кретї. Сего була Кретенцам за богато і они повстали як один муж против свої гнобителїв. Турецке правительство відкликало тодї тамошного губернатора Турґаша паші і вислало нового Абдуллаґа пашу. Міжтим удало ся повстанцам здобути кілька місточок, заняти укріплений табор під Кіраною і обсадити турецку кріпость Вамос. Европейскі держави бачили, що Туреччина не уміє собі дати скоро раду з повстанцями і тому вислали свої корабелї для охорони своїх підданих на Кретї. Небавом вислали Туреччина на Крету свою війско і новий губернатором Абдуллаґа паші удало ся побити повстанців і висвободити кріпость Вамос. Тодї повстанцї заявили, що хочуть прис-

---

„Про нього я не думала; я про се вже нїколи.“

„Ну, бачиш, не одно дїє ся несподїванка. І я сего не надіяла ся. Нїколи в житї не надіяла ся сего. Лист прибув ще нинї з-ранка, але я... я... не мала часу з тобою говорити о тім. Він просить о скору відповідь. Вирочім тут нема що богато думати. Ти чей приймеш его, то розуміє ся само собою!“

При сї послїдних словах обгорнуло мене несказано гірке чуте, але заразом з тим відняла ся вся горлість моєї істоти. Я чула, як в мене очи заіскрили ся.

„А коли я сего не вчиню?“

У тїтки очи замиготїли: „Як?“

„Тїточко, я не хочу за него йти!“

„Ти не підеш за него?“

„Я, тїтко, я... я не піду за него!“

„І вільно спитати, чому?“

„Я не хочу его! Тїточко — я за него? Я не можу!“

„Аґа! ти хочеш тим мене сказати, що его не любиш?“ Она сказала се з злосливим усьміхом і зовсїм спокійно. „Ну, що-до того, то він твоєї любови і не жадний...“

„Так?“

„Так, моя кохана! Він вправдї инше, що бажає для своєї хатини „голубки-господинї“, але се, розуміє ся, лиш гарна фраза. Певна річ, він, чоловік старший і статочний, не буде мріти вже про любов. Се й не лицювало би єму. Він подає замісць любови щось лише і щось таке, що може дївче серце вдоволяти дїйсно вдячністю. Він подає бідній сиротї хлїб, гірке становище, поважане і значінє. А ти? Ластавови ся лише, що таке ти? Що внесеш ти сего в дім? Коли ти на се сама не прийдеш, чого я при твоїй зарозумілости і надію ся, то я тобі сама скажу.“

„Лишіть, тїточко, не кажіть! Я сама знаю. Я — то величезна нуля, котра кромі кількох срібних ложечок не внесе єму нїчого більше в дім. Але я вам щось иньшого скажу, тїтко. Я не надію, щоби без любови прийняти таку жертву ласки. Тому нехай він обглядає ся завчасу за иньшою голубкою. Він мені не вара, а я єму. Про любов я вже й не говорю: я єго й не поважаю!“

„Так? Навіть і не поважаєш?“ почула ся нараз гадка вуйко десь за ногами плечима — і він з'явив ся в сїй хвилї в покоях. „Ти думаєш, що коли чоловік не цїлком молодий, не ніжно небиваєть, не скачи поза дївчини, як повстанет, так єго через те годі вже й поважати, і через те він недатний на мужа? А як мені думку, то саме він. Любрєя, відповідний для тебе муж. Він чоловік не молодий... з потрібним пересвідченнєм, з досвідом, розважний... вже єму вдало-б ся твій лагідний ум зносити на рішну хорсту, пробити з тебе прямолїну, жорсткуватість, зміцнити, як Бог приказав. Нам се, на жаль, не вдало ся!“

„Вирочім“ перебила тїтка скоро „вернемо на інше ти думаєш ждати?“

Я не відповіла зараз.

„На яке весїлє або і на весїлє?“ вуйко взяв з покоїв.

„Знаменито!“ кивнув вуйко і почав поруч мене ходити по салїнї.

„Я раді би знати, хто той инший?“ обізвала ся знов тїтка. „Коли-б лише хотїла ся! Твій час дорогий, Наталко, і мені, як мені думку, лиш тепер хосен принести. Послїдний рік лишив на тобі якісь слїди: ти — дарій хто за мене отвертість — схудїла і спокваїла?“

Я усьміхнула ся і відвернула ся до вікна, що було відчинене.

На дворі стояла тиха ночь.

На небі блестїли неділимні зорі, а до темно-синяких гір вирвала місяць мій вічний супутник. Я витягала ся далеко в низ. Мені здавало ся, що тепер, моєї розлет ся в прирі вередує і на мене, вплине на мене в тій тихій сильно змучуючому душу.

„Хочеш може з ніким зачитати, коли ти знаєш ся той инший?“ почала тїтка знову, бо ще я на сї питанє не дала ніякої відповіди. В ту саму хвилю станув і вуйко коло мене, і єго рука покладе ся важко на моє плече. Обоє мовчали, глянули я в єго лице. В тій хвили здалось мені подібним до тїтчиного, хладним і хитним.

„Окиданий инший“ говорив з прикрим

чена Крети до Греції. Сим хотіли они очивидно спонукати Грецию до вмішаня в сю справу. Але Греция не має ні достаточно гроший ні великого війска, аби могла чинно доказати свої симпатиї для повстанців, отже мусить ограничити ся на піддержку повстанців висиланем грошевих складок. Позаяк губернатор має до розпорядимости 24 батальонів війска, то є надія, що придушить повстане. Але через те що не наступить супокій, бо чужі держави будуть певно домагати ся від турецкого правительства заведеня відповідних реформ.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 8-го червня 1896.

З бук. кр. ради шкільної. На засіданю з дня 3-го с. м. іменовано: учителя з Сучави Ореста Казевича надучителем при 2-кл. школі в Кереспітах; учителя в Іджешітах, Івана Ал-Руецкий, надучителем той-ж школи; стабілізовано уч. в Новоселиці Василя Бешу-Костінешу і мол. учителя в Волоці к. Ч. Василя Кочака; принято до відомости інспекцийні справоздання краєвого інспектора д-ра Тумлїржа і інспектора професора Омеляна Поповича і відослано до міністерства; окрім того рішено деякі справи меньшої ваги.

Іспити для приватистів відбудуть ся при черновецкій висшій гімназиї в днях 5-го і 6-го липня.

З „Просьвіти“. На засіданю головного виділу принято між иншими до відомости письмо нової філії в Тенешачи; визначено на господарске віче в Самборі, котре відбуде ся дня 18-го с. м., 70 зр. для закупна премій; принято до відомости справоздане кількох читалень і основане нових читалень в Довгодуці, Задавові і Гаях; принято 7 нових членів.

Gazeta Bucovinei нарікає в послїднім своїм числі, що руский елемент з Буковини все вирізує, що Русини орієнтують ся, ба що навіть в православній церкві зачинають Русини мати права, значить, всюди рушить ся край. А в числї з дня 4-го с. ж. дотоворила ся Газ. Bucovinei навіть до того в справах церковних, що наводячи 19 жадань наших (ухвалених на вічах) каже: „нехай Славаз в хату, а він тебе вижене з неї.“ Коли панове румунізатори в такий безличний спосіб обманюють правду і думають, що они самі мають виключне право в православній церкві, ну то що-ж з такими людьми богато говорити? Хиба здвигнем плечима і станем сумнївати ся, чи у них в голові все в порядку. Але коли Газ. Buc. вже так дуже жалує ся на руческе Буковини і говорить вже о руїнї Волохів, то ми їм скажемо, що не руїною Волохів ми хочемо піднести ся, лише розвоєм власним. Ми працюємо для Русинів і лише поміж Русинами! Нехайби румунізатори взяли собі се за примір і працювали так для свого народу, а не кидали ся на румунізацию руских сіл, бо се робота неповлатна, і не доведе до нічого! Руські селяни зачинають вже самі бачити, хто їм приятель а хто ні, і тому румунізаторскі заходи не зможуть мати бажаного успіху. А що такі заходи дїють ся, на се єсть два нові приклади: в чисто руским селї Кучурові жалім заводять тепер курс волоскої мови, аби селяни вчили ся по волоски і опісля жадали в школї волоскої викладової мови; а в чисто руских селї Горошівцях заходять ся румунізаторскі повлечники, аби завести в школї волоску мову викладову. Чи се то руческе право, на котре жалують ся румунізатори? Виходить на таке, що злодій вкрав і кричить, аби кого иншого ловити! Одну щиру раду можемо тим панам дати: лишіть ви рускі села і рускі справи Русинам, а працюйте лише для свого народу в своїх сторонах і най вам не забагне ся волощити рускі села, бо ся робота вам не вдасть ся, як довго є між руским інтелїгенциєю щирі приятелї народу.

Топоровецка шайка злодійска стояла оногди перед черновецким трибуналом присяжних. Розправу провадив радник суду Фангор, а оскаржував заступник прокуратора Михальский. Акт оскарженя закидує 13 селянам з Топорівців, між ними також двірникови Костакому Двірничукови, ріжні крадїжи. І так они вкрали в Добринівцях дві пари коний селянських; в Магалї з поменикам Василя Лавина 384 зр. готівкою, а одїжи на суму 48 зр.; в Бошнах вломали ся до хати Григория Дирди і вкрали 80 зр. готівкою, а одїжи в вартости 196 зр. 10 кр.; перепачкували з Росиї горішу і при тій нагоді вкрали там вола, аби на храмі неділїти ся добичею і зробити собі добрий празник. О сїм послїднім факті діявали за ся жандармерия і висліди опісля шляхи раз злочинцїв. Обжаловані по більшій части не признавали ся до зазначених злочинцїв і боронили ся тим, що они жандармам складали зізнаня тим, бо они їх немилосердно били. Особливо зробили враженє зізнаня обжалованих Соколюка, Киретвка і Савчука, котрі жалували ся, що їх жандарми замкнули до комори і там били канчуками. Обжалований Киретвок сказав: „Що я мав казати, коли они (жандарми) бють тай пишуть?“ Розправа тривала через три дні. Переслухувано дуже богато сьвідків, між ними жандармів, котрі перечили, мовби они битєм добували зізнаня від обжалованих. Однак при конфронтациї обжаловані рішучо оповідали, як їх били в коморі канчуками. При розправі показало ся, що попри доходженя зі сторони жандармів і суду, переслухували обжалованих також фінансові стражники, котрі провадили з ними формальне слїдство. Оборонї і прокуратор сьвідчили, що ті зізнї списані неладно. В середу промовляли прокуратор і оборонї: сї послїдні відкрили острій критиці поступованє жандармів і фінансових стражників. Присяжним поставлено не більше і не меньше як 36 питань. По пятигодинній нарадї видали они о 1-ій годині пополудни свій засуд. На підставі їх оречення засуджено: Петра Соколюка (російского підданого) на 15 місяців тяжкої вязниці і висланє з нашої держави; Георгія Киретвка на 3 роки, Николая Онрева і Тимеєка Киретвка на 4 місяці, Івана Савчука на 2 роки, Николая Чалого на 4 роки, Костиня Хенара на $2\frac{1}{2}$ року, Стефана Кінера на $4\frac{1}{2}$ роки, Костиня Тоєнцука на 3 місяці, Ладара Гостюка на 6 тижнів, а Парасху Григорець на 2 місяці тяжкої вязниці. Натомісць увільнено від вини і кари двірника Костя Двірничука і Дмитра Киретвка. Хоч і увільнено Двірничука, то вже саме підозріне, яке на него впало, повинно єго опамятати, щоби не приставав із злодіями. Раз, що то якому, а не то двірникови не лицює, а по друге, що він, як би хотів, то міг би богато доброго зробити для громади. Нехай же тепер старає ся, аби люди єму вірили.

Наука рускої мови в Терезиянум. Нераз вже і в пресї і в парляментарних тїлах виказувано, що всякий, що займає урядове становище в краю нашім, (Галичині) повинен докладно знати обидва язики краєві руский і польский в слові і письмі. Се непереченно запобігло-б всяким нарікам на покривдженє руского слова і письма в урядах, а з другого боку улекшило би роботу урядникам, що тепер тим що раз частїйше мусять мати дїло з руским словом і письмом. Сї обставини спонукали п. Барвіньского поставити в 1895 р. в галицкім соймі два внесеня а іменно: 1. щоби в школах середних була заведена обовязкова наука обидвох краєвих язиків руского і польского, 2. щоби для урядників були заведені курси практичної науки рускої мови. Поки однак власти наші автономічні і адміністрацийні сю справу доведуть до ладу, можемо подїлити ся вістию вельми важною. Правительство центральне, оцінюючи вагу знаня рускої мови для служби урядової, постановило з роком шкільним 1897 завести в інститутї віденьскім Терезиянум, де молодїж приспособлює ся до служби урядової, науку рускої мови. Науки сеї буде удїляти Др. Олександер Кулачковский, редактор руского видання Дневника законів державних. Розпорядженє се правительства центрального заводимо по нашого вістника з вдоволенєм так що до самої справи, як і що до вибору особи учителя, котрий відповість як найкрасше сїй важній задачі.

Подія заведеня науки рускої мови в Терезиянум повинна також спонукати наші краєві власти так автономічні як і правительственні, щоби близше і шильнїйше приглянули ся згаданим в горі соймовим внесеням п. Барвіньского і в слїдуючій сесиї прийняли з певними предложенями в тих справах. Так пише *Правда*.

Самоубійства. В Вікні, кіцманьского повіту, отруїла ся 16-лїтна дївчина Міна Штернбах задля нещасливої любови. — Гузар Ілов Менеляк в Садагурі повісив ся в громадскім арештї, де був замкнений за уличні авантури.

Нещасливі випадки. Фінансовий стражник в Новоселици, Йосиф Маша, купав ся в середу в Прутї і потонув. Єго трупа доси ще не найдено. — Брат побережника в Топорівцях Іван Лєманьский так недручно обходив ся з набитою рушницею, що она вистрілила і ранила єго тяжко в груди. Лєманьского перевезено до черновецкого шпиталю краєвого, де він помер.

Померли в Гоцуженцях на Буковинї дїдичка Олєксія Таборова, род. Фльєгаєр, в 64-ім роцї житя; — в Гурагуморі помішчиковий дївичий Густав Ріт; — в Черівцях Ельгард Шварц в 50-ім роцї житя.

Приватна клїніка хірурґічна

(Приватна лїчниця операцийна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

ексрит. **оператора** ц. к. хірурґ. клїніки університетової *Білярого-Гроссбавера у Відни*

находить ся

в **Чернівцях**, улиця Мецгера ч. 25.

В справі приймання хорих і иншими інформациями треба удавати ся до управителя приватної клїніки **д-ра Квятковского** в Чернівцях, улиця ратушова (дім Шпонвера). (7—100)

Телеґрами „Буковини“.

З дня 8-го червня 1896 року.

Будапешт. Цїсар помилував 149 вязнів, котрі карані за образу цїсаря і цїсарскої родини, за політичні провини і за провини з наслїдок неуважности, нужди або пристрасти.

Будапешт. Сегодняшна нарада з нагоди річниці коронациї випала надзвичайно гарно. Величезні товпи народу урадили цїсарскій парі овациї. В торжественнім походї брали участь бандериї, комітати, члени парляменту, по части на конях, і церковні князї в галевих повозах. Похід удав ся від бурґу до інституту коронацийних, з відтам до нового будинку парляменту,

де вже були архикнязї і архикнягинї. Спільне торжественне засїдане почало ся о 1-ій годинї пополудня.

Льондон. Товпа Курдів напала на робітників при зелїзничім шляху Світка-Шаба і убила богатьох з них. Мали також убити кількох заграничних інжинерів.

Льондон. Бюро Райтера доносить зі Суакіма, що Менелик заявив кретеньскому губернаторови Абдулагови свою готовість, помогти єму против італїйських неприятелїв збрусю і амуніциєю.

Барсельона. Коли вчера процесия вступила до костела сьв. Марії, вибухла бомба, котра убила 6 людий, а більше як 30 ранила. В місті панує переполох.

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Олександром Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

und Richters Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken erhältlich ist, bitte man stets nach der Marke: „Anker“.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, приноручене Веч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, збіж, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся скорше по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними подають **„Днїстрови“** можність обезпечувати і виплачувати і найвисші суми.

Днїстер „Днїстра“ зрайвно банк кредитний у Львові при низьких процентах.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінацій **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найпрактичнїйші услови і видає полїси і квіти в рускій мовї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до спорощеннє **по 5** процент. Товариство лїквідує. Уділи по 50 корон. Позички уділяють ся тілько властителям реальностий, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десяту часть на уділ.

Зголошеня о уділи **в агенциї** з місцевостий, де „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

Повідомленє. Маю честь повідомити, що дирекция товариства „Днїстер“ у Львові іменувала мене своїм аґентом на Чернівцї (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпечень від огню будинків мешкальних і господарских, пересів з уряджеєм, знарядів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в соломі і в зернї — подаю кождому потрібні пояснення. — *Корнило Сальбах*, аґент „Днїстра“ в Чернівцях, улиця Пумнуля ч. 25.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу.

складена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в Лїтографичнім заведенє Андрія Андрейчика у Львові.

Книгарска цїна карти, виконаної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованим пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад немеликий; купуйте чимскорше!

Видання „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодора Гала, сторін 110, вісїмки, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповіданє О. Кониського, сторін 42, 16-ки, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книги коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

Добрі Ради.

Чисмих шестрованих для господарства, міщанства і забави. Виходить в Ґоріні що місяця. Передплата, платна в Ґоріні, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Ґоріні, почта Салґуря.

В редакциї можна ще достати давні роки Добрих Рад.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходить	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Сняткина	11^{58}	.	.	6^{57}	10^{02}	5^{30}		
З Букарешту, Ясс, Сучави, Ґлїбоки	3^{27}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{23}		
З Новоселиці, Салґури	.	.	.	.	.	.	11^{11}	9^{10}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{19}		6^{52}	9^{50}	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	5^{53}	.	.	6^{14}	7^{28}	9^{01}		
З Підволочиск	2^{10}	10^{05}	.	8^{03}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{50}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{50}		
З Белзя	.	.	.	8^{00}	5^{41}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходить	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Сняткина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	10^{00}	5^{38}		
До Ґлїбоки, Сучави, Ясс, Букарешту	12^{50}	.	.	7^{17}	10^{08}	6^{18}		
До Салґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{10}	6^{00}
зі Львова								
До Кракова і Відня	.	2^{00}	11^{00}	4^{40}	9^{50}	6^{48}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{43}		
„ „ з Підзамча	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{40}	11^{13}		
„ Чернівцїв, Сучави, Ясс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{05}	2^{45}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{00}	7^{22}		
„ Белзя	.	.	.	9^{15}	7^{50}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	2^{10}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору півночи від 6 год. вечерня до 3 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час рахують ся на львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут: коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучкевича.

Ч. 116. Чернівцї, середа дня 29. мая (10. червня) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ півчасу . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Д. Гершіца в Чернівцях, ул. гонвена ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня крім неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки і в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

З остатних днїв.

(Замітки).

Загальні збори тов. ім. Шевченка дали знов доказ, що у нас політичним пристрастям дає ся нераз волю на зовсїм невідповідних до того місцях, — так они вже всїх опанували. Як комере по львівскім концертї в честь Шевченка дав нагоду кільком старим загорілцям накинути ся (певно також для більшого пошанованя памяти Шевченка...) на своїх же людий, так і на зборах товариства ім. Шевченка знати було політичні антагонїзми, а котрих для наукового товариства не могло бути нїякої користи. З одної сторони у великої частини членів товариства байдужність, задля котрої не прочитали навіть розісланих наперед справоздань, — а з другої сторони злорадна цїкавість, що мала на цїли видїл „на чімсь зловити“. Докладно вишитували ся політичні противники голови товариства о поодинокі позиції касові, дивне дивним дивом поминули мовчки найцїкавійшу позицию — довжників, в котрій стоїть сума 8000 злр. Чому-ж то? А-ну! бо в тій позициї містить ся і опозицийний орган *Дѣло*, котрий у товариства ім. Шевченка находить все велику ласку, мимо того, що головою товариства єсть. — Барвіньский... Чому о то не питали ся? Чому не подумали о тім, що як би не дохід за друк шкільних книжок, то „неодна поважна газета“ не бачила би сьвіта, як справедливо казав п. Паньковский? Хто на сьвітї має привілей сплачувати довги свої в друкарнї книжками, видрукованими в тій самій друкарнї, на котрі попиту нема? Нїхто не має, лише... орган опозиціонїстів в товариствї, котрого головою є осьміюваний сим органом „Баденюк“. Зі шкодою для наукового товариства терпить ся в друкарнї політичні непокладні часописи... чому? бо у ненависних „Баденюків“ все таки більше серця до своїх, як в опозиціонїстів. Се факт!

Львівска руска громада з малими виїмками, то взорець громади до крайности нещирої, котра тілько дибле на те, аби всїх і вся розбивати і розганяти на чотири вітри. Якась дитинна слїпа злоба заморочила їм так голови, що в толоченю людий находить одиноку цїль і вдоволенє. У противника не бачуть нїчого доброго, посиле гасло: щадити ворків, а по битві бути для противника приятелем, їх нїчо не обходить. У своїм гнївї кидають, повні нещирости і їди, не оглядаючись на те, що може стати ся за кілька лїт.

А провінция, котра вміє ставати до товариства ріжні жаданя „за европейский лад“ що-до книгарнї, *Зорі* і т. п., видасть ся кождому просто сьмішною, коли скажемо, що цїлі гори книжок залягають магазини товариства Шевченка і майже нїхто їх не купує, а до *Зорі* докладає товариство що року около 2000 зр. Як можуть книгарня і великі видавництва розвивати ся, коли они покупців не мають у нас? Чи не лучше було би, аби кождий „проєктовець“ намовив десять своїх сусїдів, щоби на книжки відкладали хоч 10 зр. на рік? Тодї би настала потреба і книгарнї „на европейский лад“ і поправи *Зорі* і т. п. Ласкавий читатель, котрий нїколи до газети не писав і редакциї не бачив, не має найменьшого поняти о тяжкій роботї кождого автора, за котру він у нас не дістає нїчого, о трудах редактора, котрий не має чим помічникам платити, о клопотах видавцїв, котрі, видавши й цїну книжку, бачать, що дармо викинули гроші, бо Русини до того всего ще зовсїм не дорослі. Тудя кивьте ся, всї жалібники і проєктовцї, тудя до несовістних передплатників, до темних „інтелїґентів“, до тих, що книжку не уважають нїякою власностию, і навчіть їх, що без їх сумлїнної помочи нї книгарнї не буде, нї *Зоря* не розвине ся ще лїпше, нї видавцям не прийде охота марно викидати гроші, нї авторам не схоче ся писати!

Се все штучний розвій у наших видавництвах, підтримуваний за волосє, аби не втопив ся в байдужности рускій. І тут,

---

15)

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

(Дальше).

Вуйко витяв ся на мене.

„Повзаю ся?“ крикнув „повзаю ся?“ Так тобі сей прийдешлїт не завернув голови? Чому-ж ти вельдічки чесного, поважного чоловіка не хочеш приняти? Надеш ся певно, що він не поверне і поведе тебе до слюбу? То я повзаю ся, коли кажу, що поміж двома нездоровими умами істнує певна однакованість і — симпатия? Другим (говорив вуйко скидаючи зворушений дальше) буда би певно така сьмішна думка і в голову не прийшла, бо нї він не має нїчого, нї ти не маєш; одначе мені нагинулась она в послїдних часї сама на силу, хоч я за нею не дуже й глядав. Ти сама зрадила ся, хотяй нераз не проявила і слова. О!“ крикнув осїрчений „коли-б твій батечко-відлюдо міг тепер твоє повсякне бачити, тїшив би ся!“

„Тїшив би ся, вуйку, справдї, як би заглянув у глубінь моїх думок“ — відповіла я гірко. „Ми з Орадиєм — не зрим ся з тим — розуміли глубоко одно другого; ми мали однакові погляди майже від кожних виглядів. Одних щодо любови, вуйку, то (тут усьміхнула ся я мимоволї гірко) ми звичайно вже, якщо не зачали! Коли кажу, що не можу за Льордєєва вийти, то не длятого, щоб я ждала на Орадиєм, нї, нї! Лише тому, що в моїм серци живе для него, для Льордєєва, сама ворожа спомина. Я завжди“ говорила я дальше вже тремтячим голосом „здамо ся або стану ся для него і для себе вічним горем, але я не зігну ся нїколи, вуйку, нїколи!“

„Цу-ну! се гарні слова, чисто панські, дївочі!“ — обізвала ся тїтка. — „Нема що казати. Впрочім нїчо тобі не поможе. Твої приватні чути і думки не повинні в тій справі відгравати великої ролї, бо она зґубить твою будучність. Богу дякувати, що ще і ми маємо дещо право докинути деяке слївце до твоїх рішень. Ми, твої добродїї, заступники безталанних рідичів твоїх, ми кормилцї твої. Чи ти чуєш? Ти гадаєш, що такі партиї, як Льордєєв, валяють ся на дорозї? Ой нї, нї! Ти мусиш за него вийти! Для тебе нема лучшої забезпеки на будучність, як та, а навіть і надії на цвяшу нема. Наш дім не порожний, Лева і Катя також живуть, а хлопців треба ще довгий час спомагати, доки найдуть на ногах і будуть мати свій кусник хлїба. Схаменись, кажу послїдний раз по доброму! Хиба ти задумуєш і дальше наш гірко зароблений хлїб їсти, кров нашу ссати?“

„Ой тїтка!“ зойкнула я „бойте ся Бога!“

„Чого-б я мала Бога боятися? Се, що я кажу, правда, і з тих стану хотьби і до сповіди. Лучше ти бій ся Бога! Се в тобі нема сумлїня і уваги. Але я вже сама поведу тебе, так як я хочу! Абось знала, що з хвилини, в котрій відчинши Льордєєви, стане мій дім для тебе замкнений! Шукай собі тоді иньшої стріхи і иньшої рідні. Шукай тоді собі свого реформатера!“

Я відвернула ся мовчки, притиснувши долонями виски, а она гукала дальше:

„Треба мати щастє! Другі радувала-б ся на цїлий сьвіт, що єї спасає чоловік з такими становиском від голоду і холоду, а ту она...“ і урвала. „Впрочім добре єму так!“ додала з якоюсь злобною утїхою „коли вже не знав вигідного вибору. Правду сказавши, я мала єго за розумнїйшого чоловіка, а тепер переконую ся, що в него кучерявий розум. Найже радує ся тепер гарною Льорєєвой!“

З сильно стуленими устами і болїсно стиснениими бровами стояла я як перше мене вінець, дивила ся в ніч. Серце било ся глухо, а за чолом мчали ся божевільні, покутані, сполохані думки, шукаючи виходу з сего положеня. Однак дарно! Они не приводили нїякої полекші, нїякого ратунку, нїякої помочи! Всюди спотикала я и перепони, була всюди непотрібна.

„Гляди лише туди, гляди!“ слова єї падали мов удари на мене. „Може він вирвне з чарівної темряви і визволить тебе від всяких мук!“

„Коби вирвав!“ вмішав ся вуйко. „Але той хвилї не дїжде ся забути нїхто. Бог знає, в яких дахтях сьвіта волочить ся він і чи поверне ще назад сюди!“

„І чого-б мав ще назад повертати, якого

як і в політиці, нехай не стане кільканайцятьох людий, то все „в лоб возьме!“

Волохи і Купчанко. В 42-ім числї Gazet-и Bucovinei читаємо новинку про „*Австрийских зрадників вітчини*. Під сим заголовком подають дневники мадарскі вістку, що на бенкетї в Москві в честь заступників заграничної праси публїцисти австрийскі Купчанко і Калис говорили против-австрийскі тоасти. Один з них мав сказати отсї слова: „Коли підношу сю чашу за здоровлє царя і за московску прасу, то висказую заразом горяче бажанє, щоб ми діждали ся тої хвилї, коли всї Славяни австрийскі, котрі тепер стогнуть в австрийскім ярмі, станутъ підданими московского царя“. Отже таку нотатку поміщає тепер, як щось незвичайне, волоска ґазета, котра заступає тих людий, що ще до недавна благословили Купчанка за єго роботу на Буковинї.

Варто при сїй нагодї пригадати, що лучить до нинї барона Мустацу, Гр. Купчанка, Козаркевича і Тиміньского і яку они творять спілку на погубу Руси. Бар. Мустаца умавляв ся перед кількома лїтами з Купчанком, аби той приїхав ту аґітувати, розуміє ся, против руских народовців. Пок. Морар благословив уже Купчанка на сю роботу. Коли-ж знаний процес скомпромітував і Купчанка і єго повірника Козаркевича, редактора *Православной Буковины*, бар. Мустаца постарав ся о заснованє *Бук. Вѣдомостей*, при помочи п. Тиміньского. Вся та компанїя маленька, але чесна, мала і має на цїли, здержувати всїми силами розвій Русинів. Они себе й доси взаїмно нихвалюють та підпирають у своїх часописях.

Торік на засїданю буковиньского сойму дня 1-го лютого п. Тиміньский відхрещував ся, що єго партия „не має нїякого дїла з Купчанком“. „Чи він який російский полководець, чи ґенерал, чи небезпечна особа, перед котрою Австрия мала би тремтїти?“ — питав ся тодї п. Тиміньский, коли вже перейшов метаморфозу з народовця на „рутенця“. Ну, а тепер, сама волоска ґазета записує, що Купчанко мав в Москві противавстрийский тоаст...

Єсть у тої маленької компанїї як би умовлена тактика. Удає нераз, що один про другого знати не хоче, але в результатї бачить ся одно: всї йдуть против народу і працюють над єго знищенєм. Всї ті перекинчики-Русини липнуть до Волохів, бо знають, що у тих також не що иньше на цїли, як нївеченє руского народу.

Румунїзаторскі заходи в Кучурові Малім. Кучурів Малий — чисто руске село; але є там сьвященик Волох о. Омелян Грибовский, завзятий румунїзатор — і тому в рускім селї появила ся нараз справа, подібна як в Іпотештах. Аби Русини в Галичинї вчили ся від Волохів, як зискує ся селян, варто їм сказати, як Волохи собі поступають. Від трех лїт на Зелені сьвята спроваджує собі о. Грибовский питомцїв з Черновець, котрих реверенди все тримають ся пп. Ончулка і Стефановичка. Всї они, аби зискати собі руских селян, особливо режешів (шляхтичів), роблять ся великими народолюбцями, пють разом з ними і танцюють. Сих Зелених сьвят устроїли також народну забаву в лїсї та збирали гроші на свої цїли. Син пароха, правник, сам шинкував пиво для селян. До 10 год. в ночи мали Кучурівскі селяни і селянки честь забавляти ся з черновецкими панями і панами. А все лиш на то, аби заложити в Кучурові Малім школу для волоскої мови. Румунїзатори намавляли постарати ся лише о хату на школу і опал, а они вже два рази на тиждень будуть посилати учительку, щоби вчила Русинів по волоски.

Так заходять ся Волохи коло руских сїл, а їх чисто волоскі села жиють у такій темнотї, як рідко подибати. Ми не маємо страху за свої села, бо фактом єсть, що наш нарід, яко культурно висший, асимілює Волохів так, що в третїм поколїню ті вже своєї данної мови не знають (як стало ся в богато селах, а хоч би на передмістях черновецких). Фактом єсть, що рускі села в румуньских повітах (як в сучавскім, кімполуньскім) до нинїшнього удержали ся і не зволощили ся. Заходи румунїзаторів не принесуть їм такого хісна, як они сподївають ся; а недбалість о власний нарід зверне небавом волоских селян против волоских панів, так як в Галичинї станули Мазури против своїх панів. Тодї для румунїзаторів настануть гіркі часи.

Краєва експедиция з Галичини до Бразилії.

Мимо всїх нарад, роздобарювань і ухвал еміґрация з Галичини до Бразилії не тілько не устає, але як раз в послїднім часї почала наново зростати. Здавалось би, що тут би вже раз пора міродайним рускім кругам заняти ся рішучо сею справою, поінформувати про єї хвилевий стан публику, подумати про пораду й поміч, а взглядно зробити рішучо пресію на тих, що до них поради й поміч належать. Здавалось би, що таке політичне, та що опозицийне товариство як „Народна Рада“, під проводом опозицийного посла Романчука, або й така часопись як „Дѣло“ — повинні би старати ся в сїй справі в кождім часї о як найточнїйші вісти й сим бодай причиняти до започатя якоїсь більше рішучої зарадчої акциї. Так що-ж — коли треба бризнути правительству в очи, що еміґрация є наслїдком політичної пресиї правительства на сторонників т. зв. опозицийної політики, то п. Романчук все готов забрати голос; коли-ж іде не о фрази і крутїнє, а позитивну працю, хоч би найменьшу, тодї „Дѣло“ — зволїкає навіть з міщенєм готових вже інформаций; о якій небудь иньшій дїяльности наших опозиціонїстів вже й не згадувати!

За кілька днїв має виїхати з рамени галицкого видїлу краєвого експедиция до Бразилії, зложена з о. Волиньского й д-ра Г. Семпрадского в цїли висліджения положеня галицких еміґрантів тамже. Після оголошеного в часописях плану має ся експедиция звидїти провінциї з клїматом зносним, то зн. Парану, Катаріну і Ріо-Негро да Суль, — де всюди однакож наших еміґрантів майже нема, — а з горячих провінций зачіпить она лише о Сан Паньо, погранич-

---

біса, і кому би захотїло ся єго?“ питала тїтка сердито.

„Захотїло ся! Кому би єго захотїло ся, Павлинко? Маєвскому? Той не тужив за ним нїколи. За ним питають з суду. Якийсь брат єго батька, про котрого говорили, що хотїв єго взяти за свого, помер і лишив єму цїлий свій маєток. Подумай собі, Павлинко, такому гулящі маєток!“

„Йой, Боженьку! та що ти кажеш, Мілечку? чи то правда?“

„Сьвята правда, Павлинко!“

„І я-ж не кажу завсїгди, що треба мати щастє!“ застогнала она. „Але-ж і вибрав собі наслїдника, нема що казати! за одну ніч прогайнує довголїтну працю. І кажеш, Мілечку, цїлий маєток?“

„Цїлий, Павлинко. Він не мав ні жінки, ні дїтий!“

„І богато-ж єго там?“

„Не знаю. Мабуть звичайний собі маєточок селянина-ґазди. Небіжчик, чую, жив лише в тім господарстві, ихав у него весь свій грім.“

„Щоб описля розійшов ся за одну ніч!“ докінчила тїтка злобно.

„А що-ж! Оно завсїгди так буває. Одні суть пчолами, а другі трутнями.“

„Нема правди на сьвітї, Мілечку!“

„Нема! і я так скажу! Я працюю цїле житє, гарую як чорний віл, ані не граю ані не пю, а все я жебрак! А другий і не робить і не дбає, а єму дістане ся нї сяк, нї так — ет! „правда“!“...

„А що Маєвский на то, Мілечку?“

„Е, що Маєвский! Він говорить тепер так, як би любив Орядина Бог знає як. Зве єго добрим хлопцем і каже, що хотїв би, аби він повернув до дому на якийсь час „віднічити.“ Се він певно тому так каже, бо Орядин, по одержаню одної половини гроший від Маєвского, зрік ся другої. Впрочім може хоче і видурити від него спадщину: бо він, як я думаю, великий рахмайстер!“

„Ну! а я-ж не казала, Мілечку? Гой! гой! старий лис, хто єго не знає! І я певна, що то єму вдасть ся!“

„Гм! з капіталом в руках можна нинї всего добити ся. Впрочім лїпше най бере Маєвский, ніж має взяти якийсь жид, бо сяк чи так, а та праця селянина опинить ся в руках жидівских! Орядин розвіє єї скоро!“

„Страх, Мілечку! В мене аж нерви задрожали!“

„Прогайнує, програє! Вже коли не боян ся він свого вуйка — все-ж він вуйко! — віддати в руки лихваря, то він і свою душу годен за гроші продати, а не то кусник землї, не здобутий власною працею!“

„Не прогайнує! не програє!“ відповідав в моїй души якийсь голос, і він рвав ся менї на уста, щоби станути в обороні того, що був в тій хвилї далеко і не міг сам боронити ся; однак сей голос застрятнув менї в горлї і я усьміхнула ся злобно. Ба! що я видумала! Звідки я знаю, що не прогайнує? Де запорука? Звідки я знаю, який він тепер і чи я дїйсно знала єго добре? Тепер лежать між нами два роки і то, що єго побідило, а менї болю завдало. Я-ж сама вже не та, що була. Тепер немов дозрільша стала. Отже що нас вяже? Тота одна годїнна хвилина, „любов“ тота? Нї! Він вільний, свобідний тепер, нам своєї долї — а я... ха-ха-ха! царівна для себе!“

Менї остало ся з собою закінчити.

І я знов пірнула думками Бог зна куди.

Тїтка як би угадала мої думки. Звернувшись по короткій глубокій задумі до мене, промовила сухо:

„Ми віддалились трохи від властивого предмету, однак я думаю, що справу треба закінчити, і що не будеш нас тут до півночи держати. Нинї мусить зробити ся всему конець, а який конець, знаєш!“

Мене обгорнула шалена роспука і я приступила до неї.

„Даруйте менї лише сю одну ніч!“ вирвалось мов зойк з моєї груди.

„До чого? аби комедию продовжати? Ти чула, що я говорила, і так мусить бути!“

„Даруйте!“

Єї очи спинили ся лячно на менї і она відступила ся від мене.

„Про мене!“ сказала описля. „Іди, однак будь хоть сей одинесенький раз, хоть на одну хвилину для себе самої розумна; а потім (т. є. по вінчаню) як собі хочеш!“

*

Ясна ніч настала вже давно, а я все, ще не спала.

Я мучила ся.

По великій біконній шибі била ся кутиками якась велика муха, бренїла безустанно. Раз тонесенько, жалібно, однозвучно, а раз нетерпеливо низше і низше, описля знов болючо.

Я лежала мов тяжко хора. Побиваючись божевільними думками, замітила я, що вадуху-

не з Параною. Супротив сего, що більша половина наших еміґрантів знаходить ся як раз в провінциях горячих і що в будучности є такі-ж виглядн, що еміґранти наші по найбільшій части будуть діставати ся до горячих провінций з клімятом убійчим на вимерте й невільничу роботу, згадана експедиция, ограничаючи ся до лучших провінций, подасть зовсім хибний образ еміґрациї. Не знаємо, хто подав повисший план для експедициї, але то знаємо, що коли би хто сьвідомий відносин еміґрацийних в цілій Бразилії хотів конечно подати тенденцийно-корнетний образ положення тамошних наших еміґрантів, то як раз ограничив би ся до провінций о лїпших услівях санітарних і економічних, а промовчав би провінциї Minas Geraes, Rio Janeiro, Espiritu Santu, Bahia, до тисячі-тисячі наших селян умлїкають від невільничої роботи й мруть від убійчого відсоня.

Тож мусимо жадати від згаданої експедициї, щоби она подала повний образ долї наших еміґрантів, щоби то, що є найбільше визначне для еміґрациї бразилійскої, не було промовчане, а противно — для остереження жертв преголошене, і в сїй же цїли жадаємо, щоби експедиция не ограничала ся на провінциях лїпших.

В послїдних місяцях стала еміґрация до Бразилії так сильна, як нїколи, так що дивувати ся треба, звідки у нас бере ся тілько родин, що мають по кілька сотен на оплачене дороги. А річ се дуже проста. Агенти портові, н. пр. з Бремен, видають на шинкартах по післаню из них закладку посьвідчене, що шинкарта цїлковито уплачена. Таким способом тутешні власти не можуть здержувати еміґрантів, хоч ті в дійсности не посїдають потрібних на дорогу гроший. Еміґранти доїжджають до порту. Тим мають вибір — або вертати до дому, або — їхати до одної з горячих провінций, до яких все знайде ся вільний перетах. В той спосіб число вешених на шкодю й смерть все зростає...

Що-до вибору депутатів, то уважаємо вибір о. Волянського зовсім відповідним; о. Волянський лише надоєне фермера і розтикнув в ріжних станах північної Америки й може порівнати его з положенем власників Парани й робітників из плянтациях бразилійских.

Натомість др. Г. Семрадский лишить ся на еміґрацию з сторони по своєму понятию „інтересу народового“ і є в Галичині головним приятелем Бразилії. Отсей „інтерес народовий“ може більше нїж не один аґент кинув жертв на бразилійску погибель.

залєз мижонільне все нанизо в той товстенький, жалібний бренькіт. Що їй тамсе? Чого добивала ся? Чи єї мучили туга за пакетом в горсту холодну ніч, і она тожда ся, шукала заремно виходу? Чи може вонала ся нехотячи в плутину, з та, указавшись на нїжні кризиця, гонувала єї? Коли-б так, то й зкала вже наперед, що з нею стане ся. Звільна або й нагло спустить ся звідкись з гори на нею пануч, уложить ся єї товстенькими, довгими ніжками, обутне, обомтне... Она хвилину поборать ся... она в борбі зобиває лишим, товстенькими голосом: опісля він переможе єї і тим масте кров...

Се знала в нас наперед.

І знов стала в про себе думати. Чому перервали ся мої думи до мацушини, коли передо мною стояла ся вже будуччина? Передо мною виривали картини з моїх наймолодших лїт. Я думала про померших родичів, про бабуню, і про те, що она мені завсїгди о них оповідала. Прим. як вераз радили ся над моєю долею. Я була в них лише одна одинокая і тяжко мало все добро сьвіта мені принести. Батько постив мене, майже не випускав з рук, а мати розпадала ся...

Та-ба! настав такий час, що все розпала ся...

Обернувшись бистрим рухом до стіни, скинула з голову глубше ку грудям, притиснула розпалене чоло до холодної стіни. Сльоза спливали великі горячі сльози по лицю...

. . . . . .

(Далше буде.)

Належало би провірити, хто каже правду, чи ц. к. консулати, що раз-по-раз перестерігають перед сею погибелию, чи прихильники Бразилії й їх веточні й односторонні інформациї?

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 9-го червня 1896.

З Самбора пишуть нам: Дня 18-го червня с. р. устроює видїл філїяльний Товариства „Просьвіта“ в Самборі в салї ґімнастичній „Сокола“ при ц. к. ґімназиї віче господарско-промислове з слїдуючою програмою:

О год. 9-ій відправить ся богослуженє в місцевій церкві. О год. 10-ій відкриє заступник голови збори. Відчит пп. Короля, делеґата Головного Видїлу з господарства рільного. Відчит д-ра Теофіла Корженя, адвоката краєвого в Перемишли, о касах задаткових і спілках господарских. Внесени членів. Безплатне льосованє предметів господарских, призначених для членів філії Товариства.

Видїл філїяльний при підмозї і помочи Головного Видїлу закупив за значну суму грошеву ріжних знарядів господарских, котрі члени філії Товариства „Просьвіта“ задаром будуть вильосовувати.

З огляду на відчити о жизнених справах, відносячих ся до господарства рільного і справ економічних, виголошених людьми знаними з науки фахової і досьвіду, надїєнось, що Вп. члени зберуть ся в значнім числї, та запросять до участи людий охочих до приступленя в члени Товариства.

Отців духовних і грамотних людий просимо о оповіщенє і розповсюдненє сего оголошеня в своїх приходах.

Від Видїлу філії Товариство „Просьвіта“.

Виставу і преміованє худоби селяньскої устроює стрийско-жидачівский відділ гал. товариства господарского в Стрию, а в середу 17-го в Жидачеві. Вистава в Стрию буде долучена з торгом на худобу до розпаду.

Електричне осьвітленє в Чернівцях може принесе якусь користь мешканцям міста. Але то залежить лише від громадскої ради. По довших нарізаних ріжних ся деякі радні, домагати ся побільшеня духових ламп о 6 штук; також чує о жаровних лампах вже в поодиноких улицях значно побільшити ся. Окрім улиць заємів електричне сьвітло також в школах. І так черновецка висша ґімназия замовила вже електричне сьвітло для канцеляриї директора, комнати на конференциї, салї ґімнастичної, ріжних кабінетів і бібліотеки, та для кількох клас. С надія, що инші школи вкладуть собі ґімназию за добрий приклад.

Буковиньскі льокальні зелїзниці. Від середи почавши як до 30-го вересня будуть поїзди чч. 2655 і 2656 на шляху Глїбока-Берґомет їздити щоденно. В тім самім часї будуть на шляху Кавачів-Чудин поїзди чч. 2753 і 2754, 2755 і 2756 їздити кождого понедїлка, середи і пятниці. А від 1-го липня до 31-го серпня буде на шляху Берґомет-Межибродя їздити поїзд ч. 2655 кождого вівтірка і пятниці, а поїзд ч. 2656 кождого понедїлка і четверга.

Не знати, що хоче Buk. Post осягнути своїми брехнями. По справоздання з віча в Заставні в ріжних ґазетах сей орґан бар. Мустаци на кінци —сказавши по просту — збрехав, що віче в Заставні розвалив комісар правительственний. Се неправда! А подла єї Bukowiner Post хиба на се, щоби більше що оправдати надане їй прізвище Buk. Pest, а не Post.

Львівскі челядники столярскі розпочали в понедїлок страйк. В недїлю відбули они нараду в салї ратушевій і рішили переговорювати що-до своїх жадань не з поодинокими майстрами, а з заступниками всїх майстрів. Они жадають 10-годинної праці і найменьшої платнї 1 зр. 20 кр. денно. Деякі майстри погодили ся з своїми челядниками, так що лише одна часть челядників страйкує.

„Бурею в шклянцї води“ називають *Buk. Vedom.* протест наших учителів против знаної зневаги і на адресу учителїв кажуть ще: „Лучше би було: ший шевче чоботи, краще пильуй штани, а учитель букваря і таблиці!... Ніяк не признаємо першому лучшому недовареному (!) під взглядом образованя сельскому учителю патента на одинокого піонера культури, а еще найменше признає єму всякий умний чоловік право бавити ся в полїтику.“ На то ми скажемо таке: Як би ми справдї мали своє духовеньство на Буковинї по руских селах, а оно розуміло свою задачу, то, певна річ, оно було би також піонером культури по селах. Але такого свого духовеньства, промі кількакайцятьох панотців, ми на Буковинї не маємо; отже не диво, що силою самого факту на чолї руских селян стають руські учителї яко проводирі. Учитель через те ще не „бавить ся в полїтику“, коли свої заходи в школї хоче в селї скріпити що читальнею, против котрої майже завсїгди повстає сьвященик. Чи сьвященик в такім випадку заслугує на імя більше інтелїґентного чоловіка, як „недоварений“ учитель, се рішити полишаємо всїм чесним людям. Ми не є за тим, аби учителї „бавили ся“ в полїтику, але ми є за тим і мусимо бути за тим, щоби він возя букварем і таблицею чув ся також австрийским горожанином, а не невільником! Коли Волох силує ся руску школу зволощити, то се є полїтика, против котрої мусимо протестувати; коли-ж Русин учитель в русім селї в русій школї хоче остати ся Русином і приходно признавати ся Русином, то се не є полїтика, то тут єму не годить ся казати: „Шевць знай своє шевство!“ Зовсїм таким самим правом можна би то сказати й духовеньству, в чому-ж *Buk. Ved.* того не кажуть?

Замісць дальших слів, котрих не хочемо марно тратити, бо горбатого й могила не виправить, записуємо, що 28 учителїв з вижницького повіта прислали на наші руки також протест против зневаги від *Buk. Vedeй.* Між иньшими сказано в протестї: „Хоч які мізерні і бідні ті *Buk. Ved.*, хоч як они воюють ложею і обманьством, а нічого вожиточного нїколи не виробують, то все таки не хотели ми, щоби они відвернули ся сьвятуть по честь не одиниць, але цїлого стану учительского, принесуючи нам безхарактерність. Не думали ми, що *Buk. Ved.* відмовлять нам почутя гідности і обовязку, називаючи нас людьми з відорваним щастєм“. Отже протестують ті учителї і заявляють, що сьвідомо солїдаризують ся зі своїми провідниками-патріотами в кождім дїлї, а кожду безличну ганьбу відкидають з погордою. Протест сей підписали отсї пп. учителї: Б. Рубін, К. Цуркановнч, Е. Недїльский, І. Лучиньский, М. Попич, Б. Альбота, П. Андрюк, І. Міронюк, В. Григорович, Ів. Влад, І. Крилатий, І. Велигорска, В. Чеховский, Балошескул, Андрієнич, Із. Годованьский, В. Стефюк, Т. Чарнецкий, Н. Щупак, Лупул, Стрижовский, З. Шоля, В. Завадюк, М. Іванишин, Брандль, М. Данчул, Ал. Ілї, Т. Малик.

Нерівною міркою міряють заслуги обох міста в Чернівцях. Небавом вже в Чернівцях стати памятник визначного парляментариста Коста Томазчука, родом Русина, котрий опісля належав до стовпів лїберальної партиї. Що місто хоче оказати заслуженому чоловікови свою вдячність, се вправдї дуже похвальне, але чому не поважує оно так само заслуги свого бурмістра Петровича? Всї признають, що заслуги того чоловіка для міста суть незвичайно великі, і рада громадска навіть ухвалила поставити єму памятник, але до складок якось не забирає ся. Чи тут не завинила дещо партийність?!

Відпуст в Дорошівцях з дня 21-го мая дав *Буков. Видомостям* нагоду, розхвалити дуже своїх поборників, кількох сьвященників, що були на відпустї. Помістили навіть письмо якогось школярика з подяковю для місцевого пароха, Мавистирского, котрому приписано всю заслугу около підвисшеня села. Нам пишуть з Дорошівець, що та подяка школяра — зовсїм не вироблена ним; що о. Іванович з Ревуженців, котрого бачив дописуватель *Буков. Видомостей*, зовсїм на відпустї не було, і що дописуватель був на стілько несправедливий, що не приписав ніякої заслуги управителеви місцевої школи, котрий уже 25 лїт працює в селї. Нам допису-

ватель звертає справедливо на се увагу, що „хвальба чужими мозолями“ обиджає людий, що довгі літа працювали для села.

Борба між двома Кутами. З Іспаса пишуть нам: Читали ми недавно в *Буковині*, як Лужани гірко але й завзято бороли ся із своїми іновірцями і як завдяки руским товариствам в Чернівцях перемогли їх і стали панами у своїм власнім селї. Віримо Лужанам тай знаємо, що не легку мали роботу з іновірцями; то треба рукави порядно закотити, хотївши їх перемогти. Але такої борби, як ми маємо в Іспасї, то мабуть нїгде нема, бо ту борють ся самі селяни між собою. „Горішний кут“ забрав керму громадску в свої руки і далї на „Долїшний кут!“ Причина борби така: Іспас має кілька тисяч морґів громадского лїса і толоки, котрими, розуміє ся, завідують громадскі керманичі. А що в тім їх господарстві найшло би ся гріхів не лише на телетку, але й на корець — то своєю дорогою! З тої причини дуже завзято відбули ся вибори на радних громадских на днях 28, 29 і 30 мая. Горішний кут уживав всеї сили і не дуже чесних способів, аби лиш не подїлити ся властию з Долїшним кутом. Були притім ріжні надужитя, підмови і обманьства. Єсть в Іспасї досить просьвічених людий, та що з того, коли они всї самолюби і зухвалї; в них то велика честь і слава, коли свого начальника потягнуть перед суд присяжних, — на панотцїв і учителїв комісия з села аби не виходила — отсе їх „найлїпші“ прикмети, — а то, що їх читальня від кількох лїт спить сном глубоким, тодї їм і виїмнути, такі фудульні! Але вже не довго будуть такі люди перед вести в селї, бо небавом в Іспасї повстане нова читальня Рускої Бесїди, а коло неї певно зберуть ся самі найчеснїйші ґазди, котрі вже обдумають спосіб, як завести лад в селї.

Антисемітизм у Львові. В недїлю вечером грала коло реставрациї в т. зв. поезуїтскім городї у Львові оркестра почтового клюбу. Коли в парку і в рондо зійшло ся велике число гостий, заграла оркестра марш Люстера. Посипали ся гучні оплески, а жиди зачали тодї відгрожувати ся і ганьбити, але видячи, що суть в меньшости, забрали ся скоро з города. Хоч і як скромна та антисемітска манїфестация у Львові, то она все таки наробила богато шуму.

Мундури студентів, котрі мають бути обовязкові з початком сего року шкільного в галицких середних школах, причинять ся напевно до зменьшена фреквенциї з школах середних зі шкодою біднїйшого населеня, бо в неодній ґімназиї або школї реальній більша половина учеників не буде мати за що справити собі мундурів. Kurjer Stanisł. доносить, що тамошні власти шкільні обчислили, що на 520 учеників тамошної ґімназиї 297 не буде в можности з причини великої бідноти, справити собі з початком року шк. 1886/97 приписаних мундурів шкільних, бо мундур в Станїславові коштує 24 зр. — З сего видко, як дуже оправдані були закиди нос. Заячківского в сойзї, але на жаль его внесеня, аби умундурованє не було примусовим, не принято, а з сего вийде тепер шкода і для шкіл і для біднїйших верств.

Приватна клїнїка хірурґічна

(Приватна лїчнича операцийна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

сверит. **оператора** ц. к. хірург. клїнїки університетскої *Білярского-Ґросгобовера* у Відни

находить ся

в **Чернівцях**, улиця Менґера ч. 25.

В справі приймання хорих і инших інформаций треба удавати ся до управителя приватної клїнїки **д-ра Квятковского** в Чернівцях, улиця ратушева (дім Вінгофера). (8—100)

Телеґрами „Буковини“.

З дня 9-го червня 1896 року.

Будапешт. Вчера принимав цїсар депутацию старостів угорских під проводом президента мінїстрів Банфіого. На промову Банфіого відповів цїсар, що надїє ся доброї управи не лише для добра краю, але також для повного вдоволеня монархи, котрий лише в задоволеню і щастю населеня находить своє найвисше щастє.

Будапешт. По торжественнім засїданю обох палат пішли посли під проводом Сіляґіого до замку. Сіляґі підніс в своїй промові одиноцїльність угорскої держави, конституцийну независимість, старинні свободи і одиноцїльність угорскої нациї, а опісля великий інтерес, який мають обі части держави у процьвітї австро-угорскої держави. Сіляґіи запевненем о вірности Мадярів. Цїсар відповів, що Мадяри лише тодї були щасливі, коли були вірні королеви і церкві. Бит австро-угорскої держави конче потрібний в Европі і тому є найсьвятїйшим обовязком монархи, боронити сї ненарушимість. Спільність інтересів обох частин держави є в тім дака, нехай отже они поділять ся що-до прав і обовязків. — Вечером було місто гарно осьвітлене. В цїлім краю праздновано вчерашний день.

Любляна. Посол до ради державної, декан Клюн, помер в Будапештї.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 8-го червня 1896.

		Львів.				Чернівцї.			
Пшениця	від	7.40	до	7.65	від	7.15	до	7.20
Жито	„	6.—	„	6.40	„	5.70	„	5.80
Ячмінь брев.	„	5.—	„	5.50	„	5.50	„	5.60
Ячмінь простий	„	4.50	„	4.75	„	4.60	„	4.65
Овес	„	5.50	„	6.—	„	5.10	„	5.20
Ріпак	„	8.75	„	9.15	„	8.25	„	8.50
Горох	„	4.80	„	6.50	„	5.—	„	6.—
Вика	„	4.50	„	4.75	„	0·—	„	0.—
Льнянка	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Біб	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Бобик	„	4.25	„	4.50	„	0.—	„	0.—
Гречка	„	6.80	„	7.20	„	0.—	„	0.—
Конюшина черв.	„	25.—	„	35.—	„	28.—	„	31.—
Конюшина біла	„	25.—	„	40.—	„	0.—	„	0·—
Конюш. шведск.	„	30.—	„	35.—	„	0.—	„	0·—
Кукуруза нова	„	5.—	„	5.50	„	4.30	„	4.35

Хміль 00.— 00.— зр. за кільо у Львові оковита за 10.000 літрів 12.50—12.75

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходить	Поїзди поспішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	6^{57}	10^{28}	5^{50}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{23}		
З Новоселиї, Садаґури	.	.	.	.	.	.	11^{13}	9^{50}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		6^{55}	9^{30}	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	9^{55}	.	.	6^{13}	7^{28}	2^{01}		
З Підволочиск	2^{30}	10^{05}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{50}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходить	Поїзди поспішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	10^{22}	5^{38}		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	7^{17}	10^{48}	6^{16}		
До Садаґури, Новоселиї	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{50}	11^{00}	4^{40}	9^{55}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{30}	10^{45}		
„ „ з Підзамча	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{48}	11^{12}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{25}	2^{45}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{35}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	7^{05}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{05}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут: коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.

Ч. 117. Чернівцї, четвер дня 30. мая (11. червня) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. годинник ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся на оплатою 6 кр. від стрічки; в в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Ще дещо про ревізию катастру ґрунтового.

I.

Моїм рефератом про значіне ревізиї катастру ґрунтового для нашого краю заінтересувала ся также ґазета Bukowinaer Post, орґан бр. Мустацїв, та не так самою справою, як більше моєю особою. На особисті напасти, котрі пїхують хиба лише зухвалість, боярску буту і византийске лукавство або, сказавши словом Buk. Post, перфідию тих, що вимірили їх проти мене, не буду тут відповідати. Хочу лиш саму річ ще раз і з иньшого боку обговорити.

Насамперед спростую деякі висказы Buk. Post. І так: 1) неправда є, що я на нічу в Чернівцях і в Заставнї обговорював справу катастру ґрунтового з огляду на народність, та бажав доказати, „що катастер ґрунтовий перевести зроблено на національній основі і що він мав на цїли перетаженє Русинів на користь Волохів“. Хоч можна-б і про се богато дечого сказати, я тої справи не порушував, бо як у всїм моїм публичнім дїланю так і тут мав я на умі цїлий наш край, а не поодинокі народности, мав я на думцї полагодити важну справу краєву, а не підбурювати одних против других; я говорив проте про повіти і порівнював повіти з собою, а не народности. Зрештою сей закид і з тої причини зовсїм безпідставний, бож прецїнь всї знають і я се добре знаю, що Кімполунский повіт, де живе 25.753 Волохів, 12.764 Нїмцїв і 5888 *Русинів* не є чисто волоским повітом; так само і Радоуецкий повіт, де живе 58.000 Волохів, 20.687 Нїмцїв а 8837 *Русинів*, годї назвати чисто волоским повітом. Та і з сего, що чисто руский повіт Путилївский поставлений мною на рівнї з Кімполунским, кождий правий чоловік добачить, що не ходило мені тут о народність, а о саму річ.

2) Неправда є, що я не подав і не пояснив причин, чому такі великі ріжницї між поодинокими повітами що-до пересїчного податку від одного гектара. В моїм рефератї сказано виразно:

„Чому-ж раділяли тоді так податки? А тому, кажуть, бо в полудневі повіти не йшла тоді желїзниця, отже тоті повіти не могли із своєї землї мати такого збуту, як поширні-б. Зрештою виразуймо ся так, що полудневі повіти се лїси та полонини, а чистий дохід від неприступних лїсів дуже малий або нїякий. Гаразд, нехай і так; *Можеш може, що з дальних лїсів може такого збуту, як з дальних поля*, але щоб не було майже жадного доходу, — то се неправда. Та-ж прецїнь скрізь на горах гудуть трачки, ріжуть дерево день і ніч, що день можна бачити, як цїлими вагонами вивозять желїзниці дерево з краю, — чей же не за дармо? — що день майже гонять дараби різами. А в полонинах випасають ся тисячі худоби, що приносять властителям полонин також тисячі. Коли дерево і худоба чим раз більше в цїнї йдуть в гору, то на кукурузу нашу тепер така низька цїна стала, що лехко оплачує ся єї сїяти. І так хоть тепер з лїсів і полонин земля великі, то податки, як бачите, дуже малі, бо що то значить від фальчі яких 6 до 8 кр. податку? Таким чином стало ся, що полудневі повіти платять дуже мало податку, а весь тягар податковий зналив ся на наші руські північні повіти: вони мусять податки платити за себе і за цїлий край!. Певно, *і се можеш знає, що земля землї не рівна, та що наша земля, Богу дякувати, добра, лїпша як деякі!* Але коли цїна всякого збіжа так дуже упала, то годї нашим повітам поносити такий тягар“.

Длятого Buk. Post не висказала жадної мудрости, а повторила лише те, що я сказав, коли каже, що „се і простому чоловікови ясно як на долонї, що з рілї, з огородів, з сїножати дохід найбільший, а з полонин і з лїса найменьший“. Мій висказ повторити а притім ще сказати, що я сего не сказав, се просто нїкчемно!

3) Чиста неправда і дуже крикливе є і те, що, як каже Buk. Post, „не о ґрунтовий податок Кімполунский може розходити ся в Кіцмани і в Заставнї, лише о сам Кіцманьский і Заставнецкий податок у власнім хітарю, у власній громадї і власнім повітї“. Та-ж §. 13 ухваленої палатою послів устави каже виразно: „Вона (т. зн. красна комісия) має цїлу свою увагу звернути на те, аби *розслїдити і усунути розличі* нерівномірности що-до дїй-

---

14;

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської

(Дальше).

І дальше гнали ся думки вперед, порвавши з собою могучі брутальні картини. Починались також вперед мертві одностайні хвилї, в котрих молодий ум побачив ся голодний, висїдуючи власною слабою силою безвідставні упередженя, нїчим їх і рвав ся до праця. А далї, далї лиш усьміхнула ся до мене...

„Будучність ваша“ казав він тоді певним гордим голосом, і „ти побачиш.“ А я упевнила любовь, котрої не зазнавала від нїкого, повірила. Однак в чім наша будучність? В мене нема єї в нїчім, хиба може в него є она. А тепер я і „бачу.“ Бачу, що любов не завсїгди буває тою могучою силою, о котрій говорять, що она творить. Силу она не змогла стати навіть таланом против брудних страстий і нужде. Чому не обіцяв ся він одним словом, чому не признав ся хоть і до сумної правди, може би... а то ворожі уста донесли, що могло сили загубив, що чомся розбив ся, а сам потонув...

Я і він. Обоє ми стояли вже при цїли любленє уже будучности. Силу встає ся лише „врийти“ не обіцяє... І плачучи розсїяли ся в з такої будучности. Він світнув ся мічемно при першім вихрі; бо і в чім же можна єго сила? Она не могла вже тоді в нїм бути. А я що таке? Що мучить мене в день і в ночи, чого ще мені забагає ся?

І я порвуда у свою власну, розлючену, зневолену душу, моя у яку непогідну бурливу ніч, —Бог знає за чим...

Муха все ще бренїла. Срібне сьвітло місяця лляло ся нїжном в кімнату, а старий годинник показав тихесенько, мов той дїдко в пантофлях, щоб нїкого не збудити своїм ходом.

Гадки кружали за чолом мов пчоли в улию, і я віддала ся цїлком їх потуї.

Що мені нинї вечер говорила тїтка, і що я їй відповідала? „Коли Людмилови відповіли, говорила, тоді шукай собі иньшої стрїхи, шукай реформатора!“

Перед моєю душею виринула легко зігнута стать старого тирана, єго чигаючий взір, кінчаста борода. Я закусила зуби. В горлї дивила ся і перше мішанина шалевого сьміху і плачу. Лучше вмерти!

А підтяв стамує і він передо мною. „Походи ще, русалко!“ шептав пристрастно „ще одну хвилину, я люблю тебе!“

Коби хоть перед душею не стояли. Було би лекше, а так і ті сногди дивили ся на мене.

Вмерти мені? Вмерти? шептали скоро уста, і судорожно гарли ся палцї в волосє. „Я не хочу вмирати!“ сказала сама як в гаслє.

І двоє мигали хвилина за хвилиною.

„На иньшого або на жадного буду ждати!“ відповіла я тїтцї. Що за злитє самолюбствъ, котрим обманювала саму себе! Адже тим „иньшим“ не був хто иньший, лише Орядин, а Орядин — ну, що-ж з ним? От як попуталя ся в самолюбстві, котрим хотїла спасти ся; яка дурниця вийшла! Мені нї на кого ждати. Люди в моїх обставинах не ждуть. Не їм можна перемучати своєю долею. А коли серце противить ся, збожеволїли... нехай собі! На те хліб є. Хліб не один раз показав ся найсильнїйшим лїком на упрямість і любовні химери. Хиба би може ще завтра... о „завтра“! ха-ха-ха! завтра!

Я втиснула лице в долонї і — думала, чи не думала? Тихо, тихо, тихо...

Она все бренїть жалісно, тонесенько... здає ся, безконечно. Боре ся ще? Чи вже конає?...

І чому я єї без потреби обманюю? Адже і відчуваю я і знаю, що в однім закутку мого серця сидить якесь „щось“ і сміє ся вищою злобною несмертию. Се „щось“ знає, що я завтра стану перед тїткою і мої устa, не затремтївши ані раз, вимовлять „піду“. І я піду!

. . . . . .

Чому я плачу? Що на таке жаль розлив ся? Адже і в мені повинна бути якась відпорна сила, а чому я піддаю ся? Якій силї улягаю я?

Мені вераз здавало ся, що я сплила, що я горіла; я була навіть о тім твердо переконана. Думала навіть, щом лишила від других, що стою вище (о сміїте ся!) від других, заслужила на пригадку людю, що не поступила би нїколи супроти „власних переконань“, що вперла би спор-

сного стану доходового, які повстали в протягу часу, а зглядно тепер панують *в оподаткованю поодиноких клясифікацийних дистриктів*, зглядно поодиноких парцель, цїлих хітарів або більших комплексів грунту". Далї:

„Краєва комісия має отже *докладно розважити*, чи обставини продукциї і господарки не змінили ся в поодиноких клясифікацийних дистриктах якогось краю з причин, які спеціяльно в тих дистриктах стало запанували, так дуже, що задержати колишний тарифи чистого доходу для ріжних кляс доброти поодиноких культур значило-б тілько, що завести иншу нерівномірність в трактованю поодиноких дистриктів."

„Оскілько такі инші нерівномірности мають в поодиноких випадках свій корінь в *великих хибах або невідповідности теперішних тарифів*, се також повинна краєва комісия добре розважити."

„Після того має комісия краєва установити, *для котрих клясифікацийних дистриктів*, а зглядно *для котрих культур і кляс доброти* і в якій мірі уважає вона конечним *зміняти чи то підвисшати — чи знижати теперішні тарифи*".

Отсе є виразно висказана цїль ревізиї катастру грунтового. А як би і сего було кому ще за мало, то в § 1-ім 2) виразно стоїть: „Цїль ревізиї є усунути *разичі хибо в тарифах чистого доходу* для поодиноких клясифікацийних дистриктів і для поодиноких культур в дистриктї."

Із тих постанов устави виходить ясно як на долонї, що повітам Кіцманьскому, Заставненскому, Черновецкому, Садагурскому і т. д. *мусять* розходити ся також о те, який податок грунтовий є в Кімполунскім і Радовецкім повітї, що вони мусять настанати на те, аби усунено з катастру грунтового „разичі нерівномірности що-до дїйсного сталу доходового, які тепер панують в оподаткованю *поодиноких* клясифікацийних дистриктів", вони мусять жадати, аби для декотрих культур (пр. для лїсів і полонин) для декотрих кляс доброти доконечно змінити теперішні тарифи.

Зрештою „великий" і „покликаний" знавець сих справ, що друкує свої крутаретва в Bnk. Post, повинен і се знати, що *сталою і зовсїм певно означеною* є лиш тота сума, яку має платити *цїлий* наш край, т. зн. сума 479.045 зр. Кілько-ж на тоту суму має платити кождий повіт, се перед 15-ма лїтами а так само і тепер має установити комісия краєва після *дїйсного* доходу із землї, зважаючи особливо-ж на ріжні культури і на доброту землї для тих культур. Длятого то мусить кождого Буковинця, що платить податок грунтовий, обходити при ревізиї катастру *цїлий* край, *всї* повіти, він не сьміє, з огляду на добро *цїлого* краю, обмежити ся при осудї сеї справи лиш на свою громаду, свій повіт, бо тілько в такім раєї може найти справедливий, рівномірний розклад тягару податкового.

Др. Стефан Смаль-Стоцкий.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 10-го червня 1896.

П. Сидір Винницкий, презес карного суду і старший радник суду в Чернівцях, залїзла вчера вечером на двомісячний побут до Абазиї в Істриї. На двірци працював п. Винницкого судові урядники і численна руска громада.

Іменованя. Старшими повітовими лїкарями в VIII-ій ранзї іменовані: др. Пірас в Чернівцях і др. Рудник в Радівцях. Повітовий лїкар у Вижници др. Гецлінгер одержав титул і характер старшого повітового лїкаря.

Відзначенє. Судовий радник у Львові Людвик Маєвский одержав з нагоди переходу на пенсию титул і характер старшого радника судового.

Аванс галицких лїкарів повітових. Краєвий сантарний п. к. інспектори для Галичини в VII-ій ранзї іменовані др. Посве Баранецкий і др. Здислав Лаховиц. Старшими повітовими лїкарями в VIII-ій ранзї іменовані доктори: Ол. Бінчевский в Добромилї, Вол. Скальский в Самборі, Евст. Залеский в Золочеві, Кар. Вернер в Снятинї, Оксиан Гладишовский в Тернополи, Кар. Венгровский в Чортковї, Кастан Волянский в Станиславові, Гнат Яновский в Дрогобичи, Бол. Серковский в Стрию, Макс. Розвер в Калуши, Ал. Скибицкий в Бережанах і Ал. Вурст в Калуши.

Вже чотири міністри війни в Австриї займали ся планом, щоби всї капітани піхоти і стрільців мали коні, а не ходили пішки. Недавно померший фельдцайгмайстер бар. Кук-Кувенфельд виступив перший з тим планом, але за єму дні что наслїдникам не вдало ся сего перевести в дїло. Аж теперішний міністер війни генерал кавалериї Крігхаммер був певно в прекрасним положеню, видаючи таке розпорядженє. Після него подвоює буджет на побільшенє перших пяти для коний, а тим самим можуть всї капітани піхоти і стрільців з днем 1-го с. м. ужити в службі коний.

Презенти одержали во. Петро Дурнят на Болестрашичі, Іван Волосянський на Жураївцї, Іван Мудрий на Болиарівку, Віктор Савчак на Сторожі Великі, всї в перемиській епархії.

Імператорска академія наук в Петербурзї, котрою єї відділ для „русского" язика і літературі розписує новий конкурс на премію імени Николая Івановича Костомарова за найлучший Словар українсько-руский (малоруский), установлючи речинець для надсилки рукописий до 13-го грудня 1896 року. Премія заложена П. І. Костомаровим що 1881 року виносить 4000 рублїв, з додатком відсотків, які наросли від 1881 року т. є. за пятнацять лїт. Премійований Словар академія наук надрукує своїм накладом і се друк видане буде єї власностию, а не автора.

Складки. На застановленім вічу для пос. уч. Іля Бойчук на бурсу 1 зр. Окрім того жертували на бурсу при Народнім Домі в Чернівцях П. Н. 5 зр., о. Мелетій Галїп з Брідок 10 зр. а на учительскій конференциї у Вижници дали на ту цїль: Б. Вижний і інспектор Грегорій Турасович 5 зр., уч. Марко Авакович 1 зр. 05½ кр., Климентина Авакович 1 зр. 05½ кр. з Вашківцїв: уч. Вікторія Полянинівска 2 зр. 25½ кр., Каролина Ерасмов 3 зр. 25½ кр., Василий Щурат 6 зр. 20 кр., Берштейн Рубін 5 зр. 25½ кр., надз. Петро Тимович 3 зр., Олександер Дудка 6 зр. 25½ кр.; з Довгиноя: уч. Гиляріт Ілад 1 зр. 05½ кр.; з Берегомету: уч. Естер Хаєс 1 зр. 05½ кр.; з Пасіки: уч. Касиян Альбота 1 зр. 05½ кр.; з Устя-Путилени: уч. Василь Чаловский 1 зр. 05½ кр.; з Вилавча: надз. Дмитро Кейкан 1 зр. 05½ кр., уч. Евгенія Попович 1 зр. 05½ кр.; з Те-

---

ще... а тепер, де настала хвиля показати ся такою... тепер... ні! я не знаю, що тепер!

Другя пішла би може де в „сьвіт". Я ні! Чого мені в сьвіт іти? Чи там лїпше? Всюди однакова, а я буда би й дїйсно також однакова, значить: безсильна.

Ні, я вже „піду". Так піду! Знаю вже певно, що так зроблю. І ще раз у послїдне кажу собі, вічемний, цїлий, що... піду!...

*

Як думала так і стало ся.

Вранці поволїкла ся до тїтки і заявила, що піду. Обоє, т. є. тїтка і вуйко, аж засвітили з радости.

„І не надїяй ся від тебе чого инлого, Наталочко", мовив вуйко, потираючи з задоволяя руки. „Знав я таки добре, що ти собі розумниця, що любиш лише борети ся. Упрямо трохи. Ге-ге-ге!"

Я не відповідала нїчого, хотїла як найборше своя відлагити ся. Мене бійли очи і я була обезсилена до крайности. Тїтка придержала мене ласкаво, а навіть вперше в житю поцїлувала. Незвичайне „рудаво" болоє дїйсно ся, що рука єї не дурала ся єго погладити.

„Ти, звістно, не можеш ще оцїнити свого щастя" пояснила она менї, коли єї погляд відкрив щось то на моїм лицю. „Застановись лише над тим, що ти увійдеш в земім уряджений дім, в котрім не буде певно бракувати ані одного цїлника ані найдрібнїйшої річи. І що того все значить! Я переконана, що він справить ще не одну гарну річ, щоби свою молоду жіночку, свою — як то він з ними каже „Льоредай" — задоволити. Я знаю мужчини, що любили свої другі жінки сто разів більше як перших. Льоредай виглядає також на такого чоловіка. З першою жінкою жили ся може хвиля злегку, одною за тобою, а скілько я се замітила, він форсально любить ся. У старшого чоловіка то не малинажна річ. Тобі буде добре у него."

Мене обгорнула погана, гидке чуство і я відвернула ся від неї. Она сего не замітила. Махаючи в одно маленькою срібною дзвіночкою, говорила спокійно дальше.

„Він має гарну платню, Наталочко, а дитина, малий, слабий хробачок має особний маєток по матери. Коли би умерла — нуж, що дуже мізерне — то маєток прийшла би на батька, бо у матери окрім старих родичів не було нїяких ні братів ні сестер. Ну, а він, звістно, не взяв би маєтку з собою до гробу!"

„Ох, тїточко, що говорите такє!" просила я єї, а она розсміяла ся весело.

„Годі-ж бо, годі!" успокоювала підносленим, аж немилим голосом. „Того всяка що чого лякати ся! Тому він що не потребує говорити, що говорить ся о можливім випадку. Вільно? Поетична мана упала тобі вже з очий, коли нахвалила о тім, а з тим і о мені! Побоюєш ся вже о своє щастє? О дитино! В нуждї хвилї житя треба числити ся, треба дивити ся на все розумом і не страсю. Так на пр. ти над тим певно ані хвилинки не думала, що найчемнїйша з Льоредаєм станеш і для нас не аби-яке підпорою. Лена і Катя будуть могли не раз і не два у тебе побувати, тобі-ж они сестра, а Льоредай також обоїй сердечно любить. Де Лена горше ся мав за рідної сестри. Ти, правду сказавши, нам таки чимало відчинити маєш. Як тобі вінець сусїдка хлїба не жалувала. Вони не щадили труду, щоби вивести тебе в люди. Не грішно, Наталочко, уважаючи себе нещасливою. Бог надїлив тебе ще доброю долею. Подумай, не другі жінки, і чи тримать ся другій так говорь, ні з сего ні з того, муж з таким становищем, чи тримать ся увійти в земім уряджений дім."

Она ще довго говорила і переконувала мене. А я, встромлений очи в срібну дзвіночку, слухала і не слухала. Опісля вмішала ся мене здаль: „земім уряджений дім, земім уряджений дім", і дзвенїли мені довго-довго вушах...

*

Отже я вже у дїлі. Що-ж би не мало бути? Одним словом сьвященика має ся все вихмирити, все забути і полюбити. Замісць того пригадку мому мужови вічну любов, вірність і послух. Що побуду з житєвого житя забирати з собою — земім непотрібне. Мамуженість полїзе.

Ся стена нашу без гатку і не я розтїй. Я спокійна. Нехтуй-б ся вінь вибудь ся всего не сумнюю...

*

(Продовжене).

Я не знаю, куди я або нїдя або туди? Я

рак: уч. Михайло Лупул 1 зр. 05½ кр.; з Іеваса надуч. Михайло Попич 1 зр. 05½ кр.; з Руского Банилова: надуч. Василь Стефюк 3 зр. 24 кр., ся. Зиґмунд Шольц 6 зр. 25½ кр.; з Багна уч. Василь Завадюк 2 зр. 10 кр.; з Підзахарич уч. Осип Лучиньский 2 зр. 10 кр.; з Замістя уч. Ілія Миронко 1 зр. 05½ кр.; разом зібрано на вижницкій конференциї на буреу 51 зр. 50 кр. Доси зложено на буреу разом: **167 зр. 85 кр.** — На руску друкарню зложили: уч. Віктор Іваськ з Клїводина 2 зр., надуч. Петро Тимкович з Вашківцїв 6 зр. 28 кр., надуч. Василь Стефюк з Руского Банилова 3 зр., а уч. Зиґмунд Шольц з Руского Банилова 3 зр.; разом доси зложено на друкарню **679 зр. 02 кр.**

Засуд на шибеницю. Перед черновецким трибуналом присяжних закінчила ся передвчера карна розправа против 55-лїтного Николая Ринджука. Акт оскарженя закидував єму, що він в ночі на 9-го липня 1895 убив незнаного селянина на торговици в передмістю Манастирисках; дальше що він в ночі на 29-го листопада 1895 задушив рубачь Ґеорґія Білея на улици Пумнула і потім єго обрабував. Окрім того обжалувано єго за крадїж. Ринджук випирав ся першого убійства і рішучо перечив, мов би він в тім часї був в Чернівцях, хоч деякі сьвідки єго тодї бачили. Що-до другого убійства він признав ся до него, однак толкував ся так, що він вертаючи з паном Білеєм домів, зайшов з ним в суперечку і при бійцї єго нехотячи убив. Однак сьвідки подали неспорні докази, що Ринджук мав замір, убити Білея і єго обрабувати. Присяжні увільнили єго від першого убійства задля браку доказів, а признали єго винним другого убійства. На тій підставі зуудив суд Ринджука на кару смерти на шибеницї. Ринджук вислухав засуд апатично і без всякого зворушеня. Як довідуємо ся, предложено єго до помилуваня.

Зреформована ґімназия. В Німеччинї засновано кілька т. зв. зреформованих ґімназий (Reformgymnasien), котрими задумують Німцї заступити теперішний поділ шкіл на видїлові, ґімназиальні і реальні і витворити тип „школи середної". В тих зреформованих ґімназиях курс науки девятилїтний. Дїти приймають ся по скінченю 9 року житя. В низших трех клясах нема науки латиньскої мови, а натомість прикладає ся більшу вагу на науку рідної мови, ґеоґрафії, математики і наук природних. В другій клясї зачинає ся наука французкої мови, бо, після гадки педаґоґів, є много лекше приходить вивчити ся 10—12 лїтним дїтям граматики французкого язика як латини. Загальне правило педаґоґії в тих ґімназиях — поступати від дїйсних (наглядних) річий до абстрактних, від легкого до трудного. Перші три класи суть немов першим етапом науки, бо з переходом до 4-тої класи мають родичі порішити квестию загальну, чи їх син має кінчити цїлу „середну школу" чи нї. Квестия, чи з сина має стати „класик" чи „реалїст", ще не рішає ся. В 4 і 5 клясї зачинає ся наука вже й латиньскої мови, але лиш в такім обемі, в якім подає ся она в німецких ґімназиях реальних. Вкінци в 6-тій клясї класики і реалїсти розходять ся: одні ходять на класичний відділ, де учать ся вже й по грецки, а другі на реальний, де вчать ся по французски і анґлїйски. Квестию, на котрий відділ перейти, рішають родичі і студенти разом, що приходить тим лекше, бо 14—15-лїтний хлопець вже й сам може виробити собі суд, які науки має вибрати.

В кирници. Селянин Семен Ганчарюк з Рогізні, черновецкого повіту, хотів в недїлю витягнути ведром воду, та витягнув заразом трупа малого хлопчика. Судова комісия сконстатувала, що тут має ся дїло з убійством. Для виявити злочинця зарядженo строге слїдство.

Медвідь зловив злодія. До корчми в Ільвинцях в Прусиї всхідній прийшов на ніч циган з оповсним медведем. Медведя поміщено в стайни кало проданого того дня тут ного вепра. В ночи страшний крик і рик побудив людий зі сну. Циган вибіг чим скорше до стайнї, в котрій застав виважені двері і якогось чоловіка, що стогнав в обіймах „вуйка". На крик цигана пустив медвідь чоловіка, а той з плачем признав ся корчмареви, що хотів украсти вепра, але помилив ся і закинув шнур на шию медведя, котрий єго зловив і так сильно стиснув, що всї кости в нїм тріщали. Полиция відвезла бідолаха зі злощасною рукою і здавленими грудьми до шпиталю. Певно що по такій научцї відійде злодїєм на довго охота на вепровину.

Легко прийшло — легко пішло. Перед кількома роками виграв один сторож дому у Відни на льос, котрий єму на силу в послїдний хвили упхали за 2 зр., суму двіста тисяч зр. О тім розписували ся широко ґазети і тисячі людий завидували єму такого щастя. Послухайте, як єму се щастє послужило: Найперше оженив ся він з панею, котра була маринотравницею і великі гроші дожила на строй. По роцї вивудоєсь вже бегато гроша, але було їх ще досто. За порадою жінки оснував він великий готель в Швайцариї в місті Пуриху. По пів року стратили они на тім готелю, бо найперше не розуміли ся на таких дїлах і не пильнували інтересу. Потім заложили они склеп у Відни, котрий рівнож по кількох часї мусїли замкнути, стративши на нїм много гроша. Тепер починають вже суди мати з ними дїло за всякі провини, як ві-ролоцтва, взаїмні зневаги, словом, починає бути пекло в їх домі. Вкінци розходять ся. Жінка вступає під прибраним іменем яко сьпівачка до якогось угорского театру, а чоловік з рештою гроший їде за порадою своїх приятелїв до Америки пробувати щастя. В Новім Йорку пробує він всего, але не веде ся єму. А перед недавними часами можна було читати в ґазетах американьских, що якийсь чоловік в крайній роспуцї і убожестві стрілив собі в лоб. Був се той щасливець, що виграв льос на 200 тисяч золотих!

Проворний школяр. Перед кількома днями пропав львівскій артистиї Беднаржевскій золотий зиґарок. На нїчо не здали ся пошукуваня поліциї і оголошеня по ґазетах. Аж одного дня дістала артистка лист з провінциї, що зиґарок є схований у автора листу і она єго дістане назад, коли пішле свою фотоґрафію під певною адресою. Автор листу запевняв, що він не є фаховим злодїєм, але случайно дістав зиґарок в свої руки і держить єго у себе, бо — любить горячо артистку. Артистка вислала в куверті картон без фотоґрафії до Дрогобича на подану адресу, але заразом повідомила о всїм поліцию. Автор листу в послїдній хвили чогось боявся і тому післав по лист на почту свого товариша. Той пішов, нїчого не здогадуючись. Але лише запитав за листом, як єго зараз таки арештували. Автор листу чекав на свого товариша довго, а коли довідав ся о всїм, признав ся батькови у всїм. І вийшло таке: Автором листу був ґімназист, котрий бачив артистку і залюбив ся в нїй. Коли вичитав в ґазетах о крадїжи, прийшов на оригінальну гадку, легким способом дістати фотоґрафію артистки. Студентів увільнено, а зиґарка артистки й доси не віднайдено.

Прогулька з перепонами. Оногди устроєно в Берлинї на озері Кременьскім прогульку пароходом для молодїжи шкільної під проводом учителїв і катехитів. На середині озера задержав ся нагле пароход, а машинїст заявив, що дальше не поїде. Показало ся, що він повідкручував рури і курки та облив нафтою машину, аби пароход висадити у воздух. Мала то бути месть за те, що єго відкладено зі служби. Якийсь лісничий, що був на кораблї, закинув злочинцеви шнур на шию, а відтак єго звязав. Бермаич побоюючи ся експлозиї не хотів дальше їхати і кораблї треба було притягнути линами до берега. Аж на другий день повернули дїти знови до дому.

Американьска вигадка. Одна дирекция американьских зелїзниць устроїла для розривки публики дня 30-го мая дїйсне видовище: іменно представила, як два поїзди наїхають на себе. Дві старі і призначені до розбору льокомотиви уставлено на шинах в віддаленю кількох кільометрів від себе, причіплено до обох по кільканадцять старих ваґонів і віддалено від вітлами та пущено оба поїзди на себе. Щоби ціле видовище лїпше представляло ся, помальовано обі льокомотиви і вози лїпшими красками. Цїла штука була обчислена на то, щоби притягнути на місце видовища множество прогульових поїздів з цїлих Сполучених Держав і тисячі подорожних, котрі цїкаві були побачити зелїзничу катастрофу. І зарад зелїзницї добре вичислив, бо публики з'їхало ся множество і зелїзниця заробила тисячі долярів.

Огнї. В послїдним часї лучають ся в Галичинї майже кождого дня огнї. І так дня 4-го с. м. згоріло в Озешичах Старих, чешанівского повіта, 70 будинків, а шкода виносить около 20,000 зр. Дня 6-го с. м. згоріло в Дрогошижу 150 домів, причім і одна дитина згинула. Того-ж самого дня згоріла половина містечка Рудки, виського повіта, де жертвою огню стало 174 домів і 247 инших будинків. В огнї згинуло ще до того двоє людий і богато худоби. Дня 7-го с. м. зачинив огонь в Делятинї 32 жидівских домів. Того-ж дня згоріло в Надвірній 36 домів. Галицкий видїл краєвий поспішив погорільцям з помочию, і так дістали погорільцї в Косові 150 зр., в Делятинї 100 зр., в Дрогошижі і Рудках по 200 зр.

бою ся гнїву або смерти, а моральної смерти я не боюся! Чи се так має бути? — Щом „спокійна", висяла я колись тут! ха-ха-ха! така спокійна, як приговорена гнїлдяя вінчиця. Щоб изцїлити тїло, запродую душу. За те гідна нагода святини! Се сама найлїпша нагода для таких, що так поступають, як я.

*

При таких вічечних, обезславлюючих обставинах годї бути „чоловіком". А я вважаю чоловіка чимсь божеским. Чому не удаю ся так кусником хлїба, що, затроєний ідеальними словами, подає ся мені за страву? Що се за трусливість і вічечність, що прикриває мене проте все до житя? Так, як лякуть тому собаку до буди...

Хвалами і не вірю в велич чоловіка. Він за дрібний зі своєю натурою. О хто би мене переконав, що зародя в єго душі не суть брїхнею, що они не на те, щоби стати ся колись убійною силою для других?

Вічечна, нужденна, жалодушна істота — отсе я! Не маю навіть відваги смерти. Чи не так само, як — Орадзин?

*

Вмерти значить не бути. Чому я не хочу вмерти? Я думаю, що се тепер не любов приковує мене до житя. Се якась грубша сила, а я ще такий слабодух, що не можу їй навіть вмерти ся!

*

Дома кажуть, що я стала, як зима.

„Чому нїчого не говориш? Що знак в тобі войть ся?" питає тїтка. „Хлопе, як би тобі душу трійлом залупило, очи горять лихоманно. Ой не грїши, небого, не грїши, не грїши!"

„Як зима!"

Угадали. Я що ся, як зима. В мене стрілили, та не застрілили. Через те в мене тепер всї сили напружені. Я відчуваю, що й я не була доси зміцна, що сила будить ся в мені аж тепер...

*

Коли я стану сильна? Чи як воля перемінить ся в дїло, перестане бути пустим понятєм? Як переможу сама себе і стану, в внешнім змислї єдина, панна над собою? Я роздумую над тим, чого і кого мені боятися?

*

Гу! як се погано приймати від долї милостиню, як обезславлююче!

*

Хто перший придумав понятє „щастя"? Хто видумав се блудне сьвітло, що викликує стільки сдїв, що творить мрії, котрі здїйснити людска натура ще зовсїм нездібна. Чи не лише видумали єго? Єго пора згнїла би хиба бути в „полудню" людскости. Однак її ще далеко до полудня, тепер же — чи она йде правою дорогою до него?...

(Дальше буде)

Приватна клініка хірурґічна

(Приватна Лїчниця операцийна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

операт. **оператора** ц. к. хірурґ. клїники *університетскої Кільрого-Ґуґенбавера у Відни*

находить ся

в **Чернівцях**, *улиця Менґера ч. 25.*

В справі приймання хорих і всяких інформаций треба удавати ся до управителя приватної клїники **д-ра Квятковского** в Чернівцях, улиця ратушова (дім Шпоневера). (9—100)

Хто хоче

мати красні, добрі і дешеві фотоґрафії, най буде ласкав удати ся до мене!

Фотоґрафую що дня від 7-ої год. від рана до заходу сонця.

За 6 штук беру лише 2 зр.

З поважанєм

Е. РІХТЕР,

12—12. фотоґраф в Чернівцях, ул. шкільна ч. 18.

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по 1 зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиранє**: по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і приймати з осторожностию лише вказане зі знаним знаком охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера під золотим львом у Празї.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

надана д-ром Гр. Ведичком, видана товариством „Просьвіта“, з окладом в літоґрафічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і єдиноє руске товариство вскурацийне, припоручене Веч. Духовеньству і всїм вірним через Вирсоєв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними подають „Днїстрови“ можність обмежувати і виключувати і найвисші суми.

Полїси „Днїстра“ приймає банк кредиту у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Краковї**, котре дає як найкрасшіші услівя і видає полїси і квіти з ручби кожнї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоячи на основі зареєстрованім з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до нарощуваня **на 5** процент. Говорящим збільшить. Удїл що 50 корон. Позички удїляють ся тілько властителям рольностий, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся деяку часть на удїл.

Зголошення в удїлови **аґенцій** в місцевостях, де „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

Повідомленє. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Днїстер* у Львові іменувала мене своїм аґентом на Чернівцї (повіт судовий і окрестність. В справах обезпечень від огню будинків мешкальних і господарских, перевів і будівлев, шпарків домашних і господарских (зелїз, плугів і т. п.), худоби, збіжа в снопах і в зерні — подаю вкінцу потрібні пояснення. — *Корнель Слабек*, аґент „Днїстра“ в Чернівцях, улиця Пушкина ч. 25.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	6^{37}	10^{28}	5^{50}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Ґлїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{18}		
З Новоселиці, Саґґура	.	.	.	.	.	.	11^{13}	9^{00}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		6^{50}	9^{20}	9^{05}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	9^{55}	.	.	6^{13}	7^{28}	2^{01}		
З Підволочиск	2^{00}	10^{05}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ зі Підзамче	2^{18}	9^{50}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{00}		
З Белзи	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний поїзд)	.	.	8^{43}	.	.	.		

Відходять	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{17}	.	.	9^{41}	10^{22}	5^{38}		
До Ґлїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{00}	.	.	7^{11}	10^{48}	6^{18}		
До Саґґура, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{00}	6^{21}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{00}	11^{00}	4^{40}	9^{05}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{45}		
„ „ з Підзамча	.	2^{23}	6^{14}	.	9^{48}	11^{17}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{03}	2^{45}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	5^{27}	9^{03}	7^{21}		
„ Белзи	.	.	.	9^{41}	7^{23}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{05}		
„ Кракова, Відня (т. зв. блискавичний поїзд)	8^{10}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час рішить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; тоди на зелїзници є 12 год., то на львівскім годинику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 118. Чернівцї, пятниця дня 31. мая (12. червня) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Гермаїца в Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

що дня крім неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Ще дещо про ревізию катастру ґрунтового.

II.

Виказанни безпідставність і брехливість статї в Buk. Post, позволю себі тепер навести деякі дані, котрі ще докладнїйше покажуть, як дуже не в міру обтяжені податком північні повіти, і як конечно треба усунути кривду тих повітів в оподаткованю.

Після поміру і оцїнки землї при послїдній регуляциї катастру ґрунтового 1881 р.)

Маєм на Буковинї:		Катастральний дохід від того обчислений:
рілї (поля)	288.351 *ha*	1.348.196 зр.
огородів	8.152 „	81.142 „
сїножатий	132.552 „	268.246 „
толїв	105.504 „	125.367 „
полонин	25.138 „	17.528 „
лїсів	451.195 „	268.065 „
ставів і моварів	968 „	3.849 „
До купи	1,011.760 *ha**	до купи 2,110.393 зр.

Після того припадає податку ґрунтового

на рілю	305.587 зр. 49 кр. т. зв.	1 зр. 06 кр.	на *ha*
„ огородів	18.419 „ 23 „	„ 2 „ 26	„ „ „
„ сїножатий	60.901 зр. 84 кр. т. зв.	— зр. 46 кр.	на *ha*
„ толоки	28.458 „ 32 „	„ — „ 27	„ „ „
„ полонини	3.978 „ 86 „	„ — „ 16	„ „ „
„ лїсів	60.860 „ 77 „	„ — „ 13	„ „ „
„ ставів, мочарів	873 „ 72 „ т. зв.	— „ 90 кр.	на *ha*

Що-ж тоті числа нам говорять? Ось що! Ми вже перед тим вирахували, що в Кімполунскім повітї припадає на 1 *ha* пересїчно 11 кр. податку. Тепер бачимо, що пересїчний податок від 1 *ha* лїса є 13 кр. Коли-б отже цїлий Кімполунский повіт був одним лїсом, то і в такім випадку можна-б сподївати ся, що платити повинен бодай пересїчну суму від лїсів т. зв. 13 зр. за 1 *ha*, а прецїнь помимо того, що там окрім (64%) лїсів є ще і рілї 0·99%, сїножатий 17·4%, огородів 0.12%, толїв 1·5%, полонин 5·5%, він платить лиш 11 кр. від *ha*! За те Кімпаньский і Заставнецкий повіт платить від своєї землї мало що меньший податок, як пересїчна сума від огородів, так як би ту були самі огороди!

Додати до того треба, що при уложеню катастру лїси у нас і без того так низько отаксовано як нїде (виняття одну Дальмацию), бо коли на Буковинї пересїчний чистий дохід від морґа лїса обчислено на 34 кр., то в сусїднїй Галичинї виносить він 63 кр.! Чим же наші лїси гірші від галицких лїсів?

Гадав бись, що чейже малу пересїчну суму податку від лїсів міг би лїсистий повіт платити, але і то нї, і того той повіт не годен! Се дуже дивно! Таж лїси становлять тепер підстану одинокого буковиньского великого промислу! А кілько трачок в Кімполунскім повітї? Так далї не може бути. Ми мусимо домагати ся, щоб підвисшено тарифу доходову від лїсів а знижено єї від рілї. Не тілько ми се кажемо, що ріля занадто податками обтяжена, але се сказано і в справоздано комісиї ради державної.

Цїла хиба нашого катастру ґрунтового лежить якраз в клясифікацийних тарифах, і на те тепер є ревізия, аби їх поправити. Приглянемо ся близше тим тарифам, то побачимо, що там установлено чистий дохід

			I. кл. в Кімп. пов.	I. кл. в Кімпол. повітї.	
від рілї	8 зр.	50 кр.	. . .	2 зр.	90 кр.
„ сїножати	9 „	25 „	. . .	3 „	— „
„ огород.	11 „	— „	. . .	3 „	50 „
„ толоки	4 „	50 „	. . .	1 „	40 „
„ полонини	— „	— „	. . .	— „	85 „
„ ставів	4 „	— „	. . .	— „	— „
„ лїсів	2 „	50 „	. . .	— „	40 „

Додаймо ще до того, що в Кімполунскім установлено від лїса далї таку тарифу чистого доходу, що пр. від морґа лїса V-ої класи почислено лиш 10 кр., VI-ої класи — 6 кр., VII-ої кл. — 4 кр., а VIII-ої кл. — 2 кр.! Виходить на таке, що

*) Числа подані мною в вічевім рефератї відносять ся до року 1895-го, длятого трохи відмінні від тих чисел, бо за той час такий земли, від котрої платить ся податок, прибуло.

---

(7)

ЦАРІВНА.

Оповідане

Ольги Кобилянської.

(Дальше).

V.

Тиха, ясна ніч зимова.

Світ уклав ся білїсіньким покривалом на землю, смереки на горах, обвисші інеєм, обвиті мраком, дрімають. Тихо, ледви чутно житє. Зійшовший місяць упиває ся величавим спокоєм.

Всї сплять.

В моїй сьвітлицї горить сьвітло. Пишу.

Орадин повернув до дому. Одержавши звістку про сватьбину прибув, щоби перебрати єї, і щоби спічнути на бретелїй, деморалїзуючій борбі, що відтяла єго моральні і фізичні сили. „Я пробував всього“ оповідав він „до найнївши, щоби добити ся до мети. Ще не добив ся до неї, ще далеко, а сили майже вичерпані. Се мало нам завдячити.“ Так говорив до надлїсничих. Нїхто не чинив єму закиду, нїхто не доборов ані одним словом. „Не сьміяй“ казала насьмішливо Зоня. В єго нїзїй істотї було стілько відпорности, стілько мовчаня накидуючого, що нїяк було у него ждати оправдання.

Що єму маєток дістав ся, не працювало єго вдто, казав, що навіть не зробило на него глубшого враженя, що так уже збайдужнїв. Так само остав ся байдужним, коли єму надлїсничий сказав, що віддасть єму і другу половину тривалий, котрих він, Орадин, прав ся. Що єму їх не потрібно, а єму молодому, що має ще тілько боротьби, здадуть ся. Він провадив старого очима, і усьміхнувшись згірдливо, сказав, що добре, що прийшов їх.

В перших днях по своїм приїздї не виходив майже з дому. Годинами пролежував нерухомо на отоманї, підложивши під голову руки та вдивившись у супротивне вікно або в що небудь.

Чи роздумував над дальшим житєм, над своєю будучиною, чи над сватьбиною, що дістала єму тим дістим способом і могла не одно змінити на добре, чи над чим иньшим, нїхто не знав. Нїхто й не допитував ся. „Такеж не сьміли“, мовила Зоня...

У дві недїлї по єго повороті відбула ся між ним і Зонею „бучка.“ Леня, котра, як і всї прочі, тепер для мене кастрована ласкаво, дїлить ся зо мною кождою своєю думкою. Она була сьвідком тої сцени. Балакалось між иншим о деяких знакомих і мимовільно перейшла бесїда на мене, при чім він довідав ся о моїх заручинах з Льордеєм.

„Хто, хто виходить за Льордева?“ спитав.

„Наталка!“

„Наталка?“ А по малій задумі додав: „Ага, она! Вероничїна!“

„Она. Хиба ти єї знаєш?“ запитала Зоня.

„Знаю, знаю!“ відповів змішаний ся. А по хвилї додав з гаумом: „Отже она виходить за него! ну-ну!“...

„І що-ж на тім дивного, Василю?“

„О, дивного властиво нїчого; хиба лиш то, що она не здавала ся мені одною з тих, що виходять за перших лїпших, які їм навинуть ся. Вирочім всїдко буває на сьвітї“...

„Она не може хотїла за него йти.“

„Але таки виходить!“

„Так за кого-ж було їй іти?“

Він не відповідав зараз. „Вже за кого небудь иньшого, лише не за него.“

„Так! то могла була ждати без кінця. О скілько я знаю, то єї не сватав нїхто.“

Він спалив. „І звідки-ж ти то так добре знаєш?“ питав насьмішливо. „Чи она перед тобою сповідала ся?“

„Передо мною не треба сповідати ся. Я знаю тут всїх, що могли би женити ся, а ті не взяли-б єї. Прочі-ж то голодники, Василю!“

„Се ти на мене!“ звернув ся до неї бистро і очи в него загоріли.

„Бог з тобою, Василю!“ боронилась дївчина, чимало зчудована єго гнївом. „Ти прецїнь не сватав єї нїколи!“

Він знов почервонїв, немов єго хто окропом посипав і відвернув ся від неї до вікна, в тїнь. Трохи згодом спитав: „Яка она?“

„Хто такий?“

„Ну, хиба о н а, она!“

„Ага. Наталка! Та як то, Василю, „яка она?“

„Чи щаслива? І чи любить єго також „страшно“? І розсьміяв ся чогось...

„Не знаю, чи любить. Сумнїваю ся навіть, чи щаслива. Правда, Леночко? Від заручин стала якась лиха, навіть змарнїла.“

„А яка була перше?“ І єго очи спинили ся нежидаючо на Зониних устах.

125 моргів кімполунского лїса треба на те аби мати такий дохід, як з одного морґа лїса в Кіцманьскім повітї! Або чи се справдї так, щоб морґ лїса в Кіцманьскім повітї давав меньше-більше такий самий дохід як морґ поля або сїножати в Кімполунскім? Або щоб із морґа стану Станчаньского був більший дохід (4 зр.), як із морґа *огорода* в Кімполунґу (3 зр. 50 кр.)?! Якось менї не дуже хоче ся в непогрішність тих тариф вірити.

Ще більше впадають в очи нерівномірности в оподаткованю; коли зіставимо поодинокі громади до купи. Нїчо так виємно не промовляє, як отсї числа: Податку від одного гектара платить ся пересїчно:

В Шипотї прин.	зр. 5	кр.
„ Брязї*)	„ 10	„
„ Валепутяї	„ 12	„
„ Краєва-Ільскім	„ 12	„
„ Бергометї в. Сер.	„ 12	„
„ Комарівцях	„ 18	„
„ Чудиї	„ 24	„
„ Горіш. Вікові	„ 33	„
„ Білиї	„ 37	„
„ Долїш. Вікові	„ 38	„
„ Терешенах	„ 45	„
„ Нов. Фратївцях	„ 54	„
„ Стар. „	1 „ 11	„
„ Репужинцях	1 „ 23	„
„ Раранчи	1 „ 32	„
„ Товтрах	1 „ 32	„
„ Киселеві	1 „ 47	„
„ Заставиї	1 „ 71	„
„ Брідку	1 „ 79	„

Цїкаво було-б оттак обрахувати всї громади буковиньскі, але ми подаємо лиш отсих кілька примірів. Може би „покликаний муж“ зволив пояснити се, яким то чином стало ся, що в Краєва-Ільскім, в Бергометї в. Сер., в Шипотї земля не несе навіть пересїчного доходу від лїсів або полонин! Заразом може би і на те дав відповідь, чим так дуже ріжнить ся земля в родючій долинї ріки Сучави (в Білиї, в Горіш. і Долїш. Вікові, в Нов., а навіть і в Стар. Фратївцях) від Кіцманьских та Заставнецких мочарокатих горбів, що там дає вона лиш такий пересїчний дохід, як толоки або сїножати, а далеко меньший, як стави?! — Я виджу тут *разючі* нерівномірности в тарифах і думаю, що при теперішній ревізиї катастру повинно-б ся їх усунути.

Тепер приглянїмо ся ще деяким цїкавим числам. Землї всеї, від котрої треба платити податок, є у нас на Буковинї, як сказано, 1,011.760 *ha*, а податок від неї виносить 479.080 зр. 23 кр., так що пересїчно на 1 *ha* припадає податку 47 кр. Зважимши се, бачимо, що повіти Кімполунский, Путилївский, Радовецкий, Вижницкий, Сторожинецкий, Ґурагуморский і Солька, отже 7 повітів на Буковинї платить далеко меньше від 1 *ha* податку, як є пересїчна сума 47 кр., т. зн. вони є *пасивні* і живуть з других; за те повіти: Станівецкий, Серетський, Черновецкий, Сучавский, Садагурский, Заставнецкий і Кіцманьский — отже знов 7 повітів платять далеко більше як по 47 кр. від *ha* (Кіцманьский і Заставнецкий більше нїж в трое тілько!), т. зн. тоті повіти є *активні*, платять за себе і за других. Коли-ж приглянем ся близше тим повітам, то бачимо між пасивними повітами 5 (переважно) волоских а 2 руські повіти, а між активними 6 (чисто або переважно) руских а 1 волоский повіт. Мимоволї насуває ся питанє, чи в тій самій мірі, як податки, розділені у нас і права. Кождий обізнаний з нашими красними обставинами знає дуже добре, що якраз противно! Русини, що і числом більші і податків дають більше, всюди мусять стояти при порогї, коло стола засїли Волохи. Ба, скаже менї один або другий, що в руській части Буковини є дїлячі волоскі, і що проте в податках з руских повітів є і волоскі гроші. Я не перечу, але з другого боку я готов кождої хвилї перевести доказ, що всї дїлячі волоскі з цїлого краю до купи платять не більше податку, як яких 40.000 зр., се-ж така сума, що не дуже паде на вагу, і що нею не дуже можна чванити ся. Але таке то у нас вже завело ся, що дехто горлає в справах красних за 100 зр., хоч єму належало-б ся лиш за одного цїлого лева отвирати рот. Се лиш так мимоходом най буде сказано.

Наше жаданє є, аби по справедливости розложено тягарі податкові, а при ревізиї катастру ґрунтового до того найлїпша нагода. Коли ми осьвідомляємо нарід з важностю сеї хвилї, то дїє ся се з любови і приязности до краю. Може з сеї нашої роботи вийде таки якийсь зосен для краю, а сего ми найбільше бажаємо. Ми раді не допустити до того, щоб для північної части Буковини задля нерівних тягарів настали такі часи, що люди покидали-б рідну землю, рідний край і йшли в сьвіт за очи. Таке нещасте, яке тепер бачимо в Галичинї, страшну горячку еміґрацийну, хотїли-б ми від Буковини тим чином відвернути, а познаки єї вже і у нас проявляють ся. Робимо се з почутя обовязку, яко посли і заступники народні, і ніякі напасти „покликаних мужів“ нас в роботї для добра краю не спинять. Думаю, що отсї замітки, не лишать ся без хісна і для „покликаних мужів“, нехай лиш з увагою собі їх прочитають.

Др. Стефан Смаль-Стоцкий.

*) Там найбільша трачка на Буковинї!

Загранична полїтика Австриї.

На засїданю буджетової комісиї австрийскої делеґациї з дня 9-го с. м. мінїстер заграничних справ гр. Голуховский свій екрозе про заграничну полїтику. Бесїдник відніс, що в минулім роцї займали европейску дипльомацию переважно розрухи в Македониї, а не менїйше тяжке занятє виклали в Малій Азиї.

Македоньскі розрухи, що появляли ся зачатку лише ту і так, найшли відгомін в Белградї, де широко розгалужена орґанїзация могла легко викликати забух руху, котрий би обяв

„А яка-ж би? Она поводила ся завсїгди так, мов би була чимсь лїпшим від нас. Чи не так, Левочко? Тепер стала вже дражливо, устя з неї як би забули усьміхати ся, стала от н. пр. — parfon — як ти.“

„А проте все рішила ся за него вийти!“ повторив знов. „Шкода єї!“

Зоня усьміхнула ся жартовливо. „Так бери ти єї, коли тобі єї так жаль!“ промовила. „Тепер маєш уже господарство, і лише жінки тобі бракує!“

Ух! як він на нїй видивив ся, а очи як заіскрили ся в него. „Не глузуй собі з мене!“ сказав. „Знай, я тепер не до жартів настроєний!“

„Так я настрою тебе до них!“

„Пильнуй себе! Вже ти мене так настроїли, що я змарнував свої сили!“

Зоня сплахнула. „То ти тому винні?“ накинула ся. „Ох! єї сказано! Ми може також винні, що ти в карти грав і пропускав гроші!“

„Не наші гроші пропускав я!“

„Нї, але чужі!“

Він став білий мов сїр і зближив ся до неї. „Ти підки се знаєш?“ спитав, а очи в него так і горіли.

„Знаю!“

„Хто тобі сказав?“

„Той, хто знав.“

Він мов збожеволїв з дрожести чи з чого. На столику коло него стояла цїнна ваза. Єї вхопив він і кинув об землю так, що розтріскала ся на дрібні кусні. „Так!“ сказав опісля несвоїм голосом.

„Ти!“ зверещала Зоня і завінилась собі.

„Сего я тобі вікола не забуду!“ сказав він.

„О, я знаю, я знаю дуже добре, що ти хапи ся, почувши правду. За нею ти готов і вестати ся!“

„Ти не маєш наглядати моїх учинків!“

„Наглядати нї, але свої думки про тебе вільно менї мати, і я скажу їх навіть тобі прямо в лице. Ти сїзбодух помиво свого таланту і енерґічного поводженя; а на друге ти забрудзив ся морально і тому не поважаю тебе так, як давнїйше!“

Він розсьміяв ся вимушеним сьміхом, а опісля сказав: „Де мов пропаща, і в чім проступив супроти себе самого, тямлю як надто добре, і я сам для себе справедливий судя. Але ви, що не бували ніколи людьми, ви поганяли мене на ту собачу дорогу, на котрій я на вашу думку „забрудзив ся“. Та пождїть, колись покланяєтесь ви менї, але тодї я і в вас найду хиби. Ви лицеміри!“

Зоня трепетїла від зворушеня.

„Се подяка, Василю, за ту ненависть, що тобі мій батько подавав?“

„Трійця подавав!“

„Ти нетїпаку невдячний! Я мала тебе за чеснїйшого чоловіка, хоч сперечала ся з тобою так часто! Тепер я тобі сеї обиди не забуду!“

„То не дражни мене!“ говорив потиснутим голосом. „Як би ти знала, вільно я всего пережив, то ти була би лїпшою для мене!“

„То самуй ся: на те дав Бог розум.“

„В мене нема бабських сумнїв“... І скінчив він і сїв на ліжко, вийшов з комнати, гримнувши за собою дверми.

„Видиш, який став?“ говорила Зоня. „Ми як на лицемірів вмалювали. Ба те він став культурнїйший. Давно вірив ще хоть в ідеали, а тепер“... І не докінчила, скрививши устя згірдно...

. . . . . .

Отже на сто думку я не мушу нагуж на хлопця за Лєрдєна, а коли виходжу, то лише з того, що я будемо легодушна особа.

Нехай і так! Може правда і не сто сторона. Але чи стоїть він висше від мене, якою сказою? „Безжалїдностию?“ як сказала ще Зоня, чи сто „сильним сумнївом?“... Перечив менї тому хоть байдуже, чи хто, а навіть що і він про мене думає, чи добре чи зле. Для мене головне рі ть, що я сама з себе незадоволена, не можу себе поважати, як колись. Я немов перевали ся. Ох, як пусто, нудно, як сумно! І як обо любила ся!

*

На силу вистояли мене до Маєвских з якоюсь зустрічою, хоть як я випрошувала ся. З ним не хотїла я подибати ся. Вейшла вікна, з гордости — сама не знаю, від чого — утаїлася на устах. Тілько встуцила в хатні стіни, як серце в мене вправі затрепало ся сильнїйше і я ко ліна тїл задрожали як би перемерзли. Так се тому, що боялась ся чомусь побачити ся з ним, хоть говорила собі неустанно, що він не обхалить мене нїчого, що не люблю єго вже. І дїйсно, вже як я в послїдних часї думала і відчувала, то чувство любови не вилїзло з мо-

рвиня єї зеленкувато-синя, вийшов з комнати, гримнувши за собою дверми.

„Видиш, який став?“ говорила Зоня. „Ми як на лицемірів вмалювали. Ба те він став культурнїйший. Давно вірив ще хоть в ідеали, а тепер“... І не докінчила, скрививши устя згірдно...

. . . . . .

Отже на сто думку я не мушу нагуж на хлопця за Лєрдєна, а коли виходжу, то лише з того, що я будемо легодушна особа.

Нехай і так! Може правда і не сто сторона. Але чи стоїть він висше від мене, якою сказою? „Безжалїдностию?“ як сказала ще Зоня, чи сто „сильним сумнївом?“... Перечив менї тому хоть байдуже, чи хто, а навіть що і він про мене думає, чи добре чи зле. Для мене головне рі ть, що я сама з себе незадоволена, не можу себе поважати, як колись. Я немов перевали ся. Ох, як пусто, нудно, як сумно! І як обо любила ся!

*

На силу вистояли мене до Маєвских з якоюсь зустрічою, хоть як я випрошувала ся. З ним не хотїла я подибати ся. Вейшла вікна, з гордости — сама не знаю, від чого — утаїлася на устах. Тілько встуцила в хатні стіни, як серце в мене вправі затрепало ся сильнїйше і я ко ліна тїл задрожали як би перемерзли. Так се тому, що боялась ся чомусь побачити ся з ним, хоть говорила собі неустанно, що він не обхалить мене нїчого, що не люблю єго вже. І дїйсно, вже як я в послїдних часї думала і відчувала, то чувство любови не вилїзло з мо-

всї держави балканьскі. Заходи австро-угорскій ініціятиві прийшло до спільної манїфестациї всїх держав, котрі підписали берлиньский трактат, а та манїфестация зробила конець шалевому рухови. Вже по кількох тижнях можна було сконстатувати пожиточні наслїдки тої акциї.

Рівно-ж пожиточною зі становища европейского мира показала ся в справі вірменьскій згода держав, а старання о таку згоду допровадили до доброго результату. Первістно ми помимо симпатиї для християньского населеня Малої Азиї не хотїли брати участи в акциї, котру провадили Анґлїя, Франция і Росия, бо — помимо инші взгляди — не сподївали ся ми значного наслїдку дипльоматичних заходів, які мали ся поробити, а скорше передчували ми їх некорисні наслїдки для Вірменів. І дїйсно. Признані Туреччиною реформи остали ся мертвою буквою, а з другої сторони допровадили до знаних розбоїв. Найлїпші наміри султана розбили ся о невоборимий упір турецкої адміністрациї, пересякої в богатьох взглядах гнилею. Саме в хвилї, коли треба було як найбільшої одноцушности трех великих держав, котрі провадили акцию, закрало ся непорозуміне що-до средств, яких треба би ужити. Суперечности заострили ся до того степени, що небезпечність одностороннього виступованя, а через те також виведеня цїлого всхідного питаня, була що раз грізнїйша.

Розуміючи далекосягність тої небезпечности, залишив австро-угорский кабінет дотеперішну резерву і єго то ініціятиві а заразом добови мира инших держав треба приписати, що справа стратила свій острий характер.

Всї держави признали засаду отверто висказати, що бажають осягнути одноцушність. Від тої хвилї старали ся держави возістати на занятім раз шлях і взаїмно пильнувати того, аби жадна з них не спроневірила ся своїм поступованям засадї одноцушности і солїдарности. Австро-Угорщина вже тодї прислужила ся інтересам мира, коли заявила непохитну постанову, удержати на балканьскім півострові status quo. Здає ся нам, що маємо право домагати ся також вдячности і узнаня від Туреччини. Коби то узнане обняло ся в щирих стараннях Високої Порти, або витворити з турецких провінций звосні відносини і видати такі зарядженя, котрі могли би усправедливити довіре Европи в животність турецкої держави! Коли се не наступить, тодї і найлїпші приятелї Туреччини, до котрих і ми належимо, не могли би єї охоронити перед остаточним упадком.

Опісля перейшов міністер гр. Голуховский до обговореня відносин між нашою державою а иншими, і підніс в першій лїнії взаїмне довіре і щире порозуміне з Німеччиною. Тоті відносини стали ся майже другою натурою обох держав. Бесїдник виступив при тім против тих, котрі хочуть добачити ослабленє тих відносин. Наші відносини до Німеччини є сегодня сильнїйші, як коли небудь перед тим; відчуваємо взаїмну потребу остати ся в неустаннім порозуміню у всїм, що дотикає міжнародних справ, а завдяки порозуміню з німецким кабінетом сподїваємо ся також сповнити задачі, які поставив собі тридержавний союз.

З тими, котрі промавляють за иньшим угрупованєм держав, не хоче міністер спорити, чи теперішна комбінация, до котрої належимо, лїпша чи гірша від тої, якої они бажають. Одная лиш одно иншевно, — сказав міністер — що група тридержавного союза видержала знаменито пробу. А ми в скромности вдоволяємо ся тим, що знамените.

Рівно сердечні і повні довіря наші відносини з Італією. Міністер висказує глубоке співчутє і найщирші симпатиї для італійскої армії в Африцї.

(Кінець буде.)

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 11-го червня 1896.

Пригадуємо, що в недїлю, дня 14-го с. м., відбуде ся прогулька тов. „Сокіл“ из Цецину. Виїзд з „Народного Дому“ о год. 2-ій пополудни. Білет фамілїйний для 5 осіб коштує 4 зр.

Є. В. Цїсар дарував громадї Дережинам, дрогобицкого повіта, суму 100 зр. на сплату довгу на будову церкви.

Папскі відзначеня. Папа Лев XIII. іменував в перемиській епархії крил. Войтовича своїм прелатом, а крил. Волошиньского і самбірского попа і декана Щепаньского шамбеляном.

Електрика. Минувшого тижня перебрала електрична спілка в Чернівцях машини і котли в свій заряд. Фаховцї признають, що машини з прасної фабрики спілкової дуже добрі. Досл. в Чернівцях заведено 2360 жарових ламп, з них приходить 527 на місский театр, 512 на освітленє міста, а 2315 на освітленє приватних домів. Обчислено, що всего потрібно 6000 жарових ламп. Коли зважать ся, що небавом буде заведене електричне освітленє в резиденциї митрополичій, правительстві, палатї краєвій, школах і т. д., то дуже мало припаде для самого міста. Лише купцї якось не спішать ся з замовленєм електричного осьвітленя, а то з тої справедливої причини, що єго заведенє дуже дороге. Они вичікують лїпших часів, коли буде дешевше. То справдї було би потрібне.

З кругів адвокатских. Адвокатский кандидат др. Евгеній Горн, концїпієнт в адвокатскій канцеляриї свого батька д-ра А. Горна в Чернівцях, іменований оборонцем в справах карних.

Відозва до всїх австрийских Товариств асекурацийних на житє! Виконуючи ухвалу попередних загальних зборів Товариства „Закомарска Правда“, відзиваєм ся отсим до Сьвітлих зарядів всїх австрийских Товариств обезпечень на житє з уклїнною просьбою, щоби зволили подати свої заявленя: А) Під якими полєкшами: а) що-до посьвідчень о станї здоровля, б) що-до висоти премії, — Б) під якою особливою обезпекою що-до цїлковитої неосновности полїси, — Г) при оплатї одноразової (раз на все) премії,— готові приймати обезпеченя на житє сїльского народу і то в сих двох родах обезпечень: (при дорослих): Капітал обезпеченний виплачує ся за житя обезпеченого до єго рук в 20—30 лїтах, а на припадок коли будь наступившої єго смерти, зараз до рук, кому належить; 2) (при дїтях) Сталий обезпеченний капітал виплачує ся в місяць по скінченім 24, роцї житя, коли дитина сего віку дожиє. На припадок смерти дитини звертають ся обезпечаючому всї виплачені премії. Обезпеченє починає ся від 1-ого дня по скінченім першім місяцю житя дитини.

Сї заявленя як найскорійше нам пожалані, бо маємо з них приготовити материял під найблизші загальні збори нашого Товариства: Закомарска Правда. Просимо сї заявленя присилати під адресою підписаного голови Товариства: Закомаре, почта Ожидів. Рада Товариства „Закомарска Правда.“ Закомаре дня 18. мая 1896. *Домко Тимчишин*, духовний Закомари, голова. *Антон Шумінський*, радний. *Йван Іськів* секретар.

† Юлїй Сімон. В Парижи помер в понедїлок в 82-ім роцї житя Юлїй Сімон. З фаху він був професором фільософії, а коли не хотїв присягнути Людвикови Наполеонови на вірність, усунено єго з катедри. 1848 р. вибрано єго до парляменту, де показав ся умірованим републиканцем. Окрім того він дуже ревно занимав ся наукою і відбував також наукові подорожи в заграницї. По упадку Наполеона III. він став членом народного правительства, а опісля міністром просьвіти за президентури Тіера. 1876 став президентом міністрів і міністром внутрішних справ, але на тім становищи удержав ся лише один рік. 1880 р. був відпоручником Франциї на міжнародній конференциї робітничій, котру скликав цїсар Вільгельм до Берлина. Цїсар Вільгельм підніс великі заслуги Сімона в листї до президента Франциї Фора і вислав на похорони надзвичайного посла. По Сімонї остало богато писаних творів.

Головний видїл тов. „Просьвіта“ у Львові оголошує конкурс на стипендийну запомогу з фонду імени Тараса Шевченка на 1896/7 рік в квотї 100 зр. О сю запомогу стипендийну можуть убігати ся передовсїм убогі талановиті лїтерати і артисти руської народности, як також убога талановита молодїж руської народности, що по скінченю шкіл висших віддає ся спеціальним студиям науковим. Сю запомогу стипендийну буде надавати головний видїл товар. „Просьвіта“ у Львові і виплачувати в двох піврічних ратах по 50 зр. Подання о надане отсеї запомоги стипендийної належить вносити до Головного видїлу тов. „Просьвіта“ у Львові найдальше до дня 30-го червня с. р.

Тов. сьв. Петра у Львові, котре має на цїли вівпирати будову руских церков, відбуде свої перші загальні збори дня 14-го с. м., бо галицке намістництво вже затвердило статути.

Міска полїция в Чернівцях нераз робить дещо на власну руку. Так пр. в послїднім часї стало ся в справі між нотарем др. Іссеческулом а фарбиром Черновским. Ті два панове мають побіч себе ґрунт при ул. палати краєвої. Др. Іссеческул вибудував собі на тім ґрунтї хату з

ся серце жіноча; я не любила ані єго ані нікого другого.

Вечером напроситли до чаю. Напротив мене остала ся одна скамья і одно крісло порожнє.

„Де Василь, Зоно?“ спитала панна Мария.

„А бо-ж я знаю? Мабуть пише в своїй комнатї.“

„Що се він пише та пише?“

„Не знаєте, що? Він переводить щось, як казав, із науки.“

„Так іди, Зоночко, і приклич єго, а то чай вихолоне завсїм.“

Зоня пішла, а ми обі мале повмовляли. Она обняла рукою єго скамью, чи горяча, а мені не було до розмови. Порочія се було дивно. Тепер, коли я знала, що нешно побачу ся з ним за кілька хвиль, стала я нараз цїлком спокійна, і сей спокій був аж зедвоятий. Так сидїли ми, доки не зняв ся він. Перша увійшла Зоня, а за нею він. Змінив ся, але, як здавало ся на перший погляд, не дуже. Не знаю, чи Зоня нарочно не сказала єму, що я була в гостях, чи може мій був такий відражаючий, що угадївши мене мов налякав ся: — але привитав ся ласкаво, навіть усьміхнув ся якось сумним вимушеним усьміхом. Опісля заняв місце против мене і схиливши голову мішав мехінально чай.

При світлї, що падало ясно з висячої лямпи, побачила я єго лице. Він був марний і блїдий, а в сїй хвилї, о скілько я єго розуміла, зворушений. Єго високе чоло з інтертінентною (як Зоня казала) морщиною „пихи“ між бровами, виділо ся мені в сїй хвилї наче зажурене, уста упрямо стулені. Повік не підводив ані разу; так само, видко, не бажав і уст отвирати.

Мене обгорнув якийсь сорок. Цїла єго істота сьвідчила мені чомусь наглядно о тім, що за цїлий час розлуки не занимали ся єго думки ані разу мною. Що між ним а мною виросла якась межа, що тоє, що між нами зайшло, затерло ся безслїдно, і що було би сьмішно натякати на якісь звязи між ним а мною. По нїм було се видко. Я соромилась своєї вірности і відчула, що она не була потрібна.

Чи може я помилила ся? Може.

Здавав ся по трохи пережитим, але в єго істотї було щось незвичайне, щось сьміле, безоглядне. Ах, се були наслїдки єго „сильного переживаного“ сумнїня! говорила я до свого серця, котре поборювало неї сумнїви одним замахом. Оно випирало з цїлої єго істоти, і надавало єму ціну сили і рішучости. Я чула ся просто „гнучково“ перед ним.

Враженє, котре зробив на мене тепер, коли я на силах так підупала, було надто сильне, щоб я могла єго в одній хвилї перемогти; тому сидїла я так само мовчки, як він. Лише Зоня, рухка і говірлива, щебетала по свому і втягала других всїх по черзї до розмови.

(Далше буде.)

вікнами на ґрунт Черняєвского. Коли сей не хотів на таке пристати і поставив на власнім ґрунті заслону, полїциянт казав зналити заслону, а навіть видобув шаблю і грозив Черняєвскому побитєм. Заінтерпельовано в сїй справі два рази маґістрат, а сей толкував ся, що полїция не має жадного накалу. Аж по великих трудах і прикростях удало ся привернути Черняєвскому єго добре право. Заходить питанє: хто дав міскій полїциї наказ, мішати ся в ту цїлком приватну справу?

По византийски. Сотки разів мали ми вже прикру нагоду, напитувати нетїдне серіозної праси поступованє орґанів буковиньских румунїзаторів. Особливо визначає ся нагетами на всїх честних людий німецкий орґан бар. Мустаци, Buk. Post. Напала на пр. недавно тому на бар. Фірта і закидувала єму спроневіренє публичних гроший. Бар. Фірт заскаржив редактора B. Post, Штекля, жида, до суду, але сей перед самим процесом перепросив обидженого і видрукував у своїй Post заявленє, що „жалує" свого кроку. Так де ся оно у тих панів: клевечуть перше безсовістно та без сорому, а привертї до стіни опісля відкликують, „жалують свого кроку". Але вовка все тягне до лїса; так і в сїй випадку. Перед тим „жалував" редактор Штекль свого кроку, а в послїднім числї знов нападає на те товариство, в котрім бар. Фірт є головою! І можна серед таких обставин брати ту ґазету поважно? Справдї, в нїй можна стрінути ся нераз з чисто бодевільними видумками.

Президия ц. к. висшого суду краєвого у Львові оповіщує, що після розпорядженя міністерства судівництва розвязане газ. табулї краєвої і міскої у Львові наступить з днем 31-го серпня 1896, а нове утворений ц. к. урад книг ґрунтових при ц. к. судї краєвім у Львові зачне урядувати дня 1-го вересня 1896.

Телеґрами „Буковини".

З дня 11-го серпня 1896 року.

Відень. Neue freie Presse довідує ся з компетентного жерела, що міністерство заграничних справ одержало перед кількома днями довірочну відомість, що російский цар наміряє з кінцем серпня або з початком вересня приїхати до Відня. Чи також цариця має приїхати, поки і на як довго взагалї цар хоче приїхати, не подано. В двірских кругах здогадують ся, що цар побуде у Відни три або чотири дни. На той час приготовляють ся великі торжества.

Мадрид. Заморскі пароходи Альфонс XIII. і Мария Христина передано правительству у зброєні до війни.

Барсельона. Арештовано одного анархиста. Кількох анархистів випущено із слїдчої вязниці; задержано лише 50, між ними Пікета, котрий хотїв з бомбою виїхати з Іспанії. Один з ранених помер. Королева-реґентка післала 1000 пестет для родин нещасливих жертв.

Приватна клїніка хірурґічна

(Приватна лїчниця оперативна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

експрат. **оператора** ц. к. хірург. клїніки університетскої *Білльрота-Гроссбавера* у Відни

находить ся

в **Чернівцях**, *улиця Мецґера ч. 25.*

В справі приймання хорих і виконих інтервенцій треба удавати ся до управителя приватної клїніки **д-ра Квятковского** в Чернівцях, улиця ратушова (дім Шпаковера). (10—100)

Повідомленє. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *„Днїстер"* у Львові іменувала мене своїм аґентом на Чернівці (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпечень від огню будинків мешкальних і господарских, перевів з урядженєм, дворів домашних і господарских (полїв, плотів і т. п.), хуторів, збіжа в снопах і в зерні — подаю кождому потрібні пояснення. — *Корнило Сколобан*, аґент „Днїстра" в Чернівцях, улиця Пушкина ч. 25.

Для школьярів!

Товариство „Просьвіта" при обмежаючих ся в цїнах в складах народних подає до відомости Сьвіт Божий, Шкільних, Нових сьвященників, катехитів, учителїв і родичів, що книжки складу товариства, проводячі кр. Руководство до ручної для учеників, красно оправлені з позолоченими берегами, можна купити **в каждім товаристві у Львові в ринку ч. 10**, по слїдуючій цїні:

Розмаїтости про сили природи 20 кр., Оповідання з житя сьв. Борися і Глїба 20 кр., Повістка для дїтий 17 кр., Сестра 15 кр., Байки 22 кр., Історія Руси ч. I. 25 кр., Історія Руси ч. II. 25 кр., Лєс і комонїй 24 кр., Рогата худоба 45 кр., Про землеробство і дїти 20 кр., Вільгельм Франклїн 10 кр., На дослїдчаках 22 кр., Серед лїсових мор 25 кр., Житє сьв. великомученика і лїкаря Пантелеймона 20 кр., Дробна птиця господарска, а велика худоба 20 кр., Відкрите Америки 22 кр., Зьвірята звіздні і домашні 42 кр., Перекотиполе, повістка, 18 кр., Кирило Методій 22 кр.

Молитвенник народний (з окремлїйшій образі) 20 кр., в лучшій оправі: а) хребет шкіряний і шкіряний хрест з переду 25 кр., б) цїла оправа шкіряна, берега золоті і срібний хрест з переду 35 кр.

Молитвенник народний великий по цїні 90 кр., 1·10, 1·50, 1·60, 1·80 кр.

В руках товариства медицинічнім, улиця Мецґера ч. 8. у Львові, можна також дістати на ручні для учеників слїдуючі видання:

Образкові видання. Зьвіринець 10 кр., Гостинець 10 кр., Забавки 10 кр., Мешкоряк 10 кр., Робінзон 40 кр., Квіточки 20 кр., Шіночок 20 кр., Кобзар Тараса Шевченка 20 кр., Гетьман-Франко: Дмо Мазепа 50 кр., Мірко: Пригода Дмо Кізяка 40 кр.

Видання без образків. Читанки ч. I., II., III., IV. оправні 20 кр., без оправи 10 кр., Пісанка великодна 10 кр., Хатнє Рукоділє 40 кр., Учитель на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 2 кр., Дзвінок на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 4 кр., Ів. Левицький: Повідомлєнє. Рідкісні книги 20 кр., Вол. Шухевича: Зимові вечерниці 20 кр., О. Новицкий: Катьки і мати, двоголосє для дїтий з корепиною 10 кр., Леонїда Глїбова: Байки 5 кр., В. Чайченко: Пісня; Кочар; Гуцулка по 5 кр., Дуна при книгах Кобзаря 5 кр., Дзвіночок Чайки: Казка про сонце та сїно; Пісенка по 5 кр., М. Лисенко: Тече вода з-під явора. Двоголосє з корепиною, 10 кр., Мала стенографічна Руси-України 20 кр., Гордієнко: Картаґінцї і Римляни 20 кр., Відїй Перше: Підорник домашнї ковбасї 60 кр., Барвинський: Пропаєм до Ісуса 20 кр., Молитвенник народний, в лїпшій оправі, 20 кр., у ґра Д. Кольмера: Коротка історія людскости 40 кр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходить	Поїзди посьпішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Сняти́на	11^{28}	.	.	6^{57}	10^{28}	5^{30}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{43}		
З Новоселиці, Садагури	.	.	.	.	.	.	11^{13}	9^{00}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		6^{55}	9^{00}	9^{45}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	9^{55}	.	.	6^{13}	7^{28}	2^{01}		
З Підволочиск	2^{30}	10^{05}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{50}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{30}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходить	Поїзди посьпішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
з Чернівцїв								
До Сняти́на, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	10^{00}	5^{20}		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{00}	.	.	7^{11}	10^{40}	6^{10}		
До Садагури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{00}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{30}	11^{00}	4^{40}	9^{45}	6^{05}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{45}		
„ „ з Підзамча	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{08}	11^{12}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{05}	2^{45}	10^{05}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{05}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	7^{05}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{40}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору ночну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, з від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Руської Ради" в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 119. Чернівцї, субота дня 1. (13.) червня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
за цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Д. Гаровіца в Чернівцях, ул. ґімназиєна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня крім неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки і в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Дїяльність товариства ім. Шевченка за 1895 рік.

Видїл товариства ім. Шевченка, вибраний на 11-их загальних зборах дня 2-го лютого 1895 р., був такий: Ол. Барвіньский голова, Сид. Громницкий заступник голови, Ос. Маковей секретар, К. Паньковский адміністратор і касиєр, дальше П. Огоновский і Ант. Доленицкий видїлові, а В. Білецкий і Ост. Макарушка заступники видїлових. По виїздї п. Маковея до Чернівцїв, покликано до видїлу п. Макарушку і він обняв секретарство. В склад видїлу входили також директори секций, а то: математично-природничої Ів. Верхратский, а історично-фільософічної М. Грушевский. (Директор секциї фільософічної проф. Ом. Огоновский умер, а заступником єго був проф. Верхратский). Управителем бібліотеки був, при помочи платного помічника, п. М. Грушевский. Редакцию „Записок“ припоручено п. М. Грушевскому, „Історичну бібліотеку“ редагував дальше п. Ол. Барвіньский, „Часопись правничу“ др. К. Левіцкий, а „Зорю“ п. Вол. Левіцкий (Василь Лукич) з Станиславова. — Видїл відбув в 1895 роцї 10 засїдань, займаючи ся справами адміністрацийними; рух науковий вели три секциї.

На видавництва наукові, які в 1895 р. дуже помножили ся, мало товариство: від мінїстерства просьвіти 1.500 зр., з сойму кр. 1000 зр., на „Історичну бібліотеку“ 500 зр., а також дар з України 1.200 зр., призначених на розширенє наукових видавництв товариства. Ся гроші обернено головно на друк видавництв товариства, бо на ремунерациї авторам за працї в „Записках“ преміновано на рік 1895-ий всего 400 зр.

Часопись „Зоря“ показувала значний недобір. До лютого 1894 р. мала ся часопись кількасот передплатників на Українї, то й стояла лучше. Заходи, які робило товариство, щоби „Зорі“ привернено дебіт в Росиї, остались без успіху; цензура не дала дебіту взагалї. Словарець російско-українському, який виходить при „Зорі“, хоч словарі виразно виняті зміж указу з 1876 року. В 1895 р. товариство розписало премії на новелї до „Зорі“ і зміж 12 надісланих праць преміновало 3. Таку саму суму, що в роцї 1895, (т. є. 150 зр.), призначило товариство на премії і в роцї 1896.

Накладом товариства вийшли в роцї 1895, кромі періодичних видань („Записок“ і „Часописи правничої“ що три місяцї та „Зорі“ що два тижнї), ще й немало видань неперіодичних, між тими: перший том Жерел до історії України-Руси, другий том Словаря російско-українського під редакциєю М. Уманця, том XVIII Історичної бібліотеки, Ол. Кониського студиї о Шевченку, Руска Правда д-ра К. Левіцкого, третий том Кобзаря Шевченкового, том I. творів С. Руданьского, том II. писань Т. Зиньківского — і т. д.

Книгарня товариства, перед трема роками коншесіонована, доси ще не має окремого уміщеня, а містить ся при друкарни, хоч раз-у-раз збільшує свій магазин видавництвами своїми і чужими, чужі набуваючи чи то дорогою заміни чи то закупном. Видїл думав о отвореню книгарнї і вже навіть він приватно переговори з одним чоловіком, що міг би стати управителем книгарнї.

Для друкарнї товариства закуплено за 2.230 зр. нових черенок і пороблено великі иньші вклади, але розширити друкарню годї було задля трудностий технїчних, хоч тепер друкарня має три машини.

Рік 1895 був дуже щасливий для бібліотеки товариства. Наукові товариства присилають свої видання (в обміну за „Записки“), жертвували і приватні особи (головно Ол. Кониський). Видїл старає ся зібрати повну літературу про свого патрона Т. Шевченка. Цїнний дарунок зробив товариству В. Тарновский з Київа, подарувавши до музея перо Шевченкове і єго маску з гіпсу. Син славного портретиста Ґе прислав (після завіщаня батька) прегарний портрет М. Костомарова.

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

—

(Дальше).

„Не хорі ви потрохи, Наталочко?“ спитала панна Марта, „ви такі-сте блїді.“

„Ні, я здорова.“

„Лишуєте ся, панно Марте?“ зажартувала собі Лоня; „задоблені виглядають завсїгди міцно!“ Она глянула, на-пів усьміхаючись, на-пів допитуючо, на мене. Я не могла на той несподїваний дотеп найти відповіди, тому змовчала.

„Чому ти свого перстеня не носиш?“ говорила далї. „Пожди но, я скажу се професорови.“

„За великий, могла би загубити.“

„Ну, коли вже так, то лише не носи! Професор, хоть і який собі так учений, а все таки не зміг би я їй не повірити, що губа перстеня віщує розлуку. Она не була би єму дуже на руку, не так?“

Я мимовільно глянула на неї блискаючим поглядом, чому порушувала она сю мені так немилу тему, і то саме тепер! Ореолом відгадав мій душевний настрій, чи підхопив мій взір, звернув голову до Лоні і не сподїваючи на неї, сказав прямо: „Ти нині дуже жартовливо настроєна, не розумію тебе!“

„А я тебе також ні, Василю. Чи богатирі роману, що ти єго переводив, не побрали ся, і слово „розлука“ дрожить тебе?“

„Се не роман, що я переводжу.“

„Менї здавалось, що роман. Вирочім що ти читав так завзято, коли я увійшла в комнату? Ти й не замітив мене?“

„Читав новелї Гарвіна. Кінчив як раз *Atalos princesse.*“

„Ах, *Atalos!*“ обізвалась я мимоволї, мило зворушена.

„Читали?“ Він підвів у верх голову сьміло за мною і єго очи вилили ся в мене з якоюсь незвичайною щирістю. „І що-ж?“ питав з дуже затаєним поспіхом.

„Гарна!“ відповіла я.

„Гарна, се немало, але чи гарна на вашу думку?“

„Тим, що остала ся своїм чамірам вірна?“

„Звісно, не бояла ся нічого...“

„Ні, і смерти не бояла ся!“

Він покрасив ледво замітно. „Чи се послїдне писане вас так для неї?“ спитав з легкою відтінкою гдуму.

„Саме то. Се зрештою досить дуже гарне.“

„Що?“ спитав. „То, що она умерла, не побачивши свого ідеального неба? Ну, се справдї дуже поетично.“

„Ні, тота єї постанова добити ся повному всего до цїли,“ відповіла я.

„Але-ж она не добилась до неї; не побачила зрештою того небозводу, о котрім мріла.“

„Так. Та чи се таке важне?“

„На мою думку важне.“

„Она вірила, що побачить своє прегарне небо, а та віра вчинила єї такою сильною. Ах, така сила мусить двигнути! Хиба ні?“

Я вдивила ся в него широко отвореними очима і чула, що они в мене розгоріли ся. Наші погляди стрітили ся. Єго очи засвітили, а біля уст появила ся ледво замітна злобна усьмішка, що пригадувала менї якусь дивно прикру хвилю.

„Так, так, она не були буденна сила,“ сказав він „і їй треба поклонити ся. Згинула, але хоч остала віру в силу. Се скріплює сумніваючих ся і здобесальних, і підтримує саме тодї, коли они хитають ся!“

Я відчула, що ті слова єго і усьміх той були на мене щлені. Усьміхнувшись болючо хотїла щось відповісти, але надумавшись зараз замовкла. Чого вже боронитись! — Ми замовкли.

Лонині очи спочивали жадно на нас, особливо на менї. Та на єї жаль звернула ся я до панни Марії і почала говорити о чім иньшім.

„Вам би десь конче виїхати в дїти. Наталочко“, мовила старшая панна. „Ви так засидли ся; то кидаєте зле на дїчат; се я й досьвідну знаю. Ви би зараз неодпочили, повеселїйшали; от попросити-б вам гарно в тїточки.“

„Та де вже менї їхати, панно Марте! Не тїшила доси вішли, привикла вже так. Вирочім менї нічого не треба!“

„В дїтї віддй кажуть весїлє, Наталко, правда?“ спитала Лоня.

„Не знаю, Лоно,“ відповіла я тихо.

Товариство має під управою два фонди: фонд науковий і фонд на памятник Т. Шевченка.

Виділ довів до ладу богато справ адміністрацийних, особливо справу довжників, а тепер першою, найблизшою єго цїлию єсть: постаратись о власну хату.

Членів має товариство тепер 295; в роцї 1895 вступило 30 нових членів.

Активи товариства виносили 57.139 зр. 51 кр., пасиви 7.505 зр. 80 кр., стан 49.633 зр. 71 кр.

Загранична полїтика Австриї.

(Конець).

В потїшаючий спосіб уформували ся також наші відносини з Росиєю. Росия заявила так категорично, що цїль єї полїтики удержати status quo та непохитно придержувати ся істнуючих договорів, що не маємо мінної причини недовірати єї полїтицї. Для приміру може послужити становище Росиї в однїй з послїдних фаз кріси всхідної. Коли імено революцийний рух в Царгородї прибирав чим раз грізнїйший характер, ставуля на порядку справа, чи Европа має допомагати султанови в приверненю ладу, що дало би було перевести ся при помочи точно означеної акциї всїх держав при зменшованю деяких постанов парижского договору на можливо найкоротший час. Однак тодї заявила Росия, що має деякі сумнїви що-до такого поведеня, котре могло би витворити небезпечний прецедене, та що не могла би згодити ся на нїякі зарядженя, противні постановам парижского договору. Ми прилучали ся до сего погляду і з вдоволенем приняли до відомости дотичну заяву Росиї, яко нову запоруку дальшого розвитку мирних відносин.

Доки правительство російске витрезває на дорозї, яку собі вибрало, може числити на нашу безусловну і дружню підпору, бо Австро-Угорщина змагає виключно до спокійливаня відносин на Всходї, до удержаня Туреччини, до захованя незалежности, до скріпленя і свобідного розвитку поодиноких держав балканьских, до удержаня з ними дружних відносин і виключеня всякої переваги впливу якої небудь держави на шкоду иньших держав. В тім, що Росия залишила своє непримиримє становище супротив Болгариї, що признала вибір князя, котрий ми уважали від початку легальним і відповідаючим услівям берлинского договору, що змагала оминути все, що могло би збудити підозріне мішаня ся у внутрішні справи князївства, а вкінци що пошанувала договори, — в тім всїм бачимо доказ, що Росия хоче щиро спіпрацювати в удержаню мирних відносин. З нашої сторони будемо непохитно придержувати ся дотеперішних засад. Ми вповні вдоволені зі стану нашого посїданя і не стремимо до єго розширеня. Австрия не веде полїтики кольонїзацийної. Значило би не розуміти наших інтересів, коли би ми хотїли хопити ся експанзивного напряму, котрий би для нас був більше шкідний і небезпечний, як полїтика кольонїзацийна. В заміну вижидаємо зі сторони наших сусїдів поважаня і дружної приязности.

Мінїстер згадує передовсїм про Румунїю, відносить специяльно направане поведенє єго королївства, розважність і дипльоматичну обережність румунського володаря, високі спосібности правительственних сфер та полїтичну зрілість сеї держави, що все чинить Румунїю важним чинником в утрушованю держав европейских. Відносини наші з королївством румунським суть як найлїпші і вельми відрадні.

О много меньше вдоволяючим єсть натомісць положенє в Сербії. Край сей, невмолимий внутрішними непогодами, поступає так невпинними дорогами, що єго приятелї можуть лиш сожалїти над розвитком відносин в Сербії в послїдних роках. В Білгородї прихильні сентенції одвічальність за власні вини на других, однак забувають о небезпечности, яка виходить з такого поведеня. Мінїстер остерігає перед способом поведеня, котре могло би збаламутити опінію публичну в Сербії і остаточно могло би нашу щиру прихильність для Сербів значно зменшити.

Що-до Болгариї, то она після гадки мінїстра, вступила на нормальний шлях, хоч внутрішні відносини полишають ще не одно бажане. Однак ми пересвідчені, що се князївство оправдає симпатиї, якими єго Австро-Угорщина окружає. Болгария потвердить єдиство на основі своєї самостійности, уворожить лад та знищить межу якщо, котра би стояла в суперечности з катеґорично постановою Европи, не стерпіти нового розлуваня полежі на Балканї. Треба Болгариї пізнати свободу в оцїнці, чи лїпше одушевляти ся мнїмо животворними лучами всхідного дарева (такі слова ужив кн. Фердинад при нагоді переходу на православє єп. Борися — *Прим. Ред.*), чи може підчинити ся випробованому лїкови лучів західного сонця.

Відтак заявив мінїстер, що з Франциєю удержуєм і дальше найдружнїйші відносини, а се вже з того виходить, що у всїх квестиях, які нас близше обходять, наші специяльні австро-угорскі інтереси нїгде не колїдують зі специяльними інтересами французкими. Крім того Франция заявляє так щиру і льояльну прихильність для справи мира, що можемо завсїгди числити на єї співдїланє при підпираню мирного порозуміня квестий европейских.

З Анґлією лучать нас традицийні симпатиї, а з обох сторін суть змагання, щоби зберегати їх також в дальших взаїмних відносинах. — Вкінци обговорив мінїстер справу евентуали до Довгої і заявив, що Австро-Угорщина хоче єї розвязати лиш з боку фінансового. Дотично уділив мінїстер, згідно з кабінетами італійским і німецким, прихильну відповідь на англійску жадане в тім взглядї.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 12-го червня 1896.

Цїсар в Галичинї. Як з достовірного жерела доносять, приїде цїсар в перших двох днях вересня до Галичини на маневри і побуде в краю через 18 днїв. При кінци маневрів бде головна квартира в Перемишли.

Є. В. Цїсар дарував погорільцям села Бродиславцї, бобрецкого повіта, суму 300 зр.

Іменовани. Старший радник суду у Львові Адольф Підлєвецкий, радник суду Коперник Любрецкий і приватний доцент на львівскім університетї др. Олександер Доливський іменовані членами іспитової комісиї для теоретичних лїкарських державних судового відділу у Львові.

Конкурс. При державній школї промислевій в Чернівцях розписаний конкурс на посаду асистента для технїчних предметів будівничих і річною платнею 600 зр. Подавати треба до 20-го липня с. р.

До Олеська оголошують таке письмо: „Дописмо відповіли на всї листи еміґрантів, що виражають ся до північної Америки (а то: до Канади і Сполучених Держав) та домагають ся, аби вони заопікувати ся — радку, щоби всї вибрали ся в один транспорт, котрий відїде зі Львова около 1-го серпня від провізиних провідників, сьвідомого дороги і чужих язиків (англійского і німецкого). Тим транспортом я ся заопікую ся. Однак всї мали би вихати ся паспортом найдальше до 20-го липня. Ц. к. староство можуть видати паспорт лише за оплатою шіпкарти і готівки в руцї в сумі по пів-

---

„Тїтка мала кадити Левї, що відбуде ся в лїтї, нїчне вказний.“

„Може...“

„З певностию: нїзнїйше не може професор на довший час з дому вибрати ся, а він же хотїв би як найскорше женити ся.“

Я не відповідала, чула лише, як побліда.

„Я би не була думала, що він тогди до якої небудь особи так привязати ся,“ говорила Зоня далї. „Менї видить ся, що єго ідеали — книжки; не так, Василю?“

„Панна Верковичівна подобалась єму, о скілько я собі пригадую, зараз з першої хвилини“, відповів Орадин і в тій же хвили підняв ся із свого місця. „Не закурите собі, панно Мариє?“ (она се любила часом закурити) — питав звертаючи голосом і єго очи промайнули блискавицею по менї.

„Як постараєтесь о цигаретку...“

Він наче лише того ждав і вийшов. Менї стало вільно і я відняла ся з крісла.

„А то куди?“ обізвали ся обі жінки.

„До дому вже!“

„І чого так скоро?“ загомонїла Зоня. „Остань ся ще, а то прибіжиш лише, щоби привитати ся і попращати ся. Пожди, я заграю тобі Шумана Aufschwung. Вчучила ся вже добре, а ти прецїнь пролежений вечерець тонїв.“

Ми встали від стола і Зоня засьвітила сьвітло.

„Нема Василя з цигаретами“, обізвала ся старшила панна. „У него ще немо й сьвітла немя, а він клопоче ся.“ І сказавши се, вийшла.

„Коли би так панна Мариє була жила“, сміяла ся Зоня, „то певно була би з них добра пара: они страшно любляти ся.“

„Она така добра.“

„А він?...“ Она держала западлу лямпу в руцї і моя ждала на мою відповідь. Очи в неї сьвітили ся так, як сьвітять ся они у кішочки, що спинила ся на сходї біля котка з мишкою.

„Він тобі брат, то ти певно лучше єго знаєш“, відповіла я спокійно.

„Ну, яке-ж!“ І ступила наперед. „І так на пр. можу сказати, що став таким пригнїв, який не бував перше кілька хвилями будь по просту нечемним. За ті два роки, що перебув серед висової культури, перемінив ся чигадно. Доси висміював матеріялїстів, а тепер сам готов стати ся ним. Вороття се, як я думаю, не гріх... і я лише кажу, що перемінив ся, але в чім виймім не дозволю ся з ним. Я не радила би нікому спротивляти ся єго дїдичним, бо без „невести“ не обійшлось би вже певно. Панна Мариє заходить у него все на перши і лише, що він недобріє і поспешнїйше зала. Може бути, але поки-що стоїть на обох на високій стопі.“

Она увійшла до салону, а панна Мариє повернула з Орадином. Спрятавши незамітно посудину з стола, відлежала ся з кожнати і на остались одні.

Я стояла коло стола і перетягала якісь сьвіжі часописи, що панна Мариє склала для мене, а він стояв також тут і дивлив ся в вікно для старшої дами. В сусїдним салонї грала Зоня. Нинї не могла я музики слухати як звичайно. В моїй голові виповнила так чудна, чудна гумка, я ще не знаю. „От, яка стрічка вийшла!“ думала раз по раз, а часопись тих і других в руках від звертуваня моєї душі.

„А я й не гратулювала вам ще доси до-ваших заручин!“ обізвала ся врешті нинїшнє для вам і так певно не богато на тім залежить...“

„Менї й на думку не приходить, надіюся ся чогось подібного, т. є. гратуляций. Не думаю взагалї над подібними річами.“

„І від мене?“

„І від вас і від прочих. Через те не знаю ся нїчо для мене.“

„Так ви хочете зміни? В чім же, як ку?“ І він звертя свої великі блискучі очи цїлком на мене, мов хотїв мене до дна душі розглядати.

Я відповіла єму спокійним нервом поглядом. Що він хотїв в менї збагнути, коли вже знав так докладно, що я будемо людина? нарешті сказала я:

„Зміни в тім, щоб могла розширяти свою особу, чи так своїх я так, як сама хочу.“

„Хиба-ж так не є?“

„Бачите, що ні.“

„Виходить, що ви не чуєте ся вповні задоволеною, чи властиво вдоволеною?“

„Ні, але прошу, і я усміхнула ся не надуйте мене хвилею?“

„Ага, ви бойте ся того сьвинуть?“

меньше по 130 зр. на кожду особу в родині. Хто ще не вислужив своїх 12 літ у війску, паспорту не дістане. Без паспорту в ніякий спосіб з дому рушати ся не можна, а гроші ревідує ся кілька разів в дорозі, чи по правді еміґрант має приписану суму. Зі своєї сторони заявляю, що опущу зміл опіки всїх, котрі не будуть держати ся строго до приписів, які я подам що-до одежи, біля, чистоти і поведеня в дорозі. Хто з того транспорту хотїв би, щоби єму виробити вільний білет на зелїзницях в самій вже Америці, котрий до найблизшого місця призначена коштує на одну особу 30 зр., нехай зголосить ся о тоє найпізнїйше до 15-го липня."

Тов. „Союз" в Чернівцях просить нас оголосити, що відложило прогульку, яка мала в неділю відбути ся, задля непередвиджених причин на пізнїйше.

Виставу і преміоване худоби селяньскої устроює стрийско-жидачівский відділ гал. товариства господарского ві второк 16-го червня в Стрию, а в середу 17-го в Жидачеві. Вистава в Стрию буде получена з торгом на худобу до розпродаду.

Значне спроневірене. Минувшої недїлї арештовано у Львові урядника філії краківского товариства обезпечень, Калиновского, і віддано єго до суду. Калиновский спроневірював гроші систематично через кілька лїт, і хоч єго товариші робили дирекциї товариства уважню на те, що він грає досить грубо у львівских шулерних і евтребовує на своє удержане богато гроший, дирекция про те все не доходила справи. Аж тепер припадково викрило ся все і кажуть, що Калиновский спроневірив всего 22.000 зр. Одна ж та сума певна, не знати, бо Przegląd пише, що після єго інформаций виносить спроневірена сума богато більше. Зрештою — инше згадана часопись. — треба занотувати такі два характеристичні моменти. Управа товариства взаїмних обезпечень не могла рішити ся через десять днів, чи віддати справу прокураториї, та через довірочні особи предсїдателя Калиновскому, щоби утїк за границю, одначе Калиновский на се не хотїв згодити ся і відповів, що волить відпокутувати вину, а відтак стати чесним чоловіком. Другий момент такий, що Калиновский мабуть не називає ся Калиновским, лише Павлиншуком, а прибраши собі се добре звучне прозвище, вернув ся до товариства. Як бачимо з сих донесень, мудїли та справа заробити богато розголосу навіть у німецькій праси, коли польска часопись не вагала ся таке писати. Мабуть найприкрійше на цїлій справі те, що захитала ся віра в точне, строге і ретельне веденє тої інституциї, що будить ся сумнїви що-до єї науки.

„Вашого не меньше, як і других. Нехай-ду то чувство."

Він усьміхнув ся весело: „Не знаю, чи всї згодили-б ся з такою вашою думкою."

„Нехай кождий думає і відчуває, як собі хоче. Я одна не звожу сьвідчуть. Я переконала ся, що через те дух дрібніє. Подумайте лише, чути вічний плач і жалї над собою, гу! Немов калїка без рук і ніг або без очий!... І се має бути якийсь звязок „любови до ближнього?"

Він зсьміяв ся, а я з ним, одначе на силу.

„Так ви волите борбу і само терпіне?"

„В дечім волю. Впрочім я люблю борбу. (І я дивила ся на него новим своєрідним поглядом) але таку, з котрої чоловік виходить сильнїйшим і чистїйшим. Таку борбу люблю!"

„Так боріть ся!"

„Задумую."

„Тепер сама найлїпша пора."

„Ви іронізуєте."

„Я? О, зовсїм ні; і я борю ся!"

„Як борете ся?"

„А так, щоб добити ся до цїли."

„І що-ж?"

„Втомив ся!"

„Втомили ся, і чи на завсїгди?"

Він здвигнув плечима.

(Дальше буде.)

трішного устрою, що повстає здогад, що в інституциї мусять скривати ся неодне лихо, котре аж случайно виходить на верх. Докладнїйші дані в сїй справі подасть карне слїдство.

Справа побільшеня числа послів галицкого сойму. Доповняючі вибори послів соймових, по санкціонованю закона о побільшеню числа послів: о двох зі Львова а одного з Кракова, мають бути розписані в осени с. р., щоби ново вибрані посли могли взяти участь в найблизшій сесиї соймовій. — Крім того видїл краєвий виготовляє справоздане в тих двох квестиях ординациї виборчої: Розходить ся найперше о вилучене 30 більших міст з куриї сїльскої і надане їм права окремого вибору послів соймових в куриї міскій. В тій справі збирає видїл матеріяли статистичні. Друга квестия, чи ректорови політехніки львівскої признати голос вірильний. Видїл кр. має найперше порішити квестию, чи годить ся на голоси вірильні, а коли відповідь випаде притакуючо, то признесть право до голосів вірильних: презесови краківскої академії наук і ректорови політехніки.

Знов протест против угорского тисячлїтя. До протесту, який вислали студенти віденьского університету, прилучили ся тепер також студенти університету в Граци, а іменно Словінцї, Хорвати, Чехи, Серби, Русини, Румуни, Поляки і Болгари ухвалили на довірочнім зборі резолюцию такого змісту: „Згадки на угорске торжество тисячлїтя як на пятно 19-го столїтя, як на обиду, кинену в лице освіченій Европі, бо угорске тисячлїтє не є дїлом високої культури і моральної зрілости, але звеличанем диких насильств, яких допустили ся Мадяри в часї тисячи лїт на згаданих народностях Угорщини, а позаяк цїла освічена Европа, не знаючи правдивого стану річи, не протестує против угорского торжества тисячлїтя, то ми протестуємо яко заступники молодої інтелїґенциї на градецкім університетї."

Іспит зрілости в руській ґімназиї в Перемишли — перший раз в тій ґімназиї — відбув ся в днях від 5-го до 9-го с. м. під проводом кр. інспектора Івана Левіцкого. До іспиту зголосили ся 29 учеників; з них здали іспит: Стефан Борисевич, Іван Гдуда, Стефан Добраньский, Михайло Дурбот, Станїслав Федорович, Володимир Ярема, Дмитро Ключник, Володимир Купиль, Андрій Наконечний, Володимир Ольшаньский, Орест Пастїньский, Зенон Пасецкий, Роман Сембратович, Іван Скуліш, Лонґін Шехович і Михайло Тесля. Два ученики дістали позволене здавати іспит з одного предмету по вериях, одного репробовано на один рік, а один відступив від іспиту.

Причинок до історії вісїмгодинного робітничого дня подає Journal des Débats. Першим, у котрого ми ту знину модну гадку находимо, є нїхто инший як іспаньский король Филип II., котрий певно не був социял-демократом. Дня 29-го грудня 1593 р. дав він заступникови короля в Індиї наказ що-до нагляду над роботами, а так стоїть в VI-ім арт. так: „Всї робітники при кріпостях і в фабриках мають лише вісїм годин денно працювати, а то штири перед полуднем, а штири по полудни. Інжинери повинні години розложити на найзручнїйший час, аби хоронити робітників від жару сонця і дати їм можність, уважати на своє здоровлє, а не занехати притім своїх обовязків.

Засуд на женитьбу. Дуже цїкаво закінчила ся сими днями одна розправа перед анґлїйским судом. Молодий мужчина і молода панна сварили ся о село. Справа була дуже тяжка. Суди позвали головою, але нараз прийшла єму Соломоньска гадка. Каже він: „Менї здає ся, що маю правильний і легкий спосіб закінчити сей спір. Позиваючий є порядний молодий мужчина, а обжалована дуже гарна молода панна. Найлїпше було би мені подружити ся і жити разом в тім селї! Коли будете дальше провадити процес, то дістане ся село адвокатам, котрі певно бажали би, аби з сего подружи не було нїчого." Адвокати гірко осьміхнули ся, а панна покраснїла і не сказала „нї"; позиваючий сказав щось ніби, „що они все були добрі з собою", а суди оголосив вирок: „Село належить ся позиваючому, коли до двох місяців оженить ся з обжалованою."

Демократична ідїлля. Місто Абердеен в Шкотиї є що-до свого заряду ідеалом для оборонців демократичних засад. Оногди трафила ся там весела історія: Місто потребувало управляючого інжинера для міских водопроводів. Мало прийти до тїснїйшого вибору між трема кандидатами. В тій цїли повинні були они представити ся трем радним міским, котрі становили осібну комісию для водопроводів, а то для „устного іспиту". Один з кандидатів хотїв, як то також деинде буває, приєднати собі прихильність тих радних і поїхав до Абердеен, аби їм представити ся. На двірци закликав він фіякра і казав поїхати до радного Б., скарбника міского. По довгій їздї по улицях і вузких уличках став фіякер перед нужденною кузнею; візник зліз і показав своєму гостеви чоловіка із шкіряним фартухом і чорним від сажі лицем. „Се пан Б." Наш інжинер чогось такого не сподївав ся, єго лице натягнуло ся, і він скоро казав поїхати до радника М. Знов їхав фіякер горбами і долинами і вкінци став перед заставним домом, де саме перекупки сперечали ся з властителем того дому о позичку. Наш інжинер сказав з резиґнацию: „Як бачу, п. М. тепер дуже занятий, не хочу єму перешкаджати. Прошу, поведїть мене до радного Ґре." „Радного Ґре? О, пане, так се я", сказав візник і зняв капелюх. „Любий чоловіче, поведїть мене на двірець", відповів інжинер скоро і сим закінчив свої візити.

Яйце за 3.600 зр. На лїцитациї в Льондонї продали недавно тому одно яйце альки велїта за 3.600 зр. Птиця ся жила ще 80 лїт тому назад досить великими стадами на далекій півночи Европи і Америки, але єї задля смачного мяса і яєць зовсїм погубили, так, що від 1877 р. нема вже нїгде ані одної альки. А вигубити єї можна було тим лекше, що она розмножувала ся дуже слабо, бо кожда пара складала лиш одно яйце. По всїх музеях знаходить ся тепер всего лиш 68 яєць альки, а то 48 штук в Анґлїї, 10 у Франциї, 36 в Німеччинї, по 2 в Голяндиї і північній Америцї, по одному в Данїї, Портуґалиї і Швайцариї.

Приватна клїніка хірурґічна

(Приватна лїчниця операцийна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

емерит. **оператора** ц. к. хірурґ. клїніки університетскої *Білгарско-Ґустебаверо у Відни*

находить ся

в **Чернівцях**, улиця Мостова ч. 25.

В справі приймаля хорих і иньших інформаций треба удавати ся до управителя приватної клїніки **д-ра Квятковского** в Чернівцях, улиця ратушна (дім Вінтерфера). (11—100)

Телеґрами „Буковини".

З дня 12-го червня 1896 року.

Будапешт. Буджетова комісия австрийскої делеґациї вели наради над кредитом для Босниї і Герцоґовини. Дел. Крамарж промовляв дуже остро. — В комісиї угорскої делеґациї для заграничних справ покликав ся гр. Голуховский на своє експозе в буджетовій комісиї австрийскої делеґациї, по чім комісия ухвалила заграничний кредит.

Будапешт. В буджетовій комісиї австрийскої делеґациї заявив спільний міністер фінансів Каллай, що правительство предложить проект збору автономічних округів в Босниї і Герцоґовинї. Що-до дани тих країв до спільного буджету, то правительство є виразнїй за тим, одначе тепер що фінанси окупованих країв до того за слабі. — Комісия приняла без зміни буджет военної маринарки.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 8-го червня 1896.

	Львів.		Чернівцї.	
Пшениця . .	від 7.40 до	7.65	від 7.15 до	7.20
Жито . . .	„ 6.— „	6.40	„ 5.70 „	5.80
Ячмінь брев. .	„ 5.— „	5.50	„ 5.50 „	5.60
Ячмінь простий	„ 4.50 „	4.75	„ 4.60 „	4.65
Овес . . .	„ 5.50 „	6.—	„ 5.10 „	5.20
Ріпак . . .	„ 8.75 „	9.15	„ 8.25 „	8.50
Горох . . .	„ 4.80 „	6.50	„ 5.— „	6.—
Вика . . .	„ 4.50 „	4.75	„ 0.— „	0.—
Льнянка . . .	„ 0.— „	0.—	„ 0.— „	0.—
Біб	„ 0.— „	0.—	„ 0.— „	0.—
Бобик . . .	„ 4.25 „	4.50	„ 0.— „	0.—
Гречка . . .	„ 6.80 „	7.20	„ 0.— „	0.—
Конюшина черн.	„ 25.— „	35.—	„ 28.— „	31.—
Конюшина біла	„ 25.— „	40.—	„ 0.— „	0.—
Конюш. шведск.	„ 30.— „	35.—	„ 0.— „	0.—
Кукуруза нова	„ 5.— „	5.50	„ 4.30 „	4.35

Хміль 00.— 00.— зар. за кільо у Львові основита за 10.000 зїгрів 12.50—12.75

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Олександром Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richters Apotheke in Prag.

Beim Gebrauch dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, jede man sich nach der Marke: „Anker“.

Для школярів!

Товариство „Просьвіта“ при збиваючих ся зелятах в школах народних подає до відомости Сьвіт. Рад Шкільних, Впов. сьвященників, катехитів, учителїв і родичів, що поміжи накладу товариства, приносячої кр. Радою шкільною на кредит для учеників, красно оправлені з полотняними беретами, можна купити **в канцелярії товариства у Львові з ринку ч. 10,** по слїдуючій цїнї:

Розказки про сили природи 20 кр., Оповідання о житю сьв. Бориса і Глїба 20 кр., Повістка для дїтей 27 кр., Сестра 15 кр., Байки 22 кр., Історія Руси ч. I. 25 кр., Історія Руси ч. II. 27 кр., Лев і комашка 24 кр., Ратата худоба 45 кр., Про шоколяду і кфи 20 кр., Вежмо Франкліїн 16 кр., На дрогайних 22 кр., Серед зелоного моря 25 кр., Житє сьв. великомученика і Лїкаря Пантелеймона 20 кр., Дубова птиця Боєвдарска, а полний гроший 20 кр., Відкрите Америки 22 кр., Дмитрий шедрий і пожиточні 42 кр., Перемишляне, повістка, 18 кр., Кирило і Методій 22 кр.

Молитвенник народний (з окремій оправі) 20 кр., в лучшій оправі: а) хребет відтиснений і золочений хрест з переду 25 кр., б) вільна оправа полотняна, берета золочені і золочений хрест з переду 35 кр.

Молитвенник народний великий по цїнї 90 кр., 1·10, 1·30, 1·60, 1·80 зр.

В руских товариствах педаґоґічних, улиця академічна ч. 8. у Львові, можна також дістати на кредит для учеників слїдуючі видання:

Образкові видання. Зьвіринець 10 кр., Гостинець 10 кр., Забавки 10 кр., Мемоярки 10 кр., Робінзон 40 кр., Кайточка 20 кр., Шевчик 20 кр., Кобзар Тараса Шевченка 20 кр., Гете-Франко: Дві Мемнєти 30 кр., Мірко: Приходи Дон Кіхота 40 кр.

Видання без образків. Читанка ч. I., II., III., IV. оправлені 20 кр., без опр. 10 кр., Полевих жовнів 10 кр., Хемія Рослин 40 кр., Учителї на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 2 кр., Дзвінок на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 4 кр., Ів. Левицкий: Поезиї, Рідкі слова 10 кр., Вол. Шухевича: Зимовий шкварок 20 кр., О. Нижанківский: Батько і мати, дрєсьба для дїтей з нотами 10 кр., Лесьбія Гїбова: Байки 5 кр., К. Чайченка: Оресь, Кожар; Гриздаво по 5 кр., Дуки при святині Кобзаря 5 кр., Дебрецкий Чайка: Кілька пісень та сто гаєк; Пивдник по 5 кр., М. Дикова: Тепе вода з під ковра, Дзвоник з нотами 10 кр., Наша стенографічна Руско-Українська 20 кр., Гордієнко: Карпатський і Гуцкий 20 кр., Ніцій Берис: Подорож дитини землї 60 кр., Бараньский: Приказки до іменник 20 кр., Молитвенник народний, з золотим оправлений, 20 кр., для Л. Кобилиці: Коротка історія недосвіт 60 кр.

Всякі замовлення висилають ся скоро і точно.

Повідомлене. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Дністер* у Львові іменувала мене своїм аґентом на Чернівцї (повіт судовий і окрестність. В справах обезпеченя від огню будинків мешкальних і господарских, перонів з удженем, зкарлїя домашних і господарских (зелїз, плугів і т. п.), худоби, збіжа в соломі і в зерні — подаю кождому потрібні повісьмки. — *Корнель Сальобов*, аґент „Дністра“ в Чернівцях, улиця Нумнула ч. 25.

Памятайте на Народний Дім

з Чернівцях!

ВИШИВКИ

вехідної Галичини

після вказівки збірної Товариством „Клюб Руских у Львові“, виобразив вкладник Антоні І. Хейкинского з дїпломованого мистецтва Андрія Андрейчика на кіті

3 зр. 30 кр.

за примірник, складений з **20** таблиць з 6 кольорового паперу з кращим виділкою тепі.

Видає сьв „Лемкос“ з переконанєм, що по недовгім роки видання, при помаленьку з Ніні, Сороки і Мочиці, і то не лише від вкладки ґеньяльного вишивачки, але також і від вкладок одного ґальеру, бо видає се єдиний ґеньяльний мистецкий ґальеріа народних вишивок з ґребів Берлів, Городенка, Кілтів, Надвірна, Снятин, Тисмениці і кількох в кірків найбільшим красом уживаних взорів з дотичній окрестности.

З вдячностю можемо вкрітити до Антоні І. Хейкинского, учителя Кенсерваторіюм Стоваришеньского Інститута у Львові, улиця Руска ч. 3. 16—26

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди посьпішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Сноятина	11^{28}	.	.	6^{51}	10^{28}	5^{20}		
З Букарешту, Ясс, Сучави, Глїбови	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{23}		
З Новоселиці, Сидаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{12}	9^{28}
до Львова								
З Відня, Кракова . . .	1^{30}	5^{10}		6^{55}	9^{24}	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова .	9^{55}	.	.	6^{12}	7^{28}	2^{01}		
З Підволочиск	2^{30}	10^{05}	.	8^{04}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{58}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{18}	8	1^{40}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{40}	.		
Зі Сколього і Стрия . .	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний поїзд) .	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходять	Поїзди посьпішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
з Чернівцїв								
До Сноятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{40}	10^{05}	5^{38}		
До Глїбови, Сучави, Ясс, Букарешту	12^{50}	.	.	7^{17}	10^{48}	6^{16}		
До Сидаґури, Новоселиці .	.	.	.	.	.	.	4^{20}	6^{21}
зі Львова								
До Кракова і Відня . .	.	2^{50}	11^{00}	4^{40}	9^{50}	6^{40}		
„ Підволочиск	.	2^{17}	6^{00}	.	9^{00}	10^{42}		
„ „ з Підзамча .	.	2^{22}	6^{14}	.	9^{44}	11^{12}		
„ Чернівцїв, Сучави, Ясс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{05}	3^{44}	10^{13}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{05}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	7^{00}			
„ Сколього і Стрия . .	.	.	.	.	.	3^{00}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний поїзд) .	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечерня до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час рахують ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 220. Чернівцї, субота дня 5. (17.) жовтня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Д. Германа в Чернівцях, ул. гетьмана ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Результат жнив у вехідній Галичинї і на Буковинї в роцї 1895-ім.

Написав

Вячеслав Будановский.

(Дальше).

Видайність в грошах з грунту малої посїлости у вехідній Галичинї має ся до видайности з грунту великої посїлости вехідної Галичини, до буковиньского грунту, до ческого як:

100 : 120·7 : 134·38 : 156·6 : 225 (пшениця)
100 : 120·9 : 109·5 : 128·6 : 190·2 (жито)
100 : 114·5 : 110·4 : 164·4 : 203·3 (ячмінь)
100 : 133·2 : 149·4 : 140·5 : 165·69 (овес)

Ті обчисленя учать нас, що мала посїлість вехідної Галичини господарує гірше, як велика тої половини краю, і гірше, як західна Галичина. Велика посїлість вехідної Галичини продукує меньше пшеницї і вівса, а більше жита і ячменю, як Галичина західна. Се однак закличити має не лишнїй господарцї, але тій обставинї, що земля вехідної Галичини без порівнаня лїпша, як західної. Порівнане з Чехами, а навіть і Буковиною, виходить під кождим взглядом некорисно так для вехідної як і західної Галичини.

Обчислїм тепер, кілько то Галичина тратить гроший через те, що Галичанин гірше справляє рілю і сїє гірше зерно, як Чех:

Єсли би у нас, так як в Чехах, 90% всеї пшеницї кваліфікувало ся на торг, була би пересїчна єї цїна 5·70 зр. Тогди теперішна продукция пшеницї вартувала би 13,102·835 зр., то є о 183.900 зр. більше, як тепер.

Єсли би один гектар взятий під управу пшеницї давав нам тілько, що Чехам, то при галицкій цїнї була би вартість всего продукту 13,699.781 зр., т. є. о 6.780.846 зр. більше, як тепер.

Єсли би до того ще галицке зерно заслужило собі на таку цїну, як зерно ческе, то вартість евентуальної сеї продукциї пшеницї була би 26,476.579 зр., т. є. більше о 13,557.643 зр., як тепер.

При тих самих условіях продукували би вехідна Галичина:

жита	23,405.563 зр.	„	„	„	10.479.888 зр.
вівса	„ 26,144.996	„	„	„	9.183.422 „
ячменю	29,968.429	„	„	„	10,319.573 „

З цифр в числї 219-ім бачимо, що найлїпше реентує ся у нас управа ячменю, бо гектар, засїяний ним, продукує більше гроший, як кождий инший рід збіжа. Тому то добрий гадда повинен сїяти пропорціонально як найбільше ячменю. Чим видатнїйший і дорожший продукт, тим більший процент рілї повинен брати ся під его управу.

Іде під управу	в західній Галичинї	у вехідній Галичинї	в Чехах
	процент всеї рілї		
пшеницї . .	10·55	10·44	8·17
жита	14·80	12·88	15·45
ячменю . . .	10·76	8·89	15·46
вівса	16·21	16·31	18·20
ріпаку . . .		0·29	0·42
хмелю . . .		0·05	0·45
цукр. бурак.		0·08	5·05

І в тім взглядї стоїть Галичина инакше, як Чехи. З чотирьох перших родів збіжа найлїпше реентує ся ячмінь. З того виходить, що кождий рільник повинен як найбільший процент рілї засївати передовсїм ячменем. Тимчасом коли в Чехах іде під ячмінь 15·46 процентів рілї, тогдї західна Галичина засїває ячменем 10·76, а вехідна лиш 8·89 процент всеї рілї.

Єсли би вехідна Галичина засївала ячменем, як Чехи, 15·46 процент своєї рілї, було би у нас засїяно ячменем 402.194 гектарів, то є о 170·802 гектарів більше, як тепер. Єсли би далї ріля наша так видавала, як в Чехах, мали би ми 5,228.522 сотнарів, то є о 3,077.640 сотнарів більше зерна, а при ческій цїнї мали би ми про-

---

ФРІЦ РАНДЕЛЬ.

Повість з нїмецкого

Жр. Вінтерґільма.

(Дальше).

„Се може бути. Але як я сказав, так буде,“ відповів Фріц.

„Се-ж прецїнь не твоя ваша правдива думка, щоби ви нас покинули?“

„Що я вступив до редакциї, се стало ся задля мене, не задля вас, і я міг би так само добре сказати, що ви мене покинули. Ви хотїли мене приборкати, а я не мав охоти давати ся приборкувати. Справа прецїнь досить ясна.“

„О, будьте розсудні! Ви вже — нуб — ви вже прийдете до опамятаня,“ сказав Віґ з найпучнїйшім, найобразливійшим тоном, на який міг здобути ся.

„Я нїколи не поставлюю мудрійшого завіру — але —“

„Але —“

„Розуміє ся само собою, Віґ, що я не хочу вас лишити в клопотї, буду полагоджувати всї бікучі справи, доки не найдете собі кого другого. Удайте ся до Сиґа Пуля, він дуже радо займе се місце.“

Віґ зрозумів, що се була правда, взяв капелюх і пішов. Коли був вже дверий, затримав ся насеи і сказав: „Для котрої часописи будете тепер писати, Рандель?“

„Для жадної — принаймнїше не яко сотрудник.“

„Ну, сказати Богу,“ подумав Віґ, коли сходив по сходах. Коли Фріц цїлком відтинав ся від журналїстики, то єму було байдуже.

Герман Роде, що недавно злежив свій послїдний іспит, належав до кружка, в котрім обертав ся Фріц, він поїхав за границю. Але як по сто поворотї обляпили ся они до себе, і Роде був тепер тим, з котрим Фріц найбільше сходив ся. Роде був мужчиною середнього росту, приєдкуватий, з темним волосєм і повним заростом і широко малих, синих, глубоко всаджених очий; звичайно він поводив ся дуже тихо, і вачє вижидаючи і спокійно досїдкував всього. Був завсїгди чемний, майже приятельний, але нїкто не уйшло укати Фріца, що був трохи зимний і замкнений. Було в нїм все щось скритого, якась крайнощ, де міг сховати свої найтайнїйші думки. Може се власне було для Фріца на нїм так інтересне, як і те, що посїдав велику інтелїґенцию і очитане, та що що могли нанїнюватим між собою думки про найріжнороднїйші материї. Скрите мов таємнїй щось притягаєтоть, навіть коли не знаємо чи добре, чи лихе то, що під тим скриває ся.

„Мусить бути щось надто важного, що тобі спонукало виступити з часописи?“ запитав Роде, коли Віґ відійшов ся.

„Можу так добре сказати „так,“ як і „нї.“ Причина остатня досить незначна, але причини иньші суть чималі і рішаючі. Возьми так сїра і сїдай сюди; хоче ся, можеш її мною вибалакати голяку.“

„Ну — і?“ запитав Роде сїдаючи, а коли Фріц говорив, дивив ся на колїна і гладив їх рукою, так що Фріц міг тілько зрідка взглянути єму в очи.

„Я прийшов до переконаня, що люди суть всї однаково добрі, або лїпше сказати, одинаково злі,“ почав Фріц, „і не можу сказати, що боротьба о бит відповідає конечно єму змислови краси.“

„Не конче! — Але чи ти так думав?“ питав Роде з усьміхом, не відносячи погляду.

„Отверто сказавши, я виставляв собі те трохи инакше, як єсть на дїлї. Я мав свої ідеали, як хочеш се так назвати; я дїйсно думав, що у проявленїм почутю свободи народа находить ся більше духової певности, і гадав собі, що розум має більшу силу, як я мав нагоду переконати ся. Я не повірив би був, що ті, котрі найбільше потребують свободи, самі опирають ся їй, або навіть дїлають против неї.“

„Се нїчо иньше, як досьвід, до котрого доходить ся досвід,“ сказав Роде з тим самим усьміхом. „Люди вірять дурисьвітам і відхиляють ся від правдивих лїкарів.“

„Дурисьвіти, так, ворожбити, градобури і плюнетники,“ продовжав Фріц з житєм, „ти надав їх правдивим імєнем! Дурисьвіти, замісць уважати, що єсть одинокою підставою свободи і усувати з дороги ціле те поневолене і глупо наложене авторітетів, котре спинює їх, стати дводьми, слухають того, як би говорив до них неприятель або, що найбільше, як дуже невдячний приятель, котрого треба лаштьовати. Я вірю в них; так, я покладаю ще тепер на них свою віру, але на цїлком иньший спосіб. Що з

дукту за 36,214.798 зр., т. є за 25,567.942 зр. більше, як тепер!

Так само збільшила-б ся вартість нашої продукциї, єсли-б край економічно стояв взагалї висше, і ми продукували поплатнїйші від звичайних родів збіжа, промислові рослини.

Вехідна Галичина засїває 0·29 процент рілї ріпаком. Єсли-б ми тою рослиною засївали так, як в Чехах, 0·42 процент рілї, було би у нас під ріпаком 10.926 гектарів. Один гектар дає у нас 12·45 сотнарів продукту, значить, при згаданій просторони продукувала би вехідна Галичина 136.029 сотнарів ріпаку. При галицкій єго цїнї була би тогди вартість продукту 1,146.247 зр., т. є о 335.857 зр. більше, як тепер. При цїнї на ческім торзї 1,496.319 зр., т. є. більше о 685.929 зр.

Єсли-б під управою хмелю було у нас так, як в Чехах, 0·45% рілї, продукували би ми тогди 60.873, то є 54.262 сотнарів хмелю більше, як тепер. При цїнах західного торгу мала би тогди вехідна Галичина з хмелю 3,953.745 зр. то є 3,853.610 зр. більше, як тепер.

Єсли би під управою цукрових буряків був такий процент рілї, що в Чехах, то є 143.083 гектарів, то при ческій видайности мали би ми буряків 28,902.766 сотнарів метр., т. є. більшеє 28.484.496 є. м. як тепер.

Беручи цїну одного сотнара по 80 кр. (в Чехах доходила цїна і до 1 зр., єго року 1896 в наслїдок картелю фабрикантів цукру грозить упадком їх цїна до 60 кр.) мали би ми буряків за 23,122.182 зр. замість 334.620 зр. то є більше о 22,787.562 зр.

(Дальше буде).

Нове товариство політичне на галицкій Руси.

(Дописъ „Буковини“ зі Львова).

Єсли коли, то нинї виявила ся на галицкій Руси нагла потреба заснованя товариства політичного, котре стояло би на сторожі двох найцїннїйших скарбів кождого народа: народности і віри. Здавалось, що заснована перед роками „Народна Рада“ у Львові перейме ту задачу на себе. Оно так і було зразу, як довго керму „Нар. Ради“ держав в руках пок. Олександер Огоновский, муж, що зріс при прапорі національнім і чистою душею полюбив нарід свій. На жаль керма та перейшла небавом в руки чоловіка, що в 60-их роках стояв далеко від львівскої громади народовців, що ховав ся і вихованя ся в инославній школї, а котрому керма справ народних руских попала ся в руки заходами близших єму товаришів. Від сего часу „Народна Рада“ тратить поволи свій характер, програма єї національна лишалась в більшій мірі на паперї, а верманич видїлу, нераз і против волї видїлу, ходив дорогами, котрими йти нікому народовцеви не лиш не язо ся, але і не вільно. Маємо тут на гадцї ті змагання до всяких „примирень“ з всякими елементами, до котрих пос. Романчук яко голова „Народної Ради“ прикладав і прикладає ще руки, щоб висше згадані сьвятощі подоптати власними ногами.

Здавалось, що досьвіди, проблені „Народною Радою“ в послїдних роках як на поли „примирень“ чи „перемоленя“ кацапів, так і на поли акциї політичної, вротуляють єсли не самого провідника сих промахів то бодай загал народовців. Однако-ж стало ся инакше. „Народна Рада“, а властиво видїл єї, приспособлюючись до нових виборів до ради державної, пішла наново в службу елементів, з котрими спільна акция значить одно, що зречене ся ідеалів національних. Голова „Народної Ради“ хотїв до будучих виборів — а з сими вже ся тісно і нова акция політична і народна на будуче — злучитись з радикалами і перевертнями московскими. А коли радикали відкинули союз, він кинув ся найвиразнїйше в рамена наших кацапів, прилег туди, куди душа стремїла. В виду того сумного факту одній части народовців не лишилась инша дорога до виходу, як лиш заснувати товариство політичне, котре би не лиш на паперї, але і на дїлї вело дальше справи національні і політичні народу руского в Галичинї простим, битим шляхом, не манїшними, котре берегло би чистоту прапору, піднятого колись Марієнком, прапору, на котрім крупними буквами написано: „Вирвем ми очі і душу ми вирвем, а не позмем зжлости, і віри не возьмем, бо руске ми серце тай віра руска.“

Під сим окликом і довершив ся 14-го жовтня с. р. факт заснованя нового політичного товариства руского у Львові під назвою: „Католицкий русько-народний Союз.“ В назві сїй містить ся вся цїль товариства. Она ясно виразно, куди може товариство буде змагати, з-за які елементи з гори виключені.

Збори основателїв відбули ся в ратушевій сали. З запрошених явилось 56 людий з всїх кінців галицкої Руси. Многі оправдали своє не прибутє окремими письмами, в котрих заявили повну солїдарність з початим дїлом. Президиум поручили збори пос. Барвіньскому. У привітній промові сказав п. Барвіньский між иньшим:

„Справа нашої відкрив ся комітет запрошуючий на минїшні збори, єсть лише дальшим посовершенєм і переведенєм ухвал остатних широких зборів довірочних з 26-го грудня 1895 і 22-го вересня 1896, а іменно постанов сих зборів, що признали конечну потребу орґанїзациї всїх шарів Русинів, котрі бажають на народних основах працювати для подвигненя нашого народу в напрямі моральнім, просьвітнім, національно-політичнім і економічнім. Вибраний тими зборами комітет екзекутивний старав ся поставити ту орґанїзацию на широких основах, як се єму заповіли збори з 26-го грудня 1895, хоч безуспішні заходи депутациї, висланої попередними зборами до провідника т. зв. независимих народовців, могли пересьвідчити, що дороги наші так розійшли ся, що бодай в найблизшій будучности трудно робити якусь спільну роботу орґанїзац. При всїм тім сов. др. Савчак відкрив ся того труду по сесиї соймовій, щоби звести разом заступників т. зв. независимих чи опозицийних Русинів з оппортуністами чи реалістами, а також з радикалами.

Розходило ся о те, щоби установити основи, на яких ті три фракциї руські могли би вести хоч в певних напрямах спільну акцию і робити орґанїчну роботу для руского народу. Одначе протягом двомісячних переговорів (в марті і квітни с. р.) виявило ся довідно, що спільна акция неможлива. Я се наводжу лише на доказ, що з нашої сторони робило ся два рази заходи, щоби довести між ними в т. зв. опозицийними до порозуміня і можливої спільної роботи для народу. А Сл. Збори зводять се приняти до відомости, щоби колись не стрітив нас несправедливий докір задля розвалу і розстрою в рускій суспільности. Не досить того, ми що постановили по сих невдалих переговорах вижати вільна, можби і переведенєм орґанїзациї по мисли ухвал довірочних зборів з 26-го грудня 1895, а тісній довірочні збори з 13-го липня 1896 постановили в хвалї таку орґанїзацию. Займали одначе в перших днях вересня з Станиславові волї, котрі спонукали нас подумати о виконаню сих ухвал орґанїзацийних, о скликаню широких зборів довірочних, щоби їм представити конкретні внесення що-до орґанїзациї — і се причина нинїшних зборів.“

На привітній річи вислано депутацию до Єго Еміненциї Кардинала Сильвестра з заявленєм єму

гори на мене вливуть ся з силою, на яку я був приготований. Тим не знесуть прецїнь і найменшого, сьвіжого подуву в своїй душевій атмосфері і ще довгого часу треба, щоби і далекі прийшли до пізнаня, се міг кождий знати наперед. Але що ті самі, що дїйсно беруть ся за свобідний розвій, не розуміють справи на стільки глубоко, що прямо їм лячно перед великою правдою — се було неминуче — се мені зробило прикрість.“

Роде глянув на гору. В тоні Фріца пробивала ся якась мягкість і сум, що дїйсно виглядало радше на жаль, заніж на огірченє з причини дїйсної несправедливости.

„Також і они не борють ся о нїчо иньше, як о власний вплив і власну могучість,“ сказав Роде сухо.

„Бути може. Але я дивлю ся на те трохи инакше: сказав би я, що они не бачать нїчо більше, як найблизші жаданя, або може бачать, що в їх власнім інтересї сидить, ширити свободу. Вірю в них, але цїлком инакше, як перше, се хочу сказати, що вірю в велику необроблену масу. З неї може з часом дощо витворити ся. Всьо иньше може лїнуть, пересудів, привичок; обудували великий будинок на вазинки для людяности, а розширювали єї і приворенювали віками — але все-ж то вазинки! Величезна лавина на вазинки, в котрій бідні зьвірята лїстають і дивуть, множать ся і мусять умирати. А треба єї збурити з середини і знищити. Нехай тоді вказки пересуду відпирають зверха, їх придавлять упадаючі мури, а вазинї дістануть ся на воздух і сьвітла.“

„Длячого властиво ти завдаєш собі тілько клопоту з тими всїма річами?“ спитав Роде, поглядаючи перед себе на-ніц замислени очима. „Люди будуть завсїгди мати пересуди, будуть завсїгди вірити в надприродність. Перуни богами були певно грім і буря. Робіть що найлїпше в тім взглядї, що вас дотикає. Або може ти змінив свій погляд на ті річи?“

„Ні, а найменьше тепер, коли до потреби мого житя належить все, щоби я задоволяв свої бажаня.“

„Нема більше, як два правдиві, первісні бажаня,“ сказав Роде, „а ті суть: задоволенє задля поволженя і задоволенє задля любови. Се суть підставні елементи, на котрі можемо всї наші бажаня звести. Сьвяті угодники і покутуючі Магдалини і вирікаючі ся герої чесноти і геройки, ті репрезентують всї тілько рід задоволеня, що виродились в карикатуру, се єсть „жостока розкіш,“ як сказе поет.“ Фріц сьміяв ся. „О нїчо, на дїлї не робимо нїчого, єсли то нас не задоволяє, але моїм задоволенєм буде тепер, бурити всьо те старе дрантє, осьільки буду міг се доконати.“

„Що хочеш поставити на єго місце? Суспільність остане завсїгди так само злучуючою, борба о істнованє і о поволженє лїстане завсїгди такою брутальною.“

„В новій вірі певно, але прецїнь в инших напрямах ідемо на перед. Тиранїя духа змінює ся від віка до віка, але се доконало ся через революциї. Не треба лякатись революційного елементу, належить звалити духове монїцтво і розвалити духову власність. Се здало би борбу меньше брутальною.“

„Але коли ти тепер віриш з своєю партиєю, а перед тим відділив ся від другої, куди ти вертаєш ся тепер?“

„Буду незалежний.“

„Але не маєш прецїнь часописи, в котрій би ти міг писати.“

„Буду тим писати, буду писати для инших, як перше. Я хотїв зачинати з низки, тепер почну з гори. Цїль єсть та сама, але иншими способами, а тим на далекі будуть мої незадовго моя потребувати. Се казав я тиї до Віти: Тим на скалї мете своїх найгірших і найзлостнїйших ворогів в тих, з котрими і воюю.“

Фріц виражав ся з більшою вірою і довірєм, як на дїлї поглядів, а що хотїв починати не було єму властиво зовсїм ясно. Але він встидав ся признати, що програв, хотяй в дїйсности мав хоробливе чутєнє, що єго робота зрема, а єго змагання непотрібні. Він був гніваний на цїле товариство дорослих, на їх жалобу власти в горі і в долинї і в державі і в церкві, на облуду в остигности і дїйсним пересуді, на тупість, на неможливість, на боязнь перед всїм. І сей Вилкин, поружений муром побожности до показаня ся великим пристрастям дїло і мстиво і в брудній скритности, кидав камени на

преданности і любови, з протестом против обад, нанесених єму на вічу станіславівскім і з просьбою о удїлене благословеня для доброго дїла. Депутация (дир. Григ. Цегелиньский, декан Слозинский і нотар Волод. Левіцкий) удала ся сейчас до Єго Еміненциї, виконала поручене і привела відповідь, що найвисший достойник церкви руської годить ся вповни на почате дїло, піддержить его всїми силами і удїлає зібраним свого благословеня. Відповідь принято з одушевленєм. Пос. Барвіньский повеснив відтак головні задачі нового товариства, а др. Волод. Коцовский зреферував статут, котрий принято з деякими поправками. Вибрано відтак комітет екзекутивний, в котрого склад увійшли ніо члени: Крилошани Пюрко, Чапельский, Подолиньский, Гребельский, оо. др. Юрик, Сьвітельский, пп. Левіцкий Волод., др. Коцовский, Теоф. Барановский і пос. Барвіньский; яко заступники: проф. Бічай, Грушевич, Тисовский, Іл. Огоновский і о. Ем. Вавло.

Вечером, на сходинах товариских, продовжались наради. Тут проснено в довших виводах положенє політичне Русинів, політику послїдного шестилїтя, змаганя сторонництв руских і рішено з грудием сего року приступити до видавництва дневника політичного і часописи для селян. На ту цїль декларовали зібрані члени значнїйші суми і з'обовязали ся до морального піддержуваня обох органів товариства.

(Про се нове товариство політичне у Львові ми ще скажемо своє слово. — *Редакция.*)

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 16-го жовтня 1896.

Архикнязь Петро Фердинанд приїхав вчера несподїваним поїздом до Чернівцїв, щоби ще перед своїм вступом до воєнної школи попрацюватн ся з нашим 41-ним полком піхоти. Архикнязь їздив через дві годині по місті і потім заїхав до військового касина. Сегодня відбув ся в офіцирскім касині великий пир, а о $^{3}/_{4}$5-ій год. вечером відїхав архикнязь поспішним поїздом до Відня.

З буковиньского кр. правительства. Конзер Теофіл Недельа з Кімполюнга і концепіст Яків Мікулї з Гурагумори переносені до Чернівцїв, а з Чернівцїв комісар Віктор Негруш до Кімполюнгу, практикант др. Роберт Кора до Гурагумори.

Міністерство залїзниць рішило подати пенсіонованим урядникам цивільним, державним і дворским на державних залїзницях ті самі полекші, що і дїйсним урядникам (значить на половину цїни їзди); одначе за кождим разом треба подавати умотивовану, стемпльовану просьбу. Хоч треба признати, що міністерство справдї вчинило тим дечого доброго, але з тими поданями буде клопіт. От пр. у нас на Буковинї: коли пенсіонований урядник схоче поїхати до Глїбоки, то мусить подати просьбу з 50 кр. маркою, а знижить ся єму цїну їзди на половину (50 кр.), то єму все одно як би був заплатив цїлу їзду 1 зр. А до того всего має просьба бути добре умотивована! Чи не можна би якимсь способом то улекшенє зробити хосенїйшим через заведенє леґітимаций.

Шевченкова спадщина. Данило Мордовець пояснює в „Новостях", що дїсть ся з лїтературною і артистичною спадщиною, що лишилась після Тарасової смерти. „Всї ті скромні „родовиї" талановитого і популярного сьпівака України не пропали, — каже він. Деякі річи, як палїтра поета-артиста, пензлї, скринька на фарби, муштабель і инші дрібниці до 80 — 90-их рр. свято зберегались у приятеля покійного поета Г. Н. Чернетохівского (нинї вже також покійного); відтак він передав їх в моїй присутности знаному власникови приватного українського музея Н. В. Тарновскому з тою умовою, щоби їх опісля передано в громадский український музей, коли він буде заснований у Київі. Тому-ж В. Тарновскому і на ту саму цїль подарував я два офорти Шевченкової роботи, котрі я одержав в дарунку від поета в осени 1859-го року. Що-ж тикаєть ся рисунків і ескизів, котрі, будім-то счели, то річ має ся ось як. Сї рисунки і ескизи, разом їх 281, були у покійного вже тепер — колишнього директора педаґоґічного музея, ґенерала Кахновского, також одної з близьких постови осіб, а по смерти Кахновского зберегались в его сем'ї, до останнього часу; відтак, на підставі добровільної умови, передала їх вдова ґенерала нинї Бразоль, подруга полтавского ґубернского начальника дворянства. Бажаючи зробити сю дорогоцїнну збірку і ескизів улюбленого і найпопулярнїйшого українського поета загальною власностию, нинї Бразоль проектувала В. Тарновского закупити єї, але до купна якось не прийшло і нинї Бразоль в жартї сього року звернулась до мене за радою: що зробити з дорогоцїнною колекциєю, на случай, коли нїхто не схоче набути єї?" Се питанє лишає ся і до сеї пори порішено, длятого то Д. Мордовець шукає тепер за посередництвом ґалет охотника набути сю колекцию за 1500 — 1600 карбованцїв, — суму, на яку оцїнює єї нинї Бразоль.

(З „Зорі".) А. І. П.

На руский народний театр зібрано доси разом 25.001 зр. 56 кр. Скажемо отверто, що ся сума, зложена з самих складок Русинів, є як на руску суспільність, що не дуже похопна до таких річий, досить значна, але заразом за мала, щоби тепер вже можна думати о будові театру. Тут треба взяти ся енерґічно до дїла, аби хоч за кілька лїт забрати ся до будови власного театру.

Знов затроєнє грибами. У вінторок заслаб в Лужанах 38-лїтний Петро Онуфрійчук, котрий вечером з'їв грибову зупу, серед виразних ознак затроєня. Також жінка і донька Онуфрійчука чули ся нездоровими. Вкінци по довгих трудах удало ся тамошному лїкареви спасти їх від певної смерти.

В черновецкім театрі відограють завтра, в суботу, вперше Доніцеттіого оперу Лучия з Ламермуру. Головні партиї розділені між панї Ґордон і Фрід та панів Шміда, Кірша, Льоренца і Свободу.

Дрібні вісти. У Відни перестане з кінцем сего місяця виходити півурядова часопись Presse: натомісць дотеперішна військова ґазета Reichswehr стане політичною ґазетою і заступить стару Press-у. — В президиї львівского маґістрату зложив незнакомий пан 11.000 зр. в краєвих облїґациях на добродїйні цїли; подрібнїйші зарядженя зробить пізнїйше. — У Відни найшло ся 204.339 осіб, що виказали ся віком, австрийским горожаньством і потрібним часом замешканя у Відни, отже мають виборче право до ради державної. — У нарнім заведеню у Львові збунтували ся нинї оногди, коли дістали смерджучу страву. Треба було аж війска, щоби привернути порядок. Доставником їди є жид. — В Станиславові замкнено всї народні школи задля пануючої там дїфтериї і шкарлятини. — Місто Трієст стоїть задля занного дощу майже цїле під водою. — В Сенковій, горлицкого повіту, появила ся в териториї компанії Плоцкого, Крушевского і Калїнки рова нафтова у великій спільности, так що денно збирають 2.000 бочок роти. Сусїдні поля залиті ровою. — В Перемишли відбувають ся в послїдних днях з незнаних причин ревізиї по домах, при чім конфіскує ся книжки і паперн. Кілька людий вже подали жалобу на функционарів полїциї.

Учителї середних шкіл. Буджетова комісия приняла після внесеня референта Бера помимо спротивленя міністра Гавча дуже значні зміни. І так для всїх учителїв середних шкіл є одна платня 1400 зр. речи; приняте пятилїтного додатку не залежить від „задовальючого поведеня в службі"; дальше учителї середних шкіл можуть задля успішної дїяльности не лише до VIII-ої, але і до VII-ої класи ранґи поступити, а директори середних шкіл і до VI-ої класи

ті самі пристрасти, если они, як у нас, розпивали ся в вільній красї!

Єго найблизша думка була, що всьо те мусить бути вимщене і укарене; они повинні самі побачити ся колись на пастві на сміх і наругу як відлюдні скирі. Але в який спосіб має платити ся до дїла, сего ще не знав. Може остатечно Роде мав слушність, що він мусить від всього того відказати ся.

Одного дня він стрітив професора Барта. Найрадше був би він минув сю стрічу і сю розмову з ним, але не дало ся се зробити без очевидної нечемности, бо Барт надїйшов прямо на него. Фріцом здавало ся так, мов би істота професора, що називалась єму колись цїлою і сильною, як сталь, тепер зачала носити на собі пятно сухий, докучливої зросацїи, наче мов би тїлько він і нїхто инший не був знакомлений з прикладною мудростию сьвіта.

„Отже ви покинули своє місце при „Норвеґії", сказав Барт, „ґратулюю вам до того з серця. Мені се нїколи не вказало ся відповідним, що ви відкидали їм свої сили. Ви поставте инші і здаєно красші таланти, як щоби сьвічати своє житє на будемих сторах і сказах в такій часописи."

Фріц чув добре, що за тими словами лежала правдива прихильність, але се єго гнївало сильно, він слухав того прямо наче докору. „Я побачив, що се не відповідало менї; робити забиваюча і вимагає за надто богато вигадности," сказав. Кажете не нїколи в справу, бо Барт доміркувував ся, видко, великої части правдивої причини і уважав недоцїльним допитувати ся про всї. Перейшли сейчас потому на цїлком инші, рівнодушні темати, але коли розставали ся, сказав Барт:

„Отже виняте прецїнь, мій любий Ґандель, що лїпше було слухати моєї ради і не запускати ся так далеко в Гоєлеву кліку."

„Не хочу про те дискутувати з вами, пане професор," відповів Фріц трохи зимно, „але таки менї тепер дає ся, як би тепер я на ее вже положив хрестик."

„Я рад лишить ся завше знак, що пригадує вам минувшину," сказав Барт, відходячи.

Деякими словами зносити навіть і тупі удари від своїх отвертих ворогів, а знов не зносить навіть лїгкого натяку від тих, що справдї їм прихильні. У Фріца було так завсїгди в зносинах з професором Бартом.

Він затерпав в пекучім уразинє вірчене; за то, що той докоряв єму за прилучене до науки чистого матеріялїзму і відреченє Бога; він пригадував собі нераз на єго осторогу, щоби не звязував ся з Гоєлївскою партиєю політичною, але радше лишив ся незалежним. Барт нагадав на се тепер тонко в дуже неприємну хвилю; бо Фріц тепер в своїм роздражненю нехаднавсякою з себе і з других був вистроєний мовчи як коли иноді, щоби звести таку назовку, що хтось, що має всї дані, аби міг витягнути правдиві висновки, має вглядї в єго чувства, до котрих він навіть сам перед собою не хотїв признати ся. Не диво отже, що він загриз уста і Барта, так сказати, вписав у свою чорну книгу.

„Нїхто нехай не важить ся зближати ся до него з упокореною добротою учителя. Він не має жадоби за такою прихильностию. Але певно для него найлїпше, відтягнути ся на якийсь час; що було лїто таке довге, що міг собі найти якесь місце, де би не потребував злоститись на своє окруженє. Замешкав в досить віддаленім місци на всхідній сторонї фіорду, де майже цїлком відлїпив ся від людского житя, бо за тим малим кавалком землї, де рибак мав свою хату, підносив ся стрімко утеє гори, і треба було їти добрий кусень вздовж берега, щоби дістатись на громадску дорогу.

Він забрав своє на-він крите човно з собою і коли не ловив, то рибу ловив, а коли не ловив риб, то нїчого не робив. Навіть книжки не взяв з собою, навіть не казав собі присилати жадної часописи і не мав жадного чоловіка для товариства, крім чесної і скромної жінки рибака і єго дїтий, а також рибака Івана, що мешкав недалечко і котрого він забирав до своїх виправ на риби. Люди з околиці не заходили туди нїколи, пароходи переходили з такою осторожностию тим від фіорда, що потреба було далекозорости, щоби побачити людий на поклаї.

(Далше буде.)

ранґи. Міністер Ґавч заявив, що коли буджетова комісия занадто великі зміни ухвалить, котрі потребували би більших розходів, то в такім разї хто знає, чи управильнене платнї учителям середних шкіл наступить і коли.

Померла в Серетї Ізабелла Кнесньовска, жена тамошного старости.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 16-го жовтня 1896 року.

Відень. Буджетова комісия розпочала ґенеральну розправу над буджетом. Міністер фінансів Білиньский вступив ся за неопроцентованою позичкою інвестицийною і докладно обговорив засади, які були міродайні при уложеню інвестицийного прелїмінаря. Бесїда рішучо протиснть ся тому, щоби нарушувати резерву доходів, бо сим утруднило би ся фінансову адміністрацию. Значні зміни в буджетї і інвестицийнім прелїмінари неможливі, про меньші зміни можна би ще поговорити. Буджетова комісия вибрала субкомітет, котрий до 8 днів має здати справу про інвестицийний прелїмінар і почала специяльну дебату над титулом „міністерство фінансів.“ Рубрику про фінансову адміністрацию принято без зміни по довшій дискусиї.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 13-го жовтня 1896.

	Львів.				Чернівцї.			
Пшениця	від 6.80	до	7.75		від 7.—	до	7.10	
Жито	„ 5.75	„	6.—		„ 5.40	„	5.50	
Ячмінь бров.	„ 6.—	„	6.50		„ 5.75	„	6.25	
Ячмінь простий	„ 5.—	„	5.50		„ 5.—	„	5.25	
Овес	„ 5.50	„	5.75		„ 4.75	„	4.85	
Ріпак	„ 9.—	„	9.50		„ 9.35	„	9.60	
Горох	„ 5.—	„	8.—		„ 6.—	„	7.—	
Вика	„ 0.—	„	0.—		„ 0.—	„	0.—	
Льнянка	„ 0.—	„	0.—		„ 0.—	„	0.—	
Біб	„ 0.—	„	0.—		„ 0.—	„	0.—	
Бобик	„ 4.—	„	4.50		„ 0.—	„	0.—	
Гречка	„ 0.—	„	0.—		„ 0.—	„	0.—	
Конюшина черв.	„ 35.—	„	40.—		„ 0.—	„	0.—	
Конюшина біла	„ 30.—	„	45.—		„ 0.—	„	0.—	
Конюш. шведск.	„ 0.—	„	0.—		„ 0.—	„	0.—	
Кукурудза нова	„ 4.50	„	4.70		„ 4.75	„	4.85	

Хміль 35.— 45.— зар. за кільо у Львові оповита за 10.000 літрів 12.75—13.25

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Перша на Буковинї

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улици Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарскі в мовах рускій, польскій і нїмецкій.

Добір букв великий.

Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарнї!

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова, ч. 11.

перше і єдиноке руске товариство асекурацийне, приниручене Веч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Єп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, збіж, господарскі знаряди, збіж в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачують ся сейчас по оцінцї. З договора закладчиків з першим Товариством взаїмно-асекурацийним подвоєть „Днїстровик“ можність обезпечувати і виплачувати і найвисші суми.

Подвоєм „Днїстра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Днїстер“ після всїх можливих комбінаций в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає на найвигоднїйші умови і видає полїси і квіти в рускій мовї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене нерегістроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** за опроцентованєм **на 5** процент. Говрацца лїквідовать. Уділи по 50 корон. Членом уділовить ся тілько властителем реальностий, відомих від тягарів, на поручнє двох членів. З членом відповіли ся дописати ся на уділ.

Зголошеня о уділови **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

Поручаємо гостинницю Метрополь Лерхенфельда в Чернівцях при улици Ратушній.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

складена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в літоґрафічнім закладї Андрея Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., а, розпосилаючи пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Приватна клїніка хірурґічна

(Приймає дїлянки операційні)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

чл. ціт. **оператора** ц. к. хірурґ. клїніки університету Білярого-Гроссбавера у Відни

находить ся

в Чернівцях, улиця Мецгера ч. 25.

В справі приміщення хорих і всяких інформацій треба удавати ся до управителя приватної клїніки **Д-ра Квятковского** в Чернівцях, улиця ратушна (ріг Шевченка.) 34—197

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходить	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станиславова, Коломиї і Сняткна	11^{28}	.	.	657	10^{28}	558		
З Букарешту, Яс, Сучави, Гзїбони	329	.	.	912	1000	521		
З Новоселиці, Садаґури	.	.	.	.	.	.	11^{15}	900

Відходить	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Сняткна, Коломиї, Станиславова, Львова, Кракова і Відня	347	.	.	941	1029	548		
До Гзїбони, Сучави, Яс, Букарешту	12^{05}	.	.	711	1048	614		
До Садаґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	400	07

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час лежить на ... львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут: коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 121. Чернівцї, вівторок дня 4. (16.) червня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Гарвеїна в Чернівцях, ул. Ґвоздова ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ
щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)
Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надіслане“ по 10 кр. від стрічки.

Спільні делеґациї.

В послїднім тижни займала ся европейска праса головно промовою гр. Голуховского, нашого мінїстра заграничних справ, в буджетовій комісиї австрийскої делеґациї. Ми подали докладний зміст тої дуже важної промови в двох попередних числах. Мінїстер підніс мирну полїтику Австриї, а що-до вехідного питаня заявив ся за консолїдациєю істнуючих на підставі міжнародних трактатів відносин, удержанєм Туреччини, незалежимостию, скріпленєм і свобідним розвоєм всїх балканьских держав, з виключенєм пануючого впливу одної держави в них.

Се головні нариси нашої заграничної полїтики. Як бачимо, она на скрізь мирна, не бажає нових здобутків, а хоче лише задержаня теперішного status quo на всїх полях. До сего має причинити ся тридержавний союз, котрий тепер сильнїйше стоїть, як коли небудь перед тим. І як довго Росия — сказав мінїстер — буде придержувати ся своєї теперішної мирної полїтики, так довго є надія, що европейскі держави будуть розвивати ся спокійно, а поки-що нема причини сумнївати ся о миролюбности Росиї.

Через цїлу велику промову мінїстра віяв мирний вітер, а заразом і почуте величи нашої держави і єї спроможности, сказати в великих полїтичних справах своє значуче слово. Сей тон віднесла вся загранична праса без ріжниці становища. Всї віднесли згідно, що та промова має вельми велике полїтичне значінє, є дальшою сильною запорукою европейского мира і запевняє на довші лїта супокійний розвій балканьских держав.

Годить ся ще піднести осторогу, яку дав мінїстер гр. Голуховский Туреччинї. Там панує тепер несупокій, а правительство повинно старати ся заспокоїти справедливі жаданя гнетених. Правда, найлїпші наміри султана розбивають ся о заплутану адміністрацию, але коли-б султанови удало ся винайти відповідних до того людий, то устали би також розрухи на Креті. Більше отверто і щирійше мабуть не можна говорити. Але анґлїйска Daily News побоює ся, що та переторога остане так само без наслїдків, як своєчасна рада гр. Сельсбериого. Які наслїдки взагалї буде мати промова гр. Ґолуховского, сего наперед не можна рішучо сказати, але одно певне, що она вплине успокоюючо на розбурхані уми повстанцїв. Становище Австро-Угорщини є виразно зазначене.

В додатку до тої промови заявив ще гр. Ґолуховский, що хоч Австрия не провадить експанзивної полїтики заграничної, але буде старати ся, розширяти свою торговлю заморску, як се і випадає великій державі европейскій. Против сего не може нїхто виступати, бо таке право має кожда держава, а тим більше така, о котрої мирній полїтицї годї сумнївати ся.

Що нового в сьвітї?

Австрийска рада державна відбуває нужно скликаня делеґаций дальше засїданя, на котрих має полагодити ще дрібні проєкти законів. Оно справдї випадає в очи, що за час 38 засїдань, які нам парлямент в теперішній сесиї відбув, полагоджено тілько проєктів, а між ними такі важні, як реформа виборча, реформа педаґоґна і реформа цивільна процедура. Против такого поспіху виступають лїберали і їх головний орган Neue fr. Presse називає нашу раду державну „фабричою устав“. Не дасть ся заперечити, що годї хвалити ту недбалість нашого парляменту за часів гр. Таффого і коаліциї, де устави вандрували від одної комісиї до другої і в кождій з них залежували ся немилосердно через кілька місяців. Але чи можна знов похвалити сей як нахту великої поспіх в ухваленю ріжних устав? Мимоволї насуває ся на гадку питанє, чи референти і посли можуть в такім короткім часї перестудіювати всї проєкти, аби з чистою совістию голосувати за або против них. Особливо в теперішнім часї, коли рада державна докінчує свою законну дїяльність, прикро вражає

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

(Дальше).

Так то все було.

Все буває инакше, ніж ми собі чоловік уявить. „Ідеалїзуючий реєстір“ творить те, що любить ся так часто якийсь „взятєм“, не подібний навіть до живої тої істоти, що збуджувала нашу душу до глубини.

Саме так веде ся мені з Орлянном. Дивлю ся тепер на него цїлком иншими очима і не знаю, чи моя уява віддалила ся від него і любила щось цїлком инше, чи він змінив ся справдї так сильно? Одно знаю певне: такими не є, як жив в моїй пам'яти.

Я втомлена і змеханна.

Він хоче розлучити ся з Людмилою. Дивна, стути жінкою Людмили, а зовсїм не знає і тим над тим не думає. Не знає ще нїчого певного, нїчого, що носив-б характер рішучости в собі, але відчуває, що змінив якесь зайве в всїх обставинах, чи зла чи добра — не знає. Перешле думками Бог знає куди, і не знає сумнїваєть.

Саме тепер рад би я знати (се смішно з моєї сторони), чи я Орлянну що третя жила? Дещо з єго істоти говорить, що так, а дещо суперечить ся тому. Деколи боюсь того, а часом мені се таке байдуже!

Оногди спімнула я Зоні, що він змінив ся, а она заперечила се. Казала, що він лиш „виробив ся“, значить „дозрів“, з устни свойки приметами, продженими і набутими. Я думаю, що єму щось хибує, або лучше сказати: то „щось“ виступає в нїм слабше, як давнїйше, щось, що я у всїх людий люблю і що мене так сильно привязало до него. Якась тонкість, чи чистота...

(Послїдне).

Супрети мене він нераз дуже невірний і мені здає ся, що та покора обгортає єго мимовільно; кажу, що таки показує мене дуже глубоко, хоч споминая про мене майже легковажно (тодї, як відбула ся „буча“). А мене болить, коли він карить ся хоть би і мимовільно. Ненавиджу се чувство, а тодї, коли карить ся, ненавиджу й єго.

(Дуже незмінене).

Думаю, думаю, думаю і не видумую нїчого. Він не вмовляє, нї не успокоює, нї не ситить мене. Я в чуднім, чуднім настрою. Мені так тїсно, так сумно і нї в чім не можу найти опори. Від Людмили утїкаю душею і мені й на думку не приходить застановлятись над своїм будучим житєм. Я лиш сказала, що „піду“, але я ще й тепер не погодила ся з тим думкою. В мені проходить ся стїнцю комедія, стїнцю думок, аби змінити своє житє, зірвати зі всїм поганим дотеперішним, що я майже давно ся тим.

Читаю в кождій вільній хвилині, і пробую навіть свою пересїти, хоч то мені не йде легко; а мене думки за неспокійні.

Роблю порівнанє між людьми з людьми, між ними з обставинами, а відтак спиняю ся над Орлянном. Він не говорить тепер про свої любови (тої, а „варіа“ не приходить єму й через уста. Ох, що то час може! два роки стануди між нас і змінили нас так сильно!

Єго присутність мучить мене. Що се таке? Жалїю над ним. Але не то відчиняє мене від него, що він „кунав ся в страсти“, лише що инше...

Одні книжки зглядають що мене, инакше в тім заколотї я погибла би...

*

(Дуже незмінене).

Нераз я духом така сильна, що ішла би у найстрашнїйший бій, а нераз прикликую бабуню на поміч! Бабусенько моя злота, чом ти мене покинула, чом не з'явиш ся, не додаш мені сили, не прийдеш з порадою, не полюбиш твоєю вірною любовю! Бо я кого-ж мені шукати приятелька? Чим утїшомирити душу свою? Хто пожаже мені, куди іти, ж-ж така сама, така сама! крутля сирота! Недаля бачу мене, що аж гину ся, впадаю ся; она потрясає мною, а як що нихор ваствує? О нихор! тодї хисто мене, мене то суне опанує лише безсїдно.

Сила? Хто учить мене бути сильною? Чи мені шукати підпори в других? Де-ж суть зі другі, хто они? Ох они так гарні, як жінка находить підпору в мужчинї, а й противно, мужчина в жінцї! Але-ж чи може дїйсно душа з душею хапати ся, чи со правдивом не є фраза, в котру лиш вірять ся нїчкі любови?

та легковірність в доброту предложених уставъ. Кажуть, що рада державна має ще радити через цілий сей тиждень і разом з делеґациями перервати свої наради дня 22-го с. м.

Німеччина пережила в послїднім часї дуже прикрі хвилї. Баварский князь Людвик запротестував публично як бенкетї нїмецкої кольонії в Москві против назви „дружина" і дав тим заграничній пресї нагоду, широко розписувати ся о конкуренциї між Баварією а Прусами та о ріжних силетях. Князь Людвик вернув що йно тепер домів, а там набуть відограє ся дальша сцена тої штуки. Другу суму вість принесли льондоньскі бюра корреспонденцийні. Іменно мала прибічна ґвардия хіньского цїсаря Наккіну убити нїмецкого офіцира інструкцийного Краузого і такою самою долею грозити другим. Як звістно, перебуває тепер кілька нїмецких офіцирів в Хінї на виразну просьбу хіньского цїсаря, аби навчали хіньску армію. Коли справдить ся та відомість, будуть всї нїмецкі офіцири відкликані, а поки-що вислано туди один пароход для їх оборони.

Італія стоїть тепер перед широком воєнного суду в справі нещасливої битви під Адуєю. В памяти всїх ще є крик обурення против тодїшного ґенерального команданта Баратієрі, котрому закидували легкодушність, а навіть злі наміри. Отже розправа перед воєнним судом виказала, що не Баратієрі домагав ся битви, лише ґенеральний штаб, і що нещасливий конець тої битви не можна списати на Баратієрого. На підставі сих вислїдів увільнено Баратієрого цїлковито, а він має — як се заявив ще підчас процесу — тепер вступити в монастир.

В **Анґлії** пережило міністерство горячі дні. З Африки наспіла радістна вість, що анґлійско-єгипетске військо побило повстанцїв Дервішів і посуває ся против головного їх табору. Помимо того виступила опозиция остро против міністерства і зажадала оголошеня тих переговорів, які анґлійске правительство вело з Італією що перед єгипетською виправою. Она доказувала ся, що ціла виправа була устроєна лише в користь Італїйцїв, і се твердила на підставі деяких висказів в італїйскім парляментї. Іменем кабінету відповідали Курзон і Бальфур і виказали, що єгипетска виправа мала передовсїм на цїли забезпеченє мира в Африцї, а що тим помогло ся також Італії, то в тім нїчого злого. Більшість парляменту приняла ті заявленя серед оплесків до відомости.

На **Кретї** панує все ще неспокій. Хоч турецке правительство висилає військо туди, то повстанцї ся, що повстанцї над сподїванє сильні. Їм удало ся побити турецке військо, а опісля начали палити і рабувати окружні місточка і села. По сїй невдачі рішило ся турецке правительство засипати Криту військом і так втихомирити повстанцїв. Се може дійсно удати ся, але коли султан не схоче завести відповідних реформ, то о єуропою не буде бесїди; а на жаль о таких реформах якось нїчого не чувати.

Сими днями буде Відень „мати честь" повитати в своїх мурах хіньского мужа державного Лїгунґчанґа. Тепер він перебуває в Берлинї. Як звістно, Лїгунґчанґ є найвизнатнїйшим чоловіком в цїлій Хінї і заступав свого цїсаря на коронациї царевій в Москві. Що-до цїли подорожи Лїгунґчанґа по Европі, то заявив він сам кореспондентови одної віденьскої ґазети, що Хіна хоче навязати нові відносини і розширити круг своїх приятелїв. Хіна зазнала в послїднім часї богато лиха, тож треба би те все тепер направити, але по-малу, як все в Хінї — сказав сам Лїгунґчанґ. Щоби завести реформи в нашій державі, мушу завізвати ся з европейским ладом. Хочемо передовсїм поліпшити нашу армію і адміністрацию та підвести силу податкову. Про Австрию говорив Лїгунґчанґ дуже похвально, а не міг передовсїм досить нахвалити ся нашого монарха за єго мудрість і сверпію.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 15-го червня 1896.

Руска Каса вже зареєстрована в суді! Тепер друкують ся її статути, котрі розіслано сими днями буковиньским передплатникам, аби з ними докладно познайомили ся, вступали в члени і закладали кружки по селах. Членів просять ся, вкладати зголошені уділи.

Міністер рільництва гр. Ледебур перебуває тепер через кілька днів в Галичинї на огляді своїх синів. Опісля, набуть вже сего тиждня, прибуде міністер гр. Ледебур на Буковину, щоби відбути заповіджену (з нагоди приїзда пос. д-ра Стефановича) інспекцийну подорож і оглянути ґосподарку гр. пр. релїґійного фонду.

Іменованя. Конципісти при галицкім намістництві Володимир Бенґтиньский, Станїслав Ґралинский і Бронїслав Черний іменовані повітовими комісарами, а практиканти Мечислав Бенедевский і Володислав Тишовский комісиєтами намістництва.

Конкурс розписаний на посаду громадского писаря (з нїмецкою, рускою і волоскою мовою урядовою) в Волосїм Банилові з річною платнею 300 зр. Подавати треба до 10-го липня с. р.

Іспити для приватистів відбудуть ся при ґімназиї в Сучаві в днях 13-го і 14-го липня с. р.

В Коломиї зачала виходити від редакциї д-ра К. Трильевского часопись „Громада". Передплата до кінця року 1 зр.

Учительска конференция черновецкого міского округа відбула ся в днях 11-го і 12-го с. м. Предсїдатель інспектор Фластяки повитав зібраних, обяснив цїль конференциї і вніс здоровлє цїсаря. На свого заступника покликав директора Фдиша. На внесенє надуч. Камінського рішено повитати бувшого інспектора Ренту з нагоди єго іменованя ґенеральним вікарієм. Приступлено до порядку дневного. Передовсїм обговорено нормальний розклад годин для міских шкіл народних, котрий би відповідав законам і педаґоґічним вимогам. Принято виразді предложений проєкт, але заразом відносено, що годї буде єго ввести в житє задля малого числа учительских сил і браку відповідних комнат шкільних. Приняте внесенє надуч. Продана: просити кр. раду шкільну, аби знижила обовязкове число годин науки для учителїв з 30 на 25 годин. Яко послїдний текст першого дня конференциї обговорено методу і спосіб науки природничої історії. Другого дня конференциї вела ся розправа над ручними роботами в передмійских школах і висказано жаданє, що для ручних робіт треба би назначити особні учителїв, а увільнити від тої науки настоятельки клас; однак відносно реферата уч. Маннгарди, щоби для ручних робіт іменувати особних інспекторів. Далї говорено про книжочки для науки сьміну, виданї Проєком і Мверем. Рішено дальше уживати книжочок Проєка, але учити також з книжочок, зарекомендованих кр. радою шкільною. Ще обговорювано, з якими повинна школа задавати ученикам роботи домашні, а опісля принято ціла внесенє, яке нижче і таке: просить ся кр. раду шкільну, постарати ся о дозволенє мешаних 6-клясових шкіл і вилучене паралельних клясових осібних шкіл. До заряду шкільної бібліотеки учительскої вибрано уч. Дубиньского, Фдиша, Кайкдза мол., Бруну і Руснака, а до постійного заступу покликано панї Краль і Бенат і уч. Боєнка, Кантнера, Галера і Сальбана. Іменем учителїв подякував уч. Сокеля інспекторови Фластяковим за безсторонне провадженє наради, по чім закінчено сегорічну конференцию.

Я дня бачу ся досить часто. Деколи бачу, що я єго увагу перегнала, а деколи хтось я перед ним. В нїм є щось, що панує надо мною, що притягає і відпихає мене. Часом бачу, як підлягає палкости моєї істоти майже цїлком, як підлягає взагалї сильним враженям, а часом перекидує ся в друге, ні, в десяте вже, що через цїлі ті два роки був ріжними, пріріжними справами так занятий, що дедни коли й пахував про мене!

*

(Знов пізнїйше.)

Ми вже досить давно не бачили ся.

Зоня прибігала до нас, я між иншим на тїчаше питане про него, замітила, що став в послїдний часї знов „нестраним" і що в єго ґенїальній голові хотїть ся правдоподібно знов якесь лихо.

Що-ж би то з ним могло бути? Думаю стільки над тим, майже гризу ся ним... Чи він мені не байдужний?

А з Льордеєм що? Боже мій, Боже мій, що з ним робити?

Я затискаю зуби, чоло морщить ся і я далеку далечину зиму поглядом...

*

Вчера вечером були ми з Леоном у Зоні оглядати якусь балену сукню. За кілька днів відїзджає она з батьком і панною Марією на баль до С.

Він був також увійшов в комнату. Коли глядить на мене довше, то я зараз мішаю ся.

Говорив мало і виглядав зажурено, як чого? І чи не його?

„Ви дуже зле виглядаєте", замітив мені, коли ми на хвильку остали ся самі. „Чи ви думаєте дальше так жити? Я вас не розумію. Подумайте, який конець нас жде, як загинете!"

Я прицвилила ся одному полному сліпому образови з намалованим нічним кремпидом, котрий викликував уже часто мій мозок, і чекала, що не почувала єго слів.

„Скажіть мо!" вирвалось нараз нетерпеливо з єго уст.

Я сонула на него оком.

„Знов мене жадуєте?" спитала я. „Мене тепер всяке співчутє лише болить."

„Скажіть лише: обиджає?" спитав він. „Льордеєм чуєте не обиджаєть вас?"

Я здвигнула байдуже плечима.

„Єго чуєте мені цїлком байдужі: впрочім я не можу за се на него гнївати ся, що він вибрав собі мене за жінку", відповіла я. „Єго вина прошися може лиш тих, що не любить мене такою любовю, якою любив би мене може хто другий. Однак чи люблю я може єго? Чи може обиджає мене тим, що дає мені нагоду, заслужити за ласкавий хлїб, з житя свій? Ми лиш на товар міняємо ся. Моя праця, хоть і без всякого характеру, про те все не меньше цїнна, як єго хлїб. Я і в єго хатї буду від рана до вечера працювати; лиш все, що мене жде!"

„Але-ж ви такеєте!" закинув він.

„То, то лиш так..." відповіла я. „У мене стільки гумо, то они нищуть мене і гнобіть мою-що."

„Як?"

„О вічо, вічо..."

„Коли-б я мав то переглядічоє, що ви стаєте хоть натурально якимо, то не дивна би ся з тим."

„Слухай!"

„Слухай. Чому дивитеть так на мене тут що?" спитав. „Се великий фактор в людськім житю, віруть мені! Все проче маловажне: лише тоє маловажне, що без того можна обійти ся, може єго виборотн..."

„Правда, що на вашу думку маловажне?"

„Ну, так звані сентиментї і затишнїсти!"

„Як виборовали би в собі щось подібне, н. пр. сентиментно?" спитала я, не звертаючи очий від него.

Він усміхнув ся зневажливо: „Чи ви не віриєте в мої сили вже знаєте?" спитав.

„О, я віре!" сказала я, тепер навіть з переглядічоєм. „Я лиш хотїла би знати, чи ви виборювали-б також се „маловажне" задля мене?"

„Ви просто затинаєї, коли таке питаєте ся", відповів він. „Впрочім мені з не можу сего знати, але мені здає ся, що коли-б я лиш хотїв то міг би виборотн..."

„Я лиш то хотїла знати!" відповіла я сухо і відвернула ся знов до образу. А він не перестав більше нічого. Другим неуставні хвилї сидїли сумно безмовно вісїм.

(Дальше буде.)

З Підгасць пишуть нам: В маю с. р. гостило в нашім місті польске товариство „драматичне“ під управою І. Винярского, завитавши до нас з Товмача. Зпочатку зачало давати виключно польскі вистави, але коли каса зовсїм не донисувала, стало грати й по руски одноактівки, як: Кум мельник, Через хазеру, У країцї і т. и. Мало того: щоби роздобути гроший на прожиток, дало 25-го н. ст. мая виключно руску виставу на дохід рускогo товариства ремісничого „Поміч“. Загостило також до сусїдного місточка Заваловa, давши представленє на дохід місцевої читальнї рускої 24-го н. ст. мая. Товариство складає ся з 10 осіб, а з Русинів належать до него тілько пп. Слобода і Войтович. Отсе потягу даємо очивидно не в ціли, щоби повисший труппі робити рекламу, але щоби звернути увагу наших земляків на сю обставину, що вельми користно було-б для розвою нашої справи народної, коли-б могла зібратись маленька дружина з 4—5 початкуючих акторів і тадиї по руских читальнях з виставами творів легких, не вимагаючих анї богато коштів, анї богато осіб. — *Д. Б—ий.*

Черновецке шкільництво — а Русини. На сьогоднїшнім засїданю ради міскої в Чернівцях вели ся дальші наради над буджетом за 1896 р. Ся незвичайна проволока з буджетом сама як нахто добре характеризує міску господарку. На послїднім засїданю говорено також про міскі школи. Радний др. Штравхер бажає, аби ріс-річно предказадати сиве обовязаних до науки дїтий і щоби зробити вже раз пролїмпар для заснованя нової народної школи та винайти для неї відповідне місце. Радний Людвар жалував ся, що на передмістю Рош школа так переповнена, що дїти замісць в лавках сидять на підлозї. Длятого вже заснованє одноклясової народної школи в Роговци-Стінці; внесенє принято. Радний бар. Мустаца досить остро критикував стан шкільництва в місті і доказував, що хоч місто видає річно 76,000 зр. на шкільництво, то оно не приносить таких успіхів, які повинно би принести. Причина сего така, що в Чернівцях ще не переведено примусового учащаня до школи. По коротких занятках референта, принято рубрику „шкільництво“ з сумою 77.456 зр. — Так отже скінчила ся вже розправа над шкільництвом міским, а на жаль нїхто не догадав ся промовити о Русинах в тій справі. Чи справдї не було на що жалувати ся? Кілько то разів приходить ся нам вичислити кривди, заподїяні Русинам що-до науки рускої мови. Ми тут лише коротенько наведемо: В народній школї при семинарскій улици вчать хлопцїв 4-ої, 5-ої і 6-ої клясси разом рускої мови, бо нема відповідних сил учительских; такий самий брак ми констатували в школї на дворци, в Клокічі, Горечу і Манастерисках! В Манастерисках взагалї нема нїкого, хто би міг рускі дїти учити порядно рускої мови, але натомісць о. Поповуч вчить рускі дїти на годинї православної релїґії по польски! З сего вже досить докладно бачимо, як по мачошиному трактують руску мову в черновецких народних школах. Підля-ж отже мають рускі дїти навчити ся достаточно рускої мови, аби могли опісля вступити до рускої ґімназиї?! А вкінци ще одна дуже важна справа: що властиво дїє ся з рускою народною школою? Нараздї ухвалила міска рада шкільна, що при школї на улици Ілляти краєвої мають ся вже в сїй роцї отворити рускі паралельки у всїх чотирох клясах, але то рішенє нїяко до міскої ради, де воно — судячи по долї відповідної петициї тов. „Руска Школа“ — засмутить ся, а може навіть пропаде (і таке вже дучало ся черновецкому патріотови!). Чому-ж нїхто з руских радних не обізвав ся ні одним словечком про Русинів? Коли отже тепер вже за пізно говорити про се при буджетї, то повинні рускі радні поставити в сїй нагоді самостійне внесенє або інтерпеляцию, аби ми вже раз знали, як довго ще маємо ждати на полагодженє всїх тих наших справ! Сего ми мусимо від наших заступників в радї міскій домагати ся, коли хочемо, аби наша руска ґімназия доставляла рускому народови потребне число інтелїґентних руских людий!

Не припадок, але убійство. Ми вчера донесли, що теперешний побережник, 19-лїтний Іван Думаньский, обходив ся з набитою стрільбою так нещасливо, що стрільба вистрілила і его тяжко ранила. Отже в сїй справі пишуть до Bak. Nachrichten: У Загнуйда Думаньского, вуйка побережника, служив Ясїв Лєвиян, котрий не знати з якої причини мав жаль до побережника. Він взяв стрільбу, набиту 10 кулями на воєвів, і чатував в дїї. Коли Думаньский надійшов, вистрілив Лєвиян всї десять набоїв в него. Думаньского перевезено до черновецкого шпиталю, де він скоро помер, а Лєвиян щез без слїду.

Громадска господарка на Буковинї веде ся все ще на лад патриархальний. В кождій майже громадї є свої „махери“, котрі опановують ціле село, громадску раду і — касу... Які з того виходять порядки, а радше непорядки помимо „контролї“ виділу краєвого, се найлїпше показала карна розправа, яка вела ся сими днями перед черновецким трибуналом присяжних. Судова прокураторія обжаловувала війта Ґазера і касиєра Балошескула з Іджешт, сторожинецкого повіта, о спроневірене громадских гроший. Ті два громадскі достойники дібрали собі ще двох кумпанів і вели собі гультайске житє. З корчми не виходили і до того ще грали в карти. Коли їм не ставало гроший, брали їх з громадскої каси, котра стояла в помешканю Балошескула. В тій касї були громадскі податки і військові оплати так помішані, що нїхто не знав тому ладу. Люди мусїли по два і три рази платити податок і не знали кінця своєму лихови. Вкінци показала ся ціла та господарка, коли зажадали вдруге податку в сумі 135 зр. 50 кр. від Дмитра Рея. Показало ся, що Ґазер спроневірив 317 зр. 80 кр., а Балошескул 413 зр. 99 кр. Обжаловані признали ся до вини, але толкували ся нездалом в касї. Присяжні признали їх винними звичайного спроневіреня низшої суми 300 зр., а суд засудив їх на шість місяців вязниці. Заступник прокураториї зголосив заждалене незважности за допущенє питаня о звичайне спроневіренє, а оборонець Балошескула против вимиру кари.

Нова індустрия на Буковинї. Фабрики деревляних виробів Пошер і Ортлїб хочуть праз з фабриком машин Берґман завести на Буковинї „Нової і Вільної Молдавиї“ в Ґалїциї в путі і Турки Молдавиї, а в Галичинї в Ґвіздї фабрики для хемічного перероби деревляних відходів. Будова тих фабрик вже розпочала ся і скінчить ся іменно в падолистї с. р. Варій той так повстає: Деревляні відходи увільняє ся від води і опісля доставляє ся на сухо. З тих відходів виробляє ся головно оцтова кислота і кислє вапно. Сими товарами могла би Буковина конкурувати з Америкою, котра одинока доставляє ті товари Анґлїї. Як довідуємо ся, коштує заложенє такої фабрики більше як один мілїон зр.

Торговля людьми. Правительство бразилїйскої провінциї Сан Паулю зробило з італїйськими аґентами умову, після котрої аґенти мають до 6-го марта 1897 р. доставити згадаїй провінциї 55.000 еміґрантів; між ними може бути найбільше 15.000 Італїйцїв. Коли так, то не дивно, що еміґрацийні аґенти на перемоги вештають ся по Галичинї і намавляють бідний народ до наидрібки в незнану чужину.

Також словар. Сими днями вийшов словар мови злодїйскої, виданий управителем и. к. арештів полїцийних у Львові, радником Антоном Куркою.

Убійник власної дитини. Минувшого тиждня вела ся перед тернопільским трибуналом присяжних карна розправа против селянина Михайла Різника о убійство своєї 15-лїтної доньки. Різник оженив ся був кругге, а злюща мачоха зазнала, що як довго та дївчина жиє, між ними не буде мирного пожитя. Для родинного щастя отже зачав батько знущати ся над власною дитиною, бив єї, катував і вивав так довго, поки дївчина не дістала запалення легких і умерла. Різника засуджено на вісїм лїт тяжкої вязниці.

За курку. В Тернополи украв Павло Чоповач своїй сусїдї курку, а она закликала єго за те перед суд і покликувала ся на свідоцтво війта передмістя. Чоповач бояв ся, що війт буде говорити в єго невористь, і стрілив що перед карною розправою до війта, а коли єго хибив, положив другим вистрілом себе трупом.

Огнї. В селї Петрові коло Нелвиск вибух на Зелені свята з незнаної доси причини огонь в хатї селянина Петра Павкуна і огорнув скоро кільнадесять господарств. Згоріло 50 хат і 80 будинків господарских, а шкода виносить около 50,000 зр. З погорільцїв були обезпечені лише приходство на 1200 зр. і господар Андрій Пахолюк на 1252 зр.

Чи „пан“ чи „ви“? Честь кому честь! Такий вже звичай на сьвітї і так повинно бути, що молодший старшому, низший становищем висшому, підкластний своєму зверхникови повинен честь віддати. Але той, хто хоче, щоби єму честь віддавали, повинен пошанувати хоч би й найнизшого, памятаючи на то, що кождому своя честь мила, а той знову, що другому віддає честь, повинен пошанувати свою гідність і не понижати себе, памятаючи на то, що лиш того шанують, хто сам себе уміє пошанувати. Найчастїйше віддаємо честь одні другим словами „ви“ і „пан“. Рівний з рівним віком і становищем, добрі приятелї і близькі свояки „тикають“ собі, кажуть „ти“; чужі і незнакомі, всїлякого стану і становища, „викають“ собі, кажуть „ви“. Так єсть майже у всїх народів; у Нїмцїв, Французів, Анґлїйцїв і т. д. майже нїколи не кажуть чужі собі люди инакше, лиш „ви“, навіть слуги кажуть „ви“. Лиш у Поляків затратилось уживанє слова „ви“, а замісць того частїйше „пан“. І в инших народів, а так само і у нас уживають того слова, коли когось особливо хотять почтити, признати єму якесь висше становище, але притім уживають ще окремого виразу. Лиш слуга і зовсїм запаснимий чоловік не каже до свого дїйсного пана инакше, лиш просто пан, у нас ще й в множинї, н. пр. „пан кажуть“, „пан ідуть“. Незаможні люди на всяких становищах в хуті нашої мови не позволяють собі инакше в розмові говорити, як лиш „ви“, а коли вже треба конче ужити слова „пан“, то не инакше, лиш разом зі словом „ви“, н. пр.: „ви, пане, кажете“ або „ви, пане, пойдете“. Не треба нїколи говорити н. пр.: „Що пан каже? „Чи пан буде їсти?“ і т. д. — бо то з польска. По нашому треба витати: „Що ви кажете?“ або: „Що ви, пане, кажете?“ „Чи ви, пане, будете їсти?“ Слуга сказав би по нашому: „Що пан кажуть? Чи пан будуть їсти?“ Коли би так говорив незаможний чоловік, то поважив би себе до становища чиїсь слуги.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 15-го червня 1896 року.

Берлин. Лїґуїчанї був сегодня майже у всїх тутешних мінїстрів, котрі опісля его ревізитували. Завтра прийме его цїсар на осібній авдиєнциї.

Атени. В суботу і вчера прийшло до кровавих стрічь між повстанцями на Кретї з турецким військом. Турецкі воини палять і грабують околичні села.

Мадрид. Як показує ся, є в Барселонї дуже богато анархистів. Доси арештовано 94 осіб. Тутешна полїция віднесла ся до португальскої полїциї, котра також зарядила великі осторожности. На підставі закона против анархистів заставовлено в Лїсбонї видавництво шістьох дневників.

Копенгаґен. Мінїстер судівництва Нелеман подав ся в димісию; на его місце іменований Румі.

Новий Йорк. Кандидат республиканцїв на президента Сполучених Держав, Мак Кінлей, заявив ся вже за золотою валютою.

Повідомлене. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *„Дністер“* у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівці (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпечень від огню будинків мешкальних і господарских, перонів з уряджeнем, знарядів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в соломі і в зерні — подаю кождому потрібні поясненя. — *Корнило Салабан*, аґент „Дністра“ в Чернівцях, улиця Пумнуля ч. 25.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Веч. Духовеньству і всім вірним через Виросьвя. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огненних за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами взаїмно-асекурацийними подають **„Дністрови“** можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Подїл „Дністра“ приймає один крайний у Львові при значних іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Дністер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкористнїйші услівя і видає подїл і квіти в руских мовах.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до оприцентованя **на 5** процент. Товариство лїквідує. Удїл не 50 корон. Членки удїлюють ся тілько властителям реальностей, міщанам від тягарів, за порукою двох членів. З членів відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїлене **аґенциї** в місцевостях, де „Дністер“ ще є заступлений, приймають ся.

Для школярів!

Товариство „Просьвіта“ при обдаровуючих ся іменах в школах народних подає до відомости Сьвіт. Рад Шільних, Висок. сьвященників, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, приявлені пр. Радою шільною на премії для учеників, красно оправлені з позолоченими берегами, можна дістати **в канцеляриї товариства у Львові в ринку ч. 10.** по слїдуючій цїнї:

Росгляди про сили природи 20 кр., Оповіданє о житю сьв. Бориса і Глїба 20 кр., Повістки для дїтий 27 кр., Сестра 15 кр., Байки 21 кр., Істория Руси ч. I. 25 кр., Істория Руси ч. II. 25 кр., Дон Кіхот 24 кр., Робота худоба 45 кр., Про живодоти і збіж 20 кр., Всемкна Франклїн 16 кр., На доньнїтках 22 кр., Серед ледового моря 25 кр., Житє сьв. недоброчинника і Лікаря Пантелеймона 20 кр., Дрібна птиця господарска, а великі породи 20 кр., Щедрите Америки 22 кр., Зьвірята шкідні і пожиточні 42 кр., Перекотиполе, повістка, 18 кр., Кирило і Методій 22 кр.

Молитвенник народний (з окремий окраєм) 20 кр., в лучшій оправі: а) зробет шкіряний і золочений хрест з переду 25 кр., б) ціла оправа шкіряна, берега золочені і золочений хрест з переду 35 кр.

Молитвенник народний великий по цїнї 90 кр., 1·10, 1·50, 1·60, 1·80 кр.

В рускім товаристві педаґоґічнім, улиця академічна ч. 8 у Львові, можна також дістати ся крім 17 для учеників слїдуючі видання:

Образкові видання. Зьвірянка 10 кр., Гостинець 10 кр., Бабинка 10 кр., Мешкуцї 10 кр., Робінзон 40 кр., Квіточка 20 кр., Вінок 20 кр., Кобзар Тараса Шевченка 20 кр., Гете-Франко: Лес Михаїл 50 кр., Мірко: Пригоди Дон Кіхота 40 кр.

Видання без образків. Читанка ч. I., II., III., IV. оправні 20 кр., без опр. 16 кр., Наука жіноча 10 кр., Хоміяк Росцце 40 кр., Учительник за р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 2 кр., Дешевик за р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 4 кр., Ів. Левицкий: Попелець, Різдвяні сцени 10 кр., Вол. Шухевич: Замітка шкільна 20 кр., О. Нижанківский: Батько і мати, твореня для дїтий з ворчиками, 10 кр., Леонїда Глїбова: Байки 5 кр., К. Чайченка: Олеся; Кемер; Гриць по 5 кр., Дуки про квітчане Кобзаря 5 кр., Дибровой Чайка: Казка про сонце та его сьвіт; Пісенка по 5 кр., М. Лисенко: Тече вода з-під явора, Двоєлїнія з ворчиками 10 кр., Мала етеоґрафічна Руси-України 20 кр., Гордійчук: Картаґенї і Римляни 20 кр., Юлїй Верне: Подорож довкола сьвіта 60 кр., Вершинський: Приписи до іспитів 20 кр., Молитвенник народний, з золотим окраєм, 20 кр., д-ра Л. Кольмера: Коротка істория педаґоґії 40 кр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

складена дрох Гр. Величкою, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в літоґрафічнім закладі Ізидора Лозиньского у Львові.

Книгарска цїна карти, складеної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з реєстрованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Літературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Олександром Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї 7 разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Сняти́на	11^{28}	.	.	637	10^{28}	5^{00}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{19}	.	.	912	10^{00}	5^{22}		
З Новоселиці, Садагури	.	.	.	.	.	.	11^{15}	100
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		655	900	955		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	955	.	.	612	7^{28}	2^{01}		
З Підзолочиск	2^{30}	1005	.	805	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	950	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	1210	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	800	5^{42}	.		
Зі Сколиня і Стрия	.	.	.	1018	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний поїзд)	.	.	845	.	.	.		

Відходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Сняти́на, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{17}	.	.	941	1028	5^{28}		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{00}	.	.	717	1008	610		
До Садагури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{20}	60
зі Львова								
До Кракова і Відня	.	2^{30}	11^{00}	442	950	645		
„ Підзолочиск	.	211	6^{00}	.	900	1045		
„ „ з Підзамча	.	2^{21}	614	.	948	1112		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	1005	944	1015		
„ Стрия	.	.	.	522	925	722		
„ Белзця	.	.	.	911	7[illegible]			
„ Сколиня і Стрия	.	.	.	.	.	900		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний поїзд)	840	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час рахують ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Руської Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучинського.

Ч. 122. Чернівцї, середа дня 5. (17.) червня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Д. Гороніца в Чернівцях, ул. сезонна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

До Лужан!

Ті селяни, що були на наших вічах в Чернівцях і в Заставнї, радили нам і просили нас, аби ми устроювали подібні віча і в иньших околицях руских. Казали, що така наука дуже селянам потрібна; они єї від нікого не чують, а без неї терплять.

Оба попередні віча причинили ся значно до розбудженя жвавійшого руху поміж нашими селянами кільканайцятьох сїл. Бажаючи рух подібний збудити і підтримати також в иньших околицях, ми будемо скликувати і там віча. А тепер просимо всїх зійти ся в недїлю дня 21-го червня с. р. до Лужан на таку саму нараду, як була в Чернівцях і в Заставнї.

Сподїваємо ся приїзду людий з Мамаївцїв, Ревня, Стрілецкого Кута, Шипинців, Дубівцїв, Реваківцїв, Бергомету, Зеленева, Глиняниї, зпід Непоколівцїв, зпід Кімаля і иньших сусїдних сїл.

Подібно, як і при тамтих вічах, просимо й тепер читателїв *Буковини* в тих селах, щоби повсилали селянам, що то буде за віче. Програма єго буде така сама, як попередних віч.

Місце на збори означимо пізнїйше.

Отже зійдїть ся, брата селяни, до Лужан, а не пожалуєте ходу і часу, так як не жалують ті люди, що були на вічах в Чернівцях і в Заставнї.

Поеля совімові:

Др. Стефан Смаль-Стоцкий,

Єрошей Піддлик.

Допись з Київа.

(*Бібліотекар київскої духовної академії Крилівський: — Київске „Общество грамотности“. Товариск для народу*).

Річ відома, що в Київі є духовна академія, а при академії бібліотека і дуже добра. Вже-ж бібліотека не може бути без бібліотекаря, а бібліотекарем тим галицький Русин — Крилівський. Мабуть сей „мужъ“ вийшов з того табору австрийских Русинів, який надїлив Росиї Наумовича, Грiгоровича Івана і інчих таких „братушекъ“. Та нехай би вже, байдужь-б і те, що Крилівський і тепер таборує з Марковими і Купчанками, але-ж гидко те, що Крилівський не гидує такими гидотами, на які ледви чи издатєи був би і Марков, або Купчанко.

В „Записках“ Тов. ім. Шевченка надруковано наукову і цїлком обєктивну працю студента академії Лотоцького. Крилівський, побачивши ту статю, питає у Лотоцького, звістно, мовою російскою: „Се ваша праця?“

— Наче не бачите, що питаєте; підпис виразно стоїть, що моя.

— Гм! во віки-б я не думав, і не повірив би, що ви пишете отсею собачою мовою.

— На жаль, — відповів д. Лотоцький — ся, як кажете ви, „собача“ мова є і нашою рідною мовою.

Крилівський не стамив ся, що й казати, такого „рака спік“, а гучний регіт навкруги примусив його швидче утїкти до другої сьвітлицї... Добре. Але на нашу думку — людина, що мову рідної своєї матери називає „собачою“, така паскуда моральна, що жадна хоч трохи моральна людина не показала-б подавати їй руку. До такого паскудства ще не доходив, здаєть ся, ні Купчанко ні Григорович.

*

Табор трудовників „обрусєвія“ українського народу більшає у Київі. Літ 15 назад відомий „Малороє“ Андріяшев з товаришами „въ видахъ обрусенія“ організовали у Київі „Общество грамотности“. — За рік чи що, се „Общество“ засвуло було і спало аж до торік, а вторік знайшлись охочі

НІЧ.

Оповіданє.

I.

„Дай Боже, добрий день!“ сказала молодиця, переступаючи поріг одної хатини. Відповіди не чути. Глянула по спорожнілих, по жовтих від зноя стінах, в котрих видніли дїри, куди студений з морозом вітер провіває. В хатї темно мов у ямі. Постелі, де тільки самі дошки сьвітили ся, скрипіли замісь стеля й зоротенькі лавки майже все вільне місце, звідки поступитись, темно, дечно, як у домовинї. Воздух повний задуги, поту і вогкости. Зробилось їй якось нерадостно. На серцї розвернула ся безмежний, невсний, гіркий жаль і сум. Обгорнула єї зрачна сумішка вражінь. Глядить опісля на віч, звідки провеять ся важкий віддих. Оглянула на припічку, відхилила трохи ондерті ґвантами, мішки і инше плаття, під котрими на голій глинї дрімали жінчина зі своїми дрібними дїтьми.

„Ви сиите, хуже?“ питає молодиця.

Сплечи розплющила сонні кроваві очи і з дивним жахом вдивлять ся в стовпу жах собою знакому. Підвела себе на силу, вигрів плечі об стїну, перекинула жовті сьвли по жовтому лице без лиця; почала тихонько промовляти:

„Звемгда я, звемгда... не добре воно мене... Мабуть прийдеть ся розстати з сим сьвітом. От дивіть ся: ноги мої вгорі, вогуля, геть... геть вирвав, розходить ся нутрина. Ой біднї, біднї мої дїточки!...“

Згадка на дїтий не дала їй дальше розмірковати про свое лихо. В горлї зросла загорода. Безмежна втома простелила ся по єї сивому тїлї. Зболїла голова хитать ся і в сю і в другу сторону, наче листє трепеще під подухом легонького вітру. Щоб розважити немічну, подавала їй молодиця горячого теплого бурсу й чималий кусник хлїба житнього. Але хора не приняла корму, тільки попросила розділити між свої соседки, що вже від трьох днїв горячої страви не кушали.

„Дайте, дайте їм, мои біднятка голодують, кличуть, кличуть: мамо їсти, мамо хлїба! А ту ані що зварити, ані чим затопити. Вісна, вже й тамки не мою, як розмерзали ся. Вітер по хатї мов у пустинї шиє. Так, так погано живеть ся!“

„Напийте ся й ви, напийте, хоч трохи! Може вам полегшає. Від сухого вівсяного хлїба мусить чоловік з сил опадати. Бог добрий... він бідному не дасть загинути. Щоб скорше до зари, полужите... Напийте ся трохи, напийте.“

„Ей кумонько! єдно й мене надія... Гірко, гірко мені на сьвітї! Ви кажете, що людяних не кріпить від сухого, вівсяного хлїба, а ту, бачите, й такого немає! Бідному чоловікови мому вже й очи позападали ся, зголовіли з голоду, руки з великої праці повтягали, лице непорушне, кривї болять. Згорбив ся. Нужда туй-туй повалить єго на лавку. А хісна з сьої роботи не видко. Вже от четвертий день ходить до двора відробляти гроші, що взяв на похорон для найстаршої дитини. А знаєте, чим живить мене й себе з дїтьми?“

„Ба, говорить собі“, перервала молодиця бесїду хорої, „бідному все в очи вітер віє. Як ще, грішному, бідний, і на тамтім сьвітї таке нам буде, то лїпше було зовсїм не родити ся! Клеччя біду, тай клеччя! Дачку дай, податок дай, шарварок зроби, бо душу з тебе виженуть. А ту ані проди, ані хлїба, ані нічого! Одно град вибив, друге не вродило, засїяло ся, то вода змулила, або забрала поле, а нам каміня полишила, або дики знищили, зводочили. Ну і жий! Бери торби і йди навіл клети, хоча й на край сьвіта, як не хочеш на себе руки наложити. Заробку нема, заробити ся трудно. А ту ще, бачите, дитенько плаче з сим двором...“

„Ой не згадуйте, не згадуйте про сей проклятий двір, та єго пана!“ крикнула хора, добуваючи останних сил і заглядаючи ся дрібними сльозами. „Через кого я днесь із сьвіта сходжу, як не через него?!“

Повсїдала трохи, дрожить, перевила в безмежній задумі, а опісля начала: „Як приносять жінки чоловікам снїди, що молотять у пана, полудновати, вони просять і мого чоловіка їсти разом — їм сердешним відомо, який рай у нас — а хлїб, що пекане, дають єму. Він сим хлїбом по-найбільше мене з дїтьми живить. Заробки малий, півтора шустяка денно, а інколи й тільки нема... Най имать дїти, най хоча вони порівляють себе, а мій вік і так дуже не довгий... Я не знаю, що мій чоловік вже з ними, як мене не стане?“

„Цитьте, цитьте, не плачте! Я побігну до-

люди, розбудили його і розгорнули свої крила, щоб працювати над осьвітою нашого народу, хоч і чужою мовою, але „не стежачи мети обрусенія“. До табору таких трудовників пристав і редактор „Київської Старини“ п. Науменко і де-хто з співробітників його, як от Василенко, Лучицький і ін. Звістно: як не крути, як не верти, а „просьвіщаючи“ українських селян мовою урядовою, чужою народови, не можна хоч кінчика пальця не вмочити в „обрусеніе“. Одначе пильнуючи біля доброго змісту книжок, які „Общество“ розповсюжувало-б в народі, і дбаючи запопадливо, щоб не пускати в народ нічого того, що зросло на корені такої, чи іншої деморалізациї, можна-б устерегтись, щоб „обрусенія“ було так мало, щоб зміст книжки і зрозумілість її народови хоч трохи викупляли деморалізацию обрусенія. Але встерегтись сего можна тільки з книжками, а не з часописю. Коло часописі, хоч би й тижневої все таки робота хватками і не може бути такою розпажною як коло книжки. Та є ціла маса і других причин, які не дають людям, що не дбають про обрусеніе, видавати задля українського люду часопись мовою урядовою, або ще гірше, народно-великоруською. Видаючи часопись задля народу — хочеш, не хочеш — а будеш, чи сьвідомо чи несьвідомо розповсюжувати деморалізацию обрусенія. Тим то на Україні задля народа й не може бути народної часописі іншою мовою, як не народною, не українською; а не то — часопись, не приносячи жадної користи народови, принесе ме шкоду. Се істина така, як два рази два є чотири.

Керманичі київського „Общества Грамотности“ знехтували ту істину (Не можна же гадати, що вони не тямили її!) і захоплюють ся лишити „обрусенієм“ на всі українські села, видаючи „народну“ тижневу, дешеву (1 карб. на рік) часопись!... Дивочка річ, що до сеї справи пристали і такі люди, що вдають з себе сьвідомих Українців! Кажемо: пристали, — бо не чутно, щоб вони протестовали проти такої справи; а тимчасом — коли вони дійсно вважають себе сьвідомими Українцями, так вони, скоро така справа прийшла „Обществомъ“, повинні були, яко Українці, вийти і виписати ся з „членовъ Общества“... Програму часописі взяв ся, як кажуть, написати д. Василенко... От воно що!...

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 16-го червня 1896.

Ювилейна вистава. Комітет, котрий займає ся приготовленєм для достойного празнованя 50-літного ювилея нашого цісаря Франц Йосифа рішив, устроїти в 1898 р. ювилейну виставу у Відни.

Перенесеня. Головний камістиник переніс комісарів повітових: д-ра Зигмунда Лемчевского зі Львова до Самбора, д-ра Станїслава Новосвецкого зі Львова до Перемишля, Юліяна Калїного з Самбора до Львова; концепістів: Володимиро Альберта з Заліщик до Тернопля, Болеслава Несьвятовского із Збаража до Самбора, Мечислава Калиновича з Мостиск до Перемишля, Романа Журовского з Самбора до Збаража, Адама Мірского з Перемишля до Мостиск, Нестора Маковецкого з Бродів до Городенки, а практикантів: Станїслава Тишовского з Городенки до Бібрки, д-ра Гугона Шварца з Бібрки до Лиска, д-ра Володислава Ганаєвского з Тернопля до Заліщик, Зигмунда Жуковиньского із Львова до Камінки, і Бронислава Квятковского з Лиска до Золочева.

Інсталяция артиреєзитора о. Константина Чехович в Перемишли з вручєнєм єму мітри і жезла, відбула ся минувшої недїлї в тамошній гр. кат. катедрі.

Нова гімназия в Чернівцях має вже свого директора. Віденска урядова Wiener Zeitung оголосила іменованє професора Вінцента Фаєстмана директором нової нїмецкої гімназиї з русскими паралелками. Директор Фаєстман родом єсть з Німоловому на Буковинї 1853 р., ходив до гімназиї спочатку в Сучаві, опісля в Чернівцях, а 1871 р. пішов на віденский університет, де учив ся математики і фізики. 1875 р. став суплентом при нижшій реальній школї в Серетї, 1877 дійсним професором при гр. пр. висшій реальній школї в Чернівцях. Відтак перейшов він 1882 р. до чернівецкої гімназиї, а сего року іменовано єго інспектором народних шкіл в місті Чернівцях. Новоіменований директор належить безперечно до найздібнїйших педагогів на Буковинї; єго строга справедливість і безсторонність з одної сторони, а ревність в сповнюваню своїх обовязків з другої здобули єму загальне поважанє, котре скріпило ся ще за короткий час єго урядованя яко інспектора. Директор Фаєстман знає русску мову в слові і письмі добре — ми єї вже раз підносили — а се знає єму конечно потрібне для веденя 1-ої клясы будучої русскої гімназиї. Всї наведені єго прикмети ждуть нас надїятись, що також русскі дїти перейдуть під добру і щиру управу і ми можемо бути спокійні о їх долю!

Відозва! Уже рік минає від смерти нашого славного патріота і писателя Михайла Драгоманова, котрий так много причинив ся до просьвіченя і осьвідомленя нашого народа. Щоби отже достойно почтити єго память, а заразом нарадитись над многими преважними справами, наш нарід дотикаючими, скликує видїл „Народної Волї“ на день 21-го д. червня до Колонії, до салї ратушевої, народне віче з слїдуючим порядком дневним: 1. Про Михайла Драгоманова та єго значенє; 2. Про реформу виборчу і найблизші вибори до ради державної; 3. Про катастер грунтовий; 4. Про часописи радикальні „Громадский Голос“ і „Громада“; 5. Про орґанізацию партиї радикальної. Початок віча о г. 10 рано.

Про поміщенє нової нїмецкої гімназиї в Чернівцях з 1-ою клясою руских паралелок довідуємо ся, що минувшого тижня розпочали ся роботи. Поки-що буде та гімназия поміщена при улици театральній в будинку, де перше була школа вправ, а в послїднім часї шпиталь кравої оборони. Одначе там лише короткий час перебуде нова гімназия, бо вже слїдуючої весни розпочне ся будова нового великого будинку (обчислюють на вісму гімназиї) на площи Фердинанта, котрий вже готовий. Сего року буде отворена лише 1-а клясa руської гімназиї, та що Русини аж за три роки будуть мати нову руску висшу гімназию.

Вибір ректора чернівецкого університету відбуде ся дня 24-го с. м. Після черги має ректор бути вибраний зміж професорів правничого виділу.

Біда нечитальникам! С на Буковинї одно село, назвіи єго Р., де шинарем є жид. В тім селї засновала ся недавно тому читальня, до

мів, принесу сухих сипин, розпалю на припічку, най хоча дим розійдеть ся по хатї. А ви, кумо, положіть ся летонько, а вас вкрию; ви, дїти, тимчасом сидїть спокійно коло мами, я незабаром прийду.“

„Най вас Бог благословить, матінка сьвята, за ваше добре серце, най Милосерний з росси й води нагородить, щоб ви ся жали, як зелїйка о сьв. Петрі“, прошепотїла соромно хора.

Молодиця, що сказала, зробила. Принесла добре наруча сипин, хліба за пазухою і зняла горня борщу, та мисча варених круп. Розложила огонь. Легонькі хмари диму розвеселили хату, огріли. Дїти (всїх було четверо) повитягали до огню свої збиті рученята, кивають ся в полумінь, по лицях пробігли филї хвилевого вдоволеня, зрадїли, щебечуть мов солоші, підносять руки мамині, що їм рай отворила. І мати гріла свої ноги тепло, все підносила ся горі печею з огню, розложеного на припічку. Зїла хора трохи борщу з крупами, глянула на радісну усьміхнену своїх дорогих скарбів. Се вдоволенє дїтий розігнало на маленьку чвилку чорні тучі смерти, невмолимої, грізної, що хвилїнами відтоненем гуділи близь єї збаїлого тїлом, холодом і лихоманою непрацюючого серця. Незабаром пробудила ся найменша дїтина, почала голосно плакати. Воно дуже вже не споживало матерьного корму, по дедвіла бідняка мати на своїх ногах, не шуміли филї пісень звучних, не пришвали єго вижного, сніжного тїла пригарні, жаговкі пелени. Почало ся оно в недолї й починає жити в чорній нужді.

Молодиця бере дитину на руки, вермить єго сюди, чи і прочим голод вперетила. Отворює воно свої красні уста й прикмеє ґаленний плач. Важка дрож пробігає по єго лици, гаслить жтрдинами очима по всїх усюдах, наче-б чого виглядало, дожидало, наче-б хотїло запитати німими устами: „Сповала моя доля! Шелех мій від колиски замітаний терпеними галуками. Камінє кидчать мої ноги. Чуєш пагубка в'їлить ся мені в тїло. Страшний, мрачний день... Чорна, гріжна ніч з громами і блискавками простягнула ся в широку, безмежну, непрогляднуючу даль. Хуртовина скажена. Нетлїнне сонце палить смертоносними промінями палїти мої житя. Лелїє мою мені зірамну домовину. Безвідрадна, безпадна доля красиїє в мою серці. Проходить звіздо в багнї... Трудно вирвати ся розкішний, зелений берег житя, який мати природа вічній звіздні отворила. Неси ярмо, а де? та доля? а за що? Хто єдину вимем: не питай! Нежто про се казати!...“

Дитина всміхнула ся. Тоді молодиця звертає ся із хорій, промовляючи: „Чуєш, чуєш про нашу біду. Коли мій чоловік прихилив до мене як друга свого, де я служила, та де він мене покинув, виявіли, що двір в селї виробляє... Згадував він щось і о вас, згадував.“

Натяк про двір не дав хорій лежати спокійно, вона перервала бесїду молодиці: „Ой, як я хотїла би розказувати, що виробляє наш дім з людьми, не стояло-б мені лиш два, лиш ночи повічити се! Як можете, побачите: дізнаєте ся про все, який гроздї зелїзо з нами! Більше, страх більше наше село з сим двором! Окружив нас довкола своїми зїнами та мелями. Годї встерегти ся, щоби худобина, або кабачок, безрогу не ступила на пашнє. А ступить — непрощай ся з нею! Плати двайцять, пятнайцять, а не хай можеш десять рипальних. А ні — вже так прийшло!“

„Ой правда! правда“, говорить молодиця. „Вона й за пашнини — кажуть — не було гірше, що днесь з нами пани виробляють. Та не ворона Іванчиного через таке пропала. Кажуть єму заплатити двайцять рипальних, а то нехай на сам передомок. Ані де можечити, ані що зістати, ані де знаємости ся, ані що вдїти, бо то що й такі великі гроші! Любий ся, вже не можеш! Ся ворона звступила їм рідну хатїр в гірній голині, коли годї було розлобути дїтий покинки. Він, мінїк й дїти пропали сим жовтим голод за порог своєї хатини. Просив, благав, плакав... Та що з того! В панів камінє серце. Не зерушили худобини. Сто самого всїх прогнали за ворота.“

„Тяка й мені вистала лучила ся доля“ вмішо дїтинула немічних. „Ще Іванчиному він бідняка стало ся, але мене вже таки біда вдїла. У мене єсть більш як-таки господарство, а в мене — не дай Боже, такого й мій ворогам...“

„В мене мало, мій що буде мелїно, я, єго одна біда — най що тих дїти ся твоїх! Та правда, такий страдї нам більше на світї, тяка вже встійна чи від Бога, чи від того, що не при нас згадувати?“ додала молодиця.

„Ах, такі мене житє!“ плаче хора і нічого дальше розповідати.

(Далекий буде.)

просьвітний рух між селянами не обняв ще цілого села. В селї є отже читальники і нечитальники; читальників поважають за їх добрі завіри, працьовитість, а навіть сільські боять ся їх, бо знають, що читальники не дають собі в кашу плювати. Инакше дїє ся з нечитальниками. Їх обманює, хто не хоче, а найбільше такий громадський писар. Так отсе слухайте, що стало ся такому нечитальникови. Купив він у одного селянина малий ґрунтець, на тім ґрунтї стояла хатина, але вже така стара, що не можна було в ній вешкати. Розібрав той нечитальник свою дївку, але не дав о тім знати до уряду і мусїв даромо платити податок від хати, котрої вже не було, бо в урядї все ще було записано, що хата є і має своє число. Хотїв нечитальник збудувати собі хатчину і купив над Прутом готову вже хату. Привіз він єї в село та — от що може нечитальник! — іде до писаря, аби він подвелив поставити хату на згаданім ґрунтї і дав „нумер“ хатї. Думає собі писар: а му-ж се читальник і потім все розкаже в читальни і я буду мати біду, що взяв гроші. Треба розпитати. „Та читальник?“ питає у нашого селянина. „Ні, пане.“ „Але ти читальник, предїнь я знаю.“ „Ні, пане, присягаю ся, що ні.“ Аж коли писар запевнив ся, що той селянин справдї не є членом нашої читальнї, тодї сказав: „Ну-ну, добре, вези хату на ґрунт; але заплати зараз 1 зр. А я вінїйше вже прийду.“ Нечитальник заплатив 1 зр. і поїхав задоволений. За що-ж заплатив він 1 зр.? Так він купив хату стару, розвалив єї, але не вписав „нумеру“ в урядї, значить, він вже мав „нумер“ і не потребував собі нанові купувати его. Та би, як би був читальником, були би єму люди порадили, з так що? нуте і дурно викинув гроші! От що, коли селянин не знає оцїнити добре читальнї!

Про вандрівних учителів господарства. На послїдній сесиї буковинського сейму поставив пос. др. Смаль-Стоцький внесенє, щоби для науки господарства іменувати осібних фахових учителїв вандрівних. Тодї спротивили ся тому вносеї посли — ну, і внесенє упало. Лишило ся все по старому, т. є., вандрівними учителями для господарства є взрослі учителї, котрі за ту свою працю дістають від краєвого видїлу по 200 зр. Коли вже не маємо фахових учителїв вандрівних, то нуждо хоч жадати, щоб ті народні учителї, котрим повірено науку господарства по селах, сповняли совістно свою задачу. Але ним так не дїє ся. З кімпольского повіту дістали ми донос, в котрім доносчик оповідає, як учитель Радик з Дорошівців сповняє свою задачу яко вандрівний учитель. Замість іти від села до села і мати поучаючі відчити, прийшов и. Радик до кількох сїл і в радї запереченє послужливо докладними датами, де і коли те дїло ся) і казав собі від начальника громади зробити громадську печатку на потвердженє, що відчит про господарство відбув ся... Так и. Радик робить собі прогульку по кімпольскім повітї, а опісля шле на підставі тих потвердженє від громадских начальників справоздане до краєвого видїлу про свою „дїяльність“. Протектор Радика, бар. Муттина бере очевидно те справоздане до приязлиї відомости, а и. Радик дістає з краєвих гроший 200 зр. без всякої трудности. Питаємо тепер, чи так має бути? За що властиво мають люди викидати тяжко зароблений гріш на такеску прогульку и. Радика? Краєвий видїл повинен пересьвідчити ся, чи дїйсно вандрівний учитель сповняє свій обовязок і потвердженє виконаних до відчитальности. Ми переконані, що се всякорі стане ся!

Румунїзаторскими місіонарами можна підчас справедливо назвати далеко переважаючу часть гр. кр. сьвященників по руских селах. Се ми відносимо вже від 18 лїт, але нам заслїдки зречали коли не самі Волохи, то їх вірні товариші-приходнї, що себе тепер називають „консерватистами“. Аж ось стало ся диво. В послїднім числї кишинївского *Бук. Вѣдомостей* читаємо звістку з Іванківців, кицанського повіту, з котрій Іванківські господарі боронять свою честь і закидують о. Никитовичови, що він збирає на будову нової православної церкви гроші, але люди не знають, кілько тих гроший є, що з ними дїє ся, чи може они де задрипастились... Дальше жадують ся селяни, що о. Никитович в рускім селї збирав підписи за волоскою ґімназиєю, а се дробило его у власних парохіян таким нелюбленим, що коли прийшло до громадских виборів, він крім свого власного голосу не дістав нї одного голосу на радного. Вкінци взивають селяни о. Никитовича, щоби він був щирим приятелем руского народу, то тодї они будуть его шанувати. Та нам здає ся, що дарово просять селяни, бо коли румунїзатори не опамятали ся ще доси, коли они все ще мають не православну віру, а лише румунїзацию руских сїл на цїли, то як можна від них жадати, аби они не старали ся ту цїль осягнути!? А ми можемо тепер похвалити ся, що навіть вороги руского народу мусять повірити скаргам руских селян і містити їх жалї в своїх ґазетах!

Чи асекурация на житє добра для наших селян? Сеть кілька родів асекурациї на житє, але ми возьмемо під увагу лиш два найзвичайнїйші: 1) Дмитро Мелїник, господар у Вербівцях, лїт 40, асекурує ся в якімсь товаристві асекурацийнім на то, щоби по своїй смерти забезпечити своїй родинї якусь суму гроший. Товариство асекурацийне каже єму: Ви, пане господарю, будете нам що місяця платити тілько а тілько гроший (премію), а за то наша родина дістане по вашій смерти, все одно, коли ви умрете, таку а таку суму гроший. Але що нам вже близше до смерти як до житя, бо ви вже не конче молоді, то мусить вас оглянути наш лїкар, бо може у вас якась така недуга, що ви нинї-завтра готові померти, заплативши ледви одну, дві премії, а ми опісля мусїли би виплатити вашій родинї велику суму. — 2) Іван Гуцулак, господар у Воскресїнцях, лїт 35, асекурує ся знов на то, щоби товариство асекурацийне виплатило єму за 10 лїт, т. є. в часї, коли єму 45 лїт, н. пр. 1.000 зр. Товариство каже єму так само відповідно до его віку і до важної виплатити ся єму суми, платити місячно якусь премію. В дальші услівя асекурациї на житє не входимо: для відповіди на поважне питанє досить того, що селяни мусять точно платити премії, бо в противнім случаю готова пропасти его асекурация. Тепер же треба ось що уважати: Пагляньмо на наш селянин невраданий і по найбільшій части неграмотний, не може сам безпосередно узнавати ся з товариством; єму треба якогось посередника, аґента. Виходить з того перша небезпечність, що той аґент чи посередник готов єго гуманити і вкатурити від него кільканадцять римских, заким він оглянє ся, що дістав ся в руки жанїв. Друга небезпечність єсть в тім, що наш селянин дуже неточний в уплатї: єму нераз дуже трудно роздобути на час гроші, а нераз і сама мізерність пхає его в біду. Хиба-ж мало селян покинуло ся банками лиш через то, що не сплачували точно своїх рат? При асекурациї на житє була би та сама обава. Але єсть ще третя, далеко важнїйша річ, котра промавляє против асекурациї наших селян на житє. Для професора, урядника, чоловіка нїмецкого і взагалї для тих, хто живе з платнї, від першого до першого, єсть асекурация на житє добродїйством, бо змушує его вважати о собі і своїй родинї. Для господаря може она в деяких случаях бути навіть просто шкідливою. Він, що правда, відкладає гроші, але може-що мусить жити лиш надією, а тимчасом єго капіталом обертає товариство. Припустїм, що якийсь господар уплатив вже на асекурацию яких 600 до 800 зр. Єму дуже ся тепер добра нагода за такі свої гроші розширити значно своє господарство і мати з него значні зиски. Як би він ті гроші мав тепер в касї ощадности, міг би їх вийняти і взяти ся до корисного предприємства. А то годї: треба і дальше житя надією. Отсе обставина промавляє найбільше против асекурациї господарів на житє. Хто не може або не хоче брати ся до предприємства і так доробляти ся майна, котре би забезпечило єму і его родинї будучність, той нехай асекурує ся: добре зробить. Але господар повинен бути предприємчивий і дбатеи лїпше зробить, коли замість асекурувати ся на житє, буде складати гроші в касї ощадности; там будуть єму не лиш їти проценти, але він і кождої хвилї зможе вийняти собі готовий гріш і ужити его до корисного предприємства. Так пише *Народна Часопись*.

Черновецкі провідники Поляків уміють піддержувати патріотичного духа у своїх родимцїв. З тяжким трудом і великими стратами спровадили они недавно тому до нашого міста польский театр ім. гр. Фредри. А вчера грав аматорский театр і, мусимо отверто признати, що як на аматорів грав знаменито. Поминаємо нїчим незамітну комедию Рая Бенет: однак народна оперетка Wigilia św. Andrzeja з гарними солями і хорами О. Жуковского робила дуже добре враженє. В ній представлено давний звичай вороженя в навечерие сьв. Андрія. Хори держали ся добре, а Маринка (панна Б.) збирала за свої гарні соли і дует з Яськом заслужені оплески. Загально добре враженє піддержувала ще музика 41-го полку. Тож і дуже численно зібрана публика розійшла ся вповнї вдоволена.

Конфіската. Др. Іван Франко видав яко доповнаючу книжку до річника за 1896 р. VI-ий випуск двомісячника „Житє і Слово“. Однак судова прокураторія сконфіскувала той випуск за статї: оповіданє про сьвященників, записане з уст народу і уміщене у відділї етноґрафічних материялів, і „Інструкция“ Квєтера Цінґаєвича, вітаційний твір, написаний около 1835 р. і виданий у відділї материялів до історії руской літератури.

Посол Романчук поставив дня 13-го с. м. в радї державній інтерпеляцию до президента міністрів гр. Бадєнїого в справі загальної заборони віч і зборів у всхідній Галичинї. Інтерпелянт пригадує зобовязанє гр. Бадєнїого в часї свого наглячого внесеня над справою заборони віч в Галичинї, згадує о дальших заборонах двох віч в Рушельничах і одного в Вишатичах та о розвязаню довірочного зібрання в Супрасвлї і питає: чи гр. Бадєнї поробив заповіджені доходженя та з яким успіхом, чи оправдує дальші заборони і що гадає зробити, аби право зборів у всхідній Галичинї не було нарушуваю. Друга інтерпеляция Романчука мала бути відчитана в понедїлок; она дотикає самовільного поступованя галицких провінціяльних, іменно в долинських повітї, і властий та органів правительственних, котрі нехтують провінціяльним законом дїйсний правує горішний та низший і при тім збиткувати ся над хлопами.

Телєґрами „Буковини“.

З дня 18-го червня 1896 року.

Відень. Рада державна приняла проєкт закону о податку від цукру в третім читаню без дїбати. Пос. др. Лютер закинув Молодочехам, що они намовили Поляків голосувати за сим проєктом, а за то они віднїйше будуть голосували за податком від пива. Против сего закиду протестували Молодочехи і Поляки. Дальше вела ся нарада над шкільним внесенєм пос. Штайнера в справі дисциплінарних приписів для державних урядників. Гр. Бадєнї відповів закиди, мовби правительство було неприхильне для урядників і вказав на те, що за короткий час після місяцїв зроблено. Вкінци відложено пильність внесеня. При кінци засїданя побажав президент бар. Хлопецкий послам веселих ферий і на тім закінчено теперішну сесию.

Берлин. Лїґунґчанґ був у цїсаря на авдиєнциї і підніс цїсарсько-хінські дружні відносини і дякував за цїсарску відповідь при переговорах в справі Ліотунґ. Цїсар запевнив хінського віцекороля о приязни Німеччини для Хіни.

Повідомлене. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Дністер* у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівці (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпечень від огню будинків мешкальних і господарских, церков з уряджеєм, знарядів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в соломі і в зерні — подаю кождому потрібні пояснення. — *Корнелю Сальбан*, аґент „Дністра“ в Чернівцях, улиця Пузнула ч. 25.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі, а договори заключені з перечисленими Товариствами контрасекурацийними подають **„Дністрови“** можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Подбов „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при поточних іменочних.

На житє можна обезпечати ся **через „Дністер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкористнїйші услівя і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладни** за опрацентованя **по 5** процент. Гваранция вкладнятъ. Уділ по 50 корон. Поточки уділяють ся якщо властителям реальностий, вільних від тягарів, за порукою двох членів. В поточок підтягає ся дрібна часть на уділ.

Зголошеня в уділяє **аґенциї** в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Для школьярів!

Товариство „Просьвіта“ при обмежнях ся їменах в школах народних подає до відомости Сьвящ. Гал. Шкільних, Впоп. сьвященикам, катехитам, учителям і родичам, що книжки накладу товариства, приготовлені кр. Гадзо шкільною на кредит для учеників, красно оправлені з позолоченими берегами, можна купити **в канцеляриї товариства у Львові в ринку ч. 10**, по слїдуючій цїнї:

Рошкаш про сила природи 20 кр., Оповіданя о житю сьв. Бориса і Глїба 20 кр., Повістки для дїтий 27 кр., Сестра 15 кр., Байки 22 кр., Історія Руси ч. I. 25 кр., Історія Руси ч. II. 23 кр., Лев і комашї 24 кр., Росяна худоба 45 кр., Про живодиїти і Лїсе 20 кр., Всякими Франклїн 16 кр., На досьвітках 22 кр., Серед ледовитого моря 25 кр., Житє сьв. мученикуненка і Лїкаря Пантелеймона 20 кр., Дрібна птиця господарска, а великі гроші 20 кр., Підкиде Америки 22 кр., Зьбирати шкідні і поживочні 42 кр., Перекотиполе, повістка, 18 кр., Кирило і Методій 22 кр.

Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр., в лучшій оправі: а) срібер позолочений і золочений хрест з переду 25 кр., б) кіза чорна молитвенна, берегы золочені і золочений хрест з переду 35 кр.

Молитвенник народний великий по цїнї 90 кр., 1·10, 1·30, 1·60, 1·80 кр.

В рускім товаристві педаґоґічнім, улиця академічна ч. 8. у Львові, можна такеж дїстати на кредит для учеників слїдуючі видання:

Образкові видання. Зьбирацьк 10 кр., Гостинець 10 кр., Забавки 10 кр., Мешкаєрка 10 кр., Робінзон 40 кр., Квіточка 20 кр., Півонка 20 кр., Кобзар Тараса Шевченка 20 кр., Тетте-Франкен: Дві Мадонни 50 кр., Мірон: Прекрасна Дон Кіхота 40 кр.

Видання без образків. Читанка ч. I., II., III., IV. оправні 20 кр., без опр. 10 кр., Вязнець жельзний 10 кр., Хемія Рошьє 40 кр., Учитель на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 2 кр., Дзвінок за р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 4 кр., Ів. Левицкий: Пояснює, Рідкісні квіти 10 кр., Вол. Шухевича: Вакацїя школьяра 20 кр., О. Пажитновский: Батько і жати, дванцять для дїтий з картинками, 10 кр., Леонїда Глїбова: Байки 5 кр., В. Чайченка: Одеса; Кожар; Грицько по 5 кр., Дуда про житєпис Кобзаря 5 кр., Дибровий Чайки: Казка про сонце та его сина; Пятниця по 5 кр., М. Лисенко: Тече вода з-під явора, Дванцять з нотами, 10 кр., Мала етноґрафія Руси-України 20 кр., Ґерстенкер: Картаґинцї і Ґваяки 20 кр., Юлїй Верне: Подорож дитини землї 60 кр., Бернацкий: Приноска до Божого 20 кр., Молитвенник народний, в молитвенник оправлений, 20 кр., д-ра Л. Кельнера: Коротка історія педаґоґії 60 кр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

В кождій рускій хатї і школї

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в літоґрафічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Святина	11^{17}	.	.	6^{07}	10^{28}	5^{00}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбова	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{22}		
З Новоселиці, Садаґури	.	.	.	.	.	.	11^{18}	9^{00}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{00}	5^{15}		6^{35}	9^{00}	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	9^{55}	.	.	6^{13}	7^{28}	8^{01}		
З Підволочиск	2^{00}	10^{00}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{00}	.	7^{42}	4^{43}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний поїзд)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходять	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Святина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{17}	.	.	9^{41}	10^{29}	5^{00}		
До Глїбова, Сучави, Яс, Букарешту	12^{02}	.	.	7^{12}	10^{48}	6^{10}		
До Садаґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{00}	9^{30}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{00}	11^{00}	4^{40}	9^{00}	6^{43}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{43}	.	
„ „ з Підзамча	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{40}	11^{12}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{55}	2^{45}	10^{13}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	8^{55}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	7^{00}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	8^{15}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний поїзд)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зегарнику є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Кучинича.

Ч. 123. Чернівцї, четвер дня 6. (18.) червня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

за „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місяцї . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 4 кр. в бюрі газет Д. Гершіна в Чернівцях, ул. гнаївна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Ще раз!

Ще раз о тім самім! а то о славній інтелїґенциї рускій, котра доводить до того, що провідники єї приходять з роспуки на десператску думку нарушувати н. пр. фонди наукового товариства, щоби видавати політичку часопись. Ще раз о тім самім, тілько з иньшого боку!

Яке враженє робить на нас та наша інтелїґенция?

Нераз здає ся нам, що то якийсь загадочний єгипетский сфінкс, котрий страшенно мудро мовчить, або як промовить, то все поставить загадку таку, що відразу кидай ся в пропасть, бо не відгадаєш! Але далеко частїйше здає ся нам, що наша інтелїґенция — з дуже малими виїмками — то громада сотворінь без серця і без духа, котрі вміють лише їсти і спати і журити ся лише собою, а більше нїким і нїчим. А коли так воно є — а та друга думка мабуть не дуже пересадна — то говорити на адресу нашої інтелїґенциї що тижня і найострійші проповіди, нїколи не буде за мало. Ще раз і ще раз треба єї нагадувати, аби опамятала ся!

Про тих, що живуть собі окремими родинами, але так, що нїхто їх звязи з громадою не бачить, годї, звістно, що й говорити. Але витворила ся у нас перетва інтелїґенциї, котра на око виглядає так, як би справдї заслугувала собі на сю почесну назву інтелїґенциї, як би належала сьвідомо до рускої громади, а проте єсть лише купою безсовістних людий. О них ми нинї хочемо сказати кілька слів.

Головною прикметою їх: старанє стати дешевим коштом патріотом і за дармо мати те саме, за що другі платять. Звичайно завдають ті „інтелїґенти“ клопоту лише адміністрациям ріжних руских видавництв. В тих адміністрациях за довгі лїта призбирало ся вже богато сумного досьвіду, але єго держать там в тайнї і не виявляють, мабуть, аби сорому не робити собі і другим. Однак вже крайна пора настала, аби витягнути досьвідн з тих адміністраций на сьвіт божий і увяти їх в якесь спостереженє, в якесь правило, що дасть ся приложити — сьміло кажемо — до двох-трех або й більше тисячів інтелїґентних Русинів, котрі всї разом заслугують на назву легковажів, коли не на иньшу „кріпшу“ назву, з котрими суди — як би єго адміністрациї руских видавництв лише хотїли — мали би що року богато-богато роботи, а котрі суть виходцю у віг в поступі нашім. Чому раз не називати тих панків по імени? Чому про того болика суспільности не заговорити прямодушно і ясно, коли від него так богато терпимо? Що за хосен із затаюваня довголїтнього досьвіду на тім поли? Коли не сорвиголять ся ті люди — скажім просто — обманювати, нехай же мають відвагу і послухати слів правди!

Так ото, сказано, великий і сумний досьвід мають адміністратори руских видавництв, такий досьвід, про який звичайний читатель не має і найменьшого понятя. І так в адміністрациях всїх руских часописий має ся дїло з тисячами письменних, більше або меньше осьвічених людий. Не згадуємо тут про членів „Просьвіти“, бо селяни то ще найсолїднїйші передплатники, лише маємо на думцї тих, що читають: Дїло, Зорю, Правду, Учителя, Дзвінок, Буковину, москвофільскі ґазети і т. п., значить тих, що платять або повинні платити за ті ґазети. Кожда з тих ґазет має своїх поганих, безсовістних паразітів, котрі спокійно забирають або гажуть собі приносити ґазету з почти, а потім в найбезличнїйший спосіб викручують ся, що не замавляли ґазети, отже нїчо не винні, забуваючи о тім, що хто з почти забирає ґазету і сам єї не відсилає адміністрациї і почті не віхлає, той перед правом уважає ся передплатником ґазети і мусить заплатити. І все лихо в тім, що таких паразітів, котрі на сором і ганьбу називають ся нераз сьвященниками, професорами, урядниками і т. п., єсть у нас така маса, що они деморалїзують нам і ту честну решту руского загалу інтелїґентного. З листів

НІЧ.

Оповіданє.

(Дальше).

„Десь так по сьв. Петрі в суботу перед вечером зайшла наша кроянка у панське жито, чи мабуть самі дворяни вігнали єї в царину, бо й таке буває, — вони запродали свою душу... І єї одну возиу нашо, що-щойно наше майно забрали у двір. Ми лишили ся як голий на полї! Платя двайцять срібних — шкоди не буде й на свиї! Опісля дійшло на пятнайцять. Та зійди з плати! Пропадай! Дежде, розтупи ся! Пішла й, можна, по ногах цїлувала, щоби випустили. Про не пожаль. Пізнїй дійшло до того, що є з чоловіком єї гроші мусїла відробити. От-де наше виходїтє. Тобі плачи, тай роби, а свиї прощайсь стоїть. Хоча в нас поля не богато — всього на всьому чотири морґи, — та всї гадали-б ся будь-якого мого попробити. Поклала третя бульбу, пала слоти, полубила, що зрезе, а що лишила ся, те дни, котрих нам бідач, жалостний для тварів, а тяжкий для людий, нисом годує. Прийшла жнива, свиє з косою летить, а ти йди на роботу. В лїтї нужда, голод, дїти мучать, а і чоловік з роботи — як нічні мари. Га! що буде, то буде... Думаю собі: треба чим себе і дїтий ратувати. Бо їх душу губити. Піду я до не на заробок. Най вже, що хочу. Не йду я день, не йду другий, а на третий дїю вечало зорїти: йдуть дворяни. Вісїнки мене за волосся тай під ноги. Боть, затупить та кричать: „А знай, як до нас на роботу ходити.“ Тільки єї слова пекуть. Що опісля зі мною заходило ся, се вже оповідає мені чоловік, та добрі сусїди. Я зомлїла... дїти в плач...“

„А де ж ваш чоловік під той час був?“ питає молодиця.

„Та він в огородї сиди. Прибігає: я вже майже не жива... доходжу... Дістало ся й єму сього доброго. Не встав цїлий тиждень, а я від своїх хвилї сиджу, тай гомоню. Ах, щоб вже раз покінчити те бідольне житє!... Мабуть я мені щось вілбила. Нїяк сидїти без нїжоги нужі не можу. Перед часом сходжу із сьвіта. Ой, напирить ся мені сити від високого могилою, напирить! Я так бажала жити, та відгодувати дрібні мої дїти. Що з ними буде?!“

„І вічно за ними не встають ся?“ говорить молодиця, котрій оповідає хорої витисуда гірші сльози.

„Не плачте, куме, не плачте. Дарма! Тяжко вже на сьвітї. Нинї один другого в лихій волї пушить би, а по-найбільше отої пани. Та щоб була хоча порока лишила ся! Відобрали в з двора, а ту знов наша біда. Не пахтиле ми ріжних дамів і волїтку через два роки. Аж от той осени з'їхала ексмістрация. Щось оповіли, а опісля говорять: не закупите до чотирьох недїль, то виходїть хату і йдіть в сьвіт за очи. Чоловік мій раз, не раз, запрошали хорону із стайнї, продав, поплатив ріжні дачки. Лишила ся ще якась так пятка, купив роботи для себе й для мене, соли, мнсу і так розділи ся гроші. Сам перуш заплаканий домів. А дїти, а я...“ і не договорила послїдних слів. Роспука сповила єї серце, котрі ся дрібні сльози далї зболїлим лицем. Дїти, чи розуміли, чи не розуміли, але бачучи сльози у матери, розплакали ся й собі. Молодиця посьвила найменьшу дитину в колиску, хору повернула і прочі дїти повкладала до сну. Попрощала ся й вийшла, позаяк сумрак вечірний починав налягати землю, всвітчану білими, срібними пятнами, що їх зима гарнетьно повпинила.

II.

Вечерів. Люди витають до волї товариству. Ладять дрова, щоб у вечір було чим затопити, бо настають зимни, буде куравина. І в дворі чимала метушня. Недавно що йно перуш пан граф Пуцровський для границї. Нинї мають прибути до него граф, богато дївчів, пан старости і пан хонїєр. Вони будуть єго витати, випитувати про все, що чув, бачив та як провів дні своєї подорожі. Вже давно відбули спільну нараду що-до попитаня свого товариша. Про се довідав ся граф і очікував, коли сходжа на хвиля ясніє.

От чути тепнькоє свиїнїє. Льокї то сюди то туди вганяють, всї прибрані елеґантно. Пана звіджають, входять коридором, вкритим грубим і пухким ковром. В переднім вимах служба зложе з ніжних дївчий хорої кутра.

тих „неплатників“, зібраних по адміністрациях всїх руских часописий, дали би ся зложити грубі томи сьвідоцтв несолїдности великої частини рускої інтелїґенциї, єї крайної легкодушности у справах грошевих. Хоч як немило виглядає такий закид, однак признаємо ся, що ми мали охоту виповісти єго ще меньше парляментарно, але за те „по імени“, бо се не спорадичні випадки несолїдности, се правдива епідемія безхарактерности, обнимаюча широкі круги.

Перші бацилї тої епідемії кинули москвофіли, так що й доси можна дуже часто почути такі слова: „Коли адміністрация „Дѣла“ не хоче мені посилати своєї ґазети, то я „Галичанина“ буду діставати за дармо, як тілько схочу“. Москвофіли здеморалїзовали нам читателя, привичаївши єго до ґазет і книжок за дармо. Того поганого способу они ще й доси держуть ся. Відтак ґрунт для тої епідемії зговновали наші безрадні адміністрациї, котрі вічно вагали ся поміж фальшиво понятим патріотизмом а купецким інтересом. А наслїдки того ми тепер збираємо: жадне видавництво народне не стоїть твердо на ногах, жадне не може похвалити ся хоч одною тисячкою передплатників таких, що на час платять всю передплату; за те кожда руска ґазета має трохи не половину читателїв таких, що про заплату не думають, а упімнені гнївають ся або й відсилають ґазету з безличними замітками. Нїхто доси тих панків не вчив розуму; їм прощало ся їх безхарактерність і запевувало ся єї в формі грошевого дефіциту в адміністрацийних книжках. З довгої лїтанії должників ледви одна на єго здогадує ся відтак, що годить ся звернути адміністрациї гроші, а прочі собі спокійненько дальшу курять та в кулак сьміють ся з „дурних патріотів“.

А часописи тимчасом з довгів не вилазять, маленький гурток людий, що займає ся ревно видавництвом, жертвує здоровля, гроші, приводить себе і родину і вкінци — безнадійно заломинає руки — кличе в роспуці: „Боже мій, чи буде що коли з тих Русинів?!“...

І ми вже з такою препогасною прикметою Русинів так зжили ся, що нас она вже й не болить; ми супротив неї стали безрадні. Ми в своїй простоті находимо ще й оправдане єї, а заразом не бачимо, як деморалїзуємо через те людий.

Так дальше не може бути! Як би то, кажемо, були поодинокі випадки, то що иньше, але на таку епідемію несолїдности потрібна спільна акция всїх руских народних часописий. Нехай і як будуть заостреві наші відносини партийні, але в тім чейже часописи партийні повинні у власнім інтересї погодити ся, щоби раз згаданих паралїтів позбути ся спільними силами.

Коли у нас ето раз більше, як деинде, часописи убивають всякі книжкові видавництва і самі заступають для Русинів всяку „літературу“, — коли у нас на часописях нїхто не робить інтересу, тілько тратить, — коли через те наші деникарі і літерати то або дїлетанти або люди з иньшого фаху, припадкові, — а коли ми противно хочемо здорового розвою нашої праси і витворена рутинованого штабу руских деникарів і літератів, — то ми доконче мусимо обдумати якийсь спосіб, як забезпечити розвій праси, а через те й розвій наших письменників.

Спосіб той мусїть мати передовсїм на цїли руского передплатника, щоби витворити з него тип солїдного під кождим взглядом читателя, а теперішну породу безхарактерників розбити в пух і прах. Коли би з тої причини за спільною щирою порадою рішили видавці і редактори декотрі часописи видавати рідше, а декотрі зовсїм скасувати, притім же посилати часопись лише тим, що вже заплатили за ґазету, собі-ж взаїмно подавали сине тих Industrie-Ritter-ів руских, звених на дарежину, — то ще така реорґанїзация їм тілько була би десять разів лїпша, ніж оттакий штучний розвій зі всїми своїми лихими прикметами. Для читаня щоденних ґазет ми і в Галичинї і в Буковинї не маємо більше як 1000 осіб; всї прочі до того не дорослі, а проте ми для них силуємо ся видавати доконче кілька щоденних ґазет! З того ріжні дефіцити, претенсиї до наукових товариств, квасы, балакання о незалежности і зависимости і т. п.

До наради над такими справами, але наради обєктивної, неслобної, без політичних примішок, лише опертої просто на купецкім інтересї, ми перші подали би руку і всїм рішеням піддались би. Був би се свого рода бойкот.

Але що у нас скорше Чорногору перепливуть би над Полтву, ніж стягнув би людий до такої наради, то ми що-до своєї ґазети заявляємо, що нікому, хто не заплатив гроший, не вишлемо ґазети вже від числа 126. Спробуємо перше на собі! Не хочемо прикладати руки до дальшої деморалїзациї в тім взглядї а маємо надію, що другі наші часописи так само зроблять!

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 17-го червня 1896.

Цїсарску санкцию одержав закон о будові льокальної зелїзниці з Хлопрова до Підвисокого.

Іменований. Приватний доцент др. Войтіх ґр. Дзушицкий іменований надзвичайним професором естетики при львівскім університетї.

Галицкий намістник Е. Е. кн. Евстахій Сангушко виїхав тепер на візитацию старости до всїдної Галичини. Приносить, що єму утворює по дорозї по лише містечка, але й села, показує удобленість намістника. Князь був зо резиденти у Бродах, де відвідав гімназию, вряду шпиталю мужеску і женску і видавав женьку і видавав публичні будинки та заведення. В середу виїхав князь-намістник до Підхаєць, де був в ріжних місцях, відтак відїхав до Заліщик, де мав занимати ся небавом особне староство. Відтак виїхав намістник в тернопільский повіт. Не дорозї витали єго ругі села Мшанець, Іванів Горішний, Плотичі і Біла в тріюмфальних брамах хлїбом-солию. Вечером прибув намістник до Тернополя, а на другий день відбував уряд і шкали.

Йдуть до дальших сальонів. Там неволя кидає ся приїзжому на зустріч блеск богатства. Ароматні пахощі чарують, наповняють серце й душу. Нема ту нїчого стисненого, мрачного, придушеного — свобідного лїзи богато. Воздух рівний, ніжний; йно жити та радувати!

Входять до найстарійшого і найпишнїйшого сальону, де сам ґраф зі своїми двома синами правилами витав гостий. Жінка єго померла перед двома роками. Сальон сей був значної величини. Вистелювали єго перські дивани. На стінах висали шовкові, голубі завіси. У всїх сальонах, а по найбільше в сїм, де ґраф витав приїзжих, було богато ріжнородних малїтів, що нагадували далеку чужину. Прегарні образи славетних малярів прикрашували стіни. Чинелї, майже до стелї сягаючі зеркала не тілько мали їх собі розкішним, пишним видом, але й здавали ся, побільшали простороти сальону.

Товариство складало ся з самих мужчин. Було там і молодше поколїнє. Гості поділили ся на дві части. Старші слухали оповідань ґрафа, а молодші зібрались в иншій салї, де начали гру в карти. Час минув приємно, розмови про бали, танцї, віденське житє мали і нагадували їм гарні танцюючі з балєту та инші дївчата. Розбурхана кров стала відзивати ся в молодих товаришах...

Не дучений розговір він ся і між їх батьками. Ґраф Цукровський оповідав, де був, що видав, що робив. Нарікав, що богато тисячів програв у карти, якийсь там і заклад не новий стиг ся єму. Один красавиця, з котрою провадив півтора місяця, цікавила єго більше, чим пять тисяч. Розказував, що бував в гостях у малїр аристократів; нарікав, що домінуюче становище славетних, давніших родів в чужих країнах хитаєть ся, бо там радикали, соціялїсти, нігілїсти Бог-зна що дїють. „Ті кричуни, дякуючи дивам до того, тилько він, що там хлопи та робітники стаківають себе рівно з нами, та чинять всякого рода порозбиї і кличуть: „Правительство не дозадне, пани крев з нас пють, ми мусимо перевернути всї закони і собі рай створити.“ Ні бачите, мої товариші, так наши родичі лиш?“

Видячи, що слова єго надали невеселий настрій зібраним, звернув ґраф бесїду на що иньше:

„На сих девять місяців, говорив він, ходив я богато музеїв, театрів, кирпів, балів, наслїдив ся прекладнів на саму нинї. Але-ж бо то й дївчата: гарні, крутаньні, румяні! У мене старого не серце відмінне ся... Знаєте, мої дитинні тоєї, що за думка прийшла мені до голови, коли я вертав домів? Чи не добре було би набрати ся на другий рік на подорожі до Америки? Там чудно можна би забавити ся... Й нині відїхав, мої товариші, отсю думку від розвагу. Годилось би ся розпочинати мою постанову, приєднати все і гайда в дорогу! Що-ж, добре?“

„Гарно, славно!“ кликнули всї одностайно.

Проводили вони час на деяких розговорах, доки не настала пізна вечері.

Дальша гарна була пристроєна. На столї, вкритім мереживом золотим і ріжними барвами платів скатерти, виклали ся дорогі страви. Канделябри розкинули рясні промінї світла всюди і розлили сьвяточний настрій. Золоте і срібло жовтіло чудовим сяєвом. Мальовчи в ріжних старинних формах, де кинули дорогі вина, хороші чари, вино, вино і пересліди з сяючим орнаментовим, викінчений, вишуканий добір страв, се все очікувало своїх сьвяткуючих мужів.

Довго тривала пишний пир. Обговорювано всї можливі подробиці що-до подорожі в Америку, обговорювано свободи, якими можна користати хуртовину, що гонить заволоки родів з чужих країв, з котрих надлетїли й до нашої землї.

Після богато, вилї вже шумїли, тонсти дївчата, думки начали плутати ся, вино стало та дрімати і виконувати службу. Сон вимагає, щоби їх серця свойо могучим вимогам. Довелось розійтись хвилї... Тихо, сон, дрімота всюди. Тілько у молодших ще кров розбурхана грає: они сперечають з утехи бурхів...

Все то він дивив тихими серцями.

(Конець буде)

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 17-го червня 1896.

Цїсарску санкцию одержав закон о будові льокальної зелїзниці з Хлопрова до Підвисокого.

Іменований. Приватний доцент др. Войтіх ґр. Дзушицкий іменований надзвичайним професором естетики при львівскім університетї.

Галицкий намістник Е. Е. кн. Евстахій Сангушко виїхав тепер на візитацию старости до всїдної Галичини. Приносить, що єму утворює по дорозї по лише містечка, але й села, показує удобленість намістника. Князь був зо резиденти у Бродах, де відвідав гімназию, вряду шпиталю мужеску і женску і видавав женьку і видавав публичні будинки та заведення. В середу виїхав князь-намістник до Підхаєць, де був в ріжних місцях, відтак відїхав до Заліщик, де мав занимати ся небавом особне староство. Відтак виїхав намістник в тернопільский повіт. Не дорозї витали єго ругі села Мшанець, Іванів Горішний, Плотичі і Біла в тріюмфальних брамах хлїбом-солию. Вечером прибув намістник до Тернополя, а на другий день відбував уряд і шкали.

Річний іспит відбув ся сими днями в дівочім інститутї СС. Василіянок у Львові. Іспит випав дуже добре, а Є. Е. кардинал Сембратович заявив, що дуже тїшить ся розвоєм того інститута та зазначив, що лише постійною і невпинущою працею та наукою зможе собі руске жіноцтво виробити правдиве поважанє і причинитись до добра народу. Клясифікация представляє ся так добре, як ще в жаднім роцї. Всїх інституток було в тім роцї 39, з котрих 15 дістали дуже похвальний, 14 похвальний, 2 добрий, а три достаточний поступ, 1 випхала по причинї слабости, а 4 були на доповняючім курсї. Сего року можуть бути приняті 40—45 учениць. Услівя до приняття дуже легкі, а виховане і наука, яку одержують в інститутї, заслугує на похвалу. Тож повинні руські родичі без вагання посилати до того інституту своїх дівчок і перестати вже раз на все піддержувати польскі інститути. Коли є свій власний, дуже добрий і хосенний інститут, то чого пхати ся в польский?! Провини против сего обовязку ми будемо все пятнувати!

Руско-народний театр, що тепер перебуває в Теребовлї, має вже свого управителя і режісера в особі п. Касяненка. Єго ангажовано за пораду М. Вороного (Україна) і він згодив ся на предложені услівя та вже перебрав свій уряд. Юрій Касяненко походить з рускої родини з над Дніпра і по окінченю середних шкіл став офіцером в російскім війску. Однак єго тягнуло до театру, тож він покинув війскову службу і вступив до трупи Кропивницкого. Коли она розбила ся, вступив до трупи Старицкого, а коли й та розпала ся, заложив власну трупу, але опісля виступав на ріжних сценах. Касяненко вийшов з доброї школи Кропивницкого, має артистичний талант і вже справдїшний комік грає найріжнороднїйші ролї. В нїм здобула дївіска „Руска Бесїда“ визначну силу для нашого одинокого руского театру. Бажаємо новому управителеви як найкрасшого наладженя, щоби своєю енергією, режісерским досвідом і артистичним талантом підніс нашу рідну сцену.

Клопоти з мундурами! Ми вже раз писали о тім, які клопоти вийдуть з заведеня мундурів для учеників середних шкіл галицких; що іменно більшині ученики через то мусять покидати школу. О сім не міг нас. Залїшінский переконати галицкий сойм, але переконали директори середних шкіл галицку гр. раду шкільну. Они обчислили, що в наслїдок примусового умундурованя треба буде розігнати не тілько клясі, але і цїлі гімназиї, бо більшість учеників не може купити дорогих мундурів. З тої причини галицка гр. рада шкільна вислала до дирекций середних шкіл обіжник, в котрім постановлює, що ученики двох висших клас гімназий і реальних шкіл, а також ученики першої класи увільняють ся від обовязкового ношеня мундурів. В найнизшій клясї се увільненє знимить від здібностий і бідности учеників, і директор рішає, хто має носити мундур. Ми гадаємо, що сим лише дуже мало помогло ся, бо коли пр. бідний ученик в першій клясї не має відки справити сего року собі мундур, то відки ж він на слїдуючий рік се зробить? Тут покажуть ся трудности непоборимі і мабуть треба буде таки послухати ради руского посла Залїшінского!

Галицкий видїл краєвий іменував директором рільничої школи в Чернилові управителя вищої школи рільничої в Городенцї Рек. Бастгоєк, керника управителя школи рільничої в Коберницях на таку саму посаду до Городенки, теперішнього управителя рільничої школи, яка має отворити ся в Бережанах, стрийского повіта, Генр. Розкаловского, а управу школи в Коберницях поручено Лукаш Павловскому.

Вступні іспити в руській гімназиї в Перемишли до клясі приготовчої і до 1-ої клясі на рік 1896/7 відбудуть ся дня 14-го і 15-го липня перед вечером, а 1, 2 і 3-го вересня по вечерах. Родичі і опікуни, що прийдуть дїти до іспиту, мають доносити ся дирекциї нетрі один день перед іспитом в дирекциї гімназиальній та привести з собою давнїйше метрику учеників, свідоцтво сьвідоцтво шкільне і свідоцтво дїдичне відкрите відтак.

При черновецкій висшій гімназиї буде з новим шкільним роком заведена обовязкова наука гімнастики. Ученики кождої класи будуть дві годині в тиждень гімнастикувати ся. Лише ті, котрі виказують ся лїкарским сьвідоцтвом, можуть бути увільнені від тої науки.

Іспит зрілости здали в II-ій (німецкій) гімназиї у Львові між 20 абітурієнтами три Русини: Лев Галицкий, Евгеній Барановский і Максиміліян Велиновальский.

Румунізаторскі заходи в Горошівцях мають — як нам відти пишуть — в наготци Іпп Кушнірвка велику підпору. Доказ тому дала проповідь, котру мав згаданий панотець на 14-го с. м. в недїлю для чисто руских людий в церкві, де анї душі волоскої не було. Наш панотець звохочував людий, аби робили складку по пять, десять, двайцять крейцарів й кільки дим хто може, на піддержанє волоских дїтий, на котру цїль він сам 50 зр. дає. Далї остерігав о. Кушнірвк, аби люди не слухали того, хто їх відтіль против заведеня волоскої мови в школї, бо-ж в нашім селї є богато людий волоского походженя, а то: Влайко, Фрунза, Влад, Гаврилиця і и., а сам о. Кушнірвк забуває, що він, котрий походить з руского роду, з чисто руского села, старає ся о волоский розвій?!

Коли наш панотець побачив, що нїхто на гріш до мошенки не сягає, зробив людий уважними, що на ту цїль можна також з дїскосу т. є. з церковної каси більшайцять зр. дати, на котре внесенє також нїхто не потакував, а о. Кушнірвк сказав, що сою справою буде занимати ся також при инших случаях.

Нам дуже жаль, що наш в ралї громадский говорило ся о тім, аби бідних школарів запомогти, о. Кушнірвк против того повстав з замітковю, що наша громада за бідна, аби могла такі видатки понести. Хто отже в нашім селї видить? Для наших домашних бідних дїтий нема відки взяти гроший на запомоги, сказав о. Кушнірвк, адже ся тому, аби они темними остались, бо то руські дїти; але для волоских дїтий треба добрати складкою або й з дїскосу взяти! Се показує виміні собі наші громадяни добре запамятати, як о. Кушнірвк дбає про руских дїтий і до чого він звохочує в православній церкві руского села!

Український театр, під дирекциєю Степана Морозенка, працює сими днями в Чернівцї і дасть перше представленє ві второк дня 23-го с. м. в місім театрі. Трупа та складає ся з двайцять кільках осіб, що грали колись на сценї Кропивницкого, Старицкого, Садовского і Саксаганьского, а виставляє оперы, оперетки і драми. Досї ще жадна українська трупа не заїхала на австрийску Русь, тому ми дуже віддані так на гру сего театру, як і на інтерес чернівецкої та доохрестної публики до него. Представленє буде лише кілька. Певна річ, що для Русинів і черновецких меншанів такий театр буде цїлковою новинкою.

Агенциї „Днїстра“. Ще не минули 4 років, як рускі товариство взаїмних обезпечень розпочало свої чинности, а вже оно приносить Русинам необчислимі користи. З ріжних тих користий уважаємо тут на згадцї, котрі в послїдних роках стали ся немаловажним побічним промислом для сотень Русинів, і підтримують у нас майже затрачений дух промисловости. Число агентий „Днїстра“ виносило вже при кінци 1893-го року 275. З того числа агентів було господарів 63, сільских панів 41, священиків 40, церковних півців 38, громадских писарів 26, грам. начальників 11, властителїв реальностий 10, заслужених учителїв, урядників та офіцирів 12, ріжних урядників 9, майстрів 7, купців 5, крамарів 4, почтмайстрів 4, нотаріальних та адвокатских заступників 3, аптикарів, лїкарів, міщан, властителїв дібр по 2. Досї загальне число збільшило ся, між иншим прибуло кілька агентів із Буковини. З сего єдиного видко, що кождий стан, який є на Руси, прикладає руки до здвигненя сили „Днїстра“. Правда, иншої перебрали агенциї з патріотизму, але для инших приносить агенциї дїйсний хосен. А се є також одна з користий „Днїстра“, що він став би місцем чесного заробку для своїх людий. І се показує також сьвідомствати кождого Русина обезпечувати своє майно заходом в „Днїстрі“. Бо помимо того, що се товариство заложене руским грошем, що в єго дирекциї находить занятє кільканайцять молодих руских людий, що дїловодство провадить ся по руски, що товариство що року підпирає инші рускі заклади грішми (по 1000 зр.), що нарешті услівя тут такі самі як де-инде: треба пригадати собі, що „Днїстер“ для кождого письменного Русина може на случай потреби стати хлїбодавцем! Отже лишень брак зрозуміня річи є причиною того, що все таки ще тисячі будинків руских не обезпечені в своїм рускім „Днїстрі“, що навіть галицкі церкви, помимо приноручень владик, не належуть до сего товариства. Підтримуємо самі ріжних агентів всякого роду чужих інтересів, і жалуємо ся, що чужі люди взяли верх над нами! — Надходить суха пора, котру супроводжають страшні пожари, що нищать рускі родини: в таку пору пригадуємо Русинам, най завчасу гасять огнї в рускім „Днїстрі“. — *Приятель.*

Грім в костелї. В недїлю, дня 14-го с. м., ударив в Калуши в костел грім о 5-тій годині по полудни підчас вечірнї. Грім влетїв вікном над головним престолом. Кс. Лозиньского, катехита, що відправляв вечірню, не минув, бо розлер єму чоботи і поразив в ногу, потім перелїтаючи по костелї убив на смерть молодого мулярa з Бані, передмістя калуского, приголомшив кілька женщин — і вилетїв з костела всюди. Шкоди не наробив, бо тілько пляїти на престолах пообсмалював. Дїтям костельного, що стояли близько престола, лопнули черевики, але на цїлім на тім скінчило ся.

Померли: о. Николай Турєєвич, гр. кат. парох Вишнивчик, сколїрского деканату, в 56-ім роцї житя, в 26-ім сьвященьства; — о. Іван Іванчик, гр. кат. парох в Вербовцї, заліщицкого деканату, в 64-ім роцї житя, в 36-ім сьвященьства.

Приватна клїніка хірурґічна

(Приватна лїчниця операційна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

експерт. **оператора** с. к. хірург. клїніки університетскої Емперетора Франциска у Відни

находить ся

в **Черновцях**, улиця Мецгера ч. 25.

В справі приймання хорих і жадання інформаций треба удавати ся до управителя приватної клїніки **д-ра Квятковского** в Черновцях, улиця ратушна (дім Шнейера). (13—100)

Телеґрами „Буковини“.

З дня 17-го червня 1896 року.

Будапешт. Австрийска делеґация вела нарада над буджетом міністерства заграничних справ. Референт Думба поручив єго приняти. Дед. Крамарж замітив, що Австро-Угорщина на правдиву радість всїх не бере активного удїлу в сьвітовій полїтицї, котра тепер крутить ся коло Хіна і Нилу, і длятого може більше зробити для спрілення мира в самій державі: а поки в Чехах того не роблять, то він буде голосувати против буджету. Гр. Вурмбранд підніс значінє тридержавного союза для удержаня европейского мира. Дед. Тесман жалував ся на повнїтям Мадярів супроти балканьских держав. Дед. Бараїтер бажав, щоби союз з Німеччиною остав на всї часи тривким, а спротивляє ся москофільству. Іменем Поляків заявив дед. Залеский їх цїлковиту згоду на полїтику гр. Голуховского. Дед. Барвіньский обговорив гнетоне Русинів в Росиї і старання обєдиненя супротив славянських, німецких, румунських і инших народностий. Бесїдник заявив, що австрийским Русинам не може бути байдужним, коли між них заводить ся всеросийску пропаґанду; обовязком пра-

вительства є, противдійствувати тій підпольній роботі і старати ся о національне задоволене всїх народностий в Австриї. По короткій промові референта рішено перейти до специяльної дебати.

Віндіш-Фрайштіц (в Стириї). Вчера вечером спітнув ся особовий поїзд з двома порожними ваґонами. Равені штири вози, з котрих два вже умерли. Рух не перерваний.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиране:** по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і приймати з осторожностию лише єдиняк зі знаним знаком охоронним „Котвиця" бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера від золотого лиона у Празї.

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА"

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку"

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

Повідомлене. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Днїстер* у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівцї (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпеченя від огню будинків мешкальних і господарских, церков з уряджеми, знаряддів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в соломі і в зерні — подаю кождому потрібні пояснення. — *Корнило Скалбан*, аґент „Днїстра" в Чернівцях, улиця Пумнула ч. 25.

„Днїстер"

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і єдиноне руске товариство асекураційне, приборучене Преч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечує будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі, а договори закличені з членами Товариства контрасекураційними подають **„Днїстрови"** можність обезпечуватя і кредитуватя і **найвисші суми.**

Подїл „Днїстра" приймає банк кредитий у Львові при полицях іпотечних.

На житє можна обезпечатя ся **через „Днїстер"** після **всїх можливих** спосібностий **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкритичнїйші услови і житє подїл і житє в руских книжї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер", стоваришене зареєстроване з обмеженим поручом, одержує від своїх членів і третих лиць **вкладки** до порощитованя **по 5** процент. Гваранция збільшить. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тілько властителям реальностий, відомих від товарища, на векслях двох членів. З позичок відтягає ся лише часть на ухіх.

Зголошеня в уділах **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер" не є заступлений, приймають ся.

Для школяріїв!

Товариство „Просьвіта" при обмежаючі ся в виїзних з школах народних подає до відомости Сьвящ. Ґр. Шкільних, Впоч. сьвященикам, катихетам, учителям і родичам, що кожним накладу товариства, призначеної до Рідномовного шкільного для учеників, красно оправленої і позолоченими беретами, можна купити **в канцеляриї товариства у Львові в ринку ч. 10,** по слїдуючій цїнї:

Розмова про сяке краєвиди 20 кр. Оповідане з житя сьв. Ворвоя і Гліба 20 кр. Повістка для дїтий 12 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 25 кр. Дім і школа 24 кр. Рідна хатина 15 кр. Про молодечі і дїла 20 кр. Вільгелм Франклін 16 кр. На дозвілєвах 22 кр. Серці лучшого 25 кр. Житє сьв. великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарска, а полний гребінець 20 кр. Щедрости Америки 22 кр. Любрета пасіки і пчелочелі 42 кр. Перемітовкі, повістка, 18 кр. Вірші і Ґедій 22 кр.

Молитвенник кардиний (в сильнійшій оправі) 20 кр. в лучшій оправі: а) хребет молитвенний і золочений хрест з переду 25 кр. б) збіж окрема молитвенна, берета золочений і золочений хрест з переду 35 кр.

Молитвенник середний можний по ціні 30 кр., 150, 170, 190, 200 кр.

В руских товаристві педаґоґічнім, улиця Академічна ч. 8. у Львові, можна також дістати по кратній для учителів слїдуючі видання:

Образкові видання. Пейзажі 10 кр., Гостинець 10 кр., Дрібниці 10 кр., Менажерия 10 кр., Гребінок 40 кр., Кобзочка 20 кр., Шінчик 20 кр., Кобзар Тараса Шевченка 20 кр., Гетс-Франко: Лес Мікита 30 кр., Міроб: Прометей Дон Кіхот 40 кр.

Видання без образків. Читанка ч. I., II., III., IV. оправлені 20 кр., без оправи 10 кр. Бібліка жовтя 20 кр. Хліб Руский 40 кр. Учитель за р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 2 кр., Добрик за р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 4 кр., Ів. Левицкий: Пошалесь. Рідкий чинок 10 кр., Вол. Шухевича: Зимних вечорах 20 кр., О. Кобилянської: Бесіди і казки, дрібниці для дїтий з ілюстрацією, 10 кр., Дмитра Стебника: Байки 5 кр., В. Чайченка: Пісня; Кобзар; Гражда по 5 кр., Думи про кантелю Кобзаря 5 кр., Дебрецкий Чайка: Казка про сонце та про сонце, Наємник по 5 кр., М. Лисенко: Тоє моє з-від вірш Дмитра з ілюстрацією, 10 кр., Мала етнографічна Руси Україна 20 кр., Голубець: Карпатський і Гуцульщина 20 кр., Ковдї Берис: Подорож земною кулї 60 кр., Бердинський Прометей до Іванів 20 кр., Молитвенник середний, з золотою оправою, 20 кр., упр. Д. Бальмера: Берета інтерес подарунки 60 кр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходить	Поїзди: пісніший			Поїзди: особові			Поїзди: мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станиславова, Коломиї і Сняття	11^{28}	.	.	657	10^{28}	5^{00}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	329	.	.	914	10^{00}	5^{23}		
З Новоселиці, Садаґури	.	.	.	.	.	.	11^{15}	9^{30}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		6^{55}	9^{30}	9^{45}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станиславова	9^{55}	.	.	6^{12}	7^{28}	9^{01}		
З Підволочиск	2^{30}	10^{00}	.	8^{06}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{20}	.	7^{14}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{30}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний поїзд)	.	.	8^{43}	.	.	.		

Відходить	Поїзди: пісніший			Поїзди: особові			Поїзди: мішані	
з Чернівцїв								
До Сняття, Коломиї, Станиславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	10^{00}	5^{00}		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{02}	.	.	7^{17}	10^{48}	6^{10}		
До Садаґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{07}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{30}	11^{00}	4^{00}	9^{05}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{42}		
„ „ з Підзамча	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{48}	11^{11}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{05}	2^{45}	10^{25}		
„ Стрия	.	.	.	5^{27}	9^{15}	1^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{10}	2^{45}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{00}		
„ Кракова, Відня (т. зв. блискавичний поїзд)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Осипа Бурдяка.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

Ч. 124. Чернівцї, пятниця дня 7. (19.) червня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Д. Горовіца в Чернівцях, ул. ґолонка ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за ціною 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Про еміґрацию.

Урядова часопись Gazeta Lwowska помістила сими днями дві статї, в котрих описує ся долю еміґрантів в Ріо-Жанейро, котрі дожидають висилки на кольонії. Ті вісти взяті з двох листів з дня 8-го і 10-го марта с. р. з Ріо-Жанейро і в них каже ся так:

„Хоч правительство бразилійске виявило, що галицких еміґрантів, котрі прибули торік в грудни і сего року в лютім, вишле на кольонії, то однак се не стало ся доси. Ті еміґранти, як і всї, що пізнїйше прибули, находять ся доси в т. зв. домах еміґрацийних. Причина сего в тім, що провінция Парана замкнена, бо нема побудованих хат для еміґрантів і вимірених грунтів, а заки се наступить, минає ще не один місяць.

Для еміґрантів на кошт правительства бразилійского побудовані два доми еміґрацийні: один в заливі в Ріо-де-Жанейрі на острові цьвітів, другий в провінциї С. Паольо в Нінгейро. Оба доми можуть помістити по-над 1000 осіб, але що еміґрантів значно більше, то-ж і тїснота в домах еміґрацийних дуже велика. На пр. в марті с. р. було на острові цьвітів 1500 еміґрантів, а в Нінгейро 2000 осіб. Доми еміґрацийні без вікон і сьвітло входить численними дверми, а подїлені они на кілька комнат. В деяких комнатах тапчани без подушок і сїнників, а в деяких і тапчанів нема, тож еміґранти примішують ся на земли. В домі еміґрацийнім на острові цьвітів припадає на одного еміґранта простору ледви один метр квадратовий. Крім того єсть на острові і будинок шпитальний, але в нїм ледви 30 ліжок і нема нїякого біля. Деколи лежить на однім ліжку і по двох недужих. Не дивота, що еміґранти бють ся шпиталю і мають укривати недугу, а неодна мати тримає при собі умираючу дитину. Дїти умирають на скарлятину, а досить часто також на черепку. Лїкар має свої години ординованя, але не ходить поміж еміґрантів, бо се не значить з его повагою. Не дай Боже одного случаю жовтої пропасниці на острові цьвітів, а всї еміґранти пішли би поротом, бо так страшна та епідемія. В Ріо-Жанейро умирає денно по 100 людий на пропасницю, а за на новім кораблї італійскім зайшов один случай смерти на пропасницю, то за кілька днів з 256 людий залоги померло 140 осіб.

Еміґранти наші дуже прибиті і нарікають на свою нещасну долю. Найбільше доскулює їм брак води. Воду доводять з Ріо-Жанейро, бо на острові є лиш кілька криниць мутної води. До праня біля і мити помостів в домі еміґрацийнім уживає ся вода морекої, то-ж всї предмети, в сей спосіб очищені, стають ще більше брудні і лиснї. Буває й таке, що й до страви або до пиття уживають води морекої, а в наслїдок сего дістають страшної бігунки, котрої не спиняє заординований бізмут. — З харчу, який правительство дає, наші еміґранти невдоволені, хоч дістають рано каву, а в полудне і вечером зупу ряжону та мяса з фасолею. В пятницю дають замість мяса вуджену рибу. — Нарікають еміґранти також і на се, що не мають сьвященика, котрий би хрестив дїти і хоронив мерцїв.

Від часу до часу пишуть еміґранти листи до консуля австрийского і просять о поміч. В листах нарікають на харч (що хорують від води, що умирає денно по пятеро дїтий, що рибя смердячі і т. п.), на лихі відносини еміґрацийні (що не вміють розповісти лїкареви недуги, бо якийсь Словак, котрий має бути товмачем, не розуміє їх бесїди) і т. ин. Рівнож жалують ся еміґранти, що стільки часу сидять безчинно по домах еміґрацийних, що не відсилають їх до Парани, куди хотять они безусліпно дістати ся, і що они за нїяку цїну

НІЧ.

Оповіданє.

(Конець.)

III.

Все посуло потомлене трудом дня. На дворі ж, на сьвітї божому нема втоми, ту вітри безет шумний начали. Сніг крутить ся, простелює ся, котить ся, ширшає, засипає яруги, поля, пашня. Безмежний, сновидічний хаос знову своє царство. Дерева жалібно стогнуть, що тишина і спокій мертвецкого їх сну взрушені. Що тільки живе, скрито ся в пахтах, та з жахом дожидає дня. Всюди гонить, гуляють, скаженїють сніжні вихрі хуртовини. Шукає спочинку ся вони і в своїх обіймах сьвіт тонуть. Нїкого не видно. Все дрімає.

Не спить тільки одна Лучечка. Тяжкі думи залягли его душу. В хатинї у него не більше тепла й хуртовини, чим на сьвітї. Він чує передмогильні стони своєї жінки, вони грудь єму роздирають. Бачить надпочайшу скуку, яка тонить єї. Се все віщує щось недобре. Думки в него плутали ся. Стоїть, наче труп німий. Він сидить між скалами, як хмари та вихри шукають. Сплесе голову близь вікна, сидить мовчки у непроглядну ніч, що така темна, така страшна, такі грімка, як его власна судьба. Вже й слуха нїмих вимає, а він не знає, що дїти з собою. Жінка то нїжнїє ся, то знов кидає на спочинок опухле тїло. Важко дїхає, сльози ростуть по єї лицем. Простирає руки над сплячими дїтьми, нахиляє ся, цїлує, хрестить, щось шепче й витає мужа, чи далеко вже до дня.

„Іване... Іване, я вела...бяк... Скучно й лячно в мене на серцї. Жаль мені дїточок... Гірший був мій вік... У найжах зродила й хрестила мене моя мати. Ах... ах... тяжко... Гарувала я, тїпала собою по дешевих винах, своєю працею двоїй сиповгала, доки з тобою найнятою я наймичка одружилась. Доробили ся ми кусника поля, поставили отсю хатчину, купили корову, тай заходили ся по зимі, а ту, бачиш, навалі посїпки згвалють мене з сьвіта... загадили нас двір...“

Зсудила ціле минуще своє житє, начеб бажала розвращати ся з ним. За хвилину пронїс ся знов голос: „Ой, тяжко мені, а ту ще й кура не піеть. Ніч... не розвиднїє ся. Ах, щоб скорше вже до рана... підти до животи. Я хочу висповідати ся. Чоловік чоловіком, грішний, і в нездоний шрас моє сяє, грішне тїло землейка сплати. Тяжко душу губити гріхами, най очистить ся на вічну дорогу“...

„Ах, що-ж я вдію з сими дрібними дїточками, як ти мене лишиш!“ зативерив жалісно муж єї. „В тьму чорну хвилейку набирасш ся до землї. Вже то Бог мене карає, довго-предовго, а я не знаю за що?! Мені ані ночи, ні дня... Роби, тай роби й ніщо не видко тій роботї! А в хатї дехто, а в хатї нужда! Я ладжу мов сновиця, вже кости на мені та отся подерта сорочка... Йде колесто гадить мене бідь, давить, тай не задавить. Боже, Боже, дай, щоб ми всї не ліждали нового дня! Забери нас всїх з собою! Най нами ту пакують, а я... Земле, розступи ся!“

„Розложи огонь, розложи! Най хоч на сьвітло погляну. Не горюй, не горюй, щось воно буде. Ой, щоб я висповідала ся!... Ти завтра не підеш на роботу, вели мою волю. Підай посїдні години разом всї в купцї десь проживаєш... Хто знає...“

Не докінчила своєї прикаяної бесїди, заплакала ся сльозами і накрила очи якимсь плетом. Муж позаходив сїнями, що молодиця в день була принесла. Розложив огонь. Тепло розїйшло ся по хатї. Хора втомлена болем, розговорочи, та звуками близької смерти, всунула. Огонь погас. Пінні прочитували вечерну пісню. Іван не дагодить ся на сон. Роздумує, важко роздумує над своїм лихолїтом. Думки плутають ся, одна одну випереджає, хаос, безмежний, мрачний хаос сновиди его душу. Журить ся надходячим днем. Що вже? Дїти встають: „Мамо їсти, тату хлїба!“ А в него стіни голі, тай єї сторонливі. Ба! і хорій тяжко-б ся дещо дати, бодай у послїдне.

Вийшов по-тихонькім на двір. Сиваниця очи засипає. Ніч, нежить, нежить, проміше. Стоїть, кивдає ся і щось думає. Нїчо не чути, тільки шум, свист вихру і хуртовини.

Вернув у хату, вгорнув два подерті кожухи, знайшов шапку, вложив на голову, взяв сокиру з собою і вийшов.

„Ах, Боже, до чого нужда мене гонить! Я мушу йти красти! Ах, мої батьки сього не робили, що мене доля до такого поганого дїла веде! Гріх! се правда! Боже, Ти мені се простиш! Я не з гараздуще чиню! Таж вже не стільки від мене загарбав, а він такий богатий! Жінка моя через кого десь зі сьвіта сходить, як не через него?!“

не пійдуть до С. Паольо або до Катерини, та що волять вертати до Галичини.

На такі листи консул відносить ся до правительства бразилійского з просьбою о інтервенцию. Правительство висилає контролю до домів еміґрацийних і на якийсь час відносини в дечім поправляють ся. Але в квестиї кольонізацийній (висилка до Парани і розпайоване між еміґрантів землї) навіть інтервенция консула не може нічого помочи".

---

20. мая с. р. ухвалено в Сполучених Державах північної Америки таке право для тих, що туди еміґрують із чужих країв:

1. Не впускати до Сполучених Держав анї одного мужчини, від 16 до 60 років, що по нїкому не вміє нї читати нї писати. З неписьменних впускати будуть тілько таких родичів, котрих дїти живуть у Сполучених Державах.

2. Не приймати до Сполучених Держав анї одного такого робітника, котрий що року приїздить туди на роботу, а потім вертає домів і не думає стати американьским підданим.

3. Кождий робітник, що прийде до Сполучених Держав за контрактом на роботу, заплатить кари 1000 долярів (2500 злр.) і мусить відсидїти один рік у вязниці.

4. Коли підданий Сполучених Держав заменкає в иньшім краю і прийме тамошне підданьство, не має вже права вертати ся до Сполучених Держав.

5. Кождий, що приїздить до Сполучених Держав, мусить платити пів долярa (1 зр. 25 кр.) поголовного.

Се права змушують усїх неписьменних Русинів — мужчин, перше нїж їхати до Сполучених Держав Північної Америки, вивчити ся читати і писати бодай по руски, — і з сего була би для Русинів велика користь. Але знов від тепер наші Русини не можуть їздити до Північної Америки на якийсь час, тілько на зарібки, як по більшій частинї бувало доси — а мусять вибирати ся раз на завсїгди і ставати американьскими обивателями.

Се право не відносить ся до Бразилії анї до Канади.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 18-го червня 1896.

Архикнязь Людвик Віктор іменований на місце покійного архикнязя Кароля Людвика заступником протектора товариства Червоного Хреста в Австро-Угорщинї.

Міністерство просьвіти згодило ся на предложене львівскої консисториї в Станїславові, щоби в Станїславові була нова-що на два роки отворена посада четвертого сотрудника, і визначило єму з релїґійного фонду річну платню 300 зр. Справа помешканя для четвертого сотрудника ще не рішена.

Посол о. Василь Небиловець скликує своїх виборців на день 25-го с. м. до Долини, аби здати справу з своєї дїяльности в галицкім соймі.

Про церкву „Народного Дому" у Львові пишуть, що на єї урядженє призначено на 1896 р. з того Інститута суму 10.000 зр. Коли роботи коло будови відуть скорим ходом, то можна надїяти ся, що в роцї торжества 50-лїтного панованя нашого монарха, котрий ще 1854 р. сам положив під ту церков угольний камінь, можна буде ту нову церков посьвятити.

Хосенне розпорядженє. Галицка крайова рада шкільна дала наказ, щоби ученики і ученицї народних і видїлових шкіл ходили від мая по конець шкільного року і в місяци вересни перед шкільною наукою до церкви на службу Божу. По тім розпорядженю наповнює ся станїславівска руска катедра — як нам доносять — по 7-ій годинї зрана все шкільною молодїжю обох полів зі всїх 6 тамошних шкіл під проводом своїх учителїв. Підчас шкільної служби Божої сьпіває на переміну хор учеників руської школи вправ і хор учениць видїлової школи жіночої під дїріґентурою своїх катехитів. Всї, котрим дорого релїґійне виховане шкільної молодїжи, повитали згадане розпорядженє галицкої кр. ради шкільної з радостию як дуже хосенне.

Черновецка дирекция почт іменовала п. Аделю Матіас почтмайстровою в Стрийськім.

З кругів зелїзничих. До Чернівцїв висїла з достовірного жерела вість, що заступник державних зелїзниць в Чернівцях, надінспектор Ріхард Бріль перенесений до міністерства зелїзниць, де має перебрати управу особного відділу. Управу торговельного бюра перебере тимчасово надінспектор Естеррайхер.

Нова читальня „Просьвіти" отворила ся дня 4-го с. м. в Вовчинцях під Станїславовом. На торжественне отвореве з Станїславова запрошено видїлових станїславівскої філії „Просьвіти" і станїславівску інтелїґенцию руску. Промавляли до зібраних др. Бендоба і п. Маслик, а п. Мостович пояснив статути, по чім вписало ся 58 членів. Головою читальнї вибрано о. парха і совітника Городиского. Розвій читальнї забезпечений, бо самі селяни вже від довгого часу побивали ся за єї отворенєм, а місцевий учитель заняв ся сею справою дуже горячо; також кочальник громади є читальнї прихильний. — Небавом отворить ся знов нова читальня „Просьвіти" в Ямници, станїславівского повіта.

Суперечка о то, хто більше заслужений. Не инакше, лише так можна назвати ту жалу подобну, яка завела ся поміж *Бук. Вѣд.* а *Буковиною* з причини відпусту в Дорошівцях. На підставі листу з Дорошівцїв від чоловіка, котрому не маємо причини не вірити, виявили ся в 116 числї, що в *Бук. Вѣд.* заслуги о. Ма- пастирского в Дорошівцях занехто звеличано. Тепер о. Мандатерский вказав відповідним, за підставі §. 19. зак. прасового — то розуміє ся, — приклади нам спростоване, в котрім вказує, що він собі приписами за заслуги не прикмуєв.

От-так роздумуючи йде Іван і оглядає ся, Нічого не видко. В хатах ще не сьвітить ся. Деведе нос ласкавудить, такне жадібно і знов зновене. Йде Іван. Тїло дрожить, вітер студений крізь плате вельми провіває. Він іде, на нїчо не зважає, не жалеть ся простудити. Світить.

Бачив Іван з вечера, коли відходив з роботи, як дворяни з чужими фірманами, що поприводили своїх панів до графа Цукровецкого, почали до воротя й позабули замкнути стайнї.

Думав Іван собі, що вони будуть так цїлу ніч пити, гудати...

З жалом потихоньки перегукує ся вони столоду. Ставуть під стайнею, кадо сьой чвети, до коровя дїйві стояли. Оглядує ся на всї сторони. Нїчого не видко, нїчого не чути. Тихо. Тілько в комнатах наверхних на другім боцї річки горять лямпади і кидають рясні проміня сьвітла на мрачний сьніг божий.

Прикладає судорожно руку до дверий. Вона відчинила ся. Переступає поріг, наближає ся до жолоба, потикає ся пальцями, шукає стільчика. Знайшов, підходить до коровя; лоїть одну, лоїть другу, виходить повний сьвнець. Виходить легенько зі стайнї, притерає двері і йде сим самим місцем, куди прийшов. Нечайно вирвав ся звідкись пес і почав вельми в'їдати. Саме тоді дворяни вертали із воротя, а коли почули безвстанне, в'їдливе брехане, помчались стрілою із стайнї, відкрили наляканого Івана, молоко виляли, а єго самого замкнули в кінній стайнї.

Збентежений наш сторожа дрожить, кров пропливає скорійшою хвилею, серце відчуває важку втому! Склонив голову на жолїб, обняв єї руками, рядає... Стрепенув ся по хвилї зі свого нерадостного перелету. Виринають перед єго душею страшні хвилї домашнї. На саму згадку про бідну жінку та дїти зайшов давний сон сонним єго душу. Він думає й не думає, мрачно, лячно єму. Щось говорить, хрестить ся і чути важкі прислови на свою чорну долю, чути нарікане, зітхане...

IV.

Почало зоріти, розвиднює ся. Пробудила ся хора, та кличе: „Іване... Іване, йди до панотця, просп, щоб прийдуть висповідати мене."

На єї молоби нїхто не відповідає. Тільки чути плач дїтий. Слоза їх добивають немічну. Вона бажає на силу підняти ся, але тиї. Знов голосить: „Іване, ти сини? Веташ, веташ, коли мою волю! Ой, ой... я... не дїж...ту полудня. Йди, йди! Ні, не чути нїчого. Мабуть нема єго. Відай він вже давно пішов із перелї... Читайте, дїтоньки, читайте, тато небаром вернуть. Пожидїть трохи, приєднуйте ся коло мене. Видите, мама хора. Не плачте, тато прийдуть, дадуть їсти, панїся панїнка прийде, ся, що вчера, принесе хлїбця."

Глядять на дїти так хвило, так жалїсно, так милосерно, що від свого погляду серце кожне розпливло-б ся, тяжкий спір зежля би сумнївно коло єї ніг, розбійник повернув би незвичайне дїло, та пішов би працювати день і ніч, щоб не голодували дїти і вернути в бедну, щоб тим за віки сповнила, пропала. Дїти під сим болїсним виглядом матери вспокоїли себе, не хотїли їй нїс більш огірчати остатнїй годин жити. В їх серцї горить ще любов чиста, любов загальна, що не вирізнює нї пана, нї хлопа, нї вороги, нї жидовки, нї жадних вигадливих їх любов і батька і матїр, сестрі і брата, чужу людину і звірятко і ростину, все а все під сонцем крильми однаково лїже. Тая любов могла-б на сьвітї рай сотворити.

Небавом начала хора знов стогнати, зітхати: „Ой, нема ще їх, нема! Ах, щоби скорше прибули! А ту вже тепер, тепер як день, а їх не видко. Ой ма-ж я слабовала! Боже, Боже, чим я перед тобою прогрішила ся, що ти мене, чоловіка і мої дїти так караєш?!"

Йде що помічала нарікане, входить молодиця, ся, що вчера.

„Щож ви, кумо, полежали вже?" питає вона входячи.

„На другий сьвіт, на другий, до сирої землї?" відповідає хора. „Я дуже, кумонько, вже й підвести ся не можу. Скучає збу ніч. Вемі мені ся ставить мій дитино перед очима. Прошла я чоловіка, щоби пішов до панотця. Треба висповідати ся. Десь так надо-двом вовуда я трепе. Рано буджу ся, кличу чоловіка, нема нїкого. Не знаю, чи пішов із перелї, чи де обертає ся... Відай я не дожду ся сьвятої сповіди. Йдіть мерщо, напрети них. Й вже й говорити нетолко. Йдіть... йдіть... бо... я..." і при сїх словах зомлїла.

Налякана молодиця вночала стрілою зі селом до панотця. Прикладать там і розказує про все. Попадя говорить, що нїкого з прислугою в сьвітлї не було. Панотець скорше вертає ся до церкви, взяв сьв. дари і сьпішить із тою.

Нечайна чує далекі звуки дзвінка. Дзвонять прямо прямо роблять вони на єї душу. Дїти глядять нїмо, лише зоносять ся тепленько. За часину відчинили ся двері, зайшов панотець, молодиця і ще один молодий. Підняли хору, посадили об стіну, намагали ся дїтий забрати, що й розпихались, не хотїли рушити ся з печі. Плачуть, зітхають, стулили ся в кущику і глядять з жалем, що панотець робить-ме з їх мамою. Трогаючий був вигляд сих істот, покривджених від голоду, холоду, нужди. Нечо-б їх серце щось дуже попукало, нечо-б вдїли, що сей муж серце

всеї заслуги около відлитнення села не приписує, бо він там лише рік, а лишить ся заєдно з управителем школи п. Радиком. Відтак се факт, що сьвідок-школярик зложив о. Манастирскому подяку на письмі, а другий факт, що о. Іванович на відпусті був, лише участи в торжестві не брав, бо був трудний з відпусту хрещатицкого... Нема звичаю, щоби редакция відкривала імя свого донесувателя; а відтак годі від всеї жадати, щоби для контролї кождої доноси висилала на село свого повірника; однак о. Манастирский не присилав би нам в скромности своїй такого спростованя, як би знав імя донесувателя. Се, як бачимо, якась маленька інтриґа, в котру не наша річ входити.

Процес о рабунок. Перед трибуналом присяжних в Чернівцях вела ся сими днями карна розправа против Дмитра Думітреану з Долішних Станівців, обжалованого о рабунок. Він в ночи до 21-го серпня 1895 заграв ся з иньшими товаришами до маґазину проціватора Натана Сабата і украв тютюну за 55 зр. 50 кр. і 35 літрів спіритусу на суму 20 зр. А дня 20-го падолиста 1895 напав 11-літного хлопця Івана Кужановского над потоком Молниценю в Синівцях і грозячи єму утопленєм забрав єму плащ, блюзу і шапку, а опісля втік до Румунії. Обжалований виправ ся всякої вини, але так Сабат як і Кужановский пізнали в нім злочинця, а також сьвідки зізнали в єго некористь. Присяжні признали єго винним злодійства і рабунку, а суд засудив єго на десять літ тяжкої вязниці.

Про грізний пожар в Дрогомирчи доносить звістки: Сьміло можна сказати: Нема слїду до будо Дрогомирчи. На просторі 1500 кроків з 400 господарств остався пожар, що вибух, здає ся, від вапроса, лише самі купи згарищ. Огонь длився ся $1^1/_2$ години з такою силою, що взвіть струя близь плинучого Дністра не була би могла єго спинити. 146 родин остало ся без кута і хліба а взвіть не мають в що перелатнути ся. О ратованю движимостий не могло бути й бесїди, по перше длятого, що не було кому їх ратувати, бо в дома лишились лише діти, а старші були заняті в поли обгортанєм картофель і в дорестних хаменьках, а по друге, що горячо не позволяло приступити до горіючих хат. До розширеня пожару причинив ся сильний вітер і через цїлий тиждень тревожна спека. 3 людий згоріли одна 5-літня дівчинка, але крім того пощезло ся богато-людий, так що одну найменчку треба було зараз відослати до стрийского шпиталю. Не обійшлось без страт в живім інвентари. Одно лиш щастє в тім нещастю, що пожар не вибух в ночи і що більша часть погорівших була асекурована. Лише около 20 господарств не було обезпечених: 32 були обезпечені в „Славії", а прочі в „Дністрі". Один заможнїйший господар задумав ся тогди асекуватись, коли узрів пожар в селї. Бачучи, що огонь скоро наближає ся до єго загороди, замість щоби ратувати движимости, вийняв гроші з скрині і побіг до асекурацийного аґента в Николаєві і розумів ся надармо. Церков, приходство, школа і шістдесять хат осталось; а се лиш задля того, що они лежать по другій стороні плинучого через село потока, котрого береги густо зарослі вербами. З великою помочию для погорільців поспішив п. Клистерский, полковник стаціонованих в Дрогомирчи конай, і дирекция заведеня для сиріт скарбівскої фундациї. Роздавали поміж потерпівших хлїб і одежу. Взагалї Дрогомирчи уже четвертий рік з черги навіщує нещастє. Недавно Дністер забрав з собою пашу для товару, торік град вибив все збіже в поли, а тепер знищив лиш пожар ціле село.

Смерть від блискавиці. В Путилові на Буковині робили підчас тучі робітники на полю коло бараболь. Блискавиця вдарила в 37-літного Стефана Мекана і убила єго на місци, а инші робітники стратили на короткий час притомність.

Складки. На учительскій конференциї в Сторожинци зложили на бурсу Народного Дому в Чернівцях пп. учителї: Олександер Барбір з Кабина 1 зр., Василь Гнила з Калинівців 1 зр., Николай Савіцкий з Панки 1 зр., Юрій Рогатинович з Драчинців 1 зр., Іван Шкраба з Бокарівців 40 кр., Севастиян Шербанович з Гливниці 1 зр., Франц Штробель з Свободи-Комарівців 1 зр., Николай Кушнірик з Барбівців 1 зр., Михайло Ґаза 50 кр., Олександер Кучанко з Горішних Станівців 1 зр., Василь Григорович з Сторожинців 50 кр., Евгеній Голоскевский з Долішних Станівців 50 кр., разом 19 зр. 35 кр.; селяни Василь Семенюк Антонів з Василева 50 кр. Доси зложено разом **191 зр. 60 кр.**

На *друкорню* жертвували уч. Николай Савіцкий з Панки 1 зр., надуч. Боєть Цуркановнч з Карапчева 1 зр. 50 кр.; доси є разом **699 зр. 71 кр.**

Телеґрами „Буковини".

З дня 18-го червня 1896 року.

Відень. Vaterland доносить, що архикнязь Отто переселяє ся до Відня і заменкає в палатї в Авґартен. Аби шанувати здоровлє хорого архикнязя Франца Фердинанда, назначив цїсар архикнязя Оттона до сповненя обовязків, які доси сповняв архикнязь Кароль Людвик, а також части обовязків репрезентацийних престолонаслїдника бл. п. Рудольфа. Архикнязеви Оттонови мають опрім двірского жарвальника придїлити двох військових комориків, між ними одного Мадяра.

Будапешт. Австрийска делеґация радила над воєнним буджетом. Против буджету говорили Ярда, Салладорі, Штайнвендер, Ріхтер і Деп, а за Турнгер, Демель, Свобода, Барвіньский і Форхер. Міністер війни гр. Крігхаммер заявив, що жалоби на знущаня над возами будуть строго розслїджені. Введенє звичної служби в Австриї неможливе. Міністер не має нїчого против того, аби і ремісників увільняти від військових вправ, але треба мати також на увазї евентуальну потребу доставлень для воєнної управи. Що-до відпустків, то они не сьміють довше тревати, як до жнив, бо инакше цїла вправа вояка тратить на вартости.

Будапешт. Угорска делеґация вже ухвалила буджет спільного міністерства війни, заключенє рахунків за 1894 р. і буджет маринарки.

прибраний, прийшов виражати їх найдорожшу жалю в далеку-далеку дорогу. Плачуть, то втискають і відвертають свої лиця, то знов жалісно глядять, мовби закликали, благали, щоб не забирав їм одної-єдиної радости, щоб вернув їм світ.

Сїячала ся свонїда. Панотець потїшає, розпитує дещо, гладить дїти, приказує молодиці не відлякати ся, доки чоловік хорий не попрає.

Лише єдобой проснеть ся на хвилинку, нич бентрінне вдовиденє виявляє ся на перс. Дїти просять їсти. Молодиця скочила до них. За хвилю вернула, принесла деякої поживи, нагодувала дрібні сонлятка. Хора не приказа нїчого, почала дрімати: висадовлї дагільний сон розстелив ся по єї зболїлих членах. Голод дїтий вдоволений, вони успокоїли ся. Молодиця розложила огонь, забавляє малолїтні.

Десь так по двох годинах будить ся хора. Питає, чи чоловік єї прийшов. Коли не дістала вдоволяючої відповіди, важко зітхнула, лишуєть ся, де би він міг так довго забарити ся. Помовчавши часинку, говорить: „Мабуть я єго не дожду ся. Прийде ся зійти із сьвіта не главнувши ще раз у послїдне на него. Де він... де... він! Й ви... гля... бав... Кужонько, ходіть ту... до мене!" Молодиця потїшає, вона бачить, що хора вже конає, що єї верхла мурашиця, стає на замічку, вахлявить ся. Конаючи стискає сухорляву руку молодиці, просить, щоб згорнула дїтий знов неї. Цїлує їх.

„Нема єго, не... ма. Стійте ту... зазо мене... Який так довго дома?... Ага! пятниця. Не йде... хто до нас... Ви ту... Скажіть..." зітхнула, підвела очи й перестала ся!

Молодиця прижмурила очи мертвій жінці на вічний сон. Пождала, доки дїти не всунули, а опісля зайшла сповістити другим про смерть та пошукати Івана.

V.

Вже давно з полудня. Граф, лїкарі, пан комісар, старости від'їхали. Гамір починає стихати. Лише і прочі посїпаки двірскі радіють, що дещо дістали в руку. Граф Цукровецкий не висиканий, вино що не вишумілє єму з голови. В такім ярчиним настрою одержує він звістку про кралїж Лучечки. Скажений велить єго привести перед своє достойне лице.

Йде Іван, похиливши голову до землї. Студінь провіває крізь дахміта, вітер з ніг валить нужденне тїло. Став перед графом. Сей глянув оком лютого звіра на свою жертву.

„Та ти, жебраку, важиш ся в обличь мого майна в ночі рукою сягати? Ти до панських замків?..." скрикнув граф.

Лучечка впав до ніг пана, цїлує промовляючи: „Та я не для себе, прошу ве..."

„Мовчи, мудо, хаме... ти що будиш себе обрадувати! Заплатиш сейчас десятку, або підеш сидїти зараз иньї на два місяцї, або дістанеш добру порцию київ. Виберай, хамське кодїво!"

Бідний Іван дужає: Я не маю здоманого дутка при душі, а ту кажуть платити десятку. Піду иньї сидїти, а в дома жінка вмирає — не знав сірома, що вона ще перед полуднем попрощала сей чорний, сїрий сьвіт — дїти з голоду пухнуть. Га! най бють! Дасть Біг, що я й те лихо перебуду.

„Та вже, прошу пана, най будуть київ", прошепотїв Іван соромно.

„Служба, беріть єго, всипте єму пятнайцять, щоб знав, як на другий раз пакостє добре красти", сказав граф своє, відвернув ся і пішов у свої мягонькі постелї спати.

Дворяки хапали надерту одежину, протягували чорне тїло на далїщі і бють, молотять, наче збіже. Кривця заговорила ся. Чує він чуєу чути жалісні стони. Вміня вже й стонів не чути. Зі стонами Лучечки й душа єго вийшла, злетїла в небесні вершини, лучить ся з душею своєї подруги, стають на суд перед царем царів, мають, благають Єго, щоб Він раз висловив для хвиля й побачив, який рай на землї... Розповідають, що на сьвітї тисячі тисячів, мілїони в ерони, багні, а недолї вікопічній показують, та зрев свою в чари золоті панам вливають і вони бенкетують. Просять Бога, щоб для всїх був батьком...

На другий день перед полуднем їдуть до села: комісар, лїкар, суди, жандарм, писарі. Селяни бачать се і кивають головами. „А он і трупови не дадуть спокійно на даві свій час відлежати, будуть єго різати. Бодай їх так різало, як вони нас ріжуть!... Вони приїхали ніби правду ту робити..."

„А до ви, куме, виїхали, щоби нам панови що злого зробив? Пани набють, пани судять, а на нас хлопах все ся зведе!"

„Правду, правду кажете!" потакують другі. „Вкажи ся в суді, або в штверакті, або в старостві, або в раді повітовій, то зараз тебе гідуть з гори: „Ти жудо, хаме... завалаєш підлогу!" Ну, і що робити? кому розкалувати про свою кривду, та мужу? До Пана Бога йти хиба на сварку?"

„Та воно так, так вже. У нас все ніч, тай ніч, тай ніч, а дня не видко і нїхай не буде! Добре то наші батьки говорили:

Бодай пани панували, а циганя жили,
Бодай пани до циганів на жебри ходили!..."

Львів 1896.

Юрій Кміт.

Повідомлене. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Дністер* у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівці (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпечень від огню будинків мешкальних і господарских, церков з уряджeнем, знарядів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в соломі і в зерні — подаю вождому потрібні поясненя. — *Корнило Солобан*, аґент „Дністра“ в Чернівцях, улиця Пумнула ч. 25.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство всекурацийне, припоручене Веч. Духовеньству і всім вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всіх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лікідують ся і виплачують ся сейчас по нежаді, а договори заключені з иншими Товариствами контраекурацийними подають „Дністрови“ можність обовязуватися і виплачуватися **найкращі суми.**

Поліси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках інтечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Дністер“** після **всіх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкористнійші услівя і видає поліси і книги в руских мовах.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опрокентовання **на 5** процент. Ґвардация збільшить. Уділи по 50 корон. Позички удїляють ся тілько властителям реальностий, кілько від тяжарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на уділ.

Оголошеня о уділенє **аґенциї** з місцевостий, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Для школяріїв!

Товариство „Просьвіта“, при збільшаючих ся потребах в школах народних, подає до відомости Сьвіта, Рад Шкільних, Впоп. сьвященників, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, приказані кр. Радою шкільною на премії для учеників, красно оправлені з позолоченими берегами, можна купити **в канцеляриї товариства у Львові в ринку ч. 10**, по слідуючій цїні:

Розказки про силу природи 20 кр., Оповідання з житя сьв. Бориса і Глїба 20 кр., Повістки для дітий 27 кр., Сестра 25 кр., Байки 22 кр., Історія Руси ч. I. 25 кр., Історія Руси ч. II. 25 кр., Лев і комонїй 24 кр., Розмаїта худоба 45 кр., Про зародженє і збіж 20 кр., Вацлавъ Франкліп 16 кр., На доглядинах 22 кр., Серед лєсних мурів 35 кр., Житє сьв. незамаючих і лікарів Пантелеймона 20 кр., Дрібна птиця господарска, а кожні гроші 20 кр., Штіґриц Австрия 22 кр., Звіриста вкідні і пожиточні 42 кр., Перебоєтовоє, повістка, 18 кр., Кирило і Методій 22 кр.

Молитвенник народний (з звичайній оправі) 20 кр., в лучшій оправі: а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр., б) цїла оправа полотняна, берега золочені і золочений хрест з переду 35 кр.

Молитвенник народний великий по цїні 30 кр., 1·10, 1·20, 1·60, 1·80 зр.

В рускім товаристві педаґоґічнім, улиця академічна ч. 8. у Львові, можна також дістати на премії для учеників слідуючі видання:

Образкові видання. Залізниць 10 кр., Гостинець 10 кр., Цабанка 10 кр., Мережерка 10 кр., Робінка 40 кр., Квіточка 20 кр., Вінчик 20 кр., Кобзар Тараса Шевченка 20 кр., Ґете-Франко: Дон Жуан 50 кр., Жіроу: Правда Дон Кіхота 40 кр.

Видання без образків. Читанка ч. I., II., III., IV. оправні 20 кр., без опр. 10 кр., Вязанка колосів 10 кр., Хемія Руска 40 кр., Учитель на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 2 кр., Дзвінок на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 4 кр., Ів. Левицкий: Поклінь, Різдвяні здичі 10 кр., Вол. Шухевич: Замітки мисливця 20 кр., О. Нижанковский: Батьки і жата, зносини для дітий з фортепяном, 10 кр., Денїзів Глїбова: Байки 5 кр., П. Чайченко: Цвіти; Кобзар: Гуцулка по 5 кр., Дуки про квітник Кобзаря 5 кр., Дніпрової Чайки: Казка про сонце та про сонце; Пісанка по 5 кр., М. Дитинко: Тоє моя рідна мова, Дзвоник з фортепяном 10 кр., Мала етимологічна Руска Україна 20 кр., Гордієнко: Карпатський і Гуцульщина 20 кр., Юлій Верне: Подорож цілого світу 60 кр., Барановський: Приказки до книгів 20 кр., Молитвенник народний, в золотно оправленій, 20 кр., Д-ра Л. Кельнера: Коротка історія педаґоґії 60 кр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

Літературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаґовану Олександром Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всі **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

ВИШИВКИ

вехідної Галичини

зібрані колекції збірної Товариством „Клюб Русинів у Львові“, появляють накладом Антона І. Хейнцмана з літоґрафічним замовленя Андрія Ле дрічкина по цїні

3 зр. 30 кр.

за примірник, складаючий ся з **20** таблиць з 4 кольоровими ориґіналами в хорошім виданю.

Видане сих „Вишивок“ перевисшає лише подібного роду видання, що появляють в Відні, Одесі і Москві, і то не лише під кождим технічним зглядом, але також і під кождим самого змісту, бо видане це складає ориґінальних репродукций чималенько взорів народних вишивок з повіту Борщів, Городенка, Калуш, Надвірна, Снятин, Тлумач і вказує в вірнім виобразуванє краєвих, так самих народом в дотеперішній окрестности.

З замовленями можуть звертатися до Антона І. Хейнцмана, управителя Клюбу Стоваришенського Інституту у Львові, улиця Руска ч. 3. 17—26

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	6^{27}	10^{28}	5^{30}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{22}		
З Новоселиці, Садагури	.	.	.	.	.	.	11^{13}	9^{00}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		6^{35}	9^{20}	3^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станїславова	5^{55}	.	.	6^{13}	7^{28}	2^{01}		
З Підволочиск	2^{20}	10^{05}	.	8^{04}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{00}	.	7^{42}	4^{43}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{43}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний поїзд)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{44}	10^{22}	5^{25}		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{40}	.	.	7^{17}	10^{05}	6^{10}		
До Садагури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{25}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{50}	11^{00}	4^{40}	9^{05}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{45}		
„ „ з Підзамча	.	2^{15}	6^{14}	.	9^{40}	11^{12}		
„ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{05}	9^{45}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{05}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	7^{00}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{05}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний поїзд)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час рівняє ся зі львівского о 36 мінут, з від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучинського.

Ч. 125. Чернівцї, субота дня 8. (10.) червня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Геромїка в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надіслане“ по 10 кр. від стрічки.

В справі заборони руских книжок на Угорщинї.

Перед виїздом на засїдане делегациї подано мені вість, що до ч. 21.171 з 6-го мая с. р. видав угорский міністер просьвіти др. Влаич заборону уживати книжок товариства „Просьвіта“ в народних школах в Угорщинї. Ся вість появила ся опісля і в часописях, а відтак подано звістку, що також угорско-рускі владики видали на основі міністерского рескрипту заборону книжок „Просьвіти“ в своїх епархіях.

Перед двома роками, пробуваючи в Пештї відчас сесиї делегацийної, старав ся я розслїдити шкільні і просьвітні відносини, познакомити ся з рускими книжками, уживаними в угорских школах. Вернувши до Львова, удїлив я зараз своїх помічень виділови товариства „Просьвіта“ і показував способи, як би можна прийти в помічь угорским Русинам на просьвітнім полї. Чи і що зробив в тій справі виділ товариства „Просьвіта“, не знаю. Так само не знаю, що тепер зробив виділ, коли така вість пішла по часописях. Я однак сперши зараз діставши сю вість, приняв її з певним сумнївом що-до її правдивости і задля того в минувшім тижнї удав ся о поясненя в тій справі до совітника в міністерстві просьвіти і референта для шкіл народних і семинарий учительских Сатмарого, як і до міністра дра Влаича і там на основі актів дізнав ся ось що:

Президия міністерства і міністерство внут. справ вісзали були перед двома роками міністерство просьвіти, щоби управильнило уживанє учебників в школах народних угорских. Наслїдком того видало тепер угорске міністерство просьвіти спис книжок не дозволених до ужитку шкільного.

В сїм списї єсть також десять позиций наведених під фірмою „Товариство Просьвіта“ а іменно:

2 брошурки про метричні міри і ваги, 2 катехизми рускі після Дегарба, Руска Азбука, Граматика руска для народних шкіл Партицкого, і 4 читанки рускі для народних шкіл.

З сего отже видно, що нема в тім списї ні одної книжечки товариства „Просьвіта“. Я дробиц сю замітку міністерському совітникови і справ, яким способом сї книжки в спис попали ся під фірмою товариства „Просьвіта“, на що дістав я відповідь, що імовірно мусїли вони бути надіслані сюди або спроваджувані з товариства „Просьвіта“. З сего виходить, що інформация мені подана, а відтак оповіщена в часописях зовсїм невірна, а справа стоїть так, що угорске міністерство не позволило уживати галицких книжок (і се книжки з років 1873 до 1875) в угорских школах народних. З владиками не мав я тепер нагоди говорити, однак се знаю, що значну часть шкіл народних вони удержують коштом фонду релїгійного (се школи конфесийні) і очивидно заборона ними видана що-до книжок на основі рескрипту міністерского відносить ся до того, що в горі наведених книжок не вільно також уживати в руских школах, що стоять під владою угорско-руских епископів.

При сїй нагоді згадував я в міністерстві, що деякі книжечки „Просьвіти“ поручені Радою шк. кр. галицкою і буковиньскою на премії і читан, чи міністерство тутешне допустило би сї книжки в тутешних школах, коли-б „Просьвіта“ їх предложила міністерству. Засадничо міністерство не має нїчо против тому, як мені сказано, однак застерігає собі свободу самостійної оцїнки сих книжок. Виказало би отже, щоби товариство „Просьвіта“ щось в сїй справі зробило.

В Пештї, 17-го червня 1896.

Олександер Барвінський.

Bук. Post подала була вістку також, що „гр. кат. епископи в північній Угорщинї заборонили строго уживанє книжок на-

---

21)

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

(Далше).

В голову пізнїйше зайшов я знов до салону, де я прислухував ся сьпіву Зені з молодим сї покажчиком і сидїв, потопуваний в чудних думках. Усїхши мовчки коло мене поруч мене, спрямував свій годинник.

„Над чим ви думаєте?“ спитав по нїмім часї.

„От думаю!“

„Н. пр. над чим?“ допитав ся він. „Можу над своєю будучиною?“ Мені прийшла ся ірония в его голосї.

„Ні, в сїй хвилї ні!“ відповіла я усьміхнувшись слабо. „Тепер застановлююсь я лише над тим, що є люди такі, як ваші. Властиво, що характери поодиноких людий суть дивольнічні характерам поодиноких націй. Не правда-ж? Так як пр. суть характери, по котрих можна з певностию надїятись, що сповнять сей або той учинок, сповнять щось несподївано великого, сильного. Суть нервові якоїсь красою, що остає ся лише для в ріжних випадках сьвіжою і в свободна від всїх буденних додатків. Такі суть і ваші. А противно суть люди натури, обдарені богато, але наносні вискрів смутком. Їх істота нереняти пікдовом до терпіня і туги, мов ростина до сонячного тепла. Я власне думала“, говорила я далї, відчуваючи коли він уважно слухав, „що ненавиджу сей тон вічної туги, так як ненавиджу н. пр. одностайний тужливо-хорий уклїн на бідім лише нашого народу. З самого жалю за минувшиною ми вже оздоблїв, а жалібна мелодия, що хвилює в нашій душі з котру ми так добре розуміємо, заколисала всї наші сили до непорчі. Чи не так? Ах!“ закінчила я гірко, „ее правда, я також дочка українсько-руского народу!“

„Ви-ж сказали, що любите борбу?“ обізвав ся він.

„Люблю, але скажіть, чи ви вірите в відродженє таких характерів або народів?“

„Чому ні? Але они потребували би, щоб хтось посторонний їх рушив?“

„Посторонний?“ повторила я сумно. „В тім і лихо, що они не мають в собі того імпульсу; що мусїть тих „порушень“ дізнавати як від других. Я думаю, що так успособлені істота не мають жадної будучности. Они подобають на арфи еольскі, що грають лиш тоді, коли вітер порушить їх струни, а й тоді грають сумно. Над тим я не думаю саме тепер вперший раз. Над тим думаю я частїйше і звичайно настроюють мене такі гадки сумно!“

„То не гадайте об тім!“

„А ви не думаєте иноли над чимсь подібним?“

„Я держу мої думки кріпко в границях“, відповів він. „Значить, не хочу розуміти душі загалу. Що з того за користь? Хиба сумнитий настрій!“

„А я віддаю ся таким думкам цїлою душею...“

На те він не сказав нїчого.

Мене обняла гірка нетерпеливість, подібна до злости. Чи був се також наслїд терпіня, ю туги, що лиш у мене, тяжив так дуже в душі? Нагнала нервам до долу, давно! Коли-б істнувало щось певне, щось, у що можна би вірити, як у повороти весни, щось величне, свобідне!... Коли-б щось таке істнувало в чоловіцї!

Я сказала єму, що думала.

„Чогось такого нема в чоловіцї!“ відповів він на-пів сумно, на-пів насьмішливо, підперши голову мов в задумі рукою. „Думаю, відчуваю а і все проте подібно — се чисто матеріальна процедура і відірвати ся душею від умов свого життєвого бутя чоловіцтва годї: ми не невинні забувати, що в великій части ми раби своїх вроджених склонностий.“

„Я не хочу в то вірити.“

Він здвигнув плечима.

„Прецїнь людска воля не є ніколи цїлком свобідна!“

„Чей так зле не є!“ замітила я, усьміхнувшись гаслливо.

„Чому ні? упосїдженє само полагоджує характер.“ І з тим замовк. Я також замовкла, але третя згодом сказала: „Те, що ви кажете, я

родовского товариства „Просьвіта“ у Львові“ — і додала від себе таку ідіотичну замітку: „Ja, die Ungarn sind energisch. Коли то у нас побачать небезпечність, яка грозить з народовско-рускої сторони з єї т. зв. народною просьвітою в змиелї Стоцких і Пігулаків.“ Зашеуємо сю замітку коротко на вічну памятку, які Волохи були при кінци 19-го століття толерантні до наших змагань народних. Коли так має виглядати християньска етика в борбі з другим народом, то румуньїзатори сьміло можуть уважати ся варварами. Чи їм може мале обходженє Мадяр з Волохами семигородскими, таке саме, як з Русинами?

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 18-го червня 1896.

Віче в Лужанах відбуде ся в неділю (21-го червня) о 1 годині з полудня в обширній стодолї п. господаря Петра Мадія від ч. 290 (при пістиция недлеко почти). Село Лужани, котре остатними часами дало кілька красних доказів, що просьвіта так відносить ся значно, може ніде само бути прикладом для всїх тих, що на віче зберуть ся. Тому ми сподїваємо ся, що всї поважні люди з Лужан, як і з сусїдства, зберуть ся, аби почути, як радити собі дальше. Отже зійдуть ся, брати селяни, як найчисленнїйше!

З черновецкого університету. Деканом філозофічного факультету на 1896/97 вибрано проф. д-ра Шаріпера, а сенатором правительственного радника проф. д-ра Цілавера.

Перенесеня. Галицкий намістник переніс нотаріальних лїкарів доктори: Ів. Данельского з Гвоздця до Рашкова, Стан. Ів. [illegible] з [illegible] до Міста до Городка, Тад. Теодоровича з Рашкова до Перемишля; санітарних помічників доктора Фр. Стоходоньского з Турки до Старого Міста, Стан. Карпиньского зі Ланка до Турки, із санітарних асистентів доктора Кар. Іваньского з Дрогобича до Сколїта і Кир. Гаєвицкого з Тарнова до Дрогобича.

З бук. кр. ради шкільної. На звітанє з дня 17-го с. м. принято до відомости справоздане краєвого інспектора про гр. кр. реальну школу в Чернівцях; управитель 2-кл. школи в Ковровій Денис Павлович іменований надучителем тамже; іменовано надучителем 2-кл. школи в Острині тамошного уч. Николая Глушко, надуч. 2-кл. школи в Василові тамошного уч. Михайла Кракалїю, хвіеним мол. учителем в Місцім Горечу уч.-помічника Юрія Гренька; стабілїзовано уч. Омеляна Влада в Мисорівці, Николая Бордиянчука в Веренчанці, Дмитра Альботу в Товтрах, Олександра Ал-Прентезей в Брашці, Василя Балїнтескула в Баїнце і Дмитра Падуру в Кулїнах; уч. при хиочій школї в Кімполюнгу Анну Сваче приділено тимчасово до школи в Низших Портепітах, вкінци полагоджено меньше важні справи.

П. Іван Белей, редактор „Дїла“, виїхав на довший час до Карльсбаду, а єго заступає тимчасово п. Михайло Струєсвич.

Загальні збори скликує видїл товариства „Бурса сьв. Івана Хрестителя в Дрогобичи“ на день 1-го липня о пів до 4 год. пополудни.

Презенти одержали в перемиській епархії оо. Володимир Ковальский на Себечів і Василь Гнилоский на Рішнячі. — Совітником намістниці іменований о. Лев Войтович зі Сьміляка.

О перевіз через Черемош поле Вижниці подав дїдич гр. Рей і грозила Вижниця подане до черновецкого правительства. Кілько має ся за перевіз платити, се оставлено оцїнї правительства. Дня 17-го серпня с. р. відбудуть ся нездлини перевозу правительственною комісиєю під проводом повітового комісаря Антона Пацаєк.

Даскал з Рогізни, Георгій Сухарик, минувшої недїлї упив ся і ганьбив в церкві на вечерні чесного молодого чоловіка, Костина Дзиньвка, в гнїзне словами: „Ти дурню, ти лайдаку, ти упіят! Но ходи до церкви, бо ти хозяин до читальнї“ і т. п. Може би гр. пр. консисторія вкоротила роги тому дасканови, котрий думає, що лїпше в церкві занимати ся тим, як він, між ходити до читальнї. Який собі „хайний“ той даскал, видко з того, що за образу мости сидїв уже раз три дні, раз витриз в арештї і заплатив раз 15 корон, а раз 10 корон. І такого слугу церковного держить консисторія в церкві, замість щоби єго прогнати на губи!

Може здогадають ся хоч тепер направити дзвоне лихо на Буковинї, іменно те лихо, про яке говорив в буковиньскім соймі, пос. др. Стефанович. Читаємо в відомостях часописної, що уряди державних залїзниць австрийских студиюють тепер, як би тому поспішних поїздів вистарати так, аби они замість 60 кільометрів їхали на годину 80 км. на т. зв. головних шляхах. До тих головних шляхів належить також шлях Львів-Чернівцї-Сучава. „Поспішний“ поїзд переїзджає шлях Львів-Чернівцї, т. є 256 км. в 5 год. 42 мін., значить за годину переїзджає лише 45 км. А шлях Чернівцї-Сучава 90 км. переїзджає за 2 год. 29 мін., значить на годину 39 км. Чи такий поїзд можна взагалї називати поспішним, се новинні осудити справедливо рішаючі люди. А нам Буковинцям кажуть поки-що платити більше за поспішні поїзди, а ті поїзди їдуть так само скоро, як пр. особові поїзди на північній зелїзницї. Чи се справедливо? Або нехай или їдуть справдешні поспішні поїзди і на тоді радо будемо платити належитість, або най не беруть гроший за їзду лїком звичайної „перонки“. Буковиньскі посли мають тепер добру нагоду зробити добре дїло для нашого краю. Може би „руский“ посол др. Волян хоч то раз зробив за час свого шістьлїтного посольства, бо доси він лиш мовчить, тай мовчить, ну а найлїпше готов навіть не мати нагоди, щось таке зробити, бо поправдї ся з рядом державним на віки і буде уживати „добре заслуженого“ спочинку.

Вовки. До „Дїла“ пишуть з стареньского повіту: В Бистрім зігнали сего року сьвини три ґазди: Василь Пахович, Іван Андрусяк і Іван Сенчишин. На сьвини були вінці майже з цїлого села: 80 дїбок і 120 штук жовнини. Конвою поставили сторожі кутини дороги від села на воли. В ночи з 13-го на 14-го червня почували при конварі Василь Пахович і Михайло Андрусяк, син Івана. Що лиш вилїзли вінці і добрали молоко домів, як прийшли три вовки, відгнали долїшну хату в нижній лїсї, а перецїдженї вінці збили ся в купу, вдарили по другім боцї в огорожу, розломили три присьлїпи (присьлїп се два колї вбиті в землю з надвору і середини для підтриманя лїс: на коли зверха накладають витку) і гнали лїс на долину. Тим отвором перелїзли вінці вибігли з конвара на поле, ну і вовки опинили ся між ними. Василь Пахович вийшов з буди, зайшов до конвара, ласкавства і лїйки вернули ся обступили і стиснули ся так, що не міг рушити ся. Михайло Андрусяк мимо тих, проси вовкиняти людий в не вистю. Нашому тонули вовки цїлу ніч. Що в неділю рано, і до полудня ходили Бистрани у полях, корчах і лїсах та гнали овець. Мисливі наступи бачили рано на своїх полях дві вінці убиті, а дві живі, як ходили по горі Жуївці. Рано гнали наступи з Бистрого худобу в поле; на двох нагнали вовки 20 овець, утїкали до конвара. Вечером вже лежали, вже є лежали. Четверо штуки лежали вовки, четверо не могли відлїзти, а 12 є покалїчених, лекторем помірковали статки, переривали горлянки. Сего року на поли вовки був вовк вінцю і хотїв забрати з собою, одних

властиво знаю, але я не дуже хотїла би тому віддавати ся: оно поправдї сумно...“

„Що?“ спитав він. „Що і найгордїйші дерева мають своє корінє в земли — се сумно?“

„О, нї, але що ми так часто в своїй поворчи називаємо ся саме тим. Вирочім я думаю, що про те все суть люди з визначними характерами, котрі мають вплив і поволи окружаючих їх сих; але для таких істот не можуть істнувати „права.“

„Отже видите, чого вам журити ся?“

„Я не журю ся!“ відповіла я усьміхаючись. „Я лиш думаю. Що инше остає ся мени? Сего не може мені нїхто відобрати!“

Він знов здвигнув плечима і дивив ся в безнадїйнім ожиданю вперед себе.

Я мовчала довший час, а потім почала пів-голосом майже несьмїло: „Орлин? Чи все треба приносити обставинам? Скажіть!“

„Які-ж ви чудні!“

„Я хотїла би мати якесь вповнене. Коли-б ви знали, як то тяжко, коли я, пр. думки блукають і не находять нічого; блукають в чімсь невиснім, вічнім, вечнім більше чутки: ах, я того не можу сформулювати. Аж ненавиджу себе нераз за то; себе і старинний звичай той, що щось житєм. Тому оно не подасть мені нічого такого, в чім би моя душа могла розпочувати?“

Він поглянув на мене. Погляд той був сьвідомо допитливий, поважний.

„Крім ваші думки і почути ще також той так званий „полїх будучини“, се переконанє в себе, що відвертає від дійсного сьвіта. Оно має щось в собі, а тому не перечу, але думаю, оно не має будучини. Чоловік належить до сьвіта дійсного, він заказаний з ним тисячними нитками і тому нехай поривом в него! У вас справдїшний дар до знайдім. Я вижу, що ви дуже змінили ся. Коли-б з можливо-більше не лиш, як ви жили, то сьвітом би я вас: Ви жили ви з тих пори до тепер?“

„Чи можна встановити одинацтва?“ спитала я, моя засорелена єго логикою, хоч не прецїто на жене ширерника.

„В головних зарисах — можна.“

„В мене не було житя з подїлами“, сказала я.

„Ах, я то я не вірю“, відповів він з якоюсь нетерпеливостию.

„В будучім змиєї сьвіта, пане Орлин?“

„Але-ж ви мусїли щось переживати, якісь подїї, або щось подібне. Бачите, я не вірю в таке знане житє „без подїй“, особливо коли наслїдки показують що-инше!“

„Отже і ви не віраєте?“ відповіла я з замовлїнним відтїнком гірности. „Знаєте, мені саме тепер приходить один питає з Лессінґа на думку: „Они не находять в жадной трагедиї подїй, хиба так, як поклонник дївчини може їй з ноги і т. п. Їм то нїяк не хоче подобати ся, що нема тушина борба, мені наслїдки рішаючі думок, котрі себе поєднує усьвідомлюють — се також дїяння; мабуть тому, що они думають і відчувають за механічно і притім не можуть замітити

ніякої ваги. З такими людьми можемо сперечати ся, просто нема потреби і нема дальше...“*) Віраєте тепер?“

„Ах, я то вірю я завсїди!“ відповів він живо. „Я лиш спитавши у вас думав найти щось нове. Вирочім я вам зробив, мені здає ся, що ви хотїли щось сказати.“

„Хотїла!“ говорила я дальше „я мене не було житя з „подїями“. Я лиш читала, думала, а опісля заручила ся. Однак тепер, тепер, коли я то вчинила, будить ся Бог знає що в мені, перестрашає мене. Я відчуваю то так, як відчуває ся прикладно, що мають в сьвітлячій хвилї збити ся над головою. Я дякую ся тим приятелям!“

„Ви потребуєте богато сонячного блеску і бари!“

„Ах і простору, Орлин, ся так малої свободи. Нехайно обтяжу ся о мені ті будучі чвоти!“

„В тім я вас розуміє“, відповів він, „хиба в тім ні, що ви заручили ся!“

Я усьміхнула ся розпаленьчиво усьміхом.

„Чому й мені не бути сусїдкою? Се прецїнь також щось, що тішить ся „з житєм вповним“, щось людне. Се удостоєнє жінку.“

„Але ви і без любови!“

„Не кидайте ж романтизм, пане Орлин! Любити і віддавати ся се щось зовсїм відмінне: тамтоно, що звязує завсїди одно з другим

*) Albernheiten hier die Fabel. — Jacobi's

пистух не дав: вовк тягнув д собі, а пистух д собі тай остаточно побачив вовчище, що не порадить з угтрним, забрав ноги на плечі і пішов дальше долі глядати. — Такої прикльочки від давна не було у наших горах, аж сего року: такі напади на кошару перебили вже в перелазі на вечерницях при кудели.

Страшний циклон навістив перед тиждень місто Сен-Люї в Сполучених Державах північної Америки. Циклон повалив множество домів, подавив житя сотки людий і наробив шкоди на десятки міліонів долярів. В західній части міста Сен-Люї найдено 200 трупів і тільки у західній части. Тисячі людий покалічені, а богато з них смертельно. Циклон перейшов через місто зараз на 5-ій годині вечером. В одній хвили зробило ся темно як в ночи, а дощ полив як з відра. Електричне сьвітло і електрична зелізниця були заставлені і богато людий, котрі саме тоді вертали на роботі з міста домів, мусіло перебути віч на дворі. На другий день місто виглядало як збурене. Навіть часть сильного, камінного мости через ріку Міссурі завалила ся. До сили циклона прилучили ся ще й пожарі в розвалених домах, а тисяти їх не допускала страшна буря. Богато пароходів і лодок на ріці потонуло, або циклон повикидав їх на берег. Циклон лишив не лиш саме місто Сен-Люї, він ішов в напрямі полудневім через державу Іллінойс і вели по дорозі вирвав ліси, бурив села і міста та убивав людий. Кілько взагалі людий погибло, не можна ще обчислити, бо страшна катастрофа засягла величезний простір.

Три рази шукав даремно смерти. У Львові залюбив ся малар Артур К. в гарну панну, але она не зважала на єго чуте і віддала ся иньшому. Малар чув ся страшно нещасливим, у него почали ся показувати помисли божевільства. Він постановив кінчити смерти. Тож хвиля ся з ганку першого поверха, він замісць на камінє, впав на двох розмаїтних людий, так що єму нічого не стало ся. Бігом побіг нещасливий на Городецку улицю і кинув ся в кирницю на розі улиці Городецкої і Ґвардійскої. Але один з єго сусідів побачив то і єму будо ся за помочю инших людий витягнути скидати на смерть з кирниці. Ледви пустили єго на волю, аж дивить ся, а він вже вичепив ся вправі при уз. Бежа. Єго скоро відтяли і привернули до житя, а опісля відвели до закладу для божевільних в Кульпарові.

Чоловік з добрим нюхом. В пятьдесяти років жив якийсь Бродзяга на другім Шлеску чоловік, котрий мав волшу сдну з того, що умів тим на правду вичислити злодія. Та незвичайна єго прикмета прийшла єго в 1850 р. як перед суд, де з него брали протоколи і казали єму показувати свою штуку. Радник медицини Ебере оголосив тепер ті протоколи, а з них довідуємо ся ось що про сего незвичайного чоловіка: Якомуть вівчарови поза Бродлава пропали були гроші із замкненої скрині, і він пішов по раду до зарібника Л., котрий славив ся тим, що уміє вивохати злодія. Зарібник той прийшов, обнюхав скриню, вілтяв хату доокола, а ідучи за нюхом знайшов украдені гроші в шпіравій мопомиці схивані десь на обійстю. Обнюхавши мопомицю вирвав він і того, хто єї украв. То була таки донька вівчаря. Она не хотіла признати ся, а вівчар ще заніжав винюхувача злодіїв за клевету. Прийшло до розправи і показало ся перед судом, що винюхач не лиш в сім случаю, але й в богато иньших винюхав добре. В суді казали єму показати пробу свого нюху, а він обнюхуючи судиїв і їх шапки пізнав добре, до котрого котра шапка належала. Один з урядників взяв був від другого потайком пулярес, а винюхач пізнав зараз, чий був пулярес і т. и. На питане судових лікарів сказав він, що вже малим хлопцем умів нюхом розпізнавати людий і випукувати їх річи. Суд увільнив єго, але той процес не вийшов винюхачеви на добре. Слава єго стала велика, всюди брали єго винюхувати злодіїв і він без труду зарабляв великі гроші, розпив ся і одного разу упав пяний на камінє та вдарив ся головою так сильно, що від того умер.

Слідство против фабрики. Перше австро-угорске акцийне товариство для фабрикациї карт в Будапешті оголосило сими днями банкротство. Ще перед тим показало ся було, що карти, які виробляно в тій фабриці, були значені на то, аби в грі можна було фальшувати. Власти зарадили слідство, котре виказало, що в тім товаристві був найбільший нелад. І так було в банках вексель на 82.000 зр., о котрих надпраховча рада нічого не знала, а крім того в обігі найдено 27 підроблених векслів. Вийшов відкрито, що фабрика довуска ся обманьства на шкоду скарбу і єї засуджено на 63.000 зр. кари.

Населенє Европи обчислено в 1895 р. на 337,526,700 людий, а в 1895 р. вже на 347,449,500. Значить, за послідних летять літ збільшило ся населенє Европи о більше-менше 30 міліонів. В Росиї прибуло за той час 12½ міліонів або 1·46 проц. на рік, в Німеччині 4½ міліонів або 0·96 проц. річно; найменше побільшене населення показує Франция, де річно прибуває 0·17 проц., а найбільший приріст Туреччина з 2·4 проц. річно.

Нова кров. В паризких кружках лікарских виникла велике заінтересованє нова система лечення, виразно не знана, але в послідним часї поправлена. Фізіольоги знають вже від давна, що жаби можна випустити майже всю кров, не убиваючи єї зовсім, і треба їй лише впустити замісць відобраної крови певну скількість розпущеної соли, рід штучної сироватки, а она буде жити дальше. Опираючись на тім факті, розпочали професор фізіольоги в Сорбоні Дастре і єго асистент Лое робити ще перед 1889 р. подібні проби із звірятами з теплою кровію і одержали цікавий результат. Тої самої методи держав ся пізнійше проф. Гаєм в ліченю хозери, а др. Сколі з Берна в ліченю тифу. І они дістали вповолаючі результати. Мимо того не говорено богато о цілій справі і здавало ся, що о ній забули, аж в послідним часї збудили три важні комунікати знов цікавість до тої справи і то цікавість кружків поважних учених лікарів і природників. В чім отже лежить головна суть того нового лечення? Подумайте собі хорого на уремію (задержане мочи в організмі людскім), а котрої походять страшні мерчі. Можна побоюватись кождої хвилї смерти, бо хорий буквально троїть себе смертельно тими ріжними трутинами, котрі організм повинен від себе відділити, а не може того зробити. До того нещасливого зближає ся лікар, отвирає єму жилу, спускає кров, — розуміє ся по уменю єго — і впускає 800 до 1000 грамів 10-процентової розпущеної соли. Хорому, що доси лежав без чуття, прибуває сили, оно стає ясним, шкіра матовою. На нїм показують ся хвилї поту, а всї зелези розпочинають знову свою відділяючу роботу. Хорий повертає таким чином до житя. Як то пояснити? Попросту так, що запущений плин з соли перемиває всї части організму, втягає в себе отрую і опісля враз з нею відділює ся від людского організму. Кілька лікарів французких, котрі пробували в такий спосіб лечити хорих, одержали добрі результати. Майже все могли они допровадити хорого до нікчемного здоровя. Лише в кількох випадках наступила смерть, хоч і тоті хорі чули полекшу і поліпшене в стані свого здоровя. Та нова метода практикує ся від недавна у всїх паризких шпиталях, отже вкоротці будуть знати новні і докладні, чи є вартости нової методи лечня.

Іменованя. Галицкий вістник іменував лікарів повітових докторів: Андр. Гординьского в Яворові, Ив. Дорожиньского в Бібрці, Генр. Ліза в Березові, Ів. Филевича в Новім Санчи, Анол. Тарнавского в Борщеві, Жиґм. Давковского в Перемишли, Тит. Василевского в Рогатині, Яцка Яблоньского в Ліньку, Мих. Гірнера в Бучачи, Анг. Кайєна в Косові, Ал. Гельтгабера в Жидачеві, Ів. Давидьского в Горлиці, Стан. Болицкого в Старім Місті, Фр. Собаньского в Бродах, Ванс. Глоцинского в Сокали, Вікт. Желїховского в Рудках, Ал. Леві в Новім, Ом. Лебедовича в Мостисках, Ів. Бедняревого в Надвірній, Фил. Шміта в Городенці, Ал. Куна в Теребовли, Йос. Петерса в Чесанові, Йос. Фрідберґа в Заліщиках та санітарного концепіста Кал. Брикаєвского в Підгайцях нарітовими лікарями в IX-ій клас ранґи, а санітарних асистентів докторів Фр. Стоцковского в Турці, Вікт. Боравевича в Ліньці і Стан. Бранцьского у Львові санітарними концепістами в X-ій кл. ранґи.

ту сцени. П. пр. і ви, що маєте витримати і сонатину дурницями!"

„Заходить до кухни!" кажете Нікалаю. „Мов би вперед не любили ся і аж потім кобрали ся."

„Мов би не любили ся щоли, ціле Орлене, а проте женили ся! або любили ся, а не женили ся. Вирочім" додала в по короткій задумі, „не знаю, чи любов тяжчина до супружества, значить то чувство, що и. пр. я уважаю любовю. Оно щось инше від „привязаня."

„Так на вашу думку що таке любов?"

„Ну, на мою думку — се пристрастє вічне вичитіне, котре істнує в цілій своїй повноті доти, доки єго не зажиє ся сьвоєю. Опісля оно блїдне і вигасне. Властивий характер того чувства, се якесь „вечнальнавістє" або той блеск гонка, що не є вечна, а й годі єго здержати, що вигтить, крім всї верхи в деяких хвилях, в инших пристрастних хвилях. Опісля, з опісля знову і чоловік прагадує єї собі мов давних часів. Чи можна то ставити на рівні з тим невпаротним, пересичаним чувством, що ще ся в першім лїтнім сунружестві тяжко любить? Скажіть самі! Але ні! лучше я скажу вам сама одну повість: Моя тітка знаєнила мене дуже часто, що не знала вічно, що се таке „любов"; і я вірю їй, що она не любила вічно: по просту в неї перви за грубі то такої тонкої ґре — а просто она жиє з вуйком дуже добре! Що те таке?... Чи любов тяжка, як я кажу, чи привязане? Чи не вказить тут на мене?"

„Ви почували в останних двох роках дуже глубокі психологічні студиї" відповів він з деяко іронією. „Се мабуть і виглядало нерівности між нами в професорем Льордсом!"

„Се не виглядало нерівностей між мною а Льорденом. Тут стоїть сьвіт мовчки."

„Щоби сьвіт не стояв мовчки, залежить від вас!" відповів він.

„Від мене?... Так, се правда, оно залежить дійсно і від мене; се є власне те, чим я тяжчим мучу ся і „давлю ся", але через те я може також переконую ся о своїй силї!..."

„Я вас не розумію!"

„Зрозумієте колись! Вирочім, прошу вас дуже, не згадуйте мені єго. Тогди ні, коли думаю собі щось цілком, цілком иньшого. Не гнївайтесь, але не робіть сего зовсім!"

Я просила єго жинним, майже перелякавши очима, а він, усьміхнувшись іронічно, глянув на мене. „Се не згоджує ся з тим, що ви казали колись ту: а іменно, що любите борбу!" сказав.

„Я люблю борбу; люблю, люблю! Ви мене не знаєте!"

„Може й дійсно не знаю." І він схилив знов голову в долоні і задумав ся також над Бог знає чим...

. . . . . .

(Дальше буде.)

Телєграми „Буковини".

З дня Пруд червня 1896 року.

Будапешт. Австрийска делеґация приняла без змінк буджет воєнний, кредит для Босниї і Герцоґовини, звичайні і надзвичайні видатки на маринарку, буджет спільного найвисшого рахункового двору і додатковий кредит спільного міністерства фінансів.

Будапешт. Угорска делеґация полагодила сегодня буджет воєнний.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 8-го червня 1896.

		Львів.			Чернівцї.		
Пшениця	від	7.40	до	7.65	від	7.15	до 7.20
Жито	„	6.—	„	6.40	„	5.70	„ 5.80
Ячмінь брев.	„	5.—	„	5.50	„	5.50	„ 5.60
Ячмінь простий	„	4.50	„	4.75	„	4.60	„ 4.65
Овес	„	5.50	„	6.—	„	5.10	„ 5.20
Ріпак	„	8.75	„	9.15	„	8.25	„ 8.50
Горох	„	4.80	„	6.50	„	5.—	„ 6.—
Вика	„	4.50	„	4.75	„	0.—	„ 0.—
Льнянка	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„ 0.—
Біб	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„ 0.—
Бобик	„	4.25	„	4.50	„	0.—	„ 0.—
Гречка	„	6.80	„	7.20	„	0.—	„ 0.—
Конюшина черв.	„	25.—	„	35.—	„	28.—	„ 31.—
Конюшина біла	„	25.—	„	40.—	„	0.—	„ 0.—
Конюш. шведск.	„	30.—	„	35.—	„	0.—	„ 0.—
Кукуруза нова	„	5.—	„	5.50	„	4.30	„ 4.35

Хміль 00.— — 00.— злр. за кільо у Львові оценили за 16.000 літрів 12.50—12.75

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ І ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

зложена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в літографічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

☛ Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10. ☚

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Повідомленє. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Днїстер* у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівцї (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпечень від огню будинків мешкальних і господарских, первов з уряджеєм, знарядів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в еолоні і в зерні — подаю кождому потрібні поясненя. — *Корнель Сілобан*, аґент „Днїстра“ в Чернівцях, улиця Пумпула ч. 25.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Волова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, приворучене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з нерижним Товариством взаїмноасекурацийним подають „Днїстрови“ можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми**.

Полїса „Днїстра“ приймає банк хресний у Львові при позичках пупечних.

На житє можна обезпечити ся **через „Днїстр“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Львові**, котре дає на найвигоднїйші услівя і видає полїси і квіти в руских мовах.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоячи рішучо зареєстроване з обмеженим порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опроцентованя **по 5** процент. Гаранция збільшить. Уділи по 50 корон. Позички уділяють на підставі кваліфікацийних реальностей, відмінних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся решта часть на уділ.

Зголошеня о уділови **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер“ ще з аґентурами, приймають ся.

Для школярів!

Товариство „Просьвіта“ при обложенях ся книжок з книжок народних подає до відомости Сьвіт Руки, Шабльки, Вінк. Ганаковиць, катехитів, учительї і учительїв, що книжки накладу товариства, приходячі пр. Головнїйшим на прецїї для учеників, краєво окраєлї з незадовженим Беретяка, можна купити **в книгарні товариства у Львові з ринку ч. 10**, по слїдуючій цїнї:

Граматика при сталім прецїї 20 кр., Основина з житя сьв. Бориса і Глїба 20 кр., Пойетика для дїтий 15 кр., Сестра 15 кр., Байки 22 кр., Історія Руси ч. I. 25 кр., Історія Руси ч. II. 25 кр., Лук і молоко 24 кр., Рідна хуторка 45 кр., Про жаворонка і дїти 20 кр., Вінк Франкіїв 18 кр., На домашних 22 кр., Серед лїсових зверів 25 кр., Житє сьв. мученика і Лїкаря Пантелеймона 20 кр., Дрібна птиця господарска, а полїй пчоли 20 кр., Відкрите Америки 22 кр., Зьбирати полїй і виробляти 42 кр., Перемиївщина, оповіданє, 18 кр., Кирило і Методій 21 кр.

Молитвенник народний (з значальїй окраєї) 25 кр., з лучшій окраєї: а) зробет молитвенний і молочний хрест з переду 35 кр., б) збіл окраєї молитвенник, берете молочний і молочний хрест з переду 35 кр.

Молитвенник народний великий по зїбі 90 кр., 110, 120, 130, 140 кр.

В руских товариствї педаґоґічнім, улиця Шкільна ч. 8. у Львові, можна також дїтати на прецїї для учеників слїдуючі видання:

Образкові видання. Зьбірник 10 кр., Гостинець 10 кр., Забавки 10 кр., Мемоарник 10 кр., Рибник 40 кр., Кобзочка 20 кр., Шевчик 20 кр., Кобзар Тараса Шевченка 20 кр., Гете-Франко: Лес Міхаель 30 кр., Міроч: Прачка Дон Кіхот 40 кр.

Видання без образків. Читанки ч. I., II., III., IV. окремі 20 кр., без окр. 10 кр., Вінок молодих 10 кр., Хлїб Руский 40 кр., Учитель за р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 2 кр., Дрібна за р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 4 кр., Ів. Левицкий: Поздоров, Рідкуваї чисел 10 кр., Вол. Шухевич: Зьвірник шкільний 20 кр., О. Нижанківский: Бачки і жити, пісенька для дїтий з мелодиєю 10 кр., Леонїд Глїбович: Байки 5 кр., В. Чайченко: Пісня; Конар; Гриць по 5 кр., Думка про кметяни; Кобзар 5 кр., Добровий Чайка: Казка про конар та про сонце; Пісенька по 5 кр., М. Левицко: Тоте поле з-під ворон; Дрібниця з мертвяком 10 кр., Мала етноґрафія Руси України 20 кр., Гердівник; Картаґиній і Ґаннібал 20 кр., Київ Боро: Подорож доньки землї 90 кр., Бурмовий: Пропаж до Ісуса 20 кр., Молитвенник народний, з золотим окраєлї, 20 кр., д-ра Л. Кольмера: Коротка історія педаґоґії 60 кр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходить	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Сьвятина	11^{28}	.	.	6^{37}	10^{28}	5^{00}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Ґлїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{25}		
З Новоселиці, Садаґури	.	.	.	.	.	.	11^{15}	9^{50}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		6^{35}	9^{00}	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	9^{55}	.	.	6^{13}	7^{28}	2^{01}		
З Підволочиск	2^{20}	10^{05}	.	8^{35}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{50}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний поїзд)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходить	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Сьвятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{13}	.	.	9^{41}	10^{22}	5^{05}		
До Ґлїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{00}	.	.	7^{17}	10^{48}	6^{15}		
До Садаґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{30}	8^{21}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{50}	11^{00}	4^{00}	9^{55}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{05}		
„ „ з Підзамча	.	2^{23}	6^{11}	.	9^{48}	11^{12}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{19}	.	.	10^{03}	2^{45}	10^{05}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{10}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{11}	7^{08}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{05}		
„ Кракова, Відня (т. зв. блискавичний поїзд)	8^{00}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час рахують ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Руської Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 126. Чернівцї, недїля дня 9. (21.) червня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місяць . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Д. Гераніна в Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня крім неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся по ціцнатею 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Важну промову в делеґациї

мав п. О. Барвіньский дня 16-го с. м. Промова ся доторкає ся і Украйнцїв в Росиї і наших відносин на австрийскій Руси. Справу розвою нашого народу поставив п. Барвіньский ясно перед очи такого законодатного тїла, як делеґациї, через що она набере ширшого розголосу. Не маємо ще стенографу сеї промови під рукою, тому, застерігаючи собі слово на пізнїйше, подаємо зміст єї після віденьских часописий.

Дел. Барвіньский заявив, що се неспоримий факт, що тридержавний союз показав ся дуже успішною орґанїзациєю оборони в середній Европі, котрій маємо завдячувати удержане і скріплене европейского мира. Се мушу — говорив бесїдник — підносити з великим вдоволенєм, будучи заступником Галичини, котра перед всїм потрібує спокою для свого культурного розвитку. Відтак висказав ся п. Барвіньский з признанєм о єгипетє гр. Ґалуховского і відде сей уступ, в котрім каже ся, що відносини нашої монархії до Росиї узложили ся дружно. Непохитне приверджуванє істнуючих договорів і оминанє всего, що могло би збудити підозрінє, мов би вмішувано ся у внутрішні відносини держав балканьских, — надають ся до того, щоби усунути недовіре до росийскої політики, тим більше, що володар великого царства і управитель росийского міністерства справ заграничних уважають ся прихильниками мира. Нема нїякої причини сумнївати ся о правдивости мирних змагань теперішного правительства росийского. Свобідний розвиток держав балканьских без всякої чужосторонної інтервенциї у внутрішні їх відносини мусять кождий щирий прихильник европейского мира повитати радісно.

Одна хто знає бодай сяк-так внутрішні відносини росийскі, сей не може заперечити, що в росийскій суспільности суть могучі і впливові елементи, котрі напирають до радикальних змін в стані посїданя культурних народів і держав та отверто заявляють своє ворогованє против культури т. зв. „гнилого заходу“, против середньо-европейского союза мирового і специяльно против нашої монархії. Сї елементи, котрі старають ся вибити на Росиї пятно панросийскої держави одноцїльної і длятого тужать за середновічним московским станом первістним, заходять ся також впливути на публичну опінїю, на скілько она там може бути заявлена, і на офіціяльну Росию. Не хочу тут викалувати, якими средствами веде ся там русифікацийна система не лиш супротив славяньских племен: Поляків, Чехів і Русинів, але також супротив Німців, Литовців, Фінів, Вірмен, Румунів і Грузинців. Рівно-ж не маю наміру, предкладати делеґациї цїлий ряд фактів, з котрих она могла би пізнати, що в наслїдок впливу панславістичних елементів руско-украйнський нарід в Росиї єсть винятий зпід права і позбавлений всякої можности культурно розвивати ся, бо рідна мова тамошних Русинів, котрі числять майже 18 міліонів, прогнана зі шкіл і церкви, а росийска цензура придавлює руску літературу і єї унеможливлює. Але позволю собі сконстатувати сей неімовірний факт, що рускі переклади латиньских і грецких классиків, словарі і граматики, чисто наукові розвідки в рускій мові не лиш не печатають ся в Росиї, але також не сьміють бути впускані з Галичини до Росиї. Не моя річ, а також тут не місце, висказувати ся про се, в який спосіб росийске правительство зможе оправдати такі зарядженя перед Европою при кінци 19-го віка, таку систему, котрої цїль зрусифікувати всї племена і замальґамувати їх в одноцїльну державу. Сї внутрішні відносини так пожалованя гідні, що лишать ся по всї часи ганьбою в росийскій історії. Думаю, що не може бути рівнодушним для австро-угорскої монархії і єї правительства, як також для свобідного розвитку тут замешкалих народностий славяньских, коли зі сторони т. зв. славяньского комітету благотворительного, єго філїй і всїляких єго аґентів, ширить ся явно пропаґанда письмом і словом в хосен сеї панславістичної системи між австрийскими Славянами, щоби їх приєднати для сеї асимілацийної ідеї. Отсе ритє сильне також свобідний і самостійний розвиток руского народу в австро-угорскій монархії і шкодить інтересам державним. Не сягаючи

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

(Дальше).

Я була вибушена, роздражнена. Була би хлипала, але не з жалю, з нетерпеливости. І він мене питав. Я кождого єго слова вихиряв злостливо якийсь „хосен“, якусь „розумне“, якусь „совість“... Се мене болить.

„Над чим ви думаєте, Орадиа?...“ звернула ся я мовчки до него, щоб не сидїти мовчки.

„О, мої думки не інтересні?“ відповів він. „Я тихонька натура, а ті спрацюють ся скоро з собою. Я йду завсїгди найпростшою дорогою, то й гадки мої буденні.“

Се мало мене вколоти, мов б мовляло: а ту справити вкусь правдивість.

„Дайте мені щось оживляючого до думки, Орадиа, щось, що пригадувало би лесний воздух, щось жене, сильне!“ просила я єго з-тиха.

„Від мене жадаєте ви сего?“ питав він роздражнено. „Де того я не здатний!“ І він задивив погляд, а тихонько якийсь вередний погляд скинула єго дюне.

„До чого ви здатні?“ спитала я.

Він розсміяв ся так, що я, пожалїючи ся сьміху, прошепула ся.

„Ви сьмієте ся з мене, Орадиа?“ спитала я, вглядаючи в него уважно очи.

„Знаєте, чи?“ сказав, не зважаючи на моє питанє. „Я веду також з собою борбу, ну? скажу колись пізнїйше, а поки-що дайте лїпше мені щось оживляюче до думання!“

„Ну, коли так, то я скажу вам отсе: „Ідїть своєю дорогою, і не дбайте о загал, коли маєте на оці гарну ціль!“

„Я йшов уже раз своєю дорогою; се знаєте вже.“

„І то були ви?“

„О стілько хлп, що не добив ся нею до цїли.“

„Се не може бути! Ідїть лиш витревало далї: сильна воля поборе все.“

„Я хотїв би той дар мати, що ви, з то дар: одушевляти ся, Наталко!“

„І у вас він є!“

„Ну, я сего не знаю.“

„Я знаю, Орадиа. О, я вірю в вас! не знаю, яка ваша борба, але не спротивляйтесь нїколи тому, що давали вам доси відвагу і право бути гордим. Не дбайте о загал і йдїть своєю дорогою, доки не виникнете вповсю-вповсю!“

Я вхопила єго за руку і стиснула єї тріпко, а очи в мене замигтїли.

Він видивив ся на мене здивований, а опісля усьміхнув ся.

„Чи у вас бувають частїйше такі пориви?“ спитав.

Єго питанє заболїло мене і я опустила очи в низ.

„Чи се пориви?“

„О, се може бути і настрій!“

*

Він не згадує нїколи ані одним словом, що я була колись єго „царівною“, мов би се не він, а хто инший любив мене. А я мовчу і собі горда, горда мов той олень. Нехай мовчить, думаю, коли вже так, коли вже не може любити більше, але нехай не дерізає мені Льорелеєм!

Правда, він не знає, що в моїм серцю дїє ся і що в нїм не так супокійно, як я виглядаю, що я хотїла би дорізане душа розірвати невавистні знаки і відвернути ся від всїх на звіздди. Справдї, отсе дорізане в моїм серцю, ніж поки-що то єї лиш моя тайна і я не виявляю єї і перед ним, хоть би і як сїдши мене. Ох, лиш сили дай мені Боже, сили, щоб я не спротивляла ся собі і правди: я я поборю всю потаєм, яку тілько стрічу по дорозї свого житя...

VI.

(Дня сїдмого).

Я вже знаю, що я єму не зідном бадїдуже

далеко, позволю собі вказати на факт, який лучив ся недавно в часї торжеств коронацийних в Москві на бенкетї, на котрім звістний журналїст буковиньский і агент (Григорій Кунчанко) піднїс тоаст на сполучене з Росиєю Славян, видїючих під австрийским прямом. Про се довсїди нїсляпі ґазети. Обовязком правительства, спинити се рите і захоронити опінїю публичну як також маси народу перед того рода змаганями обдурювання. А средства, котрі можуть лихо основно усунути, суть отсї: підпиране свобідного національного і культурного розвитку всїх в нашій славній монархії замешкалих народностий і заспокоєнє їх жадань.

Бесїдник покликав ся при тім на здорові погляди знатного нїмецко-австрийского політика, котрий цїлком справедливо каже, що лиш незрілі і необразовані народи суть небезпечностию для держави. „Лишім ми — каже він — наші полудневo-славяньскі народности в їх примітивнім станї, а они ставуть добичию панславізму, жертвою Росиї. Славяньске племя, котрого житє є без висшого призвання і без власної самосьвідомости, а єго мова не має лїтератури, як легко дасть ся від російских панславистів зловити нудкою на приману єдности расової! Противно-ж дайте славяньским племенам могучу самосьвідомість, їх житю національному сильно пульсуючий осередок, а їх мові історию, то они самі будуть боронити свою індивідуальність і не дадуть утопити ся в великім московскім морю расовім“. Я уважав потрібним рішнож заявити ся за тим пересьвідченєм, бо лиш в сей спосіб буде підперте і запевнене становище державне нашої монархії, чого я, будучи Русином, щиро бажаю в інтересї мого народу і краю“.

З Чернівців до Аббациї.

Листи „Буковини“.

(Подорож до Аббациї. — Пестанє в Пештї. — Аббация).

Розгадає, який рішаючий ся, особливо послїдними часами, про клїматичне і культурне місце Аббацию, спонукав і мене вибрати ся тамтуда, бо, як знаєте: мода грає в сьвітї велику ролю. Яко чоловіщини моди, випадало і мені вибрати ся до Аббациї, а по дорозї повернути до вовче і на виставу в Пештї.

Не знаю, чи вдам описати, як слїд, єю мою інтересну вандрівку. Хотїв би я Вам розповісти декотрі свої пражіня з дороги, хотїв би й описати Вам докладнїйше прекрасну Аббацию, однак не вийде оно мабуть так дуже складно, бо я не належу до „бувалих“ людий, а тим меньше до тих специялістів, що продухують тонкими інтересні сьвітові описи.

Моя вандрівка відбула ся так: Стрий-Львочне-Пешт-Фіуме.

Прибувши рано до Стрия, мусїв я тут майже три години чекати на львівский поїзд. Треба було забити чимось сей довгий час; отже пішов я оглядати на послїдних пожарі наново відбудоване місто, котрого я з того часу не бачив. Новий Стрий виглядає досить гарно; улиці рівні, доми побудовані досить симетрично в новім густї. Та проте все менше мутить вражіня кождого сьвідомого Русина, що в головнім місті Підгіря, чисто руского окрута, всї назви улиць помічені виключно в польскій мові, що надає місту чисто польский характер. Поступив я і до місної руської церкви, та на жаль і тут застав образ скрайної нужди, повно дїр в камінній підлозї, стіни брудні, образи примітивні. Мимоволї погадав я собі на покійного д-ра Олесницкого і єго політичного товариша о. Дзиндзика, що то послїдними часами виробляли тілом кривду своєю „єдино спасительною“ патріотичною дїяльностию, та величезними призвами сеї подїтичної роботи. В Стрию ще не можна побачити сих величезних призвів. — А оно так би було гарно, як би слїди їх патріотичних заходів знати було і в столици сего руского окрута. Але звістно, від критики нужих заходів до здобутків у власнім кругї дїлання дорога дуже далека...

Львівским поїздом прибула до Стрия цїла дублиньска рільнича школа з професорами, та з нами їхав я аж до Пешту. Пізнав я всїх професорів: найстарший професор Павловский, хороший знавець і сьвітлий муж. Між студентами два, а іменно Рилевский і Веселовский, говорили через цїлу дорогу між собою по руски, а се сьвідчить цїлком виразно, що полїтичний вихив в польских школах не вбиває руского серця, коли оно живе і щиро полюбляє свою рідню. — Прекрасну панораму показує: Сколього, Тухлї і Ляпочної, годі вірно змалювати: кождий над всїм добре знаю. Видко тут вже перші проби деревної індустрії, але, на жаль, знаходять ся они не в чужих, а не в руских руках, та не прати, чи й перейде коли она в наші руки.

Виїхавши з перед „Бескида“, годі надивитись чарівним видам. Богато витривів сей прастарий велет під лиховітром найновійшої культурної роботи. Перозрізано єго підсвинки туннелями, щоби зробити вигоднїйшу дорогу для руху зелїзничих поїздів. По другій, полудневій стороні Бескида починає ся вже богати мадярска держава, що придушила всякий питомий розвій немадярских народів, а особливо Русинів, котрі лишені всякого духового проводу, затратили навіть почуте народне. Низький культурний стан угорских Русинів відбиває ся вже на першім кроці на руські осади і їх господарку. Всюди бідні хати, мало де побачити якої худоби, а де різьництво ще в дуже примітивнім стані. Инакше виглядають мадярскі осади. Тут на кождім кроцї впадають наглядні признаки добробуту і богатства. Осади побудовані симетрично, сїльскі будинки рівнають ся нашим місцевим домам, а на просторих пасовиськах безчисленні стада коний, рогатої худоби і безрог. Поля просторі взірцево оброблені.

Сей добробут, сї богатства найже що раз збільшають ся, коли зближати ся до Будь-Пешту. В поли переміжені степи довкола Будь-Пешту зрештою годі, та годі й полумати, кілько то потреба рук, щоби можна обробити і справити тілї величезні простори. Не дивниця, що в тих сторонах вже побудовано ріжнородні величезні фабрики, о яких у нас на Буковинї, а навіть і в Галичинї ще й мови не було.

О 9. год. 55 м. вечером прибув я до Будь-Пешту. На двірци зелїзниці чути лиш мадярский крик, й тяжко-бідно перебив ся я через сї тьми людий, та дізнав ся від зелїзничого посутника, котрий поміг трохи по міськи, що в готелях коштує найменша комната 4 зр. денно. Не було иншої ради, як держати ся дубліньскої школи, що мали наперед замовлене помешканє. Прийняли мене радо, і я дістав маленьку комнату на другім поверсї в приватнім помешканю за 2 зр. денно, а харч в ресторациї Палкса Сколькиного, дуже добрий, за цїлком звичайну ціну.

На двірци повитали дубліньску школу делеґати польскої каплиці, а в ресторациї Сколькиного відбула ся спільна вечера, де посипали ся патріотичні бесїди.

Погадав я собі, як то між другими людьми мусїв якийсь, мусїв по людськи. Ні то, ні друге мір: Поляки всюди держать ся свого, держать ся купи, уміють жити своїм житєм. А Русини? Тут прийшло на Уграх вже до 400 тисяч Русинів, і не без того, щоби і в Пештї не було до хвора людий руского роду; та що з того? Они не признають ся вже до свого роду, до свого народу, їх там нїхто не слїдить, їх так нїхто не чути!

Переходивши в моїй тїсній і горячій комнатцї, вішов я рамендо оглядати місто. Та не так то легко пробиватись ся в Пештї, знаючи і ті, що всї вашими виключно мадярскі. Вже я собі знову якийсь посутчик-жидок, що говорив з конца на місцем, дав єму 1 зр., і він переходив мене ріжними улицями аж до Дунаю. Ах ту ратуйтеся ся перед мною величавий вид. Не хоть мою також то перечуваюе, що забув би мене зовсїм скоро. Але я? Чим він мені? Сама не знаю відповіди. І люблю і не люблю, і притягає і відпихає мене, і жаль мені єго і засуджую єго, а одного таки не можу забути, іменно того, що він син того самого народу, котрого вірною донькою єсьм я...

Нераз говорить з огнем, порівнюючи про яку небудь справу, зараз „отвирає“ пожиду очи, а коли синтезом єго мій годині відповідне про то саме, виливає ся на тебе, усьміхнене ся зневажливо, і скаже: „не маєте над чим нїжним думати?“ або: „Хто би собі над тим голову ломив! З того не будете жити!...“ Се мене відпихає від него, оно показує в нїм ступінє для тонших ідей. Чи він давнїйше не був такий, чи може я того не розуміла, чи таким зробила єго борба о бит? О, хто би мені обяснив се! Тепер і не замічаю в него давної тонкости в чутю: она є у чистих натур без ріжниці у мужчин і женщин, особливо у поетичних натур. Але проте все є в нїм щось, що мене приковує, і я знаю, се тота сила, що не дала єму потонути в вирі бруду.

Се діяло ся вже з ранку.

Я ходила в город годувати крілики. В своїх білих кожушках они ледви замітні на снїгу, і лиш їх червоні загідні очинята сьвідчать, що се они! Мене знають добре. Дрібні, маленькі, прискакують безпосередно до мене, утирають свої мохнаті барідки о мої руки — я їх люблю...

Сеї ночи упав знов сьвіжий снїг. Уклав ся на гілки дерев, на всїм немов налїплений. Величезні, дорогі мої гори Карпати, з своїми білими поприбиранями лїсами блестїли срібністю проти сонця, а над всїм тим янтарно-ясне, майже прозоро-синє небо...

Навкруги тихо, урочисто, скоро так, як би все на час злякало віддих і жаль на нас сьпяте. В таких хвилях мовчу я. Не сповідаю, але серцем, душею молю ся: Бажаю щоби сьвітлом перейшла ся й моя душа, щоби істотна краса наповнила і моє серце, щоби стала чиста, прозора, мов ти ізда, що десь-не-десь лиснє між деревами!

Так молилась я, а пять кроків позаду мене перервав несмолкнутий звук дзвінкого сьвиста то урочисте ожидане і я обернула ся перед Льоренцом...

. . . . . .

„Оставте мене, оставте мене!“ крикнула я стрівожена, коли на остали ся по раз другий сьвиї, і він мене хотїв цїлувати.

„Чи таке поведенє пристоїть суженій?“ спитав він, усьміхаючись на-силу.

Я мовчала. Не знала, що сказати. Чуть тілько в очах сльози і велике прикмовлене так, що ледви вийшла зі собою вкупі.

Він відійшов назовсїм.

„Так я — вже уже раз сказав — тепер вже!“ говорила я, не звертаючи несмішливо уваги з него, щоби не скорестав з тої хвилї.

„Я люблю горяковість“, сказав він, „мої турецкі жінщину мов вино з білого пляшку, вже все моє своїй границї. Я знаю, що робю, а може стать на то права!“

„Ні!“ відповіла з видимою упрямою головою.

„Ні! Ха-ха!“

„Ні! Ті праці не годять ся з моїм серцем!“

„Так? Гай, гай! Бач як розмінюєшсь ся! Перемін мехай буде тепер твоя вина. Я знаю людську натуру; ти дивуєш, мою простоту, на часи, ха-ха, на часи!“

О, Боже мій!...

І я єго прогнала, щоби не чинив більше того, не вдаючи мене мовчки. Нехай, коли з того не сталу. Я того не можу змити, плями чи, ні на що я сьвіті. Чи він того не розуміє?

Ні, він того не розуміє!

Я вдома зробити. Тяла стрівожена, що тремтя не сорочу в голос, коли почую чи за собою. А він собі з того жарти стробить, стоячи коло мене мовчаючи, або сїдаючи близько мене. Тітка і Лева сьміють ся на нїм гарно і мого страху, особливо тітка, як за боки бере ся. А я не знаю, що з нїм є сьвідомого... Тяла

стрімній горі, мов на високім тронї, розсїла ся стара Буда. Пишна своєю величавою, народнською палатою потягає поважно на свого удалого, богатого сина, на Пешт, що у єї ніг за Дунаєм лежить величезні простори землї.

Пешт то справдешна резиденция, відповідна богатій угорській державі. Кожда улиця ставить там немов для себе осібне місто. Нема там домів, нема там звичайних камениць, лиш можна сказати, одна палата за другою, борять ся між собою о першеньство, а в тих палатах величезні, богаті склепи з прекрасними виставами. А вже цїлком маєстатично виглядає улиця Андрашого, що тягне ся більше двох кільометрів. Не меньше враженє робить і цїла сторона від Дунаю, де на чудно устроєних ходниках над берегом Дунаю відбуває ся щоденно велике корсо. І тая палата мало палати, а між тими палатами немов наростує новий величавий будинок мадярского парляменту і величава палата судівництва. Обі ті палати коштували до 40 міліонів зр.

Вже то треба признати Мадярам, що они всїми силами стараютъ ся показати сьвітови свою животність, свій національний патріотизм. І власне лише то могуче почутє патріотичне, то почутє національної спільности, та національна гордість з'уміли оборонити їх тисячлїтну політичну самостійність і побороти чисдоя сильнїйших своїх сусїдів.

О тій могучій силї, о тім національнім богатстві дає найлучше сьвідоцтво і теперішна вистава в Пештї.

Ся вистава устроєна в місцім парку, а для кожачих величини єї хочу лише те сказати, що в порівнаню до львівскої виставы, вистава в Пештї є що найменьше четири рази більша. В середині виставового парку находить ся досить велике озеро, на котрім пливають малі пароходи. Над тим озером збудовано також величавий павільон, де поміщена історична вистава плавби на Дунаю.

Другі павільони тяжко зачати, а ще труднїйше орієнтувати ся. Немадярови, бо всї написи павільонів самі мадярські. Лише один прекрасний національний хорватський має написи латинськими буквами в хорватській мові; а на бесїдницї національної сьвіщеницї мадярску і сербску вішись, сю послїдну латинськими буквами і грецькими. Босьнацкий павільон і поміщена там вистава презентує ся дуже поважно і інтересно.

Взагалї цїла вистава імпонуюча, а тілько справдешна пророчія борба против мадяризациї стала ся до тепер сю виставу мов мадярску заверещувати.

Тоєї дня, коли я був на виставі, був там також і наслїдний престолонаслїдник, і повно всякого народу, грузинами, а то Мадяри, Словаки і Ніїмці.

(Конець буде.)

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 29-го червня 1896.

П. Василь Щурат, наш знаний молодий письменник, острого працї друкували ми часто і в *Буковинї*, зложив сими днями на віденьскім університетї докторат фільозофії. Дня 10-го с. м. здавав головне рігорозум із славяньских літератур, фільольогії і історії, а дня 17-го с. м. друге фільозофічне рігорозум. Сими днями наступить промоция п. Василя Щурата на доктора фільософії.

Ректором львівского університету вибраний др. теольогії о. Йосиф Кожарницкий, а ректором львівскої політехніки проф. др. Мечислав Лазарский.

Байки „Галичанина“. Недавно подав „Галичанин“ вість, що Пр. Куйловский має бути іменований епископом перемиским, а єго наслїдником др. Бартошевский або о. Теофіл Сембратович. На основі добрих інформаций можемо запевнити, що вість ся зовсїм неправдива.

Для остороги еміґрантів. Бразилїйский конзул в Генуї одержав від свого правительства телеґрафічний наказ, не пускати галицких еміґрантів до Бразилії, навіть і тих ні, котрі о власних хистах хотїли би поїхати.

Письмо з учительских кругів: Учителї руські серетского повіта висловлюють хвальний редакциї сердечну подяку за те, що так щиро уймає ся в своїй ґазетї за руске учительство буковиньске, котре посмілїли дальнїйшим румунїзаторскі, запроданцї та вороги руского народу безчестити в такий обурюючий спосіб в своїм нужденнім орґанї *Буков. Вѣдомости*.

Сьвідомі своєї тяжкої а важної задачі яко просьвітителї народу, не можуть рускі учителї серетского повіта віки зносити такої обиди, яку їм *Бук. Вѣд.* закинули, мов-би то они неосвічені матеріял і безхарактерні. Ми одні, але честь то наш найбільший капітал, наше найдорожше майно, котре ми ні за що в сьвітї не запродамо. Ми неповний матеріял для знатних буковиньских, то правда, бо нам лежить доля своєго руского народу на серци. Ми учителї-Русини будемо все належати до народної партиї руского на Буковинї і з погордою глядимо на тиї безличні креатури, що, не маючи нїяке до того почуваня ся, чіпають ся учительства, котрим виклїї народи тут зарожать.

Ми будемо бити все разом з щирими приятелями народу і кажемо таку страм на буковиньскій Руси, що ніяке небажане комісії горяти нашї і народу не будуть сьміти в той спосіб відзвати ся, як тепер.

Учителї серетского повіта:

Альбін Носевич з Черемківців, Іван Лавуста з Балківців, Ник. Бендак з Глїбоки, Іван П. де Брага з Рогоженит, Ан. Дуб з Мігучени, Евтихій Стрипка з Негостини, Юрій Смокіт з Шербівців, Ол. Одовійчук з Серету, Ю. Ковачук з Вовчинців, Кароль Меркер і Мих. Ромгун з Глїбоки, Семен Миронович з Серету і Ф. Банатко з Теребленит.

Hitzferien для рускої мови. Оно певно не є приємно, так часто жалувати ся на малоцїнє науки рускої в наших черновецких народних школах; але дїйсно стан науки сеї мови такий сумний, що годї єго стерпіти. Оногди ми мали нагоду оголосити, що в 6-кл. народній школї при семигородскій улиці нема відповідних учительских сил для науки рускої мови і тому вчать дїтий з 3-ої і 4-ої, взглядно 5-ої і 6-ої класи разом по руски. Який успіх може бути з такої науки, се осудить кождий хоч сим-так обзнакомлений з учительскими знаями. Дві класи разом учити, се річ не легка, та собі хоч учили совістно, а то прийде наука рускої мови, то учитель поступає так, мовби старав ся позбути ся того обовязку. Такий факт зайшов вчера. Дїти мали від 2—3 год. пополудни науку, а від 3—4 год. мали бути науку рускої мови. Відразу стало учителям рускої мови так горячо, що зробили собі Hitzferien і пустили дїтий домів. Ми звертаємо увагу п. директора Фляшка на се безправство. Від такого малоцїнєня доходить до того, що власне з тої 6-кл. народної школи як найменьше хлопців записало ся на приготовляючий курс і звітцї не буде відповідного числа дїтий для рускої ґімназиї. Що сему винні лише самі учителї, найлїпше доказують слова, які нам вчера сказав на дотичне питанє один руский учениць: „Я би ішов до рускої ґімназиї, але я так мало вмію по руски, що встидаю ся.“ Таке сьвідоцтво виставив ученик своєму учителеви. Чи оно справдї так, нехай сконстатує п. директор Фляшк.

Великий огонь вибух передвчера вечером о $^{1}/_{2}$10 год. в корчмі при дорозї до Ґатра за станцією Volksgarten. Там стоїть при гостинци т. зв. „деревляна корчма“ гр. кр. релїґійного фонду, котру винаймувала Гельзберґ. Коли жінка хотїла засьвітити лямпу, нафта вилляла ся і відразу запалила ся. В хатї взяли перепоях. Гельзберґова хотїла сама борзо гасити огонь, але попекла ся і тодї пішла родина з 9 малими дїтьми вибігли на двір, ратуючи худобу і деякі річи. Хоч міска сторож огнева прибула зараз на місце нещастя і працювала тяжко, не удало ся всего вирятувати. Корчма згоріла до тла, бо води не було до гашеня. Шкода виносить 2000 зр.; корчма була асекурована. — В Гоймі погорів селянин Василь Гунчій сего тижня. В ночи на четвер вибух з незнаної доси причини огонь і знищив всї приреди господарскі, все збіже і шлу одже.

Складки. На учительскій конференциї в Вижници зложили серіє вже виказаних жертв на бурсу Народного Дому в Чернівцях ще пп. уч.: Фердинанд Шкайцер з Вижниці 2 зр., І. Кравтий з Міґова 1 зр., Ст. Ванасій з Берегомету м. С. 50 кр., Пилип Андрюк з Іспаса 60 кр., Сидір Гедеонський з Лужанки 6 зр., С. Базовецкий з Дихтинця 1 зр. 50 кр., В. Чарнецкий з Серпів 50 кр., Іванишин з Кенгтина 1 зр., Денис Цурканович з Міґова 50 кр., Е. Недїльский з Вашківців 50 кр., Сара Бухгольц з Лужанки 50 кр., Йосиф Стрембовский з Яблониці 50 кр., М. Данчук з Стебного 1 зр., О. Брандель з Мегі 20 кр.; разом 16 зр. 30 кр.; надуч. Дмитро Павлюк з Вашки 3 зр. Доси зложено разом **210 зр. 90 кр.** — В ч. 124 на 3-ій сторонї в 3-ій анальзї 1-ій стрічцї має бути 16 зр. 05 кр. — На *друкарню* зложили уч. Пилип Андрюк з Іспаса 50 кр., уч. М. Данчук з Стебного 1 зр., надуч. Дмитро Павлюк з Вашки 2 зр.; разом зложено доси **703 зр. 21 кр.**

пошнув ся на мене, для чого не пошу єго перстенк. Сказала я єму, що за великий. Тодї він хотїв ся сам о правдї переконати ся і засунув мені перстень сам на палець! Гу, як я боялась єго дотикати! Як не любла єго рук! Довгі такі, білі вилизані, нетрепа дрожачі — цїлком такі як він, як кістї ті!... Коли увійду до хати, то сїдять все мовчки поглядом за мною; відгрутючи кутї, водять очима то сюди то туди. Ой!

Тїтка каже: говорив їй, що дуже мене любить і що дуже гордий на свій вибір, що єго товариші будуть цїлком „заворожені“, побачивши в мене таку красу, і що він мене поведе...

Се неправда, що я єго суджена! Не може бути правди; я освободжу ся від него! Ах! що мене вдасть, хто би за мною вступив ся! Як би бабуня жила!... Бабуненьки ти моя золота, жаро, вірна, погляньте, що до мене діє ся! Гляньте, що мене бути, і що ще гм мене вистала! Ти чи мене бути, і як ще гм мене вистала! Ти чи мене бути, і як ще гм мене вистала! Ти чи мене бути, і як

Приватна клїнїка хірурґічна

(Приватна лїчниця операцийна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

емерит. **оператора** ц. к. хірурґ. клїники унїверситетскої *Білльроте-Ґрестьбавера* у Відни

находить ся

в **Чернівцях**, улиця Моцґера ч. 25.

В справі приймання хорих і инших інформаций треба удавати ся до управителя приватної клїники **д-ра Квятковского** в Чернівцях, улиця ратушова (дім Віннера). (13—100)

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richters Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser durchaus verlässlichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anker".

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Телеґрами „Буковини".

З дня 20-го червня 1896 року.

Будапешт. Угорска делеґация приняла по короткій розправі звичайні і надзвичайні видатки воєнні і кредит для окупованих країв. Опісля принято без дебати буджет заграничного міністерства.

Франкфурт н. Одрою. В честь хіньского віцекороля відбула ся тут велика військова парада; на снїданю заявив Лїтуґчанґ, що уважає пруску армії за найлїпшу в світї.

Рим. Після донесень Аґенциї Стефанього видав італїйський король декрет, котрим зносить воєнний стан в Еритреї.

Царгород. В Гавтан вибухли наново розруху; три помпиції Друзів цїлком знищені. Французский амбасадор ще раз упоминав ся задля Крети і жадав заіменованя християньского губернатора, признаня Ґазенпашского трактату і покопного скликаня сойму. Деякі амбасадори дістали вже наказ, прилучити ся до сих кроків французского амбасадора, а инші вичікують інструкций.

Петербург. Торжественний в'їзд царскої пари відложено до 29-го с. ж. Цареска пара прибуде вже 27-го с. ж. до Царского Села; а по в'їздї відвідять всї церкви і гроби предків, а по торжестві від'їде до Петергофу.

Е. ПАТРАХ в СТРИЮ в (ГАЛИЧИНЇ).

КОСИ з маркою сїчкарни, з анґлїйскої срібної стали (Silver Steel).

Тими косами надзвичайно **легко косити. Они подвійно загартовані ріжуть остро, остають ся довго острими, легкі до кошеня і такі гнучкі** як найлучша, на весь сьвіт славна дамасценьска сталь. Они перетинають зелену бадьку, не щербуючи ся і лиш дуже мало нищать ся. Одно клепане вистарчає на кілька днів. А виострювати раз таку косу, косити можна нею 120 до 150 кроків і найтуетїйшого збіжа і найтвердшої тірскої трави, чим опадить ся не лиш робочий час, но і плата за капнем, і то о **чотири, пять** або **шість** разів в порівнаню з звичайними косами, які продають ся торговцями.

Кождому, хто купить мою косу, ручаю, що можна коси буде косити така, як тут сказано. Коли коси не буде так добре косити, як я обіцяю, то я протягом ра́й порозуміню ей 5—3 р.

Мої коси суть так за широкі, які потрібні в нашім краю, і так за довгі, яких хто потребує, і то по слїдуючій цїнї:

Довгота цїлої коси 62	65	70	75	80	85	90	95	100	105	110	115 цм.
Цїна 1 коси 1·00 зр.	1·05	1·10	1·20	1·30	1·40	1·50	1·60	1·70	1·80	1·90	2·00 зр.
На 5 кг. цїн 14	13	11	10	9	8	8	7	6	6	5	4 кг.

Марморовий камінь до острення коси.

Довгота цїм.	16	21	25	25	кілька звичайної бруски марморовий.
Цїна за штуку кр.	30	35	38	40	10 кр.

БАНКА з волотяним 1 зр. 20 кр.

Посилка найбільшою почтою лише за готівку або посатвлатом.

Перестерога перед обманцями! Року 1894-го появили ся в Галичинї якісь міри, що розносять такі коси і другими вихвалюють посилані листи в циркулярах, котрі розносять. В цїлім циркулярі ані одного слова правди! Хочеть косить, купуйте. Покажіть кожем, не дайте покутувати ся! Як найбільше уважайте на то, що Франциєк тому, як я дам, не дає жадна фірма — бо я не хочу нікого покутувати. Правдиві коси лиш ті, на котрі набиті фірма К. ПАТРАХ в Стрию.

При замовленю найменьше 10 кіс приймам на себе пересилку посилки, а при замовленю 20 кіс цїну.
При 10-их косах даю 10-ту і один брусок, при 20-их 4 коси і 4 бруски даром.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Сноятина	11^{28}	.	.	657	10^{28}	5^{26}		
З Букарешту, Ис, Сучави, Глїбоки	3^{20}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{23}		
З Новоселиці, Садаґури	.	.	.	.	.	.	11^{10}	9^{00}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		655	9^{30}	9^{05}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	9^{35}	.	.	618	7^{28}	2^{01}		
З Підволочиск	2^{00}	10^{05}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{26}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{30}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{00}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний поїзд)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Сноятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	941	10^{22}	5^{28}		
До Глїбоки, Сучави, Ис, Букарешту	12^{00}	.	.	7^{11}	10^{48}	6^{18}		
До Садаґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{20}	6^{21}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{50}	11^{00}	4^{40}	9^{54}	6^{40}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	5^{00}	10^{45}		
„ „ з Підзамча	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{48}	11^{12}		
„ Чернівцїв, Сучави, Ис, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{05}	2^{45}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{05}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{12}	7^{00}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	2^{00}		
„ Кракова, Відня (т. зв. блискавичний поїзд)	8^{00}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені часла означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на ратушевім годиннику є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Осипа Бучинського.

Ч. 127. Чернівцї, вивторок дня 11. (23.) червня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодиноке число по 6 кр. в бюрі газет Л. Гервіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня крім неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Віче в Лужанах.

Заповіджене на недїлю (21-го с. м.) віче в Лужанах відбуло ся після програми. Треба одначе перше сказати, що день, який вибрано, не був для віча догідний, раз тому, що селяни по тяжкій працї на поли через цїлий тиждень такі потомлені, що мусять в недїлю відпочивати і не можуть — особливо з подальших околиць — прибувати на віче, а по друге тому, що погода не допсала. В полудне лютував великий дощ, котрий з малими перервами тревав аж до самого вечера. Тому то й число вічевих було сим разом меньше як звичайно, однак все таки було їх около 200. Коли дощ переставав падати, прибувало все чим раз більше людий і стодола, в котрій відбували ся віче, була битком набита, а навіть на дворі стояли люди під стріхою, аби лише почути, що говорить ся. Хоч число вічевих було задля згаданих причин меньше як звичайно — а що лише те спинило людий в більшім числї явити ся, се говорили самі селяни — але все таки були люди з поблизьких сїл Старих і Нових Мамаїнців, Ревни, Дубівців, Ревакінців, Рогізи, Садагури, Бертомету и. С. Шипинців і т. х., і всї они слухали справоздання з великою увагою і певно вернули домів з кмітливими, що навчали ся богато доброго.

Послів Єротея Нігулика і д-ра Смаль-Стоцкого повитав Георгій Мойсеєв хлїбом-солею і дякував їм за їх труди около просьвіщеня народу руского. Опісля мав посол др. Смаль-Стоцкий свій реферат про ревізию катастру грунтового. Люди вислухали его з замітною увагою, а від часу до часу обурювали ся на заподїяні кривди, про які говорило ся в справозданю. Начальник громади Ревакінців Ровка запитав, чи буде комісия їздити з власної волї від села до села і сама справджувати недостатки в грунтовім катастрі. На се дістав відповідь, що сим разом так не буде; що комісия поїде лише до того села, котре упімне ся о свою кривду, а хто не упімне ся, то туди она не поїде і все лишить ся при старім. Уч. Савіцкий з Мамаїнців домагав ся, аби перед їздою тої комісиї установила кожда громада осібну свою сїльску комісию, котра би сама в своїй громадї оглянула всї поля і подала істнуючі кривди до відомости власної комісиї. На се відповів референт, що кожда громада має право жалїти письменно, щоби осібна комісия приїхала оглянути грунта і направити кривду, а тодї комісия мусить приїхати і мусить вислухати просьби громади. Отже головно залежить все від громади і тому повинен кождий селянин, котрий чує ся покривдженим, звернути ся передовсїм до громадскої ради, а та потім до комісиї. Лише таким способом зарадить ся дальшим кривдам. Замітні були голоси богатьох селян, що они не мають до кого удати ся о пораду, бо навіть громадский писар — звичайно жид — не хоче їм нїчого прочитати, а они неписьменні, не можуть собі дати ради.

З черги наступив реферат пос. Нігулика про реформу виборчу. В ясних, легко зрозумілих словах пояснив їм референт нагу виборів взагалї, а опісля виборів до ради державної і взивав людий, аби не піддавали своїх голосів за ковбасу і горілку, а голосували лише на таких людий, що не зрадять свого народу і упімнуть ся о его кривду все і всюди та не будуть дармо сидїти у Відни. Грімкі оплески нагородили референта за его приступний виклад.

Навіщуючи до попередних нарікань селян за свою непорадність виказав редактор О. Маковей значінє просьвіти и житю, опісля обговорив заснованє руской гімназиї і бурси при Народнім Домі. По нїм говорили ще уч. Савіцкий з Мамаїнців, котрий представив людям, як конечно нам потреба власної інтелїгенциї, котра би заопікувала ся своїм руским народом. А ту інтелїгенцию будемо мати лише тодї, коли заповнимо руску гімназию рускими дїтьми, о що повинен кождий Русин, чи то інтелїгент чи селянин дбати. Вкінци взивав бесїдник до піддержаня бурси для бідних

22.

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

(Дальше).

Я сидїла при вікнї і читала Флямаріона „Бог в природї.“ Нїмо читала я дїйсно. Промінь праці, котрі думки автора кинули ся мої при читанї думок. Я думала над своїм рідним, найняти ся за товаришку, над характером свого „становища“ в порівнаню до мої аж до хоробливости гордої, чутливої натури, над занятєм тиї „товаришки“, далї над моєю „рідною“, над Лордєєм, над Орадиєм...

На дворі ненастало.

Великий ядастовець дїтьв в острім вітрі, бо торгаючи об віконні шиби, мчать ся то в один то в другий бік, а вікна укладає ся білосмілими вогнями всюди. Цїлі громади свою хапають ся звідтам, кружать то над одним то другим деревом, сїдають, чоріють на осїнїлім тїлї мов малі дїтвори і колишуть ся весїлло. Маленькі їх острі очи аж іскрять ся і блищать. Одна дїтка близько мого вікна, звернула свою чорнокоску голівку до мого і моя уражена моєм обличєм вигляданєм, вдарила своєї ярилами і відлетїла. На дворі було пусто і лиш тілько один віз летїв ся по нїй. В мені забило ся дачно серце; на нїй сидїв Орадиєм. На мигаї мали вікна зелїзні дуперки позачинені. Отже він відїхав. Куди? по що? з якої причини? Все то мінало ся блискавицею в моїй голові і мені стало жаль. Тимчасом він перейшов по-при дім і, побачивши мене, поклонив. Трохи згодом стало на дорозї знов тихо і пусто.

Куди він поїхав, за чим? думала я неустанно занепокоєна. Я мов почула тривогу совісти, що судила перед его острійше. Бог знає, що з него на умі! Чому я не любила его тепер так, як перший раз, чому не упокоїла ся мня так, як перше? В нїм є щось, він інтелїгентний, бистроумний і гарний! Ох, ми приходили з кілька ся! Не дурно і тїтка казала. Пожуре лишив ся мій погляд в хатину, що стояла напротив нашого дому. Вітер звітав неустанно сьвіжий сьніг з ст даху, підносив гвалтовно вийсь старий червоний обрус на плотї розвішений, і жгуть дитячу сорочку... Під вікном лежала кішка, прилежачи на різдвяне деревце. Як мінла день Різдва. Радістні дні для цїлого сьвіта...

Мені сумно, понуро. Я несмішлива. Перед мною лежить стілько борби! Мені не ладитись до радістних гулят, аж до бою, до гірчого бурливого бою. Але нехай! Я не піддам ся, я хочу бути щасливою!

Але що з ним? Може поїхав на село? Панна Мария сповнила недавно, що він поїхать ся і думою їхати туди. Згадуєм також, що поїхав би студиї і вінок скінчили...

*

Знов весна. Знов той пахнальний весняний запах, ті самі дагітні вогуни вітру, що лорушують воздух, будять до житя, що спочивало в глубокім сні. Знов міняють ся всні тихі ночі, несказано, упоєчно красні, як колись. Все, все як колись! Фіялки дрібесенькі, любимці мої, цвитуть, ліси соснові, березові розпаляють ся, зелїнїють пишною зеленю! Залуді гомонять дїтами, кумуть, проча пташий розцибає ся; в серце в грудях розходить ся з самої рвемоти. Я сама вештаю ся день в день по полях, моя та справдішна рукавка, з розпалетними пальцями, з кашіхом на устах, з цвітом в очах! Здоровка, міцна я, поранцю в гущавину, шукаю дороги, сьмію ся!...

Сонце всюди.

Повно его всюди. Гарно, прегарно жити!

*

Я довго не вишукала нїчого. Но було що й запишувати. Жите одвалює в великім і в малім розмірі. Маю богато малїй, що одержу ми місце. Про мою тайну знає лише панна Мария: она годить ся з моїм поступованєм і долає мені відвати. Орадиєм пробуває на селї; поїхав дїйсно тодї по сем, коли я его бачила. Панна Мария жорить ся ним, бо не знає, що він залучує почати. Часом говорить, що покине науку і піде житя в народ; нераз каже, що втомлений і хоче спочинути; иньшим разом знов, що буде не бачити, що становисько не робить „чоловіка“, що тепер стїлько глупоти у нїм і всюди...

„Що він вважає глупотою?“ питала я.

„Я не знаю“.

„Так не говорив він давнїйше, панно Марие!“

дітий. Як дуже добре розуміє нарід ту свою задачу, і як тяжко відчуває теперішний брак патріотичної рускої інтелігенциї, найлїпшим доказом сего складки, котрі виказуємо на иньшім місци. Ремісник Дзкманюк з Рогізни ще зосібна заохочував нарід дуже красною промовою до просьвіти і закладання читалень „Рускої Бесїди“ і доказував спасенний вплив читалень на розвій народу і на громадскі справи.

Дуже уважно слухали зібрані пос. д-ра Смаль-Стоцкого, коли говорив про щадничі і пожичкові каси, та промови пос. Пігулика про церковні справи на Буковинї. Замітки селян доказували, як страшно доїкає їм лихва на селї, як дуже їм потрібно дешевого кредиту, котрий би не нищив їх материяльно. А коли пос. Пігулик говорив про церковні справи, всї приняли з одушевленєм 19 жадань православних Русинів до нового митрополита.

Коли віче вже мало кінчити ся, забрав слово о. Єротей Федорович з Ревни і в щирих, до серця промавляючих словах підвів ревну і безкористну дїяльність обох послів-народовців, котрі не страхають ся ні труду ні страти материяльної ні навіть огидних напастий противників руского народу, а все лише мають на оцї добро народу. Бесїдник сказав з погордою на тих людий, котрі облудними словами заманюють руских людий до себе і, замісць до добра, провадять їх на погибель, в руки найгірших ворогів народу. Ті самі люди відважують ся кидати безличними напастями на щирих заступників народа, але для таких людий має руский нарід лише погорду, на яку они заслугують зовсїм. Відчуваючи щиру вдячність обох послів-народовців, вніс о. Федорович їм многая лїта, а присутні з одушевленєм повторяли той оклик. Пос. др. Смаль-Стоцкий водкував за признанє і запевнив, що рускі посли-народовцї бажають рускому народови лише добра і в тім бачать одиноку свою задачу, до котрої сповнення прикладають всїх сил. Однак они потребують підпори на провінциї, а на жаль тепер мало, дуже мало таких руских православних сьвященників, котрі би дбали о добро повірених їх опіцї руских парохіян. Але таки є їх кілька, а між ними о. Федорович з Ревни. Тож з глубоко відчутою вдячностию повинні зібрані поздоровити такого патріота-панотця. Вічевики як один муж висказали зараз свою вдячність для вентомимого сьвященика-патріота. Пос. Пігулик вніс ще здоровє нашого найсвітлїйшого монарха і відсьпіванєм народного гимну закінчило ся гарне народне сьвято в Лужанах.

Віче відбуло ся дуже поважно. Люди слухали з напруженою увагою, видко, що порушувані справи дуже обходили їх. Замітне було, що на тім вічу явили ся начальники кількох громад. Однак найбільше відрадним фактом треба назвати виступ о. Федоровича. Коли згадаємо, що за послїдних 15 лїт православні Русини терпіли страшні гоненя, що православні рускі сьвященики жили під обухом і не важили ся нїгде виступати публично, що навіть тих кілька щиро-руских сьвященників не могло обзивати ся в публичних справах народних, то мусить ся признати, що горяча промова о. Федоровича принесла всїм щирим приятелям руского народу велику відраду, бо она ставить перелом в тім лиху, запонїдає нам в православній церкві для Русинів нові, лїпші часи.

З Чернівців до Аббациї.

Дорога „Бічника“.

(Подорож до Аббациї. — Вестовє в Пешті. — Аббация).

(Конець.)

В пятницю 12-го с. м. о 2 год. 45 мінут по обідї виїзджав я з Пешт, а в суботу о 8 годині дрожа прибув уже до Аббациї.

Через Хорватию їхав я в ночи; дахнего не міг я побачити нічого замітного; а коли почало вже зоріти, ми були на верхах хорватських Карпат. Вид і тут прекрасний, хвори мов те море стелили ся богато низше зелїзної дороги. Тут уже більше скалисті, безлїсні, а було тут так зимно, що пальцї клякли від студени.

Тілько одні Хорвати з'уміли забезпечити ся против малярязциї. В цїлій Хорватиї нема малярезі і хорватскі, а на зелїзници все кричать по мадярски, тілько по своєму: „дїр“.

Небавом узріли ми хорватске гранично малбережне портове місто Фіюме. Місто се велике, але збудоване вже після нїмецкого полудневого типу, з красними будинками виниціями і прекрасним видом на море Кварнеро, відмєн моря адрийского.

В Фіюмі сїв я на пароходи, заплатив 40 кр. а за нїм годину висїв вже в Аббациї, заїхав до „villa Abbazia“ Гавлера, де за вигідну і не занадто умебльовану комнату, на третїй поверсї, і за цїлий, можна сказати, боярский харч плачу денно 3 зр. 50 кр. За одноразову кузїль з вереї з веїма приборами, плачу 20 кр.; за поїздки по морю платить ся квастителєм барці (великого човна) 1 зр., фіякри дуже гарнїсні, але і дуже дорогі, за годину їзди платить ся 2 зр.

Аббация, то правдивий рай: не почуєш тут мовби ні вітру, ні зриву. Куда глянеш, всюди море, всюди як то море, поважна тишина, а тілько свист пари на пароходї дає тобі знати, що і тут проживають люди.

Аббация лежить у західній части істрийского побережа. Від північно-західної сторони цїлком закрита она від всяких вітрів високим гр (Ucka) з найбільшим верхом „Monte Maggiore“, 1.396 метрів високим. Сї гори, а кваститі гори, вічно зелені, покриті густими гаями дубових, оливних і ріжних дерев, а між тим сїмаї простирає винограду. Взагалї вегетация тут чудова; середна температура 14·53 Цельз., а навіть в найбільшу спеку могучий вплив з моря дістають температуру так, що спеки тут вовсїм не чути. Зима і снїгу тут цїлком нема. Длятого найбільше гостий пробуває тут в грудни і в січни.

Безпосередно над морем положена, знаменита Аббация тай незвичайно загідний і приємний по части моря, котре надїлює нас то теплотою, а по части згадками давнїйших часів і їх верхами Монте Маджіоре, що немов той паралаж хоронить сю оазу від північних вітрів, коли вільним отворто надуваєм сторона сї на ди дає безмежнїм вільний простір теплому і вогкому воздухови, що приходить аж від африканского побережа.

Назва „Abbazia“, походить з хорватского „Opatija“ (по німецки: Abtei). Ще в 15 столїтю поставлено тут бенедиктинське опатство тай Ян Стоянника; а можати сего опатства послужив ся богато щодо відносини культури в тім

„Ні! То борба є бит настроїла его так ворожо, навела на него такий сум, затуманила стільки. Се буває завсїгди так — і оно дуже сумно — чи неправда?“

„О, певно!“

Однак она все вірить в него; передчуває, що его будучність буде ще сьвітла.

„Певно: коли би позичив свої студиї.

Она сказе, що позичить. Він честолюбивий. Впрочім належить до натур, що живуть скоро, і коли би одинник ся раз знов перед праці, а спосібність одушевляти ся збудила би ся в нїм знов, позабув би всї кріві „інтересаци“ свого молодого житя!

О се й розходить ся головна, о се, щоби знов одушевляти ся.

„Се певно гниле“, говорила дама „і то мусїв би я нїм хтось збудити, інтелїґентні одушевлені люди, або ина жінка. Жінка гирда, осліплена жінка. Се було би добре!“

Особливо знайомости такої женщини бажала би она єму. „Між нами сьвітами“ говорила „занедбав ся він дуже і то у всїх. Не замітили ви сего? А то нїчо не шкодить так хосенно, у-благороднюче на ум мужчини, як приязнь з осліпленою женщиною“...

*

Мати таку свободу, щоби бути собі цїлою!

Передвсїм бути собі цїлою, для кляснного духа працювати як вчора: зберігувати его, збільшати, довести до того, щоб стати сьвяченим, прегарним, хвилюючим, зоріючим в тисячних красках!

Передвсїм бути собі цїлою і обробляти самого себе, з дня на день, з року до року. Розбити себе, вирівнувати, щоби все було складне, тонке, ніде. Щоб не остало ся дїтарвоїї ані для ока, ані для серця, для жадности і змислів. Щоби жадоби за красою утвердили ся.

Бути передвсїм собі цїлою, а вісїм стати або для одного чимсь величним на всї часи, або віддати ся праці для всїх. Боротись за щастє найвисше, сягаюче далеко поза будуче щастє...

Такий мій ідеал.

Свобідний чоловік з розумом — се мій ідеал.

*

Пощастило ся!

Я одержу місце ще перед „вічаком“. Стану за товаришку в одної панночки Угорки, плачу по півзари. Яка я рада! Яка я свобідна, весела, певна себе! Сьміє ся знов щасливим сьміхом. Мені здає ся, що в моїх жилах кружить кров швидше, а думки стали сьвітлїйші. Усьміхає ся гаях до себе, а тїтка, запримітивши той сонячний настрій, думає, що се я так на весїлє тїшу ся. Лише перед послїдною сценою мало відразу. Значить: перед сценою зітхнула і перестухала. Сцени такі мені взагалї немилостні.

Що Льдрен скаже? Ух, поганий той, з лютими дрожачими пальцями, путає той!... Хах-ха-ха! се інтересна, що він скаже! Але я не буду нїчого шукати і висиджу все що-до тривітня. Чи скажу: „Ви, мій пане, не обходите мене ані трохи! Будьте ласкаві, пойдіте собі до між свої люди і приведіть собі яку „галтєнодєсу“ Нїмчу, а мене оставте!“ Що вам з такої особи, що волочить ся по лїсах, коли ся в отаких, в шемранню дерев, уміє ся їх житє, а в вовнах.“ А Лена, — ах! тота „дитинка“ вона з вічно-жіночими прикметами, з кокетством в устах, она буде шалїти з радости, що я тим не виходжу замуж. Під тиском розвалю ся зна, а будно загибає ся! „Ти одобрєш дитину моєї ненависної сестри, що ти наробила?“ А я вільна дитину ненависної сестри дурю з тих що перестано бути кимсь дома. Чуєш ся, бо бутєнько?... Твоя доля, твій хитрий вітер ся гнїздити своїх крил! Ні, тепер я вже краще я небо полетїла би, до себе, бабусенько моя ти ти, щоб побачила ти мене, щасливу тепер, скрізь перемогу жадобою житя.

Як оно й не буде, а одно певне: всї будуть гадати, що я пірвала тому з Льдреном бо Орадея тут. Та се мене не дуже журить, нехай кождий думає собі, що хоче.

Орадея був слабий. Повертаючи з сеї простудив ся і лежав хорий. Тепер вже ожив. Лена его бачила, каже, що его ока „відмінні“ і що дістає мильний голос! Чи й вона дужа? Се могла би я знати! Я думаю дуже часто о нїм. Я могла би его бачити можна, вначити. Великим — з характеру, або значним — з праці для народу свого?

Мій ум такий свобідний, що я майже не уставно (т. є. в свобідних хвилях) учу ся і ставлю. Мрію об нїм, стараюсь колись пристосовати. Чи буду здатна до того, научать люди, або і час, а може прийду і сама на ті. В моїх тяжких хвилях бодь тала праця одинокою розрадою, ставала мені якоюсь можною житя

днім закутку сьвіта. Кажуть, що найдавнійші жителї сих околиць були Кельти, з котрими ще старі Фенікіяни стояли в торговельних відносинах. За римских часів осїли тут Либурни, що прославили ся яко розбишаки морскі, піддержували морску торговлю і були славними майстрами морских кораблїв. В 18 столїтю належала Аббация до Єзуїтів; по знесеню сего ордена дарувала цїсарева Мария Тереса Аббацию архидиякониї в Фіюмі. В роцї 1875 набув сю осаду гр. Віктор Хорньский, котрий продав єї в роцї 1882 товариству полудневої зелїзницї (Südbahngesellschaft). Генеральний директор сего товариства, Фридрих Шізер, не щадив ні труду ні гроша, щоби з Аббациї зробити первородне клїматичне і купелове місце. Заложив ту величавий парк, що має надовж близько два кільометри. До сего парку спроваджено зіля і дерев з цїлого сьвіта, так, що зроблено его правдивою ботанїчною скарбницею. Окрім того цїлий беріг коло сего парку, і що дальше, майже нїмилевий простір застелили плитами як величавий хідник і узяли его від моря в зелїзні барієри. В парку і в гаях повисше згаданих горбів, побудовано майже з 200 величавих віль о двох і трьох поверхах. Кромі того удержує товариство полудневої зелїзницї місцеву каведю, хвоєму з 40 осіб, котра грає в парку два рази денно, від 11 до 12 і від 5 до 6 години.

Найкрасша віля, архикняжиї Стефанії, має 115 комнат для поміщеня гостий, а кромі сего ще скалї до їзди, забави і т. п.

Побут в Аббациї упрасмиляють і частїйші прогульки, які устроює товариство полудневої зелїзницї на морю пароходами до островів в околици, а то: до Veglii, до Cherso, до Lussina, до Arbe. Кромі того ходить що години пароход до Фіюми і до поблизьких місточок, як: Volosca, Ika, Lovrana.

Мешканцї сїл, розложених по горбах Monte Maggiore, називають ся від назви тих горбів Čekaći. Етнографічне походженє сих мешканців дуже тяжко розслїдити; бо може в мінїй австрийскій провінциї не знаходить ся тілько останків разнородних народів, як в малій Істриї. Словенцї, Хорвати, Серби, Чорногорцї і Італїйцї сїли в тих сторонах. Всї носять ся по місци, більше після італїйскої моди. Його верстви занимають ся вилибою по морю, їдять пароплавами аж до Америки; кромі того виробляють малі поля, занимають ся також ловлею риб, особливо мешканцї осади „Preluka“ ловлять великі череди, нераз по 700 штук, тунців (Thunfische), котра важить нераз більше як 200 кґр. Гірняки виробляють вугаї і живлять ся пасекою, бурх болями, капустою і пшяною приноєм.

Бесїда тутешних мешканців переважно хорватска, помішана з італїйською.

В Аббациї є парохіяльна церков і парохіяльна школа. Парох і сотрудник, оба сьвященики рим. католицкі, а проте цїла їх відправа в церкві, навіть і служба Божа, відправляє ся по хорватски. Був я припадково на номинальній службі Божій. Заміць: dominus vobiscum сьпіває священик: Gospod z vami; відповідає на органах: i z duchom tvoim. Замісць отченаш каже сьвященик: Pomolimo sia; замісць tegniescat in pace, naj sprezivan tuti. Все а все відправляє ся в народнім язицї. Мені стало аж дивно: гадаю собі, тут під самим Римом щось таке вільно, а у нас борони Боже сказати навіть Отче наш в зовсїм зрозумілій народній мові.

Отже, як бачите, ту все дуже, красно, тілько треба „трохи“ гроша, а можна жити як в раю. Я купаю ся в морю два рази денно, роблю величезні прогульки, пю істриньске вино біле і червоне, по 26 кр. літра: читаю, ходжу по парку, слухаю музики, і так плине мило один день за другим. Прикро лише, що нема своїх людий, з котрими можна би поговорити щире слово.

Аббация, 17-го червня 1896.

І. В.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 22-го червня 1896.

Іменованє. Почтовий асистент Мартин Увтерніц іменований офіциялом в Чернівцях.

Три нові читальнї „Рускої Бесїди“ заклядують ся: в Васловівцях і Ровнї, черновецкого повіта, і в Дубовцях, снятинського повіта. Статути тих трьох читалень вже затверджені. Сим разом наступило затвердженє в рускій мові. Коли доси клерикали з затвердженєм статутів писали в правительстві по вімецки, намагали ся тим, що нема кому по руски писати в правительстві; тепер вже найшов ся такий уряник і сейчас правительство пошанувало руску мову. Отворене читальнї у Васловівцях наступить вже слїдуючої недїлї, дня 28-го с. м.

Дуже хосенне рішенє ухвалено на всїх учительских конференциях з Відня. В кождій школї найде ся один або й кілька учеників, котрі не мають вихованя або суть просто зіпсовані, а они псують дальше своїх товаришів. Отже віднесено гадку, що треба би їх відлучити від решти учеників і заложити для них „окремі класи“. Се внесенє приняли учительскі конференциї у всїх дїльницях Відня. Уважаємо се рішенє дуже користним для морального виховання дїтий в школї і поручаємо нашим учителям сю гадку до совістного обдумани, чи не можна би таке завести також у нас, очивидно відповідно до наших обставин.

З черновецкої гімназиї. Вступні іспити до вімецкої гімназиї в Чернівцях відбудуть ся в днях 16-го і 17-го липня с. р., а в осени 1-го, 2-го і 3-го вересня. Дїти мають перед дирекциєю виказати ся сьвідоцтвом хрещеня і свідоцтвом 4-ої класи народної школи. Родичі мають заявити, котра мова є матерною для дитини, бо після сего будуть дїти учити ся рускої або молоскої мови. Як се можливі родичі найбільше уважати, аби опісля рускі дїти не мучили ся наукою молоскої мови, коли єї не розуміють. Час би вже раз, аби родичі руских дїтий зрозуміли, до чого доводить ренегатство, і не слухали відносятів і махінаций румунїзаторских аґітаторів, між котрими головно один учитель при православній школї визначає ся великою ревностию. Як се можливі уважати також зі Русини, котрим справдї залежить на тім, аби рускі дїти не попадали нешасно в румунїзаторскі руки, бо се обовязок наш!

Уважайте на дїти! В Іспасї на Буковинї живе селянин Петро Колотило. Він мав двоє малих дїтий в віцї 5 і 3 років. Недалеко від хати є став, до ті дїти купали ся. Коли жінка Петра прийшла пополудни до дому, найшла свої дїти вже трупами на поверхнї ставу. Очивидно пішли дїти купати ся, коли не було матери, і втопили ся.

Товариство руских женщин в Перемишли оповіщує відозву, в котрій заявляє рускі женщини приступати в члени того товариства. Дух часу жадає від кождої одиниці, щоб она ставала до працї. До тої працї брали ся доси лише мужчини, а женщину уважали спосібною лиш до удержуваня ладу домашнього, шреня, шитя і т. п. Але дух поступовий покликав і женщин до працї. Коли вже женщини у иньших европейских народів стали ся борцями за ідеї, то й Русини не сьміють оставати ся позаду. В тій цїли заявляємо „товариство руских женщин в Перемишли“, до котрого повинні всї женщини з Перемиского належати. Щоби то товариство сповнило свою задачу, треба як найбільше членів, тож нехай кожда руска женщина вступає в члени товариства, тим більше, що при тім вкладки дуже малі: вписове виносить 50 кр., а місячна вкладка 25 кр. Однак самими вкладками годї буде удержати товариство на висотї его задачі, длятого устроює товариство **фестин з льотериєю фантовою** дня 9-го липня с. р. Аби той фестин удав ся як найлїпше, повинні всї Русини і Русини засилати до товариства гроші і найріжнороднїйші фанти, а з чистого доходу зробить товариство не одно добро бідним руским дївчатам.

Великопаньска етикета. В дворских кругах в Петербурзї розповідають собі таку цїкаву історию: Коли по коронациї царскій заграничні дипльомати і заступники держав складали желаня царскій парі, подавали їм так цар як і царица руку. Кождий уважав за свій обовязок царицю поцїлувати в руку. Не учинив того лише амбасадор французкий гр. Монтебелло та тілько устиснув руку царицї. Се так прикро вразило иньших, що навіть генерал Бусдеф, окремий висланник Франциї, не здержав ся та висказав графови своє зачудованє. Гр. Монтебелло відказав на те, що він не міг поступити против своєї засади. В дворских кругах мали відтак застановляти ся над тим, чи годить ся після того бути царицї на балю у французкого амбасадора. Але цар порішив, що задля чудного поведеня графа не слїд забиджати французкого народу. Все ж таки царица висказала графови, що їй не подобало ся его поведенє; бо коли її граф подав руку до поцїлунка, то она не приняла єї і тілько обіч графа похожала в танцю.

До великої змови робітників готовлю прийти у Львові. Як звісно тревае там вже від кількайцять днїв змова робітників столярских і не може покінчити ся, бо майстри не хотять вїйти на жаданя робітників. Отже минувшого тижня відбули ся збори робітників будівляних: мулярів, тесляв, камінярів і ин., на котрих явило ся около 1,000 участників. Збори ухвалили між иньшими, що коли до 14 днїв не настане згода між робітниками столярскими і їх майстрами, то всї будівляні робітники у Львові — а є їх до 4,000 — перестануть робити. В нарадах забрав голос також радник маґістрату п. Стрілбицкий і підчу нашу злостреня тої справи принесе властителям більших фабрик.

В тій працї купає ся моя душа, перенесе в ній, а хоть би я й не зазнала жадного иншого щастя, так праця така є ще завсїгди більше чим будемним щастєм.

. . . . . .

Я хотїла би з ним поговорити. В думцї говорю з ним майже неустанно. Уявляю собі его великим і характерним; всї его вважають таким, а він правдив: правдив не лише тому, щоби єму було добре, бо не надважить як доси вільнодумних ідей, називаючи їх „дурницями“. Одушевляє ся їх правдою як давнїйше; і тому, що він такий, я люблю его. Люблю его любовию, що виготовить крізь всї мої нерви, є вирвка як море, і завсїгди гарна і нова. Красою своєї душі мусїла би залити мою душу; купати ся мусїла би вся в богатстві его душі. Така сила покорює мене вже тепер, а міцна і виробна примусила би мене на завсїгди. Тодї він видає ся менї чистим і цїлий наліг і нїяка брудна сповнює не дотикають его і він має право носити голову гордо.

Я его люблю такім, яким би мав що-йно стати; також, як є тепер, не могла би я его вірно любити; побоювала би ся неустанно, що тій любови настане би кінець і тодї не остало би ся менї нїчо крім нерозсвідчення, що ми перед нами належали до себе. Такого щастя я не хочу. Я не хотїла би, щоби саме по середнї житя „лайшов“, як сонце, але щоби був менї до кінця житя сьвіточем, і саме від тої хвилї, в котрій ми видала би собі руки на завсїгди. Не хотїла би, щоби любов замерзла тодї, коли противно показала би міцнїйше. Так я собі мрею дївоцю.

(Дальше буде.)

Приватна клїнїка хірурґічна

Приватна клїнїка спеціальна:

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

сверст. **оператора** ц. к. хірурґ. клїнїки університету *Білярого-Гросгеймера* у Відни

находить ся

в **Чернівцях**, улиця Мецгера ч. 25.

В сирої приміщення хорих і всяких інформаций треба удавати ся до управителя приватної клїнїки **д-ра Квятковского** в Чернівцях, улиця ратушна (ди Віднавори).

(13—100)

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

складена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в літографічнім закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиранє:** по цїні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і принимати з осторожностию лиш кожди, на котрім знаходить ся ворочник „Котвиця“ Ріхтера і прадаєм.

Аптика Ріхтера під золотим лвом у Празї.

Для школьярів!

Товариство „Просьвіта“ при обмежнім ся зиитах в школах народних видає до відомости Сьвят. Рад Шкільних, Впов. пльнипотенцїв, катехитів, учителїв і родичів, що книжки накладу товариства, зрахованої зр. Радою шкільною на нагоди для учеників, краєно окрасками з позолоченими берегами, можна купити **в канцеляриї товариства у Львові в ринку ч. 10,** по слїдуючій цїнї:

Розмова про сяєв природи 20 кр., Оповіданє о житю сьв. Бориса і Глїба 20 кр., Новелки для дїтей 27 кр., Сестра 15 кр., Байки 22 кр., Історія Руси ч. І. 25 кр., Історія Руси ч. II. 22 кр., Дїд і внукові 24 кр., Гонець худоби 45 кр., Про жовнїрів і збіг 20 кр., Бенкиєн Франклїн 16 кр., На досвітнїй 22 кр., Серед зелїного моря 25 кр., Житє сьв. великомученика і лїкаря Пантелеймона 20 кр., Дрібна птиця господарска, а великі гроші 20 кр., Підкрите Америки 23 кр., Зайчата шкідні і пожиточні 42 кр., Перекотиполе, новелєта, 18 кр., Кирило і Методій 22 кр.

Молитвенник народний (з ілюстрацїй окрасі) 20 кр., в лучшій окрасі: а) чрезвичайний і золочений хрест з переду 25 кр., б) шкіра окрема полотняна, берега золочені і золочений хрест з переду 35 кр.

Молитвенник народний можний на цїнї 30 кр., 1·10, 1·30, 1·60, 1·80 зр.

В руских товариствї педагогічнім, улиця Сикстинська ч. 6, у Львові, можна також дістати на кредит для учеників слїдуючі видання:

Образкові видання. Вьїрнонь 10 кр., Гостинець 10 кр., Лїбанки 10 кр., Мешкання 10 кр., Робінзон 40 кр., Квіточка 20 кр., Шиночка 20 кр., Кобзар Тараса Шевченка 20 кр., Гете-Фрайко: Дня Мадонна 30 кр., Мірка: Пригода Дня Кілєта 40 кр.

Видання без образків. Читанка ч. І., II., III., IV. оправлені 20 кр., без оправ. 10 кр.; Вязанка вершів 10 кр., Хемія Ґеґнер 40 кр.; Учителї за р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 2 зр., Дїдина за р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 4 зр., Із Лєбедевої: Пісьмо, Рідкі сьвіти 10 кр., Вол. Шухевича: Залежність шкільна 20 кр., О. Нижанківський: Балада і житє, дослїдів для дїтей з ворочником, 10 кр., Лєбедїв Глїбова: Байки 5 кр., В. Чайченка: Одеса; Кобзар; Гринько по-Ф-ку; Думи про кончини Кобзаря 5 кр., Добровольї Чайки: Казки про Іванка та про Іванка; Іванка дю 5 кр., М. Дяченко: Тиф ведь ньої вчера, Дворіпів з ворочником 10 кр., Мала стенографічна Руси України 20 кр., Гордїєнко: Кармелюк і Гамалїя 20 кр., Юлїй Верне: Подорож дїтей через моєї 60 кр., Гордїєнко: Прикази за іспитів 20 кр., Молитвенник народний, з золотим окрасками, 20 кр., Ілюм Л. Кельцер: Коротка історія людскости 60 кр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і єдиноє руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впросьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зорні і солоні, збіже в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найдешевшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся собі до місяця, а доручене виключеної з вершіних Товариства контрасекурацийного подають „Днїстрови“ можність обеспечувати і виплачувати і найнизші суми.

Пайки „Днїстра“ приймає кожда кравець у Львові при значних інтересах.

На житє можна обеспечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінацій **в товаристві взаїмних обезпечень в Краковї,** котре дає як найвигіднїйші услови і видає полїси і житє в руских мовах.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоячи рахунок підчетрнене з обмеженою порукою, при вкладах від своїх членів і третих дає **вкладки** з чередуючими **на 5** процент. Говорить обмежено. Удїл по 50 корон. Позички удїляють ся лише властивим реальностям, кілька від тисяч, на другий два члени. З позичок відтягає ся десяту часть на УХЛ.

Зголошенє з уділом **вгодні** в місяцї, до „Днїстер“ не є інституцією, приймають ся.

Повідомленє. Маю честь повідомити, що дирекция товариства „Днїстер“ у Львові іменовала мене своїм агентом на Чернівці (повіт судовий і перестність. В справах обезпечень від огня будинків мешкальних і господарских, пожиток, знарядів домашних і господарских, збіж, плутів і т. д., худоби, збіжа в стогах і в зорні — подам кождому потрібні вказівки. — Корнель Сколбек, агент „Днїстра“ в Чернівцях, улиця Пушкина ч. 25.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станиславова, Белзиця і Снятина	11^{58}	.	.	6^{57}	10^{28}	5^{30}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбови	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{22}		
З Новоселичі, Садагури	.	.	.	.	.	.	11^{15}	9^{50}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{50}	5^{10}		6^{55}	9^{00}	9^{05}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станиславова	9^{55}	.	.	6^{14}	7^{29}	2^{01}		
З Підволочиск	2^{30}	10^{05}	.	8^{03}	5^{16}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{30}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний поїзд)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходять	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Белзиця, Станиславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	10^{29}	5^{28}		
До Глїбови, Сучави, Яс, Букарешту	12^{00}	.	.	7^{17}	10^{48}	6^{18}		
До Садагури, Новоселичі	.	.	.	.	.	.	4^{10}	6^{17}
зі Львова								
Зі Кракова і Відня		2^{00}	11^{00}	4^{40}	9^{05}	6^{15}		
„ Підволочиск	.	2^{17}	6^{00}	.	9^{00}	10^{05}		
„ „ з Підзамча	.	2^{05}	6^{14}	.	9^{48}	11^{12}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{03}	2^{45}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{05}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{05}	7^{00}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{45}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний поїзд)	9^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору ночну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на годинци є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

Ч. 128. Чернівцї, середа дня 12. (24.) червня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 7 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Д. Гервіца в Чернівцях, ул. голенна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находять ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

„Жалкіи типы отрицательного достоинства“.

Як сильно пражала знана промова п. Барвіньского и делегациї наших москвофілів, видно з тих статий, які читаємо в *Галичанинї* і в єго буковиньскім єху: *Бук. Відомостях*. На такий маленький, писклявий голос, як в *Бук. Вѣд.*, нема що зважати. Але в *Галичанинї* читаємо аж три великі статї про п. Барвіньского з значучими заголовками: „Галицкій Донъ Кихотъ“ і „П. Барвиньскій на услугахъ поляковъ“ — а ті статї, хоч змістом анї трха не нові, всеж таки суть найлїпшим доказом на то, що п. Барвіньский говорив правду. „Жалкіи типы отрицательного достоинства“, до яких *Галичанин* зачислює п. Барвіньского, зложили сими статями доказ, що між тими типами не п. Барвіньский, але они суть „отрицательного достоинства“ через свою безмежну ненависть до нашого народу. Симпатиями австрийских Нїмцїв до прусских оправдують они свою симпатию до російского народу, добачуючи в таких відносинах подібність і замовчуючи се, що російский а українсько-руский нарід то не один і той сам.

Мотиви, яких уживає *Галичанин* в обороні своїх засад против п. Барвіньского, суть загально знані вже від давна. Виємком їх є, що „український сепаратизм перестав бути літературним питанєм, а перемінив ся в політичне“, а відтак, що п. Барвіньский служить лише Полякам, „бо українофільска пропаганда придумана Поляками і єзуїтами і они ведуть єї також в Росиї при участи наших до сего орудий. Українофільске питанє в Галичинї зі всею примішкою радикального социлїзму має служити цїлям польскої політики, котрої представителї стараютъ ся змовити також и австрийске правительство, що збунтованє Україна послужить на добро Австриї, бо таким способом ослабить ся Росия на границї Австриї. Під таким претекстом, під видом українофільства, повстає серед галицко-руского народу розлад, а через розлад — наше національне і політичне пригнетенє в Галичинї і на Буковинї і успіх затинїзациї і польонїзациї нашого народу“. До такого „мудрого“ висновку дійшов *Галичанин*.

З тої причини не находить єей панславістичний орган досить слів обурення на те, що „Поляки пустили п. Барвіньского дразнити Росию“ і потїшає себе надією, що благотворительное общество по промові п. Барвіньского таки не перестане „помагати учащимся въ Россіи славянамъ и жертвовати на богоугодныя и благотворительныя цѣли въ славянскихъ земляхъ“. А для характеристики способу полемізованя *Галичанина* нехай послужить ще сей уступ: „Якъ лай собаки не остановить мчащого ся поѣзда, такъ нападки въ вкусѣ п. Барвиньского не задержатъ Россію въ ея государственномъ, а русского народа въ его національномъ и культурномъ развитіи“. І ще дивує ся *Галичанин*, хто дав п. Барвіньскому повноміц говорити в австрийскій делегациї в імени російских Українців, яке єму дїло до них? Отже за те, що він обстав за гнетеними братами, дістав ще назву Каїна, а нашу мову і наші народні змагання піднято на сьміх і на глум.

„Все польска інтрига! Поляки думають о відбудові своєї Польщі і наймають собі Русинів до того, а самі тимчасом латинїзують і польонїзують Русинів“. Все те така стара пісня, як ренегатскі замахи москвофільскі на руский нарід. Стійкість тих москвофільских арґументів ми і инші народні часописи розбирали вже обширно; отже не думаємо повтаряти се. Одне лиш зазначимо: Яка здеморалїзована наша суспільність, що по минїшний день позволила тим справдї „жалкимъ типамъ отрицательного достоинства“ обманати ся і їм доси ще тота не замкнула! Як довго се ще потягне ся? доки ми терпіти-мем такі зневаги народу у себе дома?...

Тут повинні би рожі стояти.

Новеля з Ґоґоля

І. П. ЯКОВЕНКА.

Тут повинні би рожі стояти,
З тих великих, жовтих, жовтих.

І буйними вихами мусїли би звевати над муром гирлаї і міжними листями сихляти байдужно на дорогу в кождий колос: богатий блеск того того богатства видїти. І мусїли би мати той тонкий неславний запах рож, котрого спокутати не можна; так як запаху великих квочів, о котрих мамуть снили в своїх мріях.

Або мали би се бути рожі полеві?

Може.

Могли би бути ті малі круглі загартовані рожі; мусїли би тоді звевати легкими гадуючими, з синьоцїми листом, червоні і сиваво, вежа вистроєнєй або пошлуй для надорожного, котрий із терпеливою дорогою, втомлений, заборонений, раз, ось же лише що нів чверти дороги до Гиєс.

Які в него думки? Яке в него житє?

Так, — тепер сьмілива его доля, що заспокоєть тут все; заглядають тебе і дорогу і місто; — одиноке по другім боцї довгої вилиці, тяне ся дорога в лїниєю нивілями обмежений сарутї саме до ріки, далом до сумнитного моста. А на за тим розлягає ся знов величезна Бавилонь.

Зелень і сїрість тягнуть великих рівнин... виглядають так, неначби утома многих трудних миль знимала ся з них і клала ся важко на чоловіка, викликувала почуте опущеня, приводила до туги, до пошукуваня. Тому далеко лїпше уместити ся вигідно в такім закутку як отсей, поміж високими мурами огородів, де воздух завідний, мягкий, тихий — сидїти по стороні сонячній, де завіса вирушує ся з закутка муру, — сидїти тут, і приглядати ся блискучому зеленому Аквитусови, що виростає з рови дорожи, і сроблом нагрудженим бодяком, та матово-жовтим небіним квітом.

На довгім, сивім мурі виритім, мурі повним дір ящірок, шипр та засохлої трави — так повинні би були рожі стояти, і повинні би були саме з того місця виростати, де довга одностайна рівнина перериває ся великим обемистим замком прекрасної старинної мальскої роботи, вишея желїзним хвурочем, що становить широкий, вигнутий як по груди, балькон, куди заходити мусїло бути мило, коли ще замкнений нарс втомив.

А втомлені були они часто.

Они ненавидїли стару, прекрасну вілю, що мае десь тут бути, з єї мармуровими сходами і грубо гаяними сиєтами; в ярастарі — дерева з своїми чорними гордими зорками, ніні і дверя, плахетні ясені, ниверси і дуби — були їх весь час свого росту тихою ненавистю ненавиджені, яку відчуває неспокійні серця супротив неуменьшаних, супроти всего, що по нас дуже, супроти того, що не бажає разом з нами і, здає ся, тому всьому бажаю супротивдає ся.

А з балькону то можна було бодай погляди віддалити ся, і тому ту й стояли они там часто, говорили за генерацию, і всї они дивили ся в далечину, кожде з своїм бажанем і супротивлєнєм.

Золотими стежками украшені рамена спочивали на краю желїзного поля, не одно в пряк убраню колїно опирало ся на тих гарних арабесках, а барвні стежки, що любовні поздоровлєня і сонцем сходив, виївали з всїх его пароствів.

Отжілі, квітні гадині-матерї — і они стояли раз тут та вигляли неможливі звістки в далечину. Великі, буйні, опущені женщини, блїді моя ненависть... коли би їх одна думка могла заблати смерть, коли би одно бажанє могло отворити пекло... Жінки і мужчини! они не жінки і мужчини, взяті сї хулї білі душі дївочі, що мов товпа заблуканих голубів тиснуть ся до чорних птахет і кличуть: ніймайте нас, злахотні хижі птахи!

Тут можна би собі уявити подїю. Сценерия отся відповідала би дуже подїї.

Мур октай з бальконом цїлим так не єї лише зорати мусїла би бути ширших, мусїла би розширити ся в колю на середині стоїть стара скромна фонтана з жовтавого туфу і посудинка з випущеного порфиру. Зі вігуру фонтани дельфін з відломаним хвостом і одним дитинним вілцем. З другої витрушує тонкий стріла води. — На одній стороні фонтани изнів круглі лавка з камена туфового і залізного.

Легкий, білаво-сивий пісок, черниною виглядаючий камінь, отесаний, жовтавий дрібастий туф, тонкий шлюбований, волостию лишовений порфір, а до того жаль, мала ерібливо-дрожача

В борбі з таким лихом всї народні партиї повинні поступати разом, як один муж, і нївечити его погубний вплив на кождім кроцї. Всї бачимо, що мимо партийних роздорів поміж народовцями, з дня на день зростаючий розвій народний найлучше паралїжує роботу москвофільску. Против платної відлоти годї вповати великодушним оправдуванем єї, або научними арґументами, котрі анї одного платного ренегата не наверпули; — тут безпощадне винищенє впливу їх по селах і містах і ставленє натомісць реальної роботи буде найлучшою відповідию на їх безсовістну роботу.

Заслонюють москвофіли ту свою роботу, дійсно „отрицательного достоинства“, вічним звертанем уваги Русинів на латинїзацию і польонїзацию їх Поляками, на польску інтригу, і вмовинни в Русинів найбільшу небезпечність лише зі сторони Полякiв, усе стараютъ ся якимсь робити своє. Тимчасом се факт, що до польонїзациї причиняють ся з Русинів найбільше москвофіли (через що їх богато коротковорих Поляків любить), а на латинїзацию доказів не найде ся, хиба спорадичні такі, які найшов би справедливий чоловік і по стороні декотрого руского сьвященика, що латинників перевів до гр. кат. церкви. І если єсть яка гірка іронїя в поборюваню москвофільства в Австриї, то видко єї передовсїм в поступованю Поляків з москвофілами. Богато Поляків видить, яка небезпечність грозить від москвофільскої пропаганди не лише Русинам, але і їм; богато обурює ся на обави москвофільства вже в їх суспільности найменший випадок з ке. Стояловским, що став величати Росию; але малі здобутки польонїзацийні, які осягають при помочи іетшопаня на австрийскій Руси москвофільства, залїплюють їх так, що поза тим они не бачать величезної шкоди від російскої пропаганди для Русинів і Поляків. Стояловский дав уже Полякам покоштувати того, що ми нємо від кількадесятьох лїт. Коли за его приміром прокинуть ся між польською суспільностию польскі поклонники кнута, аж тодї Поляки зрозуміють нашу тяжку і довгу борбу з тим лихом народним і державним; аж тодї подадуть нам руку до спільної борби против него. Тепер, правда, праса польска відносить ся до москвофільства ворожо, однак ми мусимо сказати їй отверто, що нїхто з Русинів в щирість того ворожого настрою Поляків до москвофілів не вірить. А не вірить тому, бо Поляки тратить хиба красні слова на ту борбу з москвофільством; за те-ж дуже часто спиняють розвій Русинів, котрим то розвоєм, яко одиноким средством в сїй борбі, можна всяку шкідливу Русинам і Полякам пропаганду убити. До борби з москвофільством по газетах повинні Поляки додати ще щось більше, а іменно таки у власнім інтересї помагати нам усувати ті колоди на дорозї нашого розвою, які они, необачні, так часто самі нам під ноги кидають.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 23-го червня 1896.

Іменованє. О. Антін Гаджиньский, тимчасовий учитель семинариї учительскої в Тернополи, іменований дійсним учителем при тій семинариї.

З черновецкого університету. Деканом правничого факультету вибраний на 1897 р. правительственного радника д-ра Клайнвехтера. — Ректор вестоїв відбуде ся завтра.

Загальні збори складу видїла „Руского Інститута для дївчат в Перемишли“ на день 29-го с. м. до замкнут тамошної „Руской Бесїди“.

Презенти одержали єп. Вол. Венгринович на Хирному, а Антін Мельницький на Новоставцї. Гнївош в перемиский епархії.

Австрийска рада державна має, як доносить Neues Wiener Journal, зійти ся на дальші наради дня 22-го вересня.

З „Просьвіти“. На засїданю головного видїлу з дня 16-го с. м. принято до відомости справозданє п. Короля про его австрацию читалень і відчити господарскі. Він об'їхав 25 сїл львівского повіта і мав в 21 селах відчити; принято з подякою від дир. Борисовского дар 242 книжок до бібліотеки і кілька медалїв та монет старинних до музею товариства; принято кілька нових членів.

На нову залїзницю дало міністерство зелїзниць концесию шамбеляновн Мар. Богдановичови у Відни. Нова зелїзниця має іти з Самбора через Старе Місто, Лопушанку, Турку і Борянку до угорскої границї під Ужок.

Звичайний загальний збір товариства „Шкільної Помочи“ в Станїславові відбуде ся 11-го н. ст. липня с. р. в комнатах товариства „Руской Бесїди“ о годинї 5 пополудни. Якби о 5 годинї не зібрав ся потрібний комплет членів, відбуде ся збір (по мисли §. 23-го статуту) о годинї 6 вечером того-ж дня, в тім самім місци при такім числї членів, яке явить ся. — Станїславів, дня 23-го м. ст. червня 1896. — *Олекса Абрамовский*, голова; *Йосиф Струтинський*, писар.

Оголошенє. Комітет інтернату для учениць н. к. Семинариї учительскої в Самборі розписує вишшиня конкурс в цїм приміщеню 100 учениць в роцї шкіл. 1896/7 від слїдуючими услівями: 1. Комітет бурси прийме 90 кандидатів найбіднїйших за місячною оплатою по 5 зр. а. в. в готівцї з гори і забезпечує їм мешканє, харч, услугу, світло, пранє і книжки шкільні а також старанний надзір родительский. 2. Крім того прийме комітет 10 учениць за повною оплатою по 12 зр. місячно з гори.

Добровільне виступленє або видаленє з інтернату потягає за собою утрату стипендиї. Подання о принятє до бурси треба вносити на руки Дирекциї н. к. семинариї в Самборі найдальше до кінця липня с. р., до котрих треба доручити: а) свідоцтво убожества, б) шкільне свідоцтво шкільне, що найменьше з добрим успіхом кінчила попередну клясу, в) метрику, г) свідоцтво щіпного року шкільного, а насамперед котрій обовязані будуть родичі платити тому що місяця з гори вносити сталу оплату і дати свою І молитвословъ, 4 пари білє, 4 простирала, 1 пінтю, 6 хустинок до носа, 2 пари чобіт шкіряних, шкільне сїнник і прикривало і 4 ручники.

Кождий з принятих учениць має дложити 1 зр. з гори на кілїй рік за з'ужите інвентаря, а 5 зр. на прибори научні на руки настоятелї бурси, котрий буде вести рахунок видатків вкладки з 5 зр. Учениці курсу приготовляючого

струя: материял і кроєчи відповідають собі знаменито.

Особи: два чура.

Не з якого так означеного історичного часу, бо дійсні чури не відповідали зовсїм ідеальному чурі. Отеї чури такі, як їх малюють в книжках і на картинах, залюблені, поривачі в мріях.

То лише своя стрій має щось в собі історичного.

Актора, що має представляти молодшого чуру, одягнена в легкий, тїсно приставлений пояс. Пояс ясно блакитний, перетканий геральдичними лелїями з найсвітлїйшого золота. Се — а відтак стільки коронок, скілько лише дасть ся їх надягти — найвидатнїйша річ на костюмі, котрий не дбає так о задержанє характеру якого небудь століття, як о то, щоби підвести молоду буйну постать, пишне золотаве волосє і чисту барву лиця.

Она замужна, се тревало єдиак лиш щось півтора року, опісля розвела ся з чоловіком, і мала зовсїм не гарно обійти ся з ним. Се може бути, єдиак щось незвичайного не можна собі уявити. Т. є. в неї нема тої милої незвичности з першої руки, що безперечно має щось в собі принадного, в неї єсть тепа добре вивчених, добре розвинена незвичність, в котрій не може помилити ся жаден чоловік і котра трафляє чоловіка просто в серце, пригадуючи єго тоє підоє потуги, яку має лише сама досконалість.

Друга актора в ролї — стружка молодолїтна. Она не замужна і не має жадної історії; зовсїм жадної. Нема нїкого, хто би знав о ній хоть і яку дрібничку, а однакож сїльно говорячого виразу є в тих делїкатно нарисованих, майже худих формах єї тїла, в тім бурштиновім блїдім прикальськім лицю, котре отїнює чорнява кучерява сточвасе на сильній мужеській шиї — дражнить своїм глумливим з заразом і тужливим усьміхом, а вглубоке є через свої очи, котрих темність, нагла і блискуча, пригадує темні листочки в шаїті братків.

От костюм з легкої жовтої барви, пробиваний на спосіб ірмек, з широкі ласи, з стоячим твердим комірцем і з гузиками тонкими. Вузка барбошина кривка шкіряна заїд комірця і рукавів, що приставить тїсно до рук. Убране нїс поротне, широке, мертвої зеленої барви, з буквами з жовтого пурпурового шовку.

Трійо — синє. Голубий чура має, розуміє ся трійо ясно біле.

Оба носять барети.

Так они виглядають.

А тепер стоїть жовтий на балконї, спинаючи ся понад перуче, нїчає коли голубий сидить на самій хвоїї фонтани, мертвий вигідно обвинши одно колїно руками, богато серпанками перетканими.

Потомущи в мріях, лише ся далеко в Климпаїв.

Тепер говорить.

„Ні на світї нема нїчого красшого, як ті жовтини! Я сего не розумію... В лїсах, котрі їх творять, мусить лежати нїйбі чар, коли бачу їх як лише переходять Іздара, Розамунда і донна Ліза і ті прочі; як лиш бачу, як в них одїж прилягає до форм, як она укладає ся при їх ногах в складах, то я мені дїє ся так, мов би мене серце виривали мені ось зрох з всїх жил, оставляє мене голову порожну, без думок, а суєтним мої трептячими і без'ладними; — збирає ніє мене остає в один одинокий довгий, дрожачий, тріпаючий відлих. — тут. Що се таке? Що се може бути? Оно щось таке, мов би щастє йшло встидно попри мої двері, і я нуїїв би его сїйнати, держати сильно і оно хотїло би бути моє... се так чудно... я одиноко я не можу его вловити, тому що не можу его добачити.“

На то обзиває ся другий чура а [illegible]

„А коли би ти сидїв, Діоренцо, її в моїх а она — в своїй глубокій задумі забула би, що то тебе прикликала, і ти сидїв би можеш сидячи, а її гарне обличє було би сказане від тебе і в хварих своїх мрій було від тебе далеке мов зоря від свого неба, хоть твому погляди так близьке, що кожда черта єї була би відлама кілька на твій полиці, кожда в крій сотворена любі, кожда лише барви її лиця з своїм вагіїм рожевим заруменєм... чи не було би то тій тай так, мов би она, як гаєє сидить, належала до другого світа, а не до того, в котрім ти клаєш в полиці; не було би так, мов би її належав якийсь світ, якийсь світ її окружає, в котрім єї лише пристроєні думки летять до тебе, тобі незнакомі; до яких любить, відлучає від всего того, що твоє, від твого світа, від всего; до яких сиєть є далечині і тужить... мов би в її думках не можна для тебе ані найменшого місця здобути, хотяй ти тужив би тим щоби попрутикувати ся для неї, віддати свої мрії і все прочє для неї, щоби лиш то було моє

приняті зістануть на разі провізорично аж до злożеня іспиту вступного і викалана добрими вступами в науці в протягу місяця, чи суть відповідно приспособлені до користаня з науки недаваних. — Наколи-б оказалось по першім місяци, що ученики курсу приготовляючого суть невідповідно приспособлені і не роблять вступів, зістануть видалені з інтерату, а на їх місце прийме комітет гіднійших. — З комітету інтерату для кандидатів я. к. Семинариї учительскої. — В Самборі, дня 20-го червня 1896.

Ще раз про ревізию катастру ґрунтового. В справоздання „*Буковини*" про віче в Лужанах сказано про ревізию катастру ґрунтового через недогляд дещо такого, що мисли би впровадити инших селян в блуд; длятого хочемо тут виразно і ясно особливо се питанє пояснити, чи комісия краєва буде об'їджати села чи нї. Після §. 12-го устави про ревізию катастру ґрунтового, *має комісия краєва право, висилати лише членів комісиї делеґатів на місце*, аби они на місци розглянули річ. Очевидно, що комісия висилає лише там своїх делеґатів, де люди того жадають, і де із письменного представленя краєвого до комісиї окаже ся дійсно потреба, розслідити справу на місци. Важний і сей уступ з §. 15-ім: „При тім має комісия краєва розважити також донесеня про хиби і кривди що-до *клясифікациї* і які дійшли-б до неї від инших орґанів, як н. пр. від виділу краєвого, від *рад громадских*, товариств господарчих і т. д." Отже із тих параґрафів видно, який важний буде голос громади при ревізиї катастру ґрунтового.

Нові корони. На памятку о тисячлітній виставі в Будапешті велїло угорске правительство вибити міліон нових корон, на котрих по одній стороні зображений цїсар Франц Йосиф в угорскім коронаційнім одязї, а на відворотній стороні Арпад, перший король угорский, що завоював Угорщину, окружений громадою людий. Ті корони мають партість монет, будуть приймати ся в державних касах і в публичнім обороті.

Для богомольців до св. Івана Сучавского хотїли би в день 6-го липня с. р. виїхати до Сучави на відпуст, знижили державні зелїзниця на шляху Залучо-Сучава і на всїх буковинських зелїзницях шину їзди о половину на осібних поїздах, котрі з Чернівців відїжджають дня 4-го і 5-го липня о 9 год. 13 мін. рано і 12 год. 4 мін. вечером, а до того ще дня 5-го липня о 10 год. 37 мін. рано. Хто на тру сими осібними поїздами хоче платити лише половину цїни, мусить у свого парохи по-

Дві дуже добрі ученицї з 8-ої класи школи народної в Стийбедавові приняли би відчає вказаний за мірою нагородою лекциї на себ. Ласкаві зголошеня просять ся присилати на руки о. Ом. Абрамовского в Стийбедавові.

Ос. Федькович в послїдні місяцї войскової служби.

(Оповіє господар Дмитро Гудима).

На весні 1862-го року мене відобрали до войска, до 41-го піхотного полку, котрий тогди стояв в Зібенбірґу (Семигородї). В місяци червни 13-та і 14-та компанїя — при 13-ій стояв я власне — перейшли з Сент-Санкт. Ґьоргей (Szept. St. Györgey) до міста Марош-Вашаргелї. Тут властиво стояв цїлий 41-ий полк, а при нїм в 15-ій компанїї був Гординьский-Федькович лейтнантом. Отже як 13-та компанїя прийшла до М.-Вашаргелї, Федьковича переведено до нас.

Поручника Федьковича ми жовнїри зараз сильно полюбили. Бо був він дуже людяний офіцир, з радовними жовнїрами обходив ся як рідний брат. А хоть був він на муштрі острий, то до кари нїкого не приводив, лишень соромив словами. Иноді прикладами навчав. Раз каже до мене: „Працюй Думитрашку, працюй, синку. Дивя ся, як пїна жиєтина, отя пчїлка, працює. Так робя й ти".

Такий то він був людяний.

А що вже по муштрі, бувало, до нас добрий був, любо згадати. Оте нераз збере нас наш лейтнант навруг себе та каже наших народних пісень сьпівати, або арканя танцювати. Але все при тім нагадував: Сегодня, каже, я ваш камрат (товариш), але завтра на экзерциї (муштрі) я офіцир.

Отак то я вже знав, що Гординьский-Федькович не гордує нашим чоловіком, та що в нїм є добре серце. Але ще не знав я того, що він стояв за тим, аби наші селяни стали письменними.

Я тогди був неженженний. Але дня до мого тата приходив, він мене взяли до войска — один дня та вчив мого старшого брата. Я школи прислухував ся тій науці тай сам уже пізнавав деякі букви. Але того було мало. Я тим я пішов до войска.

Раз якось пише один з наших унтерофіцирів якусь книжку в пимбру сьвітлицю та лишив її на столї. Я пишком підійшов та дивю ся на букви. Аж тут той унтерофіцир надходить і гукрів, що я вже читаю.

— Що то ресруте? То ти вмієш читати? А не признавав ся, що вмієш?!... Побіг унтерофіцир до лейтнанта. Приходить Федькович, питає ся, чи я вмію читати. Оповів я, що сї прислухував ся, як брати вчив той дяк. Отже Федькович за якийсь час приносить від пахою кілька книжок, дає менї одну, а решту кільом унтерофіцирам, що були неписьменні. Моя книжка се був буквар. Я всї я невдовзї таки на-добре відучив ся. Будучи письменним я опісля став фельдфеблем, — а се лишень через Федьковичів буквар.

Того самого 1862-го року довело ся менї увидїти лейтнанта Федьковича в гуцульскім убраню, а саме на Різдво. В день сьлятого вечера став межи нами Федькович тай каже: „Хлопці, будемо робити сьвятий вечер як дома. Складім ся!" Склали ся ми всї, що під ним служили, і він накупив всего того, що в нас на сьвятий вечер потрібно, тай сказав кухарам приготовити осібний обід: галушок, сушениць, пирогів, пшеницї і т. д. У вечер він запросив нас до себе.

Коли ми зійшли ся, каже наш офіцир: „Уже вечера готова, але насамперед вип'ємо хлїб-соли до нашо майора". Майор наш знав ся Гарас. Федькович убрав кличку тай вісїм двох підофіцирів до майора. Коли ті пішли, бере він тай розпиває свою скрипку. Дивимо ся,—а він витягає відти серпак, постоли, крайки — тай убрав ся по гуцульски. Тогди став тай лишень лишить ся на нас. А ми, сині буковинські жовнїри, дивуємо ся та згадуємо на чужині рідний край.

старати ся о леґітимацию, де стояло би імя богомольця і станиця, на котрій має сїдати до поїзду. Иншні письма не будуть увзглядненї. Богомольцї кождої громади повинні вибрати собі проводиря, котрий би їх все полагоджував так, щоби управа зелїзницї не мала надто богато роботи.

Зла жінка. Боруч Бреттзер, властитель дібр земских на Буковині, попав в конкурс і рішив ся ратувати маєток тим, що записав его своїй жінцї. Коли прийшло до сплачуваня довгів, найшли ся також фальшовані векслї Бреттзера, але зла жінка не хотїла їх заплатити. Бреттзер передчував, що справа піде на судову дорогу, де все виявне ся, отже не хотїв дістати ся до кримінялу і отруїв ся.

Нещасливі випадки. В суботу їхав в Чернівцях руською улицею фіякер так скоро, що кінь сполошив ся і заїхав до сїний одного дому, де сидїла 5-лїтня дитина. Кінь скалїчив дитину так сильно, що она за кілька хвиль умерла. — В Оршівцях є коло хати Кірмаєра необгороджений став. Коли робітниця Джуканє робила там в городї, єї 2½-лїтний хлопчик Олекса посунув ся аж до ставу і там втопив ся.

Страшне нещастє на морю. Недалеко міста Брестуу Франциї вдарив пароход Drummond Castle о морску скалу і за кілька хвиль потонув. На кораблї було богато подорожних, з котрих нїхто не виратував ся. Лише двом морякам удало ся втїчи завчасу і они дістали ся потім на барку рибаків. Ще не обраховано, кілько людий при тім нещастю згинуло, але більше-менше подають число жертв на 347.

Складки. На вічу в Лужанах зложили на бурсу сї пп.: З Лужан п. Н. Н. 2 зр., калуч. Орел 50 кр., Кость Ковалюк 10 кр., Митро Орелецкий Петрів 20 кр., Олекса Орелецкий 10 кр., Іван Лукачук 10 кр., Григор. Мандрик 1 зр.; з Мамаїнців калуч. Савицкий 50 кр., Григор. Калуя 50 кр.; з Дубівця уч. Іллюк 50 кр., Стеф. Гандабурак 50 кр., начальник Николай Русиак 50 кр.; з Бертомеєу начальник Митро Дунул 1 зр.; з Реваківців начальник Тодор Рожка 50 кр.; з Ревина о. Федорович 1 зр. 30 кр.; з Рогізна Дзиканюк 50 кр., Гаврилець 50 кр., Мелевка 1 зр.; з Сиґаури Семен Киретюк 1 зр., Я. К. 50 кр.; з Сухострахова Іван і Михайло Олексюки, Петро Видинівский і Ник. Никорак по 25 кр. — разом 13 зр. 80 кр. Далї п. фарбаєвет Теод. Глинський 2 зр., судя п. Гр. Ганкевич 1 зр. — Разом всїх складок на бурсу: **227 зр. 60 кр.** Ще з кілька найцять зр. і буде можна двох хлопців утримати в бурсї задармо.

вали, що будо би лиш синком спільности, а не тим, щоби ся волїжали до себе."

„Так, так, ти знаєш добре, що оно так, сдаче..."

Тепер бїжить зелено-жовта змірка по краю струча бадьлинок вдовж. Она спинила ся і оглядає ся. Єї хвостик рушає ся...

Коли би тепер хто мав камінь в руках...

Бережи ся, моя чотироніжка товаришко!

Але-ж нї! Отяк не вож трофити: они чують камінь, заник він до них долетить. Але вже-ж таки они налякали ся.

Одна в тій хвилї полякала і чурч.

Она тим так гарно сидїла, тота голубка, а в погляді єї лежала як раз правдива несьвідома туга і передчуваюча нерозвинїсть: лежала у всїх її рухах, як і в слабій дївї болю, коли говорила, а не більше коли прислухувала ся матюку, почуваю низьку голосови жовтого чурч, що говорив з бадьлини до неї розпрасовуючі з зарлем голубячі сонце з натиском глухливости і з натиском тиждатї. А тепер... чи-ж оно не є тепер так, мов би они оба вахали ся лиш тут? Они там і грали відтак свого відлїтя дальше „любе" і говорили про тоту мешкну мандрку любов, що не має кінця сонцю, літає нестатно через країдки прочуття і небо небесних вкий, хоча з тути за тих, щоби зібрати ся в сильний пирий жар одного одинокого великого чувства. О тім говорили они: молодший жалуючи ся тірно а старший сумнїто; а тепер каже він — той жовтий до голубого, щоби він не бежав так нетерпеливо, аби єго взяв'ю любов коли лишка і сильно держала. „Нї, вір мені", каже він, „любов, що ві ти найдеш в обнятю двох білих рамен, з двома очима, як твоїм блакитним небом, і всїми щастєм двох уст — та любов лежить до землї і вороху за блакитом: она замінила білу вічність мрій на щастє, котре мірить ся на години і старїє ся на години; бо хоть тото щастє і відмолодїє ся нечутливо, то всеж таки оно губить за кождим разом одних з тих промінїв, що в своїм корени, котра не може зівнути, остаючує вічну молодість мрій. Нї, ти щасливий!"

„Нї, ти щасливий! відповідає голубий, я дав би цїлий сьвіт за те, щоби був як ти."

І голубий летає і іде дорогою далеко до Камінкиї, а жовтий глядить за ним з сумовитим усьміхом і говорить до себе: „Нї він щасливий!"

Одна далеко в далині на мрой обертає ся голубий ще раз до балькону і хлопчачим баретом кличе: „Нї, ти щасливий!"

Тут повинні би рожі стояти.

А відтак нехайби заворужив ся легкий вітрець і страс цїлий дощ рожевих листів з гальюк від цьвітів аж таких, і поміж ними за відходячим чурчем.

О. К.

Ос. Федькович в послїдні місяцї войскової служби.

(Оповів господар Дмитро Гудима).

На весні 1862-го року мене відобрали до войска, до 41-го піхотного полку, котрий тогди стояв в Зібенбірґу (Семигородї). В місяци червни 13-та і 14-та компанїя — при 13-ій стояв я власне — перейшли з Сент-Санкт. Ґьоргей (Szept. St. Györgey) до міста Марош-Вашаргелї. Тут властиво стояв цїлий 41-ий полк, а при нїм в 15-ій компанїї був Гординьский-Федькович лейтнантом. Отже як 13-та компанїя прийшла до М.-Вашаргелї, Федьковича переведено до нас.

Поручника Федьковича ми жовнїри зараз сильно полюбили. Бо був він дуже людяний офіцир, з радовними жовнїрами обходив ся як рідний брат. А хоть був він на муштрі острий, то до кари нїкого не приводив, лишень соромив словами. Иноді прикладами навчав. Раз каже до мене: „Працюй Думитрашку, працюй, синку. Дивя ся, як пїна жиєтина, отя пчїлка, працює. Так робя й ти".

Такий то він був людяний.

А що вже по муштрі, бувало, до нас добрий був, любо згадати. Оте нераз збере нас наш лейтнант навруг себе та каже наших народних пісень сьпівати, або арканя танцювати. Але все при тім нагадував: Сегодня, каже, я ваш камрат (товариш), але завтра на экзерциї (муштрі) я офіцир.

Отак то я вже знав, що Гординьский-Федькович не гордує нашим чоловіком, та що в нїм є добре серце. Але ще не знав я того, що він стояв за тим, аби наші селяни стали письменними.

Я тогди був неженженний. Але дня до мого тата приходив, він мене взяли до войска — один дня та вчив мого старшого брата. Я школи прислухував ся тій науці тай сам уже пізнавав деякі букви. Але того було мало. Я тим я пішов до войска.

Раз якось пише один з наших унтерофіцирів якусь книжку в пимбру сьвітлицю та лишив її на столї. Я пишком підійшов та дивю ся на букви. Аж тут той унтерофіцир надходить і гукрів, що я вже читаю.

— Що то ресруте? То ти вмієш читати? А не признавав ся, що вмієш?!... Побіг унтерофіцир до лейтнанта. Приходить Федькович, питає ся, чи я вмію читати. Оповів я, що сї прислухував ся, як брати вчив той дяк. Отже Федькович за якийсь час приносить від пахою кілька книжок, дає менї одну, а решту кільом унтерофіцирам, що були неписьменні. Моя книжка се був буквар. Я всї я невдовзї таки на-добре відучив ся. Будучи письменним я опісля став фельдфеблем, — а се лишень через Федьковичів буквар.

Того самого 1862-го року довело ся менї увидїти лейтнанта Федьковича в гуцульскім убраню, а саме на Різдво. В день сьлятого вечера став межи нами Федькович тай каже: „Хлопці, будемо робити сьвятий вечер як дома. Складім ся!" Склали ся ми всї, що під ним служили, і він накупив всего того, що в нас на сьвятий вечер потрібно, тай сказав кухарам приготовити осібний обід: галушок, сушениць, пирогів, пшеницї і т. д. У вечер він запросив нас до себе.

Коли ми зійшли ся, каже наш офіцир: „Уже вечера готова, але насамперед вип'ємо хлїб-соли до нашо майора". Майор наш знав ся Гарас. Федькович убрав кличку тай вісїм двох підофіцирів до майора. Коли ті пішли, бере він тай розпиває свою скрипку. Дивимо ся,—а він витягає відти серпак, постоли, крайки — тай убрав ся по гуцульски. Тогди став тай лишень лишить ся на нас. А ми, сині буковинські жовнїри, дивуємо ся та згадуємо на чужині рідний край.

Аж тут отворяють ся двері і входить майор Ґарас з жінкою та двома хлопятами. Як узрів майор нашого Федьковича, дивним дивом задивував ся. Федькович попросив гостий сїсти. Посїдали они. посїдали й ми навкруг сьвяточного стола. А на столї була й горівка. Ото-ж Федькович бере, наливає чарку та встаючи каже: „Встаньте, братя, будемо пити за Небесного волю, а за найсмїйшого здоровє!“ По вечері ми зачали веселити ся. Федькович все нам духа піддавав та жартував з нами. Коли ми випили першу чарку вина за майора, встає Федькович знов: „Тепер, кмарати, випийте за здоровє пана лейтнанта Гординьского-Федьковича“, каже він весело.

Опісля заходились ми. Довго слухав нашого сьпіву майор, потім подякував Федьковичеви, обдарував нас тай пішов. А ми ще до пізна сидїли у нашого лейтнанта.

Невдовзї після сего Федькович розбрадив ся і далї вийшов з войскового стану. Ще перед тим я довідав ся від него, що він пише пісні. Федькович оповідав, що зараз ся з Нейбавером, котрий єго намовив німецкі пісні писати, але що тепер він пише по руски. Хоть причиною виступленя з войска була єго слабість, то Федькович натякав ще й на инші причини. „Ніж мене мати хто мені за зле, що я з людьми живу, то виступаю“, казав він до мене.

Федьковича видів я ще лишень раз в житю. А то було, коли ми закладали нашу читальню. Тогди я пішов до него (він був редактором) і просив о пораду. Хорошо навчав він, як брати ся до просьвіти. Тої самої зими він умер (1887 року). А я молю ся за єго душу, бо він мені очи отворив, навчивши мене писма.

Подав *Т. Галів.*

Оповіданє написане 2 (14) червня 1896 р. в с. Брідку (на Буковинї).

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richters Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser unstatthaft nachgeahmten, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man first nach der Marke: „Anker“.

Для школьярів!

Товариство „Просьвіта“ при зближаючих ся іменинах в школах народних подає до відомости Сьвіт. Рад Шкільних, Пров. сьвященників, катехитів, учителїв і родичів, що книжки накладу товариства, приходячі кр. Радове шкільною на премії для учеників, красно оправлені з позолоченими берегами, можна купити **в канцеляриї товариства у Львові в ринку ч. 10,** по слїдуючій цїнї:

Розмаїти про сили природи 20 кр., Оповідання о житю сьв. Вінцеся і Ґіббі 20 кр., Повістка для дїтий 27 кр., Сестра 15 кр., Байки 22 кр., Історія Руси ч. I. 25 кр., Історія Руси ч. II. 23 кр., Ден і вночи 24 кр., Ґостина хлопка 45 кр., Про живодїтки і дїти 20 кр., Вечерниці Франкліна 16 кр., На досьвітках 22 кр., Серед ледового моря 25 кр., Житє сьв. великомученика і лїкаря Пантелеймона 20 кр., Дрібна птиця господарска, а великі гроші 20 кр., Відкритє Америки 22 кр., Зьвірята шкідні і пожиточні 42 кр., Перекотиполе, повістка, 18 кр., Кирило і Методій 22 кр.

Молитвенник народний (з окремайшій оправі) 20 кр., в лучшій оправі: а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр., б) шкіра окрема полотняна, берега золочені і золочений хрест з переду 35 кр.

Молитвенник народний великий по злїт 90 кр., 1·10, 1·30, 1·50, 1·80 зр.

В руских товариствї педаґоґічнім, улиця академічна ч. 8, у Львові, можна також дістати за премії для учеників слїдуючі видання:

Образкові видання. Вільгельмець 10 кр., Гостинець 10 кр., Заблиска 10 кр., Мельгорна 10 кр., Робінзон 40 кр., Квіточка 20 кр., Вінчочок 20 кр., Кобзар Тараса Шевченка 20 кр., Тото-Франко: Лис Микита 50 кр., Мірек: Пригода Дон Кіхота 40 кр.

Видання без образків. Читанка ч. I., II., III., IV. оправні 20 кр., без опр. 10 кр., Вінчик молодих 10 кр., Хемія Руске 40 кр., Учитель на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 2 кр., Дзвінок на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 4 кр., Ів. Левицький: Повістки, Різдвяні сцени 10 кр., Вол. Шухевича: Пісочка мелодиї 20 кр., О. Нижанківский: Бетлєєм і мати, двосьпів для дїтий з фортепяном, 10 кр., Леонїда Глїбова: Байки 5 кр., П. Чайченка: Ольга; Комар; Гриць по 5 кр., Дума про князївну Кобзаря 5 кр., Добровольї Чайки: Казка про сокіл та єго сина; Пісенки по 5 кр., М. Лисенко: Три вальси з мір. фортепяном, 10 кр., Мала етиґоґрафічна Руско-Українська 20 кр., Гимнастика, Ковальский і Рудзиньский по 10 кр., Бораковский: Приказ до лїчитя 20 кр., Молитвенник народний, в золотім оправленій, 20 кр., для Л. Кельнера: Коротка історія педаґоґії 60 кр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і єдиноє руске товариство асекурацийне, припоручене Веч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Єп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, збіже, господарскі знаряди, збіже в зорні і сонцї, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачують ся скорше як пожарі; а договори заключені з членами Товариства взаїмноасекурацийними подають „Днїстрови“ можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Палїйня „Днїстра“ приймає банк вкладний у Львові при низьких інтересах.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінацій **в товаристві взаїмних обезпечень в Краковї**, котре дає на найдогоднїйші услівя і видає полїси і книжки в руских мовах.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, складаючим зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до нарощуваня **по 5** процент. Говорити збіжевать. Уділи по 30 корон. Членом уділяють ся тільки властителям реальностей, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З членом відтягує ся дочеть часть на уділ.

Зголошеня в уділови **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер“ ще є заступлений, приймають ся.

Повідомленє. Маю честь повідомити, що дирекция товариства „Днїстер“ у Львові іменувала мене своїм аґентом на Чернівцї (повіт судовий Дрогобиць) в справах взаїмних обезпечень мешкальних і господарских, пожежі, хурдженом, знарядів домашних і господарских, збіжа, плутів і т. п. худоби, збіжа в снопах і в зорні — подаю пожадану потрібні поясненя. — *Корнель Сальбен*, аґент „Днїстра“ в Чернівцях, улиця Пушкина ч. 25.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходить	Години поспішні			Години особові			Години мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Сняти́на	11^{28}	.	.	6^{57}	10^{28}	5^{30}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбови	3^{29}	.	.	9^{11}	10^{00}	5^{21}		
З Новоселиці, Саджгури	.	.	.	.	.	.	11^{12}	6^{00}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		6^{55}	9^{00}	9^{54}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	9^{45}	.	.	6^{13}	7^{28}	9^{01}		
З Підволочиск	2^{50}	10^{05}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{50}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{00}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{15}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходить	Години поспішні			Години особові			Години мішані	
з Чернівцїв								
До Сняти́на, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{15}	.	.	9^{41}	10^{23}	5^{55}		
До Глїбови, Сучави, Яс, Букарешту	12^{05}	.	.	7^{17}	10^{48}	6^{18}		
До Саджгури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{20}	6^{01}
зі Львова								
До Кракова і Відня	.	2^{00}	11^{00}	4^{40}	9^{05}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{45}		
„ „ з Підзамча	.	2^{25}	6^{34}	.	9^{49}	11^{12}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{05}	2^{45}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{00}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{11}	7^{15}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	2^{05}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін. а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 129. Чернівцї, четвер дня 13. (25.) червня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Гаровича в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Отношени прийме ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Руска читаюча громада.

(Причинки до пізнаня Русинів).

I.

З нагоди зборів товариства ім. Шевченка помістив буковий директор гімназиї п. Ал. Борковский в кількох числах „Дѣла“ свої замітки. Між иньшим виказав він, що спорікання на „Зорі“ і єї редакцию не має ніякої слушної підстави, а відтак задав собі питанє, **чи справедливі відказуваня на галицку читаючу громаду**, і відповів на него так:

„Се питанє — каже — викликує гадки справдї прикрі. Бувало, батьки наші твердили нам при всякій нагоді, що „як собі постелиш, так будеш спати“, опісля те саме повтаряли нам по латиньски: „suae quisque faber fortunae“ і вчили нас у всякій неудачі глядати передовсїм причин в собі самім. Ми-ж опісля вчили того самого дїтий наших та молодші поколїня. Аж от тепер здає ся часом, мов би дехто з тих молодих поколїнь, прокинувши ся рано й рано́ї неначе зо сну і неначе вперше приглядав собі тую правду, котру бувало клепають єму старші: і крикнувши з радостию: „От єго маю аж тепер!“ голосить своїм батькам і учителям мов власну, щойно ними самими відкриту нову мудрість та ще, звичайно в молодечім жарі пересаджаючи сакраменти, кличуть: „Не нарікаймо на нікого, бо самі винні своїй доли! Ось дивіть на нас, як ми сьпіваємо „Нїхто не винен, сама я, сама я;“ горнїть ся всї до нашого гурту і до нашого хору! А то ви, збитні, лежні, нероби, тілько й всего, що на других плачете!“ Та ще кличуть не для як, а по всеуслишаню всему миру, на кону в театрі, де більша частина видців зводи страх вам прихильні. От і плещуть же ті видці в долоні, аж лящить по всїй країні. А наші молоді Архімеди ще дужше причмать, аж хрипнуть; бо де-ж таки не кричати, не залитись, коли удостоюють ся за те таких достойних оплесків. От Архімеди! А кілько в тій їх новій ніби-то науцї суперечного, недорічного, кілько зарозумілого самодурства і сліпоти, сего й не тямлять сердечні, — заморочені достойними оплесками. Не тямлять того, — а веданно ще розуміли се лїпше від мене, що нїяка людина, не то народ, не живе від екзиним дивовиня; тому шукаючи за причинами власних неудач, треба починати від себе, але не доконче всїх причин глядати лише в собі. Бо на всяку удачу чи неудачу складає ся сила різних сил, над котрими нанїть геній не все годні запанувати так, щоби ними поперетати на власну користь після власної уподоби і волї. Інакше не пошпотнув би ся був нїколи такий Александер Вел., Цезар, Наполеон. А де нам до Наполеонів! Забули наші сердечні Архімеди, що тьма чорного робучого люду, проживаючи в нуждї, борикає ся мов муха в маси з капіталом. Вона певно також винна своїй доли, бо кождому з них нїльно було учити ся чогось краєвого, вже пр. угле копати під землею або кирпичку добувати з ям. На їх лад хиба і наш неволений та духом закований народ український сам тілько один винен своїй доли. І т. д. і т. д. Коли би бодай наша доля залежала єдино від нас самих, тодї-б інакше можна до нас промавляти. А так... певно, що и не одним і самі ми винні, тілько не у всїм. А вина наша, там де вона є, знов має свої причини, що не нїяком залежать від нашої сили та волї. Отже кілько на нас є власної вини, сего не легко сказати, звобі добродїї; а у всякім разї не можна про те говорити так дуже палко, з такою твердою певностию себе, але треба судити з великою-превеликою розвагою.

Отож і в тім ми самі винуваті, що нашим видавництвам лихо веде ся. А вже-ж певно, що ми самі, а не Французи ані навіть Поляки. Тілько то хто іменно ті „ми“? Після науки ніби-то нової повинні би вони бути ті самі, що побачують вину. Редакциї повинні би спорікати на себе: „Ми самі

---

14)

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

(Дальше).

Се було в пополудневій порі. Всї в хатї полягали дрімати, пересунувши на вікна ролети, а я вийшла в сад і лягла в траву, але не спати. Воздух був жаркий, тихий, переєчений запахом цьвітів і жизнї; сонячні промінї перебивали все зелень. Я находила ся в найтихійшім і найустійшім кутї саду; лежала й приглядала ся ніжним барвним метелькам, що дїтали раз живим, раз утомленим вечутним летом над цьвітами, або вербали у воздусї, та прислухувала ся тисячному бренькотови ледво замітних комашок, що уповали ся на сонци своєю власною піснию, або приглядала ся пишучим рожам.

Недалеко від мене, коло білих штахет росла они на пнях, що там находив ся отвір ведучий до саду Маєвских, від загрого білим ся ваш город близьки штахетами. Саме тепер цвили тоті рожі. Їх широкі, гарні листки тиснули ся до хлїдливого жовтого і аж зелеїли на сонци, а рожі мов потомили ся від сонця, особливо ті ватові жовті; дечкорі з них поскулили голівки мов нуждівали з превеликої роскоші... У воздусї миготить — і він мовби отяжів з запаху і спеки...

Так. Тоті жовті ватові рожі потомили ся. Мабуть з любовних мрій; коли тямчатим корнем, жаркості, переєчені рожі ніби дрімали. Мені пригадала ся новелька Дання Йобзенъ „Тут повинні би рожі стояти“. Нїколи не читала я щось поетичнїйшого. Розмову обох чурів знала я майже на память, а здавав мене особливо той жовтий чура, той „без історії“.

Опісля думала я і про Орадини. Він був гарний мужчина, се правда, але-ж нехай би був трохи инший, инший, н. пр. „все такий, щоб єго можна кохати, боготворити“, говорила моя розмарена душа; однак я не формувала нїчого, не думала нїчого нового, нового... Кругом мене хилило ся все до якогось мого розпаханого півсну і манило з собою...

Одного разу говорила ми з Орадини про час полудневий. Він називав єго найкрасшим з денної пори, і я бачу, що він дїйсно гарний — чи може більше упоєчний? Здає ся, в нїм осягає все найвисший верх, стає на хвилину тихо, мов до відпочинку по тяжкій ранній працї. — Саме такою здавала ся мені отся хвиля тепер...

Я лягла лицем в траву. Сонний бренькіт комашок розлягав ся лїнию, одноцїчно по цїлім саду, настроював мене раз більше до сну, однак я опирала ся єму. Вирочім я вслухувала ся і вдивлювала ся у все те, що мене окружало, і тихе безмежестве ріжнородне житє доводило мене прочуваню ся мені якоюсь ніжною, несказаним гармонійною мельодиєю, не завсїгди чутною, а й невловимою слухом. І не зрозумілою кождому! — Я вслухувала ся в неї цїлою душею і мені здавало ся, що моя душа то лиш один тон з сеї цїлої гармонійної мельодиї, і хилила ся тому так радо в ту широку барвну струю, що пе ся природою, упоює ся нею мов земля сонцем і теплом.

Легкий подих вітру заворушив листєм і заколисав стеблами. З городу Маєвского донесли ся до мене слабо голоси якісь, і між ними прочув ся мені і голос Орадини. Я підвела голову, наслухуючи напруженим слухом, однак голоси затихли і настала посередня тишина. Я знов опустила голову на руки.

Що Орадини тепер робить? Я єго давно не бачила, він полужав зовсїм і хоче назад на село вертати, чи на завсїгди? Хотїла-б я єго до небудь побачити, а й поговорити з ним.

Пізнїйше встала я і підійшла до фіртучки, замерзуючись коло рож. Були протарні! Над жовтими схилила ся і спростувала одну похвалу. „Ти, моя любов, недужеш на хутку“ подумала я, „а ти цьвітиш“ приповіла виносній... Відтак сперла сї о штахети і дивила ся в сусїдний сад. Всюди було так тихо, розмарено, всюди панувала якась така темна але й повна роскіш, що я перенала ся нею наскрізь. — Пересичене і роскіш в природї подражнило мене, і мені забажало ся, щоб мене хто небудь побачив. Але мене нїхто не бачив. В саді не було жиної душі. Дерева росли так густо, що закривали зелений вид в глубінь саду, а навіть дїльних, що рік десь недалеко, а в нїм пересаджувала я звичайно родина, делиа видїти ся звоміж дерев. Я підперла ся вітти і хотїла вже відходити, однак мені причуло ся знов мов голоси... Жду хвилину: ні! се мені лиш причуло ся. І там певно сидять. Бежу, як можна в тиху прогину хвилю сидїти! і я потонула знов поглядом

винні!“ А тимчасом спорікають вони на громаду, хоч вона не є для них „ми“, тілько „ви“. І так замісць шукати вини в собі та питати: „Чому громаді не до смаку те, що для неї пишемо? Адже ж її не мусить подобати ся те, що нам подобає ся; а годі знов, щоби принимала і платила по добрій воли те, що їй не подобає ся“, — замісць того противорічать самі власній науці і спихають вину на других.

Або знов ті-ж самі Архімеди городять тепер раз-у-раз, ніби то якусь новину, що треба брати річи так, як вони є, мовляв реально, числити ся з фактами. А з тим же фактом не числити ся їм, що доси ще ні одна літературна часопись у нас не годна була стояти власними силами, власними читачами, почавши від „Вечерниць“, кінчаючи на „Зорі“?

Я не стану розбирати всїх причин, бо і не умів би, і того, що троха умів би, не скінчив би хиба в сїм письмі. Але не у всїм же винувата сама тілько громада. Знаєте-ж бо, молоді наші вчителї, кілько у нас буде всїх способних до читаня такої „Зорі“, „Правди“ чи „Дзла“ або „Буковини“? А як вони розбиті в своїх поглядах чи літературних чи політичних? Кілько на них жде різних кас і адміністраций і ротів і грішних тїл? Які то вітри бушують по сї кишенях? Зберіть те все разом до купи та обчислїть спроможність всеї нашої громади, сї мовляв по нїмецки „Leistungsfähigkeit“. Не дивіть на те, що комусь з тої громади доведе ся колись з легким серцем тілько а тілько програти в карти або пропити-прогулати; бо таких людїв винайдете в кождім народї, хоч би й у тих Чехів, що справедливо любимо їх собі класти за взір. А у нас поки не менше, то певне їх не більше, ніж деінде; і через них Русь ані не паде ані не двигла би ся. На такі або такі инші причини спихати вину наших неудач, та ще для достойних ошлесків, се — шануючи себе — кидати треба дїтинськими лопазги на славу, зовсїм незаслужену.

Отже що не Поляки-ж винні недоборам „Зорі“, тілько самі Русини, се річ певна. Тілько з тим докором обачнїйше треба виступати. Видно, що й так гарна „Зоря“ не є такою поживою, котру би галицка громада уважала за так конечну для себе, як хлїб. І що ся громада винна сему? Що я винен тому, що менї нїколи не спрагне ся не то устриць але навіть тїсточок, хоч тілько людий пропадає за ними? Що винен наш селянин, що обходить ся легко без мяса, без котрого я обійти ся не годен? Тому треба би „Зорю“ учинити так потрібною для кождого сьвідомого Русина галицкого, щоби без неї не витримав обійти ся. Що вона і так гарна, се нїчого не має до річи: не те гарне, що гарне, а те, що подобає ся; не те смачне, що добре, а те, що смакує. Як би на те радити, не мов голова сказати: але чейже всякий згодить ся, що кажу правду. А коли би так само, як я, і нїхто другий не умів вигадати ради, то не стає нїчого иньшого, як або дальше докладати до видавництва або заснованити его. Але відказувати на громаду, ще менше поможе, ніж нарікати на желїзні руки за жидачівскі вибори; се таки може бодай троха помогти, а тамте зовсїм нїчого.“

Оттак виправдує п. О. Борковский галицку читаючу громаду. Він чоловік старший, громадянин, що сам напрацював ся богато лїт, досьвіду назбирав богато, — так годить ся приглянути ся его словам близше. Се буде причинок до пізнаня Русинів!

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 24-го червня 1896.

Є. В. Цїсар нагородив з власної каси вогнїзним в Дрогобичу, жидачівского повіту, 100 зр., а в Делятинї, надвірнянского повіту, 200 зр.

Іменованя. Красний президент Бухгайм іменував повітових лїкарів II-ої кл. докторів: Вальгаґа Брунштайна в Сучаві, Германа Тіґтінґера в Кіцмани, Йосифа Петла в Сереті і Евгенія Мандибура в Турагумері повітовими лїкарями в IX. клясї ранґи, а провізоричного повітового санїтарного д-ра Арнольда Флїшера лїкарем санїтарним повітовим в X. клясї ранґи.

Загальні збори „Русової бурси“ в Стрию відбудуть ся дня 29-го с. м. в комнатах „Руского Касина“.

Народне віче має відбути ся дня 9-го липня в Бібрцї. На нїм буде також нос. Романчук. Характеристичне, що о тім першім доносить львівський *Галичанин*.

Др. Іван Франко одержав від комітету етноґрафічної вистави в Прагї за свої заслуги на поли етноґрафії диплом і медаль з бронзу.

По свіченю делеґаций принимав цїсар у себе членів делеґаций і при тій нагоді розмовляв з поодинокими послами. До нашого буковиньского делеґата Лупула звернув ся цїсар з запитанем про буковиньскі відносини, а опісля відніс з признанем вірність і льояльність населеня нашого краю. До делеґата нос. Барвіньского сказав монарх, що велика сьвіта не може буде приятна для кардинала Сембратовича, котрий виїхав до Риму. На відповідь нос. Барвіньского, що кардинал вертає сими днями до Львова і буде на вічу католицкім, в котрім возьмуть участь Поляки і Русини, сказав цїсар, що се дуже відрадно. На дальше питанє, чи нос. Барвіньский вертає тепер домів, відповів він, що вертає, а то з причини, що відбудуть ся важні засїданя галицкої краєвої ради шкільної. Відтак вимив цїсар свій жаль перед п. Барвіньским, що славіньский посол і провідир Клюн так скоро помер, бо Клюн був умірковаий і мислний посол. Сї слова потвали для посїдного провідира Славіньского з можа сказівкою, на кім дерзкі раз би цїсар бачити руских провідирів.

Вступні іспити до I-ої класи рускої ґімназиї в Коломиї і до класи приготовляючої при сїй ґімназиї будуть відбувати ся перед вступом в двох 15-го і 16-го липня, а по вершах 1-го і 2-го вересня с. р. Ученики, що хотять здавати сей іспит, повинні явити ся в товаристві родичів або опікунів найпізнїйше днем перед трубом іспиту в канцеляриї ґімназиї і принести з собою метрику і письмене дїтерне свідоцтво обо розпорядженє, а метрі уділчили 4-ту вакацию 3-ту клясу народної школи, також шкільне свідоцтво.

Юбилейні богослуженя відбудуть ся на приказ ґалицкославіньского епископского ординариата

в прочинну зелень доводила мене. — Нараз на лякала ся я несподївано, сплеснула і повернула ся. Чи я будь сліпа чи що?... Тут по лївій сторонї фіртки між густо зачіпленими берізками, де стояла вигідна лавка з поручем, — не було тут нїкого?

Тут був хтось, а я й не бачила...

Орлдин лежав тут. Руки відсунув від голови, а лице мав дослїпене каледьхом; здавало ся, дрімав. Я тельїхнула ся — отже тут сховав ся він від сонячних промінів і від Зоннних дотепів! А тут нашкодила ся непорочна „ручалка“, відкрила сховок і сьміла ся. Чи будити его чи нї? Чи нахилю? Я дивила ся хвилю на него... Нї, ево не було гарно, що я дивилась тут на него, мов той злодій, лучше ж збуджу его. Хто знає, коли побачимо ся знов так на самотї, як би бачились тепер в сїй гарній хвилинї: я від'їду ж незадовго і може побачимось вже в-послїдне! в-послїдне! Се не гарно. На всякий случай зміняти ся нїщо не годно! Кожде стане иньше, я стулю на мову дорогу, зовсїм мені доси незнану, а він хто знає, що і з ним стане ся ще!

Мене обгорнув хвилевий сум, і я поглянула знов на него. Отже ее заліченє в одїнмо го початку, подумала в собі. Що на нїм, на тім заліченю? А що було би, як би було стало ся инакше? Нї, не хочу про все те й думати, не люблю тих заліченсь а їх маленьки побожними прикметами: оно добре, що стало ся так, як є, що можу що бодай ся і нерозмишляти щось нового. Я рішила ся закликати ся, що би поворотити трохи тим більше, що ми не бачили ся майже три недїлї.

Він не сказав. На мій несмілий виклик схопив ся мов зелектризований, а узрівши мене бі ля штахет, спинив ся гнеть коло мене урадований.

„Се ви! як ся маєте?“ сказав, тельїхнувшись і подав руку. „Я не сидів, лежав лице так, я хотїв тепер перекидувати просто гріх! Се гарно, що ви мене пожалили! Ходїть в нам гарно, сядемо на лавку!“

„Нї! ходїть до нас!“ назвала я, а я тій хвилї поправилась: „Нї! не приходїть, бо“...

„Не побачить тїтка, то було гарно!“ докінчив він, розсьміявшись весело.

Я сьміяла ся з него, я була дуже вдоволена, що тих стало ся, що ми стрінули ся. Його погляд проміняв по мені блискавкою і задержав ся на моїм лици.

„Ви нині такі гарні, виглядаєте мов ружа цвете! Що з вами?“

Я сплеснула і глянула по на него, а кудись в иньшу сторону. „Що-ж би мало бути зі мною?“ відповіла я. „Хочу бути щасливою.“

„Дуже мудрий назір!“ відповів він все ще весело „і я маю такий назір, але мені чогось марнотно.“

„Чому?“

„З ріжних причин. Між иншими, бере ся там собою і так звану „будучність“, хоть знаю, що она не принесе мені нїчого особливого і я потрохи привикнем блудити отвиньо!“

„Чи она ведь вже будуча доси?“

„Не ведь, але могла би. Я знаєсь, як би вірив я що завдаро!“

„Так я що-ж вірити?“

„Я що? Чи є хто абсолютна правда?“

„Дамо говорили на инакше.“

„Дамо говорив я инакше, бо даю віра в якісь сильні можи житя, вірю в те, що чоловік мусить їх сповнити, а тепер не вірю і в се і в те, що дає ся „будучність“!

„Ви зовсїм говорите таке. Орлдин, що вам тебе; встидайте ся!“

Він вперлив з дитиною погордою руки.

„Чого мені встидати ся?“ спитав. „Того, що я вірю житє і людий. І так так званих „ідеальних людий“, перетворених на серці „натуралїзмом“ аж до гидости, і що перенесшись в їх справжнїм житю і їх „ідеальній відсонї“, перестав перед ними сламати ся і їх подержати як дамійдо? Ви знаєте“, додав „я хочу пізнати свої студиї і йти житє між народ?“

„Так се правда, Орлдин?“ спитала я, вважала сверлячим, видивляючись на него великими очима.

„Правда, я ненавиджу мене від того дня, що я не люблю народу, значить ту грубу мотоску, хоть і добродушну, мешкаючу при кому, котрої не прогуляє кількоцто тонкими думками; но серед тої темної маси можна остаточний із своїми думками стоїть сам мов ложе. Я говорю правду, отже се-е ненависть мене від того, і я не можу що рішати ся вдоволе“.

„Так не йдіть між людий, що не приглядають вже твоїм житю, для котрого не можуть знайти-

ту в днях 5-го, 6-го і 7-го липня с. р., яко в вечерів і день Рождества сьв. Івана Крестителя в відпустовім місци Далешені. Через три дні будуть по три проповіди.

Спростоване. П. Василь Радик з Дорошівців, вандрівний учитель, о котрім ми писали в числах 122-ого числа *Буковини*, прислав нам спростоване, з котрого ми наймаємо то, що дійсно до спростовани належить: „Неправда, що я ходив від села до села і казав собі від начальника громади прибити громадску печатку, а відчитів не відтримував; но правда, що я прийшов до Лашківцях і, хотя я тамтого начальника увідомив, коли я прийду, не застав жадних людий. Чи тут вина? Я пішов до Вятлівци, відтримав відчити, а їдучи з п. товаришем Семенюком, повернув знов до начальника і, не заставши нікого, казав собі прибити печатку, бо я не обовязаний їхати другий раз до тої самої громади, хиба на єї кошта. Начальник заявив ся, що мав требу до Оршівців їхати. Що ся тичить справедливости моєї діяльности, котрі приложую виділу краєвому, мушу дневник справедливо провадити і записати, де були відтримані відчити, а де ні, бо на то є остра контроля, о котрій п. дописуватель певно жадного понятя не має. Он мислить, що вандрівні учителі, пустовани пущені, легко гроші заробляють.“ (Поміщаючи се спростоване п. В. Радика з Дорошівців не маємо наміру шукати виновників, лише констатуємо факт, отверджений самим п. В. Радиком, що в Лашківці мав бути для селян відчит з господарки, а не був. А як було в Суховерхові? — *Редакция.*)

Коли ми подали вістку, що до Чернівців приїде український театр під управою п. Морозенка, то зробили се на підставі інформациї від самого п. Морозенка, котрий був в нашій редакциї і казав найняв уже міский театр на виставы. Чому цеи театр сей не приїхав і до він обертає ся, не маємо найменшої відомости. Очивидно наступили якісь перешкоди, певно на границі австрийско-російскій.

Огонь. В садугурского селянина Петра Семчука вибух в суботу огонь, котрий збільшив хату, шопу і прибічні будинки. Шкода виносить більше як 1,500 зр. Семчук не був обезпечений. Здогадують ся, що хтось з місци підпалив Семчука, тож жандармерия попукує за злочинцем, одначе доси їй не вдало ся его вишукати.

В Дорошівцях отворить ся небавом руский склеп заходом п. Ілі Бойчука, щось подібного, тій в Брілку, чого нарід з нетерпеливостию очікує. Місце на склеп на ярмарці вже заплачене, коштує 80 зр. квадратова пражина, і матеріял на будову склепу вже купленний, лише жидам щось „не рехт“.

Карна розправа вела ся дня 17-го с. м. перед тернопільским судом присяжних против почтового асистента в Чорткові Ник. Багриновича, обжалованого о спровеніреє. Багринович взяв грошевий лист наданий касою ощадности у Львові до ц. к. суду в Чорткові з 432 зр. готівкою і три книжочки каси ощадности на суму 117 зр. 49 кр. Мимо того, що обжалований признав ся цілковито до вини, прихилили ся судиї присяжні до оборони д-ра Розенвальда, котрий викалував, що лише нещастя пхнули обжалованого до злочину, і 11 голосами заперечили питане в напрямі злочину спровеніреєи, в наслідок чого трибунал увільнив Багриновича. Скарб не терпить вінної шкоди, бо бракуючі гроші стягне з кавциї обжалованого.

Скандал на будапештеньскій виставі. Що на тій виставі нема вірцевого порядку, се признає кождий, хто лише заходив *ві*. Але найбільшу увагу санітарної поліциї звернула на себе т. зв. турецка мошея, де мали діяти ся страшні річи. Бегато говорено о сім, аж вкінци вмішав ся в справу турецкий амбасадор і на его інтервенцию замкнено ту вечеру росцути.

Для церковних півців. Ми одержали слідуючу допись з просьбою о поміщене: Читаємо в ріжних часописях о відношеню платнї майже всїх урядників, отже треба би і нам, церковним півцям гр. пр. церкви, подумати о собі і упімнути ся за себе. Читаємо в часописях, що наші гр. пр. паничі не будуть за церковні функциї брати гроші від людий, а натомісць кождого місяця будуть побирати відповідну суму з державної каси. Коли відпадуть для паничів платнї за церковні функциї, то очивидно і для нас они відпадуть, але о відношеню нашої платнї з каси релігійного фонду нічого не чувати! Маємо всего-на-всего 135 зр. річної платнї, а з такої малої суми годі чоловіка разом з родиною вижити. Тож треба звернути тому увагу. На нас галицу повинні би церковні півці зійти ся разом на раду, а то найлїпше після протоперейства. Після кождого протоперейства зійшли би ся уповноважені двох в уповноленім місци і ухвалили би петицию до правительства о відношене платнї. Ті петициї мав передати би нашій сьвітлій конзисториї в Чернівцях і она певно підперла би наше старане. На таких нарадах треба обговорити і уложити петициї о відношене платнї церковних півців і о відповідне розмежкуване в справі певних для відв і свріт по них. — *Іван Вірета, гр. кр. півець церковний в Заміствю в. Руский Бовшів.*

Саранча. В понеділок, дня 15-го с. м., перелетіла через гори саранча в напрямі від полудневого всходу на північний захід вандрівна саранча широким на кілька метрів пасмом, подобним до хмари. Саранча ішла через гору Маковицї 1,000 метр. і гори Ґабоньскі 1,200 метр. так низько, що можна було єї рукою досягнути, через місто Новий і Старий Санч в саме полудне. Перелетівши гори она спускала ся чим раз низше, так що ледви кілька метрів від землї могли люди єї рукою ловити. В Новім Санчу ловили діти по улицях саранчу. Люди розповідають, що вже від 30 літ не перелетала туди саранча.

Що коштує народна школа? Коли взяти на увагу видатки на школу народну і число учеників, то коштує один ученик шкіл народних або виділових в Долішній Австриї 20 зр.; в Чехії 15 зр.; на Моравї, в горішній Австриї і Зальцбурзї по 14 зр.; в Стириї і Каринтиї по 11 зр.; в Країнї 8 зр.; в Далматиї 7 зр.; в Галичині і на Буковині по 6 зр. В нашій половині держави було до сего року 17,785 шкіл народних з 3,131,800 учеників.

Тристалїтний процес. В місточку Вірцбурґ в Німеччині веде ся між баронами Тінтєм а громадою Бурґзїн процес почавши від 1595 р. Минувшої пятниці переслухувано сьвідків, а щоби процес не „тягнув ся“ ще дальше, постановлено слідуючий речинець на день 1-го липня. Се справді цікаво, що не лише наші селяни люблять ся тягати навіть за дрібниці по судах, але також німецкі барони. Не зле було би також обчислити, кілько коштує той процес обі сторони за тих 300 літ і чи вартує справа ті гроші.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 24-го червня 1898 року.

Відень. Wiener Ztg. оголосила цїсарский патент, котрим скликує ся „долішно-австрийский сойм на день 1-го липня.

Будапешт. Президент міністрів Банфі відмовив на інтерпеляцию Угрона, що угорске правительство годить ся на заграничну політику ґр. Голуховского, котра має на цїли задержане

Ви скі закрутилась би, а ти не придала ся також на нуко! Бійтеть свої студиї, як майже хле у цїли, буде би навіть грішом поспитати неї. І як числить ся один осьвічений чоловік за двох-трьох, — не забувайте і сего! В нас суть обмежні і супрети нашої народности!“

„Я зарозумілий, Наталко. Послїдні роки вібрали в мене замах до всякого висшого знаня і я жадний сваволї!“

„Не відмовте мені, Орадин!“ замовляла я мене. „Тепер вже ніде все дише, тепер маєте навіть квітнє, ідіть лише мені вибраним шляхом! Бійте, жите дійсно дуже, дуже гарно! Робіть то, до чого ви способні, що небудь, Орадин, лише щоби все було поправне, властиве вам, і щось таке, що медна би показати!“

Він усміхнув ся так, як би перед ним стояла дитина і пошепіла з розгоряченими очима трегарну казочку. Я усміхнула ся також мимовіл. „Я вам добре радку“ — додала я, „послухайте мене!“

„Ви вважаєте мене способнійшим, Наталко, як я справді є?“

„То завдайте собі праці, щоби стали такими, яким я вас вважаю: розумним чоловіком з вірою в сильні вимоги житя, виключим приміром для загалу. Нашому народови треба провідників всюди і всюди!“

„А відтак що, Наталко?“

„Відтак наступить нагорода, со-б то показав, кривдою, трата... Ох, Орадин, коли-б я була мужчиною, так як ви, я не хвалась би собі такими, якою дорогою йти, не зважаючи на-зустрічі. Я би летіла би в гору, мов орел і кликала ще й других за собою!“

„І ви переконані, що за нами злетіли-б і другі в гору?“

„Переконана!“

„А я ні! Орли літають без товариства.“

„Ну“, відповіла я гордо, „але за те они сильні і они не жалують своєї самотности, та і не дичать приставати з ізнебейшими духами!“

„Так орли чинять, Наталко, а люди не орли!“

„Ні, они щось більше і благороднійше, чим зарозуміла дика птиця! Они в моїх очах щось дуже красне, в бедній щось таке, що може бути красним. Що они ще не такі, то инша річ; об тім я й не говорю.“

Він розсміяв ся і дивив на мене з очиглядним вдоволенєм в очи его сили дивним сьвітлом.

„Не смійте ся, Орадин, я не люблю, коли ви сьмієте ся з моєї бесїди від серця.“

Він не звелив з мене очий, мов би я була якимсь образом або чим.

„Так, так, він мене!“

„Я чую, що так!“ відповів знов усміхаючись. „І я подивляю ваш дар одушевляти ся. Я того не маю. Моя душа втомлена, тужить за супокоєм, а се знак, що старію ся!“

„Саме в тій хвилї сказали ви вечерку, Орадин!“

Він розсміяв ся.

„Вечерайте ся! Тому що ви стали дівчині і вибагливі, то вам дає ся, що старієтеся!“

„То ви хотіли би, щоб я стала вами небудь орлом?“

Я усміхнула ся мимовіл. „Я хотіла би щоби всї Русини були орлами!“

„Щоб орлом бути, треба все таки стати на якійсь висоті, на відстоянню; а се не згоджує ся з дволичною натурою і не творить щастя. Чоловік не любить носити ся з якою небудь думою без людий, що так само думали-б як він, — чи не так? Що він без загалу, Наталко? Ізолований член, що гине на самоті“.

„Коли він індивідуально сильний, то буде й на самоті чути ся щасливим, розуміє ся не буденним щастям: свідомість сили вдоволить его.“

Він дивив ся вперед себе всерозо, а по якійсь хвилині сказав:

„Суть люди, що живуть на серці у-одно з світом, одного й бажають, що, так сказати-б, розходять ся, розливають ся в жалях; є і знов люди, що дивлять ся в бік; є прецї люди, що горнуть все в себе, всю красу, всї твори людського житя. Чим більше набирають в себе всякого „світла“, тим незрозумілійшими стають для свого окруженя. Чи не роблять они самі себе незрозумілими?“

„Для буденних умів без сумніву, Орадин!“

(Дальше буде.)

status quo на Балканї. Що-до інтерпеляциї Менгенього, то бар. Банфі заявив, що аґітациї Льоегера не варті серіозної дискусиї в сїй палатї.

Атени. На представленя турецкого правительства відповіло грецке правительство, що оно не зиає нїчого о походї добровольцїв до Крети, а акциї приватних приватних осіб не може спинити. Греция постуиає собі після ради европейских держав.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу.

кладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в літоґрафічнім накладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richters Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, bitte man stets nach der Marke: „Anker“.

Для школярів!

Товариство „Просьвіта“ пригадуючих ся членах і шкільних народних подає до відомости Сьвітл. Гал. Шкільних, Впоч. сьвященників, катихетів, учителїв і родичів, що книжки накладу товариства, правильної кр. Радою шкільною на користь для учеників, красно оправлені з позолоченими берегами, можна купити **в канцеляриї товариства у Львові з ринку ч. 10,** по слїдуючій цїнї:

Розмаїта про сили природи 20 кр., Оповіданє о житю сьв. Бориса і Глїба 20 кр., Пьвістки для дїтий 27 кр., Сестра 15 кр., Байки 22 кр., Історія Руси ч. I. 25 кр., Історія Руси ч. II. 23 кр., Лев і мишоли 24 кр., Розмаїта худоба 45 кр., Про живородних і збіги 20 кр., Вежинки Франклїна 10 кр., На домашних 22 кр., Серед зелених моря 25 кр., Житє сьв. великомучеників і збіжа Пантелеймона 20 кр., Дрібна птиця господарска, а великі гроші 20 кр., Відкритє Америки 22 кр., Зьвірята шкідні і пожиточні 42 кр., Перекотиполї, пьвістка, 18 кр., Кирило і Методій 22 кр.

Молитвенник народний (з сьвяткайїй окраєм) 20 кр., в лучшій окраєм: а) зробіт пластинний і золочений хрест з переду 25 кр., б) цїла окрава шкіряна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр.

Молитвенник народний великий по цїнї 90 кр., 1·10, 1·30, 1·60, 1·80 кр.

В руских товариствї педаґоґічнім, улиця академічна ч. 8. у Львові, можна також дістати на премії для учеників слїдуючі видання:

Образкові видання. Зьвіринець 10 кр., Гостинець 10 кр., Забавка 10 кр., Мандарин 10 кр., Гребінок 40 кр., Квіточка 20 кр., Півочок 20 кр., Кобзар Тараса Шевченка 20 кр., Гетто-Франко: Дві Мадонни 30 кр., Мірза: Правда Дон Кіхота 40 кр.

Видання без образків. Читанка ч. I., II., III., IV. окрамі 20 кр., без окр. 10 кр., Дитяча жизнь 10 кр., Хемія Гроване 40 кр., Учебник на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 2 кр., Дневник на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 4 кр., Ів. Левіцкий: Пенкленд, Рідний сьвіт 10 кр., Вол. Шухевича: Зимнятки школяра 20 кр., О. Пежановский: Батько і житє дворянїв для дїтий з мартиньок, 10 кр., Лонгіна Глїбова: Байки 5 кр., В. Чайченка: Олеся; Кожер; Гриньо по 5 кр., Дуда про пластуна Кобзаря 5 кр., Дніпрової Чайки: Сказка про сонце та місяць; Пісенка по 5 кр., М. Лисенко: Тече вода з-під явора, Дванцять а мартиньок; 10 кр., Мала стенографійна Руси-України 20 кр., Гербінис: Електричні і Рентгенові 20 кр., Ґерберт: Ґеометрія 20 кр., Ґрімм: Подорож доокола землї 60 кр., Барановский: Приклади до ґеометрії 20 кр., Молитвенник народний, з золотим окраєм, 20 кр., д-ра Л. Кельнера: Коротка історія медицинї 60 кр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і єдиноє руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Єп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, стоги, господарскі знаряди, збіже в зорі і соломі, сїна в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачують ся зараз по пожарі, а дочекати включені в перших Товариствах контрасекурацийних ведають „Днїстром“ можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Подїл „Днїстра“ приймає банк краєвий у Львові при помочах ґіпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінацій **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає на найвигіднїйші услівя і видає полїси і взяти в руских кождї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженим поручем, кредитує від своїх членів і третих лиць **виплати** зі гарантованим **на 5** процент. Товариство збільшить. Удїл по 30 корон. Помочи удїляють ся тілько властителям реальностей, вільних від тягарів, за поручем двох членів. З помочи вільтати ся можуть лиць. Зголошеня о удїлови **аґенциї** з місцевостий, де „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

Посїдомленє. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *„Днїстер“* у Львові іменувала мене своїм аґентом на Чернівцї (повіт судний і окружний). В справах обезпечень від огня будинків вільних і господарских, вугля і дерева, знарядів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в снопах і в зорі — подаю кождому потрібні пояснення. — *Корнило Слободян,* аґент „Днїстра“ в Чернівцях, улиця Пушкина ч. 25.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди посьпішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	6^{57}	10^{28}	5^{50}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{22}		
З Новоселиці, Садагури	.	.	.	.	.	.	11^{15}	5^{05}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{40}	5^{10}		6^{55}	9^{00}	9^{45}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	9^{55}	.	.	6^{14}	7^{20}	2^{00}		
З Шепеловець	2^{40}	10^{05}	.	8^{04}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	5^{50}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{30}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. станїславчиний потяг)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходять	Поїзди посьпішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	10^{22}	5^{25}		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{00}	.	.	7^{11}	10^{45}	6^{10}		
До Садагури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{00}	5^{05}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{00}	11^{20}	4^{40}	9^{05}	6^{45}		
„ Підзамчих	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{45}		
„ „ з Підзамча	.	2^{23}	6^{14}	.	9^{08}	11^{12}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{18}	.	.	10^{08}	2^{45}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{05}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{45}	7^{10}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{00}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. станїславчиний потяг)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечерня до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час рахують ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зегарнях є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучкальчика.

Ч. 130. Чернівцї, пятниця дня 14. (26.) червня 1896. Речник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Гернеіна в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 8 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Руска читаюча громада.

(Причинки до пізнаня Русинів).

II.

Чи „наші Архімеди і молоді наші учителї“ відкрили що нового, коли їм довело ся часом сказати дещо про байдужність рускої читаючої громади, се річ малопажна. Бути може, що „в тій їх новій ніби-то науцї (себ то у вказуваню на вину громади) богато суперечного, недорічного, зарозумілого самодурства і слїпоти“, хоч дивно, від кого би она за таку науку дїставала в нагороду достойні оплески, — чи від тої громади, на котру звалюють вину? Нікого-ж иньшого до оплесків нема! Поки-що оплески збирають ся у нас за потуранє всїм хибам рускої громади та за величанє єї дрібних чеснот.

Але все те дрібниця, а важне се, що з такої старої громадини, як поважаний директор Борковский не находить ради на байдужність рускої читаючої громади, т. є. в тім випадку рускої інтелїґенциї, бо чей же робітник наш, що угле копає або камінчику добуває з ям, не читає ні „Дѣла“, ні „Зорі“ ні „Буковини“ і т. п., а мова є про людий таких, що могли би і повинні би читати такі газети.

„Доля наша не залежить від нас самих; не в однім і самі ми винні, тілько не у всїм; а вина наша, там де она є, знов має нераз свої причини, що не цїлком залежать від нашої сили і волї; про те говорити треба з великою-превеликою розвагою! Громадї не конче мусять подобати ся те, що редакциям або письменникам подобає ся; впрочім Русини бідні, не спорожні на книжки і часописи. Відказувати на громаду не поможе зовсїм!“ От що виходить з наведених нами заміток дир. Борковского про руску читаючу громаду. Як бачимо, не богато більше, як з „крикїв для достойних оплесків наших Архімедів“, що їх пов. директор без причини називає дїтвацкими зовами на славу. Атже се також може виглядати на зовсїм немилу прикмету у старшого чоловіка, котрий, признавшись сам, що „не має голови“ до того, аби порадити, як поправити декотрі відносини, бере на глум молодих людий, що думають над їх поправою. А що більше, підсуває їм „дїтвацкі зовя на славу“, без цїлих щирійших і поважнїйших намірів. Се вже старечa пересада, коли не що гірше. Не видумали в тій справі нічого старі Архімеди; отже нехай позволять молодим шукати причин лиха. Старі Архімеди говорили і говорять все: „відказувати на громаду нїчо не поможе!“ і повели громаду так, що остали ся самі генералами без войска; а молоді Архімеди думають, що наука, яку дехто зве „відказуванем на громаду“, може таки отворить декому очи, а бодай вилле ширшу дискусию. Лихо єсть, не в однім і ми винні, — се признають і старі і молоді; але старі радять тепер як Толстой, не противити ся злу і ждати на Бог знає що; молоді-ж, більше нетерпеливі, раді би усунути нашу вину бодай там, де она є і залежить від нашої сили і волї. За такі наміри не повинні они від старших чути глум, а хиба прихильну заохоту.

Справдї, з великою-превеликою розвагою годить ся розбирати сю річ, а хоч зовсїм не богато писало ся в нас о тім, все-ж таки в остатних кількох роках і не мовчало ся о тім. Писали о тім з великою розвагою такі досьвідні письменники, як др. Франко, Павлик і Кониський. І хоч бачили вину і по стороні письменників, але бачили сї також і по стороні читаючої громади, та зовсїм не дораджували „не відказувати на громаду“, знаючи добре, що від громади залежить як не все, то дуже богато, а вказуванє хиб сї може помогти. Писали они о тім з нагоди статї одного з „молодих Архімедів“, котрому й не снили ся дїтвацкі зовя на славу, а котрий хиба, як умів, так радив, та хотїв почути, що старі Архімеди на то скажуть. Варто пригадати собі погляди д-ра Франка, Павлика і Кониського на сю справу та порівнати їх з поглядами дир. Борковского, — може хто,

---

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

—

(Далше).

Він лишив ся через хвилину на мене, а опісля сказав: „Дивна річ, ви шукаєте в-одно борби.“

„Чоловік зріє ся великого житя, коли зріє ся борби! каже десь новочасний філософ Ніцше.“ відповіла я єму.

„То ви тужите за таким великим житєм?“

„Я не знаю... я тужу... але на знак будете сміяти ся, Орядин, коли я то скажу.“

„Ні.“

„Я тужу за барвами, за світлом, за гармонією.“

„Ви тужите за красою і досконалостию?“ зітхнув він поважно. „Але який зовсїм того хотїв?“

Я здвигнула плечима і усьміхнула ся сумовито. „Я не знаю, Орядин, одна з нас нераз у мінї великім щастї або претерпім душевнім спокою!“

„Ну, жарити можна, немі свого духа можна прислухувати ся і не без цїкавости, одна з моїх частє і тому повесть. Не скажу, що все то, що нас тепер обходить так глубоко, стане ся вам байдуже, те не наступить у нас може, тому що ви знаєте, як я вже перше зазначила, одушевляти ся, так як другі вміють, надіяти або грати; — ви лише змінете своєї погляду на річи, імовно вольше у нас обєктивний критицизм перевагу. Нам буде вести ся як мені. Коли я пересьвідчив ся, що в знаках кождого краю ся потайний плян, що сьвідчить про особисті інтереси, відвернув ся я з відразою від всеї тої німої комедиї, яку грає на жаль так само молодїж як і старші, — і затужив за самотою. Я дійшов до переконаня, котре заявляв нам словами згадуваного вами перше „пророка“ Ніцшого: „Wir sind ein Völkelmischmasch das Heute und das will Herr sein!“

„То сумно переконанє, але на те ще й відрада, Орядин! — Ви кажете словами Ніцшого: „Wir sind ein Völkelmischmasch das Heute und das will Herr sein“ — а я, відповім вам на те словами того-ж самого пророка: „Das überwindet mir, Ihr „höheren“ Menschen?“

„Так, Наталю, „Ihr „höheren“ Menschen“! — одна звідси возьмете тих висших людий?“

„Ми самі ставимо вимоги, умів других ставати ними.“

„Ба!“ сказав він насьміхаючо, „хто переміряє себе лиш тому, щоби стати „висшим чоловіком“? Хто журить ся о „людські вимоги? Хто зріє ся охотно вертатий? Покажіть мені таких? Та ні, я спитаю лиш просто вас, кому н. пр. виходите ви за чоловіка, для котрого не мали ні прихтїня любови або хоч пожаданя? До чого тут отся досьвертна дяка? Коли би ви пішли дорогою „висшого чоловіка“, то повинні радше вмерти, як таке чинити?“

„Я вже не є кто суджена!“

Він вдивив ся на мене і спаленїв. „Ні? Чи справдї, Наталю? не жартуєте?“

„Не жартую. Я ще не сказала того Льорденови, однак за кілька днів довідає ся о тім, а небавом потім повину я й своїм рідним.“

„Яке-ж щастє!“ сказав він, віддихаючи глубоко і єго очи засяяли.

„Се щастє завдячую собі сама. Я і вдячна отсїй хвилинї, що она звела нас ще раз на прощанє на самотї. Я відїду до Ч. Орядин. Там цїлала я місце товаришки в одній дами.“

Він ледви дослухав, що я говорила, вхопив обі мої руки і потягнув їх до грудий.

„Цїлуй зі мною на сесю, Наталю!“ просив зворушеним голосом. „Ви-ж знаєте, що я вас люблю, сталите моєю!“

„Се не може бути!“ — відповіла я так само зворушена, уникаючи єго горячого погляду.

„Чому ні?“

„Тепер я не можу.“

„Так у вас завмерла вже всяка прихильність для мене?“ спитав.

„Я не знаю... я тепер дїйсно не можу.“

„А одначе ми були собі колись такі близькі!“

„Справдї, одначе між нами лежать наслїдки часу... Ах, Орядин, останте мене що! Мені не треба самій берегти ся, а й вам так само!“

„Я не хочу більше берегти ся: ви чули, що

заохочений тим, скаже дещо нового та подасть яку раду.

В ч. 23-ім „Зорі“ з 1892 р. під заголовком: „Нема гроший!“ була поміщена статя, що своїм змістом звернула на себе увагу декотрих людий, а іменно письменників. „Діло“ передрукувало сю статю в двох остатних числах з р. 1892, згодившись зовсїм з автором єї, а „Народ“ подав деякі свої замітки до неї. Справа, в тій статї порушена, стоїть так само, *як* в р. 1892; длятого подамо передовсїм замітки „Народа“, з котрих впрочім можна собі пригадати, про що була мова в тій статї. Д. М. Павлик в статї: „Неоплатність руско-українськоі лїтератури“ в „Народї“ ч. 2. з року 1893 пише так: „Під невидним та прозаїчним заголовком „Нема гроший!“ д. О. М. зачепив у 23. ч. „Зорі“ за 1892 р. преважну справу для дальшого розвою руско-українськоі лїтератури. Д. О. М., горячий прихильник того розвою, стверджує факт, що наводять противники українства против потреби істнованя українськоі лїтератури — неоплатність тої лїтератури, неоплатність не тілько там, де тій лїтературі не вільно розвивати ся, а й у нас, де розвій єї залежить майже виключно від самої руской суспільности — від єї волї й потреб. Д. О. М. звалює тут головну вину на руску публику, що більших, серіозніших книжок не бере в руки, а ловить ся хиба на брошури — на дрібні повістки, молитовники, житя сьвятих, малі збірники пісень, історийки Руси (з образками!), сонники, листи небесні і т. и. Переважно жиє наша читаюча публика газетами і просьвітними популярними виданями, та „образована“ частина тої публики (попи, урядники і т. и.) безцеремонно обходить ся з періодичними виданнями: не платять за них, ще й гнївають ся, коли того домагати ся, не подають своїх нових адрес після переносин, через що редакциї тратять ся на посилки в давні місця і т. и. Точні тут тілько селяни і взагалї бідняйші Русини, і се, скажемо ми, не диниця, бо такі люди знають оцїнити чужу працю й видатки тому, що самі живуть тілько з праці тай на друковане слово дивлять ся поважнїйше, нїж наша „висша інтелїґенция“. *На доказ безцеремонности наших „інтелїґентних“ і богатих людий із замовлюваними ними періодичними виданнями, ми могли би навести незлїчимі докази з практики нашого власного видавництва (Народа). Наше видавництво нїгде так не підорвав, як наші українськовуючі, галицкі, читачі.* Підорвали-ж вони єго тим, що ми їм посилали „Народ“ до платя роками, на само слово, що заплатять, а вони й доси не здогадають ся про те. А бувало й гірше... Д. О. М. наводить нарікання органів усїх трох наших полїтичних партий — „Дїла“, „Галицкої Руси“ і „Народа“ — на своїх передплатників і прихильників, та стверджує такий сумний факт: *„Ніяка програма полїтична не одушевляє галицкої руской суспільности так, щоби вона себе задо той орґан вміла оцїнити і єму відповідно помагала.“* „Інтелїґенция наша, каже слушно автор деинде, — не знає своїх обовязків що-до спомаганя видавництв, хоч знає 30 лїт кричати про правописъ. Через неточність читаючої публики, видавцї ґазет неточні супротив друкарень, не можуть платити співробітникам, ґазети не розвивають ся. Руско-українські писателї мусять заробляти собі на хлїб инакше, пишуть тілько у сьвято, прихащем, і богато з них хапають ся до праці в чужих лїтературах: московскій, польскій і т. д. „Потїха, що ось то вашими звідьми инші народи радують ся, вчать ся від них, слухають їх, — потїха така дуже „сирітска“. Про купку руско-українських писателїв, що держать ся українства, невпаджаючи ні на що, пи. автор каже так: письменники наші, можна сказати, люди єдині! Працюють за спасибіг нераз і зїле жиє. Видко, і нарід їм любий і праця для нього їм люба і вони жертвують для неї всї свої сили. Але ті люди божим духом не живуть, вони про свою предвину кличу нераз і нещасливі, переслїдувані, гнетені, а то, бувало, й голодні! Як би вони не журились о хлїб насущний, мали погідні думки, не були заняті сею сірою буденщиною, то надїйсь, не такі твори творили-б. У наших народів перший лучший меткий репортер гроші збиває, а у нас і лучший письменник нїчого письмом не заробить“.

„Як бачимо, правда — каже на се д. Павлик. Та тілько не вся. Безсовістних замовлювачів періодичних видань — стосунково мало; більша частина їх таки платить — адже-ж відкись удержує ся у нас та на Буковинї поверх 20 періодичних видань! Тому-ж, що замовлювачі періодичних видань та ширша публика не надто запалюють ся до руско-українських творів загалом, — також мусять бути якась причина. Нам бачить ся, що тут більше винні самі писателї і взагалї ті, що ведуть наші видання, анїж публика. Не бійте ся, і найтупіщий наш читатель не відірве ся від сьвіжої, живої праці, написаної так, щоби з неї, як то кажуть, аж искри сипали. Та майже нїчого такого у нас не водить ся. Наші писателї — вони-ж і полїтики — самі мало образовані і мало самостійні, систематично підходили під лад нашій „інтелїґентній“ публицї — *мелкій, мороченій і пресмешнїйшій*, з доброю порциєю кастового клерикального духа. Через те та публика так увикла до того, щоби єї гладити по головцї, що взагалї не терпить нїчого сьвіжого, нового — такого, що йшло би против єї, віками скрепленїх думок і смаку. Критику така публика уважає за атентат на себе, чи то на — „народні сьвятощі“. Маючи на думцї вдоволити таку публику, наші писателї й полїтики самі на найбільшій частині уподобали ся їй, то є — по просту звели ся нї на що. Пишуть вони як би за напасть. Анї змісту, анї форми! (Тут висказує автор свою невприхильну гадку про декотрі наші видавництва).

„Гарних стилїстів — пише д. Павлик дальше — серед наших писателїв майже нема, та нема й таких, котрі би добре бачили і показали другим нужденність нашої т. зв. лїтературної мови — і москофілів і

я говорив. Ідїть зі мною на село і жийте лиш для себе!“

„Перед хвилиною казали ви, що не любите простого народу!“

„Я єго не любив, але я вас люблю! Ви вистарчали-б мені за все проче! Ходїть зі мною, хоть би і завтра, хоть би і зараз!“ Єго очи окинули мене жадно, горячо, і він приступив близше до мене. Я мимоволї відступила ся о кроок від него і бовдо ся глянути єму в лице, щоби не перенала ся також тим, що заволодїло ним в тій хвилї так сильно. Я бояла ся впливу єго гарної мужої істоти, що, облита сонячним світлом, пишала ся передо мною в своїй новій красї.

„Що би вам остало ся, коли-б ви перестали мене любити?“

„Я не перестала би вас любити! Ідїть зі мною, жийте для себе!“

„Я не можу. Не можу й на те зголити ся, щоб ви закинули ся задля мене і змарнували свої сили. Орадин, а так пірю в ваші спосібности! Впрочім подумайте над нашим народом, над тим бідним народом!... Мене неустанно гризло би сумлїнє, що я відорвала єму перед часом одну силу для себе і ви змарнували ся, не живучи в спосіб, відповідний єї характерови. Подумайте, Орадин!“

Він зітхнув глубоко і потер нетерпеливо чоло і очи. Я бачила, що мої слова не оставили ся без впливу на него, що вони боре ся чогось з собою.

„Подумайте, Орадин!“ просила я єго лагідно.

Він утьмїхнув ся слабо і кинув десь далеко вперед себе. „То одно не давало мені відси спокою!“ сказав врешті, „той нарід! Се правда, він страшно нещасливий, одинак...“

„І я єго житю нема що полудня!“

„Нема полудня!...“ повторив тихше, протяжно. „Се дуже противна гадка, одинак...“

„Що-ж одинак?“ спитала я живійше, приступаючи знов близше до него.

„Ми не здібні вентити се полудне. Ми не вентимо єго вінцем, бо в нас за слабі сили супроти ворожої потуги!...“

Мене обгорнула розпуга і жаль. „Ви заволочені до кропкости, Орадин! Ви не є свобідний і гордий чоловік, коли так о нашій будучности думаєте!“

„Не відвикайте мені почуть горнути, бо я єго вмру!“

„Так беріть ся до роботи, робіть щось, шукайте праці, що сталась би ґвіточем для других, а потїхою у вашім житю, що гнїло би вас твердими, могучими і тїлими мощами. О, як би ся могли, як би лише хотїли! Я знаю, знаю, що могли би!“

Він утьмїхнув ся і притиснув мою руку до уст. „Се все гарно, що ви говорите і ви кажете правду, одна скажіть, чи підете за мене, коли так вірите в мене?“

„Тепер нї, Орадин, я не можу! Впрочім що вам з такого буденного щастя? Оно вірить ся лиш годинами, ви і не оцїнюєте, як єго потім кастає, а тодї що? Скажіть, що тодї? Ні, ви обоє не здібні до того, вам треба вирвати бадьорого житя!“

„Но-при мене живе тепер щастє і я хочу єго тепер спіймати!“ сказав він хвилинкий і єго очи засяли.

„Се не є щастє!“ відповіла я.

„Я відчуваю, що щастє.“

„Ви відчуваєте лише тепер так. Коли-б ви побрали ся, то се, що дає ся вам тепер щастє, зникло би; ви злетїли би єго вигадане і ви не остались би нїчого... мені не остались би нїчого!“ Сї послїдні слова заговорила я майже чутно. Він мовив ся мені перед очима. Я бачила єго горячі натура брала над ним верх; він я ніяк вражно ся і не мав горячі, нетерпеливі розрадливі думки рвали ся єму на устах.

„Що ви говорите!“ розгорнув ся. „Скажіть радше, що ви мене не покинете, що я з ваших очий упав, що я вам за малий герой, що не вистарчаю вам більше, як вистарчав мені колись!... Ах, як мене вінцем не любили!“

„Я лиш вас любила!“

„Так чому-ж не хочете вийти за мене?“

„Я не можу, Орадин, тепер нї, тепер нї!“

Він побіг. „Отсе мене й дотинє, що тепер нї!“ сказав.

„Може колись пізнїйше!“ благала я, пугаючи єго двоумного погляду, що бухав до несмілїйшо мало мене. Я терпіла разом з ним в тій хвилї, одна чула виразно, що не сміє відати ся єго благаню задля себе і задля него ся

народовців, котрі й тут різнять ся хиба тим, що одні пишуть етимольоґією без дашків, другі етимольоґією з дашками, або фонетикою.

Відтак д. Павлик ганить галицких письменників за їх мову і каже, що в українських письменників більше літературного смаку й живости, хоч у них — по думці д. Павлика — взагалі літературний смак і живість більше формальні: гарна мова, більша викінченість праць. Ідейности, всенародского або хоть всенаціонального українського змісту, відтворення справдішнього житя на Україні у сучасних українських писанях мало. Всї хиба у читаючої публики змінять ся, коли настануть иньші відносини політичні.“

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 25-го червня 1896.

† **Евгеній Ганкевич.** Вчера наспіла пізним вечером сумна вість з Кіцманя, що субституент нотаря Евгеній Ганкевич помер там вчера по короткій недузї. Та несподївана вістка викликала між зібраною громадою черновецкою пригноблюче враженє, бо Евгеній Ганкевич належав до щирих і трудолюбивих народовців і був ще молодий чоловік; мав лєтки трийцять кілька років. Кіцманьска руска громада втратила в нїм одного з найщирійших громадян, чоловіка загально любленого і поважаного. Похорон его відбуде ся завтра рано.

Іменованє. Податковий інспектор при льокальній комісиї податковій Михайло Лазуревич іменований фінансовим комісарем в Чернівцях.

З черновецкого університету. При вчерашнім виборі вибрано ректором на 1897 р. професора римского права д-ра Ернеста Груза.

Міністер зелїзниць Ґуттенберґ приїде до Чернівців мабуть в середу і опісле буковинський шлях державних зелїзниць. Тепер було би на часї, аби буковинські посли поговорили з міністром про особну дирекцию руху в Чернівцях, а міністер міг би сам у власній особі переконати ся о потребі такої дирекциї.

Повітове товариство учителїв в Сереті відбуло в недїлю, дня 21-го с. м., загальні збори в С. Окуперім. По повитаню головою товариства Семеном Мировичем жала уч. Т. Дашкевич відчит про „волю і самостійність“, а надуч. Ґадер про „виховуючий вплив читаня“. Уч. Лев Бюмер жадав, щоби при всїх народних школах заложено бібліотеку для учеників, а уч. Е. Баланович з Климівців поставив внесенє: Просить ся ц. к. кр. раду шкільну постарати ся о те, щоби в бібліотеки для учеників принимати рускі книжки етимольоґічні так довго, як довго нема таких книжок в фонетичній правописи. По довшій дискусиї принято сї внесеня.

З черновецкої ради місної. Ві второк, дня 23-го с. м., вела ся в радї міскій горяча розправа над поданєм ОО. Сьуїтів о відступленє ґрунту на 5 метрів широкого для заложеня города при костелї на площі Фердинанда. Нехристиньскі радні виказували, що закиди, мов би они були ворогами християньства, суть неоправдані, а зиняли з своєї гнучкости в поглядах бар. Мустацца горячо промавляв за жаданєм ОО. Сьуїтів. Особливо ся промова дає богато до думаня, коли згадає ся, що вибори до ради державної вже недалекі... Всїцци рішено прихилити ся до просьби ОО. Сьуїтів.

Господарско-промислове віче, устроєне фідїєю тов. „Просьвіта“ в Самборі відбуло ся дня 18-го с. м. при значній участи членів. Між зібраними було богато шляхти з Білини великої, Бережниці і иньших сїл шляхотских. По відправленій едукбі Божій в місцевій церкві, зібрали ся участники віча в обширній сали „Сокола“ і тут отворив збори п. В. Сливер яко заступник голови. Відтак запросив на предсїдателя зборів о. Мих. Зубрицкого з Мшанця, на заступника п. Волосяньского, міщанина з Старого міста, а на секретарів оо. Очишкевича і Несторовича. По привітній промові відпоручника головного видїлу п. Вас. Нагірного, наступив відчит п. Вас. Короля о господарстві різьбім і д-ра Т. Корнєва з Перемишля о касах залїзкових і громадских приватних. Над обома відчитами вела ся оживлена дискусия. Опісля приступлено до льосованя предметів. Всїх предметів було 52: обгортка до барабаль, сїнарка ручна, плужок дїтячий, пага скаєнова, 20 кіс, 12 серпів, 2 пари [illegible] ... 12 [illegible] ... Семеном Мировичем жала уч. Т. Дашкевич відчит про „волю і самостійність“, а надуч. Ґадер про „виховуючий вплив читаня“. Уч. Лев Бюмер жадав, щоби при всїх народних школах заложено бібліотеку для учеників, а уч. Е. Баланович з Климівців поставив внесенє: Просить ся ц. к. кр. раду шкільну постарати ся о те, щоби в бібліотеки для учеників принимати рускі книжки етимольоґічні так довго, як довго нема таких книжок в фонетичній правописи. По довшій дискусиї принято сї внесеня.

З черновецкої ради місної. Ві второк, дня 23-го с. м., вела ся в радї міскій горяча розправа над поданєм ОО. Сьуїтів о відступленє ґрунту на 5 метрів широкого для заложеня города при костелї на площі Фердинанда. Нехристиньскі радні виказували, що закиди, мов би они були ворогами християньства, суть неоправдані, а зиняли з своєї гнучкости в поглядах бар. Мустацца горячо промавляв за жаданєм ОО. Сьуїтів. Особливо ся промова дає богато до думаня, коли згадає ся, що вибори до ради державної вже недалекі... Всїцци рішено прихилити ся до просьби ОО. Сьуїтів.

Господарско-промислове віче, устроєне фідїєю тов. „Просьвіта“ в Самборі відбуло ся дня 18-го с. м. при значній участи членів. Між зібраними було богато шляхти з Білини великої, Бережниці і иньших сїл шляхотских. По відправленій едукбі Божій в місцевій церкві, зібрали ся участники віча в обширній сали „Сокола“ і тут отворив збори п. В. Сливер яко заступник голови. Відтак запросив на предсїдателя зборів о. Мих. Зубрицкого з Мшанця, на заступника п. Волосяньского, міщанина з Старого міста, а на секретарів оо. Очишкевича і Несторовича. По привітній промові відпоручника головного видїлу п. Вас. Нагірного, наступив відчит п. Вас. Короля о господарстві різьбім і д-ра Т. Корнєва з Перемишля о касах залїзкових і громадских приватних. Над обома відчитами вела ся оживлена дискусия. Опісля приступлено до льосованя предметів. Всїх предметів було 52: обгортка до барабаль, сїнарка ручна, плужок дїтячий, пага скаєнова, 20 кіс, 12 серпів, 2 пари [illegible] ... 12 [illegible] ... в Чернівцях учити по волоски, коли в волосько-німецкій низшій ґімназиї в Сучаві вчать по руски „нїком після принесів“? 2) Закидає нїби-донисуватель „рускому катехитови“ (котрому?— *Ред.*), що він перетягає волоскі дїти на свій бік, аби вписували ся до рускої ґімназиї. Довшої полєміки не будемо з Gazet-ою Bucovinei вести, бо Русини вже знають, що в тій ґазетї всякі сплетні і напасти на руску ґімназию находять все готове безплатне місце. Але скажемо що-до першого закитаня: Так само, як при рускій паралельці не розписаний конкурс на посаду професора руської мови, бо ту науку буде удїляти професор з висшої ґімназиї, так само не було причини розписувати конкурс на професора волоскої мови? А впрочім, відки приходять рускі дїти вже в першій клясї учити ся окрім викладової рускої мови і німецкої ще предмету ще й третьої, волоскої мови? А що в волоских паралельках в Сучаві вчать по руски „після принесів“, се ми перший раз чуємо. Ми доси лише знали, що до сучавскої ґімназиї ходять рускі дїти і забувають свою рідну мову, бо не мають нагоди учити ся єї в тамошній ґімназиї. О скілько ми поінформовані, там взагалї нема — хиба окрім директора Реґіи, котрий задля браку часу не може тої науки удїляти — нїкого, хто би міг учити по руски належито. — А що-до другого питаня того нїби-донисувателя, то оно виглядає вже на просту, нїком звичайну напасть. Передовсїм ми не знаємо жадного „руского катехита“, а лише гр. кр. катехита для Русинів і гр. кат. катехита. Отже котрий то катехит, чи православний чи гр. католицкий намовляє волоскі дїти до рускої ґімназиї? Можна би у того донисувателя довідати ся, при котрій народній школї той реальний „руский катехит“? Ми о аґітациях між Волохами в користь рускої ґімназиї не знаємо доси нїчого, а коли учитель-Русин або катехит-Русин навчає ученика-Русина, що повинен вписати ся до рускої ґімназиї, то в тім не можна нїяк добачити щось протизаконного, і тим не аґітує ся прецінь против Волохів. Русини нїколи не старали ся зручити волоскі дїти; на се нема жадного приміру ані доказу, але о противнім можуть справедливі люди переконати ся, як хоть би й тепер в православній школї народній в Чернівцях учить ся по волоски, коли в волосько-німецкій низшій ґімназиї в Сучаві вчать по руски „нїком після принесів“? 2) Закидає нїби-донисуватель „рускому катехитови“ (котрому?— *Ред.*), що він перетягає волоскі дїти на свій бік, аби вписували ся до рускої ґімназиї. Довшої полєміки не будемо з Gazet-ою Bucovinei вести, бо Русини вже знають, що в тій ґазетї всякі сплетні і напасти на руску ґімназию находять все готове безплатне місце. Але скажемо що-до першого закитаня: Так само, як при рускій паралельці не розписаний конкурс на посаду професора руської мови, бо ту науку буде удїляти професор з висшої ґімназиї, так само не було причини розписувати конкурс на професора волоскої мови? А впрочім, відки приходять рускі дїти вже в першій клясї учити ся окрім викладової рускої мови і німецкої ще предмету ще й третьої, волоскої мови? А що в волоских паралельках в Сучаві вчать по руски „після принесів“, се ми перший раз чуємо. Ми доси лише знали, що до сучавскої ґімназиї ходять рускі дїти і забувають свою рідну мову, бо не мають нагоди учити ся єї в тамошній ґімназиї. О скілько ми поінформовані, там взагалї нема — хиба окрім директора Реґіи, котрий задля браку часу не може тої науки удїляти — нїкого, хто би міг учити по руски належито. — А що-до другого питаня того нїби-донисувателя, то оно виглядає вже на просту, нїком звичайну напасть. Передовсїм ми не знаємо жадного „руского катехита“, а лише гр. кр. катехита для Русинів і гр. кат. катехита. Отже котрий то катехит, чи православний чи гр. католицкий намовляє волоскі дїти до рускої ґімназиї? Можна би у того донисувателя довідати ся, при котрій народній школї той реальний „руский катехит“? Ми о аґітациях між Волохами в користь рускої ґімназиї не знаємо доси нїчого, а коли учитель-Русин або катехит-Русин навчає ученика-Русина, що повинен вписати ся до рускої ґімназиї, то в тім не можна нїяк добачити щось протизаконного, і тим не аґітує ся прецінь против Волохів. Русини нїколи не старали ся зручити волоскі дїти; на се нема жадного приміру ані доказу, але о противнім можуть справедливі люди переконати ся, як хоть би й тепер в православній школї народній в Чернівцях учить ся по волоски, коли в волосько-німецкій низшій ґімназиї в Сучаві вчать по руски „нїком після принесів“? 2) Закидає нїби-донисуватель „рускому катехитови“ (котрому?— *Ред.*), що він перетягає волоскі дїти на свій бік, аби вписували ся до рускої ґімназиї. Довшої полєміки не будемо з Gazet-ою Bucovinei вести, бо Русини вже знають, що в тій ґазетї всякі сплетні і напасти на руску ґімназию находять все готове безплатне місце. Але скажемо що-до першого закитаня: Так само, як при рускій паралельці не розписаний конкурс на посаду професора руської мови, бо ту науку буде удїляти професор з висшої ґімназиї, так само не було причини розписувати конкурс на професора волоскої мови? А впрочім, відки приходять рускі дїти вже в першій клясї учити ся окрім викладової рускої мови і німецкої ще предмету ще й третьої, волоскої мови? А що в волоских паралельках в Сучаві вчать по руски „після принесів“, се ми перший раз чуємо. Ми доси лише знали, що до сучавскої ґімназиї ходять рускі дїти і забувають свою рідну мову, бо не мають нагоди учити ся єї в тамошній ґімназиї. О скілько ми поінформовані, там взагалї нема — хиба окрім директора Реґіи, котрий задля браку часу не може тої науки удїляти — нїкого, хто би міг учити по руски належито. — А що-до другого питаня того нїби-донисувателя, то оно виглядає вже на просту, нїком звичайну напасть. Передовсїм ми не знаємо жадного „руского катехита“, а лише гр. кр. катехита для Русинів і гр. кат. катехита. Отже котрий то катехит, чи православний чи гр. католицкий намовляє волоскі дїти до рускої ґімназиї? Можна би у того донисувателя довідати ся, при котрій народній школї той реальний „руский катехит“? Ми о аґітациях між Волохами в користь рускої ґімназиї не знаємо доси нїчого, а коли учитель-Русин або катехит-Русин навчає ученика-Русина, що повинен вписати ся до рускої ґімназиї, то в тім не можна нїяк добачити щось протизаконного, і тим не аґітує ся прецінь против Волохів. Русини нїколи не старали ся зручити волоскі дїти; на се нема жадного приміру ані доказу, але о противнім можуть справедливі люди переконати ся, як хоть би й тепер в православній школї народній

мого, задля его будучности, що запроваствлюєть би в простїй, єго кдачі шляхи невідповідніи запаты, котре не витяго би єго дуга, не давало би відповідного корму ні єго ні моїй душі.

„Що значить: колись?“ спитав він, бурлив. „Я не вірю в нїчі „колись“, се чули ви прецінь від мене! Я вас тепер хочу, ви стоїте єсь тут передо мною, з вашим теперішним чутєм, з теперішним знанєм, і з теперішнім серцем. Я вас тепер люблю.“

„Колиб ви мене зрозуміли, Орлин!“ промовила я, підносячи як в розпуці руки к нїбу. „Я не так думала! О Боже мій, як се вам сказати? Ми звіяли ся обоє тепер, коли не належали до себе, і мусїли би знов звіяти ся, щоби могли собі на нїбо і на нїчо належати!“

„Я се бачу. На вашу думку я себе „силкив“, відбив ся з дороги чесної, з дороги „щирого чоловіка“, а тимчасом ви... скажіть мені отверто!“ перебив себе дрожачим голосом. „Я вас не кинув, не продав ж?“

Се була важка хвила. Я чула, як мені замерзла вся кров з лиця, як єго жарні очи впились в мене і, дожидаючи нервово відповіди, вичитували із сузених очий і з дворушення цїлої моєї істоти то, що уста не могли нїяк виповіти.

„Нагадаю, погляньте на мене!“

Я не могла.

„Лише раз, одвічальний раз, щоб вичитати свою долю!“ Єго голос хрипів мені серце і я затисла губи. Нечаміли, розгорілим, нерозважним поглядом окинула я єго тверде, тепер як побіле лице і, стрівшись з єго жаркими, великими в тій хвилї, як стрепенили очима, спустила зараз очи в землю.

„Ну, як же?“ спитав змінним від зворушеня голосом і, схилившись до мене, взяв мої руки, що розривали нервово якісь листи, між свої долоні. Мені здавало ся, що мене доторкують ся розпалені жаліза, а не єго руки, котрі з так довгого, котрий пригадала ся з якимсь, як медсїли на струнах ніжно-пручно відчо гри на скрипках, і я відтягнула мою задеґрізовану руки від него. Сего одного руху було єму мабуть доволї, щоб єго роздражнити ще більше, бо не оживаючи довше моєї відповіди, обіпяв ся на мене: „Не правда-ж те все, що я кажу? Не вгадав я моєї нашої душі? Ви хотїли би мене мати инакше „спрозаїзованого“; а то більше на наш лад, після нашої жадоби краси. Такий, який я тепер є, не могли би ви мене довго любити, не могли би наборгати своєї ненависти уміни; я вам за дрібно-душний, за мало гордий, за будуючий, за слабосильний до „борби проти будемощини“, з котрою ви не голите ся, — не правда-ж?.. Тому ви тепер не хочете мене!“

„Тепер ні, тепер ні!“ шептала я за нїм в несказанім зворушеню, не відполечи йо завістїли до него очий.

(Далше буде.)

Телеґрами „Буковини“.

З дня 25-го червня 1896 року.

Едембург. 7-ий полк піхоти правує пам'ять битви під Кустоцою. Сюди приїхала арха-

князь Отто з ґенеральним інспектором кавалериї гр. Паром.

Будапешт. Угорский сойм перервав наради до 3-го вересня.

Фероль (в Іспанії). Сюди прибула французка ескадра. На березі витала єї численна публика одушевленими окликами: Най жиє французко-іспанський союз!

Царгород. Вірменина Каракіна, котрий убив одного правительственного урядника і хотів забити жандарма, повішено.

ВИШИВКИ
вехідної Галичини

після кодексі зібраної Товариством „Клюб Русинок у Львові“, появились накладом Антона І. Хойнацкого в літографічного заведеня Андрія Андрейчина по ціні

3 зр. 30 кр.

за **примірник**, складаючий ся з **20 таблиць** в 4° корозійного формату в **хорошо** виданій теці.

Видане сих „Вишивок“ перевисшає значно подібного роду видання, що появились в Києві, Одесі і Москві, і то не лише під взглядом технічного виконаня, але також і під взглядом самого змісту, бо видане се складає ся точних репродукций численних взорів народних вишивок з полотна Берників, Городенка, Калуш, Надвірна, Снятин, Тисмениці і инших в кірнім наслідуваню краєчок, уживаних кождим з дотичних окрестностий.

З замовленнями належить звертатися до Антона І. Хойнацкого, управителя Конзервів Стефаниєвского Інститута у Львові, улиця Руска ч. 3. 18—26

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

„Дністер“
товариство взаїмних обезпечень
у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Веч. Духовеньству і всім вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всіх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, свот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договора заключені з першими Товариствами контрасекурацийними подають „Дністрови“ можність обеспечувати і вандрувати і **найвисші суми**.

Пайти „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обеспечати ся **через „Дністер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Краєвім**, котре дає їх найкористнїйші услівя і видає полїси і квіти в рускім язиці.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, спеціяльно зареєстроване з обмеженим порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опрокентованя **на 5** процент. Говорящим відповідає. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тілько кваліфікованим реальностям, вільним від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїлене **аґенциї** в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Повідомленє. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Дністер* у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівці (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпечень від огню будинків мешкальних і господарских, пожаров з урядженєм, знарядів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в снопах і в зерни — видаю кождому потрібні повісмена. — *Корнель Солобей*, аґент „Дністра“ в Чернівцях, улиця Пумнула ч. 25.

Для школяріїв!

Товариство „Просьвіта“ при обложенєм ся в книгах в шкілах народних видає до відомости Сьвіт. Гр. Шільдних, Впоп. сьвящеників, катихитів, учителів і родичів, що кожда складка товариства, приналежні кр. Радиціяльно на кредит для учеників, краєво окраєлені, поодинчених берегами, можна купити **в канцеляриї товариства у Львові в ринку ч. 10**, по слїдуючій цїнї.

Ґеоґрафія про сьвіт природи 20 кр., Окопіцкий з житє сьв. Берега і Ґлїба 20 кр., Новістка для дїтей 25 кр., Сестра 15 кр., Байки 22 кр., Історія Руси ч. І. 25 кр., Історія Руси ч. II. 25 кр., Дім і колодяї 24 кр., Рідна худоба 45 кр., Про живолоти і дїти 20 кр., Бенкет Франциїв 16 кр., На досьвітках 22 кр., Серед лудного моря 25 кр., Житє сьв. мелєнтиєчника і збіжа Пантелеймона 20 кр., Дрібні птахи господарска, а менші гриї 20 кр., Підкарпатє Америки 22 кр., Зелїзна колїї і пожаточні 42 кр., Перемотчиці, новістка, 18 кр., Кирило і Методій 22 кр.

Молитвенник народний (в окочайній оправі) 24 кр., в лучшій оправі: а) хребет полотняний і золочений крест з переду 35 кр., б) збіж оправа полотняна, берега золоті і золочений крест з переду 35 кр.

Молитвенник народний великий по збіг 90 кр., 110, 120, 140, 180 кр.

В рускім товаристві педаґоґічнім, улиця Шкільна ч. 8. у Львові, можна також дістати на кредит для учеників слїдуючі видання:

Образкові видання. Зелїзниця 10 кр., Гостинець 10 кр., Заблиця 10 кр., Мельницяя 10 кр., Робіцкі 40 кр., Клїтчка 20 кр., Шіночок 20 кр., Кобзар Тараса Шевченка 20 кр., Гете-Франко: Лес Мавкта 50 кр., Мірон: Пригода Лес Кіцка 40 кр.

Видання без образків. Читанка ч. І., II., III., IV. оправні 20 кр., без опр. 10 кр., Вишивка зелена 10 кр., Хвиля Руская 40 кр., Учитель за р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 2 кр., Дзвінок за р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 4 кр., Із Лемківщині: Покладець Гідкові сцени 10 кр., Вол. Шухевича: Лемкіки шкільні 20 кр., О. Кавалевский: Вигляд і житє, двосьвіє для дїтей з картинками 10 кр., Леонїда Глїбова: Байки 5 кр., В. Чайченка: Оповіданє: Конвар; Гриньо по 5 кр., Дума про житєвє Кобзаря 5 кр., Дебірний Чайка: Казка про сонце та его сина; Пасьлка по 5 кр., Ж. Лесовка: Тече вода з-під двора; Дзвонки з картинками 10 кр., Мала етноґрафічна Руси України 20 кр., Ґерґінова: Картаґенці і Ґекльберн 20 кр., Жюля Верна: Подорож доокола землї 60 кр., Бернштейн: Правнук до Ґетьтів 20 кр., Молитвенник народний, в золотім оправлений, 20 кр., д-ра Л. Кольмера: Коротка історія педаґоґії 60 кр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходить	Поїзди: пасажирні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станиславова, Коломиї і Сиятина	11^{28}	.	.	6^{42}	10^{28}	5^{40}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Ґлїбоки	3^{29}	.	.	9^{02}	10^{00}	5^{23}		
З Новоселиці, Саджури	.	.	.	.	.	.	11^{15}	9^{50}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		6^{35}	9^{30}	5^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станиславова	9^{55}	.	.	6^{13}	7^{18}	2^{01}		
З Підволочиск	2^{30}	10^{05}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{50}	.	7^{02}	4^{15}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. бленкитний поїзд)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходить	Поїзди: пасажирні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Сиятина, Коломиї, Станиславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	10^{20}	5^{30}		
До Ґлїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{00}	.	.	7^{17}	10^{48}	6^{10}		
До Саджури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{00}	6^{10}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{00}	11^{00}	4^{40}	9^{05}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{45}		
„ „ з Підзамча	.	2^{23}	6^{14}	.	9^{48}	11^{17}		
„ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{05}	2^{44}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	5^{21}	9^{15}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	7^{05}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{12}		
„ Кракова, Відня (т. зв. блекитний поїзд)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на годинниці є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 131. Чернівцї, субота дня 15. (27.) червня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. у бюрі газет Л. Гереліця в Чернівцях, ул. Гетмана ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Руска читаюча громада.

(Причинки до історіи Руськіи).

III.

Др. Іван Франко на питанє, як стоїть дїло з нашою лїтературою і наукою в Галичинї, відповів в „Зорі“ з 1893 року ст. 36 так: „Глянувши зверха здавалось би: щож, нїчого собі. На нашій мові виходить тілько то часописий, друкує ся стілько то книжок, подаєсь науку із тільких то катедр унїверситетских; руске житє національне і товариске купить ся у стільких то товариствах і інституциях, проявляє ся в нїчах і зборах, в аґітациї і житю партийнім. Значить — чого-ж іще більше? А тимчасом приглянувши ся близше сему всему, бачимо на дні дуже сумне явище, бачимо велику духову безплодність — Sterilität, як каже Нїмець, велику неспроможність до збільшого пруґраму брак здорової брак нераз віри в себе самих і в своє дїло. Апатия, оспалість і серджене приглядане до всего, що називає ся радикальним і шабльоном, формулою; несьмілість і неумілість шукати нових доріг і проявляти свою індівідуальність справдї самостійно і повно, якась неволїчима позволяність думок і пуття, дуже часто маскована дешевим скептицизмом перед часом зрілої дитини. Що воно значить і відкіля у нас бере ся? Та поки стрібуємо дійти до відповіди на се питанє, лупнїймо ся на хвильку при диагнозї, чи справдї вона вірна? Чи дїйсно так у нас є?

У відповіди на се питанє в значній части виручила мене гарна стаття д. М-я п. з. „Нема гроший“. Там було показано на драстичних примірах нутро тої лїтературно-науковоі галицко-руской фабрики, котра на зверха ще сяк-так презентує ся. Там було показано, як газ.-рускі видавництва борють ся з дефіцітами, книжки лежать нерозпродані, автори мусять тратити свої сили на роботу, далеку від усего круга їх думок і інтересів — для насущного хлїба, товариства ледво вегетують, а про ширший розвій своєї дїяльности і думати не можуть, специяльно майже в віякій галузи знаня і праці духової не виробляють ся, за новими явищами в сьвітї думок і науки слїдити нїкому, через що всї ми і в лїтературі і в науцї, і в політичній екзистенциї, живемо крішками случайно нахапаними з ріжних боків.

До сих сучних та правдивих і пожиточних обсервациий д. М-я (пізнати лихо значить іноди — бути на дорозї до єго вилїченя) додам ще одну, може найважнїйшу: *нема організациї наукової і лїтературної праці.* (Треба — по думцї д. Франка — заснести що-місячні збори науково-лїтературні з відчитами і дискусиями, для постійної обміни думок і взаїмної провірки здобутих результатів. Щось такого на шляхи науки вже маємо в товариствї ім. Шевченка).

Отсе два голоси (Панлика і Франка) про наше лїтературне дїло. Як бачимо з того, і в статї „Нема гроший“ і в замітках д. Панлика і Франка зібрано богато докорів і галицким письменникам і галицкій читаючій публицї. Що про се думають ті несталдені галицкі письменники, годї було дізнати ся: вони мабуть, як той козак в піснї, все знають, а мовчать; але що нїхто з читачів, котрим закинемо зовсїм негарні прикмети, не реплїкував на ті закиди, се вже не знати, як собі виденити, чи з затиньска: Qui tacet, consentire videtur, чи з руска: „Говори Климе, най твоє не гниє, а моя хата з краю“. Досить, що більше нїхто про се не відозвав ся і поради нїякої не дав. Аж недавно тепер дир. Тарновский відізвав ся, щоби взяти публику в оборону.

Годить ся ще послухати, що думає д. Ол. Кониський про долю українських письменників. У своїх замітках з подорожи по Україні він писав так (гл. „Зора“ 1893 ст. 314): „На зборах товариства ім. Шевченка, здаєть ся, д. Маковей натякнув на ростич між нашими письменниками а публикою, а ще більше між ними самими. Щире спасибіг єму за се. Давно вже час

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

(Дальше.)

Він відгорнув бистрим рухом вадоє з чола і розсміяв ся добре мені знаним лиховістним сміхом. „Знаєте, що?“ сказав. „Зробіть мені ту ласку і скажіть, кого ви тепер любите, коли вже не любите мене!“

Я відкинула голову і глянула на него довгим пильним поглядом. „Я нікого не любила. Орадин, крім вас, нїкого нашого в сьвітї. Коли то, що вже тепер в моїм серцем, можна назвати любовю до мужчини, то на ту любов маєте ви одні право, одним мої чувства належать ще і до якогось нашого сьвіта, сьвіта, котрого я ще не знаю, лише істнованє єго відчуваю, про котре мрію. Описати вам єго докладно я не в силї, але будьте єго пізнати і в нїм жити. Коли б се вам міг бути сьвіт терпіня, то я й на него згоджу ся!“

„Се цікаво!“ сказав він. „Я переконую ся, що у вас нема змислу для дїйсности. Котось любити і не послухати голосу серця, не упаданити самої себе і инших: сего я не розумію. Куди горнуть ся ваші думки, до чого хлопчете ся, чого виглядаєте ще в житю? Отсе невсмитне щось у вас — єго невзнаю у вас, задала би то одним рухом, щоб не виступали більше проти нашого власного щастя, щоб не росли, щоби замовкли на віки і віддали ся звичайним житєвим законам! Всї проці ваші знови проти сего — то дитинство!“

Я дивила ся на него широко отворенними очима.

„Як ви казали, Орадин, що я мене нема „змислу для дїйсности?“

„Нема, ані одної іскорки я ма!“

„То я була би нам в житю лише тягарем і ми не годились би ані в наших бажаних, ані в наших здаганях! Коли так, то лучше нам розійти ся!“

„Тїште ся!“

„Я не тїшу ся. Мені жаль, що ви мене не розумієте: я хочу ще житя иньшим житєм, як доси. Ні, ви не розумієте того, хто хоче бути відмінним чоловіком. Коли раз освободжу ся від всего того, що прикриває і путало мене ту, тоді стане для мене кождий день — днем правдивим. Я вже тепер відчуваю роскіш такого житя!“

„Ага! житя товариства старої доби!“ закинув злобно і викривив згірдливо устя. „Ледви споглядав на мене, лише голова не голих сидав на мене поглядом дитим і насьміпливим, мов би хотїв мене бити.

„Вам се може сьмішно“, відповіла я, сравнивши глубоко потроєно єго глуму. „Аник в моїй думі вмулюю ся стіпьо, наблизе так, що чую, що виздоровію і получаю знову, коли вирву ся раз з сеї невидимої загороди на свободу. Чи я буду щасливою, чи ні, не знаю, але нехай можу хоть короткий час після своєї вдачі! Нехай не порчу ся, не таю ся з своїми думками, не чуваю в день, що я тягар, — а вже то само виглядить мій ум, спростує мою похилену гордість, осьміляє мою силу і збудить довіре до себе самої!“

„Коли так, то я будовного щастя не заказую!“ закинув знов.

„Не кажіть так, я лиш не хочу взагалї так скоро його небудь „закінчити“ в своїм молодім житю. В мене ще так далеко до „полудня“: нехай натїшу ся красою житя!“

Він розсміяв ся. „Високий чоловік що не найшов ся,“ — сказав і глянув на мене згірдливо.

„Я не ожидаю єго і не йду єго шукати, хоть я переконана, що він з'явить ся і між нами. Не всї перестали вірити в будучність і не у всїх замерла віра в величіть людскої вдачі, — він надійде!“

„Тоді і вибє година нашого щастя!“

„Тоді вибє година „полудня“ для цїлого народу.“

„А я з'являю ся тиї і побажаю вам щастя!“ говорив з дитостию. „Ні, я побажаю вам вже єго тепер!“ Він ухопив з роздражненою мою руку і стиснув єї так сильно, що я з болю аж зойкнула; опісля перг єї від себе.

„Я би міг вас задавити!“ говорив далї. „Ви мабуть і не сьлїдні того, якого болю завдали ви мені тепер!“

„Успокойте ся! Чому не хочете мене розу-

нам зауважити на сей гріх. Доля українського письменника така тяжка і сумна, що трудно мені вообразити собі що-будь сумнійше і скорботнійше за неї! Скоро український письменник вийшов, так мовити, з „пелюшок“, скоро наіменшя єго з'явило ся в друку, — з того самого часу вже й довіки він немов недолїток той перебувати ме під „опікою“. Вона буває більша, чи меньша, а вже щоб зовсїм єї не було, так годї про се й думати, — отут і причина великої сили псевдонїмів в нашому письменьстві. Та се ще нїчого. Зауважте на відносини публики до українського письменника: яке-б нещасте не впало на єго, нехай він пропадає з голоду, холоду — публиці про те байдуже!... На доказ згадаймо сумні факти з житя Кузьменка, Кулика, Свидницького, Новицького і т. и. і т. и. Чи хто підтримав, хоч би морально, в тяжку годину житя? Така байдужність, одначе, не таке ще велике лихо, як ростич і спільне „саможерство“ (се не моє слово) між письменниками: придавить яке нещасте письменника — сторонний чоловік прийде поза єго мовчки, а йти ме свій брат письменник, так ще й „бревном“ притисне! Звістно, можна вказати факти і супротилежних відносин делого з публики до письменників, *але що будуть факти поодинокі*, то роскішні квітки серед пустого буряну“...

Отсе важний голос нашого ветерана-письменника. І він докоряє українській публиці. Який же висновок з усїх тих обсерваций чи диятиков? Мабуть все не инший, як тілько такий, що нашим письменникам треба з'орґанїзувати ся у сьвідому громаду і виховати публику. Иньшої ради нема. Чи можлива яка орґанїзация? Чи може бути який хосен з неї? Один старший письменник галицкий писав нам раз о тій справі приватно так: „Справа розвою української лїтератури залежить власталї від розвою України — економічного, полїтичного й культурного. Поки-що нї для кого, нї кому, нї о чім і нї про що писати (взяти нашу Україну). Звістно, сьвідомість своїх задач у наших писателїв значила би тут богато; тілько-ж, на лихо, спільність межи всїми укр. писателями може бути хіба тілько формальна, бо змістом і тенденциями вони ріжнять ся і мусять ріжнити ся. Нїхто у нас не може посьвятити ся самій лїтературі так, щоби не тикати й полїтичних і т. и. справ та не горячити ся. Тепер не можливо така відірвана від житя лїтература навіть на чисто-науковім полї; на драматичнім тим паче... а так само не може бути повної згоди і на полї популярної лїтератури.“

Подаємо і єї замітки, щоб дати більше материялу до роздумування. Замітки песимістичні, з котрих виходять, що хоч „спільність“ могла би бути тілько формальна, то все-ж таки могла би бути, а сьвідомість своїх задач у письменників значила би богато. Факт є, що мимо ріжних пересьвідчень німецкі письменники і публїцисти, а навіть польскі згідно заложили собі товариство, з'їздять ся разом на наради і дбають про себе, *проневолюючи публику інтересувати ся ними* і т. п. А у нас таке не може бути, бодай в мінїатурі? Чи нам не придали би ся також фонди на спомагання лїтератів в потребі, на видавництва і т. п.? Але се само не прийде, треба про все подбати.

Щоби над такими справами порадити ся, повстав в р. 1894 (відчає львівскої нагади) проєкт, щоби з'їхали ся наші письменники і бодай пізнали ся особисто та обмінили ся думками. Зїзд такий у нас хр. Франко уважав (в Житю і Славі) може й більше потрібним, ніж у Поляків, і був певний, що хоч би й як скромно він випав, був би дуже можливий. Але українські письменники не могли приїхати, а галицкі та буковинські, кромі двох-трьох, і не обіцяли ся. Цїлий проєкт остав ся побожною мрією по нинїшний день. Пресловане руске: „Най буде, як бувало“ не стратило й в сїй справі своєї давної ваги.“

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 26-го червня 1896.

Новий плян науки рускої мови для шкіл середних на Буковинї, що єго уложила буч. краєва рада шкільна на внесенє проф. Ср. Пігулах через дотичну комісию, одобрило міністерство просьвіти й розпорядило, щоби після него учено вже з початком року шкільного 1896/7.

Товариство „Просьвіта“ у Львові повідомляє своїх читальнї в борщівскім повітї, що сими днями прибуде туди вандрівний учитель господарства п. Король для провірення дїяльности читалень і науки господарства.

Про фестин „Товариства руских женщин“ в Перемишли пишуть, що товариство поробило всякі заходи, аби перемиські Русини могли забавити ся добре. Фестин буде сполучений з фантовою льотериєю, а фантів вже тепер є дуже богато. Цїла зелена гора буде відповідно прикрашена, там буде кілька павільонів і кіосків, а рускі панни в народних строях будуть заняті при буфетах. В часї фестину будуть грати дві музики військові. По фестинї відбуде ся в театральній сали концерт „Перемиского Бояна“. Як бачимо, заходи жіночого товариства заповідають справдї гарний фестин, тож повинні перемиські і доколичні Русини численним прибутком причинити ся до того, аби фестин удав ся красно і товариство руских женщин осягнуло свою ціль.

Справа дубляньска. Недавно доносили ми, що студенти висшої ріжничої школи в Дублянах застрайкували і удали ся до краєвого маршалка галицкого гр. Станислава Баденіого. Тепер они подали до єго приватним галицкому маршалку краєвому свій меморикл, в котрім навели слїдуючі жадання: 1) Орґанїчне полученє інтернату зі школою має бути знесене, так щоби студенти могли свобідно вибирати мешкання в будинку заведення або також в приватних домах в Дублянах. 2) Лекцийна культура школьна повинна обовязуючих в заведеню. 3) Автономія в домі заведення, опираюча ся на тім, що функції властителя заведення можна би одим з студентів, вибраний товаришами, з емеритуальним дїлянєм полїтикія, вибраних також зносин студентів. В тім случаю можучий функцию господаря творили би разом з помічниками орґан, за відповідні зміни справами інтернату і відповідний перед колеґією професорів.

Новий кукцій у Відни. На місцевім новостворім іменуванє папа відповідного функция архиєпископа Мойсейского кардинала, а на єго місце

зіти?“ просила я, а сльози так і тиснули ся до очий. „То ви ранити моє серце, перше тим, що рвете ся на шлях, котрий не повів би нас до щастя, а друге тим, що не хочете мене розуміти! Нї, ви мене не розумієте, не бачите, як розриваєте моє серце!“

„Того я хочу. Ми вже не маємо з собою нїчо спільного!“

„О, маємо! У кинїйте мене!“

„Нї!“

Він відвернув ся.

„Орлин!“

Він стояв.

„Чому не хочете зашанувати над собою? Я-ж хочу і вашого і свого добра!“

„У нас є ще будучність!“ відповів глухо.

„Не відходїть з таким серцем!“ просила я, простягаючи до него руки.

„Моє полудне тепер!“

„Се не може бути!“

„Коли нї, то оно для мене не настане вже нїколи!“ І обернувшись, пішов.

„Орлин, полужайте!“

Чи чув він мої слова? О Боже, чи почув ще? Відходячи, сміяв ся лихим, морозним сміхом...

. . . . . .

Немов не та сама, кинулась я знов в траву.

Жаркє сьвітле сонце дивилось на мою голову. Пчоли і комахи бренїли і мигтїли у воздусї, раювали в золотім сноні: десь не десь шелестїло в траві, звичай зелений лопух волошки, підскочив, і потонув знов між листєм, знов з очий. Зелено-золотиста мірочка вихопила ся болшелетно зпід камени, вигріваючись на сонцю, розглядаючись і прислухуючись осторожно найменьшому шелестови, готова, в кождій хвилї блискавично зникнути кудись. Мирочка тишина. Тихий, дзвінкий спокій.

Спокій? Чи отсе не крутив ся я по мою цїлий сьвіт? Не виливало все, мої розбурхані мрії, не кипіло кожне житєсть, розгаряючи ся? Прощавай ся на віки, прощавай ся, я любив! І в чім моя провина? В тім, що я бажала сеї красної долї, в собі хиї не богато свобідних днів, заким подала би сю руку? Й вдала, і плачучи пристрастивши пламєм, думала неустанно про него. Се не були сльози жалю, що котили ся з моїх очий, се були радше сльози якогось несвідомого переполоху, що обгортує мене, як те дитя, що перелякане ся білим розгаяленого пса або чимсь подібним тай розплаче ся!...

„Моє полудне тепер!“ мовила з гордою пертостию. „Тепер!“ Що се мені за полудне, коли він нї свобідний нї сильний? Яке то полудне? Бо в моїм житю ще поранок, на віки ярмом сповитий, і я жду ще на сонце, що має зійти і розвинути мрячі дні мого житя.

Отже любив! одмах чому виходив ся перед тим, ніж би між нами не було й спомини сеї одної прегарної хвилини, що встала ся мені на й дуже скрізсою сьвітних днів? А нинї розлюбив ся на сьвіт... Я розсміяла ся перед дзеркалом і була задоволена, що дожила того, що... любив. Ух, який був дитий! який був гарний в тій хвилї, саме в тій, коли відходив, відвертаючись від мене гордо, коли я дерзко простягала руки і просила, щоб усьміхнув ся! Він! нї! Сї Богу, що одною хвилиною з'єднав собі мене більше, як цїлим своїм попередним поступованєм, а кобіт вибрала дорогу до него. Одним ми побачили вже на віки з собою. Що-ж, він не зрозумів мене, а я... я не могла тепер вийти за него; коли стане з часом мінїйшим... може тоді... мирочка тут вийти, що мя розтали ся мої вороги?

*

Шекспір „пророк“ Фр. Ніцше так висловив ся десь в одним із своїх творів:

Твоя вартість: „Чи ти правдивий? Чи лише актор? Заступник? Чи сам заступлений? А можеш ти мене наслїдуючий актор?“

Відносини до людскости: „Чи можеш іти разом? Чи іти наперед? Чи для себе іти? Треба знати, чого хоче ся і не що.“

Дужчати над Орлином, залумує ся мені над сими словами.

*

Орлин пойхав на сесиї, одинаї мав його їхати до Ч., де тепер він тепер пробуває і скоро хотїв. Пожна Мария прожила мене довго ти й все, що ся мені вчуло: сама єго дуже любить. Я мусїла їй то пообіцяти, хоть я нерадо на, що лежав чи стрілу єго раз або два на рік

іменовано нунцием Емілія Талїані, удїтора при т. зв. роті в Римі. Талїані родив ся 1838 р., був приділений до нунций в Парижи і Монахові, з 1885 став удїтором у Римі. На тім самім консисторі іменовано его архиепископом. На днях, перебере нунций Талїані свою нову посаду в короткім часї.

Лихварі. Сими днями відбула ся в Болонії перед судом присяжних тридневна розправа против звістного в цїлій околиці лихваря і обманця Юди Розенгека з Печеніжина. Розенгек зачав свою практику від покутного писарства, а познакомивши ся в той спосіб з законними приписами і окретними селянами, вносив через многі лїта позви до суду против бежачих має спадкових поверних селян о виплатані претенсиї, котрі в той спосіб виграваю, що прибирав собі фальшивих свідків і сам складав часто присяги. Пізнїйше Розенгек фальшував векслї, або заплачені векслї переносив позорно на свою жінку і позивав до суду. В той спосіб Розенгек в короткім часї доробив ся великаньского маєтку. Селяни, налякані Розенгеком, боялися ся з ним знакомитись і звичайно перед смертию клікали сьвідків, перед котрими на смертельній постели клали ся, що Юдку Розенгека не знають і з ним нїякого дїла не мали. Юдка Розенгек був пострахом для цїлого повіта, бо де его нога стала, там звичайно наступали процеси, крайна нужда й знищене всего. Розпухлений Юдка Розенгек навіть при розправі карній відповідав або іронїчно або з цинізмом. Тож присяжні судї майже одностайно потвердили вину Юдки Розенгека, а трибунал засудив Юдку Розенгека на 4 і пів року тяжкої вязниці і відповідну кару грошеву. Розенгек приймив засуд. Трех сьвідків засудив трибунал за фальшиві сьвідоцтва на кару по кілька місяців вязниці.

Нове численє часу. Американцї прийшли на нову гадку: поправити теперішне численє часу, а анґлїйска преса підперла їх як найприятельнїйше. Після того плану поділено би рік на тринайцять місяців, з котрих перші дванайцять мали би по 28 днів, а послїдний місяць з дванайцяти днів 29 і в переходячім 30 днів. Найбільша перевага з того нового численя була би та, що кождий день, в тижни припадав би на певний день в місяци. І так пр. як би день 1-го січня припав на понедїлок, то днї 1, 8, 15 і 22-го кождого місяця припадали би на понедїлок. Американцї устроюють тепер віча, на котрих обговорюють сю справу; а на слїдуючій сьвітовій виставі в Парижи хочуть враз з Анґлїйцями скликати міжнародний конґрес для порішеня сеї справи.

Буджет на 1897. Відньскі часописи пишуть, що в кількох міністерствах вже виготовлений буджет на 1897 р. і переданий міністерству фінансів. В прочих міністерствах довінчують вже працї над буджетом і надїють ся, що вже сими днями будуть готові, так що міністерство зможе в вересни предложити радї державній буджет на 1897 р.

Промінї Рентґена а піньство. Відома вже річ, що поліпшеня у фотоґрафованю непрозорих річий і тїл допроваджено так далеко, що на фотоґрафії можна бачити не тільки кости, але і внутрішні орґани чоловіка. Тепер можна вже фотоґрафувати серце, легкі, жолудок, студіовати їх роботу і недуги. Отже одно льондоньске товариство тверезости впало на гадку ужити промінїв Рентґена в борбі з піньством. Розходить ся лише о те, намовити піяків, аби дали ся фотоґрафувати новим апаратом; тодї побачуть они докладно пагубні наслїдки піньства і спустошеня, які наробив алькоголь в їх орґанїзмі. Товариство не сумнїває ся о уморальнюючих наслїдках таких досьвідів.

Многонадїйний ученик. Сими днями дучила ся в Земуні на Угорщинї така історія, що викликала велике обурене в тамошних кругах. В реальній школї в Земуні є професором математики в IV-ій клясї Шак. Той жадав від своїх учеників, щоби они справдї вміли математику, а коли ученик Мязосович не відповідав сему жаданю, то й дістав при клясифікациї злу ноту. Мязосович рішив ся пімститись на своїм учителю, і коли Шак викладав в клясї математику, стрілив ученик до свого учителя кілька разів з револьвера, але не попіпивши его, обернув револьвер і ручною рамою Шака за голову. Многонадїйного ученика арештовано.

ВІДОЗВА.

Дотеперішні руські товариства академичні мали за задачу подавати своїм членам головно моральну відпоку: пізнати житє товариске та удержувати бібліотеку і читальню. Удїляти матеріяльної відмоги не мали они на метї — а то через тому, що на львівскім університетї істнує товариство „Братня поміч слушачів львівского університету“, що має виключно задачу увзглядняти матеріяльні потреби академиків. А треба признати, що до сего року товариство се не тадно ріжнило національних, як справдї годить ся інституциї з так високо гуманїтарними цїлями, і Русини знаходили там все потрібну поміч.

Та тепер настали инші часи.

Стероризовані і зневажні недавно верховодячою польскою більшостию, Русини мусїли виступити із сего товариства — бо-ж годї було жадати від патріотичної молодїжи, щоби за цїну, хоч би і щедрих запомог, запродувала свої переконаня і ідеали.

Тепер почувасьь наше товариство „Академична Громада“ до того сьвятого обовязку заступити вповні руско-українській академичній молодїжи се гуманїтарне товариство, з котрого виступити вакалували їй патріотизм і почутє чести. Мусимо отже заложити у своїм товаристві відповідний фонд грошевий на позички безповоротні і безпроцентові.

Та власними силами заложити такий фонд ми не в силї. Ми можемо причинитись до того лиш посередною дорогою — уряджуванем на сю цїль вечерків, концертів і т. п. Розуміє ся, наше товариство не занедбає сего і зробить все, що лиш буде в его силї. Але сего всего ще за мало — тому ми звертаємось отсим до всїх Русинів з просьбою о ласкаве надсилане жертв грошевих на здиженє такого фонду запомогового для убогої нашої академичної молодїжи.

Ми нїколи до тепер не наприкрались нашій публицї — ми не звикли також просити для себе нїякої ласки; але нинї ми до того змушені і думаємо, що при нинїшних обставинах маємо до сего повне право.

Тож звертаємось в першій мірі до старших Русинів-патріотів! Ми вповні сьвідомі сего, що в нинїшні тяжкі часи ми отсим додаєм Вам нової журби, нового тягару — але ми отверто признаєм ся, що на вас найбільшу покладаєм надію! Таж вся молодїж, така і будучність народу — так вам судженo колись заняти Ваші місця в рядах борців за долю і волю народу. Не дайте-ж нам упасти духом і серцем, не дайте попасти в апатию і зневіру у власні сили, поможіть видержати в тій борбі, відлитій з таким молодечим жаром і одушевленем. Таж кожда хоч би і найменша лепта, яку кинете на сю благородну цїль, се поміч в борбі о житє і буте, яку дасте власним своїм наслїдникам!

Відтак звертаємось до всїх руско-народних товариств і інституций, а просьбою о безпосередне або посередне підпираве зачатого нами дїла — так голить ся спонечи в потребі сеї молодїж, що тими товариствами так все живо інтересує ся, голить ся спонечи в часї студий сеї молодїж, що по укінченю тихже посьвятить цїле своє житє для добра народу і розвою его інституций!

Правда, що в нинїшну пору на порядку дневнім всякі відозви — а бодай маємо повну надію, що сей наш поклик не пропомовить так безплодно по нашій Руси-Українї; надїємо ся, що найдуть ся патріоти і інституциї,

---

Вперше ми розтали ся справдї погано. Він прогнала ся очивидно на мене, а я не видиу зні найменшої причини зерити ся перед ним. Тепер я не могла инакше поступати собі. Може нестуда» видить инакше, солиш, як я мені замовляє „жалоби краси“ в „дивоз для дїйсности“ прекине ти. Поки-що тішу ся кождим тяжким сонцем дня.

VII.

Пишу про той час, в котрім мимо розваги сумувала я задля розлуки з Орадином; пишу і про той час, в котрім відомала Льорденова лист відповіний і ожидала відповіди. Се не була жалобна річ і вимагала богато сили. Тітка не знала нїчого о всїм, відгадї з домашних не знав нїхто нїчого. Бриллюма шукала в своїй річи і тяжкім і жадала нервово тої хвилї, коли — настане буря. І дождала ся єї; замісто листу приїхав Льордем сам. Відбули ся сцени і тварні, котрих не забуду нїколи.

Льордем імпортував мене зовсїм, і як щось в годину по его приїздї, і по всїм тайній конференциї між тїтою, вуйком і ним, покликала мене тїтка до своєї комнати, де находили ся всї, і казить Лена. З дїдини спокою і не тлумачили на мене, заводила мені тїтка, що я „потворне тїле знищенє“ і спитала опісля, що я вчинила, і що вчинивши отсе, тепер властиво думаю.

„Нї, оно було би інтереснїйше довідати ся, що ви дїла слово?“ відозвала ся Льордем дрожачими устами і тремтя тяжкими очима. „Чи не тому приїхали, щоби грати такеж интересну ролю, коли мене не було? Ге?“

„Мене приневолили до того поступу обставини!“ відповіла я спокійно, не зважаючи на его обиджаючий тон.

„Що, обставини?“ загомонїла тїтка. „Се значить инакшими словами, що я тебе силувала? Ха-ха-ха! Глянете на нее, мої волані; переконайте ся самі, чи прадолюбові так виглядають! Говори, не спускай очий, ми перечекали уже всї твої нахиленї!“

„Пригадайте собі, тїтко, той вечер, той для мене тяжкий незабутний вечер!“ скликала я і відвернула від неї погляд. Свіжою я вже через неї і натерпіла ся, одначе корити єї при чужім чоловіці я нїяким чином не могла.

„Вечер?!“ кликнула з лихою усьмішкою, „по ти і сама не знаєш, що говориш! Нескінчене ти! Нїколи, і до послїдної хвилини не хотїла ти розуміти, що я для тебе чинила. Тепер переконуєш ся, що виворила собі злиє!“

„Не гнївайте ся, поважана пані,“ успокоював Льордем, „не гнївайте ся! Чи се варто? І задля кого? Я — продовжав з тими усьмішками — дуже з дуже рад, що мій отсе справа повернула ся в инший бік. Хто знає, що було би що вийшло ся з худїсами, коли дещо змінило ся в житю других людий! Я завсїгди побоював ся, особливо довідавшись...“

„Чи маєте ще мені що сказати, тїтко?“ перебила я єму рішо, відвертаючись від него зовсїм.

„Чи не маю!“ відказала глумливо. „Я поладю собі моє перше питанє повторити, а то: що ти тепер собі думаєш? Що гадаєш з собою чинити?“ Она дивила ся на мене многозначучим поглядом, а я зрозуміла єї. Я не мала в єї домі, як се вже і від давна знала, тепер нїчого шукати.

„Ще нинї вечером вийду з вуйкового дому!“ заявила я. „Через завтра остану ся у панни Марії, а позавтра поїду до своєї нової приятелки, т. є. до Ч. Там привала я місце товаришки в одної дуже поважної дами, вдовиї по лїкари. Мені остає ся тепер лише подякувати за все добро вуйкови і вам, тїтко, та забрати ся до нового житя. Дальших обовязків не маєте супроти мене.“

Мені здає ся, що коли-б земля була перед ними розступила ся, не були би тих так налякали ся, як моїми словами. Тїтчине лице мов скаменїло, а довкола уст блукав безмисний усьміх.

„Отже так уладила собі житє! Ха-ха! се не дїла і не без романтизму — не правда-ж, Мінчу? Ти здивуєш ся? Я зовсїм ні, а такої спокои сподївала ся давно, а в остатнїм часї навіть передчувала вже щось подібне, певно коли зачула, що деякі особи рішили ся зложити раз іншити... Вирочім мені здає ся, що до сего і дезьдотичного рішеня мусимо дати свій дозвіл, не так?“

(Дальше буде.)

що охотно прийдуть нам в поміч — а ми складаємо святий обіт, що добившися єя становиска сплатимо сей довг із стократною лихвою нашому знесиленому народови!

Усякі жертви просим присилати ласкаво вирост до товариства (ринок ч. 10).

У Львові, дня 23-го червня 1896.

За Виділ товариства: „Академична Громада“:

Іван Рєковский, редактор. *Юліян Дроздовский,* секр.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 29-го червня 1896 року.

Відень. Цісар принимав сегодня зрана на невгодливий аудиенциї президента найвисшого рахункового двору Плепера, о 11-ій год. кардинала Аґлардіого, а пів години пізнійше папского посланця Льователї. В полудне приняв цісар перского амбасадора Нерім Кана, котрий передав єму свій потверджаючий декрет.

Лінц. В карнім заведеню в Ґарстен вибухли ропрухи. Туди пішли дві компаниї стрільців.

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Веч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосв. Митр. і Преосв. Єп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами консекурацийними подають **„Днїстрови“** вижність обезпечуватя і виплачуватя і **найвисші суми.**

Пожари „Днїстра“ прийняв банк краєвий у Львові при посмічних іпотечних.

На житє можна обезпечити ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** пропозицій **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкористнїйші услівя і видає полїси і книжки в руских книгах.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до нарощуваня **по 5** процент. Товариство обіцяє **Уділи** по 50 корон. Членом уділяють ся тільки властителям реальностий, більших від тягарів, за порукою двох членів. З членом відтягає ся дванаста часть на уділ.

Зголошеня о уділи **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

Повідомленє. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Днїстер* у Львові іменувала мене своїм аґентом на Чернівці (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпечень від огню будинків мешкальних і господарских, церков з уряджєнєм, знарядів доходних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в соломі і в зерні — подаю пожадану потрібні вияснєня. — *Корнило Сальбін,* аґент „Днїстра“ в Чернівцях, улиця Пумнуля ч. 25.

Для школярів!

Товариство „Просьвіта“ при обложенях на книгах в школах народних подає до відомости Сьвіта, Рідної Школи, Пана, священиків, катихатів, учителїв і учительок, що книжки накладу товариства, приналежні кр. Рідної Школи за цїнї для учеників, краєво оправлені, включаючи перевязки, можна купити **в канцеляриї товариства у Львові в ринку ч. 10**, по слїдуючій цїнї:

Розмаїти про силу природи 20 кр. Оповіданє з житя сьв. Бориса і Глїба 20 кр. Повістка для дїтий 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історичні Руси ч. I. 25 кр. Історичні Руси ч. II. 25 кр. Дім і помочник 24 кр. Рідна худоба 45 кр. Про живодиня і лїси 20 кр. Великий Фрасклїн 16 кр. На зосьлїтках 22 кр. Сорок мудрих мов 25 кр. Житє сьв. великомученика і лїкаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарска, а полїві пташки 20 кр. Підрости Дмуховки 22 кр. Польорта малої і великої 42 кр. Перекотиполе, повістка, 18 кр. Кирко і Бечуїй 22 кр.

Молитвенник народний (в маленькій формі) 20 кр. в лучшій оправі: а) хребет молитвенний і золочений хрест з переду 25 кр. б) цїла оправа молитвенна, берега золоті і золочений хрест з переду 35 кр.

Молитвенник народний великий по цїні 90 кр., і по 1·20, 1·50, 1·80 кр.

В руских товариствах педаґоґічних, члени товариства ч. 8. у Львові, можна також дістати на кредит для учеників слїдуючі видання:

Образкові видання. Зьлїтерацїя 10 кр., Гостинець 10 кр., Забавки 10 кр., Мешкаєрки 10 кр., Робінзон 40 кр., Квіточка 20 кр., Вінок 20 кр., Кобзар Тараса Шевченка 20 кр., Гетьман-Фуданко: Лев Мехеть 50 кр., Мірка: Пригода Дон Кіхота 40 кр.

Видання без образків. Читанка ч. I., II., III., IV. оправлені 20 кр., без оправ. 10 кр., Вказка жіноча 10 кр., Хлопці Роєнко 40 кр., Учитель за р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 2 кр., Домівка за р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 4 кр., Ів. Левицкий: Показчик, Різдвяні чотки 15 кр., Вол. Шухевич: Лемкам школярі 20 кр., О. Пежанский: Катьмо і жити, дванаїм для дїтий з мортешкою, 10 кр., Лембіна Глїбова: Байки 3 кр., В. Чайченко: Одеса; Кошер; Гриценко по 5 кр., Дума про пантелиї Побідора 5 кр., Лебединий Чайка: Казка про сонце та его сина, Пасічка по 5 кр., М. Лисенко: Тече вода з-під явора, Дванаїм з мортешкою, 10 кр., Мала етноґрафіцїя Руси-України 20 кр., Гордієнко: Кармелюк і Гамалїя 20 кр., Київ Борис: Подорож доктора ночі 80 кр., Барановский: Приятель до зиття 20 кр., Молитвенник народний, в золотою оправою, 20 кр., з ре Л. Кольмера: Берегта вітрам недїльнїй 60 кр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Сняти́на	11^{28}	.	.	6^{37}	10^{28}	5^{30}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{00}	3^{21}		
З Новоселиці, Садаґури	.	.	.	.	.	.	11^{13}	9^{50}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		6^{55}	9^{00}	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	9^{55}	.	.	6^{12}	7^{20}	9^{01}		
З Підволочиск	2^{50}	10^{05}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ „ з Підзамче	2^{18}	9^{08}	.	7^{47}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{30}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходять	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Сняти́на, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	10^{29}	5^{20}		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{00}	.	.	7^{12}	10^{48}	6^{18}		
До Садаґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{50}	6^{10}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{50}	11^{00}	4^{40}	9^{55}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	5^{00}	10^{05}		
„ „ з Підзамча	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{48}	11^{12}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{19}	.	.	10^{05}	2^{45}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{55}	7^{12}		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	7^{00}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{05}		
„ Кракова, Відня (т. зв. блискавичний потяг)	8^{45}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору ночи від 8 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час рахують ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зегарнях є 12 год., то як львівский годинник є 12 год. 36 мін., а як черновецкий 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 132. Чернівцї, недїля дня 16. (28.) червня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 10 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Д. Гершіна в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня крім недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надїсланім“ по 10 кр. від стрічки.

Руска читаюча громада.

(Прочитане до відчиту Русинів).

IV.

Зберім галки з попередних трьох статий до купи, а вийде таке: Дир. Борковский хотїв найти якусь вину у громади, але вкінци виправдав єї: „хоч і винна, инакше, в дечім, та се не від неї залежить.“ О. Маковей думав тому чотири роки, що передовсїм винна руска читаюча публика, бо байдужа і до письменників своїх і до видавництв. М. Павлик уважає нашу публику темною, ворожнетою і претенсіональною, але єму „бачить ся, що тут більше винні самі писателї і взагалї ті, що ведуть наші видання, аніж публика.“ Др. Франко казав тому три роки, що у галицких письменників велика духова безплодність, а то з причини лихої орґанїзациї „лїтературно-науковоі галицко-руской фабрики.“ Д. О. Кониський викалав байдужність української читаючої публики до письменників.

Не богато тих відозвів назбирало ся, але з них таки можна би висмувати дві головні думки, котрим треба би приглянути ся, а то 1. відносинам письменників до публики і 2. відносинам публики до письменників, видавництв і т. п. І о тім уже писало ся деколи (також і в „Буковинї“), так що нам випадає тепер хиба сказати коротко свій погляд:

Обжалонуванє галицких (і буковиньских) письменників о духову безплодність, о нежвиність їх творів і т. п. може в малій части є й оправданє, але не в тій мірі, як се кажуть пп. Павлик і Франко. Шевченка твори всї називають дуже „живими“, а кілько лїт потребували они, щоби їх пізнали галицкі і буковиньскі Русини? Чи навіть тепер у кождій рускій хатї застанете Кобзаря, або заручите за се, що кождий т. зв. інтелїґентний Русин читав єго? Знаний відносин наших вінк не відважують ся потверджувати се. Др. Франко написав богато „живих“ творів, а проте ні з видана своїх поезий і новель ні з „Житя і Слова“ не міг набрати досьвіду, що нехай тілько появить ся „жива“ річ, така, щоби з неї аж іскри сипали ся, то зараз найде ся бодай тисячка читачів між Русинами. А Федьковича твори дуже то звані всїм?... А яке хоч би й не несмістячно дивити ся на роботу теперішних галицко-руских письменників, то все-ж бодай в ради-годи видали они хоч одну річ жину; а чи можуть они сказати, що до одного року та річ розійшла ся в 500 примірниках за гроші?“ О скілько знаємо, жадеи автор у нас такого щасти не зазнав!

Коли-ж приймем за правду то, що наша публика вміє пізнавати ся на вартістних творах, як думає п. Павлик, то ми вже чей мали би були колись нагоду бачити, як она зацікавила ся дуже якоюсь книжкою або часописию, то она не дала би просперувати ріжним слабоньким видавництвам, а гуртом кинулась би на ту нову новину. Тимчасом такого щасти не зазнав навіть „Народ“ Павлика, хоч він певно уважав своє видавництво найрозумнїйшим поміж Русинами і хоч з „Народа“ нераз справдї „аж іскри сипали ся.“ Чому-ж не найшов він відпори у Русинів, котрих не потребував більше, лише яких 500, що платили би, аби дальше видавати „Народ“? Тепер же коли Українцї справдї вміють писати живо, то чому нема попиту на їх твори? Книгарня тов. ім. Шевченка могла би дати повсїм не потішаючі дані на питанє, кілько н. пр. розійшло ся творів Чайченка; а він же вміє писати!

Таких прикладів можна би навести дуже богато, а всї они доказують, що справдї вінка програма політична або партістська книжки не одушевляє галицко-руской інтелїґенциї (про буковиньску нема що й казати) так, щоби она сей або той орґан або книжку вміла оцінити і єї закупила та прочитала.

Чому-ж то так? Дир. Борковский по-

27.

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

—

(Дальше).

Вуйко сидїв цїлий час мовчки і курив люльку. Він був дуже замовитний мойм поступованєм супротив Льордена, а лишивши тепер, по мою опустити єго дім, зворушив ся сильно. Нинюшка люльку з рота, дивив ся на мене то то на вуйка, то то благаючи.

„Ну, що-ж, Мілєчку?“

„Наталко! се, се... ти таки хочеш нас покинути?“

„Не гнївайте ся, вуйку, але я так рішила ся.“ З тими словами приступила я до него і поцїлувала єго руки. Наші погляди стрітили ся.

„Се постановa болить мене дуже; єго я не малби ся вінци дожити від одинокої дитини моєї одинокої сестри. Се не може бути, Наталко, не може бути! Чи я тебе виганяю з хати? Чи я тобі жалую хлїба?“

І мене блиснули в очах сльози, а й моєї стиснуло ся жаль.

„Ні, вуйку, як не жалуєте мені нічого!“ відповіла я зворушеним голосом, „одвав я нуждати! Позволяєте мені, я вам за се буду так саме вдячна, як за те, що позволяли мені читати! Того не забуду я вам нїколи, вуйку, нїколи! Згадїть ся з моєю постановою, мовляв я, попробую власних сил, заробляю і деколи сухих хлїбів. Чи лиш я одна йду такою дорогою? Те, що я задумую, не має в собі нічого злого; впрочім я йду в чесний дім; не бійте ся, вуйку, я не зроблю вам сорому; і не забуду, що я одійшла дитина вашої дорогої сестри, внучка чесної, благородної жінки!“

„Ой, Наталко! що мені з тобою дїяти!“ зойкнув вуйко, зворушений до живого, і вийшов чимчас з комнати. Я й собі забирала ся до відходу.

„Ого! нежди ще, ти мій панно!“ кликнула тїтка, заступаючи мені дорогу. „Ти думаєш, що єтся справа вже рішена, що мени вже дозволя в кинеш?“

„Дозволу мені не треба!“ відповіла я. „Не надовго ставу невольтіка, а кромі того маю відти вашого приказу шукати „реформатора“. Тут єго нема!“ Я звернула ся до дверий, сильно зворушена, щоб утечи перед дальшими закидами на своїй моєї душі і не виставляти ся на обиди і зі сторони Льордена, одиак і він підвів ся з своєго місця.

„Прошу дуже“, обізвав ся, „вийти ще хвилечку задержати ся, хвилечку одну, щоби дещо і з наших рішень почуда.“ І звернувшись до тїтки сказав як перше, що дозвіти уже від давна, що Льорсєй тужить за кимсь, що стороннить від нього, мов від вереги. Тому і рішив ся він від своїх нетітних відвідин, звернути їй „свободу“ і бажавши лише відповідної нагоди до того. А що та нагода і довго вижидана хвилька наступила скорше, як він сам надіяв ся, то він тому рад незвичайно рад. „Бо она, повважав нас, приводить мене в дуже мило положенє, просити вас о ручницу вашої, моєї дорогої а дуже дорогої, умної, і справдї великої дївчини!...“

Зчудована до крайности, а заразом зворушена мило, майже втішена тим оборотом цїлої правдї справи, глянула я на тїтку, а она... та ні, описати добре вираз єї лиця просто годї! Єї холодний проникливий погляд і остре каяне лице змінило ся, знякло, і она в одній хвилї забула все.

„Берїть єї, берїть мою дюбу, добру, щиру дитинку, нам дню єї з щирого серця!“ кликнула величнно. „Ах, Леночко, відповіж єму сама, голубочко!“

Лена, почервонїла, збентежена, захоплена несподїваними обьядчаннями, не стратила, як звичайно так і в тій хвилї, духа, і простягла як стій обі руки до него.

„Я вас з першої хвилини, пошанала високо“, говорила з сорамливою покорою, „а що-до любови... то я не терпіла нїколи на ту постичну хворобу... не бавила ся нею, і не можу нічо о ній говорити!“

„Бачїть так, як я!“ кинула ся радістно тїтка, „Одвак і она наступить, моя дитино, наступить скоро, все має свій час, своє притяченє, та перемовиси ся. Ах, яка я талепка, що Бог дав мені такого дитя!“ Сказавши се, зложила руки мов до молитви, встромила очи в стелю і дивила ся через довгу хвилю нерухомо в одну точку.

„І я щасливий, дорога мамуно“, обізвав ся Льорсєй, „і дякую з щирого серця Богу, що все так добре склало ся!“ А відтак звернув ся до мене і сказав іронічно: „Ви тоді йде

дає причину таку, що руска читаюча громада інтелїґентна бідна і розбита. Що розбита — се правда; богато з неї відпадає на бік москвофілів; але проте і сьвященників і учителїв і иньших сьвітских інтелїґентних Русинів-народовцїв все таки начислив би у нас на тисячі. А коли взяти всїх інтелїґентних передплатників „Дѣла“ і „Галичанина“ і „Буковини“ в Галичинї, то їх разом все таки не буде тілько, кілько єсть самих руских сьвященників в Галичинї. А що читають учителї і иньші, котрих також є тисячами? А кілько руских сьвященників обходить ся без книжки і часописи?

Чи наша інтелїґенция загалом бідна, про те ходять ріжнородні чутки. Одним подобає ся говорити, що дуже бідна, другим, що зовсїм не така бідна, як чутка ходить. Торік писав п. Нагірний в „Дѣлѣ“ (ч. 89), що в справі Гуцульскої Спілки удав ся до 300 Русинів заможних, з котрих неодни просунує банкноти на сонцю або має значну пенсию, думав, що хоч ту, де йшло о чистий інтерес, зголосить ся богато Русинів з уділами — і що вийшло? Зголосило ся 17 Русинів з уділами на 240 зр. разом. А кілько дають Русини там, де не мають інтересу матеріяльного? Одушевили ся були на рік чи два будовою руского театру і справдї дещо скинули; складали ся ті, що звичайно на все складають гроші; вийміть ви тепер зпоміж них руску інтелїґенцию і почислїть, кілько єї там і що она зложила? А для приміру порахуйте собі, кілько інституций удержує лише 200.000 Волохів на Буковинї, котрі як мають 30 своїх дїтичів, впрочім не дуже охочих до складок, то певно більше нї! Прочі — то сама „меньша“ інтелїґенция, сьвященики і учителї. А они ось тепер вже купують реальність за 50.000 зр. на буреу, котру що лиш сего року рішили основувати. Волоські учителї з одного (радовецкого) повіта, такі самі бідні учителї, як наші рускі в Галичинї і в Буковинї, зложили 840 зр. на буреу. Що-ж се за обин?

Нїмцїв на Буковинї зовсїм не переважна сила; можна сказати, що самі черновецкі Нїмцї удержують три нїмецкі щоденні ґазети; — а чи котре місто з тисячами Русинів дає рускій ґазетї хоч 200 передплатників? Жадне! „Буковина“ має в Чернівцях 60 передплатників; „Дѣло“, о скілько знаємо, і того не має у Львові, хоч там наша інтелїґенция сотками. Що-ж се знов за обин? Повсїть нам!

Говорить ся нераз дуже богато о залежности і незалежности наших ґазет. Хто-ж ту незалежність може часописям дати? Нїхто иньший, лише читаюча публика, котра вибирає собі по мудрости своїй якусь часопись, спомагає і ширить єї. Котра-ж наша ґазета може похвалити ся такою ласкою публики?

Вся хиба в тім, що у нашої громади нема любови до свого; нїчо єї не тїшить, а вже до здобутків на поли лїтературнім не має найменьшого змислу. Не єсть она аж така бідна, щоби не могла доказувати хоч того, що доказує 200.000 Волохів на Буковинї, але бідна она справдї одушевленем, котрого у неї і не глядайте. З порівнаня нашої читаючої публики з сербскою, хорватскою або хоч словіньскою, нее вийде як найгірше сьвідоцтво для нашої інтелїґенциї темної, норовистої і претенсіональної, як справедливо каже п. Павлик. Иньші народи з такою самою нечисленною і не дуже заможною інтелїґенциєю, також під гнетом (н. пр. мадярским), чудеса витворюють; а ми тим похвалити ся не можемо. Коли-ж хто поважить ся сказати се Русинам, то за те ще й насварять на него, що — мовляв — говить ся лїтак за славою, за оплесками Поляків, так як би Полякам то могло вийти на користь, коли ми підіймемось, пізнавши свої хиби.

Ті часописи (особливо щоденні), що в нас уже є, мусять приняти ся обовязку розбуджувати в рускій читаючій публицї інтерес не лише для полїтичного, але й для духовного житя рівномірно; мусять викалувати хиби громади і ті злиднї, яких поправа лише від неї одної залежить. Мусять „відкалувати“ на неї, коли показало ся, що дотеперішне „гладженє єї по головцї“ ще гірше не помагає. Мусять виробляти з неї амбіцию народну, щоби она потрафила так само, як горетка волоскої інтелїґенциї, скинути до двох місяцїв десятки тисяч з одного страху перед рускою ґімназиєю. Мусять учити єї, що Менелїк або Лїґуиґчанґ нїчим нам не цїкавійші, як наші люди, н. пр. письменники, про котрих загал нашої інтелїґенциї далеко меньше знає, як про ріжних японьских та хіньских мікадів.

Тодї *Зоря*, *Житє і Слово* і т. п. будуть мати своїх читателїв, тодї марних 2000 примірників *Коблера* (настільне видане) не будуть лежати лїтами в книгарнї, тодї буде попит на всякі нові книжки, а число письменників — котрих тепер справдї у нас мало — побільшає; они перестануть свою лїтературну роботу вважати побічним занятєм „від сьвята“, а возьмуть ся поважно до неї, через що й „духова безплодність“ їх щезне.

Певна річ, що поправа відносин в тім взглядї залежить і від письменників і від читаючої публики, але зовсїм не в рівній мірі. Від інтелїґентної громади залежить духовий розвій і сила народу далеко більше, ніж від купки письменників, котрі тепер нїяк не можуть розвинати ся на нашім вловім грунтї.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 27-го червня 1896.

Нам пишуть з Кіцманя: Пок. Евген Гавенич, котрого похорони відбули ся вчера, був сином нїк. дечана сьвятиньского. Вчив ся включно на Буковинї, в Чернівцях і Сучавї, а університет скінчив також в Чернівцях. Вже жав все до сьвідомих і сьвітских народних і брав живу участь в житю народнім від малих лїт. В „Соколї“ був главним визначним і цїла се товариство перебувало кризу через виключенїя і число членів зредуковало ся до девяти. Гаве-

---

Weisen, welche durch Irrthum zur Wahrheit reisen, und das sind die Narren, die im Irrthum verharren!“

„О тім я глубоко переконана!“ відповіла я, усьміхаючись змиколї і заперла ся вже з трєсе до дверий, однак і сим разом не могла що вирвати ся.

„Слухай, Наталко!“ звернула ся тїтка до мене, мов по хвилевій бистрій задумі. „Ти можеш вже тепер остати ся, я пропущу тобі все. Правда, ти закидала мені твою безумовну вдячність, твоїми романтичними примхами нерал гризоти і бедю, затроїла неодну приємну хвилину, дражнила нерал до крайности, а нуїла через тебе неодни раз сердитись, неодни раз відтравати перед сьвітом вомедию, однак Леночка відїде з дому і тому я...“

„Даруйте, тїтко“, перебила я єї холодно, „так як річи стоять, то між нами нема більше пожитя, не може бути. Ви помилюєте ся, думаючи, що маєте мені що пропати, а я з моєї сторони буду старати ся забути про все. Я йду на хлїб заробляти; між чужими людьми найду може більше серця, а коли не найду, то хоч буду знати, що ті люди не споріднені зі мною, і працю моїх рук купують. Я вже втомила ся приймати стілько „милостинь“ тай сорому ся милостиня; я не хотїла, що не годна заробити собі своїми руками кусник хлїба!“

„Але ти чуєш, що я тобі пропаю?“

„І я також, Наталко!“ обізвала ся Лена з сьміливою зарозумілостию.

Мені вдарила кров в лице. „І ти?“

„І я, і я!“ відповіла она, пригортаючись з аксітованою кімнатию до Лєрочки, мовби бояла ся з моєї сторони якого нападу та шукала вже запчаку у него ратунку.

„Що хочете мені простити?“ спитала я тремтячим голосом. „Те, що затроїли мені найкрасші дні мого віку, замутили довіре до людий, научали лиш ненавидїти? Як далеко я мимо-вість сягає моя память, все погорда і гуди були одиними кормом, який ви подавали моїй душі. Безбуки виерда, а з нею вмерло і всяке чувство і милосердє в тім домі. Нїхто не застановив ся над тим, що й я маю серце, що прийшовши з найменьших лїт до ніжного окруженя і тепер пізної опіки, я по втратї найдорожших осіб мусїла собі почувати дві осиротелою і нещасливою, потребувала хоть відробини теплого чувства, коли вже не любови. Однак на болїзний зойк моєї душі не звертав нїхто уваги; то, що накинено в серце, могло обернути ся і в зло, для мене і для других стати ся гирем, яке то не обходило нїкого. Між вами нема нїчого, що мене вязало би. Тому я йду і йду радо; коли я днем буда для вас лиш наживною чужинкою, то і від тепер не буду для вас чим иншим. Кажете, що хочете мене задержати. З любови, чи тому, що я добра сила робоча? Нї, я йду, і нам остає ся лише з собою попрощати ся на віки.“

„Тепер вже я не пропущу тобі більше!“ крикнула тїтка. „Не пропущу, а й проклинаю! Ти гадина, ти нещасливе, геть з моїх очий! Ой, Леночко, що я все говорила!...“

Я вийшла.

„Забирай з собою і свої дахи, щоб не спокушали мені хати!“ чуда я ще за собою, а далї „гувернантка!...“

*

Природу описувати — трудно, особливо вічний красвиз.

Я хотїла би вмістити всї бувшиньских гір залержати на віки в памяти, а переслїдїв одну частину красвиду. Насеку, стрімку, густо вирослу лїсом гору, відділену від сусїдної гори глубоким, вузким яром. У тім ярі все темно, сьвіж і его лише, він не страшний. По скалистих стінах его поверстали густо смерека і то она здалека такі темні. Серединою між великими і дрібними камінями котить ся потік. В мерехтїнїю сьвітлї місяця блестить місцями мов зеркало. Тут, від котрого відбиваєть ся гори, то синяво-грідиєть небо, засїяне зорами, віжаючи миготячими зорами.

По-над стрімкою горою, що підносить ся від те високійше вище сьвітлє, мов великанська піраміда, стоїть місяць. Єго восфорячне сяйво мов уділює ся верхами столїтних смерек і ті вчо тонуть в нїм, — в нїм, і в прозоро-синяво-ранї, зо сплющеним пілий рад гір.

Далеко-широко розлягла ся глубока тишина, і все те: красвиз, місяць, зрани і місячно-мигаюче сяйво, пригадують собою давні сказки, переповнені смутком, жалїстю, слезами, усьміхом, пристрастною любовию, не відповідною до нашних часів.

В ту хвилину, що вдаєть на душу тугу, полнить мій погляд.

ич з другими постановили не умовляти ся з вітуриниками, а постояти в малім числі до самого кінця. З Вижниці і Кіцмани, де був практикантом і субститутом нотаріальним донисував до народних ґазет, провадив дім свій поважно і вірно по руски, ослідовував темних селян і їм у них і в інтелігенції велике поважане що скромний і дуже справедливий чоловік. Тяжка недуга, тиф, положила конець житю сего щирого громадянина. Помер по десяти днях недуги в 32 р. житя. Похорони відбули ся вчера (26-го с. м.) в Кіцмани дуже величаво. Всї уряди явили ся корпоративно, чотири висланці чернівецкої громади з вінком, шість прав. сьвященників, около 40 учителїв з трогаючим хором, великий здвиг міщан і селян. Всї зібрані плакали — так любили всї любили. Надгробні бесїди о. Олесницкого і авскультанта п. Ідї Семаки показали так наглядно, кого втратили Русини і родина в так несподївано померлім Евг. Ґинкевичу.

Іспит зрілости в рускій (академичній) ґімназиї у Львові відбув ся в днях 18-го до 25-го червня під проводом інспектора краєвого п. Левіцкого. До устного іспиту приступило 37 абітурієнтів, а між ними 1 екстерніст. За зрілих признані: Будзиновский Теодозій, Бурик Олесяк, Гайсіг Людвик, Гвоздецкий Олександер, Грибовский Олександер, Длицкий Богдан (з відзначенєм), Дяків Василь, Іваськ Стефан, Іваськ Николай, Пойко Корнило, Казновский Антін, Кесіль Гнат, Кинаревич Яким, Козеровский Домед (з відзначенєм), Левіцкий Дмитро, Лозиньский Кость, Лучаковский Іван, Маросович Зиновій, Сивецкий Іван (з відзначенєм), Стиринович Ярослав, Сюбельский Теофіл, Тверде Казимір, Тягух Михайло, Тисовский Стефан, Турчаленич Михайло, Турчевич Михайло, Чайковский Кароль, Юрасевич Іван, Яцевич Мирослав, Яримович Олександер. — Позволено поправити з одного предмету по черах 6; репробовано на рік 1.

Др. Генрик Монат, бувший товариш Івана Франка з дрогобицкої ґімназиї, а тепер адвокат у Відни, звістний в польскій літературі основник [illegible] про Словацкого і Мицкевича, а в німецкій літературі перекладами польских поетів, а в німецкій літературі перекладами польских поетів; Словацкого, Уейского і др., — помістив в чч. 139 і 167 пражкої Politik дві обширні фейлетони про д-ра Івана Франка, Осипа Маковея і Василя Щурата. В тих фейлетонах [illegible] ческу і німецку публику з житєм і творами згаданих письменників і знайомить ся про них з похвалами.

Вовка все тягне до ліса. Перемиский інститут дівочий не дає ґімназиям посвоїм [illegible] від самого єго заснованя, а їх головний орґан *Галичанин* в довгих статях винаходить всякі можливі нагани, аби лише той інститут здискредитувати перед публикою. Тої геростратскої роботи не покинув *Галичанин* і тепер, коли скликано загальні збори на день 29-го с. м. і помістив новинку, що на збори вибрано власне той день тому, бо 29-го с. м. будуть відправляти по церквах поминальні богослуженя за цїсаря Фердинанда, значить, видко хотїв після власної вигоди все зробити. Яка нечувана злоба містить ся в тій новинці, виходить з заміток *Дня*, що 1) виділ скликав загальні збори тому на день 29-го с. м., бо на той день скликувано збори й попередними роками; 2) поминальні богослуженя можна відправити сегодня в суботу, як се стало ся в перемиской катедрі, а по 3) хто хоче приїхати в понедїлок, той може по відправленю всяких недїльних служб приїхати, очевидно лише при добрій воли. Виходить з того, що *Галичанинови* й сим разом розходило ся лише о то, аби нагадати на перемиский інститут дївочий, що єго все колє в очи.

Огні. В Галичинї лютять ся пожарі в послїднім часї страшно. Ми подаємо лише коротенькі звістки про найгрізнїйші огні: В Крижеводї, станїславівского повіта, згоріло 8 селяньских домів; в Поморянах 8 жидівских домів, шкода виносить 8.000 зр.; в Городку згоріло 6 домів вартости 9.000 зр.; в Підгородищу згоріла громадска крамниця і шпихлїр та стайня тамошного учителя; в Медвиці згоріло 60 будинків селяньских, так що 12 господарів осталось тепер без стріхи. В найбільшій части погорільці не були обезпечені і задля того шкода тим більша.

Почтовий дефравдант. Перед трибуналом присяжних в Тернополи вели ся сими днями карни розправа против почтового експедитора Романа Вітольда Воляньского о спероневерене більше як 1.000 зр. Він брав гроші, присилані переказами, для себе, а хотїв — як виказало ся — навіть щадничі вкладки спероневерити. Коли прийшов на слїдство комісар із Львова, Воляньский признав ся до всего і толкував ся тим, що грав в ґрошї і трав в карти. Суд засудив єго на рік тяжкої вязниці.

Новий спосіб убиваня худоби винайдено в Анґлії і пробовано з ним проби в Ню-Кесль і в Йорк. Прилад називаєть ся Швайцарець Штуцель, а складає ся він з короткого дула, як в револьвері, що розширює ся при кінци на подобу дзвінка. Конець дула утятий на вскось, відповідно до кута вахлєня чола вівцяти, так, що куля (де просто в тїлову. Коли приложить ся прилад до чола, ударяє ся в капелю уміщену на переді, наступає вибух і вівця паде в одній хвили нежиле. Проби виказали, що смерть приходить дуже скоро і не справляє болю. Той новий спосіб убиваня буде ще й дешевого догідний, що мясо вівцят, котрі не терплять при убиваню великих мук, дасть ся довше держати і не псує ся.

Дрібні вісти. Сегодня відбуде ся в Черівцях на стрільниці популярний виклад науковий про житє Ісуса Христа пастора Біндінґа з Берлина. Він буде розбирати, чи вірні всякі науки про житє Ісуса, а о скілько они належать між байки. В Німеччині здобув собі пастор Біндінґ своїми науковими викладами велике поважанє. — Буковинська кр. рада шкільна заборонила в школах уживати ґуму до радірованя з фабрики Куна, на котрій витиснений образ нашого цїсаря. — В Лукавци на Буковині випула ся слуга Ефрозина Кайдель до Прута, бо єї любовник 18-лїтний паробок Ґаіна заручив ся з иншою дївчиною, і потонула. Єї труп ще не найдено. — Чернівецка рада міска рішила при всїх нових керницях на улицях міста присилити зелїзні горнятка до пиття, бо доси таких не було і люди (особливо селяни) пили просто з рур. — У Львові попили ся сказені пси і покусали вже кількох людий. — В Тифлїс забив суспендований сьвященик Колмахолїдзі архимандрита Николая ножем тому, бо архимандрит вів против него слїдство за лихе обхожене з парохіянами, за незаконні вінчаня і инші такі провини.

Приватна клїніка хірурґічна

(Приватна лїчниця операцийна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

секрет. **императора** ц. к. хірург. клїніки університетскої *Кронпринца-Рудольфа* у Відни

в **Черівцях**, улиця Менґера ч. 25.

В случаях приміняння хорих і иньших інформаций треба удавати ся до управителя приватної клїніки **д-ра Квятковского** в Черівцях, улиця ратушова (дім Шпонера). (16—100)

Я моя одинокотворений сум. Моєму скрітєтву немає пари. Болем ворита душа проливає сльози, а очи, сухі, широко отворені, їли би той вид, що бачать. Я повесла би єї, куди-б і не забула, стіни батьківщину мою, горе моє, смертелоні видіння моєї, їх правду і силу, та могутну поезию їх. Они одні не дурали ся сироти, кормили єї скрітєну душу своєю тихою вічною красою, виплекали своєю вдачею характер в мені, наняпитували єї своїм сумовито-тужливим пятном, тому я їх дитина...

А від тепер вже не буду їх бачити. Не почую вільно поважного шепотяня бору, сьмілу гірних потоків, що спішать буйно спадаючою хоро́ю кудись далеко в незнані сторони, не відлечу тихої розмови прастарих дерев, не буду любувати ся ростом молодих; — всего того вже не побачу ні в сьвіти ні в будий — вільно, вільно!

. . . . . .

*

Я сиділа вечером при отворенім вікні в кімнаті панни Марії, сперши голову в руки, і дивила ся туди в город вперед себе, втомлена, сумна. Саме перед хвилею повернула я з клавіяшна, де прощала ся з бабунею, і згадала тих щастя. Вже нікто не заглянє до неї, не обіцяє могили, зелена стежка до неї зросте густою травою, а на широкім могильнім камені будуть вигрівати ся в ясних жарких днях ходячі змірки...

Тих думах я і не могла вже плакати.

Запеїм дерев і корнїв прокинула ся мені постать і звернула ся до мого вікна: то був вуйко.

„Ти покидаєш нас, Изаловиско?“ промовив дрожачим, здавленим голосом. „Я сего не переносу! ото дождала ся в мене рано „задуленьки“ єдиної моєї сестри!“ І отворивши широко рамена, притиснув мене до грудий і розплакав ся.

„Остань ся, остань ся!“

„Не можу, вуйку!“

„Сиротино ти моя бідна!“

„Годї, вуйку!“

„Коли-б покійна бабуня те знала, обернулась би в гробі!“ хлипав крізь сльози.

„Она й так обернулась би, як би знала, як я безталанна.“

„Подумай, що ти йдеш між чужі люди!“

„Я не йду просити милостині.“

„Се на одно виходить.“

„Я йду, щоб стояти собі ніжно, вуйку!“

„Мрії, моя рибко!“

„Ні, правда, батеньку!“

„Розбурхана узна, дитинко!“ говорив, притискаючи мене раз по раз до себе.

„Сьвідома воля!“

„О Боже, Боже!“ зойкнув він.

„Слава Богу, батеньку, не добивайте ся!...“

„Ти не знаєш, що се значить їти між чужі люди“ сказав по тихій.

„Чи я тут дома не жила між чужими людьми?“ відповіла я. „А до того я не хочу вже до тих належати, над котрими добрі люди мутять і без любови мати виконують.“

Опісля просила я єго, щоб залишив мене в спокоїв, любив і дальше, щоб від часу до часу писав і не забував тої, що ще тілько єго одного мала...

„Стережи ся, моя... моя дитинко!“ перебив мені нараз несьміливо. „Ти знаєш, перед ним... він також в Ч. Не сходи ся з ним надто часто!“

„Не бійте ся, вуйку!“ відповіла я, усьміхаючись тірко. „Ми може й не заговоримо до себе ніколи в житю, а не то, щоб він відвідував мене!“ І я оповіла єму всю правду і як ми розстали ся. Він зчудував ся дуже, а коли я попросила єго, щоби о тім мовчав перед тїтою і иньшими людьми, подав мені щиро руку. Заразом зробив мене уважною, що в Ч. має тїтка богато добрих знакомих і що ті дістануть певно наказ пильнувати мене. „Тому бережись, моя рибчино, щоб тебе не ятовили лихі язики, бо Ч. не велике місто...“

Відтак наступило прощанє.

Він плакав моя дитина, а я успокоювала єго. Я мусїла єму обіцяти, що коли-б мені і так не було ся, то верну назад від єго стріху — і вісїня він відїхав, як прийшов, вишком, хльцем... Бідний вуйко!...

Бабуня передала мене єго опіці...

(Конець першої частини).

Телеґрами „Буковини“.

З дня 27-го червня 1896 року.

Відень. Палата панів закінчила вже свої роботи, по чім гр. Бадені заявив, що перериває на цісарский приказ наради.

Штаєр. Розрухи в карнім заведеню в Ґрастєн вже устали за помочію війска. Уникодженя водой або майна не було.

Рим. Папа принимав вчера депутацию Русинів, котра дякувала за іменованє митрополита Сембратовича кардиналом. Авдиенция тревала цїлу годину. Папа хвалив кардинала Сембратовича і живо інтересував ся ширенєм католицизму між Русинами.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиранє**: по цїні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і признавати з осторожностию лише фляшки ці знаком охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.

Аптека Ріхтера під назвою „Котвиця“ у Празї.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу.

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в лїтеґрафічнім закладї Андрея Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і єдиноє руске товариство всекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечує будинки, ґеет, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачують ся скорше по пожарі, а договори окончені, а пільгами Товариства контракурацийними подають „Днїстрови“ можність обезпечувати і виплачувати і найдешевші суми.

Подїли „Днїстра“ приймає банк кредитний у Львові при поточних іншочках.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінацій **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкористнїйші услівя і видає подїли і книжки в руских мовах.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до спорядительна **по 5** процент. Гарантиєю підлягають. Уділи по 50 корон. Почасти уділяють ся члени кластатовим реальностий, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З початком відтепер ся десять часть на уділи.

Зголошени з уділом **вступної** в відомостях, до „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Олександром Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1891, 1892, 1894, по 1 зр. **20** кр. за речинок, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

Для школярів!

Товариство „Просьвіта“ при обмежиновах ся іспитах в менших народних школах до відомости Сьвіта, Рад Шкільних, Впов. сьвященників, катехитів, учителїв і родичів, що книжки накладу товариства, приповнені кр. Радомиського на просвіту для учителїв, крім **виявлені** — **цвяхлочкими берегами**, можна купити **в канцеляриї товариства у Львові в ринку ч. 10**, по слїдуючій цїнї:

Голенка про сили природи 20 кр., Оповіданє о житю сьв. Бориса і Глїба 20 кр., Поїзєтка для дїтий 27 кр., Сестра 15 кр., Байки 22 кр., Історія Руси ч. I. 25 кр., Історія Руси ч. II. 25 кр., Дім і комонїї 14 кр., Рокита хуторна 45 кр., Про живоцвети і дїти 20 кр., Невмиющи фрикадїли 16 кр., На досвідчинї 22 кр., Серед зелїного моря 25 кр., Житє сьв. великомученика і лїкаря Пантелеймона 20 кр., Дрібна птиця господарска, з малюнкі тропі 20 кр., Підкоренє Америки 22 кр., Зьвіцата малині і пожиточні 42 кр., Перемитанцє, повістка, 18 кр., Кирило і Методій 22 кр.

Молитвенники народний (з значнїйшій образи) 20 кр., з лучшій оправі: а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр., б) кіж оправа полотняна, берега золочені і золочений хрест з переду 35 кр.

Молитвенник народний великий по цїнї 90 кр., 1·10, 1·50, 1·60, 1·80 зр.

В руских товариствах педаґоґічних, улиця Шкільна ч. 8. у Львові, можна також дістати на кредит для учителїв слїдуючі видання:

Образкові видання. Зьвіринець 10 кр., Гостинець 10 кр., Лабіринт 10 кр., Менажерия 10 кр., Робінзон 40 кр., Квіточка 20 кр., Півчечка 20 кр., Кобзар Тараса Шевченка 20 кр., Тетер-Фрикто: Зле Макото 40 кр., Міреє: Пригода Дон Кіхота 40 кр.

Видання без образків. Читанки ч. I., II., III., IV. оправні 20 кр., без опр. 10 кр., Вишивка жовтих 10 кр., Хлопи Росиє 40 кр., Учителі за р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 2 зр., Дзвінок за р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 4 зр., Ів. Земський: Пожарець, Різдвяні сцени 10 кр., Вол. Шухевича: Зимогори шахмари 20 кр., О. Маєжановский: Батько і мати, розмови для дїтий з картинками, 10 кр., Зенобія Губина: Байки 5 кр., В. Чайченка: Пісні; Кобзар; Гриць за 5 кр., Дуда про святкиню Кобзаря 5 кр., Дібровної Чайки: Казка про сонце та місяць; Пісенка за 5 кр., М. Лисенко: Теє, коли з-під хмари, Дзвінкі з ноти, 10 кр., Мала етноґрафічна Руси-України 20 кр., Гордієнко: Картаґиній і Римляни 20 кр., Жабо Нерис: Подорож доктора Ізмаї 60 кр., Бережанський: Пригоди до Іонитя 20 кр., Малюнковий народний, з молитвами ілюстрований, 20 кр., і ин. Д. Кельмера: Каретка Петрика по-іспанськи 60 кр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

Е. ПАТРАХ в СТРИЮ в (ГАЛИЧИНЇ).

КОСИ

з маркою сїчкарни, з анґлїйскої срібної сталї (Silver Steel).

Тими косами надзвичайно **легко косити. Они подвійно загартовані ріжуть остро, остають ся довго острими, легкі до кошеня і такі гнучкі** як найлучша, на весь сьвіт славна damascenska сталь. Они перетинають зелїну блиску, не шпербучи ся і лиш дуже мало шпицять ся. Одно клепанє вистарчає их кілька днів. А виострюючи раз тару косу, косити можна нею 120 до 150 кроків і найустійшими збіжа і найтвердшої трави, чим оплатить ся не лиш робочий час, но і плата за косиско, і то о **чотири, пять** або **шість** разів в порівнаню з звичайними косами, які продають ся торговцями.

Кождому, хто купить коси косу, гарантую, що вже коси буде мовити тяжко, як тут клепаю. Коси дуже не буде так добре косити, як я обіцяю, то я кредитовати рад незнайомих зі 5—5 р.

Мої коси суть так по широкій, які вузкі в кожім краю, і так на довгі, яких хто потребує. І то по слїдуючій цїнї:

Довжина цїлої коси в цц.	46	50	52	54	56	58	60	100	105	110	115 цц.
Цїна 1 коси 1·90 зр.	1·80	1·40	1·20	1·30	1·40	1·50	1·60	1·70	1·80	1·90	2·00 зр.
На 5 кг. їде 14	13	11	10	9	8	8	7	6	6	5	4·50

Марморовий камінь до острення коси.

Довжина цїл.	18	21	23	25	кілька значнїйші брусики марморові
Цїна за штуку зр.	30	34	38	40	16 кр.

БАНКА з водою 1 зр. **20** кр. 1—5

Посилка найбільшими почтовими днями за готівку або посліплатою.

Перестерога перед обманцями! Року 1894-го появили ся в Галичинї якісь обри, що розсилають такі коси і друкують калїкуючі поклепні листи в циркулярах, котрі розсилають до хлїбів жерновлярі які чужих коси продають! Хапать, мовляв, покупати. Поважні купці, не дайте собі купити ся! Не найбільше трьохчи дня, що гарантовано тут, як я дам, но дам якраз — бо я не хочу обчисти покупати. Прикладні коси лиш ті, на котрих набита марка К. ПАТРАХ в Стрию.

При замовленю найменьше 10 кс приймаю на себе повновну посилку, а при замовленю 20 кс цїну.

При 10-ох косах даю 6-ту і одно брусик, при 30-ох 4 коси і 4 брусики даром.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Руської Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 133. Чернівцї, вівторок дня 18. (30.) червня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить: на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місяцїв . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Героніда в Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня крім неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічка; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічка.

Промова п. Барвіньского

виголошена 16-го червня в австрийскій делеґациї в загальній розправі над буджетом міністерства справ заграничних.

З сеї промови подали ми в ч. 126 „Буковини“ лише короткий зміст. Тому, що она незвичайно важна, то тепер подаємо її дословно після стенографічних протоколів:

Висока делеґациє! Збори делеґаций подають щорічно добру нагоду, широко обговорити загальне положенє політичне, як також політичне становище нашої монархії і її відносини до инших держав, а тим способом прояснити політичну ситуацию. Одак від давна не було з нагоди делеґацийної сесиї так певної, ясної, рішучої і сьвідомої мови про загальне положенє політичне і про відносини Австро-Угорщини до инших держав европейских, як тепер.

Найвисша відповідь на промови делеґацийних президентів стверджує найприязнїйші відносини нашої монархії до всїх держав і виносить певне і сьвідоме поступованє тридержанного союза, чим запобіжено заколотови европейского мира мимо орієнтальних неспокоїв, а також спільне поступованє і одвадушність в удержаню status quo на балканьскім півострові і мирний розвиток межинародних відносин.

Сїй мирній благодїсти, сим сьвідомим змаганям до уладженя орієнтальних обставин, додав вельми основне і виразне поясненє в своїх виводах Є. Е. міністер справ заграничних. Рішучому починови нашого заграничного міністерства завдячує Европа, що дійшло до одноцїльного дїланя всїх великих держав і тим способом притушено грізну і в наслїдках необчислену пожежу.

Се отже неперечна подія, що тридержанний союз показав ся в середині Европи вельми успішною орґанїзациєю оборонною, якій завдячуємо удержанє і зміцненє европейского мира. Се мушу з великим вдоволенєм зазначити яко заступник мого рідного краю, Галичини, бо єму особливо потреба супокою для культурного розвитку.

Найсьвітлїйшою точкою виводів Є. Е. міністра справ заграничних уважаю тверезе розуміню обставин в Туреччинї як і се, що міністерство справ заграничних зовсїм справедливо не замаює ся можливостю реформ в европейскім розуміню і се ясно висловлює, що Туреччина щораз більше клонити ме ся до упадку, від якого і найлїпші приятелї не зможуть єї відхилити, наколи не забере ся занести знесилїлі обставини для християньскої людности. Сї слова Є. Е. міністра справ заграничних містять в собі рішучу пригадку Порти, як і указку на трудну задачу тридержаного союза в найблизшій будучинї на случай можливої путанини, яка могла би витворити ся критийскою справою або упадком спорохнилої отоманьскої держави. За те отже належить ся подяка, що міністерство справ заграничних має бачне око на єї можливі події і вчим їх не закриваючи представило делеґациї.

З особливим вдоволенєм треба зазначити, що австрийско-угорска загранична політика придержує ся засади: „Балкан для балканьских держав“, з запевненєм, що Австро-Угорщина вдоволена своїми посїлостями і не думає їх розширювати. Коли-ж бережене єї засади виключає нарушенє европейского мира, то ще більшу поруку удержаня і зміцненя мира мусить кождий приятель мира бачити в тім, що загранична політика австрийско-угорска змагає до того, щоби спонукати балканьскі держави з кождого боку до бережения самостійности, до удержаня ладу і супокою і запобіженя всякого почину, який міг би викликати заколот на Балканї.

Вельми основно і ясно виложив Є. Е. міністер справ заграничних у своїх виводах добрі відносини до ріжних держав ве-

З історії нашої літератури.

*(Головні прикмети і напрями, фази і зміст укра-їнсько-руської літератури XIX столїтя.)**)

Подавши огляд історичного розвитку українсько-руської літератури 18. ст., розглянемо тепер головні єї прикмети і напрями, а відтак форми і зміст.

В попередних добах руске письменство чувало ся наслїдком історичних обставин на вплєнім церковно-славяньскім язиці, що в давних старших памятниках (як Руска Правда, Слово о Полку Ігор., почасти в лїтописях) був майже чистим, живим язиком староруским. Опісля ж розвивало ся руске письменство в язиці витворенім і приміненім живої мови руської і польскої. Руске письменство тогочасне (особливо з 14. по почат. 18. ст.) було отже приступне і зрозуміле лиш для обмеженої верстви руської суспільности, обмеженої з церковно-славянським язиком, бо тимчасом маса народна вдержала ся окремою, без пера і паперу витворюваною устною словесністю в живій мові народній.

Новочасне письменство почало ся в суспільности до попереднього, поза руські письменники нової доби Котляревский на Україні з кінцем 18. ст., Маркіян Шашкевич в Галичині в першій половині 2. Федькович на Буковині з початком другої половини 19. ст.) звертають ся до плодотвого жерела, до творів устної літератури народної і починають писати живою народною мовою українсько-руською.

Перших отже і найголовнїйша прикмета нової доби в історії літератури українсько-руської єсть — жива мова народна.

Жива мова народна звернула від разу бачність українсько-руских письменників на нарід, що зберіг від сільскої стріхи ще після поганську і забуту мову і витворив з неї високу поезию. Народна мова розбудила в українсько-руских письменників почутє обовязку, збати про сей забутий і поневолений нарід, довела їх до пропаганди національної окремішности українсько-руского народу серед народів славяньских, до самопізнаня і сьвідомости національної. Хоч доволі невиразні, всегдї й попутані виходять єї прояви національної сьвідомости, а все-ж таки вже в творах перших письменників українсько-руских віє любов до рідного краю, до свого народу. Стрічаємо сї прояви вже в Енеїдї Котляревского, в Квітки-Основяненко забирає ся з сьвідомою метою, піднятя українську літературу свойми повістями в народній мові, він виступає сьміло і сьвідомо в обороні українсько-руської мови і дає почин також популярній літературі. Національна сьвідомість зміцнює ся і проясняє після заснованя харківского і київского університетів посеред підчиненої і слабо відготованої до національних змагань української інтелїґенциї; а вже виразно національна сьвідомість проявляє ся в змаганях Кирило-Методіївского братства і в творах Кирило-Методіївскої літературної трійці, іменно як в творах Шевченкових.

В галицько-руских творах літературних проявляє ся аж з виступленєм Маркіяна Шашкевича і єго товаришів сьвідомість національна, а хоч протинародні змаганя перед силували ся ту сьвідомість затемнити, перевага ся нею загал руської суспільности і після шістьдесятих років видно довсїм виразну і ясну сьвідомість національну в творах літературних наслїдком безперервних літературних взаємин між Галичиною і Буковиною з Україною.

Другою прикметою нової доби в історії української-руської літератури єсть отже — національна сьвідомість і народність.

Українсько-руска література в своїм розвитку не задержала ся на становищі людового письменства, а з самого почину шукала ширшої основи, яку їй могла дати европейска цивілїзация. З европейскої цивілїзациї і з европейских літератур черпала українсько-руска література нашою жвавою, беручи звідтам виробленї форми, а иноді і зміст творів. (Доволї вказати на вплив европейских взірців на Енеїду Котляревского, на твори Артемовского, вплив н. пр. Вальтер Шкота на Кулїша, Міцкевича на Шевченка, німецкої літератури на Федьковича і т. ин.). Се не уймає українсько-руській літературі вартости, показує народний дух умів на всїх тих елементах витягнути своє питоє і взяти та стопити їх з народними елементами.

Третьою прикметою українсько-руської літератури єсть отже тїсна звязь єї з сучасною літературою ци-

*) Подаємо сей обзиг лиш з нової, що не попередньої руської читанки для 8-ої класи гімназияльної, бо єї Олександра Барвіньского, бо єї може перша спроба характеризовати напрями нашої літератури з 19-ого столїтя.

ликих, а при тім висловив, що й відносини нашої монархії до Росиї улагодили ся вельми відрадно. Непохитне бережене істнуючих договорів, залишуване всего того, що моглоби розбудити підозріне вмішуваня у внутрішні справи держав балканьских, може розвіяти недовіре до російскої політики тим більше, позаяк теперішний володар великого царства і керманич заграничної політики російскої вважають ся прихильниками мира. Не маю ніякої причини сумнївати ся о щирости мирних змагань сучасного російского правительства, а свобідний розвиток балканьских держав без вмішуваня Росиї в їх внутрішні справи, радо повитає кождий щирий приятель европейского мира.

Однак, кому хоч троха відомі внутрішні обставини російскі, сей не зможе заперечити, що в російскій суспільности є могутні і впливові чинники, які прутъ до рішучих перемін в посїданю культурних народів і держав, явно ворогують проти культури так званого „гнилого западу“, проти середньо-европейского союза мирного, а іменно проти австрийско-угорскої держави. Сї чинники, що бажали-б Росиї витиснути пятно всеросийскої держави одноцїльної і тому зітхають за давним середньовічним ладом московским, силкують ся впливати на правдиву опінїю, о скілько вона там може пролинути ся, і на урядову Росию. Не буду тут розводити ся про се, якими способами переводить ся там „обрусеніе“ не тілько славяньских народностий Поляків, Русинів, Чехів, але й Нїмців, Лотишів, Фінів, Вірменів, Волохів і Грузинів. Не думаю також мовити С. Толстовим численними подїлами, з яких можна би впевнити ся, що наслїдком впливу павславістичних чинників українсько-руска народність в Росиї єсть зовсїм безправна, що їй не дано ніякої спроможности культурного поступу, позаяк мова Українцїв, яких там живе до 18 мілїонів, виключена з школи і церкви, а російска цензура здержує і робить неможливим розвиток українсько-руской лїтератури. Нехай мені буде вільно навести нечувану подію, що навіть українсько-руских перекладів латиньских і грецких клясиків, словарів і граматик, наукових Записок не тілько не вільно печатати в Росиї, але не вільно таких видань з Галичини впускати до Росиї. Се не моя річ, ані не місце тут, висловлювати свій погляд, яким способом російске правительство зможе виправдати таке поступоване перед лицем Европи при кінци XIX. ст., систему, що змагає до „обрусеніи“ всїх народностий і перетвореня їх в одноцїльну державу. Се вельми сумні обставини внутрішні, що по ніки остануть погаяною плямою в російскій історії і ее мусимо полишити розвазї російского правительства. Однак думаю, що се не може бути байдужне ані для австрийско-угорскої монархії і єї правительства, ані для свобідного розвитку тут посїдених славяньских народностий, коли для сеї панславістичної системи благотворительний комітет з своїми філїями і з підмогою всяких агентів веде живу пропаганду письмом і словом, щоби їх приєднати для сеї асимілїяційної ідеї. Се нуртоване спиняє також свобідний і самостійний розвиток руской народности в австрийско-угорскій монархії і шкодить державним інтересам. Щоби не далеко сягати, позволю собі вказати на бенкет, устроєний російскою пресою підчас вінчаня царского в Москві, де ославлений буковиньский газетяр і агент вніс тоаст на хлуку з Росиєю віби то стогнучих в ярмі австрийскім Славян, як се зобіхали ріжні свої сени. Правительство обовязане отже спинити такі нуртовання, щоби не баламучено правдивої опінїї і народних мас такими змаганями.

Однак се будуть лише обережаючі зарядженя, які не зможуть основно залагодити сеї справи і рішучо занобігти лиху. Се іменно спонукує мене хоч мимоходом доторкнути ся внутрішних обставин нашої монархії, яких годї строго відділяти від заграничних. Пособлюване свобідного національного і культурного розвитку всїх в нашій гарній монархії поселених народів, заспокоєнє їх потреб — се засоби, якими можна основно усунути лихо. Можна справдї доволї часто подибати не тілько в часописях і почути на всяких зборах, але навіть в парляментах від поважних політичних поглядів, що пособлюване національного і культурного розвитку австрийских Славян мусїло би довести до роздїлу і розкладу нашої монархії, до витвореня федеративних дрібних держав австрийских, які стали би жертвою забагів російских павславістів.

Супроти того мушу покликати ся на твереді погляди видатного австрийского політика Нїмця, який справедливо доказує, що лише незрілі, неосьвічені народи небезпечні для держави. „Лишім, каже він, наші південнославяньскі народи в їх первістних обставинах; то певно стануть вони добичию Росиї, жертвою павславізму. Славяньский нарід, якого житє єсть без ясного змісту і всякої сьвідомости, якого мова не має лїтератури, дасть ся легко зловити російским висланникам примарою племінної єдности. Дайте однак славяньским народам могутну самосьвідомість, їх народному житю міцно оживлений осередок, їх мові історию, а тоді вони самі беретъ муть свою індивідуальність і не дадуть ся розтерти в племінній сахмаї московскій“.

Сї слова поважного тверезого мислителя вимагають горячо поручати впродовж політикам і мужам державним до і залїтаским в тім щирім переконаню, що утїх тридержавного союза від того залежить, коли не тілько великі народи тогож, але й менші разом мати муть участь у спільною великої задачі забезпеченя мира. Се переконаню вказує я конечним також задля

ренейскою, не збавляючи єї знак цїх оригінальности і самостійности.

Головною основою творів письменників 19. ст. являєть ся дві нитоні українсько-руском народови прикмети, що творять єго проджену вдачу, а іменно гумор і чутливість (сентиментальність). В сполученю обидвох сих природних а не штучно витворених або хоробливих прикмет проявляє ся вираз справдешньої вдачі, питомого характеру українсько-руского народу, а се бачимо не тілько у Котляревского, Артемовского, Квітки, Гребінки, але й у пізнїйших письменників Стороженка, Глїбова, Нечуя-Левицкого, Рудницкого, Воробкевича і ин. Так отже четверта прикмета нової доби в історії українсько-руской лїтератури єсть гумор сполучений з природною чутливостю (сентиментальностю).

Протягом мало що не столїтнього розвитку народної лїтератури українсько-руской бачимо ми в ній всюди напрями, що змінюють ся відповідно сучасним впливам обставин і всеславянських лїтературних напрямів.

Романтизм, що перероди всї европейскі лїтератури в другій половині 18. ст. і відбив ся також на двох ручних народних найблизших лїтературах — польскій і московскій — могучим впливом, не міг обминути й українсько-руской лїтератури. З західно-европейскою осьвітою українсько-руські письменники підпадали і впливови романтизму. Ще богатирним жерелом сеї ідеалїстичної романтики були устна поезия народня як і взагалї етнографічне перших письменників українсько-руских між народом (Котляревский, М. Шашкевич і ин.). Однак навіть в почнях українсько-руского письменства 19. ст. находимо небогато творів романтичного напряму і сї твори були добутком не так цїлої романтичної школи, що тоді панувала в европейских лїтературах, як радше утворами на основі свого народного романтизму (н. пр. Квітчин „Мертвецкий Великдень“, Шевченкин „Тополя“, „Причинна“ і „Утопленка“, Кулїшева „Орися“, Вовчкові „Чара“ і дещо ин.). Се були більше випадкові утвори, що вийшли з загального напряму. В далеко-ж переважній части своїх творів українсько-руські письменники до шістдесятих років 19. ст. звертають ся до народу поперед усего з практичними житєвими змаганями, подаючи в них справдешнє зображене дїйсного житя і виявляючи реалїстичний напрям, хоч з ідеалїстичною основою. Навіть з Енеїди Котляревского, хоч она не має в собі реального житєвого змісту, виглядають реальні особи селян і селянок з прикмами народного гумору, а герої Греки і Латини виступають українськими селянами або козаками. Отже письменники нової доби (як Гулак-Артемовский, Квітка, Гребінка, Шевченко, Костомарів, Марко Вовчок і ин.) придержують ся в своїх творах головно реалїстичного напряму, що випливає з українсько-руских письменників сам по собі природно стежень, а не був лише наслїдком теоретичного погляду і доглядуваня і впливів сучасних лїтератур. Українсько-руські письменники вже в самих почнях своєї ери ся на устній словесности народній, обертали ся до живої мови народної, брали зміст до своїх творів з живого народного побуту і задля того мусїли головно прийняти живий напрям реалїстичний, що сам їм виступав ся. Они зображали становище народу матеріальне і моральне, жвавомовили добрі й лихі сторони характеру, доброчинні і злочинні, добрі та злі, веселі та тяжкі прикмети національної вдачі народу, єго темноту і непросвітність, задля чого мусїли він підлягати всякому визискови (н. пр. дяк в Квітчиних повістях), не тямлячи ні про свої людські, ні громадські права.

Таким способом проявляє ся в першій половині народної лїтератури українсько-руської 19-го ст. романтичний напрям з значним нахилом до напряму реалїстичного.

По 1861 р. з виполенем селян з кріпацтва в Росиї, з надиєм конституції в Австриї почав ся в житю суспільним живійший рух, перевула справа — просьвіти селян. Се спонукало народовців толїшних демократів-хлопоманів до більше зближити ся до простолюдя, вивчувати, досліджувати й зображувати народний побут. Тимто народовці толїшні взяли вже звертати увагу, кажучи скликували ся вийняти свої вчуваня до народу, не цурали ся вони сего народу, проявляли всю працьовитість для свого краю і народу і бажали її зробити кілтурно-просьвітним орудиєм лїтератури, вдїй просьвіти взагалї. Письменники по шістдесятих роках продовжують артистичне зображуване реального житя, але з більше виключним реалїстичним напрямом в повісті, новелї і драмі. Сей напрям, найблизший до сучасного житя, найбільше відповідає культурно-просьвітним змаганям та задачам сучасних освічених народів і тому добре собі виключно становище в лїтературі.

По шістдесятих роках проявляє ся отже в українсько-руській лїтературі народній рішучо реалїстичний напрям.

того висловити, позаяк тілько тим способом може бути зміцнене і обезпечене могутнє становище нашої монархії, чого я яко Русин в інтересі мого краю і народу щиро бажаю. *(Славно! Бесїдникови грають).*

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 29-го червня 1896.

Красний президент Буковини, гр. Леопольд Гаєс, виїзджає враз з родиною дня 4-го липня на дванадцятий побут на свої села коло Клаґенфурту в Каринтиї. В тім часї буде єго заступати правительственний радник Штровер.

Загальні збори товариства учителїв і учительок черновецкого сїльского округа відбудуть ся дня 11-го липня с. р. в сали народної школи при улицї пазати краєвої.

Нова філія тов. „Просьвіта“ завязала ся в Товмачи. Перші загальні збори відбудуть ся дня 5-го липня с. р. в театральній сали тамошного касина.

В справі заборони руских книжок на Угорщинї подає для спростовання поганих сплетень московского „Галичанина“ п. В. Гнатюк в дословнім переводї обіжник, виданий мукачівским епископом Ю. Фирацком до духовеньства: „Ч. 2867. 1896. Високославна мадярско-королївска міністерия народної просьвіти від ч. 21.171. з дня 6-го мая 1896, переслала моїй епархіяльній управі спис тих книг, котрі від року 1868 до 1895 були заборонені в школах мадярскої країни. Длятого отже взиваю Ваші Возлюбленности (?), щоби в підчинених Вам школах слїдуючі книги, коли були би в ужитю, разом заборонити своєю пильностию уважали: 1) Товариство Просьвіта, Львів: „Предлагає о новой метрической мѣрѣ во книзѣ численія“, 1873. 2) Тов. Просьвіта, Львів: „Подлѣтокъ до новои метрической мѣры“, 1873. 3) Тов. Просьвіта, Львів: Катихисъ для греко-католическихъ дѣтей“, 1869. 4) Тов. Просьвіта, Львів: „Малый катихисъ для православныхъ христіанъ“, 1873. 5) Тов. Просьвіта, Львів: „Друга руска читанка для 3-тои класы народныхъ школъ въ Галичинѣ“, 1873. 6) Тов. Просьвіта, Львів: „Руска Азбука“, 1873. 7) Тов. Просьвіта Львів: „Руска граматика для школъ в Галичинѣ“, 1873; 8) Тов. Просьвіта, Львів: „Руска читанка для 2. класы народныхъ школъ в царствѣ (!) Галиціи и Володимиріи“, 1873. 9) Тов. Просьвіта, Львів: „Руска читанка для IV. класы“; 10) Тов. Просьвіта, Львів: „Книга численя для школъ сѣльскихъ и мѣскихъ“, 1873. — *Угвар*, в маю, 1866. Юдій, епископ“. Як з сего спису бачимо, була вістка о заборонї книжочок „Просьвіти“ фальшива, а інформациї, про які пос. Барвіньский писав у нашій часописи, зовсїм вірні. Товариству „Просьвіта“ не стала ся жадна кривда, тим більше, що й в Галичинї заборонені ті задавнені книжки в школах, але оно повинно постарати ся тепер о те, аби єго книжочки, апробовані галицкою кр. радою шкільною, одержали також апробату угорского міністерства і тим самим були допущені до руских шкіл на Угорщинї.

З гр. пр. ґімназиї в Сучаві. До устного іспиту зрілости зголосили ся 28 публичних учеників, 1 приватист і 2 екстерністи. З них одержали сьвідоцтво зрілости 16 (2 з відзначенєм), 9 позволено здавати іспит з одного предмету по вакаціях, а 3 аж за рік, 1 репробовано на неозначений час.

Нова ера між москвофілами на Буковинї. Як би хто сумнївав ся, що горетка прихильниця *Бук. Вѣдомостей* з бувшими народовцями пп. Тимінським і Волянов на чолї, — то не москвофіли тепер, той нехай прочитає собі в 24. числї єї ґазетки вступну статю п. з. „Австрийска Русь а Росия“. Зовсїм те саме, що писав *Галичанинъ* з нагоди промови п. Барвіньского в делеґациї, читаємо і в *Бук. Вѣд.* Наша народна справа — то польска інтриґа; ті, що „розбивають“ Русь на Велику і Малу — то Іскаріоти; Росия ніколи (?) не мішала ся в австрийскі справи, хиба в 48-ім роцї прийшла на поміч і т. д. і т. д. Самі знані аргументи з москвофільского арсеналу. І на те нас дають свою згоду і гроші бувші народовці пп. Тимінський і Волян, з котрих перший колись і правував над „розбиванєм Руси на Велику і Малу“, а другий ручив *своєю* чести, що ніколи того не буде виступати. Сумні то приклади апостазиї задля личних вибонїй. Із згадуваної статї бачимо виразно, що від покривцїв т. зв. консерватизму переходять пп. Тимінський, Волян і Крушинський москвофільскої засади на бувшої, котрі тепер визнали щиро.

Коли-ж така „нова ера“ настала між горетками буковинських москвофілів, то розуміє ся, почала ся й борба бритвами. Інтимо *Бук. Вѣдомости* помістили просту дописку, написавши, що будьто би правительство краєве не дало п. Мороєнкови, директорови української трупи, концесиї, грати в Чернівцях. І подавши таку брехню, *Бук. Вѣд.* сьміли ще причіпити до того замітку, що мовляв: „прагнетєнє“ в Росиї малоруске слово, длятого іменно, що оно із-за кордона не могло роздатись на сценї в свобідних конституцийних Чернівцях. Чи не схоче відвести то п. Барвіньский в слїдуючих делеґациях?“ Значить, иньшими словами: в Росиї Русинам лїпше як тут... — Отже ми нарочно випідпали ся в краєвім правительстві, чи оно справдї не дало п. Мороєнкови концесиї, і дізнали ся, що п. Мороєнко навіть не приходив просити о концесию. Чому не приїхав з театром до Чернівцїв, не знати, але не правительство тому винно.

Вкінци ще третя обурювоча новинка з *Бук. Вѣдомостей*. Накинули ся на о. Федоровича з Ревви за єго промову на вічу в Лужанах. Хто се кидає ся на сего панотця і каже: „Бог да простить єму і просьвітить єго!“ Кидає ся чоловік, що не гідний розвязати ременїв обуви сего панотця, найдїльнїйшого зпоміж руских православних сьвященників, чоловіка старого, загально любленого і всїми високоповажаного. Але — на щастє — змепага від таких *Бук. Вѣдом.* нікого не може болїти, бо знає ся, що за люди кривять ся від фірмою єї ґазетки...

Бар. Мустацца тратить память. В однім з попередних чисел ми писали, що бар. Мустацца в черновецкій радї міскій мав бесїду в користь Слуїтів, і назвали ту бесїду запитою з осяду на недалекі важе вибори до ради державної. Барон Мустацца за се сердить ся тепер в своїм орґанї Bukow. Post. Коли собі Русини пригадають ті соймові промови пана барона, де він радив нашим галицким братам, котрі від многих лїт живуть на Буковинї і мають тут права горожаньскі, виникрувати, бо они не „автохтони“, то певно здивують ся, чому п. барон так горячо уступав ся тепер за захожими також Слуїтами. Се виступленє честолюбивого барона мусїло мати свою причину певно не в любови до ОО. Слуїтів, а в міх иньших. Бар. Мустацци знаємо, що довголїтного кандидата на посла до ради державної — але він якось мав „нех“, бо все переходив, не находив дверей у черновецких виборців — тож минувшої весувалася гадка, що при виголошенєю тої промови мав на гадцї приєднати собі кандидів. В тім нічого дивного і тут нема чого сердити ся. Коли розходило ся о то, щоби приєднати собі жидів, виголошував п. барон дуже лїберальні бесїди; коли хотїв приєд-

---

В остатних десятках лїт проявляє ся в українсько-руській письменстві змаганє до реального сьвітогляду і роботи для позитивних задач. Поважний і проникливий критицизм, що прочищує і справляє нахильки, не руйнує, а творить нові правди і шукує нові дороги, спонукує до нових досліїв, до поступу, конечно потрібний і зложений в лїтературі. Однак у деяких письменників вироджує ся сей напрям в шалїний радикалїзм, що зазначує ся яко розрив з дотеперішною боротьбою за національність і з дотеперішнею діяльністю національною. Частина молодого поколїня, що виростає в двох найновійших десятках лїт під оглядом критицизму, більше обсервацийного як творчого, почала рішучу боротьбу против оптимістичного сьвітогляду національного Русина-народовця, против т. зв. „народних сьвятощів“, вказуючи слабі сторони й недостачі, радинного і суспільного житя, яко зображує все чорними красками і відкидає шовіністичним, сентичним подугом з чужини, для бучности нераз навіть чистоту і поправність лїтературної мови яко творчої, маловажної на її послї вправи, не добачуючи для єї розвитку й поступу давних перепон і трудностий. Сей радикальний напрям проявив ся сперш на ниві лїтературній, перенїс ся одних небавом і до житя публичного.

Головним представителем сего радикального напряму був Михайло Драгоманів. Історичним, етноґрафічним, критичним й публицистичним розвідкам, наполненим великою ученостию, в українсько-руских і заграничних видавнях) причинив ся він чимало до розвитку українсько-руської науки й лїтератури, як і до поширення українсько-руської сирами й лїтератури в широкому сьвітї. Часто однак єго остре без міри єдине закрашене було нездоровим негативізмом і скептицизмом. За молоду перейняв ся він соціяльними ідеями й космополїтичним сьвітоглядом і заходив ся свої погляди розповсюджувати в сім напрямі. Зустрічаючи ся з руською молодїжю у Львові і Відни, заохочував її до праці наукової, критичної й поступової і се змаганє видало деякі гарні овочі. А все-ж таки у великій части сей критицизм задля недостачі відповідного світогляда і наукової основи у молодїжи прибрав більше негативний напрям, а поступовість проявляв ся иноді більше у висококолярних загальниках, як у реальній роботї, на що Драгоманів завсїди нарікав і сам вказував остатними часами у своїх розвідках. Чимало прихильників змагань і поглядів Драгоманова, перейнятих космополїтним сьвітоглядом і симпатиєю до українсько-руської народности, бажали соціяльні теориї західноевропейскі живцем пересадити на руску ниву, однак погорячившися за молоду силу теориями, ставали зовсїм байдужними до народних змагань. А все-ж таки утворений заходами Драгоманова кружок виступає (1890 р.) яко окреме радикальне сторонництво українсько-руске. Найвидатнїйшим єго представителем єсть др. Іван Франко. На полї письменства проявив він велику плодочитість і всестороннїсть, а єго розгрібане і немавучий при тім поспіх в писаню відбили ся на єго лїтературних творах як белетристичних так і наукових. Єго лїтературна творчість була би неперемно успішнїйшою й видатнїйшою, коли-б обсяг не був так широкий і різнородний та коли-б письменник більше скупав і вглиблював свої думки і свій суд про відносини і справи людского житя, а також докладнїйше обробляв звичну форму. Єго ум більше критичний і тому в самостійних єго творах удає ся найкрасше постати і рисы, вперті на помічуваню, заправлені трохи іронією, так в повістях як і драматичних творах, писаних спершу в напрямі романтично-національнім а відтак реалїстичнім, посуненім иноді до крайного радикалїзму, добачасно подекуди недостачу легкого полету й поетичности побіч гарних і поетичних картин. Побіч сего проявляє ся у него дрібна примішка сентиментальщину та ідеалїзму (н. пр. ідеальний єго сьвітогляд про громадский устрій в „Борвуті“). А все-ж таки властивим полем єго творчости єсть суспільне оповіданє. Тут з талантом живописує він лиху долю непросьвітних селян і робітників, моральне пригноблене і бідоване низших верств суспільности. Однак мало що не всї єго твори белетристичні, попри великій односторонности, наповні шевіром, майже безпаразитностю красної долї, а при тім так в єго оповіданях як і драмах проявляє ся міцний полиш новочасного натуралїзму. Лїтературні напрями і поклики, які проявляють ся в творах радикального сторонництва, потребують ще вистояти ся й перероблти, щоби лїпши до нової артистичної форми і визволили ся від пересади й односторонности.

В семдесятих роках отже побіч реалїстичного напряму виступає в українсько-руській лїтературі — напрям критичний, що виродкує ся у деяких письменників в шалїний радикалїзм.

(Конець буде).

нати собі Русинів, винайшов собі таких людий, як Тимінський і Волан; Вологи стоять без вимиг за его кандидатурою; ну а щоби католиків (Німців і Поляків) з'єднати для себе, треба щось промовити. Нагода найшла ся і п. барон єї використав для своїх цїлий добре. Чого-ж тут сердити ся?...

Кадетска школа у Львові. Урядова Gazeta Lwowska доносить, що з 73.704 зр., які призначила австрийска делегация на заснованє двох нових кадетских шкіл в 1897 р., буде одна часть ужита на таку школу у Львові. Але та кадетска школа не буде отворена аж слїдуючого року; лише перший рік отворить ся вже єї осени, а на другий рік додадуть инші курси. Сим увінчали ся довголїтні стараня галицких поселів о заснованє кадетскої школи у Львові вкінци успіхом.

Молоко а нафта. У Відни переведено кілька проб, як гасити запалену нафту коровячим молоком. В тій цїли наповнено ямку нафтою на 3 цтм. і запалено. На поломіць лили воду, але без успіху, а молоко сейчас загасило огонь. Опісля розлили нафту на деревану підлогу і запалили єї. В тім випадку гасила також вода, але дуже слабо і помалу, а противно молоко зараз придушило огонь. Видко з того, що в случаях, як нафта з земли розіллє ся і почне горіти, найлїпше гасити коровячим молоком, навіть лїпше, як коверцями або кождями.

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

складена д-ром Гр. Велічком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в літоґрафічнім закладї Андрея Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Повідомленє. Маю честь повідомити, що дирекция товариства „Дністер“ у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівцї (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпеченє від огню будинків мешкальних і господарских, перевіз з уряджеєм, знарядів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в солоні і в зерні — подаю кождому потрібні пояснення. — *Корнель Селибан*, аґент „Дністра“ в Чернівцях, улиця Пумнула ч. 25.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодота Галіна, сторін 110, вісїмка, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої води. Оповіданє О. Ж. Кониського, сторін 42, 16-ка, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

Для школьярів!

Товариство „Просьвіта“ при обложенях та в пятах в школах народних подає до відомости Гайдів, Тих Шкільних, Нових, сьвященних, катехитів, учительів і розрів, що книжки складу товариства, промовлені ку Тарновійскому на зрівні для учеників, кращо окрашені і поплетенями берегами, можна купити **в книгарні товариства у Львові в ринку ч. 10,** по слїдуючій цїнї:

Рукавиця про сьвя природи 20 кр., Оповіданє о житю сьв. Бориса і Глїба 20 кр., Новістки для дїтий 15 кр., Сестра 15 кр., Байки 22 кр., Історичні Руси ч. I. 25 кр., Історичні Руси ч. II. 25 кр., Лев і мовчаї 24 кр., Ґерти худоби 45 кр., Про мавоплоти і лїки 24 кр., Бенжамін Франклін 16 кр., На дитинствах 22 кр., Серці зерно 25 кр., Житє сьв. великомученика і лїкаря Пантелеймона 20 кр., Дрібні птахи і звіздарка, з малої 20 кр., Підкрити Америки 22 кр., Вибрати найдні і вакаційні 42 кр., Перемиські, повістка, 18 кр., Кирило і Методій 22 кр.

Молитвенник народний (в сьвітлій обрамі) 20 кр., в дучшій обрамі) з хребет молитвенний і молочний хрест з переду 25 кр., Ті цїла окрасна молитвенник, берета молочний і молочний хрест з переду 35 кр.

Молитвенник народний молочний по цїлї 90 кр., 1.20, 1.50, 1.80 кр.

В руских товариствах педаґоґічних, улиця Лесьпіна ч. 8, у Львові, можна також дістати на дарунки для учеників слїдуючі видання:

Образкові видання. Вибранець 10 кр., Гостинець 15 кр., Забавки 10 кр., Мемкнарка 16 кр., Гребінки 40 кр., Квітчка 20 кр., Шпачка 20 кр., Кобзар Тараса Шевченка 50 кр., Гетьманщина: Дві Мазепи 50 кр., Мрія: Ярослав Дон Кіхот 40 кр.

Видання без образків. Читанка ч. I., II., III., IV. окрасні 20 кр., без обр. 10 кр., Велика молитв 10 кр., Хлопи Росиці 40 кр., Учительні за р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 2 кр., Дзвінок за р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 4 кр., Ів. Левицький: Помилки, Різдвяні сцени 10 кр., Вол. Шухевича: Великі мислителї 20 кр., О. Нижанківський: Бетлїєм і хата, звичаїв для дїтий з коровками 10 кр., Дзвінка Гребінки: Байки 5 кр., К. Чайченко: Пісня; Ковер: Грицько на 5 кр., Дуки про квітчане Кобзаря 5 кр., Дебровий Чайка: Казка про сонце та про місяць, Пасинки по 5 кр., М. Лисенко: Тече вода з-під кори, Дмитрик з вересками, 10 кр., Мала стенографія Руси України 20 кр., Гордієнко: Картаґенці і Сиваки 20 кр., Вільї Берне: Подорож дванаци землї 60 кр., Барановський: Правда до кожнїй 20 кр., Молитвенник народний, з молитвами окремими, 20 кр., д-ра Д. Кольмера: Коротка історія чеської 60 кр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: вспішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Сняти́на	11^{28}	.	.	657	10^{28}	530		
З Букарешту, Ясс, Сучави, Глїбоки	3^{20}	.	.	912	10^{00}	525		
З Новоселиці, Салгура	.	.	.	.	.	.	1141	900
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	540		655	900	955		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	955	.	.	612	7^{28}	221		
З Підволочиск	2^{30}	1005	.	898	510	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	900	.	742	445	.		
Зі Стрия	.	.	.	1210	8	150		
З Белзя	.	.	.	800	545	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	1016	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний поїзд)	.	.	845	.	.	.		

Відходять	Поїзди: вспішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Сняти́на, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	347	.	.	943	1029	520		
До Глїбоки, Сучави, Ясс, Букарешту	12^{00}	.	.	712	1048	615		
До Салгура, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	400	50
зі Львова								
До Кракова і Відня		250	1120	440	955	645		
„ Підволочиск	.	211	600	.	930	1043		
„ „ з Підзамча	.	218	634	.	948	1112		
„ Чернівцїв, Сучави, Ясс, Букарешту	610	.	.	1033	240	1033		
„ Стрия	.	.	.	522	950	722		
„ Белзя	.	.	.	918	708			
„ Сколього і Стрия				.	.	305		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний поїзд)	840	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечери до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час рахують за віднївского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут: коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Руської Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучинського.

Ч. 134. Чернівцї, середа дня 19. червня (1. липня) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграниці 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. з бюрі газет Д. Гершіка в Чернівцях, ул. гетьмана ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

До Кіцманя!

Русини кіцманьского повіта!

На день сьв. Івана (6-го липня) в понедїлок о 2 год. зійдуть ся до Кіцманя на віче, таке саме, як було в Чернівцях, Заставні і Лужанах. Будемо радити над Рускою Касою, реформою виборчою, рускою гімназиєю і бурсою, справами церковними і ревізиєю катастру ґрунтового.

Ті селяни, що були на наших попередних трьох вічах, радили нам і просили нас, аби ми устроювали подібні віча і в инших околицях руских. Казали, що така наука дуже селянам потрібна; они сї від нікого не чують, а без неї терплять. Всї признають (навіть і противники), що три попередні віча причинили ся дуже до розбудженя жвавійшого руху поміж нашими селянами з ріжних сторін. Бажаючи рух подібний збудити і підтримати також в кіцманьскім повітї, ми просимо всїх таких Русинів зійти ся в понедїлок 6-го липня с. р. до Кіцманя.

До інтелїґенциї кіцманьского маємо особну просьбу. Тому, що окремих запросин не розсилаємо, то через газету просимо сї розповістя селянам, над чим будемо радити, і заохотити їх поїхати до Кіцманя. Буде се наука для селян дуже на часї!

Зійдемо ся *в свободї п. учителя Луки Боровича!*

Посли на сойм краєвий:

Єротей Пігуллк.
Др. Стефан Смаль-Стоцкий.

Справи австрийскі.

Від часу, як ми послали нашим читателям коротенький огляд політичних подій, зайшло де що цїкаве і важне.

І так австрийска рада державна перервала свої наради до вересня, ухваливши ще на послїдку новелю до податку цукрового. З тої нагоди прийшло було до галабурди між Люґером а Поляками і Молодочехами, котрі назвали Люґера простим шалєтником. В великім роґарєню розійшли ся посли домів, аби відпочити по великих трудах. Труди їх були справдї великі, бо на сорок і кільоох засїданях рішили 37 законів! Се незвичайно гарний результат, але єго не можна в цїлости приписати немічному кардиналови, котрий тепер доживає свій заслужений час, а треба в тім добачити богато зручности і сили теперішного правительства. Хоч би річ брати назвати як з опозиційного становища, то се треба міністерству гр. Балдасіоу признати, що оно увіло за час свого 8-місячного пробуваня вимусити у парляментї то, чого єму було потрібно. До того треба лише ще бажати, аби ухвалені закони принесли народам Австриї бажану полекшу, особливо для біднїйших верств.

Також спільні делеґациї закінчено, а то дня 26-го с. м. Всї предложені правительством жаданя ухвалено без зміни. Наради вели ся сим разом богато спокійнїйше, як минувшими роками; безперечно належить сей спокійнїйший тон приписати впливови експозе міністра заграничних справ гр. Голуховского. Ту бесїду приняла так австрийска як загранична праса дуже прихильно. Тому і в повній палатї не було чутно різкого тону. Лише молодочеський делеґат Крамарж промовляв за союзом з Росиєю. Становище Русинів зазначив недвозначно дел. Барвіньский в своїй промові, котру ми в дословнім переклядї нже подали. Що она наробила богато крику між нашими москвофілами, се ми вже в особній статї виказали. І не маємо причини ти дивувати ся; але своїм власним очам не хоче ся вірити, коли читає ся нїби то в орґанї народовців-опозиціонїстів, що наша промова пос. Барвіньского не є надто велика, бо „він знаний яко прихильник Поляків“. Чи така сьмішна арґументация лицем для часописи, котра має претенсиє, аби сї брати серіозно, се осудити лишаємо розважним людям, котрих голова ще не заплямована ненавистю до своїх сусїдів. О гласах про ту важну промову пос. Барвіньского ми назорі будемо мати нагоду дещо близше написати.

Угорска делеґация одноцушно признала міністрови воєнне лаврів і одноцушно ухвалила буджет. В австрийскій же делеґациї промовляли проти буджету молодочеські делеґати Крамарж і

З історії нашої літератури.

(Головні прикмети і мотиви, форма і зміст української-руської літератури XIX століття.)

(Конець.)

Отложимо тепер головні форми і зміст українсько-руської літератури 19. ст., а з того побачимо, як письменники глядїли на задачі літератури.

Починаючи з Котляревского і Шашкевича, українсько-руські письменники виявляють стагане, виробляти самостійну, свою літературу для всего народу, отже й для осьвіченої верстви суспільности. Енеїда Котляревского, перемішана сторекленичною мітольоґією, твори Артемовского й Гребінковского, печатані по альманахах і місячниках, призначених для осьвічених верств суспільности, з французькими епіґрафами, поеми Галки (Костомарова) і єго переклади з Байрона і т. ин., наукові труди М. Шашкевича, Вагилевича, Й. Головацкого мали на бажности передовсїм потребы осьвіченої верстви суспільности українсько-руської. Крім того виступають вже перші письменники нової доби бажність на просьвітні потреби низших верств суспільности (Квітчині Листи до любезних земляків, Бесїда св. історія, М. Шашкевича Читанка і т. и.).

Отже поклиди на потреби і задачі питомої і самостійної літератури українсько-руської були до шістьдесятих років не так ще ясні, виразні і сталі, хоч до вироблення сих поглядів тяжко причинили ся Кирило-Методіївске товариство на Україні, з кружка М. Шашкевича в Галичині. Наслїдком розбитя Кирило-Методіївского товариства і ранної смерти М. Шашкевича переведене задач українсько-руської літератури мусїло полежати ся дачам шістьдесятих років.

До шістьдесятих років форма і зміст українсько-руської літератури нової доби обмежає ся отже майже виключно до краєвого письменства і у виборі сьвіта там нема одностайности.

Письменники зображають в творах красного письменства майже лише прояви сїльского житя, головно з етноґрафічного боку, стрічаємо також артистичні твори історичного змісту („Сава Чалий“ драма, картина Галки-Костомарова, „Гайдамаки“ і „Назар Стодоля“ Шевченка, „Чорна Рада“ Куліша), переклади дрібних творів поетичних з инших літератур, менші проби поетичних з инших літератур, менші проби поетичних з инших літератур, а лише в Галичині перші почини наукових розвідок. На Україні до шістьдесятих років ніхто не пробує українсько-руською мовою написати нові побудї наукової розвідки.

Почавши з шістьдесятих років, бачимо в творости літературній значний зворот: обсяг і зміст красної літератури ширшає в формі проявляє ся різнородність, виробляє ся наукова література в українсько-руській мові.

Головну увагу звертають взагалї письменники і по шістьдесятих роках на житє сїльского народу; суспільно становище розмаїтого на так широкім просторі народу подає письменникам все ще богаті в усякі прояви й різновидні теми. Отже крім того починають они в своїх творах зображувати також инші верстви суспільности: дворян, духовних, міщан, житє семинарске й бурсацке, робітничє всяких заводів промислових і т. и., а також черпають теми з житя инших народностий. Именно-ж починають письменники по шістьдесятих роках зображувати в літературі типи всяких народовців-націоналів, не зникаючи того кружка і тої осередини, серед якої виразив і розводив свою дїяльність описаний в повісти народовець.*)

Ці постати виступають, яко розповсюдники національних і демократичних засновків, встоюють за свою національність, за її права істнованя і вільного розвитку на національній основі, за свою рідну мову, вважаючи її житєвим орудиєм культури й просьвіти українсько-руського народу, орґаном, котрим просьвіта й наука найлекше може проникнути в маси народу й розповсюдити ся. Всї они обертають ся до народу з своїми почуваннями, до єго сумного становища, готові підняти єго з просьвітного й економічного занедбаня, готовлять ся до народного „діла“.

Спочуваючи народови, тодїшні народовці-націоналі одначе не ставили народу на пьедестал, хоч инші єго ідеалїзували, не робили з него ідолу, не становили всего народного житя ідеалом для всеї суспільности, як се робили москвофілі народовці-славянофіли, що кажали нарід

*) Н. пр. Оксана в повісти Дн. Барвіньского „Соняшний Промінь“, Пилип Галка в повісти Нечуя-Левицкого „Хмари“, Петро Кожушко в того-ж повісти „Над Чорним Морем“, Мацко Кущенко в повісти Чайченка „Соняшний промінь.“

Шварц і антисеміт Гесман. Однак хоч сї дві ґрупи виступали й голосували проти буджету, не могли супроти всяких і рішучих виводів міністра виступати проти тридержавного союза і подавати инший уклад. Крамарж силкував ся лише доказувати, що заслуга удержаня мира належить ся не тридержавному, а дводержавному союзови (Росиї і Франциї іменно пок. „царевимиротворцеви“ і тут очевидно не жалував кадила для „славяньскої Росиї“, для єї культури і т. д. Однак не найшов відповіди на річ дел. Барвіньского, котрий вельми уважно прислухував ся, бо очевидно хоч подорожував по Росиї, но знав, що навіть Гомера або Овідия на українській мові, або граматики Огоновского чи Стоцкого, або російско-українського словаря не вільно в Росиї шукати і там читати! Речники чеські, як при кождій нагоді, так і в делеґациї сходили все на ческе питане, вважаючи єго найважнїйшим. Се не дасть ся заперечити, що внутрішні справи вяжуть ся тісно з заграничними і се висловив також дел. Барвіньский, що заспокоєнє потреб і домагань і свобідний розвиток всїх народностий, а іменно славяньских, в нашій монархії зможе зміцнити єї становище супроти заграниці. Се зараз і відхопив дел. Штайнвендер, що Крамарж і Барвіньский бажають, щоби правительство відпомагало славяньскі народности, а се на єго думку ослабить німецкий елемент. Ріжниця тільки в тім, що Крамарж домагав ся прав лише для Чехів і говорив комплїмента Росиї, а Барвіньский вказував на потребу свобідного розвитку всїх народностий, а не міг промовчати гноблення українського слова в Росиї.

Розправа над спільним міністерством війни, в котрій промовали також дел. Барвіньский, викликала ріжні домагання більше економічної основи, н. пр. більшого увзглядненя краєвих виробів і промисловости і т. п., а чеські делеґати відносили і національно-язикові домагання.

Доволї широка розправа розвела ся над окупаційним кредитом, при котрім дел. Слама виводив всякі жалоби проти окупациї Босни і Герцеґовини, проти участи сих країв у виставі угорскій, хоч мусїв признати, що всї краї виступили культурно вперед. Міністер Калай не виречи, що можуть дати ся деякі надужитя, се буває і в найдальше удалежених краях культурних, а тим лекше о се в краях, де ще богато треба зробити для їх культурного піднятя. Однак з цілою приймає признанє вступу. Взагалї можна було помітити, що сего року опозиция, хоч численнїйша, однак була без віри лагіднійша в розправах, як давнїйше.

Також палата послів закінчила минувшого тижня свої роботи. Однак она рішила вести наради над податковою реформою аж в осени. — Так отже скончене парляментарна робота в Австриї і тепер забирають голос поодинокі сторонництва в краях. Німецкі зберали в Чехах скликали на понедїлок збори мужів довірия до Праги, де мають радити над переміною того сторонництва. Яка она буде, докладно сего не знаємо, але мабуть буде більше зазначена німецкість, щоби тим способом відобрати німецким націоналам і антисемітам одно оружє против лїбералів.

Також палата послів закінчила минувшого тижня свої роботи. Однак она рішила вести наради над податковою реформою аж в осени. — Так отже скончене парляментарна робота в Австриї і тепер забирають голос поодинокі сторонництва в краях. Німецкі зберали в Чехах скликали на понедїлок збори мужів довірия до Праги, де мають радити над переміною того сторонництва. Яка она буде, докладно сего не знаємо, але мабуть буде більше зазначена німецкість, щоби тим способом відобрати німецким націоналам і антисемітам одно оружє против лїбералів.

Про еміґрацию.

(Дописъ).

Живо далеко від сторін, з котрих наші люди забирають ся до Бразилиї. Однак від вечних сьвідків чув я таке: Через цїлий рік 1895/6 люди наші висилали на почту в Рогатині багато гроший на карти корабельні до аґента Silvio Nodari, відай в Ґенуї. Нїхтак нотарияльна канцелярия в Ходорові спису від кількох місяців безустанно контракти продажи грунтів, що їх наші люди продають, звичайно чужинцям із стратою, бо ті люди вибирають ся до Бразилиї. Кілько марнують майна наші люди, можна з того міркувати, що давнїйше нотарияльна канцелярия в Ходорові належала до меньше попадних; а тепер нотар держить двох конципієнтів, котрим платить місячно по 100 зр., і окрім того оплачує чотирох писарів.

Для чого інтелїґентні Русини з Ходорівщини і з Рогатинщини о тім не пишуть до всїх руских ґазет і не остерігають наших людий від затрати майна і від злиднів, які їх ждуть в неволи бразилїйскій? А Русини ті — розумію ту: інтелїґентні в тих сторонах, звідки вивандрокують наші люди у безголове бразилїйске — мовчать, дивлять ся зимно, як нещасні наші люди потопають в нужді, і як в своїх нерозумах і в пошасті продають за безцїн своє майно, щоби на далекій чужині ще мужнїйше згинути. Ті Русини інтелїґентні навіть не подадуть звістки до наших ґазет, де і котрі селяни-Русини продали своє майно і за кілько і кому, а кілько оно дїйсне варте, — і не знають у давнину, що наш нарід в той своєй гаєр, а наших дїдів потом і кровю зрошена батьківщина виродовнює ся, лишаючи місце чужинцям, котрі до нас ворожо настроєні і тілько ждуть на нашу загибель.

Доконче потрібно в тих сторонах, звідки наші люди вивандрокують, щоби сьвідомі Русини сходили ся і радили ся, що робити у такій місцевости, і як помогти тим людям, що їх куда жене у далекі чужі сьвіти на певнучу загибель. Бо не поможуть жалї і нарікання, а у „відважнїйших“ і відгрожування межи чотирма стінами проти тих, що ані одного пенята не дадуть до кишенї наших людий, і ані одної сльзи їм не віддадуть.

ж. ж.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 30-го червня 1896.

Наша бурса. Дуже гарний обяв патріотизму у наших буковиньских учителїв-Русинів зашуміло нинї з праздничним вдоволенєм. Из них сраджує ся то знане спостереженє, що на добродїйні цїли складають ся найбільше ті, котрі самі не мають богато. Коли православні сьвященики до руских селах, самі звичайно з роду Русини, без сорому на лицї, складають ся на волоску бурсу, тодї учителї наші наміряють на руску бурсу і із своїх скупих доходів жертвують значні складки на неї. І так учителї кімпаньского повіта зложили минувшого тижня на нашу бурсу **183** зр. Відрадний факт сей сьвідчить дуже гарно о патріотизмі учительства в кімпаньскім повітї і може бути приміром також для галицких учителїв-Русинів, котрих чейже нїхто не міг би стримати від того, аби в подібний спосіб відтворювали свої інституциї... Тою солїдарностию і патріотизмом стоять наші буковиньскі учителї висше від своїх галицких товаришів, що лиш на честь своїх жугсмо зазначити з праздничною радостию. — Числячи на удержанє ученика по 150 зр. на рік, ми маємо з зібраних складок будемо могли удержати в бурсї чотирох хлопців майже за дармо, або більше числа хлопців за знижену цїну, н. пр. на 8 зр. на місяць. Коли-ж назбирає ся складок ще більше, а для бурси дїтинсчі ще й сподїваємо ся, то ми до кількох лїт розширимо сї на праздний інститут виховуючий з окремим вигідним домом. Тому то такі видрі жертви на бурсу, як в нинїшнім числї подано, являють ми добрим знаком на будучє, і зарозом підїзмом гадку, що русі громади нинї та-

---

святи божницем, а житєвий лад на селї ставили вже самостійний і самобутний напрямъ, бажаючи єго навіть захистити від культурного европейского вплину („гнилого заходу“) для дальшого єго самостійного розвитку в народно-національнім напрямі. Українсько-руські народовці-національ держали ся поступового напряму і бажали на свою національну основу пересаджувати всї найновійші придбаня европейскої культури й просьвіти; они не знижували себе до народу, а старали ся підняти нарід до свого становища в просьвітних, правних і економічних услівях. Але бували иноді й поміж українсько-руськими народовцями-демократами неприродні прояви „чистуваня народови“.

На полї поезиї не помиляєм ся по шістьдесятих роках зі один поет тої віри як Шевченко або Федькович. Поетичні твори нїжнїйших поетів се переважно переспіви й наслїдовання, а навіть Федькович в нїжнїйших творах не в силї був опертя ся могутному впливови Шевченкової музи. Замітні з найновійших талантів лише Володимир Самійленко (Сивенький), Франко, Василь Чайченко (дїйсне імя Борис Грінченко), Мусїй Шолученко (псевдонїм) і Леся Українка (псевдонїм), два останні іменно визначали ся дїячними творами. Не творять они окремої школи з новою програмою, однак їх твори визначають ся гарною лиснєною формою поетичною.

В оповіданю й повісти показали ся без міри більше самостійних і поважних талантів, що надали сїй формі літературній більше й ширше значінє, як попереду. Кониський, Нечуй-Левицкий, Федькович, Мирний*), Чайченко, Франко розширили поле українсько-руської бедетристики і витворили суспільний роман, хоч їх таланти особливо гарно й живо виявили ся в дрібнїйших оповіданях або картинах з народного житя. В найновійших часах визначили ся таланти на тім полї з українських письменників Михайло Коцюбинський і Мусїй Шолученко (псевдонїм), з австрийских Осип Маковей, Ольга Кобилянська і др. Андрій Чайковский.

На полї драми бачимо значно слабші прояви літературної творчости. Руский народний театр у Львові як і українські драматичні трупи Марка Кропивницкого**) і Михайла Старицкого розбудили живійший рух на тім полї, однак мало виявили замітнїйших талантів. Драматична творчість остала головно від великого давнїйшого напряму етнографічно-образкового і показала картини народного житя і звичаїв сїльского народу або історичні драми з національним напрямом. Тілько найновійші письменники переходять від давних традиций до новочасної реалїстичної драми, хоч сей реалїзм иноді переходить межі природности й артизму. Драматичні твори Кропивницкого, Старицкого, Мирного, Григорія Григоріївича (псевдонїм Гр. Цеглинського), Івана Тобилевича (псевдонїм от Карпенко Карий*) та деяких инших, були виставлені на сценах не тілько в Галичинї й Буковинї, але й на Уграх, а сьвіжо там на ся попадали адміністративні клети.

*) В драмі Старицкого „Не судилось“ сватає студент університету сільску дївку — се виглядає дїйсне сватанє Шевченка з найжнєю Харитою, з Лазаревою. — студент медицини, Денис Гайдамак в повісти Чайченка „На розпутї“, коли закінчив науку в сїнській школї, а дїтем селян-середняків, ходить за плугом, жовтить...

*) Панас Мирний (псевдонїм), український письменник, виступив вперше на ниву літературній в „Правдї“ 1872 р. з оповіданєм „Лихий попутав“. Опісля показав ся его повість „Пошлая“, „Лиці лиця“, роман „Повій“ (незакінчений), а нарешті з І. Білоусом повістю роман „Хаба ревуть воли, як ясла повні“. Крім того видав драму, твори: „Перемірник“ повістка, „Лимерівна“ драма. В сих останних проявляє ся реалїзм з поклоном до натуралїзму. Всї сї твори визначають ся простою мовою.

**) Марко Кропивницкий ур. 1841 р. в с. Жовтневій, в Херсонскій, учив ся в Ліцеї і в університетї в Києві, мітив перейшов до театру (виступив і в Галичинї та Буковинї), звернув собі окремий трупу, котра проживає на себе. Єго літературна діяльність стала відомо з початку збірника єго драматичних творів в Києві 1882, повторений в Харкові 1892. Тоже драма твори перекладав він у многих письменників. З оригінальних всї більшу стійкість має драма „Глитай або Наймит“, в котрій впрочім кидає сумлїнно з сучасного житя, як они живуть на селї потоки пріяцтва, іменно виявствуючи на руку „Сільских лихварних“, що тебіцає з поверхні мов Характери і простоти дїйсно живучий. Кропивницкий прямує в оригінальних творах назад від напряму романтичного до реалїзму і силкує ся добрати народне житє не в сентиментальнім спосіб, а в будовній „лагідній сатирі“. Не досягає мети єго твори одновільности (важности характерів і дїй), можна автор виявляє перо і драматичних рамках сцени з народного житя, що не мають та з тенденцією поміжи. Всї єго твори визначають ся гарною мовою.

*) Іван Тобилевич, ур. 14. вересня 1845 р. в Кривомірі, в Херсонскій, в чиншовій школї, сьвідомий виступив з Кропивницким у житєвих драматичних

дуж памятати на бурсу і спомости єї. Коли Волоки дістали ґімназию в Тіпині, то в короткім часі зложили сто стипендий по 100 зр. для учеників сеї ґімназиї. Зробім ми хоч частину того, а хосен буде великий.

На бурсу зложили ся отсї вп. пп. учителі і учителї з кіцманьского повіта: Адольфина Стратийчук з Кіцманя 25 зр., Борович Лука 5 зр., Евгенія Ярошиньска з Брідка 5 зр., Адеяїда Ясна з Заставни 1 зр., Матильда Вальтер з Шипинець 1 зр., Цигаюк з Бабинц 4 зр., Гидий з Бергомету 3 зр., Маврер з Бергомету 1 зр., Григорійчук з Бончука 3 зр., Бартошевский з Борівців 3 зр., Ярошиньский з Брідка 5 зр., Спинул з Чорного Потока 4 зр., Жуковский з Чужова 2 зр., Сиротюк з Давидівців 3 зр. 50 кр., Галик з Дорошівців 2 зр., Бойчук з Дорошівців 5 зр., Ілюк з Дубівців 3 зр., Жибачиньский з Горошівців 5 зр., Анюк з Гаврилівців 3 зр., Мариничук з Іванківців 2 зр., Цигаюк з Іванківців 2 зр., Войновский з Юрківців 3 зр., Гнїновский з Южинців 1 зр., Марцинковский з Кадобівців 3 зр., Іваєвич з Катеодина 1 зр., Буйвицкий з Кресцатика 4 зр., Палура з Кулівців 4 зр., Радомский з Кучурова Малого 2 зр., Кальївский з Кучурова Малого 3 зр., Піпуляк з Лашівци 3 зр. 50 кр., Архів з Луки 2 зр., Ода з Лужан 1 зр., Павлюк з Лужан 1 зр., Мартинюк з Малятинців 4 зр., Бокачук з Митлова 3 зр., Ілад з Мосорівки 2 зр. 40 кр., Терзицкий з Неполовівців 2 зр., Бажиньский з Вікна 4 зр., Омельский з Онут 2 зр. 10 кр., Попович з Орешівців 3 зр., Тентул з Орешівців 2 зр., Дисентович з Ошихлїб 1 зр., Тарновецкий з Пашівців 5 зр., Патриєвич з Погорилівки 2 зр., Теворук з Ренужинців 3 зр., Петрачик з Самушина 4 зр., Бунура з Ставчан 2 зр., Григорович з Суховерхова 3 зр. 50 кр., Евстаєвич з Суховерхова 2 зр., Цоїль з Шипинців 1 зр., Дрійчук з Шипинців 1 зр., Альбота з Тентрів 2 зр., Крикаля з Василева 2 зр., Томюк з Вербівців 2 зр., Малик з Веренчанки 2 зр., Лунужик з Зелевеня 4 зр., Холодюк з Правилча 2 зр., Томорук з Василева 2 зр., Павель з Вазлова 3 зр. 50 кр., Омельский з Василівців 50 кр.; разом *183 зр.* Відтак нотар п. Стрийский з Сідства прислав на бурсу 3 зр., селянин Николай Бузиньский з Василева 1 зр.; — доси зложено разом на бурсу **414 зр. 60 кр.**

Волоска комедия в гр. пр. школї. Недавно тому прибули до черновецкої гр. пр. школи на катехизацийні вправи православні богослови-Волохи враз з своїм катехитом о. Стефанелїм (колись Стефаником). А що між тими богословами не було ні одного Русина, то хотів директор православної школи їм зробити приємність — не знати, чи тим хотїв показати православний консисториї свій патріотизм — і віддїлив ще перед приходом богословів рускі дїти від волоских, аби богословам мали меньше клопоту. Але що вийшло з того? Руских дїтий було богато, а волоских дуже мало, тож на одній стороні були лавки заповнені русними дїтьми, а на другій було майже пусто. Се якось прикро вразило румунїзаторскі очи, отже директор постановив коло волоских дїтий що й руских в суміш. Треба було дещо навчити дїти, особливо рускі, аби „вмїли“ відповідати по волоски, ну і вийшло таке чудовище, що рускі дїти не розуміли тих ріжних волоских ці-ці. Прийшли богослови, радують ся, що є тілько Волохів-студентів і зачали розмитувати по волоски. Але біда з тими Русинами! Хоч они антохтони православні, але директора дуже засоромили, бо відповіли тим панам впрост, що не розуміють по волоски... Кождим не вдала ся директорови-режісерови, а о. Стефанелї з болоськими пішли з довгими носами! Тут рускі дїти не вміють по волоски, а вчені богослови-Волохи знов ні еліпа по руски! Особливо сердила ся інспекция, що помимо всяких махінаций не вдала ся штучка. Час би вже, аби шкільні власти заборонили такі експеріменти по школах.

Місто Чернівцї може лише в одну сторону дальше розвивати ся, а то в сторону публичного города. Однак тому стоїть на заваді власне той публичний город (Volksgarten). Тож міский урад будівничий носить ся з гадкою, подати міскій радї плян, щоби часть города від семиградської улицї аж до головної алеї забудовати віллами, а натомісць розширити город на суседній толоцї. В вересни переносить військо своє місце вправ з тої толоки на грунта коло кладовища на Горечі, отже можна буде на толоцї, де доси відбували ся військові вправи, посадити дерева і заложити красший город. Плян, як бачимо, не злий, лише відки гроші на те взяти? Хиба знов нові позички наложити на мешканців міста, бо они їх не мають ще досить? Почуємо, що порадить урад рахунковий.

Наше міністерство залежало від цїсаря новий, дуже важний декрет. Доси іменували міністри державних урядників до VIII-ої ранґи, а з VII-ої ранґи лише кілько чисто певно означених катеґорий. Тепер же отримали урядники чомпгисть, що на підставі цїсарского рішеня можуть міністри право іменувати урядників до VII-ої ранґи без виїмки, а аж від VI-ої ранґи зачаючи іменує сам цїсар. Се цїсарске розпорядженє є новим доказом, що міністерство гр. Баденіого тїшить ся повним довірєм монарха.

На одну стипендию з фонду Кедера в сумі 80 зр. для бідних селяньских дїтий кіцманьского повіта розписаний конкурс. До надсилки, котре треба вносити до 26-го липня с. р., належить долучити свідоцтва австрийского горожаньства, уродженя в кіцманьскім повітї з селяньских родичів, ходженя до середної або ремісної школи і свідоцтво убожества.

Видїл „Просьвіти“ виїхав из вчера анкету до Львова, щоби обговорити справу крамниці, і кас задаткових. Нарадам ведуть ся під проводом дир. Кудлицкого з Болоний і о. Данила Тамчеченка з Закамаря. Референтами видїлу є дир. Нагірний в справі крамниці, а пп-де кас задаткових др. Кость Левицкий.

Вандрівний учитель. п. В. Ралюк з Дорошівців, просить нас заанонсувати, що в Суховерхові він мав відчит для селян. Зазначуємо се для спростовання нашої вильної інформациї в одним з попередних чисел газети. Зарадом звертаємо увагу на се, що там, де з вини дївчинки не відбуде ся відчит, треба би дївчинки потягнути все до відповідальности; инакше відозрінє може безпідставно впасти на вандрівного учителя.

Неприємне зарядженє. Доси могли подорожні, котрі їхали III-ею клясою на зелїзницях, спати на лавцї, коли не було за богато людий в тій вагонї. В тій відхто не добачав жадної несправедливости, бо-ж то нікому не шкодило. Тепер же зараз державних зелїзниць постановили відгородити в вагонах III-ої клаєи одно місце від другого так, що не можна буде лягти на лавцї, хоч би в цїлім вагонї сиділи лише одни подорожний. Чи сим хочуть людий силувати, аби они їхали II-ою клясою? Чому біднїйші люди мають терпіти таку невигоду?

Цїсар має приїхати до Галичини, як доносять з Відня, між 5 або 8 вересня, щоби взяти участь в сегорічних маневрах. В Галичинї забавити має цїсар 18 днів і замешкає в перших днях в бараках в Перемишли, відтак у гр. Станїслава Станицкого в Крисовичах коло Мостиск, а під конець маневрів імовірно в Комарнї у Гр. Ланцкороньского. Хоч побут цїсаря буде мати характер лише військовий, то таки може бути, що монарх буде принимати також і депутациї.

До Львова має в перших днях лишити приїхати провідир віденьских антисемітів, др. Карель Люеґер. Приклонники антисемітизму приготовляють єму ріжні овациї.

Смерть пяницї. 50-лїтного господаря Стефана Басарабу в Боянах найшли в середу зрана умерлого з розбитою головою в єго хатї. Судово-лїкарска комісия сконстатувала, що в сїм випадку має ся дїло з убійством, і зараз таки вийшло підозрінє на виховання убитого, 23-лїтного парубка Дмитра Басарабу. Він признав ся до злочину, але толкував ся тим, що убитий приходив до домо пяний, бив свою жінку і дїти немилосердно. Дмитро не міг на то дивити ся спокійно; а коли убитий прийшов пяний в вівторок в ночи і тяжко побив свою жінку, Дмитро страшно розсердив ся, вхопив кавалок поліна і забив єго. Дмитра Басарабу відставлено до садиґурского суду.

Важне відкритє. Американьскі часописи тепер розписують ся широко о важнім винаходї молодого ученого Морс, котрий хоче дешне сьвітло витворювати штучно. Він каже, що тим винайденим сьвітлом можна буде улицї, площі, а навіть цїлі міста осьвітлювати. Нове сьвітло не ранить очий і не гріє, але має цїлком ту силу і ясність, як денне сьвітло. Оно виходить з рур Crookes-а, котрі наповнені якоюсь газою. Море хоче ще видосконалити свій винахід і аж тоді єго оголосити.

Конкурси розписані в черновецкім повітї на посади з руским мовою викладовою: мол. учителя при 2-кл. школї в Добровлянах, учителя-помічника в Камеї, учителя-помічника в Приватних Лешнях, мол. учителя при 3-кл. школї в Старих Мамаївцях, мол. учителя при 3-кл. школї в Нових Мамаївцях, учителя і мол. учителя при 4-кл. школї в Рарівцї, мол. учителя при 2-кл. школї в Шубранцях, учителя при 4-кл. школї в Товтрівцях, мол. учителя при 2-кл. школї в Пиковівцях, мол. учителя при 2-кл. школї в Старій Жучцї; з руским і польским мовою: мол. учителя при 2-кл. школї в Чагрі, мол. учителя при 3-кл. школї в Чернівцї; з руским і німецкою мовою мол. учителя в Ростіні; в з руским, польским і німецкою мовою мол. учителя при 4-кл. школї в Молодові. На всї сї посади треба подавати ся до дня 26-го липня с. р.

Недостатні самородного письменства краєвого доповняють переклади творів з инших европейских літератур і на тім полї бачимо по шістдесятих роках живий рух. Кулїшеві переклади Петраркиних, Псалтиря, Попа, Нового завіту, Шекспірових творів, Міцкевичевого Генрикової Отиєсеї і Софоклевої Антигони, Рудинского Гомерової Іліади, Франка переклади Софоклевого Елика царя і Фавета Гетого, Бориса Грінченка (Чайченка) Шиллерового Вільгельма Телля і Марії Стуарт, переклади поезий Гайнеґо, Свіжінка Дантової Божественної Комедиї, Старицкого Шекспірового Гамлета, Серединского Ґетгарової Онїдесних, Тимченка віньских рун Калевали, переклади Сербских дум Старицкого і Петрик (Осипа Барвіньского) і т. пп. виказали великий поступ в розвитку українсько-руского мови і показали єї спосібність до найвисшого лету.

З Відня вступив до гурна Старинского. Літературні діяльність почав виходити з сучасними побуту народного „Комбрівецьк“ людий М. Вовчка і Федьковича. В дрібних творах (з перших збірках, Харків 1883 і кулїшевім видавці „Зорі“ і „Правди“) відзначував ся сторону реалістично-сентиментального напряму (Бондарівна). Опісля перенесе ся до сучасного побуту сучасного і з талантом образка на основі реальної дійсности, розвиті в і людей з житя хліборобів (драма „Хто винен?“). Пай Лепкою ся дрібних нотк „Найдешчик“, в комедиї „Мертва Буква“. Кариченко поперше драматичну літературу на тому терену реалізму, продовжуючи ся в тім напрямі по бакаї части літературної праці.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 30-го серпня 1896 року.

Відень. Цїсар принимав сегодня баварского князя Людвика на пішодинній авдиенциї.

Кіль. Німецкий цїсар виїхав завтра в подорож на північ.

Атени. Народне віче Кретинців зібрало ся і вибрало делеґатів до революцийного збору народного.

Біґород. Король надав чорногорскому престолонаслїдникови Данилови ордер білого орла, а кн. Мірковиц ордер Такови I-ої клаєи.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празі, загально признаний **знаменитий усмирюючий лік на втиране:** по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лік** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і приймати з осторожностию лише фляшки зі знаним знаком охоронним „Котвиця“ бо лише зі правдиві.

Аптека Ріхтера під золотим ліоном у Празі.

Поручаємо гостинницю Метрополь Лерхенфельда в Чернівцях при улици Ратушевій.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Літературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по 1 зр. **20** кр. за річник, з всі **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

складена д-ром Гр. Ведичкою, видана товариством „Просьвіта“, з виконана в літоґрафічнім закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Повідомлене. Маю честь повідомити, що дирекция товариства „Дністер“ у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівці (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпеченя від огню будинків мешкальних і господарских, церков з уряджеєм, знарядів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в соломі і в зерні — подаю кождому потрібні поясненя. — *Корнель Соловій*, аґент „Дністра“ в Чернівцях, улиця Пумнуля ч. 25.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодати Галіна, сторін 110, вісімки, ціна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день пьяної води. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ка, ціна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

Для школярів!

Товариство „Просьвіта“ при обложенях на книжки в школах народних подає до відомости Сайт. Гр. Шкільних, Пан. сьвящеників, катихитів, учителів і учительок, що книжки накладу товариства, приналежні до Гонорарів на премії для учеників, крім чарівної, виключенням бережних, можна купити **в книгарни товариства у Львові в ринку ч. 10**, по слідуючій ціні:

Рибецкая при сьвіт природи 20 кр., Оповіданє о житю сьв. Бориса і Глїба 20 кр., Подвіґи для дітий 17 кр., Сестра 15 кр., Байки 22 кр., Історія Руси ч. I. 35 кр., Історія Руси ч. II. 23 кр., Дещо з земоп. 24 кр., Руска худоба 45 кр., Про земоп. і збіж 20 кр., Бенкет Франциїв 16 кр., На досьвітках 22 кр., Серед зелених гір 25 кр., Жите сьв. великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр., Дрібна птиця господарска, а полий трет 20 кр., Щадьте Америки 22 кр., Зьбирати зелїзі і вовнї 42 кр., Перестиновки, пасбітка, 18 кр., Кирдо і Бітодій 22 кр.

Молитвенник народний (з сьвітлой окраї) 20 кр. в лучшій окраї: а) хрест молитвенний і золочений хрест з перелу 25 кр., б) збіж окрема молитвенна, берегти молитвенний і золочений хрест з перелу 35 кр.

Молитвенник народний великий по збіж 90 кр., 1·20, 1·50, 1·80 зр.

В руским товаристві педаґоґічнім, улиця Університетска ч. 6. у Львові, можна також дістати на премії для учеників слідуючі видання:

Образкові видання. Зьбірник 10 кр., Гостинець 10 кр., Забавка 10 кр., Менажерия 10 кр., Робінзон 40 кр., Кінечка 20 кр., Шоколя 20 кр., Кобзар Тараса Шевченка 20 кр., *Гено-Франко*: Лес Мікита 30 кр., Мірко: Прогна Дон Кіхот 40 кр.

Видання без образків. Читанка ч. I., II., III., IV. окремо 20 кр., без окр. 10 кр., Великий зелник 20 кр., Хлопи Росиці 40 кр., Учитель за р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 2 кр., Дзвінок за р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 4 кр., Ів. Левицький: Пекадло, Рисівні сцени 10 кр., Вол. Шухевич: Зелїзна шкільна 20 кр., О. Кониський: Бетлем і инш. дрібниці для дітий з ілюстрацями 10 кр., Леонїда Глїбка: Байки 5 кр., В. Чайченко: Пісня; Комар; Гуцулка по 5 кр., Дуна про пшеницю Кобзар 5 кр., Дібровний Чайка: Казка про тонке та про сне, Пісенка по 5 кр., М. Лисенко: Тени вели з-під верб, Дивчина з вертепами 20 кр., Мала стенографічна Руси Україна 20 кр., Гордієнко: Картагенці і Гекеньо 20 кр., Юрій Нерас: Подорож дивних земель 60 кр., Бережанський Прівіка до вчителя 20 кр., Молитвенник народний, з лютою окраїнкой, 20 кр., д-ра Д. Кольцера: Коротка історія людскости 40 кр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходить	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Сняти на	11⁷⁸	.	.	6³⁷	10²⁸	5⁰⁰		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3²²	.	.	9¹²	10⁰⁰	5²¹		
З Новоселиці, Садагури .	.	.	.	.	.	.	11¹⁰	9⁰⁰
до Львова								
З Відня, Кракова . . .	1⁴⁰	5¹⁰		6⁵⁵	9⁰¹	9⁵⁵		
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станїславова .	9⁵⁵	.	.	6¹⁸	7²⁸	2⁰¹		
З Підзамчиск	2⁰⁰	10⁰⁵	.	8⁰⁵	5¹⁰	.		
З „ на Підзамче	2¹⁸	9²⁰	.	7⁴²	4⁴⁵	.		
Зі Стрия	.	.	.	12¹⁰	8	1⁰⁰		
З Белзця	.	.	.	8⁰⁰	5⁴⁵	.		
Зі Сколього і Стрия . .	.	.	.	10¹⁰	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний поїзд) .	.	.	8⁴⁵	.	.	.		

Відходить	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Сняти, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3⁴⁷	.	.	9⁴¹	10²⁹	5⁰⁰		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12⁰⁰	.	.	7¹⁷	10⁰⁰	6¹⁰		
До Садагури, Новоселиці .	.	.	.	.	.	.	4⁰⁰	6¹⁰
зі Львова								
До Кракова і Відня . .		2⁰⁰	11⁰⁰	4⁴⁰	9⁰⁵	6⁴⁵		
„ Підзамчиск	.	2¹¹	6⁰⁰	.	9⁰⁰	10⁰⁵		
„ „ з Підзамча .	.	2²⁵	6¹⁴	.	9⁰⁸	11¹²		
„ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту	6¹⁰	.	.	10⁰⁵	2⁴⁵	10¹⁵		
„ Стрия	.	.	.	5²²	9⁰⁵	7²²		
„ Белзця	.	.	.	9¹⁵	7⁰⁵			
„ Сколього і Стрия . .	.	.	.	.	.	3⁰⁰		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний поїзд) .	8⁰⁰	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору вічну від 6 год. вечерня до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час рахують ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут: коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарні „Руської Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 135. Чернівцї, четвер дня 20. червня (2. липня) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

за „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Д. Горовіца в Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; и в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Сїльскі громадскі ради.

„Яка рада, така громада.“ Се речене само від себе приходить на гадку, коли приглянемо ся порядкам по селах. Сїльска громадска рада се найлїпший щебель законних заступничих тїл в державі; круг дїлання такої ради не значний, але для сїльского громадянина громадскі радні і війт надзвичайно важні особи, і єму не байдуже, хто радить в єго селї, хто є єго безпосередною зверхностию!

Яка рада, така громада. В тім селї, де радні і війт-начальник — прихильники темноти, пороги всякого поступу, школи й науки, там нема що сподївати ся гаразду для громади. Там весело проживають жиди-лихварі, там безжурно товстїють вельмі засекарі-гуманяники, а нарід помалу сходить на жебрацку торбу.

Але на щастє є вже майже в кождім селї, куди проникли зерна просьвіти, бодай невеликі гуртки селян, котрі переконали ся, що треба зробити лад в громадскій радї, і що громадска рада, котра складає ся із сьвітлих селян, найде ріжні способи до поправи стану в громадї. Особливо в селах, де від довшого часу дїлають правдиві просьвітителї або де яким иньшим способом просьвіта утвердила ся, виразно зарисовує ся змаганє письменних і поступових селян до того, аби на радних і начальників вибирати таких самих письменних або взагалї сьвітлїйших громадян. Сю пропну треба повитати з радостию і єї належить підпирати. Бо се-ж не є нїчо иньше, як знак тому, що просьвіта в народї зросла.

Але становище тих поступових селян трудне. У них є звичайно більше ворогів, як на перший погляд здає ся. Звісно, першими ворогами їх є ті, що не люблять видїти письменного мужика, бо се значно спиняє „працю“ шинкарів, лихварів і иньших добродїїв народу. Так само ті, що люблять без рахунку господарити в громадскій касї, не радо побачуть межи радними чоловіка, котрий розуміє ся на нумерах. Але й межи громадянами є свій власні темники, прихильники „давних добрих часів,“ сїльскі консерватисти, що справдї жертвують на боже, але часто лишень на то, або з лежним серцем далї грішити.

Отже становище сїльских поступовців трудне. Против них звичайно стоїть цїла ватага противників, котрі лютять ся на тверезих, ненїдатних, пільнолюбних і народолюбних новаторів. І они, ті ріжновірні і ріжновікові ворога поступу при кождій „грізній“ нагодї оказують ся дїяльними. Такою нагодою є громадскі вибори. А тут народній справі може наспіти поміч лишень від інтелїґентів. Бо вже-ж становище має занятє супротив сеї партийної розтичи інтелїґентний Русин, котрому судило ся мати сталу стичність з селянами? Інтелїґентний Русин може в сїм разї робити одно з трех: або відпирати тих поступовців, або ввійти в соромну спілку з їх противниками, або від сих і від тих стати осторонь. Розуміє ся, що се послїдне вигідне. Але стати осторонь се для інтелїґентного Русина, що має становище на селї, трудно. Він звичайно бунає радним, хоть би не вбивав ся о то. А тут, в громадскій радї, (як і поза нею) найде інтелїґентний Русин нагоду підперти поступовцїв і їх змагання, котрі мають на цїли поправити громадску господарку і привести дїйсну користь народови.

Громадскі ради се важний чинник в нашім народнім житю. Впровадити в них як найбільше просьвічених і національно-сьвідомих сил, повинно бути задачею кождого Русина на селї. Через сю вагу громадских рад ми будемо з увагою слїдити за громадскими виборами по селах.

Що нового в сьвітї?

Німеччина гостить тепер у себе достойного гостя хіньского віцекороля Лїгунчанґа. Ми вже в телеграмах доносили, як сьвітло єго вита-

---

ЦАРІВНА.

Оповідане

Ольги Кобилянської.

(Дальше).

Частина друга.

VIII.

Вже третій рік кінчить ся, відколи покинула я дім своїх кревних і пробуваю між „чужими“. Дома, в котрої я жию, се вдовиця по лїкарю, Хорватї, що звав ся Марко, замужна і не молода вже женщина. Дїтий в неї нема, крім одного сина від першої жінки єї мужа, і сим той є лїкарем при маринарцї.

Дивна се женщина, а ще дивнїйша минувшість єї. Богата, образована, мала з замилування виховувати дїти в арестократичних родинах, в котрих проживала аж до часу свого знакомства з лїкарем Марком.

„Хто з чоловіками мені не щастило ся“ оповідала мені раз. „Мій перший муж кінчив ся зі мною за ложи смертельним, когда ведуть звалила єго і я довго не мала того щирого такого мальвіка забути; а з Марком не мало також лише, бо з ним жила я лиш пять років. Сего чоловіка любила я так, як не любила може ще жадна жінка. Він не женив ся зі мною з любови, а більше, як сказав, з поважання і тому, що я мене було образоване. Стережучись о мене, казав мені отверто, що не любить мене так, як любив свою першу жінку, що одних не дасть мені причини чути ся з ним нещасливою і жадувати свого поступку. І він говорив правду і додержав до послїдної хвилї свого житя даного мені слова, значить: уладив мені житє як найкрасше. Я не могла єму докорати, що не відчуває для мене такого чути, як я для него, о нї: він просто не міг в друге любити, належав до тих вірних глубоких натур, що не відмовляють ся в своїх чувствах, а мають в своїм житю лиш раз „весну“: — така натура була в него. Я була горда, що він як раз мене вибрав. Він міг що сьвітлїйшу партию зробити, однак єго приковали мое образованє до мене і переконане, що я одна гідна виховувати єго сина по єго дорогій незабутній жінцї, і що він чує ся тим щасливий... І я виховувала сю єго дитину з найбільшим старанєм та й не жалуючи свого труду і любови, бо вдоволена за се наступила вже. Іван (так звав ся той син) то єдиноя радість мого житя, а як Бог допоможе, то послїдні лїта прожию коло него; — се обіцяв він мені, і він додержить слова.“

Він вступив лиш на зимнїй час до маринарки, головно тому, щоби змінити сьвіт; опісля хоче осїсти ся ту і дожити житя і звичаями свого колись так почитуваного і загально любленого батька. Я не знаю єго, того Івана: від часу, як я тут у панї Марко, не відвідував єї ані разу, але она має єго своїм ангелом, а листи єго до неї дишуть глубокою поважанєм, тонким чувством і незвичайною інтелїґенциєю.

У панї Марко широко знане, а дар бесїди вище має заняти супротив сеї партийної розтичи інтелїґентний Русин, котрому судило ся мати сталу стичність з селянами? Інтелїґентний Русин може в сїм разї робити одно з трех: або відпирати тих поступовцїв, або ввійти в соромну спілку з їх противниками, або від сих і від тих стати осторонь. Розуміє ся, що се послїдне вигідне. Але стати осторонь се для інтелїґентного Русина, що має становище на селї, трудно. Він звичайно бунає радним, хоть би не вбивав ся о то. А тут, в громадскій радї, (як і поза нею) найде інтелїґентний Русин нагоду підперти поступовцїв і їх змагання, котрі мають на цїли поправити громадску господарку і привести дїйсну користь народови.

Громадскі ради се важний чинник в нашім народнім житю. Впровадити в них як найбільше просьвічених і національно-сьвідомих сил, повинно бути задачею кождого Русина на селї. Через сю вагу громадских рад ми будемо з увагою слїдити за громадскими виборами по селах.

Що нового в сьвітї?

Німеччина гостить тепер у себе достойного гостя хіньского віцекороля Лїгунчанґа. Ми вже в телеграмах доносили, як сьвітло єго вита-

ли, особливо у Франкфурті над Одрою. Се незвичайна радість і торжественність у витанню найзнаменитшого хіньского мужа стану має свою причину не в чім иньшім, як в політичних цілях. Лігунґчанґ приїхав до Німеччини в промислово-торговельних цілях, як він се сам заявив. Знана вже річ, що Хіна загрожена досить поважно. Росия безцеремонно дає пізнати свої наміри на північа Хіни, де она скріпляє свої сили, будує зелізницю через Манджурию і так хоче Хіну дістати цілковито під свій вплив. Анґлія і Франция розширяють свої посідости на полудни від Хіни, тож Хіна шукає тепер підпори в Німеччині. В тій цїли має Німеччина дістати місце на торговельну пристань в Хіні і так своїм впливом конкурувати з Росиєю і не допустити до заглади „царства небесного“. А з розмови Лігунґчанґа з кн. Бісмарком виходить, що Хіна думає також над реорґанізацією свого війска за помочію німецких офіцирів. Вже попередними роками реформували німецкі офіцири хіньску армію, але тепер має та діяльність бути розширена на великі розміри. В тім добачує Німеччина свій хосен і звідси той радістний привіт для хіньского гостя.— Німеччина має нового міністра торговлі. Дотеперішний міністер Берлини передвиджував, що з теперішним кабінетом не зможе перевести своїх реформаторских плянів, і тому подав ся в димісию. На его місце став міністром торговлі Бреґельд, низший державний секретар в міністерстві публичних робіт.

У французкім парляменті вели ся в послїднім часї горяча дебата над проектом міністерства заграничних справ, щоби завойований остров Мадагаскар (коло Африки) узнати французкою вальнією. Теперішному міністрови заграничних справ Ґанчого робили закид, що він ще рік перед тим був противний такому проектови; але на се відповів міністер, що мусїв уступити ся за сим проектом, бо его розпочало попередне міністерство і вело навіть переговори з анґлійским і американським кабінетами. Вівци принято цїлий проект. Але враз із принятєм того проекту вирешуль иньших справах, з іменно знесене невільництва на Мадагаскарі, бо після французкого права нема на французкій земли невільників. На се відповів президент міністрів Мелїн, що очевидно мусить невільництво знести ся, але до того треба приступити по-ріжних приготовляючих кроках, котрі правительство вскорі виробить. Парлямент згодив ся на се. — В послїднім часї загострили ся партийні відносини у Франциї значно. Радікали і социлісти не можуть забути указу радикального міністерства Буржоа і накидують ся на президента республики Фора, а умірковані республиканці відчувать ся за те нападами на радикального президента парляменту Бріссона. Що в такій борбі не конче вибирають в оружиях, се вема річ, але клясне се дуже поплатне тепер у Франциї, і тому президент Фор в дуже прикрім положеню.

Італія має тепер Katzenjammer. Коли заповіджено процес против невдалого командавта в Африці Баратієріого, котрий програв битву під Адуою, всї розкричали ся, що то він один винен тому нещастю; вся лють звернула ся против него. Аж ось процес виказав, що не можна ему довести нічого карогідного і его тому увільнено. В мотивах до того вироку стоїть, що італїйске правительство повіряло головну команду чоловіщови, котрий не дорів до своєї задачі, а окрім того оно напирало на него, хоч се часом було просто нещастєм. Виходить таке, що тут більша вина по стороні попередного правительства італїйського, а се викликало в Італії величайше пригноблене. Одна лиш вирятувало Італію, а іменно, що король Менелїк не вихіснував своєї побіди і дав новому енерґічному командантови Бальдіссеріому нагоду орґанізувати свою армію і направити по части заподіяне лихо. Як донесять телеграми, абиссінський король Менелїк випустив вже всїх італїйських полонників, що в великій мірі належить приписати впливови папи, котрий в сїй справі до него відніс ся.

Богато шуму наробила змова російских робітників в Петербурґу. Справа була така: З наказу корпорациї заповіли фабрикати робітникам тридневне безробіте. Одни для удержаня фабрик в руху мусїли они в тих днях бути у фабриках. За те зажадали они осібної заплати, але єї не одержали. Сначатку робітники лише між собою відкликували на ту несправедливість, а зараз потім стало ся чудо: внерве відмовили ся робітники зійти ся на публичну нараду і постановили зажадати зменшеня години роботи і відписаня платнї. Поліция не знала, що робити, так то бувє! Приклікали війско, але й оно було безвладне супротив стотисячної товпи, а против нарди відбули ся спокійно і робітники скоро розійшли ся в супокою, постановивши до 16 години денно! Найновійші вісти доносять, що поліция загрозила страйкуючим карою за те, що без виповідженя 14 днів наперед лишали роботу, і що більша часть страйкуючих вже повернула до роботи. Отже вже другий сумний факт, відчає горожанин царя. В Москві пошуло більше тисячів людий і за те німцов у відставку міністер царского двору Воронцов-Дашков, а в Петербурґу витають царску пару голодом дворові робітники...

Туреччина звертає напружену увагу цїлої Европи на себе своїм — нездаром. Недавно побоював ся гр. Ґолуховский, що Висока Порта не возьме ся енерґічно до справедливого виголошеня вонюючих кривд. В справі християнських мусїли амбасадори всїх европейских держав напоминати турецке правительство і вкінци удало ся вимусити іменованє християньского губернатора на Криті. Але сим разї не задоволені европейскі держави зай повстанні. Ці стремлять очевидячки до сполучення з Грециєю, але на се не згодять ся вісїли інтервенюючі держави, котрі стоять за удержанєм status quo на Балканї; а на ж натомісць они годять ся на иншу автономію Криту на своєї, як має єї остров Симе. Як все, так і ся справа піде дуже повільно, а може знов скінчить ся на „реформах на папері“, як сказав гр. Ґолуховский. До того рушить ся знов Македония і роблять положенє ще гірше. Тут можливі лише два виходи: або Туреччина пойде ся до як найскорше проведеня ладу справедливими реформами або жадна европейска держава не зможе спинити єї розкладу.

Американьскі Сполучені Держави приготовляють ся до вибору свого президента. Республиканьский національний конвент осеньских виладушив Мак Кінлея своїм кандидатом і всеки сумніву, що він вийде з борби витаний. Він походить із шотскої родини; родив ся 1844 р., 1862 р. став підпоручником, але покинув скоро війско і став адвокатом. Послом вибраний его вперше 1877 р. і від того часу він визначив ся своєю витовною політикою, котра тревожить єй в Европі. Мак Кінлей є одним з найбільше заможних чоловіків. Він стоїть за заведенєм золотої валюти і відсїбнєнєм Америки від Европи через високі мита на европейскі товари.

Я люблю і поважаю єї щиро, а она для мене добра і щира мов бабуня.

„Бідне дївча!“ каже мені нераз, гладячи раз по раз мое волосе (а, она єго так часто поцилує), ви навіть не знаєте, що то значить бути „молодою“, а ще меньше „молодою і гарною“ та за те ви сьвіжий характер. Коли мій великий дзюе виграє (она о тім часто говорить), то виберу ся в велику подорож, і заберу і вас з собою.“

„Тоді поїдемо до Швеции і Данії“, обзивала ся я і майже чула, як мої очи засвітили. Я була в скандинавску літературу „по уха“ залюблена, і мріла все об тім, побачити хоть Данію, як не всї ті північні країни з їх чудною гарними красотами, з їх фіордами, з їх мужами як Стрінберґ, Бранделс і пр. Особливо до Данії тягнула мене. І. П. Якобзен, котрого творами я мов звуками улюбленої рідної пісні упоювала ся, був єї сином і все, що тикалось тої дрібненької країни, занимало мене глубоко.

„Добре, до Данії, а також до Італії, до Неаполю...“ Она усьміхала ся любо до мене, мов роль була вже тепер з моєї утїхи, яку я мусїла би тоді відчувати.

Однак великий дзюе не виграє і ми сидимо тихенько та живемо своєйним, єдностайним житєм.

Пані Марко занимає ся політикою, претарними гостями, своїм городом і плятами, котрими всї повні. Єї дуже гарноєю пожвлюю майже перешинчені. Я віддаю ся по сповнюю своїх обовязків, як каже она, „приватній філософії“.

Жемо в згоді і між ними не заходить ніколи такі непорозуміня, як в., нр. з тїтою. Она нерозумна і вигадна, вперта і зовсїм инша людина як тїтя. Часами буває дражлива, але се має свою причину в єї недузї (у неї серцевий біль) і тоді буває майже невиносимо прикрою. Одна чи я не перебувала школи, в котрій навчила ся складати поперно крила горделиї? Чи звернула я тїлько гори на те, щоб не уклонити кистрою хорих? Ні, я стала терпелива і лагідна, а та моя лагідність дожить твердо вдачу старої дами і з'єднала мені щиро приязнє єї на цілесть.

„Любете, Нетадїє“, казала мені одного разу по викликаній мною сцені, „що я прочитїла би нераз і годину за дивилась би на вас, як ви сидите натам позаяні від роботою, на ваш лагідний непорочний профіль, на ваші сумовиті сливені устя, котрі сьвітять ясно, що знають ся з жалем аж надто. Тоді говорю собі самій: чому сироти нещасливі? Чому й я нераз така прикра і жоретова для вас, хоть лише добре, що вас виходе зміз рідної стріхи між чужі люди. Чому, чому оно так? Не гнївайте ся дитино, на мене, говорять, Бог мені сьвідком, що се ведуть чинить з мене таку тиранку і що на мені хорові і милі мов цьвяхи дитинї...“

А я кинула ся до неї та просила єї, щоб не говорила так, що того не можу слухати, що она добра, що я недугу мій вдачі вмію розріжнити і що я не уражена, ні, нехай она собі не робить закидів, не дражнить себе даремно, що може я і справді провинила ся чим, сама кидаєть за єї злий гумор... а сльози так і текли ся до очий, тиснули ся. І я з болю мало не в голос не зойкула! Але перемогла себе. Я мала то переконаннє, що она була справді добра, бачила зрештою не раз, як ратує земских бідних, як лиш мало моїй тузїть ся, а й для мене добра. І має тим самим хотїть рану, що прикрість єї, що закидала єї. Мені й сего досить, а й за се вдячна...

*

Зволоженє моє досить, адже вирвав говорити лиш дві. Одна то молода жалерка, пречудна постишна душа, а друга молода дружина і дуже інтелїґентна жінка, на імя Оттава Б.

З чоловіком своїм розвела ся по ревї молодружа. Не було їй до пари. Їх подружє було „непорозуміном“, як висказала сама, котре не могло чим иншим скінчити ся, як розлукою. Любов до него зміняла ся, а щоб не „отруїла“ цїлком, розвела ся з ним на нечовальский час і вернула до родичів, в котрих пробувала і доси.

„Не думайте, що він злий чоловік“, говорила мені, „він взагалї дуже добрий, і знаю за не розумію ся! Я за політлива і за мягка сперти єго хоробливо капосною вдачі, жорстокій упрямости, і він мене кидать своєю істотою. Що-ж, чи було мая задля нерозумної злости і лаї жити разом та замучувати себе? В мене є жаль то і я пішла своєю дорогою, а він остав ся разом сам. Ми розстали ся в мирі і так, що коли одно за другим запукує сердечні, можемо знову зійти ся...

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 1-го липня 1896.

Іменованє. Управитель польскої бібліотеки в Парижи, др. Йосиф Корженьовский іменований заступником університетової бібліотеки у Львові.

Відзначенє. Радник висшого суду краєвого у Львові Фр. Гофмокль одержав ордер желізної корони III-ої класи.

Міністер зелізниць Гуттенберґ мав сегодня полудня приїхати до Чернівців. Однак вчера вислав до тутейшого уряду зелізничого телеграму, котра заповідає, що міністер приїде аж в другій половині місяця серпня с. р.

В справі ревізиї катастру ґрунтового вибрала краєва комісия своїм референтом правительственного радника Вільгельма Поппе. Радник Поппе знаний яко безсторонний і справедливий чоловік, котрий не віддає ся жадним впливам і відвентям. Тож по нїм можна надїяти ся, що совістно розбирати ще скарги селян і увзглядняти їх по змозї. Канцелярия краєвої комісиї находить ся в Чернівцях, ул. Цецини ч. 14.

Не вірив, аж змірив. Від Монастириска доносять до польских ґазет: Микола Рибак з Фільваркова від Монастирискам, головний провідник еміґрацийного руху в тутешнім повітї, виїхав перед двома місяцями до бразилїйского раю, але лишив тут жінку, дїти і досить хороше господарство. Оногди вернув той чоловік назад, нужденний і без крейцара — а забрав з собою деять гроша — та клене на чім сьвіт, що привіла єму дурна галка їхати до Бразилії. Три єго товариші Коцовский з Коноплїнки, кавал. Бурак і Булицкий з Бершівки, лишали ся в Бразилії, мовляв в житї жіна, бо не мають за що вернути до дому. Рибак, як давнїйше захвалював Бразилію, хоч єї бачив, так тепер, коли той рай пізнав, не може наговорити ся, яка там скірав нужда і велика біда.

Нечуване. Яко то нема такого нещастливого народу, як наш руский. Він иноді взяти не може житя своїм житом, єму дїйсно подобає ся на Україні московске, в Галичині польске, на Буковині волоске, а на Угорщині — мадярске житє. Виходить такий дивоглад, що Русин не хоче бути Русином, а скорше чим пиляк. Новий доказ тої національної безхарактерности подає Pester Lloyd: „Виконуючий комітет греко-католицко католицкої мадярскої мови вибрав депутацию, котра має просити о утворенє греко-католицкого епископства з мовою мадярскою та и приняти, але здає ся, що як звичайно в таких випадках яке небудь незрозуміле або жартом кинене слово могло дати початок тим страшним віщованям. Дуже гарно описана була подібна сьмішна історія в фейлетонї п. з. „Комета“ в 12-ім числї „Буковини“ з 1895 р.

Як Русини не шанують своєї мови. Руский парох самбірский, о. Лев Щавінский, зазятий москвофіл, котрий має симпатию у Поляків, бо вміє їм під лад їти, потвердив одно сьвідоцтво убожества так: „Potwierdza się z urzędu gr. kat. Sambor 10. kwietnia 1896. Ks. Leon Szczawiński, proboszcz.“ — Ks. Leon очивидно забув уже своє походженє руске.

Руска „Народна Торговля в Самборі“ зазнала перед суд Русина поданєм польским, презентованим в місцо-делеґованім суді пов. в Самборі 9-го мая 1896 до ч. 8,695. Рубрум сего подання таке: Narodna Torhowla na rece p. Albiny Knihiniekiej c-a ks. Janowi Leontowiczowi pło 17 str. 72 ct. Треба-ж знати, що директорою самбірскої філії є Русинка п. Книгиницка. А хоч би она й не була Русинка, то обовязком директорки рускої Торговлї єсть писати по руски. Але в нас і в Народній Торговлї маловажене рускої мови можливе...

Руский сьвященик в Смільній, Антін Венгринович, зазятий москвофіл, виставив на сьміх руску мову таким поданєм: „Урядъ парохіяльный въ Смольной оскарждає Григорія Ивгура и Игнатія Дрешья о Ergressung“. (sic!). В самбірскій прокураториї державній сьміяли ся Поляки з такого знаня мови у руского сьвященика.

Якже мають нас шанувати суседи і чужинцї, коли інтелїґентні Русини не знають і не шанують своєї мови? А таких фактів, як отсї три, надіслані нам з Самбора, назбирав би на Руси безліч! Оттаку безхарактерність ми мусимо викаувати без пощади!

Ювилей Баронча. В недїлю зібрав ся кружок любителїв штуки драматичної і радив, як би достойно обходити ювилей 30-лїтного виступленя Баронча на сценї. По довшій нарадї рішено устроїти дня 13-го липня с. р. в зісїнім театрі драматично-музикальний вечер. Окрім того приготовляють для участників пікніки несподїванки. Вибрано тимчасовий комітет, котрий має всїм заняти ся і оголосить небавом докладнїйшу програму того вечера.

На кару смерти засудив тернопільский суд присяжних Якова Сулиму за убійство цїлої жидівскої родини в Балинівцях. Він забив арендара Айзіка Шуцмана, єго жінку Еті, 7-лїтну Малку і 2-лїтну Цицу. Опісля грабував, що лише дало ся, а щоби затерти слїд свого злочину, підпалив корчму. Сулима має всего 30 лїт, а вже був раз караний 8-лїтною вязницею за убійство. Коли єму прочитали засуд, він сказав: Пишайте мене таки зараз завтра!

Жінки становлять виїмку. Як вже взагалї читателям відомо, ухвалили Американьскі Сполучені Держави закон для здержаня еміґрациї до Америки тих, що заборонили неписьменним кваґрувати до Америки північної. Але в Сполучених Державах панує брак служниць і тому вимугила більшість посїдів на висновостанцию, що він у своїм законї не згадав о женщинах нїчого. Так отже неписьменним мужчинам заборонене заваґрованє до північної Америки, а женщинам нї.

Сиростинцкие похибки. У вчерашнім числї закрав ся в телеграмі з Аппо можна похибка; тим має так бути: Народне віче Кристиняк не вибрало ся; вибрано замість делеґатів до ревізийного збору народного.

Приватна клїніка хірурґічна

(Приватна лїчниця операцийна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

сверш. **оператора** ц. к. хірурґ. клїніки університетової *Шкарпо-Ґрозенбурґ у Відни*

находить ся

в **Чернівцях**, *улиця Мицкера ч. 25.*

В справі приміщення хорих і инших інформаций треба удавати ся до управителя приватної клїніки **д-ра Квятковского** в Чернівцях, улиця ратушова (дім Шпонера). (7—10)

Говорили заєдно, що вже в натурі подружя лежить то, що воно тратить з часом на красї, що молодий чоловік незлїбний до него. Або вже незлїбні до него немічні характери? Де все находила дуже часто, з нашею Марко звала ся вже від давна і була взагалї єї учениці, а й свая т. є. зїзда — звала своїм товаришем. Їй мене горнула ся мов та пчола до меду, а я любила єї так само щиро. Була вражливе, чесолюбива, і дуже музикальна, а з характеристичною настроєю не виходила майже ніколи. Мене тревожила, що в характер трагічний з „артистичною заразою“, і що не сміє мі за що в світї „віддавати ся“. А я й не думав ніколи нагадати замуж.

Я віддала ся „приватній вільности“, щоб пошати вже взагалї доброї Марко, і жив собі тихо, нїком клопотаний. З товариств в які тепер рідко, вертаю майже завсїди утомлена і розтрепана. Я мешкала, мов ся між ровесницями зовнїшно і сторонно. Оповідала я раз про те своїй Марко і питала в неї, що се таке?

„Ви виросли поза будуарною і традиційними поглядами“, відповіла она, „а дух ваш пнеть ся вперед, тому чуєте ся „в їх товаристві чужою“. Чим дальша вагота, тим і самотнїйша, — чи вам се ніколи на думку не приходило? А ви-ж хочете стояти вагою. Де вже проходить, те саме вірило, що до других переходить молодих дам, одна ви не можете стільки, навіть себе самі свому окружению, надайте їм самі вартість, не ждіть, щоб єї надавали вам инші, а може й такі, що не знають ся на вас!“

„Я не маю дару бесїди, пані Марко: на-ж се пишете!“

Она сьміяла ся.

„Невже ви не думаєте мало і дотепно?“

„Може й не думаю, не знаю.“

„Але-ж бо я й то не вірю!“

„Мене вчили з дитинства мовчати, так ви і терпіти.“

„Чи відчуваєте тому потребу писати, що — як кажете — не маєте дару бесїди?“

„Я не знаю“, відповіла я, „одиноко знаю те, що писане єсть для мене тим, чим воздух і сьвітло.“

А там — була ще одна причина, задля котрої в товаристві умовкала; пані Мерко також єї знає. „Ви позаклинний-характер“, сказала мені раз, „замкнений мов та нічна цьвітка, належите до тих тонко організованих натур, що вже красньо, коли їм лиш на дозволю глянути.“

Така вже давно відала ся.

Заходжу звичайно в родини традиційні, але тоді „проникуюче“ майже несьвідомо в якусь иншу людину, доступну їх думкам, а своє „я“, котре відзовнює лиш поодиноким вибраним, заслонює обережно перед їх цікавостию.

(Дальше буде.)

Телеґрами „Буковини“.

З дня 1-го лютого 1896 року.

Відень. Цісар іменував архикнязя Франц Фердинанда протектором чеської академії наук ім. Франц Йосифа у Празї і протектором краківскої академії наук.

Відень. Wiener Zeitung оголошує цісарский патент, котрим скликує ся краківский сойм на день 6-го с. м.

Відень. Тутейші часописи доносять, що цісар іменував заступника першого двірского маршалка кн. Лїхтенштайна дійсним першим маршалком двірским з полишенєм єму функций двірского конюшого. — Николай Думба одержав достоїнство тайного радника.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Лїтературне Товариство
„РУСКА БЕСЇДА“
в Чернівцях,
улиця Петровича число 2,
має на складї:
„Ілюстровану бібліотеку“
для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем
року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по 1 зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.
З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ І ШКОЛІ
повинна находити ся
Народописна карта
українсько-руского народу,
зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в лїтоґрафічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.
Книгарска цїна карти, наклеєної на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.
Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.
Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Повідомленє. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Днїстер* у Львові іменувала мене своїм аґентом на Чернівцї (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпеченя від огню будинків мешкальних і господарских, церков з уряджєнєм, звиріїв домашних і господарских (волів, пугів і т. п.), худоби, збіжа в соломі і в зерні — подаю вождому потрібні виносини. — *Боровко Сальоби*, аґент „Днїстра“ в Чернівцях, улиця Пумнула ч. 25.

Видання „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодота Галіка, сторін 110, вісїмка, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповіданє О. Н. Кониського, сторін 42, 16-ка, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

Для школярів!

Товариство „Просьвіта“ при обложеню ся в книжки в школах народних подає до відомости Сайо Ґо, Шільмах, Вінк. Ковжинецкім, катехетів, учителів і родичів, що книжки вкладу товариства, призначені кр. Ґоловнім на прецї для учеників, кратко окреслені, незадовженими берегами, можна купити **в книгарни товариства у Львові в ринку ч. 10**, по слїдуючій цїнї.

Ґоловкін про скли природи 20 кр., Оповіданє о житю сьв. Бориса і Ґлїба 20 кр., Повістки для Дїтий 21 кр., Сестра 15 кр., Байки 22 кр., Історія Руси ч. I. 21 кр., Історія Руси ч. II. 23 кр., Лев і кроцодил 24 кр., Рогата худоба 45 кр., Про мешканє і їдїє 24 кр., Великий Франклін 16 кр., На дитинках 22 кр., Серед лодного моря 25 кр., Жите сьв. великомученика і лїкаря Пантелеймона 20 кр., Дрібних птиця господарска, а можна при 20 кр., Відкритє Америки 22 кр., Зьвірята наші і чужинцї 42 кр., Перекотиполе, повістка, 18 кр., Кармелі і Ґрудій 22 кр.

Молитвенник народний (з значкійї окраї) 70 кр. з лучшій окраї; зі хрестом золотиним і золотим хрестом з переду 25 кр., 6) збіла окрашка золотиним, берегом золотим і золотим хрестом з переду 35 кр.

Молитвенник народний великий по збіл 90 кр., 1.20, 1.60, 1.80 кр.

В руских товариствах педаґоґічних, улиця Шолтиса ч. 8. у Львові, можна також дістати на кредит для учеників слїдуючі видання:

Образкові видання. Зьвіренята 10 кр., Гостинець 10 кр., Забавки 10 кр., Мешкорня 10 кр., Рибалка 40 кр., Квітчина 20 кр., Шовчина 20 кр., Кобзар Тараса Шевченка 20 кр., Ґеро-Франко: Лис Микита 50 кр., Мірко: Пригоди Дон Кіхота 40 кр.

Видання без образків. Читанка ч. I., II., III., IV. окремий 20 кр., без окр. 10 кр., Великий малюнок 10 кр., Хлїбо Руснак 40 кр., Учителі на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 2 кр., Дрібник на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 4 кр., Ів. Левицкий: Поклонник, Різдвяні пісні 5 кр., Вол. Шухевич: Запитки школяра 20 кр., О. Кониский: Бачкай і відгк, хвостиків для Дїтий і окремий 10 кр., Дешбіх Гібнер: Байки 5 кр., В. Чайченко: Пісня; Кожух; Трембіта по 5 кр., Дуда про пастуха Бойка 5 кр., Дебірский Чайка: Казка про ковбу та про сина Пасинка по 5 кр., М. Лисенко: Точе вода з-під кори, Дванцять з вокрушинки 10 кр., Мала етноґрафічна Руси-Україна 20 кр., Гердійко: Картинний і Ґеометрія 20 кр., Ковбасюк Вірш: Подорож доктора зоології 80 кр., Барановский: Приказки до зошитів 24 кр., Молитвенник народний, з молитвами окремими, 20 кр., д-ра Д. Кольмера: Корочка історії педаґоґії 60 кр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзда поспішні			Поїзда особові			Поїзда мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Святина	11^{28}	.	.	6^{57}	10^{18}	5^{40}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Ґлїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{25}		
З Новоселиці, Салаґури	.	.	.	.	.	.	11^{15}	9^{00}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		6^{55}	9^{30}	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	5^{55}	.	.	6^{13}	7^{28}	2^{01}		
З Підволочиск	2^{30}	10^{05}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{00}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний поїзд)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходять	Поїзда поспішні			Поїзда особові			Поїзда мішані	
з Чернівцїв								
До Святина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{17}	.	.	9^{41}	10^{29}	5^{15}		
До Ґлїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{00}	.	.	7^{11}	10^{48}	6^{18}		
До Салаґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{20}	$5^{}$
зі Львова								
До Кракова і Відня	.	2^{00}	11^{00}	4^{40}	9^{05}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{00}	10^{05}		
„ „ з Підзамча	.	2^{21}	6^{18}	.	9^{09}	11^{12}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{05}	2^{45}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	5^{22}	9^{05}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{18}	7^{05}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{05}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний поїзд)	8^{00}	.	$8^{}$	.	.	.		

Підчеркнені часи означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час рахують ся львівского о 30 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; тим на зелїзниці є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 30 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 136. Чернівцї, пятниця дня 21. червня (3. липня) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

за „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для запрошених 20 рублїв або 40 франків.

Поодиноке число по 6 кр. в бюрі газет Л. Германа в Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Недїлянім“ по 10 кр. від стрічки.

З МІСТ І СЇЛ.

(Третій лист з села до редактора *Буковини*).

Вповажаний пане Редакторе! Хоть як давно уже писав я до Вас, то все, по правдї сказавши, і не думав тепер листувати ся з Вами, бо хоть не про одно годилось би обмінити ся думкою, та пора бачите у нас на селї не та стала, щоб за перо брати ся. І пречудна весняна година і господарскі роботи польні, так і своломіць з хатя проганяють, а вечером, як знаєте, на селї не сьвітить, повечеряють тай не зглянетесь, як все затихло — навіть дїчата не сьпівають — хиба соловейко не затих. Тай і перо в мене не те, що у Вас! Ви хоть і ласте кого, як каже п. Борковский, то Вам за ще й в долонї цїлують; мене-ж, хоть я нікому й словечка злого не кажу — та коби ще мене, а то з-за мене та моїх листів, ще других бачте проти шерсти гладять. Ви в „найменшій“ свого не відшукуєте, (мабуть тому, що оно знаменроване), а люди й так знають, кому честь дати, а ту я великими буквами пишу під кождим листом „Краля з Галичини“ тай не вийшло таке, що шлюсар замкнув, а коналя повісили.

В другім листї моїм, як тамите може, обговорював я нинїшний рух торговельний по селах та показував на підставі спостережень людий, що тим рухом занимають ся, на напрям, який би єму подати треба, щоб вийшла з сего справжна одноцїльна робота народна, ведена з планом, а не звичайна у нас блукавина, робота на ослїп, без жадної провідної гадки — віддана от-так на провидїнє Боже. Справа ся замісць сподїваної поважної фахової дискусиї визвала у тих, що становлять ся представителями нашого руху торговельного, тілько злости, що справдї приходить ся повторити висказ Ваш о деяких львівских Русинах, що „якась дитяча сїра злоба заморочила їм так голови, що в толоченю людий находять одиноку цїль і вдоволенє.“

Ось бо на доказ, що „Народна Торговля“ надмірно високими цїнами унеможливлює посередництво своє в доставі товарів для сїльских крамниць, навіть в переписку о. Лев. з Стр. з фабрикою сьвітла Actien Gesellschaft в Берлї, з котрої виходить ясно як на долонї, що „Народна Торговля“ жадає від своїх відбирателїв, замісць 64 зр. 80 кр. і порто — 72 зр. і порто за 100 кільог. сьвічок, які у гуртівника Йонаса в Станїславові продають ся на довільну скількість, по 70 зр. а. в. — Народна Торговля, повсякчас сю справу в „Буковинї“ дуже дотепно, яко річ кождому зрозумілу, що тих 10% рабатту, які дає фабрика, належить ся їй за посередництво, не могла однак простити о. Лев., що сей поважив ся піднести ся з замовленєм чи радше з запитанєм до фабрики з поминенєм єї посередництва і ото в 106 ч. „Дїла“ появляє ся допись з ініциятиви чи інспірациї „Народної Торговлї“, в котрій по уміщеню дословного тексту обох кореспонденций з фабрикою, з наведенєм місця висилки їх і дотичної зелїзничої стациї, відсуджує ся автора їх не лиш від почутя солїдарности і патріотизму, але навіть від чести, інпутуючи єму низьке і нечесне дїло підшиваня ся під фірму „Народної Торговлї у Львові.“ О. Лев. помістив в „*Дїлї*“ повсякчас цїлої справи, котре тут в цїлій основі наводжу:

„Від о. Северина Левицкого, пароха з Стратинець, одержуємо таке письмо: „В 106. ч. „Дїла“ с. р. помістила Дирекция Народної Торговлї у Львові дві мої кореспонденциї з фабрикою сьвітла Actien-Gesellschaft в Берлї, при чім посередник мене о підшиваня ся під фірму „Народної Торговлї, общества зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові“. Зроблений сей мені тяжкий закид заперечую вповні, а на доказ наводжу слїдуюче поясненє: Від двох лїт істнує в селї Стратинцях, повіту гвіздецкого, крамниця товарів мішаних, власність братства церковного, ведена під оглядом борби з дорожнею і охорони селян перед низьким жидівским крамарів, з котрої чистий дохід обертаєть ся на гуманітарно-культурні потреби місцевого населеня руско-

---

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

(Дальше).

Одного разу привів мене один молодий розгорячений чоловік до того, що я відзначив перед цїлим мені знаєм байдужним товариством мою душу аж до „наготи“. — Легшала ся опісля за те невинна. — Про характер моїх думок настало незвичайне здивованє, іменно тому, що лишіла невочьвостию, і була свої, не звичечі. Опісля вела ся мова про осуждене нашого народу і дисмірну політику Поляків супроти него і правительства. Я розгорячила ся аж до дворушеня і чула, що мої очи горіли незвичайним огнем. Я ненавиділа Поляка вже від пражденю ненавистю і не могла ніколи оставати ся спокійною, коли говорила про них. Вінци сказала: „Нехай утекають нас Поляки до сному, нехай задумують на нас плани і заходи, котрі, що правда, зведуть нам богато, відтягають можливо жити, але нов нашо нас затерти — се не власть ся їм вдати! Ми сонна, лїнива, витїлна сила, що до терпін. лишила моя кривда, одна недразнена раз до кроки і введена в захват, зложить тиранську руку раз на завсїди. Коли тілько сотна частина мого народу відчуває так, як я, то ми не згинемо! Я перейнята єго сотном моя розлила сонцишним сьвітлом, а коли хто так відчуває, то не загибає.“

„Що ви можете, бачив женщиною, вдїяти я, пр. для свого народу?“ обізвав ся якийсь Румун до мене.

„Що? Коли я буду єго горячо любити, признаю ся єго членом всюди і у всїм, то зроблю доволї.“

Пізнїйше сказав він до одної з моїх знакомих: „Она сьвідома людина, одина що задумує властиво з своєю „любовю“ до народу?“ Видавати мене революцийне питаньо, яку „бомбу“? І сьміяв ся грубим сьміхом. Другий обізвав ся: „Она умна, а навіть і хороша, одина я би з нею не жениив ся, мені би навіть ніяк подібного на думку не прийшло. А потому тота якась нервовість у неї, що майже відгадує чоловіка; або очи єї — горять дуже, закин що опісля! Духова напруженість при нїй просто замучує чоловіка. Нї, нї, моя жінка не таки має бути! Н. пр. не можу собі уявити, щоб она мені подавала рано до зїжки каву, або щоб вийшла против мене з пистолетом; а до того ще бідна... бррр!“

Я сьміяв ся з таких „мужів“ і упивав їх товариства моя плавливих мух. Я в не „любив“ нїчого і не клопоту ся обнами мужчинами; а коли думав про них, так стояв між ними Орадин як сьвічка. Я з ним не сходжу ся нїколи, хоть він і жиє тут, одна дама, що він іде „в гору“. Він приїхав з одного з найдалекійших адвокатів і про него говорять, що він „бистрозумний і здібний чоловік“. В жіночім сьвітї уходить за пожадану партию, тим більше, що є гарний і не робить собі з жінок нїчого. Проживши тут у нас Марко майже цїлий рік, не стрічала я єго нїколи, і аж в остатних днях згадного року зійшли ся ми приятелом. Одного разу зайшла я до бібліотеки многоох товариства, щоб там вибрати якусь книжку для нас Марко. Само в тій хвилї, коли я хотїла вступати в комнату, отворили ся двері з середини і він вийшов. Побачивши мене, змішав ся до передсмку; тиснувши я, уродовив побачене єго, усьміхнула ся: одина він лиш поздоровив і, не промовивши до мене ані слова, відійшов чимскорше. Сто переполох і змішане пробили мене так сильно, що я майже забула, чим сюди прийшла. Я не була єму що байдуже, се помітила я відразу. Так звати ся можна лиш тих осіб, про котрих думає ся много, а уникає ся їх. Я усьміхала ся свавільно при спогаді цїлої пригодини, оно настроювало мене в першій хвилї весело, так, в першій хвилї; бо опісля думала я дуже довго і низько про него. Ми би що могли злучити ся, думала я між иньшим, одна: злука з ним не була для мене чимсь дуже важним.

Вернувши ся сего таки вечера з прогульки з панею Марко, я кинулась втомлена на софу і обернула ся лицем до стіни. Я аж до утоми надумала ся над ним. Не бачучи єго цїлий рік, я майже забула єго, а тепер відкрила нараз цїла минувшість і я почула єго палка. Чи се вплив єго вигляду — він дужий, ще більше і змінив ся — чи се якими тої якийсь сили, що плекували завсїди надо мною, навіть помимо всего опору з моєї сторони?

„Die Liebe ist ein weites Meer und hat seine Ebbe und Fluth, seine Brandung und Riffe, seine sturmbewegten Wogen und seine glatte und klare

го. Крамницю сю назвали ми „Народна Торговля“ длятого, що бажанем нашим і провідною гадкою було, щоби крамниця ся стала нервом житя народного між місцевим населенем, а по друге, щоб назва, яку приняло наше краєве товариство торговельне, популяризовалась між сільским народом, щоби сей, коли натне ся случайно на него в місті або прочитає до-що о нім в газеті, знав, що се інституция руска, до котрої з повним довірєм звернутись може. З тих мотивів уважали ми за відповідне а навіть порадне — умістити вивіску в нашій крамници „Народна Торговля“, бо вкінци під тим окликом розпочав ся у нас в Галичині рух торговельний, в котрім як і в кождій роботі народній одноцільність єсть первим услівєм успіху. Сю девізу нашу чи там фірму підписував я у всіх письмах до різних гуртівників і фабрик, як Гурович в Будапешті, Шроль і Лібіг у Відни, Фібер в Белці, Бальзен в Кракові, Тімеус і Йордан в Боденбах, Народна Торговля у Львові і ин. Тую девізу чи фірму підписав я і в згаданих кореспонденциях з фабриною сьвітла Actien-Gesellschaft в Берні, уміщаючи під нею своє імя і характер сьвященика, в пересьвідченю, що будучи моральним провідником місцевого руху торговельного, сповняю частину культурної роботи народної, котра ні тому імени ні характерови сьвященика не приносить уйми. Треба було хиба справді злобного наміру, щоби скромну девізу крамничну „Народна Торговля“ Gemischte Waaren-Handlung in Stryhańci, ідентифікувати з краєвим товариством „Народна торговля, общество зареєстровано з ограниченою порукою у Львові“ і сьвященика знаного Дирекциї „Народної Торговлі“, коли не з дві то бодай з охоти і доброго наміру служити народній справі, посудити о підписуванє ся під чужу фірму. Поведенє „Народної Торговлі“ в сій справі лишаю під безсторонний осуд всіх добромислячих людий, виражаючи жаль, що в сей спосіб підривалась симпатию до одної з найважнійших інституций наших народних. — Стрижмиї дня 5. червня 1896. Софрон Левіцкий, гр. кат. парох в Стриганцях. Прим. Ред. *Дѣла*: Подаючи се письмо о. Левіцкого, котрого зміст може обходити не нас, а лише Народну Торговлю, ми в інтересі правди констатуємо, що в дотичнім конкурсі „Народної Торговлі“, уміщеним в „Ділі“, не було наведене імя і назвище о. С. Левіцкого, ані взагалі він не натякнено, що автором листів до дотичної фабрики в Берні, з присланих фабрикою „Народній Торговли“, був о. С. Левіцкий. Впрочім інтимация конкурсу „Народної Торговлі“ була похвалена: закликуванє до солідарности).

Наведене поясненє о. Левіцкого кінчить *Дѣло* бистроумною і переконуючою заміткою, що допись Н. Торговлі поміщена була в красній цїли, бо ту ходило о солідарність. Довго не припускав я, щоб можлива була така замітка від редакциї *Дѣла*, та коли на жаль факт зістав фактом, то я позволю собі поставити скромне запитанє до п. Редактора *Дѣла*, а іменно: від коли він перейняв ся так благородною засадою, що задля так красної цїли, як солідарність і то ще в справах купецких, можна обрабувати когось з чести, укладаючи свої клевети так штудерно, щоб за них і перед судом не відповідати? Бо-ж, каже правдолюбне *Дѣло*, що для сконстатованя правди піднести треба, що імя о. Лев. не було назване. Ся засада, замітка від якогось часу в *Дѣлѣ*, припала надто до вподоби і Нар. Торговлі, бо мимо уміщеного в *Дѣлѣ* о. Левіцким поясненя, дирекция київної на него клевети не відкликала. Ну, вольно *Дѣлу* бавити ся коштом чести других людий, хотьби і під покривкою солідарности і патріотизму, оно-ж не якась суцільна частина органїзму народного, а звичайне підприємство приватне, котрому може часами така тактика виплачуватись, але не вольно сего робити тим, що стоять на чолї інституциї народної, якою єсть Народна Торговля, навіть коли-б розходило ся о винятих зпід права у сторонників *Дѣла* Барвінщуків. Бо-ж бандитизмом таким підриває ся у руської суспільности симпатию і довірє до інституциї, котрої розвоєм дорожить кождий чесний Русин і до котрої право має кожда одиниця, що причислює ся до нашої народности. Поведенє дирекциї Народної Торговлі заслугує на тим більше осудженє, що уважати єго треба за мої допись до *Буковини*, в котрій дітикую я легонько деяких хиб Народної Торговлі, а в котрій підпис Кравн Нар. Торговля ідентифікувала неслушно з о. Левіцким. Допись писана в цїли, щоби над справами, що становлять суть істнованя Народної Торговлі, викликати дискусию, а пропсовищи їх належито в сей спосіб вплинути на управу, щоб ся відповідно до нинїшних потреб і вимог суспільности правороваила ся. За се кожда публична інституция повинна би лиш вдячна бути, а не лютитись як Народна Торговля, котра довідавшись у фабрикі, що наведений мною лист писан о. Лев., накинулась на него в нечесний спосіб, забуваючи, що кожда публична інституция стоїть явностию і ясностию. Тую головну засаду не завадило-б щоб панове директори все мали на тамці і не обвивались туманом непроглядної таємничости, поза котрим ведене ними дїло торговельне „киснє“ без нагляду і уваги на се, що буде за кілька лїт.

(Конець буде).

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 2-го липня 1896.

Оповіщенє. *Учениця* до першої кляси возвисшеної ц. к. низшої гімназиї державної з рускими паралельними клясами буде ся приймати **15-го і 16-го**, а в разї потреби **17-го липня** (Е. речинець) і 1-го 2-го, а в разї потреби 3-го вересня (П. речинець). — Ті, що хотять бути приняті, мають в тих днях явити ся перед полуднем між 8 а 10 год. в супроводі родичів або їх уповажнених заступників в канцеляриї дирекцийній (улиця шкільна) і мають виказати ся метрикою, а коли учениця до школи публичної, що й шкільними відносинами. Важности при метрикі існиї оповістять ся на чорній таблици зведеня. — Від дирекциї ц. к. низшої гімназиї державної. — Чернівці, 2-го липня 1896. — Фостаєк.

Іменованя. Професор при IV. гімназиї у Львові Отгонелля Лібревский іменований директором гімназиї в Бродах. — На Бугковині іменовані надзвичайним поборцем Альойзій Клемсик, контролори Антін Кравзевич, Франц Дімер і Степан Піл, офіцялами Альфред Оппер, Ошлан Дзиковский і Антін Мешер, а помічниками адъюнктами Семен Серединович, Мечислав Прелинский і Пирер Салїбок. — Рахунковий відомісар в Радівцях Домас Строй іменований канцелїстом при зарядї гр. пр. релїгійного фонду в Чернівцях.

Відзначенє. Оберсьвященик вятшого хр. суду в Львові Іван Фробель, одержав при своїм переходї на пенсию золотий хрест заслуги.

Spiegelfläche“ — стояло раз в однім дуже гарнім любовнім листї одного Ивана.

*

Побажом по тім подибала я єго знов. Я йшла з Оксиком, і пізнала єго ще з далека.

„Се гарний мужчина, що он-тут іде, Наталко!“ замітила она.

„Гарний.“

„Він живе що два но-при наше мешканє, став недавно моїм сусїдом. Придивіть ся єму добре, в всто є раєв.“

Я мовчала, затаївши своє нагле зворушенє. Я щоди не дождала молодій жінцї про свій „роман“ з ним, а тепер не була до того відповідна хвала. Він надходив чим раз близше. Я знала єго мало добре, щоби не помітити зміни, яка зайшла з ним в тій хвилї, коли минав нас. Єго очи розіскрили ся так, що се „щось“, що обгортало єго давнїйше при мені, заволодїло ним і в сїй хвилї! Я могла би собі подумати, що він мене не завсїгди „любить“, хоч як ми розстали ся... Він поздоровив мене майже упрямо.

„Ви знакомі з ним і не кажете ані слова?“ накинула ся на мене Оксана.

„Се знакомість не з моєї батьківщини“ відповіла я побіжно.“

„Чи ви знаєте єго близше?“

„Знаю.“

„Що-ж се за один?“

„От собі!“

„Єго хід характеристичний“ щебетала она.

„Справдї,“ обізвалась я. „В єго відповідає собі все посоду, єго хід, єго рухи, єго лиця і характер — все однакове.“

„А серце єго?“

„А мене що оно обходить?“

„Ох, вийж ви прудкі!“ І она розсміяла ся.

А я подумала собі як раз те само, що перед роком, при розстаню, і майже тими самими словами. „Таким люблю єго, гордим, і сильним“ — а опісля поступила...

*

Одного дня, може в три місяцї по тій стрічі, пішла я з молодою товаришкою на якусь выборчу улаштовану виставу образів. Ми знаходили ся в передпослїдній комнатї. Молодь дівчина затримувала ся довго при кождім образї, а я перходила все наново від одного до другого. В противлежній послїдній комнатї чути було, як мужеский голос щось пояснює, а на те відповідав якийсь голос жіночий; сей мужеский здавав ся мені знакомим. Минаючи по-при отворені двері, заглянула я мимоволї в комнату і побачила тля Орлиних. Перелякана мотнулась я вперед, аби він побачив мене. Зараз потім почав до когось дуже гарячо говорити і сьміяти ся і якраз, пішли в житю не забуду я інтонациї мови єго і характеру єго тайнного сьміху! Одно і друге тикалось мене, мало мене знищити.

Я чула, як сьмілила гильно. Він сьміяв ся так, мовби єму хто дорушив міліони, і завдала мені тим сьміхом, що не журить ся мною зовсїм. Се гранало мене так, що я з досади майже задрожала. Який здавав ся гордий, що не-розміт чувство любови, і як єму було з тим сьміхом, щоби мені дати те відчути! І я відчула єго, як бажала. В мене слух для молодецкий голосу незвичайно тонкий, а чуть не може, і тому не обманяло мене ні одно ні друге. Чи він соромив ся своєї любови до мене? Була се ненависть, чи гордість? Яка гордість?

І я тремтіла від того аж до звичаїв.

Коли зводю себе на тім, що єго образ стоїть перед мною живо, то завдаю собі масьмислимо жа найбільш низкій істоті, що про те все любила єго. Зарлиня обертає мене почуте, мов би тепер з єго любовю приступало до мене щось величне і поважне, щось, що дуже ся чоловіцтва лиш раз в житю... Низкими разом закидує все і порвало з правдї.

Удрівши єго якось раз в місті, вже здалека, я забігла скоро в якусь протилежну улицю і втікала мою так скоро, як лиш при силах зміг, щоби не подибатись з ним. Сильне зворушенє, відчувала я цїлою ту саме вражене чувство, що тоді при єго сьміху на виставі — гнів на чувство покори...

*

І мене минув довгий одностайний час, як нуда, пекла, вистає дїло. При Орлиних мені майже байдуже. „Відсунулась“ єго майже цїлим і жию свою „спокійним“ житєм. Нового в нїм не дучалось мені нічого, хиба може те, що я мене одного знакомства більше. Пізнала я свого мені Мирона, дізнала: пробував у мене щось шість місяців.

Одного дня прийшов від него лист, в по-

Перенесеня. Повітові секретарі перенесені: А. Вагнер із Снятина до Львова, а Йосиф Яцовский із Львова до Бережан.

Презенту на опорожнену гр. кат. парохію з Мікодаричі одержав о. Льонгін Рковский, гр. кат. парох в Бодкарові.

Є. Е. кардинал-митрополит Сембратович повертає з Риму до Львова в суботу, дня 4-го с. м. Часописи доносять, що кардинал Сембратович одержить титул пароха римского костела св. Вартоломея на Острові. До сего костела, після принятого звичаю, посилає кардинал свій портрет, щоби его заміщено побіч портрету папуючого папи. Костел св. Вартоломея на острові Тибру стоїть на місци поганьскої святині Есулапа. На середині острівця взносить ся костел, котрий має ще 14 колонн, походячих імовірно ще зі старинної святині. Основане сего костела лучить з панованем цісаря німецкого, Оттона III.; первістно костел св. Вартоломея був посьвячений св. Войтіхови, котрого мощі суть в Гнїзні. Нині з первістного костела, сягаючого 1000 року, полишила ся тілько стара вежа романьска. Кардинал Сембратович не буде мати часу довершити черезвиї обняти костела в посїдане, бо вийдить з поворотом до Львова, тож найде собі заступника.

Загальні збори тов. „Руска Бурса в Березках“ відбудуть ся дня 15-го с. м. в комнатах товариства.

З черновецкої ґімназиї. Сими днями розпочали ся іспити зрілости, до котрого ставили ся також два Русини, Кобилянський і Довгонвал. Оба здали іспит, а Кобилянський з відзначенем.

Іспит зрілости здавали в дрогобицкій ґімназиї 14 учеників, з котрих здали 13, між ними два Русини: Николай Іванусїв і Михайло Терзиский, а одному потребили по вказаних поправити один предмет.

З черновецкого університету. Членами правничо-історичної комісиї іспитової іменовані проф.: др. Фердинанд Пісґнер і др. Франц Ґавро для австрийскої історії, др. Людвик Вармунд для німецкого і римского права і австрийскої історії, др. Альфред Ґальбан для церковного права, а др. Артур Сеґель для німецкого права: очевидно лишають ся сї згадані професори і світовими комісарами своїх спеціяльних предметів.

Змова львівских челядників столярских, що тревае вже четвертий тиждень, зачіпила ся по части и понедїлок, бо 10 майстрів-столярів підписало в бюрі президиї маґістрату заяву, що приймають услівя страйкуючих, т. є. 10 годин денної праці, що найменьше 9 зр. тижневого зарібку, підвисшене зарібку акордового о 15% і вільний день 1-го мая. Що зробить прочі майстри, а передовсїм столярскі фабрики, ще не знати.

Будапештеньска вистава потребувала великої реклями і в тій цїли удавала ся дирекция вистави до ріжних країв, навіть до Америки. Там же в Новім Йорку якийсь Марко Брови, з роду Мадяр, але тепер вже натуралізований Американець, Австрийско-угорский консулят в Новім Йорку приворучив его перед роком дирекциї угорскої вистави, що він найспосібнїйший буде заняти ся в Америці рекламою для угорскої вистави. Дирекция з своєї сторони уповновластила консулят довести дїло з Бровном до кінця і признати єму 50 зр. за кожду більшу статю, поміщену в американьскій часописи з похвалами о виставі, а за кожду меньшу статю 25 зр. Пан Брови забрав ся до дїла по американьски. Приїхав до Будапешту на обхід тисячлїтя і вислав до американьских дневників не менше як 4.000 статий величаючих угорску виставу. Вже з кінцем мая нарахував він дирекциї рахунок на кілька тисячів долярів; але тодї виплачено єму лише 550 зр., а на его дальші звети навіть єму не відповідано. Став Брови особисто допоминати ся о гроші, але всюди збувано его нічим, хоч признавано єму, що велику прислугу висьвідчив виставі. Тодї звернув ся Брови до правительства, але і ту нічого не взискав. Отже не осталось єму нічого, як виточити угорскому правительству позов о нагороду за свої статї, котрі обчисляє собі на 15.000 долярів. Після упевнень американьских правотарів суд в Новім Йорку має право рішити сю справу. Але в найлїпшім разї, коли Брови виграє справу, як же змусити Угорщину до заплати? На те відповідає Брови, що се річ дуже легка: перед двома роками видав американьский суд вирок, обовязуючий якийсь там іспаньский уряд до уплати якихсь гроший; тодї перший воєнний корабель іспаньский, що прибивав до пристани північної Америки, засеквестровано і гроші виексекновано.

Конець опришка. Від осени минулого року пошукувала жандармерия за спритним злодієм Посьвьом Стефаном. Він своє часу втїк перед ексекутурою до Америки і вправ там у своїх товаришів-еміґрантів 925 долярів. А відтак він вернув назад до Галичини і вибрав своє рідне село Тихе коло Заліщик за поле до пошуку. Хоч селяни знали, що то він їм робить тілько шкоди ріжними крадїжками, але не важили ся его подати до суду. Він скривав ся дуже зручно перед жандармерією, так що она довго не могла его найти, але вкінци таки вислїдила, де він ховає ся. Дня 26-го червня вишукали его жандарми, але він зачав втїкати, а коли один з них, Іван Кляпильский, казав єму станути і три рази нічого не помогло візване, стрілив жандарм і поцїлив злодїя в саму голову. Він без крику повалив ся, а и шпитали, куда его відвезено, ще мав на стільки сили, що зірвав був бандажу з голови. По кількох годинах опришок помер.

Лїгунґчанґ а рентґенівскі проміні. Хіньский віцекороль Лїгунґчанґ дуже собі сподобав Берлин і не може ним досить налюбувати ся. А що свого часу дістав одну кулю під лїве око і японьскі лїкарі не могли єї найти, бо десь в чашці застрягла, то він пішов до технїчної академії в Шарльоттенбурґу коло Берлина і казав собі голову осьвітити рентґенівскими проміньми. Отже образ під тих проміньів указав цїлком виразно так кульку, як і дорогу, котру она перейшла.

ПОДЯКА.

Придавлені несподїваним ударом долї, що забрала нам бл. п. Елєна Ганкевича так перед часом, в самім найкрасшім віцї, в розцвітї сил і здоровля, в почитках подїйного щастя родинного, складаємо сих кілька слів подяки всїм, що нас в горю розважали, що нас не кинули самих на ласку нелюдної долї і несли нам можч і словом і дїлом. Слів подяки не находимо досить для родини Вп. п. Окуневских, котрі як рідних приймали нас в вежкій хвилї до себе і дїлили ся з нами вижком нерем. Горячу подяку передаємо обом лїкарям, д-рам Тіміґерови і Воєвідцї, котрі безкорисно, а з цїлою ревностию лїчили безнадїйно хорою; дякуємо Впр. о. о. Пельцеви, Майковскому і Біцманови і Олесницкому з Торговиці, що відправили сумний обряд погребовий, а о. Олесницкому надто за Його прегарне, сильнїйшою для Покійного сказане слово над могилою. До глубини душі зворушені дякуємо всїм, що в так незначайно великім числї супроводили домовину Дорогою Тени до могили: Впр. Православному Духовеньству, пп. Учителям Біцманьского повіта, котрі звуками свого скрипки старали ся злекшити нашу тугу, репрезентантам Комітету повітового, членам рускої громади черновецкої, що уділили п. Семаки попращали свою товаришку, інтелїґентцї, міщанам і селянам, котрим так богато лїжало ся на сумнім торжестві, нарешті всїм знакомим і приятелям за вірали правдивого, полудневого співчутя передаємо наше з глубини серця плинуче: Спасо-Бі!

Леонора зі Струтиньских Ганкевичева з дїтьми і родина Покійного.

трія писав, що прибуде. Сам не малїв ся, що як раз тепер буде мати нагоду побачити свою матір; адже вінайше відлиняє може до далеко і відорож за забере богато часу, тому вирастає із свобідних шістьох неділь і прибуде, щоб оглядати свою батьківщину і дорогу матір.

Утїха пані Марко була невимовна. Не бачила его найже три роки і їй здавало ся, що з его приїздом прибуде все єї минуле щастє, вернуть гарні дні єї минулих дїт, і она аж потерпіла. „Я думала ся вже умерти“ говорила своїм знакомим, усміхаючись ветхо, „а тепер як воздоровіла.“

Ціла хата готовила ся на его приняте, мусїла пристосовати ся мов можда для молодого. Все блестїло, сяяло в нїй, лишало новість сьвяточности, новости, якмеж ожидаєм. Для всїх приємна комната стала ся середком дуже доброї матери і она була би найрадше прикрасила лиш самим золотом і срібдом. Найкрасші і найдорожші шмати мусїли перенести ся до его комнати, а она любувала їх барвами, говорила раз по раз, що він їх любить, любив їх що малим хлопцем...

Й бажала ся его приїзду.

Відвикши від мужчин, а стала найже ненавидїла і боялась і сникала з ними стрічі. Мене обгортає неспокій при думцї, що прийде ся мабуть проживати з чужим незнакомим чоловіком під одним дахом, стрічати ся з ним по кілька разів денно, сидїти разом при столї, відповідати на его питаня. Се буде мені дуже не в смак і я втїкала би нишком і просила Бога, щоб той час минув як найскорше, і щоб ми знов лиш обі остали ся, проживали тим тихим спокійним житєм, як досї.

Від часу до часу проходило ся в мені і чувство заздрости. Пані Марко, котра завжадала досї лише моєю особою, „любила“ досї найбільше мене, зверне ся цїлою істотою тепер до свого того боготвореного сина і я остану ся для неї лиш „товаришкою“, потрібною тілько до услуги.

Я була привикла до того, що з єї окруженя була я їй найсимпатичнїйша, що своє серце виливала перед мною і дїлила ся найчемнїйшою душою зо мною. А тепер може змінить ся то. Тепер прибуде він, син того ухоханого мужа, котрого не забула і досї, і єму будуть мусїли всї поступити ся. Я найважнїйша! — Так, я відчувала, що з его приїздом зайде зміна і в моїм житю, і що я єго особі зближу ся до мене найбільше, і те такий, перед котрим треба буде може поклонити ся. Те, що пані Марко о нїм оповідала і що лишило з его писем до неї, викликувало пошанне, і вже на сам спогад, що може й я буду мусїла кланяти ся єму, ворохобила моє нутро, наповнювало мене горестию і упокоєнєм. Я не хотїла нікому кланяти ся, нї, я й не потребувала его чинити, а супроти того і не мусїла!

(Дальше буде)

ВИШИВКИ
всхідної Галичини

після колекциї зібраної Товариством „Клюб Русинов у Львові“, появились накладом Антона І. Хойницкого з літографічного заведения Андрія Андрейчина по цїнї

3 зр. 30 кр.

за примірник, складаючий ся з 20 таблиць в 4° кореспевского формату з хорошо надбаною тенї.

Видане сеє „Вишивок“ перередане значно подібного рода видання, що появляють в Києві, Одесї і Москві, і то не лише під кождим технїчного виконаня, але також і підглядом самого змісту, бо видане се складає ся точних репродукций чрезвичайно гарних народних вишивок з повітів Борщів, Городенка, Надвірна, Снятин, Тлумач і инших з збірки шановного кружка, уживаних народом в домашній окрестности.

З зголошенями можуть звертатись до Антона І. Хойницкого, управителя Книгарні Стауропигійского Інституту у Львові, улиця Руска ч. 3. 19—26

Поручаємо гостинницю Метрополь Лерхенфельда в Чернівцях при улици Ратушевій.

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Онолиром Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу.

складена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в літографічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Повідомлене. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Дністер* у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівцї (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпеченя від огню будинків мешкальних і господарских, церкви з уряджевем, звирядів домашних і господарских (пасіка, плугів і т. п.), худоби, збіжа в снопах і в зерні — подаю кождому потрібні пояснення. — *Корнель Салобон*, аґент „Дністра“ в Чернівцях, улиця Пушкина ч. 25.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодоти Галіпи, сторін 110, вістки, ціна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої вмл. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ка, ціна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

Для школьярів!

Товариство „Просьвіта“ при збіжаючім ся в платах з школах народних подає до відомости Сьвящ. Ґр. Шепілових, Пов. сьвященників, катехитів, учителїв і учительок, що книжки накладу товариства, продаючі кр. Ґімназіяльне на цїлий для учеників, красно оправлені, клеєнчаними берегами, можна купити **в книгарні товариства у Львові в ринку ч. 10.** по слїдуючій цїнї:

Ґвоздик про силу природи 20 кр., Оповіданє о житю сьв.-Бориса і Ґлїба 20 кр., Повістки для дїтий 25 кр., Сестра 15 кр., Байки 22 кр., Історичні Гутки ч. І. 15 кр., Історичні Гутки ч. II. 25 кр., Лєс і поле 24 кр., Рідна хуторка 15 кр., Про жаворонки і лєс 20 кр., Ґвоздик Франкліна 16 кр., На досвітках 22 кр., Серце лєсного жора 25 кр., Житє сьв. мученика і дївиці Настасиї 20 кр., Дрібна птиця господарска, а менші гроші 20 кр., Щаброта Америки 22 кр., Вибрати поезиї і повістки 42 кр., Перекотиполе, повістка, 18 кр., Кирко і Бетлєй 22 кр.

Молитовник народний (з сьвячаний сорочі) 20 кр., в лучшій оправі: а) хребет полотняний і золотий хрест з переду 25 кр., б) вся оправа полотняна, берегі золоті і золотий хрест з переду 35 кр.

Молитовник народний великий по збіг 90 кр., 1.75, 1.50, 1.65, 1.80 кр.

В руках товариства педаґоґічних, улиця Шепілових ч. 6. у Львові, можна також дістати на кредит для учеників слїдуючі видання:

Образкові видання. Вибраного 10 кр., Гостинець 10 кр., Забавка 10 кр., Мешканцем 10 кр., Рибаком 40 кр., Квіткою 20 кр., Півчком 20 кр., Кобзар Тараса Шевченка 20 кр., Гоп-фрадько: Лис Микита 50 кр., Мірко: Пригоди Дон Кіхота 40 кр.

Видання без образків. Читанка ч. І., II., III. 17 кр., 20 кр., без опр. 10 кр., Вказка методи 30 кр., Хлїб Господнє 40 кр., Учитель на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 2 кр., Дзвінок на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 4 кр., Ів. Левицкий: Новелєтъ, Різдвяні гостинці 10 кр., Вол. Шухевич: Запитки шкільні 20 кр., О. Нижанківский: Батько і хлопчик, двоєлїв для дїтий з ноти 10 кр., Дзвінок Ґлїбова: Байки 5 кр., Н. Найчанка: Пісні, Кобзар; Грицько по 5 кр., Дуже про цвітане Кобзаря 5 кр., Лїбіровий Чайка: Казка про ковер то сто сіно, Пасинка по 5 кр., М. Лисенко: Тени вида з-під вакр, Двоєлїв з коренцями 10 кр., Мала етнографічна Руси-України 20 кр., Ґедеймин: Кармелюк і Ружина 25 кр., Київ Верне: Надочок доньки землї 60 кр., Бороздинський Правила до іспиту 20 кр., Молитвенник народний, з дозволу церковного, 20 кр., з ре З. Кольмера: Кутова історія медицини 60 кр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станиславова, Коломиї і Снятина	11^{28}			6^{57}	10^{28}	5^{20}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Ґлїбови	3^{22}			9^{12}	10^{08}	5^{23}		
З Новоселиці, Салагури							11^{15}	9^{50}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	5^{10}		6^{55}	9^{20}	9^{03}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станиславова	9^{55}			6^{13}	7^{28}	3^{01}		
З Підволочиск	2^{20}	10^{05}		8^{05}	5^{10}			
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{50}		7^{42}	4^{45}			
Зі Стрия				12^{10}	8	1^{50}		
З Белзя				8^{00}	5^{45}			
Зі Сколього і Стрия				10^{18}				
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний поїзд)			8^{45}					

Відходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станиславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}			9^{41}	10^{29}	5^{30}		
До Ґлїбови, Сучави, Яс, Букарешту	12^{10}			7^{17}	10^{48}	6^{18}		
До Салагури, Новоселиці							4^{00}	9^{21}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{50}	11^{05}	4^{10}	9^{55}	6^{45}		
„ Підволочиск		2^{11}	6^{40}		9^{00}	10^{45}		
„ „ з Підзамча		2^{22}	6^{14}		9^{08}	11^{12}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}			10^{05}	2^{45}	10^{15}		
„ Стрия				5^{22}	9^{05}	7^{22}		
„ Белзя				9^{15}	7^{05}			
„ Сколього і Стрия						3^{15}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний поїзд)	8^{00}							

Підчеркнені числа означують пору ночну від 6 год. вечерня до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час рівнять ся до львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годинику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Руської Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучинського.

Ч. 137. Чернівцї, субота дня 22. червня (4. липня) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Д. Гермаїка в Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровична ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

З МІСТ І СЇЛ.

(Третїй лист з села до редактора *Буковини*).

(Конець.)

Коли народні інституциї як Дністер, перемиска Віра, станїславівский Банк заснований, а навіть театральний референт Бесїди — здають ріжнородні справоздання та поясненя о розвою товариств майже що кварталу і тим способом утримують контакт, жину звязь з цїлою суспільностию, то „Народна Торговля“ пригадує ся сьвітови хиба славними оголошенями сьвітла для Братчи церковних, або перед сьвятами мантерівскими дріжджами. По за сим продає свій перець, каву, цукор і чай так, як перший лїпший склепар — і по розділеню дївілєнди уважають „народну“ дїяльність свою за скінчену. Ми читаєм по газетах о повстаню крамниць по селах: громадских, братских, товариских, читальняних і приватних. Богато професорів, сьвященників, учителїв і иньших людий заиджувало їх, але чи був де в котрій крамници хоть один з управителїв філіяльних складів „Народної Торговлї“, о сїм нема що й згадувати. А преціж люди ті яко фахові повинні би придивити ся мізерному сему рухови нинїшному, веденому всегда людьми недосьвідними, — бодай порадою або фаховим спостереженєм звернути увагу на ріжнородні неправильности в устрою, що носять в собі часто зародки конечного упадку. В браку фахового підручника для крамарства, були-б они живими інструкторами торговельними, а і самі набирали би досьвіду в справах торговельного руху на селах. Тим чином утримувала-б ся жива звязь між крамами й „Народною Торговлею“, якої до тепер зовсїм нема. Крамарі чують ся в „Народній Торговли“ далеко більше чужими і несьмілими, як у першого лїпшого жида, котрий певно не з жичливости, а з власного інтересу знає чого їм потрібно, порадить, кілько і якого товару в певний час розійде ся; тимчасом персонал Торговельний дивить ся на сїльского крамаря з висоти свого купецкого достоїнсана з маловаженєм, залагоджуючи їх потреби — на взір урядників податкових; а коли жиди всїма силами старають ся крамарів до себе притягнути, то „Народна Торговля“ уважає їх непотрібним балластом.

І чим же усправедливить „Народна Торговля“ свій епітет „Народна“, коли она на напрям і устрій торговельний між народом зовсїм не віддїлює? „Народна Торговля“ не знає, кілько крамниць має в обрубі свого складу і які, не знає кілько і який товар там продає ся і з якого жерела потягає ся. А можна би все те дуже легко зробити, коли-б управителї не були в великій части люди без жадної ніякої ідеї, прості живі машини до затягання фактур та веденя книг касових. Без того не може „Народна Торговля“ стати головною артериєю гандлю на Руси, котрої призначенєм єсть розпроваджувати оживлюючу кров по всїх жилах народного організму. „Народна Торговля“ повинна бути серцем цїлої торговлї народно-рускої, — але так ведена, як нинї, она ним не є і не буде. Нинїшна „Народна Торговля“, котра силою своєї капіталїстичної переваги укладає картелї з фабриками і тим чином унеможливлює до них доступ малим предприємствам торговельним без свого посередництва — се не інституция збірна, зложена з малих організмів, що має на оцї охорону своїх членів і цїлого народу перед низеком продуцентів фабричних, а скорше інституция капіталїстична, пригнїтаюча малих торговельників і против такої організациї ми мусимо бороти ся, хоть би се як панам директорам, управителям і удїлницям було немило.

На доказ висше сказаного наведу слова „Народної Торговлї“ після котрих ни-

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

(Дальше).

Боже настав день его приїзду, я ходила збуджена, роздражнюючись чим раз більше прекрасними дрібними орудиями, що їх на просьбу панї Марко я назаготовляла для него.

Я вже тепер его обслугую, говорила я слуняні до свого серця, я коли приїде, то буду лиш при дверях стояти і ждати на приказы.

Коли находила година его приїзду, я випросила ся ніби до Оксани і пішла далеко на проїзд в лїс. — Так, думала я, нехай собі вже тепер приїзджає, нехай витаєть ся до схочу, тїшать ся собою доситу. Я бодай не буду при тім і не почую приказів: „Наталїє, велїть подати каву, або велїть подати воду, зачиніть вікно і т. д.“

І пішла. Ходила я і блукала довго, довго по полю. Мучила ся ріжними роздражнюючими думками, ріжними сповідями з минувшого і теперішного житя. Думала про Орадиню, про его гордість, про те, що не бачила его вже так довго, а хоть і бачила, не поговорила з ним ні слова; думала над тим, що ненавидить мене тепер — і що я дуже, дуже опущена. Одиночка, не маю нїчого в сьвітї, хто би занимав ся моєю істотою, перейняв ся моєю вагою, як н. пр. бабуня! І я згадала єї, я згадувала єї, сплакала жалобно. Так, я блукала сама між людьми, мусїла собі сама бути і провідником і оборонцем і мати на кождім кроцї. Чи таки вже моя доля до кінця? Нерозумна я, коли думала колись час, що отеї жінка, котрою мене Бог мов за всї дотеперішні муки нагородив, любить мене хто знає якою любовю! В неї я прецінь хто знаний, близький серцю як я, чужинець, товариша,—хтось, супроти кого она має і обовязки, коли ти часом в побиранє плаву за все, що роблю для неї — і она менї нїчого не винна... Ні, ні, она не винна менї нїчого, єї заклати і презенти переважають геть-геть мою працю в єї домі...

Такі і подібні думки дражнили мене мои невидимі демони, доки сонце не дадило ся до заходу, доки до дому не прийшла.

Вернувши, хотїла я зайти незамітно до своєї комнати, одначе мои на перекір менї сидїли панї Марко і своїм гостям на веранді, котрі я мусїла переходити, щоби дістати ся як найборше до своєї комнати. Несьмілими кроками підходила я до дому. Я знала, що люди на веранді мусїли мене вже здалека замітити; я-ж переходила дїльник, що лишив ся перед їх очима і не могла остати ся незамїченою.

„Ходїть, Наталїє, ходїть уже раз!“ кликала з нестриманою радостию панї Марко, коли я наближила вже до сходів веранди. „Де ви так довго забарили ся? Я вже туй-туй що не розгнївала ся на вас. За кими посилала до Оксани, бо ви сказали менї, що ідете до неї... Ой, з вас великий крутар!“ додала ніби серіозно і усьміхаючись погрозила пальцем. „Ви всюди бодай ся не своєму звичаю стати менї в чім небудь на заваді, н. пр. нинї при стрічі з моїм дорогим сином. Я вас добре знаю!“

І звертаючись до молодого чоловіка, що сидїв біля неї і замовк, побачивши мене, додала: „Се та сама, Іванє, що я тобі о ній писала. Она упрошуєть менї дні, яке зі мною у хїй самої і зносить всї вибаги, мої капрізи. Се она, Наталїя Верховинська!“

Вражена щирими словами панї Марко, я встидала ся своїх передуманих дум і недавно по почуваної зависти. Змішана і трохи заклопотана спинилась я на веранді і майже не знала, в який спосіб обіцяти ся. Так само була я й дуже здивована. Передо мною стояв цїлком инший чоловік, ніж я собі его доси уявляла. Нїчого героїчного не було в нїм, ростом чи не низший від мене, з лиця майже неграциї, неладний сонцем, темно-русячий, з окулярами перед ясними, проникливими очима, котрі спочивали тепер з холодною цїкавостию на менї.

„Мило менї пізнати вас“, обізвавсь рівним, звучним голосом „тим більше, що почував ся нашим довжником. Мати писала менї богато гарного про вас.“ І з тими словами подав руку, нї, не руку, а два пальцї. Я делїка доторкнула ся їх, склонившись майже незамітно, а відтак і відійшла ся до своєї комнати. Стілько було всеї бесїди між нами сегодня. Коли я, поклонивши низько панї Марко, прийшла в друге між них на веранду, він оповідав далї щось мамцї і моя не замічали мене. Тай мав же він що оповідати: він подорожував стілько по сьвітї, пробував по хвилї в инших країнах, бачив стільки, тож і ніг вношідати мов „з книжки“. Адже задля незнаних сьвіта потуши до жаркварня. — Я сидїла недалеко них мовчки, слухала і приглядала ся єму. По нїм було видко славянське походженє, хоть

ні вже всї солїдні фірми відсилають кожде замовленє меньшого торговця — до неї, на те хиба, щоб „Народна Торговля“ за свій превеликий труд посередництва здерла з відбератель 10% рабату, зіставляючи тому-ж за вложений в товар капітал і майже цїлорічний труд дрібної розпродажи яких 5%, о котрих ще з емфазою каже: „чиж се не досить?“ Взагалї „Народна Торговля“ зачисляє собі у всїх товарах, в дрібній чи гуртовій розпродажи, за великий рабат, а з того виходить, що много людий уникає єї, а майже всї суть з неї незадоволені. Так приміром 1 кільо насїня цибулї, спроваджене від Бальзена з Кракова пречудної якости коштує 2 зр. 20 кр. — коли та сама цибуля з „Народної Торговлї“ коштує 3 зр. 50 кр. Нема отже за що сердити ся, коли сїльскі крами звертають ся впроет до фабрик або продуцентів, щоби могли своїм відбералям жаданий товар як найдешевше достарчити. Инакше мусїли-б они сердити ся на своїх відбералїв, що тії їх опускають, а йдуть по закупно товарів до міста; а такий гнїв при високих цїнах в сїльских крамницях подабав би на се, як коли-б хто сердив ся, що вода тече не в гору а в долину. Длятого то при закладаню крамів по селах звернули люди увагу в першій хвилї на се, щоб цїни продуктів обнижити так, щоби були рівні або й низші як в містї, задержуючи поки-що ту саму якість, до якої наші селяни привикли і котра їх на тепер вдоволяє, а додаючи ще надто совістність і скрупулятну ретельність. Зміну якости залишено в першій хвилї, бо кождий признасть, що образованє народа під тим взглядом не може відбутись в одну хвилю а постепенно через довший протяг часу.

Маючи повисшу цїль на оцї, не могли крамниці звертати ся з замовленями до „Народної Торговлї“, бо та, наслїдуючи більші склади християньских купців по містах, оперуючих виключно межи інтелїґенциєю і шляхтою, заосмотрила і свої склади товарами першої якости, глядячи з погордою на товари, яких потребує руска сїрома — з ідейного заложеня иже, властиві і головні покупці єї. Управителї і субєкти „Народної Торговлї“ аж не чують ся з радости, коли в ряди-годи заїде перед торговлю який дїдич або „пахуча“ дїдичка повозкою і зажадає кільо італїньского ряжу I-а, зо дві пачки сальонових сьвічок Apollo, і ще деяких вибагів паньских; натомісць дрож переймає всїх на вид драбинастого воза, коли сей стане перед „Народною Торговлею“ — а до складу війде з батогом крамар обпорошений, жадаючи 100 кільо ряжу по 10½ зр., 30 кільо сьвітла церковного, — дві-три голови цукру — і иньших потреб селяньских. Тогди править ся крамареви ріжні мудрощі о підроблюваню ряжу кукурудзяними крупами, о лихій якости сьвітла „Австрия“ в порівнаню до знаменитого „Apollo“, о знаменитім роді їх дорожшого цукру, байдуже або з утаєною радостию глядячи, як той крамар вислухає сумрно їх мудрого балаканя, скаже: „Я ту ще прийду“, відїздить не оподалїк до жида і забирає потрібний товар на віз.

Такий напрям „Народній Торговли“ надали головні директори, у котрих недоставало ясної провідної ідеї, чим має бути „Народна Торговля“ для нашого народу, ідеї конечної, щоб кажна ся інституция стала правдивою народною торговлею. Тож не увидїть, панове, себе і других запевненями, що ви богато добра робите. Ні, ви тілько жуєте до якогось часу надбане добро, а коли перші непевні кроки на дорозї розбудженя і зорганїзованя здорового руху крамарского питуєте браком солїдарности, патріотизму і безхарактерностию, то ми в почутю своєї ваші ся скажемо вам лише: „Стережіть ся, бо незрячє око заглянє вам в саму душу глубоко-глубоко“, а цїнна може так скінчитись, що, як каже Шевченко, „засядуть і премудрих — немудрі одурять“!

Сими замітками доповняю оправданє і оборону чести о. Левіцкого від напастий, котрі я мимоволї вилиав своїм другим листом.

З правдивим поважанєм:

Кроти з Гелочини.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 3го липня 1896.

До Кіцманя! Всїм шановним приятелям руского народу пригадуємо, що в понедїлок, дня 6-го с. м., відбуде ся в Кіцмани четверте з ряду народнє віче. Хто бажає нести між народ сьвітло правди і науки, помочи єму в єго нуждї, повинен прийти і вислухати добрих рад. Особливо селяни самі повинні прийти в великім числї, тим більше, що день вибрано як найвигіднїйший.

З буковиньских середних шкіл. Урядова Wiener Ztg. оголосила іменованя професорів при бук. середних школах; а то іменовані при вищій гімназиї Іван Понек з Бродів, при вищій гімназиї: Посиф Бітнер з Вайдгофа, Віктор Прелич з Чернівцїв, Антін Савер з Відня, Самуїл Шпінер з Галїцїя і Іван Тірон з Чернівцїв, а для гімназиї в Рядівцях Андрей Фуч з Градця.

Зміни в галицкім шкільництві середнім. Перенесені: професор гімназіяльний в Перемишли Ник. Франк до гімназиї Франц-Посиф у Львові, проф. гімн. в Станїславові Ліп Кондрат до гімназиї руской у Львові, проф. руской гімназиї в Перемишли Ом. Кордасевич до гімназиї руской в Калуші, учит. гімназ. в Бучачи др. Мих. Залїзняк до гімназиї в Бродах, проф. гімн. в Дрогобичи Рем. Моска до V-ої гім. в Львові, проф. гімн. в Тернополи др. Ів. Ружицкий до V-ої гім. у Львові, проф. гімн. в Стрию Стан. Романьский до IV-ої гім. у Львові, учитель в заведеню Сиротів в Хиреві: Вал. Служевий і Тад. Висьльский одержали посади при гімназиях: перший в Бучачи, а другий в Калуші. — Іменовані дійсними учителями учителї провізоричні: Стан. Балиньский з Рашова в Зо-

---

здавав мені дуже змішаним. Говорив знаменито кінцюком мовою і очивидним замилованєм; з єго рухів видно було невність, а з єго мови щирий сьвітогляд. Мені взнаяула ся мимоволї загадка Оксани, що він „Европеєць“ і що єму шлюб байдуже, до якої він нациї належить. З єго бесїди дедукувалась я, що він демократ, хоть з другої сторони пробивав ся в нїм якийсь аристократизм, котрий застерігаєсь заздалегідь від всякого спільництва з тим, що звуть „плебейскостю“, створить від него в думаню і в учинках.

Я прирівнала єго до Орадиня і він видав ся мені контрастом того-ж. Орадин був з вида гарний, майже пишний, з сей майже потаний. Орадин був інтересний своєю непостійностию, своєю горячою, лиш по части гамованою натурою, а сей своєю тонкостию так в рухах як і в думаню, своєю лагідною невностию.

Від часу до часу задержував ся я бесїдї єго ясний бистрий взір на мені, моя сестра єго говорили ся і для мене, але я знала, що они не були й для мене висказані, я відчувала се. Єго істота була мені така чужа, така далека всему тому, в чім я жила і чим була наскрізь перенята, що мене обгортало все жаркоє чувство самітности і я мимолїть звертала ся в думцї до Орадиня. Він инший, стоїть чимось так близько до мене, чимось сворідчений зі мною, чомусь так добре, добре знаєомий! Чому загадка ся! Яке зло заподїяла єму? Длячого хоче мене повчити? Адже ми одної матери дїти, доля наша з малку трохи не однакова! Коли-б він знав, яка я самітна, як жадна нераз сердечної опори, скромно би ся свого повелїня...

. . . . . .

Сего вечера чулась я дуже нещасливою. Пані Марта майже не замічала мене, а я старала ся всїми силами не звертати на ї її єго увагу на себе. Она ущасливлена поворотом сина, говорила раз по раз, що він „цїлий батьком“, дивила ся, сїдїла за ним витаючи очима, глядила єго по лици, по волосю мов малу дитину, а він, розжалобленний тим любовім і майже зворушений, цїлував ключо руку, що провадила єго в найволодших дїт і смерела від зла і гора моя рідна мати.

„Та мені ніколи не справили гризоти“, чудак я, як до него кажу говорила, „цїлуєш так, як твій дорогий отець.“ Та будеш колись так само добрим мужем як він, вірним таким... не правда-ж, мій любий, любий сину?..“

„Що я люблю, люблю вже на віки“ відповів він їй півголосом словами поета Гайне... і ті слова запали мені глубоко в пожиє. Гарні!

*

Спершу держав ся він мене віддалени, мовби боявся я з моєї сторони якого вкладу на себе, а я горда, несьміливка, ображена, відвернула ся від него і поступала себе так само, що аж сьвіжно було. На єго питаня відповідала хорошо і холодно, могли остати ся з ним самим хотьби і на хвилку увиділа трівожно, а коли не могла від того обертнуть, то сидїла вже мовчки, з спущеними віями і не заговорила вперша. „Я не забуваю, що я товаришка!“ говорила єму мій погляд, „не забуваю, не бійте ся! Я до вас не зближу ся ані на один крок, ані одною думкою, а не з тих, перед котрими треба аж утїкати!“

Чи він розумів мене?

Не знаю.

Помітив, т. є. коли минув перший тиждень, став ниднем. Розпочинав сам розмову, витавав ся радо в моїм товаристві, а дехали задержував майже на силу ріжними питанями, коли я не хотїла з ним довго розмовляти. Звичайно розпочинав розмову розпитуванєм про жите і кривдки своєї матери, або про її смерть, опісля переходив на мое занятє, мої замаганя... про те, що мене найбільше занимало, про музику, літературу, про мої знакомства. Розпитуючи про знакомства дивив ся на мене довгим поважним поглядом. Я відповідала коротко, розважно, мов кутїла так відповідати: він мав кривдливий і лиш єму властивий своєї натури. Чим ся так лагідно, так сьмілїйше зарвав, мовби то не „товаришка“ стояла перед ним, з якась гордостию, чудна дївка, тонка утеча от перед очий мо хвилї і не вернути ся. „Тому він і дивер“, думала я собі, „привчив ся з ріжними людьми ріжних способів.“

Часом, коли я безмовно і безмежно вертала ся по хатї, чи спритуючи що небудь наливати квіти, чи перетрушуючи що небудь через усї комнати, сїдав неустанно погляд за мною. Спершу боялась я тих пронизливих поглядів, мов скулер, аж з часом привикла я до них і они не здавали ся мені вже такими острими, тим більше, коли я переконала ся, що він наскрізь лагідна натура.

Одного разу було з нашим героєм занятє більше робітниці: сонце стояло. Він витавав за працю сам, вертав ся вертаючи біля нас від рана до вечера, помішуючи їм Бог знає що, виписуючи за научуючи їх про ріжні, їм незнані річи. Довідавшись при той нагоді, що я єдиного з них дитина вже від кожного часу слабуватиме тут перестоятись, кажучи о всїм. (Д-

...ові, Льодв. Брилиньский з Ряшева до школи реальної в Станїславові, Каз. Ейбин з Дрогобича в тамошній ґімназиї, Фел. Ґонтшевич з Дрогобича в тамошній ґімназиї, Франц. Фриз з Яслї з Стрию, Юл. Іншольт з Тарнова в Перемишли (ґім. нов.), Ів. Сиджейовский зі Львова в Тарнові, Брон. Консиновский з Кракова в Бродах, Бол. Левіцкий з руской ґімназиї у Львові в Тарнові, Мих. Новосельский з Перемишля в тамошній ґімназиї польскій, Йос. Петрик з Станїславова до ґімназиї рускої в Коломиї, Волод. Пуховяк з Коломиї в ґім. польскій в Перемишли; ф. Ник. Сабат з Коломиї в Станїславові, Андр. Шахнович з Ярослава в Станїславові.

Зі Львова пишуть нам: Тутешні Русини, котрим лежить по серцю розвій жіночого Інституту від зарядом ЧЧ. Василіянок, не мало зачудували ся, коли *Дзвонгор* в своїм послїднім числї зробив в рубрицї „Надіслане" рекламу для „руского" жіночого пансіона, котрим горячо опікує ся редакция *Галичанина*. Тому ми осьмілюємо ся спитати редакцию *Дзвонгора*, чи дійсно тутешний Інститут від зарядом Василіянок так перевисшений, що для „русскихъ дѣвочекъ" треба ще другого пансіона у Львові, котрий би до того ще мав виразно „общерусскій" напрям? Знаємо докладно, що декому справдї не вподобав ся тутешний жіночий Інститут, що стоїть від кроп котратом Є. Еміненциї кардинала, а то із знаних причин, і тому засновано „пансіон", котрий стоїть під тим самим покровом, що й редакция *Галичанина*. Варто би знати, чи й редакция *Дзвонгора* тої самої гадки, що і всякі „предсѣдательницы" і „письмоводительницы?" А як таке оно і виходить, бо инакше не могла би редакция *Дзвонгора* робити рекламу інститутови з виразно „обединительних" цїлях, коли зміцнім знаменито великий Інститут для дївчат в Перемишли стоїть майже порожний і то лише задля безпідставних нападів *Галичанина*! Сей факт, мова в *Дзвонгорі*, взагалї „смиренно-мудрий" тон в нїм, відколи перестали дописувати Пр. оо. Василіяни, та зовсїм злимні анальоґії минувших провокацій — все се нагадує живо, що недавно був у Львові „синтезаторний" „Миръ", котрий спочатку дише несьмів, стоїть „на желаніе консистуарїїв", а потім що раз сміливше зачав залишати ся до тодїшної *Червоної Руси*, аби нинїшн враз з нею пошмути з єдиного Божого. Ми що не так то давно, чули що „для восстановленія місця тут (т. є. в краю) нема", то видно такі річи скоро забувають ся. За більше дїт можна для чоловіка, що публично сглашує ся своїм москвільтством, найти величаво в *Дзвонгорі*! Се вже треба признати москвофілам галицким, що мають у певних сферах щастє з своєю політикою: чи бють, чи плакують, чи за ніс водять, все виходить на своє... Доказів не наводимо, бо не треба, они й так самі пхають ся перед очи і знані вже всїдому. Але щирим Русинам вже крайна пора вийти з того лабіринту вічно повтаряючих ся суперечностий і труслївої, вічим неоправданої нерішучости, бо ми через те не можемо на самих людский ані на один крок наперед поступити! По ще все оглядати ся на капанство, мов на якісь зачаровані задні колеса? Для тамучих Русинів оно істнує хиба ино болїм на народнім орґанїзмі, котрого треба чим скорше викалїчити. В сїй справі повинна короткозорість і нерішучість належати до історий, бо она наносить тяжку кривду народній справі.

Нова народна школа в Чернівцях. Сими днями зійде ся комісия з членів міскої ради і міскої шкільної ради, аби винайти відповідне місце під нову школу народну. Сим зробить ся перший крок для заспокоєня пекучої потреби. Однак при сїй нагоді повинна міска рада подумати о Русинах і належачій їм народній школї в Чернівцях. Тут зволїкане не на місци, бо ґімназия вже є, а народної школи ще нема!

Задля лихої господарки громадскої розвязало галицке намістництво громадску раду в Долинї і назначило правительственним комісарем повітового секретаря Зенона Роєка.

Gazeta Bucovinei добачає від якогось часу на кождім кроцї якусь несправедливість супротив буковиньских Волохів. Аби лише вийшло на єї, то не пагає ся перекручувати факти на свій лад, дарма, що цїлий край знає, як справа дїйсно має ся. Не почуваємо ся до обовязку виказувати крок на кроцї всю ту шкільну брехливість Gazet-и Bucovinei, коли пише про Русинів-народовців, бо се завело би нас за далеко, а зрештою нам здає ся, що румунїзаторів то зовсїм не направить. Але від часу до часу таки добре водити один або другий разючий факт визначайшого крутарства тих панів. То ми зробили оногди в справі рускої ґімназиї, а тепер хобаки в сїй справі в Чернівцях. В одним з послїдних чисел пописала Gaz. Buc., що в реальній школї чернівецкій будуть розписані дві стипендиї і хоч професорска колеґія предложила двох Волохів, ср. рада шкільна дала одну стипендию Русинови Пігулякови, „бо — він братанок посла Єротея Пігуляка!" Справа в дїйсности стоїть так, що студент реальної школи Пігуляк минувшого року задля слабости не міг одержати доброго сьвідоцтва і тому сего року повторює клясу, але в першім півроцї одержав дуже добре сьвідоцтво, і в другім півроцї всї професори були з него задоволені. Єго поведенє в школї і поза школою заслугує на похвалу. Отже коли розписано конкурс на дві стипендиї з гр. пр. релїґійного фонду по 80 зр., подав ся з Русинів один Пігуляк. Не знаємо вже чому, але фактом є, що професорска колеґія предложила двох Волохів, хоч кваліфікация одинокого Русина-компетента не була нїчим гіршою від кваліфікациї компетентів-Волохів (може хто винайде причину сего дивогляду, коли скажемо, що румунїзатори мають між професорами реальної школи більшість за собою). Однак кр. рада шкільна находила не з румунїзаторского становища, а з становища справедливости і надала одну стипендию Волохови, а другу Русинови. І се так дуже заболїло панів румунїзаторів! Они живуть в тім дурі, що до гр. пр. релїґійного фонду мають лиш они самі право, а Русини нї. Ну певно, розчарованє мусить їх дуже болїти, але годї потурати таким мріям закоренїлим! Що компетент-Русин являє ся случайно Пігуляк, се не має нїчого до річи; чи вже задля того самого бідний ученик-Русин не повинен дістати стипендиї? Чи народумають ся колись наші румунїзатори, чи засьпівають їм вже тепер „Со сянт-ґен"?

Зависть мілїонерска. Один з найбільших нинї богачів на сьвітї, американьский мілїонер Корнелїй Вандербілт, котрого майно обчисляють на 80 мілїонів долярів (лиш 200 мілїонів зр.) нидїличив свого сина за то, що оженив ся против єго волї з донькою другого богача, але такого бідака, котрий має лиш 15 мілїонів, а на то кількоро дїтий. На жінку молодого Вандербілта, з роду панну Вільдон, прийшло з того маєтку лиш 3 мілїони, отже молодий Вандербілт після свого погляду оженив ся з бідною і то вже старому богачеви не сподобало ся. Але була ще й друга важнїйша причина. Міс Вільдон єсть сповічною другого мілїонера Бельмонта, котрий від давна веде вже грошеву війну з старим Вандербілтом. А хоч Вандербілт єго все доси побивав, то однак, коли син єго вийшов єго вже стати своєком, перепухнув ся, що молодий Вандербілт готов стати до сваки з Бельмонтом і воювати против власного батька. Оба Вандербільти, батько і син, дуже упорті і всї, що їх знають, кажуть, що вже до згоди межи ними нїколи не прийде. Молодий Вандербілт, коли-б був оженив ся так, як хотів єго батько, був би дістав від него не лиш більшу часть майна, але ще й 5 мілїонів долярів готівкою і доль свого вінчаня. Син не послухав батька і оженив ся з „бідною", а до того ще й значно старшою від себе, бо єму лиш 22 лїт, а єго жінцї вже як 33. З зависти, щоби другий богач не розбогатів, нидїличив старий богач свого сина, але тому байдуже, бо він має вже власних 100,000 маєтку і посаду інжинїра, а тепер взяв ще й за жінкою.

Конкурси. У нижницї в повітї розписаний конкурс на посади: мол. учителя при 4-кл. школї у Вашківцях н. Ч. з німецкою, рускою і польскою мовою; учителя при 3-кл. школї в Бертомоїї н. С. з рускою мовою, і мол. учителя при 4-кл. школї у Бяжниці з німецкою мовою викладовою, а рускою і польскою яко предмет. Подання треба до 15-го с. м.

Складки. На руску друкарню зложили п. Мих. Будїчовский, дїдич Гоголини, 30 зр., секретар суду Болїн в Чернівцях (по раз другий) 25 зр., заступник прокуратора Вол. Михальский (по раз пятий) 10 зр.; разом доси зложено на друкарню **853 зр. 25 кр.**

Приватна клїніка хірурґічна

(Приватна лїчниця операційна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

секрет. **императора** и к. хірурґ. клїніки університетскої *Білярота-Гроссбоєра* у Відни

находить ся

в **Чернівцях**, улиця Мецлєра ч. 25.

В справі приймання хорих і инших інформаций треба удавати ся до управителя приватної клїніки **д-ра Квятковского** в Чернівцях, улиця ратушова (ди Відня).

(18—100)

...ному з робітників виробив прецїнє, щоби єго старого немічного батька приняли в дім бідних, а взамін виробив місячну запомогу. Сей був уже старий чоловік, походив з значної колись родини, і старці завсїгди в дїтї нашого городу. „Прийде ся з старою просто з голоду згинути, коли сили в руках не стане", говорив доси, „бо добрати не вчив ся я за молоду тай на старість не потрудив."

Ми були би о тім всїм і не знали, коли би старий не оповів нам того, а мати полужаної лїнивки не прийшла подякувати за добрий вчинок і трошку поміч, яку від него дістала. Єго не було тоді дома, одним нам Марко обіцяв бідній, що перекаже синови слова подяки... Коли бідній, що перекаже синови слова подяки... Коли він вернув і она все докладно переказала єму, сказав, мов би єго хто серцем обідав. „І сказ... ще згадувати, та се", відповів. А по... приходом і мене, зморщив брови, вхопив капелюх і вийшов знов кудись.

По трьох недїлях стали ми вже цїлком добрими товаришами. Я навчилась розуміти єго... сторонити себе майже строго виступ... а він, пізнавши мою вражливу полохливість, а я, пізнавши мою вражливу полохливість, обходив ся зі мною ніжно, обережно, мов з жовтцем.

„Ви боїли ся мене сперва, сторонили від мене", сказав мені одного разу, коли ми сиділи вже в комнатї, а при нас „терпіївий" робіт для нас Марко, а він з газетою в руках, читаючи що интереснїйше на голос.

„Боїла ся."

„Чому?" Єго ясний погляд спинив ся пильно на мені.

Я в першій хвилї взагалї ся сьмілости сму, що мене від него відносило, але зрештї сказала.

А то, як менї здавало ся, що він боїв ся мене, певно маловажив зі те, що я лиш „товаришка"! Здавав ся менї зарозумілим і надто критично успособленим — я чула ся при нїм пригноблено, бояла ся і того, що він стїнїв знав і бачив. (Тут він усьміхнув ся веселї). Менї неустанно приходило на ум, що він в глубинї свого серця глумить собі з мене і з того, що менї буде найгостинїйше.

Він прислухував ся спокійно моїм словам, мов ждав ще дальших і дальших обяснень, а врештї сказав так само спокійно, майже байдуже.

„Се правда, я увидав вас дїйсно. В менї якась особлива і неособлива антипатия супроти всїх товаришок, гувернантов, учительок і тим подібних істот. Чому, сам не знаю. Може бути, тому, що они нагадують менї тих, що хотять з вами рівнї стати „самі". Я мав часто нагоду стрічати ся з незвичайними екзаменатками, а ті так обридли менї з своїм „питанєм жіночим і бажанєм про рівноправність", що я їх вкінци не можу стерпіти. Не думайте, ласка, неважно, що я належу до тих, що молять ся до непрозаїчної женщини, що їх ідеалом або молода неприбрана дївчина або зажжна жінка з величезним білим фартушком і кухонною ложкою при боцї. Я знаю, що виклинкле рух жіночий, так само, що викликало й сенсацїї і вплинї обиди в суспільности. Я знаю, що они і мають право домагати ся того всего, чого власне домагають ся, а всередовний, що они дібють ся колись своїх жадань; лише, бачите, я не можу цїлком з тим погодити ся, щоб жінку трактовано лише як людину, як се власне робить обворотні поза жіночого, а не також як і жінку."

(Дальше буде.)

Приватна клїніка хірурґічна

(Приватна лїчниця операційна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

секрет. **императора** и к. хірурґ. клїніки університетскої *Білярота-Гроссбоєра* у Відни

находить ся

в **Чернівцях**, улиця Мецлєра ч. 25.

В справі приймання хорих і инших інформаций треба удавати ся до управителя приватної клїніки **д-ра Квятковского** в Чернівцях, улиця ратушова (ди Відня).

(18—100)

Оповіщенє. Ученикіи до першої клеси новооснованої ц. к. низшої гімназиї державної з рускими паралельними клесами буде ся приймати **15-го і 16-го**, а в разї потреби **17-го липня** (I. речинець) і 1-го 2-го, а в разї потреби 3-го вересня (II. речинець). — Ті, що хотять бути приняті, мають в тих днях явити ся перед полуднем між 8 а 10 год. в супроводї родичів або їх уповажнених заступників в канцеляриї дирекциїй (улиця шкільна) і мають виказати ся метрикою, а коли учащали до шкіл публичної, ще й шкільними відомостями. Вимоги при вступнім іспитї оповістять ся як чорній таблици заведеня. — Від дирекциї ц. к. низшої гімназиї державної. — Чернівцї, 2-го липня 1896. — *Фонстеин.*

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиранє:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр. можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і пересьвідчити ся осторожностию лише взявши ся називом „Котвиця“ бо лише ті прикладні.

Аптика Ріхтера під назвою „Котвиця“ у Празї.

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за речинь, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

зладжена д-ром Гр. Бояжком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в лїтоґрафічнім накладї Андрія Андрейкова у Львові.

Книгарска цїна карти, виконаної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Повідомленє. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Дністер* у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівцї (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпеченя від огню будинків мешкальних і господарских, нерухомостий з урядженєм, дварадів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в снопах і в ґрнї — подаю кождому потрібні поясненя. — *Корнило Салобан*, аґент „Дністра“ в Чернівцях, улиця Пумнуля ч. 25.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодота Гаїка, сторін 110, вісїмка, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої ходї. Оповіданє О. Н. Кониського, сторін 42, 16-ка, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

Для школьярів!

Товариство „Просьвіта“ при обложенєм ся в книжках в нашім народнім полї до відчоту Сьвята Тр. Шкільних, Вечн. сьвященників, катехетів, учителїв і учительок, що кожили накладу товариства, приймає до Рождества на премії для учеників, кравки черевиків, николичників, берегинь, можна купити **в книгарни товариства у Львові в ринку ч. 10**, по слїдуючій цїнї:

Розказки про сьвя природи 20 кр., Чинбаї житє сьв. Бориса і Глїба 20 кр., Повістки для дїтий 20 кр., Сестра 15 кр., Бабин 22 кр., Іґнефаи Руги ч. I. 25 кр., Іґнефаи Руги ч. II. 25 кр., Дім і комедії 24 кр., Рецепт худоби 15 кр., Про жемодєти і збіж 20 кр., Повісти Франклїн 16 кр., На домашних 22 кр., Сорі вдовиця 25 кр., Житє сьв. великомучеників і Ліпкіс Пантелеймона 26 кр., Дрібна птиця господарска, а можна 20 кр., Відкритє Америки 22 кр., Вибрати поезії і вибрані 12 кр., Перекладанє, повістка, 18 кр., Кирилі і Методій 22 кр.

Молитовник народний (з значнїйшій науці, 20 кр., в лучшій оправі: а) хребет молитовний і молитовний з переду 25 кр., б) Ціла оправа молитовника, берега золоті і золотий хрест з переду 35 кр.

Молитовник народний великий по ціні 90 кр., 110, 150, 160, 180 кр.

В руских товариствах педаґоґічних, улиця школьна ч. 6, у Львові, можна також дїтем на премії до учениць слїдуючі видання:

Образкові видання. Зоїчинець 10 кр., Гостинець 10 кр., Забавки 10 кр., Менажерия 10 кр., Робінзон 40 кр., Кайтонка 20 кр., Шевчик 20 кр., Кобзар Тараса Шевченка 20 кр., Гетс-Франкенс: Дар Макати 50 кр., Мірон: Приятель Дім Кіхота 40 кр.

Видання без образків. Читанка ч. I., II., III., IV. оправлені 20 кр., без опр. 10 кр., Вивчити жевати 10 кр., Хемія Гнеко: 40 кр., Учитель на р. 1896, 1891, 1892, 1893, 1894 по 2 кр., Дзвінок на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 4 кр., Ів. Левицкий: Пенальоть, Рідкомі пісні 6 кр., Вел. Шухевича: Вазиєся неволяри 20 кр., О. Бекетовский: Батько і мати, розмова для дїтий з вертепом 10 кр., Лесобіда Глїбова: Бабин 5 кр., В. Чайченко: Потеї; Кобзар; Гриньки по 5 кр., Дуна про вмітєм Кобзар 5 кр., Дзвіночок Чайки: Казка про ковер та про чоп, Пасьмо по 5 кр., М. Лисенко: Тоне вода хлїб мере, Дрозьдів з вертепом 10 кр., Мина стогрмічки Гуп Українка 20 кр., Гордієнко: Кармелюк і Ґонтар 20 кр., Ніцій Бернс: Подорож доньки землї 30 кр., Бернський Прометей до Ісуса 20 кр., Молитовник народний з молитвами народними, 20 кр., з рр. Л. Кольмера: Кармелюк рівна молитовні 60 кр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Святина	11^{28}	.	.	6^{31}	10^{28}	5^{38}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбови	3^{28}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{23}		
З Новоселиці, Садагури	.	.	.	.	.	.	11^{13}	9^{58}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{38}	5^{10}		6^{35}	9^{00}	9^{05}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	9^{55}	.	.	6^{13}	7^{28}	9^{03}		
З Підволочиск	2^{30}	10^{05}	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{19}	9^{50}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{40}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний поїзд)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходять	Поїзди: посьпішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Святина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{40}	10^{00}	5^{38}		
До Глїбови, Сучави, Яс, Букарешту	12^{50}	.	.	7^{11}	10^{48}	6^{16}		
До Садагури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{20}	$6^{}$
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{50}	11^{00}	4^{40}	9^{15}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{50}	10^{05}		
„ „ з Підзамча	.	2^{35}	6^{14}	.	9^{48}	11^{12}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{05}	9^{45}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	5^{32}	9^{00}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	5^{15}	7^{05}			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{05}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний поїзд)	8^{10}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а по черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучинського.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

Ч. 138. Чернівцї, недїля дня 23. червня (5. липня) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Германа в Чернівцях, ул. ґімназиї ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Що про нас пишуть?

Львівска *Правда* подає з Буковини таке письмо про народну роботу буковиньских Русинів-народовців:

„Писала недавно тому назад одна з львівских руских часописий в статї „Що край то обичай“, як дуже відріжняють ся Русини на Буковинї від своїх галицких братів. Мимохіть пригадують ся нам ті слова, коли беремо ся написати дещо про нашу землю Буковину.

Хто інтересуєть ся всїми справами, які обговорюють ся в рускій пресї, той замітив напевно, що буковиньскі Русини за послїдних пять лїт ступають незвичайно скоро наперед. В чім тут причина? Адже всї знають, що в осередку буковиньскої Руси, в Чернівцях, живе лише мала горсточка щирих Русинів (коли говоримо о Русинах, маємо на примітї очивидно лише народовців). Так навіть з тої малої горсточки не всї спроможні брати участь в публичнім житю чи там в громадскій пресї, а то одні задля свого уряду, инші задля браку часу, а инші инші, бо не довіряють своїм слабим силам. Керма всїх справ спочиває в руках кількох людий, на котрих чолї стоять наші оба вентомимі поли Еротей Шігуляк і др. Стефан Смаль-Стоцкий. Головно проф. др. Стоцкий яко чоловік ініциятиви є душею цїлого громадского житя Русинів. Кілька напастий мусять оба ті поли перетерпіти за свою щиру працю, сего не списав би на волоній шкірі, і на все те відповідати не стало-б місця. Але характеристичне одно: противники наші не виступають против поодиноких питань, які Русини порушують, а накидають ся тепер лише на особи! Сю справу уважаємо характеристичною тому, бо бачимо в ній слабу сторону противників: коли вони не можуть вже нїчого закинути самій справі, самим вчинкам, тоді думають „нищити“ Русинів нападами і клеветами на особи*). Звістно, такі напасти не вдають нам нїчого, бо-ж закидя можна лише тоді уважати поважними і одна тоді треба на них відповідати, коли вони походять із сторони поважної, яку належить ся цїнити, хоч то противник. В сьому-ж випадку годї назвати поважними чинниками чи там часописями такі письма, як Bukowinaer Post, *Православна Буковина* і *Буковинскій Вѣстникъ*!

Нашим галицким братам може бути всеєно, чого горджать ся наші противники, чи задля тої паралельки — адже після гадки навіть деяких народовців галицких паралелька то не здобуток, яким можна-б так дуже тїшити ся! Так тут можуть галицкі опозиціоністи дечого навчити ся від буковиньских Румунів, котрі називають одну руску паралельку смертним ударом для волоского народу! Русини-ж тїшать ся тою паралелькою і докладають всїх сил, аби перша клясa була переповнена. В тій цїли створено осібний руский курс, де вчить нам патріот-учитель більше як 90 дїтий, розуміє ся, безплатно! Коли зважить ся, що окрім тих 90 дїтий зголосять ся — о скілько ми вже доси знаємо — з провінциї ще около 40—50 дїтий, то вийде поважне число 130—140 учеників, що будуть ставляти ся до вступного іспиту. Отсе перший і найлїпший доказ, як розуміють буковиньскі Русини цїнити хоч би „мізерну паралельку“!...

Та не лише та одна руска паралелька роздразнила наших противників до крайности. Не менше дивовиняли ся до того: гарний розвій товариств взагалї, розширене нашої „Буковини“, заснованє власної друкарнї, заснованє власного банку (Рускої каси) після системи Райфайзена, а вже справдїшним смертним ударом для противників можна назвати народні ради (віча), які наші оба посли скликують в рускій части Буковини. За се все звалюють про-

*) Ту саму ненависть бачите і у нас в Галичинї, не тілько в „Галичанинѣ“, але й в „Дѣлѣ“ і „Громадскій Газетѣ“ та „Батьківщинѣ“. *Ред. Правди.*

---

21)

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Кобилянської.

(Дальше.)

„Так у вас жінка не то саме, що людина-чоловік?“

„Чи словом „чоловік“ називає ся лише мужчину?“

„Нї, одник єго житє більше забезпечене нїж жінки.“

„То своєю дорогою; але було би лучше, коли-б із звіною обставини не змінили і жінки свого характеру, т. є. не змінили взагалї. Я хотїла би, щоб обставини змінили ся задля них, а не они задля обставин, або задля якоїсь „свободи“. В моїх очах женщина та щось такт неизмінне, таке, як і мужчина в своїм роді. Одник або третить на краєї, коли дїло приходить то, що належить ся другому.“

„Чи жінки змінюють ся так сильно на вашу думку?“

„Ах, змінюють ся! Чи ви гадаєте, що з дїтством до всяких знань і до всяких наук зробить ся сильнїйшими и. пр. в характері?“

„Я думаю, що так!“

„Ну, они хиба ся так, одна тому здрібнїв дух у мужчин. Хоч єму водять широку нитку гнаду аж до пізного віку? Чому стає плиткий, боязкий, самолюбний, задоволений з себе так, як би осягнув вже найвисший верх досконалости і дальше не потребував сягати? Чому воно так? Чому знаки нашого часу — самолюбство і обезцїнене? Чи вам не приходили иноли на думку, що в думаню людей і частя застій, що оно потребує якогось сильного порушеня, щоби змінило ся, відмолодїло, але не теперішним злитким, самолюбним житєм, лиш якимсь красшим, чистїйшим і сильнїйшим! Нинїшний часъ“ задав по дїтсїй задумі, „пригадують менї мореку тишину и. пр. під рівником. Горе мореплавцї, коли натрапить на такт нешасну мореку. Ви забудьте не знаєте, що оно таке: Без подуху вітру жарить сонце огнем незносним, і розкладає з купі з киснем воздушним всї орґанїзмі тїла. Вода морска починає гнити, і гнилий жовто-брунатний слиз окружає корабель довкола, як хлопці засетне оно. Гниль уділяє ся хлїбу, сухарям, солонїй воді і всїм харчевим запасам, що корабель везе з собою. Та гниль переносить ся по-моєму і на людські тїла, і нема на неї ліку на цїлім світї. Спочатку мі би сильний вітер зробити сему нагубному процесови кінець, однак нїчим не приносить і він нїколи.“

„Страшно конрати такою смертию?“ обізвалась я з співчутєм.

„Не правда-ж?“ відповів. „І вихор на морі приносить смерть, але се вже иньшого рода погибіль. В нїй гине чоловік бодай з підитою головою, бере ся і за себе і за других, гине хоробро, коли тимчасом там в тишині гине моя собака. Нинїшні часи наполїтають в течіях на таку мореку тишину, і в них також богато-богато гнилї, їм треба також сильного сотрясеня, щоби „полужили.“ Одна: щоб завернутись знов до першого питаня: ви „боялись“ мене, думали, що я успособлений надто критично, чи не так?“

„Так.“

„Ви може думали, що я маю виробленє яке небудь правило, після котрого суджу все механічно? Я критик, се правда: часами навіть і безпилосерний критик, одначе більше над собою, як над другими. Всїх людий не можна брати за одне з'явище, осуджувати без розбору тому, що всї родять ся, їдять, ростуть і конають. Ні, у моєму своє „я“ нїколи инше, хоть в дечім і подібне до своїх предків, одначе, не кажу, задля того не можу не одни відповідати за всїх або всї за одного і тому я загідний в осуді других. Люди для мене дуже, дуже інтересні“ говорив задумчиво далї, „що більше як природа. Люблю в них вглубляти ся, відгадувати їх, хто, в чім они сильні, в чім оригінальні, в чім гідні погорди, в чім величні, — але взагалї я для них терпеливий і уважний, тим більше, що я дізнав „тїлом і душею“ і маю часто нагоду, глядїти повним поглядом в глубінь людских душ і бачити причини деяких „чудних“ о з'явищ. — Чи тепер не будете вже мене боятись ся?“ спитав мене і по сто майже дївочих усмих пробіг усміх.

„Нї.“

„Се менї мило“, відповів з очевидним вдоволенєм, я по якійсь хвилині обізвав ся цїлою отверто: „Мати оповідала менї дещо з вашої науки і я вас тепер також лише розумію!“

При тих сто словах я сиділа і змішала ся. Пані Марко мусїла єму сьвоєчасти перше й

тивники вину на — правительство! В їх органах можна майже в кождім числї читати такі небилиці, що мовляв на друкарню дало гроші правительство; а дїйсно справа стоїть так, що за сплачене друкарнї поручили ся своїм власним маєтком три патріоти: посли Єротей Пігуляк і др. Стефан Смаль-Стоцкий і судовий радник Володимир Ясеницкий. Поки-що збираємо складки і хвала Богу вже є 700 зр. зібраних. (Тепер уже 853 зр.— *Ред.*) Кажуть противники, що правительство дало гроші навіть на руский банок „Руска Каса“; дїйсно стоїть річ так, що поки-що вступило яко основателї 26 панів з 35 нами на суму 1400 корон. По зареєстрованю — котре, як довідуємо ся, вже наступило — певно приступить богато більше число в члени і лише грішми тих членів та позичками в инших банках буде наш банок оперувати. Зрештою скажемо отверто, ми не мали би нїчого против того, коли-б найшло ся таке правительство, котре дало би на таку цїль, до якої ми стремимо, гроші. Та в тому й біда, що наше правительство не дає гроші на такі цїли, а за те російске піддержує наших противників великими сумами!... Мусимо ще одно піднести щодо нашого банку. Він ріжнить ся від галицких тим, що у нас розходить ся дїйсно о підмогу селянам, о дешевий кредит, а нїяк о зиски. Се найлїпше пояснить сам статут, котрий небавом вийде друком.

Про наші віча писала досить докладно „Буковина“, але якось галицка праса руска не звернула на сей, на Буковинї цїлком новий спосіб організациї жадної уваги.*) Неодин галицкий Русин подумає собі: гм, і ми хотїли уводжувати віча, та нам заборонив правительство. Впістию, ми не можемо згодити ся на таку систему галицкого намістництва що-до віч, але не можемо також не замітити, що наші віча дуже ріжнять ся від галицких. У нас не розходить ся о демонстрациї, о під'юджуванє народу против поодиноких осіб, як се пр. зробили стрийский медицинає, а іде нам лише о поучуванє народу в єго найпильнїйших і найважнїйших справах. Коли ми се сказали одному галицкому Русинови, він відповів: „Та що то за віче, коли нема як сварити ся!“... Здаєть ся, коментарів тут не потрібно.

Ми тут лише коротенько натякнули на те, що робить ся у нас на Буковинї і против чого виступають наші противники. Не подали ми ще справи церковної, а то тому, бо до неї займають буковиньскі Русини „прихильно вижидаюче“ становище, значить, вони вичікують дїй нового митрополити і опісля зачинають свою гадку рішучо, як взагалї у всїх справах.

Хто знає нашу громаду, той певно признасть, що робить ся у нас досить богато, а коли ще порівнати з роботою львівскої громади, так найде се порівнанє таки в користь нашу. В чім отже причина? Думаємо, що не помилимось, коли причиною нашого розвою на Буковинї уважаємо: щирість і отвертість у всїх громадских справах. Се і лише се робить нас сильними против наших противників. В нас висловлює кождий член громади отверто свою гадку, він з нею не тайть ся, бо не думає о якійсь згодї з противниками і зрадниками руского народу, і пересьвідчений о нерозумілости инших громадян на єго похибки. З одної сторони щирість і отвертість супроти своїх людий, а з другої рішуча борба проти москвофілів-зрадників і їх позорних союзників — отсе два головні моменти, що роблять нашу громаду сильною.

А коли порівнаємо се з поступованєм одної частини львівских Русинів, то жалко нам стає, що рідні братя одної матери Руси борють ся, що один Русин нападає ся на другого задля ріжних клевет, а братає ся із зрадником-москвофілом! Кажемо, що стає жалю, але стає иноді й досадно, чом ті напастники не опамятають ся, и чи користь вони „роблять“...

Буковиньский пенсіонер.

*) Ми вже нераз збирали ся про се написати, тим малий обсяг нашого вістника на се нам не позволив. Але чому и, пр. „Діло“ про се мовчить, се поклон загадає ся. *Ред. Правди.*

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 4-го липня 1896.

До наших передплатників. Сим днем кінчить ся другий чвертьрік, а ще дехто з передплатників не заплатив за сей чвертьрік. Тих просимо наших передплатників, аби як найскорше відносили передплату, бо инакше змушено їм висилку нашої часописи. — *Адміністрация.*

Красвий президент Буковини, гр. Леопольд Гоєс виїхав вчера вечером на свої добра в Кіриятві.

Іменованє. Професор при чернівецкій державній школї промисловій, др. Адольф Цлаг іменований професором при реальній школї в Празї.

Для львівских Русинів був минувший четвер тяжким днем роздуми: они пропали лише кожнодитора о. Остапа Нижанковского. О. Нижанковский знаний і буковиньским Русинам з прегарного концерту. Бомбістів перед четвер роками. Він визначав ся своїми спосібностями яко музик і що недавно полїли ми вість, що він дуже з відзначенєм іспит зі сьпіву в Празї. Він мав надію, стати дїйсним учителем сьпіву при учительскій семинариї у Львові, але на ньому стало ся инакше. Галицка кр. рада шкільна розписала конкурс, в котрім жадала таких іспит з музики, до котрого мусїв би був о. Нижанковский ще раз їхати до Праги. Зрештою, їдять ще слухи, що вже є кандидат Пазк, котрий має те місце заняти. Так отже рішив ся о. Нижанковский з тяжким серцем шукати дїл за морем, в Канадї. В четвер зібрало ся до Бомбістів відпитувати ся враз із своїм дирігентом о. Нижанковским. Опісля виступила сердечна забава, відчас котрої виголошували ся провозлані тоасти. Всї висловували свій щирий жаль, що мусять пращати так щирого і талановитого Русина-патріота, але заразом висказали надію, що о. Нижанковский чей небавом повернене до своєї вітчини. Певно, всї Русини мусять жалувати, що втратили такої робочої сили.

про Орадиця, а може навіть після своєї привички і пересадила мої відносини до него. Він спостерігає мою замішанє і занепокоїв ся чогось і сам. Се послїдне скріпило мене в моїм підозрінню.

„Вам се немило?“ спитав, дивлячись на мене своїм звичайним сїдучим поглядом. „Она нїчого такого не говорила, що сидало би на вас хоть крихітку тїни, противно. Тепер я вас дїйсно поважаю. Доказом того нехай вам буде то: Коли-б вам прийшла на думку їти дамиде за „товаришку“, я би просто, хоть і не мав до того права, не пустив вас!“

Я усьміхнула ся.

„Так що мені робити?“

„Нїчо. Жити собі так далиш.“

„Як то, без занятя?“

„Ну, занимайтесь ти, до чого у вас найбільше спосібностий!“

„Се було би й мені до вподоби“, відповіла я, що завсїди усьміхнено, „одиях з чого жити?“

„Ах!“ сказав він, немило вражений, і змерщив брови. „Знов отся погана річ!“ А відтак додав, усьміхаючись гірко: „Се найголовнїйша причина, що виробляє тепер більше слуг, як людий, що затерає чим раз більше гордість і оригінальність і творить плебейськість!“

*

Гарно, пристарно жиє ся, відкіля він тут.

Від него віє тихим духом, свобідним, повним охоти до житя, віри в хрещу будучність, я сказала би: і бо сонцем...

Не знаю, але коли приглядуюсь ся єму, то мені здає ся, що тото, що він говорить, я десь уже раз чула, або якдя ся ся з себе? Мені кождо все знакоме, що він говорить, так ніби він був мною, лише послїдовнїйшим, з більшим довірєм до власних сил і з більшою погордою до рабства і неволи.

„Не бою ся єго більше. Противна, жаль навіть до него слабе довіріє, хоть супроти него я не така сьміливка, як супроти Орадиця. Оцей дає єму нераз стілько просто думаю в голос перед ним. А він слухає, слухає... майже задумає ся, або заливить ся кудись далеко вперед себе і тоді люблю на него дивити ся, тоді єго очи такі сильні, я сказала би щасливі! Чи він знає, що они з него так сьвять? — В єго товаристві я спокійна і певна, знаєти так, мовби жадна пересьлїдчене, що мені не стане ся нїчо болючого, анї мене не обидить нїхто. Я і слухаю єго, коли він мені що радить, і послух той не має для мене нїчо понижаючого. Він належить то тих людий, що анї своїх годин не нагадують нїчого, анї не обманюють нїколи. Я пожалїла ся, коли дізнала сперш, що в него нема національного почутя; противно він чує ся Хорватом „душею і тїлом“, але за те єго пражає майже нежаль мене ненависть до Поляків.

„Не дивно я одно ненавиджу їх,“ відповіла я єму, „ми всї Русини не можемо їх любити такою любовію, як н. пр. прочих Славян, они наші найтяжші вороги.“

„Я розумію, що любити не можете їх, „відповів він,“ але мені здає ся, що такої сліпої ненависть то звичайно дикої інтелектуальної всякчи.

Коли-б Русини стали завтра сильні, то вже зараз перестали би ненавидїти Поляків. Не так?“

„Може й так?“ відповіла я. „Але мене відчуває для них більше ненависти як ненависти. Они вважають нас, а сего годі не відчувати?“

„Ти не давайте ся понижати! Се залежить прецїнь більше від вас. Доведіть їх правдою до того, щоб они вас ніколи своїх ворогів вважали, бо инакше: „Wer sich zum Wurme krümmt, darf nicht klagen, dass er zertreten wird, ич кажуть Бати цїлком справедливо.“

„То правда“, відповіла я, „але тута пріхіа болить мене“...

. . . . . .

Якимся погідним днем ходила я по ґрунтку далеко поза місто, разом Марко, Оксана і я. На моє жадане повідає він про мене і єго краєу, а за те я мушу сиї повідати, що знаю з дїйсності, про своє минуле житє. Одного вечора, дуже тарного дня перед вечером вертали ми знов в дорозї, трохи віддалені від нас Марко і Оксана, і я оповідала єму на єго жадане мої щось з моєї „минувшини“. Зрештї сказала усьміхаючись: „Ще не знаю що оповідати?“

„Так ви сповіли мені вже все?“ спитав і вказав свої волоші очи прямо в мене.

„Все.“

„Все?“ спитав ще раз з чудним притиском.

Перед моєю душею стояти образ Орадиця і я, Бог знає чому, сказала. Не відвертаючи до него очий, відповіла тихим голосом: „Все, що ще можна говорити.“ А він не пустив бідної, затиск ся і мовчав. Третя дорога пражуно ся

товер, де кожда тямуча одиниця для Русинів дорога.

Зміни в нотарияті на Буковині. На місци пок. Евгена Ганкевича перебрав субституцию нотаря в Кіцмани п. Сезен Барановский, а субституцию по нотарі д-рови Всеслерови в Чернівцях Посиф Заверквель.

Вибір бурмістра міста Львова, котрий був назначений на четвер, не дав жадного результату. При двох перших голосованях не одержав ніхто потрібних 51 голосів, отже прийшло до третнього вибору між двома, котрі дістали найбільше голосів; одиняк й сим разом дістав др. Пентак лише 49 голосів, а дотеперішний бурмістр Мохнацкий 47. Отже назначено вдруге вибір бурмістра на вівторок, дня 7-го с. м.

З бук. кр. ради шкільної. На засіданю з дня 1-го с. м. розширено 3-кл. школу в німецких Теребленитах на 4-кл.; іменовано: при 6-кл. дівчій школі в Чернівцях учительками мол. учительки Евфрозину Вільгельм і Елену Лео, а мол. учительками учительок-помічниць Фелицию Шваб і Сабіну Гуттерп. Дальше іменовано: надуч. в Брідку Івана Ярошиньского надучителем в Разраю; уч. в Захарестах Василя Слушаньского надучителем в Чагрі; управителя в Новій Жучці Николая Іваницкого надучителем также; управителя школи в Чорнавці Омеляна Іваницкого надучителем также; уч. в Старій Гуті Кароля Ернста надучителем также; уч. в Суховерхові Матея Григоровича надучителем также; уч. в Юрківцях Петра Войнаровского надучителем также; надуч. в Букшеи Дмитра Кабу надучителем в Драгомирнах; тимчасового уч. в Нижних Шерівцях Василя Прядкова дійсним учителем также; тимчасового уч. в Опутах Денися Ожельского дійсним учителем также; уч. в Серпіях Теодора Черепного учителем в Малятинцях; уч. в Новій Гуті Юлія Імгеля учителем в Солці; тимчасового уч. в Іволгенитах Бесонфонта Данчуда дійсним мол. учителем в Долішних Станівцях; стабілізовано мол. учительку в Кіцмани Анальонію Лянг. Затверджено на посаді мол. учительки в Ралівцях Каролину Бріхне. Признано пятилітні додатки: надуч. в Кіцмани Григорию Пихоровичови первий, надуч. в Суховерхові Матеови Григоровичови другий, а уч. Григорієви Анненкови в Гвоздівцях четвертий. Решта полагоджено менше важні справи.

Сими днями появить ся у Львові брошура з протестом галицких Русинів против мадярщини тисячаліти. Протест сей під заголовком „І ми в Европі“ вийде з інициятиви русової молодіжи. В протесті розповідає ся про угорских Русинів яко частину великого 25-міліонового народу руского, про его історию і теперішне сумне положене на Угорщині. Дальше наведені факти нетолеранциї супроти всего руского, навіть супроти руских імен і т. д. Протест кінчить ся зацевненем, що Русини не є ворогами Мадярів, але жадають свого доброго права, і длятого будуть галицкі Русини розбуджувати всякими законними способами національне почуте серед братів на Угорщині.

Руский народний театр переїзджає в четвер з Теребовлі до Чортківа, де дасть ряд представлень.

До чого договорили ся! Дня 25-го червня с. р. здавав о. посол Небиловець в Долині справу зі своєї посольскої діяльности. По справоздання — як пише *Голочанка* — зібрані порозуміли ся між собою і поручили д-ру Андронікови Могильницкому заявити о. послови між иншим і таке, що: „предложений пп. Барвіньского и Вахнянина не должен п. Небиловець поддерживати, даже если бы такими казались корыстными“. Так читаємо дословно в *Голочанкою* з тим додатком, що на се внесене мали відізвати ся „громкіи рукоплесканія“. Мабуть не могли інтерполянти о. Небиловця і ті, що оплескували таке ідіотичне порученє, виставити собі духового сьвідоцтва загорідности і недорідности, як отсим внесенем, що о. Небиловець не сьміє підпирати доброї справи, коли єї порушить п. Барвіньский або п. Вахнянин. До чого здала ся така робота?

Руский інститут для дівчат в Перемишли, в котрім учениці вчать ся фонетичної правописи, розіслав недавно запросини на збори, писані етимольогічною правописию. Цікава річ, кого хотів зерад інститута „зловити на правопись“. Но що се баламутство і уступчивість супроти тих, що бажають упадку інститута — нікому не розуміємо.

Конець еміграциї. Бразилійский консулат видав до еміграційних агентів слідуючий обіжник: „Від віцеконсуляту бразилійского в Удіне до п. Ведарого Сільва, агента еміграційного до Парана і инших країв. Сим маю честь звернути Вашу увагу, що все правительство з огляду на се, що великі громади еміґрантів галицких прибувають раз в раз до Бразилії, рішило запертн ворені порти для тихже еміґрантів, бо уряд вальонізаційний провінциї Парана, де всі ті еміґранти галицкі жадають поселити ся, не є в силі достарчити їм належитої опіки, ні виміряти їм грунтів. Тож щоби не виставляти як еміґрантів так і Вас на монетрібні страти, прошу не приймати на себе ніяких такі рода, ні на тепер ні на будуче, зобовязань, бо товариства пароплавні, про се розпорядженє повідомлені, не будуть під ніяким услівєм приймати на будуче галицких еміґрантів призначених до Бразилії.“

Нещасливий випадок. При заведеню електричного освітлення в Чернівцях був в роботі також молодий інженер Рехтшаффен. В середу він вилїз на стовп і щось там робив, як нараз впав на каміні і розбив ся. Єго відвезли до шпиталю, де на другий день помер. Се вже не перший випадок, котрий лучив ся при тім заведеню і тому справедливо домагають ся, аби роботи робили ся з більшою осторожностию.

Огні. Вчера згоріла в Приватних Лежнівках під Чернівцями фабрика шапки Лайдера. Иноди. Хоч чернівецка сторожа огнева, а також жандармерия і фінансова сторожа тяжко працювали, то таки не могли з фабрики нічого уратувати, бо огонь ширив дуже скоро. Горіли шапки, вата, сьвічки, воск і смаровидо до чобіт. Огонь повстав від того, що гаряча вода пилала ся з котла на відогну і та зачала зараз горіти. Більше виносить шкода, не знати, але певно на кілька тисячів зр. — В четвер вибух огонь в складі тютюнів у Львові, де запалила ся солома в стайни. По тяжкій праці удало ся придушити огонь. Одна страженик тяжко ранений. — В середу вибух огонь в кінських стайнях в Дрогобичи, а навіть сами касарні зачали горіти. На щастє удало ся огонь згасити. Підозрівають, що огонь був підложений.

Важне розпорядженє. Міністерство оборони краєвої видало розпорядженє з деякими полекшами для офіцирів резервових, а то: Офіцир резервовий буде повідомлений вже в лютім, чи і в котрім місяци літнім буде покликаний до вправ. Одноріччний охотник, котрий по зложеню іспиту офіцирского не буде міг вказати ся реверсом суспетиальнимя, буде мимо сего іменований заступником офіцира без обовязку справляти собі мундур і збрую з власних фондів.

Сьвятий телефон. Абесинський король Менелік хоче запровадити в своїй державі телеграф і телефон. Але що дикі Абесинці не мають зрозуміня для таких річий і певно нацили-б їх, то Менелік закликав сьвященників і казав їм оречи телеграф і телефон сьвятими, а хто їх нарушить, підпадає карі смерти.

до Оксани і пішов з нею скорим кроком вперед, минаючи мене і пані Мирон далеко за собою. Її хлопці і прислужники також ся мені також, як в перших днях свого приїзду. Поважливий, неговіркий, холодний, і умисна мова погляду.

„До сегодняшної днини не знаю, з якої причини сталося ся, але знаю, що моє серце дрожало мов нервове того вечера, і що відхиляючи до сної кімнати на сьвічник, не могла я ему не начайно подати руки, і тута мої якоюсь майже на силу і деяки чутно слова „добра-ніч!“ Він стояв на веранді, прислухуючись приходам мені Мирон старому огородникови, і при моїм голосі прокинувсь мов сполоханий.

„Добра-ніч!“ відповів скоро і в тім єго голосі прокуло ся мені нараз душевне зворушенє і якесь урадо.

„Що єму? що єму?“ питала я себе раз по раз, і жаль і гордість стискали мене серце і проганяли сон з очий.

А поранок сего-ж дня який же був гарний, новий! Який перетканий сьвітлом і запоняючий грешному красу! Так, раз був веселий, невмітя мені стримати радості, хвали, хоть розуміє ся лише жартом, що я плакі дотепу, а тепер... Ні, ні, для мене не сьвітить сонце, я вже переконала ся об тім сотню разів...

(Дальше буде.)

У сьв. Івана.

Пише *Ольга Кобилянська.*

Сонашні проміні пекли; нерухомий душний воздух був переповнений порохом. Було се з початком липня...

Около старого православного монастиря сьв. Івана в Сучаві на Буковині, що оздоблений чудними, барвними малюнками, обведений високими мурами, подобав на твердиню, — переливала від двох днів величезна маса народу.

Се був день відпусту, день сьв. чудотворного Івана.

Здалека і зблизька насходили ся богато людий, щоби тут скріпити ся і вилічити ся...

В низькім, богато оздобленім нутрі церкви, дожала обведена штахетами, на підвисшеню, срібна домовина. В ній спочивало сповите в золотій материї, і набальсамоване мале, немов дитяче, тіло Сьвятого; лежав можна его добачити.

Біля домовини сидів дяк, худий як смерть, а лицем блідо-жовтим, і не зважаючи на великий стиск людий, що товпились довкола него, висьпівував одностайним, гнучким голосом звичайні православні церковні пісні.

В церкві панував сумрак, хоть пора була полудниова. Нечисленні восковні сьвічки миготіли, капали, сичали, і розливали солодкаво-душну воню, що мішала ся із димом кадила. Голоса побіч голови тиснули ся люди до Сьвятого. Штовхали ся, тиснули ся, допталі ся, ба — дехто боров ся навіть наражаючи житє, щоби лише близше дістати ся до Сьвятого, споглянути на него, щоби дотикнути ся єго пишної сьвятої шати, доступити сьвесна цілуючи его в чоло...

При голові сьв. Івана сидів на поносовім оксамитнім кріслі, в золотім фелоні, бородатий чернець і держав на колінах срібну тацу. На ню і складали прочани гроші за те, що оглядали Сьвятого. Тама немов утинала ся під ногами земля.

Який страшний натовп, в жаристій спеці! Яка тяжка обвиваюча атмосфера! Який шепіт, які жальби, стони, змішані з монотонними сьпівами, з зойками жебраків, хорих, при неустанім гомоні дзвонів!

Черці, умучені спекотою, пливають ся вишком побічними виходами та ховають ся незамітно в свої комнати близько монастиря, щоби вокріпити ся. Правда, се був день горячий, день утоми, але се був для черців і день жнива, яких в році не богато можна зазначити. Тут не вмешала ся жадна душа, котра-б сьв. Іванови не принесла подарунку.

Богаті бояри з Молдови враз із своїми молодими дружинами приїзджали гарними оксамитно-чорними чвірками, в посріблений упряжи, що на сонци аж лисніла, і клали горді дари поміж жебраків і на срібну тацу.

Для-сьлїпи становили перед входом церкви відражаючий *шпалір*, і жебрали та горлали з цілої сили. Різнородні товари, переважно барвні обрали сьвятих, камінці, сьвічки, пахучі зила та всякі прикраси жіночі продавали тут у великій скількости.

Около звичайного тихого дому Божого торгували, купували і брали тепер зовсім свобідно і без розбору...

А там... там винесли знов одну жертву — молоду дівчину, що серед стиску за матовну землїя. Вона прибула з далекої далечини до сьв. Івана, щоби знайти поміч на свою недугу...

Мертве тїло сїмнайцять-лїтного хлопця винесли перед кількома годинами. Незвичайна парна атмосфера церковна убила хорого на груди.

Між тим безперестанно розлягали ся дзвони, та дзвали сьвіти. Ріжно-звучний гамір бушував серед німих мурів монастиря, розлягав ся далеко-широко у воздусї...

В однім кутї церковного подвіря стоїть збита громадка людий: чоловіки, жінки і дїти. Стоять нерухомо. Посередині їх сидить на землї згорблений сїлий лїрник і грає на лїрі. Єго лице почервонїло від спеки, однак спокійне, а він сам і не відчуває чудного характеру свого окруженя. Єго очи широко отворені вперли ся в одну точку і він сьпіває напруженим голосом.

І дивно! Якийсь і бездушний старий голос, а однакож, як зворушаючо зливає ся він з ніжним звуком лїри! Єго слухачі немов причаровані, немов зросли ся з тим кусником землї. Не перешкаджає їм ні гамір торгуючих, ні зойки жебраків, ні гомін дзвонів, ні сьпіви церковні... Дрожачий голос дїдуся і слова єго пісні, що повтаряють ся, опанували їх немов демонїчною силою:

„Нема правди і не буде,
Розважайте, добрі люди!
Неправдонька між верстами,
Сьвята правда від могили!"

— Бабуню? А де тота правда? — питає шепотом бокально девяти-лїтне сїльске дївчатко, і спинило у-друге бабуню за руки.

— У Бога, дитинко, — відповідає старенька побожно.

— У Бога! — повторює воно стиха до себе... Опісля звернуло мимоволї очи на церковні стіни, на яскраві дивоглядні малюнки, залюбилось на них і задумало ся...

З задуми збудив ся по хвилї напружений голос лїрника:

„Нема правди і не буде.
Розважайте, добрі люди!"

Воно знов звернуло ся до бабуні і запитало сьмілїйше:

— Чому нема правди?

Старенька, здавало ся, хотїла щось відповісти дитині, щось їй висьвітити. Погляд єї блукав через хвилю в далині: немов роздумувала і тужила помочи. Відтак здвигнула плечима, а по єї устах промайнув ледви замітний безпомічний усьміх — вона не відповіла...

Дївчатко очікувати відповіди, гмурщало чоло і само задумало ся...

(З „Лиря").

Приватна клїніка хірургічна

(Приватна лїчниця спеціяльна)

Д-РА СТ. КЯТКОВСКОГО

смерт. **оператора** ц. к. хірурґ. клїніки університету *Білярого Гроссбавера* у Відни

находить ся

в **Чернівцях**, улиця Мікгера ч. 25.

В справі приймання хорих і внесення інформацій треба удавати ся до управителя приватної клїніки **д-ра Кятковского** в Чернівцях, улиця ратушова (дім Шнайфера). (19—40)

Телеґрами „Буковини".

З дня 4-го липня 1896 року.

Відень. Долїшно-австрийский сойм приняв одноголосно пропозицию реформу виборів до краєвого сойму. Внесеня Ґретерїґа, щоби відновити виборчи права хрещеним і нехрещеним жидам, відкинено.

Відень. Цїсар санкціонував краєвий закон про кинене перестоєня в конкурсиї і всякого шкільного бодаче на Буковинї.

Петербург. *Вѣдомости* довідують ся, що міністер внутрішних справ позволив заграничним жидам приїзд до Росиї, поки міністерство заграничних справ не видасть иншого розпорядженя.

Царгород. Правительство згодило ся на предложене европейских держав і оголосило для повстанців цїлковиту амнестию і безусловне признане Гязненнейского трактату.

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА"

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї

„Ілюстровану бібліотеку"

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

Повідомлене. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Дністер* у Львові іменувала мене своїм аґентом на Чернівцї (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпечень від огня будинків мешкальних і господарских, церков з уряджеєм, знарядів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в голозї і в снопах — подаю кождому потрібні поясненя. — *Корнило Сальба*, аґент „Дністра" в Чернівцях, улиця Пумнула ч. 25.

„Дністер"

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і єдиноє руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Єп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скит, господарскі знаряди, збіже в снопах і солозї, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачують ся скорше до кождої, а договори заключені з першим Товариством контрактуральними подають „Дністрови" можність обезпечувати і виплачувати і **найнизші суми**.

Палїєм „Дністра" приймає банк краєвий у Львові при низших інтересах.

На житє можна обезпечати ся **через „Дністер"** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найрентабільнїйші умови і видає полїси і житє в цїлій монеті.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер", стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до порощитованя **по 5** процент. Гарантиция збільшена. Удїл до 50 корон. Позички удїляють ся лише властителям реальностий, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десятий часть на удїл.

Зголошене о удїлови **аґенциї** в місцевостях, де „Дністер" по є заступлений, приймають ся.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Е. ПАТРАХ в СТРИЮ в (ГАЛИЧИНЇ).

КОСИ

з маркою сїчкарня, з анґлїйскої срібної сталї (Silver Steel).

Тими косами надзвичайно **легко косити. Они подвійно загартовані ріжуть остро, остають ся довго острими, легкі до кошеня і такі гнучкі** як найдучша, на весь сьвіт знана дамаскська сталь. Они перетинають зелїну бахчу, не випробувши ся і, они дуже мало вимагають ґладко клепане вистарчає на кілька днів. А кваґрайна раз тяжкої косьби, косити можна все 120 до 150 кроків і найгустїйшого збіжа і найтвердшої гірскої трави, чим вимагають ся не лиш робочий час, но і плати за кошенє, і то в **чотири, пять** або **шість** разів в порівнаню з звичайними косами, які продають ся торговцями.

Кождий, хто купить мою косу, запрошує, що кожда коса буде такою, як тут описано. Єсли коса не буде так добре косити, як я обіцяю, то я прохочаю рад подержати зі 5—3 р.

Мої коси суть так як вперед, які вперед в кожда краю, і так на ринї, якщо хто потребує і то не обдерлий збит.

Довгота збиї коси ст.	63	70	73	80	85	90	95	100	105	110	115 ст.
Цїна 1 коси 1700 зр.	1.05	1.10	1.20	1.30	1.40	1.50	1.60	1.70	1.80	1.90	2.00 зр.
На 5 кос. 1ко 14	13	11	10	9	8	8	7	6	4	3	6 зр.

Марморовий камінь до остреня коси.

Довгота кам.	18	21	23	25	найкращі сталевий брусок вистарчає
Цїна за штуку зр.	30	35	38	40	16 зр.

БАНКА з волотком 2 зр. 20 кр. 1—3

Посилка найбільшими почтовими лише за готівку або посліплатою.

Пересторога перед обманцями! Тому 1894-го появили ся в Галичинї якісь міри, що розкладають заклепі коси і другують вельмовелї потвалні листи в порядкарях, котрі розкладають в збіжи корчуваці які „ліпші коси правди". Хотять косити покупити. Покажіть лише, не дайте спутати ся! На найбільше уміємо лиш, що говорили тому, як я кажу, не дає можна міри — до я не мову обмаї спутати. Прикладні коси лиш ті, на котрих найбільше міри Е. ПАТРАХ в Стрию.

При замовленю найменьше 10 кос приймає на себе половину посилки, а при замовленю 20 кос обу.
При 10-ох косах дає 11-ту і один брусок, при 10-ох 4 коси і 4 брусики дарма.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Осипа Бучкевича.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

Ч. 139. Чернівцї, середа дня 26. червня (8. липня) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. ґімназиї ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня крім неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Віче в Кіцмани.

Сполошіть ся, недольники,
Дїти народні!

Оцї сумні слова осторогу нашого геня Шевченка приходять нам на думку, коли беремо ся написати дещо про віче в Кіцмани.

Місто від самого рання зміняло свій вид. Помимо непогоди збирали ся селяни з довколичних сторін, аби послухати щирих слів обох руских послів. Гуртками стояли собі селяни, а між ними увивали ся там і тут якісь підпанки з червоними носами — видко, що носи встидали ся своїх панів — і вели з селянами дуже живу розмову. Їм чомусь віче не було в лад, їх оно чогось лякало. І найшли ся між самими кіцманьскими людьми деякі — на щастє було їх зиже зо штири-пять — котрі чомусь страшно противні були вічу. Рей між ними провадив кіцманьский писар Попескул, а роду Волох, а за ним в слїд йшли Южарковский та селяни, помітач доріг, Савчук. Не будемо описувати всїх тих сцен, які они викликували серед селян, не будемо наводити, якими ріжними способами они відстрашували селян від участи в вічу, а наведемо лише один приклад: З поблизького села Лашківки прийшло значне число селян, але між них зайшов писар Попескул і словами: „Добре, як хочете сидїти в криміналї, то йдїть на віче“ — тим так наполохав селян, що зо 25 селян дїйсно вернуло домів. Около полудня дістали ті підпанки ще одного помічника з Черновець. Зачала ся тяганина селян по коримах та всяке підпоюваннє.

З сего поводженя противників віча можна докладно видїти, яка страшна темнота панує ще між селянами кіцманьского повіта. Ба, богато селян дало ся надути поголоскою, котру пустили в сьвіт наші противники, що староство заборонило віче. Зі всїх сторін можна було бачити пекельну аґітацию против віча. Селяни, котрі лише трохи розуміють вагу таких народних рад, домагають ся все ионих віч, бо они хочуть набрати розуму, науки; а тут подибують ся навіть їх власні брати, котрі противні осьвіті народу.

Поки подамо коротке справоздання з ходу нарад, випишемо ще один характеристичний факт. Громада Кіцмань має вже більше як 100 лїт народну школу; школа кіцманьска належить до найстарших на Буковинї. Здавало-б ся, що шкільна наука повинна-б була там запустити вже глубокий корінь і виховати людий сьвітлих, дбалих про добро громади, людий, що своєю осьвітою повинні-б стояти на чолї цїлого кіцманьского повіта, там орґанїзувати роботу народну і вести тоту роботу для добра свого власного і цїлого повіта; громада Кіцмань повинна-б, здавало-б ся, бути взірцем руских громад на Буковинї, на котрий всї другі рускі громади зглядали-б ся і від котрої-б учили ся, як вести громадскі і народні справи. Се тим лекше Кіцманени, бо там є горетка щирої рускої інтелїґенциї, котра безпечно приложила-б своїх рук до такої працї. Та на жаль треба сказати, що власне кіцманьска громада належить може до найгірших на цїлій Буковинї. Єї тодї зрівняти ся з такими сельскими громадами, як Суховерхів і др.

Замісць рускої інтелїґенциї або сьвітлїйших міщан або селян ведуть між міщаньством рей писарчуки з ріжних урядів, що привикли там кривити душею на всї боки, тоті потрясають цїлою громадою. Що се не може вийти на користь громади, на користь Русинів, се очивидна річ. І як довго не найде ся чоловік, котрий би вдав духа тамошним Русинам, так довго будуть їдити всїм по носї писарчуки, як Попескул, або такі люди, як Южарковский і Савчук. Характеристична ще одна обставина для роботи тих людий. Перед вічем

Крівошецка коршма.

Написав

Джуро Якшіч.

— Отта коршма то смерть моя! — мовила Мітра до свого чоловіка Стояна, котрий саме збирав ся до виходу. — Звістно, тебе не вглядить и хати вікна сирала, лише тя проклятуща коршма. Прийде неділя — до коршми! випадає сьвято — до коршми. Диво дивне, як той клятий шинкар*) може з вами так довго витримати!

Стоян, котрий підчас тої промовиди тілько вперетливо мовчав, насунув тепер капелюх будь-яко відвернів сливний фез по глубше на голову, вийшов помалу з хати через сливний сад і поза плотом сструги на стежку, що лучила єго шахіре з кравовою дорогою. При тій дорозї лежала крівошецка коршма.

Годї би властиво називати ту дорогу кравовою: вона лучила лиш більш дрібних сел і місточок з городами, як Крагуєвац, Позаревац, і з вельними жилими селами. Рідко коли забуркотить ся сюди кунець-гуртівник. В ради-годи прийде й візьдить властитель гостинниці зі Стіни або який купчичка з міста, що загадають було набути для свого ремесла сливних шумадийских сливок; се були так як одинокі туристи.

— А що, я не казала? — мовила Мітра, злогомлячи з'їдливим поглядом чоловіка. — Тяже'ж знала, що він іде до коршми. Вчера продав у Рачі пару овець з ягнятами; половину цїни пропив зараз у шинкаря в Рачі, а другу пропє тепер у нашого. Скарай єго Боже! Але — не знати — мені здаєть ся, чи єго хто не зачарував. Поки він мене кривить, поки було весело жите в хатї Делїйровичів, а тепер —

Мітра важко застогнала.

— Стережись, матінко, говорити таке перед Рідвом — обізвала ся на те з темного кута молодя Стойка, котра була материні сльоза. — Ти знаєш, коли хто під сю пору що небудь злого зазичить, то воно готово збути ся. Рідше будь тихо!

— Хиба одно злиде може мовчати, коли господарство загиблять ся.

Мітра бідна собі жінка могорича і запопадлива хозяйка, тілько що жите єї обурило і закурило. Инакшою, лїпш мати, була єї донька Стойка: вона вдала ся батькови і мамі. Стойка по ширости душі прилягла до свого наружения. Легко з'являлись на єї очах сльози. Поздравно слуту або котрого з братів за непослух, ого — вона вже горше була, немов єї саму стрітило. Отси мягкість і доброта душі відбили ся також на незвичайно гарних і ніжних рисах єї лиця. Єї дитинство і підбородечко не були такі грубі, як звичайно буває у мужчин; також єї станочок був далеко тонший і стружнїйший, а єї руменьки білїли як молоком политі, хоч вона вже через увесь час добре обертала. Оттим і товаришки дивились на неї не як на рівню, і прозвали Дзімлатинкою.

— Стойко, дитино, ти ще молода і не знаєш усього, що дїєть ся дома. Дивись: по тому дїлови остав для Стояна гарний маєточок: подвіре широке і витіле; стодоли повні пшеницї, погреби повні вина, як не потребували встидатись, коли довелось було гостити самого старосту; а від купцїв наш дім не був ніколи порожний. На наших толоках і мурах пасло ся більш як три сотни овець і волів, а в хлївах лежали стадами свині й поросята. Де-ж подїлись ті нарвані волів? Де коні і лошата? А в нашій задрузї нікому й до голови не прийшло, як може жити чоловік, у своїм гарнім домі, на рідній землї і межи власною, працьовитою челядию замотати ся в довги? Де-ж той добробит, де квесь великий маєток? Де-ж вона та надруги звістка задруга Стояна Делїйровича? Кілько разів об тім подумаю, трохи мій серце не пукне. Як раз в отсїй сьвітлиці блищали стіни від зброї твоїх хоробрих предків; тут висїли довгі й короткі рушниці, тут великі і малі ножі, тут луки й оружия, від надміру золота і срібла годї було на них дивити! А нинї — куди ми глянем — жебранство! Пожиц ледиц тілько, аби заспокоїти голод! Вина, щоб ледиц змочати ним кусник хлїба; а на місцї богатої оружиї голоби стара, розтріскана, рясно сточена рушниця, а коло неї, немов жебрацький кий, великий ніж, покритий ржою, що й не пізнати! А з такої сили коний остала ся нам всього одна стара шпануга, котрою можна заїхати за кирчого суду! Земля застаклена, дім обтяжений довгами! Стойко, Стойко, дитино, се не свічить ся добром.

Нещасна жінка сказала правду. В Крівошецку богато річий було не так, як повинно було бути. Поважні люди, котрих в цїлій школиці пи-

*) Шинкар рівна, перетворює грошевого посередника, а бальшевка зрідка; займають ся виключно торговлею і корчмарством, а їмя ненависти і забудства через людність дуже незбавлене.

агітували они и нечуваний спосіб против віча, а коли помимо того зібрало ся поважне число вічевиків, зачали кричати, робили крик і галас, не давали референтам говорити, ба ганьбили своїх власних братів-селян, а коли їм дорікали за таке поведене, сказав Южарковский: „Ми слухаємо цїсарского уряду“... Оттак вороги осьвіти, люди, що пазять лиш своїх власних інтересів, слуги тьми ще й сьміють закривати ся урядом! Вони кричать, аби не допустити до віча, аби селяни не могли нїчого навчити ся і остали ся все темними, як доси, аби їх тоті пявки далї могли ссати. Але і цїсарскі уряди, а особливо ц. к. староство повинно-б витягнути із таких публично висказаних слів свої консекценциї, бо се чей не причиняє ся для поваги тих урядів, для зміцненя віри и справедливість і безсторонність тих урядів, коли такий Южарковский сьміє прилюдно звалити вину за своє негідне поведене на уряди. Коли леда який писарчук стане супроти людий грати ролю уряду, тодї безпечно урядови се вийде лиш на шкоду. На жаль у нас занадто часто таке трафляє ся, длятого то ц. к. власти повинні-б як найострійше заказати і остро карати таких своїх підкладних людий за те, коли вони поважають ся підшивати ся під повагу уряду.

Та нїчого не годна вдїяти злоба супроти щирости для свого рідного народу, якою обіяне було кожде слово наших послів.

Хоч противники віча спочатку страшно перебивали бесїдникам, не давали говорити навіть селянам, то таки не могли своєї огидної цїли доняти, бо селяни зараз побачили, де їх користь лежить і з найбільшою увагою слухали слів науки, а тим, що бороздили, не оставало нарештї нїчого иньшого, як відійти з соромом і з ганьбою, бо не вдала ся їм їх підла штука. По їх відходї вели ся нарада далї спокійно і поважно.

Отсї слова, котрі пишемо під першим пражінем, є достаточним доказом, яка страшна темнота і деморалїзация панує в кіцманьскім повітї, якої величезної працї і витреналости треба, аби підвести уровень характерности між кіцманьскими людьми. Але чим більша праця для просьвітителїв, тим більша радість буде, коли розпадуть ся кайдани темноти, коли люди ставуть вільні від тих лихих дорадників, до котрих при кінци звертаємо ся словами Шевченка:

Схаменїть ся, будете люди,
Бо лихо вам буде:
Розкують ся незабаром
Заковані люди:
Настане суд...

Донись зі Львова.

(Про Інститут СС. Василіянок у Львові.)

Ваша новинка в 137 ч. про поручений „Душпастырємъ“ рускій сутенїньности пенсіонат для руских „дївочєкъ“ (чому вже не „дївушєкъ“?), оснований тут „Обществомъ рускихъ дамъ“ задля обалямучуваня руских дїтий, спонукує мене написати Вам кілька слів і про Інститут СС. Василіянок у Львові. А пишемо се тому, щоби звернути на се бачність С. Епископат, що так щиро опікує ся сим інститутом і можно завобіжить лиху, що на жаль і так загрожує ся. Відома річ, що інститутки ходять на науку до публичних шкіл львівских, одначе не ходять на науку рускої мови, котрої так удїляють з прописаних властию шкільною до сеї науки шкільних книжок. За те довга удїляє ся науки рускої мови в. проф. Онуфрій Левицкий на основі найновших уже з указами читаних етимологічних. Очевидно, що така системка недостаточна дуже викликує балямутство. Я нагадую переконував ся, що більшість інститутов инше кінцеве правописю (теперішнюю шкільною і новійшою) і таким способом, коли котра з них доносить ся н. пр. до семинариї учительскої, не буде могла обстати при іспитї з рускої мови, бо не вміє принятої правописи. Та се бодай не так ще шкідливе, хоч невластиве. Одно із параваних етимологічної правописи хрест ся тут щось гіршого, як се бувало і по школах публичних, де етимологічна правопись мала творити містек до омосковленя нашої рідної мови. Скілько учитель вгнавчала учеників, що були в зверане, які не звенне, отже не потребує „звенна“, відтак інша теория о красоті „звенного языка“, опісля о потребі „ублагороднення“ і т. д. і так робило ся перехід до кінця нашої благотворительних „изданій“ і московщини. Шкідливо самою стежкою іде наука рускої мови по московофільскі заміні в Інститутї СС. Василіянок у Львові, на се подаємо Вам доказ. Недавно довелось нам натикутись на „альбом“ одної з інститутов, в який вони дають собі вписувати всякі вірші і зворушки. Між иншими знайшли по такий „стихъ“:

„Пробудуючка — цьвѣточокъ
Пробудь! — ми в ж дружочокъ
Дм-тук слова для Т-б ж
Любя Бога — ж ми ж ж.“

Мені здає ся, що крайна пора дає і тут зірвати з системою нерішучости і колебань, покинути „утраквізм“ кляснений, прекарований для догодженя московофілам, а коли в школах учить рускої мови на основі наших книжок, з котрих дїти можуть навчити ся і нерозумної азбуки, то по що витворювати тут якусь систему, що піддержує лише балямутство і творить жіноцтво до омосковленя нашої гарної мови. З сеї системи виходить дуалізм такий, що н. пр. на одних хору інститутов сьпівають: „О нашій нужді й потребі“, а другі: „О нашій нужді й потребі“. Позваляю собі задля того звернути на се бачність настоятелї Інститута, а особливо С. Епископат, щоби раз положили конець сему злу.

Коли хто хоче, щоби з руских дївчат була Юлїя Петрушка або Анна Павлюшка і т. д., то нехай посилає їх там, де посилає н. Натальї і Анни Головацкій, а сей інститут повинен не плодувати Гучиних, а не оміжалїні дївчатки.

Приятель Інституту.

вдували, вимерли. Їх місце заняли инші, з котрих не було ані пошани до своїх ближних, ані до себе самих, — люди простих, грубих звичаїв, сквоблюбники і лїнивці. Вони дуже ставством прибрали собі гідність начальників, стали судьями і виступниками грозили. Хитрими хвастощами вони приспосовували собі те, що перше нїколи не було їхнє; сильному дарували те, що кидали слабому; перед вельможними падали на колїна, а низших поневоляли до собак. Куди-ж тут буде утвердитись гідности і любови родинному? Поки ще жив старий сивий дїд, інше яко-тако. Се був простий чоловік, правдивий, не сьвічав гімназиї ані не мав вимагаючих студий, але кілько лише міг і служив, старав ся відвести мужиків від горілки і від карт. Та відходи настав новий пір, якийсь Чеґін, чоловік, що присвоїв собі в Белграді рік науковий отвали, тодї пішло навиворіт. Він не тілько не держував своїх духовних дїтий від очивидної руїни, але навіть сам з якоюсь розсудною про оно мінов ходив до корчми і в їм „братерства і рівности“ пив і грав у кістки, не зважаючи нїкого. О Бозї і божих установах не хотїв богато знати. Сего — казав він — не признає новійша наука. Але з першим дзвіночком обсилав він тих частїйше хати. Без сьвяточних днїв він міг на всякий випадок обійти ся, але без перковного дзвіника не міг жити.

Оттак було в малім Крівошеку. Старі, поважні задруги по части розвалились, по части вимерли. Лиш кілька старих жінок остало при житю як сьвідки минулих красших часів, а вони не могли почати ані найменшої бесїди, щоби не нанести до неї сьмішної про ту бувальщину.

— Упокій Боже его душу, старого попа Радована — так говорили вони — лїпше, що він умер, аніж мав оглядати своїми очима тих нарадів-нехаїдоїв і їх роботу. Він не видить тої розпусти і злочинности, які тепер зазрались до малого Крівошеку.

II.

У вечір перед сьвятом Іванї в жіночій лавочцї була крівошецких вправа набити гостини. Корчмарював тут циндар Наум, мужчий чоловік задля трацтьох дїт. Він носив ся чисто і гарно, замісць реминя він підперігував ся широким лоєм пестрой стажки, носував без шапки, а его торока спадали аж до рамен. З тим циндарем, що говорив зле по сербски, він робив гарне враженє; високого росту, рудявий, зі старанно витьоленим лицем; тілом мавсь малий, хитрих очий поглядали ся вперишки, звенно сьміяв ся. В обхідї він був завсїгди веселий і злобливий, та навіть при сьвідомім розрадженю злий норов не показував ся нїколи на зверх. А коли лучило ся справді, що для кому могла злий гумор, то се вже мусїв бути другим убогий сїромаха. Рідко коли загнївав ся він так дуже, щоби кривди свою почувати ся на якого можного чоловіка, або ще про злого о нїм говорити. А перед попом і судьєю так він згинав ся аж до землї. Не раз і по два лучало ся, що він і судья випили три кварти горілки, а заплатили за одну. Боже борони! — циндар об тім нїчому ані нїм слова! Коли вони відійшли, то він бувало задоволений бурмоче про себе: Нехай собі ті мигурі здорові йдуть, если мені за них заплатить. — І циндар обчисляв кілька слушни. Бо коли збирано платити, розділяв данини на одиноші душі, значено більшим сторожам, тадї чужинцї подвоїв гарн, розсуджуваня прошеси, — тодї то все подагоджував сельский судья з попом і з радними в корчмі, а при тих нагодах пито добре, не сїдї. А коли иноді лучить ся, що розсуджений мужик хоче устретити ся перед вальмірним частовником, тодї міняють его, з одного боку він і судья, а з другого циндар і мужик:

— Ану! частуй! Адже-ж ти любов не сїдний в Крівошеку!

А вальний з гурту кричить:

— Ну, коли ти сегодня не хочеш пити, то я сьвідок, то я сьвідок не знаю, що ж і чого ти хочеш?

Оттак поки і найбіднїйшого тягли крох его волї до що більших видатків. А циндар, радуючись ся, сьміє ся з судьи. А лиш дали ним вельмиших позвали собі прийти дробити дїло з циндаря, тодї горе єму! Суд велить єму оплатити сторону з плечий загробити, аби тілько на циндаря не сердили.

У корчмі панував такий гамір і галас, що нїхто другого не розумів. Циндар пляшки опорожнює, наливає їх всї боки і нинї кількиноші вже по міг усїх задоволити. Тим забрав хтось горілки, другий дивь, третий дивь, четвертий дивь горілки, пиво і кілька рідкостий, і хтїв би ще щось за свої дармі гроші дістати, тілько що в кишеню не може нагадати, що дістане він міг би пити.

— Іверо я служу, зараз, — задкльнуть ти циндар, а потім знай стогне!

— Адже в мене нема котрот рук, тогочас, тілько дві.

— Чи чуєш, Наум? — кричить тому судья Боєсем, котрий кілько вільна за найбільшого столом пивом, почесне місце, — чи чуєш, о що питаю? Чи наметець приходив до корчми?

Міністер циндар не чує питаня.

— Наум! гроч би тобі побив — кричить вже кілька судьїв — чи тобі я голову сьвистом пострелю чи самому прийти вогнем, аби з тобою розмовитись? Дїдько тобі побери, ти циндаре собачий! Сто треба десять разі кликати!

Тепер доходить циндаря за руках якийсь мужик, котрий сказ: а сїй злий злодїйе заплату

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 7-го липня 1896.

Про вступні іспити до 1-ої класи русских паралельних клас при черновецкій низшій гімназиї довідуємо ся з оповіщеня, що з релігії, рускої мови і рахунків будуть жадати такого знаня, яке можна набути в третій і четвертій клясі народних шкіл. Що-до німецкої мови, то будуть жадати знаня читаня і писаня, найважнійші правила ортоґрафиї, найважнійші форми склоненя, дещо з граматичного розбору звичайного розширеного реченя і засіб слів німецких, якого можна набрати з книжок Рота-Ґлібовицкого, котрих уживають в народних школах з руською мовою викладовою.

Академичне тов. „Союз“ в Чернівцях уряджує в суботу, дня 11-го с. м., в день сьв. Петра і Павла, прогульку до лїска Горечи. Позаяк кібиких запрошень не висилає ся, то отсим просять ся всї ті родини, що в зимі сходили ся на вечерниці того-ж товариства, щоби ся даскано о 2-ій годині пополудни в лїску Горечи. В разї непогоди відбудуть ся того самого дня в сали „Народного Дому“ в Чернівцях о 9-ій годині вечером вечерниці з танцями. Вступ від особи і корона. — Хто бував на вечерницях нашого славного руского академичного товариства в Чернівцях, той певно мило згадає веселу, невинну забаву і щиру сердечність, з якою витають наші руські академики всїх гостий. Теж кажу мило щире товариске житє Русинів, коли прибувають в суботу на прогульку забаву перед кермою!

Нову читальню „Рускої Бесїди“ отворено вигулкой недїлї в Василївцях, черновецкого повіта. Від головного виділу „Рускої Бесїди“ виїхали голова товариства пос. Пігулеа і пос. др. Сікль-Стоцкий. Серед одушевлених окликів повітя обох послів господар Николай Піддубний, по чім наступило отворене читальнї. Оба послїдні виказали присутним — а було їх около 200 людий — яку пересїдати вигоду, а опісля обговорили обсяг статути читальнї. Жива участь читальників є виразним доказом, що вже глубоко відчули своєї брак тої читальнї, а тепер знати хуть, як до неї горнути ся і єї боронити перед всякими ворогами. При виборі до виділу вийшли яко голова уч. Онельский, заступник голови Ісаак Олексюк, секретар Давид Шандро, бібліотекар Григорій Тарновецкий, касиєр Олександер Василовский, а яко заступники виділових Іван Олексюк і Теофіл Кристанович. Так отже дочекала ся також занепущена громада Василївці своєї власної читальнї, а добрим прикладом для єї ведени послужить сусїдна читальня в Кучурові Малім. — Небавом будуть отворені ще дві читальнї „Рускої Бесїди“, а іменно в Дубівцях і Ревні. Хто бажає добра народови, той певно з щирою радостию приглядає ся, як з кождим днем ширшає сьвітло правди і науки через читальнї „Рускої Бесїди.“

Quousque tandem? Від кількох місяців мають буковиньскі православні Русини нового митрополита, котрий на вступі своєї дїяльности запевняв їх о своїй справедливости. Те саме зробив був свого часу его попередник, покійний митрополит Морар, але не додержав слова. Русинів нищив на кождім кроцї, а підпирав москвофілів. Бог покликав его до себе, а Русини надїють ся, що теперішний митрополит положить раз на все конець моральному панованю москвофільства між духовеньством і богословами. Але даремна була доси наша надія, а доказом того запрошеня, які розіслало товариство православних богословів Академія августа на свої продукциї, дня 12-го с. м. Запрошеня писані *лише по волоски*, а мовби товариство робило ласку Русинам, читаємо там, що богослов Гаєвка буде мати відчит: „Нѣсколько словъ о кіевскомъ митрополитѣ Петрѣ Могилѣ и его заслугахъ о благо православія, а особливо западно-русской церкви.“ Як бачимо, заголовок відчиту чисто московский, а Buk. Post, орґан бук. Волохів, пише, що будуть виклади і в „рускій“ мові. Звертаємо ся до Впр. митрополита з запитанем: чи знає Високопреосвященний о такім надуживаню рускої фірми для ширеня москвофільства? а дальше: чи не схотїв би Високопреосвященний положити своїм авторітетом раз на все конець таким заходам москвофільским, котрі між православними Русинами певно не збільшують довіря до своїх духовних отців? А хе вже до того крайний, бо нарід має вже досить таких тяжчих, котрі не дбають о его добро, а скорше псують его в пропасть...

З черновецкого суду. Презес карного суду, старший радник Сидір Винницкий повернув вже з Аббациї і виїдже сими днями в буковиньскі гори, але не перебрав — як се доносили деякі черновецкі часописи — свій урад. — Судові радники Володимир Ясеницкий і Артур Фанґор та судовий прокуратор Кунеи виїхали на відпустку; радник Ясеницкий поїхав до Рабки коло Заліпаного.

Презенту на опорожнену гр.-кат. парохію в Білих Оселавах одержав о. Іван Городиский, гр.-кат. парох в Вовчинци.

Гр. пр. церкву сьв. Параскеви в Чернівцях мають небавом відновити. В тій цїли рішила центральна комісия для удержаня релїкий в Відни переспрашати з черновецким маґістратом що-до коштів.

Град. В місцевостях Кімпаня і Ошихлібах на Буковині мав сими днями величезний град, котрий наробив шкоди на 10,000 зр.

Родинна драма. В селї Капукамцулуй на Буковині мав молодий паробок любовні зносини з сирою жінкою свого сусїда. Сими днями лучило ся так, що чоловік пішов на роботу, а до жінки прийшов паробок і з нею забавляв ся. В тім вернув чоловік і бачив через вікно, як она дуже любить паробка. Виходу тут не було; отже скоро рішив ся паробок і стрілив з револьверу два рази крізь вікно, але не вцїлив. Розлючений господар виломив двері до своєї хати, вхопив рушницю і одним вистрілом положив паробка трупом. На другий день він сам ставив ся судови в Турагоморі і признав ся винним до злочину.

Веселу історию сімуляциї подає одна баварска часопись: В народній школї в однім з баварских міст не хотїв 12-лїтний хлопець селянина учити ся, а коли учитель его десь не десь кара, він все жалував ся батькови-селянинови. Але хитрий хлопець загадав раз на все позбути ся школи і прийшов раз з великим плачем до дому, жалуючи ся, що учитель его бив немилосердно і він через то відчуває тяжкі. Батько був у великій розпуці і хотїв пімстити ся за свого улюбленого сина. Пішов він до лїкаря і зажадав свідоцтва лїкарского, що син утлух від побитя учителем. Лїкар пробував на всї способи

до черіки, міжтим як цицар заметий палицею кіки.

— Зараз, братику, зараз — соне цицар не значи, хто его хопив за руках.

— Судья кличе тебе — повнть жужи з опаковою мішком, — Судья верещить за тобою, товаришу.

— Судья? — питає збентежений цицар, куди сейчас свою кашу і перетягнеть ся крізь лїтку гурму підпилого мужицтва з тяжкою бідою до судьї. А що єму навіть до голови не прийшло, що що властиво кликав его судья, то зчасу зі солодкавою тельбіцкою прихаплюватя гайже кудлеву горілку?

— Любите, пане судья, сильний напитов? Хе-хе, як би ни, пане судья, гнали, що за горівку в сими днями приніс із Краґуєвача? Люди кали би, аби щось такого дістати!

— Ну, ти чуй, Пауме, о що я тебе тепер питаю? Чи сегодня від рана приходив він до тебе?

— Ні, пане судья, він ще вчера поїхав до Краґуєвача і вже — дадав він кашкевчи очима, бо жадем цицар не голем без хлїбаня говорити — тим приготовляють ся весїльні врочести у панства, що вчителює в Іґнатїчу.

— Чи вже належно постановлено?

— Постановлено, пане судья! Сей недїлї буде весїлє — з музикою... вимів на своїй бечрадский.

— Але давно поїхав туди він власне тепер?

Ще судья не скінчив останнього слова, а він увійшов у коршмі.

— В саму пору приходите, пане! — сказав судья, стигнаючи єму руку.

— Здоровенькі були, панотценьку! — питає цицар і тисне єго в три дути.

— Ну, що чувати в Краґуєвачу? — спитав судья всередини тонко — що там нового?

— Навіть богато новоссї, судьо Боґо, — але о тім опісля. Твій дїло нецїкавле тебе, Пауме: дай мені горілки. Я не знаю, судья, але чомусь при такій своїй достоту гиве. Справдї, як не будемо мати скоро дощу, то ледви ни що буде з сегорічної кукурудзи.

— Аби лише своєї і жир був у селї, а він завсїди буде мати і в стогах і в коморі.

— Та воно би то правда, Боґосаве — відповів невесело він — але вони не дають мені спокою. Те погана голота, Боже помилуй! Гадаю: ще нема трьох місяців, як я ту бабиско, доньку Мітрічева, зі сином Лаци Тоніча звінчав слюбом. А вже голосять ті вічемні клеветники, що вони собі зрозуміє в заказаним степени. Нехай скарже до Бога. Тілько хто у них на умі. Не один межи ними проступник. Сохрай его Боже! Але я все те полишив бистрому порови нашого гіднего протиєпископа. Той поговорить з ними, звернеть ся до другого і так затиає людям пашеки. І що ті вічемники не наторочали! Небавом був би дознав ся митрополит. Але дякувати прості: отсе раз муж! Гіднїйшого на він сьвіт нема! А хоротує мене вдало!

— Не бій ся, панотчику! — підбадьорював его судья Боґосав. Сказав мені лїпше, що чувати з вашим начальником (старостою)? Чи бачив его може там також у чарній (торговельна часть міста)? Скажи, любонку, чи не порученя він що тоді для мене?

— І его бачив, Боґосаве, і видеть ся мені, що він дуже глубоко задуманий.

Відтак він додав пошепки:

— Любонь, чи знову не змінить ся міністерство: стережи ся, Боґосаве, я ее чув так добре, як би з его власних уст.

— Що ти кажеш?

— Тоді вони і его геть перенесуть з Краґуєвача. Він сего дожидає.

— Ах!

— Ти гадаєш, що я би прось такого говорив з власної голови? Я, бачиш, з одним приятелем разом обідав у Порґаєвскій гостинниці і від него об тім довідав ся.

— Але прошу тебе, — заклинав здивований Боґосав, — ви що лише пили ся з начальником. Ледви два рази по вийшний день він був у Крівошеєу! Перший раз, як мене введено в уряд, а другий раз, як він з доктором прибув, тоді як Стефана замордовано, хе-хе! А й тож то тиї славно лиз ся!

Дальше говорив судья потихаци:

— Отже ти! Єго перенесе новий міністер, а мене новий начальник. А однак лїпше би було на такім становищу судьї сидїти по він. Знаєш, пане, для чого стоїть вежа церковна београдскої катедри така простя і високо понад усї голови? Тому, що нїхто єї не нарушив. Коли порадні люди щось урядують та кажуть на то, щоби роботї дати кріпку основу, аби була трівка, — а ладить державна, то, що нашиска як скала стояти нічна і незмінна, змінює ся кождої хвилї. Ах так, я вже чув, що щось о тім побумкують, тепер собі дещо пригадую: але з таких історий не може нічого доброго вийти. Ти знаєш, яких клопотів ми мали, поки не найшли сегодїшного кандидата до скупитини, заки вишукали наших людий на радних і таке пильне і разом їх дістали. Се все люди наші і наші спільники, а як я, по дорозі Гаєнали, впаду, то полетять і вони! А тоді вже не можливо буде замалати ті прогалї рахунки. Було би найже лїпше, як би люди пішли проти себе на вожі. Усе перейшло би лекше й чистїйше, а міжтим я не потребував би, так як тепер, двох адвокатів і сьвох богословів. Се мене мучить!

(Дальше буде.)

би, та дурма, здавало ся, що хлопець і найсильнійшого голосу не чує. Взяв ся лікар на штуку і каже до свого помічника по тихонько: „Здає ся, що в середині все знищене, але я не можу побачити докладно; тож принесіть мені ніж, аби я ухо відрізав.“ Відразу вирвав ся хлопець з рук лікаря і з криком втік з хати, а зворушений батько заплатив лікаря за нагоду і щасливе вилічене сина.

Приватна клініка хірурґічна

(Приватна лічниця поверхнійна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

сверст. **оператора** ц. к. хірург. клініки університетскої *Білярота-Ґрестбовера* у Відни

находить ся

в **Чернівцях**, улиця Менґера ч. 25.

В справі приймання хорих і инших інформаций треба удавати ся до управителя приватної клініки **д-ра Квятковского** в Чернівцях, улиця ратушова (дім Шнефера) (20—100)

Телеґрами „Буковини“.

З дня 7-го липня 1896 року.

Будапешт. Збори народної партиї, котрі відбули ся в неділю в Айзенбурґ, розбили противників. В замішаню ранено три особи.

Повідомлене. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Дністер* у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівці (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпечень від огню будинків мешкальних і господарских, пожар з уряджeнем, дарядів домашних і господарских (во-ли, плугів і т. п.), хлїбов, зложа в колоні і в зерні — подаю кождому потрібні поясненя. — *Корнель Сальбек*, аґент „Дністра“ в Чернівцях, улиця Пушкина ч. 25.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмирюючий лік на втиране**: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр. можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лік** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і принимати з осторожностию лише вложки зі знаком якорем охоронним „Котвиця“ бо лише ті прави.

Аптика Ріхтера від золотих львів у Празї.

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1881, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

Оповіщене. Учениця до першої класи новоснованої ц. к. низшої ґімназиї державної з рускими паралельними клясами буде ся приймати **15-го і 16-го**, а в разї потреби **17-го липня** (I. речинець) і 1-го 2-го, а в разї потреби 3-го вересня (II. речинець). — Ті, що хотять бути приняті, мають в тих днях явити ся перед полуднем між 8 а 10 год. в супроводї родичів або їх уповажнених заступників в канцеляриї дирекцийній (улиця шкільна) і мають виказати ся метрикою, а коли учащали до школи публичної й шкільними відомостями. Вимоги при вступнім іспиті оповістять ся на чорній таблици завдяки. — Від дирекциї ц. к. низшої ґімназиї державної. — Чернівці, 2-го липня 1896. — *Фенстеник.*

Для школяріїв!

Товариство „Просьвіта“ при обложенях на книжки в школах народних подає до відомости Сьвіт Шкільних, Пісн. сьвященників, катехитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, приявлені ц. Рішенням на прозиї для учеників, красно оправлені, позолочними берегами, можна купити **в касцеляриї товариства у Львові в ринку ч. 10**, по слїдуючій цїнї:

Розмова про сили природи 20 кр., Оповідане з житя сьв. Бориса і Глїба 20 кр., Повістки для дїтей 25 кр., Сестра 15 кр., Байки 22 кр., Історія Руси ч. I. 25 кр., Історія Руси ч. II. 25 кр., Лем і комонї 24 кр., Рожа і хурба 45 кр., Про жовтяницю і Лїсь 20 кр., Бенедикт Франклін 18 кр., На досьвітках 22 кр., Серед зимної ночи 25 кр., Житє сьв. великомучеників і лїкарів Косьмодемьяна 20 кр., Дрібна птиця господарска, а осмі грошів 20 кр., Відкрите Америки 22 кр., Вибірка пісні і повістки 42 кр., Перемишляне, повістка 18 кр., Кирко і Ґеоргій 22 кр.

Молитвенник народний (з окремійшій окраї) 20 кр., з лучшій окраї; зі хребет полотняний і золотий хрест з переду 25 кр., 4) кліс окраї полотняна, берегти золоті і золотий хрест з переду 35 кр.

Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1·10, 1·30, 1·60, 1·90 зр.

В руській товариствї педаґоґічнім, улиця Ковальска ч. 8. у Львові, можна також дістати на кредит для учеників слїдуючі видання:

Образкові видання. Зелїзниця 10 кр., Гостинець 10 кр., Заблиска 10 кр., Мешканцем 10 кр., Робінзон 40 кр., Квітчка 20 кр., Шевчик 20 кр., Кобзар Тараса Шевченка 20 кр., Ґете-Франко: Лиї Мікаїта 50 кр., Міра: Пригода Дон Кіхота 40 кр.

Видання без образків. Читанка ч. I., II., III., IV. окремі 20 кр., без окр. 10 кр., Вихована жінка 10 кр., Хлопці Гоголя 40 кр., Учитель за р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 2 кр., Дзвінок за р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 4 кр., Ів. Левіцкий: Поплавець. Рідкий гнїт 10 кр., Вол. Шухевича: Батьчина шкільна 20 кр., О. Ковальский: Хатка і житє, двоєлїв для дїтей з окремими 10 кр., Левіцкий Глїбова: Байки 5 кр., К. Чайковский: Пісня; Комар; Гриздо по 5 кр., Дума про житєво Бобрика 2 кр., Дебірний Чайка: Казка про сонце та его сина Пасинка по 5 кр., М. Лисенко: Тече вода з-під явора, Дзвоник з окремими 10 кр., Мала дитина Рим Українка 20 кр., Гердівник: Карпатський і Ружина 20 кр., Жебрак Перо: Подорож дочки землї 60 кр., Барановский Прокопович до Ісаїя 20 кр., Молитвенник народний, 4 окремі окраїнний 20 кр., 4 на 3 Колядки, Щедрівки, Вертепи по 10 кр., Ковальский: Ґрамматика 60 кр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходить	Години: поспішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Сняти́на	11^{18}	.	.	637	10^{28}	5^{50}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Ґлїбова	3^{29}	.	.	9^{12}	10^{00}	5^{23}		
З Новоселиці, Садаґури	.	.	.	.	.	.	11^{15}	9^{58}
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{00}	5^{10}		650	9^{30}	9^{44}		
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станїславова	9^{45}	.	.	6^{12}	7^{28}	2^{01}		
З Підволочиск	2^{30}	10^{05}	.	8^{03}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	9^{50}	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^{10}	8	1^{30}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколиня і Стрия	.	.	.	10^{10}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. банкаївчний потяг)	.	.	8^{45}	.	.	.		

Відходить	Години: поспішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Сняти́на, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	10^{22}	5^{55}		
До Ґлїбова, Сучави, Яс, Букарешту	12^{00}	.	.	7^{11}	10^{40}	6^{16}		
До Садаґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^{20}	9^{15}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{50}	11^{00}	4^{45}	9^{22}	6^{40}		
„ Підволочиск	.	2^{15}	6^{30}	.	9^{00}	10^{05}		
„ „ з Підзамча	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{08}	11^{17}		
„ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{05}	2^{43}	10^{15}		
„ Стрия	.	.	.	5^{23}	9^{04}	7^{22}		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	7^{05}			
„ Сколиня і Стрия	.	.	.	.	.	2^{05}		
„ Кракова, Відня (т. зв. банкаївчний потяг)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечерок до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час рахують ся від львівского о 36 мінут. а від черновецкого о 44 мінут: коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Руської Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучацького.

Ч. 140. Чернівці, четвер, дня 9. (21.) падолиста 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину" разом з інстр. додатком „Неділя" виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . — „ 85 „
для заграниці 15 рубліів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газети Д. Гермаїка в Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторки, четвер, суботу і неділю.
Редакция і Адміністрация „Буковини" находить ся в Чернівцях (ул. Перовича ч. 3), куда всі дописи надсилати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером

З ради державної.

(Серия „Люеґера. — Важні справи до полагодженя. — Тяжке положеня).

Відень, 17. падолиста 1895.

Суботішне засіданя палати посольскої було знов надзвичайно бурливе. Товчок до бурі і скандалів дали посли Діпавлі і Патай своїми наглими внесеними в справі розвязаня ради міста Відня. Розвязаня се, по їх гадці, було противзаконне, бо рада міска ще не уконституовалась, коли вже єї розвязано. Декрет розвязаня був незручно уложений, бо за мотив до того подано суперечність межи радою а волею цісарскою. На сей темат говорили бесідники pro і contra аж до знудженя, хоч властива причина цілої акциї держала немо перед очима. Єї можна означити словами: правительство не хоче за ніяку цїну допустити антисемітів до управи Відня і думає при нових виборах побідити сторонників Люеґера. Показалось при тім, що антисеміти позискали для себе 8 християньских социялів з клюбу Гогенварта, на котрих чолі стапун амбітний бар. Діпавлі. Скандали, то є дикі крики з ґалерії почались доперва при річи Люеґера, котрий без пошади і не переберaючи в словах накинув ся мокрим рядком на новий кабінет і лїбералів. Дістались тяжкі обиди ґр. Баденїому і Ґляйспахови, послам Зісови і Кошови. Люеґер кинув собі формально з всіх, уважаючи і кабінет і лїбералів простими слугами жидівско-капіталїстичної кліки. Коли Люеґер скінчив, підняли ся на ґалерії крики і висви, продовжаючі ся до 10 мінут. Президент перервав засіданє і велїв опорожнити другу ґалерию. Розходячі ся зрітелї кричали своє приглушаюче: hoch Lueger, махали хустинами і капелюхами. Ба і перша ґалерия (хоч дуже поодиноко) взяла участь в тій демонстрациї, а тоді велїв президент (без потреби) і тую ґалерию опорожнити.

Але менче з скандалями. О їх не розходить ся і они не рішать діла. Суть річи лежить в іншім, що буде дальше? Чи буде могла палата посольска в таких обставинах взятись до позитивної роботи? Опозиция перейшла в фазу обструкциї, практикованої за часів коаліциї. А тут в недалекій будучности треба буде приступити до порішеня так важних справ, як: реформа виборча, угода з Задунайщиною, справа ческа, ба і справа антисемітска, що вкоренилась у суспільности віденьскій дуже глубоко. Можна сподіватись, що робітники віденьскі розпічнуть акцию, як лиш реформа виборча стане на порядку дневнім. Против угоди з Угорщиною виступить богато елементів в нинїшній палатї посольскій. Виступлять імовірно: Молодочехи, антисеміти, ба, в в части і аґраристи з прочих клюбів, не виймаючи польского. А і справа ческа висить над всім немов меч Дамокля. Чехи причаїлись на хвильку перед виборами соймовими, але по виборах виступлять з більшою силою. Они не можуть зійти нині з становища свого, т. є. жаданє повної автономії для краів ческої корони. Їх тероризує Омладина. А чи можна Чехам дати їх державне право? Вкінци не віримо в то, щоб антисемітизм підляг у Відни. Він обгортає чимраз ширші круги. Духовеньство, урядники, промисловці дрібні, робітники, властителї камениць — все то наповнене духом антисемітским, всі они бачать в Люеґеровім Мойсея, що має їх вивести з неволї жидівскої. Струї сеї не годні спинити ніякі средства нагальні. Відень німецкий, — се оплот дня — не дасть ся стероризувати польскому президентови. Справа антисемітска починає набирати польорету національного, а се діло дуже небезпечне. Нове правительство має проте дуже тяжку задачу до довершеня, а тут показалось

---

(4)

ПЕРШІ ЗОРІ

ПОВІСТЬ.

Написав Теодор Галік.

(Дальше)

— Мамцю! Одяг вже готов! — обізвала ся Ірина до матери. — Але й пора уже вийшов.

— А ти не могла вести, як інша зі школи?

— Якось забула, забалакала ся з Тонькою — відповіла дочка. Під школою розуміла вже Матушинська дівочий інститут, в котрім і Ірина доконала свої знане під проводом випробованих учительів.

— Але-ж бо ми сегодня посьпіли ся мамцю! — продовжала дівчина і справді зарегочала ся. — Що то було!

— Ну, що таке?

— Прийшов новий учитель історії! Що ми за сьміх мали!

— Ну, та говори мене! — Мамця спостерігала, що дочка щось на дуже хоче звіддяти з бесїдою.

— Прийшов новий учитель історії... але то так сьмішно було!... ну молоденький такий, майже як стовп... Білецкий... Що то за кумедия провадила ся цїлу годину!... Ну, війшов він у клясу дуже поважно, уклонив ся нам з лежить раз, потім клясний наш, так щось сюди-туди і почервонів. Стал на катедрі, вийняв хусточку, а все червоніє, як стяг на бурлї! Бере він, щось дивить ся у клясову книгу чи що, сперся на клясу, та такий стяг радоньский, що ну! Нарешті зачав щось балакати про значінє історії, якась кілька речень і знов лишив усьміхать ся. Чуємо ми, клясна наші показалась, що, гадаємо, прочитає єму кажан! І оттак, як любила година...

— Тень-тень, він минув день! Так? — сказала мати він дуже байдужно. — Але що-ж то було! Тут щось мусїло бути не так.

— А-ніже — сповідала ся Ірина. — То всему винна одна, що її звуть Зісі. Ох, яка-ж то кокетинка! Але й така красна, мамцю, ой!

— Ну, що-ж ви робили?

— Я властиво нічого не робила; я мала тихо сидїти і насупивши чоло рукою жалібно дивити ся на всю — сьміяла ся Ірина. — Так нас учила Зісі, всюду щось пишаш, треба, каже, єго розкалобати...

— А та ваша Зісі тямчасом що робила?

— Я не бачила. Вона нам лишень сказала по годині, що професор, як вона лишень схоче, оженить ся з нею.

— Гай-гай, дасть він нам!

— Е, що! Коби ви її коли ударили, що то за дівчина та Зісі! Носить небіг ніби-хлопячі черевики, тропа ногами як зовнір і каже: „Дівчата, тепер такий час надходить, що чоловіки стануть жінками, а жінки чоловіками, то будем жити!" — Над всіма верховодить. Сяде на лавку та все оповідає. Сегодня разом сказала: „Тепер жуємо ми, дівчата, їти з сказати, бо хлопці чомусь не хотять женити ся. Ану, котра згадає, чому?"

— А диви, яка цікава! Але вона се не але сказала, що мужчини не хотять женити ся! — сказала мати. По хвили додала: — Ага, я вже хотїла тебе оногди просити. Ти, Ірино, уважай, не дуже вдавай ся з тим Білецким, особливо ви де перед людьми. Бо на що? По першім то тобі може пошкодити, а по другім хлопець ще може собі щось уробити, а з того лишень неприємности бувають...

Ірина вхилила ся знов над рамцями і нічого не відповіла. Вона тропіки поглядала. Її глубоко пронили материнські слова, особливо ті холодні, розумні, само собою понятні: „з того неприємности бувають!..." — Справді? Більше нічого?

— Страх, як мати погано пірамила ся, як не молодецки! І як мати мені вже добрия! Усе бачила, а мовчала, а нанослід ні слова докору, ні сварки, нічого — де так?... „Прошу.. не вдавай ся... особливо перед людьми..." Дуже се погано сказано!

— Ні, на злість матери не пошлю Цвля! Я не така, як мама гадає. І на що мені єго покидати? Він мене любить, я єго також буду любити. — Але коли з тої любови нічого не вийде? Може вона справді могла би пошкодити? Може мати добре зробила, що бодай свитя нагадала? — Ні, ні, справді, треба бути обережною. Цвль нічим не є, нічого не має, ні становища ні поваги ні років! — Зрештою, треба перестати єму роботи надії. Я єму властиво жадних надій не подавала, ні ледви кілька разів видїли ся. Він ще не може мати жадних претенсий. Те, що я єму сказала „люблю", нічого не шкодить. Я єго справді люблю, і коли би він лишень залишив гадку про якусь

при послїднїй Люеґерлядї, що не всї члени кабінету зручні в своїх промовах. Нам видаєсь навіть, що якась закулїсова сила працює над тим, щоби при помочи скандалів здискредитувати правительство. Можна би вправдї припустити, що ґр. Баденї в найгіршім случаю розвяже парлямент. . . Але чи новий парлямент буде лїпший? В новім парляментї засядуть антисеміти, націонали нїмецкі і християньскі социяли в більшім як до тепер числї. Лївиця лїберальна змалїє, а она піддержує ґр. Баденїого нинї без всякої резерви. Прочі сторонництва не змінять ся вправдї, але і не змінять ситуациї.

Перегляд полїтичний.

—o—

Сими днями мають відбути ся вибори до ческого сойму. Молодочехи видали відозву до виборців, в котрій заявили, що все будуть встоювати ся за ческим державним правом, за розширенем круга дїлани ческого сойму, котрий одиноким повинен представляти населенє Чехів, так як угорский сойм представляє лише населенє мадярске. Старочехи зрекли ся удїлу в виборах і тим самим щезли з арени полїтичного житя; тепер они анї в радї державній анї в соймі ческім не будуть мати своїх заступників. В своїй відозві они заявили, що хочуть зкалити одвічальність за веденє полїтики на Молодочехів, отже сї будуть або раціонально провадити полїтику і все їм удасть ся, а тодї Старочехи уступлять їм всюди, або знов молодоческа полїтика не принесе сподїваних плодів, тодї Старочехи виступлять на ново в полїтичнім житю. (У Русинів було би се не можливе). Все-ж таки виступлять мабуть Старочехи з місцевими кандидатурами, немов для контролї супротив Молодочехів. Дїдичі ческої консервативної партиї обіцяли увзглядняти справедливих жадань Нїмців і заявили, що видержуть при засадї цїлковитої ненарушимости королївства Чехів і прав конституцийної автономії, котра має спій вираз в неподїльнім, цїлий край обіймаючім соймі. Між ческими Нїмцями панує розлад, тому они не мають великих надій на перенесенє виборів своїх кандидатів.

В заграничній полїтицї Австриї треба записати важний факт. Мінїстер заграничних справ ґр. Ґолуховский взяв ініциятиву для мирного полагодженя розрухів і неладу в Туреччинї. Він іменно відніс ся до всїх европейских держав, що підписані на берлиньскім трактатї, щоби они в справі вірменьскім поступали спільно і щоби нї одна держава не робила жадного кроку в тій справі без відомости і згоди других. До сего кроку спонукало ґр. Ґолуховского іґнорованє Австриї зі сторони Туреччини. Она вислала лише Росиї, Франциї і Анґлїї проект реформ вірменьских, хоч на берлиньскім трактатї підписані ще Австро-Угорщина, Нїмеччина і Італїя. Значить, треба було Туреччинї припомнути єї обовязки, і тому вислано на середземне море під командою контрадмірала Земана чотири австрийскі кораблї, а з другої сторони знов напомнути Росию, Францию і Анґлїю, щоб не поступали самовільно. Сей крок ґр. Ґолуховского є дуже щасливий, бо хоч ще доси не наспіли відповіди на то предложенє, то все таки видко охоту до щирого співдїланя. Тим знов забирає Австрия в заграничній полїтицї безперечно своє давне першорядне місце, котре їй головно в балканьских справах належить ся. Надїймо ся, що сей важний крок ґр. Ґолуховского так само щиро, як був зроблений, буде принятий всїми інтересованими державами для забезпеченя мира.

Новий французкий кабінет Буржоа недавно потерпів невдачу, а тепер знов єму повело ся. Ішло оногди о вибір віцепрезидента парляменту, на котрого опортуністи кандидували Поанкаре, а тому противили ся радикали і социялїсти, що тепер стали партиєю правительственною. Але вкінци вибрано Поанкарого, значить мінїстерству не повело ся. Говорено загально, що дни нового кабінету почислені, бо не має сталої більшости, та минувшої пятницї показало ся що иньшого. Кабінет виступив перед палату не яко радикальний, але умірковaний, заявляючи, що на тепер противить ся цофненю устави о анархістах. А палата приняла 347 голосами против 87 то заявленє до відомости і ухвалила кабінетови вотум довіра. Дуже прихильно відносить ся кабінет в справі страйку робітників в Кармо і тим з'єднало собі їх прихильність. З того видко зручність Буржоа, котрий знає хвилеву ситуацию використати в свою користь.

Цїла анґлїйска суспільність, а з нею також цїлий полїтичний сьвіт очікували з цїкавостию і несупокоєм бенкету в льондоньскім Ґільдгаль, на котрім мав льорд Сельсбері в присутности маґнатів промову. В ній він заявив галку цїлого кабінету. Найцїкавійшим був уступ о анґлїйскій полїтицї супротив Туреччини. Змістом промови була гадка: успокоєнє для цїлого сьвіту, лише не для Туреччини. Сельсбері заявив, що Анґлїя поступати ме в вірменьскій справі спільно з иньшими державами і не буде розвивати осібної дїяльности, що нема небезпечности для загального мира, як довго між народами цивілїзованої Европи є єдність. Але в промові льорд Сельсбері цїлком недвозначно заявив, що вкінци надойде Европі вічний елемент о поміч зі сторони султана, що надойде так само вічне вагане султана, а тодї певно не завагає ся Европа Туреччину розібрати між себе. Тому залежить від султана, чи хоче, щоби Туреччина дальше істнувала або нї. Сї слова мусїли викликати в Царгородї занепокоєнє, тим більше, що всї переконані о рішучости льорда Сельсберіого, котрий в своїй полїтицї визначує ся непосьвідченем, що Туреччина не може істнувати, коли опре ся на старих традициях ісляму і спротивить ся вимаганям новочасного правного стану.

Туреччина стала ся тепер предметом загального інтересу. Всї европейскі держави незадоволені з становища султана супротив вірменьских реформ. Ми вже на иньших місцях згадали про се, а тут додамо ще про ситуацию в самій Туреччинї. Іменно султан змінив не лише мінїстерство, але також — а се найважнїйше — великого везира. Коли недавно тому покликав Кіямїля пашу на великого везира, думали всї, котрі нового везира знали яко приклонника реформ в дусї европейскої цивілїзациї, що ось то не надовго вкінци дїжде ся Европа мира, бо чей же енерґічному Кіямїлю паші вдасть ся перевести заповіджені реформи в житє. Аж тут на раз новий зворот до старого неладу. Палатним інтриґантам удало ся скинути Кіямїля пашу, а его самого вивезено на силу під надзором війска до Смирни. На его місце іменовано великим везиром рішучого прихильника т. зв. Старотурків, партиї рішучо противної всяким реформам; так само нове мінїстерство зложене з сторонників старотурецкої партиї. Надто відзначили султан офіцирів-Турків, що служать у вірменьскім війску і були віддалені задля надужить, великими ордерами за їх „заслуги", а того самого дня арештовано з незвістної причини понад 100 Вірменів в Царгородї. Коли тепер там такий вітер віє, то ледви чи можна сподївати ся, щоби Туреччина схотїла перевести заповіджені реформи, ну а тодї нехай спімне слова льорда Сельсберіого...

Болгарске собранїє зажадало від князя переступу кн. Бориса на православіє. Князь у своїй відповіди заявив, що то питанє стрічає на великі трудности, хоч він все готов, те справедливе національне жаданє сповнити. До тих трудностий треба зачислити і заявленє князя, що тяжко єму яко вірному католикови, котрий вірить в стійність доґматів католицкої церкви, приходить ся той переступ. Дальшою трудностию є мабуть его жена і єї родина, котрі нїколи не згодять ся на переступ кн. Бориса. Тому тягне ся мов червона нитка через цїлу відповідь князя гадка: чекайте, дайте менї трохи часу, а я вже все зроблю. Тимчасом постановлено вислати другу депутацию до Петербурґа з желанями для царицї, котра породила велику княгиню... Собранїє радить дальше, але не тїшить ся миром, бо оногди прийшло при справдженю виборів до бійки між консерватистами а приклонниками Радославова.

О повстаню в Хінах доносять з Шанґгаю, що провідники повстанців поставили хіньскому правительству ультіматум, грозячи маршом на сам Пекінґ, коли відповідь не буде прихильна. Повстанцї розпоряджають 600.000 людьми і здобули вже богато місцевостий. Хіньскі війска суть вдеморолїзовані і не здібні до опору.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 21. падолиста 1895. р.

Іменованя. Почтовими асистентами іменовані в Чернівцях Лайзер Авґенблік, Монес Ленцер, Василь Черский і Кароль Сабастиньский, в Новоселици Йосиф Кринґгофович, в Радівцях Гаврило Телиґа, в Вижници Леопольд Фаулгабер.

Вечерок з танцями устроюють тов. „Руска Бесїда", „Клюб Русинок" і „Львівский Боян" дня 23-го с. м. в льокали тов. „Рускої Бесїди" у Львові.

Видїл „Руского Касина" в Дрогобичи скликує на день 23-го с. м. загальні збори, а дня 21-го с. м. устроює то саме товариство вечерок з танцями.

Народне віче має відбути ся дня 3-го грудня с. р. в Великих Мостисках. На порядку дневнім стоїть справа основаня окружної бібліотеки для селян в окрузї мостеньскім і справа еміґрациї до Бразилїї.

Нова філїя „Руского педаґоґічного товариства" заказує ся в Тернополи. В сїй цїли відбудуть ся дня 1-го грудня с. р. в кожнатах тамошної „Рускої Бесїди" перші загальні збори.

Нова філїя „Просьвіти" заказує ся в Равї.

Один так, другий инакше. В „Православній Буковинї" друкують ся „Записки сумашедшаго". Очевидно лише через помилку коректора в тї записки божевільного не вложено початки, котру читаємо на иньшім місци, а то у переписцї редакциї. Редакция „Прав. Буковини" нїби то відповідає комусь і каже: „Якъ Вамъ такъ и каждому здоровомыслящому человѣку понятно, що украиноманская шайка есть точно такъ для нашего государства якъ и для нашего русского на-

---

женитьбу, я би его ще дужче любила. А так не гараз буде.

— Отже я єму скажу: „Цїлю, ми нїколи не поберем ся" — і він піде, а я лишу ся сама. Він надуєть ся, буде на мене вовком дивити ся, а се мене буде дуже болїти.

— Але иньшої ради нема. А як він щось може вачне витворяти, то я з ним кірну цїлковито. Най собі йде! Ова, що за ледїнь! Най почекає, аби хоть трохи вус підріс!... Зрештою, як собі хочеш!

— Мамцю, сегодня и нас буде Білецкий — сказала Ірина і усьміхнула ся.

— А ти відки се знаєш?

— Я єму оногди казала, аби прийшов вантра-новантрю. Вчера его не було, отже прийде сегодня. — Дочка сказала се дуже самосьвідомо. Мати видивила ся на неї.

— Що? Ти его запросила? Гарно!... І отсе так без моєї відомости?

— Ова! хиба він мене укусить чи що? Я хочу забавляти ся! — відповіла Ірина уперто і надула губки.

— І ти на те скликаєш хлопців? А ти знаєш, що се значить?! —гримнула добродїйка. — Я гадаю, що вона дївчина, а вона хлопців запрошує!... О, я на се не пристану! Ти менї з тим Білецким не будеш заходити ся — розумієш?!

— Чому нї, коли він менї сподобав ся! — відтяла Ірина.

(Дальше буде).

рода опасною, ибо она старается основати якое-то вавилонское или ягеллонское царство на развалинахъ нашего государства, Австріи, и иныхъ государствъ, и понятно, що украиноманский свистокъ, фонетическая „Буковина“ такъ нашему государству якъ и нашему русскому народу громадный вредъ приноситъ, о чомъ на дняхъ будетъ много говоритися въ Державной Думѣ. На сію тему будемъ писати точнѣйше и обстоятельнѣйше, если намъ Богъ поможетъ частѣйше издавати нашу газету, о чемъ мы всѣми силами стараемся.“ Отже цікаво передовсім то, що *Буковина* думає розвалювати Австрию (иньші наші вороги говорять зовсім противно); відтак дуже нам приємно довідати ся, що хтось *Буковині* хоче зробити рекляму в раді державній, за що ми дуже вдячні, а вкінци заповідаємо Православній Буковині і всім, кому то треба знати, що „на сю тему будемо писати точнійше і ширше, если нам Бог поможе від нового року щодня видавати нашу ґазету, о що ми всіми силами стараємо ся“.

Великі повени навістили сими днями Росию, особливо столицю царства Петербург і закавказкий край. В Петербурзі виступила з берегів Нева і залила низше положені части міста. В ночи на 14-го с. м. вода стояла на деяких улицях аж по самі ліхтарні. Страти мають бути величезні. — В закавказкім краю знов вилила ріка Кура і знищила місто Ґорі, богато сіл та зелізницю на просторі кількасот верста. Кажуть, що треба буде три місяці часу до відбудовання зелізниці.

Сімнайцять літний розбійник. Перед судом присяжних в Градци вела ся розправа против 17-літного хлопця Антона Вайса, обжалованого о розбійниче убійство. Іменно в часі купели задушив Вайс свого товариша Петра Гофера на то, щоби забрати єго гроші (3 зр.), капелюх і одіне. На основі одноголосного вердикту судиїв присяжних засуджено єго на 15 літ тяжкої вязниці.

Великаньске слідство против скарбової сторожі розпочало ся у Відни. Більше як 200 стражників, між ними також ресоціієнтів, обжаловують о принимане дарунків від властителів броварів. Показує ся, що вже від довгих літ заведено звичай, що сторожі скарбові при нагоді ревізиї в броварах одержували там щоденно перекуску і певну скількість пива.

Безрога з'їла дитину. Селянка В. Дась із річицкої Волі коло Тарнобжеґа вийшла оногди з хати і лишила в ній двоє дітий, в віці двох і чотирох літ. В хаті була й безрога, котра кинула ся до меньшої дитини і відкусила їй одну руку по локоть, а у другій долоню. За кілька годин дитина померла.

Загадочна смерть. 15-літна дівчина Анеля Ґумцеля з Улянова пішла дня 1-го с. м. на гріб свого брата, щоби єго вінцем прикрасити. Серед молитви она померла без попередних найменьших познак якої недуги; смерть наступила імовірно з надмірного душевного зворушеня.

Убійник тьстя. В селі Королівці коло Бродів мешкав Яків Кун разом з своїм тестем Гефнером. Сей пропивав все цілий заробок, замісць єго давати на удержане. З тої причини прийшло дня 5-го с. м. до великої сварки між ними, підчас котрої Кун пхнув свого тестя Гефнера ножем пять разів в плечі. Тяжко раненого відставлено до брідского шпиталю, а убійника арештовано.

Нещастний запис. Одна богата пана в Вісбадені в Німеччині, умираючи на весну, записала в завіщаню своїй служници 100 тисяч марок. Дівчина, одержавши ті гроші перед кількома місяцями, почала вскорі праджувати ознаки божевільства. Уникала людий, дрожала на вид кождого, хто до неї наближав ся, а то божевільство збільшило ся в послідних днях так дуже, що треба було єї умістити в шпитали. Причиною божевільства став запис богатої пані, бо дівчині здавало ся, що єї хотять убити і обрабувати.

Помер о. Іларій Пачовский, гр. кат. парох в Русатичах, ходорівского деканату, в 41-ім році житя, а в 11-ім священьства.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Думки на часі.

Бувають недосьвідні народи, так само як недосьвідні люди — каже Брандес у своїй праци про натуралізм в Анґлії (ст. 160). Чи не мав він Русинів на думці?

Кажуть, що Поляк мудрий по шкоді. Про Русина того не можна би сказати — замітив очайдух.

Лише невільники борють ся за одного чоловіка, а бороти ся треба би дійстно лишень за нарід — сказав ґр. Peterborough (гл. Вольтера працю про часи Людвика XIV). А у нас як часто борба політична єсть борбою о одного чоловіка!

Нічо так не лютить пристрастних умів, як холодний спокій; тому то спокійне розбиранє руских хиб так не подобає ся Русинам, котрі все ще більше серцем розбирають політику, як розумом.

Прихильники п. Романчука зносять терпеливо тяжкі удари отвертих ворогів-москвофілів; коли-ж їм *Буковина* кинє дещо, хоч би й дуже лагідно і в найлучшім намірі, они не можуть того стерпіти. Така уже натура людска...

Єсть противники такі, з котрими веде ся суперечку і треба вести з капелюхом в руці, але єсть і такі, що і капелюх на голові — за велика для них честь. Наші декотрі політики не роблять таких ріжниць поміж противниками і замісць держати капелюх в руці, плюють в очи.

Дѣло називає прихильників партиї Барвіньского янчарами. Не могли би ми довідати ся, яку оно назву має для москвофілів?..

Правительство підпирало через 30 літ москвофілів і дало їм силу; коли-ж тепер оно хоче їм ту силу відобрати, самі народовці називають се нарушенєм свобід конституцийних. А то, що правительство підпирало їх довший час против руского народу, не було нарушенєм конституциї? Чи той, хто заподіяв лихо, не повинен сам єго направити?

Ми не жиємо для якої або такої політики, тілько для наших ідеалів!

Опозиция то средство до цїли, а не цїль сама! Чи богато Русинів памятає то добре?

Коли прекрасні композициї Маскаґного стануть виграватн катаринки по подвірях домів, то і Маскаґі і єго прихильники будуть затулювати уха. Таке діє ся і з нашими гаслами політичними. Не Маскаґі, а катаринкарі з'огиджують їх.

Зносини поміж опозиціонїстами а опортуністами не тілько можливі, але й повинні бути; розумів ся, се можливе не в нас, де посли ненавидять ся між собою лучше як в шкільних лавок.

Ненависть до правительства і Поляків не повинна у нас бути мірою руского патріотизму, лише любов до свого народу, підперта ділами; лише любов до свого повинна лучити Русинів разом; сама ненависть до противників — то за слабий лучник.

Наша радість з того, що вже маємо, єсть без причини далеко меньша, ніж смуток з того, чого не маємо — і тому ми такі невохочені. Головною задачею політиків наших єсть: унести в тім взгляді рівновагу в уми руські.

Коли би Русини на заподіяне у себе ладу кинули лише четверту частину тих заходів, яких уживають на вводжене і підтримуванє неладу у себе, то не потребували би лякати ся ні неприхильних правительств ні Поляків.

Правдиві приятелї то так як занадто добрі жінки суть прикрі, бо они вважають своїм обовязком, говорити завсїгди правду, а правда єсть звичайно немила — писав славний оператор і славний мислитель Більрот у своїх листах. Єго слова, на наші політичні відносини взяті, звучили-б так: „Правдиві приятелї народу то так як занадто добрі жінки суть прикрі, бо они вважають своїм обовязком говорити завсїгди правду, а правда єсть звичайно немила. Таким приятелем народу єсть *Буковина*, а проте писати правду буде!

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

—o—

Відень, 20. падолиста. Урядова Wiener Zeitung оголошує, що цїсар надав Слятіну наші комтуровий хрест ордера Франц-Йосифа з звіздою; дальше оголошує розпорядженє про нову орґанізацию лїсничо-технїчної служби при політичних урядах.

Відень, 20. падолиста. Після поданих вістий в часописях замовлено на день 26-го с. м. для австрийскої цїсаревої в Канготелю в Сан Мартен помешканя; в лютім с. р. мають ся до того ще кілька помешкань замовити, з чого заключають на приїзд цїсаря.

Рим, 20. падолиста. Кардинал Люціен Бонапарте помер на удар серця.

Софія, 20. падолиста. Князь Фердинанд одержав з нагоди роджения князя Кирила від султана і иньших суверенів поздоровляючі телеґрами. Російский цар відповів благосклонно на поздоровляючу телеґраму князя Фердинанда до роджения великої княгинї Ольги.

Льондон, 20. падолиста. Рімстемпех помер в ночи.

Відень, 20. падолиста. Урядники канцелярії ради державної зійшли ся сегодня на нараду, щоби постановити зміни домашного порядку для недопущеня надмірного перепоєнєня ґалерий і скандалів на них.

Відень, 20. падолиста. „Wiener Abendpost“ заявляє, що вість о устуленю ґр. Кільмансеґа з місця віденьского намістника зовсім неправдива і що тим також відпадають всякі тендинцийні комбінациї.

Відень, 20. падолиста. Супротив вісти з Риму з Neue fr. Presse, мов би Росия в послїдній годині заявила, що не може приняти предложеня Австро-Угорщини, констатує Fremdenblatt, що Росия кладе велику вагу на одноцушне поступованє всїх держав, згоджує ся в принципі на подвійне число стацийних пароходів в Царгороді і дійстно приготовила висилку другого російского военного пароходу. Росия признала, що висилка фльоти зі сторони великих держав, котра в Царгороді зробила спасенний вплив, була на місци. Росия знаходить ся отже на тім самім становищи, що й иньші держави, бо нїхто не наперав на закінчене вірменьских розрухів так як Росия. В тім змислї прихилив російский кабінет в льояльний спосіб австро-угорским предложеням. Лише в одній точці, іменно що-до modus procedendi не годить ся Росия з предложенями. Австро-Угорщина тої гадки, що при хвалевім небезпеченьстві амбасадори в Царгороді мали-б право до одноцушних зарядженъ; Росия-ж думає, що не треба амбасадорам давати далекосягли повномочій, а лише кабінети повинні одноцушно поступати.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїні на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академична, ч. 8.

„ДНЇСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. мінїстерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою дїяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Днїстер“, опертий на засадї взаїмности своїх членів, обезпечує всякі майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди лїквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня в уділене аґенциї в місцевостях, де нема аґентів „Днїстра“, приймають ся.

Сими днями вийде

ілюстрований буковиньский православний

КАЛЄНДАР

на рік переступний

1896

Цїна 50 кр.

Зм'ст.

Календар історичний. — Календар астрономічний. — Календар церковний. — Сьвята рускі і римскі, (червоно друковані), схід і захід сонця, фідміни місяця, погода. — Календар жидівский. — Поминальний календар славних Русинів. — Дїя цїсарский.

II.

Наші гроші і важнїйші заграничні. — Міри і ваги (нові і старі). — Телеґрафічні приписи. — Почтові приписи. — Приписи желїзничі. — Скалї стемпльові. — Належитість від виписів кіпотечних. — Плян їзди на зелїзницях.

III.

Для науки і забави.

Головосїки сьв. Івана Хрестителя. (З лїрника Ю. Федьковича з новим портретом поета). — О. Єрофтей Федорович. (Житепись з портретом). — Нова устава о хованю худоби. (Популярна наука). — Як закладати крамницї? (Популярна наука). Розмова Читальника з Іваном Байдужим. — Про катастер ґрунтовий. — Що людий єднає? (Повістка Д. М.) — Правда. (Повістка Є. Я.) — Дещо з господарства. — Стихи. — Сьмішне. — Ілюстрациї.

IV.

Найдокладнїйший шематизм буковиньский.

V.

Оповіщеня.

В Дрібній бібліотецї, видаваній у Львові Костем Паньковским, вийшли доси сї книжочки (разом чисел 13):

Байки Евґена Гребінки (10 кр.)

Малярі, оповіданє Всеволода Гаршина (10 кр.)

Пролісок, поезиї Павла Граба (20 кр.)

З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінґа (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезиї Осипа Маковея (20 кр.)

Оферма, оповіданє его-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з російского (10 кр.)

Українські писаня Митра Оленьковича (10 кр.)

Писаня Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республика на Афонї — Василя Щурата (10 кр.)

Нарід в неволї (то що було друковане і в *Недїлї*) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповіданє 10 кр.)

Останні романи Г. Сїнкевича. Два відчити М. Грушівського, читані в львівськім „Клюбі Русинок“. Виданє Василя Лукича. Накладом ред. „Зорі“. 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданьского. Том I. Пісні. Приказки. Прислівя. Байки. Бібліоґрафічний показчик. Заголовки „Сьпівомовок“. Виданє М. Комаря. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16° 192 стор. Цїна 40 кр. (з портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Выбôръ поезій для народу. Частина друга. — (Книжка тов. „Просьвіта“ у Львові чч. 184—185) мал. 8° 136 стор. Цїна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського житя — А. Кримського, появили ся у Львові з друку. 8° Стор. I—IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакциї „Зорі“ у Львові. мал. 8° 68 стор. — Цїна 30 кр.

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітл. Рад Шкільних, Впов. сьвященників, катихитів, учителїв і родичів, що книжки накладу товариства, приволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, *красно оправлені з позолоченими берегами*, можна купити **в канцеляриї товариства при улици Вірменьскій ч. 2** по слїдуючій цїнї:

Розказы про сили природи 20 кр. Оповіданє о житю сьв. Бориса і Глїба 20 кр. Повістки для дїтий 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лев і конець 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про жиновлоти і лїси 20 кр. Вениямин Франклїн 16 кр. На досвітках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лїкаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарска, а великі гроші 20 кр. Відкритє Америки 22 кр. Звірата хижі і пожиточні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в простій оправі) 20 кр.

в лучшій оправі:

а) хребет золотиний і золочений хрест з переду 25 кр. б) цїла оправа золотиння, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по цїнї 90 кр., 1·10, 1·30, 1·60 і 1·80 зр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

РІХТЕРА

„якірні коробки з камінчиками до будови“

Ще й тепер не досягнені: суть вони **найлюбленїйшим подарунком різдвяним** для дїтий трилїтних. Вони дешевші, як кождий иньший подарунок, бо **тривають много лїт** і їх можна навіть по довшім часї **доповнити і збільшити.** Нефальшовані

якірні коробки з камінчиками до будови

суть одинокою забавкою, котра знайшла **у всїх краях одноголосну похвалу** і котру всї ті, котрі їх знають, з переконаня дальше захвалять. Хто сего, в своїм родї одинокого способу забавного і інтересуючого ще не знає, той нехай як найскорше замовить від підписаної фірми **новий ілюстрований цїнник** і там прочитає всї дуже користні письма і справозданя. — При закупленю прошу жадати ласкаво виразно: **Ріхтера якірні коробки з камінчиками до будови** і відкидуєа кожду коробку **без** нашої фірми і марки „якір“ **яко фальшиву. Нефальшовані якірні коробки з камінчиками до будови** можна набути за 35 кр., 70 кр., 80 кр. 5 зр. і висше у ВСЇХ ВИДНІЙШИХ СКЛАДАХ ЗАБАВОК.

НОВІСТЬ! Ріхтера забавки терцелиносте: **Яйце, Колюмба, громозвід, хрестолом, загадка круга, головолом, Пітаґорас** і т. д. — **В нових зошитах** поміщені й задачі для **подвійних забавок.** Цїна 35 кр. від штуки. Лише з правдивою маркою „якір“.

Ф. АД. РІХТЕР і КОМП.

перша австрийско-угорска ц. к. упривілейована фабрика коробок з камінчиками до будови.

ВІДЕНЬ. I. Nibelungengasse Nr. 4.

Rudolfstadt, Aussig, Rotterdam, London E. C., New-York.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за річник, а всї 9 разом за 9 зр.

— З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр. —

Видає тов. „Руска Рада“ в Чернівцях. Відповідає за редакцию Осип Маковей З друкарнї Г. Чоппа.

Ч. 141. Чернівцї, пятниця дня 28. червня (10. липня) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. Голова ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

І ще дещо про ревізию катастру ґрунтового.*)

II.

Вже до тепер маємо 178 кільометрів льокальних желїзниць на Буковинї, а небаром, за рік за два, будемо мати до купи разом з лїсовими желїзницями понад 400 кільометрів тих желїзниць. Що тоті желїзницї збудовані лише в інтересї лїсистих повітів, се чей кождий знає, бо се виразно сказано в ріжних справозданях сойму краєвого. Желїзницї тоті коштують край 1,191.500 зр. Хто-ж тоті гроші дав? Очивидно самі *акцїонарі* наші повіти т. зн. повіти *рільничі*. За те, здає ся, повинні рільничі повіти мати повне право жадати, аби лїсисті повіти, що дотепер були майже вільні від податків, а тепер зачерез желїзницї, збудовані грішми головно рільничих повітів, вже мають або *будуть мати значно висший прихід* із своєї землї (з лїсів), перебрали также значну часть тягару податкового на себе і тим дали полекшу повітам, що материяльно зовсїм відпали. Та-ж се і Buk. Post признає, що „на Буковинї в послїдних роках настав великий переворот не лиш в господарцї рільничій, але і в господарцї лїсовій. Як тяжка змора давить рільнича кріза рільництво в цїлім нашім краю і вимагає доконечно полекшї.“ Обставини отже дуже змінили ся. побудовано або будують ся саме тепер в інтересї лїсистих повітів желїзницї, в кождім проєктї будови якої небудь желїзницї у нас завсїгди повторяла ся пісенька, що потрібно піднести в краю деревний промисл, і справдї в лїсистих повітах розвинув ся той промисл дуже значно, то-ж прийшов час потягнути з того конечні висновки і зняти трохи тягар податковий із рільничих повітів, а наложити там, де є спроможність понести его. Домагають ся сего рільничі повіти повним правом, бо годї їм вже за лїсисті повіти, що майже вільні від податку ґрунтового, ще і на далї наставляти свою шкіру, бо їм самим грозить цїлковита нужда.

Коли-б хтось помимо того всего таки доконечно хотїв боронити дотеперішних низьких тариф для лїсів, то він, скоро у него бодай крихіточка є якогось почутя справедливости, мусить тепер, як побудовано желїзницї аж до Кімполунга, до Берґомету і до Чудина, як ось побудує ся желїзниця до Стражі-Фрасину і также і до Залїщик — бо і тота желїзниця будує ся в інтересї деревної індустриї — по правдї сказати, що задержати тоті самі тарифи для лїсів на далї неможливо, і що їх доконечно треба підвисшити. При такім обємистім артикулї торговельнім, як дерево, головна річ легкий і дешевий перевіз; через те цїна артикулу відразу підносить ся, як се дїйсно у нас стало ся, що дерево в лїтї від уложеня послїдного катастру підскочило в цїнї в двоє і в троє. Отся обставина оправдує цїлковито жадане, аби вже раз скінчили ся для лїсистих повітів тоті 15 лїт, де вони були майже вільні від податку ґрунтового, а настали часи, де і вони причиняли-б ся по силам для спільних потреб державних і краєвих, а не все дивили ся другим в руки. Можна сьміло сказати, що податок від лїсів в минувших 15-ти роках повинен був бути в двоє такий за великий, як дїйсно був; т. зн. замісць 60.860 зр. 77 кр. повинно ся було у нас платити податку від лїсів 121.721 зр. і 54 кр. Отже о круглих 60.000 зр. мусїли рільники річно платити податку більше, як повинні-б, а за 15 лїт заплатили вони за властителїв лїсів 900.000 зр. або круглий мілїон! Се чей досить великий

*) В першій статї повинна в попереднім числї бути в третїй шпальтї: А кілько там лїса зачислено до першої класи? Коли-ж лїс зачислено пр. до третої класи, то... і т. д.

Крівошецка коршма.

Написав

Джуро Якшіч.

(Дальше)

А щоби їм ще наочнїйше показати своє високе поважане, він підніс чарку і налиши єї по край, випив найперше здоровле усього товариства, а відтак з-окрема здоровле попа.

— Боже помагай вам, вам і вашій понадї. Преподобна панї! А тепер на здоровлячко вашій відданиї!

Тут він незначно моргнув до судї:

— Гарна собі дївчина!...в цїлій чарциї не найдете рівної. Ну, дай Боже, аби все вийшло на добро, на славу! В таких річах як кому призначено...Але я чую, що то славний богослов, за котрого видаєте доньку.

— Любий Науме! а що тобі за годний чоловіка! Хоч і незаможний, а нема єму рівного. О, він ще далеко допровадить. Трохи я, трохи проти заневно, вставимо ся за ним трохи у митрополита, то й буде й мусить найти ся й для всего мала парохія. Чоловік є тілько чоловіком і має обовязок один за другого трудитись і єму допомогти. А відтак вони мої, і я вжию послїдного гроша, щоб їм добре костелити.

Відтак глянув він на судью, а дальше на Стояднна:

— А ти чого вичікуєш ще, Стояднне, ге? Твоя Стойна також уже дївчина на віданю.

Старому застряв кусок мяса, котрий хотїв проглинути, у горлї. Він взяв до помочи склянку вина, щоби собі проглин улекшити, але закректав ся і тревало кілька хвиль, поки не устав капель і він міг попови незрозуміло відповісти:

— Ну, ти знаєш, попе, час не стоїть. Вона в мене денька. Чоловік старїсть ся... є довги! Ах, ті суди! Ось і тепер прийдеть ся платити нову такеу, до того давні дачки! Ну, най там усе дїєть ся по божій волї.

У его думках не було вже звязи. Все, що він пережив, що его давило, чого жахав ся, на що надїяв ся — все те бурувало в его мозку, наче та труба воздушна без форми і без виду. В тім хаосї була ще може іскорка розуму, а певно було в нїм чуте, лише що він здебільша сам не вмів пояснити своїх чувств, анї не знав, звідки і яким саме способом вони засїли в его грудях.

Чого не могла вчинити велика сила горівки, того доконали дві-три чарки неґотиньского вина: Стояднн був цїлком пяний.

— Тепер пора — сказав він, значущо позираючи на судью і на цинцара, а відтак, скинувши зором усю коршму і нїби впевнивши ся, що кромі їх чотирох нема більше нїкого, підніс у гору чарку, щоби цокнути ся зі Стояднном:

— На твоє здоровле, Стояднне! Що мало стати ся сего року в осени, може так само добре стати ся в нинїшний вечір! А Стойна як раз дївчина, якої пошукати. По-що тобі ждати, поки не пійде в лїта, і поки люди не зачнуть на нею забалушувати ся і про неї говорити?

Стояднн випив свою чарку і смотрив мутними очима на попа, але не відповідав. Тілько по-заду в темнотї, в кутї коршми дало ся чути немов зітхане. Усї глянули в той бік, де сидїв перед тим старий, але не досмотрили нїкого. Там у сумерку було зовсїм тихо, навіть бистре око коршмаря не могло нїкого завважати.

— Дальше, я мнею, — продовжав він — що тут ми всї межи собою самі добрі приятелї, добрі люди. Чи не так, Стояднне?

— Ну, та ти знаєш... добрі люди... якими саме люди є... є різні люди. Мій дїдо Велімір був добрий чоловік... що, попе?

Хоч він і не знав его дїда, але сейчас покваляв ся врочисто засьвідчити, що такого чоловіка в цїлій Сербії вже нема анї не буде нїколи.

— А я... ну, та ти знаєш... як чоловік... ну, я саме трохи розледанців... так, так, розледанців.

— Але-ж не говори того, Стояднне, ти ще нинї перший чоловік у селї.

Знову чути було в темнім кутї зітхане, а Стояднн знову спорожнив чарку.

— Ти перший чоловік у селї, Стояднне, а по тобі другий наш судья Богосав і так ви оба есте перші. Ось і длятого ви повинні жити в добрій приязни. Він має сина, ти доньку, добра з них парочка!

— Так, так, Стойна... золото... моя дитина!

— Оттому й належить ся, щоб ти о тім помислив, аби їй дати талан, а де найдеш до того лїпшу нагоду, як коли єї видаш за Богосавого Мірка?

— Ну, знаєш... я би єму дав, але я вже заплатив за око вина.

Коршмар зачав сьміятись.

дарунок рільників для властителїв лїсів, такий дарунок, що самих рільників привів над берег пропасти. Не пошкодило-б се було зовсїм рільникам, коли-б той мілїон був лишив ся в їх кишени, бодай не помогло їм зовсїм нїчого те, що він лишив ся в чужих кишенях. Ба, не досить на тім. Коли ми до тої суми дорахуємо ще круглий мілїон зр. виданих на желїзницї побудовані в інтересї лїсистих повітів, то дарунок рільничих повітів для лїсистих стане ще далеко більшим!

Але не тілько в тім однім напрямі потребує наш катастер ґрунтовий доконечної поправи, він *взагалї* має такі разячі хиби, що комісия краєва дуже богато мусить собі завдати працї, аби его сяк-так поправити. На доказ того навели ми вже доси богато материялу. Правда, сей материял не припав до смаку Buk. Post. Особливо не сподобало ся єї, що я посьмів виволїчи на сьвіт Божий те, що в Шипотї випадає пересїчно 5 кр., а в Красна-Ільскім 12 кр. і т. д. податку на 1 *ha*. І ну-ж стала Buk. Post проливати крокодилї слези над нуждою Русинів Шипітских і з Брязи, котрим нїби то я не даю жити. Яка приятелька руского народу! — гадав би собі хтось. Але коли вже Buk. Post звела при сїй нагодї мову на народність, то ми мусим єї пригадати, що лїси Шипітскі (15.556 моргів) і лїси Бергомітскі (найменьше в двоє тілько, що в Шипотї) колись, кажуть, справдї належали руским Гуцулам, але якимсь чудом опинили ся в руках бр. Василька, котрий (почавши від покійного Александра бр. Василька) признає ся до Волохів, а лїси в Красна-Ільскім належать Єв. бр. Стирчі, також Волохови.

Тай лїси в Брязї напевно не належать Русинам. Уймати ся в такім разї нїбито за Русинами, значить знов таки блахмана пускати людям в очі. Се зрештою не має нїчого до річи, чиї тоті лїси, де ходить о податки; тут обходить нас лиш одно те, що за яких 15.000 моргів лїса в Шипотї платить п. бар. Василько лиш яких 200 зр. податку! Правда, таким чином легко бути великим паном, але най же нам вільно буде бодай сказати, що податку платить п. бар. Василько відповідно до своєї землї безпечно за мало.

Виходить з того ясно як на долонї, що при уложеню катастру тоті лїси, а також лїси Берегомітскі, Красняньскі і т. д. *несправедливо* оцїнено, що їх оцїнено — аби виразити ся словами Buk. Post — так, що „*властителї їх мають з того користи.*“ Нїчого не поможе тут покликувати ся на Дихтинець, Довгополе і т. д., що і там нїби то так низько лїси поцїновано, бо-ж по перше нехай Buk. Post тямить, що в сусїдних з Шипотом місцевостях гірских припадає не 5 кр. пересїчного податку на 1 *ha*, а далеко більше і то:

в Сергіях	$7\frac{1}{2}$	кр.
„ Путилові	$8\frac{1}{2}$	„
„ Плосцї	$9\frac{1}{2}$	„
„ Дихтинци	10	„
„ Яблоници	10	„
„ Тороках	11	„
„ Устю-Путилові	$11\frac{1}{2}$	„
„ Киселицах	12	„
„ Конятинї	14	„
„ Стебнім-Шпетках	20	„
„ Довгополю	21	„

Отже помимо того, що Шипіт має близько желїзницю, там податок *найнизший в цїлій околици*, а така Плоска, що відтята майже зовсїм від сьвіта, платить майже подвійно тілько податку! По друге чей і Buk. Post мусить се бути знано, що низьке оподаткованє сусїдних з Шипотом і з Бергометом гірских околиць приписує ся *загально* тій обставинї, що тоті громади є в тім щасливім положеню, бути сусїдами Шипота і Бергомету — отже вже про людске око або скажім по нїмецки schandenhalber, їх нїбито однаково поцїновано.

Возьмім тепер Красну в Сторожинецкім повітї. Там припадає, як я казав, 12 кр. пересїчного податку на 1 *ha*. Менше податку як в Красної припадає лише в однім Волоскім Банилові — 9 кр. за 1 *ha*. Всюди инде в сусїдних з Красною селах податок виносить далеко більше і так:

в Старій і Новій Гутї	$15\frac{1}{2}$	кр.
„ Давидах	18	„
„ Чирешу	19	„
„ Чудинї	24	„
„ Іджештах	29	„ і т. д.

Що-ж тому за причина? Справедливе цїнованє? Коли якось тому нїхто не хоче вірити. Всї, що знають Красну, кажуть, що се стало ся так для п. бар. Стирчі, як в Вижницкім для бар. Василька! „Властителї тих маєтків мають з того користи“!

Др. Смаль-Стоцкий.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 9-го липня 1896.

До наших передплатників. З сим тижнем кінчить ся перший піврік, а розпічне ся третий чвертьрік. Наша адміністрация сконстатувала на підставі своїх книг, що богато з вп. передплатників залягає ще з передплатою за минувший чвертьрік. Ми маємо сумні досьвіди, як тяжко від довжників дістати хочби часть залеглости, і тому ми рішили ся, без оцяди застановляти довжникам, котрі не памятають на свій обовязок, висилку нашої часописи. Тож звертаємо ся до наших довжників і передплатників з просьбою, вирівнати в як найкоротшім часї свої залеглости і відновити передплату, инакше ми їм застановимо висилку ґазети, бо не думаємо задля їх красних очий наражати себе на великі страти.

Іменованя. Міністер просьвіти іменував повітовими інспекторами в IX. клясї ранґи в Галичинї: надуч. Леона Квасницкого для повіту Підгайцї, уч. Николая Недвицкого для Скалата, а учителя при школї вправ в Тернополи Юліяна Ловіцкого для Заліщик.

Іспити зрілости при черновецкій висшій ґімназиї скінчили ся вчера. До іспиту зголосили ся 37 звичайних учеників, а 2 екстерністи. Під-

---

— Але ти мусиш і Стойну Міркови дати.

— Стойну, Стойну? — повторяв Стояди.

Мабуть він в тій хвилї о чімсь думав. Чоло его зморщилось, а зуби дрожали, немов він щось перечислив.

— Ну, буде що з того? — питав нетерпеливий піп. — Подай єму руку, старий, і пожелай богато щастя!

— Дай Господи! — казав Стояди, не знаючи, що і про що говорить.

— Поцїлуйте ся! — вмішав ся і цицар.

Судья встав з місця, приступив до Стояди, подав єму руку, кинув ся єму на шию і поцїлував.

— Аґ, але-ж ти мусиш і за Стойною щось дати — сказав він — коли вже нинї такий звичай. А ей-Богу не легко знайдеш таку партию для Стойни, як судьї Богосава Мірко. Славний хлопець! Моторний хлопець! Твоя красуня Стойна буде з ним щаслива.

При тих словах оживили ся риси непочитального (невмінного) Стояди, его очи блиснули незвичайним сьвітлом. Він побачив у попових словах справдї щасте своєї дитини; він не достеріг поза ними закидів, яку наставили на него ті негідні люди. Поза блискучою будучностю своєї любої дитини забув він про дїйсність, не числив ся з довгами, в які заметав ся, анї з різними неможливостями, котрі стояли на перепонї, анї навіть із тим, чи молоді люди будуть любити ся. Его серце наповнила в тій хвилї неописана щасливість, необмежене і дивне чуте — а се було вимарене щасте его дитини.

— Попе — сказав він могутним голосом — увесь маєток, який маю, увесь даю моїй Стойнї, увесь! Дім і обійсте і стан! А ми самі будемо, як инші вбогі люди, жити чесною працею своїх рук!

Він сказав те голосно і зрозуміло і нїхто не міг вважати его слів за мову паниці, тілько в них було сили, тілько сильної волї! Того рода висказ міг би навіть скрупулятному судьї бути основою до уложеня завіщаня. Така була в нїм сила батьківскої любови. Через болото оцинїлости вона озвала ся своїм божественним голосом.

— Нї, Стояди, — відповів байдужно піп — ми не правимо в тебе маєтку. Я тілько бажав би, щоб ти вихіснував добру нагоду, щоб зепевнити талан твоїй Стойнї. Безперечно ми були-б раді, як би ти їй подарував принайменьше поле, що межує з потоком... а се власне не є за богато для щастя твоєї дитини. Бо й незаможні люди дають часто більше для будучности своїх дїтий.

— Гарад, попе, я все зроблю для добра моєї дитини! — сказав Стояди, але вже не з тим огнем, що перше. Немов блискавка з хмар его похміля так він був перше вибух. Після тих слів він замовк, судорожно обхопив чарку обоїма руками і скаменїлим поглядом вдивив ся перед себе.

Тимчасом на знак даний попом цицар приніс чорнило і папір. Піп писав, а судья шептав єму щось до уха. Стояди придивляв ся знову зовсїм спокійно, як бігало перо в попових руках, так як чоловік, котрий вперше бачить в руху машину, видить, яку величезну працю виконує, а не знає, що єї вводить в рух. Коли піп упорав ся з писанином, поглянув значучо на кормаря і на судью і відтак зачав голосно вичитувати Стояди, що „він, Стояди Делїмірович, винен судьї Богосавови его дукатів і обовязує ся уплатити єму ту суму найпізнїйше на сьв. Мартина; в противнім разї припаде судьї межуючий з потоком шмат левади.“

Прочитавши до кінця, сказав він спокійно:

— Підпиши ся, Стояди!

Стояди глядів як божевільний на записаний папір. Він анї не знав, чого від него жадають, анї не розумів, що таке вичитував піп. В нїзому письмі не стояло нїчого, що могло би его в тім станї нного одуру з'електризувати. Там анї одним словом не згадувало ся про щасте его дорогої дитини. Він не чув навіть, чи там навели его імя — а все иньше було єму байдуже. Се не уйшло попової уваги і він поквапив ся направити похибку.

Стояди — зачав він — успокій ся. Се все тут робить ся для добра і будучности твоєї дитини. Вона буде тим ужиткувати; вона буде перша господиня в селї.

— Моя Стойна, попе! Моя солодка, розумна дитина! Вона буде щаслива, а я — Боже прийми мою душу!

Він зітхнув глубоко. Его зітхнене подобало на здавлений стогін, так немов его що запекло в грудях. Відтак він хопив механїчно за перо, що піп наставив, дїтнув ся паперу і оглянув перо з усїх боків, але не знав, що з ним почати — писати він не вмів.

— Ось зараз я тебе підпишу, а ти положи лише знак хреста.

І він узяв за перо і підписав імя Стояди

чає іспиту відступив 1 екстерніст, а з осталих одержали сьвідоцтво зрілости 26, 9 репробовано на шість тижнів, а 3 на цілий рік. Як бачимо, результат іспиту також в черновецкій ґімназиї дуже некористний, так само як і в сучавскій. Не знати властиво, де шукати тут причини того сумного обяву: чи не в надто великих жаданях що-до німецкої мови?

Конкурс розписаний на посади двох учителів і одної молодшої учительки при 4-кл. школі в Глибоці з руською і німецкою викладовою мовою. Надавати треба до 24-го липня.

З отсим числом розсилаємо статут задатнього товариства „Руска Каса для ощадности і зажичок“, стоваришеня зареєстрованого з ограниченою порукою в Чернівцях. — Притім звертаємо ся до всїх тих, котрі приступили вже до сего стоваришеня, щоби як найскорше зложили декларовані уділи. — Думаємо, що з огляду на важність задачі, яку має сповнити ся інституция, вся наша інтеліґенция поспішить нам охотно з помочию. Обовязком кождого Русина і каразльбця на Буковині є тепер, льокувати у нас не лише свій звощаджений гріш, але накловлювати також ґалдів, щоби приступали до „Рускої Каси“ з уділами і складали в ній свої ощадности.

Станїславівска рада міска рішила подати до правительства петицию, в котрій просить ся о заснованє осібної палати торговельної в Станїславові. Небавом має осібна депутация виїхати до Відня і особисто вручити міністрови торговлї петицию і просити о корисне єї полагодженє.

Вибір президиї міста Львова відбув ся в вівторок на вечірнім засїданю нової ради міскої. До голосованя приступало 85 радних і вибрали: президентом міста адвоката д-ра Гед. Малаховского, на котрого упало 51 голосів, першим віцепрезидентом купця Карола Шмера 63 голосами, а другим дотеперішного першого делеґата міста Мих. Михальского 49 голосами.

Справдїшною окрасою Львова буде друга ґрупа ґеркон, котру тепер відновляють. Роботи поступають скоро вперед. Тепер роблять камінні над будовою бань на обох ґранях. Мурарскі роботи коло баш над полукулею ґранів вже майже покінчені. Проф. Маренї випрацював далекі статуї сьв. апостолів, що стануть в головній башї; кілька статуй вже уставлено, а всїх стане 12, кожда близько два метри висока. В вересни с. р. будуть встановлені хрестові віска. До сего часу видано вже на будову перевисш пол 142.000 зр.; а викінчене робіт, як дзвони, поміст, іконостас, мальованє, внутрішнє уладженє і т. и. вимагає ще великого вкладу.

Сумний конець романтичної історії. В дворі в Заставні служила Марія Самборска і мала любовні зносини з слугою того-ж двора. Ті зносини не остали ся без наслїдку, а коли за те стали їй дорікати не лише єї мати, але й товаришки, она хотїла позбути ся сорому і, намочивши в склянцї молока три пачки сїрників, випила то молоко. Що она бажала, то й стало ся: она породила мертву дитину; але заразом отруїла она саму себе і по тяжких муках померла сего понедїлка.

Сполученє Балтийского і Чорного моря. Ґазети уже доносили о великаньскім проекті сполученя при помочи каналу моря Балтийского і Чорного. Канал повинен іти від Риґи до Херсону і мати 64 метрів ширини на поверхности води, 35 метрів на дні; глубина єго $8^1/_2$ метрів. Таким способом по каналї можна буде проводити з одного моря на друге найглубше ідучі корабли, волити восьмі, які до сеї пори будувались. Загальна довгота каналу буде рівнатись 1800 кільометрам. Канал буде іти руслом Двини, Березини, а відтак Дніпра. Між Двиною і Березиною буде збудований сполучаючий канал. Велике центральне озеро, около 250 гектарів простору, на болотах, між Припетю і Березиною, буде старанно охоронятись. Припеть буде сканалїзована і при єї помочи центральне озеро буде стояти в звязи з Нїменом і Вислою. Уклад терену на заході Росиї дає можність виконати сей канал без внутрішних шлюз, а мимо того зі сталим плесом води, регульованим в портах Риґи і Херсону. Весь простір землї, куди має перейти канал, після топоґрафічної структури, так зложений, що роботи каналїзацийні не роблять ніяких труднностий. Крім того переважає там глина, то она охоронить берги від усуваня в наслїдок перетїканя води. Відомо цїлого каналу в головнїйших містах мають бути побудовані пристанї, іменно в Херсонї, Николаєвї, Александрівску, Катеринославї, Бреженцуї, Каневі, Переяславі, Київі, Динабурґу і Риґі. Відтак при помочи сканалїзованя побічних річок канал можна сполучити з іншим рядом міст, як Чернигів, Полтава, Житомир і др. Сам опаду води дасть можність устроїти електричне осьвітленє по цїлім каналї і корабли так само нагідно будуть плавати ночию, як і днем. Надмір сеї сили можна зреалїзувати для підняття кораблїв ідучих в сканалїзованї ріки. Для переїзду каналом з Риґи до Херсону треба лиш 6 днїв, числячи середну скорість 6 узлів на годину. Канал при рівночасних роботах в ріжних місцях може бути викінчений за пять лїт від того часу, коли почне ся будувати.

Убійство. Коли властитель більшої посїлости в Долинї Михайло Колодзиньский лягав недавно тому спати, стрілив невислїджений доси убійник до него і убив єго на місци. Догадують ся, що причиною злочину була родинна ненависть.

Смерть меляхоліка. В віденьскім передмістю Дорнбах розійшла ся сими днями поголоска о убійстві 78-лїтного спенсіонованого капітана маринарки Дієрсен. Він знаний був мешканцям того передмістя яко дивак, котрий за 20 лїт свого побуту у Відни не відзивав ся нї одним словом до нікого, хиба до старої прачки, котра раз на шість тижнїв приходила до него. Він терпів на меляхолїю, в котру попав, відколи відчає морскої катастрофи стратив враз жінку і двоє дїтий. Люди привикли були до того мовчаливого, зрештою добродушного старика, а коли він через два тижнї не виходив з своєї хати, стало ся підозрінним і на раду згаданої прачки відважили двері. Старика найшли мертвого в фотелю, а лїкарі сконстатували, що він помер від удару мозку ще перед 14 днями.

Ювилей машини до шитя припадає сего року. Перший раз вийшов той новий винахід в уживанє 1846 р.; винахідником того тепер вже необходимого приряду був Ілїя Гове з Масачусетс в американьских Сполучених Державах. Діставши на свій винахід патент, він хотїв єго продати в Анґлїї, але що не мав гроший на подорож, то приняв місце кухаря на кораблї. Але подорож не принесла єму сподїваного успіху. Коли повернув до Америки, пересьвідчив ся, що инші люди продають єго винахід за свій і мають з того величезний зиск. Він виточив тим обманьчиком процес, а щоби мати гроші на ведене того процесу, найняв ся яко помічник у одного механіка. Вкінци він виграв процес і дістав 14 долярів відшкодованя за кожду продану машину. Небавом зробив він на тім величезний маєток, бо єго винахід дуже розповсюдив ся. Але треба зазначити, що ще перед Гове робили проби заступити ручне шитє машинами, і так старали ся о те Анґлїйці Стен і Гендерсен, Віденець Мадесберґер, а 1829 р. Француз Тімоніє. Але всї перешкоди, які ставило тим старанням, поборов як Американець.

Приватна клїніка хірурґічна

Приватна лїчниця спеціяльна:

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

спеціят. **оператора** д. к. хірурґ. клїніки університетної *Професора Гроссбавера у Відни*

знаходить ся

в **Чернівцях**, улиця Мецґера ч. 13.

В спрові приймання хорих і иньших інформаций треба удавати ся до управителя приватної клїніки **д-ра Квятковского** в Чернівцях, улиця ратуша (ди Вінкера). (21—100)

Телеґрами „Буковини“.

З дня 9-го липня 1896 року.

Льондон. Після донесень Times ширить ся в Каїро в Африцї холера в застрашаючий спосіб. Від жовтня м. р. заслабло на холеру 9.856 людий, а з них згинуло доси 8.060.

Царгород. Daily Chronicle доносить, що сотню Курдів в провінциї Діярбекір зворохобили ся і плюндрують села без розбору.

Царгород. Єрім Деллї відмовили послуху також турецкі війска в Мекка Тайф. Тут побоюють ся, що не буде мати вплив на становище Бедуїнів.

Делїмірович. Ані навіть в тій хвилї, не задрожало єго серце. Він був сьмілий. Єго душа не затремтїла перед гріхом, який він сповнив у тій хвилї. Та й для чого-ж ба? У відступленє він не вірив; нема не боїв ся. З школї вчив ся вільнодумства, у житю відлоти.

Стоядин зробив коло свого імя знак хреста; зиницер підвесив ся за сьвідка; при кінці запису зробив він, як велять звичаї, замітку, що він той довжний запис власноручно писав і підписав. З тим були всї формальности покінчені. А з сим закінчив був Стоядин Делїмірович довжинним судї Богосьвя! Чи він довгу видасть за єго синя за ві, але найлїпшу довгу він заплатив єму, послїдню, доки нетямну розпуку свого чайна застанем. Він зійшов зі жебрака.

У темному хутї коршми зачало щось рушати ся. Усї три обернули ся. Він поблїд. В теперішї вернули ся щось. Чути було, як хтось бурмотїв: „розбишаки, злодїї“ і таке инше. Але в тій самій хвилї підніс ся старий зі свого місця і замахуючи своїм білим києм, приступив білий на лиї і з блискучими від гніву очима до стола. Станувши біля стола і задрівши, що заяк лежить сне на столї, хотїв гнутись тиґром на пазір і видити на него чорнило. Але він вложив пиздїк пазір і стовпа запис. Чорнило вилляло ся на старий обрус, розістелений на столї. Тепер стояв старий і повтрим зорем оглядав добру хвилю той гурток, котрий зібрав ся тут, аби доконати сьвідомий проступок. Кождий мутаув на єго лиї другого, як від лихоманки; тричи він розкривав рот, але годе не давав ся єму, а мабуть також і сама, щоби виразити ще обурене, яке сповнилось єго чесне серце. Вкінці він гетьнув костуром по столї так сильно, що всї склянки відзвонили.

— А людяноки, дрібя, злодїяи! — вирвало ся з грудий старця. — І ви хочете бути судцями, сьвященниками, горожанами?! Горе престолови, перед котрим ти хулиш Спасителеви, відрадив заки здичїлого мудрагельства! Горе судови, в котрім ти видаєш вирок, духалий розбишацко! Горе народови, котрому ви стараєтесь! Він мусить пропасти! Горе Бріпоносцям! І ви ще блїгуєтесь про нещастє на Косовім полї, а не бачите, що ви самі завинили нещастю, що ви причиною занепаду усеї народности, що ви є тим затроєним насїнєм, з котрого мусить виростї поколїнє без душі й без серця.

Старець був справедливий і розсудний чоловік, але дуже перемогла єго щирим. Він звів руки і зі страшним рухом кинув ся на попа. Він відхилив ся, а кий старого перелетів ся на єго руїй. Тепер зірвав ся судя і з непогамованим завзятєм схопив старого одною рукою за груди, а другою загнав межи очи. Вирвавши ся з єго рук, старий видочив їхав пований ніж — який звичайно носять мужики — і замахнув ся ним на судю і був би єго заколов, як би вирвимар не був єго зловив за руку. Судя і він зачали тепер немов з одного горла кричати:

— Ратуйте, люди, ратуйте! Убійники! злодїї!

(Дальше буде.)

РАМИ

для образів і фотоґрафій можна найдешевше дістати лише у

Б. САЛЬТЕРА

в Чернівцях,

ул. почтова ч. 9 (напротив будинку ц. к. почти). 1—20

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

ВИШИВКИ

вехідної Галичини

після колекциї зібраної Товариством „Клюб Русинок у Львові“, появились накладом Антона І. Хойнацкого и літоґрафічного заведеня Андрія Андрейчина по цїнї

3 зр. 30 кр.

за примірник, складаючий ся з **20 таблиць** в 4° королевского формату в **хорошо** виділаній тецї.

Видане сих „Вишивок“ перевисшає значно подібного рода видання, що появлялись в Києві, Одесї і Москві, і то не лише під взглядом технїчного викінченя, але також і під взглядом самого змісту, бо видане се складає ся з точних репродукций численних взорів народних вишивок з повітів Борщів, Городенка, Калуш, Надвірна, Снятин, Товмач і инших окрасів, уживаних народом в дотичній окрестности.

З замовленями належить звертатись до Антона І. Хойнацкого, управителя Книгарнї Ставропигійского Інститута у Львові, улиця Руска ч. 3. 20—26

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втирание:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і приймати з осторожностию лише фляшки зі знаком охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера від золотим лвом у Празї.

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСЇДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по 1 зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

Оповіщене. *Учеників до першої класи новооснованої ц. к. низшої ґімназиї державної з руськими паралельними класами буде ся приймати* **15-го і 16-го**, а в разї потреби **17-го липня** (І. речинець) і 1-го 2-го, а в разї потреби 3-го вересня (II. речинець). — Ті, що хотять бути приняті, мають в тих днях явити ся перед полуднем між 8 а 10 год. в супроводї родичів або їх уповажнених заступників в канцеляриї дирекцийній (улиця шкільна) і мають виказати ся метрикою, а коли учащали до школи публичної, ще й шкільними відомостями. Вимоги при вступнім іспитї оповістять ся на чорній таблици заведеня. — Від дирекциї ц. к. низшої ґімназиї державної. — Чернівцї, 2-го липня 1896. — *Фавстман.*

Для школярів!

Товариство „Просьвіта“ при облаштованих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвіт. Рад Шкільних, Впок. сьвященників, катихитів, учителїв і родичів, що книжки накладу товариства, приводені кр. Радою шкільною на премії для учеників, красно оправлені з позолоченими берегами, можна купити **в канцеляриї товариства у Львові в ринку ч. 10,** по слїдуючій цїнї:

Розказки про сили природи 20 кр., Оповідання о житю сьв. Бориса і Глїба 20 кр., Повістки для дїтий 27 кр., Сестра 15 кр., Байки 22 кр., Історія Руси ч. І. 25 кр., Історія Руси ч. II. 23 кр., Лев і косолапий 24 кр., Рогатка худоба 45 кр., Про живописи і лїси 20 кр., Вечерниці Франклїн 16 кр., На досьвітках 22 кр., Серед ледового моря 25 кр., Житє сьв. великомученика і лїкаря Пантелеймона 20 кр., Дрібна птиця господарска, а великі гроші 20 кр., Відкритє Америки 22 кр., Львіята покідні і пожиточні 42 кр., Перекотиполе, повістка, 18 кр., Кирило і Методій 22 кр.

Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр., в лучшій оправі: а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр., б) цїла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр.

Молитвенник народний великий по цїнї 90 кр., 1·10, 1·30, 1·60, 1·80 зр.

В рускім товаристві педаґоґічнім, улиця академічна ч. 8. у Львові, можна також дістати на премії для учеників слїдуючі видання:

Образкові видання. Зьвірнець 10 кр., Гостинець 10 кр., Забавки 10 кр., Менажерия 10 кр., Робінзон 40 кр., Квіточка 20 кр., Вінок 20 кр., Кобзар Тараса Шевченка 20 кр., Ґете-Франко: Лис Микита 50 кр., Мірон: Природа Дон Кіхота 40 кр.

Видання без образків. Читанка ч. І., II., III., IV. оправні 20 кр., без опр. 10 кр., Вязанка желань 10 кр., Хемія Роское 40 кр., Учитель на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 2 зр., Дзвінок на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 4 зр., Ів. Левіцкий: Попаднець, Різдвані сцени 10 кр., Вол. Шухевич: Записки школяри 20 кр., О. Нижанківский: Батько і мати, дворьлїв для дїтий з фортепяном, 10 кр., Леонїда Глїбова: Байки 5 кр., В. Чайченка: Олеся; Кобзар; Грицько по 5 кр., Дума про княгиню Кобзаря 5 кр., Дніпрової Чайки: Кашка про сонце та його сина; Пісанка по 5 кр., М. Лисенко: Тече вода з-під явора, Дворьлїв з фортепяном, 10 кр., Мапа етноґрафічна Руси-України 20 кр., Гордієнко: Картаґинцї і Римляни 20 кр., Юлїй Верне: Подорож довкола землї 60 кр., Барановский: Працею до іспитів 20 кр., Молитвенник народний, в полотно оправлений, 20 кр., д-ра Л. Келлнера: Коротка історія педаґоґії 60 кр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^28	.	.	6^57	10^28	5^50		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^29	.	.	9^12	10^00	5^23		
З Новоселиці, Садаґури	.	.	.	.	.	.	11^13	9^50
до Львова								
З Відня, Кракова	1^30	5^10		6^55	9^30	9^55		
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станїславова	9^55	.	.	6^13	7^28	2^01		
З Підволочиск	2^30	10^05	.	8^05	5^10	.		
З „ на Підзамче	2^18	9^50	.	7^42	4^45	.		
Зі Стрия	.	.	.	12^10	8	1^50		
З Белзця	.	.	.	8^00	5^45	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	10^10	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	8^45	.	.	.		

Відходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^47	.	.	9^41	10^29	5^38		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^03	.	.	7^17	10^48	6^16		
До Садаґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	4^30	6^21
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^50	11^00	4^40	9^55	6^45		
„ Підволочиск	.	2^11	6^00	.	9^30	10^45		
„ „ з Підзамча	.	2^25	6^14	.	9^48	11^12		
„ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту	6^10	.	.	10^25	2^45	10^15		
„ Стрия	.	.	.	5^22	9^35	7^22		
„ Белзця	.	.	.	9^15	7^05			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^05		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	8^40	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучкавича.

Ч. 142. Чернівцї, субота дня 29. червня (11. липня) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

за „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Гервіка в Чернівцях, ул. Гальска ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находять ся в Чернівцях (ул. „Петровича“ ч. 5.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

І ще дещо про ревізию катастру ґрунтового.

III.

Не завадять і ще дещо на потїху Buk. Post тут нанести, аби показати, який несправедливий наш катастер ґрунтовий, як дуже покривджені в нїм північні повіти, а які великі мають з него користи повіти полудневі.

Місто Чернівцї, вже задля того самого, що воно є головним містом краю, де продукти землї можна найлекше і найдорожше збути, а також і задля того, що в клясифікацийнім дистриктї Черновецкім тарифи установлено як найвисші, можна-б, здає ся, повним правом уважати мірилом для найвисше оподаткованих громад буковиньских. Тут припадає пересїчно податку на 1 *ha*:

в Чернівцях (передмістє)	2 зр.	72½ кр.
„ передмістє Горічі	1 „	71½ „
„ „ Калічанцї	1 „	23 „
„ „ Клокічі	1 „	41 „
„ „ Ровецкі	1 „	62 „

Порівнаймо тепер з Чернівцями отсї буковиньскі громади де припадає пересїчно податку на 1 *ha*:

(В Чернівецкім повітї)

В Чагорі	1 зр.	43½ кр.
„ Корнові	1 „	51½ „
„ Мамаївцях	1 „	67 „
в Мамаївцях (II. часть)	1 зр.	63 кр.
„ „ (I. часть)	1 „	95 „

(В Кіцманськім повітї)

В Оршівцях	1 зр.	46 кр.
„ Ошихлібах	1 „	50½ „
„ Кіцмани	1 „	50½ „
„ Стравчанах	1 „	52½ „
„ Лужанах	1 „	53 „
„ Лашківцї	1 „	59 „
„ Суховерхові	1 „	80½ „

(В Заставецкім повітї)

В Кулївцях	1 зр.	41 кр.
„ Ворівцях	1 „	41½ „
„ Вікнї	1 „	41½ „
„ Прилавчу	1 „	42 „
„ Бабинї	1 „	42½ „
„ Крищатику	1 „	42½ „
„ Зимнчу	1 „	44 „
„ Погорилівцї	1 „	45 „
„ Кисилеві	1 „	47 „
„ Борівцях	1 „	51 „
„ Веренчанцї	1 „	57½ „
„ Миткові	1 „	68½ „
„ Заставцї	1 „	71 „
„ Мосорівцї	1 „	72 „
„ Чтикові	1 „	76½ „
„ Брідку	1 „	79 „
„ Кадобінцях	1 „	80 „

Коли зважити, що тарифи в Кіцманьскім повітї навіть де в чім вищі як в Черновецкім повітї, коли не спустити і того з ока, що в Кіцманьскім і Заставецкім повітї не було доси жадної желїзниці, так що довіз до желїзниці получений там з великими коштами, то кождому мусить видати ся дивним, що такі громади, як Станчани, Суховерхів, Кулївцї, Мятків, Мосорівка, Брідок, Кадобінцї... платять висший податок як Черновецкі передмістя. Чим се можна оправдати?

Ще більше впаде кривда тих громад в очі, коли порівнати податки їх з податками наших міст.

Пересїчного податку на 1 *ha* припадає:

В Кімполунгу	— зр.	15½ кр.
„ Вижницї	— „	22 „
„ Солї	— „	29 „
„ Гурасумові	— „	35½ „
„ Сторожинци	— „	45 „
„ Ставнях Дол.	— „	68 „
„ Серетї	1 „	07 „
„ Сучавї	1 „	47 „
„ Рідівцях	1 „	50 „
„ Салагурі	2 „	15 „

Не дивім ся вже зовсїм на Кімполунг і т. д., але чей же се мусить кождий признати, що прирівнувати Кіцмань, Суховерхів, Кадобінцї, Заставну і т. д. до Рідівцї, до Сучави і до Серету годї, а пребіч, там, в тих селах, податок висший як ту, в містах. Чим же се оправдати?

Возьмім же тепер цїлий Радовецкий повіт і порівнаймо єго з Кіцманьским і Заставецким.

Там припадає пересїчно на 1 *ha* податку:

В Селетинї	— зр.	6 кр.
„ Шипотї камер.	— „	6½ „
„ Путинї	— „	10 „
„ Сучавицї	— „	11 „
„ Фірстенталь	— „	13½ „

Крівошецка коршма.

Написав

Джуро Якшіч.

(Дальше)

Корнимарені паробки, котрі від того рейвазу збудились, вбігли без шапок і боєсовіж у корчму, а вздрівши старого, як він стояв блїдий, без духу, з невакритою головою і з ножем у руцї, кинулись на него, витовкли з руки ніж, звязали єму руки посторонками на хребтї і так немилосердно дерли єго за вуси, що старий аж стогнав.

— Де вазиниї єго! — верещав суддя — а я день виведем злочинця до начальника; розбійник, злодій!

— Антихрист! — лаяв він.

— Але як мосьо стати ся, що я єго не добачив? — розбивав ся корчмар. — Ай на єго чортів, о волос, що дробуть не наробив найбільшого нещастя. Я, бачте, дивлю ся на него по полудні, а він вам сидить чотири білі години при одній-одїнїсїй чарцї горівки! Розумієть ся, можна собі буде зараз подумати, що я него вічно доброго як галї!

За час цїлий той подїй Стоядин Дулгіфрович не рушив ся з місця. Він бачив і чув гадає і досить доносив себе, але не міг собі того пояснити. Він носив бурмотїв про себе, але єго були уривані слова без числа і без значіня. Лише в ту мить, як старий кинув ся на попа, він пробував підвести ся зі стільця, та мимо найлїпшої волї не мав до того сили, але назад упав на своє місце, схилив тяжку від вина голову на руцї і зараз грімко заснув.

IV.

— Стойко, голубко — казала стара Мітра на сьн. Іди до своєї домівки — збери ся, пекеня кину пару овець на вигін, а кажай, аби не зробили шкоди. Ми вже досить кари найдатили ся. Твої брати вже в лїс, аби кілька фір дров зрубати, а завтра мусять на місто, бо дома нема нї сьвітла нї соли. А батько — батько досї знов спить. Він ще не пробудив ся з нічного похміля.

Мітра зітхнула. Стойко встали і зібрала ся до виходу. Вона розправила своє густе, буйне волосє; чистою хустиною закрила свої круглі груди, а новиану спідницю вона трохи підняла, як то звичайно роблять селянки, аби не заважала в ходї. Відтак узяла кужіль і вийшла на мали подвір, в полє.

Зараз після того вийшла з дім старенька бабуся з сусїдства. Вона несла в руцї кусник золотих і прибори до шитя. Видко було, що вона думала довше остатних, хоч єї були вже полудня.

— Помагайбі, люба Мітро — сказала входячи і зараз заняла місце в кутї коло вікна напроти приятельки, котра була запрятана приладжуванєм полудовку.

— Сиєсибі, люба Стано! Сїдай собі!

Стара бубуся сїла, розложила полотно перед себе і взяла ся шити. Але від часу до часу кидала на Мітру погляд, котрий зраджував, що вже їй щось повісти, але ждє доброї нагоди. Се була дядина судї Богосана.

— А де твій Стоядин, моя люба, Як давно вже я єго не бачила. Гай-гай! А й він постарів ся й поспів, зовсїм не до пізнаня. Так-так! А що то за мужина був!

— Як раз отсе розпадає огонь і вайпов. Він буде вище або в столицї або в єдиницу.

— Певно, певно, моя люба! А та вже чуда, що вдїв дїдьки того нещасливого Раки — той старий дурень — Міла Мутібарич.

Мітра глянула прикро на сусїдку, але мовчала. Можна було по нїй пізнати, що відповідь кума були для неї прикрі.

— То ти на правду нїчого не чула?

— Нї, — відповіла коротко Мітра.

— І того ні, що єго вині разом повели знакомцї до старости?

Бабуся гиперкала ті слова повели і з виразним натиском. З очікуваною нетерпеливостию вона ждала, що на то повість єї вида кума. Але ся мовчала й тепер, тілько зітхнула тяжко і за-

в Стражі	— зр.	14	кр.
„ Карльеберґу	— „	18½	„
„ Вікові Гор.	— „	33	„
„ Білий	— „	37	„
„ Вікові Дол.	— „	38	„
„ Бурлї	— „	38	„
„ Марджиний	— „	39	„
„ Войтинелю	— „	50	„
„ Городниву Дол.	— „	50½	„
„ Нових Фратівцях	— „	54	„
„ Городниву Гор.	— „	65½	„
„ Андреєфальві	— „	97½	„
„ Волчци	1 „	—½	„
„ Фратівцях Стар.	1 „	11	„
„ Сатульжаре	1 „	17	„
„ Бабівцях	1 „	21	„
„ Мількінцях Гор.	1 „	26	„
„ Радівцях	1 „	50	„

В найкрасших селах на Буковині, в долині Сучави, в селах що лежать таки коло самих Радівців, податок низший, як в найгірших селах Кіцманьского і Заставнецкого повіту! Чим же се оправдати?

А що-ж говорити про повіт Кімполунский? Хиба то, що там четвертина всеї землї буковиньскої, а податку як найменьше. Досить сказати, що там найвисший податок пересічний за 1 *ha* є 25 кр. (в однім селї — Букшоїї), нїтак іде в Дорна-Ватрі 19 кр., в Ватрі Молдавиці і в Фрасині 18 кр., в Пожоритї 16 кр., в Кімполунгу 15½ кр., в Чокаженітах 15 кр., в Вамі і в Якобенах 14 кр., в Дорнї над Джумалевом 13 кр. в Вадепутнї, Плятониї і в Дорнї-Кандренах 12 кр., в Садовій 11½ кр., в Кірлїбабі 11 кр., в Стульпиканах і в Позна-Стампі 10½ кр., в Шварталю і в Брязї 10 кр., в Руспебоулї і в Фундул Молдові 9 кр., в Фрумозї 7 кр., в Негрізесї, Дежа і Чумурнї 6½ кр., в Джеміне 6 кр., в Острі 5½ кр., в Слатиній, Рус-Молдавиці 5 кр., в Арджелї 3½ кр., в Баліпескулї 3 кр.!! Говорить собі, що хочете, але се ясно як на долонї, що той повіт майже вільний від податків, а в порівнаню з ним Кіцманьский і Заставнецкий, Черновецкий і Садаґурский платять не в міру високі податки.

Отже в нашім катастрі ґрунтовім є: 1) *„разючі нерівномірности* що-до дїйсного стану доходового, які повстали в протягу часу, а зглядно тепер панують *в оподаткованю поодиноких клясифікацийних дистриктів*, зглядно поодиноких парцель, цїлих хітарін і більших комплексів ґрунту"; 2) тоті „явні нерівномірности мають свій корінь *в великих хибах або невідповідности теперішних тарифів*" — є отже в нашім катастрі ґрунтовім всякі такі хиби, які теперішна ревізия повинна *після устави* усунути. Се признає і Buk. Post. Чи слова єї, що „добутки цїнованя богато мають хиб" (в ч. 396-ім), і що в тих добутках цїнованя добачає вона (Buk. Post) „разючі і тяжко доскулюючі несправедливости" взяти в цїлком загальнім змислї, як ми се в першій статї зробили, чи брати їх в тім специяльнім змислї, що тоті разючі і тяжко доскулюючі несправедливости відносять ся до *клясованя*, т. зн. до розміщеня поодиноких парцель в ріжні класи доброти, се все одно. Хиби великі є.

Як тоті хиби поправити, на те давали ми таку раду: підвисшити тарифи для лїсів а знижити тарифи для рілї; Buk. Post дає знов від себе, о скілько можна сего дорозуміти ся, таку раду: перемістити буковиньску рілю із самих найвисших клас, в котрі єї поставлено, до низших.

Нам ходить взагалї лиш о те, аби з рілї зняти надмірний тягар податковий, і длятого нам все одно, яким се способом могло-б стати ся, аби лиш стало ся. Але ми перечимо рішучо, що переміщене рілї з висших клас в низші може стати ся без підвисшеня тарифи для лїсів. Коли-б (судячи після поданого самою Buk. Post приміру про Заставну) 50% рілї буковиньскої перемістити з найвисших клас в низші (хоть би лиш о одну клясу), то се значило-б тілько, що при 250.537·5 моргах землї зменьшити катастральний дохід о яких 2 зр. від морґа, а се знов потягнуло-б за собою зменьшене податку від рілї о 113.744 зр. 03 кр., або скажім, кругло о 100.000 зр. Коли-б ще також і при огородах наступило таке переміщене в низші класи, то в такім разї повстала-б сума яких 120.000 зр., котру мусїли-б низші культури, після мого суду особливо лїси, і то лїси полудневих повітів покрити.

Коли-б навіть всї лїси тих повітів станули в першій клясї після дотеперішної тарифи, то підвисшене податку від лїсів виносило-б, як кождий се собі сам легко може обрахувати, найбільше яких 10—20 тисяч. А де-ж взяти решту? Предвш загальну суму податку, кругдих 480 тисяч, мусить наш край заплатити! Отже таким способом: з одного боку переміщене рілї в низші класи, а з другого боку переміщене лїсів в висші класи — не осягне ся того чого треба-б бажати. Остає лише одна стежка: **підвисшити тарифи для лїсів** і то мусить наступити.

Вкінци мушу ще і п. Лебодяньскому, що в ч. 404-ім Buk. Post також забрав слово в справі ревізиї катастру ґрунтового, сказати, що саме тота ревізия дає нагоду певним людям, задвити не лиш словами, але і дїлом свою любов ближнього. Любов ближнього не лежить в тім, щоб з любви від другого лиш брати, але щоб з любви другому також і дати.

Др. Смаль-Стоцкий.

ВІДОЗВА.

Від давного часу окалує ся в Коломиї недостача Інституту, в котрім родичі, посилаючі дївчата до шкіл, могли їх спокійно поміщати. В Коломиї є для дївчат школа жіноча 8-клясова і два роки кахуки допомагаючої для дївчат вправи в роботах ручних, кроєм, господарстві, рукодїлостя і т. д., а вже в найблизшім часї буде отворена приватна семинария учительска для дївчат. Так дївчата з цїлого Покутя і части Поділя можуть вибирати всї науки. Істнуючі тепер наші жіночі інститути у Львові, Яворові і Перемишли дають в результатах наглядний доказ, що виховане інститутске для нашої жіночої молодїжи незначайно корисне, а для родини і порудної належитого виховання і поведени дїтий. Добре виховане, запілене любови до свого народу і обряду, до мови і науки та вносе в найкрасших частинах — се для дївчат найчисте.

Щоби зарадити тій ріжній недостачі, рішив ся Виділ Руского Жіночого Кружка в Коломиї заснувати інститут для дївчат, а вже вигіднє, здорове помешкане, досвідну вихо-

---

чала відпиджувати горнець з бульбою, що стояв при огни.

— Клятий злодїйка! Так-так, моя люба, старий чоловік — а такий зелящо!

— Але що-ж він такого вчинив? — спитала нетерпеливо Мітра.

— Що вчинив? Дрібницю! Поки мало на смерть не забив, а на його Богосева витягнув був ніж. Сто дукатів хотїв у него зрабувати, уважтесь, а тїло полїти Бог-зна куди на поле і кинути в рів! Так-так, він хотїв се зробити. А ти думала мабуть, чи не видати за єго сестрінича доньку, хоч ми просили о єї руку для нашого Міреа.

Мітра непдоволена мовчала, а кума торочила дальше:

— Але, моя люба, що не стало ся, то може ще стати ся. Ми всї доки є за тим, аби він женив ся, як не з нею, то з другою! Ось і нинї рано Богосев, як мав вести того гольтіпаку до старости, каже до мене: „Йдїть, тїтко, і поговорїть з Мітрою; поговорїть з нею, як з рідною сестрою, виразно і на розум, щоби не стріляла дурниці, але най віддасть Стойну за Міреа." Сама, кумо, коби здорова, знаєш, який з него славний паробок, величний та й метний; а по друге, рідуг нашого! В нашій убогій околиці не найти тобі лучшої партиї над него! А прецї, моя люба, такий муж, як наш Богосев, що у старости входить і виходить, як у себе дома! Ото-ж не віддавай за другого дитини, коли єї щасте очивидно в єї руках. Будеш нашою того жалувати.

— Як же я можу, коли вона ся не хоче? — сказала Мітра придушеним голосом. — Ось як ти, кумо, була в тій справі тут перше, то й гама чуда, що вона сказала.

— Ну так, чуда. Але хто стане дитину тва потурати? Ні, ти, як мати, мусиш єї переробити як слїд. Коли не хоче добровільно, то мусить по неволї. Вона ще молода, ще дитина. А відтак, Бог знає, але здаєть ся мені, що тогда дївчина бажає собі щиро в душі, аби їй як найскорше насилили перстень на палець і надяли вісїдє. Ось побачиш, як дедки мине чотирнить тижнїв, а вона буде сидїти гасладна. Але до того треба приладитись, треба все зарадити, бо-ж то в цїлім Крівонечу є лишень один судьа Богосев!

— Буду пробувати, моя люба, але не маю надії! А прецї вона ще дитина, таки ще молодонька, може чекати!

Після того вони перемовились ще кілька байдужими словами, а що вже будь бикало полудне, то бабуся встала, пригрела собі пити, сховала в торбинку і зібрала ся відійти.

— Так, так, моя люба. — сказала на відходї — дай боже, як річ уложить ся, а я відїм день а ще раз завитаю в тій справі.

Коли дївчина студена відійшла, Мітра справила ся просто до твердої дому. Тут вона увидїла і дивила ся в поле. Поле виглядало пусте. Трава через довготривалу сушу зовсїм вигоріла; лише тим то єни виходїли єї кавалї сїрої мітрами, не перше стоєна будівлєвий, такий тій ґрунтовник. Кілька днів перед виглядали чорно як зовнїшні фабрики. То наступа відвали їх чи зі скалки, чи з потреби, аби могли при огнї загріти ся, і так вони горіли, поки не згасли самі зі себе. Лише один одинокий кіп на цїлому полї стояв у рожевій дистанції одїй, в кого тим сидїла Стойна і ждала. Цїлодобова мати дїтвуда виходї.

— Бідна дитино, і куди тобою кинули ся дїла.

І безпитішна увійшла в хату.

За прикеєю Стойна дивила ся в залу. О вигляд був задумчивий і розпічений. Як вийшла шістнєсть дївчина хіріла ся, можна жіла при або чесь боліла ся. Або може вона прочитала що тим днем про всї говорили ся?

Ось хвастїли здалеки тони сунїли. Вона встрепенїла.

— Се він — закинула тревожним і дорушеним голосом — пішов єго по весїлї по хаї.

І збентежена хотїла сховати ся. А кроки. Але мусїла дивила скоро близше, тому що ся чути й кроки. Відтак уже стояла, тілько будучи, як биле ся в грудях два серця.

— Як ся маєш, Стойно?

— Прошу, я на тобі тебе, Раде?

Се було все, що могли заговорі сказати?

тельку, що думає дівчатам заступити матір та від кождим взглядом належито ними опікуватись, отвори вже в сім році шкільним свій Інститут, а заразом розписує конкурс на уміщене в нім дівчат.

Інститут „Руского Жіночого Кружка“ заменює дітям ніде удержане, праве, як найцінрійшу опіку і виховане та нагляд над науками і роботами ручними. Нагляд над вихованками має надзвичайна під оком членів виділу. Крім наук шкільних, які будуть ученниці побирати в школі, буде ся удїляти безплатно наука руської історії і літератури, окремі години в тижни будуть також призначені на вправи в язику німецкім. Кромі того будуть могли на жадане побирати в інституті на разї за мірним винагородженем науку крою, гри на фортепяні і язика французького. (В своїм часї виділ буде міг приймити старші дівчата на коротший час для науки танців і крою.) Ученниці уплачують місячно 18 зр. з гори до каси товариства, а при вступі мають викалати ся, що мають відповідну постіль, біле і одежу. Зголошувати ся належить до Виділу „Руского Жіночого Кружка“ в Коломиї до кінця липня с. р.

Приступаючи до отвореня Інституту жертвує Виділ всї свої сили, — і надїє ся, що Інститут відповість свому призначеню, а від того, як Ви, Земляки віднесуть ся до него, залежить єго розвій і будучність.

Виділ „Руского Жіночого Кружка“
в Коломиї дня 1-го липня 1896.

А. Кульчицка. *А. Волчківска.*

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 10-го липня 1896.

Іменованє. Асистент при технїй у Відни Йосиф Дель іменований дїйсним професором при тамошній школї технїчній в Чернівцях.

Акад. тов. „Союз“ в Чернівцях, що задумало було завтра в суботу устроїти прогульку до лїска Гуречі, рішило залишити ся, бо Jupiter pluvius розіграв ся на добре у нас, ну а відчас можна ще чого вибирати ся в ліс. Але аби Русинам не буде надто тяжко повращати ся з Чернівцями, відбудуть ся завтра вечером о 9-ій год. в салї „Народного Дому“ (ул. Петровича ч. 2) вечерниці з танцями. Надїємо ся, що Русини прибудуть всї, а не вспане також Русини, бо се-ж послїдні вечерниці перед ферією, а що пізнїйше буде, хто то знає? Тут нема чого надумувати ся довго, обовязок патріотичний і піддержуване товариского житя між Русинами вимагає, аби кождий прийшов: вступ від особи лише 1 корона.

Через помилку експедиції не висланo ви. передплатникам статуту „Руской Каси“ із вчерашним числом. Тож розсилаючи єго сегодня, просимо все мати на тямці величезну користь, яку принесе ся інституция рускому народови, коли буде належито піддержана Русинами.

Польскі школи на Буковині. Місячна Gazeta Polska доносить, що краківске товариство учителїв рішило дати для удїлюваня науки польскої мови при народній школї в Садагурі заносного в сумі 200 зр. Окрім того рішено домагати ся заснованя окремої польскої школи у відповідним місци на Буковині і на ту цїль призначено покищо 300 зр.

Пес спасителем житя. З Мишольця на Угорщині доносить о такій пригодї: В недїлю около півночи пробудило вите пса крамаря Фрідмана. Він виссочив з постели, засьвітив і вибіг на подвіре. Ніч була дуже темна. До крамаря прискочив пес і став довкола него бігати, а відтак пустив ся з брехотом наперед і опинив ся на краю подвіря від парканом. Фрідман посьвітив і побачив, що о паркан була оперта велика деревляна скриня. Він хотїв єї відсунути, але она була за тяжка. Тимчасом пробудив ся Фрідманів сусїд, а увидївши єго в такій пізній годині зі сьвітлом на подвіри, прийшов до него. На крик сусїдів побудили ся люди в обох домах і зібрали ся довкола скрині. Коли відірвано віко, побачено в скрини молоду 17-лїтну дївчину, що лежала скорчена і безпритомна в середині. Прикликаний лїкар привернув єї по довгих заходах до житя, але она знов заспала. Догадують ся, що дївчину мусїв хтось силою упхати в скриню та що тут іде о якийсь злочин. Поліция не вислїдила доси злочинця, але одно певне, що дївчина завдячує житє розумному псови.

Томний матурист. Ґазета „Кісвлянди“ доносить о такім рідкім випадку, який лучив ся недавно в ґімназиї в Пештї. Місцева рада педаґоґічна признала єдиногласно зрілости ученикови, що від дитинства отомнїв. Помимо того здав той ученик іспит з відзначенем з усїх предметів, крім старинних язиків. Ученик називає ся Щербан, єсть сином священика і вже в третім році житя стратив зір в наслїдок нещастного припадку. Єго учили два брати: студент університету і ученик ґімназиї. Щербан незвичайно спосібний, учив ся дуже легко і коли одержав позволенє куратора наукового округу, став ходити до висших клас ґімназияльних і скінчив їх з відзначенем. При письменних іспитах помагав собі машиною до писаня, при ґеоґрафії випускано картами, при ґеометрії металовою сїткою, на котрій при помочи тонких шнурків зачеркував фіґури і т. д. Щербан має 22 роки і тепер по скінченю ґімназиї має намір вступити на шкіл правничий університету.

Неприємна стріча. Лїсничий кн. Гогенльогого мав сими днями в Яворині в Високих Карпатах досить неприємну стрічу. Коли він переходив через ту часть лїса, котра призначена для більших диких звірят, побачив відразу три кроки перед собою медведицю, як она сходила із скали в долину. Лїсничий не був на таку стрічу приготовлений, бо мав з собою лише двоєву рушницї; отже став і вичікував зі страхом нападу. Але медведиця лише забурмотїла і зі скреготом зубів вернула ся в лїсову гущ. В тій хвили и почув лїсничий шелест в горі. Коли туди поглянув, побачив три молоді медведі, котрі грали ся спокійно. Медведиця закликала їх до себе і они разом щезли в гущавині лїса. В Високих Татрах не перебувають медведі постійно, тож думають, що они заблудили туди із всхідних сторін Карпат.

Поєдинок на яйця. Між Вольфом Райхом з Житм. Шварцом, Ґаличанами, купцями вепь, прийшло сими днями в Будапештї, де оба мешкають, до цїкавого поєдинку. Зразу вели оба купцї при Королївскій улици інтерес спільно і добре їм поводило ся. Але відтак они посварили ся і поділили ся склепом та кождий він інтерес на свою руку. В наслїдок того повстала між ними конкуренция і нераз приходило до завзятої сварки. Вчіпци постановили оба вороги покінчити спір між собою поєдинком на — яйця. Кождий з них мав кинути в противника по 100 вепь з віддаленя пятьох кроків, не виключаючи і вепь гнилих. Отже тамтого четверга станули оба напротив себе у власній комнатї, з котрої винесено всї річи. Цїлої пів години кидали в себе яйцями оба противники, аж вікци Райх не видержав. Не міг побідити противника яйцями і прискочив до Шварца з своїми костистими кулаками. На то не умів відповісти вещастний противник і без надяти упав на землю. Райх кинувся побіди, пообивав вепь, що лежали на землї, і вскочив до лїсу. В тій хвили и почув лїсничий шелест в горі. Коли туди поглянув, побачив три молоді медведі, котрі грали ся спокійно. Медведиця закликала їх до себе і они разом щезли в гущавині лїса. В Високих Татрах не перебувають медведі постійно, тож думають, що они заблудили туди із всхідних сторін Карпат.

першій хвили. Стойко спустила зір до долу, а Рако позирав любезно на неї.

— Спасибі тобі, Стойко! — перебив Рако тишу.

— За що, Рако?

— Що відвела ему гарбуза.

Дївчина почервонїла як вишня, а нитка мекла їй з рук. Вона схилила ся по ню, а як відчула ся, виглядала ще румянїйша, ще красша. Вона почала прясти, але тяжке могло ся щораз очивидно більше, єї рука затремтїла і вона крадькома зирнула на Ракю.

— Рако — відізвала ся — звідки йдеш тепер? Я вже тебе давно не виділа, давно — забула хотїла сказати; від віку. Але замовкла, бо виділа єго ще вчера і не лише виділа, але й цїлувала... ну, та сего не видїв нїхто — так само, як нїхто не видїв поцїлунку, котрий отсе тепер Ракю трохи за пазуху витне на єї устонках.

— Уже від вчера вечір ні, Стойко — відповів Рако тихо — як я тебе вели на дуг. А тепер саме вертаю до дому. Я радо бив би ще раз поговорив зі старим Мілою (бідна каробка не знає, що Мілу упекло і залежно в сїдну визницю) і просив єго...

Він спинив ся і не кінчив того, що мав сказати, але все дивив ся на любу дївчину. Надивувавши ся вволи єї красоси, він знов обняв єї і поцїлував.

І що ти хотїв єму сказати? — спитала змішана дївчина.

— Я хотїв здїймити капелюх, поцїлувати єго в руку і просити, аби посватав тебе за мене у твоєї матїнки. Чей ти не відмовив мені гарбуза, моя всечко, неправда-ж?

Дївчина не відповіла нїчого, тілько скочила і як серна побігла за вівцями, котрі тимчасом було розбрелись. Довгенько тинїв ся за нею паробок, відтак закляв:

— О, як невірно я тебе люблю — і повернув помалу розсїдлений за своїми волами. Між тим воли могли пасти ся, де їм було любо. Він би їх не бив завертав: задуманий він ішов би за ними спокійно.

— Будь здорова, Стойко — кликнув він ще раз за нею, коли вона далеко від него повернула ся боком.

— Будь здоров, Ракю — бренїв здалека, а тихо нежок про себе дивовіло — мій любий Ракю!

Він знов зачав грати на сопілцї, а вона вертаючи пустими полями до дому заспівала пісню. Обі мелодиї були сумні і той сум виражав ся і в словах і в тонах. Длячого-ж? Адже-ж вони були щасливі, признали ся, що люблять ся взаїмно. Чи се мало би бути пророцтво? Або може не вважали ся вірити в таке велике щастє?

(Далше буде.)

Північне сонце. Чи видїв хто у нас, щоби сонце сьвітило в ночи та ще до того й на півночи? — Кождий скаже, що ні, та й додасть, що то не може бути, бо раз сонце на ніч заходить, а відтак прецїнь ніколи не стоїть на півночи, лиш хиба або на всходї, коли сходить, або на полудни в полудне, або на заходї, коли заходить, але ніколи на півночи. А однакож так є: сонце сьвітить, і то не-раз в теперішну пору і на півночи та ще до того і в ночи. Коли тепер в погідну ніч около десятої години звернемо ся на північ, то побачимо, що небо там єсть так ясне, як би там мало всходити сонце; ще около 11 год. в ночи небо на півночи є так ясне, що на нїм блїдуть звізди, а всї предмети в тій сторонї відбивають ся так рідко на небі, що їх можна виразно розпізнати. Пізнїйше та ясність посуває ся з півночи чим раз дальше на всхід і наконець щезає, робить ся темно, аж пізнїйше зачинає зорїти на всходї. То сьвітло на півночи, котре видко навіть ще у нас, називає ся північним сонцем і оно єсть дїйсно сьвітлом сонця, хоч самого сонця не видко. Длячого-ж то видко в лїтї сьвітло сонця на півночи? Се з'явище поясняє ся так: Земля є своєю осию, котра переходить через оба бігуни, північний і полудневий, нахилена до дороги, по котрій кружить доокола сонця. З того походить, що земля раз в рік, з початком лїта, єсть одним бігуном

(північний) найбільше нахилена до сонця, а другим (полудневим) як найдальше відхилена від него. Сьвітло сонця в тім часї засягає як найдальше на північ, а найменьше на полудне. Тепер нераз надходить та пора. Дня 21-го червня була земля найбільше нахилена до сонця північним бігуном, а сьвітло єго осьвічає і огріває вже тепер навіть ті найдальші сторони на півночи, де вічні сніги і лєдя. Коли сонце в день сьвітить у нас, сьвітить і там на північнім бігуні. Коли-ж у нас зайде, значить ся, коли земля оберне ся до сонця другим боком, і є день на тій стороні, де буде ніч, то сонце так само і тогди сьвітить на бігуні, значить ся: на бігуні в теперішну пору сонце не заходить, лиш сьвітить і тодї, коли у нас день, і тогди, коли у нас ніч, а на другім боцї землї день. Отже коли у нас сонце зайде і сьвітить на другім боцї, то ми єго не видимо, бо у нас ніч, але за то видимо єго сьвітло на північнім небі, бо оно з другого боку засягає так далеко на північний бігун, що аж осьвічує ту часть неба, котру ще й у нас видко. В краях, положених ще дальше на північ, як наш, видко північне сонце в ночи ще дїйсно. В Петербурзї н. пр. буває в погідні ночи від північного сьвітла навіть о півночи так ясно, що здаєсь, як би там сонце дивне що зайшло, або стало вже зараз всходити. На самім бігуні сонце від половини червня аж майже до половини липня зовсїм не заходить; оно лиш около півночи спускає ся низько нїби до землї, а відтак підносить ся щораз висше і висше, аж в полудне стає найвисше. По тім лиш, коли сонце стоїть найнизше, а коли найвисше пізнати, коли оно всходить і заходить та коли стоїть в полудне. На полудневім бігуні єсть тепер противно; там тепер сонця зовсїм не видко.

Померли: Софія Ґвєтвецка, жена нотаря в Кулиці, в 57-ім роцї житя; — п. Володимир Голодиньский, сотрудник в Страцї, горожанин міста, у Львові в 50-ім роцї житя, а 2-ім сьвященик.

Телеґрами „Буковини".

З дня 10-го липня 1896 року.

Відень. В міністерстві внутрішних справ відбули ся наради над зміною устави о обезпеченю робітників від нещасливих випадків. На підставі ухвал виробить ся в коротсїй часї відновлений проєкт устави.

Львів. Католицке віче приняло кілька резолюций по-до орґанізациї католицких товариств робітничих, поліпшення долї ремісників, підтримуваня малої посїлости, заведеня віроісповідних шкіл, суботнього недїльного і розширеня примусового забезпеченя на чередь доманину.

Біґород. Тутешні студенти приготовляють збори для зїтаний за федерацією всїх балканських народів.

Париж. Палата відкинула проєктований $4^1/_2$ процентовий податок від забудованих ґрунтів. З того лишив недобір 19 міліонів. Правительство заповідає на осїнь новий проєкт і зажадало відложеня теперішного проєкту, що й ухвалено 323 голосами против 147.

РАМИ

для образів і фотоґрафій можна найдешевше дістати лише у

Б. САЛЬТЕРА

в Чернівцях.

ул. почтова ч. 9 (напротив будинку п. к. почти). 2—20

Оповіщенє. Учеників до першої класи новоосновуваної ц. к. низшої ґімназиї державної з русскими паралельними клясами буде ся приймати **15-го і 16-го**, а в разї потреби **17-го липня** (I. речинець) і 1-го 2-го, а в разї потреби 3-го вересня (II. речинець). — Ті, що хотять бути приняті, мають в тих днях явити ся перед полуднем між 8 а 10 год. в супроводї родичів або їх уповажнених заступників в канцеляриї дирекциї (улиця шкільна) і мають виказати ся метрикою, а коли учащали до школи публичної, ще й шкільними відомостями. Вимоги при вступнім іспитї оповістить ся на чорній таблици заведеня. — Від дирекциї ц. к. низшої ґімназиї державної. — Чернівцї, 2-го липня 1896. — *Фанґмок.*

Повідомленє. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Дністер* у Львові іменувала мене своїм аґентом на Чернівцї (повіт сулиці і окрестність. В справах обезпеченя від огня будинків мешкальних і господарских, перед ужитєм, знарядів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в снопах і зерні — подаю кождому потрібні пояснення. — *Корнель Скалбан*, аґент „Дністра" в Чернівцях, улиця Пушкина ч. 25.

Н. Т.

Отсим маю честь повідомити шановних відбирателїв, гостий і публику, що я перебрав істнуючий доси під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ҐАІНА

склад корінних товарів, вин і делїкатесів

(заснований 1812 р.),

а окрім того

АҐЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під моєю власною фірмою

СТЕФАН ҐАІНА.

При сїй нагодї складаю сердечну подяку за довірє, оказане так часто попередній фірмі, і прошу уклінно, мати те саме довірє на дальше і для мене, при чім запевняю, що все старатиму ся задоволити шановних гостий **добірними товарами найлїпшого сорта, низькими цїнами і уважною услугою.**

Прошу о часті замовленя і пишусь з поважанєм

(1—6) СТЕФАН ҐАІНА.

Е. ПАТРАХ в СТРИЮ в (ГАЛИЧИНЇ).

КОСИ з маркою сїчкарня, з анґлійскої срібної сталі (Silver Steel).

Тими косами надзвичайно **легко косити. Они подвійно загартовані ріжуть остро, остають ся довго острими, легкі до кошеня і такі гнучкі** як найлучша, на весь сьвіт єдина дамаскська сталь. Они перетинають зелїзну бляху, не вишербуючи ся і лиш дуже мало кришать ся. Одно клепанє вистарчає на кілька днів. А вистережши раз таку косу, косити можна нею 120 до 150 кроків і найтвердшого збіжа і найтвердшої ґрезлої трави, чим оощадить ся не лиш робочий час, но і плата за кошеня, і то о **чотири, пять** або **шість** разів в порівнаню з двома фінськими косами, які продають ся торговцями.

Кождому, хто купить мою косу, ручаю, що можна косу бити кілька днів, як тут показано. Коли коса не буде так добре косити, як я обіцяю, то я протягом раз перелічених 8—4 р.

Мої коси суть так не широкі, які потрібні в країнах краю, і так на довгі, яких тих потребує і то не сїдучої ціни:

Довжина косї коса 62	65	70	75	80	85	90	95	100	105	110	115 цм.
Цїна 1 коси 1.90 зр.	1.95	1.10	1.20	1.30	1.40	1.50	1.60	1.70	1.80	1.90	2.00 зр.
На 5 кг. 12	12	11	10	9	8	8	7	6	6	5	4 кг.

Марморовий камінь до острення коси.

Довгий цм.	18	21	22	25	кілька звичайні бруски марморові.
Цїна за штуку кр.	30	35	38	40	15 кр.

ПАПКА з клапкою 1 кр. 20 кр. 3—4

Посилки найдешевше почтою лише за готівку або наслїдплатою.

Перестерога перед обманцями! Тому 1894-го появили ся в Галичинї якісь ніби розсилають тождові коси і другими маниновими новими листи, в корпусах, котрі розсилають. В кілька перекладів які одного такого прислали! Хочуть перечи обутати. Покажай кожим, що дійсно обутати ся! Як найдешевше тягнеться лиш при сторонним пакуї, що в нїм, не лише жадна фірма — ні в не хочу збиого обутати. Проводні коси лише ті, що получ лише фірма Е. ПАТРАХ в Стрию.

При замовленю найменьше 10 кіс приймає на себе пакунку посилки, а при замовленю 20 кіс цїну. При 10-ох косах дає 11-ту і одно бруски, при 20-ох 4 коси і 4 бруски даром.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Руської Ради" в Чернівцях під зарядом Осипа Бучинського.